Doktori (PhD) értekezés

SZARMATA–RÓMAI KERESKEDELMI KAPCSOLATOK TÖRTÉNETI ÉS RÉGÉSZETI KÖVETKEZTETÉSEK ÜLLŐ 5–9. LELŐHELY KERÁMIAANYAGA ALAPJÁN

I. KÖTET

Szebenyi Tamás

Témavezető: Dr. habil. Forisek Péter

Debreceni Egyetem

BDT

2024

Szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok
Történeti és régészeti következtetések Üllő 5–9. lelőhely kerámiaanyaga alapján

Értekezés a doktori (Ph.D.) fokozat megszerzése érdekében
a Történelemtudományok tudományágban

Írta: Szebenyi Tamás, okleveles régész.

Készült a Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi doktori iskolája
(Történelem programja) keretében

Témavezető:

……
Dr. habil Forisek Péter

A doktori szigorlati bizottság:

elnök:	Dr. ……
tagok:	Dr. ……
	Dr. ……

A doktori szigorlat időpontja: 2024. …… ….

Az értekezés bírálói:

Dr. ……
Dr. ……

A bírálóbizottság:

elnök:	Dr. ……
tagok:	Dr. ……
	Dr. ……
	Dr. ……
	Dr. ……

A nyilvános vita időpontja: 2024. …… ….

Én, Szebenyi Tamás, teljes felelősségem tudatában kijelentem, hogy a benyújtott értekezés önálló munka, a szerzői jog nemzetközi normáinak tiszteletben tartásával készült, a benne található irodalmi hivatkozások egyértelműek és teljesek. Nem állok doktori fokozat visszavonására irányuló eljárás alatt, illetve 5 éven belül nem vontak vissza tőlem odaítélt doktori fokozatot. Jelen értekezést korábban más intézményben nem nyújtottam be és azt nem utasították el.

Debrecen, 2024. …… …. .....

Szebenyi Tamás

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés

1.1. Köszönetnyilvánítás 7

1.2. Előszó és célkitűzések 8

1.3. A szarmata–római kapcsolatok kutatástörténeti vázlata 10

1.4. Kutatásmódszertan 21

1.4.1. Az alkalmazott terminológiához kapcsolódó alapkérdések 21

1.4.1.1. Az „import–export” kifejezések használatának tartalmi háttere 21

1.4.1.2. Megjegyzések a szarmata Barbaricum „romanizációjához” 22

1.4.1.3. A vizsgált kerámiatípusok bevonatainak megnevezései 25

1.4.2. A leletanyag feldolgozásának és értelmezésének alapelvei 36

1.4.2.1. Az üllői kerámiaanyag feldolgozásának módszertana 36

1.4.2.2. Az importált leletanyag kvantitatív összehasonlításának lehetőségei 38

1.5. A vizsgálat tárgyának bemutatása 41

1.5.1. A szélesebb értelemben vett földrajzi keretek meghatározása 41

1.5.2. Üllő 5–9. lelőhely régészeti kutatottsága 43

2. A római eredetű kerámiaanyag elemzése

2.1. Az üllői import kerámiaanyag spektruma 50

2.2. Terra sigillata (I.) (Kat. 1–737) 55

2.2.1. Kutatástörténet 55

2.2.2. Terra sigillaták Üllő 5–9. lelőhelyen 58

2.2.3. A korai terra sigillaták problematikája Üllőn 65

2.2.4. Az üllői leletanyag helye a szarmata Barbaricumban 68

2.2.5. Összevetés a provinciális leletanyaggal 75

2.3. Amphora (II.) (Kat. 738–911) 78

2.3.1. Kutatástörténet 78

2.3.2. Amphorák Üllő 5–9. lelőhelyen 83

2.3.3. A Dressel 24/Zeest 90 típusról általánosságban 86

2.3.4. A barbaricumi amphora-kutatás kérdései 88

2.3.5. A típus a környező provinciákban 92

2.3.6. Egyéb amphora-típusok a szarmata Barbaricumban 93

2.4. Bevonatos kerámia (*Glanztonware*) (III.) (Kat. 912–2795) 95
2.4.1. Terminológia és tipológia: a PGW fogalom használatának keretei 101
2.4.2 Tányérok és sekély tálak (IIIA.) (Kat. 912–942) 103
2.4.3. Barbotindíszes kerámia (IIIB.) (Kat. 943–964) 106
2.4.3.1. Meredek falú, barbotindíszes tálak (IIIB/I.) (Kat. 943–958) 106
2.4.3.2. Egyéb barbotindíszes kerámiatípusok (IIIB/II.) (Kat. 954–964) 110
2.4.4. Kónikus aljú/hasú csészék és tálak (IIIC.) (Kat. 965–1012) 114
2.4.4.1. Pecsételt kerámia 118
2.4.5. Vékony falú, bevonatos edénytípusok (IIID.) (Kat. 1013–1017) 122
2.4.6. Félgömbös alapformájú táltípusok (IIIE.) (Kat. 1018–2276) 123
2.4.7. Egyéb, szarmata közegben ritka táltípusok (IIIF.) (Kat. 2277–2295) 130
2.4.8. Kisméretű ivóedények (IIIG.) (Kat. 2296–2322) 133
2.4.9. Fazékszerű edények és korsók (IIIH.) (Kat. 2323–2611) 138
2.4.10. Formailag meghatározhatatlan, bevonatos tételek (IIIJ.) (Kat. 2612–2795) 143
2.5. Sávos festésű kerámia (IV.) (Kat. 2796–2907) 145
2.6. Festetlen római kerámiatípusok (V.) (Kat. 2908–2919) 151
2.7. Sóderes soványítású házi kerámia (VI.) (Kat. 2920–2928) 153
2.8. Trieri fekete bevonatos kerámia (VII.) (Kat. 2929) 159
2.9. Balácai „névbélyeges” edény (VIII.) (Kat. 2930) 162
2.10. Ólommázas kerámia (IX.) (Kat. 2931–2971) 165
2.10.1. Kutatástörténet 165
2.10.2. A korai ólommázas kerámia kérdése 169
2.10.3. Ólommázas kerámia Üllő 5–9. lelőhelyen 171
2.10.3.1. Dörzstálak (IX/I.) (Kat. 2931–2941) 175
2.10.3.2. Tálak és/vagy tányérok (IX/II.) (Kat. 2942–2949) 177
2.10.3.3. Gömbtestű edény (IX/III.) (Kat. 2950) 179
2.10.3.4. Korsók/bögrék (IX/IV.) (Kat. 2951–2969) 180
2.11. Az üllői római kerámiaanyag értékelése 182
2.11.1. A római kerámia funkcionalitásának kérdései szarmata közegben 186
2.11.2. Megjegyzések a kronológiához 191

3. A szarmata–római kapcsolatok történeti háttere

3.1. Eseménytörténet 200
3.1.1. A szarmata „honfoglalás” körülményei 200

3.1.2. A dák háborúk és következményeik 202
3.1.3. A markomann–szarmata háborúk 204
3.1.4. A markomann–szarmata háborúktól Dacia feladásáig 205
3.1.5. Dacia feladása és a tetrarchia kora 207
3.1.6. Constantinus és a szarmata belháborúk 208
3.1.7. Szarmata–római kapcsolatok a 4–5. század fordulóján 211
3.2. Az eseménytörténet jelentősége a kereskedelmi kapcsolatok kutatásában 213

4. A szarmata Barbaricum római eredetű tárgyainak értelmezési keretei
4.1. Zsákmány 221
4.2. Ajándék/évpénz (*stipendium*) 224
4.3. Római jelenlét 227
4.4. Kereskedelem 229

5. A szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok kutatásának elméleti alapjai
5.1. Periodizáció (kronológiai csoportok) 237
5.2. Regionalitás (területi csoportok) 240
5.2.1. „Kishatárforgalom" / limes menti kereskedelem 241
5.2.1.1. A római áru lehetséges „belépési pontjai" a szarmata Barbaricumba 247
5.2.2. Átmenő / távolsági kereskedelem 252
5.2.2.1. Szárazföldi útvonalak 254
5.2.2.2. Folyami szállítmányozás és átkelőhelyek 259
5.2.3. Belső kereskedelem / barbárok közötti interakció 261

6. Következtetések
6.1. Kiegészítések a kereskedelmi kapcsolatok periodizációjához 266
6.2. Kereskedelem a provinciális határvidék befolyásoltsági zónájában 274
6.3. A római termékek forgalma a centrális Barbaricumban 277

7. Irodalomjegyzék
7.1. Felhasznált irodalom 285
7.2. Rövidítések jegyzéke 332

8. FÜGGELÉK 1: Kitekintés a szarmata Barbaricum importjára

8.1. Kerámiaedények és egyéb kerámiatárgyak 336
8.2. Fémáru: fibulák 342
8.3. Fémáru: egyéb tárgytípusok 358
8.4. Üvegáru: edények 366
8.5. Üvegáru: gyöngykészletek 382
8.6. Egyéb anyagtípusok (kő, csont) 388
8.7. Láthatatlan kereskedelem (nyersanyag, élőállat, textiláru) 389
8.8. Innováció és divat 391

9. FÜGGELÉK 2: Római edényformák utánzatai a szarmata fazekasságban

9.1. Szarmata eredetű, vörösre festett kerámia (X.) (Kat. 2972–3225) 397
9.1.1. Kutatástörténet 397
9.1.2. Az anyagtípus megjelenésének kvantitatív jellemzői 401
9.1.3. Általános anyagminőség 403
9.1.4. Formai tipológia 408
9.1.4.1. Tányérok és sekély tálak (X/I.) (Kat. 2972–2975) 410
9.1.4.2. Kónikus testű csészék (X/II.1.) (Kat. 2976–2999) 412
9.1.4.3. Kónikus testű tálak (X/II.2.) (Kat. 3000–3010) 414
9.1.4.4. Félgömbös testű csészék és tálak (X/III.) (Kat. 3011–3192) 415
9.1.4.5. Vékony falú edénytípusok (X/IV.) (Kat. 3193–3197) 417
9.1.4.6. Gömbtestű edények és/vagy korsók (X/V.) (Kat. 3198–3225) 420
9.1.5.Pecsételt kerámia 422
9.1.6. Megjegyzések a funkcionalitás kérdéséhez 427
9.1.7. Kronológia 430
9.1.8. Zárógondolatok a szarmata eredetű festett kerámiáról 433

Tartalmi kivonatok

Magyar nyelvű tartalmi kivonat (absztrakt) 436
Abstract in English 438

1. BEVEZETÉS

1.1. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Munkám kezdő gondolatainak papírra vetésekor aligha mondhatnék köszönetet elsőként másnak, mint Kulcsár Valériának. A doktori disszertációm írásának hosszúra nyúlt éveiben bármikor fordulhattam hozzá tanácsért, javította gyakran lehetetlen körmondataim, miközben töretlen nyugalommal sürgette a dolgozat elkészültét. Neki és Istvánovits Eszternek lehetek hálás szakmai karrierem elmúlt szakaszának másik meghatározó tapasztalatáért is: az EMIR Szarmata Adatbázisának környezetében eltöltött közel 10 év teremthette meg az anyagismeretnek azt az alapvető fokát, amely a téma kutatásában ezúttal elengedhetetlennek bizonyult.

Az üllői kerámiaanyag feldolgozása nem valósulhatott volna meg a ceglédi Kossuth Múzeum és a szentendrei Ferenczy Múzeumi Centrum[1] (jelenlegi és egykori) munkatársainak áldozatos segítsége nélkül. Patay Róbertet és Jászberényi Mónikát külön köszönet illeti a kutatási engedélyek és a leletanyag kölcsönzésének ügyintézéséért. Szintén szeretném név szerint kiemelni Szabó Márta régészeti raktárost, aki a ceglédi raktártelepen a személyes hozzáférést biztosította a kutatott leletanyaghoz. Jelen dolgozat nem jöhetett volna létre témavezetőm, Forisek Péter segítsége nélkül sem, aki rendre eligazított az egyetemi bürokrácia lehetetlen útvesztőiben.

Hálával tartozom mindazoknak, akik önzetlenül betekintést nyújtottak saját közöletlen munkájukba. Legelsőként köszönöm Horváth Friderikának, hogy rendelkezésemre bocsátotta Üllő 5–9. lelőhely terra sigillata kerámiaanyagának meghatározását! Köszönöm továbbá Olgyay Jánosnak az üllői ólommázas kerámia feldolgozása során nyújtott technikai segítséget, [2] illetve Jancsó Istvánnak az iránymutatást az ún. „szarmata típusú" számszerűjfibulák között. A fenti sort a fiatalabb generáció képviselőivel zárom: köszönöm a hozzáférést Pillér Péternek az alföldi térdfibulákról írt OTDK pályamunkájához,[3] továbbá Torma Ákosnak Ba szakos diplomamunkájához, amelyben többek között az üllői pénzanyagot is áttekintette/újraértékelte.

Rendkívül hálás vagyok Vaday Andreának, a szarmata–római kereskedelem hazai szakértőjének, akivel volt alkalmam konzultálni a disszertációmban felvetett kérdések tárgykörében. Köszönöm azoknak a kollégáknak is, akik hozzájárulásukat adták, hogy

[1] A továbbiakban CKM (ceglédi Kossuth Múzeum), illetve FMC (Ferenczy Múzeumi Centrum).
[2] Szakdolgozata (OLGYAY 2010) rendelkezésemre bocsátása mellett az említett lelettípushoz kapcsolódó tárgyfotók túlnyomó többségét, illetve az egész edények (Kat. 2944, 2953, 2955) profilrajzát is tőle kaptam.
[3] PILLÉR 2023a.

közöletlen leletanyagaikra hivatkozzak doktori dolgozatomban: Kalácska Róbertnek (Cegléd 4/6. lelőhely), Masek Zsófiának és Soós Eszternek (Ecser 6. lelőhely). Gondolatébresztők voltak a beszélgetések, amelyeket a római kerámiával kapcsolatban folytathattam Bajusz Istvánnal és Gabler Dénessel, hálával gondolok vissza ezekre a konzultációkra. Hasonlóan köszönöm Sóskuti Kornélnak és Sz. Wilhelm Gábornak a pályám elején nyújtott sok segítséget, amelyek több tekintetben meghatározták későbbi látásmódom is.

Bár a hasonló fejezetek szokásaira hagyatkozva alaptanul szorultak a legutolsó helyre, aligha tudom hálám méltó módon kifejezni családomnak és páromnak, Gyurka Orsolyának, az elmúlt évek támogató légkörének biztosításáért. A rajzolással vagy az adatbázis-építéssel eltöltött napok és éjszakák külső szemlélőként alighanem több türelmet követeltek tőlük, mint jelen sorok szerzőjétől.

1.2. ELŐSZÓ ÉS CÉLKITŰZÉSEK

A szarmata leletanyag korhatározásában betöltött szerepük mellett az alföldi kutatás a római tárgyakra indokolatlanul kevés esetben tekintett puszta kísérőlelet helyett önálló lelettípusként, vagy még szélesebb szempontrendszerben egy nagyobb ívű kapcsolatrendszer részeként. Ennek egyik okát a korábbi kutatásban talán a leletek viszonylagos ritkaságával magyarázhatjuk, amely helyzetet az elmúlt évek nagyberuházásaihoz kapcsolódó megelőző feltárások, illetve legújabban a leletfelderítés módszereinek fejlődése radikálisan megváltoztattak (lásd pl. a fémdetektor alkalmazásának jelentőségét a római fémanyag lokalizálásában). A leletanyag mennyiségének robbanásszerű növekedése indokolta jelen dolgozat megszületését is, amelynek alapvető célkitűzése az újabban közölt leletanyagok integrálása a téma kutatásában eddig elért eredmények közé.

Munkám elsődleges fontosságú forrásbázisának a római eredetű kerámiaedényeket tekintem. Az anyagtípus kiemelt státuszát több körülménnyel is magyarázhatjuk: egyrészt a többi provinciális lelettípussal ellentétben egyaránt gyakori elemét képezik a szarmata települések és temetkezések leletanyagának is (értelemszerűen a súlypont eltolódásával a telepkerámia felé), másrészt behozataluk állandónak tűnik az alföldi Barbaricumban a Kr. u. 1. század vége és az 5. század eleje közötti időszakban. Nagyfokú formai változatosságuk mellett ez egy dinamikus, ám hosszú távú folyamatot vázolhat fel, amelyben a tárgytípus sérülékeny jellege (értsd eredendően rövidebb élettartama) miatt a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatokban bekövetkező változások a fémanyagnál rövidebb

időintervallumokban jelentkezhetnek.[4] A tipokronológiai megfigyelések mellett a jól azonosítható provinciális párhuzamok korlátozott lehetőségeket biztosítanak arra is, hogy általuk betekintést nyerjünk az interakció részleteibe (pl. csupán regionálisan jellemző tárgytípusok) vagy az árucsere mögött megbúvó motivációkba (pl. göngyölegben érkező tárolóedények és tartalmuk).

A fentebb leírtaknak megfelelő gondolati sémában vizsgálatom alapját a jelenleg ismert legnagyobb ilyen jellegű kerámiaanyag kellett képezze, amely Üllő 5–9. lelőhelyről származik.[5] A dolgozat első felében edénytípusonként ismertetem az említett szarmata település importált leletanyagát (lásd a 2. fejezetet, illetve a 3–7. függelékeket!).[6] A párhuzamok tekintetében egyaránt nélkülözhetetlennek gondolom a lehetséges értelmezési kereteket kirajzoló provinciális analógiákat, illetve a szarmata–római kapcsolatrendszer szempontjából valóban releváns barbaricumi előfordulásokat. Részleteiben foglalkozom emellett a szarmata keramika római formákat utánzó szegmensével (lásd a 2. függeléket!), amely véleményem szerint szerves elemét képezheti a szarmata közösségek importhoz fűződő viszonyrendszerének megértéséhez. Munkám második részében a téma szélesebb szempontrendszerű áttekintését kínálom: az eseménytörténet összefüggéseinek (3. fejezet) és a barbár–római árucsere elméleti kereteinek (4–5. fejezetek) tisztázása mellett szükségesnek tartom az egyéb, a szakirodalomból ismert, provinciális eredetű anyagtípusok (pl. fémanyag, üvegáru) vizsgálatát is (1. függelék).

Számos helyen kénytelen voltam olyan feltételezésekbe bocsátkozni, amelyek más tudományágak (pl. közgazdaságtan, néprajz, kultúrantropológia) gyakran távolinak látszó elgondolásaira alapoznak. Bár ezek minden esetben csupán munkahipotézisként szerepelnek a dolgozatban, mégis váratlan forrásokból adhatnak újabb inspirációt a kutatás számára. A témában szerzett ismereteink bővülése ellenére, a szarmata–római kapcsolatok kutatása Vaday A. 1998-ban megjelent összefoglalása óta látszólag lendületét vesztve önmagát ismétli (lásd jelen dolgozat következő, kutatástörténeti fejezetét!), kevesebb hangsúlyt fektetve az elmúlt évtizedek anyagközlései által sugallt jelenségekre. Munkám pusztán elméleti kérdésfelvetései elkerülhetetlenek, ám egyben szükségesek is: a kutatástörténet jelen stádiumában csupán vitaindítónak szánom őket.

[4] A fém- és kerámiatárgyak amortizációjának kapcsán hasonló véleménnyel lásd SÓSKUTI 2005, 247, 11. lábjegyzet.
[5] „Az üllői lelőhely Európa kiemelkedően nagy és gazdag fazekastelepeinek sorába került, s mai ismereteink mellett már kétségtelen, hogy neve fogalommá válik” (BATIZI et al. 2006, 42).
[6] A teljes feldolgozott leletanyag megtekinthető az FMC fenntartásában álló ceglédi raktárbázison. Utóbbi címe: 2700 Cegléd, Alszegi út 7.

1.3. A SZARMATA–RÓMAI KAPCSOLATOK KUTATÁSTÖRTÉNETI VÁZLATA

Az Alföld területén, a megszokott környezetüktől távol előkerült provinciális tárgyak már a legkorábbi híradásokban is feltűnnek. A műértő felfedezők számára látszólag ezek pontos eredetének meghatározása sem okozott problémát már ekkor: Dugonics A. 1794-ben, a Szeged belvárosában felszínre került érmekincset Marcus Aurelius vereteivel azonosítja.[7] Később a régészeti kutatás már kiemelt leletként említi a szarmata Barbaricum területén azonosítható, (vélt vagy valós alapokon) a Római Birodalomból származtatott tárgyakat. 1894-ben Szalay I. egy Gyomáról közölt térdfibula kapcsán a következőképpen fogalmaz: „... mint belföldi pannoniai gyártmány Pannonia területén kívül is elég sűrűn előfordul, tanulságul arra, a mit mindenütt a római birodalom határszélén tapasztalni, hogy a birodalomnak alá nem vetett határszéli részek már a magasabb cultura hatásánál fogva is a római ízlés befolyása alatt állottak." [8] Szeged római kori történetének tárgyalásakor (1899-ben) Reizner J. hasonló értelmezését adja a régió idegen eredetű leletanyagának: „Ez csak azt bizonyítja, hogy a rómaiak a barbarokkal élénkebb kereskedelmi összeköttetésben álltak s ez úton a polgárisodás közöttük mindjobban terjedt."[9] Ugyanebben az évben, szintén Reizner J., a szegedi múzeum gyarapodása kapcsán rendre a „legbecsesebb" leletek között emeli ki a „zománczos" fibulákat (pl. Sövényházáról és Újszentiványról).[10] 1903-ban az újszentiváni leletegyüttes ismételt tárgyalása során az egyik korábban említett rekeszberakásos fibulát és egy újonnan közölt terra sigillata edényt (amely valójában szarmata másolatot) ismételten a barbárok és a rómaiak közötti árucseréhez köti, amely a Maros-völgyét követő útvonal mentén realizálódhatott.[11] A római tárgyak eredetére vonatkozóan már a múlt század elején tevékenykedő kutatókban is felmerült az ajándék vagy a zsákmány gondolata is. 1911-ben Zoltai L. a Hortobágy, Poroshát lelőhely temetőjének terra sigillata leleteit így értelmezi: „A ... fejlett technikával készült keramikus tárgyak s ezek töredékei, amelyek közül a ... terra-sigillata cserép sem hiányzik, megengedik azt a feltevést, hogy étel-italtartó szép síri edényeiket ezek a barbárok zsoldul vagy zsákmányul a rómaiaktól kapták."[12] A római jelenlét gondolata szintén felmerül: 1926-ban megjelent tanulmányában Cs. Sebestény K. a szegedi vár 19. századi végi bontásából

[7] A lelet megtalálásáról (további hivatkozás nélkül) Cs. Sebestyén K. számol be 1926-ban (SEBESTYÉN 1926, 149).
[8] SZALAY 1894, 95–96.
[9] REIZNER 1899a, 9.
[10] REIZNER 1899b, 184, 186.
[11] „... arra enged következtetni, hogy a római kultúra már a barbárság ezen vidékén is nagy arányú térfoglalásnak örvendett. A jazygok és a rómaiak közötti érintkezés és csere ép ezen a vidéken igen élénk lehetett, hisz az a római út, mely Erdélyből a Maros bal partján Csanád felé ... egész a Tiszáig, tehát lelethelyünkig elvezetett." (REIZNER 1903, 47).
[12] ZOLTAI 1911, 31, 33.

felszínre került római leletanyagot (szobor- és felirattöredékek, épületkerámia) már egyértelműen a kereskedelemben fontos szerepet játszó létesítményként azonosítja.[13]

Párducz M. 1931-ben, a szarmata anyagi kultúra első, nagyobb területet érintő összefoglalása során már felfigyel a „déloroszországi és germán" hatások mellett a szomszédos római provinciák befolyására. A tárgyi hagyatékot elsődlegesen datálásának lehetőségei alapján vizsgálja, kronológiai rendszerét a római érmékre és a (részben provinciális eredetű) fibulákra[14] alapozza (már ekkor kiemelt tárgytípusként említve az email díszes korongfibulákat).[15] Korpusz-sorozatában (1941 és 1950 között) a provinciális eredetű leletanyagot következetesen elkülönítve tárgyalja, a leletanyag gyarapodásával a fémanyag (főként fibulák, de pl. tükrök, csatok, csengők, fémedények)[16] mellett már a kerámiaedények is jelentős forrásbázisként tűnnek fel.[17] A római leletanyag ezekben is továbbra elsődlegesen a datálás megbízható eszközeként szerepel, ám a nyilvánvaló „provinciális hatások" mellett a szarmata–római kapcsolatok módjának vagy jellegének értelmezésére Párducz M. nem tesz kísérletet. A római tárgyak iránti keresletet részben az Alföld „leigázott alaplakosságának" igényrendszeréhez köti,[18] amelynek igazolását látja a szarmata szállásterület „kelta tradíciókra visszanyúló" provinciális tárgyaiban.[19] A római leletanyag eredete kapcsán Pannonia mellett

[13] „Ezek egyaránt származhattak itt letelepedett római polgároktól vagy a római kultúrának hódoló bennszülöttektől. Ha nem volt e helyen római tábor, akkor bizonyára római kori barbár, de már erős római kultúrhatás alatt álló őrállomás és kereskedelmi góc volt ezen a nagyjelentőségű ponton." (SEBESTYÉN 1926, 154).

[14] 10 évvel később, 1942-ben, a szarmata kori leletanyag datálásának fő pillérei között továbbra is előkelő helyet foglalnak el ezek a lelettípusok Párducz M. interpretációjában, kiegészülve a gyöngytípusokkal és a kerámiaedényekkel (PÁRDUCZ 1942, 305).

[15] Bár tanulmányában kihangsúlyozza a „pannoniai és dáciai" leletek felgyűjtésének szerepét a jazig népmozgások nyomon követése miatt, meg kell jegyezni, hogy a kutatás ilyen korai stádiumában Párducz M. számol még a római területen élő szarmata közösségekkel, így szóhasználata főként ezekre a leletekre vonatkoztatható (PÁRDUCZ 1931, 74, 141, 160–161). Pannonia K-i felének 4. századi „szarmatizálódása" még későbbi munkáiban is feltűnik: az adonyi és a dunapentelei táborok kapcsán lásd PÁRDUCZ 1950, 3.

[16] A rekeszberakásos fibulák kiemelt szerepét tovább hangsúlyozza, hogy az 1944-es monográfiában „Zománcos fibulák" címmel önálló fejezetet kap a lelettípus (összesen 13 tárgy ismert ekkor) (PÁRDUCZ 1944, 28–29).

[17] PÁRDUCZ 1941a, 31–34; PÁRDUCZ 1944, 26–31.

[18] 1941-es monográfiájában a helyi, romanizálódott kelta alapnépesség szerepét sugallja a római áru iránti kereslet mögött: „Az alapréteget minden bizonnyal az ősi kelta és a vele egyidős dák hatás adja, ... Anélkül, hogy a lakosság összetétele megváltoznék, a kelta összetevőt a fejlődés természetes folyományaként a provinciális római váltja fel. Erre az alaprétegre települ aztán a keletről betört új uralkodó népelem, a szarmata-jazig." (PÁRDUCZ 1941a, 39). 1944-ben a provinciális leletanyagot „Az őslakosság hagyatéka" fejezetben tárgyalva árnyalja korábbi megállapítását: „Ezzel egyidőben [értsd az 1. század második felében] a fejlődés természetes, következményeként a dák és illyr-kelta őslakósság hagyatékában a kerámiában is, de még inkább a fémanyagban a provinciák befolyása válik mind érezhetőbbé." (PÁRDUCZ 1944, 26). Párducz M. az alföldi provinciális leletanyag egy része mögött inkább a „leigázott" alapnépesség etnikai meghatározásának lehetőségét látja, mintsem a kereskedelmi kapcsolatok kérdését: „Emellett ősi elemet jelent a kelta formakincsre visszavezethető formák mellett a jónéhány provinciális típus, amelyek kelta őslakosságra mutatnak." (PÁRDUCZ 1944, 42).

[19] Ilyen tárgyként hivatkozik pl. a Jászberény, Csegelapos lelőhelyről származó, áttört kialakítású, bronz „peltadísz" esetében (PÁRDUCZ 1941c, 112). A hasonló gondolati sémát a „korszellem" is támogatja, hiszen Alföldi A. történeti összefoglalásában (1942) a római kori Alföldön elsődlegesen alávetett népelemekkel számol: „... a hazai szarmata leletanyagban túlnyomó részben helyi fejlődésen alapuló tárgyi típusokat találunk; ezért ... a

Dacia szerepét is mérlegeli.[20] Emellett Párducz M. már felveti a római importnak a helyi leletanyagra kifejtett közvetett hatását is: 1941-ben a Hortobágy, porosháti halomsírok elemzése során a kereskedelmi áruként azonosított Drag. 33 típusú csészék mellett bizonyos terra sigillata edények (pl. Drag. 33, 37, 40, 46, 49) hatásával számol a helyi fazekasság formaválasztásában.[21] Későbbi közléseiben ezt a meghatározását további edényformákra is kiterjeszti.[22]

Párducz M. alapvető fontosságú alföldi gyűjtőtevékenységével párhuzamosan (pontosabban részben arra alapozva), az 1930–1940-es években kezdett a hazai provinciális kutatás figyelme is a szarmata területek felé fordulni. 1939-ben Sellye I. a pannoniai emailos fibulák elemzése során már tárgyalja a Barbaricumban előkerült darabokat is. Jelenlétüket egyértelműen az áruforgalom 2. század második felétől, a rheinzaberni és a westerndorfi terra sigillatákkal adatolható kiépülésével magyarázza. Elsőként tesz érdemi kísérletet a két terület leletanyagában megfigyelhető különbségek értelmezésére, amely során az emailos ívfibulák („téglány-típus") hiányát kronológiai okokkal magyarázza. [23] Később Patek E. monográfiájában (1942) szintén felhívja a figyelmet a pannoniai fibulatípusok alföldi párhuzamaira,[24] míg az emailos díszű típusok esetében felveti Pannonia szerepét, mint a Ny-i tartományok termékeinek közvetítőjét a barbár közösségek felé.[25]

A térség szarmata–római kapcsolatainak kutatásába ebben az időszakban kapcsolódtak be a történettudomány más ágai is. Alföldi A. az írott források elemzése alapján feltételezi a szarmaták kapcsolatát a szomszédos provinciákkal. 1934-ben a következőképpen fogalmaz: „A rómaiakkal való állandó érintkezés rákapatta őket – rabló betöréseik mellett is – a civilizáció előnyeire, az élet minden vonatkozásában".[26] Munkássága során többször is utalást tesz a szövetségesi viszonnyal kapcsolatban álló pénzjuttatásokra,[27] ám a gazdasági jellegű

---

bejött szarmaták által nálunk meghódított lakosság számbeli fölényben volt hódítói fölött." (ALFÖLDI 1942, 174–175).

[20] Lásd pl. a Bácsföldvárról származó ólommázas edény kapcsán PÁRDUCZ 1944, 29–30.

[21] PÁRDUCZ 1941b, 316–317. Később a Drag. 33 formára visszavezethető leletcsoportot a temető edénykészletének külön csoportjaként közli: „f) Dragg. 33. típusú csésze, vagy annak utánzata" (PÁRDUCZ 1950, 96).

[22] Lásd pl. a fekvő, hordó alakú edények kapcsán: PÁRDUCZ 1945, 77.

[23] SELLYE 1939, 11–12, XVII–XX. tábla.

[24] Lásd pl. az aláhajtott lábú fibulák kapcsán: PATEK 1942, 62–66, 10. lábjegyzet.

[25] „Pannonia kereskedelem-közvetítő szerepe itt világosan kitűnik e portékák keletre való továbbítását illetőleg, amit az újabb kutatások tisztáztak." (PATEK 1942, 49)

[26] ALFÖLDI 1934, 20.

[27] „Sőt lassanként mind rendszeresebben, évi pénzdíjat is fizetnek nekik, eleinte tényleg csak katonai szolgálatokért. Hadi kötelezettségük még később is fennáll, de a római pénzfizetés egyre inkább a béke megvásárlásává vált." (ALFÖLDI 1934, 20). „Valószínű az, hogy valamiféle szerződés is létrejött ezekkel, amelynek értelmében a megígért katonai szolgálatokért már korán részesülhettek pénzbeli támogatásban." (ALFÖLDI 1942, 182). Míg utóbbi hivatkozott szövegrészlet a szarmaták betelepítése kapcsán tartalmilag nem

érintkezés más formáira vonatkozóan az írott forrásanyagból nem tud következtetéseket levonni.[28] A numizmatika részéről az 1950-es években meginduló, a Kárpát-medencei szarmata Barbaricumot érintő kutatások tekinthetők az első csupán az Alföldet célzó anyaggyűjtéseknek. Alighanem a római pénzek jelenléte modern kori jelentéstartalmukkal történő fogalomtársítás révén kapcsolódhatott össze ezekben ilyen könnyedén és ösztönösen a kereskedelmi tevékenységgel.[29] Míg Huszár L., a szakirodalom által a témában gyakran hivatkozott tanulmánya csupán érinti a szarmata közösségek tárgyi hagyatékát,[30] addig 1956-ban Kerényi A. vizsgálódása kizárólagosan a szarmata kontextusok érmeanyagára szorítkozik. Alapvetően numizmatikai szempontú tanulmányában Kerényi A. az aktív pénzforgalom mellett foglal állást, amelyben a „szarmata pénzutánzatok" egy részét „a helyi forgalom kielégítéséhez" köti.[31]

Az 1960-as évekre az import felgyűjtését célzó korábbi kísérletek elkerülhetetlenül szélesítették a kutatás látóterét: a kronológiai/tipológiai kérdésfelvetés mellett igény formálódott a gazdaságtörténeti folyamatok részletesebb megismerésére is. 1968-ban a Barkóczi–Salamon szerzőpáros a 4–5. századi provinciális üvegleletek kapcsán hivatkozik azok tartományon kívüli, a germán (az Aquincum–Vindobona szakasztól É-ra elhelyezkedő) és a szarmata Barbaricumból származó párhuzamaira. Elsődleges céljuk ezzel pusztán a provinciális leletanyag „hunkori" datálásának alátámasztása, a kapcsolatok jellegéről nem értekeznek.[32] Gabler D. tanulmánya az *Archeológiai Értesítő* ugyanezen számában hasonló gyűjtőterületen, ám drasztikusan más nézőpontból vizsgálja egy másik provinciális eredetű lelettípus, a terra sigillaták elterjedését.[33] A puszta leletközlés keretein túllépve már próbálja általánosságában értelmezni a Pannoniától K-re fekvő barbár (szarmata, cotinus, osus) szállásterületeken lezajló folyamatokat, míg a Ny-i szakirodalom által (pl. elsődlegesen „Szabad Germánia" kutatására) felépített elméleti kereteken belül helyezi le a téma hazai vizsgálatának alapköveit.[34] Valójában így 1968-ban annak a komplex kérdéskörnek az elemeit

---

tartható (cáfolatával összefoglalóan lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 196–199), addig a hazai kutatástörténetben újabb elemként jelenik meg ekkor az ajándék/*stipendium* gondolata.

[28] Lásd pl. a szokatlan szűkszavúságát a kutatás által azóta oly sokszor hangsúlyozott, Marcus Aurelius-féle (175. évi) békefeltételek enyhítése kapcsán (ALFÖLDI 1942, 200).

[29] „A magyarországi szarmatakor történetének megírásához a kor gazdasági, kulturális, kereskedelmi életének megvilágításánál nélkülözhetetlen forrásanyagot nyújtanak azok a pénzek, amelyek a szarmata népek által lakott területen kerültek elő ..." (KERÉNYI 1956, 14).

[30] A vizsgálat tárgyának megnevezésével, illetve a kronológiai határok kijelölésével lásd HUSZÁR 1954, 61.

[31] KERÉNYI 1956, 18.

[32] BARKÓCZI–SALAMON 1969, 31–33, 36, 38, 9. kép.

[33] A tanulmány 2 évvel korábban már idegen nyelven közlésre került, lásd Gabler, D.: Terra sigillata in dem Ostpannonien benachbarten Barbaricum. *RCRF* 8 (1966), 5–17.

[34] „Míg Pannónia és a tőle északra lakó népek kereskedelmi kapcsolatai [utóbbi alatt értsd a mai Ny-Szlovákia, illetve Lengyelország területét] ... egyre világosabban kirajzolódnak, addig a provinciától keletre élő népek ...

körvonalazza, amelynek megválaszolása a modern kutatást is mozgatja: érinti az interakció helyszíneinek, [35] az Alföldön átvezető útvonalaknak, [36] illetve a kapcsolatok periodizációjának [37] problematikáját. Gabler D. tanulmánya nem csak a terra sigillaták elemzésére szorítkozik, hiszen vázlatosan vizsgálat alá von más leletcsoportokat (pl. bronzedények, fibulák, bronztükrök, érmék) is. A terra sigillatákkal összevetésben beemeli a szarmata–római kapcsolatok kutatásának látóterébe a római tárgyak barbár másolatainak elemzését is (a témában részletes kutatástörténettel lásd jelen dolgozat 2. függelékét).[38]

Bár Gabler D. tanulmányának jelentősége a mai kutatás fősodratának kijelölésében tagadhatatlan, az alföldi kutatók ezzel párhuzamosan már hasonló kérdéseket fogalmaztak meg. Kőhegyi M. 1968-ban a szarmata települések és temetkezések pénzleletinek összegzése során a leletanyagot igyekszik az írott forrásanyag által megismerhető történeti folyamatokkal (elsősorban a szarmata beköltözéssel) összhangba hozni. Bár ekkor még a szarmata–római kapcsolatok jellegére vonatkozóan nem vet fel kérdéseket, az érmék földrajzi elhelyezkedése alapján 3 „útvonalat" különít el (Aquincum–Jászalsószentgyörgy–Tiszaroff; Intercisa–Kiskunfélegyháza–Csongrád; contra Florentiam–Madaras–Szeged).[39] A témában írt későbbi munkáiban (1972-ben és 1974-ben) az érmék eredetét, továbbá a korábban említett útvonalakat is, már egyértelműen a kereskedelemhez/árucseréhez köti, az érmék kopottsága és a leletegyüttesek összetétele alapján elfogadja a pénzhasználatot az interakció szerves részeként. A kereskedelmi kapcsolatok főbb vetületeinek értelmezése során a Gabler D. által korábban meghatározott elméleti keretek között mozog (pl. az interakció helyszíne elsősorban a limes és körzete, a Barbaricumban római kereskedők tevékenykednek),[40] ám az újabb leletanyag alapján felhívja a figyelmet annak esetleges pontatlanságaira is.[41] 1979-ben a szarmata síranyagok borostyángyöngyeinek vizsgálata kapcsán korábbi megállapításait

felé irányuló export csak kevés kutatót foglalkoztatott. Hiányzik a római gyártmányú tárgyak corpusa: csak néhány darab került közlésre egy-egy szarmata temető leletanyagának ismertetése kapcsán." (GABLER 1968, 211).

[35] Az árucsere elsődleges helyszíne a katonai infrastruktúrához (pl. legiotáborok) igazodik, a szarmaták a meghatározott időpontokban itt vásárokon vehetnek részt. Ezek a pontok a pannoniai limesen Gabler D. szerint a következők: Aquincum, Intercisa, Lugio, Bononia. Bár az utak mentén elhelyezett állomáshelyeket említi, érdemi szerepet nem rendel hozzájuk a kereskedelemben (GABLER 1968, 211–212, 239).

[36] Ezek nyomvonalai a következők: Aquincum–Hatvan–Miskolc; Intercisa/Lugio–Parthiscum–Micia (GABLER 1968, 211, 16. kép).

[37] A kapcsolatokat a Flavius-kortól a 3. század elejéig követi nyomon, fokozott intenzitásukkal csak a szarmata–markomann háborúk után számol (GABLER 1968, 239).

[38] GABLER 1968, 211–212, 232, 236, 238–239.

[39] KŐHEGYI 1968.

[40] KŐHEGYI 1972b, 179–180; KŐHEGYI 1974, 113, 115–117.

[41] Ilyen pl. az Intercisából kiinduló útvonal, amelyet Gabler D. térképén nem jelöl, míg felsorolásában is csupán feltételesen említ (GABLER 1968, 212, 16. kép). Kőhegyi M. a pénzleletek és a ritka „római importáru" (pl. az orgoványi díszpáncél-lemez, a kiskunhalasi római diploma) alapján az Intercisából kiinduló, ÉNy-DK-i irányú nyomvonal létét megalapozottnak véli (KŐHEGYI 1972a, 107).

szélesebb kontextusba helyezve, az eddigieknél részletesebben von párhuzamokat a Pannoniától É-ra elterülő germán szállásterülettel.[42] Kőhegyi M. szarmata–római kereskedelmet érintő munkásságának további tagadhatatlan érdeme, hogy az alföldi római eredetű leletanyagra és a provinciális (elsősorban pannoniai) gazdasági folyamatokra elválaszthatatlan egységként tekint.[43]

A fenti előzmények után a szarmata–római kapcsolatok kutatása az 1980–1990-es évekre kapta meg a kellő figyelmet. Katalizátorként ebben kiemelt szerepe lehetett a Gabler–Vaday szerzőpáros terra sigillaták felgyűjtését célzó munkásságának, amelynek eredményét 1986-ban önálló kötetben jelentették meg.[44] A monográfia már szerkezetében is új szemléletmódot sugall, hiszen a római edények barbárföldi másolatai (pl. vörösre festett szarmata kerámia) a római kerámiával azonos súlyú, önálló fejezetet kaptak.[45] A szerzők szűkszavú elemzésükben több új, pusztán elméleti elemet is beemelnek a szarmata–római kapcsolatok rendszerszerű kutatásába (pl. zsákmány, mint a római tárgyak forrása),[46] míg a terra sigillaták adatbázisának (ekkor 237 ismert tétellel) térképre vetítése megteremti a leletanyag térbeli értelmezésének lehetőségét (értsd a határ menti kereskedelem és a centrális Barbaricum eltéréseinek vizsgálata).[47] A korábban közölt adatbázist a szerzők 1992-ben további 312 tétellel bővítik, amely tovább árnyalja az árucsere periodizációjának lehetőségeit a 2. század eleje és a 3. század második harmada közötti időszakban.[48]

Közöletlenségük okán nem kaphattak elég hangsúlyt Istvánovits Eszter kandidátusi értekezésének vonatkozó gondolatai. A szarmata–római kapcsolatok elemzése a leletanyag térbeli elrendeződése (illetve részben a provinciális kutatáshoz kötődése) alapján tradicionálisan az alföldi szarmata Barbaricum Ny-i, illetve centrális területeit vizsgálta, így kisebb hangsúlyt fektetett az ÉK-i határterületekre. Istvánovits E. ezzel szemben Északkelet-Magyarország római kori leletanyagának összegzése során hívja fel a figyelmet a daciai

[42] KŐHEGYI 1979, 122–124.
[43] „Elengedhetetlenül szükségesnek mutatkozott, ... hogy a pénzforgalom kérdését ne önmagában, a pannoniai pénzforgalomtól mintegy függetlenül, hanem azzal szoros egységben vizsgáljuk.” (KŐHEGYI 1972a, 103). Hasonlóan előremutató az alföldi borostyángyöngyök vizsgálata során Pannonia nyersanyag-kereskedelmének áttekintése is, különös hangsúllyal a kereskedők személyére (KŐHEGYI 1979, 124–126). Ennek igényét korábban kevésbé hangsúlyosan Gabler D. is felveti: „... a szarmata kapcsolatok többnyire a helyi, provinciális keretek közt maradtak. Az Alföld népeinek importja tehát Pannónia, ill. Dácia gazdasági helyzetének függvénye volt.” (GABLER 1968, 239)
[44] A kötet (és az 1992-ben megjelent kiegészítésének) jelentőségét mutatja, hogy a nemzetközi kutatásban még a közelmúltban is elsődleges hivatkozási alapnak számított az alföldi szarmata Barbaricum viszonyaira vonatkozóan (lásd pl. OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 30).
[45] GABLER–VADAY 1986, 53–66. Az ebben a témában tett megállapítások helyét a kutatástörténetben lásd a 2. függelékben!
[46] Természetesen ennek gondolata elszigetelt esetekben már korábban is felmerült (lásd pl. az Akasztó, Döbrögecpusztáról származó kisplasztika esetében: THOMAS 1972, 78).
[47] GABLER–VADAY 1986, 32, 44–49, Abb. 21.
[48] GABLER–VADAY 1992, 153–159, Abb. 29.

eredetű import jelenlétére.[49] Az alföldi kutatás által méltánytalanul elfeledett Berecz K. 1991-ben közölt tanulmánya, amelyben kizárólagosan publikált leletegyüttesek alapján tesz kísérletet a statisztikai eszköztár használatára a római import kutatásában.[50] Vázlatának a korábbi szakirodalomban nem érintett részét képezi a temetők és a települések importált leletanyagának összehasonlítási lehetősége a százalékos arányuk alapján.[51]

Az 1998-ig a témában elért eredményeket Vaday A. a gyulai Erkel Ferenc Múzeum „*Jazigok, roxolánok, alánok. Szarmaták az Alföldön*" című kiállításához szerkesztett tanulmánykötetben összegzi. Ennek közvetlen előzményeként az 1989-ben megjelent, Szolnok megye szarmata kori leletanyagát vizsgáló monográfiájának vonatkozó fejezetét említhetjük,[52] amelyben látszólag számos karakterisztikus, a későbbi szintézist meghatározó gondolat már megszületik (pl. a pénzforgalom lehetőségének kizárása a cserekereskedelem mellett; a 3. század második fele után a korai állapotokhoz visszatérő kereskedelem képe).[53] Az 1998-ban publikált munka alapvetően rendszerező jellegű, célja egy olyan elméleti modell pontos keretrendszerének meghatározása, amely jól igazodik az európai Barbaricum nemzetközi kutatástörténetébe. Ennek megfelelően az értelmezési kereteket egyértelmű határok közé szorítja (pl. kronológiai és földrajzi csoportok), míg bizonyos jelenségekhez definíció-szerű meghatározást társít (pl. zsákmány, láthatatlan kereskedelem). A tanulmány szerkezetében és gondolatiságában is Gabler D. 1968-os tanulmányának örököse, míg anyaggyűjtése az egy generációnyi idő alatt megnövekedett leletanyagra támaszkodhat (kiegészülve pl. az üvegedényekkel vagy a kőanyaggal).[54] 1999-ben megjelent tanulmányában mindezt egy további szemponttal egészíti ki: az import mennyisége a települések vásárlóerejének függvénye, amely kapcsolatban állhat azok „ipari" jellegével.[55] Vaday A. későbbi munkáiban szintén ennek az elméleti modellnek a keretein belül helyezi el az újonnan közölt leletanyagokat.[56] Kutatástörténeti szempontból ki kell emelnünk ezek közül 2003-as, a

[49] ISTVÁNOVITS 1986, 91.
[50] Tanulmányának felütésében helyesen ítéli meg a fenti kutatástörténeti vázlatban is érzékeltetett folyamatot: „Régóta foglalkoztatja a kutatást a Római Birodalommal határos területek barbár népeinek hagyatékában ránk maradt római áru. Ezt a leletcsoportot korábban elsősorban a bennszülött anyag keltezésére, az utóbbi időben inkább a gazdasági politikai összefüggések, rekonstruálására használták fel." (BERECZ 1991, 73).
[51] BERECZ 1991, 75. A módszer kritikáját a telepanyagok összehasonlítása kapcsán lásd jelen dolgozat 1.4.2.2. fejezetében!
[52] Talán szintén itt kell hivatkoznunk Gabler D. 1990-ben, a *Pannonia régészeti kézikönyve* című kiadványban megjelent tanulmányára, amely a provinciális kutatás szemszögéből összegezte a vonatkozó ismeretanyagot (GABLER 1990, 204–209).
[53] VADAY 1989, 189–192.
[54] VADAY 1998. Az itt említett szempontok tételes kifejtését lásd jelen dolgozat későbbi fejezeteiben!
[55] VADAY 1999c, 192.
[56] Lásd pl. VADAY–HORVÁTH 2005, 9–24; VADAY 2016, 757–758. Vaday A. a korábban kijelölt kronológiai horizontokat alkalmazta később a Nógrád megyei „császárkori barbár" településeken (pl. a Salgótarján, Bevásárlóközpont lelőhelyen) előkerült római import magyarázatára is (SZABÓ–VADAY 2009, 292–297).

Barbaricum központjairól írt tanulmányát, amelyben a Ptolemaiosz-féle koordináta rendszer alapján kísérli meg a név szerint említett alföldi települések helyzetének rekonstruálását. Mindezzel együtt az Alföldön áthaladó római utaknak minden eddiginél sűrűbb hálózatát feltételezi, elsődlegesen a téma kutatástörténetében tradicionálisan kiemelt tárgytípusokra alapozva (értsd terra sigillaták és emailos fibulák).[57]

Az ezredfordulót követően a szarmata–római kapcsolatokról folytatott diskurzus iránya „töredezettebb" jelleget követett, hiszen a Vaday A. által kialakított modell keretrendszerében lehetőség nyílt az egyes jelenségek célzott, mélyebbre ható tárgyalására. 2006-ban az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros a kapcsolatok legkorábbi, az ún. „aranyhorizonttal" párhuzamos szakaszáról szerezett ismereteinket tágítja a római eredetű tárgyi hagyaték (fibulák, kerámiaedények) rendszerezésével/újraértelmezésével.[58] 2011-ben Gabler D. tanulmánya az Alföldön áthaladó római útvonalak nyomvonalának újbóli meghatározására tesz kísérletet. Bár elemzésében tűpontos összefoglalását adja a témának, a nagyberuházásokhoz kapcsolódó feltárások által robbanásszerűen megnövekedett régészeti leletanyag tanulságait (pl. az alföldi amphora-kutatás eredményeit) figyelmen kívül hagyja, továbbra is kizárólagosan a terra sigillata kerámiaanyagra és az emailos fibulákra alapoz.[59] 2015-ben, a korábbi eredményeket kiegészítve, Szebenyi T. a „kishatárforgalom" jelenségének és a kereskedelmi útvonalak kérdéskörének vizsgálata során vetíti térképre a statisztikailag értelmezhető lelőhelyek importjának százalékos számarányát és típusvariációik gazdagságát. Mindemellett új szempontként merül fel a nyomvonalak kutatásában a folyószabályozás előtti földrajzi környezet figyelembe vétele.[60] A pusztán elméleti megközelítésű írások között említhetjük Szebenyi T. 2017-ben megjelent tanulmányát, amely az import–export terminológia használata mögötti fogalmi hátteret vizsgálja. A szarmata és a germán (szvéb, vandál) szállásterületek kerámiaimportjának különbségei alapján a szerző felhívja a figyelmet a kereskedelem regionális jellegére a Vaday-féle területi csoportok látószögénél kisebb egységekben.[61]

A kutatástörténet 2000-es évektől kezdődő modern szakaszának a korábbiaknál gyakoribb kísérői a kisléptékű, jól lehatárolt szempontrendszerű anyaggyűjtések.[62] Ezek

[57] VADAY 2003a, 13–14, 2–5. kép. Az alföldi email díszes fibulák felgyűjtését és részletes elemzését Vaday A. ezzel párhuzamosan végezte el (lásd VADAY 2003b).
[58] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 221–225. Megállapításaik kritikájával lásd VADAY 2016, 762–763.
[59] GABLER 2011b. Az alföldi kutatás a Lugio–Partiscum–Micia útvonal kivételével továbbra sem fogadja el egyöntetűen az ajánlott nyomvonalakat (lásd pl. ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 204. kép).
[60] SZEBENYI 2015, 23, 46. lábjegyzet, Fig. 2–4.
[61] SZEBENYI 2017b. A témáról részletesen lásd még jelen dolgozat 1.4.1.1. fejezetét!
[62] Disszertációm jelen fejezetében nem foglalkozom mélységében ezekkel a tematikus feldolgozásokkal, hiszen a későbbiekben, a római eredetű leletanyag tárgytípusonkénti elemzése során részenként ismertetem azok alföldi

szempontrendszerük alapján több kategóriába sorolhatók (pl. lelőhelyek esettanulmányai;[63] mikroregionális szintű, leletspecifikus adatgyűjtések;[64] adott tárgytípus átfogó feldolgozására vállalkozó, Barbaricum szintű leletközlések[65]), ám a vizsgált jelenségeket jellemzően a Vaday-féle keretrendszeren belül értelmezik. Az ezredfordulóval meginduló, nagyfelületű megelőző feltárások révén a múzeumi raktárakban gyarapodó publikálatlan leletanyag által életre hívott, egymástól elszigetelt anyagközlések szükségessége megkérdőjelezhetetlen, azonban jellegükből adódóan a szarmata–római kapcsolatok értelmezési kereteit nagyban nem tágíthatták. Kivételként említhetjük a Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák kutatását (legutolsó összefoglalással 2017-ben), hiszen a térképen rögzíthető lelőhelyeik térbeli eloszlása érdemben kérdőjelezi meg az Alföldön átvezető római utak nyomvonalának leletanyag alapján történő meghatározását, illetve a tárgyi anyag alapján a vízi útvonalak (pl. Tisza, Maros) jelentőségét.[66] Hasonlóan az ólommázas kerámia (2017–2018),[67] illetve az üvegedények (2020–2021)[68] vizsgálata újabb adalékokat szolgáltathatott a kereskedelem ún. „késő antik" szakaszának megítéléséhez.

Az elmúlt évek kutatástörténetében a Kárpát-medencei folyamatok legteljesebb szakirodalmi összefoglalását az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros adta 2018-ban megjelent monográfiájában. Megközelítésük újszerűségét a korábbi szemléletmódtól maga a kiadvány rendkívüli komplexitása adja, amelynek köszönhetően a szarmata–római kapcsolatok (illetve az ehhez kapcsolódó tárgyi emlékanyag) az eseménytörténet kontextusában, továbbá a szomszédos barbár népességek közötti kapcsolatrendszerrel összevetésben szemlélhető.[69] A jelenleg folyamatban lévő kutatások közül alighanem az Orosháza, Kakasszéki ér, Laposi-major lelőhelyen felszíni felderítés folyamán megfigyelt épületnyomok behatóbb vizsgálatának lesz nagyobb hatása.[70] A jellemzően csupán másodlagos forrásból ismert alföldi

---

kutatásának történetét. A kerámiaanyag kapcsán lásd a 2. fejezet vonatkozó alfejezeteit (pl. 2.2.1., 2.3.1., 2.10.1.), míg a további leletcsoportok esetében az 1. függeléket!

[63] Lásd pl. Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhely (SÓSKUTI–WILHELM 2014) vagy Ecser 7. lelőhely (SZEBENYI 2020a; SZEBENYI 2020b) esetében.

[64] Lásd pl. a Dél-Alföldön az ólommázas kerámia (VÁRI 2011; OLGYAY 2017), illetve az üvegedények (BORSÓDI 2021) kutatását.

[65] Lásd pl. (pelta alakú lapfibulák) WILHELM 2005; (barbotindíszes, meredek falú tálak) KOROM 2005; (Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák) SÓSKUTI–WILHELM 2005; (térdfibulák) PILLÉR 2023b.

[66] Elterjedési térképhez legutóbb lásd SZEBENYI 2017a, 3. kép.

[67] OLGYAY 2017; OLGYAY–SZEBENYI 2018.

[68] SZEBENYI 2020; BORSÓDI 2021. Ehhez kapcsolódóan kell kiemelnünk Sóskuti K. 2010-ben közölt megállapítását az importtárgyak időszakos eltűnéséről a 3. század második felére datálható kontextusokból (SÓSKUTI 2010, 182).

[69] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 217–223, 261–262, 288–292, 305, 307–308, 182–184. kép, 221–223. kép, 255. kép, 266. kép 8, 268–269. kép.

[70] Az előzetes jelentéssel és a leletanyag térképével lásd SÓSKUTI 2018a, 35, 10. kép. Legutóbb a lelőhelyről Sóskuti K. konferencia előadáson számolt be: Sóskuti K.: *Rómaiak az Alföldön? Újabb adatok az alföldi szarmata Barbarikum és a római provinciák közötti kapcsolatrendszerekhez.* Konferencia előadás. „100 éves a

római létesítmények mellett kritikus jelentőségű lenne a provinciálisok jelenlétének azonosítása jól dokumentálható körülmények között is (jelen sorok szerzőjének véleményét a felszíni nyomokból ismert létesítményről lásd az 5.2.2.1. fejezetben).

A téma kutatásának erőteljes hiányosságait mutatja térségünkben, hogy a Kárpát-medencei szarmata Barbaricum importjára vonatkozóan a CRFB (*Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum*) monográfia-sorozatnak csupán 2 kötete került kiadásra jelen kézirat leadásának időpontjáig.[71] 2005-ben Vaday A. (Horváth F. közreműködésével) közölte Szolnok megye római eredetű leletanyagát (CRFB U1).[72] Bár a kötet újszerűként hatott a magyarországi kutatásban, az elemzésbe bevont törzsanyag Vaday A. korábbi, 1989-ben megjelent, Szolnok megyei monográfiájának anyaggyűjtésén alapszik, amelynek kéziratát a szerző 1980-ban zárta le.[73] 2019-ben L. Grumeza Arad megyei anyaggyűjtése (CRFB R1) érintette a Kárpát-medencei szállásterület K-i határterületeit.[74] Valóban hiánypótló tartalma ellenére, a hazai tapasztalatok alapján, a kötetben felsorakoztatott leletanyag aligha reprezentálja teljes egészében a (Romániában is folyó) nagyfelületű mentőásatások eredményeit.[75]

Hiba lenne a szarmata–római kapcsolatok magyarországi kutatástörténetét a nemzetközi tudományosság folyamataitól függetlenítve megítélni.[76] A hazai szakirodalomhoz hasonlóan a „szabad germánok” (*Germania libera*) kutatásában is már a 20. század első harmadában egyértelműen kereskedelmi tevékenységgel társították a barbárföldi, provinciális eredetű leletanyagot. A korai kutatás egyik fő kérdéseként merült fel a Barbaricumba vezető utak nyomvonalának megrajzolása is. A római tárgyak szisztematikus felgyűjtését 1938-ban R. von Uslar kezdte meg, ám az elméleti kereteket csupán H. I. Eggers fektette le 1951-ben

szegedi régészképzés” A Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszékének ünnepi rendezvénysorozata. Szeged, 2024. május 21–23.

[71] A magyarországi viszonyokhoz összehasonlításként a romániai sorozatban 2019 óta 2 kötet jelent meg: CRFB R1: Kreis Arad (2019) (GRUMEZA 2019); CRFB R2 Kreis Vaslui (2022) (GRUMEZA 2022). Lengyelországban 2001 és 2023 között a sorozatnak 6 kötete (CRFB PL 1–6), míg Németországban 1994 és 2017 között 8 kötete született meg (CRFB D 1–8,1). A megjelenéseket a 2019-es állapotoknak megfelelően röviden összegzi GRUMEZA 2019, 9, 2. lábjegyzet.

[72] VADAY–HORVÁTH 2005.

[73] VADAY 1989, 11. Hasonlóan a kötet elméleti kereteket meghatározó fejezetei (VADAY–HORVÁTH 2005, 9–23) Vaday A. 1998-ban publikált szintézisének megállapításait ismétlik (vö. VADAY 1998). Jelen sorok szerzője mindezt nem kritikaként fogalmazza meg, csupán felhívja a figyelmet az adatgyűjtésben a nagyfelületű megelőző feltárásokból származó leletanyag hiányának okára.

[74] GRUMEZA 2019.

[75] Rendkívül érdekes a római eredetű kerámiaanyagon belül a nem jól körülírható csoportba sorolható római edények/edénytöredékek („*1.13. sonstige Keramik*”) alacsony aránya, illetve ezen belül a jellegtelen töredékek elhanyagolható mennyisége (lásd a „*Sachgruppen*” fejezet összesítését: GRUMEZA 2019, 92–95).

[76] A szarmata Barbaricum területének vizsgálatában a külföldi (romániai, szerbiai) szakemberek (objektív okokból) nagyrészt a magyarországi kutatás keretrendszerében értelmezik a leletanyagot. A leletanyag földrajzi helyzetéből adódó logikus következtetésként természetesen nagyobb arányban jelenik meg elemzéseikben a római import daciai vagy moesiai eredeztetésének lehetősége (lásd pl. TIMOC–SZENTMIKLÓSI 2008, 118).

közölt monográfiájában. Modelljében elkülönült a határ menti és a távolsági kereskedelem, római részről mindkettőben elsődleges szerep a limes menti katonai létesítményeknek jutott (pl. Carnuntum). H. I. Eggers térképei alapján 1978-ban L. Headeager gondolta tovább a kapcsolatfelvétel földrajzi kereteit, kihangsúlyozva a határzóna és a centrális területek közötti különbségeket (pl. importált leletanyag összetételének eltérései; pénzforgalom jelenléte kizárólagosan a határmenti piacokon). A téma kelet-európai kutatásában (értsd L. Headeager felosztása szerint az Elbától K-re fekvő germán Barbaricumban) R. Wolagiewicz próbálkozott meg az importált leletanyag történeti eseményekhez kötésével 1970-ben.[77]

A szomszédos országokban a téma szisztematikus kutatása a hazaival párhuzamosan kezdődött meg. E. Krekovič 1981-ben tette közzé a jelenlegi Szlovákia területének római eredetű kerámiaanyagát,[78] míg Szerbiának egykor a szarmata Barbaricumhoz tartozó régiójában (a Duna vonalától É-ra) O. Brukner végzett ilyen jellegű adatgyűjtést 1990-ben.[79] A mögöttes folyamatok értelmezése jellemzően a leletközlésekkel[80] párhuzamosan folyt, az elemzések fókuszpontját általánosan a régiók római eredetű leletanyagának eltérő természete határozta meg: Szlovákiában így ennek megfelelően nagyobb hangsúly esett a barbár elitnek juttatott ajándéknak.[81] A különbségek ellenére a téma kutatásának központi kérdése mindvégig a kronológiai és földrajzi keretek lehatárolása maradt.[82] A leletanyag növekedésével a római formák barbár másolatainak vizsgálata a nyugat-európai régészeti szakirodalomban is önálló kutatási irányként vált le, jellemzően az 1990-es évektől kezdődően.[83] A magyarországi kutatás elsődlegesen leletközlő szemléletmódja ellenére a szomszédos országokban az elmúlt időszakban is tettek érdemi lépéseket a barbár–római kapcsolatfelvétel jellegének elméleti megközelítésű feltárására: Szlovákiában 2016-ban a Hrnčiarik–Kuzmová szerzőpáros közölt egy rendkívül részletes áttekintést,[84] míg Romániában az Opreanu–Lăzărescu szerzőpáros adta komplex elemzését a Dacia Porolissensis előterében megfigyelhető jelenségeknek 2015-ben.[85]

[77] A barbár–római kapcsolatok modern historiográfiájának rövid összefoglalását a vonatkozó szakirodalommal lásd OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 28–31.
[78] KREKOVIČ 1981.
[79] BRUKNER 1990.
[80] A térségre vonatkozó, nagyobb terjedelmű, nemzetközi anyagközléssel (2002-es megjelenési dátummal) lásd TIR.
[81] Újabban lásd pl. KREKOVIČ 2011.
[82] Szlovákia: VARSIK 2005; KUZMOVÁ 2010; KUZMOVÁ 2011. Románia: CROITORU 2011; ARDELEANU 2014.
[83] Lád pl. a dörzstálak germán másolataihoz KOLNÍK 1995; illetve nagyobb területet felölelő, komplex elemzéshez HEGEWISCH 2005. Természetesen ezeknek a lelettípusoknak az említése már korábban, a római import kontextusában is többször megtörténik: pl. a pecsételt kerámia kapcsán lásd KOLNÍK 1958.
[84] HRNČIARIK–KUZMOVÁ 2016.
[85] OPREANU–LĂZĂRESCU 2015. Korábban hasonló megállapításokkal, de a római eredetű leletanyag szélesebb spektrumának áttekintésével lásd még OPREANU 2011.

1.4. KUTATÁSMÓDSZERTAN

1.4.1. Az alkalmazott terminológiához kapcsolódó alapkérdések

1.4.1.1. Az „import–export” kifejezések használatának tartalmi háttere

Vaday A. 1998-ban, a Római Birodalom és az alföldi szarmaták gazdasági kapcsolatainak értelmezése során felveti, hogy a római tárgyakra az „export” kifejezés találóbb lenne az általánosan használt „import” megjelölésnél,[86] hiszen a római eredetű tárgyak a barbár közösségek disztribúciós tevékenysége mellett elsődlegesen a római kereskedők útján juthattak el a Barbaricum centrális területeire.[87] Későbbi publikációiban többször is felhívja a figyelmet a kérdésre,[88] ám az alföldi kutatás a fogalmi háttér lényegi értelmezési kísérlete nélkül csak a terminológiai változást vette át néhány esetben.[89] A modern közgazdaságtan fogalmai[90] alapján Vaday A. problémafelvetése (értsd export és import közötti különbségtétel mindössze a kezdeményező fél alapján) értelmezhetetlen, míg az általa felvázolt modellnek megfeleltethető közvetett, illetve közvetlen export kifejezések [91] is csak nehézkesen alkalmazhatók a római kori folyamatokra.[92]

A kérdés releváns vetülete lehet azonban, hogy a résztvevő felek közül melyiknek állhatott elsődlegesen érdekében a rendszeres kapcsolatfelvétel kezdeményezése. A szarmata Barbaricum és a további szomszédos barbár (markomann, kvád, vandál, „szabad dák”) szállásterületek importált kerámiaanyagának összevetése több különbségre is rávilágít, amelyek alapvetően két egymástól jól elválasztható jelenséggel magyarázhatók. A provinciális gyártási körzetekhez, illetve az ezek térségéből kiinduló kereskedelmi

[86] Meg kell jegyezni, hogy az „export” kifejezés használatnak kutatástörténeti hagyományai is vannak: a magyarországi szakirodalomban lásd pl. GABLER 1968 szóhasználatát.
[87] VADAY 1998.
[88] VADAY–SZEKERES 2001, 40. lábjegyzet; VADAY–HORVÁTH 2005, 17.
[89] Lásd pl. SZEKERES 2001, 32; SÓSKUTI 2005, 247. Utóbbival kapcsolatban a szóhasználat következetlensége jól mutatja a mögöttes tartalomról alkotott véleménynyilvánítás szükségességének elvetését: „Római export. A szarmata településásatásoknál a római import leleteknek kiemelkedően fontos szerepe van.” (SÓSKUTI 2005, 247).
[90] A római kori kereskedelem fogalmának meghatározásához Polányi K. gondolatait idézhetjük: „Mint művelet, a kereskedelem olyan javak megszerzését jelenti, amelyek nem találhatók meg a helyszínen. Olyasvalami ez, ami külsődleges a csoporthoz képest, miként egyéb tevékenységek is, melyeket egészen más életkörökhöz szokás társítani, nevezetesen: vadászat, expedíció, rablóportyák. Minden ilyen esetben arról van szó, hogy egy bizonyos távolságból szereznek be és szállítanak haza javakat. Ami a kereskedelmet a többi ilyen tevékenységtől megkülönbözteti, az kétoldalú jellege; ez egyszersmind békés természetűvé is teszi, míg a fosztogató és zsákmányoló kiruccanások nem azok.” (POLÁNYI 1984, 18).
[91] „A közvetett export esetében a vállalat nem kerül közvetlen kapcsolatba az importáló ország piacával. Általában a vállalat egy közvetítő kereskedőnek adja el az áruját, szabadkezet adva annak az áru további sorsában. Tipikus példája az alkalmi export. Közvetlen export az a forma, amikor a vállalat a saját nevében és önmaga értékesíti termékét a külföldi piacon. A vállalat sokkal jobban megismeri a piacot, ha saját maga is jelen van.” (SZEBENYI 2017b, 281. lábjegyzet). További, modern közgazdaságtani alapfogalmakkal online formátumban lásd: https://www.sulinet.hu/tovabbtan/felveteli/2001/11het/kozgaz/kozgaz1112.html (letöltés ideje: 2023.10.24., 19:14).
[92] Hasonlóan a modern közgazdaságtan fogalmainak használatával kapcsolatban fejt ki kritikát KREKOVIČ 1992!

útvonalakhoz kapcsolódó típusok mellett (a vizsgált régióban, nagyobb esetszámban lásd pl. a Pesti-síkság kónikus hasú pecsételt edényeit vagy a meredek falú barbotindíszes tálakat) a szarmata közösségek igényeinek valódi indikátorai lehetnek a kulturális különbségekből adódó eltérések. A Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák a Kárpát-medencei Barbaricumban nem fordulnak elő az alföldi szarmata szállásterületen kívül, ami (kiegészülve a Drag. 33 formájú terra sigillata csészék nagyobb arányával) a helyi közösség igényét feltételezheti a minőségi (feltehetően görög) bor fogyasztása iránt. A római edénytípusok kisebb hányadának behozatala mögött így a funkciójukhoz vagy tartalmukhoz kapcsolódó egyértelmű szándékosság rejtőzik,[93] amely az említett esetekben jól megkülönbözteti a helyi közösségek ízlését a szomszédos barbár népességtől is.

A fentieknek megfelelően, a korábban meghatározott elméleti keretben, az „import" kifejezés használatát tartom célszerűnek.[94] A jelenségnek azonban véleményem szerint nem képezi részét az alföldi kutatás azon toposza, miszerint a késő római korban a gazdasági kapcsolatok fellazulásával a provinciális kereskedők érzékenyebbé váltak a barbár igényekre.[95] Az új edényformák (pl. interregionális típusok) megjelenése a késő római provinciális fazekasipar barbarizáló fordulatához köthető, ami az alföldi (!) szarmata közösségek igényrendszerétől függetlenül megy végbe. Anakronisztikusnak tűnik emellett éppen a szarmata–római kereskedelem recesszív 3. fázisa alatt a barbár kereslet hangsúlyának növekedésével érvelni.

1.4.1.2. Megjegyzések a szarmata Barbaricum „romanizációjához"

A Római Birodalom határain kívül letelepedett népelemek feltételezett római eredetű kultúrhatásai kapcsán még napjainkban is gyakran alkalmazza a szakirodalom a „romanizáció" kifejezést.[96] Eredeti értelmezésében a fogalmat a provinciális kutatás a római hódítók és az alávetett bennszülöttek kontextusában használja, tartalmilag a Római Birodalom tudatos politikájára utal, amely során az a „felsőbbrendűként" meghatározott civilizációját központilag a meghódítottakra kényszeríti. A T. Mommsen (1817–1903) munkásságából eredeztetett meghatározást[97] a római kori kutatás számos alkalommal vette kritika alá,

[93] Az Üllő 5–9. lelőhelyről bemutatott római eredetű kerámiaanyag több kisebb jelensége szintén rámutathat, hogy az edénytípusok behozatala mögött egyértelmű szándékosság húzódik meg. A kérdésről bővebben lásd jelen dolgozat 2.11. fejezetét!

[94] A téma részletes kifejtésével lásd SZEBENYI 2017b.

[95] Az Apátfalva, Kossuth u. 151. lelőhelyű ólommázas, Murga típusú korsó kapcsán a kérdésről lásd BÉRES–VÖRÖS 1998, 178–179.

[96] A szarmata Barbaricum esetében legújabban, központi témaként kiemelve, lásd MASEK 2016.

[97] A fogalmat jelen formájában elsőként, 1905-ben, F. Haverfield használta. Monográfiájának második kiadása a következő meghatározást adja: *„Its [Rome] long and peacable government ... gave time for the expansion of*

alternatívájaként ajánlva többek között az „emuláció, kreolizáció, integráció, akkulturáció" kifejezéseket.[98] A modern szakirodalom ezt az egyoldalú folyamatot elveti, inkább az átadás–átvétel alapú, kétirányú interakció elméletét támogatja.[99] A fentiekben leírtak alapján látható tehát, hogy a puszta szóhasználat mellett a „romanizáció" kifejezés további fogalomtársítással is jár (elvonatkoztatva attól, hogy alapvetően a provinciális lakosságra alkalmazzák): a Római Birodalom központilag hajtja végre, továbbá (szükség esetén) kényszer hatására történik.

A Kárpát-medencei Barbaricum esetében az említett feltételek talán a *Marcomannia* és *Sarmatia* tartományok megalapítása körüli szándék esetében foghatók meg. Ennek kapcsán azonban az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros megállapításaira hivatkozhatunk, miszerint a szarmata szállásterület a birodalmi igazgatás által a germántól (szvéb) eltérő megítélés alá esett:[100] ezt igazolja, hogy az Alföldön nem azonosíthatók kritikus tömegben a közvetlen római befolyás nyomai (pl. barbárföldi katonai létesítmények), míg a régészeti hagyatékban is ritkábbak az elit felé jutatott, ajándékként értelmezhető tárgyak (a témáról bővebben lásd jelen dolgozat 4.2. fejezetét!).[101] A szarmata–római kapcsolatokban így a kereskedelem római részről nyilvánvalóan politikai (és kémtevékenységet támogató) indíttatásán[102] túl célzott szándékot nem feltételezhetünk a bal parti népesség kultúrájának befolyásolására. A kutatás jelen stádiumában nyitott kérdésként kell hagynunk, hogy a kapcsolatrendszer késői fázisában megváltozó viszonyok (lásd jelen dolgozat 3.2. és 6.1. fejezeteit!), illetve a betelepítések növekvő mértéke[103] von-e magával ilyen hatásokat.

Feltehetően a szarmata Barbaricumot érő hatások tekintetében is releváns lehet a római provinciák romanizációjának különböző mértéke. Pannonia esetében már az antik auktorok is kiemelik a helyi lakosságból sorozott katonák római normáknak kevésbé

Roman speech and manners, for the extension of the political franchise, the estabilishment of city life, the assimilation of the provincial populations in an orderly and coherent civilization. ... That was the work of the Empire; the form it took was Romanization." (HAVERFIELD 1912, 11).

[98] A téma vonatkozó szakirodalmával, a tudományterületeknek megfelelő bontásban újabban lásd VARGA 2021, 89–90.

[99] GRÜLL 2007, 167–168, 172.

[100] A markomann szállásterület esetében a birodalmi befolyásolási kísérlet egyértelműen megfogható az eseménytörténetben (pl. kliens királyságok kialakítása) és a régészeti hagyatékban (pl. római épületmaradványok Morvaország, Alsó-Ausztria és Szlovákia területén) is. Az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros a germán és a szarmata területek közötti különbségeket a birodalmi politika eltérő jellegével magyarázza: *Sarmatia* provincia kialakítását tervezve Marcus Aurelius a jazigok katonai úton történő megtörésével számolt (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 277–281).

[101] Az alföldi szarmata Barbaricumban a bronzedények alacsony mennyisége (2014-es gyűjtés alapján mindössze 19 db!) erős kontrasztot képez a Dunától É-ra elhelyezkedő szvéb területekhez képest. A képet tovább árnyalhatja, hogy a leletek földrajzi szóródása a szarmata szállásterület ÉNy-i régiójában feltételesen a germán–római kereskedelmi kapcsolatokhoz rendeli elsődlegesen a tárgyakat, mintsem egy meggyökeresedő szarmata igényrendszerhez/kereslethez (BENE–ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2016, 745–746).

[102] Lásd pl. GABLER 1990, 206; VADAY 1998, 123.

[103] A témára vonatkozóan összefoglaló jelleggel lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 345–352.

megfelelő életvitelét/műveltségét.[104] Mindez talán a helyi alaplakosság (a forrásadatokban kiemelve pl. a pannon törzsek) eredendő „elmaradottságához" köthető, amely nem volt képes kellő mértékben felzárkózni. Ennek következtében Pannoniában a klasszikus római műveltséget főként az Itáliából érkezett, a tartományi adminisztrációhoz kötődő réteg képviselhette.[105] Dacia provinciát a szakirodalom az egyik leginkább „romanizált" tartományként tartja számon. A latin nyelvű feliratos forrásbázis típusvariációjának és térbeli elrendeződésének legújabb összegzése azonban rávilágít ennek problematikájára: jól azonosítható dák névanyag hiányában ezek aligha a lakosság kulturális változásait tükrözik, mintsem az itt állomásozó katonaság (illetve az ehhez kapcsolódó adminisztratív személyzet) magas számarányát. Ennek megfelelően a „romanizáció/latinizáció" nem köthető egyértelműen a helyi bennszülött lakosság és a megszálló rómaiak kulturális összeolvadásához.[106] Moesia Duna-menti területeinek határvidéki „romanizációját" a kutatás szintén elsődlegesen a katonaság hatásának tulajdonítja, míg hasonló jelentősége lehetett a veteránтelepítéseknek is. A korábban a kelta kulturális tömbhöz kötődő (trák/géta, mősz) alaplakosság akkulturációja külső kényszer nélkül mehetett végbe (*model of natural acculturation*).[107]

A fentiekben részletezett feltételek mellett a „romanizáció" kifejezés használata a szarmata Barbaricum viszonylatában mindenképpen félrevezető, hiszen aligha lehet szó a provinciális közigazgatás vagy lakosság részéről kifejtett tudatos kultúrhatásról.[108] Abban az esetben is problémás ennek értelmezése, ha egyfajta külső nyomás nélküli, a provinciális termékek puszta jelenlétének hatására bekövetkező „romanizálódást" értünk mögötte.[109] Míg a leletanyag kisebb hányada mögött feltételezhetjük csupán a tárgyon túl római szokás (esetleg funkcióhoz kötődő fogalomtársítás) átvételét/másolását is (pl. a kerámiaanyagban a

[104] Herodianos (a 2. század végén, 3. század elején) Septimius Severus császárrá választása kapcsán negatívan nyilatkozik a pannoniai katonákról: „*Although the men of those regions have huge and powerful bodies and are skillful and murderous in battle, they are dull of wit and slow to realize that they are being decieved.*" (Herodianos 2.9.11., online elérésű dokumentum: https://www.livius.org/sources/content/herodian-s-roman-history/herodian-2.9/, letöltés ideje: 2024.05.12., 16:41). Fronto a markomann–szarmata háborúk alatt hasonlóan a pannoniai katonák „faragatlanságát állítja szembe a szíriak pallérozottságával" (MÓCSY 1975, 30).

[105] BILKEI 1990, 267; GRÜLL 2007, 169–170. Mindez talán nyomon követhető az étkezési kultúrában is. Hárshegyi P. a tengeri termékek ritka megjelenése kapcsán a következőképpen fogalmaz: „A leletek (pontosabban a hiányuk) azt mutatják, hogy a bennszülöttek sem korábban, sem ekkor [ti. a 2. század második felében] nem használták ezeket a hozzávalókat. A szerényebb körülmények között, elsősorban mezőgazdaságból élő közösségekben tehát nem alakult „rómaivá" a mindennapi élet." (HÁRSHEGYI 2022, 38–39).

[106] VARGA 2021, 93–95.

[107] ČISŤAKOVA 2014, 110–111.

[108] Még kevésbé feltételezhetjük, hogy állandósult módon az Alföld területe közvetlen (vagy akár közvetett) római befolyásoltság alá került volna. Hasonlóan Vaday A. ilyen tartalmú megjegyzésének („*die Aufsicht über das sarmatische Barbaricum*") kritikájával lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 305.

[109] Talán hasonló jelentéstartalommal lásd pl.: „... az árucikkek számában és szokásokban jelentkező „romanizációs folyamat" játszódik le ..." (VADAY 1998, 126).

dörzstálak vagy az üvegáru esetében az illatszeres üvegcsék),[110] addig funkcionális szempontból az importált leletanyag nagyobb része beilleszthető a helyi keramika spektrumába. A kutatástörténet hagyományai (illetve a barbár területek kutatásában sajátosan módosult jelentéstartalma) ellenére a „romanizáció/romanizálódás" kifejezés használatát nem tartom célszerűnek, hiszen egy lényegesen rétegzettebb mögöttes folyamatot sugall (a római kultúrhatások átvétele mellett akkulturációt is!), mint az magából a jó minőségű asztali edények vagy a ritka fogyasztási cikkek utáni igényből eredendően következne.[111]

1.4.1.3. A vizsgált kerámiatípusok bevonatainak technológiailag helyes megnevezései

Az alföldi kerámiakutatás viszonylatában az importált római edénytípusok készítéstechnikai jellemzőinek vizsgálata elsődlegesen az idegen eredetű leletanyag azonosításának lehetősége miatt lehet releváns. Ebben a szemléleti modellben a bevonattípusok minél alaposabb meghatározásának kiemelt jelentőséget tulajdoníthatunk, hiszen ezek használata mutatja a legmarkánsabb különbséget a szarmata keramika helyi hagyományaitól.[112] Az alföldi kutatásban ezekre alkalmazott következetlen nevezéktan nem csupán zavaró, hanem a vizsgált kerámiaanyag provinciális párhuzamokhoz rendelését is lényegesen megnehezíti.[113]

A jelen disszertációban vizsgálat alá vont importált kerámiatípusok egy részénél a barbaricumi szakirodalom jól körülhatárolható terminológiát használ. A Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák esetében talán a típus kizárólagos alföldi dominanciájához köthető az „engobe" kifejezés következetes alkalmazása, egészen a legkorábbi hitelesen dokumentált esetektől kezdődően.[114] A bevonat jellegzetes kialakítása miatt a szakirodalom többször is adta már annak részletes leírását, kihangsúlyozva a másodlagos hatások (pl. kopás, hőhatás) jelentőségét a színre/felületi minőségre.[115] A Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros 2005-ös tanulmányában felveti az „agyagmázak" jelenlétének lehetőségét az „engobe" mellett,

[110] Legújabban Masek Zs. kapcsolta a hun kori borfogyasztást az elit reprezentációjához, amelynek alapjait a magaskultúra szokásainak másolásában kell keresnünk (*imitatio imperii*) (MASEK 2022, 52).
[111] Meg kell jegyezni emellett, hogy egyértelműen nem zárható ki minden esetben a közösségek belső indíttatása még a luxuscikkek beszerzése mögött sem: a Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorákban szállított (feltehetően) görög bor utáni igény elméleti szinten talán kapcsolatba hozható a markomann–szarmata háborúk időszakában beköltöző újabb K-i néphullámmal (SZEBENYI 2017b, 511).
[112] A szarmata fazekasok által alkalmazott általános felületkezelési eljárás a simítás/polírozás. Klasszikusan bevonatként ezek mellett csupán a sárgás-fehér (ún. „tojáshéj") engobe, illetve a vörös földfesték alkalmazása említhető (utóbbihoz lásd jelen dolgozat 2. függelékét). Mindkét technológia alkalmazása relatíve szűk körű és a késői (4–5. századi) leletegyüttesekre jellemző (SÓSKUTI 2010, 176–177).
[113] A problémára a szarmata kerámiakutatás is felhívta korábban a figyelmet: 2011-ben Vaday A. a lassúkorongolt edények felületére felhordott agyagréteg kapcsán emeli ki a korábbi kutatás nevezéktanának következetlenségeit (VADAY 2011a, 174. lábjegyzet).
[114] A teljesség igénye nélkül lásd pl. ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 56, 59–61, 63–64; GULYÁS 2014, 20; SÓSKUTI 2018b, 111, 114, 117, 121, 124.
[115] A vonatkozó irodalom vázlatos összefoglalásával lásd SZEBENYI 2017a, 326–328, 26. lábjegyzet.

amelyet érdemi magyarázat nélkül újabban is pusztán szinonimaként alkalmaz.[116] Szintén relatíve egységes terminológiát használ az alföldi kutatás az ólommázas edények megnevezésére,[117] amelyek szintén a római kori leletanyag egy markánsan elkülöníthető csoportját képezik. A szarmata–római kapcsolatok kutatásának szerves részét képezi a római formák barbár másolatainak vizsgálata (indoklással lásd jelen dolgozat 2. függelékét!), így itt ezek nevezéktanának áttekintése szintén szükséges. A csoport bevonatos variánsának (az ún. „terra sigillata másolatok") tekintetében mind a magyar, mind az idegen nyelvű szakirodalom egységesen a „festett" jelzőt használja.[118]

A legnagyobb mozgásteret látszólag a fényes bevonatú edények (jelen disszertáció tipológiai rendszere szerinti III. főcsoport) engedik meg: a szakirodalomban a kisebb leletegyüttesek (jellemzően síranyagok) közléseiben egyaránt olvashatók az „máz/agyagmáz",[119] a „festés",[120] és a „bevonat"[121] megnevezések ugyanazon jelenségre.[122] A

[116] SÓSKUTI–WILHELM 2005, 101; SÓSKUTI–WILHELM 2014, 65. A vizsgált üllői leletanyagban (II. főcsoport) szintén megfigyelhető volt az engobe bevonatoknak egy simább tapintású, gyenge fényű változata. Makroszkópos vizsgálattal a jelenség oka nem tisztázható egyértelműen (lásd jelen dolgozat 2.3.2. fejezetét).

[117] A régészeti szakirodalomban előforduló megnevezéseket legutóbb Olgyay János foglalta össze tanulmányában (megjegyezve, hogy ezt nem csupán az alföldi kutatás vonatkozásában tette): „máz", „ólommáz", „zöldmáz", „fémmáz", „zománc", „ólomgelét" (OLGYAY 2017, 347). A jelenlegi szakirodalomban helyesen alkalmazott „ólommáz" mellett a „máz", „fémmáz", „zománc" és „zöldmáz" kifejezések problematikájára jelen dolgozat későbbi részében még kitérek. Az „ólomgelét/ólomglét" megnevezés a bevonatokra alapvetően hibás, hiszen ez csupán az ólommázak alapanyagát képező ólomoxidot hivatott megjelölni (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 9).

[118] Lásd pl.: edény „nyomokban látszó festéssel" (Ecsegfalva, Pusztaborz, 8. sír: RÓZSA–SZATMÁRI 2002, 98–99); „*painted ware*" (Endrőd 170. lelőhely: VADAY 2011a, 230). Ezzel szemben a jelenség pontos meghatározásának bizonytalanságait jól mutatja a Gabler–Vaday szerzőpáros monográfiájában a terra sigillata másolatok bevonatának elnevezés-változatai ugyanazon kiadványon belül: „*bemalte und unbemalte Exemplare*" (GABLER–VADAY 1986, 64); „*mit rotem Überfärbung*" (GABLER–VADAY 1986, 54); „*roter Überzug von guter Qualität, glänzend*" (GABLER–VADAY 1986, 58).

[119] Pl. „mázzal bevont narancsszínű csupor" (Debrecen, Hortobágy-híd, 15. sír: PÁRDUCZ 1941a, 15); „vörös mázzal bevont edényke" (Szentes, Sárgapart, 10. sír: PÁRDUCZ 1950, 10); tál peremtöredéke, „téglaszínű, tompa fényű mázzal" (Szeged, Tápé, SZT-1 tankállomás, 23. sír: VÖRÖS 1996, 116); „barna mázas edény talpgyűrűs fenéktöredékéből kialakított orsókarika" (Abony, Tatárhányás-dűlő, 14. sír: GULYÁS 2011, 127); egyfülű bögre „felületén piros agyagmáz maradványai" (Madaras, Halmok, 611. sír: KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 161); „barna-foltos mázas" horpasztott falú edény (Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út, 15. sír: NAGY 2018a, 26).

[120] Pl. egyfülű korsó, a „külső felületen sötétbarna festés maradványa" (Tápiószele, papszögi Tápió-híd, 1. sír: DINNYÉS 1980, 187); „téglaszínű, pirosra festett, korongolt, háromfülű edény" (Kiskunfélegyháza, Külsőgalambos, szórvány: KULCSÁR 1986, 17); „pirosra festett csésze" (Topolya, Bánkert, 95. sír: SZEKERES 2001, 16); „... római edény, melynek alapszíne világosbarna. Erre festettek egykoron egy fényes piros réteget ..." (Nagyszénás, Vaskapu, 9. sír: NAGY 2003, 54); „téglaszínű, festett, kopott, félgömbös testű tál" (Cegléd, Váróczi-dűlő, 607. sír: GULYÁS 2011, 169); félgömbös tál, „belseje és pereme vörösre festett, de néhol lekopott, a legtöbb helyen repedezett" (Madaras, Halmok, 145. sír: KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 61); „... összeszűkülő aljú agyagedény ... Felső és középső harmadán narancsvörös festés, ... egy helyen festékcsorgás látható." (Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út, 191. sír: NAGY 2018a, 127, 131).

[121] Pl. „világosszürke, kopott, fényes bevonatú pohár" (Endrőd, Szujókereszt, 108. sír: VADAY–SZŐKE 1983, 98); félgömbös tál, a „belsejében piros bevonat nyomaival" (Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út, 159. sír: NAGY 2018a, 111).

[122] A régió idegen nyelvű szakirodalma hasonló nevezéktant használ: pl. „*rotbemalte Schale*" (Jászberény, Mészhomok: VADAY 1989, 238); „*bowls painted in both light and dark shades of grey*"(Gyoma 133. lelőhely: VADAY 1996b, 137).

szerző személye és az adott „korszellem” mellett az elnevezésekben következetességet a bevonat „fémtartalmának” megállapítása kapcsán említhetünk, amely általánosan kizárja a „festék” megnevezés használatát.[123] Az elmúlt évek barbaricumi szakirodalmában a nagyobb lélegzetvételű, összegző munkák alapján a lelettípusra a „festett kerámia” elnevezés vált a bevett terminológiává. [124] Mindezt talán részben a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros tevékenységéhez kapcsolhatjuk, akik számos 2–3. századi leletegyüttes közlése során (az elemző fejezetekben alcímként kiemelve) következetes nevezéktannal írják le ezeket a bevonatos edényeket.[125] A kifejezés technológiai hátterének nyilvánvaló pontatlansága miatt éppen Sóskuti K. alkalmazza 2018-ban közölt tanulmányában a „festett és bevonatos edények” megjelölést.[126] Hasonlóan készítéstechnikai megfontolásból igyekezett jelen sorok szerzője az elmúlt években a leletcsoportra (hibásan) az „agyagmázas kerámia” elnevezést meghonosítani, elválasztva így azt a szarmata eredetű, „vörösre festett” kerámiától.[127]

A régészeti kutatás a vizsgált üllői leletanyagban megfigyelhető bevonattípusokat elsődlegesen a görög és a római keramika kapcsán vizsgálta.[128] Az antik görög kerámiakutatás terminológiájában a (főként az idegen nyelvű szakirodalom által római környezetben is hivatkozott) *slip* kifejezés általános fogalom, amely a rendkívül finoman iszapolt agyag és víz krémes állagú keverékét fedi (a kísérleti régészet eredményei alapján közel fele-fele arányban). A bevonat alapanyagát képező nyers agyagot többször ülepítették, majd a kevésbé szennyezett agyagléből egy másik medencében hagyták elpárologni a vizet (*levigation*).[129] A

[123] Pl. „fémes fényű bevonatos, félgömbös tál oldaltöredéke” (Hévízgyörk, Református templom, 28. sír közelében: DINNYÉS 1991, 156); „fémes, piros mázas” tál (Kompolt, Kistéri tanya, 375. sír: VADAY 1996a, 17); fazék alakú edény, „felületét fémesen csillogó agyagmáz fedi” (Madaras, Halmok, 601. sír: KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 159). Kivételként említhetjük a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros tanulmányát Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhely római eredetű leletanyagáról, amelyben a szerzők értekeznek a bevonat fémtartalmáról, ám következetesen „festésként” (vagy „bevonatként”) hivatkoznak rá (pl. „barnás, fémes fényű, fémtartalmú földfesték”) (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 68–69).

[124] Legújabban lásd pl. VÖRÖS et al. 2022, 184, 3. kép.

[125] Pl. „festett edények” (Kiskunfélegyháza, Pap-dűlő: SÓSKUTI 2005, 247); „Festett edények” (SÓSKUTI 2010, 180); „Festett edények” (Felgyő, Kettőshalmi-dűlő: SÓSKUTI–WILHELM 2014, 68). Ugyanebben az időszakban lásd még „Római vörös és festett kerámia” (Kiskunhalas, Tesco: ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96). A szerzők a korábban Vaday A. által használt nevezéktant vehették át: lásd pl. „pirosra festett import tál” (VADAY–SZEKERES 2001, 248).

[126] SÓSKUTI 2018a, 148–149. Látszólag elsődlegesen továbbra is a „festett” kifejezéssel jellemzi az edénytípust, a „bevonatos” csupán a szinonimaként szerepel.

[127] Pl. SZEBENYI 2017b, 509–510; SZEBENYI 2018, 217; SZEBENYI 2020b, 92.94, 99, 101.

[128] A modern kori kerámiaművesség a görög edények piros és fekete bevonatait, illetve a terra sigillatákat a „klasszikus égett engobok” közé sorolja, a mai „szinterelt/zsugorított engobokkal” rokonítja (GEBAUER 1985, 94). A néprajzi szakirodalom szintén ismeri a terra sigillatákat, bevonatukat egyértelműen az engobokkal rokonítják: „... majd a vörösre égő, finom, ülepített agyagpépet felvitték a felületre. Az agyagpépbe általában fahamut is raktak, amely olvadékképzőként fényessé, mázszerűvé tette a bevonatot.” (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 13).

[129] A kiégetetlen alapanyag szakszerű megnevezése így „*levigated / finely levigated slip*” (SCHREIBER 1999, xiii, 28). Ez a folyamat része volt az edényeket alkotó alapmassza előkészítésének is, a procedúra ismétlésének mennyiségét a felhasználás módja határozta meg: a "durvakerámia" alapanyagát kevesebbszer, míg finomabb

felhasználás előtt az így kiképzett agyagot még érlelni kellett.[130] A vízzel hígított, kész *slip*pet végül öntéssel vagy ecsettel hordták fel a felületre. A görög kerámián így alakították ki például a „fehér hátterű" síredények (pl. *lekythos*) jellegzetes alapbevonatát, amelyre később felvitték a figurális festést.[131] Ezt a bevonattípust ritkább esetben fémoxidokkal színezték, ebben az esetben megnevezése általánosan *engobe*.[132]

Szintén a *slip* volt az alapanyaga az attikai áru fényes fekete bevonatának is (*gloss*).[133] Ezt a vonatkozó szakirodalom távolról a mázakkal (*glaze*) rokonítja, hiszen fő alapanyagait a szilikátok (20%, optimális esetben magas illit tartalmú agyagban) és a velük elegyített folyósító anyagok (80%, a *slip*hez adagolt alkalinos/lúgos víz, amelynek pH értéke 7-nél magasabb) adják.[134] A görög edények bevonata nem nevezhető azonban máznak, hiszen az alacsonyabb égetési hőmérséklet mellett az üvegesedés folyamata nem megy teljesen végbe, míg az agyagrészecskék nem olvadnak össze teljes értékű mázzá.[135] A fedés mértéke a *gloss* hígításával változtatható: több víz hozzáadásával a bevonat barna vagy arany színt vehet fel (*dilute gloss*), hiszen jobban átüt rajta az edény alapszíne; míg az agyaglé tej állagúvá sűrítésével (vagy a víz elpárologtatásával forralás útján) érhető el az égetett készárun a

---

edények alapanyagát többször iszapolták. A *slip* előkészítéséhez rendkívül finoman tisztított agyaglére volt szükség (CLARK–ELSTON–HART 2002, 77, 146).

[130] Feltételezhető még további adalékanyagok hozzáadása is (pl. peptidek), amelyek segíthetik az alapanyagok egységes elkeveredését, illetve megelőzik az agyaglemezkék nem kívánt módon történő összekapcsolódását (SCHREIBER 1999, xiii).

[131] Célja több esetben nem csak a díszítés, hanem a felület egyenetlenségeinek eltüntetése is lehetett. Bevonatként alkalmazása mellett ezt az iszapolt agyaglét használták ragasztóanyagként a külön elkészített edényrészek (pl. az edénytest és a fülek) összeillesztésére is. A sűrűbbre előkészített agyaglé formába öntésre is alkalmas volt (SCHREIBER 1999, 28; CLARK–ELSTON–HART 2002, 77, 146).

[132] SCHREIBER 1999, 28.

[133] A bevonat (*gloss*) valójában az alapmasszával megegyező, erősen vasoxidos (Fe_2O_3) tartalmú agyagból készül, amely a felvitelkor narancsvörös, majd az égetés oxidációs fázisában (1. lépcső) barnásvörösre ég. Az égetés redukciós fázisában (2. lépcső) a megjelenő szén-monoxid (CO) reakcióba lép a vasoxid oxigén molekuláival, aminek hatására az megváltoztatja összetételét (FeO vagy Fe_3O_4 alakul ki). A bevonat „szinterelése" csupán ekkor valósul meg és kapja meg jellegzetes fekete színét a képződő magnetit/wüstit természetes színe miatt. Az égetés reoxidációs fázisában (3. lépcső) csupán az edény alapszíne változik újra, a „szinterelt" bevonat már nem képes újabb oxigén molekulákat felvenni, kémiai reakció hiányában színét nem változtatja meg ismét. Az attikai kerámiában a fekete *gloss* mellett ritkábban előfordul a narancsvörös/korallvörös (*coral-red*) bevonat is, amelyet a *gloss* sárga okkerrel vegyítésével hoztak létre (MANIATIS–ALOUPI–STALIOS 1993, 23–24; SCHREIBER 1999, 54–56; CLARK–ELSTON–HART 2002, 82, 91–93, Fig. 77).

[134] Ezen felül az agyagléhez adagolt hamuzsír (kálium-karbonát) segítheti az agyagrészecskék szétválasztását (SCHREIBER 1999, 53).

[135] „*Sintering: Fusion of the edges of microscopic particles of clay that occurs during firing just before the particles melt into glaze. Only partial sintering occured, however, in the firing of Greek vases, which does not produce a true (fully fused, vitrified) glaze, but rather gloss.*" (CLARK–ELSTON–HART 2002, 144). „*This black layer has often been called „black glaze". However, the substance contains insufficient silica to justify the term glaze, and the firing temperature is not high enough to create the fusion that characterizes a true vitrious glaze.*" (SCHREIBER 1999, xii–xiii).

jellegzetes fekete, átlátszatlan bevonat.[136] Az anyagvizsgálatok fejlődésével a görög kerámia kutatásában megjelent az igény a terminológia további pontosítására: a máz (*glaze*) kifejezés az eltérő kémiai összetétel (magas timföld tartalom az üvegolvadékokra jellemző alkáli-szilikátos jelleg helyett) miatt helytelen, míg a '80-as évek óta használatban lévő „*gloss*" fogalom csupán makroszkóposan azonosítható tulajdonságokra utal (pl. a felület fénye). E. Aloupi-Siotis az anyagvizsgálatok eredményei alapján legutóbb a „fekete, vas alapú, üveges kerámiabevonat" (*black Fe-based glass-ceramic coating*) kifejezés bevezetését szorgalmazza (rövidebb formában *Black Glass-ceramic (BGc)* vagy *Fe-BGc*), amely az anyagösszetétel mellett utal már a felszínen megfigyelhető, üvegesedett filmrétegre is.[137]

A római kerámiakutatás a bevonatok készítéstechnikájának mind részletesebb megismerésével párhuzamosan revideálta saját nevezéktanát. A terminológia hibásan rögzült elemeként említhető a német eredetű „*Firnis*" kifejezés, amely szó szerinti fordításban „lakkot" jelent. Technológiai szempontból a megnevezés abszolúte félrevezető, hiszen nem bizonyítható a szerves alapanyagú lakkok felhasználása a bevonatok előkészítése során. A hibára már F. Drexel 1929-ben felhívta a figyelmet, ám az általa a lelettípusra alkalmazott „*glasiertes Geschirr*" megnevezés szintén csak fenntartásokkal fogadható el, hiszen a „máz" fogalom általánosan az edény felületére felhordott üveges olvadékokat fedi (a kérdésről részletesebben lásd jelen fejezet modern fazekastechnológiára vonatkozó részét!). A terminológia pontosítását később R. J. Charleston és M. Bimson végezték el, akik felismerve a rokonságot az antik görög edények bevonataival, a „*clay gloss coating*" kifejezés használatát vezették be.[138] A hazai szakirodalomban elsődlegesen ennek német megfelelője (*Glanztonüberzug/Sinterengobe*) terjedt el.[139]

Alapjaiban a tárgyalt bevonat előkészítésének menete a római korban sem különbözött lényegesen a korábban bemutatott antik görög technológiától. Az iszapolás során a fazekas a legfinomabb részecsketartomány elkülönítésére törekedett,[140] amelyhez lényeges volt a megfelelő alapagyag kiválasztása (pl. magas illit tartalmú agyagok). A kívánt hatás elérése

[136] SCHREIBER 1999, 54. A bevonat vastagabb felvitelével a falsíkból kiugró motívumok is kiképezhetők (*relief line, raised/extruded dots/lines*), erre általánosan sűrűbb alapanyagot használtak (CLARK–ELSTON–HART 2002, 85, 96, 139, 144, 146).
[137] Egyben széleskörű kutatástörténeti összefoglalással lásd ALOUPI-SIOTIS 2020, 198–199.
[138] 1975-ben W. C. Alexander már tűpontos definícióját adja a bevonattípusnak: „*Clay gloss coating are best defined as microscopically thin, vitrified or semi-vitrified engobes which produce a decide sheen without the need of burnishing.*" (ALEXANDER 1975, 10).
[139] ALEXANDER 1975, 9.
[140] Az antik görög edényeken végzett elektronmikroszkópos vizsgálatok a bevonat agyagrészecskéinek méretét 2 és néhány század mikron közé helyezték (átlagosan tized mikronnyi tartományból kerülnek ki). Összehasonlítási alapként a finomabb agyagok átlagos részecskemérete 10 mikron körül (ALEXANDER 1975, 10).

érdekében el kellett kerülniük a részecskék összetapadását, így deflokkulált szuszpenziót[141] állítottak elő növényi hamu hozzáadásával. A magas vastartalmú agyagok nehezebben érhetik el ezt az állapotot, ezekhez adagolhattak még csersavat (római kori környezetben pl. diófa által termelt csersavat) vagy húgysavat (pl. vizeletet) is.[142] A provinciális kerámián megfigyelhető vörös, illetve szürke/fekete bevonatok a szuszpenzió előkészítésének tekintetében megegyeznek. A *Glanztonüberzug* árnyalatát alapvetően négy tényező határozza meg: a vasoxid mennyisége, illetve ennek eloszlása a szuszpenzióban; az egyéb oxidok jelenléte (pl. a kalcium és magnézium oxidjai világosabb színt eredményeznek); az égetés minősége.[143] Az ilyen módon kialakított bevonatok nem fényezettek, továbbá szerkezetükben nem mutatják a teljes mázképződés folyamatát sem.[144] Jellegzetes fényüket főként az agyagásvány lemezkéknek az edény felületével párhuzamos elrendeződésével magyarázhatjuk, a „szinterelés" során az élüknél összekapcsolódó részecskék lapos felületei „tükörszerű" hatást eredményeznek.[145] Ez a rendezett rétegfelépítés további technológia vagy a fényességet szabályozó adalékanyag alkalmazása nélkül valósul meg.[146]

A vizsgált üllői leletanyagban megfigyelt bevonattípusok nevezéktanának pontos meghatározásához érdemes azokat a néprajzi és a modern kori fazekasság szemszögéből is vizsgálni. Napjaink fazekasiparának „engob/engobe/angob/földfesték" fogalmával[147] nagyfokú egyezést mutatnak az alföldi kutatásban is „engobe/földfesték" elnevezéssel megjelölt bevonatok: következetes alkalmazásukat előbbi kifejezés esetében a Dressel 24/Zeest 90 (II. főcsoport), míg utóbbi esetében a szarmata „festett" edények (X. főcsoport)

[141] Az agyagnak ebben az állapotában az agyaglemezkék egymástól teljesen elkülönítve (deflokkulált diszpergált), vagy csupán lapilleszkedéssel csoportosulva (deflokkulált aggregált) helyezkednek el (szemléltető ábrához lásd SZAKÁCS 2008, 6. ábra), így a bevonat felhordása során a szabad éleikkel könnyedén tudnak egymáshoz kapcsolódni (lásd később, jelen fejezetben).

[142] Az augsti bevonatos kerámiára vonatkozó kísérletek során a W. C. Alexander által vezetett kutatócsoport képes volt reprodukálni a római fazekasok által elért minőséget és fényt (a felhasznált alapanyagokhoz és ezek arányához lásd ALEXANDER 1975, 19–20).

[143] Az utólagosan a szuszpenzióhoz adagolt vasoxid kisebb hatást gyakorol a bevonat tulajdonságaira, mint az alapanyagba eredendően megtalálható, geológiailag leülepedett megfelelője (ALEXANDER 1975, 10–12).

[144] Meg kell jegyezni azonban, hogy az antik görög edények fekete bevonatának („*Attic black gloss*") archeometriai vizsgálata során kimutatható volt egy rendkívül vékony üvegesedett réteg („*glassy film*") a külső felszínen: ez a vizsgált mintákon az átlagosan 20 mikron vastagságú bevonatból mindössze 0,1 mikron vastagságot fedett le. A kutatók ennek kialakulását a redukciós égetési fázishoz (2. lépcső) kötik, alkotóelemei a szuszpenzió alapanyagából származhattak (MANIATIS–ALOUPI–STALIOS 1993, 30–33, Fig. 6b).

[145] „*When applied to the piece, they tend to orient themselves in layers paralell to the surface of the pot with their flat sides out. Each crystals acts as a mirror producing a sheen.*" (ALEXANDER 1975, 11).

[146] A bevonat ugyanazon elv szerint képez így összefüggő, „selymes fényű" felületet, mint ahogy az a bőrkemény edénytest polírozása révén valósul meg a részecskék (főként a lemezes agyagásványok) egyirányba rendezésével, illetve a pórusok elzárásával (GEBAUER 1985, 78–79, 94).

[147] Földfesték (= engob/engobe vagy angob): „természetesen vagy mesterségesen, többnyire fémoxidokkal ... színezett, hígabb agyag, amelyet vagy öntőföldként, vagy díszítésre használnak." „... lényegét tekintve szennyeződésektől mentes (fehér) vagy éppen kiválasztott fémoxidokkal ... színezett, szűrt, folyósított agyag, amelyet a bőrkemény állapotú edényre öntenek, vagy amelybe a nyers kerámiatárgyat belemártják azért, hogy a nyers agyag színétől eltérő legyen." (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 9, 23).

kapcsán említhetjük. Látszólagos hasonlóságokra mutathatnak rá a néprajzi anyagban megfigyelt jellemző színváltozatok is, amelyek között egyaránt megtalálható a fehér és a piros földfesték is.[148] Problémásabb a nevezéktan közelítése, ha a felvitel technikáját is vizsgáljuk. Az amphorák fehéres alapszínű bevonatának felvitele a „mázolt" részek alapján (részben) nagyméretű ecsettel történhetett,[149] amelynek megvalósíthatóságát a néprajzi gyakorlat is igazolja,[150] bár az általa használt „iszapfestés" kifejezés talán közelebb áll a régészeti terminológia barbotin technikájához.[151] A szarmata „festett" edények esetében a bevonat felvitelének technológiai hátterével a kutatás érdemben nem foglalkozott. A tárgytípus általánosan elterjedt megnevezésével szemben az egyenletesen fedő, lágy színátmenetes földfesték-réteg inkább feltételez merítéssel vagy öntéssel felhordott bevonatot, amely így mentes lehet az esetleges ecsetnyomoktól.[152] A hasonló technikával készült római edényeken megjelenő ujjlenyomatokat a szarmata másolatok felületének utólagos simítása szükségszerűen eltüntetné. A feltételezett technológia elfogadása mellett a bevonat „földfesték" megnevezése hibás, helyette a modern fazekasság „öntőföld" kifejezése lenne alkalmazható.[153] Hasonlóan technológiai okok miatt hibás az ólommáz-bevonatok alatti engobe réteget „festésként/aláfestésként" megnevezni, hiszen ennek felvitele az edény

[148] A zilahi fazekasok a fehér földfestéket (*fejirfestík*) fehérföld és víz elegyítésével, míg a piros földfestéket (*pirosfestík*) fehérföld, víz és vasoxid összekeverésével készítették. A vörös szín eléréshez használt vaspor a könnyen beszerezhető nyersanyagok közé tartozott, a zilahi gelencsérek a kovácstól vásárolták meg (CSUPOR–CSUPORNÉ 1992, 106). Barna színt az agyagban természetesen megtalálható (vagy az anyaghoz adagolt) mangánoxid okoz (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 23). A nem teljesen fehérre égő agyagok esetében a színezés „többé-kevésbé piszkossá teszi a színhatást". Adott körülmények között hozzáadott anyagok nélkül, csupán az iszapolás segítségével is készíthető engobe bevonat a sárgásbarnától a feketéig terjedő színskálán (köztük vöröses-barna is) (GEBAUER 1985, 16, 87–88).

[149] Makó, Igási-járandó (M43) 33. lelőhely kerámiaanyagán a „mázolás" nyomait egyértelműen meg lehetett figyelni több esetben is a fül/nyak/has régiójában (SZEBENYI 2017a, 326–327, 4. tábla 3, 13; 5. tábla 7).

[150] Az ecsettel való felvitel során az engobe vékony rétegben kerül fel az edény felszínére, „inkább az általános festési technikához közeledik" (GEBAUER 1985, 94). A nagyobb felületek ecsettel történő „engobozása" azonban mindig egyenetlenül fedő felületet eredményez, a hibák a fazekasmáz alatt markánsabban jelentkeznek (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 56).

[151] Az „iszapfestés" elsődlegesen a díszítés eszköze, amely pont- és vonalfestést tesz lehetővé, eszköze az „íróka/öntőzacskó" (GEBAUER 1985, 93–94).

[152] A modern fazekasok munkagyakorlatában az edények teljes felületének bevonására a mártást és az öntést használják (a technikák alkalmazásának részletes gyakorlatához lásd CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 55–56). A kézikönyvek a merítést a „nyitott, kisméretű és közepes tárgyak" esetében ajánlják. A nagyobb méretű edények szuszpenzióba mártása nem kivitelezhető, hiszen a folyadékban az edény légkiszorítása miatt keletkező ellenerő kárt tehet a bemártani kívánt tárgyban. Esetenként ugyanazon tárgyon is alkalmazható mindkét eljárás: magasabb edényeket az alsó részüknél megtartva, a szájukkal lefelé fordítva öntenek le, majd megfordítva a talpat a bevonatba mártják (GEBAUER 1985, 90–91, 56. ábra). A régészeti anyag vizsgálata révén aligha tehetünk különbséget a merítéses és az öntéses technika alkalmazása között.

[153] Öntőföld : „a földfestékek bármelyikéből előállítható, csupán tejföl sűrűségűre kell hígítani. A nyers edények felületét borítják be vele, és vagy kanálból öntik a felületre, vagy belemártják a tárgyat." (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 11). Nem tévesztendő össze a fogalom az „öntőmassza/öntőiszap" kifejezésekkel, amelyet a 18. századtól a gipszformába öntött kerámiatárgyak gyártása során használtak. A víz hozzáadásával folyékonnyá tett agyagléhez a kellő állag elérése érdekében ilyenkor további lúgosító anyagokat (pl. szóda, vízüveg) is kevertek (CSUPOR–CSUPORNÉ 1992, 109–110; CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 23).

felületére szintén öntőfestékként történik (öntéssel vagy merítéssel). Célja a római kori edényekhez hasonlóan a máz színének élénkítése volt.[154] A felületkezelési eljárás mellett ugyanezzel a megnevezéssel hivatkoznak a kézikönyvek a szintén a transzparens fazekasmázak alatt elhelyezett (elsődlegesen figurálisan) festett díszekre is.[155]

Az „engobokkal" ellentétben a „máz" megjelölés használata a régészeti keramika esetében nagyobb körültekintést követel meg, hiszen a néprajzi és a modern, magyar nyelvű szakirodalom azt csak az üveges olvadékokra alkalmazza.[156] Teljesen helytálló ezért az ólommáz-bevonatos edények (VIII. főcsoport) ilyen megnevezése.[157] Látszólag a technológia használatának célja (pl. a porózus felületek szigetelése, az edény tisztításának elősegítése), illetve a felvitel módja („máziszapként" a mázalkotó anyagok engobe-szerű szuszpenzióban kerülnek a felületre mártásos vagy öntéses technikával, majd ott olvadnak mázzá) is megfeleltethető a régészeti kerámiákon megfigyelteknek.[158] A nagyfokú hasonlóságok miatt a néprajzi és a modern keramika mázhibákra vonatkozó megfigyeléseit, elnevezéseit szintén a leletanyagon azonosított jelenségek analógiájaként említhetjük.[159] Bizonytalanságokhoz vezethet azonban a „zöldmázas" kifejezés teljes körű azonosítása az „ólommázas" fogalommal, hiszen előbbi a nyilvánvaló üveges olvadéknál komplexebb kémiai meghatározást feltételez.[160]

---

[154] Aláfestés: „az átlátszó mázak (hagyományosan ólommázak) alatti, földfestékkel történő díszítés, a magyar fazekasság egyik legfőbb jellemzője. Az angol nyelvben ezt nevezik *slipware*-nek." (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 7, 23).

[155] Az „aláfestés" ennek a módjának a felvitele ecsettel történik („ecsetfestés/kézifestés"), kivitelében megegyezik a máz fölötti festésekkel („majolikafestés") (GEBAUER 1985, 131–132, 182).

[156] Máz: (= helytelen népies megnevezéssel zománc): „a már kiégetett, zsengélt agyagtárgy felületére felvitt, újabb égetés után végleges állagúvá váló, szétterülő, kemény, üvegszerű réteg, amely a cserép vízáteresztő képességét hivatott csökkenteni, vagy a pórusokat teljesen eltömni. A fazekasok által használt hagyományos mázak az ólommázak, …" (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 11, 13). A modern kézműipari kerámia szóhasználatában „a mázak kerámia cserepeken alkalmazott vékony, üvegszerű, szilikátos bevonatok". W. Gebauer meghatározásában: „A máz megjelölést akkor szoktuk használni, amikor kerámia alapra olvasztunk üveget, éppen úgy, mint ahogyan a zománc megjelölést akkor alkalmazzuk, amikor az üveget fémes alapra visszük föl." (GEBAUER 1985, 97–98).

[157] Ólommáz (= fazekasmáz): „ólomoxid tartalmú, transzparens (áttetsző) máz, amely 940–980°C-on olvad ... Színét a belerakott fémoxidok adják, így az alábbi változatokban fordul elő: ... sárga máz (vasoxiddal), zöld (rézoxiddal) ..." (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 11, 13). A modern terminológia szerint az antikvitásban használt bevonattípus a színes, közepes hőmérsékleten (900–1040°C között) olvadó, fényes, fazekasmázak közé tartozik (GEBAUER 1985, 110–113, 118).

[158] GEBAUER 1985, 98, 101–102, 105.

[159] A római kori edények esetében megfigyelhető repedéseket a néprajzi irodalom „hárészosodásként" ismeri, okaként az agyag és a máz különböző tágulási együtthatóját nevezi meg (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 9, 24). A mázban megjelenő sötétebb pontokat a modern keramika a mázalkotók (vagy a színezőanyagok) elégtelen elegyítésével, illetve a nem kellő finomságú őrlésével magyarázza. A régészeti szakirodalomban említett kráterek/tűszúrásosság a modern fazekasságban „hólyagosodásként" ismert, okaként az edény testéből égetés során távozó oxigén nevezhető meg (a leletanyagon a kráterek a „mázhólyagok" kipukkadása után keletkeznek) (GEBAUER 1985, 110, 153).

[160] Zöldmáz: „olyan transzparens (fazekas-) ólommáz, amelynek zöld színét a benne feloldott rézoxid adja." (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 13). Szinonimaként alkalmazva jelenik meg az alföldi szakirodalomban pl. a bácsföldvári (PÁRDUCZ 1944, 29) vagy a dányi (MRT 11, 135) edények kapcsán. A régészeti leletanyag

Az ólommázakkal ellentétben az üllői import kerámiaanyag meghatározó részét alkotó bevonatos edényekre (III. főcsoport) a modern fazekasság nevezéktanának „agyagmáz" fogalma csak fenntartásokkal alkalmazható. Bár a néprajzi fogalomtárban ennek az eredendően fémtartalmú bevonatnak a színvilága a barna és a fekete árnyalataira korlátozódik,[161] a modern kézműipari keramikában alkalmazzák a színező oxidokkal kevert változatokat is.[162] Az általános jellemzők alapján közelebbi rokonságot mutathat a megfigyelt bevonatokkal a régészeti szakirodalomban is hivatkozott „szinterelt (tömörre égetett) engob" vagy „zsugorított engob" fogalom, amely a mázaktól elkülönítve, az engobe technika különleges eljárásai közé sorolható.[163] A vékony rétegben felvitt, gyenge fényű bevonat az edényt alkotó „alapmasszától" csupán finomabb szerkezetében, illetve alacsonyabb olvadáspontjában tér el. A színezők hozzáadása nélkül, csupán az iszapolással előkészített engobok színvilága a barnás árnyalatok köré rendeződik: pl. a vizsgált üllői leletanyaghoz hasonlóan a vörösesbarna–fekete spektrumban.[164] Mind az „agyagmáz", mind a „szinterelt/zsugorított engob" esztétikai értéke mellett javítja az edény technikai jellemzőit is (pl. vízáteresztő képesség), a felhordás technikájánál egyaránt alkalmazzák az „engobba" és a „mázpépbe/máziszapba" mártást.[165] Az ilyen bevonatok esetében is elképzelhető az ecsettel történő felvitel, amelyet a modern fazekasságban a kívánt részleges fedés elérésekor alkalmaznak. A technológia „jellegzetes felületképződést" eredményez, amelyet a vékonyabb bevonat „átderengése" okoz. Az engobe kisebb vastagsága egyúttal jobb tapadást is biztosít, amely csökkenti a felválás („lepergés") esélyét.[166] A vizsgált leletanyag sávos festésű

ismeretében így elvárható lehetne a „sárga máz" kifejezés használatának igénye is, amely vasoxid tartalmú, világosbarna–vöröses-barna alapszínű (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 12, 23).

[161] Agyagmáz: „olyan agyagféle, amelyben olvasztó hatású alkálifémek, mész vagy vas találhatók. Főleg 1200°C égetési fok fölött használják. Színskálája a sárgásbarna, barna és fekete színekre korlátozódik." (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 7). Meg kell jegyezni, hogy ezt a bevonattípust napjainkban kőagyag (színesre és teljesen tömörre égetett) kerámiatermékeken alkalmazzák (pl. kerámia építőanyagok, ún. „barna áru") (GEBAUER 1985, 11, 112).

[162] A mázalapot olvadékony vagy vörösre égő agyagok alkotják, előkészítése során a finomra őrölt alapanyagokat iszapolással tisztítják, majd az így maradt finom iszapot használják fel (az ülepített „durvája" nem alkalmazható ilyen célra). Az agyagléhez az olvadékonyságot növelő (ólomoxid, olvadékony frittek), illetve színező anyagokat (vasoxid, rézoxid, mangánoxid) elegyíthetnek. Az ilyen mázak igen olcsók, magasabb hőmérsékletű égetéshez megfelelők (GEBAUER 1985, 11–12, 112).

[163] A modern kerámiaművészetben ismert a „máz" hozzáadásával készült „szinterelt engob", azonban ennek a színek élénkebbé válása mellett végeredménye, hogy az engobe zsugorodása/sűrűsödése ellenére „jobban hasonlít az üvegesedésre, vagyis a mázképződésre" (GEBAUER 1985, 89, 95).

[164] A bevonat kialakítására a nagy csillámtartalmú, alkáliákban gazdag, képlékeny agyagok a legalkalmasabbak. Előkészítésükkor az agyagot nagy mennyiségű vízzel iszapolják. A pihentetés során a szuszpenzió durvább részecskéi maguktól leülepednek, míg efölött a finomabb részecskék zavaros folyadékká állnak össze. Ez utóbbi képezi a „szinterelt engobot", amelynek finomságát jól mutatja, hogy a modern fazekasságban felvitelére szórópisztolyt/kézi permetezőt használnak (GEBAUER 1985, 87, 94–95).

[165] GEBAUER 1985. 90, 94, 105, 112; CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 23.

[166] GEBAUER 1985, 92, 94.

kerámiájának (IV. főcsoport) jellegzetességeit talán utóbbi technika alkalmazásának tulajdoníthatjuk.

A fentiekben részletezettek sokkal mélyebben érinthetik a tárgytípusok azonosításának kérdéskörét (így közvetlenül a szarmata–római kereskedelem kutatását is), mint azt egy pusztán szemantikai vitától várhatnánk.[167] A mai fogalomrendszerünknek megfelelően is használhatjuk az „ólommáz" kifejezést, a néprajzi és modern fazekasság szóhasználatára alapozva nincs okunk ennek megváltoztatására.[168] Az alföldi szakirodalomban meghonosodott „máz/agyagmáz" kifejezés használata azonban tarthatatlan a néprajzi/modern kori fazekasság nevezéktana, illetve a jelenleg elfogadott, hazai és külföldi régészeti fogalomtár mellett.[169] Hasonlóan az ilyen bevonatok esetében a „fémtartalomra" hivatkozni az alapanyag eredendő összetétele (értsd pl. vas/vasoxidok jelenléte) miatt felesleges, míg „fémes mázként" történő megnevezésük egyenesen félrevezető.[170] Anyagvizsgálatok hiányában kérdéses a „máz" megnevezés használatához szükséges üveges olvadékok hiányára vagy eltérő jellegére alapozni, azonban a makroszkóposan dokumentálható jellemzők megfeleltethetők a „szinterelt/zsugorított/égetett engobok" esetében leírtakkal. A bevonatok engobe jellegét erősíti azok viselkedése: pl. a vastagabb rétegben megtapadó részeken jellemző a lepattogzás, amellyel a modern fazekasok „lehámlási veszélyként" számolnak.[171] A bevonattípus megnevezésére a német nyelvű régészeti szakirodalom „*Glanzton/Glanztonüberzug*" kifejezése kínálja a legkövetkezetesebb megoldást. Magyar szövegkörnyezetben ennek használata viszont elkerülhetetlenül összefonódott a PGW-ként (*pannonische Glanztonware*) ismert leletcsoporttal, amely azonban csupán az ilyen bevonatú edények szűkebb

[167] Természetesen a néprajzi/modern kerámiával foglalkozó más tudományágak is hasonló kutatási nehézségekkel küzdenek. A tárgyi néprajz területén a Csupor házaspár fazekas kisszótárának előszavában hívja fel a figyelmet a következetlenségekre, lásd CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 6.

[168] Olgyay János felveti az „ólmos mázak" kifejezés használatának lehetőségét, hiszen az ólomoxidon kívül más mázalkotók is szükségesek a bevonat kiképzéséhez (OLGYAY 2017, 14. lábjegyzet). A modern szóhasználatban „ólomtartalmú mázaknak" hívnak minden ólomoxidot tartalmazó mázat, míg a túlnyomórészt ilyen olvasztóanyagú bevonatok megnevezése „ólommáz". Valójában az ólommázak esetében még napjainkban is az ólomoxid (PbO) a meghatározó tömegarányú összetevő (GEBAUER 1985, 112, 175–177, az összetételekhez lásd ugyanitt a 2.10.1.–30. tételek Seger-képleteit).

[169] Mindezen szempontoknak megfelel a magyar nyelvben a „máz" kifejezés alatt értett fogalom is: „1. Folyékony, festékszerű anyag, amellyel a (második) égetés előtt a kerámia tárgyat díszítésül és hogy a lyukacsokat eltömje, bevonják. 1a. <kerámia készítményeken> az ebből égetéssel keletkező vékony, rendsz. fényes, üvegszerű bevonat." (*A magyar nyelv értelmező szótára*, online dokumentum: https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/m-3C77D/maz3D335/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfMUJFOEIiXX0sICJxdWVyeSI6ICJtXHUwMGUxeiJ9, letöltés ideje: 2024.05.03., 22:19).

[170] A „fémes mázak" jellegzetes felületi minőségét az alapanyagból kiváló fémek (pl. ezüst, réz, vas) szándékosan előidézett irrizáló hatása képezi. Ennek eléréséhez minden esetben reduktív égetésre van szükség (mély- vagy felületi redukció útján). Oxidatív környezetben csak redukálószer (pl. éterolaj) alkalmazásával lehet elérni ezt a hatást (GEBAUER 1985, 116).

[171] A nyersmázazásnál (a bevonattal együttes egyszeri égetésnél) a lepergés vagy a lehámlás esélyével hasonlóan számolni kell (GEBAUER 1985, 89, 108).

műhelykörzet és kronológia alapján meghatározható csoportjára alkalmazható biztonsággal (a kérdésről lásd bővebben jelen dolgozat 2.4.1. fejezetében!). Bár az angol szakmai nyelv a jelenség leírására nagyobb mozgásteret enged (*coating, slip, gloss*), az ennek mintájára a napjaink hazai szakirodalmában is meghonosodott „bevonat" kifejezés használata lehet célszerű az alföldi leletanyag leírása során is. Bár a fentiekben részletezett technológiai szempontok alapján a „szinterelt/zsugorított/égetett engob" lenne a helyes megfogalmazás, a „bevonat" kifejezés általános jelentéstartalmával[172] kellő teret enged a rendkívül széles tárgycsoporton belüli esetleges technológiai különbségeknek. Továbbá az „engob/engobe" kifejezés magyar megfelelőjeként is a „bevonat" említhető.[173]

A félreértések elkerülése miatt szükséges lehet azonban néhány esetben a technológiailag helytelen, ám a magyar nyelvű szakirodalomban mélyen meggyökerezett kifejezések megtartása.[174] Jelen dolgozat keretein belül ehhez példaként a szarmata „vörösre festett edényeket" említhetjük. Míg a néprajzi/modern fazekasság fogalomrendszerében a „festék/földfesték" általános megnevezés alapvetően nem hibás,[175] addig technikai szempontból a „festés" fogalmának[176] többlettartalma miatt már félrevezető (részletesen lásd fentebb!). Bár technológiailag helyesebb lenne pl. a „felhordás után simított felületű engobe" megnevezés használata, a szakirodalomban a tárgytípus elnevezése olyan fokú következetességet mutat az azonosítása óta, amelynek megbontása aligha lenne célravezető. Emellett az anyagösszetétel hasonlóságai miatt egyedüliként a Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák bevonatára hivatkozni „engobe"-ként rendkívül művi, ám az alföldi szakirodalom

[172] „2. (műszaki nyelv) Az az anyag, amellyel vminek a felületét védő v. díszítő céllal beborítják, amellyel mint elválaszthatatlan réteggel vmely tárgy anyagának felületét vmilyen műszaki eljárással (festés, galvanizálás, lakkozás, oxidálás, zománcozás) bevonják." (*A magyar nyelv értelmező szótára*, online dokumentum: https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/b-1EF8E/bevonat20D98/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfMUJFOEIiXX0sICJxdWVyeSI6ICJiZXZvbmF0In0, letöltés ideje: 2024.05.03., 22:35).

[173] „Míg a francia engobe szót nemzetközileg használják, magyar megfelelője a bevonat. A két kifejezés azonos." (GEBAUER 1985, 87).

[174] Hasonló problémára hívja fel a figyelmet K. Adler-Wölfl a Kr. e. 2–1. századi, fekete bevonatos kerámia (Campana A–C áru) feldolgozása során: bár technikailag a „*schwarze Glanztonkeramik*" (illetve „*black gloss pottery*") megnevezés lenne megalapozott, ez a Kr. u. 1–3. századi római árutól nem különbözteti meg kellőképpen a vizsgált lelettípust. Így a szakirodalom hagyományainak megfelelő elnevezést helyezi előtérbe a technikailag indokolttal szemben (ADLER-WÖLFL 2021, 82, 5. lábjegyzet).

[175] „1. Olyan anyag amellyel a tárgyakat vmilyen színűre lehet festeni. 1b. Ennek a befestett tárgyra kent vékony rétege, festés." (*A magyar nyelv értelmező szótára*, online dokumentum: https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonokamagyarnyelvertelmezoszotara1BE8B/f28F2F/festek2B3F8/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfMUJFOEIiXX0sICJxdWVyeSI6ICJmZXN0XHUwMGU5ayJ9, letöltés ideje: 2024.05.03., 22:55).

[176] „A fest igével kifejezett cselekvés, művelet; az a cselekvés, hogy vmit festenek. 2. E művelet eredménye; vmire kent festékréteg." (*A magyar nyelv értelmező szótára*, online dokumentum: https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/f-28F2F/festes2B421/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfMUJFOEIiXX0sICJxdWVyeSI6ICJmZXN0XHUwMGU5cyJ9, letöltés ideje: 2024.05.03., 22:59).

hagyományaira alapozva jól különíti el azt a minőséget, ami az import leletanyagban kizárólag erre a lelettípusra jellemző.

1.4.2. A LELETANYAG FELDOLGOZÁSÁNAK ÉS ÉRTELMEZÉSÉNEK ALAPELVEI

1.4.2.1. Az üllői kerámiaanyag feldolgozásának módszertana

Üllő 5–9. lelőhely vonatkozó (római eredetű és vörösre festett szarmata) kerámiaanyagának helyszíni dokumentációja a kerámiafeldolgozások modern szakmai gyakorlatának módszertana alapján történt. A vizsgált leletanyag jellemzőinek ismeretében az elsődleges szempont a nagyrészt bevonattal (*Glanztonüberzug/Sinterengobe*, engobe, ólommáz) rendelkező római (I–IV., illetve VII–IX. főcsoportok) és szarmata (X. főcsoport) töredékek színes fotón történő rögzítése volt, teljes alakos rajzos dokumentáció (vagy részletrajz) készítését csak a díszített edények esetében éreztem indokoltnak. A képtáblákon két okból is szükségesnek tartottam az érdemi információtartalom nélküli tételek (pl. IIIE/IX.3., IIIH/III., illetve IIIJ/II. csoportok) ábrázolását: egyrészt ezzel igazolhatóvá válnak a provenienciára vonatkozó megállapításaim, másrészt így nem lehet kérdéses az importált leletanyag valós mennyisége sem (amely éppen az üllői szarmata település egyik különlegességét adja).

A leletanyag rajzolását, fényképezését, majd az azokhoz kapcsolódó digitális háttérmunkát, illetve a táblák/táblázatok/ábrák szerkesztését teljes egészében magam végeztem el (utóbbiakat CorelDRAW X7 képszerkesztő szoftver alkalmazásával készítettem). Az edények űrtartalmának számításakor a Rhinoceros 3D modellező szoftvert használtam (Rhino 7 termékcsomag). A tárolókapacitás becslése minden esetben felülreprezentált az egykori valós értékhez képest, hiszen a kiszerkesztés során az edényekben foglalt folyadék felső szintjénél a peremél vonalát vettem alapul. Ez elengedhetetlen volt, hogy a kapott eredmények objektív módon összehasonlíthatók legyenek a különféle edényformák között, ám a legkevésbé sem mutathat életszerű gyakorlatot a mindennapi használatban.

A lelőhely (alföldi viszonylatban rendkívüli mennyiségű) római import kerámiájának feldolgozása kizárólagosan egy célzottan kiépített adatbázissal válhatott lehetségessé (ezt technikailag a Microsoft Excel táblázatkezelő program foglalta keretbe). A korábbi közlésekhez végzett előzetes anyagfeldolgozás során a helyi kerámiaanyag kapcsolata az aquincumi fazekasműhelyek termelésével már nyilvánvaló vált, [177] így kézenfekvő megoldásként az elmúlt évek hazai provinciális kutatásának módszertanát vettem alapul,

[177] SZEBENYI 2015, 19–22, 24–25.

amely főként a makroszkópikus megfigyelésekre alapoz. Alapjaiban az aquincumi macellum kerámiaanyagának elemzése során fontosnak vélt szempontokat vettem át,[178] míg a magyar nyelvű terminológiában a Vámos Péter doktori dolgozatában foglaltakat követtem.[179] Az adatbázis építése során vizsgált tulajdonságok, illetve az ezek alapján kialakított kategóriák részleteiben az 7A jelzésű függelékben kerülnek ismertetésre.

A terra sigillata leletanyag (5B függelék) és a további római kerámiaanyag (7B függelék) katalógusai hasonló struktúrában, ám más szempontrendszerek alapján kerültek összeállításra. A terra sigillaták esetében szükségtelennek ítéltem az anyagminőség adatainak rögzítését, a Horváth Friderika által elvégezett tipokronológiai meghatározás mellett ennek relevanciája igen kicsi lett volna. A terjedelmi korlátok miatt a provinciális eredetű kerámia katalógusát két egységbe rendezve lehet csupán bemutatni. Az első ezek közül a töredékek azonosításához szükséges technikai információkat tartalmazza (leltári szám, objektumszám, töredékek jellege és mennyisége) (6B függelék), míg a másik az értelmezéshez szükséges metrikus és minőségi jellemzőket hivatott közölni (7B függelék).

Az adatbázis kiépítése, illetve a kézirat előkészítése során nem került sor anyagvizsgálatokra,[180] ám a provinciális leletanyag sajátosságai miatt ezek felhasználásának lehetőségei egyébként is kérdésesek. Aquincumi agyagtárgyakon (edények, mécsesek, formatálak, fazekaseszközök) végzett hullámhosszdiszperzív röntgenfluoreszencia (WD-XRF) vizsgálatok a mintákat kevés kivétellel egy anyagcsoportba (Aquincum A) helyezte. Az egységesen karbonátos csoporton belül csupán a CaO tartalom alapján lehetett alcsoportokat felállítani, utóbbi csoportok azonban hagyományos régészeti módszerekkel nem igazolhatók. Az általánosan elfogadott álláspont alapján így az aquincumi műhelykörzetek nem választhatók szét archeometriai módszerekkel, hiszen a különböző fazekasok akár ugyanazon agyagnyerőkből is dolgozhattak.[181] A térségben domináns „kiscelli agyagnak”[182] ásványos összetétele alapján több kissé eltérő változata ismert, azonban fő tömegét tekintve az ásványos összetételbeli ingadozás nem olyan mértékű, hogy a belőle készített edények

[178] A további vonatkozó szakirodalommal lásd LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 39–40. A szerzők által kialakított, makroszkópos analízis alapján elkülönített 31 anyagminőségi csoport referenciaként további jó viszonyítási alapot képez, ami szintén indokolja az általuk alkalmazott módszertan követését (az anyagcsoportokhoz lásd LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, Tab. 2).
[179] VÁMOS 2014, 160–161.
[180] Az Üllő 5–9. lelőhely leletanyagához kapcsolódó anyagvizsgálatokhoz lásd (kőanyag) PÉTERDI et al. 2009; (pecsételt kerámia) SZEBENYI et al. 2014.
[181] SCHNEIDER ET AL 2009, 123, 126, 130.
[182] Az ún. „kiscelli agyag” alsó oligocén korú képződmény, amelyben minden esetben kimutathatók a következő összetevők: kvarc, vízmentes szilikátásványok (plagioklász földpát, káliföldpát), karbonátok (kalcit, dolomit), agyagásványok (illit, klorit, montmorillonit, kaolinit), vasásványok (hematit, goethit, limonit, pirit). Az agyagnak ismert sárgás és szürkéskék színű változata is. Az alapanyag felszíni megközelítéssel termelhető (TÓTH 2002, 80–81).

különválaszthatók legyenek.[183] Kisebb mértékben hivatkozhatunk részben eltérő eredményekre is: az aquincumi műhelyek dörzstáljainak hagyományos neutronaktivációs (INAA) analízise különbségeket mutatott ki a vizsgált minták között, amelyek alapján a gázgyári fazekastelep termékeit jól elkülöníthető referenciacsoportként lehetett azonosítani.[184] A későbbiekben ugyanennek a szériának pár darabján végzett WD-XRF mérések azonban a mintákat az Aquincum A csoport mind a 3 alcsoportjába helyezték, így a gázgyári fazekastelep termékei sem választhatók el egyértelműen a többi aquincumi műhely leletanyagától.[185]

A fent részletezettek alapján mikroregionális szinten az archeometriai tárgyú proveniencia vizsgálatok jelentős plusz információt nagy valószínűséggel nem biztosítanak az alföldi import eredetének kutatásában.[186] A szarmata–római kapcsolatfelvétel jellegéből adódóan a fazekasműhelyek kérdésének ilyen részletességű vizsgálata egyébként sem elsődleges fontosságú, hiszen a provinciális áru csupán szűkebb keresztmetszeteken áthaladva érhette el a szarmata piacokat (a kérdésről lásd bővebben jelen dolgozat 5.2.1. fejezetét). Kérdéses lehet így, hogy akár a megfelelő referenciacsoportok[187] mellett, a centrális Barbaricum területén megválaszolhatnak-e az ilyen adatsorok az eredetre vonatkozó kérdéseket a hagyományos régészeti módszerek lehetőségein túlmenően is.[188] A szarmata–római kapcsolatok hálózatában az adott szarmata közösség ennek megfelelően a római áru barbaricumi „belépési pontjával" volt közvetlen kapcsolatban, amelynél már esetleges, hogy az anyagtudományi módszerekkel kimutatható gyártási körzettől a provinciális belső kereskedelem révén miként került oda az adott tárgy.

1.4.2.2. Az importált leletanyag kvantitatív összehasonlításának lehetőségei

Mind a hazai, mind a nemzetközi szakirodalomban egy adott lelőhelyre vonatkoztatva a római áru elérésének elfogadott mérőszámává az import tárgyak teljes leletanyagon belüli részesedésének százalékos arányszáma vált. A szarmata Barbaricum esetében ez az érték 1–1,5% között változik, míg a korai datálású települések esetében elérheti a 2%-ot.[189] Vaday A.

[183] TÓTH 2002, 80.
[184] BALLA–ZSIDI–BALÁZS 1999, 1000–1001.
[185] SCHNEIDER ET AL 2009, 126.
[186] 2016-ig a kutatás a mai Budapest területén élő népesség igényeinek kielégítéséhez 18 különböző méretű fazekasműhelyt kapcsolt (NAGY 2016, 212).
[187] Pannoniában, provinciális szinten, referenciacsoportok meghatározására vonatkozó kísérletre lásd pl. SCHNEIDER ET AL 2009.
[188] Mindössze elméleti szinten a makroszkópos adatfelvétel sem zárja ki a vizsgált leletanyag erősen karbonátos alapanyaghoz kötését. A néprajzi fazekasság tapasztalata a „márgás, meszes agyagfélék" égetés utáni színeként a jelen leletanyagban is domináns vörös–világossárga intervallumot nevezi meg (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 18).
[189] VADAY 1999, 551.

korábbi számításait az újabban közölt telepanyagok csak részben támasztják alá, bár a közlések módszertana miatt kevés a statisztikailag valóban értelmezhető adatsor.[190] Az arányok a római kerámia importált áruként történő elérésének fényében reálisnak tűnhetnek.[191] A kialakult gyakorlatban a kutatás kizárólag a települések esetében szerepelteti a fenti arányszámot, ám Berecz K. adatgyűjtése rámutat, hogy a temetők leletanyagában a római import lényegesen különböző mértékű részesedésével kell számolnunk. Az általa vizsgált települések esetében az import aránya az 1–3%-os intervallumon belül változik, míg a temetők esetében a római áru aránya 15–25% (!) közötti.[192] Bár a vizsgálat eredményét a római eredetű tárgyak népszerűsége miatt a viseletben (pl. fibulák, üveggyöngyök) elméleti szinten el kell fogadnunk, a temetők ilyen jellegű vizsgálata a leletanyag heterogén jellege miatt számos módszertani kérdést vethetne fel.[193]

Referenciaként a Pannoniától É-ra fekvő szvéb szállásterületről közölt adatok hasonlíthatók össze az alföldi arányszámokkal. A régióban a jazig betelepüléssel párhuzamosan is intenzíven jelentkezik a római eredetű kerámiaanyag: az 1. század második–harmadik harmadában Bratislava, Dúbravka (Pozsony, Szlovákia) lelőhelyen az import áru aránya 1,4% a helyi termékhez viszonyítva. A 2. század folyamán a római kerámia aránya a többszörösére nő, Zohor (Zohor, Szlovákia) lelőhely anyagában már eléri a 12%-ot.[194] Ezzel

[190] A statisztikailag elemezhető alföldi települések esetében a következő százalékos arányok figyelhetők meg (a feltüntetett értékek nem minden esetben a leletanyag publikálójának számításából származnak, az import kerámia abszolút töredékszámainak összevetéséhez lásd SZEBENYI 2015, Fig. 1): Ártánd, Kisfarkasdomb 2,29% (NEPPER 1983); Ártánd, Nagyfarkasdomb 5,23% (NEPPER 1984); Bánhalma (Kenderes) 1% (VADAY–VÖRÖS 1977); Felgyő, Kettőshalmi-dűlő (20/77, Nr. 85. lelőhely) 2–2,5% (SÓSKUTI–WILHELM 2014); Gyoma 133. lelőhely 1% (VADAY 1996b); Kántorjánosi, Homoki-dűlő Ny-i pereme (M3–52–52d. lelőhely) 1<% (MASEK 2012b); Kiskunfélegyháza, Pap-dűlő (451/3. lelőhely) 20% (SÓSKUTI 2005); Kiskunhalas, Tesco 8–9% (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011); Kompolt, Kistér 1<% (VADAY 1999); Kunszentmárton 1% (VADAY–VÖRÖS 1980); Lajosmizse, Felsőlajos 8,51% (KULCSÁR–VÖRÖS 1989); Pócspetri, Nyírjes-felső, Erdőszél (M3–201. lelőhely) 1,9% (MASEK 2012b); Budapest XVII, Rákoscsaba, Zrínyi u.–Lemberg u. között 11,9% (PETŐ 1991a); Szegvár, Orom-dűlő 1,3–1,4% (ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005); Tiszavasvári 1,9%/2,19%/0,26% (ISTVÁNOVITS 1986); Újhartyán 1,8–2% (VADAY–SZEKERES 2001); Bugac, Bimbó-határrész 5% (SÓSKUTI 2018, 147).

[191] Néprajzi adatokból kiindulva Pintye G. a Nyíregyháza, K-i elkerülő 14. lelőhely 4. század második fele – 5. század első fele közé datálható germán településrészletének elemzése során 4 épülethez („háztartáshoz") a 425 db-os (becsült) edényszámot reálisnak véli (ebből 3–5 lehet a „késő antik" kereskedelemhez kapcsolódó import) (PINTYE 2016, 98, 105–106, 111). Meg kell itt jegyezni azonban, hogy az általa is hivatkozott átányi parasztgazdaságokban az éves 3–4 új edény beszerzését a törések mellett a máz lepattogzása indokolta. A főzőfazekak esetében előfordulhat azok 50–60, míg a tálaló- és étkezőkészlet esetében a 20–30 éves használati idő is (FÉL–HOFER 1997, 258).

[192] Érdekes ezen felül a római import anyagcsoportonkénti bontása is: a települések anyagában a kerámia dominál (aránya 60–83%), ezzel szemben az temetőkben az import edények részesedése maximálisan 10% (a leggyakoribb lelettípust a fémtárgyak, ezen belül is a fibulák képviselik a maguk 41,9–60%-ával) (BERECZ 1991, 75–76, 5–6. táblázat).

[193] A települések leletanyagában a statisztikailag figyelembe vehető mintát jelentő kerámiaanyagon belül azonos jellegű számadatok kerülnek összehasonlításra (legyen az akár töredék- vagy edényszám), ám a temetkezésekben a tárgyak az anyagtípusuknak megfelelően eredendően eltérő mennyiségek mellett jelentkeznek (lásd pl. gyöngykészletek). Egy egységesen kiépített szempontrendszer ellenére is a települések és a temetők importjának részesedése csak egymástól függetlenül lehetne csak vizsgálható.

[194] ELSCHEK 1999, 589, 860, Abb. 2.

szemben az import intenzitása a markomann–szarmata háború után stagnál vagy csökken: Branč (Berencs, Szlovákia) esetében 7%-ról 6,4%-ra, míg Bratislava, Trnávka (Pozsony, Szlovákia) településén 12,4%-ról 9,1%-ra esik vissza.[195]

A szarmata Barbaricum településeinek adatsorában módszertani jellegű kérdéseket vethet fel az értékek rendkívül széles intervallumon belüli szórása (0,26–20%). Bár a korábban említett szlovákiai példák alapján legkézenfekvőbb magyarázatként a kronológiai különbségeket említhetnénk (az időrend figyelembevétele nélkül a germán Barbaricum adatainak szórása így is kisebb: 1,4–12,4%), a vizsgált területen a római kerámiaanyag behozatala csupán a 2. század második fele és a 3. század első fele közötti perióduson (2a. fázis) belül fogható meg statisztikailag értelmezhető mennyiségben. Az ezt megelőző, illetve követő időszakokkal (1a–b., 2b., 3. periódusok) az import az abszolút edényszámok alapján sem vethető össze, ennek megfelelően a hosszabb életű településeknek eredendően alacsonyabb értékeket kell mutatniuk, hiszen így gyakorlatilag a 2a. periódus import-mennyisége nagyobb helyi gyártású kerámiaanyaggal kerül összevetésre.[196] Valós képet a kerámiaanyag korszakolás szerinti bontásban történő vizsgálat hozhatna csupán, ám ez a szarmata kerámia objektív szempontok szerinti datálásának lehetőségei miatt problémás lenne.

Az összesített adatsor inkább óvatosságra int az import kerámia arányszámai alapján levont következtetések kapcsán. A legkiugróbb értéket képviselő Kiskunfélegyháza, Pap-dűlő lelőhely esetében (20%) maga a szerző is kiemeli, hogy a megszokottnál közel tízszeres érték aligha lehet valós.[197] Több esetben feltételezhetjük, hogy az irreálisan magas arányszámok a leletanyag alacsony összesített töredékszámának tulajdoníthatók, amely így kiesik a statisztikailag elemezhető tartományból.[198] Más lelőhelyek esetében a római import szokatlanul magas részesedése talán kapcsolható a nyomvonalas feltárások

[195] VARSIK 2005, 284.

[196] A jellemzően a korai időszakra datálható lelőhelyek esetében valóban a barbaricumi átlag felső spektrumában (vagy felette) változnak az értékek: lásd pl. Szegvár, Orom-dűlő lelőhely (1,3–1,4%) a 2. századra (ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 78–79); Újhartyán lelőhely (1,8–2%) a 2. század második felére, 3. század elejére (VADAY–SZEKERES 2001, 239); Bugac, Bimbó-határrész lelőhely (5%) a 2. századra – 3. század első harmadára datálható (SÓSKUTI 2018, 160–161).

[197] „... a kiskunfélegyházi településrészlet leletanyagának összetétele az eddigi átlagtól eltérő, ezért a leletanyag statisztikai vizsgálata egy a valós képtől eltérő értéket mutat." (SÓSKUTI 2005, 252).

[198] Az említett kiskunfélegyházi településrészlet esetében a lelőhely kerámiaanyagának összesített darabszáma mindössze 54 (SÓSKUTI 2005, 1. diagram)! Hasonló helyzetet feltételezhetünk a rákoscsabai szarmata település esetében is (az import aránya 11,9%), ahol a teljes leletanyag katalógusa 62 tételt tartalmaz (PETŐ 1991b, 238–239). Lajosmizse, Felsőlajos lelőhely településén az átlagtól szintén nagymértékben eltérő arányszám (8,51%) szintén igen alacsony kerámiaanyag mellett (100 edénytöredék) jelentkezik (KULCSÁR–VÖRÖS 1989, 87).

esetlegességéhez.[199] Az utóbbi lelőhelyek vizsgálatból kizárása után az újabb szakirodalmi közlések is alátámasztják a Vaday A. által korábban megállapított 1–2% közötti értéket (Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhely adatai alapján hitelesen emelhetjük ezt feljebb talán 2,5%-ig).[200]

1.5. A VIZSGÁLAT TÁRGYÁNAK BEMUTATÁSA

1.5.1. A szélesebb értelemben vett földrajzi keretek meghatározása

Jelen bevezetőben feleslegesnek tartom a Kárpát-medence általános földrajzi jellemzőinek részletezését, hiszen az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros a közelmúltban ezt már megtette. A tájegységek/kistájak megnevezésében az általuk alkalmazott terminológiát alkalmazom.[201] A szarmata törzsek szállásterülete természetesen nem jelentett időben állandó területet az 1. század közepe és az 5. század által kijelölt igen széles időintervallumban (a szarmata expanzióhoz részleteiben lásd jelen dolgozat 3.1. fejezetét). A szakirodalomban általánosan elfogadott nézet alapján a 4. század első felének viszonyaira vonatkozóan lehet árulkodó a Csörsz- vagy Ördög-árok (az ún. „hosszanti sáncok", *Limes Sarmatiae*) kiterjedése:[202] a védmű-rendszert Ny-ról és D-ről a Duna vonala zárja le (közel 60.000 km^2-nyi területet közrefogva), a külső árokvonulat Dunakeszinél indul Ároktő irányába, majd a Tiszát átlépve Újfehértónál fordul élesen D felé, és halad egyenesen Kostolac (Szerbia) felé.[203] A modern közigazgatási határok szerint az egykori szarmata Barbaricum területén napjainkban Magyarország, Szerbia és a Románia osztozik.

Dolgozatomban kizárólag a publikálójuk által is dominánsan szarmata etnikumúként azonosított lelőhelyek kerámiaanyagát vontam be a vizsgálat körébe, hiszen az árucsere mögötti igényrendszerre, illetve az edények felhasználásának módjára vonatkozóan csak

[199] Kiskunhalas, Tesco lelőhely esetében az import 8–9%-os aránya mellett a szerzők megjegyzik, hogy a római eredetű leletanyag eloszlása igen egyenetlen a település területén (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96). Bugac, Bimbó-határrész lelőhely római eredetű leletanyagának 5%-os aránya szintén igen magas, amelyet a szerző nem tud alátámasztani sem kronológiai, sem topográfiai érvekkel. Bár a feltárás 460 m hosszan 2290 m^2-t érintett, maga a nyomvonal kb. 5 m széles metszetét adhatta csupán a településnek (SÓSKUTI 2018, 110, 5. kép).

[200] Utóbbin felül csupán Nepper I. közöl Ártánd, Nagyfarkasdomb lelőhelyről 5,23%-os arányt, amely a „terra sigillata és mázas kerámia" (4,13%) és a „festett jól iszapolt" (1,10%) kategóriák együttese (NEPPER 1984, 229). Feltételesen kell megemlítenünk csupán, hogy a lelőhely római kerámiaanyagának meghatározásával kapcsolatban bizonyos esetekben merülhetnek fel kétségek (lásd az 1. függelékben az S profilú tálak kapcsán leírtakat!).

[201] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 22–23, 10. kép.

[202] Bár jelen disszertáció keretein belül a Csörsz-árok római kori datálását és határjelölő/védelmi funkcióját nem kérdőjelezem meg, a témában a szakirodalom nem foglal el egységes álláspontot. A problémakör összefoglalásával, illetve a vonatkozó irodalommal legújabban lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 357–358, 365–368, 1173. lábjegyzet.

[203] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2014, 73, 1. kép. Meg kell jegyezni azonban, hogy az ismert szarmata településhálózat több térségben is bizonyíthatóan átlépi a Csörsz-árok vonalát (pl. az Ér völgyében eléri Nagykárolyt is) (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 365, 310. kép).

azonos körülmények között vonhatók le általános érvényű következtetések (lásd pl. az újhartyáni lovassír ólommázas dörzstáljának esetét,[204] amely temetkezés mellékleteként kilóg a konyhai edények római és szarmata közegben megfigyelhető tendenciái közül). Földrajzilag problémát jelenthet a szarmata és a kvád lelőhelyek szétválasztása. A váci járás topográfiai munkálatai során a térségben a Pesti-síkságra, a Gödöllői-dombvidékre és a Cserhát-aljára (a felső Csörsz-árok Vác–Kosd–Rád–Penc településekkel leírható vonalára) lehetett lokalizálni a sűrű szarmata településhálózat határát. Ezek a kistájak természetföldrajzilag is jól elkülönülnek az É-i germán szállásterülettől, továbbá más régészeti–történeti tájegységet is alkotnak. A kvád elemek azonban ettől a vonaltól D-re, a váci járás egész területén is általánosan előfordulnak (sok esetben valószínűleg csak importként).[205] A vizsgált terület ÉK-i régiójában (a Felső-Tisza-vidékén), a Przeworsk-kultúrával szomszédos területeken a temetkezések leletanyaga mutatja ugyanezt a folyamatot, amely a kereskedelmen túl feltételezi a népelemmel keveredését is.[206]

A római provinciák határvonalainak (*limes/ripa*)[207] meghatározásában Dacia esetében merülhetnek fel továbbra is kérdések, hiszen a térségben egyedül ez nem igazodik a természetföldrajzi tényezőkhöz. A dolgozatban tett megállapítások során a modern romániai kutatás által megállapított határvonalakat tartom relevánsnak, amelyeket a *LIMES Frontierele Imperului Roman în România* projekt online formában is közétett (a szarmata szállásterület tekintetében ennek 1. és 2. szektora lehet releváns).[208] Bár már a 1940-es évek magyar nyelvű szakirodalmában is nyilvánvaló volt, hogy a Bánság (Bánát) és a román alföld nem képezték tartósan a Római Birodalom részét,[209] az említett területek szarmata településtörténeti kutatásai legújabban ezt egyértelműen igazolták. A római erődöknek a térségben két összefüggő vonalát feltételezhetjük: a belső vonulatot a Bánság területén *Dierna* – Mehadia (Mehádia, Románia) – Teregova (Teregova, Románia) – *Tibiscum* – *Micia* vonalában halad É felé, míg a külső Banatska Palanka (Palánk, Szerbia) kiindulóponttal a Vărădia (Varadia, Románia) – Surducu Mare (Nagyszurduk, Románia) – *Berzobis* – Fârliug (Furlug, Románia)

[204] Az említett edényhez lásd BÓNA 1961, 192, 1. kép 4a–b, 3. kép 3. Az újabb anyaggyűjtések is a szarmata lelőhelyekkel közös katalógusban szerepeltetik: OLGYAY 2017, 1. táblázat/No. 1.
[205] MRT 9, 7, 12–13, 4. térképmelléklet. Utóbbi hatás az import leletanyag alapján a vizsgált üllői települést is elérhette: ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 263. kép 2.
[206] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 294, 296, 226. kép.
[207] A vizsgált területtel szomszédos Felső-Moesia határszakaszának részletes térképével lásd GUDEA 2001, Abb. 4, 7 (kiemelve, hogy N. Gudea „Nagy-Moesia", illetve a későbbi Dacia határvonalát a Tiszáig kitolva csak a Traianus-féle dák háborúk alatt feltételez a szarmatákkal közös határszakaszt: GUDEA 2001, Abb. 5–6).
[208] Az ismert lelőhelyek listáját (a hozzájuk tartozó ásatási jelentésekkel) és az ebből generált térképet online lásd a projekt honlapján: https://limesromania.ro/en/articole/archaeological-sites/, letöltés ideje 2023.07.29., 16:23.
[209] A korábbi kutatási stádium térképre vetítésével lásd GRUMEZA 2018, 1058, Fig. 1/1. Az ellenkező álláspontot képviselő korai irodalom összefoglalásával lásd SZILÁGYI 1943, 88, 3. és 5. lábjegyzet.

– Cornuţel (Románia) vonalat követve csatlakozik be Tibiscum magasságában a belső erődrendszerbe.[210]

Nem foglalkozom továbbá a Római Birodalom területén élő (barbarizálódó) provinciális népesség és a hun törzsszövetség késői (5. századi) kapcsolatrendszerével sem.[211] Bár alávetett pozícióban utóbbinak egyértelműen részesei a szarmata közösségek is (pl. alánok), az egységesedő anyagi kultúra megjelenésével párhuzamosan elbizonytalanodó etnikai meghatározások nem adnak alkalmat a tömb egyedi elemeinek vizsgálatára vagy képeznek alapot a korábbi tendenciákkal történő összevetésre.

1.5.2. Üllő 5–9. lelőhely régészeti kutatottsága

A dolgozatban tárgyalt nagykiterjedésű lelőhelyek kutatása az M0-ás autóút Pest megyei szakaszának feltárásához kapcsolódott, a vizsgált területek a leendő M0-ás és 4-es számú, Vecsést és Üllőt elkerülő főút csomópontjának területére lokalizálhatók.[212] Az egykori szarmata település ennek megfelelően Aquincum előterébe helyezhető, a dunai limestől (*ripa Pannonica*) mindössze 15 km-es távolságra feküdhetett. Az üllői település az Aquincumot és Porolissumot összekötő út nyomvonala mellett helyezkedhetett el, talán ennek állomáshelyével is számolnunk kell a térségben.[213] A település/települések és a kapcsolódó temetők is egy magaslatra, illetve ennek ÉNy–DK irányítású lejtőjére pozícionáltak [1. kép].[214] Üllő 5. és Üllő 9. lelőhelyek összetartozása földrajzi elhelyezkedésük és a leletanyag hasonlóságai alapján már a feltárás legkorábbi időszakától (2002-es ásatási szezon) egyértelmű volt.[215] A két ásatási felületet csupán egy ismeretlen korú vízjárás/patak választotta el egymástól, a római korban ugyanazon szarmata település részeit képezhették.[216]

[210] GRUMEZA 2018, 1058, Fig. 1/2.
[211] A tárgyi anyag alapján feltételezhető kapcsolatokra lásd pl. Masek Zs. újabb meglátásait a késő római erődökben és településeken előkerült hun üstök kapcsán (a vonatkozó lelőhelyekkel és az irodalom összefoglalásával: MASEK 2017, 102–104, 118–119).
[212] A lelőhelyek pontos elhelyezkedéséhez lásd a Magyar Nemzet Múzeum Régészeti Adatbázisa által biztosított földrajzi koordinátákat. Üllő 5. lelőhely (KÖH azonosító: 30899): EOV X 228916, EOV Y 670148; GPS 47.404185114757 / 19.315517030745 (forrás: https://archeodatabase.hnm.hu/hu/node/2191, letöltés ideje: 2023.09.12., 20:49). Üllő 9. lelőhely (KÖH azonosító: 30903): EOV X 229120, EOV Y 671076; GPS 47.405990922544 / 19.327821859822 (forrás: https://archeodatabase.hnm.hu/hu/node/9142, letöltés ideje: 2023.09.12., 20:52). Az ARCHÉ alapján Üllő 5. lelőhely helyzete: M0 40+480-41+450; Üllő 9. lelőhely helyzete: 4: 25+450-26+100 (SZEBENYI 2010, 15. lábjegyzet).
[213] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 340; KULCSÁR–MÉRAI 2011, 61, Fig. 3.
[214] SZEBENYI 2010, 16. lábjegyzet.
[215] PATAY 2004, 287. Üllő 5. lelőhely kibontott objektumainak felszínrajzát több különböző kiemelés mellett lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, Fig. 3. A lelőhelyek egymáshoz viszonyított helyzetét a terepbejárások által lehatárolt terület és a nyomvonalba eső/megnyitott felszínek vonatkozásában lásd KULCSÁR 2018, 1. kép 1. Üllő 5. lelőhely elhelyezkedését a dűlőnevekkel (pl. Juhállás-dűlő helyzete) lásd KŐVÁRI–PATAY 2005, Fig. 1.
[216] PATAY 2004, 287.

A tárgyalt lelőhelyek feltárását elsődlegesen a Pest Megyei Múzeumok Igazgatóságának munkatársai végezték, az intézményen kívüli régészcsapatok bevonásával. A lelőhely területén a tárgyalt római kori településrészlet és temetők mellett azonosítani lehetett a bronzkori (nagyrészt kora bronzkor: Makó-kultúra; kisebb részt késő bronzkor: talán Halomsíros kultúra),[217] szkíta, kelta (La Tène D)[218] megtelepedés nyomait is.[219]

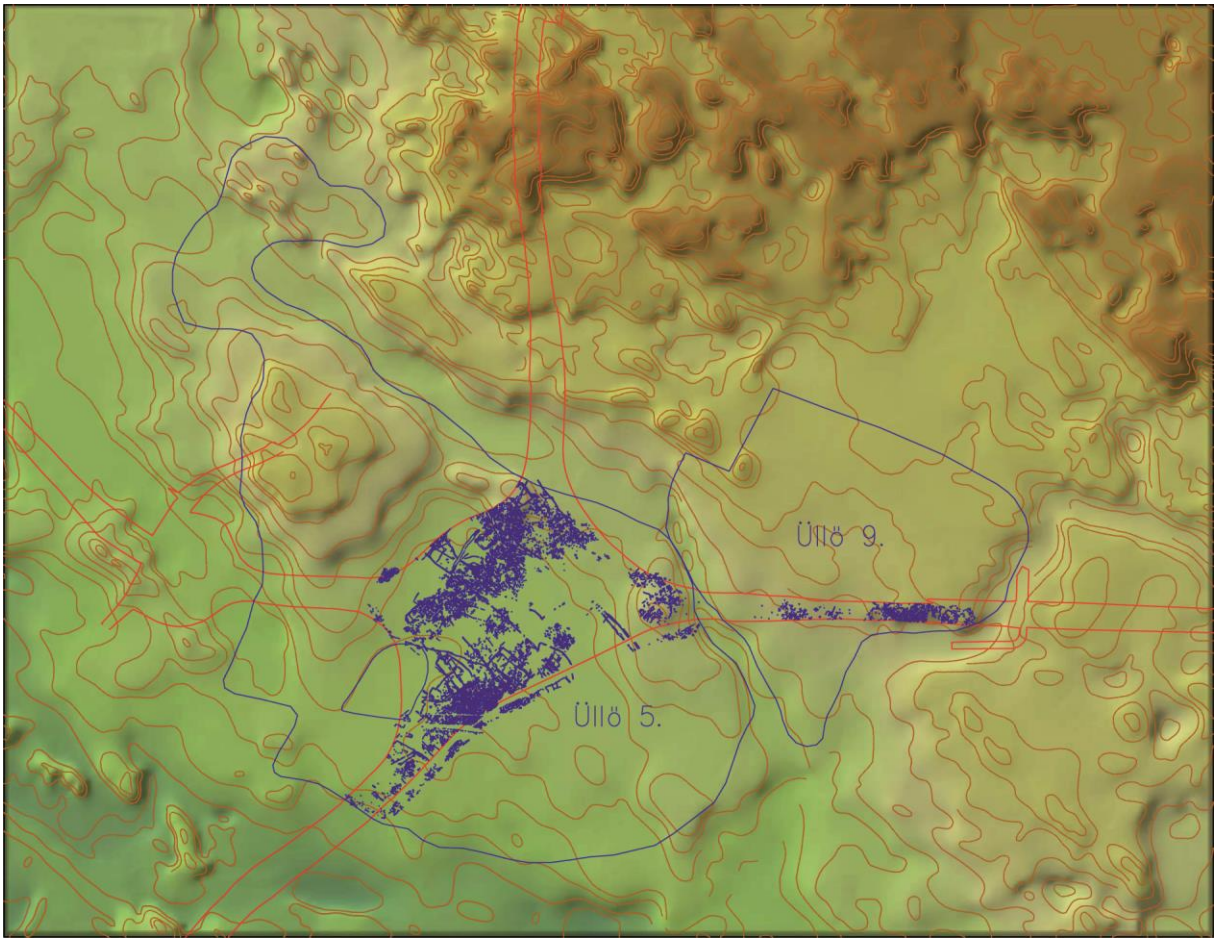

1. kép: Üllő 5. és Üllő 9. lelőhelyek egymáshoz viszonyított elhelyezkedése a feltárt nyomvonal (vörös vonal), illetve a terepbejárások alapján becsült kiterjedés (sötétkék vonal) feltüntetésével.[220]

Üllő 5. lelőhely területén a vizsgált leletanyagot adó településhez kapcsolódóan[221] 2001. augusztus 13-án kezdődtek meg a feltárások. A 2001. november 15-ig feltárt kb. 70.000

[217] A bronzkori fémmegmunkáló településhez lásd KŐVÁRI–PATAY 2005.
[218] A kelta településhez (kiemelten az azonosított „szövőházhoz") lásd SOÓS 2021.
[219] BATIZI et al. 2003, 232; KULCSÁR et al. 2004, 306; BATIZI et al. 2006, 42–43; NAGY 2006, 329; KULCSÁR–MÉRAI 2007, 307.
[220] A disszertációban szereplő térképeket [1–2. kép] Patay Róbert (Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre) bocsátotta rendelkezésemre, amelyet ezúton is köszönök neki!
[221] A lelőhely legújabb ásatási anyagait jelen dolgozat még nem tartalmazhatja. Ezekre vonatkozóan itt csak a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Adatbázisából nyerhető, nyilvánosan hozzáférhető alapinformációkat ismételhetjük: a területen elvégzett próbafeltárások sorozata (ilyenek történtek 2013, 2017, 2019, illetve 2022

m^2 (2200 objektum) nagyrészt a késő szarmata / hun kori települést érintették, a többszörösen megújított (akár háromszor újratapasztott) fazekaskemencék és a nagy mennyiségű, ám kis formavariációjú kerámiaanyag már ekkor nyilvánvalóvá tette a fazekasműhely jelenlétét.[222] A 2002. február 15. és november 15. közötti kutatások eredményeként lehetett elsőként azonosítani a késő szarmata kori fazekastelep mellett a megtelepedésnek egy korábbi, 3. századi horizontját is. Bár sírok kisebb mennyiségben kerültek felszínre korábban is, a temetők érdemi kutatása ebben a szezonban kezdődhetett meg (63 sírral). 2002. június–július között a nyomvonalhoz tartozó szénhidrogén- és földgázvezeték területén is folytak munkálatok (gázkiváltások területe), ahol a késő szarmata település további objektumait lehetett azonosítani.[223] A kijelölt nyomvonal-szakasz feltárását a 2003. márciusa és novembere közötti szezon zárta le. A megnyitott 360.000 m^2-nyi területen összesen 7836 régészeti jelenséget lehetett dokumentálni.[224] 2004 folyamán csak kisebb felületű feltárások történtek a tárgyalt területen: májusban a Vecsésről Ecserre vezető műút É-i oldalát (a lelőhely ÉNy-i részét) kutatták meg negatív eredménnyel, míg szeptemberben a már átadott terület mentén, fák kiszedése során kerültek elő újabb edényégető kemencék.[225] 2005. július 22. és augusztus 2. között a nyomvonal kb. 5 m-es szélesítése során került sor újabb 500 m^2 feltárására, amely a már megszokott objektumtípusok mellett 48, a késő szarmata korhoz kapcsolható régészeti jelenséget eredményezett (köztük 2 felszíni „cserépmezőt").[226] 2006-ban a MOL Tiszaújváros–Százhalombatta terméktávvezeték bővítési munkálatai során további 4617 m^2-t nyitottak meg a lelőhely területén. A megkutatott felszín DNy-i szélén már nem jelentkeztek a szarmata település objektumai. A korábbi szezonokban megszokott objektumtípusok mellett megfigyelhetővé váltak a késői település planírozási rétegei is (legalább 3 előzetes tereprendezésre épülő fázis különült el).[227] A lelőhely további kiterjedését igazolták a későbbi kutatások is: 2007. szeptember 3-án a korábban feltárt Üllő 5. lelőhely ÉNy-i területén végzett helyszíni szemle intenzív felszíni (egyöntetűen római kori szarmata) kerámiaanyagot eredményezett, továbbá megfigyelhető volt a körárkos temető folytatódása

folyamán) mellett 2020-ban, Balogh Bodor T. vezetésével egy teljes felületű megelőző feltárás is történt a lelőhelyen (Üllő, Juhállás-dűlő lelőhely) (https://archeodatabase.hnm.hu/hu/node/2191, letöltés ideje: 2023.09.12., 21:22). Az újabb feltárások, többek között, a késő szarmata fazekastelephez tartozó edényégető kemencék számát gyarapították. Az információ Kulcsár Valéria szóbeli közléséből származik, amit ezúton is köszönök!

[222] BATIZI et al. 2003, 232–233.
[223] KOCSIS et al. 2004, 286–287.
[224] KULCSÁR et al. 2004, 306.
[225] KULCSÁR–NAGY 2005, 298.
[226] NAGY 2006, 329.
[227] KULCSÁR–MÉRAI 2007, 307.

is.[228] Az ásatások összesen 30 hektárnyi területet érintettek, amelyen több mint 8200 régészeti jelenséget azonosítottak. A megnyitott felszín az előzetes terepbejárások alapján becsült kiterjedés ötödét fedhette le.[229]

Üllő 9. lelőhelyen a régészeti feltárások Üllő 5. lelőhely 2002-es ásatási szezonjával párhuzamosan kezdődtek meg. Az ekkor megnyitott 18.376 m^2-en dokumentált 158 objektum a késő szarmata település részét képezte (az objektumok spektrumát a gödrök dominálták).[230] Üllő 9. lelőhelyen az ásatások 2003. június 23-án folytatódtak, ennek során a kutatott terület K-i részén sikeresen lehatárolták a települést, amelyet egy természetes vízjárás (napjainkban mesterséges csatorna) zárt le. A feltárt objektumoknak (855 régészeti jelenség) kb. 80%-a tartozhatott az Üllő 5. lelőhelyen megfigyelt késő szarmata fazekascentrumhoz, helyi jellegzetességként a csoportba rendeződő épületek betöltésében a fémmegmunkálás nyomai (pl. vassalak, reve) jelentkeztek.[231]

A településobjektumok spektruma a korszakra jellemző típusokból áll össze. Leggyakoribbak a gödrök, amelyek meghatározó részben a méhkasos, illetve tölcséres formájú („trapéz alakú") tárolóvermekhez tartoztak. Ritkább esetben megfigyelhető volt az oldalfal kitapasztása vastag (20–25 cm-es) rétegben (pl. 907. és 920. objektumok), illetve az oldalfal kiégetése. A gödrök egy része a sütőkemencékkel egységet képezve alkothatta füstölő- vagy aszalókomplexum részét. Az egymásba kapcsolódó, nagyméretű gödörkomplexumokat agyagnyerőhelyként lehetett azonosítani. A téglalap vagy közel négyzet alakú, földbemélyített lakó-, illetve gazdasági épületeknek csak kisebb részében lehetett tüzelés nyomát dokumentálni, aljuk nagyrészt tapasztott vagy lejárt (köztük egy szarmata viszonylatban rendkívüli méretű, 10,5x3,5 m alapterületű épülettel is). A megnyitott felület egy részén az épületetek egyértelműen házsorokba rendeződtek. A megnyitott felületet behálózó árokrendszer funkciója kérdéses lehet (pl. települést kerítő- vagy tagoló árok, vízelvezető árok), több esetben vonalukat több száz méter hosszan lehetett követni, míg nem

[228] REMÉNYI 2008, 302. A korábban említetteknek megfelelően a 2006-os MOL gázvezeték megelőző feltárását követő ásatási tevékenység nem érinti a jelen dolgozatban vizsgált kerámiaanyagot. Az újabb kutatások kapcsán (a nyilvánosan elérhető ásatási jelentések alapján) csupán a 2013. október 8–31. közötti, a magyar–szlovák DN 800 gázszállító tranzitvezeték megelőző ásatásaira hivatkozhatunk. Az eredmények a korábban is megismert („3–4. században biztosan fennállt") szarmata település jelenlétét igazolták, az említett sír feltehetően telepobjektumba bedobott holttest maradványa lehet inkább (BÓZSA 2019b, 135).

[229] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 339; KULCSÁR–MÉRAI 2011, 61. A közlésekben bizonyos fokú következetlenség figyelhető meg az összesített adatok tekintetében. A Pest megyei feltárásokat összegző kötet az Üllő 5. és Üllő 9. lelőhelyen végzett munkálatok eredményeit közel 400.000 m^2-en 8750 régészeti objektumban állapítja meg. Ebben ez esetben ezt a terepbejárások által becsült terület harmadaként említik [1. kép] (BATIZI et al. 2006, 42). Az (egykori) ARCHÉ rendszerében szereplő összesítés szerint azonban a megnyitott terület 322.500 m^2 (Üllő 5.) + 25.180 m^2 (Üllő 9.) volt (SZEBENYI 2010, 18. lábjegyzet).

[230] PATAY 2004, 287.

[231] KULCSÁR 2004, 307.

ritkák a többosztatú árokformák sem. A fazekaskemencék mellett gyakoriak a sütőkemencék: kialakításuk változatos, de közös vonásuk a kerámiatöredékekkel / salakdarabokkal alapozott hőszigetelő réteg alkalmazása. A sütőkemencékhez sokszor kisebb építmény („sütőház") is csatlakozott. Részben a fazekastevékenységhez kapcsolhatók a kutak és a ciszternák is.[232]

2. kép: Sírcsoportok elhelyezkedése Üllő 5. lelőhelyen (a temetkezéseket lásd vörös kiemeléssel).

A megfigyelt temetkezések kisszámú (kb. 12–20 temetkezésből álló) sírcsoportokba rendeződtek (összesen 108/111 sírt tártak fel 3 nagyobb egységben). Tájolásuk minden esetben a D–É-i tengelyhez közeli, a korszak alföldi temetkezési rítusának megfelelően fordulnak elő a körárokkal kerített (egykor talán halmos) temetkezések. A rablottság foka a szarmata temetőkben általánosan megfigyeltekhez hasonlóan magas. A sírcsoportokban a

[232] BATIZI et al. 2003, 232; KOCSIS et al. 2004, 286; KULCSÁR et al. 2004, 306; BATIZI et al. 2006, 42; KULCSÁR–MÉRAI 2007, 307.

fazekasközpont lakóinak temetkezéseit kell látnunk, a közösség az éppen lakott településrésznek megfelelően nyitott újabb temetőket (pl. a 3. századi településobjektumokat néhol vágják a fazekascentrum lakóihoz kapcsolható sírok). A feltárt terület Ny-i részén feltárt sírok a 4. századra datálhatók.[233]

A késői (3. század végi – 4. századi) településrészlet sajátossága a területére lokalizálható fazekascentrum. A szarmata Barbaricum területén a kerámiaanyag mennyisége ellenére csupán rendkívül ritkásan azonosíthatók a hasonló gazdasági célzatú komplexumok (2011-es gyűjtés alapján mindössze 17 esetben), az üllőihez hasonló méretű unikális a maga nemében a feltárt 48 edényégető kemencével[234] (a felszíni megfigyelések szerint számuk ennél is magasabb lehetett).[235] A kemencék a településen csoportokba rendeződtek (3–6–8 egymás mellett), ami kisebb „műhelykörzetek" jelenlétét feltételezi. Az edényégető kemencék változatos kialakításúak (egyaránt szerves anyagra tapasztott felépítménnyel, illetve az altalajba vágott rostéllyal: a Henning A és C típusoknak megfeleltethető struktúrák), hosszan tartó használatukat jelzi, hogy a megfigyelt jelenségek 50%-át még a használati idejükön belül megújították.[236] A nagyobb kapacitású gyártást az egyes fazekaskemencék mérete (kiemelkedő példaként lásd a 100. objektumot: átmérője 190 cm, mélysége 230 cm)[237] mellett a műhelyhulladék (pl. deformálódott edénytöredékek) mennyisége is igazolja: a kerámiatöredékek rendkívül magas koncentrációja bizonyos objektumokban elérte a 10.000-es darabszámot is.[238] A helyi gyártást bizonyíthatja a felhasznált alapanyag is: az üllői pecsételt kerámia archeometriai vizsgálatába referenciaként bevont SZ1 jelzetű mintában (gyorskorongolt, szemcsés anyagú fazék perem- és oldaltöredéke) jelenlévő durva folyami üledék összeegyeztethető a Duna–Tisza-közének homokos/folyami üledékes agyagbányáiból származó nyersanyaggal (pl. Kompolt, Kistér vagy Újhartyán). Ezzel szemben a Tiszántúlon

[233] KOCSIS et al. 2004, 286; KULCSÁR et al. 2004, 307; BATIZI et al. 2006, 42.
[234] BATIZI et al. 2006, 42 az edényégető kemencék számát 56-ban állapítja meg.
[235] Minden más barbár fazekasműhely esetében csupán 1–2 edényégető kemence került napvilágra (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 338, Tab. 1), az újabban közölt lelőhelyek ugyanezt a tendenciát folytatják (lásd pl. Makó, Járandószél lelőhely nyomvonalba eső magányos edényégető kemencéjét: HARASZTI 2017, 130–131, 2–5. tábla). A római kori Alföld 2011-ben ismert fazekasműhelyeinek összegzésével lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, Fig. 1/Cat. 16. Az újabb feltárások során további edényégető kemencék is előkerültek, amelyek tovább gyarapítják az egyébként is kiugró mennyiséget. Az információ Kulcsár Valériától származik, szíves szóbeli közlését ezúton is köszönöm!
[236] BATIZI et al. 2006, 42; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 339, 341, 344, Fig. 4; KULCSÁR–MÉRAI 2011, 65–66, Fig. 6–8.
[237] BATIZI et al. 2003, 232. Az átlagos méretek a nagyobb kemencék esetében 150–180 cm, míg a kisebbek esetében 100–150 cm (KULCSÁR–MÉRAI 2011, 64).
[238] A jelen dolgozat objektumleírásaiban (lásd 4A függelék) a betöltésben szerepeltetett „agyagrögök" szintén a fazekastevékenységhez kapcsolhatók, az előzetesen feldolgozott nyersanyaghoz kapcsolhatók („*balls of refined clay*") (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 346).

az ún. kövér agyag a jellemző, kevesebb homokkal (lásd pl. Gyoma 133. lelőhely esetében).[239]

Bár a vizsgált lelőhely korhatározásában a szuperpozíciók és a planírozási rétegek által sugallt finomabb fázisok nem, ám talán a két nagyobb települési egység jól elkülöníthető. Az objektumok kisebb része sorolható csupán a korai településhez, amelyet legkorábban már a 2. század második felében is lakhattak. A feltárt terület D-i települési egysége köthető ehhez a korai horizonthoz.[240] A megkutatott felszín nagyobb részét a késő szarmata kori fazekastelephez tartozó régészeti jelenségek töltik ki. A műhelyek működése már megindulhatott a 220-as/230-as éveket követően is, ám legvalószínűbb időpontként a 3. század utolsó harmada vagy a 3–4. század fordulója feltételezhető. A két települési fázis folytonossága kérdéses, akárcsak az őket lakó népesség kontinuitása.[241] Az Üllő 9. lelőhelyen feltárt objektumok már a szarmata település használatának utolsó fázisában keletkezhettek. Ugyaninnen származik több népvándorlás kori (hun kori germán) jelleget mutató kerámiatöredék is.[242] A késői település életének végét jól kijelöli az a 7 hun kori temetkezés, amelyeket szinte kivétel nélkül a korábbi szarmata kori település objektumaiba ástak bele (lásd pl. 790. telepobjektum és a 793. hun kori, nyúzott lovas temetkezés esetét).[243]

[239] A vonatkozó szakirodalommal lásd SZEBENYI et al. 2014, 45, 6. ábra, 1. táblázat. Üllő 5–9. lelőhely felső-pleisztocén–óholocén eredetű fluvioeolikus homok típusú talajon helyezkedik el. A lelőhely lokalizálását a földtani térképen lásd SZEBENYI et al. 2014, 1. ábra. A helyi gyártású termékek mind a szöveti képükben (hiátusos szövetszerkezet, benne apró kavics mérettartományú polikristályos kvarc- és magmás eredetű kőzetszemcsékkel), mind a fő- és nyomelem-kémia tekintetében (kiugró Zn és Cr, kicsi P, Sr, és Ba mennyiség) elkülönülnek a római import és más szarmata fazekasközpontokban gyártott árutól (SZEBENYI et al. 2014, 42, 45, 3. ábra, 5. ábra). Az edénytípuson végeztek korábban is petrográfiai analíziseket, amely kimutatta a relatív magas, 900 C°-on történő égetést (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 348, 6–7. lábjegyzet).

[240] A lelőhelyről származó terra sigillaták 98%-ban a feltárt terület egytizedére koncentrálódtak (KULCSÁR–MÉRAI 2011, 63, Fig. 2/S)!

[241] KULCSÁR–MÉRAI 2005, 307; BATIZI et al. 2006, 42; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 340; KULCSÁR–MÉRAI 2011, 63.

[242] KULCSÁR 2004, 307; KULCSÁR 2018, 381. Utóbbi megállapítást támasztja alá a jelen dolgozatban bemutatott kerámiaanyag is (a katalógus tételeinek lelőhely szerinti azonosításához lásd a 6B függeléket!): mindössze 20 tétel sorolható a vizsgált edénytípusokhoz, ebből 2 amphora, 6 bevonatos kerámia (főként formailag nem azonosítható töredékek, továbbá egy IIIE/VIII.1a. típusú tál és egy IIIH/I.2. típusú fazékszerű edény), 1 ólommázas dörzstál, illetve 11 szarmata eredetű, vörösre festett kerámia.

[243] KULCSÁR 2018, 381. Természetesen a *terminus ante quem* meghatározás elsődlegesen csak erre a D-i /DK-i települési egységre vonatkoztatható egyértelműen (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 340; KULCSÁR–MÉRAI 2011, 63).

2. A RÓMAI EREDETŰ KERÁMIAANYAG ELEMZÉSE

2.1. AZ ÜLLŐI IMPORT KERÁMIAANYAG SPEKTRUMA

A vizsgált lelőhely római eredetű kerámiaanyagának katalógusa összesen 2971 tételt tartalmaz, amely 3481 edénytöredéket foglal magába.[244] Abszolút számarányban ez messze meghaladja a hasonló korú szarmata településekről ismert mennyiséget: Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről 531 tételnyi (az üllőihez viszonyítva arányuk kb. 5:1),[245] Kiskunhalas, Tesco lelőhelyről 222 tételnyi (az üllőivel arányosítva kb. 13:1),[246] míg Gyoma 133. lelőhelyről 124 tételnyi (az üllői mennyiség viszonylatában kb. 24:1)[247] római eredetű kerámiaáru közölt. Az import lelőhelyen belüli részesedésének vizsgálatára általánosan használt arányszám (import százalékos aránya a teljes kerámiaanyagon belül) azonban ellentmondásos módon alacsony számadatot mutat: az Üllő 5–9. lelőhely esetében kapott 1,29%[248] illeszkedik a Barbaricum átlagát jelentő 1–1,5% közötti intervallumba.[249] Bár utóbbi adatsor alapján aligha összehasonlíthatók a szarmata szállásterület lelőhelyei még azonos régión belül sem (pl. eltérő ásatási technológia mellett a nyomvonalra szorítkozó feltárások csupán esetleges keresztmetszetét adják a lelőhelyeknek),[250] ám a korábban ismertetett abszolút mennyiségi különbségekkel együtt az arányszámok[251] aligha jelölik ki az üllői leletanyag valós helyét. Üllő 5–9. lelőhely feltárt kiterjedése meghaladja a korábban említett példákat, ám ez a különbség látszólag nem áll közvetlen arányban a római eredetű tételek abszolút

[244] A kerámiaanyag elemzése során a valós edényszámot közelítő tételszámok alapján közlöm a mennyiségi statisztika vizsgálatának eredményeit. Az adatfelvétel során a katalógus tételei több esetben a múzeumi leltártól függetlenül kerültek kialakításra (ennek megfelelően a leltári számok ismétlődhetnek a katalógusban!). A leltári nyilvántartáshoz képest ez érdemi eltérést mutat: ennek leírásai alapján 3500 tételt azonosíthatunk római kerámiaként (vö. SZEBENYI 2015, 19, Fig. 1/Nr. 17).

[245] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 75.

[246] ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96.

[247] VADAY 1996, Tab. 6.

[248] A teljes leletanyag vonatkozásában csupán a leltári nyilvántartást használhatjuk fel, amely 229.302 tételt tartalmaz. A publikált adatból ismert töredékszám (473.000 db: ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 346) alapján az arány alacsonyabb 0,73% (a római kerámia összesített töredékszámával számolva).

[249] SÓSKUTI–WILHELM 2011, 75. A számadatok rendkívüli szórásához a szarmata Barbaricum területén lásd SZEBENYI 2015, Fig. 1.

[250] Az import területi szóródása általában nem egyenletes az adott településen belül: Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyen a terra sigillaták jól megfigyelhetően a lelőhely K-i, DK-i részén sűrűsödtek, míg a Ny-i térfélen csak szórványosan kerültek elő (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 67). Példaként említhető a Kiskunfélegyháza, Pap-dűlő lelőhely 2–3. századi objektumai esetében számítható 20,2%-os arány (az import aránya így közelíti a gyorskorongolt barbár kerámia részesedését: utóbbi 31,5%!). Az anomáliára maga a szerző is felhívja a figyelmet, ám magyarázatára nem vállalkozik (SÓSKUTI 2005, 252, 1. diagram).

[251] Felgyő, Kettőshalmi-dűlő: 2–2,5% (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 75); Kiskunhalas, Tesco: 8–9% (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96); Gyoma 133. lelőhely: 0,8% (a szerző számítása VADAY 1996, Tab. 6. adatai alapján).

mennyiségeivel.[252] Az import kerámia százalékos arányát nagyban csökkentheti az edényégető kemencék jelenléte is, hiszen a fazekastevékenység következtében a barbár kerámiaanyag mennyisége rendellenes módon magas (a műhelyhulladék bizonyos esetekben elérheti a 10.000-es töredékszámot is).[253] Utóbbi körülmény a nem „ipari jellegű" településekkel összehasonlításban nem teszi az üllői adatot értelmezhetővé. A római kerámia átlagosnál magasabb arányát indokolná a lelőhely Pannoniához közeli elhelyezkedése (légvonalban 15 km a Duna vonalától), illetve az Üllő közelében feltételezett, az Aquincum–Porolissum úthoz kapcsolódó római létesítmény is.[254]

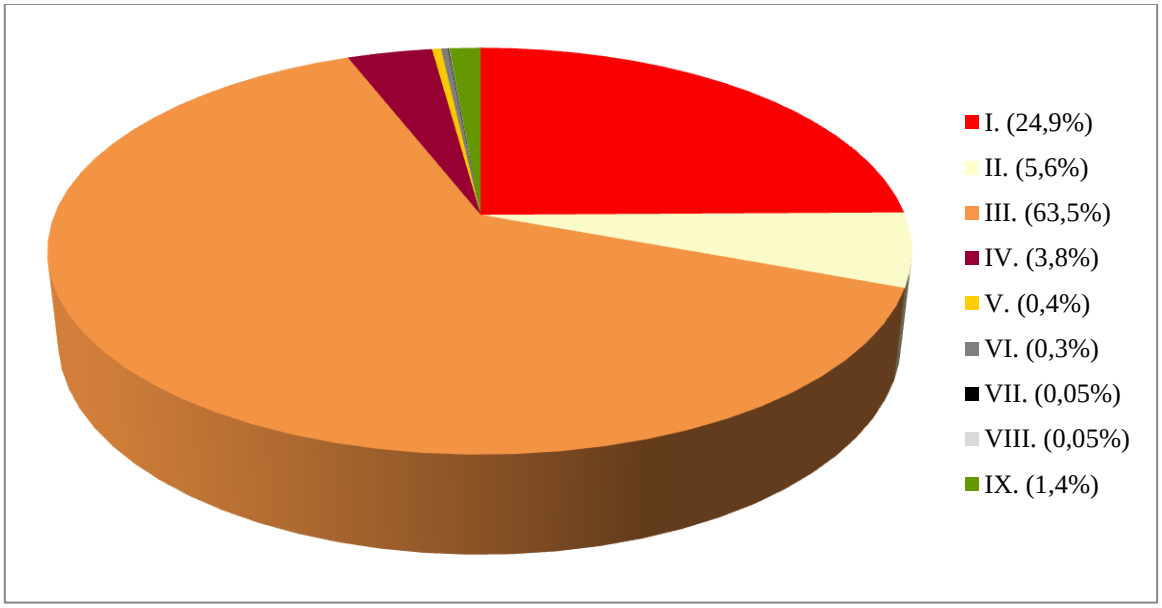

3. kép: A római eredetű kerámiaanyag összetétele az anyagcsoportok megoszlása szerint. Az anyagcsoportok feloldásai a következők: I.: terra sigillata; II.: amphora; III.: bevonatos kerámia (*Glanztonware*); IV.: sávos festésű kerámia; V.: római eredetű, festetlen kerámia; VI.: sóderes soványítású házi kerámia; VII.: trieri fekete bevonatos kerámia; VIII.: balácai „névbélyeges" edény; IX.: ólommázas kerámia.

A leletanyag anyagcsoportonkénti megoszlása [3. kép] a bevonatos edények (*Glanztonware*, III. anyagcsoport) egyértelmű dominanciáját mutatja: 1884 tétel sorolható ide, amely a teljes római eredetű kerámiaanyag 63,5%-a. A második leggyakoribb kategóriát a

[252] Üllő 5–9. lelőhely: 347.680 m^2 (SZEBENYI 2010, 18. lábjegyzet); Felgyő, Kettőshalmi-dűlő: 115.000 m^2 (az üllői területtel arányosítva 3:1) (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 61); Kiskunhalas, Tesco: 14.000 m^2 (az üllőihez viszonyítva 24:1) (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 85). Az objektumok jelentkezésének sűrűségére nincs adatunk.
[253] KULCSÁR–MÉRAI 2011, 64. Annak ellenére, hogy ez az edénytípus a vizsgált római eredetű anyagcsoportok nagyobb részénél későbbi használati időt jelölhet ki, jelenleg nem áll módunkban az importált kerámiaanyag mennyiségét kizárólagosan a 2–3. századi kontextusok leletanyagával összehasonlítani.
[254] Az üllőivel hasonló földrajzi régióban az általánosnál magasabb százalékos arányokat dokumentálhatunk. Példaként említhetjük Újhartyán (1,8%) (VADAY–SZEKERES 2001, 244), Lajosmizse, Felsőlajos (8,51%) (KULCSÁR–VÖRÖS 1989, 88), illetve Rákoscsaba (Zrínyi u. és Lemberg u. közti terület) (11,9%) (PETŐ 1991a, 237) lelőhelyeket. A „kishatárforgalom" kérdéséhez lásd SZEBENYI 2015, 21–23, Fig. 1–3.

terra sigillaták csoportja (I. anyagcsoport) alkotja, amely 737 tétellel [255] a vizsgált kerámiaanyag 24,9%-át képezi. Az említett két csoport a teljes elemzett kerámiaanyag 88,4%-át teszi ki, a maradék 11,6%-on osztozik a további 7 anyagcsoport: gyakoriságuk alapján kiemelendők az amphorák (II. anyagcsoport, 5,6%), a sávos festésű kerámia (IV. anyagcsoport, 3,8%), illetve az ólommázas kerámia (IX. anyagcsoport, 1,4%).

Vizsgálat alá kell vonnunk a leletanyagot annak provenienciája alapján is, hiszen az I–II. és a VII. anyagcsoportok bizonyíthatóan távolsági kereskedelemből származnak (912 tétel, a teljes kerámiaanyag 30,7%-a), míg a III–VI. és a VIII–IX. anyagcsoportok képviselői meghatározó részben provinciális (értsd főként pannoniai) műhelyek termékei lehetnek (2059 tétel, a teljes kerámiaanyag 69,3%-a). Utóbbinak megfelelően a „provinciális áru" és a „birodalmi áru" aránya kb. 2:1, amelyet nagyvonalakban vonatkoztathatunk a 2. század második fele és a 3. század közepe közötti időintervallumra.[256] Bár korábban a kutatás ezt az időszakot a terra sigillata leletanyag robbanásszerű mennyiségi növekedése alapján a kapcsolatok „birodalmi fázisaként" írta le,[257] az újabb település feldolgozások felhívják a figyelmet a luxuskerámia alárendelt szerepére, illetve a két árutípus kiegyenlítettebb arányaira.[258] Üllő 5–9. lelőhelyen az import súlypontjának ilyen jellegű eltolódását szintén Pannonia közelségével, így a provinciális műhelykörzetek termékeinek könnyebb elérésével magyarázhatjuk.[259]

A valós edényszámokra vonatkozó becslések alapjaiban befolyásolhatják az anyag- és edénycsoportok gyakoriságának vizsgálatát. A szarmata Barbaricum amphoráinak kutatása már korábban is felfigyelt a perem- és a fenéktöredékek meglepően alacsony számára,[260] amely az üllői leletanyag esetében is igaz [4. kép II.]. A probléma megoldását elméleti szinten

[255] A korábbi közlések az üllői terra sigillata leletanyag mennyiségét 758-ban (KULCSÁR–MÉRAI 2011, Tab. 1), illetve 763-ban (GABLER 2011a, 255; HORVÁTH 2009, 102) állapítják meg. Jelen dolgozatban azzal a kerámiaanyaggal dolgozom (737 tétel) amelyet a múzeumi gyűjteményben szermélyesen azonosítani tudtam.

[256] A leletanyag tipokronológiai értelmezését lásd a 2.11.2. fejezetben, ám itt is szólnunk kell ennek szerepéről az anyagcsoportok arányai kapcsán. Ideális esetben az edénytípusok részesedésének statisztikai elemzése a kronológiai horizontoknak megfelelő bontásban kellene történnie. A szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok periodizációja alapján a bemutatott kerámiaanyag 98,6%-ban (!) sorolható a 2. periódushoz, míg csupán a VIII–IX. anyagcsoportok tartozhatnak biztosan a 3. periódushoz (1,4%). A leletanyag törzsének további bontása problémás, pl. a 2b. periódushoz tartozó edényformáknak csupán vezértípusait jelölhetjük meg (IIIC. és VII. főcsoportok).

[257] „... az évszázad utolsó harmadában a kereskedelem „birodalmi fázisában" a római export túlnyomó részét a kerámia, elsősorban a terra sigillata képezi, egészen a III. század hatvanas éveiig." (VADAY 1998, 126, 128).

[258] Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyen a terra sigillaták aránya 16%, míg a „festett kerámia" részesedése 40%. Ennek ellenére az amphorák rendkívül magas számával együtt (43%) a „birodalmi" és a provinciális áru arányai kiegyenlítettnek tűnnek (59% – 41%) (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 75, 1. diagram).

[259] Látszólag a limestől távolodva a „festett kerámia" mennyisége nem egyenesen arányosan csökken a terra sigillata esetszámaival (vö. SZEBENYI 2015, Fig. 1), ám a jelenleg rendelkezésre álló kisméretű és rendkívül különböző hátterű adathalmazokból hiba lenne általános következtetéseket levonni.

[260] A problémáról összefoglalóan lásd SZEBENYI 2017a, 21. lábjegyzet.

a magas töredékszámok mellett a minimális edényszám feltételezése kínálja, hiszen a nagyméretű tárolóedények (m: 85–90 cm) értelemszerűen több oldaltöredéket képeznek.[261] Az üllői kerámiaanyagon belül hasonló tendenciákat a sávosan festett edények csoportja (IV. anyagcsoport) mutat. Utóbbi esetében a kisebb méret (pl. a Kat. 2831 tétel hiányos magassága 21 cm) ellenére a jellemzően vékony oldalfal sérülékenysége miatt lehet talán az oldaltöredékek aránya kiugróan magas [4. kép IV.].

Forma / Töredék	I.	II.	IIIE.	IIIH.	IV.	X/III.
Teljes profil (F1)	0 0%	0 0%	5 0,3%	0 0%	0 0%	2 0,7%
Peremtöredék (F2)	236 28%	4 1,8%	564 40,2%	44 11,8%	5 2,8%	95 34,1%
Oldaltöredék (F3)	535 63,4%	197 92%	697 49,6%	292 78,3%	161 89,4%	160 57,3%
Aljtöredék (F4)	73 8,6%	2 1,1%	139 9,9%	16 4,3%	11 6,1%	22 7,9%
Fültöredék (F5)	0 0%	11 5,1%	0 0%	21 5,6%	3 1,7%	0 0%
Teljes töredékszám	**844 100%**	**214 100%**	**1405 100%**	**373 100%**	**180 100%**	**279 100%**

4. kép: A töredezettség általános mértéke a 100 tételnél nagyobb, relatíve homogén formavilágot képviselő edénytípusok esetében (a felső érték a töredékszámot mutatja abszolút értékben, az alsó a százalékos arányt jelzi). A „Forma" sor feloldása a következő: I.: terra sigillata; II.: amphora; IIIE.: félgömbös alapformájú, bevonatos csészék/tálak; IIIH.: bevonatos fazék- és korsóformák; IV.: sávos festésű kerámia; X/III.: szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös alapformájú csészék/tálak.

Utóbbi kérdést szélesebb szemszögből vizsgálva lényegi eltérés mutatkozik a különböző alapformákhoz tartozó arányszámok alapján felrajzolt diagramban [5. kép]. A tálak esetében a perem- és oldaltöredékek aránya kiegyensúlyozottabb (előbbi 28–40,2%, utóbbi 49,6–63,4% között változik), míg azonos körülmények között a korsó- és fazékformák esetében a peremtöredékek mennyisége messze alulreprezentált (11,8% viszonyul a 78,3%-hoz). A IIIH. főcsoport töredezettségének adatsora így a korábban részletezett, az amphorákkal (II. anyagcsoport) leírt jelenséggel mutathat rokonságot. Összességében így a

[261] Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyen 143 tétel (töredékszám 226: ebből 5 perem- és 11 fültöredék) mellett minimum 9–10 egész edénnyel számolnak a szerzők (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 72). Makó, Igási-járandó (M43 33.) lelőhelyen a 36 leltári tétel (46 össze nem illő töredék) formai alapon 2, az anyagminőség alapján 3 edény részét képezhette (SZEBENYI 2017a, 327, 11. lábjegyzet, 1. táblázat). Üllő 5–9. lelőhelyen a 174 tételt a reprezentatív töredékek alapján (3 perem-, 1 fenék-, 11 fültöredék) a felgyőihez hasonló számú egész edényhez köthetjük.

nagyrészt tálformákat (pl. IIIE. főcsoport) tartalmazó bevonatos edények népszerűsége még erősebbnek tűnik az egykori edénykészletekben, míg az amphorák (II. anyagcsoport) és a sávos festésű edények (IV. anyagcsoport) a jelenlegi leletanyagnál szerényebb mennyiségben képviseltették magukat.

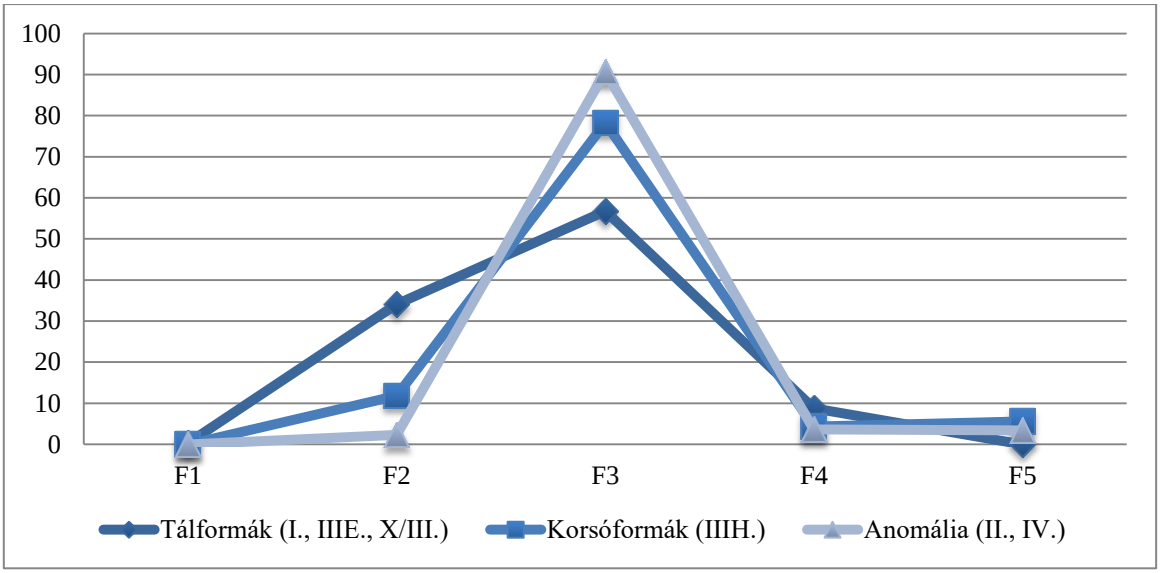

5. kép: A töredékek jellegének mennyiségi összehasonlítása a statisztikailag értékelhető csoportok edényformánkénti százalékos értékeinek átlagában ábrázolva. A rövidítések feloldása megegyezik a 4. képnél részletezettel.

A római eredetű kerámia közül csupán ólommázas edényeket lehetett sírokban edénymellékletként azonosítani: Kat. 2944 (4926. objektum), Kat. 2953 (4900. objektum), Kat. 2955 (6393. objektum). Mindez az ólommázas kerámia anyagcsoportjának 7,3%-a, az edénytípusok szerinti megoszlásuk követi a lelettípus helyi megjelenésének nagyobb tendenciáit (1 db vízszintesen kihajló peremű tál, 2 db korsó). A korábbi edénytípusok hiányát mellékletként a temetkezésekben a sírcsoportok késői (4. századi) datálásával magyarázhatjuk,[262] amit igazolhat, hogy az ásatási megfigyelések alapján is a korábbi településről keveredhetett a sírgödrök betöltésébe a kevés megfigyelhető római edénytöredék.[263]

[262] BATIZI et al. 2006, 42.
[263] Bevonatos töredékek (*Glanztonware*) származnak az 5956. objektumból (IIIC/II.5.: Kat. 1005), a 7723. objektumból (IIIA/I.1.: Kat. 918; IIIB/I.1a.: Kat. 952; IIIE/VI.3b.: Kat. 1335; IIIE/IX.1a2.: Kat. 1566), illetve a 7843. objektumból (IIIJ/II.: Kat. 2778). Az edénytöredékek minden esetben a sírbetöltésből kerültek felszínre.

2.2. TERRA SIGILLATA (I.) (Kat. 1–737)

2.2.1. Kutatástörténet

A szarmata szállásterület terra sigillata kerámiaanyagának első összefoglalását Gabler D. adta közre 1968-ban,[264] tanulmányával részben érintve a germán Barbaricumot is. Katalógusában 75 lelőhelyről 126 díszedényt említ, amelyet rendkívül alacsony mennyiségként jellemez a szomszédos területek ilyen jellegű leletanyagával összevetésben (pl. Szlovákia területén 270–300 db, illetve Lengyelországban 78 lelőhelyről 200 db-nál is több). Az általa a múzeumi gyűjteményekben azonosított példányok meghatározó része szórványlelet, az ismert lelőhelyű darabok nagyobb hányada ekkor még temetőkből említhető (bár a szerző már a gyűjtés ezen korai szakaszában is felfigyel a szomszédos területek ettől eltérő tendenciáira!). Utóbbiak kapcsán felhívja a figyelmet a korábbi szakirodalom következetlenségeire a korhatározás kérdésében (pl. a „Tápé-malajdoki csoport" kapcsán). Az alföldi leletanyag egyik sajátosságaként nevezi meg a Drag. 37 típusú félgömbös tálak dominanciája mellett a Drag. 33 típusú csészék nagyobb arányát (az 1968-ig felgyűjtött leletanyagban is 23%) a környező barbár szállásterületekhez képest. A szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok kutatásában rendkívüli jelentőségű a tanulmányban alkalmazott kronológiai felosztás, amelyben a leletanyagot a markomann–szarmata háborúk viszonylatában értelmezve egyértelműen kimutatja az árucsere felívelésének kezdetét a 150–190 közötti időszakban.[265]

Gabler D. és Vaday A. 1986-ban, majd 1992-ben két részletben jelentették meg a Pannonia és Dacia közötti területek terra sigillata kerámiaanyagát, napjainkig meghatározva ezzel az edénytípusról kialakult képet. Munkájuk végeredményeként 198 lelőhelyről 425 db terra sigillatát gyűjtöttek fel a szarmata Barbaricum területétől. Alapfelvetésük, a regionális különbségekre építve, hogy a megvásárolt díszkerámia mennyiségét, illetve ezek műhely- és formaspektrumát alapjaiban befolyásolja az adott lelőhely viszonya az exportőr Pannoniával. A szerzők az edénytípus terjedésének területi jellemzői alapján 3 nagyobb régiót határolnak le: a limes bal parti körzete mellett a centrális Barbaricum, illetve a szomszédos barbár népekkel határos kontaktzóna különülhet el. A kronológiai anomáliák feloldására bevezetik a kettős/hármas datálás fogalmát, amely magyarázza a gyártás és a használat/földbekerülés időpontjának különbségeit.[266] 1996-ban Vaday A. a Gyoma 133. lelőhelyről előkerült leletegyüttes (110 db) elemzése során már 536 töredékben állapítja meg az aktualizált

[264] Természetesen Gabler D. munkája előtt is említi a szarmata kutatás a terra sigillaták alföldi jelenlétét. Ezeket azonban rendre elővigyázatossággal kell kezelni, hiszen egy részük jelenlegi tudásunk szerint csupán szarmata másolatként azonosítható (lásd jelen dolgozat 9.1. fejezetét a vörös festésű barbár kerámiáról!).
[265] GABLER 1968, 212–213, 232–233, 235.
[266] GABLER–VADAY 1986; GABLER–VADAY 1992.

adatbázis tételszámát.[267] Vaday A. 1998-as szintézisében közli újra a korábbi adatgyűjtés eredményeit magyar nyelven.[268]

A korpuszok munkálataival párhuzamosan gyűjtötte fel Istvánovits E. kandidátusi értekezésében Szabolcs-Szatmár megye vonatkozó leletanyagát. Ennek eredményeként 12 lelőhelyről mindössze 27 edény vált ismertté, területi szóródásuk esetleges (83%-uk egyetlen lelőhelyről származik, míg több területen nem fordul elő a tárgytípus). A kis esetszám ellenére a régió sajátosságai nyilvánvaló eltérést mutatnak a szarmata Barbaricum szélesebb földrajzi gyűjtéséből származó anyagától (pl. a rheinzaberni manufaktúra termékeinek túlsúlya) és az É-i germán szállásterület kerámiaanyagától is (pl. a Drag. 33 forma magasabb aránya).[269]

A Gabler–Vaday-féle korpuszokat követően több nagyobb, összefüggő leletegyüttest is publikáltak a szarmata és a germán szállásterület határáról: Vác, Csörögi-rét lelőhelyről a Kulcsár–Horváth szerzőpáros 110 terra sigillata edény töredékeit közli 150 objektumból,[270] míg Dunakeszi, Alagi-major lelőhelyről Gabler D. 123 töredéket említ.[271] A váci település leletanyagának feldolgozása elsőként mutatta meg nagyobb esetszámok mellett a szarmata–germán kontaktzóna vegyes igények alapján összeálló kerámiaanyagának valós képét, amely elsődlegesen a formakincs kiválasztásában fogható meg (értsd csésze- és pohárformák, illetve tányérformák aránya).[272] Dicanus mester tojástag-pecsétlőinek alkalmazása (a D1 és a D3b motívumok területi elterjedésének változásai) alapján 1999-ben a Kompolt, Kistér lelőhely településének esetében tudta a Vaday–Horváth szerzőpáros a határvidék kerámiaanyagát a germán területekhez is kötni.[273]

Gabler D. és Horváth F. munkásságának köszönhetően a szarmata települések és temetők leletközlései során egyre gyakrabban váltak ismertté kisebb-nagyobb összetartozó leletegyüttesek: a települések között említhetjük az Újhartyánról[274] és a Kecskemét, Belsőnyír (M5 52/E) lelőhelyről származó töredékeket.[275] Az újonnan azonosított leletanyagok vázlatos összevetésére 2009-ben Horváth Friderika vállalkozott a Nagyút, Göböly-járás II. lelőhelyről, 8 objektumból közölt 36 db terra sigillata töredék kapcsán. Összefoglalásának szükségességét a katalogizált leletanyag jellegének változásával indokolja: míg a Gabler–Vaday szerzőpáros

[267] VADAY 1996b, 135–136.
[268] VADAY 1998, 128, 133–134, 2–6. ábra. Katalógus hiányában nem állapítható meg, hogy utóbbi milyen mértékben alapoz az 1992 és az 1996 között dokumentált, újabb leletanyagra.
[269] ISTVÁNOVITS 1986, 83–88.
[270] KULCSÁR–HORVÁTH 2002, 313, Tab. 1.
[271] GABLER 2001b, 121, 128.
[272] KULCSÁR–HORVÁTH 2002, 319.
[273] VADAY 1999, 194.
[274] VADAY–SZEKERES 2001, 239, 1. táblázat.
[275] GALLINA 2000, 35–38, 43. A leletanyag érdemi elemzését később Horváth F. végezte el, lásd HORVÁTH 2009, 106–107, 109.

nagyrészt szórványleletekre hagyatkozhatott, addig a nagyfelületű feltárások átfogóbb képet mutathatnak. Ezzel szemben Horváth F. felhívja a figyelmet a regionális átlagot mutató adatsorok csupán „iránymutató" jellegére, az importot meghatározó tényezők sorát a területi elhelyezkedés mellett kiegészíti a „telepek jellegével és gazdálkodási módjával".[276]

A szarmata Barbaricum terra sigillata behozatalának kérdését szélesebb perspektívában szemlélve 2011-ben Gabler D. nyitotta meg újra a Cegléd és Abony környékén, több ásatási helyszínről előkerült importáru kapcsán. Az 1992-es korpusz óta eltelt közel 20 év vonatkozó irodalmát áttekintve az alföldi szarmata Barbaricumból származó terra sigillaták összesített számát 1052-ben állapítja meg, amely még nem tartalmazza az Üllő 5–9. lelőhelyről ismert leletegyüttest (tanulmányában ezt 763 db-ként említi). A leletanyag növekedése nem változtat érdemben a korábban megállapított tendenciákon, ám finomítja annak látószögét. Ilyen a terra sigillaták objektumtípusonkénti megoszlása, amelynek súlypontja az esetszámok növekedésével egyre inkább csúszik el a települések felé: míg 1992-ben a sírmellékletként ismert díszkerámia aránya 7,2%, a 2011-ben ismert adatok alapján ez már csak 3,4%-ot mutat.[277]

Gabler D. összefoglalását követően napjainkig leletanyagok egymástól független közléseit említhetjük: Kiskunhalas, Tesco lelőhelyről 38 db,[278] Kántorjánosi, Homoki-dűlő Ny-i pereme (M3, 52–52d.) és Pócspetri, Nyírjes-felső–Erdőszél (M3, 201.) lelőhelyekről összesen 28 db;[279] Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről 78 objektumból összesen 87 db,[280] Bugac, Bimbó határrész lelőhelyről 5 db [281] terra sigillata-töredék. Ezekkel az előfordulásokkal (és az üllői leletanyaggal) kiegészítve Gabler D. korábbi számítását, jelenleg megközelítőleg 1947 terra sigillata edényt közöltek a Kárpát-medencei szarmata Barbaricumból. A publikálatlan leletanyagok nyilvános említései alapján, a jelenleg perifériaként kezelt kelet-magyarországi régióban is számolhatunk újabb töredékek feltűnésével.[282] Bár ez rendkívüli mennyiségnek tűnik, ám a csupán Üllő 5–9. lelőhelyen dokumentált 1884 tételnyi bevonatos kerámia (*Glanztonware*) mellett alighanem az alföldi

[276] HORVÁTH 2009, 102–103, 105–106.
[277] GABLER 2011a, 255, 262.
[278] ROSTA–LICHTENSETEIN 2011, 97.
[279] SÁNDOR 2012.
[280] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 67–68, 2–3. diagram.
[281] SÓSKUTI 2018b, 148.
[282] Legújabban pl. Bakonszeg, Nyíregyháza és Sáránd térségéből lásd Harangi F. – Lukács J.: *Újabb terra sigillata leletek az alföldi Barbaricumból. Az elmúlt évek nagyberuházásaihoz kapcsolódó Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei terepbejárások leletei.* Konferencia poszter. Hadak Útján: A Népvándorláskor (nem csak fiatal) Kutatóinak XXXI. Konferenciája. Településtörténeti folyamatok a Kárpát-medencében a népvándorláskorba és a kora középkorban. Budapest, 2023. december 5–6.

kutatás kiemelt figyelmének tulajdoníthatjuk a terra sigillaták látszólagos dominanciáját, mintsem valós különbségnek a többi importált edénytípushoz viszonyítva.

2.2.2. Terra sigillaták Üllő 5–9. lelőhelyen

Az üllői terra sigillata-anyag rendkívüli mennyisége szembetűnő: az egyetlen szarmata lelőhelyen azonosítható 737 tétel összemérhető a teljes alföldi Barbaricum területéről (283 lelőhelyről), 2011-es gyűjtés alapján ismert 1052 edénnyel (a korábban ismert legnagyobb összefüggő leletegyüttest a Dunakeszi, Alagi-major lelőhelyről ismert 123 töredék képezte).[283] Ennek ellenére a településen belüli gyakoriságuk közelíti például a szerényebb leletanyagú Cegléd 4/14. lelőhelynél dokumentált adatot.[284] A szarmata Barbaricumban példátlan mennyiség ellenére területileg jól lehatárolható egységet képeznek a lelőhelyen belül (a töredékek 97,7%-a megnyitott felület tizedéről származott), amely Üllő 5–9. lelőhely korai településének határait rajzolja ki.[285]

A leletanyag formai spektruma jól körülírható [6. kép],[286] mindössze a töredékek 11,2%-át nem lehetett típushoz kötni. Hasonlóan alacsony a formailag bizonytalanul besorolható edények száma is: az egyetlen valós ilyen csoportot a Drag. 30 és a Drag. 37 típus közös halmaza jelentheti a maga 4 töredékével (a teljes leletanyag 0,5%-a). A műhelyspektrum meghatározása is hasonlóan kevés bizonytalan tételt eredményezett, mindössze a teljes leletanyag 3,9%-át nem lehetett egyértelműen műhelyhez kötni.[287] A legmagasabb arányszámot a westerndorfi és a pfaffenhofeni termékek közös kategóriája mutatja (2,3%), ám ezek makroszkópos elkülönítése anyagminőségük és gyakran ornamentikájuk alapján is problémás.[288] Az üllői leletanyag a szarmata Barbaricumban egyedi lehetőséget kínál a finomabb kronológiai elemzésre, hiszen a teljes kerámiaanyag közel harmadánál (31,75%, 234 tétel) lehetett megállapítani a fazekasmester személyét is [7–8. kép]. Magasnak tarthatjuk az ismert mesterbélyegek számát is, jól olvashatóan 19 ilyen tételt említhetünk [50. tábla].

---

[283] GABLER 2001b, 121, 128.

[284] Üllő 5–9. lelőhelyen átlagban minden 12. objektumból származik terra sigillata (BATIZI et al. 2006, 42 alapján 8750 régészeti jelenséggel számolva), míg Cegléd 4/14. lelőhelyről minden 14. objektumból. A kisebb kiterjedésű Cegléd 4/3. lelőhelyen minden 7.–8. régészeti jelenségben figyeltek meg terra sigillatát, míg Abony 4. lelőhelyen minden negyedikben. A ceglédi–abonyi leletanyagok (13 lelőhely) összesített átlaga alapján minden tizedik objektumból ismert ilyen típusú edény (GABLER 2011a, 254–255).

[285] KULCSÁR–MÉRAI 2011, 62. Az üllői terra sigillata leletanyag lelőhelyen belüli területi bontásához lásd KULCSÁR–MÉRAI 2011, Fig. 2, Tab. 1.

[286] A teljes terra sigillata-anyag meghatározását Horváth Friderika végezte. Ezúton is köszönöm, hogy a megállapításait tartalmazó dokumentumot a rendelkezésemre bocsátotta!

[287] A manufaktúrák szerinti bontást a területi csoportok viszonylatában lásd KULCSÁR–MÉRAI 2011, Tab. 1.

[288] Helenius mester gyártmányai esetében a tojásfüzér-típusok egyezése (Pf. 27 és E9) okozta problémákról lásd GABLER 2011a, 261.

Formakincs / Műhelykörzet	Drag. 30	Drag. 37	Drag. 30/37	Consp. 43	Drag. 35/36	Drag. 31	Drag. 18/31	Drag. 32	Drag. 33	Drag. 38	Drag. 54 / Déch. 72	?	**Műhely összsesítve**
Észak-Itália				100% 1 100%									**100% 1 0,1%**
Dél-Gallia		66,7% 4 0,8%			33,3% 2 100%								**100% 6 0,8%**
Közép-Gallia		50% 3 0,6%					16,7% 1 2,8%		16,7% 1 1,8%			16,7% 1 1,2%	**100% 6 0,8%**
Közép-Gallia / Rheinzabern		100% 1 0,2%											**100% 1 0,1%**
Rheinzabern		66,2% 197 38,4%				1,3% 4 30,8%	6,4% 19 54,4%	1,3% 4 80%	9,4% 28 50%	0,3% 1 100%	1% 3 75%	14,1% 42 51,3%	**100% 298 40,5%**
Rheinzabern / Westerndorf		45,6% 5 1%				18,2% 2 15,4%	9% 1 2,8%				9% 1 25%	18,2% 2 2,4%	**100% 11 1,5%**
Westerndorf	6,3% 21 100%	68,8% 230 44,8%	1,2% 4 100%			2,1% 7 53,8%	4,2% 14 40%	0,3% 1 20%	6,9% 23 41%			10,2% 34 41,5%	**100% 334 45,4%**
Westerndorf / Pfaffenhofen		76,5% 13 2,5%							17,6% 3 5,4%			5,9% 1 1,2%	**100% 17 2,3%**
Pfaffenhofen		95,2% 60 11,7%							1,6% 1 1,8%			3,2% 2 2,4%	**100% 63 8,5%**
Forma összesítve	**2,8% 21 100%**	**69,7% 513 100%**	**0,5% 4 100%**	**0,1% 1 100%**	**0,2% 2 100%**	**1,8% 13 100%**	**4,7% 35 100%**	**0,7% 5 100%**	**7,7% 56 100%**	**0,1% 1 100%**	**0,5% 4 100%**	**11,2% 82 100%**	100% 737 100%

6. kép: Az üllői leletanyag formai és műhelyspektruma.[289]

[289] A táblázat mezőiben a középső számérték mutatja az abszolút töredékszámot. A felső százalékos érték a formai, míg az alsó a műhelykörzetek szerinti megoszlást jelzi.

A legkorábbi horizontot a Bernhard I.a. csoportba sorolható Ianu(arius) I széria jelenti, amelyet pannoniai kontextusai a markomann–szarmata háborúk előttre kelteznek (148/153–160/170/178).[290] Reginus mester műhelye hasonlóan a 2. század harmadik negyedében működhetett, termékei a 180-as évekig lehettek használatban. Provinciális előfordulásai az árutípust a markomann–szarmata háborúkhoz kötik (lásd pl. Ad Statuas esetében). Az üllői tendenciákkal ellentétben a Reginus I szériába sorolható áru mind a pannoniai limes mentén, mind a szarmata és a germán Barbaricumban igen gyakorinak számít.[291]

A Cerialis-csoport (Cerialis I–V szériák, Bernhard-csoport I.b.) termékeinek gyártása szintén a nagy dunai háborúk kronológiájához kapcsolható: a pannoniai lelőhelyeken (pl. Aquincum, Intercisa) többször Marcus Aurelius háborújához köthető pusztulási rétegekben jelentkeznek. A csoporthoz tartozó műhelytermékek egyaránt jelen lehettek a háborús időszakban és utána is. A kontextusok alapján helyezi a kutatás Cerialis III. szériájának gyártását 170/178 előttre,[292] míg a későbbi sorozatoknak (pl. Avernicus-Lutaevus, Belsus I, Lucanus) elképzelhető a Commodus-kori keltezése is.[293] A Comitialis-áru gyártása (I–II szériák) 170/180-tól folyhatott a 2. század végéig terjedő időszakig.[294] Üllőn utóbbiak a Cerialis műhelyt követik mennyiségükben (11:5).

A Bernhard II.a. csoport minden eleme 175/178 utánra korhatározható, az I.b. és a II. fázisok közötti váltás legkésőbb 200 tájára tehető.[295] Pannoniában a II. csoportba sorolható áru mennyisége a legnagyobb.[296] Rendkívül ritka barbárföldön Comitialis IV. szériája, amely Üllőn csupán egy bizonytalanul meghatározható darabbal képviselteti magát (utóbbi Comitialis IV / Pupus terméke). A dunai tartományok és Germania Inferior piacait célzó áru kizárólagosan a 180 utánra keltezhető kontextusokban jelenik meg, a műhely működése 220-ban záródhatott.[297] Cerialis VI. szériájának áruja hasonlóan ritka Pannoniában, a szarmata Barbaricumból az üllői példány (Kat. 107) mellett egyetlen képviselője ismert Abony 42.

[290] GABLER 1992, 304; GABLER 2001a, 120. A 150/155 táján felhagyott hesselbachi táborban még hiányoznak a rheinzaberni terra sigillaták (GABLER 2002, 231).
[291] GABLER 1992, 304. Gabler D. a termék frekventált megjelenését részben annak könnyen azonosítható, a többi mestertől független pecsétlőkészletéhez köti. A 2011-ben ismert esetek előfordulásának felsorolásával lásd GABLER 2011a, 257.
[292] GABLER 1992, 304; GABLER 2001a, 120–121.
[293] GABLER 2007, 75–76.
[294] GABLER 2002, 231.
[295] GABLER 1992, 304; GABLER 2001a, 121.
[296] Balácán a rajnai manufaktúra termékeinek mennyisége a késő Antoninus-korban/Severus-korban a hatszorosára (!) nő az Antoninus-korihoz (150–170/178) képest (GABLER 2001a, 121–122). A leletanyag későbbi (2007-es) közlése szintén erősíti ezt a tendenciát: az ekkor ismert kerámiaanyagban az utóbbi arány már hétszeres (GABLER 2007, 79). A mennyiségek összevetésével kapcsolatban azonban Gabler D. fejti ki kételyét a késő Antoninus–Severus-kori import ilyen arányú valós dominanciájáról, hiszen a két korszak eltérő hosszúságú időintervallumot jelez: kb. 28 év (150–170/178) importját hasonlítjuk össze így kb. 62 év (180–233/242) összesített kerámiaanyagával (GABLER 2002, 231–232).
[297] GABLER 2011a, 258.

lelőhelyről (52. objektum). Gyártása a markomann–szarmata háborúkat követően kezdődhetett, majd Commodus és Septimius Severus uralkodása alatt is folytatódhatott.[298] B.F. Attoni gyártmányainak a legmagasabb a részesedése a Bernhard II.a alcsoporton belül (33,3%), utóbbi edényei Pannoniában fellelhetők a vizsgált területtel szomszédosan is (pl. Aquincum, Gorsium, Intercisa). Az Atto részére dolgozó, B kezdőbetűs fazekas áruja a rheinzaberni manufaktúra működésének középső szakaszára helyezhető (180–220).[299] A második leggyakoribb előfordulást a csoporton belül az ún. E.25.26 tojásfüzér mesteréhez köthető termékeknek tulajdoníthatjuk (20%). Bár az árucsoport motívumkincse nem szűkíthető egyetlen fazekasra (az ornamentika hasonlóságokat mutat az Üllőn szintén megfigyelhető Attilus kerámiájával), a csoport a Commodus–Severus korra keltezhető.[300] Attilus termékei jelölhetik ki a Bernhard II.a fázis későbbi szakaszát, tömeges szállításuk kb. a 210-es évekre tolható ki.[301] Az ide tartozó sorozatok (pl. Reginus II) legkésőbb az alemann betörésekig érhették el a dunai tartományokat.[302]

A Bernhard II.b. alcsoporthoz sorolható termékek száma az üllőihez hasonlóan Pannoniában is alacsony.[303] Az Augustinus III széria egyetlen üllői töredéke (Kat. 116) rendkívül ritka leletet képvisel, a szarmata szállásterületen csupán Abony 39. lelőhelyről ismert (167. objektum). Korhatározása problémás, a 2. század vége és a Severus-kor első fele között kerülhetett a piacokra.[304] Biztosan Severus-kori datálást enged meg a provinciában szintén ritka Bernhard II.c. csoport is,[305] az ide sorolható üllői termékpalettát meghatározó Primitivus mester áruját (I–III szériák, legalább 66,6% a csoporton belül) megtalálhatjuk Aquincumban, a Hercules villa leletanyagában.[306]

Az üllői leletanyag rheinzaberni termékcsoportjának legkésőbbi horizontját a Bernhard III.a. csoport képviseli, amely a Iulius II – Iulianus I szériákkal kezdődik. Ezt a horizontot Frankfurtban Severus Alexander érme keltezi.[307] Ianu II szériája későbbre datálható, Pannoniában utóbbi szórványos előfordulása ellenére is a leggyakoribb rheinzaberni termék a Bernhard III. alcsoporton belül. Leletkörülményei általánosan a 220/230–240 közötti idősávot mutatják, feltételesen lehet számolni használatukkal a 240-es évek első felében is.[308]

[298] GABLER 2011a, 257, 274.
[299] A lényegesen ritkásabb barbaricumi előfordulások összefoglalásával lásd GABLER 2011a, 258.
[300] SÁNDOR 2012, 344.
[301] GABLER 1992, 304.
[302] GABLER 2002, 232.
[303] GABLER 1992, 304.
[304] GABLER 2011a, 258, 273.
[305] GABLER 1992, 304–305.
[306] Gabler 1976, 32.
[307] GABLER 1992, 305; GABLER 2002, 232.
[308] GABLER 2001a, 122.

Bernhard-csoport I.a	**6**
Ianu(arius) I	4
Reginus I	2
Bernhard-csoport I.b	**20**
Cerialis I	3
Cerialis I, Arvernicus-Lutaevus	2
Cerialis II	1
Cerialis III	1
Cerialis III, V	1
Cerialis IV	1
Cerialis V	1
Cerialis kör A áruja	1
Belsus I	1
Comitialis I–II	3
Comitialis II	2
Lucanus	2
Arvernicus-Lutaevus	1
Bernhard-csoport II.a	**15**
Comitialis IV, Pupus	1
B.F. Attoni	5
Ceralis VI	1
E 25.26 tojásfüzér mestere	3
Pupus	1
Reginus II	1
Attilus	2
Augustinus I	1
Bernhard-csoport II.b	**1**
Augustinus III	1
Bernhard-csoport II.c	**6**
Verecundus II	1
Verecundus II, Primitivus I	1
Primitivus I	1
Primitivus I, III	1
Primitivus II	2
Bernhard-csoport III.a	**10**
Iulius II, Iulianus I	1
Ianu II	9
Bizonytalanul meghatározható	**17**
Ianu(arius) I, Cerialis I: I.a–b	2
Ianu(arius) I, Cerialis V, Comitialis II: I.a – I.b	1
Ianu(arius) I–II: I.a – III.a	1
Belsus I, Respectus, E 25.26 tojásfüzér mestere: I.b – II.a	1
Primitivus I, Iulius II, Iulianus I: II.c – III.a	1
Bernhard-csoport I.a – II.a	1
Bernhard-csoport I.a – III.a	1
Bernhard-csoport I.a – III.c	1
Bernhard-csoport I.b	1
Bernhard-csoport I.b – II.a	5
Bernhard-csoport II.a – II.b	1
Bernhard-csoport II	1

Összesen: 75 db

7. kép: A rheinzaberni műhelyből származó terra sigillaták megoszlása a meghatározható mesterek alapján.

A westerndorfi műhelykörzethez kötődő Comitialis és Helenius termékei közel azonos mennyiségben vannak jelen Üllőn (53:68) [8. kép]. A Comitialis csoport tevékenységét 175 után kezdhette meg, gyártásának virágkora a 2. század utolsó évtizedeire helyezhető (Commodus és Septimius Severus korára). [309] A Helenius-kör termékeinek datálása problémás, késői keltezése alapvetően a Comitialis műhelyének azonos nevet mutató bélyegzői alapján valószínűsíthető, amelyek alapján a mester utóbbiból kiválva alakíthatott saját manufaktúrát. A tárgyalt műhely 180 után már működhetett, ám az újabb kutatások megkérdőjelezik továbbélését a 3. század középső harmadában.

A legkésőbbi fázisban működő Onniorix officinái a pecsétlőhasználat alapján szoros kapcsolatban állhattak utóbbiakkal, gyártmányai rendkívül ritkák a szarmata szállásterületen.[310] A westerndorfi termékek közül a Comitialis-kör termékei a rheinzaberni manufaktúra Bernhard II. csoportjával, míg a Helenius-kör áruja a Bernhard III. csoporttal képezhet egyidejű gyártást.[311]

WESTERNDORF		**PFAFFENHOFEN**	
Comitialis	53	Helenius	8
Comitialis, Helenius	1	Dicanus	27
Helenius	68		
Onniorix	2		
	Összesen: 124 db		**Összesen: 35 db**
RHEINZABERN / WESTERNDORF		Comitialis II, Comitialis	1
WESTERNDORF / PFAFFENHOFEN		Helenius	5

8. kép: A westerndorfi és a pfaffenhofeni műhelyekből származó terra sigillaták megoszlása a meghatározható mesterek alapján.

[309] GABLER 2002, 232; GABLER 2007, 81; GABLER 2011a, 259; SÁNDOR 2012, 344.
[310] GABLER 2007, 81; HORVÁTH 2009, 110; GABLER 2011a, 260–261; SÁNDOR 2012, 344. Felmerült azonban annak lehetősége is, hogy valójában nem Onniorix műhelye a legkésőbbi Westerndorfban: a seebrucki síregyüttesek alapján Helenius műhelyében Comitialis és Onniorix officináiban készült modellekből is formáztak ki edényeket, amelyeket Helenius a saját jelzésével látott el (GABLER 2002, 232–233).
[311] GABLER 2002, 233; KULCSÁR–HORVÁTH 2002, 318.

A pfaffenhofeni műhelykör későbbi horizontjához sorolhatók a Dicanus-kör termékei, amelyek Üllő 5–9. lelőhelyen dominálják a raetiai termékek spektrumát (kb. 3:1 arányban a Helenius-körhöz viszonyítva). Pfaffenhofenben kezdetben a westerndorfi típusú díszkerámiát gyártották, a tömeges export kezdete a térségből a 200/220-as évekre tehető. Az alemann betörések (233) hoztak változást a műhelykörzet életébe, a westerndorfi manufaktúrák pusztulása után a térségben a gyártás már a jellegzetes „pfaffenhofeni-stílusnak" megfelelően indulhatott újra. Ez a késői áru a megfigyelt kontextusok alapján (pl. Seebruck lelőhely temetője) a Bernhard III. horizonttal lehet részben párhuzamos. A műhelykörzet tevékenysége 242-ig bizonyított, a Dicanus-áru gyártása még 259/260-ban sem kizárható.[312]

Üllő 5–9. vonatkozó kerámiaanyagának kapcsán szólnunk kell még a másodlagosan megmunkált töredékekről is. Az átfúrással történő javítás a terra sigillaták esetében is előfordul, a teljes leletanyag 4,2%-án (31 tétel) azonosíthatók ilyen nyomok. Az anyagtípus jellegzetessége, hogy a többi tárgyalt római edénytípussal ellentétben nagyrészt kisebb átmérőjű, hengeres furatokkal történt a javítás. Mindez a terra sigillaták anyagminőségével magyarázható: a keményre égetett edények esetében a vékonyabb furatok készítése időtakarékosabb lehetett, mint a porózusabb anyagú edények esetén a kétoldali, indokolatlanul nagy csúcsszögű furatok találkoztatása. Egyedülálló a vizsgált leletanyagban a Kat. 32 jelzetű töredék (Drag. 32 típusú tányértöredék), amelynél a furat belsejében még azonosítható az ólomkapocs maradványa.[313] A lelőhely terra sigillata leletanyagának kisebb szeleténél (38 tétel, a teljes terra sigillata leletanyag 5,15%-a) megfigyelhető a törésfelületek vagy ritkábban a teljes falsík simára, illetve kissé ívesre csiszolása (egyaránt dokumentálható homorú és domború felület is). Az eljárást el kell választanunk az orsókarikák és az ún. „zsetonok" kialakításának technológiájától.[314] Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhely esetében a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros szintén felhívja a figyelmet erre a jelenségre a terra sigillaták körében. Az ilyen jellegű csiszolásokat határozottan elválasztják a használatból adódó kopásnyomoktól és felvetik a kérdéses töredékek másodlagos felhasználásának lehetőségét. A lelettípus „jó minőségű, kemény, finom szemcseméretű anyagminősége" alkalmassá tehette a töredékeket, hogy fenőkőként használják fel őket.[315] Az üllői leletanyag nagyobb felületen csiszolásnyomokat mutató darabjai a szerzőpáros elméletét még valószínűbbé teszik:

[312] GABLER 2011a, 261; SÁNDOR 2012, 345.
[313] Az ólomkapocs nagyobb megmaradt részletével lásd GABLER 2006, XIV. tábla 20.
[314] Mindkét említett tárgytípus jelen van az üllői leletanyagban terra sigillatából kiképezve: az orsókarikák száma 2 (az egyik talp-, míg a másik oldaltöredékből kiképzett), a zsetonok száma 9 (mindössze 4 esetben figyelhető meg csiszolás a kör/ovális alak kialakításának érdekében).
[315] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 68.

példaként említhető az egyik masszív kialakítású talpgyűrű töredéke (Kat. 90), amelynek a külső íve egy szakaszon egyenesre koptatott.

2.2.3. A korai terra sigillaták problematikája Üllőn

Üllő 5–9. lelőhely műhelyspektrumában több olyan elemet is azonosíthatunk, amelyek közvetlenül nem illeszkednek a korai település előzetes kutatások által feltételezett kronológiai keretei közé.[316] Az észak-itáliai manufaktúrából származó tálka (0,1%) és a dél-galliai edénytöredékek (0,8%) a teljes kerámiaanyagnak elhanyagolható szeletét képezik: együttes arányuk mindössze 0,9%. A szarmata–római kapcsolatok 2. század közepi súlyponti eltolódásának ismeretében kérdésesen sorolhatjuk ehhez a csoporthoz a közép-galliai darabokat is, amelyek részesedése hasonlóan rendkívül alacsony (0,8–0,9%) [6. kép].

É-Itáliából származó terra sigillatát az üllői peremtöredék (Kat. 1) mellett egyetlen esetben említ a szakirodalom Budapest XVI, Sashalom lelőhelyről. A Drag. 36 formájú, barbotindíszes tál pontos leletkörülményei nem ismertek, a tárgy a Flavius–Traianus korra datálható.[317] Az üllői tál a Consp. 43 formához tartozik (amely rendkívül közeli a sashalmi Drag. 36 típus formavilágához). A típus importja általánosan a Flavius-kortól Hadrianus koráig folyhatott, ám a kelet-pannoniai limes mentén kétséges behozataluk Traianus uralkodása után. Az elsődlegesen a dunai tartományok importigényét kielégítő Pó-vidéki műhelyekből Aquincumba és közvetlen körzetébe (pl. Ulcisia Castra) is bizonyítottan érkezett áru.[318] Az üllőihez hasonló barbotindíszes példányok terjedhettek a diagonális utak (Poetovio–Aquincum út) mentén is. Ez az irány képviselhette a késő-itáliai (2. század első évtizedei) import egyik fő csapásvonalát az 1. század végétől, amelyet a Balaton környékén sűrűsödő leletanyag is igazolhat.[319] Az üllői darab beágyazottsága a településen korai datálása alapján erősen megkérdőjelezhető, származhat akár korábbi objektumból is.[320] A vele együtt előkerült szarmata kísérőanyag pontosabb datálást nem tesz lehetővé: nagyrészt szürke, jól iszapolt, gyorskorongolt edénytöredékek; illetve foltosra égett, kézzel formált edény töredéke, anyagában samottal és durva kaviccsal.

A szarmata Barbaricumban megfigyelt tendenciákhoz viszonyítva Üllő 5. lelőhelyen rendkívül magas a D-Galliából származó terra sigillaták aránya: 4 db Drag. 37 és 2 db Drag.

[316] Az előzetes jelentések alapján megnevezett legkorábbi időszak a 2. század második fele (lásd jelen dolgozatban korábban, a lelőhely kutatástörténete kapcsán).
[317] GABLER–VADAY 1986, 24, Abb. 3.
[318] GABLER 1999, 143.
[319] GABLER–PALÁGYI 1989, 1. ábra.
[320] Hivatkoznunk kell itt egy a MOL Tiszaújváros–Százhalombatta gázvezeték 2005-ös feltárásához kapcsolódó ásatási jelentésre, amely az Üllő 5. lelőhelyen megfigyelt kelta település (La Tène D) kapcsán említ egy terra sigillata töredéket, amely vaskori kerámiával együtt került elő (KULCSÁR–MÉRAI 2007, 307).

35/36 típusú áru (Kat. 2–7). Utóbbi tányérforma csak a korai (itáliai és dél-galliai) műhelykörzetekből ismert az üllői kerámiaanyagban. Az Alföldön a banassac-i műhely egyetlen terméke azonosított Baks lelőhelyen, ám az ajándékból származó darab leletkörülményei nem ismertek. A Drag. 37 formához tartozó töredék a Germani sorozathoz (GERMANIF.SER) kapcsolható és Nerva–Hadrianus korára keltezhető.[321] Az Üllő 5–9. lelőhelyről megismert darabok nagyrészt már a Drag. 37 formához tartoznak (a 6-ból 4 db), amelyek a lelettípus Domitianus-kori vagy későbbi horizontját jelölik ki (korábban a Drag. 29 típus volt használatban).[322] A vizsgált leletanyag dél-galliai példányait nem lehetett műhelyhez kötni, ám a korábban ismertetett barbaricumi párhuzam, illetve a tárgyalt lelőhely legkorábbi horizontjához közelebb eső datálás miatt alighanem a banassac-i műhelykörzet exportjára gondolhatunk, amely 103 után kezdett a limes-vidékre szállítani, míg termékei még Hadrianus uralkodása alatt is használatban lehettek (legkésőbb akár 150-ig).[323] Az üllői példányokkal együtt megfigyelt kísérőanyag több esetben is bizonyítja, hogy a dél-galliai töredékek a saját kronológiai horizontjukból kimozdítva kerültek elő: a Kat. 7 tétel meghatározhatatlan rheinzaberni terra sigillata (Kat. 299); a Kat. 2 tétel westerndorfi, a Helenius-körhöz köthető terra sigillata (Kat. 448); míg a Kat. 4–5 tételek meghatározhatatlan westerndorfi terra sigillata (Kat. 577) mellől származnak. Több esetben említhetünk ilyen korai díszedényt késői, szemcsés anyagú, gyorskorongolt szarmata kerámiával egy objektumból is (pl. Kat. 2–3). A szarmata Barbaricumhoz viszonyított gyakoriságuk ellenére (6:1 arány!) sem köthetjük megjelenésüket a közösséget meghatározó árucseréhez. Véleményem szerint mind az észak-itáliai, mind a dél-galliai darabok személyes készlet részeit képezték, amelyek 2. század eleji beszerzésük után már a korai szarmata településen kerültek földbe (ennek időpontja a planírozások okozta bolygatás miatt torzulhatott), ritkaságuk révén a későbbi daraboknál lényegesen hosszabb használati idő után. A leletek így az üllői település datálásának módosítását nem indokolják.

Bonyolultabb kérdésként merülhet fel a közép-galliai termékek szórványos jelenléte a településen (Kat. 8–14, 6–7 tétel, a teljes leletanyag legfeljebb 0,9%-a). A manufaktúra termékei a szarmata Barbaricumban nagyobb esetszámok mellett jelentkeznek: az összesen 19 ismert példány a teljes leletanyag 2,48%-át alkotja. Formai spektrumuk az üllőihez igen hasonló képet mutat, hiszen 11 Drag 37 típusú edény mellett 4 Drag. 33 és 4 Drag. 31 – Drag. 18/31 forma dokumentált (Üllőn ugyanezen típusok száma 4 db és 1–1 db). A jól azonosítható

[321] GABLER–VADAY 1986, 11, Abb. 1/1, Abb. 34/1.
[322] GABLER 1992, 302.
[323] GABLER 2001a, 118.

barbaricumi darabok között Cinnamus, Cinnamus/Pugnus,[324] Doeccus, Laxtucissa és Paternus mesterek termékei szerepelnek, míg 2 esetben mesterbélyeg is megfigyelhető (SEV[ERI] és PATERNI). Az alföldi példányok korhatározása kapcsán a kutatás a műhelyhez nem köthető termékeket az Antoninus-korra keltezi. Az azonosítható provenienciájú darabok esetében a Gyoma, Őzed (213.) lelőhelyről származó darab Antoninus Pius–Marcus Aurelius uralkodására, míg a Csongrád–Bokros, Jováki-part lelőhelyről közölt darab Marcus Aurelius–Commodus uralkodására tehető. A biztosan a lezoux-i műhelyben készült áru (lásd pl. Felsőzsolca, Homokbánya lelőhelyről) Antoninus Pius–Marcus Aurelius uralkodása alatt készülhetett (Paternus mester munkásságát egészen Commodus koráig keltezhetjük).[325] Pannoniában a közép-galliai műhelyekkel a kereskedelmi kapcsolatok kiépülése a 2. század középső harmadától mutatható ki, bár Hadrianus uralkodása alatt a piacokat meg a dél-galliai manufaktúrák termékei uralták. Antoninus Pius és Marcus Aurelius uralkodásának időszakában azonban már kétségtelen a közép-galliai áru dominanciája (pl. az aquincumi polgárváros D-i részén a markomann–szarmata háborúk alatt felégett üzletben kizárólag erre az időszakra keltezhető, közép-galliai eredetű áru volt).[326] A barbárföldi kutatás általánosan a tömeges római „export" megindulását a közép-galliai termékek megjelenésétől számítja.[327] Ennek ellenére esetükben még aligha fogható meg az a folyamat, amely során a közép-galliai árut a piacokról kiszorítja a rheinzaberni termék.[328] Példaként lásd akár a vizsgált leletanyagot (maximum 7 közép-galliai terra sigillatára bizonyíthatóan a Bernhard I. horizont 26 töredéke jut), akár a már hivatkozott barbaricumi tendenciákat.

Mindössze elméleti szinten kell felvetnünk annak kérdését, hogy a szarmata közösségek választását befolyásolhatta-e az alapformán (értsd ezzel együtt funkcionalitáson) felül a műhelykörzet vagy az edények ornamentikájának finomabb részletei (értsd a relief-technika használatán kívüli kognitív jelentéstartalom). Meglátásom szerint ez aligha képezhette szempontrendszerük részét, így nem hibás elképzelés, ha a limes menti gazdasági folyamatok leképződését keressük egy folyamatosan élő, valós kereskedelmen alapuló kapcsolatrendszerben. A közép-galliai manufaktúrák termékei valóban az állandósuló szarmata–római kapcsolatok első árutípusai közé sorolhatók, ám még megelőzhetik a

[324] Pugnus korongoló/formatál készítő fazekas lehetett (GABLER 2006, 71).
[325] GABLER–VADAY 1986, 11–12, 14–15, 19, 22–23, 26, 31; GABLER–VADAY 1992, 104, 106, 115–116, 121–123, 128.
[326] GABLER 2006, 70–72.
[327] A szarmata Barbaricumban lásd VADAY 1998; míg K-Szlovákiában a szervezett kereskedelem kiépüléséhez kapcsolódóan lásd KUZMOVÁ 2014, 171, 173.
[328] Pannoniában a rheinzaberni termékek a markomann–szarmata háborúk alatt akadozó szállítmányozási időszakban vehették át a domináns szerepet, hiszen a földrajzi közelség miatt jobban ki tudták használni a rövid békés időszakokat (GABLER 2006, 74–76).

szervezett kereskedelmi kapcsolatokat. Feltűnő emellett Üllőn a dél- és közép-galliai töredékek kiegyensúlyozott aránya (6:7), amely akár hasonló jellegű eredetüket is feltételezheti (a kérdésről bővebben lásd fentebb).

2.2.4. Az üllői leletanyag helye a szarmata Barbaricumban

A vizsgált üllői leletanyag a gyártó manufaktúrák szerinti összetétel alapján igazodik az alföldi Barbaricum általános tendenciáihoz: a Gabler–Vaday szerzőpáros 1992-ben megjelent korpusza alapján a szarmata szállásterületről 134 rheinzaberni, 116 westerndorfi, illetve 30 pfaffenhofeni edény ismert (csak a biztonsággal azonosítható eseteket figyelembe véve).[329] Üllő 5–9. lelőhelyen az Inn-menti manufaktúrák abszolút mennyisége magasabb (Westerndorf: 334 tétel, Pfaffenhofen: 63 tétel), míg a rajnai officinák termékei kissé alulreprezentáltak (Rheinzabern: 298 tétel). A lelőhelyek manufaktúrák megoszlása szerinti különbségei nem magyarázhatók csupán a használati idejük közötti különbségekkel, látszólag hasonlóan fontos tényező az adott lelőhely földrajzi elhelyezkedése, így az importhoz való hozzáférésének mértéke.[330] Jól példázza ezt az újhartyáni település is, amelyet a Vaday–Szekeres szerzőpáros a legkorábbi szarmata települések között említ, ám szerény terra sigillata kerámiaanyagát egyértelműen a westerndorfi termékek dominálják.[331] A vizsgált üllői leletanyagban a súlypontok ilyen jellegű eltolódása egyértelműen a földrajzi helyzetnek köszönhető, hiszen a raetiai termékek elsődlegesen a dunai limes körzetét célozták meg,[332] az ettől kb. 15 km-re fekvő szarmata lelőhely így frekventáltabban részesedhetett ennek eredményéből.

Látszólag eltérést mutathat azonban a közvetlen környezet lelőhelyeiről előkerült terra sigillata leletegyüttesek arányainak áttekintése. Az azonos mikrorégió részét képező ceglédi és abonyi lelőhelyek (11 település és 2 temető) összesített leletanyagában a szarmata Barbaricum nagyobb tendenciáinak megfelelően dominál a westerndorfi áru (44,8%), míg a rheinzaberni termékek aránya igen alacsony (20,7%).[333] Szinte tökéletesen ugyanezek az arányok köszönnek vissza a dél-alföldi régióban is Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről: a

[329] GABLER–VADAY 1992, 91. A leletanyag bővített katalógusa is ugyanezen arányokat mutatja, utóbbihoz a pontos számadatok nélkül lásd VADAY 1998, 6. ábra.
[330] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 68 kizárólagosan kronológiai különbségekkel magyarázza a barbár lelőhelyek terra sigillata összetételének eltéréseit.
[331] „Az újhartyáni teleprészlet a Kárpát-medencébe legkorábban bevándorló szarmata törzs, a jazygok telepe, a nomadizmust felváltó letelepedett életmód időszakából." (VADAY–SZEKERES 2001, 245, 1. táblázat).
[332] GABLER 2006, 81–82. A rheinzaberni és a westerndorfi–pfaffenhofeni áru egymást fedő területen mutatható ki (legújabban vö. VADAY 1998, 3–5. ábra), valós differenciálódást a lelőhelyeken belüli arányszámaik mutatnak.
[333] GABLER 2011a, 256.

westerndorfi termékek aránya 44%, a rheinzaberniaké 25%, míg a pfaffenhofeniaké 5–9%.[334] A legszélsőségesebb példát Kecskemét, Belsőnyír lelőhelyről említhetjük, ahol a westerndorfi manufaktúra termékeinek aránya 80%-hoz közeli (a rheinzaberni aránya alig haladja meg a 10%-ot).[335] Kérdéses lehet azonban, hogy Üllő 5–9. lelőhelyen a rajnai és a raetiai manufaktúrák relatíve kiegyensúlyozott arányszámai (40,5% viszonyítva az 53,9%-hoz) mögött mennyire valós folyamatokat láthatunk. Kronológiai szempontból mind a westerndorfi, mind a pfaffenhofeni termékek importja részben párhuzamos a rheinzaberni áruval (Bernhard-csoport II–III.). A finomabb meghatározásra alkalmas töredékek alapján arányosítva a helyi rajnai áru több mint fele (58 tételből 32!) már az Inn-menti termékekkel párhuzamosan érkezhetett [9. kép]. Ennek megfelelően Üllő esetében talán nem érdemi különbségről beszélhetünk a mikrorégió lelőhelyeivel szemben, csupán a római piacok jobb hozzáférhetőségei okán részesedett még a távolabbi települések számára már elérhetetlen (vagy érdektelen) termékspektrumból. A pfaffenhofeni műhelykörzet termékeinek aránya leválasztva a másik Inn-menti fazekascentrumtól szintén illeszkedik a szarmata Barbaricum tendenciáiba.[336]

A limeshez viszonylag közelebb is említhetünk a westerndorfi–pfaffenhofeni termékek dominanciájára kivételt: Kiskunhalas, Tesco lelőhely 2–3. század fordulójára keltezhető településén a meghatározható töredékek 3/5-e Rheinzabernben, míg 2/5-e Westerndorfban készült.[337] A szarmata szállásterület K-i széle felé haladva szintén a korábbival ellenkező tendenciára figyelhetünk fel: a publikálója által a legkeletibb terra sigillata leletes szarmata településként említett Kántorjánosi, Homoki-dűlő lelőhelyen a rheinzaberni áru aránya 60,7%, míg a westerndorfi termékeké 17,8%. Utóbbi ezen a lelőhelyen alulreprezentált a pfaffenhofeni termékekhez (21,4%) képest is![338]

Míg a jelenleg közölt kerámiaanyag alapján tisztán kirajzolódó mintázatról nem beszélhetünk a szarmata Barbaricumban, addig a terra sigillata-anyagok összetételét

[334] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 67–68, 2. diagram.
[335] HORVÁTH 2009, 106–107.
[336] Ez alól éles kivételként csupán a kompolti leletanyagot említhetjük, ahol ez a manufaktúra képviselte a domináns típust (42%!) (VADAY 1999, 194, 35. grafikon). Mind a kompolti, mind a korábban említett kecskeméti adatsorok kiugró jelenségei kapcsán fel kell vetnünk azonban a statisztikai módszertan alkalmazásának korlátait a régészeti leletanyagokkal kapcsolatban. Mindkét esetben veszélyesen alacsony az ismert esetszám (Kompolton 28 db, Kecskeméten 40 db), amely aligha adhat a nagyobb leletanyagokkal összehasonlításra alkalmas, kiegyensúlyozott eredményt. A váci leletanyag a lelőhely vegyes etnikuma miatt nem képezhet reális összehasonlítási alapot a szarmata Barbaricum edénykészleteivel (az említett leletegyüttesek összefoglalásával lásd HORVÁTH 2009, 105–107).
[337] ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 97. Az eltérésnek talán kronológiai okai lehetnek, a szerzők a települést 180–220/230 közé datálják. Meg kell jegyezni azonban, hogy pl. a ólommázas oldaltöredék alapján nehezen elképzelhető, hogy a településnek ne lenne egy későbbi fázisa is a feltárt területen kívül (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96, 99, 17. kép 7).
[338] SÁNDOR 2012, 343, 1. táblázat.

meghatározó tényezőket talán a kivételek ellenére is megnevezhetjük (pl. földrajzi távolság Pannonia limesétől, a helyi kereslet szempontrendszere). Az említett példáknak megfelelően Üllő 5–9. egyértelműen a saját mikrorégiójában látszik beágyazottnak a manufaktúrák megoszlásának tekintetében, ami leginkább a westerndorfi–pfaffenhofeni műhelyek dominanciájában jelentkezik a limes körzetében.[339] Az arányokat részben módosítani látszanak az etnikai viszonyok is: a szarmata–germán kontakzónában elhelyezkedő Vác, Csörögi-rét lelőhelyen kiemelkedő arányú a rheinzaberni áru (57,3%), míg a westerndorfi rendkívül alacsony a maga 12,7%-ával.[340] Ezzel szemben az azonos mikrorégióban elhelyezkedő Dunakeszi, Alagi-major lelőhelyen az üllőihez rendkívül közeli arányok láthatók: 48 db rheinzaberni töredékre 49 db westerndorfi–pfaffenhofeni jut (a bizonytalan adatokat beleszámítva a legszélsőségesebb arány 56:64).[341]

A finomabb kronológiai különbségek vizsgálatának létjogosultsága kérdéses lehet az alacsony esetszámok miatt, ám az üllői leletanyag talán több kisebb súlypont-eltolódást mutathat a nagyobb területről felgyűjtött átlaghoz képest.[342] Ilyen tapasztalható a Bernhard-féle I.a. fázisban, amelynél a vizsgált leletanyagban meglepően magas Ianu(arius) I szériájának részesedése (a teljes tételszám kétharmada) Reginus és Cobnertus árujához képest (az Alföldön utóbbiak aránya 2:3, Üllőn Cobnertus terméke nem azonosítható). Feltehetően ez a kiegyensúlyozatlanság a lelőhely korai (2. század közepi / markomann–szarmata háborúk előtti) rheinzaberni terra sigillatáinak esetében is felveti a lehetőségét, hogy a közép-galliai áruhoz hasonlóan, még nem az állandósult kereskedelmi kapcsolatok révén érkeztek volna az üllői településre (lásd bővebben a korai terra sigillaták kapcsán írtakat!). A rheinzaberni termékspektrumban a barbaricumi analógiák is az üllőivel részben megegyező tendenciákat rajzolnak ki [9. kép]: az I.a. csoporthoz (6 db) képest az I.b. csoport (15 db) érdemi kiugrást mutat. A Bernhard II.a. fázisban azonban a barbaricumi leletanyag abszolút mennyisége tovább nő (24 db), míg Üllőn már ekkor megkezdődik a rheinzaberni áru visszaszorulása (20 tétel az I.b. fázisban, majd 15 tétel a II.a. fázisban). Ennek ellenére a II.b. fázis erőteljes visszaesése (3 db) után a II.c. csoport újabb felfelé ívelő tendenciája (10 db) közös az üllői leletegyüttessel.[343] A szarmata Barbaricum késői rheinzaberni termékeinek csökkenő adatsorai (III.a.: 7 db; III.b.: 1 db) ellenére az üllői anyag még a Bernhard III.a. csoporthoz

[339] Ellentétét lásd pl. Szabolcs-Szatmár megye alapján (ISTVÁNOVITS 1986, 86).
[340] HORVÁTH–KULCSÁR 2002, Tab. 1.
[341] GABLER 2001b, 128.
[342] A szarmata Barbaricum és a szlovákiai germán területek darabszámainak összehasonlításához lásd GABLER–VADAY 1992, 137–138, 140,
[343] Egy leletegyüttesen belül Dunakeszi, Alagi-major lelőhelyen figyelhető meg kicsúcsosodás a Bernhard II.a. és a Bernhard II.c. csoportokban (GABLER 2001b, 122).

tartozóan megduplázza az azonosítható tételek számát (a II.c. fázisban 6 tétel, majd a III.a. fázisban 10 tétel). A barbaricumi átlaghoz képest eltérést mutat a westerndorfi termékek között Comitialis és Helenius gyártmányainak részesedése: míg a szarmata leletegyüttesekben arányuk 1:2,[344] addig Üllő 5–9. lelőhelyen közel kiegyenlített (53 db és 68 db). A Helenius- és a Dicanus-áru arányai azonban általánosan eltérőek: Cegléd és Abony körzetében 10 db viszonyul a 2 db-hoz,[345] míg Üllő ez az arány 8 a 27-hez!

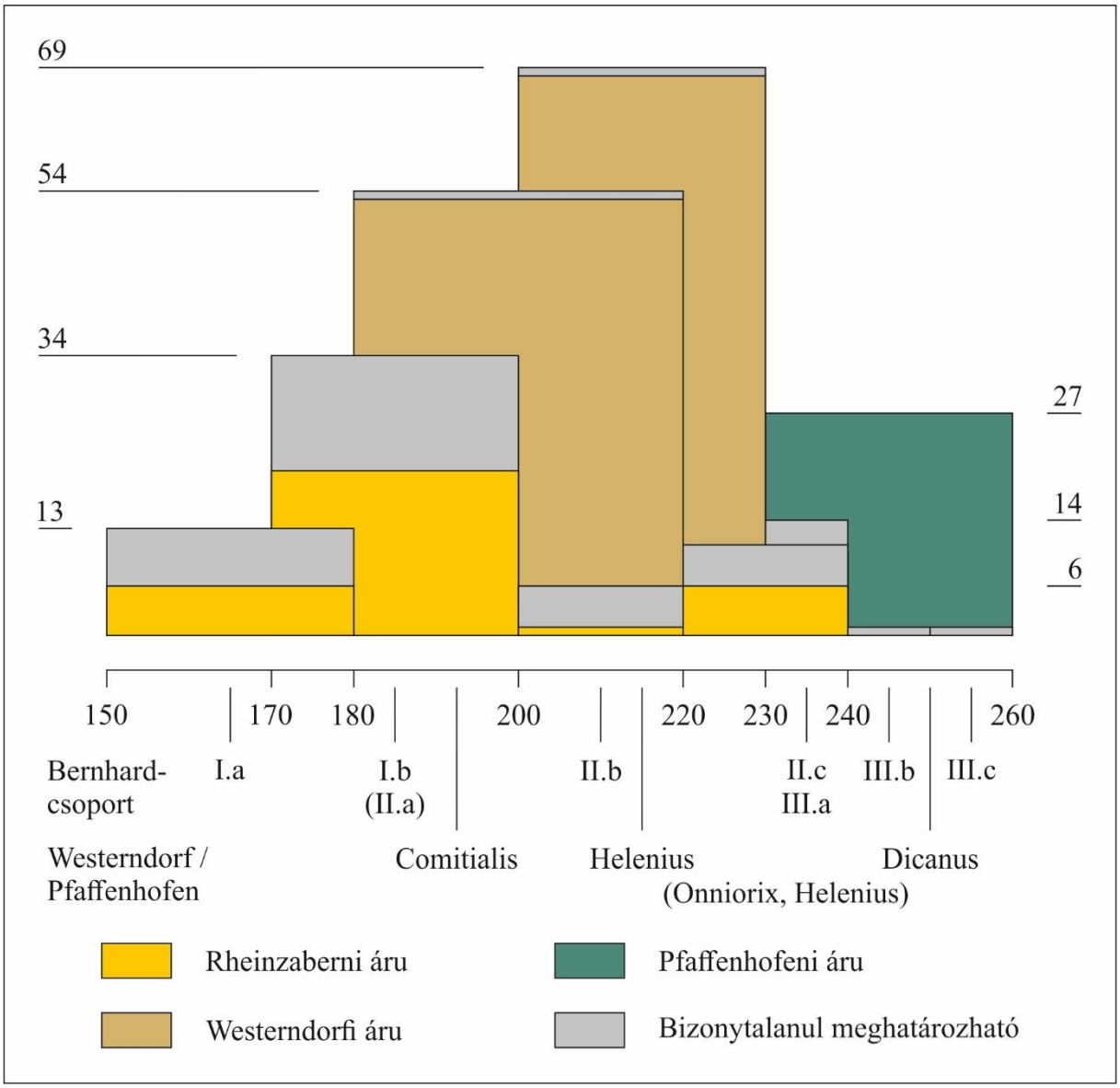

9. kép: A meghatározható reliefdíszes terra sigillaták mennyiségi és kronológiai eloszlása (a mennyiségi adatok töredékszámban értendők).

[344] GABLER 2011a, 260. A jelenségre szélsőséges példaként említhetjük Nagyút, Göböly-járás lelőhely leletanyagát, ahol az arány 1:6 (!) (HORVÁTH 2009, 109).
[345] GABLER 2011a, 261.

A limeshez közel fekvő lelőhelyen az átlagtól eltérő jelenségeket talán a terra sigillaták iránti konstans igénnyel magyarázhatjuk,[346] amelyet részben a Westerndorfból érkező áru mennyiségi változásai befolyásolnak: a Bernhard II.a. fázisban a visszaesést a raetiai termékek hirtelen tömeges behozatala okozza,[347] majd később ugyanennek visszaszorulása idézi elő a Bernhard-féle II.c.–III.a. horizont, illetve a pfaffenhofeni Dicanus-áru megerősödését. Utóbbi széria magas aránya a korábbi Helenius-kör termékeihez viszonyítva szintén ugyanezt a jelenséget mutathatja, továbbá a díszedények változó intenzitású, ám folyamatos behozatalát feltételezheti a 3. század középső harmadában is (amit talán az importált kerámia szélesebb spektrumára is vetíthetünk). Ez a modell egy a terra sigillaták utáni, időben folyamatosan növekvő keresletet feltételez, amely kényszerű fordulópontjáig (a 233-as alemann betörésekig) látszólag nem éri el tetőpontját, a piac külső hatástól független stagnálása nem mutatható ki az összesített adatokban. Mindez jól érzékelteti azt a légkört, amely a barbár utánzatok (pl. vörös festésű, pecsételt díszű kerámia) gyártásának kezdetét indokolja a 3. század második felében / utolsó harmadában (lásd jelen dolgozat 9.1.8. fejezetét).

Formakincs tekintetében az üllői leletanyag illeszkedik az értékelhető szarmata leletegyüttesekhez. A dombordíszes példányok részesedése Üllőn 73% (a Drag. 30, a Drag. 30/37 és a Drag. 37 típusok együttese), ami összeegyeztethető a szarmata Barbaricumban átlagban mért 78%-kal.[348] Ezzel együtt a teljes Alföld területén vitathatatlan a reliefdíszes Drag. 37 formájú tálak abszolút dominanciája,[349] amelyet Üllő 5–9. lelőhely ilyen formájú táljai is igazolnak a maguk 69,7%-os arányával. A másik dombordíszes táltípus, a Drag. 30 forma üllői részesedése (2,8–3,3%) az alföldi Barbaricumban általánosan megfigyeltek alsó spektrumában változik,[350] ám beágyazottságának minimális mértékét jelzi, hogy csupán a westerndorfi árukínálatban jelenik meg. Utóbbi körülménynek tulajdonítható, hogy a két

[346] Az idővel állandósuló keresletet jól mutatja a mennyiségi adatok alapján kirajzolt diagram [9. kép] egyenletes íve a 150–230 közötti időszakban. Ugyanezt a tendenciát figyelhetjük meg egy lényegesen erőteljesebb csúcsponttal a teljes szarmata szállásterület leletanyaga alapján felrajzolva, lásd GABLER–VADAY 1992, Abb. 29.

[347] Hantos Z. a Bernhard II.b.–II.c. csoportokban magyarázza a visszaesést a westerndorfi–pfaffenhofeni műhelyek felfutásával (HANTOS 2005, 119). A szarmata Barbaricumban látszólag ez a folyamat korábban éreztethette a hatását az üllői leletanyag alapján.

[348] GABLER 2001b, 125–126; GABLER 2011a, 255. A tendencia alól kivételként említhető a ceglédi–abonyi leletanyag, amelyen belül ez az arány csupán 54,1% (GABLER 2011, 255, 1. táblázat).

[349] Cegléd és Abony környéke: 47,69% (GABLER 2011a, 1. ábra); Vác, Csörögi-rét: 61,8% (KULCSÁR–HORVÁTH 2002, Tab. 1); Felgyő, Kettőshalmi-dűlő: 63% (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 67, 3. diagram); Nagyút, Göböly-járás II.: 63,8% (HORVÁTH 2009, 103). A feltüntetett adatok szórása ellenére a szarmata Barbaricum területén minden esetben ez a forma képviseli a leggyakoribb típust.

[350] Pl. Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyen 1% (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 3. diagram); Dunakeszi, Alagi-major lelőhelyen 5,7% (GABLER 2001b, 128); a ceglédi–abonyi körzetben 6,1% (GABLER 2011a, 1. ábra); Nagyút, Göböly-járás lelőhelyen 11,1% (HORVÁTH 2009, 103).

edénytípus egymáshoz viszonyított arányai szélsőségesek: Üllőn kb. 24:1 a Drag. 37 típus javára (viszonyításként Nagyút, Göböly-járás lelőhelyen kb. 5:1 arányban kerültek elő).[351]

A díszítetlen kerámiaanyagban azonban meglepő a Drag. 33 forma (7,7%) és a különböző tányérformák (Drag. 18/31, Drag. 31, Drag. 32: 7,2%) összesített arányának kiegyensúlyozottsága.[352] A két alapforma mennyiségi változása párhuzamos ívet követ (a rheinzaberni manufaktúrák termékei között 9,4% – 9%; a westerndorfi műhely áruja esetében 6,9% – 6,6%), így a jelenség nem köthető sem a műhelyek elérésének lehetőségeihez, sem kronológiai tényezőhöz. Az alföldi kutatás általánosan a szarmata és a germán szállásterület importját a Drag. 33 és a tányérformák alapján különbözteti meg, előbbi részesedése a szarmata Barbaricumban a díszítetlen terra sigillata-anyagban átlagban 63,6%, míg Pannoniától É-ra mindössze 18,1%. Az üllői leletanyagot a Cegléd–Abony körzetében megfigyeltekkel állíthatjuk párhuzamba: az arányok itt 56,4% (Drag. 33) és 40% (tányérformák). A két vizsgált területen az ízlés (talán étkezési kultúra) egyezése ellenére a hasonló Drag. 32 forma Üllőn csak szórványosan mutatható ki (a díszítetlen példányok 4,3%-a), míg Cegléd és Abony környékén arányuk lényegesen magasabb (11%).[353] A vizsgált régiótól távolabb Gyoma 133. lelőhely esetében említhetünk ilyen kiegyensúlyozott arányokat, itt 7 tányérra (Drag. 18/31, Drag. 31, Drag. 32) 8 csésze jut (Drag. 33, Drag. 46).[354] A határvidék mentén a germán szállásterület felé elmozdulva a tányérformák arányának növekedését figyelhetjük meg, példaként Vác, Csörögi-rét lelőhelyen a Drag. 18/31 és Drag. 31 formák együttes részesedése a teljes terra sigillata anyagban 14% (ezzel együtt a Drag. 32 aránya is relatíve magas: 2,7%), míg a Drag. 33 formájú csészéké 9%.[355] A szintén erős germán hatásokat is mutató Kompolt, Kistér lelőhely településén még szélsőségesebbek az összehasonlítás eredményei: 1 db Drag. 33 csészére 6 db Drag. (18/)31 forma tányér jut.[356] Meg kell jegyezni azonban, hogy a szomszédos Nagyút, Göböly-járás II. lelőhelyen az arányok a szarmata átlagnak megfelelők (a Drag. 33 és a Drag. 18/31 aránya 3:1).[357] A súlypont eltolódása a csészék felé a centrális Barbaricumban egyértelmű: Felgyő,

[351] HORVÁTH 2009, 103, 108.
[352] Értelemszerűen ugyanezt a viszonyt láthatjuk a szakirodalomban gyakrabban alkalmazott arányszámok (a díszítetlen leletanyagon belüli részesedés) esetében is: a Drag. 33 forma 47,8%, míg a tányérforma 45,29%.
[353] GABLER 2011a, 256.
[354] VADAY 1996b, 136.
[355] KULCSÁR–HORVÁTH 2002, Tab. 1.
[356] A szerzők kihangsúlyozzák, hogy a tányérformák a westerndorfi/pfaffenhofeni termékhorizontra jellemzők, míg a rheinzaberni áru között az arány kiegyensúlyozott (VADAY 1999, 193–194, 34. grafikon). A településen a germán és a római importáru megfigyelhetően ugyanazon területen jelentkezik (pl. 20. és 111. objektumok). A terra sigillata kerámiaanyagot a szlovákiai térséghez köti Dicanus mester árujának motívumkincse is (VADAY 1999, 193–194, 33. grafikon).
[357] HORVÁTH 2009, 103.

Kettőshalmi-dűlő lelőhelyen arányuk 8% (a Drag. 18/31 forma részesedése itt 2%);[358] Kiskunhalas, Tesco lelőhelyen a leletanyag kisebb hányadát kitevő Drag. 33 típus mellett a tányér alapforma meg sem jelenik.[359]

Rendkívül ritka tárgytípust képeznek a terra sigillata leletanyagban a gömbtestű edények (Drag. 54, Déch. 72), a Gabler–Vaday szerzőpáros az 1992-es összefoglalásában mindössze 4 db-ot említ a teljes szarmata szállásterületről.[360] Az újabban közölt, nagyobb leletegyüttesekben hasonlóan szórványosan lehetett csak azonosítani.[361] Az alapforma (*olla*) a provinciális leletanyagokban is alárendelt szerepet játszik.[362] Egyedi jelenség a szarmata Barbaricumban a Drag. 38 formájú mortarium jelenléte, csupán Kecskemét, Belsőnyír lelőhelyről említhető egy Drag. 43/45 formához sorolható dörzstál töredéke.[363] A forma a látszólag eltérő étkezési kultúrájuk ellenére az alföldi szállásterülettől É-ra élő germán (pl. vandál) közösségekhez sem jutott le.[364]

Összességében az üllői leletanyag formavilágát tekintve is a szarmata szállásterület ÉNy-i területein megfigyelt tendenciákhoz kapcsolódik. A csésze-, illetve pohárformák és a tányérformák kiegyensúlyozottsága a térségben olyan hatásokat feltételezhet, amelyek a centrális Barbaricumot nem érhették el. Aligha tévedünk, ha a barbárok szemszögéből vizsgálva a kérdést a szomszédos germán közösségek befolyásának tulajdonítjuk ezt.[365] Az üllői településen bizonyos mértékű, csupán szórványosan megfogható közvetlen germán hatás feltételezhető a szvéb szállásterület felől érkező import alapján, ám ennek mértéke az anyagi kultúra fényében aligha lehetett az egész közösséget befolyásoló mértékű.[366]

---

[358] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 67, 3. diagram.
[359] ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 97.
[360] GABLER–VADAY 1992, 91. A régebben és az újabban közölt darabok is az üllőihez hasonlóan mind a rheinzaberni manufaktúra termékei.
[361] További 1 db ismert Gyoma 133. lelőhelyről (VADAY 1996b, 136); 1 db Vác, Csörögi rét lelőhelyről (KULCSÁR–HORVÁTH 2002, Tab. 1), illetve 1 db Dunakeszi, Alagi-major lelőhelyről (GABLER 2001b, 126: utóbbi a közösen szerepeltetett adatsorok ellenére sem tud a váci töredékről). Az újabban közölt nagyobb leletegyüttesekben sem jelenik meg a típus (pl. GABLER 2011a, 1. táblázat; SÓSKUTI–WILHELM 2014, 3. diagram).
[362] Pl. az 1992-ben Balácáról közölt anyagban részesedése csupán 4,3%. Az Üllőn is megfigyelhető bevésett minta (*Kerbschnitt*) (Kat. 269–270) üvegedényeket utánoz (GABLER 1992, 305–306).
[363] HORVÁTH 2009, 108.
[364] GABLER 2011a, 256.
[365] Legújabban a szarmata Barbaricum ÉK-i részéről lásd a kántorjánosiról és a pócspetriről származó terra sigillata leletanyagokat: a 28 terra sigillata közül csupán 1 db sorolható a Drag. 33 formához, míg 4 db a Drag. 31 típushoz (SÁNDOR 2012, 343, 1. táblázat). A szerző hivatkozása ellenére Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén is legfeljebb a két forma kiegyensúlyozott jelenlétével számolhatunk (1986-os gyűjtés alapján 7 db Drag. 33 típusú edény a 4 db tányérformához viszonyítva) (ISTVÁNOVITS 1986, 86). A Kulcsár–Horváth szerzőpáros a korábban említett váci leletanyag különlegességeit egyértelműen a kevert szarmata–germán lakossággal magyarázza (HORVÁTH–KULCSÁR 2002, 319).
[366] Lásd pl. a jellegzetes, foltosra égett, kézzel formált, karcolt díszű edényt a 7095. objektumból (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 298, 263. kép 2).

2.2.5. Összevetés a provinciális leletanyaggal

A rheinzaberni terra sigillaták részesedése az üllői lelőhelyen (40,5–42%) csupán az összesített százalékos arányok alapján nem mutat kiugró eltérést a pannoniai lelőhelyeken tapasztaltakhoz képest (az azonos földrajzi régióba tartozó értékek közül lásd pl. Aquincum, *canabae legionis*: 39%; Aquincum, Polgárváros: 44,8%; Aquincum, Víziváros: 36,4%; Budaörs, *vicus*: 53%). Az üllői települést kerámiaanyagának teljes spektruma alapján azonban azokkal a lelőhelyekkel kell párhuzamba helyeznünk, amelyek importja megközelítőleg a markomann–szarmata háborúk után kezdődött meg, pontosabban a közép-galliai termékek nem befolyásolják az arányokat. Ilyen Ulcisia Castra auxiliáris tábora, ahol a rheinzaberni termékek aránya kiugróan magas (73,5%).[367] Utóbbi horizonthoz mérve, az eltéréseket a westerndorfi műhely súlya okozhatja a térségben, amely a pannoniai limes közelsége mellett talán kihangsúlyozhatja a katonai táborok szerepét ebben a modellben.

A meghatározható mesterek tekintetében az üllői leletanyag szűkebb kronológiai bontása azonban már nagyobb eltérést mutathat az említett provinciális példákhoz képest. A vizsgált leletanyagban a rheinzaberni műhelykörzet korai gyártási időszakának (150/155–170/178) termékei meglepő hangsúllyal jelentkeznek a középső gyártási időszakhoz (178–220/230) viszonyítva: arányuk 26:49, míg a korábban is említett Aquincum, *canabae*-ban 12:54; Aquincum, Polgárvárosban 21:78; illetve Budaörsön 14:73.[368] Finomabb bontásban is feltűnő a Bernhard I.a. fázisban Ianu(arius) és Reginus termékeinek eltérő részesedése Üllőn (a teljes pannoniai anyagban előbbi 20,5%-ot, míg utóbbi 32,4%-ot képvisel), amely alapján a már említett korai súlypont nem tulajdonítható a provinciális folyamatoknak sem. A korábban megfigyelt általános barbaricumi tendenciák (mennyiségi csúcspont a II.a. csoportban, majd a II.b. alatti visszaesés után újabb csúcspont a II.c. fázisban) érdemben kizárólag az aquincumi, balácai és intercisai anyagokban tükröződnek vissza, amelyek jól kijelölik a szarmata Barbaricum importját meghatározó határ menti települések sorát. A fentiekben említettük, hogy Üllő 5–9. lelőhelyen eltérést mutat a Bernhard I.b. csoport képviselőinek kiugróan magas száma. Hantos Z. Pannoniában a rajnai áru arányszámainak növekedését a fázisban a markomann–szarmata háborúk után kiszoruló közép-galliai konkurencia eltűnésével

[367] A lelőhelyek teljes listájával és a szakirodalmi hivatkozásokkal lásd GABLER 2016, 115–116, 118, Abb. 1.

[368] Az üllői leletanyag arányainak ábrázolásakor alapul vett Bernhard-csoportok nem teljesen fedik a rheinzaberni leletanyag idézett összefoglalásánál, Gabler D. által követett időhatárokat. Ennek ellenére is jól látszik, hogy a közép-galliai áruval azonos régészeti kontextusokban megjelenő mesterek termékei (Ianuarius I, Reginus I, Cerialis V) és a termelés középső szakaszára helyezhető mesterek áruja (Comitialis-csoport, BF Attoni, E.25.26. tojásfüzér mestere, Reginus II) relatíve kiegyensúlyozott mennyiségben van jelen (GABLER 2016, 122–123, Abb.6).

magyarázza, ám ez a szarmata lelőhelyek esetében nem lehet releváns.[369] A rajnai manufaktúra termékeinek behozatala Pannoniába 233/242 táján eshetett vissza radikálisan, amit az üllői leletanyagban a Bernhard III.b–c. csoportok termékeinek teljes hiánya szintén jól lekövet.[370] Ennek ellenére kisebb eltérést mutat a provinciális anyagtól Üllőn a Bernhard III.a. horizont időszakában megfigyelhető újabb csúcs (10 tétel sorolható ide, a II.c. csoporthoz viszonyítva megduplázódik a mennyiségük). Pannoniában a jelenség rendkívül ritka,[371] egyedül Carnuntum anyagában tapasztalható a csoport ilyen erős jelenléte (17–18 töredékkel).[372]

A westerndorfi manufaktúra termékei Pannoniában a határterületekre koncentrálódnak: Gabler D. 2011-es gyűjtése alapján a limes mentéről 1298 db, míg a tartomány belsejéből csupán 101 db ismert! Ennek ellenére csupán a provinciális átlagból (10% alatti részesedés) magasan kiugró intercisai adatsor mérhető az üllői átlaghoz (előbbi 44,9%). A Comitialis- és a Helenius-kör termékeinek üllőihez hasonlóan kiegyenlített viszonya elsődlegesen Ny-Pannoniára jellemző, ám megfigyelhető a vizsgált területtel szomszédos régióban is (pl. Aquincumban 16:23). A későbbi Helenius-áru K-Pannoniában gyakoribb,[373] talán ennek tulajdoníthatjuk az üllői leletanyag apróbb súlypont-eltolódását. Pannoniában a westerndorfi áru „nem a rajnai szállítmányokat váltja fel, hanem kiegészíti azt”,[374] ettől eltérő jelenséget mutat azonban a vizsgált leletanyagban a Comitialis-kör termékeinek megjelenésével párhuzamosan kissé visszaeső Rajna-vidéki áru (Bernhard-csoport II.a.) [9. kép]. A pfaffenhofeni manufaktúra termékei Pannoniát csak szórványosan érik el, a lelőhelyeken belüli részesedésük arányai 2–6,7% között változnak.[375] A pfaffenhofeni anyag aránya a szarmata Barbaricumban magasabb a provinciális lelőhelyekhez képest, átlagban az üllői leletanyagban is megfigyelhetőhöz (8,6%) közeli 7,6%-os gyakoriságot mutat.[376]

Az alföldi Barbaricumra vonatkozó elterjedési térképek egyértelműen hangsúlyozzák Aquincum szerepét a szarmata közösségek terra sigillata ellátásában.[377] A legújabb romániai

[369] HANTOS 2005, 118, 121, II. grafikon, IV. grafikon, 1. diagram.
[370] GABLER 2016, 125.
[371] Bár ez figyelhető meg Poetovio, Ad Statuas, illetve Páty, Herceghalom lelőhelyeken, ezek adatsorai (utóbbit leszámítva) az Üllő esetében megrajzolható grafikontól radikálisan eltérnek (HANTOS 2005, 121, I. grafikon, XI–XII. grafikon).
[372] GABLER 2007, 81.
[373] GABLER 2011a, 259–260.
[374] GABLER 2011a, 259.
[375] GABLER 2011a, 261.
[376] GABLER–VADAY 1992, 151.
[377] Legújabban lásd GABLER 2011b, 3. tábla, míg műhelyspektrum szerinti bontásban lásd VADAY 1998, 2–5. ábra.

kutatások[378] azonban felhívják a figyelmet az anyagcsoport intenzív jelenlétére Dacia határvidékén is: L. Grumeza Arad megyei anyaggyűjtésében a terra sigillaták az egyik legnépesebb leletcsoportot képezik.[379] Daciában a terra sigillata leletanyag szisztematikus, provinciális szintű felgyűjtése csupán az elmúlt években kezdődött meg. Míg a kerámiaanyag műhelyspektruma az Antoninus-korban hasonló a pannoniai viszonyokhoz (a piacokat a közép-galliai áru dominálja, arányuk 66%), a Severus-korban a rajnai manufaktúrák áruja éri el Daciát a legnagyobb mennyiségben (42%), a westerndorfi és a pfaffenhofeni termékek csak kisebb számban (20% és 5%), főként a provinciának a dunai szállítmányozási útvonalakhoz közelebb eső területein jelentkeznek. Daciában azonban a Severus-kori konjunktúra ellenére is a díszkerámia behozatalának visszaszorulása figyelhető meg, amely szükségszerűen idézi elő a reliefdíszes terra sigillata másolatokat gyártó helyi műhelyek megerősödését.[380]

A Kárpát-medencei szállásterületen az arányok hasonló jellegű eltolódása alapján (értsd a K-i területeken a rajnai áru felülreprezentált) fel kell tennünk a kérdést, hogy játszhatott-e érdemi szerepet Dacia a szarmata közösségek ellátásában. A reliefdíszes terra sigillata másolatok hiánya talán kizárja az eseti kapcsolatfelvételen túli befolyást.[381] V. Rusu-Bolindeţ a daciai terra sigillata-anyag területi differenciálódását feltételesen a Barbaricumon keresztülvezető kereskedelmi utakhoz (Aquincum–Porolissum, illetve Lugio–Partiscum–Micia) köti: ennek köszönhető a rheinzaberni áru magasabb aránya az É-i és központi területeken.[382] Amennyiben elfogadjuk a kérdés ilyen irányú megoldását, úgy az tovább erősíti a korábban tett megállapításokat a szarmata–római kapcsolatok periodizációja tekintetében, hiszen a Daciába áramló nagy mennyiségű közép-galliai áruból még a szarmata

[378] A kutatási hiányosságok nem engedik meg, hogy Moesia Superior szerepét a kereskedelemben érdemben vizsgáljuk. Aligha feltételezhetjük, hogy a limes-menti kereskedelem (amelynek természetföldrajzi körülményei nagyrészt megegyeznek a pannoniai limes-szakasszal) kevésbé érintette volna Moesiát, mint Pannoniát. A terra sigillaták kapcsán O. Brukner elterjedési térképe a moesiai Duna-szakasszal párhuzamosan mutatja a rheinzaberni és a westerndorfi termékek következetes szóródását: Ny-ról K-i irányban Pančevo (Pancsova, Szerbia), Kovin (Kevevára, Szerbia), Deliblato (Deliblát, Szerbia), Gaj (Gálya, Szerbia), Banatska Palanka (Palánk, Szerbia) lelőhelyekkel (BRUKNER 1990, 207–208, Pril. 1). Moesia Superiorban a terra sigillata leletanyag összetétele kis mértékben tér el csupán a birodalmi átlagtól: a közép-galliai termékek szinte teljesen hiányoznak, a piacokat a rheinzaberni áru határozza meg, míg a westerndorfi–pfaffenhofeni műhelykörzetek valamivel kevesebb termékkel követik utóbbit (RUSU-BOLINDEŢ 2016, 383).

[379] A megyehatárokon belül 11 lelőhelyről 16 tétel. A birodalmi import – provinciális áru kérdésében itt is ki kell emelnünk a helyi termékek túlsúlyát: 12 lelőhelyről 22 tétel (ez lelőhelyenkénti nagyobb leletsűrűséget is feltételez utóbbi esetében: lelőhelyenként átlagban 1,45 terra sigillata és 1,85 provinciális kerámia!) (GRUMEZA 2019, 92–93).

[380] RUSU-BOLINDEŢ 2016, 381–382, 384, Diagram 1–3.

[381] Utóbbival kapcsolatban ellenérvként hozhatjuk fel, hogy a jóval magasabb esetszámok ellenére a hasonló árut gyártó aquincumi műhelyek termékei sem azonosíthatók (Pannoniában lásd pl. a 2. század középső harmadától a markomann–szarmata háborúkig működő gorsiumi műhelyt: BÁNKI 1975, 142). Dacia esetében azonban a behozatal fentebb részletezett visszaesése növeli a helyi utánzatok jelentőségét.

[382] RUSU-BOLINDEŢ 2016, 382. Pl. Napocából egyáltalán nem ismertek az Inn-menti manufaktúrákból származó termékek: a közép-galliai áru dominál 40%-kal, míg a kelet-galliai/rheinzaberni követi 31%-kal (RUSU-BOLINDEŢ 2007, 170, Tab. 4, Diagram 5).

közösségek nem részesülnek. A feltevés talán sugallhatja azt is, hogy az ilyen irányú szállítmányok Pannonia belső területeiről indulhattak, hiszen a korábban idézett Napoca terra sigillata-anyaga esetében a dunai limes-szakasz körzetében domináns westerndorfi–pfaffenhofeni áru jelenlétét nem lehetett dokumentálni. Utóbbi alapján a területi csoportok (értsd „kishatárforgalom" és centrális Barbaricum) az összetétel kisebb eltérései alapján más-más forrásokból részesülhettek a kereskedelmi áruból.[383]

A formai spektrum tekintetében újra fel kell vetnünk a pohár- és tányérformák arányának kérdését. A Papkesziről származó (a markomann–szarmata háborúkhoz kapcsolódóan elrejtett) pannoniai leletegyüttesben a Drag. 33 formájú csészék és a Drag. 18/31 formájú tányérok egyértelműen egy készlet részét képezték (7:8 arányban, kiegészülve a Drag. 31 forma variánsával). Meg kell jegyezni azonban, hogy a csészék és a tányérok ilyen kiegyensúlyozott aránya szokatlan. [384] A balácai leletanyagban a tányérformák (*catillus*/*catinus*) és a pohárformák (*acetabulus*/*paropsis*) aránya egyértelmű (az 1992-ben közölt leletanyagban 2:1!), amit Gabler D. a sajátos római étkezési szokásokkal magyaráz.[385] Az üllői limes-menti szarmata településen így a tányérformák (ideértve Drag. 18/31, Drag. 31, Drag. 32 típusokat) relatív népszerűségét talán többgyökerű hatásnak tarthatjuk. Bár a szarmata Barbaricum germán szállásterülettel határos részének hasonló tendenciái miatt a folyamatot alapvetően a germán szomszédsággal magyarázhatjuk, szélesebb nézőpontban talán közvetett római kultúrhatással is számolnunk kell. Üllő 5–9. lelőhelyen a szarmata Barbaricum más területeitől eltérően jelennek meg a tárgyalt formákhoz nem köthető, provinciális eredetű egyéb tányérformák is (lásd pl. a bevonatos kerámiatípusok IIIA. főcsoportját), amelyek szélesebb körű igényrendszerre is utalhatnak az edénytípus alkalmazásában (ehhez a jelenséghez kapcsolódhat talán a X/I. típusú festett, szarmata másolatok előfordulása is).

2.3. AMPHORA (II.) (Kat. 738–911)

2.3.1. Kutatástörténet

Az amphorák kutatása az alföldi import kerámia vizsgálatának egy különleges ívet bejáró területét képviseli. Bár az edénytípus egyes példányait már Párducz M. is említi korai anyaggyűjtéseiben (lásd pl. a jellegzetes formájú darabokat az 1950-ben megjelent

[383] VADAY 1998, 128. Újabban az eltérő mennyiségi és minőségi jellemzőkkel lásd SZEBENYI 2015, 22–23, Fig. 2–3.
[384] GABLER–MRÁV 2017, 302, 332.
[385] GABLER 1992, 305–306.

korpuszban Szeged, Baks lelőhelyről, illetve Dunaharaszti temetőjének 13. sírjából),[386] ám ekkor még azonosításukra kísérlet sem történt. 1968-ban Gabler D. a szarmata Barbaricum import kerámiaanyagában még az amphorák teljes hiányáról számol be, amelyet Pannonia bor- és olajkereskedelmének minimális szintjével hoz összefüggésbe.[387]

A római eredetű leletanyag széleskörű felgyűjtésének kezdetei az 1980–90-es években (lásd korábban a terra sigillaták kapcsán) a szállítóedények esetében nem hoztak érdemi változást. Bár Gyoma 133. lelőhely feldolgozása során Vaday A. az amphorákat már külön kategóriaként szerepelteti (mindössze 4 db-ot sorol ide a 124 db-ot számláló import kerámiaanyagon belül), azonosításuk lehetőségeit, így eredetük vagy tartalmuk kérdését elemzésében nem érinti.[388] 1998-ban, a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatokról írt tanulmányában a tárgytípusnak még mindössze 2 képviselőjét említi: töredékeket ismer Törökszentmiklósról és Csongrád környékéről.[389] Az edényeket még kiemeli a kereskedelmi áru köréből, megjelenésüket a folyami átkelőhelyeket/kereskedelmi utakat felügyelő római csapatok ellátmányához köti. Mindezt az edénytípusnak a K-i szállásterülethez viszonyított szórványos megjelenésén túl a szarmata közösségek eltérő igényeivel magyarázza (értsd a barbárok világításra olívaolaj helyett állati zsiradékot használhattak).[390] 2003-ban a lelőhelyek listáját további tételekkel bővítve (így már összesen 5 előfordulást említve) árnyalja korábbi megállapításait. A tárgytípus megjelenését nagyrészt továbbra is a római jelenléthez köti, ám nem zárja ki a lehetőségét, hogy a barbárok szórványosan kereskedelem/zsákmányszerzés révén hozzájuthattak az amphorákhoz.[391]

A nagyfelületű településkutatásokkal arányosan a leletanyag mennyisége hirtelen növekedésnek indult. Szegvár, Orom-dűlő lelőhelyen a szerzők a „császárkori telepekre nem jellemző technológiájú” anyagcsoportként azonosítják a sárgásfehér engobe bevonatos

[386] PÁRDUCZ 1950, 29, 42, CXXIII. tábla 14, LXXXVI. tábla 20. A korai szakirodalomban az „amphora” kifejezés jellegzetesen inkább funkcionális kategória, mintsem konkrét edénytípus megjelölésére szolgál. Ennek megfelelően alkalmazása esetlegesen kiterjedhet a nagyobb korsókra történő utalásokkor is (lásd pl. a Hódmezővásárhely, Kopáncs teleprészletének 5. gödréből említett „amphoraszerű, halványpiros korsó szalagfüle” megfogalmazást: PÁRDUCZ 1943, 166).
[387] GABLER 1968, 237.
[388] Formai alapon a nagyobb váll- és nyaktöredék meghatározását elfogadhatjuk, ám a szerző a bevonat nyomát nem említi (anyagminőségükre vonatkozóan is csupán a következőt közli: „*They are yellow and have sand temper*.”) (VADAY 1996, 116, Fig. 84/12–13, Tab. 7).
[389] VADAY 1998, 122. A törökszentmiklósi példányok (3 db) a surjáni település 14. gödréből származnak, lásd VADAY 1989, 284–285, Kat. 414. A csongrádi ezzel szemben nem azonosítható, feltehetően publikálatlan leletről lehet szó. Ennek a korai anyaggyűjtésnek a hibáira később ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 47. lábjegyzet joggal hívja fel a figyelmet. A darabokat nem ismeri széleskörű anyaggyűjtésében a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros sem (vö. SÓSKUTI–WILHELM 2005, 110, 7. kép). Úgy tűnik, hogy Vaday A. nem tud az ugyanazon kötet katalógusában szerepeltetett, Orosháza, Gyopáros lelőhelyről származó teljes profilú edényről sem (HAVASSY 1998, 165, Kat. 129).
[390] VADAY 1998, 122, 29. lábjegyzet.
[391] „... a rómaiak számára szállított áru göngyölege a barbárok kezére került.” (VADAY 2003, 13, 31. lábjegyzet).

töredékeket. A 6 régészeti jelenségből előkerült töredékek 2 vagy 3 edény részét képezhették, amelyeket a konzulensek (Bezeczky T. és Kelemen M.) a Kelemen 23 típusként határoznak meg (a magyarországi terminológiában ez fedi a későbbiekben tárgyalt Dressel 24/Zeest 90 típust), amelyben görög bort és olajat szállíthattak.[392] A típusszám megnevezése nélkül hasonlóan K-i provenienciára mutat rá Sóskuti K. a Kiskunfélegyháza, Pap-dűlő lelőhelyről származó darabok esetében (3 töredék) is. A szerző elsőként hívja fel a figyelmet az oldaltöredékek dominanciája mellett a profilált edényrészek alacsony számára.[393]

A Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros 2005-ben megjelent tanulmánya vizsgálja elsőként a szarmata szállásterület vonatkozó leletanyagát önálló egységként. A Kiskundorozsma, Nagyszék lelőhelyről előkerült leletek (közel 100 töredék) alapján a szakirodalomban először adják meg az anyagminőség/bevonat pontos leírását, illetve azonosítják a formát a Zeest 90 típussal. A katalógusukban említett 23 lelőhely[394] alapján már a széles körben elterjedt import kerámiatípusok közé sorolják az amphorákat, a korábbi szakirodalomban alacsony számukat a meghatározások pontatlanságaival magyarázzák (pl. korábban felmerülhetett újkoriként azonosításuk lehetősége is). Területi elterjedésük kapcsán, a kutatási hiányosságok kiemelése mellett, sűrűsödési pontként jelölik meg a Körös–Maros-közét, illetve a Duna–Tisza-közének D-i területeit (a Duna-menti határsáv kivételével!). Az edénytípust már kereskedelmi áruként kezelve felvetik a közvetlen K-i kapcsolatok esetleges szerepét is.[395] Érintőlegesen a provinciális kutatás is említi a kiskundorozsmai töredékeket, Hárshegyi P. munkásságának vonatkozó fejezeteiben a Zeest 90 típus pannoniai kisugárzásaként kezeli az alföldi darabokat.[396]

A romániai kutatás szintén csak az ezredforduló után figyelt fel érdemben a lelettípus jelenlétére a Bánság és a Partium területén: Dumbrăviţa (Bokajfelfalu)[397] és Foeni, Selişte (Fény) lelőhelyekről[398] közöltek Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorákat, amelyeket a kutatás Dacia, illetve Moesia Superior provinciákból származtat.[399] A daciai limeshez közeli Timişoara, Freidorf (Temesvár) lelőhelyről megismert darabokat a szerzők a „romanizáció”

[392] ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 71–72. A lelettípus barbaricumi előfordulásainak első érdemi összefoglalását is lásd itt: ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 47. lábjegyzet.
[393] SÓSKUTI 2005, 248–249, 10. kép 3–5.
[394] A szerzők a főszövegben 24 lelőhelyet említenek, ám mind az Appendixben, mind a lelőhelytérképen csak 23 lelőhely azonosítható név szerint (SÓSKUTI–WILHELM 2005, 104, 110, 7. kép).
[395] SÓSKUTI–WILHELM 2005, 101, 104–105, 110, 7. kép, 4. lábjegyzet.
[396] HÁRSHEGYI 2004, 117–118; HÁRSHEGYI 2008, 174.
[397] MARE 2004, 182.
[398] SZENTMIKLÓSI–TIMOC 2005, 661–662.
[399] TIMOC–SZENTMIKLÓSI 2008, 118.

jeleként értékelik, amelyek Pannonia Inferior vagy Dacia felől érhették el a szarmata közösségeket.[400]

A tárgytípus azonosításával az esetszámok robbanásszerű növekedésnek indultak. A korábbi anyaggyűjtés eredményét kiegészítve, 2010-ben Sóskuti Kornél már 80 előfordulást említ az amphorákkal kapcsolatban, ám a Pusztaszer–Algyő gázszállító vezeték nyomvonaláról közölt lelőhelyek (Pusztaszer, Csöngölei-oldal II. és V., illetve Algyő, Pörös-ér) kivételével ezeket nem nevezi meg. A szerző a lelőhelyek dél-alföldi sűrűsödését közvetlenül a dunai, míg közvetve egy esetleges tiszai szállítmányozási útvonallal magyarázza.[401] Az ismert lelőhelyek rendkívüli gyarapodásának tendenciáját megerősíti a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros 2014-es kijelentése is, miszerint ekkor már több mint 150 lelőhelyről ismertek az anyagcsoport képviselői.[402] Legutóbb (2018-ban) Sóskuti K. az amphorák összesített esetszámát „közel kétszáz" lelőhelyre emeli.[403] Elfogadva a szállítóedények említett mennyiségeit, az amphorák az egyik leggyakoribb import kerámiatípust képviselhetik (vö. a terra sigillaták 25 évnyi szisztematikus gyűjtés eredményeként 270 lelőhelyről ismertek 2011-ben).[404]

2017-ben jelen sorok szerzője aktualizálta a korábbi adatgyűjtés eredményeit a Makó, Igási járandó (M43 33.) lelőhelyen dokumentált amphora-töredékek kapcsán (36 leltári tétel). A szarmata Barbaricummal szomszédos római tartományok (Pannonia, Moesia, Dacia) leletanyagának áttekintése, illetve térképre vetítése az eredet kérdését a bővített, 32 alföldi lelőhelyet tartalmazó katalógussal sem válaszolhatja meg. A Dressel 24/Zeest 90 formától eltérő amphorák említéseinek összefoglalása kihangsúlyozza a tárgyalt típus dominanciáját, hiszen ezek meghatározása majdnem minden esetben kétséges.[405] Utóbbi tanulmány már annak a folyamatnak a része, amelyben az alföldi amphora-kutatás látszólag elérte nyugvópontját: a lelőhelyek számának növelése önmagában már nem alkalmas a jelenleg a feltett kérdések megválaszolására. Ennek megfelelően a legújabb szakirodalomból is

[400] MARE et al. 2011, 51–52, 126.
[401] SÓSKUTI 2010, 181, 14. lábjegyzet, 1. táblázat. Tételes katalógust a szerző továbbra sem csatol megállapítása mellé, bár a (feltehetően) nagyrészt publikálatlan lelőhelyek miatt ez igencsak szükséges lenne. Az ilyen gyakorlat hiányosságaira SZEBENYI 2017a, 2. kép elterjedési térképe hívja fel a figyelmet: ezen csupán 32 lelőhely név szerinti szerepeltetése volt lehetséges!
[402] „Ennek alapján elmondható, hogy gyakorlatilag szinte minden 2–3. századi szarmata településen megtalálhatók az amphorák ..." (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 73).
[403] SÓSKUTI 2018b, 150.
[404] Az amphorák ismert lelőhelyeinek gyarapodása példátlan: 2005 és 2010 között közel a négyszeresére, majd 2010 és 2014 között újra a duplájára (9 év alatt a hatszorosára!) növekedett az ismert esetek száma (vö. SÓSKUTI–WILHELM 2005, 110, 7. kép; SÓSKUTI 2010, 181; SÓSKUTI–WILHELM 2014, 73). A jelenség egyben felhívja a figyelmet az import kerámiaanyag vizsgálata során a különféle kutatási stádiumok módszertana alapján végzett statisztikai elemzések összehasonlításának hiábavalóságára.
[405] SZEBENYI 2017a, 326, 329–332, 3. kép.

anyagközléseket említhetünk csupán: pl. Bugac, Bimbó-határrész lelőhelyről 16 objektumból 44 töredék.[406]

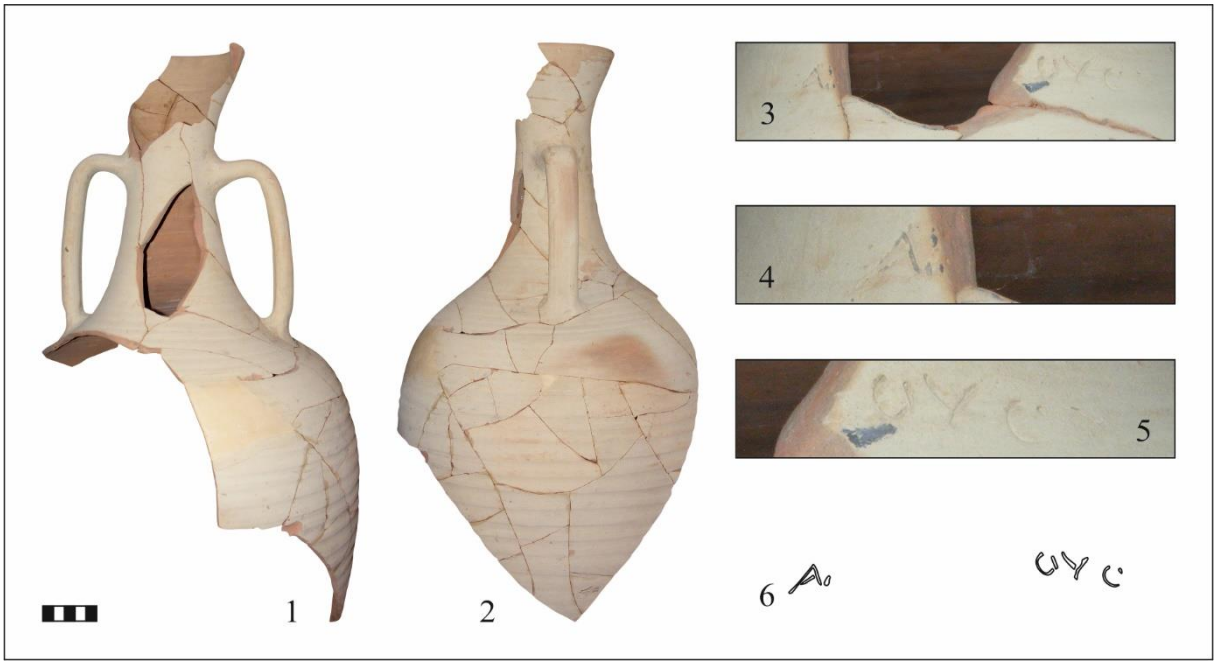

10. kép: A Cegléd 4/6. lelőhelyről származó Dressel 24/Zeest 90 típusú amphora (1–2; M 1:7), illetve karcolt feliratának részletfotói (3: M 1:2; 4–5: M 1:1) és átirata (6: M 1:2).

Előrelépést jelenthetnek a jövőben az Alföldről származó, publikálatlan feliratos/bélyeges amphorák közlései. Cegléd 4/6. lelőhely 2–3. századra datálható szarmata településrészletéről Kalácska R. említi egy amphora nyaktöredékét, amelyet a Dressel 6/A típussal rokonít.[407] A darab elsődlegesen a rajta olvasható, bekarcolt A[.....]OYC felirata miatt lehet érdekes,[408] azonban az edény meghatározásának pontatlanságára a szakirodalom már korábban is felhívta a figyelmet,[409] elsődlegesen a nyilvánvaló kronológiai problémák okán.[410] A ceglédi Kossuth Múzeum alszegi úti raktártelepén[411] alkalmam volt személyesen

[406] SÓSKUTI 2018b, 149–150.
[407] KALÁCSKA 2006, 84.
[408] A szarmata Barbaricum területéről csupán egyetlen jelöléssel ellátott töredék közölt Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről: a nagyméretű amphora-töredék fülén egy egykorú, bekarcolt X motívum látható (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 65, 10. kép 1). A szerzők a tanulmányban nem említik ismét a töredéket, továbbá a tárgyrajzon sem figyelhető meg a bekarcolás.
[409] A kérdéshez lásd pl. SZEBENYI 2017a, 332, 48. lábjegyzet.
[410] A Dressel 6/A típus Pannoniában a Kr. e. 1. század utolsó harmada és a Kr. e. 1. század közepe között dokumentálható. Területileg, ez a főként bor szállítására használt edény, a Dráva–Száva közén terjedt el elsődlegesen, a provincia ÉK-i részében nem fordul elő (BEZECZKY 1998, 229–230, Fig. 2.4). Az edénytípus említett datálása miatt feltételezte korábban a kutatás a meghatározás helytelenségét (SZEBENYI 2017a, 332, 48. lábjegyzet), hiszen egy köztársaság kori típus megjelenésére igen kicsi az esély egy 3. századi, Aquincum előterében fekvő szarmata településen.
[411] Az intézmény jelenlegi fenntartója a szentendrei Ferenczy Múzeumi Centrum (FMC).

megtekinteni az edényt,[412] amely anyagminősége, bevonata és formai kialakítása alapján is egyértelműen a szarmata Barbaricumban általános Dressel 24/Zeest 90 típushoz tartozik [10. kép].

2.3.2. Amphorák Üllő 5–9. lelőhelyen

Üllő 5–9. lelőhely római eredetű kerámiaanyagában 174 tétel sorolható rendkívül egységes anyagminősége, formai kivitelezése (nagyméretű, kétfülű edénytípus, a váll vonalától a has alsó részéig bordázással tagolt külső felülettel) és jellegzetes felületkezelése (érdes tapintású, matt, fehéres alapszínű engobe bevonat) alapján a Dressel 24/Zeest 90 típusba.[413] Bár a szállítóedények így az üllői római kerámiaanyag nagyobb esetszámú anyagcsoportjai közé sorolhatók (a teljes katalogizált leletanyag 5,6%-a), az egykori valós edényszám a töredezettség alapján jelentősen alacsonyabbra becsülhető (a hasonló felgyői leletanyag alapján legkevesebb 9–10 edény valószínűsíthető) [4–5. kép]. Feltűnő továbbá, hogy a tételszámok közel 1:1 arányú összevetést engednek meg Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhely településével (143 tétel 226 töredéke), bár ennek import kerámiaanyaga összességében az üllőinek csupán ötöde![414] Az amphorák gyakoriságát összességében így Üllőn alacsonynak tarthatjuk, hiszen mind a terra sigillaták (kb. az üllői import kerámia tizede), mind a bevonatos kerámia (kb. az üllői import kerámia kilencede) mennyisége Felgyőn töredéke csupán a vizsgált leletanyagénak.[415] A jelenségre magyarázatot a kutatás jelenlegi stádiumában aligha találhatunk: a területi elterjedés vizsgálatát a nyilvánvalóan kutatatlan régiók mellett nehezítik a statisztikailag értelmezhetetlen nagyságú leletegyüttesek.[416] Üllő

[412] Ezúton is szeretném hálámat kifejezni Kalácska Róbertnek, aki ásatásvezetőként hozzájárult ahhoz, hogy az edényt a doktori disszertációmban bemutathassam!

[413] A nemzetközi amphora-kutatás tendenciáinak megfelelően a forma számos elnevezés alatt szerepel a különböző tipológiai rendszerekben: Bjelajac XVI; Dressel 24; Kelemen 23–24; Knossos 15; Peacock, Williams 57; Popilian II–III; Riley MR 18; Scorpan VII; Opaiţ III/A–B; Zeest 90 (BJELAJAC 1996, 53; HÁRSHEGYI 2004, 116; ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 71). A szarmata szállásterület kutatásában korábban a Kelemen 23 megnevezés volt használatban (lásd például ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 71), majd Sóskuti K. és Sz. Wilhelm G. tanulmánya hatására a Zeest 90 elnevezés vált elfogadottá (SÓSKUTI–WILHELM 2005), míg legutóbb megjelent az eredeti név átírásához közelebb álló Zeeszt 90 forma is (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 72–73). A pannoniai szakirodalomban újabban a Dressel 24/Zeest 90 megnevezés vált aktuálissá (lásd például GABLER et al. 2009, 64; BARTUS et al. 2015, 38), ennek megfelelően jelen dolgozatban én is ezt a nevezéktant alkalmazom.

[414] Felgyőn az amphorák képezik a római kerámia legnépesebb csoportját, részesedésük 43% az import kerámián belül (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 72, 1. diagram). Meg kell jegyezni azonban, hogy ezzel a felgyői lelőhelyen az anyagtípus messze felülreprezentáltnak tűnik. A kevés statisztikailag elemezhető település közül Kiskunhalas, Tesco lelőhelyen az amphorák aránya 20,7% (a szerző saját számítása ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96 alapján). Kérdés, hogy milyen mértékben vonhatjuk be a vizsgálatba a lelettípus 2005-ös azonosítása (lásd SÓSKUTI–WILHELM 2005) előtti adatsorokat: pl. Gyoma 133. lelőhelyen az amphorák részesedése 3,2% (a szerző saját számítása VADAY 1996, Tab. 6–7 alapján).

[415] A jelenség korábban már a részleges adatsorok alapján is nyilvánvaló volt, lásd SZEBENYI 2015, 21–22.

[416] Az esetszámokhoz lásd SZEBENYI 2015, Fig. 1; míg az elterjedési térképhez legutóbb lásd SZEBENYI 2017a, 2–3. kép.

közelsége a Fekete-tenger vidékéről érkező amphorák elosztó-központjaként funkcionáló Aquincumhoz [417] azonban kizárja a lehetőségét, hogy ekkora különbséget csupán a terméktípushoz való hozzáférés mértékével magyarázzunk.[418]

Az edénytípus minden darabja oxidatív égetésű, nyers színük az esetek meghatározó részében halványvörös (39,65%) vagy vöröses-sárga (33,9%).[419] Az égetés minősége 71,26%-ban egyenletes, az elégtelen égetéstechnikájú tételeknél egyenlő arányban vannak jelen az egyik felület felől jelentkező kéreggel (13,79%), illetve a „szendvicsszerkezettel" (13,21%) rendelkező darabok.[420] Az égetéstechnika jellegzetessége lehet, hogy a réteges égetésű tételeknél a reduktív falmag rendkívül ritka (6%),[421] míg általános az alapszíntől csupán árnyalatában eltérő sáv jelenléte (halványvörös 46%, vöröses-sárga 44%).[422] Az alapanyag gondos előkészítésének jele a nagyrészt homogén mátrix (60,34%),[423] míg a jó minőségű égetés tényét erősíti meg a nehezen karcolható (43,67%), illetve egyáltalán nem karcolható (33,33%) felszín.[424] Az anyagban általánosan a durvább szemcseméretű homok dominál (62%), ám eloszlása jellemzően szórványos (Fitzpatrick-diagram szerinti 2%: 78,73%). A megfigyelhető szennyeződések között 93,67%-ban (!) azonosíthatók a mészzárványok,[425] illetve a főként középszemcsés csillám (82,75%) jelenléte. A tételek kétharmadában

[417] HÁRSHEGYI 2016, 432, 434.

[418] Elméleti alapon talán köthetjük az amphorák relatíve alacsony számát az eltérő étkezési szokások begyűrűzéséhez a térség szarmata közösségeinek kuliináris hagyományai közé. A terra sigillaták esetében, a pohár- és tányérformák kapcsán, már említettünk korábban egy feltételezhető germán hatást, amelybe szintén illeszkedne a minőségi görög bor iránti alacsonyabb kereslet (a kérdésről bővebben lásd SZEBENYI 2017b, 510–511). Szintén munkahipotézisként felvethetjük Aquincum előterében a szerves anyagból készült konténerekben szállított olcsóbb (ám gyengébb minőségű) provinciális eredetű bor könnyebb elérhetőségét, amely részben kiszoríthatja a piacokról a drágább import italokat (a kérdésről jelen dolgozatban lásd bővebben VI. anyagcsoport kapcsán írtakat).

[419] Az előforduló alapszínek spektruma a következő: 2 tétel vörös (*red*) (10R 5/6, 5/8); 1 tétel fakó vörös (*pale red*) (10R 6/4); 69 tétel halványvörös (*light red*) (10R 6/6, 2.5YR 6/6, 6/8, 7/6); 19 tétel rózsaszín (*pink*) (2.5YR 8/4, 5YR 7/4, 8/4, 7.5YR 7/4, 8/4); 59 tétel vöröses-sárga (*reddish yellow*) (5YR 7/6, 7/8, 7.5YR 7/6, 8/6); 2 tétel sárgás-vörös (*yellowish red*) (5YR 5/8); 1 tétel vöröses-barna (*reddish brown*) (2.5YR 5/4); 13 tétel halvány vöröses-barna (*light reddish brown*) (2.5YR 6/3, 6/4, 7/4, 5YR 6/4); 6 tétel nagyon fakó barna (*very pale brown*) (10YR 7/4, 8/2, 8/3). A 2 tételnyi szürke (*gray*) (10YR 7/2, 5YR 7/1) másodlagos égés következménye. A mátrix színe a Barbaricumban dokumentált darabok esetében a következő árnyalatokat veszi fel: 7.5Y 7/4, 7/6, 7/8 (SÓSKUTI–WILHELM 2005, 101).

[420] Előbbi kategóriánál a külső felület felé eső vékony réteg a jellemző színeltérés a törésfelületen (az ide tartozó tételek 75%-a!).

[421] 2 tétel szürke (*gray*) (10YR 6/1, 7.5YR 6/1); 1 tétel sötét vöröses-szürke (*dark reddish gray*) (5YR 4/2).

[422] 1 tétel rózsaszín (*pink*) (7.5YR 8/4); 1 tétel vörös (*red*) (10R 5/8); 23 tétel halványvörös (*light red*) (2.5YR 6/6, 6/8, 7/6, 7/8); 22 tétel sárgás-vörös (*reddish yellow*) (5YR 6/6, 7/6, 7/8). Makó, Igási-járandó (M43 33.) lelőhelyen ugyanez jellemezte a Dressel 24/Zeest 90 amphorák anyagminőségét: csupán a töredékek harmada rétegesen égett, ezek 91,66%-ánál a falmag vöröses árnyalatú (SZEBENYI 2017a, 326)!

[423] Utóbbi ellenére igen gyakori a falszerkezet lemezes szétválása is: 4%-nál figyelhető meg a felület felől a kagylós törés, míg 18,96%-ban a mátrixban azonosítható ilyen jelenség.

[424] A felszín tapintása 55,17%-ban sima, míg 34,48%-ban kissé porózus. A többi római anyagcsoporttal összehasonlításban kell kiemelnünk a szappanos tapintású példányok csupán szórványos előfordulását (2 tétel, mindössze 1,14%).

[425] Nagyon finomszemcsés: 0,61%; finomszemcsés: 38,04%; középszemcsés: 42,34%; nagyszemcsés: 14,72%; durvaszemcsés: 4,29%.

dokumentálható a szakirodalomban említett különleges szennyeződések egyike (pl. vastartalmú zárványok, kagylótöredékek, tengeri sóból származó rögök).[426] Az amphora-töredékek külső felületén[427] egyetlen kivétellel (Kat. 880, a töredék teljes külső felszíne lepattant) azonosítható az edénytípusra jellemző engobe. Ez dominánsan (88,44%-ban) matt, szemcsés szerkezetű, érdes tapintású, míg 11,56%-ban sima, gyenge (semleges) fénnyel jelentkezik.[428] A bevonat alapszíne[429] határozott intervallumokon belül határozható meg:[430] sárgásfehér 63,38%, vöröses-fehér 26,16%, szürkés-fehér 10,46% (az engobe színét alapvetően annak vastagsága befolyásolhatja, a vékonyabb vagy kopott bevonat jellemzően vöröses árnyalatú, amelyet a külső felszín nyers színének „átütéséhez" kapcsolhatunk).[431]

Az anyagcsoportba sorolt darabok közül egyedüliként a Kat. 827 jelzetű tétel képvisel olyan töredéket, amely bár teljesen megfelel a Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák esetében korábban leírt anyagminőségi és készítéstechnológiai kritériumoknak,[432] ám formai alapon funkciója nem azonosítható [52. tábla 1a–c]. A tárgy töredékes, ám az összeszűkülő alsó részén tagolt, alulról árkolt talphoz hasonló kialakításban végződik („fenékátmérője" 6 cm), jelenlegi állapotában nem dönthető el egyértelműen, hogy eredetileg nyitott lehetett-e. Bár

[426] A ritkább szennyeződések között említhetjük a jellemzően közép- és nagyszemcsés mérettartományú kavicsokat (az összes tétel közül 39,08%-ban). Továbbá 8 tételnél (4,59%) feltételezhetően kerámiatörmelék (samott) figyelhető meg a mátrixban.

[427] A belső felületre bevonat csak a peremtöredékek (Kat. 739, 746, 749) és egyetlen nyaktöredék (Kat. 865) esetében kerülhetett. A bevonatot a felületre nagyméretű ecsettel vihették fel: ennek egyértelmű nyomai figyelhetők meg egy Makó, Igási-járandó (M43 33.) lelőhelyről származó oldaltöredéken (SZEBENYI 2017a, Kat. 36, 5. tábla 7).

[428] A különbségre nem nyújtanak magyarázatot sem a makroszkópos megfigyelések, sem a közölt analógiák. Bár a fényes engobe nagyrészt sárgás árnyalatú, egyben ez képviseli a leggyakoribb színt is. Feltételesen másodlagos hatáshoz is kapcsolhatjuk a jelenséget.

[429] Az adatbázis építése során, a bevonat színének rögzítésekor, eltértem a Munsell színskálától, amelyet alapvetően az import kerámiaanyag többségét alkotó bevonatok (*Glanztonüberzug/Sinterengobe*) másodlagos hatásra történő színváltozásai indokoltak (a kérdésről bővebben lásd a III. anyagcsoporttal kapcsolatban leírtakat!). Az üllői római kerámiaanyag bevonataival kapcsolatban megjelenő színekhez lásd a 7A függelék 61. ábráján látható árnyalatokat.

[430] A bevonat színét a barbaricumi darabok alapján a helyi kutatás a következő árnyalatokként azonosította eddig: 2.5Y 8/2, 8/3; 5Y 8/2; 7.5YR 8/4, 8/6; 10YR 6/6, 7/4, 7/6, 7/8, 8/4, 8/6, 8/8 (SÓSKUTI–WILHELM 2005, 101); 2.5Y 8/4; 2.5YR 5/6, 6/4, 6/6, 6/8; 5YR 7/4, 7/6; 7.5YR 7/4, 10R 6/8 (BJELAJAC 1996, 53); 2.5YR 5/8, 6 (?) (VADAY 1996b, 136). A bevonat fehéres alapszínét a készítése során felhasznált tengervíz adhatja (ARDEŢ 2006, 106).

[431] Makó, Igási-járandó lelőhelyen a bevonat színének arányai eltértek: vöröses-fehér 32,35%, fehér/szürkés-fehér 26,47%, sárgás-fehér 14,7% (SZEBENYI 2017a, 326).

[432] A jól iszapolt, egyértelműen gyorskorongolt töredék oxidatív égetésű, enyhén pórusos szerkezetű törésfelületének alapszíne vöröses-sárga (5YR 7/8), elégtelen égetési körülményekre utalhatnak a mátrixban húzódó vékonyabb sávok, ezek között egy rózsaszínes a domináns (7.5YR 8/4). A púderes tapintású töredék könnyen karcolható, anyagában a szórványosan megfigyelhető finomszemcsés homok mellett kevés középszemcsés mészzárvány, illetve talán kagylótöredékként meghatározható szennyeződés figyelhető meg. A külső felületét teljes egészében matt, sárgásfehér engobe fedi, kisebb részen másodlagos égés nyomaival.

formailag nyilvánvalóan nem feleltethető meg az ún. „amphora dugóknak”,[433] kivitele egyértelműen az egyébként formailag egységes amphora-típushoz köti, míg metrikus adatai sem teszik lehetetlenné ilyen irányú alkalmazását (a tárgy legnagyobb jelenlegi hasátmérője 14 cm, míg az üllői peremtöredékek átmérője 15–19 cm). A szarmata Barbaricum területéről egyedül Nepper I. említ egy publikálatlan, téglaszínű, pikkelymintás amphora dugót Berekböszörmény, Páldomb lelőhelyről,[434] ám közölt képanyag hiányában ehhez nem hasonlíthatjuk az említett töredéket.

2.3.3. A Dressel 24/Zeest 90 típusról általánosságban

A típus formai jellemzői közé tartozik a „harang- vagy kehelyszerű” peremkiképzés,[435] a kónikus nyak, az enyhén ovális átmetszetű, tagolatlan hurkafülek, a bordázott gömbös test,[436] illetve a fogóbütyök a talpon.[437] Magasságuk átlagosan 85–90 cm, legnagyobb hasátmérőjük az esetek többségében 40 cm körüli,[438] míg a metrikus adatok alapján kiszerkesztett űrtartalmuk 40 és 59 l között változik. Utóbbi becslést egy az Aquincum, Selmeczi utcában talált karcolt feliratos töredék igazolhatja, hiszen ez alapján a szállított folyadék valós mennyisége 16 *congii*, azaz 54,2 l.[439]

Az edények törésfelülete általánosan téglaszínű, az elégtelen égetés hatására képződő „szendvics szerkezetben” a falmag gyakrabban vörös, néha szürke színben jelentkezik. Az alapanyagban megfigyelhető szennyeződések típusa széles skálán mozog: a kvarc és a csillám mellett vastartalmú fekete és barna szemcsék, illetve kagylóhéj-töredékek és fehér tengeri sódarabok is előfordulnak.[440] A. Opaiţ tipológiai rendszerében a formának két variánsát különíti el az anyagminőség eltérései alapján (Opaiţ III/A–B). Az Alföldön jelenleg csak az A

[433] A feltételezett funkcióval összefüggésben igen hasonló darabokkal lásd BRUKNER 1981, T. 169/14–26. A kutatásban a tárgytípus pontos alkalmazása kérdéseket vet fel: „dugó” mellett a termék kóstolására alkalmas eszköznek (*ampullae*) is gondolják (HÁRSHEGYI 2004, 118).
[434] NEPPER 1984, 238, 87. lábjegyzet.
[435] A formára használt angol „*cup-shaped*” kifejezés talán szemléletesebb a magyar megnevezésénél (alkalmazását lásd pl. OPAIŢ 2010, 158).
[436] Jelen sorok szerzője foglalkozott az erősen töredékes makói leletanyagban a bordázás különböző kivitelével: a teljes esetszám 77,7%-án megfigyelhető tagolás esetében előfordultak a széles, lapított, szögletes átmetszetű bordák (köztük szögletes vonalú, a bordákkal egyenlő szélességű árkokkal), illetve az alacsonyabb, a felületből élesen kiugró bordák (köztük érdemi átmenet nélküli, ívelt vonalú árkolással). A nagyobb méretű töredékek azonban bizonyítják, hogy ezek együttesen képezik a felület tagolását, a bordák hangsúlyvesztése a hasi és a nyaki régióban a tagolatlan felületbe történő átmenetet jelzi (SZEBENYI 2017a, 327).
[437] HÁRSHEGYI 2004, 116.
[438] ARDEŢ 2006, 106.
[439] HÁRSHEGYI–VÁMOS 2007, 160–161. Bár a szarmata borfogyasztás szokásait nem ismerjük, ám római környezetben a bort keveretlen állapotában nem szolgálták fel, leggyakrabban fűszer vagy egyéb ízesítő (pl. méz, bors, tengervíz, rózsa, ibolya) hozzáadásával kínálták. A vízzel hígítás esetében a bor és a víz aránya 1:3, 1:2 és 2:3 között változhatott (GÁSPÁR 2006, 28, 31; HÁRSHEGYI 2022, 36).
[440] ARDEŢ 2006, 106.

altípus azonosítható, amelynek külső felületét fehéres–sárgás engobe fedi, míg a B altípus esetében az alapanyag színével megegyező bevonat borítja a felületet.[441]

A típus nem tartható áruspecifikus szállítóedénynek: míg a tibiscumi festett ΛIUS felirat olívaolajat feltételez,[442] a Romula melletti *dipintók* tanúsága szerint egyaránt szállítottak ilyen edényekben görög bort és olajat (OLEVM), míg sózott osztrigára utalhat egy ΑΛΜΟΣΤΡΑ felirat.[443] A. Opaiţ véleménye szerint a formai jellemzők funkcionális szempontok alapján utalhatnak a szállított termékre, így a hosszú kónikus nyak a borban termelődő gázok elvezetésére/tárolására szolgálhatott a tárgyalt forma esetében.[444]

Az edénytípus egy hosszabb fejlődési sor egyetlen lépcsőjét képviseli csupán. Előképének a Dressel 24/Dressel 24 *similis* tekinthető, amely formailag már nagyfokú hasonlóságot mutat az alföldi edényekkel is (tölcséres perem, vállból induló, meredek futású, ovális átmetszetű hurkafülek, fogótüskében végződő, ovoid test). A. Opaiţ a típust 3 alcsoportra osztja fel: az A variáns az Égei-tenger partvidékére jellemző (gyártásának megindulása a Kr. e. 3. századra tehető), a B variáns hellenisztikus gyökerekből táplálkozva szintén az Égeikumban terjed, míg a C variáns már ismert Hisztria és Kherszonésszosz körzetéből is (utóbbiak gyártása a Kr. e. 1. század folyamán kezdődhetett meg, ám használatukkal még a Kr. u. 1. században is számolni lehet).[445] A római kori forma hagyományait később a Late Roman 2 (LR 2) típus örökíti tovább, amelynek gyártási körzetei részben szintén Anatólia Ny-i partvidékére lokalizálhatók. A típusba sorolható szállítóedények gyakoriak a Fekete-tenger térségében és az Al-Duna-vidékén (az avar kor folyamán elérik a Kárpát-medence további területeit is), a kutatás a dunai limes-szakaszon a katonai *annona* jellegét hangsúlyozza. Az LR 2 amphorák egyaránt szállíthattak bort és olajat (a *tituli picti*-k utóbbit nevezik meg).[446]

A Dressel 24/Zeest 90 gyártási helyét a korábbi szakirodalom általánosan a Fekete-tenger partvidékére helyezte. Bár a műhelyek lokalizálása jelenleg is problémás, a modern kutatás Kis-Ázsia partvidéke mentén, Asia Minor tartományban feltételezi a gyártást végző

[441] OPAIŢ 1980, 296–297, Pl. IV. Kérdéses lehet a Szeged, Öthalom temetőjének szomszédságában található településről szórványként előkerült téglaszínű, engobe nélküli amphora-fül megítélése. A közölt fotó alapján talán inkább a forma barbár másolatai közé kell sorolnunk a tárgyalt töredéket (PÁRDUCZ 1960b, 84, 88, XXI. tábla 7). A bemutatott üllői példányok kivétel nélkül az Opaiţ A típushoz sorolhatók. A leletanyagon belül elkülöníthető kisebb alcsoport csupán a bevonat fényesebb kivitele alapján nem sorolható egyértelműen az Opaiţ B altípushoz, emellett ezek árnyalata is eltér az edények nyers színétől.
[442] ARDEŢ 2006, 108.
[443] GABLER et al. 2009, 64.
[444] OPAIŢ 2010, 153.
[445] OPAIŢ 2010, 157–158.
[446] Utóbbi formának a B altípusa elérte az alföldi területeket: ilyen amphorák származnak a kunbábonyi avar fejedelmi temetkezésből, illetve Kölked, Feketekapu településéről is (CSIKY–HÁRSHEGYI 2015, 175–177).

fazekascentrumok jelenlétét. A térségben legfontosabb műhelykörzetként Erythrai merülhet fel.[447] A típus elterjedési területe igen széles körű: a 2. és 4. század közötti időszakban értelemszerűen megtalálhatók a gyártási körzethez közel eső Asia Minor és Scythia tartományokban, de ismertek példányai a Közép- és az Al-Duna menti lelőhelyeken is.[448] Példányai kis számban ugyan, de eljutottak Itáliába és Britanniába is.[449]

2.3.4. A barbaricumi amphora-kutatás kérdései

Az alföldi amphora-töredékek kapcsán a barbaricumi kutatás alapvetően három témakör mentén vizsgálódik: ezek a szállítóedények tartalmának, importjuk lehetséges irányának, illetve a datálásuk lehetőségeinek problémakörei. A kérdésekre a jelenleg ismert leletanyag alapján nagyrészt csak elméleti szinten kísérelhetünk meg választ adni.

Az amphorákban importált termékre vonatkozóan nem áll rendelkezésünkre objektívan vizsgálható forrásanyag, hiszen jól értelmezhető felirat nem ismert a szarmata szállásterületről. Kiindulópontot csak a közvetett információk (a római területen dokumentált feliratok/bélyegek) képezhetnek, így reális lehetőségként a görög bor és olaj merülhet fel.[450] Vaday A. a római importanyagról írt értekezésében elveti az olaj behozatalát, mondván az olajmécsesek alacsony száma alapján a barbárok állati zsiradékot használhattak étkezésre és világításra.[451] Később, a barbaricumi mécseseket összegző tanulmányában, az Istvánovits–Pintye szerzőpáros szintén kiemeli a világítóeszközök alacsony számát a szarmata háztartásokban. Az importolaj helyett elsődlegesen felolvasztott faggyú használatát tartják valószínűnek.[452] A feliratok alapján a Dressel 24/Zeest 90 típusban szállított osztriga vagy halszósz a provinciális lakosság számára is egzotikus terméknek számíthatott, fogyasztásuk egy a helyinél kifinomultabb ízlést mutatott.[453] A bor szállítmányozására viszont utalhatnak bizonyos nyomok az amphorák belső felületén. Makó, Igási-járandó (M43, 33.) lelőhelyen dokumentálható volt egy oldaltöredék, amelynek belső felszínén az edény nyers színénél világosabb, vékony, összefüggő felületben felváló réteg mutatkozott [11. kép 3]. A belső

[447] HÁRSHEGYI 2008, 174; GABLER et al. 2009, 64.
[448] A Dunán (Batin mellett) feltárt hajóroncs nagyrészt ebbe a típusba tartozó amphorákat tartalmazott (további irodalommal lásd GABLER et al. 2009, 64).
[449] HÁRSHEGYI 2004, 117; ARDEŢ 2006, 106; HÁRSHEGYI–VÁMOS 2007, 160; GABLER et al. 2009, 64.
[450] A provinciális kutatás a típust nem áruspecifikus jellege ellenére is általánosan a borszállító amphorák között tárgyalja, ám kivételként említhető Nagy A. 2013-as elemzése, amelyben a Dressel 24/Zeest 90 típust az olajszállító edények közé sorolja (BARTUS et al. 2015, 38).
[451] VADAY 1998, 29. lábjegyzet.
[452] ISTVÁNOVITS–PINTYE 2011, 104.
[453] HÁRSHEGYI 2008, 173; BARTUS et al. 2014, 61. A „mediterrán étrend" beépülésének katalizátorai a bennszülött étkezési kultúrába a korai időszakban a hadsereg és az adminisztráció vezetői, míg később a távolabbi területekről idevezényelt csapattestek katonái lehettek. Az amphorák fő vásárlórétege Pannoniában ezekből a csoportokból kerülhetett ki (HÁRSHEGYI 2022, 35).

felület réteges felválása (az említett színváltozás nélkül) vagy kisebb foltokban mállása a makói töredékek több mint felére (55,55%) volt jellemző.[454] Az üllői amphora-töredékek esetében utóbbi szintén tendenciózusan megfigyelhető [11. kép 1–2]. A jelenség kapcsolatban lehet a borszállító amphorák belső felületére jellemző gyantás üledékkel,[455] bár a vizsgált barbaricumi példányoknál szerves maradványra utaló nyomokat nem lehetett megfigyelni. Az antik auktorok munkái a tárgyalt edénytípus datálásának megfeleltethető időszakban hallgatnak az alföldi közösségek italfogyasztási szokásairól. A hun kori viszonyokra vonatkozóan Masek Zs. tárgyalja újabban Priskos rétor forrásadatát, amely az Attila udvarában tett látogatáskor (449) bor fogyasztásáról számol be.[456] Masek Zs. a borfogyasztást az elit kiváltságának tulajdonítja, [457] amelyet Priskos más forráshelyei is igazolnak.[458] Az szeszes italok vonatkozásában sajnos az etnikailag kevert időszakban Priskos megállapításai nem vetíthetők vissza a 3. századi viszonyokra, míg a régészeti leletanyag az elitnél egyértelműen szélesebb körű borfogyasztást sugall a szarmata közösségeken belül.

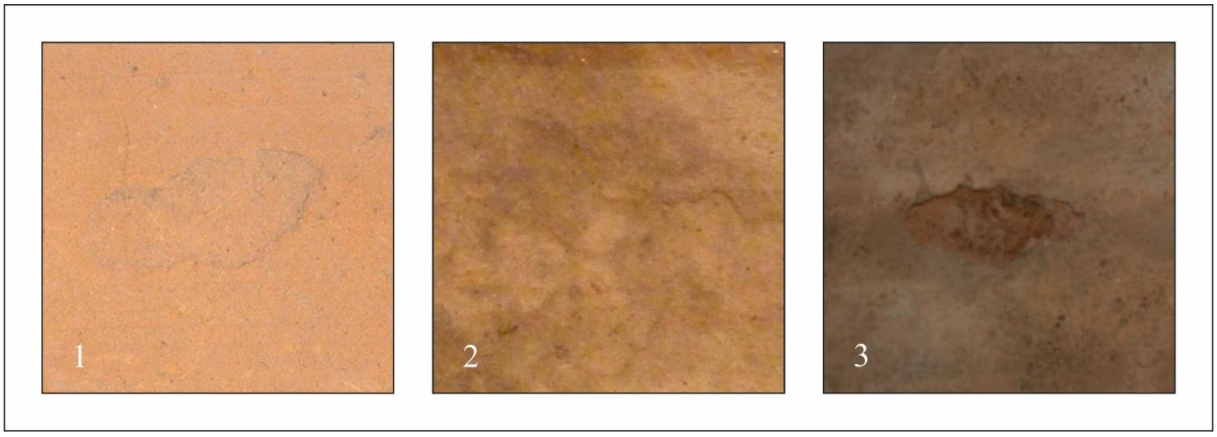

11. kép: Részletfotók a belső felület réteges felválásáról. 1: Üllő 5. lelőhely, Kat. 804; 2: Üllő 5. lelőhely, Kat. 781; 3: Makó, Igási-járandó (M43, 33.) lelőhely (SZEBENYI 2017a, 3. tábla 9b) (M 2:1).

A K-i eredetű amphorák párhuzamosan akár több irányból is elérhették a szarmata Barbaricumot. A szarmata szállásterület DK-i részén dokumentált példányok földrajzi

[454] SZEBENYI 2017a, 327, 3. tábla 9a–b, 1. táblázat 14.
[455] BEZECZKY 1998, 230. Felső-Moesiában a Zeest 90 típusú amphoráknál is meg lehetett fogni ennek maradványait (BJELAJAC 1996, 54).
[456] „Midőn mindnyájan megfelelő rendben leültünk, jött a pohárnok és borral telt fakupát nyújtott Attilának." „... valamennyien felálltunk, s aki csak felállt, le nem ült addig, amíg az előbbi rendben a neki nyújtott, borral telt serleget Attila egészségére ki nem ürítette." (PRISKOS 47).
[457] Priskos munkája más helyen kiemeli, hogy a falvakban mézsört (*medos*) és árpából készült italt (*kamos*) fogyasztottak, amelyeket helyben is előállíthattak. A leírt lakoma feltehetően a vezető réteg szokásait tükrözi, és az *imitatio imperii* jelenségéhez kapcsolhatjuk (MASEK 2022, 52–53).
[458] „Amint Onégésios házának közelébe érkezett [ti. Attila] ... kijött Onégésios felesége egy csapat szolgával, akik részint ételeket, részint pedig bort hoztak, ami a szkítáknál igen nagy megtiszteltetés." (PRISKOS 31).

helyzetük alapján utalhatnak arra, hogy Dacia közvetítésével is folyt a típus exportja a barbárok felé. A kérdésben a magyarországi és a romániai kutatás is hasonló véleményre jutott, több esetben látszólag egymástól teljesen függetlenül. Makó, Igási-járandó (M43, 33. lelőhely) szarmata települését földrajzi helyzetéből adódóan az amphorák egyaránt elérhették Pannonia, Moesia, illetve Dacia irányából is. A lelőhely vízi úton megközelíthető a Maros vagy a Tisza felől (bár a szomszédos Száraz-ér hajózhatatlansága miatt ezek csak közvetett kapcsolatot jelenthetnek),[459] míg a szárazföldi szállítmányozás viszonylatában a Lugio–Partiscum út meghosszabbításaként futó Maros menti kereskedelmi út haladt el a település közelében.[460] Mindenképpen számolni kell továbbá a szegedi állomás közvetítő szerepével a helyi szarmata–római kereskedelemben.[461] A dél-alföldi előfordulások esetében Sóskuti K. is sugallja a tiszai szállítmányozási útvonalak szerepét.[462] A Timişoara, Freidorf lelőhely (Temesvár. Románia) első fázisához (3. század) tartozó objektumokból származó töredékeknél a publikálók Pannonia Inferior mellett Daciát is megjelölik lehetséges származási helyként.[463] A 2. század vége és 5. század eleje közé datálható Foeni–Selişte lelőhelyen (Fény, Románia) talált darabok, a publikálók véleménye szerint, a lelőhely földrajzi fekvését figyelembe véve Dacia vagy Moesia Superior provinciákból érkezhettek.[464] L. Grumeza a bánsági települések import kerámiaanyaga esetében két lehetséges irányt jelöl meg: egyrészt a szarmata Barbaricumon keresztülhaladó kereskedelmi utakon a Tisza-vidék felől, másrészt Dacia provincia felől érkezhetett a római áru, utóbbi esetében a dunai folyami szállítmányozási útvonal közvetett szerepe hangsúlyozandó.[465] Az ismert római edénytípusok között jellegükből adódóan az amphorák mutathatják leginkább a folyami szállítmányozás valós helyét a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatokban, hiszen a jelenleg ismert lelőhelyek csoportosulása egyértelműen a Tisza vonalához rendeződik.[466] A jelenség talán a folyami átkelőhelyek elhelyezkedésével magyarázható, ám az import áru ilyen jellegű

[459] A Csongrádi-sík kistáj területén csupán a Maros nevezhető meg a vízhálózat hajózható elemeként, a kisebb vízfolyások csak időszakosan vezetnek csapadékot (DÖVÉNYI 2010, 286).
[460] Szintén Lugio irányából érkező árunak gondolja a kiskunhalasi római árut (köztük amphorákat is) a Rosta–Lichtenstein szerzőpáros is, ám jelenlétüket a Gallina Zs. által feltételezett Lugio–Csongrád úthoz kötik (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 98, 19. kép).
[461] SZEBENYI 2017a, 330, 42. lábjegyzet.
[462] A dunai hajózási útvonal kapcsán emeli ki, hogy az amphora-típus egyik legnyugatibb lelőhelye Moesia Superiorban a Tisza torkolatához közel fekvő Singidunum (SÓSKUTI 2005, 181, 14. lábjegyzet).
[463] MARE et al. 2011, 51–52, 126.
[464] TIMOC–SZENTMIKLÓSI 2008, 118–119.
[465] GRUMEZA 2015b, 82.
[466] SÓSKUTI–WILHELM 2005, 104–105, 7. kép. A kutatási hiányosságok miatt utóbbi megállapítást egy szélesebb körű gyűjtőmunka közléséig csak munkahipotézisként fogadhatjuk el.

csoportosulása csupán a legkutatottabb dél-alföldi régióban bizonyítható, a szegedi *mansio* kapcsán (a kereskedelem vízi útvonalaihoz lásd jelen dolgozat 5.2.2.2. fejezetét).[467]

Az amphorák korhatározását a jobban keltezhető síranyagok hiányában leginkább a településanyagok adhatják.[468] A szarmata Barbaricum legkorábbi településein is azonosíthatók az edénytípus képviselői, így megtalálhatók Szegvár, Orom-dűlő lelőhelyen is.[469] Gyoma 133. lelőhely leletanyagában a teljes időspektrum hosszában megjelennek (A–C fázisok), Vaday A. a jellegzetes darabokat a B fázishoz köti.[470] A Pusztaszer–Algyő gázszállító vezeték feltárása során az amphorák igen széles időhatárokon belül keltezhető lelőhelyekről származtak: Algyő, Pörös-ér lelőhely a 2–3. századra, míg Pusztaszer, Csöngölei-oldal (II., V.) lelőhelyek a 2–5. századra datálhatók.[471] Az alföldi kutatás az edénytípus datálása kapcsán általánosan (a provinciális keltezéssel párhuzamos) a 2. század közepétől a 3. század végéig terjedő időszak megjelölését fogadja el.[472] A szélesebb körű 2–3. századi datálás mellett már a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros sem zárja ki a lelettípus 4. századi keltezésének lehetőségét,[473] bár a késői előfordulások főként másodlagosan beágyazódott darabok lehetnek.[474] Utóbbiak esetében számolnunk kell a kiürült edények utólagos felhasználásával is,[475] amelyek az import „göngyöleg" jellege ellenére is feltételezik a hosszabb használati időt, ezzel együtt a kettős/hármas datálás lehetőségét sem vethetjük el.

---

[467] Legutóbb a korábbi irodalmi hivatkozások összegzésével lásd SZEBENYI 2017a, 3. kép.

[468] A korábban említett eseteken felül lásd még Makó, Dáli-ugar (M43, 38.) lelőhely temetőjének 238. objektumszámú sírjából származó amphora-oldaltöredéket. A sírbetöltésből származó töredék a 2–3. századi településről keveredhetett a 4–5. századi sír visszatemetett földjébe (SZTANKOVÁNSZKI–BENEDEK 2020, 122, 134). Szintén sírgödör betöltéséből származik Óföldeák, Ürmös-tanya II. lelőhely 100. sírjából egy engobe bevonatos töredék (GULYÁS 2014, 20, X. t. 3).

[469] A lelőhelyen legkésőbb a markomann–szarmata háborúk idején szűnt meg az élet, ám feltehetően már lakott lehetett a 2. század első felében is (ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 71, 78–79, 18. kép 5).

[470] VADAY 1996, Tab. 7.

[471] A szerző maga a jellemzően terra sigillatákkal leírható leletegyüttesekhez köti az edénytípus feltűnését (SÓSKUTI 2010, 181, 1. táblázat). Ehhez hasonlóan Makó, Igási-járandó (M43 33.) lelőhelyen az amphorák rheinzaberni és westerndorfi terra sigillatákkal, illetve bevonatos kerámiával együtt kerültek elő (SZEBENYI 2017a, 331).

[472] SÓSKUTI–WILHELM 2005, 107; SÓSKUTI–WILHELM 2014, 73; SÓSKUTI–WILHELM 2014, 73. Az újabb anyagközlésekből ismert amphora-leletes kontextusok nagyrészt ugyanezt a horizontot jelölik ki: pl. Nagyszénás, Svábföld (Szabó Ferenc tanyája) lelőhelyen a 2. század végére, 3. század elejére datálva (LICHTENSTEIN 2011, 7); Kiskunhalas, Tesco lelőhelyen a 2–3. század fordulójára keltezve (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96–98); Székkutas, Kakaszék II. homokbánya lelőhelyen 2–3. századi településről (bár maga az amphora-töredék Árpád-kori objektumból származott) (CSÁNYI 2014, 45, 50, 53); Temesvárról a település első fázisához (3. század) kapcsolódó objektumokból (MARE et al. 2011, 51–52, 126); Fényről a 3. századra datálható településről (SZENTMIKLÓSI–TIMOC 2005, 661–662; TIMOC–SZENTMIKLÓSI 2008, 118).

[473] SÓSKUTI–WILHELM 2005, 107.

[474] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 73.

[475] Provinciális párhuzamok alapján a kiürült borszállító amphorák új funkciót is kaphattak: használhatták őket kutakban a víz felhúzására, gyümölcsök erjesztésére, de akár őrlésre váró gabona tárolására is (utóbbi esetében a hosszúkás nyak könnyebb adagolást, míg a tölcséres perem könnyebb visszatöltést tett lehetővé) (OPAIŢ 2010, 153–154). Még a 20. századi paraszti gyakorlatban is létező jelenség, hogy a használatból kikopott edények lényegi átalakítás nélkül vettek fel másodlagos funkciót (pl. magvak tárolása) (FÉL–HOFER 1997, 500, 2. jegyzet).

A vizsgált üllői lelőhely esetében a kísérőleletek nagyrészt a korábbiakban hangsúlyozott, terra sigillatákkal és bevonatos kerámiával körülírható kronológiai horizontot jelölik ki: az amphorák anyagcsoportján belül 102 esetben figyelhető meg egy objektumon belül különböző római kerámiatípusok együttes jelenléte, amelyből 46%-ban (47 eset) terra sigillaták is azonosíthatók.[476] Megtalálható azonban az anyagcsoport a legkorábban a 3. század második felétől datálható kerámiatípusokkal (pl. szemcsés anyagú, gyorskorongolt fazekak) egy kontextusban is.[477] Késői horizontjuk nem meggyőző, a provinciális korhatározás lehetséges 4. századi felső időhatára ellenére is csak szórványos esetszámok említhetők: a vörösre festett szarmata edényekkel mindössze 5 objektumban figyelhetők meg csupán (az összes eset 4,9%-a), míg egyetlen esetben található együtt ólommázas edény töredékével.

2.3.5. A típus a környező provinciákban

Pannoniában a vizsgált típus a K-i amphorák behozatalának második fázisában, a 2. század második negyedétől/közepétől jelenik meg.[478] Ebben az időszakban figyelhető meg a provincia amphora-kereskedelmének éles hangsúlyváltása a K-i tartományok áruja felé.[479] Feltűnését valószínűleg a katonaság zsoldjának állandósulásával bekövetkező gazdasági fellendülés is elősegíthette, emellett a barbárok kordában tartására idevezényelt orientálisok hatást fejthettek ki a helyi ízlésre.[480] A lelettípus egy 2008-as gyűjtés alapján a provinciában mindössze 6 lelőhelyről ismert (Arrabona, Aquincum, Brigetio, Gorsium, Intercisa, Tokod), amelyek közvetlenül/közvetve mind a *ripa Pannonicán* érkező importhoz köthetők.[481] Pannoniában a kutatás egyaránt azonosította az Opaiţ A és B anyagminőségi kategóriák jelenlétét.[482] A Dressel 24/Zeest 90 formájú amphora-típus egyike azoknak a 2. század végén

[476] Műhelyspektrumuk (az objektumok átfedésének említése nélkül): 1 esetben dél-galliai, 2 esetben közép-galliai, 24 esetben rheinzaberni, 1 esetben bizonytalanul rheinzaberni/westerndorfi, 26 esetben westerndorfi, 4 esetben bizonytalanul westerndorfi/pfaffenhofeni, 4 esetben pfaffenhofeni.
[477] A témáról korábban lásd SZEBENYI 2017a, 331. Részben revideálnunk kell azonban a teljes üllői leletanyag feldolgozása után a korai horizont sávosan festett kerámiához kötését, amely egy szintén 3. századi idősávot jelölhet ki (lásd jelen dolgozat IV. anyagcsoportját!).
[478] A savariai példányok kapcsán Nagy A. felveti a típus korábbi, Flavius-kori korhatározásának lehetőségét is (NAGY 2014, 129).
[479] HÁRSHEGYI 2004, 117, 119.
[480] HÁRSHEGYI 2008, 173–174. A limes mentén állomásozó katonasághoz köti az edénytípust az Aquincum, Selmeczi utcából ismert karcolt feliratos töredék, amely a 176-ban itt állomásozó *I Flavia Canathenorum* szír íjászcsapatot jelöli meg (HÁRSHEGYI–VÁMOS 2007, 159–161).
[481] HÁRSHEGYI 2008, 174, Fig. 1.
[482] GABLER et al. 2009, 64.

már feltűnő formáknak (lásd még pl. Käpitan II), amelyek még a 4. század elején is szórványosan megtalálhatók Pannoniában.[483]

L. Bjelajac 1996-ben közölt monográfiája alapján Moesiában a típus 9 lelőhellyel képviselteti magát, amelyek kivétel nélkül a Duna vonalához igazodnak.[484] A Dressel 24/Zeest 90 típus Felső-Moesiában már a 2. század folyamán megjelenik, majd behozataluk egészen a 4. századig folyik. Legnagyobb mennyiségben Singidunum és Viminacium 2–3. századi rétegeiben fordulnak elő a formához tartozó töredékek.[485] Moesia Inferiorból ismertek pecsételt darabok is, a Troesmisből származó CTPATONEIKOY bélyeges példány pontos analógiájáról Daciából tudunk, ott a legsűrűbben előforduló pecsétként említhetjük.[486]

A vizsgált tartományok közül Daciában a leggyakoribb a típus, ami logikus a gyártási körzethez viszonyított földrajzi helyzet ismeretében (a provinciában a K-i eredetű amphorák képezik a teljes leletanyag 62%-át, ezek között a tárgyalt forma képviseli az egyik domináns árufajtát).[487] Az A. Ardeţ által dokumentált példányok 24 lelőhely kerámiaanyagában jelentkeznek, amelyek a dunai szállítmányozási út mellett a provincia centrális területein is megjelennek.[488] Pannoniával ellentétben nagy a festett feliratos (*tituli picti*), illetve pecsételt példányok száma. A szarmata Barbaricummal szomszédos területekről (Tibiscum, Drobeta, Romula) dokumentált pl. a görög nyelvű ΠΑΥΛΟΥ bélyeg. A típus tömeges importjával a 2–3. század folyamán lehet számolni.[489]

2.3.6. Egyéb amphora-típusok a szarmata Barbaricumban[490]

A provinciális leletanyagban azonosított számtalan szállítóedény-típus közül több szempontból is valószínűtlen, hogy kizárólag a Dressel 24/Zeest 90 érte el a szarmata szállásterületet. Egyrészt a szarmaták felé biztosan elosztóközpontokként funkcionáló Aquincumba az amphora kereskedelem 2. fázisában (2. század második fele – 4. század eleje) a tárgyalt formával együtt más K-i eredetű, szintén bor szállítására specializált formák is érkeztek (ún. „*amphorae packages*" részeként). Ilyen például a szintén Asia Minor Ny-i

[483] HÁRSHEGYI–OTTOMÁNYI 2013, 484.
[484] Jelen dolgozat témája szempontjából fontos kiemelni azonban, hogy ezek közül csupán Singidunum és Viminacium esik a szarmata Barbaricummal szomszédos szakaszra (az elterjedési térképhez lásd BJELAJAC 1996, 54).
[485] BJELAJAC 1996, 53–55.
[486] ARDEŢ 2006, 106.
[487] A gyártási körzet relatív közelségének jelentőségét hangsúlyozza, hogy a daciai lelőhelyű borszállító amphorák között az ázsiai eredetű darabok aránya 45% a korszakban (ARDEŢ 2007, 176, Fig. 4).
[488] Az A. Ardeţ által hivatkozott lelőhelyek alapján készült térképpel lásd SZEBENYI 2017a, 3. kép.
[489] ARDEŢ 2006, 106–108.
[490] Az alföldi szakirodalom általánosan a téma kutatásának részfejezeteként kezeli az ún. „barbár amphora-másolatok" kérdését is. Jelen dolgozatban a tárgytípusról bővebben lásd a 2. függelék vonatkozó részét!

részéről származó Käpitan II típus, amely a 2. század vége és a 3. század eleje között a K-i szállítóedények leggyakoribb fajtát képviseli a *ripa Pannonica* mentén,[491] vagy a térségben ugyancsak igen gyakori, a 2–3. században hasonló területen elterjedő Bojović 549/554 típus.[492] A korszakban a Dressel 24/Zeest 90 típussal azonos térségből (Égeikum/Asia Minor) érkezett az importált amphorák 57%-a.[493]

Aquincum előteréből Pető M. több lehetséges, a Dressel 24/Zeest 90 típustól eltérő példányt is közöl: Soroksár, Várhegy III. munkahelyen, a 2–3. század fordulójára keltezhető szarmata településrészletről egy nyers színű, tagolt szalagfüles töredéket Kelemen 16 típusú amphoraként azonosít.[494] Bár az említett, többek között bor vagy gyógynövényekkel kevert bor szállítására használt típus valóban ismert akár 3. századi kontextusból is, a fültöredék metrikus jellemzői magukban is erősen kétségessé teszik a meghatározás helyességét.[495] Szintén szállítóedény részeként határoz meg egy erős korongolásnyomokat mutató, fehéres–barnás színű, hengeres peremtöredéket (pá: 11,5) Dunaharaszti, Taksony határa II. munkahely 11. objektumából. Utóbbi darab meghatározásával publikálója nem próbálkozik.[496] A Pető M. által hivatkozott soroksári és a dunaharaszti darabok amphoraként történő azonosítása nagyon bizonytalan, a töredékek a jellegzetes részletek hiányában nem köthetők egyértelműen formához. Nagyobb valószínűséggel tartozhatnak inkább nyers színű (bevonat nélküli) korsókhoz, amelyek hasonlóan ritka típusát képezik a helyi importkerámiának.

A Rosta–Lichtenstein szerzőpáros Kiskunhalas, Tesco lelőhely import kerámiaanyagában az amphoráknak legalább 3 különböző variánsát azonosítja. Az üllői lelőhely kapcsán is tárgyalt Dressel 24/Zeest 90 típusú szállítóedények mellett két másik fajta, nagy valószínűséggel É-Afrikából származó típus jelenlétét feltételezik a településen, azonban további meghatározásukat nem közlik. A táblákon szerepeltetett fekete-fehér fényképeken sajnos csak az előbbihez tartozó engobe bevonatos, bordázott felületű oldaltöredékek figyelhetők meg.[497]

[491] HÁRSHEGYI 2004, 116; HÁRSHEGYI 2008, 173, Fig. 1, Fig. 3.
[492] HÁRSHEGYI 2008, 174, Fig. 1, Fig. 3, Fig. 7.
[493] HÁRSHEGYI 2016, 432, Fig. 2c.
[494] PETŐ 1992, 8, 6. kép 11.
[495] A Kelemen M. által közölt táblákon a nyakra támaszkodó fül legalább kb. 25–30 cm hosszan egyenesen halad a perem felé, majd ott hajlik élesen vissza (KELEMEN 1990, 154–159, Fig. 2). Ezzel szemben a Pető M. által publikált tárgyrajzon a fül már kb. 10 cm után is élesen ívelődni kezd az edénytest felé, ami nagy valószínűséggel egy lényegesen kisebb méretű edényre utalhat.
[496] A szarmata településrészlet a 3. század első harmadára datálható. PETŐ 1992, 13, 6. kép 4.
[497] A meghatározás hitelességét nagyban alátámasztja, hogy az információk forrásaként a provinciális kutatásban jártas konzulensre (Hárshegyi P.) hivatkoznak (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 97, 34. lábjegyzet, 15. kép).

2.4. BEVONATOS KERÁMIA (*Glanztonware*) (III.) (Kat. 912–2795)

Az alföldi szarmata Barbaricumból ismert provinciális eredetű, bevonatos kerámia kiemelkedő mennyisége ellenére is komoly kutatási hiányosságokkal küzd,[498] míg érdemi figyelmet kizárólagosan a területileg és/vagy formailag jól elkülönülő csoportok kaptak.[499] A dél-alföldi leletanyag alapján a szarmata Barbaricum kutatásában csupán Sóskuti K. foglalkozott szélesebb földrajzi nézőpontból az anyagcsoporttal. 2010-ben, a Pusztaszer–Algyő közötti gázvezeték megelőző feltárásának kerámiaanyaga kapcsán, a „festett edényeket" a „tartományi kereskedelem" fázisához köti (a szarmata–római kapcsolatrendszer 1. periódusa), majd fajsúlyuk elvesztésével a 2. század végén, a terra sigillaták tömeges megjelenésével párhuzamosan, számol (ún. „birodalmi fázis", a kapcsolatok 2. periódusa).[500] Korhatározásukat később a bevonat jellegének változása alapján a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros árnyalja. Legkorábbinak a reduktív égetésű, szürke bevonatos árut tartják, amely szórványosan már a 2. század elejétől is érkezhetett a szarmata szállásterületre. Az oxidatív égetésű edények közül a „barnás, fémes fényű" darabokat a 2. század első felére datálják, míg a „gyengébb minőségű", világosabb narancs bevonatos áru véleményük szerint csak a westerndorfi–pfaffenhofeni áru behozatalának visszaesésével, a 3. század közepétől/második harmadától jelenhetett meg.[501] A tárgytípus tömeges használatával a 2. század vége és a 3. század első fele között számolnak. A dél-alföldi Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről származó, gazdag bevonatos import kerámiaanyag kapcsán felvetik a proveniencia kérdését is: származási helyükként elsődlegesen Pannoniát jelölik meg, ám felhívják a figyelmet a tárgytípus frekventált jelenlétére Moesiában is. A bevonattípusra jellemző félgömbös tálforma daciai népszerűtlensége alapján a K-i eredetet kizárják.[502]

A tárgyalt anyagtípusnak a bevonat alapján történő keltezése több szempontból is hibás gondolat. Egyrészt már maga a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros is megjegyzi, hogy a (szerzők megfogalmazásában) „magas fémtartalmú festékek" másodlagos hatásként a talajban

[498] A barbaricumi szakirodalom nem tesz érdemi különbséget a festés és a fejezetben tárgyalt bevonatok (*Glanztonüberzug/Sinterengobe*) között, mindkét csoportra általánosan a „festett kerámia" terminológia alatt hivatkozik (a kérdésről részletesebben lásd jelen dolgozat 1.4.1.3. fejezetét!). Számos esetben vezethet ez félreértésekhez: pl. Vörös G. Sándorfalva, Eperjes késő szarmata településén „vörössel festett" edényekről számol be. A darabok a leletanyag I. csoportjához tartoznak, dörzstálakkal és késői üvegpoharakkal együtt kerültek elő (VÖRÖS 1982, 29). Képanyag hiányában nem dönthető el, hogy római import tárgyakról vagy ezek más technikával készült helyi másolatairól van-e szó (utóbbihoz lásd jelen dolgozat X. anyagcsoportját).

[499] Lásd pl. a meredek falú, barbotindíszes tálakat (IIIB/I.1a. típus) (KOROM 2005), illetve a kónikus hasú tálakat (IIIC. főcsoport) (KOROM 2015).

[500] SÓSKUTI 2010, 181–183.

[501] Maróti É. a pecsételt kerámia kelet-pannoniai csoportja alapján kiemeli, hogy a korai darabok jellemzően reduktív égetésűek, míg a vörös szín a későbbi példányoknál dominál (MARÓTI 1987, 81).

[502] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 69–72. A Timoc–Szentmiklosi szerzőpáros a Foeni, Selişte (Fény, Románia) lelőhelyről származó vörös bevonatos töredék kapcsán Dacia és Moesia Superior tartományokat jelöli meg származási helyként (TIMOC–SZENTMIKLOSI 2008, 118).

oxidálódva megváltoztathatják a színüket.[503] Szintén erre a jelenségre hívja fel a figyelmet a Szabó–Vaday szerzőpáros is, miszerint „a vörös alapszínű, fémesen csillogó, fémtartalmú festékek" a különböző talajtípusokban oxidálódva felvehetnek barnásvörös árnyalatokat is.[504] Emellett a bevonat színe a felületi vastagság függvénye is lehet, amely több körülményből adódóan is változhat a teljes edény felületén (pl. megfolyások, a külső felszín egyenetlenségei).[505] Ennek megfelelően az erősen fragmentálódott településanyagokban az adott kerámiatöredéken megfigyelhető szín rendkívül esetleges, magában nem reprezentálja az edény teljes egészét.

Üllő 5–9. lelőhelyen a bevonatos tételek képviselik a teljes római eredetű kerámiaanyag legnagyobb csoportját [3. kép]. Az anyagcsoporton belüli, formai alapú eloszlásuk rendkívül egyenetlen képet mutat [12. kép], ami a többi importált edénytípussal (a bevonattól elvonatkoztatott) összevetésben lényegi mennyiségi kiugrást csupán a félgömbös alapformájú tálak (IIIE. csoport, 1259 tétel), illetve a fazékszerű edények/korsók (IIIH. csoport, 289 tétel) vonatkozásában képvisel.[506] A bevonatos kerámián belül egyértelmű a helyi közösségek által megszokott alapformák dominanciája: kiemelkedő a félgömbös alapformájú tálformák részesedése (IIIE. csoport, a bevonatos tételek 66,8%-a), illetve az egy- és kétfülű korsók aránya (IIIH. csoport, a bevonatos tételek 15,3%-a) szintén kiugró a szarmata keramika formavilágától messzebb eső edénytípusokhoz viszonyítva (ezek aránya a bevonatos kerámián belül a 0,3–2,5% intervallumban változik, összesen is csupán 17,9%-ot érnek el).[507]

---

[503] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 68. Példaként hivatkozhatunk az üllői leletanyagból a Kat. 1075 számú, oxidatív égetésű tételre [99. tábla 2b]. Az összeillő (ragasztott) töredékek bevonatának árnyalata jól megfigyelhetően a törés vonalában változik. Utóbbi illesztés az egymással szemközt pozícionált másodlagosan furatok alapján megegyezhet az antik törés vonalával. A töredékek ugyanazon objektumból származnak. Ugyanerre a jelenségre mutat rá Nagy A. az aquincumi pecsételt díszű leletanyag kapcsán: „*However one cannot classify the vessels by their colour and the slip*." A szerző megfigyelései szerint bizonyos talajtípusokban (főként a talajvizesebb lelőhelyeken) a bevonat lehámlik, míg az edény alapanyaga puhábbá válik. Mindezt bizonyítják az összeillő, ám különböző anyagminőségű edénytöredékek (NAGY 2017, 28, Fig. 33).

[504] SZABÓ–VADAY 2009, 135. lábjegyzet.

[505] Utóbbi jelenséget rendkívül jól reprezentálja az üllői Kat. 2333 tétel [232. tábla 1a–c], amelynek felületén a narancsos alapszínre jól láthatóan húzódik rá a sötétebb, vöröses-barna, vastagabb bevonat-rész (a perem alatt megült bevonat egy sávban még sötétebb árnyalatot vesz fel!). Rendkívül érdekes a nyak tájékán látható kisebb folt, amelynek belsejében az elhúzás nyomai talán ecsettel történő javításra utalhatnak (vagy talán a bevonat felületi vastagságát kívánták csökkenteni annak oldalirányú elhúzásával) [232. tábla 1c].

[506] A leggyakoribb formákként a terra sigillatákat (737 tétel), az amphorákat (174 tétel), illetve a sávos festéssel jelentkező korsóformákat (112 tétel) említhetjük. A teljes katalógussal lásd a 7B függeléket!

[507] Az arányok érdemben nem változnak akkor sem, ha a bizonytalan tételeket kizárjuk a vizsgálat köréből: ennek megfelelően a tálakhoz és a korsókhoz sorolt oldaltöredékek, a talpgyűrűs aljtöredékek, illetve a formailag meghatározhatatlan tételek figyelmen kívül hagyásával az elemezhető leletanyag mennyisége 733 tételre csökken (a III. anyagcsoportnak csupán 38,9%-át tekinthetjük így formai alapon értelmezhetőnek!). Az edénytípusok aránya ebben az adatsorban a következőképpen alakul: IIIA. 4,2%; IIIB. 3%; IIIC. 6,5%; IIID. 0,7%, IIIE. 69,7%, IIIF. 2,6%, IIIG. 3,7%, IIIH. 9,6%.

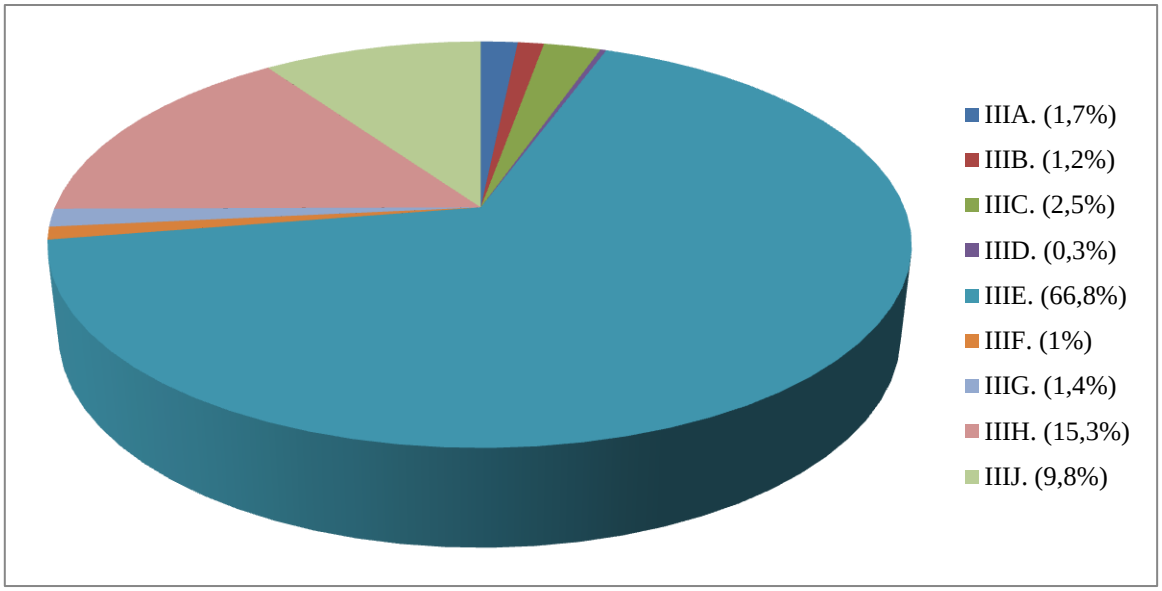

12. kép: A bevonatos kerámia (*Glanztonware*) formai spektruma, a teljes tipológiai felosztás alapján.[508] A formai csoportok rövidítéseinek feloldásai a következők: IIIA.: tányérok és sekély tálak; IIIB.: barbotindíszes kerámia; IIIC.: kónikus hasú csészék/tálak; IIID.: vékony falú edénytípusok; IIIE.: félgömbös alapformára visszavezethető csészék/tálak; IIIF.: egyéb, szarmata közegben ritka táltípusok; IIIG.: kisméretű ivóedények (poharak, csészék, bögrék, gömbtestű edények); IIIH.: fazékszerű edények és korsók; IIIJ.: formailag meghatározhatatlan, bevonatos töredékek.

Mindezt kiegészíthetjük a bevonatos edénytípusokon belül a formai változatok heterogenitásával (értsd az abszolút tételszám altípusonkénti megoszlásával): míg a félgömbös csészék/tálak (IIIE.) csoportján belül, a peremkialakítás alapján elkülöníthető 65 altípusba átlagban 7,8 tétel tartozik, addig a fazekak/korsók (IIIH.) esetében ez 17 altípusra vetítve csupán 2,3! Bár utóbbi értékek egymáshoz viszonyított aránya közel egyezik a hivatkozott anyagcsoportok mennyiségi arányával (4:1), a kisebb esetszámú csoportok is a korsókhoz hasonló értéket mutatnak, annak ellenére, hogy mennyiségük összehasonlítása még szélsőségesebben viszonyul a félgömbös tálakhoz (pl. a IIIA. esetében 40:1).[509] A jelenség jól kifejezi a szarmata közösségekben a fokozott igényt a félgömbös tálforma iránt, így az homogénebb árukínálat mellett tűnhetett fel a piacokon.[510]

[508] A tipológiai csoportok megnevezésében az I [i] jelzet kihagyását technikai okok indokolták.
[509] Lásd pl. a barbotindíszes edényeket (IIIB): 2; a tányérformákat (IIIA): 2,2; a poharakat/gömbtestű edényeket (IIIG): 3,6; a kónikus hasú tálakat (IIIC): 4.
[510] Meg kell jegyezni azonban, hogy a provinciális leletanyagokban is a táltípusok képezik a vezérformát a bevonatos kerámia csoportján belül: a carnuntumi auxiliáris táborban a tálak dominálnak (*Schüsseln*, 58,1%), míg a másik leggyakoribb formát a tányérok képviselik (*Teller*, 8,3%) (ADLER-WÖLFL 2004, 32, Abb. 9).

A III. anyagcsoport általános jellemzője a felületet általában vastagabb rétegben fedő bevonat (*Glanztonüberzug/Sinterengobe*).[511] Utóbbi összetételéből adódóan, utólagos felületkezelés nélkül is rendelkezik saját fénnyel, ám ez az erősen kopott településanyagban csak korlátozott mértékben figyelhető meg (az esetek 8,4%-ában a bevonat mattan jelentkezik). A leletanyag értékelhető részében a bevonat fényének erőssége kiegyenlített spektrumok között változik: a töredékek 35%-ban gyenge fényűek, 21,7%-ban közepes fényűek, míg 34,9%-ban erős fényűek. A makroszkópos vizsgálat útján megfigyelhető csillogás a bevonatok felszínén[512] jelentkező rendkívül vékony, üvegesedett filmréteg korróziójához köthető, gyakran fémesen csillogó („aranyos") színe nem állhat kapcsolatban a bevonat kémiai összetételével.[513] Mindezt igazolhatja, hogy ilyen jelenség csak a kevésbé kopott, erős fényű bevonatokon azonosítható.[514] A felületkezelés felvitele meghatározó részben mártásos technikával történhetett, amely során a fazekasmester gyakran ráfogott a már bevonatozott felületre.[515] Ennek megfelelően relatíve gyakoriak a jól azonosítható ujjlenyomatok (180 tétel, 4,55%).[516] Szintén ilyen technológiát bizonyítanak azok a tálak is, amelyeknél a hason, az ujjak helyén az egyszeri merítés során nyers színű maradt a felület (pl. Kat. 1490) [164. tábla 3];[517] illetve egészen a perem éléig húzódóan a belső felület

[511] A IIIE. anyagcsoporthoz sorolt 1884 tétel közül csupán 22 (1,2%) esetében nem azonosítható egyértelműen bevonat, míg 244 alkalommal (12,9%) lehet kérdéses, hogy a jellegzetes *Glanztonüberzug/Sinterengobe* fedi-e az adott töredéket. A bizonytalanságokat eredményezheti utólagos hatás okozta jelenség is (pl. másodlagos égés, kedvezőtlen talajviszonyok).

[512] A magas fényű felületek irizáló fénytörését az esetek kétharmadában (68%) lehetett megfigyelni, amely a makroszkópos vizsgálat során, főként oldalirányú megvilágítás mellett, fémes („aranyos") csillogással jelentkezett. A jó minőségű darabok további harmadánál (32%) a felszíni üvegesedett réteg oxidációja nem történt meg, ezek makroszkópos vizsgálat alapján semleges („lakkos") fényűekként írhatók le.

[513] Meg kell jegyezni azonban, hogy ennek lehetősége sem zárható ki minden esetben a hasonló „szinterelt" bevonatoknál: a fekete bevonatú görög edények bizonyos típusainál a felület enyhén irizáló fényét a magnetit részecskék eltérő fénytöréséhez, illetve azok jellegzetes elrendezéséhez kötik a természettudományokon alapuló kutatások (részletekhez lásd VENDRELL-SAZ 1991, 110–111).

[514] Az antik görög kerámiaedények hasonló bevonatán („*Attic black gloss*") végzett elektronmikroszkópos vizsgálatok igazolták egy 0,1 mikron vastagságú üveges réteg („*glassy film*") jelenlétét (a bevonat vastagsága általánosan 20 mikron körüli) (MANIATIS–ALOUPI–STALIOS 1993, 30–33, Fig. 6b).

[515] Hasonló jelenség leírásával a barbotindíszes kerámia esetében lásd KOROM 2005, 72. Ettől eltérő technológia ritkán feltételezhető csupán: a Kat. 1243 tétel esetében félgömbös tálon látszik egyértelműen szélesebb ecsetnyom [124. tábla 1a–b].

[516] Meg kell jegyezni azonban, hogy maguk az ujjlenyomatok egymagukban nem jelölik meg az említett technológiát, hiszen megfigyelhetők az ecsettel kivitelezett, sávos festésű edényeken is (utóbbi edénytípusnál 12 tételen látszik). Az ujjlenyomatokban rejlő lehetőségekre a jövő kutatásában lásd ALBERT-WEISS–OSMAN–VALESKE 2019. Kérdéseket vethetnek fel a látszólag az alapanyagba mélyedő ujjnyomok, amelyek egyaránt kialakulhattak a bevonat felvitele előtt, vagy az edény szuszpenzióba mártása után újra megpuhuló felület megérintése után is (a technológiai háttérhez lásd GEBAUER 1985, 90–92).

[517] A jelenség a néprajzi fazekasságban ismert: előfordulhat, hogy az edényt a fazekas csak az oldalán tudja megfogni mártás/merítés közben, ilyenkor a szorosan tartott tárgynál az ujjnyomok helye bevonat nélkül marad, míg laza tartásnál részben beszivárog a szuszpenzió az ujjbegy és az edényfal közé (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 56). A vizsgált leletanyagban mindkettőre láthatunk példát, míg bizonyos, korábban már említett esetekben (a néprajzi párhuzamok alapján is) feltételezhetjük a hiátusok ecsettel történő javítását is.

vastagabb/lepattogzó bevonata feltételezi,[518] hogy az tartósan hígabb bevonatot tartalmazott/kétszeresen történt meg a bevonat felhordása (pl. Kat. 1486) [165. tábla 1].[519]

A szarmata Barbaricum piacaira jellemzően a vörös/narancsvörös/barnásvörös árnyalatú bevonattal ellátott edények találtak utat, a reduktív égetésű áru (sötétszürke/fekete bevonattal) részesedése lényegesen alacsonyabb. A nagyobb dél-alföldi szarmata települések leletanyaga jól reprezentálhatja az oxidatív és a reduktív anyagcsoportok egymáshoz viszonyított mennyiségét: pl. Bugac, Bimbó határrész lelőhelyen arányuk 24:3.[520] Az anyagcsoport pecsételt díszű darabjai ennél összetettebb képet mutatnak, hiszen említhetünk olyan teljes leletegyüttest is, amely kizárólag reduktív égetésű áruból épül fel.[521] Az oxidatív példányokkal együttes előfordulásuk is kiegyensúlyozott vagy a reduktív áru felé hajló képet rajzol ki: Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyen a 16 pecsételt edény közül 8 szürke, míg 8 téglaszínűhöz közeli (5 téglaszínű, 3 sárgás) anyagú,[522] míg Fót, 8/22. lelőhelyen arányuk 8:3-hoz a reduktív égetésűek javára.[523] A jelenségre a kutatás jelen állása szerint a kelet-pannoniai pecsételt kerámia ilyen jellegű árukínálata lehet a magyarázat, amelyet a szarmaták a kevésbé népszerű szürke/fekete bevonat ellenére is megvásároltak ornamentikája miatt.[524] A szomszédos germán Barbaricumban, a szarmata területekkel ellentétes tendenciaként, a bevonatos áru (*Glanztonware*) szürke/fekete spektrumának egyértelmű túlsúlya tapasztalható a pecsételt díszítés nélküli árutípusban is,[525] amely a barbár közösségek ízlése közötti különbségekre hívhatja fel a figyelmet. A vizsgált üllői leletanyag a korábban említett adatsorokat erősíti: több mint egyértelmű az oxidatív égetésű áru dominanciája (jelen esetben

[518] Az Augstból származó bevonatos edények esetében W. C. Alexander is tesz megfigyeléseket az oxidatív égetésű áru színének és a *Glanztonüberzug* vastagságának kapcsolatáról (értsd a vastagabb bevonat sötétebb színárnyalatot eredményez). A kutató nem tartja valószínűnek, hogy a fazekasok szándékosan használták volna ki ezt a jelenséget (ALEXANDER 1975, 12).

[519] Ez szintén a bevonat felvitelét végző fazekas technológiai hibájaként értelmezhető, hiszen a merítés alkalmával a függőlegesen bemártott edény peremén nem szabadna átfolynia a szuszpenziónak. A belső felszín kettős bevonatozásának oka lehet, hogy elsőként mindig a belső felület „kiöntésére" kerül sor, majd a külső felszín mártására (a modern folyamathoz lásd GEBUAER 1985, 90, 105).A néprajzi gyakorlatban a tálakat inkább merítik (a belsejével felfelé fordítva, hintáztató mozdulattal, oldalirányban „húzzák át" a földfestékkel teli tárolóedényen), így kerülve el, hogy a bevonat megüljön az edény belsejében (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 55–56).

[520] SÓSKUTI 2018b, 148–149, 19. kép 3–4.

[521] Pl. Veresegyháza, Álomhegy lelőhelyről (4 db) (MARÓTI 1985, 124).

[522] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 71.

[523] MARÓTI 2004, 213–214.

[524] A későbbiekben a barbaricumi párhuzamok kapcsán említésre kerülő reduktív égetésű áru ennek ellenére bizonyítja a terméktípus ritkás jelenlétét a szarmata szállásterületen a pecsételt kerámián túl is (jellemzően temetők anyagából származóan!). Bár az erősen kopott telepanyagokban a helyi fazekastermékekkel hasonlóságokat mutató provinciális eredetű szürke kerámia talán a jelenleg kimutatottnál magasabb számban bújhat meg a múzeumi gyűjteményekben (részben az objektív meghatározás nehézségei, részben emberi mulasztás miatt), ám a hivatkozott szélsőséges különbségek okán az üllői leletanyag mutatta tendenciát még a bizonytalansági tényező mellett is valóságosnak tarthatjuk.

[525] Legújabban lásd pl. Ipolytölgyes, Tsz-major lelőhely kvád településének leletanyagában: nagyobb formavariációban (pl. fogaskarcolt, félgömbös tál; *Ringschüssel*) kizárólagosan fekete bevonatos kerámia került elő (SOÓS–JUHÁSZ–MOLNÁR 2021, 92, 8. tábla 6–10).

1874:10, így a reduktív áru aránya mindössze 0,6%!).[526] A bevonat színmeghatározása közel egyenlő arányban mutatja a narancs/vörös (a 7A. függelék 5–10. színkódjai), illetve a barna (12–14. színkódok) árnyalatokat, míg a piros és a barna halványabb színvilága általánosan a vékonyabb bevonatfoltokat jellemzi (4. és 11. színkódok).[527] A bevonat tekintetében nem mutathatók ki egyértelmű különbségek az edényformák között.

Bár az anyagminőség viszonylatában feltételezhetünk bizonyos fokú többgyökerűséget a III. anyagcsoport edénytípusai között (bizonyíthatóan lásd köztük pl. a IIIC/II. főcsoportot), [528] megnevezhetünk olyan általános jellemzőket, amelyek a jellegzetes bevonaton túl is elkülönítik az anyagcsoportot a római import kerámia többi részétől. Egységesnek tűnik az égetéstechnológia magas foka: egyaránt ezt mutatja a törésfelület egyenletes színe (a teljes bevonatos leletanyag 69,5%-a), illetve a keményre égett anyag.[529] A többi provinciális áruval összevetésben feltűnően magas a szappanos tapintású darabok részesedése (mindössze 12,3%, ám egyben ez a teljes vizsgált leletanyagból ismert szappanos tapintású tételek 94,7%-a!). Hasonlóan az ide sorolt leletanyag egészét a mészzárványokban gazdag agyagtípusokhoz (pl. ún. „kiscelli-agyag") köti a meszes eredetű szennyeződések makroszkóposan is azonosítható nagyobb aránya (78,23%). [530] A bevonatos edények anyagminőségének egyedi jelensége a Kat. 1560 (félgömbös tál talptöredéke, IIIE/IX.1a1. típus) esetében legjobban dokumentálható zárványtípus [173. tábla 3; 183. tábla 11]. A lepattanó felszín alatt közvetlenül jelentkező mészkukacban szabályos elrendezésben, közel azonos méretű, gömbölyded, barnás/vörösesbarnás, kemény elemek figyelhetők meg sorba rendeződve [13. kép 1–2]. Ritkábban regisztrálható a jelenség a közbenső elemek nélkül is, ám a lepattant felület így is az előzőekhez hasonló szerkezetet örököl (pl. Kat. 1386) [13. kép 3]. A szándékos tevékenység általi képződésüket szabályosságuk és relatív egységességük

[526] Utóbbi mennyiség felét is a kónikus hasú tálak vonatkozó csoportja teszi ki (IIIC/I.1–2. csoport, 5 tétel), mindegyikük pecsételt díszű. Emellett az üllői, kelet-pannoniai típusú pecsételt kerámia (IIIJ/I.1. csoport) aránya a barbaricumi átlaghoz közelít: 1:2-höz a téglaszínűek javára.

[527] A bevonatokon megjelenő színárnyalatok csökkenő gyakoriságban a következők (a színkódok feloldását lásd a 7A függelék 61. ábráján!): 13 (15,5%); 5 (13,5%); 8 (11,5%); 14 (10,7%); 12 (10,4%); 10 (9,8%); 9 (8,2%); 6 (7,8%); 7 (7,7%); 4 (1,9%); 11 (1,4%); 21 (1,3%); 20 (0,3%). A százalékos arányok a korábban említett egy edényen belüli színváltozások miatt az összes megjelenő alapárnyalat közötti részesedést mutatják, az általánosan kisebb töredékek miatt jelen esetben nem különítettem el az „alapszíneket" és a „foltokat/megfolyásokat".

[528] Talán ennek következményei lehetnek több, az adatbázisban rögzített paraméter lekérdezésének szokatlanul kiegyensúlyozott arányszámai, amelyek nem életszerűek az egységesebb formai képet mutató anyagcsoportokkal összevetésben. Lásd pl. a homok szemcseméretét (G1) (2: 33%, 3: 38,1%, 3: 28,3%) vagy a törésfelület homogenitását (F1) (1: 33,1%, 2: 30,5%, 3: 32,9%) (feloldásukat lásd az 7A függelékben!).

[529] A karcolható (puha, kissé puha) és a nem karcolható (kemény, igen kemény) felületek arány közel 1:2. A sima tapintású töredékek magas arányát (61,7%) ezen felül az általánosan bevonattal fedett felületekhez köthetjük.

[530] Ugyanezt erősítik meg a kónikus hasú tálakon végzett anyagvizsgálatok is, ezekhez lásd SZEBENYI et al. 2014, 45, 6. ábra; KOROM 2015, 177, 10. kép 2–3.

ellenére is teljes mértékben elvethetjük, hiszen csupán a szerencsés esetekben válnak láthatóvá, a felszín vékonyabb rétege alatt helyezkednek el.[531]

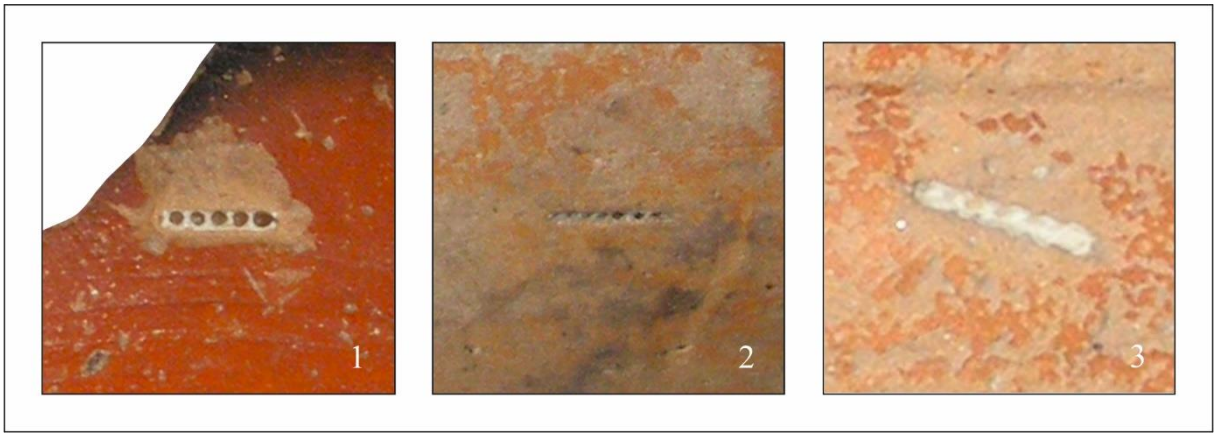

13. kép: Részletfotók a meszes alapú zárványtípusról. 1: Kat. 1560; 2: Kat. 1235; 3: Kat. 1386 (M 3:1).

2.4.1. Terminológia és tipológia: a *Pannonische Glanztonware* (PGW) fogalom használatának keretei

Az edénytípuson megjelenő bevonat megnevezésének terminológiájára a disszertációm korábbi fejezetében már részletesen kitértem (lásd 1.4.1.3. fejezet). Problémásabb azonban az ilyen bevonatú edények (III. főcsoport) szakirodalom szerinti helyes alcsoportokba sorolása.

Bár pusztán a bevonat alapján meghatározható egy árutípus „*Glanztonware*" (GW) elnevezéssel, ezen belül elkülöníthető egy jellegzetesen a pannoniai fazekashagyományokban gyökerező csoport „*pannonische Glanztonware*" (a továbbiakban PGW) névvel.[532] I. Berger–Pavić 2021-ben közölt meghatározása szerint a PGW kifejezés a 2–4. század között készült, főként vastagabb falú edények csoportját fedi (átlagos falvastagságuk 0,5–0,8 cm között változik), amelyek formavilágukban (a gyakorta egyedi karakter mellett) elsődlegesen a terra sigillaták formakincsére vezethetők vissza. A szakirodalom jellemzőjükként leggyakrabban a szintén a terra sigillaták reliefes ornamentikájának alapján kialakult bepecsételt díszítést jelöli meg, amely azonban nem kizárólagos jelentőségű meghatározásukban: ÉNy-Pannoniában az ilyen díszű áru aránya lelőhelyenként kevesebb, mint 10% a PGW spektrumba sorolható, bevonatos edények csoportján belül. Égetésük technikája alapján egyaránt a PGW-hez

[531] Archeometriai vizsgálatok a szennyeződés jellegének meghatározásához egyelőre nem készültek. A kollégákkal történt konzultációk kapcsán a Dani Jánossal lefolytatott személyes beszélgetésünkre hivatkoznék itt (amit ezúton is köszönök neki!): a megfigyelt szabályos elemek talán az üledékes mészkőben, természetes úton, horizontálisan lerakódott, kisméretű csigaházak lehetnek.

[532] Delbó G. doktori dolgozatában a PGW csoporthoz sorolja a Noricum, Moesia, Dacia, Thracia, illetve a Barbaricum területén készült bevonatos, pecsételt kerámiát is (DELBÓ 2019, 124). Az importált provinciális darabokkal szemben a barbárföldi gyártmányok ide tartozását a készítéstechnika különbségei okán érdemben cáfolhatjuk (lásd jelen dolgozat 2. függelékét!).

sorolható a téglaszínű–vörös törésfelületet mutató, oxidációs égetésű (vagy redukciós égetésű, majd reoxidált) árutípus (*Modus A*), illetve a barna–sötétszürke törésfelületű, redukciós égetésű árutípust (*Modus B*). A bevonat színének spektruma az égetéstechnika viszonylatában változik: a *Modus A* esetében sárgás–narancssárgás árnyalatok, míg a *Modus B* esetében a barna, a szürke és a fekete árnyalatai dokumentálhatók.[533]

A PGW fentebb körülírt anyagminőségi jellemzői azonban határozottan nem különülnek el a hasonló jellegű, a szintén a *Glanztonware* tárgykörébe eső árucsoportoktól. Jól példázhatja ezt a terra sigillata másolatként értelmezhető edények köre („*Terra Sigillata-Imitationen*": tányér-, csésze- és tálformák), amelyek akár a PGW-vel közös műhelyekben is készülhettek. A más terra sigillata előképek mellett a *Modus A* anyagminőségbe tartozó árutól elsősorban csupán vékonyabb falvastagságuk különbözteti meg őket, míg az anyagminőség alapján történő meghatározás bizonytalanságát tovább növelheti, hogy a terra sigillata másolatok csoportjába szintén sorolhatók reduktív égetésű edények is.[534] A *Glanztonware* leletcsoportján belül így rendkívül problémás lehet a hiányos profilú töredékek pontos altípusba sorolása, míg akár a bevonatos finomkerámia (*Feinkeramik*) csoportba eső edényekkel is lehetnek átfedések (pl. vékony falú, barbotindíszes kerámia).[535] A fentiekben leírtaknak megfelelően így a bevonat alapján a *Glanztonware* csoportba sorolható töredékeket formai tipológiai rendszerbe foglalva közlöm, az egyes altípusok esetében kiemelve, ha azok a szakirodalom alapján a PGW formaspektrumban megjelennek.[536] A vizsgált üllői anyagban egyértelműen jelentkeznek a szakirodalom hagyományai szerint a PGW csoportba tartozó formák (pl. a IIIA/I., illetve a IIIE. bizonyos alcsoportjai), ám a bevonatos edénytípusok nagyobb hányada biztosan nem sorolható ide (pl. IIIA/II., IIIB., IIID., IIIF., IIIG/II–III., IIIH.).

A provinciában megfigyelhető tendenciákat igazolva a szarmata Barbaricumban is a formavilág közel ugyanazon elemeit figyelhetjük meg a bevonatos és a nyers színű kerámiaedényeken is.[537] Ennek megfelelően a leletanyag tipokronológiai meghatározását

[533] MÜLLER et al. 2021, 49. A leletcsoport ugyanilyen körülírásával korábban lásd ADLER–WÖLFL 2004, 89–96; LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 58–59.
[534] Elméleti szinten így valójában elképzelhető, hogy csupán formai alapon egy adott edény párhuzamosan besorolható a „PGW" és „terra sigillata másolat" spektrumba is (LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 58).
[535] MÜLLER et al. 2021, 49–50.
[536] Az említett bizonytalansági faktor miatt ilyen megoldással lásd I. Berger-Pavić anyagközlését Wien 3, Rennenweg 44 lelőhelyre (Bécs, Ausztria) vonatkozóan (MÜLLER et al. 2021, 49–138, Abb. 8–9).
[537] A szarmata szállásterületre a provinciális közegben nagyrészt szemcsés, nyers színű kivitelben készült edények bevonatos variánsai jutottak el. Az üllői leletanyag említésre kerülő tárgytípusai mellett a jelenséget igazolják az alföldi Barbaricum más lelőhelyei is. Példaként hivatkozhatunk a Madaras, Halmok lelőhely 616. sírjából származó festett felületű, egyfülű, a fenék felé erősen szűkülő testű bögréjére (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 162, 122. tábla 2). Az edény formai párhuzama keményebb-szemcsés anyagminőségben, bevonat nélkül több

torzítaná, ha csupán a bevonat jellege alapján kezelném külön a bemutatott formák provinciális vagy barbaricumi párhuzamait. A vizsgált lelőhelyen a leletanyag alapvető összetétele miatt ez a kettősség nem figyelhető meg (lásd az V. anyagcsoportot).

2.4.2. TÁNYÉROK ÉS SEKÉLY TÁLAK (IIIA.) (Kat. 912–942)

A szarmata Barbaricum római eredetű kerámiaanyagából az üllőihez hasonló formájú tányérokat/sekély tálakat (*catinus*) nem említhetünk más alföldi lelőhelyről:[538] csupán egy feltételesen a sekélyebb táltípushoz tartozó peremtöredékre hívhatjuk fel a figyelmet Dunakeszi, Alagi-major lelőhelyről.[539] Az edénytípus hiánya az alföldi fazekashagyományban a szarmata közösségek más ízlésvilágát/étkezési szokásait hangsúlyozza ki (a kérdésről bővebben lásd jelen dolgozatban a X/I. típus kapcsán). Az üllői terra sigillata-anyagban a megszokottnál nagyobb arányban megjelenő tányérformák által képviselt jelenséghez kapcsolhatjuk talán a IIIA. főcsoport relatív magas gyakoriságát is (a harmadik leggyakoribb formacsoport a félgömbös tálak és a korsók után a maga 1,7%-ával!).[540] Alapforma tekintetében az üllői tányérok/sekély tálak két főtípusra bonthatók: egyrészt a laposabb, nyitott formákra (IIIA/I. főcsoport, peremátmérőjük átlagban 25 cm), másrészt a magasabb, zártabb formákra (IIIA/II.1. típus, peremátmérőjük átlagban 26 cm; IIIA/II.2. típus, peremátmérőjük átlagban 18 cm). Bár az ívelten kihajló peremű formák általánosan kissé gyakoribbak (a tányérformák 67,7%-a), a csoport heterogén formai képe aligha fejezhet ki az edénytípusra irányuló valós igényt a helyi szarmata közösség részéről (IIIA/I.1–3. csoportok: 1–3 tétel altípusonként).[541]

Az üllői tányérformák kihajló peremű variánsainak (IIIA/I. főcsoport) feldolgozása során a K. Adler-Wölfl által a carnuntumi leletanyag PGW spektrumának elemzésekor kialakított tipológiai csoportokat vettem alapul. Ennek megfelelően az üllői IIIA/I.1a–b. forma a Te 2.5 típusnak (*gerundete Wandung mit Horizontalrand*), a IIIA/I.2a–b. forma a Te

példányban is ismert Aquincum Bécsi úti temetőjéből: lásd pl. a 146. sírból reduktív égetéssel (TOPÁL 1993, 38–39, Pl. 39: 51/2), míg a III. sírcsoport 30. sírjából oxidatív égetéssel (barnás-vörös színben) (TOPÁL 2003, 50–51, Pl. 61: 30/10).

[538] A jelenségre korábban SZEBENYI 2015, 22 már felhívta a figyelmet a leletanyag előzetes feldolgozása során.

[539] KULCSÁR–KOROM 2017, 23. kép 4. A forma hasonlóságot inkább a későbbi, vörös festésű, szarmata másolatokkal mutat (X/I. főcsoport): vízszintesen kihajló, a peremél felé elvékonyodó peremkiképzés, alacsony, függőleges állású oldalfal, majd a fenék fel erősen szűkülő, kónikus test.

[540] Meg kell jegyezni azonban, hogy a bevonatos formák között a Drag. 35/36 terra sigillaták utánzatai képezik a népszerűbb típust, míg a Drag. 32 típushoz köthetők lényegesen ritkábbak (előbbiek háromszor gyakoribbak, arányuk 21:7). A helyi terra sigillata leletanyagban ez az arány (a további tányérformák bevonásával) éppen fordított (3:48!).

[541] A csoporton belül nem látszik érdemi mennyiségi differenciálódás. Pl. Carnuntum vizsgálható adatsorában az erősen kihajló peremű tányérok (Üllőn a IIIA/I.4. típus) aránya kiugróan magas volt (a tányérformák teljes számának 48,6%-a) (ADLER–WÖLFL 2004, Abb. 10). Szintén ennek a típusnak a dominanciája dokumentálható a szomszédos Viminacium bevonatos kerámiaanyagában is (PAVIĆ 2004, 133).

2.6 típusnak (*gerundete Wandung mit Horizontalrand und Randleiste*), a IIIA/I.3a–b. forma a Te 2.3 típusnak (*gerundete Wandung mit ausgebogener Rand*), a IIIA/I.4. forma a Te 2.4 típusnak (*gerundete Wandung mit nach unten gebogener Rand*) feleltethető meg.[542] A carnuntumi, általánosan korai (1. század végi – 2. századi) adatsorok mellett[543] a vizsgált leletanyag vonatkozásában hivatkoznunk kell az azonos tipológiai rendszerre épülő viminaciumi kutatásokra. I. Pavić több típus esetében is egyértelműen állapít meg 2. század végi (170/180-as évek) datálásokat, illetve említ töredékeket 3–4. századi kontextusokból is.[544]

A IIIA/I.1a1. típus kisebb mérettartománya alapján kilóg a vizsgált tányérformák közül, a hasonló formákat a Ny-i kutatás a csészék (*Schalen*) között tárgyalja.[545] A Drag. 35 típusú terra sigillaták másolataként az eredeti forma több változatában is megjelenik provinciális közegben.[546] A IIIA/I.1a2. típus horizontális, hornyolással tagolt peremkiképzése alighanem rokonítható az Aquincum, Bécsi úti temetőből származó, szögletesebb kivitelű példányokkal: pl. a 2. század második harmadára datálható 10. sírból, a 2. század közepére datálható 79. sírból, illetve korábbi leletként a 3–4. századi 170. sír betöltéséből.[547] Karakteres formát képviselnek a IIIA/I.2a–b. csoportokhoz tartozó, függőleges pereméllel hangsúlyozott tányértípusok. A Kat. 919–920 edények (IIIA/I.2a.) pontos párhuzamait említhetjük Pannoniából (Sirmium, Mursa, Cibalae).[548] Az erősebben tagolt Kat. 921 (IIIA/I.2b.) forma egyértelműen terra sigillata előképekre vezethető vissza (Ludowici Tg),[549] a forma provinciális másolatát horizontális füllel ellátva a Rusu-Bolindeţ–Cociş szerzőpáros Napoca korai föld-fa fázisából közli.[550] IIIA/I.3a. forma vörös bevonatos, tökéletes formai párhuzamát említhetjük a 3. századra datálva a Bécsi úti temető (Aquincum) 14. sírjából.[551] Az ívelten,

[542] Vö. ADLER-WÖLFL 2004, 33–36, Abb. 11. A hivatkozott tipológiai rendszer továbbra is meghatározó a tárgytípus provinciális kutatásában: újabban lásd MÜLLER et al. 2021, Typentaf. 1.
[543] További irodalommal lásd ADLER–WÖLFL 2004, 33–35.
[544] PAVIĆ 2004, 133, 135, Taf. 6.
[545] Lásd ADLER–WÖLFL 2004, 38, 145, Abb. 13 által az Sa 2.5 tipológiai kategóriában (*Rundwandschale mit Horizontalrand*) (pá: 8). A szerző a formát a Consp. 44 és a Drag. 35 terra sigillaták változataként írja le.
[546] Talpgyűrű nélküli variánsát lásd helyi műhelyek termékeként Napoca első föld-fa fázisából (a Hadrianus-kort megelőzően) (RUSU-BOLINDEŢ–COCIŞ 2006, 557, Fig. 6/23).
[547] TOPÁL 1993, 12, 38, 64, Pl. 8/3, Pl. 54/9, Pl. 86/5.
[548] O. Brukner a formailag az üllői darabokhoz közelebb álló (ám kisebb méretű, pá: 16–18) edényeket a tálak 4. típusába sorolja, amelyeket a Curle 15 terra sigillaták másolataként határoz meg. Ezeket a szerző a 2. századra datálja. A megegyező mérettartományba eső (pá: 21), formailag szintén hasonló edényt a tányérok 15. típusába helyezi, a Drag. 51 forma variánsaként kezeli. Utóbbit a 2. századra, esetleg a 3. század elejére keltezi (BRUKNER 1981, 88, 154, T. 71/24–26). Utóbbival egyetért K. Adler-Wölfl is, aki szintén a Drag. 36/51 formából eredezteti a típust (ADLER-WÖLFL 2004, 35).
[549] PETRUŢ 2018, Cat. no. 44–45, Pl. 14/4–5.
[550] A szerzők a Drag. 42 forma másolataként határozzák meg az edényt (RUSU-BOLINDEŢ–COCIŞ 2006, 557, Fig. 6/26). Hasonlóan fülezett változatát lásd az aquincumi macellum kerámiaanyagban, az 1. század végére – 2. századra keltezve (talán 130–140) (LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 62–63, Tab. XIX/342).
[551] TOPÁL 1993, 14, Pl. 11/12.

erőteljesen kihajló peremű tányér (IIIA/I.4.) hasonlóan megtörő oldalfalú változatát idézhetjük Buciumi auxiliáris táborából (DI 2 típus).[552]

Egyértelműen a Drag. 32 típusú terra sigillatákhoz köthetjük a IIIA/II.1a–b. tányérformát, amely Üllőn az egyik legösszefüggőbb formai csoportot alkotja (5 tétel). A IIIA/II.1a. típusba sorolt tételek 3. századra keltezhető párhuzamát említhetjük Aquincumból, a Bécsi úti temető 14. sírjából.[553] A behúzott peremformájú tányérok (Kat. 940–942, IIIA/II.2. típus) bevonat nélkül igen gyakori formát képviselnek a házi kerámiában.[554] Buciumi auxiliáris táborának helyi gyártásában a forma meghatározó részben oxidatív égetéssel és téglavörös bevonattal jelenik meg, a leletanyag bizonytalanul a 2. század második felére datálható.[555] Későbbi datálást mutat a budaörsi vicus temetőjének 5. sírjából származó, piros festésű, behúzott peremű tányérja: kísérőlelete Julia Maesa denárja (218–222), publikálója a temetkezést a 3. század első felére, közepére datálja.[556] A Kelemen–Merczi szerzőpáros az alapformát még a késő vaskorból eredezteti, a szürke, szemcsés anyagú változatok és a vörös festésű darabok közötti váltás a 2. század közepén/második felében mehetett végbe. A tárgytípus utóbbi kivitelben a 2–3. században gyakoribb.[557] Bár a vizsgált leletanyagban a IIIA/II.2. típusnak teljes profilú töredéke nem került elő, amennyiben teljesen egyenesen záródó, profilálatlan fenékrészt feltételezünk, úgy a forma előképeként kezelhetjük az ún. „pompeji vörös festésű tányértípust" (*Pompejanische Teller)*. Ilyen irányú eredeztetés esetén is, az anyagminőség és a bevonat minősége alapján, az üllői töredékek kapcsán egyértelműen pannoniai másolatokról lehet szó.[558]

A provinciális párhuzamok a tányértípusokat a bevonatos edények korábbi horizontjába helyezik (2. század második fele – 3. század eleje). A kihajló peremű variánsokat (IIIA/I. főcsoport) kísérőleleteik egyértelműen a terra sigillatákkal jellemezhető kontextusok köréhez kötik: 17 esetben fordulnak elő képviselőik más római kerámiatípusokkal együtt, ebből 12 alkalommal (70,5%-ban) terra sigillatákkal (köztük az átfedések figyelembevétele

[552] PETRUŢ 2018, 60, Pl. 7/4.
[553] Az edénynek a külső oldalán csak a perem alatti sávban fedi bevonat a felületét (TOPÁL 1993, 14, Pl. 11/11).
[554] Különböző kronológiai helyzetből lásd pl. Daciából: RUSU-BOLINDEŢ–COCIŞ 2006, 558, Fig. 10/49. Petruţ D. a Buciumi leletanyagban ugyancsak megjelenő (formailag teljesen megegyező), finomabb anyagminőségű, bevonatos (PL 1), illetve durvább, szemcsés anyagú (PA 6) darabokat funkcionális alapon is elkülöníti: előbbi típust tálalóedényként (*platters*), utóbbit serpenyőként (*pans*) azonosítja (PETRUŢ 2018, Pl. 8/3, Pl. 29/8).
[555] PL 1 típus, meghatározó részben finom (OF 1–3) és félfinom (OS 2) anyagminőségben (PETRUŢ 2018, 58, 60–61, 130, Pl. 8/3).
[556] OTTOMÁNYI 2016, 13, 3. kép 5/7, XLV. tábla 2.
[557] Megállapításuk szerint a behúzott peremű tálak esetében a vörös–narancsvörös festés a jellemző (ugyanez figyelhető meg az üllői példányokon is) (KELEMEN–MERCZI 2019, 117, Kat. 50–51, 6. tábla 50–51).
[558] A szarmata Barbaricum területéről ilyen edénytöredékeket említhetünk Szegvár, Orom-dűlő lelőhelyről, a 2. századra datálva (feltehetően még a szarmata–római kereskedelem 2a. fázisához kapcsolódóan) (ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 67).

nélkül 8–8 esetben rheinzaberni, illetve westerndorfi áruval, míg csupán egyszer pfaffenhofeni termékkel). Ezzel szemben a behúzott peremű tányéroknál (IIIA/II. főcsoport) 10 esetből 5-nél említhető együttesen terra sigillata, míg a műhelyspektrum a raetiai manufaktúrák felé hangsúlyos (1 rheinzaberni, 3 westerndorfi, 3 pfaffenhofeni). Mindez összecseng talán a párhuzamok által is sugallt 3. századi horizonttal a behúzott/behajló peremű típusok esetében.

2.4.3. BARBOTINDÍSZES KERÁMIA (IIIB.) (Kat. 943–964)

2.4.3.1. Meredek falú, barbotindíszes tálak (IIIB/I.) (Kat. 943–957)

Az edénytípus azonosítása új keletűnek mondható a szarmata kerámiaanyagban. Bár 1985-ben a bagi besimított kerámia kapcsán már Vaday A. is megemlíti a szarvasi és az angyalföldi tálakat, ezeket a késő szarmata függőleges falú, perem alatt hornyolt tálak párhuzamaként/előképeként azonosítja. Eredetük kérdésében azonban tanulmányában nem foglal állást.[559] 2005-ben Korom A. határozza meg egyértelműen az edénytípust a provinciális bevonatos kerámia egy ritka csoportjaként. Tanulmányában 3 pannoniai és 8 barbaricumi lelőhelyről szerepeltet tételeket katalógusában (a jól azonosítható esetekben 1–1 edényt lelőhelyenként), amelyeket anyagminőségük alapján egyértelműen provinciális fazekasok munkájaként határoz meg (téglavörös és okker alapszínűek). A készítéstechnológia is egyértelműen a római műhelyekhez köti őket: a bevonat felvitele teljes felületű mártással történhetett, míg a barbotint hígabb és kompaktabb állagában egyaránt applikálhatták a külső felületre. Jelen dolgozat témája szempontjából csupán közvetett jelentőségűként említhetjük Korom A. megállapításait az edénytípus eredetére vonatkozóan: az edények formai előképeit feltételesen a Drag. 22 típusú terra sigillata edények között ismeri fel, ám feltételesen felveti hasonlóságukat a szegecselt „háncsedényekkel" is.[560] Gyártásukat a területi elterjedésre alapozva Aquincumban sejti, kereskedelmük is az innen kiinduló kereskedelmi utak mentén folyhatott.[561]

---

[559] VADAY 1985a, 28–29, 6. kép 1–2.

[560] Havassy P. már korábban is felhívja a figyelmet az edényforma hasonlóságára a favödrökkel, a barbotincseppeket „szegecsfejekhez" hasonlítva (HAVASSY 1998, 162). Meg kell jegyezni azonban, hogy a Korom A. által tanácsolt terra sigillata előkép (Drag. 22/23, illetve újabban Consp. 29) az 1. század folyamán (15–100) volt használatban (OSWALD–PRYCE 1920, Pl. L/2, 10; TOL–HAAS–ATTEMA 2021, 249), amelytől igen távol esik a tárgyalt edénytípus feltételezett 2. század végi – 3. század eleji gyártási ideje. Talán egy hosszabb fejlődési sor utolsó elemét kell látnunk ebben az edényformában, amely közvetlen kapcsolatban a korábbi másolatokkal áll csupán. Legutóbb a hasonló barbotincseppes edények felgyűjtésével a kora római kortól lásd DELBÓ 2019, 129.

[561] KOROM 2005, 74–76, 9. kép 6. A leletanyag Aquincum környéki sűrűsödését az újabban közölt leletanyagok is megerősítik: lásd pl. Dunakeszi, Alagi-major lelőhelyről (KULCSÁR–KOROM 2017, 23. kép 2). Tévesen sorolja a típushoz a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros a Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről származó, valójában

Korom A. megállapítását igazolhatják a régióban a lelettípus kiugró esetszámai is,[562] bár újabban a Pócspetri, Nyírjes-felső-Erdőszél lelőhelyről (365/455. objektum) származó darab alapján talán megkérdőjelezhetővé vált a tárgytípus területi elterjedésének alapmodellje. Bár Masek Zs. az edénytöredéket formai és technológiai jellemzői alapján is rokonítja a vizsgált (aquincumi) edényekkel, ám a földrajzi közelség miatt felveti kapcsolatát a hasonló díszű daciai kerámiával is.[563] Az edénytípus kapcsán újabb adalékot jelenthetnek a Brigetio területéről közölt azonos ornamentikájú, hasonló formavilágú (bár részben magasabb talprésszel készült), reduktív égetésű, szürke/fekete bevonatú barbotindíszes poharak (pá: 10–12,2), amelyeket publikálóik szintén Aquincumból származtatnak.[564] Pátyról (G/17. szelvény) ugyanilyen „bütyökdísszel" ismert meredek falú, kónikusan összeszűkülő hasú pohár.[565] A provinciális kutatás utóbbi párhuzamokat nem értelmezi részleteiben, így pontos viszonyuk a vizsgált barbaricumi edényekkel kérdéses.

Üllő 5–9. lelőhelyen az edénytípushoz összesen 16 tétel sorolható, a barbaricumi párhuzamoknak megfelelően mindegyikük oxidatív égetésű, felületüket narancs/vöröses-barnás bevonat fedi. Bár formavilágukat összeköti a cilindrikus alapforma, a peremkialakítások nagyfokú heterogenitást mutatnak. A IIIB/I.1. típust az ismert alföldi párhuzamokhoz közelebbi kialakításuk alapján különíthetjük el. A Kat. 949 azonosítójú edényhez hasonlóan „kigyűrt", legömbölyített élű peremkiképzés ismert Angyalföldről[566] és Pócspetriről.[567] Utóbbihoz hasonló, ám a perem behúzásával tagolt formát képvisel az újabban Dunakesziről közölt edény is.[568] A Kat. 953 ezzel szemben peremkialakításában legnagyobb

---

barbotinos levéllel díszített (lásd IIIB/II. típus) edénytöredéket (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 70, 8. kép 1). Aquincum területének újabb ásatásai provinciális részről is igazolni látszanak a feltevést: a még publikálatlan Bem József téri ásatásokon az edénytípus képviselői nagyobb mennyiségben kerültek felszínre, így gyártásuk akár a Víziváros helyén létesített polgári település valamelyik fazekastelepén is folyhatott (az információ Vámos Péter szíves szóbeli közléséből származik, amelyet ezúton is köszönök!). Delbó G. 2019-es doktori dolgozatában szintén a lelettípus koncentrációját említi a Víziváros területén (információja Nagy A. szóbeli közléséből származik: DELBÓ 2019, 129, 752. lábjegyzet).

[562] Ezzel a megállapítással Üllő 5–9. kapcsán korábban is lásd SZEBENYI 2015, 21.

[563] MASEK 2012b, 236, 31. tábla 4, 37. tábla 2. Meg kell jegyezni azonban, hogy már a Korom A. által eredetileg közölt elterjedési térkép (KOROM 2005, 9. kép 6) is bonyolultabb struktúrát mutat: a dél-alföldi tételek jól kijelölik a Lugio–Partiscum nyomvonal biztosította elérési útvonalat.

[564] BARTUS et al. 2016, 123, Kat. 11, 8. tábla 2; DELBÓ 2019, 177, 395–396, 76. tábla 969–974. Az üllői edények szintén ezt a mérettartományt fedik le (a peremátmérők átlaga 12 cm). Korom A. az edénytípus súlya miatt zárja ki az ivóedényként alkalmazásukat, hiszen űrtartalmuk nagyrészt meghaladja az 1 litert is (664–1130 cm^3 közötti) (KOROM 2005, 75, 42. lábjegyzet).

[565] OTTOMÁNYI 2007, 148, 120. tábla 13.

[566] KOROM 2005, 72, 4. kép 2.

[567] MASEK 2012b, 236, 31. tábla 4.

[568] KULCSÁR–KOROM 2017, 23. kép 2. Bár 2005-ös összefoglalásában Korom A. az Abony, Tatárhányás-dűlő (39.) lelőhely 71b. sírjából ismert edényt más peremkiképzéssel szerepelteti a képtáblákon (KOROM 2005, 6. kép 2), az edény legújabb közlése alapján ez is a Dunakesziről publikálthoz hasonló formájú lehet (GULYÁS 2011, 134, 30. tábla 10).

hasonlóságot a szarvasi edénnyel mutat.[569] Biztosan közös az ide tartozó edények esetében a vékony (a falvastagsággal megegyező szélességű), rendkívül alacsony talpgyűrű, amely az üllői leletanyagban magában is kijelölheti az edénytípust (lásd a formához jól köthetően pl. Kat. 943, 949, 953). A IIIB/I.2. típus hasonlóságokat mutathat az előbbi edényekkel, ám gyengébb kivitelük és a barbotincseppek jellege [570] is bizonytalanságot okoznak a meghatározásuk során.

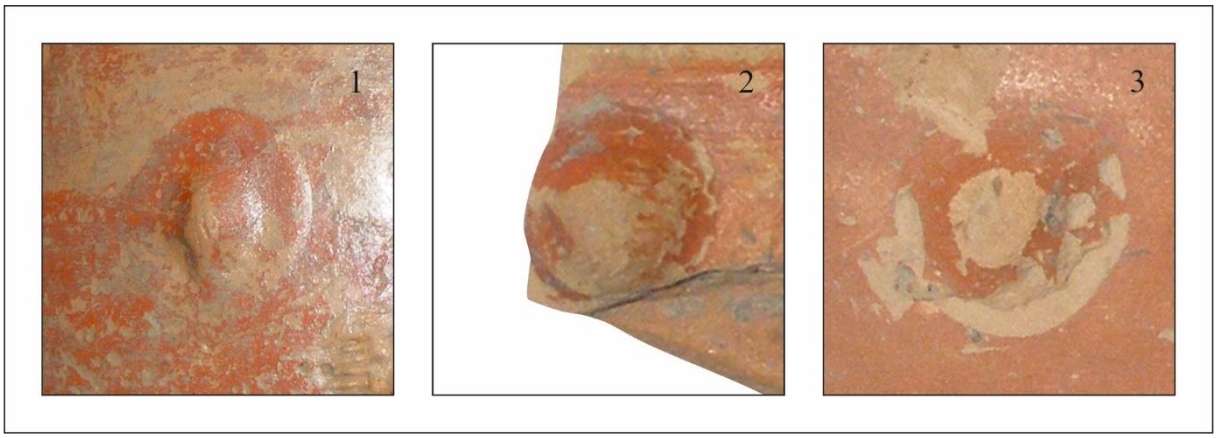

14. kép: Részletfotók a hígabb és a keményebb agyagból kialakított barbotincseppekről. 1: Kat. 949 (M 1:1); 2: Kat. 947; 3: Kat. 952 (M 3:1).

A magas fokú töredezettség miatt a IIIB/I. főcsoport díszítéseinek kompozíciója egyik üllői edény esetében sem szerkeszthető ki a teljes kerületén körben. A legteljesebb képet a Kat. 949 azonosítójú edény adja, amelyen az egyértelműen megfigyelhető, „kereszt" alakzatban applikált díszek (4 kisebb csepp függőleges oszlopba rendezve, ennek mindkét oldalán 1-1 jobban szétterülő elem az edény magasságának felénél) mellett egy további barbotincsepp is látszik a jobb szélen [15. kép 1]. Jellegében talán a káposztásmegyeri tál állhat hozzá a legközelebb. Ezen a magányosan álló töredék „kereszt" motívumának felépítése követi az említett sémát, hiszen a középső kompaktabb cseppeket oldalról szintén egy szétfolyt elem határolja. Bár a függőleges oszlop elemeinek száma nem ismert a káposztásmegyeri példán, az üllőihez hasonlóan a felülről számított második és harmadik elemek közé esik a hígabb barbotincsepp.[571] A Kat. 949 különálló barbotincseppje a párhuzamok alapján egyaránt lehet oszlop legalsó eleme (lásd a káposztásmegyeri tálat) vagy

[569] KOROM 2005, 73, 5. kép 2.
[570] A IIIB/I.1. csoport esetében a barbotincseppek alatt a nyers felület látszik [12. kép 3], hiszen azt a bevonat felhordása előtt applikálták a felületre. Ezzel szemben a IIIB/I.2. csoporthoz tartozó Kat. 954 esetében egyértelműen látszik a leesett dísz (?) alatt is az egységesen fedő bevonat [75. tábla 4].
[571] KOROM 2005, 72, 3. kép, 7. kép 1.

újabb „kereszt” motívum részlete (lásd az angyalföldi tálat).[572] A Kat. 944 számú oldaltöredék egymás mellé pozícionált barbotincseppjei szintén „kereszt” alakzatba rendezett ornamentikát feltételeznek [15. kép 3], az azonos kompaktságú oldalsó elemek ugyancsak ismertek az előzőkben említett analógiákról (bár ezekhez általánosan a központi oszlop másik oldalán egy hígabb barbotincseppel társul).

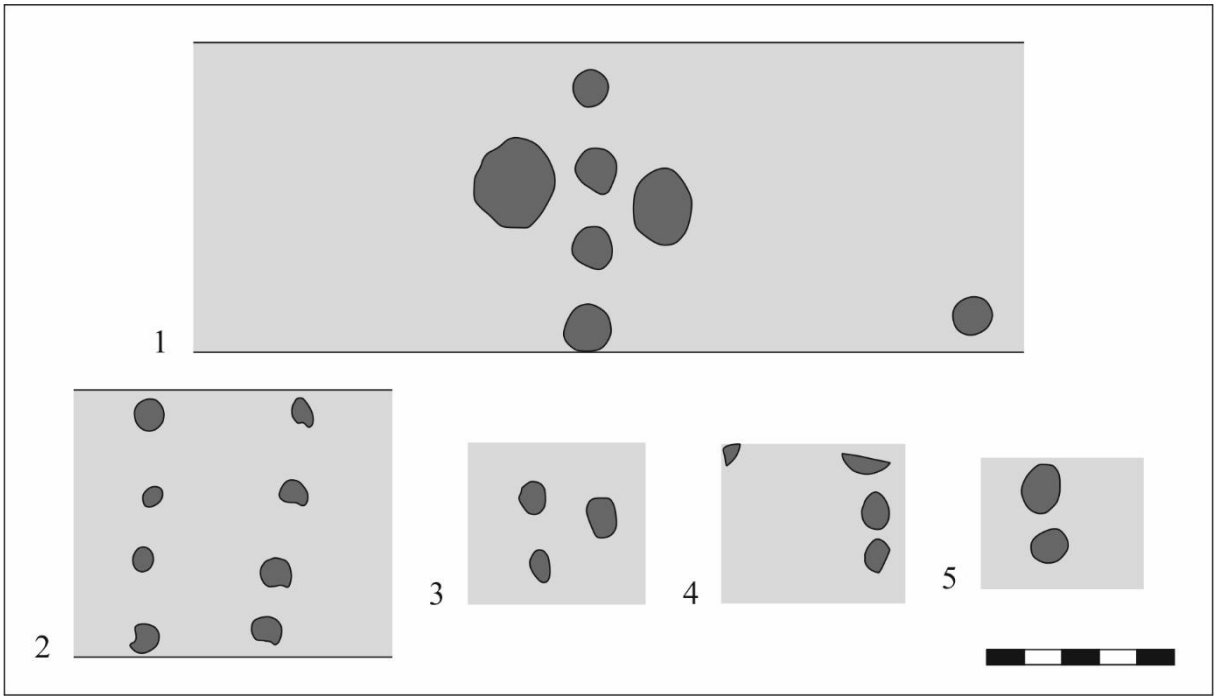

15. kép: A barbotindíszes edények ornamentikájának kiterített vázlata. 1: Kat. 949; 2: Kat. 953; 3: Kat. 944; 4: Kat. 948; 5: Kat. 952 (M 1:2).

A teljes díszítés egyetlen modulja látható a Kat. 953 teljes profilú töredéken, amely két, 4 barbotincseppből összeálló oszlopból épül fel [15. kép 2]. Az ornamentika a maga nemében igen ritka, egyedül az Aquincum, Bécsi úti temető 181. sírjából származó edényen látható pontosan ilyen kompozíció.[573] A Kat. 953 aszimmetrikusan futó oszlopaival inkább a Pesti-síkság edényei mutatnak rokonságot, ám ezeknél a 4 elemből álló függőleges sorok általánosan 5 cseppből felépülő oszlopokkal párosulnak.[574] Hasonló szerkezetű dísz részlete szerepelhet a Kat. 948 azonosítójú oldaltöredéken is. A jobb oldali elemek kis eséllyel lehetnének „kereszt” motívum részei, hiszen ezek a párhuzamokon kevés kivétellel 5 elemből épülnek fel (a harmadik magasságában elhelyezett kereszttagokkal), míg a bal oldali

[572] Utóbbihoz lásd KOROM 2005, 72, 4. kép, 7. kép 2.
[573] TOPÁL 1993, 67, Pl. 170.181/8, Pl. 88.181/8.
[574] Az üllőihez leginkább hasonló elrendezést lásd Abony, Tatárhányás-dűlő lelőhelyről (KOROM 2005, 72–73, 6. kép, 7. kép 3).

barbotincsepp részlete az analógiákon látott térközök alapján itt ugyanazon modulhoz kell, hogy tartozzon [15. kép 4]. A Kat. 943, 947, 951 és 952 számú töredékekről biztonsággal csak az jelenthető ki, hogy barbotincseppjeik nem rozetta részét képezik, bár ez nem zárja ki, hogy ilyen díszű edények részei lehettek.[575]

A tárgytípus korhatározásának kérdésében a párhuzamok nagyrészt egymást közelítő időszakot mutatnak: a Kiskunhalas, Tesco lelőhelyről, illetve a Lajosmizse, Felsőlajos lelőhelyről származó darabok ugyanazt a 2. század végére – 3. század első harmadára meghatározható időszakot jelölik ki (előbbi esetében 180–220/230).[576] Az általánosabb, 2–3. századra datálás lehetőségét hangsúlyozzák a Káposztásmegyer (33. gödör) és az Angyalföld, Homokbánya lelőhelyekről közölt edények.[577] A Pócspetriről ismert peremtöredék a IV. települési egységből származik, amelyen legkorábban a $C_{1a–b}$ (150/160–259/260) fázisban lehet megtelepedéssel számolni.[578] Kissé későbbi, 3. század végi keltezést sugallhat a Kiskundorozsma, Nagyszék II. lelőhely 451. gödréből felszínre került töredék.[579] Az Aquincum, Bécsi úti temető 181. sírjában lévő edényt Topál J. a 2–3. századra keltezi, maga a temetkezés kora a 3. század elejére tehető (a kísérőleletek között Antoninus Pius érmével).[580] A bemutatott üllői tételek 12 esetben fordultak elő más római kerámiával együtt. Utóbbi spektruma nagyrészt bevonatos, félgömbös tálakat fedi le (közel azonos arányokban a IIIE/III–VIII. csoportok, kiugrással a IIIE/V. típusnál), a jobban keltezhető terra sigillaták aránya alacsony (1 esetben rheinzaberni, illetve 1 esetben pfaffenhofeni áruval). Főként a párhuzamok alapján talán a IIIB/I.1. típus a helyi leletanyagban a bevonatos kerámia egyik korábbi (3. század eleje /első fele) horizontját képviselheti.

2.4.3.2. Egyéb barbotindíszes edénytípusok (IIIB/II.) (Kat. 958–964)

A vizsgált leletanyagban a komplexebb, növényi ornamentikát idéző, barbotin technikával díszített edények képezik az applikált díszű kerámia kisebb csoportját (6 tétel, az összes barbotindíszes 27,3%-a). Az erősen töredékes kerámiaanyagon belül több alapforma különíthető el: egyrészt a formailag rendkívül nagy egységességet mutató kónikus testű, a

[575] Az eddig ismert egyetlen ilyen díszű edény a szarvasi tál, amelyen a rozettás dísz kettős, függőleges sorokkal váltakozik (KOROM 2005, 73, 5. kép, 7. kép 4).
[576] KULCSÁR–VÖRÖS 1989, 86, 8. kép 2, 11. kép 6; ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96, 99, 17. kép 2.
[577] HAVASSY 1998, Kat. 111, 162; KOROM 2005, 74.
[578] MASEK 2012b, 256.
[579] Korom A. ezen információja szóbeli közlésből származik (KOROM 2005, 74, 25. lábjegyzet)! A lelőhely maga a 2–4. század közé datálható (SZALONTAI–TÓTH 2003, 73).
[580] TOPÁL 1993, 67.

perem éle alatt bordával tagolt csészék (IIIB/II.1. típus, pá: 12–14 cm), másrészt egy öblösebb testű, tölcséres peremű tálforma (IIIB/II.2b. típus, pá: 20 cm) rekonstruálható biztonsággal.[581]

Az ornamentika a kialakítás technológiai hátterének tekintetében rokon vonásokat mutat a korábban tárgyalt barbotincseppes edényekkel: a díszek felvitele a bevonat felhordása előtt történhetett, a leesett barbotin alakja élesen kirajzolódik az edénytesten [16. kép 1, 3]. A Kat. 958 tétel esetében a megkopott barbotinos dísz igazolhatóan az edény alapanyagához rendkívül hasonló, porózus (púderes tapintású) agyagból készült [16. kép 2].

16. kép: Részletfotók a barbotinból kialakított levelekről (1: Kat. 962; 2: Kat. 958) (M 1:1), illetve a bevonatozás előtt applikált, majd leesett díszítés nyers színű helyéről (3: Kat. 959) (M 2:1).

A teljes díszítés egyetlen esetben sem figyelhető meg. A legteljesebb képet a Kat. 962–963 tételekből összeállítható tál mutatja: ezen a levelek kapcsolódnak egymáshoz, illetve „szőlőfürt" motívummal és erőteljesen visszacsavarodó indadísz részletével egészülnek ki [17. kép 1]. A kisebb eltérések ellenére, a Kat. 964 tétel kivételével, a vizsgált darabok jellegükben megegyeznek (értsd a levél esetében a szár felé eső rész háromszorosan tagolt, a test kontúrjai közel egyenlő szárú háromszöget képeznek) [17. kép 1, 3]. Munkahipotézisként az üllői példányokat a készítéstechnikai összefüggések alapján talán egy műhelykörzet termékeinek tarthatjuk.[582]

A szarmata Barbaricumban a hasonló technikájú díszítéssel ellátott edények csak szórványosan fordulnak elő. Az üllői darabok legközelebbi párhuzamaként a Felgyő,

[581] Feltehetően a Kat. 962–963 tételek ugyanazon edény részét képezhették [77. tábla 1–3], így a IIIB/II.2b. csoporton belül is a tételszámnál kisebb valós edényszámot feltételezhetünk. A IIIB/II.2a. típus formailag (és így talán funkcionálisan is) rokonságot a IIIG/II.3. típussal mutathat, ugyanazt a gömbtestű edény/fazékformát képviselhették (mindezt bizonyíthatja a csészékhez közelítő 14 cm-es peremátmérője is).

[582] Pl. a Porolissum előterében elhelyezkedő Sub Ferice („Marhajárás") lelőhelyről közölt, formailag igen hasonló darabok a levelek kialakításában teljesen más struktúrát követnek: ezeknél a szár felé eső része egyenletesen ívelt, tagolatlan. A kutatás az utóbbi terméktípust helyi, provinciális gyártmányként azonosítja (OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 69, Pl. 18–21).

Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről származó „piros festésű” peremtöredék említhető: az 1279. objektum táljának felületén barbotin technikával felvitt, jobbfelé irányított levél és a hozzá kapcsolódó szár részlete látszik. A lelőhely közölt objektumai a 2–3. századi településrészről származnak.[583] Gyoma 133. lelőhelyről 2 db szürke anyagú, világos és sötétszürke bevonatos edény került felszínre, amelyek díszítésükben (a perem belső részén egy sávban, egyenként elhelyezett barbotincseppek) azonos stílust képviselnek. Az egyik a hosszan, ívelten kihajló peremkiképzése alapján egyértelműen a Drag. 36 forma tányérokat másolja, míg a másik esetében a tölcséres szájnyílás meredek falban folytatódik. A töredékek a település korábbi fázisait képviselő A és B területi csoportokból kerültek felszínre.[584] A tárgyalt üllői edényekkel ezek a darabok a díszítés technikáját leszámítva nem mutatnak közelebbi rokonságot.

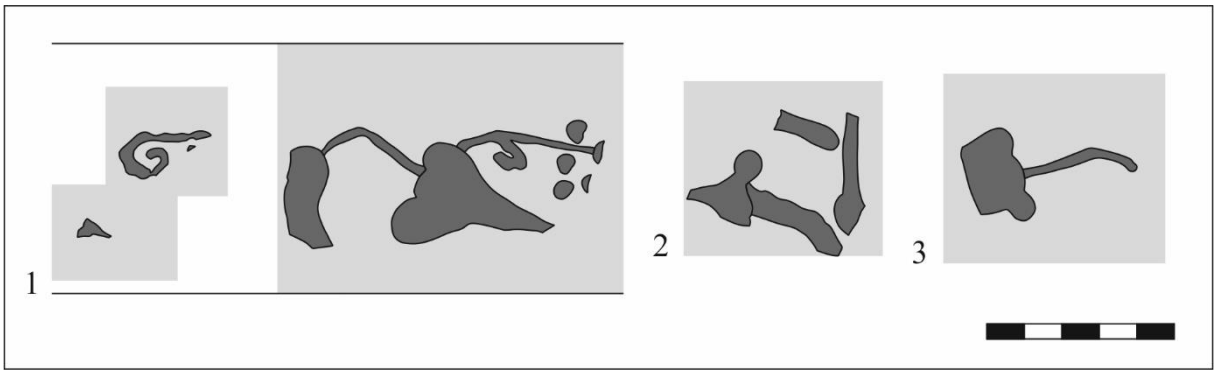

17. kép: A nagyobb részletében értelmezhető barbotinos díszítések kiterített vázlatai. 1: Kat. 962–963; 2: Kat. 964; 3: Kat. 958 (M 1:2).

Az üllői IIIB/II.1. csoport csészéinek élesen megtörő hasvonalú, kónikus testű formáját idézi a Porolissum, Sub Ferice („Marhajárás”) lelőhelyről, germán közegből publikált, szintén barbotinos technikával felvitt levelekkel díszített edény. A publikálók az edényt a porolissumi fazekasműhelyek gyártmányaként azonosítják.[585] A IIIB/II.2b. típusba sorolt peremtöredék formájához közel álló barbotindíszes darab említhető Domony, Domonyvölgy lelőhelyről. A publikálók az edénytöredéket a nagyrészt késő szarmata kerámiaanyaggal datálható szarmata településrészlet 2–3. századi importjához sorolják, jellegzetes applikált dísze alapján (agyagszálakból kialakított rozetta, a végeken

[583] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 61, 63, 8. kép 1. A publikálók a darabot a meredek falú barbotindíszes tálak közé sorolják (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 70). Meghatározásuk mind a díszítés, mind az hivatkozott edénytípus kötött formavilága alapján is nyilvánvalóan hibás.
[584] VADAY 1996b, 137, Fig. 53.10, Fig. 100.1, Tab. 7.
[585] OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 69, Pl. 21/3. Ugyaninnen ismertek a IIIB/II.2b. típus edényeihez hasonló nyomott gömbtestű, tölcséres peremű tálak is: lásd pl. OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, Pl. 20/1.

agyaggömbökkel) raetiai árut utánzó provinciális termékként azonosítják.[586] Bár díszítésének stílusa eltérő, a tölcséres perem alatti erőteljes váll, illetve a belső felületen húzódó mély árkolás formailag is rokonítja a peremtöredéket a Kat. 962 számú tétellel.

Pannoniában a Consp. 43, illetve Drag. 35/36 terra sigillaták jellemző barbotinos dísze feltűnik a vörös bevonatos provinciális keramikában is: Brigetióból vízszintesen kihajló peremű tálon figyelhető meg.[587] A barbotinlevél fölött bordával tagolás talán terra sigillata előképekre is visszamutathat: bár ívelt testen, de hasonló struktúrát figyelhetünk meg terra sigillata edényeken is (Ludovici Smb típus). Az aquincumi Hercules-villából származó példányok feltehetően a rheinzaberni műhelykörzetből származhatnak, a 2. század második felére – 3. század elejére datálhatók.[588]

A díszítés és forma alapján felmerülő egyéb edénytípusok (vékonyfalú észak-itáliai és raetiai kerámia) a provinciában főként a kora császárkorban fordulnak elő. Pannoniában az import és helyi gyártmányú barbotinos edények dokumentáltak egyaránt oxidatív és reduktív variánsokban, bevonatuk nyers színüknek megfelelően sötétszürke, fekete vagy barnásvörös, leggyakoribb díszük a levél, bogyó és szőlőfürt motívum. Bár legtöbb képviselőjük 1–2. századi kontextusokból ismert, de egy dunaszekcsői tál Probus érmével (276–282) együtt került elő.[589] Alsó-Pannoniában a lelettípus szintén ismert, leggyakrabban növényi ornamentikát mutató barbotinos díszekkel jelentkezik. O. Brukner a térség kerámiaanyagának vizsgálata során ezeket a „kisméretű tálak" csoportjaként különíti el (az üllői darabok a 3a–c altípusokra emlékeztetnek), előfordulásukkal a 2. század közepéig, illetve végéig számol.[590]

A fentiekben részletezett párhuzamok a IIIB/II. főcsoportot egyértelműen az import kerámiaanyag 2–3. századi horizontjához kötik. Bár jelen disszertáció témájához szorosan nem kapcsolódik a római edénytípusok előképeinek feltárása, a Rajna-vidéki terra sigillata manufaktúrák nyilvánvaló befolyását hangsúlyoznunk kell:[591] a díszítés jellegén túl az öblösödő/nyomott gömbös test alapján is gyanítható kapcsolat az Antoninus-kori, a rheinzaberni manufaktúrák spektrumához tartozó Ludowici SMc típussal, illetve egyéb 2. század második felére–végére datálható barbotindíszes sigillata formákkal.[592] Nem vethetjük el azonban teljesen a 1–2. századi itáliai vékony falú kerámia közvetett hatását sem (a vizsgált

[586] MRT 11, 154, 34. tábla 15.
[587] DELBÓ 2019, 90, 299, 42. tábla 470.
[588] GABLER 1976, 42, Kat. 109–111, Abb. 18/8–9.
[589] BÓNIS 1942, 19, 21, XIX–XI. tábla.
[590] BRUKNER 1981, 79, 151, 180; T. 55–57.
[591] A barbotinos díszítés alkalmazásának kezdetei a rheinzaberni terra sigillata gyártás tömegtermelés aspektusában gyökereznek, amely során a relief technikánál egyszerűbb díszítési eljárással gazdagították a kínálatot. Az ornamentika egyik jellemző elemét képezik a különféle levél-motívumok (GABLER 2006, 78).
[592] OSWALD–PRYCE 1920, Pl. LXII/2, 4, 6.

leletanyagban kiemelten talán a IIIB/II.2b. csoport esetében fogható meg a jelenség). Az üllői darabokhoz nagyon hasonló „levél alakú bogyós" díszítmény található egy Drag. 54 formát utánzó edény felületén Budaörs, Kamaraerdei-dűlő lelőhelyen (L/76. objektum). A publikálója által az észak-itáliai vékony falú edények utánzataként (A típus) meghatározott darabot Antoninus–Severus kori terra sigillata keltezi.[593] Az üllői példányokat kísérőleleteik szintén a terra sigillatákkal jellemezhető kontextusokhoz kötik,[594] mindenképpen a helyi import kerámiaanyag korábbi (3. század első feléhez tartozó) részét képviselhetik.

A Kat. 961 azonosítójú tétel formai alapon a Kat. 962–963 által képviselt típussal (IIIB/II.2b.) mutat egyértelmű rokonságot, bár kivitele lényegesen egyszerűbb (pl. a peremél profilálatlan; a nyak–váll találkozása nem tagolt, a hasvonal egyenletes ívű, törés nélküli). Barbotincseppes díszítése azonban a IIIB/I.1–2. csoportok ornamentikáját idézi mind stílusában,[595] mind kivitelezésében (pl. hígabb és sűrűbb barbotincseppek együttes felhordása). Ennek megfelelőn az edény szélesebb kontextusba helyezheti az Üllő 5–9. lelőhelyről bemutatott barbotindíszes kerámiát, közvetlen kapcsolatot teremtve a IIIB/I.1. és IIIB/II.2. típusok között.

2.4.4. KÓNIKUS ALJÚ/HASÚ CSÉSZÉK ÉS TÁLAK (IIIC.) (Kat. 965–1012)

Az edénytípus legkorábbi említése Maróti É. pecsételt kerámiára vonatkozó, Pest megyei gyűjtésében történik. A Dunakeszi, Alagi-major (MRT 7, 5/7.; MRT 9, 5/1.) lelőhelyről származó töredékeket a szerző kizárja a pannoniai pecsételt kerámia tárgyköréből, jellemzőik alapján gyártásukat Dacia területén feltételezi (hasonló darabokat Porolissumból említ).[596] Később az üllői pecsételt kerámia közlése során a tárgytípushoz tartozó töredékek (12 db) szintén egyértelműen elkülönültek a leletanyag többi részétől (3–4. típusok). A korábban említett daciai hatások mellett, az ismert provinciális párhuzamok hiányában felmerült a barbár eredet lehetősége is.[597] Ezt elsőként az üllői pecsételt kerámián végzett anyagvizsgálatok (petrográfia, fázisanalitika, fő- és nyomelem kémia) tették kétségessé: a kónikus hasú tálakból származó minták (a V4, V6, SZ2–3 számú mintavételek) egyértelműen

[593] OTTOMÁNYI 2012b, 233, 186. kép 8. Utóbbi a levél kialakításának jellegében a Kat. 964 tétellel mutat hasonlóságot.
[594] A barbotinlevelekkel díszített edények 5 esetben fordultak elő egyéb római kerámiával együtt, ebből 3 objektumban terra sigillatákkal együtt (minden alkalommal volt jelen rheinzaberni termék, de vegyesen a raetiai manufaktúrák termékeivel).
[595] A Kat. 961 ornamentikája gondolatiságában talán megfeleltethető a Szarvasi Múzeumból ismert meredek falú, barbotindíszes tálnak (jelen dolgozat szerinti IIIB/I.1. típus) (dísze a szétterülő, központi csepp köré rendeződő kompaktabb, kisebb méretű elemek alkotta rozetta) (KOROM 2005, 73, 5. kép 1b, 2).
[596] MARÓTI 2004, 213, Kat. B.3.2., B.4.1., XXI. tábla 5–6.
[597] SZEBENYI 2013b, 18–19.

különböztek a barbár termékektől (pl. az üllői gyártásból származó szemcsés anyagú, gyorskorongolt fazék peremtöredékétől: SZ1 minta) a CaO/Al_2O_3 (>0,47) és a kis SiO_2/Al_2O_3 (<3,0) értékeik alapján.[598]

A lelettípus azonosítását végül 2015-ben Korom A. végezte el a Pesti-síkság vonatkozó leletanyaga alapján (összesen 32 barbaricumi és 3 pannoniai edény), elsőként foglalva a közölt pecsételt díszű leletanyagot tipológiai rendszerbe. Az edények megjelennek egyaránt oxidatív és reduktív anyagminőségben is (arányuk 23:12), [599] felületüket meghatározó részben bevonat fedi (egy 14 edényt magába foglaló adatsorban vizsgálva, a bevonatos és a bevonat nélküli példányok aránya 12:2). Korom A. a két anyagminőségi csoport között érdemi különbségeket azonosít: míg a szürke termékcsoport általánosan kisebb mérettartományt képvisel (pá: 12–15), addig a téglaszínű/vörös darabok nagyobb változatosságot mutatnak mind metrikus jellemzőikben (pá: 13–26), mind az ornamentika és a peremforma kialakításában. A jellemzően a Pesti-síkság területére korlátozódó területi elterjedés alapján Aquincum merülhet fel lehetséges gyártási körzetként, amit az archeometriai vizsgálatok is megerősítenek.[600] Korom A. a leletanyag alacsony esetszámaira alapozva két lehetőséget vet fel a gyártásuk kapcsán: vagy egy rövid időtartamon belül működő műhellyel, vagy egy hosszabb életű, ám nagyrészt a barbárok felé exportáló műhellyel számolhatunk.[601]

2018-ban Nagy M. a Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út lelőhelyről szórványként megismert tálhoz kapcsolódóan újra hangsúlyozza a lelettípus látszólagos összefüggését a daciai fazekastermékekkel (illetve ehhez kapcsolódóan a germán területek ilyen alapokon kialakuló pecsételt kerámiájával). A motívumkincs elemzése, illetve a tárgytípus területi elterjedése alapján nem tartja kizártnak a „puritán" rozettás díszű edények barbaricumi gyártását sem.[602] Legújabban Ecser 7. lelőhelyről került sor a lelettípushoz tartozó nagyobb leletegyüttes közlésére (12 edény, R.2.1–3. típus). A típusba sorolt edénytöredékek

[598] SZEBENYI et al. 2014, 2. ábra, 6. ábra, 1. táblázat.
[599] Utóbbi arányszám a szerző saját számítása Korom A. katalógusa alapján (KOROM 2015, 179–183).
[600] Míg a vizsgálatok egyértelmű egyezést mutatnak az aquincumi fazekastermékek karbonátos alapanyagával, addig a CaO/Al_2O_3 vs. SiO_2/Al_2O_3 diagram szerint nem illeszkednek a szomszédos üllői leletanyag (régészetileg nagyfokú hasonlóságot mutató) edénytöredékeihez („Az általunk vizsgált kerámiatöredékek tulajdonképpen egy harmadik csoportot képeznek, nem származtathatók az üllői lelőhely anyagához hasonló nyersanyagból") (KOROM 2015, 177, 10. kép 2–3). Utóbbi jelenségre a kutatás jelenlegi stádiumában magyarázatot nem adhatunk, régészetileg az eredmény nem értelmezhető.
[601] KOROM 2015, 168–169, 176–179, 8–9. kép. Gyűjtését kiegészíthetjük még a régészeti topográfiában keltaként meghatározott, Gödöllő, Fiók, Rákos-patak (Halas-tavak) (10/25.) lelőhelyről származó rozetta-díszes töredékkel (MRT 11, 251, 31. tábla 1). Szintén a pecsételt kerámia ehhez a típusához sorolhatjuk az újhartyáni töredéket is, bár publikálói a „pannonia inferiori" csoportba sorolják a reduktív égetésű edény töredékét (VADAY–SZEKERES 2011, 239, 11. kép 3).
[602] NAGY 2018b, 324–330, 122. kép, 65. táblázat.

anyagminőségének jellegzetességeként lehetett kiemelni a keményre égett anyag ellenére gyakorta púderes tapintású felületet, továbbá a külső-belső felszín mentén jelentkező világosabb kérget a törésfelületen.[603] Az alföldi pecsételt kerámia legújabb összefoglalásában a kónikus hasú tálak már egyértelműen a római importkerámia egyik típusaként szerepelnek.[604]

Az üllői leletanyag jól bizonyítja az edénytípusnak a pecsételt kerámiánál lényegesen szélesebb körű jelenlétét a régió kerámiaanyagában, hiszen a IIIC. főcsoportba sorolható 48 tétel közül csupán 14 tétel felületén figyelhető meg pecsételt díszítés (29,1%). A pecsételt edényeken kívül csupán Korom A. említett eddig díszítetlen példányokat is, ám az általa a Pesti-síkság területén azonosított 5 példány[605] az üllői kerámiaanyag fényében aligha tekinthető reprezentatív gyűjtésnek. A Korom A. által közölt, a regionális tendenciákat kijelölő kerámiaanyaggal az üllői leletegyüttes az égetéstechnológia tekintetében is hasonló jellemzőket mutat, hiszen a díszített kerámián belül az oxidatív és a reduktív áru aránya 10:4 (mindkét esetben kb. kétszerese a téglaszínű áru a szürkének).[606] Ki kell itt emelnünk továbbá, hogy a jelenleg közölt leletanyagban a reduktív anyagminőség kizárólag csak a pecsételt díszű edények esetében jelenik meg. Ennek ellenére a kerámiaanyag teljes egészében jól mutatja a téglaszínű és a szürke áru egy műhelykörhöz tartozását: bizonyos esetekben összeköti őket a pecsételt ornamentika,[607] illetve ritkábban a formai hasonlóságok is.[608] Mindez igazodik a korábban a bevonatos kerámia kapcsán említett jelenséghez, amely feltételezi, hogy a reduktív égetésű tálak elsődlegesen a pecsételt motívumkincs miatt, az általános ízlés ellenére találtak utat a szarmata közösségekhez.

Bár az edénytípuson belül a leletanyag nagyobb részét az oxidatív edények teszik ki (36 tétel, a IIIC. főcsoport 75%-a), az altípusok között határozott eltérések figyelhetők meg. A legszembetűnőbbek a csésze (IIIC/II.1.) és a tál (III/C.II.2–4.) mérettartományú edények formai jegyek alapján is elkülönülő csoportjai: az elméleti határt a két funkcionális csoport

[603] SZEBENYI 2020, 92.
[604] SZEBENYI 2021, 228–230, Fig. 1.
[605] KOROM 2015, 184, Kat. 46–50, 7. kép.
[606] A lelőhelyeken belüli arányok szórtabb képet mutatnak: pl. Budapest, XXIII. Soroksár, Vető VII. dűlő: 7:2; Budapest, XVII. Péceli út: 3:5 (KOROM 2015, 179–183). Kiugró jelenségként említhető Ecser 7. lelőhely, ahol csupán oxidatív égetésű edények kerültek elő (SZEBENYI 2020, 92)!
[607] Korom A. gyűjtése alapján a motívumkombinációk egyezése dokumentálható a Korom 1., 7. és 11. típusok között (KOROM 2015, 8–9. kép).
[608] A vizsgált leletanyagban a IIIC/I. főcsoport gyűjti magába a formához kapcsolható, „reduktív jellegű" edényeket. A legnépesebb IIIC/I.1.a. csoporton belül a Kat. 965 és Kat. 968 [78. tábla 5–6] tételeket peremkialakításuk oxidatív égetéstechnikájuk ellenére is egyértelműen a szürke anyagú tálakkal rokonítja. Ez a megállapítás szélesebb nézőpontból is megállja a helyét: a Kat. 965 párhuzamaként lásd a Budapest, XXIII. Soroksár, Vető-dűlő VII. lelőhelyről származó reduktív égetésű, pecsételt edényt (KOROM 2015, 181, Kat. 13, 3. kép 1, 15. kép 6).

között a 15 cm-es peremátmérőben határozhatjuk meg (IIIC/II.1. esetében pá: 11–16 cm; míg a IIIC/II.2–4. esetében pá: 15,6–31 cm).[609] A jelenséget a párhuzamok is megerősíteni látszanak: a IIIC/II.1a. csoport érdemi profilálás nélküli, kihajló peremkiképzésének analógiáját pecsételt[610] és díszítetlen[611] változatban is a csésze mérettartományból említhetjük. A tárgyalt leletanyag ilyen szempontrendszerű megosztása egyenletes arányokat mutat (csészék és tálak aránya 15:18). Meg kell jegyeznünk azonban, hogy csupán a metrikus adatok alapján a leletanyag ilyen jellegű differenciálás éles formai különbségek nélkül nem célszerű, hiszen a tálakhoz sorolható IIIC/II.2–4. csoportokon belül a becsült űrtartalmak szórása akár nagyobb is lehet, mint maga a csészék és a tálak közötti különbség![612]

A tálak között a legnagyobb csoportot a IIIC/II.2a. típus képviseli (a tálak 47,6%-a), amely formai alapon megfeleltethető a pecsételt edények Korom A. által meghatározott 1. típusával (rozetta bibével és fordított S motívummal). Utóbbit publikálójuk a legegységesebb csoportként írja le, peremátmérőjük 22–31 cm közötti intervallumban változik (Üllőn ez 17–29,8 cm).[613] A vizsgált tételek anyagminőségükben a szintén ehhez a csoporthoz sorolt, Ecser 7. lelőhelyű edényekkel mutatnak rokonságot, hiszen 60%-ban azonosítható a korábban már említett rétegesen/„kérgesen" égett törésfelület.[614] A meredek állású oldalfal viszonya az idealizált függőleges tengelyhez azonban elsődlegesen nem a formakincs függvényének tűnik: látszólag a kisebb mérettartományú csészék esetében az oldalfal kifelé, míg a nagyobb tálak esetében befelé dől. Mindennek szerepe funkcionális lehet, a kisebb edényeknél az űrtartalom maximalizálása, míg a nagyobb edényeknél a nagyobb tárolókapacitás mellett egy zártabb szájforma kialakítása lehetett a cél.

A IIIC/II.2a. típus mellett a további variánsokat csupán kisebb esetszámok képviselik (minden esetben 2–2 tétel), a leletanyag jövőbeni növekedéséig csak hipotetikusan különválasztható csoportokként említhetők: a IIIC/II.3. altípust a rendkívül jó minőségű, általánosan magas fényű bevonat (*Glanztonüberzug*) mellett a szokásos ornamentikától eltérő pecsételt díszek emelik ki a többi közül;[615] míg a IIIC/II.4a–b. altípusokat formai

[609] A provinciális kutatás is hasonló metrikus jellemzőket jelöl meg a csészék és tálak közötti választóvonalként, bár a kisebb mértékű átfedések általánosak (vö. a carnuntumi kutatások tipológiai beosztásával: ADLER-WÖLFL 2004, 145–156).
[610] Ecser 7. lelőhely, pá: 11 cm (SZEBENYI 2020, 99, Kat. 34, 6. tábla 5).
[611] Budapest, XXIII. Soroksár, Vető-dűlő VII. lelőhely, pá: 12,8 cm (KOROM 2015, 184, Kat. 46, 7. kép 4).
[612] Lásd pl. Kat. 1003 (pá: 15,6 cm): 0,8 l (800.64747 (+/- 0.00012) cm^3); Kat. 999 (pá: 19,8 cm) 1,5 l (1525.71521 (+/- 1e-06) cm^3); Kat. 989 (pá: 29,8 cm): 4,9 l (4912.6979 (+/- 0.0011) cm^3).
[613] KOROM 2015, 169, 8. kép 1. Üllőn is ezen a típuson belül a legmagasabb a pecsételt díszű edények részesedése (40%)!
[614] SZEBENYI 2020, 92.
[615] A Kat. 999 viszonyát [83. tábla 3a–c] az ismert leletanyaghoz képest lásd a Korom A. által összeállított stílustipológiai táblázatban (16. típus) (KOROM 2015, 9. kép).

hasonlóságaik ellenére anyagminőségük eltérő jellege választja el (pl. előbbi rendkívül keményre égetett, míg utóbbi következetesen porózus felületű). Bár a műhelykörzet kérdésében ez a megfigyelés csupán bizonytalanságokat vet fel, ám egyben magyarázhatja az edénytípus keltezésének igen széles időhatárait is. Korom A. gyűjtésében a kónikus hasú tálakat kontextusaik alapján a 3–4. századra datálja. A Péceli út és a Vető-dűlő lelőhelyekről származó töredékek nagyrészt a korai (3. századi) horizontra jellemző kísérőleletekkel együtt kerültek elő, azonban dokumentáltak ilyen táltöredéket a késői időszakra mutató szemcsés soványítású, gyorskorongolt kerámiával (ún. „üllői fazékkal") együtt is.[616] Üllő 5–9. lelőhelyen az edénytípusra jellemző motívumcsoportok (rozetta, pálcatag, S motívum) a D-i települési egységen koncentrálódnak, amely a terra sigillatákkal jellemezhető korábbi fázist fedi le.[617] Ennek ellenére a kónikus hasú edények nagy arányban kerültek elő a település későbbi horizontjára jellemző edénytípusokkal megegyező objektumokban, ami pl. kronológiai kapcsolatukat feltételezi a szarmata eredetű, vörösre festett kerámiával (a kérdésről bővebben lásd a 4B függelék vonatkozó részét).[618] Hasonló jelenséget lehetett megfigyelni Ecser 7. lelőhely pecsételt kerámiájának vizsgálata során is.[619] Munkahipotézisként a kónikus hasú edények bizonyos variánsainak használatával (feltehetően gyártásukkal is) számolnunk kell még a 3. század második felében is,[620] így a félgömbös alapformájú tálaknál (IIIE. főcsoport) jobban lehatárolható csoportként jelölhetik ki a bevonatos kerámia lehetséges későbbi horizontját.[621]

2.4.4.1. Pecsételt kerámia

A kónikus hasú pecsételt kerámia motívumkincsét (köztük a jelen dolgozat tárgyát képező üllői lelőhely vonatkozó anyagát is) Korom A. 2015-ben érdemben vizsgálta, eredményeit az

[616] A sírleletek hasonlóan megengedik a 3. század második felére, 4. századra datálást (pl. torques körte alakú zárótaggal). A további szakirodalmi hivatkozásokkal lásd KOROM 2015, 177–178, 90. lábjegyzet.
[617] SZEBENYI 2010, 28, 4. térkép.
[618] 25 esetben lehetett a IIIC. főcsoport képviselőit más, a jelen vizsgálat körébe bevont edénytípussal együttesen megfigyelni. Ezek közül 10 alkalommal szarmata eredetű, vörösre festett kerámiával (X. anyagcsoport), míg egyetlen alkalommal ólommázas kerámiával (IX. anyagcsoport) keltezhető objektumból kerültek elő. Ez a mennyiség kevesebb, mint a terra sigillatákkal együttes előfordulásuk: 4 esetben rheinzaberni, 2 esetben westerndorfi, míg 1 esetben pfaffenhofeni áruval. A félgömbös tálak (IIIE.) közül legtöbbször a spektrum későbbi felét képező típusokkal tűnnek fel (IIIE/V–VII.) [28. kép].
[619] SZEBENYI 2020, 93.
[620] A reduktív égetésű példányokkal (IIIC/I. típus) rokon formavilágú edényeket monográfiájában O. Brukner a 30. táltípusba sorolja, korukat a 4. századra határozza meg (BRUKNER 1981, 75, 155, T. 45/22).
[621] Ennek fényében kell revideálnunk jelen sorok szerzőjének korábbi kijelentéseit a kelet-pannoniai pecsételt kerámia és a kónikus hasú pecsételt edények arányainak vonatkozásában, utóbbiak elterjedési területén (Aquincum előterében). Bár a jelen dolgozatban is bemutatott jelenségek alapján aligha kérdőjelezhető meg a barbár–római kereskedelmi kapcsolatok összetett struktúrája, a vizsgált típusok együttes jelenlétének ritkasága szemmel láthatólag elsődlegesen kronológiai okokkal magyarázható (vö. SZEBENYI 2020, 92; SZEBENYI 2021, 228).

újabb vizsgálatok fényében is elfogadhatjuk.[622] Tipológiai rendszerét mindössze kisebb kiegészítésekkel láthatjuk el: a Korom I/4a–b. díszek ugyanazon motívumot fedhetik (a Korom I/4b. mintát mutató üllői Kat. 1004 rendkívüli kopottsága miatt hiányos) [86. tábla 3]; míg az üllői anyag korábbi feldolgozásában elkülönített rozetta-díszek között a „bibe" megléte a pecsétlés mélységének és a töredék kopottságának függvénye csupán.[623] Kérdéses lehet a Kat. 1004 tétel díszének azonosítása, amely talán leegyszerűsített *planta pedis* motívumra emlékeztet.[624] Amennyiben a díszt valóban lábpecsétként határozzuk meg, úgy az gyökér nélküli a kónikus hasú tálak motívumkincsében.[625] A IIIC. anyagcsoport díszített kerámiájának jellemzője a bepecsételt díszekkel szemközt, a belső felületen jelentkező ellenoldali benyomódás, amelyen gyakran ujjlenyomat is megfigyelhető (értsd ellentartás nyoma) [18. kép].[626]

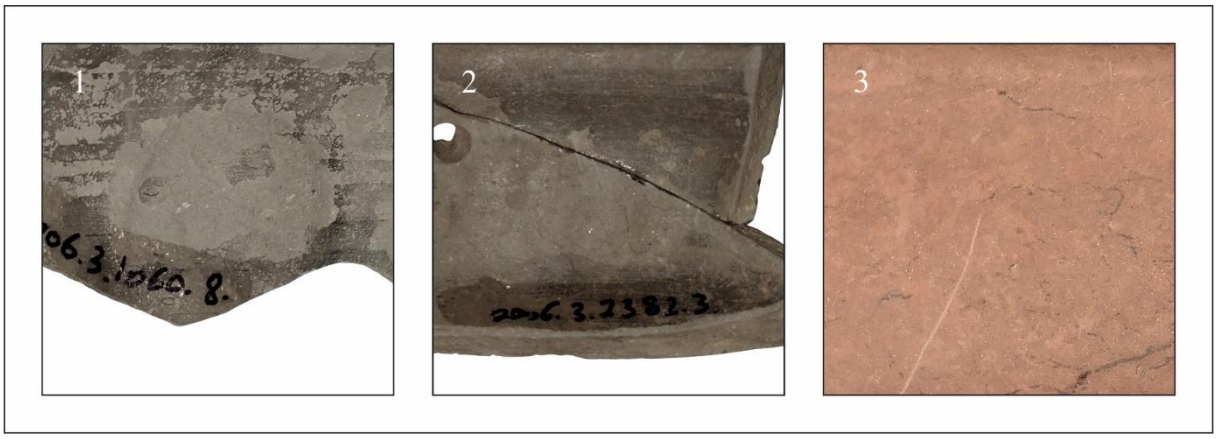

18. kép: Ellenoldali benyomódások az edények belső felületén, a pecsétlésekkel szemben (1: Kat. 966; 2: Kat. 967; 3: Kat. 991 (M 1:1).

[622] KOROM 2015, 170–173, 10. kép 1.
[623] SZEBENYI 2013b, 14. Erre joggal hívja fel a figyelmet Nagy M. is: „Megjegyzendő, hogy a két kategória nem minden esetben választható szét: éppen a Péceli úti temető szórvány táljának pecsétlőin a szirmok felső széle életlen. A kontúrvonalak életlenségének elsődleges oka nyilvánvalóan a pecsétlők kopottsága." (NAGY 2018b, 329).
[624] Az aquincumi pecsételt kerámia kapcsán legutóbb Nagy A. foglalta össze a „lábpecsétek" kérdéskörét. A Kat. 1004 jelzetű tétel dísze jellegében megfeleltethető ezeknek (vö. NAGY 2016, Fig. 11–12). Korom A. a tárgyalt üllői edény pecsételt díszét (SZEBENYI 2013b, 6. tábla 1, 7. tábla alapján) inkább levélmotívumként azonosítja (KOROM 2015, 173).
[625] Természetesen az üllői példány közvetlen kapcsolatban nem lehet a Resatus és a Deuso köréhez kapcsolható termékekkel, amelyek gyártása már az 1. század végén, 2. század elején folyhatott. Nagy A. véleménye szerint a lábpecsét bár nem hordoz etnikai jelentéstartalmat, márkajelként köti az edényeket egy műhelykörzethez (NAGY 2016, 227–228).
[626] A jelenség több különböző megnyilvánulási formáját a provinciális keramikában lásd NAGY 2017, 29, Fig. 38.

Bár a vizsgált üllői edényekhez közvetlenül nem kapcsolódik, a kónikus hasú tálak eredetének mélyebb megértéséhez talán szükséges lehet egy Ecser 6. lelőhelyről származó, publikálatlan pecsételt edény motívumkincsének részletes bemutatása [19. kép].[627]

19. kép: Az Ecser 6. lelőhelyű pecsételt edény (CKM 2007.1.695.38.) részben összeillő töredékei (M 1:2).

Nagy valószínűséggel egy pecsétlővel készülhetett az említett ecseri és a Budapest, XXIII. Soroksár, Vető VII. dűlő lelőhelyről származó edény „szőlőlevél" (Korom V/1. típus) motívuma.[628] Utóbbi átlagos méretét Korom A. 17,3x17,8 mm-ben határozta meg,[629] ám az ecseri edény esetében a hiányos pecsétlések csak körülbelüli méréseket engednek meg (a legteljesebb dísz alapján talán 16,1x17,3 mm). Véleményem szerint azonban a közös mérettartomány ellenére sem bizonyító erejű a metrikus egyezés a pecsételt motívumok összehasonlítása során.[630] Ezzel szemben a motívumok részleteinek elemzése egyértelműen igazolhatja a díszek közös eredetét: a makroszkópos vizsgálat jól megfigyelhetően egyezést mutat mind a „szőlőlevél" bal oldali nyúlványán (pl. a szabályos sorozatnak megfelelően a levél szélének harmadik és negyedik tagolása összeolvad egy nagyobb elemmé) [20. kép 1, 3], a szárral szemközti szakaszán (pl. a balról második és harmadik, hosszabb bevágás közötti

[627] A töredék bemutatásának lehetőségét köszönöm Masek Zsófiának és Soós Eszternek, akik az említett ecseri leletanyag feldolgozására vállalkoztak!
[628] KOROM 2015, 173, 181, Kat. 12, 4. kép 4, 15. kép 12.
[629] A tárgy leírásában „173 mm x 178 mm" szerepel (KOROM 2015, 181), ami nyilvánvalóan sajtóhiba lehet a 15 cm-es peremátmérőjű tál esetében.
[630] A pecsételt díszeket az edény kiégetése előtt nyomták a még nedves felületbe, így azok méretére hatással van a különböző mértékű zsugorodás: pl. a „szárítási zsugorodás" során az agyagmassza térfogata a kilépő víz térfogatával csökken (GEBAUER 1985, 72). Később, az égetés során, ez a vízmennyiség (a legtisztább agyagok esetében is) még a térfogat 14%-át teheti ki (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 18). Így bár a különböző edények esetében használt ugyanazon pecsétlő kiterjedése állandó, ám az edények a méretüknek megfelelően más-más mértékben zsugorodnak (és velük együtt az edénytől függő mértékben a benyomott motívumok is!). Ennek megfelelően logikus, hogy az ugyanazon pecsétlőtől származó díszek a méretesebb ecseri edénynél nagyobb mértékben zsugorodnak az agyag víztartalmának elpárolgása során. Emellett a szerző megfigyelése alapján a pecsétek méretét befolyásolhatják a díszek kialakításainak következetlenségei is, mint pl. a ferdén tartott vagy a túl sekélyen benyomott pecsétlő, hiszen ilyenkor csak részlegesen másolódik át a motívum az edény felületére.

rövidebb véset a többinél élesebb szögben balra tart) [20. kép 2], illetve a jobb oldali nyúlványán is (pl. az utolsó tagolás a többinél mélyebbre nyúlik) [20. kép 2].

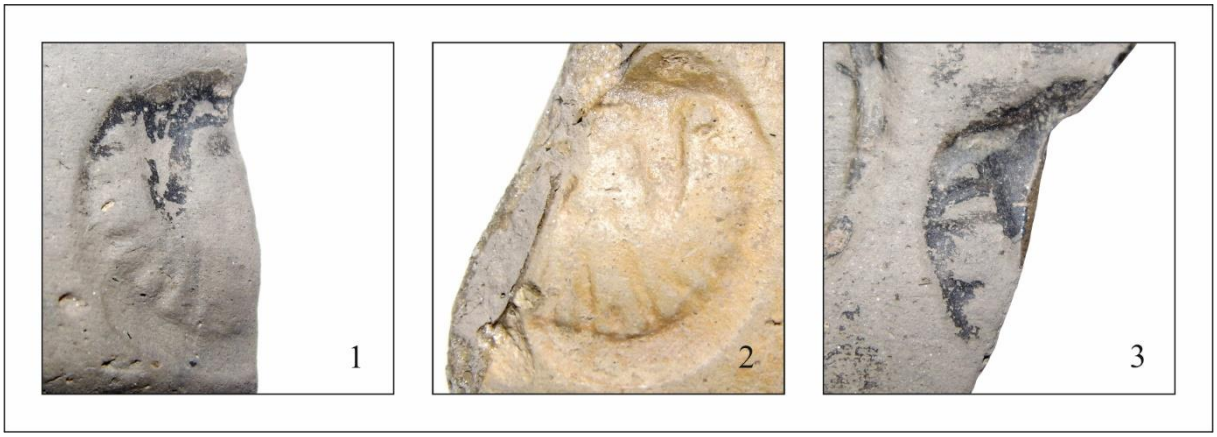

20. kép: Részletfotók az ecseri tál pecsételt „szőlőlevél” (Korom V/1. típus) motívumáról (M 3:1).

Az ecseri edény többi pecsételt motívuma [20. kép 1–2] kevésbé jól azonosítható. A kisméretű „stilizál rozetták” megfeleltethetők a Pesti-síkság edényein dokumentált hasonló dísszel (Korom I/5a. típus), amely mindössze két, Budapest, XXIII. Soroksár, Vető VII. dűlő lelőhelyű kónikus hasú tálon fordul elő.[631] Az ecseri tál ilyen díszeinek erőteljes kopottsága nem teszi lehetővé, hogy vizsgálható legyen a pecsétlők egyezése is a Korom A. által közölt darabokéval. A tál díszítésének központi motívumát képező nagyméretű, tagolatlan körrel keretelt rozetta a publikált leletanyagban nem tűnik fel,[632] bár egyértelműen rokon a legutóbb tárgyalt „stilizált rozettákkal”. A pecsétlés következetessége (a keret és a rozetta közötti sáv minden esetben a jobb felső negyedben vékonyodik el) miatt egyetlen pecsétlővel készült, önállóan értékelendő motívumról van szó.

Az ecseri tál formailag a C-A. Filip által a porolissumi pecsételt kerámia vizsgálatakor meghatározott F4/F5 jelzetű formákhoz állhat a legközelebb. Emellett a mintakincs és a díszítés jellege is több ponton mutat rokonságot a daciai pecsételt kerámiával: lásd pl. a kisméretű, „stilizált rozetták” (Filip D IV.92. motívum) vagy a központi rozettát arányosan körbevevő 4 kisebb motívum [19. kép 2] stílusa.[633] Elméleti szinten fel kell vetnünk a lehetőségét, hogy az Ecser 6. lelőhelyről bemutatott edény érdemi kapcsolatot feltételez a

[631] KOROM 2015, 171, 181, Kat. 12, 19, 4. kép 1, 4, 12. kép 3, 15. kép 5, 12. A temető 163. sírjából hivatkozott tétel (Kat. 12) megegyezik a „szőlőlevél” motívumok kapcsán vizsgálat alá vont edénnyel!
[632] A pecsétlés tökéletes, ám publikálatlan párhuzama szintén Ecser 6. lelőhelyről említhető (1383. objektum, CKM 2007.1.1002.124.). A kisméretű, vörös bevonatos edénytöredék alapján a pontos edényforma nem állapítható meg, továbbá a többi pecsételt motívumra sem utalnak nyomok.
[633] Az edényformához lásd FILIP 2008, 57, Pl. XII/120, Pl. CLXXIII/4–5. Az ornamentika egyezéseihez lásd FILIP 2008, Pl. VIII/70, Pl. XLII/300, Pl. CLXXXVI/D IV.92.

daciai pecsételt kerámia (pl. egyértelmű formai egyezések alapján) és a pannoniai gyártmányú kónikus hasú tálak díszített csoportja között (pl. az egyező pecsétlővel készült „szőlőlevél" motívumok alapján). Mindez nem cáfolja utóbbi edénytípus aquincumi gyártását, csupán az innováció visszaáramlását feltételezi. A késő római pecsételt kerámia kapcsán Salamon Á. veti fel a technológia hasonló irányú mozgását.[634] Bár az ecseri edény kronológiai helyzete a lelőhely általános időhatárainál pontosabban nem határozható meg,[635] talán közvetlen kapcsot sejthetünk benne a két említett, egymástól igen távoli edénytípus között: ám ennek igazolását az esetlegesen a későbbiekben megismert átmeneti díszű edényektől remélhetjük jelenleg.

2.4.5. VÉKONY FALÚ, BEVONATOS EDÉNYTÍPUSOK (IIID.) (Kat. 1013–1017)

A helyi import kerámiaanyag jellegzetes, ám rendkívül szórványosan jelentkező rétegét[636] képviselik a vékony falú (a falvastagság egységesen 0,3 cm), kisebb mérettartományba sorolható edénytípusok töredékei (peremátmérőjük típusonként következetesnek tűnik: a IIID/I. esetében 10 cm, míg a IIID/II. esetében 15 cm). A vizsgált formák az alföldi szarmata Barbaricum eddig közölt import kerámiaanyagából más lelőhelyekről nem ismertek. Jelen feldolgozásban a formai meghatározás bizonytalanságai miatt csupán munkahipotézis szintjén, a szokásosnál filigránabb kialakításuk miatt kezelem a két egymástól elérő formát (ezzel együtt talán edénytípust) közös alcsoportban.

A IIID/I. típus az üllői leletanyagban megismerhető profil alapján egyértelműen csészeként azonosítható. Vállában erősen megtörő formájú változatát említhetjük közel azonos méretben (pá: 8,5), barnásvörös festéssel az esztergomi Várhegyről. Utóbbi példány datálását a kontextusok nem tették lehetővé.[637] Az üllői darabok minden esetben más római kerámiával együtt kerültek elő, a nagymennyiségű terra sigillata (rheinzaberni és pfaffenhofeni áru), illetve a 6577. objektumban a IIIA/II.1a. típusú tányér töredéke talán az bevonatos edények korábbi horizontjához (2. század vége – 3. század első fele) kapcsolja a formát. A terra sigillata spektrumban talán a Drag. 41, illetve a Ludowici SSb–SSc formával

[634] SALAMON 1969, 56, 59–60. Meg kell jegyeznünk továbbá, hogy a IIIC/II.3. típusba sorolható, Kat. 998 számú, töredékeken látható pecsét [83. tábla 4] párhuzama is ebből a késői (4. századi) típusból ismert Intercisából (SALAMON 1969, 54, Abb. 1/2). A IIIC/II.3. típus aligha állhat közvetlen kapcsolatban a késő római edényekkel, ám építkezhetnek közös gyökerekből. Bizonytalan lehet továbbá a Salamon Á. által a 60-as években közölt edények némelyikének datálása is: az ugyanitt említett százhalombattai töredékeket később Maróti É. már 3. századi feltöltésből származóként közli újra (MARÓTI 1985, 118)!

[635] Az előzetes jelentésben említett leletanyag főként a késői jelleget emeli ki (pl. karcolt díszű csontfésű, Krisztus monogrammos mécses, hun kori besimított díszű kerámia), ám egyaránt hivatkoznak tegulák töredékeire is (PATAY–FEKETE 2006, 16).

[636] A tárgytípus (IIID/I.) rendkívüli ritkasága miatt joggal merülhet fel, hogy a Kat. 1013–1015 tételek ugyanazon edényhez tartoznak. Mindezt bizonyíthatja az anyagminőség nagyfokú egységessége is: egyenletesen, nagyon keményre égetett anyag, a mátrixban szórványosan jelentkező, kizárólag finomszemcsés homokkal.

[637] KELEMEN–MERCZI 2019, 117, 180, Kat. 34, 3. tábla 34.

rokoníthatjuk a típust, amelyek (az üllői daraboknál komplexebb) bevésett díszeikkel egyértelműen üvegedények másolataiként azonosíthatók. Formai alapon az Oswald–Pryce szerzőpáros a Drag. 41 típus gyártásában két horizontot különít el. A legkorábbi, profilálatlan peremű darabok a 2. század közepétől datálhatók (a közép-galliai formakincs még nem tartalmazza őket), míg kihajló peremű, későbbi példányaik még a 3. századi kontextusokban is dokumentálhatók.[638] Az üllői darabok anyagminőségüknek megfelelően egyértelműen a bevonatos edények (III. főcsoport) közé sorolhatók, ám (az említett terra sigillata edényekhez hasonlóan) mélyen bevésett ornamentikájuk az üvegedény másolatok sorába helyezi őket.

Következetesen vékony falú kialakítása mellett rendkívül problémás lehet a IIID/II. edénytípus csoportba sorolása, amely egyedi formát képvisel az üllői import kerámiaanyagban. A Kat. 1016 és a Kat. 1017 tételek anyagminőségük és formai jegyeik alapján is külön edények részeit képezhették. Vámos P. a formát az aquincumi katonaváros fazekasiparának vizsgálata során (a korsóktól határozottan elkülönítve) kétfülű edénytípusként azonosítja („Széles, tölcséresedő nyakú, enyhén kihasasodó, kétfülű edények"). Példányai ismertek pl. a Budapest III., Vörösvári út 111–117. szám alatti feltárások leletanyagából, a következetesen vöröses-sárga–sárgás-vörös bevonatú, 18–20 cm-es peremátmérővel rendelkező edények esetében a szerző 2–4. századi datálást feltételez.[639] Hasonló kialakítással említhetjük O. Brukner szintézisében a tálak 53. típusát is, amelynek a sirmiumi párhuzamok között előfordul az oldalfalán ovális horpasztásokkal díszített változata is. Az edénytípus a 2. századra – 3. század első felére datálható.[640]

2.4.6. FÉLGÖMBÖS ALAPFORMÁRA VISSZAVEZETHETŐ CSÉSZE- ÉS TÁLTÍPUSOK (IIIE.) (Kat. 1018–2276)

Az üllői leletanyagban 1259 tétel (1389 töredék) sorolható a félgömbös alapformára visszavezethető táltípusok közé. Utóbbi mennyiség jelentőségét hangsúlyozza, hogy ezzel nem csupán a bevonatos kerámián belül képeznek domináns csoportot (a teljes vonatkozó esetszám 66,8%-a) [12. kép], ám a teljes vizsgált üllői kerámiaanyagon belül is a legnagyobb csoportot képviselik (a teljes leletanyag 42,3%-a!). Az edénytípus értelmezésébe 510 tétel vonható be (főként peremtöredékek, kiegészülve a jellegzetes oldaltöredékekkel: a teljes IIIE. főcsoport 40,5%-a), ám rendkívül alacsony a teljes profilú tételek száma (mindössze 5 tétel:

[638] OSWALD–PRYCE 1920, 225, Pl. LXXVIII/5, 8–10.
[639] VÁMOS 2014, 140, Kat. 692, 63. tábla 692.
[640] BRUKNER 1981, 93, 155, T. 80/32–34. Az üllői kontextusok közül egyedül a 3413. objektumban került elő az edénytípussal együtt más vizsgált kerámiaforma. Ennek ellenére az innen dokumentált szarmata eredetű, vörösre festett táltöredék (X/III. típus) aligha bizonyítja egymagában a IIID/II. típus késői (3. század második felére) datálását a bonyolult statigráfiájú üllői településen.

Kat. 1080, 1127, 1238, 1386, 1420). Ennek megfelelően a talpgyűrű-töredékeket (IIIE/IX.1a–c.) sem köthetjük egyértelműen a peremformák alapján leírható tipológiai csoportokhoz.[641]

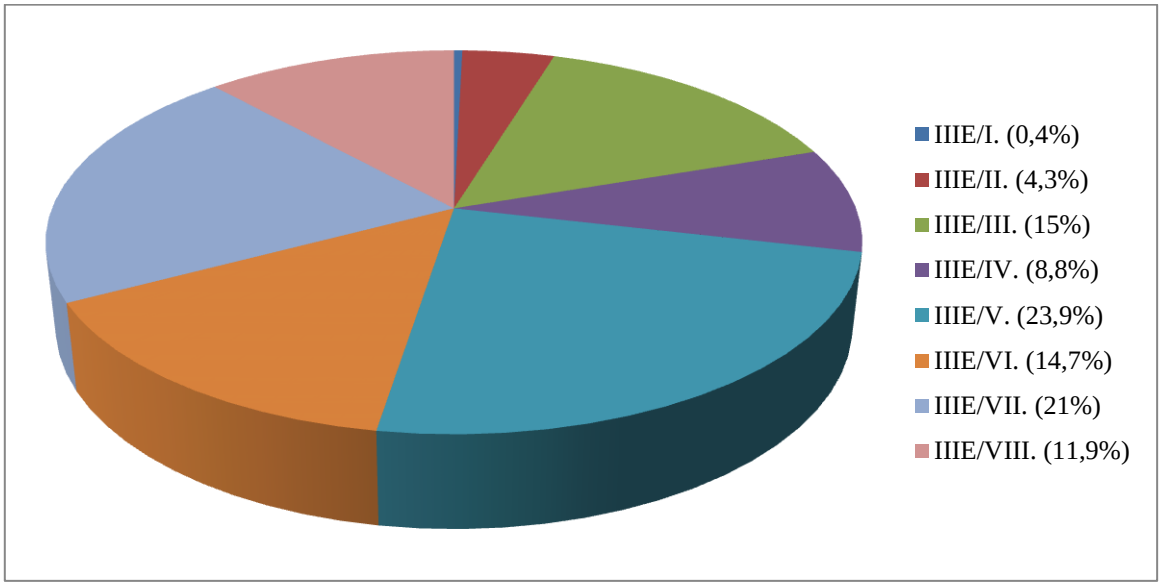

21. kép: A félgömbös alapformájú csészék/tálak peremformáinak megoszlása a főbb altípusok szerint. A peremtípusok rövidítéseinek feloldásait lásd a 3. függelék vonatkozó részében (10–24. ábra).

A peremformák spektrumának eloszlása egyértelmű súlypont eltolódást mutat a legömbölyített, megvastagodó/duzzadt típusok felé: az ettől érdemben eltérő (IIIE/I–II.) formák aránya a félgömbös tálak között csupán 4,7%. Ezzel szemben a leggyakoribb típust az enyhén megvastagodó peremformák képviselik (IIIE/V. típus: 23,9%), amelyek formai alapon a legnagyobb hasonlóságot mutatják a terra sigillata edények Drag. 37 típusával.[642] Látszólag az esetszámok az ehhez formailag közelítő típusoknál egyenesen arányosan növekednek: megvastagodó, de enyhén kihajló peremformák (IIIE/IV.) 8,8%; vertikálisan nyújtott és behúzott peremformák (IIIE/VIII.) 11,9%; gyűrűs peremformák (IIIE/VI.) 14,7%; háromszög átmetszetű peremformák (IIIE/III.) 15%; párnásan megvastagodó peremformák (IIIE/VII.) 21% [21. kép]. Mennyiségi összehasonlításban a jelenség azonban nem magyarázható csupán a terra sigillata edények utáni igény alternatív úton történő kielégítésével (Üllő 5–9.

[641] K. Adler-Wölfl a carnuntumi bevonatos (jellemzően PGW-ként meghatározott) kerámia vizsgálata során több kategóriát különít el az ívelt oldalindítású darabok esetében (Str 1.1a: finomabb kialakításúak; Str. 2.1a: közepes kialakításúak; Str 4.1a: szélesebb, alacsonyabb kialakításúak), amelyek nagy vonalakban megfeleltethetők az üllői kerámiaanyag formakincsének is (ADLER-WÖLFL 2004, 55–59; Abb. 21).

[642] A csoporton belül a IIIE/V.3a–b. jelzetű peremformák képviselik a domináns típust: a IIIE/V. típus tételeinek 64,8%-a sorolható ide. Véleményem szerint a félgömbös tálak ezen csoportját tekinthetjük a Drag. 37 terra sigillata edények legközelebbi másolatainak az Üllőre került import kerámiaanyagon belül. Ezt bizonyíthatja, hogy a csoporton belül a legmagasabb a díszített tételek aránya: a peremforma alapján azonosítható edények között 65 tétel felületén figyelhető meg *Rädchenverzierung*, ebből 33 sorolható a IIIE/V. típushoz (az összes 50,7%)! A rádlis díszítés megjelenését a kutatás a korai terra sigillatákhoz köti (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 70).

lelőhelyen arányuk közel 2:1-hez), még ha az alföldi kutatás többször próbálta gyakoriságukat magyarázni Pannonia „közvetítő kereskedelmének” ingadozásával.[643] A provinciális fazekasműhelyek termelésének spektrumától elvonatkoztatva is függetlenedni látszik az edénytípus iránti igény a Drag. 37 típusú terra sigillaták keresletétől, amely a szarmata közösségekben leglátványosabban a helyi fazekasságra gyakorolt hatásokban fogható meg: pl. a párnásan megvastagodó peremű példányok (IIIE/VII. típus, 21%) magas részesedése egyértelműen a forma helyi beágyazottságát mutatja.[644]

Az üllői leletanyag értelmezését nehezíti, hogy a provinciális kutatás által a bevonatos kerámia (főként a PGW spektrum) elemzése során vonalvezetőként használt carnuntumi és viminaciumi feldolgozások a tipológiai besoroláskor elsődlegesnek az edénytest megformázását vizsgálják, a peremtipológiát részleteiben nem érintik. Az említett rendszerek alapján a tárgyalt leletanyag meghatározható része (kevés bizonyítható kivétellel)[645] az Sa 1.2 (*Schrägwandschale mit verdicktem Rand*), az Sü 2.2 (*Rundwandschüssel mit verdicktem Rand*), illetve az Sü 5.2 (*Halbkugelige Schüssel mit verdicktem Rand*) kategóriákba tartozik.[646] A peremformák tipológiai rendszerbe sorolása azonban a leletanyag tömegáru jellegéből eredendően bizonytalan: sok esetben határozhatók meg a csoportok közötti átmeneti formák (pl. IIIE/II.5., IIIE/IV.1c., IIIE/VI.2c.), illetve vannak jelen az eltérő alapformát módosító közös elemek (vö. pl. a IIIE/III.3b. – IIIE/VIII.2a. típusokat).

A test félgömbös alapformáján túl az alapvető készítéstechnológia tekintetében is rokoníthatjuk a IIIE. csoport tagjait. A dominánsan megvastagodó peremkialakításoknál (IIIE/III–VIII. főcsoportok) a legtöbb esetben megfigyelhető a törésfelületen a duzzadt perem kiképzésének technológiája, amely során a fazekas az oldalfalat általában lényegi elvékonyítás nélkül gyűrte vissza a külső felület felé. Ennek nyoma a mester gondosságának függvényében különböző mértékben jelentkezik [22. kép].[647] Kivételként csupán a IIIE/III.5. csoportot emelhetjük ki, amelynél a háromszög átmetszetű perem kiképzése egyértelműen az oldalfalra kifejtett hosszirányú erőhatással történt.

[643] Pl. behozataluk volumenének a terra sigillata importhoz kötését lásd SÓSKUTI–WILHELM 2014, 69, 71–72.
[644] A jelen dolgozat tipológiai rendszerében bemutatott formák megjelennek a szarmata fazekashagyományokban is (vö. RÓZSA 2000, 17. kép): IIIE/III.5. típus = 15. típus; IIIE/IV.2a. típus = 8. típus; IIIE/V.3b1–2. típus = 10. típus; IIIE/VI.1b. típus = 14. típus.
[645] Pusztán elméleti alapon felvethető pl. a IIIE/I. típus kevésbé profilált peremkiképzésének kapcsolása az Adler-Wölfl-féle tipológia rendszer Sü 2.1. (*Rundwandschüssel mit geradem Rand*) formájának gondolatiságához (ADLER–WÖLFL 2004, Abb. 15).
[646] ADLER-WÖLFL 2004, Abb. 15; PAVIĆ 2004, Taf. 8.
[647] Ez indokolta, munkahipotézis szintjén, bizonyos peremformák tipológiai megosztását a „visszahajtás” eldolgozásának minősége (vagy egyáltalában megléte) alapján. Lásd pl. a IIIE/VI.1a1. – IIIE/VI.1a2. típusok viszonylatában [18. ábra].

22. kép: Készítéstechnológiai megfigyelések a duzzadt peremkialakítás kapcsán. 1: Kat. 1048; 2: Kat. 1327; 3: Kat. 1304 (M 3:1).

A félgömbös alapformájú tálak csoportján belül ritka a csésze mérettartományba eső (peremátmérő max. 15 cm) edények formai alapú elkülönülése (markánsabb példákkal lásd a kónikus hasú csészék/tálak esetében a IIIC/II.1a–b. típusokat!). Összefüggő ilyen edénytípusként csupán a IIIE/VII.1a1. említhető (8 tétel, pá: 11–14),[648] továbbá az egymással rokon IIIE/III.2a. (4 tétel, pá: 10–12) és IIIE/III.2c. (4 tétel, pá: 13–15) típusok. Az Üllőn dokumentált félgömbös alapformájú edényeket általánosságban nem jellemzi a csésze mérettartomány: a mérhető peremátmérővel rendelkező edényeknek csupán 18,2%-a (90 tétel) illeszkedik a 9–15 cm közötti intervallumba, míg a vonatkozó kerámiaanyag további része a 16–30 cm-es intervallumba esik (404 tétel).

Szintén alkalmatlan a vizsgált leletanyag további differenciálására a tűzdelés/rádlis dísz/*Rädchenverzierung* elemzése (mindössze 195 tételen jelenik meg, amely a félgömbös tálak 15,4%-a). A két, jellegében különböző elemekből összeálló ornamentika közül az 1. típus (mélyebb, alakos, szögletes benyomódások) az esetek 9,7%-ában figyelhető meg, ám ezek közül is csupán a Kat. 1099 és a Kat. 1103 köthető formához (mindkét töredék a IIIE/III.3b. csoportba tartozik!). A 2. típusú díszek (sekélyebb, vonalszerű elemek sorozata) általánosan előfordul a teljes leletanyagon (tendenciózusan pl. a IIIE/I., a IIIE/V.3a2., a IIIE/V.3b2., a IIIE/VI.2c., a IIIE/VIII.2a. típusokon), részesedése a tűzdelt kerámián belül 69,3%. Ritka az önálló árutípust kijelölő, egyedi ornamentika: ilyen lehet pl. a Kat. 1319–1321 tételeken megfigyelhető, horonypárok közé szorított, egymásra nyomott elemekkel kialakított „egysoros” tűzdelés (IIIE/VI.2c. típus) [138. tábla 5–7].

[648] Az edénytípus esetében a formai meghatározás alapját a megvastagodó perem tagolása adta, amelynek szándékossága kérdéses lehet. A közös mérettartomány talán jelezheti a típusba sorolt edények valós összetartozását is.

A szarmata Barbaricum import kerámiaanyagának leggyakoribb formáját képezik a félgömbös testű, megvastagodó peremű tálak, ám relatíve nagy esetszámuk ellenére csak kevés a teljes profilú, jól dokumentált edény. Kompolt, Kistéri-tanya (15. lelőhely) 181. sírjában „pirosra festett tál" töredékei (az üllői IIIE/V.3a1. típusnak megfelelő), míg a 375. számú temetkezésben „fémes fényű", piros bevonatos, kissé deformálódott tál (IIIE/IV.1a. típus) volt.[649] Jól azonosítható forma a kisméretű, Jászalsószentgyörgy, Vadas-erdőből származó téglaszínű, piros bevonatos, megvastagodó peremű edényke (IIIE/III.3b. típus).[650] Profilrajzok hiányában nem határozható meg a Kiskundorozsma, Nagyszék (26/72.) lelőhely leletanyagát bemutató katalógusban közölt narancsvörös bevonatú darabok pontos típusa. A publikálók a leleteket a 2–3. századra, illetve a 3–4. századra korhatározzák.[651]

Az edénytípus leggyakrabban az erőteljes töredezettséget mutató településanyagokban jelentkezik,[652] a párhuzamok bemutatása során részleteiben csak a formailag értelmezhető említésekkel foglalkozom. Újhartyán korai szarmata településéről több piros bevonatos töredék is ehhez a csoporthoz sorolható: a 4/40. objektum peremtöredéke az üllői IIIE/VI.2a., míg az 5. felület szórványanyagából származó peremtöredék a IIIE/VII.2b1. típushoz tartozik. A szerzők egyetlen esetben egyértelműen „fémfestékkel" készült darabról tesznek említést.[653] Avar kút betöltéséből kívül-belül piros bevonatos peremtöredék (IIIE/IV.2a. típus) közölt Kompolt, Kistéri-tanya lelőhelyről.[654] Utóbbi lelőhely monografikus feldolgozása során Vaday A. további „vörös festésű", félgömbös tálak töredékeit említi (legalább 6 db-ot), amelyek több, az üllői leletanyagban is megfigyelt formával azonosíthatók: IIIE/II.5. (20.

[649] A szerző a lelőhelyen a római és a germán import, továbbá a barbár terra sigillata másolatok együttes jelenlétét keltező értékűnek tartja, és a Severus-kor jellemzőjének gondolja (VADAY 1996, 7, 17, 35, 2. kép 5, 12. kép 4).
[650] Vaday A. a leletet a 3. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 33, Taf. 22/2).
[651] BÁRKÁNYI et al. 2003, 262, 121–122. kép.
[652] Több esetben is említhetünk formailag nem meghatározható darabokat, amelyeket azonban figyelembe vehetünk a lelettípus barbaricumi datálása során. Nagyszénás, Svábföld 562. (Szabó F. tanyája) lelőhely 15. kutatóárkának 1. objektumából kívül-belül narancsvörös bevonatos, tűzdelt díszű, megvastagodó peremű tál oldal- és peremtöredéke származik. A darabot publikálója a kísérőleletek fényében a 2. század végére, 3. század elejére keltezi (LICHTENSTEIN 2011, 5–7). Gyoma 133. lelőhelyről 8 db kívül-belül „festett" táltöredék ismert. A lelőhelyen ezek egyenlő arányban szóródtak az A (3 db, kora római fázis) és a C (4 db, késő római fázis) területi csoportokban, ám a B csoportból alig ismertek (1 db, Severus-kor) (VADAY 1996, 137, Tab. 7). Kiskunfélegyháza, Pap-dűlő lelőhely anyagában több „narancsfestésű" táltöredék is található, a lelőhely a 2. század végére – 3. század elejére datálható (a korábban említett Gyoma A és B fázisokkal egykorú) (SÓSKUTI 2005, 240, 243, 252–253). Foeni, Selište lelőhelyről vörös bevonatos, tűzdelt díszű edény töredéke ismert. A publikálók a településrészletet a 3–4. századra datálják (TIMOC–SZENTMIKLOSI 2008, 113, Pl. V/6, Pl. XV).
[653] A szerzők a lelőhelyet a 180–230 időintervallumon belül datálják (a terra sigillaták alapján tágabb, 150–260 közötti keltezés bizonyítható) (VADAY–SZEKERES 2011, 239, 248, 250–252, 257–258, 16. kép 7, 18. kép 5, 20. kép 4, 33. kép 10).
[654] VADAY 1999b, 111, 6. kép 1.

objektum töredéke), IIIE/IV.1a. (69., 86. és 268. objektumok töredékei).[655] Kiskunhalas, Tesco lelőhely 2. század végére, 3. század elejére (180–220/230) datálható településének gazdag import kerámiaanyagában több párnásan megvastagodó peremű tál töredéke azonosítható (IIIE/VII.2a1., IIIE/VII.2b1–2. típusok). A pirosra és barnára „festett", téglaszínű/sárga anyagú tálak felületén a vizsgált leletanyagra is jellemző tűzdelés (2. típus), illetve hornyolás figyelhető meg.[656] Különösen nagy formavariációban jelentkezik az edénytípus Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyen, gyakran fordul elő a szóban forgó darabokon a teljes hasi részt takaró tűzdelés vagy a lépcsős tagolás a magasság felső harmadában. A peremformák ebben az esetben is megfeleltethetők az üllői formai spektrumnak: egyaránt megtalálhatók a IIIE/V.3b2. (637., 2370. objektum), IIIE/VI.1a1. (3296. objektum), IIIE/VI.2a. (2026. objektum), IIIE/VI.4a. (284. objektum), IIIE/VII.2b1. (4269. objektum), IIIE/VII.2b2. (1414. objektum), IIIE/VIII.1a. (1533. objektum), IIIE/VIII.3a. (3296. objektum), IIIE/VIII.3c3. (951. objektum) típusok.[657] A szórványosan azonosítható reduktív anyagminőségű árutípus relatív formai egységességet mutat: mind a Lajosmizse, Felsőlajos lelőhelyről (5. gödör),[658] mind a Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről (1927. objektum)[659] származó töredékek az üllői IIIE/IV.2a. típussal rokoníthatók. A meredek falú, bevonatos tálak (IIIE/III.1. csoport) nem képezik a szarmata Barbaricum importjának népszerű típusát. Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhely kiemelkedően gazdag római kerámiaanyagából több példát is említhetünk az Üllőn megfigyelhető formákra,[660] amelyeket publikálóik tévesen a Drag. 33 forma provinciális másolataiként azonosítanak.[661]

Az Üllőn azonosítható formák párhuzamait idézhetjük a vizsgált területtel szomszédos pannoniai térségből is. Az aquincumi macellum leletanyagában a korai (1. század végi – 2.

[655] A településre a római import kerámiaanyag mindenképpen a markomann–szarmata háborúk után érkezhetett, megjelenésük elsődlegesen a Severus-kori konjunktúrához köthető (VADAY 1999a, 28, 49, 51, 54, 77, 123, 194, 20. tábla 8, 27. tábla 2, 28. tábla 1, 29. tábla 26, 36. tábla 8, 50. tábla 1).
[656] ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96, 99, 16. kép 4–5, 7.
[657] A közölt római leletanyaghoz kapcsolódó objektumokat a 2–3. századi településrészhez sorolják (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 61, 62–65, 6. kép 2–3, 6, 9–10, 7. kép 3–4, 8. kép 2, 5–9).
[658] Kulcsár V. a teleprészletet a terra sigillaták alapján a 2. század vége és a 3. század első harmada között datálja (a töredékek kopottsága kitolhatja mindezt egészen a 3. század közepéig) (KULCSÁR–VÖRÖS 1989, 73, 86, 6. kép 4, 11. kép 1).
[659] A lelőhelyről közölt másik szürke anyagú tál (1690. objektum edénye) a IIIE/III.3a. típushoz áll közelebb (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 64, 7. kép 1–2).
[660] A IIIE/II.1a1. típusba sorolható az egyik szórvány peremtöredék (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 65, Kat. 36, 6. kép 5); a IIIE/II.1a2. típushoz áll közel a 4607. objektum peremtöredéke (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 65, Kat. 35, 7. kép 5); illetve a has törésvonala alapján ide sorolható az 1535. objektum edénye (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 64, Kat. 19, 6. kép 3). Feltételesen szintén ennek a formának egy élesebb hastörésű (az üllői leletanyagban ismeretlen) változataként azonosíthatjuk a 2082–2083. objektumok tűzdelt díszű oldaltöredékeit is (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 64, Kat. 26, 8. kép 3). Utóbbihoz hasonló meredek falú, bordával és tűzdeléssel díszített tál oldaltöredéke ismert a 3–4. századra keltezhető Balástya–Őszeszék, Sóspál-halom lelőhelyről is (SÓSKUTI 2010, 181, 4. kép 14, 2. táblázat).
[661] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 69.

századi) PGW/terra sigillata imitációk között már megtalálhatók a IIIE/V.2b. (Cat. no. 324), IIIE/V.3b1. (Cat. no. 323), IIIE/VII.2b2 (Cat. no. 320), IIIE/VIII.3a. (Cat. no. 218) peremformák analógiái.[662] Szintén Aquincumból hivatkozhatunk a ritkábban előforduló IIIE/II.4a1. (165), IIIE/II.4b1. (162), IIIE/VIII.3b. (159) formák bevonatos és tűzdelt párhuzamaira.[663] Brigetióból bevonatos változatban dokumentáltak a IIIE/VI.1a1. (941) és talán a IIIE/II.4a1. (943) távolabbi formai párhuzamai.[664] Az arrabonai *vicus* területének ásatásából említhetjük a IIIE/IV.1a.,[665] IIIE/V.2b.,[666] IIIE/VI.4a.[667] és IIIE/VIII.1a.[668] formák pontos, vörös bevonatos párhuzamait. Az említett leletek egységesen a 6. felület KE 316 és KE 327 jelenségeiből származnak, amelyek az É–D irányú út megújításához köthetők. A réteg a leletanyaga (jellemzően dél- és közép-galliai terra sigillaták, márványozott és sávos festésű kerámia) alapján széles időhatárokon belül az 1. század végére – 2. század második harmadára datálható, ám a ráhúzódó pusztulási réteg utáni újjáépítés alapján biztosan a Severus-kor előttiek.[669] A viminaciumi leletanyagból közli I. Pavić a IIIE/II.1. (Sa 2.5: *Schalen mit gerundeter Wandung und Horizontalrand*) és a IIIE/VIII.3a. (Sa 2.1: *Schale mit gerundeter Wandung und geradem Rand*) típusok formai megfelelőit.[670] A megfigyelhető formák ismertek daciai lelőhelyek leletanyagából is. Buciumi auxiliáris táborában egyaránt dokumentáltak a IIIE/V.3b1–2. típus pontos párhuzamai,[671] illetve a IIIE/II.1.[672] és IIIE/II.5.[673] formák egyszerűbb kivitelezésű változatai. A leletanyag bizonytalanul a 2. század második felére keltezhető.[674]

[662] LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 112, 116, Tab. XIV/218, Tab. XIX/320, 323–324.
[663] A hivatkozott edények gyártása az üllői településhez viszonyítva szintén igen korai időszakot képvisel: a Traianus–Hadrianus-korból származhatnak (VÁMOS 2014, 82, 189–190, 12. tábla 159, 162, 165). A zárójelben feltüntetett katalógusszámok Vámos P. doktori disszertációjának azonosítóit mutatják!
[664] DELBÓ 2019, 126, 389–390, 74, tábla 941, 943.
[665] Peremátmérő közlése nélkül, de szintén a csésze mérettartományba szerkesztve (HORVÁTH 2021, Kat. 227, 52, 9. tábla 227).
[666] A publikáló által az edényforma tányérként meghatározva (pá: 16) (HORVÁTH 2021, Kat. 184, 50, 8. tábla 184).
[667] A gyenge, szintén csak a külső felület felé tartó megvastagodás ellenére publikálója szintén a gyűrűs peremek közé sorolja (HORVÁTH 2021, Kat. 136, 48, 6. tábla 136).
[668] HORVÁTH 2021, Kat. 134, 48, 6. tábla 134.
[669] HORVÁTH 2021, 21–24.
[670] Az edénytípusokat a 2. századra datálja (100–170), reduktív és oxidatív anyagminőségeiket egyaránt említi (PAVIĆ 2004, 144, Taf. 8).
[671] BO 1. típus, kizárólag jó anyagminőségű, oxidált égetésű (OF 1–3), vöröses-barna és téglavörös bevonatos példányokkal jelentkezik. Ezt a kialakítást publikálója a terra sigillata edények utánzásának igényéből eredezteti (PETRUȚ 2018, 59, Pl. 4/1–2, Pl. 5/6).
[672] BO 8. típus, nagyrészt OF 1 (oxidált égetésű finomkerámia) anyagminőséggel és vöröses-barnás bevonattal (PETRUȚ 2018, 59, Pl. 6/2).
[673] BO 7 típus, meghatározó részben oxidatív égetéssel (OF 1–2, OS 3) és ehhez igazodó, változatos árnyalatú bevonattal (PETRUȚ 2018, 59, Pl. 5/5).
[674] PETRUȚ 2018, 58, 130.

A rendkívül kiterjedt IIIE. anyagcsoport keltezése problémás pusztán a kísérőanyag felhasználásával, ám a szuperpozíciók nagy mennyisége lehetőséget adott egy munkahipotézisként felállítható relatív kronológiai rendszer kidolgozására (a korhatározás lehetőségeiről a bonyolult üllői statigráfia mellett lásd jelen dolgozat 2.11.2. fejezetét) [30. kép]. A csoport abszolút időrendi kereteit alapvetően a terra sigillatákkal körülírható kontextusok határozhatják meg: Üllő 5–9. lelőhelyen 307 objektumban kerültek elő terra sigillaták más római edénytípusokkal. Ezek közül mindössze 89-ben nem lehetett dokumentálni félgömbös alapformájú tálakat (értsd a terra sigillatákkal jellemezhető objektumok 71%-ában megjelennek a IIIE. anyagcsoport képviselői is). A IIIE/III.2a. típus kísérőleleteként a 7042. objektumban becsiszolt díszű üvegedény töredéke került elő. A rajta látható ornamentika pontos párhuzamát (Isings 96 típus, II.a. csoport: zónás díszítés, becsiszolt oválisok között kettős függőleges vonalak, utóbbiak vízszintesen elnyújtott ovális tagokkal lezárva) közölte Dévai K. újonnan Brigetióból, publikálója a típus virágkorát a 3. század közepének évtizedeire teszi.[675] A fentiekben leírtak és a párhuzamok alapján az edénytípus behozatalával elsődlegesen a 2. század második fele és a 3. század közepe között kell számolni,[676] ám feltehetően még használatban lehet később is (a szarmata–római kapcsolatok 2b. periódusában).[677]

2.4.7. EGYÉB, SZARMATA KÖZEGBEN RITKA TÁLTÍPUSOK (IIIF.) (Kat. 2277–2295)

A korábban említett táltípusok mellett (IIIB–IIIE. főcsoportok) csupán kisebb arányban jelentkeznek olyan edényformák, amelyek jelenléte unikális az alföldi szarmata szállásterületen: ezek a bevonatos dörzstálak (*mortaria*) (IIIF/I. típus) és a vízszintesen kihajló peremű tálak (IIIF/II. típus). Az üllői leletanyagban közel azonos arányban képviseltetik magukat (6, illetve 5 tétel). Erősen problémás a IIIF/III. típusszámú aljtöredékek (Kat. 2288–2295) formai meghatározása, amelyek nagyfokú egységességük (pl. a talp széles

[675] DÉVAI 2021, Cat. 7, 257–258, Fig. 2/6.

[676] A pannoniai bevonatos kerámia esetében a vörös *Glanztonüberzug/Sinterengobe* alkalmazása csak az Antoninus-kortól válik jellemzővé. Az anyagcsoport legkésőbbi horizontját Delbó G. véleménye szerint az aquincumi macellum melletti műhely termelése jelöli ki, ahol a bevonatos (a szerző szóhasználatában „fémmázas") kerámia gyártása 200–240 között is folyhatott. A további irodalom összefoglalásával lásd DELBÓ 2019, 124–125. Meg kell jegyezni azonban, hogy a macellum területéről származó bevonatos, pecsételt edények nem tartozhattak a (feltételesen) ide lokalizálható műhely gyártási programjába (LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 38).

[677] O. Brukner az alsó-pannoniai leletanyagban a félgömbös testű, megvastagodó peremű tálak variánsait a 2. táltípusba sorolja. A terra sigillata leletanyagból származtatva őket, megjelenésükkel a 2. század elejétől számol, majd a római kor folyamán végig használatban maradhattak (BRUKNER 1981, 87–88, 181–182, 154, T.69/1-9, T.70/9-15).

árokkal tagolása) [223. tábla 2–5.] ellenére sem mutatnak egyértelműen az edénytípusra utaló nyomokat.[678] A belső felület egyenletes vastagságú, érdemi felhordási hibák nélküli (pl. megfolyás és cseppnyomok hiánya) felületkezelése alapján jelen dolgozatban feltételesen a táltípusok között szerepeltetem őket.[679]

Annak ellenére, hogy az ólommázas kerámia egyik legjellegzetesebb edénytípusát az alföldi Barbaricumban is a dörzstálak adják, az alapforma szarmata közegben csupán a késői datálású leletanyagokban jelenik meg (legkorábban feltehetően a 4. század második harmadában). A jelenleg közölt import kerámiaanyagban unikálisnak számító üllői példányokat (IIIF/I. típus, Kat. 2277–2282)[680] az ólommáz-bevonat nyomának hiánya mellett formai alapon is határozottan elkülöníthetjük a helyi késői darabok „madárcsőr-szerű" peremkialakításaitól (utóbbiakhoz lásd jelen dolgozat 2.10.3.1. fejezetét!),[681] emellett általánosan finomabb anyagminőségük is eltér. A szarmata Barbaricumból egyedüliként Bugac, Bimbó-határrész lelőhelyről említ Sóskuti K. egy feltételesen „festett" dörzstálhoz tartozó töredéket. A kisméretű peremtöredék meghatározásának alapját annak „plasztikus mintájú díszítése" adja (minden bizonnyal a kiöntő részlete), míg bizonytalanságot a belső felület kavicságyának hiánya kelt.[682] Az üllői, formailag meghatározható peremtípusok (Kat. 2281–2282) pannoniai párhuzamait említhetjük Sallából, amelyeket Varga G. a helyi gyártás második horizontjához kapcsol (2. század második fele, 3. század első harmada).[683] Az üllői típusokat megtalálhatjuk Ács, Vaspuszta lelőhely bevonatos („*red-colour coated*") dörzstáljainak horizontális gallérkiképzései között is, bár az oldalfal jellegzetes lépcsősen

[678] A vizsgált üllői kerámiaanyag keretein belül értelmezve a IIIF/III. csoportot, fel kell vetnünk a forma hasonlóságait a meredek falú, barbotindíszes, bevonatos tálak (IIIB/I.1a–b. típusok) jellegzetes kialakításával. Ezek azonban a jelenleg ismert példányok alapján rendkívül egységes képet mutatnak, amelynek szükségszerű eleme az alacsony, a meredek oldalfal folytatásaként megjelenő talpgyűrű jelenléte [72. tábla 1a, 73. tábla 1a, 74. tábla 2–6]. Emellett a metrikus adatok is részleges eltérést mutatnak: a IIIB/I.a1. típus edényei általánosan igen vékonyfalúak (fv: 0,5–0,7), míg a IIIF/III. típus általánosan erőteljesebb kialakítású (fv: 0,6–0,9) (mindez még határozottabban jelentkezik a fenék falvastagságánál!). Bár az üllői kerámiaanyagban feltehetően jelentkezik a meredek falú, barbotindíszes tálaknak egy a Korom A. által közölt leletcsoporton (lásd KOROM 2005) kívüli rétege is (IIIB/I.1b. típus), ennek ellenére a IIIF/III. típust nem köthetjük jelenleg ehhez az edénytípushoz.

[679] Hasonló formai kialakítással, de csak nyomokban jelentkező bevonattal lásd pl. Aquincum, Bécsi út 33. sírjából (reduktív égetésű termék, sötétszürke bevonattal), korsóhoz tartozóan, a 2–3. századra datálva (TOPÁL 1993, 23, Pl. 28: 33/2).

[680] A Kat. 2280 darab belső felületén nem azonosítható kavicsozás nyoma, ám ennek ellenére párhuzamai a dörzstálak közé sorolják (lásd Sallából dörzstálként: VARGA 2010, 165, Cat. 213–214, Fig. 23/213–214; illetve Ács, Vaspusztáról „*mortarium*hoz hasonló tálként": GABLER et al. 1989, 277, Fig. 102/38). A Kat. 2277 rendkívül erősen kopott fenéktöredéke anyagminősége alapján mutat egyezést a zalalövői M8 anyagcsoporttal (halvány téglaszínűre égetett, anyagában ritkás fehér és vörös zárványokkal, belső felületén fehér kavicsozással), ami a bevonatos dörzstálakra jellemző (VARGA 2010, 148).

[681] Az üllői peremformáknak megfeleltethető zalalövői D típus kizárólagosan a bevonatos (*Glanztonware*) és ólommázas példányokra jellemző csupán. A forma a dörzstálak 3. századi horizontját képviseli (VARGA 2010, 148), ehhez hasonló csupán Bag, Újtelepről ismert ólommázas kivitelben (VADAY 1985a, 25, 1. kép 1).

[682] SÓSKUTI 2018b, 149, 15. kép 10, 19. kép 3.

[683] VARGA 2010, 165–166, Cat. 208, Cat. 211, Fig. 23/208, Fig. 23/211.

megtörő kialakítására egyértelműen csak a Kat. 2279 tétel profilja utalhat. Az ácsi darabok kontextusai nagyrészt késő Antoninus-, illetve Severus-kori datálást engednek meg.[684] A budaörsi vicus temetőjének 51. sírjához kapcsolódóan említ Ottományi K. az üllőiekkel megegyező formájú darabot a középső császárkorból (2. század második fele – 3. század eleje).[685] Funkciójukban a bevonatos darabok sem különbözhettek az ólommázas példányoktól, ám előbbi anyagtípus egyben az asztali/tálaló készlet részét is képezhette a konyhai felhasználás mellett (a durvább kivitelű házi kerámiához sorolható dörzstálaktól eltérően).[686] Az ólommáz nélküli dörzstálak a Dunától É-ra elhelyezkedő germán területeken is megjelennek, használatukkal itt a 2. század végétől kell számolni.[687]

Az alföldi szarmata Barbaricum import kerámiaanyagában hasonlóan rendkívül ritka formaként jelentkeznek a vízszintesen kihajló peremű tálak. Az üllői IIIF/II. típus jobban elvékonyodó peremformáinak (pl. Kat. 2285–2286) párhuzamaként említhető a Vaskút, Földvár lelőhelyről közölt kisméretű, hasában öblösödő, vörös bevonatú edényhez tartozó perem- és oldaltöredék.[688] Hasonlóan nyúlánk formát képvisel a Timişoara, Freidorf (Temesvár, Románia) lelőhely kerámiaanyagában található, bevonat nélküli, a finomkerámia tárgykörébe tartozó táltöredék is, amelyet publikálója anyagminősége alapján sorol az import leletek közé.[689] Bár pusztán formai alapon az üllői IIIF/II. típust rokoníthatnánk a provinciális fazekashagyomány vízszintesen kihajló peremű konyhai edényeivel (*caccabi*), azok jellegzetesen durva anyagminősége nem egyeztethető össze az üllői bevonatos darabokkal.[690] A *caccabus* edénytípus funkcióját a kutatás egységesen főzőtálként határozza meg: régészeti szempontból erre utal annak közép- vagy durvaszemcsés homokkal soványított anyaga, míg a vonatkozó írott forrásanyag szóhasználata is.[691] A vizsgált kerámiaanyagban megfigyelhető,

[684] GABLER et al. 1989, 277, 477, Fig. 102/34–35.
[685] OTTOMÁNYI 2016, 29, 12. kép 51/2.
[686] VARGA 2010, 169.
[687] SOÓS–JUHÁSZ–MOLNÁR 2021, 9. tábla 6.
[688] KŐHEGYI–VÖRÖS 1999, 225, 20. kép 3.
[689] A település ezen része a 3–4. századra korhatározható (MARE 2000, 499, Pl. IX/3).
[690] Az üllői Kat. 2283 számú tétellel formailag rokon (magas, hengeres testű, kónikus hasú) és méretében (pá: 25) is hasonló példány került elő az aquincumi katonavárosban. Anyagminősége mellett azonban az ennek felületére „utólagosan felvitt, vékony, matt, sárgásbarna bevonat" sem rokonítható a vizsgált leletanyag *Glanztonüberzug/Sinterengobe* bevonatától (VÁMOS 2014, 232, 32. tábla 417). A filigránabb kivitelű Kat. 2285 tételnek pusztán formai párhuzamát említhetjük Aquincumból, a macellumi kerámiaanyagból (LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 65, Tab. XXXVIII/441), illetve szélesebb területen vizsgálva pl. Sirmiumból (BRUKNER 1981, 93, 155, T. 81/48). A hasonlóságok ellenére az üllői edények egyikén sem figyelhető meg a vízszintesen kihajló peremrész horonnyal történő tagolása, amely igen gyakori a provinciális leletanyagon.
[691] Apicius szakácskönyvében a *caccabus* edénytípus megjelölésével együtt a *ferveo* (forr/fő/buzog), *coquo* (főz/főzve készít), *bullio* (buzog/forr), *asso* (süt/ránt), *elixo* (megfőz), *tepesco* (felmelegít) igék fordulnak elő (gyakoriságuk szerinti sorrendben). Római kultúrkörben azonban az ilyen edényeket elsődleges funkciójuk (további feldolgozásra szánt szószok készítése) mellett használhatták még szervírozásra (!), pácolásra, levesek és ragu jellegű ételek készítésére is (DONNELLY 2015, 143, Tab. 12.1.).

IIIF/II. típushoz tartozó edények finom anyagminőségükkel és bevonatos felületükkel nem használhatók ilyen funkcióban. Az importból származó leletek ritkasága ellenére a forma megjelenik a szarmata fazekasságban is: a helyi mesterek termékeként ismertek vízszintesen kihajló peremű tálak pl. Kiskunhalas, Tesco lelőhelyről,[692] Rákóczifalva, Bagi-földek 5. lelőhelyről,[693] illetve egy éles hastörésű, a provinciális párhuzamokhoz igen közel álló példány Vršac, Crvenka lelőhelyről (Versec, Szerbia).[694] Ezek a térség fentebb említett római eredetű edényeihez hasonlóan aligha lehettek konyhai edények, hiszen jól iszapolt, gyorskorongolt anyaguk erre nem teszi őket alkalmassá.[695]

2.4.8. KISMÉRETŰ IVÓEDÉNYEK (IIIG.) (Kat. 2296–2322)

A tipológiai csoport részben funkcionális alapon gyűjti egybe a római eredetű kerámiaanyag azon kisebb mérettartományba sorolható szegmensét, amely feltehetően az étkezések közben italok fogyasztását (vagy szervírozását) szolgálhatta. A szakirodalom általánosan formai alapon nevezi meg a tárgytípust, így a pohár/gömbtestű edény mellett fazékként is hivatkozik képviselőire.[696] A IIIG. főcsoport darabjai két alapformára vezethetők vissza: egyrészt a nyitottabb szájkiképzésű csészékre vagy pohárformákra (IIIG/I. típus, pá: 10–14), másrészt a zártabb, összeszűkülő nyakkialakítású gömbtestű edényekre vagy fazekakra (esetleg kisméretű bögrékre/korsókra) (IIIG/II. típus, pá: 7–12) dokumentálhatók. A két alaptípus részesedése a IIIG. főcsoporton belül egyértelmű tendenciát mutat, az ide tartozó 26 tétel közül csupán 9 képviseli a csésze-/pohárformát (33,3%). A gömbtestű edényforma népszerűsége megfogható a helyi fazekashagyományokban is (lásd jelen dolgozatban a X/V. típusa kapcsán!). Rendkívül érdekes, hogy a terra sigillata csésze- és tányérformák között megfigyelt kiegyenlített arány [6. kép] tapasztalható azok provinciális másolatainak esetében is: IIIA/II.1a–b. típus (Drag. 32 másolatok) 7 tétel, IIIG/I.1. típus (Drag. 33 másolatok) 5 tétel.

[692] ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 95, 11. kép 1.
[693] MASEK 2012a, 9. ábra 10.
[694] Meg kell említeni azonban, hogy ebben az esetben a szemcsés, sárgás-barna anyagminőség talán nem zárja ki, hogy feltételesen római termékként azonosítsuk (VADAY 1985a, 29, 8. kép 5).
[695] O. Brukner a mélyebb, *caccabus* alapformájú tálak korai megjelenését a provinciális leletanyagban egyértelműen a „romanizáció" nyomaként értelmezi (BRUKNER 1981, 182).
[696] Az edénytípus esetleges átfedése a IIIH. főcsoport fazékszerű edényeivel (esetleg korsóival) nem zárható ki. Ennek megfelelően a IIIH/III.1. csoportba tartozó fenéktöredékek részben az ide sorolt kisebb méretű edényekhez tartozhattak: pl. Kat. 2366, 2368, 2374 [238. tábla 7–9]. Hasonlóan a kisebb fültöredékek (pl. IIIH/III.2a.) részben szintén bögrékhez sorolhatók. Több esetben nem adhatunk pontos meghatározást a kisméretű peremtöredékek alapján sem: az alábbiakban részletezett (feltételezett) párhuzamok mellett a IIIG/II.2a–b. és a IIIG/III. formák szintén azonosíthatók korsóként is (pl. IIIG/II.2a.: DELBÓ 2019, 292, Kat. 432, 37. tábla 432; IIIG/II.2b.: VÁMOS 2014, 210, Kat. 280, 20. tábla 280; DELBÓ 2019, 280, Kat. 368, 32. tábla 368; IIIG/III.: DELBÓ 2019, 334, Kat. 661, 53. tábla 661). A fenti bizonytalanságok érdemi hatást nem gyakorolnak a vizsgált leletanyag értelmezésére, hiszen a 3 alcsoportban mindösszesen 8 tétel besorolása lehet így kérdéses, míg mindkét érintett edénytípus (gömbtestű edények/fazekak és korsók) ettől függetlenül is jelen van az importált kerámiaspektrumban.

Alacsony esetszámaik talán többgyökerű folyamatot jeleznek, hiszen míg Pannoniában sem képeznek jelentős mennyiséget, addig a szarmata szállásterületre a terra sigillata behozatal csúcspontján érkeznek, így a gazdag kínálatban aligha jelenthetnek ezeknek érdemi konkurenciát.

A terra sigillata csészék másolatai (IIIG/I.1. típus) Pannoniában és a szarmata Barbaricumban is relatíve ritka formát képviselnek.[697] Részleges profilja alapján is biztosan a Drag. 33 formájú edények provinciális másolata lehet az üllői Kat. 2300 számú tétel. A töredékessége ellenére is egyértelmű forma nem mutat hasonlóságot az alföldi kutatásban ilyen típusként említett edényekkel.[698] Pannoniában az Ács, Vaspusztáról származó szintén sárgásbarna anyagú, vörös bevonatos példányokat Gabler D. a 2. század második felére datálja.[699] A Kat. 2297 azonosítójú peremtöredék enyhén megtörő vonalával köztes formát képviselhet a Drag. 33 és a Drag. 46 típusú edények között: az üllői darab oldalfalához hasonló ívű sirmiumi példányt azonban O. Brukner a tálak 18. típusába sorolja, amely a Drag. 33 forma utánzatait foglalja magába, használatukat a 2–3. századra keltezi.[700]

A Kat. 2296, illetve Kat. 2299 számú darabok az ívelten kihajló oldalfalukkal a Drag. 46 forma elnagyolt provinciális másolatai lehetnek. A (Bács)Topolya, Bánkert (Bačka Topola, Szerbia) lelőhely 95. temetkezéséből származó „fémtartalmú piros festésű" csészéje ennek a formának egy alacsonyabb, ám hasonló peremátmérőjű (pá: 11,5 cm) változatát képviseli. A szarmata sír korát publikálója a 2. század második felére – 3. század első felére helyezi (feltehetően az említett edényre és a kísérőleleteként vele előkerült bronzcsengőre alapozva).[701] A forma talpgyűrű nélküli, de szintén narancs bevonatú variánsát O. Brukner a tálak 20. típusába sorolva (Drag. 33/46 forma változata) a 2. század és a 3. század közepe közé datálja.[702] Pannoniában a vörös bevonatos terra sigillata másolatokat akkor kezdik gyártani, mikor az import már nem tudja kielégíteni a helyi keresletet. Az ilyen kerámiát gyártó műhelyek már az 1. század végén, 2. század első felében is működhettek. A kisebb,

[697] A fejezetben tárgyalt Drag. 33/Drag. 46 formák másolatain kívül csupán feltételesen említhetünk egy legömbölyített, enyhén megvastagodó peremtöredéket Székkutas, Kakasszék II. homokbánya területéről, amelyet publikálója a Drag. 30 típusú terra sigillaták provinciális másolataként azonosít. Csányi V. a darabot jó minősége alapján a terra sigillatákkal egykorúnak tartja, így azok 3. század első felében történő behozatalával hozza kapcsolatba (magát a szarmata települést a 2. század utolsó harmada és a 4. század vége között lakhatták) (CSÁNYI 2014, 48–50, 53, 6. kép 13). A tárgyfotó alapján valószínűbbnek tartom azonban, hogy a IIIE/V.3b1. típusba tartozó félgömbös testű csészéről lehet szó.

[698] Kompolt, Kistér lelőhely római import kerámiaanyagának közlésekor Vaday A. említ egy kopott, vörös bevonatos Drag. 33 másolatot. A terra sigillaták alapján a lelőhely római anyagát a Severus-korra, legkésőbb a 250-es évekre datálja (Gyoma 133. lelőhelyének B fázisával párhuzamosan) (VADAY 1999a, 78, 194).

[699] GABLER et al. 1989, 268, 469, Fig. 97/39.

[700] BRUKNER 1981, 90, 154, T. 74/67.

[701] SZEKERES 1999, 498, 513, Pl. V/7; SZEKERES 2001, 16, V. tábla 7, 3. táblázat.

[702] BRUKNER 1981, 90, 154, T. 74/70–71.

kereskedelmi hálózatból kieső provinciális telepek leletanyaga alapján a 2. század végén és a Severus-kor alatt is folyhatott a terra sigillata másolatok kereskedelme. A késői műhelyek bizonyítéka lehet, hogy elsősorban a rheinzaberni termékeket utánozták (pl. Drag. 33).[703]

A szarmata Barbaricum importjának széles szájú pohár- és csészeformái (IIIG/I.1–2. típus) az üllői edényektől eltérő képet mutatnak. Gulyás Gy. római termékként közöl egy nyers színű, a perem alatt ferde lencse-dísszel tagolt, erősen bikónikus hastörésű poharat Abony 39. lelőhely (Tatárhányás-dűlő) 107. sírjából.[704] Kúpos testű, talpas pohárformát képviselhet a Párducz M. által terra sigillataként meghatározott töredék Kunhegyesről.[705] Az üllői IIIG/I.2. típus az említettektől eltérően a hordótestű poharakkal mutathat rokonságot. A teljes felületükön bordázott, bevonatos példányok esetleges formai párhuzamai említhetők Aquincumból, ahol a tárgytípus ismert szemcsés anyagminőségben is (utóbbi esetében bizonyíthatóan fülezett változatban is).[706] A Kat. 2303 tétel a fenék felé erősen szűkülő formával talán „kehelyszerű" edény érzetét kelti, a teljes külső felület bordázása a feltételezett forma ellenére is a hordótestű poharakkal rokonítja.

A IIIG/II.1. típusba tartozó egyetlen tétel (Kat. 2310) a lelőhely kevés reduktív égetésű importált fazekastermékét képviseli. A barbaricumi leletanyagból talán a vékony falú poharak csoportjának vállában kiszélesedő formai változatával állíthatjuk párhuzamba.[707] Endrőd, Szujókereszt temetőjének 88. és 108. sírjából ismertek példányai, amelyeket publikálóik a 2. századra kelteznek.[708] Az edénytípus oxidatív égetésű, vörös bevonatos változata említhető Nagyszénás, Vaskapu lelőhely 9. sírjából. A nagyszénási temető a 2. század és a 3. század eleje közé datálható.[709] A provinciális kerámiaanyagból a Bécsi úti temető V. sírcsoportjának

[703] GABLER–HORVÁTH 1996, 152–153.
[704] A temetőrészlet a 2. század vége és a 3. század vége között pontosabban nem korhatározható (GULYÁS 2011, 137, 150, 35. tábla 7). A tárgyról a későbbiekben közölt színes fénykép a rendkívül szennyezett anyagminősége alapján kérdésessé teheti a tárgy provinciális eredetét (GULYÁS 2008, 82, 6. kép: lásd bal szélső edényt!).
[705] PÁRDUCZ 1944, 22, XL. tábla 9.
[706] A hivatkozott párhuzamoknak a peremátmérője nem ismert, ám talpátmérőik (fá: 5,8–9,6 cm) az üllőihez hasonló mérettartományokat feltételeznek. Az aquincumi darabok a 2. század elején (105–118 között) készülhettek (VÁMOS 2014, 106, 193, 13. tábla 181–183).
[707] A következőkben említésre kerülő, jobban adatolt darabok mellett az alföldi római kerámiaanyagból hivatkozhatunk még a Szeged, Felsőpusztaszer 15. sírjából származó szürke, fénylő bevonatos edényre, amelyet Párducz M. a gázgyári fazekastelep 1–2. századi termékeivel rokonít (PÁRDUCZ 1941a, 17, 33, XXI. tábla 34). Talán hasonló edénynek gondolhatjuk a Párducz M. által Kiskőrös, Vágóhídi-dűlő (Seregélyes) lelőhely 18. sírjából előkerült vékony falú, sárgás-fehér anyagú példányt, bár ennél a szerző bevonatot nem említ (PÁRDUCZ 1941a, 22, XXX. tábla 5).
[708] VADAY–SZŐKE 1983, 88, 98, 118–119, 9. kép 7, 13. kép 4. A két edény földbekerülésének ideje között Vaday A. jelentős különbséget feltételez azok eltérő mértékű kopottsága alapján (VADAY–SZŐKE 1983, 118; VADAY 2016, 763).
[709] NAGY 2003, 54, 56, 5. kép 1.

33. sírjából származó, téglaszínű, narancs bevonatos darabra hivatkozhatunk. Topál J. az edényt Brunsting *Firnisware* 2a. csoportjába sorolja és a 2. század második felére datálja.[710]

A Kat. 2305 tétel (IIIG/II.2a. típus) peremtöredékének formai analógiája a budaörsi vicusból említhető, a (szerző megnevezése szerinti) fekete *firnis*szel bevont edények közül. Az üllői darab narancsszínű bevonata alapján egyértelműen ezek provinciális másolataihoz tartozhat.[711] A Kat. 2308 tétel peremtöredékén jól azonosítható szalagfül csonkja alapján a IIIG/II.2b. típus tölcséres peremkiképzését bögréhez (vagy kisméretű korsóhoz) köthetjük (a formai meghatározás bizonytalanságairól lásd fentebb!). A barbaricumi import kissé eltérő peremkialakításai ellenére itt kell felhívnunk a figyelmet egy a szélesebb edénytípus kapcsán megfigyelhető jelenségre. Az egy- és kétfülű bögreformák csoportosulása a kutatás jelen stádiumában jellegzetes földrajzi mintázatot mutat, amelyben talán a dél-alföldi régiónak jut kiemelt szerep: Madaras, Halmok temetőjének 372., 677. és 615. sírjából ismertek egymással rokon kialakítású, tölcséres peremű, öblösödő testű bögrék, a 372. sír edényének kivételével mindegyik bevonatos felületű.[712] Az edények sírba kerülésének idejét *terminus post quem* adatként több esetben is kijelölik a kísérőleletek, hiszen a 611. sírban Antoninus Pius (138–161), míg a 372. sírban Gallienus (259–268) érme került elő. A római pénzek által kijelölt 2. század közepe – 3. század második fele közötti időszakot támasztja alá a 615. sír emailos fibulája is (Vaday III/1/1/1/2. típus).[713] A madarasi 615. sír edényének tökéletes (vöröses-barna bevonatos) párhuzama származik a térség másik szarmata temetőjéből is, Vojlovica, Pančevo (Hertelendyfalva, Szerbia) temetőjének 23. sírjából.[714] A korábban említett dél-alföldi tendenciát erősíti, hogy ugyanezen temető 39. sírjából öblös testű, vöröses-barna bevonatos egyfülű bögre, míg a 37. sírból kisméretű (m: 9 cm), kétfülű, vöröses-barna bevonatos edény származik.[715] A Szentes, Kistőke temetőjének 104. sírjából közölt „kicsiny", kétfülű, öblösödő testű, piros bögréje utóbbival rokon formát képvisel.[716] Az edénytípus sűrűsödését a régióban részben magyarázhatjuk a gyártóműhelyek közelségével. A madarasi

[710] TOPÁL 2003, 17, Pl. 15: 33/2.
[711] A Ny-i importból származó darabok Pannoniába főleg a 3. század folyamán érkezhettek, emellett másolataik helyi gyártásával is számolni kell (OTTOMÁNYI 2012b, 235, 186. kép 17).
[712] KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 117, 161, 83. tábla 9, 120. tábla 16, 121. tábla 7. Bár peremkiképzése eltérő (függőleges, finom bordákkal tagolt), a fül helyzete és a gömbös test a 163. sír edényét ugyanebbe a körbe helyezi (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 66, 37. tábla 8).
[713] KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 336–337.
[714] BATISTIČ-POPADIĆ 1985, 62, Tab. IV/66.
[715] Erre publikálója „amfora típusú" edényként hivatkozik. A temető kora a 3–4. századra helyezhető (BATISTIČ-POPADIĆ 1985, 64–65, 69, Tab. IX/129, X/144).
[716] Római eredetét igazolhatja a Párducz M. által a kihajló peremen megfigyelhető „körömdíszítés", amely talán tűzdelésként azonosítható (a rossz minőségű tárgyfotón nem látható a dísz) (PÁRDUCZ 1944, 12, XVII. tábla 9).

egyfülű bögrék párhuzamait ismerjük Moesiából, Singidunum temetőjéből[717] és Kosmaj lelőhelyről is,[718] míg a szentesi kétfülű edény párhuzamait idézhetjük Novae lelőhelyről (Moesia Secunda).[719]

Az üllői IIIG/II.3a–b. formákhoz hasonló római edények a szarmata Barbaricumban relatíve ritkák.[720] Vaday A. import leletanyagot összesítő korpuszában Törökszentmiklós, Surján-Újtelep (Ady Tsz) temetőjének 94/a sírjából említ egy téglaszínű, piros bevonatos, tölcséres peremű, kissé omphaloszos fenekű edényt,[721] továbbá egy ehhez formailag igen hasonló, sárga anyagú, piros bevonatos, a magasság alsó harmadában élesen megtörő hasú edényt Szolnok–Szandaszőlős, Netovább Csárda lelőhelyről.[722] Tölcséres peremkiképzésükkel talán szintén az üllői IIIG/II. csoporttal rokoníthatók a Kunszentmárton, Péterszög (Gátépítés) lelőhelyről származó kisméretű, bikónikus hastörésű, sötétszürke talpas pohár,[723] illetve az előzőhöz hasonló (ám talpgyűrűs) Törökszentmiklós, Surján-Újtelep (DNy-i homokbánya) lelőhelyről ismert téglaszínű pohár.[724] A kunszentmártoni edényhez hasonló talpkiképzést mutat egy jól iszapolt, mély rózsaszínű, bevonat nélküli talptöredék Pócspetri, Nyírjes-felső-Erdőszél lelőhely IV. települési egységéből.[725] A viminaciumi leletanyag hasasodó formájú poharainak kihajló és tölcséres peremkiképzései fedik a vizsgált üllői formaspektrumot (Be 1.3–1.4: *Becher mit bauchiger Wandung mit ausgebogenem Rand / Schrägrand*). A bevonatos kerámiaanyagon belül a tölcséres peremkiképzésű példányok széles időintervallumon keresztül jelen vannak: bár 1. századi megjelenésük után a teljes 2. századra jellemzőek, jelenlétük szórványosan igazolható még a 3. századi kontextusokban

[717] A 372. sír bögréjének párhuzamát lásd a G-257 sírból (POP-LAZIĆ 2002, Sl. 12/9), míg a 615. sír edényének analógiáját lásd a G-56 sírból (POP-LAZIĆ 2002, Sl. 12/6).
[718] A tárgyalt edény sárga anyagú, barna bevonatos, publikálója a helyi gyártású kerámiaanyag között tárgyalja, korát a 2–3. századra helyezi (CVJETIĆANIN 2010, 38, Fig. 81).
[719] A vörös bevonatos edényt a szerzők az asztali edények közé sorolják, és a helyi műhelyek termékeként azonosítják. Kontextusa alapján a leletcsoport korát a 3–4. századra helyezik (BIERNACKI–KLENINA 2010, 983, 985, Fig. 5/15).
[720] A formailag meghatározható példányok mellett Vaday A. Gyoma 133. lelőhely 327. és 358. objektumaiból említi római termékként meghatározott, „vörös festésű", gömbtestű edények töredékeit. A kisméretű töredékek nem engedik meg a pontos formához kötésüket (VADAY 1996, 137).
[721] Vaday A. meghatározásában a tárgyra bikónikus edényként hivatkozik, a 2. század vége és a 3. század közé keltezi (VADAY–HORVÁTH 2005, 129, Kat. XLIX-254, Taf. 23/5).
[722] Publikálója a leletet a 2. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 97, Kat. XXXIII-202, Taf. 23/6).
[723] Vaday A. katalógusában nem korhatározza a leletet, a lelőhelyről származó többi importárut a 3. századra keltezi (VADAY–HORVÁTH 2005, 74–75, Kat. XXI-140, Taf. 23/2).
[724] Publikálója a 2. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 124, Kat. XLIX-249, Taf. 23/3).
[725] Masek Zs. a leletet egyértelműen római importként azonosítja, ám a felületkezelés (simítás) meghatározása megkérdőjelezhető. A lelőhely IV. települési egysége legkorábban a $C_{1a–b}$ fázisra keltezhető (MASEK 2012b, 236, 256, 27. tábla 8, 37. tábla 1).

is.[726] A tölcséres peremkialakítás népszerű forma, a carnuntumi poharak legnépesebb csoportját alkották (a nagyfokú heterogenitás mellett 25,3% a részesedésük).[727]

A kisméretű ivóedények a provinciális párhuzamok alapján az üllői import kerámiaanyag egyik legkorábbi horizontját képviselhetik (2. század – 3. század eleje), ám a vizsgált lelőhelyen kontextusaik kronológiai szempontból csak kevés esetben vizsgálhatók érdemben. A IIIG/II. főcsoport esetében mindössze 4 alkalommal kerültek elő képviselőik más római kerámiaanyaggal együtt, a kísérőleletek között a tendenciózusan korábbi datálású leletanyag tűnik fel (pl. rheinzaberni terra sigillaták, IIIB/I. típusú barbotincsepekkel díszített kerámia), míg a félgömbös tálak IIIE/IV. típusvariációjával szerepelnek leggyakrabban. A kontextusok alapján történő datálás kapcsán óvatosságra int azonban a 8046/8073. objektum, amelyben a IIIG/I.2. típusú pohárformával együtt nagyobb mennyiségű szarmata eredetű, vörösre festett kerámia is felszínre került (X. anyagcsoport, gyártása a 3. század második felében indulhatott meg).

2.4.9. FAZÉKSZERŰ EDÉNYEK ÉS KORSÓK (IIIH.) (Kat. 2323–2611)

A IIIH. főcsoport (*lagoena*) az üllői római eredetű kerámiaanyag egyik legheterogénebb formai képét mutató edénytípusa. Míg az ide sorolt 288 tétellel a vizsgált leletanyag második leggyakoribb csoportja a bevonatos keramikán belül (összesítve 15,3% a részesedésük, ám így is csupán minden hetedik félgömbös tálra jut egyetlen fazék-/korsótöredék!) [12. kép], csupán a főcsoport 13,8%-a (40 tétel) alkalmas formai azonosításra. A meghatározhatatlan oldaltöredékek rendkívül magas arányát (218 tétel, 75,7%) az általános töredezettség tendenciáival magyarázhatjuk [4–5. kép], így a korsók valós edényszámát egy lényegesen alacsonyabb mennyiségben kell meghatároznunk. A tipológiai rendszerben csupán elméleti alapon választottam el a fazék (IIIH/I.) és a korsó (IIIH/II.) alapformát, hiszen lehetnek átfedések a tárgytípusok között. A helyi közösségek ízlésének tulajdoníthatjuk, hogy előbbi kategória előfordulása csupán szórványos (5 tétel, a formailag meghatározható tételek 12,5%-a), míg az asztali készlet részét képező, folyadékok tárolását és szervírozását szolgáló korsók képezik a domináns típust (egymáshoz viszonyított arányuk 35:5). Ezen a csoporton belül is aránytalan a formai spektrum megoszlása: a profiláltabb kialakítású változatok (szűkülő vagy bordázott nyakú, illetve tagolt peremű korsóformák: IIIH/II.1a–c. típusok) részesedése alacsonyabb (11 tétel, a meghatározható leletanyag-rész 27,5%-a), formailag heterogén megoszlásúak (a tipológiai rendszerbe sorolásuk ellenére lényegében mind egyedi

[726] PAVIĆ 2004, 148, Taf. 10.
[727] ADLER–WÖLFL 2004, 48–49, Abb. 16.

peremformát képvisel). Ezzel ellentétben a kónikus nyakú, szélesebb szájnyílású változatok (IIIH/II.2a–b.) 19 tételt számláló csoportja bizonyos fokú homogenitást mutat: altípusonként átlagban 3,6 tételt lehetett besorolni.[728] A jelenség megalapozottabb igényt feltételezhet a helyi lakosság részéről az alapforma iránt, amely talán közvetve a szarmata keramika „körte testű korsóival" mutathat hasonlóságot.[729]

Az Alföld területén a provinciális fazéktípusok között az ívelten kihajló, vállasodó formák gyakoribbak (peremkialakításuk alapján hasonlók az üllői IIIG/II.3b. típusú gömbtestű edényekhez). Teljes profilú példányuk ismert Madaras, Halmok lelőhely 601. sírjából: az edény szürke anyagú, felületét „fémesen csillogó" bevonat fedi.[730] Hasonló edényhez tartozhattak a Soroksár, Várhegy III. munkahely lelőhelyről származó „terrakotta színű" és bevonatos perem- és aljtöredékek is.[731] Szolnok, Szandaszőlős temetőjéből Vaday A. két további, a tárgyalt üllői leletanyagban nem azonosítható, fületlen importált edénytípust említ: az 5. sírból világos téglaszínű, tojásdad testű fazék származik, a piros bevonatos testet 4 arányosan elosztott horony tagolja, az edénytest felső harmadában összefüggő tűzdeléssel díszített;[732] míg a szórványból ismert nagyméretű (m: 36 cm), téglaszínű, matt felületű, szűk nyakú hombár unikális a Barbaricum római eredetű kerámiaanyagában.[733] Finom kidolgozású, téglaszínű, narancsvörös bevonatos, fül nélküli edény származik Şimian, „Sárgaföldes gödör" (Érsemlyén, Románia) lelőhely 2. sírjából is.[734] Az Üllő 5–9. lelőhelyen dokumentált formák a provinciális fazekasságban rendszerint a házi kerámiának megfelelő anyagminőségben, bevonat nélkül jelennek meg, ami talán indokolhatja leválasztásukat a gömbtestű edények és korsók csoportjáról. A IIIH/I.1a. típushoz hasonló darabokat közöl O. Brukner a 19.

[728] A megállapítás tekintetében az erősen töredékes üllői kerámiaanyag számos kérdést hagy maga után. Közvetlen módon (csupán az azonos objektumokból összeállítható töredékek alapján) a IIIH/II. csoporton belül a Kat. 2341 [234. tábla 1a], illetve a Kat. 2351 [236. tábla 1a] tételek a hasonló kónikus nyak ellenére eltérő kialakítást mutatnak a testre vonatkozóan.

[729] A szarmata fazekasság bögre- és korsóformáihoz áttekintésül lásd VADAY 1989, Abb. 34–36. Természetesen a helyi gyorskorongolt kerámiatípusok kialakulásában játszott kelta és római hatások ismerete mellett a jelenség ok-okozati vonatkozásának vizsgálata problémás: értsd a létező szarmata edényforma miatt népszerűek-e a kónikus nyakú korsók, illetve a forma meghonosodásában játszottak szerepet utóbbiak (elméleti szinten a kérdésben elképzelhető mindkét magyarázat együttes létjogosultsága is).

[730] Az edényt tartalmazó sír temetőben elfoglalt helyzete alapján kora a 2–3. századra határozható meg (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 159, 337, 119. tábla 1).

[731] A lelőhely közvetlenül a markomann–szarmata háborúk utánra, a 2–3. század fordulójára datálható (PETŐ 1991b, 224, 7. kép 1, 10. kép 1; PETŐ 1992, 8, 6. kép 8, 10).

[732] Vaday A. az edényt a 2. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 97, Kat. XXXIII-202, Taf. 20/3). Formájában a szolnoki edény az őslakos kelta fazekasság erőteljes hatásait érezteti, a teljes felület bevonatozása ellenére a tűzdelés rokoníthatja a brigetiói sávosan festett kerámiával (lásd pl. BÓNIS 1970, 4. ábra 5; DELBÓ 2019, 370, 65. tábla 849).

[733] A lelet a korát publikálója a 2. századra határozza meg (VADAY–HORVÁTH 2005, 98, Kat. XXXIII-202, Taf. 20/1).

[734] A szerzők a temetkezést a 2. század második felére, illetve a 3. századra keltezik (BULZAN–CIORBA 2007, 78–80, Pl. 1/3, 2/3).

fazéktípushoz kapcsolódóan.[735] A tagoltabb peremkiképzésű Kat. 2325 (IIIH/I.1b. típus) analógiájára Brigetióból hivatkozhatunk, a „tojásformájú fazék" hamvasztásos sír melléklete volt, típusa a 2. századra jellemző.[736] Karakteres forma a IIIH/I.2. típus „szív alakú" peremkiképzése, amely szintén a főzőfazekakra jellemző.[737]

A szarmata szállásterületről dokumentált korsók az üllői leletanyaghoz hasonlóan nagyon heterogén formavilágot képviselnek.[738] A jól azonosítható esetekben gyakoribbnak tűnnek az egyfülű edények, szűkülő és szélesebb szájú variánsaik egyaránt megfigyelhetők. Eltérő peremformája ellenére szűk nyakával és körte alakú testével az üllői Kat. 2328 tétellel (IIIH/II.1a1. típus) közeli rokon lehet a Tápiószele, papszögi Tápió-híd lelőhely 1. sírjából származó teljesen ép, barna bevonat-nyomos korsó.[739] Formailag a tápiószeleihez közel álló, tagolt peremű, egyfülű, vörös korsót ismerünk Szentes, Kistőke 142. sírjából is.[740] A Kat. 2329 tétel (IIIH/II.1a2. típus) peremformája köszön vissza egy Biharkeresztes–Ártánd, Nagyfarkasdomb lelőhelyű kisméretű peremtöredéken.[741] A Kat. 2331 tétel horizontális bordával hangsúlyozott peremével (pá: 11 cm) hozhatjuk párhuzamba a Madaras, Halmok 650. sírjából származó piros bevonatos, egyfülű korsót, bár utóbbi egy lényegesen szűkebb szájnyílású formát képvisel (pá: 5,5 cm).[742] A IIIH/II.1a2. típus feltételezett hengeres nyakkiképzése (lásd pl. Kat. 2330) látható egy Nagykörű, Marsó Péter tanyája lelőhelyű, feltehetően temetkezésből származó, téglaszínű, teljes felületén vörös bevonatos, egyfülű

[735] A típust a szerző elsődlegesen a síranyagok alapján datálja a 4. századra (BRUKNER 1981, 106, 160, 183, T. 118/95). Meg kell jegyezni azonban, hogy hasonló peremkialakítás megfigyelhető akár a tálak között is, hasonló mérettartományban (pá: 25). A kiszélesedő vállú tálaknak ez a csoportja Carnuntumban a 2. század közepétől a 3. század első harmadáig lehetett használatban (DELBÓ 2019, 73, 301, 43. tábla 482).
[736] DELBÓ 2019, 61, 266, 25. tábla 296.
[737] 3. csoport, az 1. század végére – 2. századra datálható edénytípus (LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 67–68, Tab. XXXII/512, 516).
[738] Az alábbiakban részletezett, formailag azonosítható példányok mellett a tárgytípus barbaricumi előfordulásainak sorát több meghatározhatatlan töredékkel bővíthetjük: pl. „vörösre festett" szalagfül töredéke Kompolt, Kistér lelőhelyről (VADAY 1999a, 51, 28. tábla 11); vöröses-fehér anyagú, vörös bevonatos szalagfül töredéke Biharkeresztes–Ártánd, Nagyfarkasdomb lelőhelyről (NEPPER 1984, 102, 234, I. tábla 2; a lelőhely többi bevonatos edénytöredéke erősen töredékes: NEPPER 1984, 128, 131–132, 140, 162–163); vörös bevonatos korsó másodlagosan átfúrt oldaltöredéke, a fül tapadásának nyomával, Szegvár, Oromdűlő lelőhelyről (ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 66, 28. kép 2); a perem- és nyaktöredékek mellett további piros bevonatos oldaltöredékek a fül csonkjával Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 63, 65, 9. kép 2–4); téglaszínű, vörös bevonatos korsó aljtöredéke Arad B 05 lelőhelyről (GRUMEZA–URSUȚIU–COPOS 2013, 72, Pl. XXIV/1).
[739] Dinnyés I. elemzésében a 2–3. századi aquincumi fazekasműhelyekből származtatja (pl. Schütz-vendéglő), kivitele alapján inkább 3. századi terméknek tartja (DINNYÉS 1980, 187, 198, 9. tábla 1).
[740] PÁRDUCZ 1944, 16, XIX. tábla 12.
[741] NEPPER 1984, 120, VIII. tábla 4.
[742] Publikálói a leletet a provinciális párhuzamok alapján (Brigetio, Arrabona) a Severus-kortól egészen a 4. század végéig keltezik (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 169, 337, 126. tábla 14). A madarasihoz hasonló formát képviselhet a Vaskút, Földvár lelőhelyről származó, piros bevonatos, galléros nyaktöredék is (a kisméretű töredék peremátmérője nem ismert) (KŐHEGYI–VÖRÖS 1999, 225, Kat. 58, 20. kép 2).

korsón.[743] A vizsgált üllői leletanyagban nem azonosíthatjuk egyértelműen a Törökszentmiklós, Surján-Újtelep (LPG Ady),[744] Kiskunhalas, Tesco,[745] illetve Szentes, Kistőke lelőhelyekről (120. sír)[746] ismert tojásdad/körte/gömbös testű, lényegében nyak nélküli korsóformákat.[747]

Az Alföldről ismert kétfülű korsók közül a mezőtúri[748] és a nagykörűi[749] példányok eltérő peremkiképzést képviselnek a bemutatott üllői daraboktól, ám ugyanazon öblösödő testű, kónikus nyakú alapformára vezethetők vissza (lásd a IIIH/II.2. főcsoportot). A Kat. 2338 tétel (IIIH/II.1c. típus) profilálatlan peremkiképzésének közeli párhuzamát említhetjük Kiskunhalas, Tesco lelőhely 2. század végére, 3. század elejére (180–220/230) datálható szarmata településéről. Az üllőivel megegyező mérettartományba sorolható példányt (pá: 12 cm) publikálói „vízhordó edényként" határozzák meg.[750] Csak jellegében rokoníthatjuk utóbbival a Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhely 1156. objektumából származó hengeres nyakú, nagyméretű (pá: 12 cm, hiányos magasság: 20 cm), piros bevonatú, kétfülű korsót.[751] A tárgyalt leletanyagtól látszólag idegen formát képvisel a Szolnok (Beke Pál halom) környékéről származó reduktív égetésű, fekete bevonatos, magas, bikónikus testű kétfülű korsó.[752] A szarmata Barbaricumban rendkívül ritkák a háromfülű edények, egyetlen jól dokumentálható példányuk Kiskunfélegyháza, Külsőgalambos temetőjéből származik szórványként (téglaszínű, piros bevonatú, ép darab).[753] Az erősen töredékes üllői

[743] Vaday A. az edényt az 1. század végére – 2. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 79 – 80, Kat. XXV-156, Taf. 24/1).
[744] Szürke, egyfülű korsó, amelynek vállán bekarcolt függőleges vonalakból álló díszítés (talán tűzdelés utánzata) figyelhető meg. Publikálója az edényt a 3. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 128, Kat. XLIX-254, Taf. 24/3).
[745] Egyfülű, gömbös testű, bevonat nélküli korsó perem- és oldaltöredéke. A tárgy provenienciájának meghatározása kérdéses: bár a szerzők a képtáblákon még a római házi kerámia között tárgyalják, a főszövegben már bizonytalanok a provinciális eredetében („... esetében a római eredet sem kizárt.") (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 95, 16. kép 8).
[746] Téglaszínű, bevonat nélküli, égetés közben erősen deformálódott egyfülű korsó (PÁRDUCZ 1944, 14, XXXII. tábla 14).
[747] Szintén párhuzam nélküli a tiszaburai téglaszínű, simított felületű (?), hengeres testű, nagyméretű korsó/álló hordó alakú edény másodlagosan javított töredéke. Vaday A. a darabot a 3. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 106, Kat. XXXIV-210, Taf. 24/5).
[748] Téglaszínű, bevonat nélküli, kétfülű, kónikus nyakú, gömbös testű edény, feltehetően temetkezésből származhat. Vaday A. a leletet a 3. századra keletezi (VADAY–HORVÁTH 2005, 79, Kat. XXIV-154, Taf. 21/1).
[749] Téglaszínű, teljes felületén piros bevonatos, kétfülű, széles szájú, gömbös testű korsó, a vállon és a peremen bordázással tagolva. Publikálója a tárgyat a 2. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 80, Kat. XXV-157, Taf. 21/4).
[750] ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96, 99, 13. kép.
[751] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 63, 9. kép 9.
[752] Korát Vaday A. a 2–3. századra határozza meg (VADAY–HORVÁTH 2005, 95, Kat. XXXIII-194, Taf. 21/5).
[753] Publikálója a leletet párhuzamai alapján az edénytípus itáliai típusához sorolja, amely a kora császárkorra jellemző forma (a 2. század és a 2–3. század fordulója között nem datálható pontosabban) (KULCSÁR 1986, 17, 20–21, VI. tábla 1). Csupán fényképről azonosíthatunk egy másik háromfülű korsót Budapest BP002 lelőhely szarmata településéről, a tárgyfotó alapján feltehetően ez is bevonatos felületű lehet. A települést a 2–3. század fordulójától egészen az 5. század elejéig használhatták (KOROM–SZILAS–TEREI 2010, 138, 8. kép).

leletanyagban háromfülű kialakításra nem utalnak nyomok, ám utóbbi edény peremformájában talán megfeleltethető a IIIH/II.2b1. típusnak.

A provinciális leletanyagban is azonosíthatjuk az Üllő 5–9. lelőhelyen dokumentált peremformákat. A Kat. 2328 tétel (IIIH/II.1a1. típus) jellegzetes peremkialakítása köszön vissza a balatonfűzfői fazekasműhely kerámiaanyagából, ám az üllőinél lényegesen alacsonyabb nyakú korsóformán. Kelemen M. a „nyakdudoros" füles korsókat a korai (1–2. századi) formák közé sorolja, nyúlánkabb testű változatuk gyakoribb a 2. század folyamán (Antoninus Pius uralkodása alatt). [754] A IIIH/II.1a2. típushoz tartozó Kat. 2330 peremkialakítása [30. ábra 2] időben széles határok között határozható meg csupán: pl. Aquincum, Bécsi út 6. sírjából narancs bevonattal az 1. század végére/2. századra, [755] Brigetióból vörös bevonattal a 2. század végére, 3. század első felére datálva (utóbbit Drag. 54 formájú rheinzaberni áru keltezi).[756] A Kat. 2331 tétel [30. ábra 4] éles bordával tagolt peremkialakítását a Bécsi úti temetőben (24. sír) Topál J. a 2. század második harmadára datálja.[757] A Kat. 2337 tétel (IIIH/II.1b. típus) teljes hosszában bordázott nyakkiképzése köszön vissza egy szintén narancs bevonatos, egyfülű korsón Teutoburgiumból. Az edényt publikálója a 2. századra datálja.[758] Az egyetlen nagyobb profilú kónikus nyakú korsó (Kat. 2341, IIIH/II.2a1. peremtípus) O. Brukner tipológiai rendszerében az 50. korsótípushoz sorolható. A forma jellemzően a 2. században jelenik meg, ám a vizsgált területhez közelebb (Intercisa, Brigetio) említi 3. századi képviselőit is.[759] A ritkább peremtípusok közül a Kat. 2360 tétel távoli párhuzamát (egyfülű korsóhoz tartozóan) a macellumi leletanyagból hozhatjuk. A publikálók a típust a Gose 516 (Niederbieber 96) típusként határozzák meg, amelyet a Rajna-vidéken a 2. század végére – 3. század elejére datálnak (gyártása Aquincumban még a 3. század első felében is folyhatott).[760]

A formailag nem azonosítható oldaltöredékek közül (IIIH/III.) ki kell emelnünk a Kat. 2568 katalógusszámú, benyomkodott díszű bordával díszített edénytöredéket, amelynek távoli párhuzamát idézhetjük Brigetio Ny-i temetőjének 25. objektumszámú, szórthamvas temetkezéséből. A szemcsés anyagú fazék vállát két bekarcolt hullámvonal között plasztikus, rátett borda díszíti, amelynek felületét szabályos távolságokban vagdalták be. Publikálói az

[754] KELEMEN 1980, 59, V. tábla 1.
[755] TOPÁL 1993, 8, Pl. 2: 6/1.
[756] DELBÓ 2019, 86, 328, 50. tábla 631.
[757] TOPÁL 1993, 18, Pl. 20: 24/7.
[758] Formailag a korsó, a bordázott nyak kivételével, csak felszínes hasonlóságokat mutat az üllői példánnyal: lásd O. Brukner 22. korsótípusát (BRUKNER 1981, 115, 163, T. 138/61).
[759] BRUKNER 1981, 118, 164, T. 147/149.
[760] LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 70, Tab. XXXV/591.

edényt párhuzam nélküliként közlik.[761] Perem nélküli, ám nagyobb ismert profilú edényként említhetjük a Kat. 2604 jelzetű tételt. A több ponton megtörő hengeres („*schlauchförmige*") test formai párhuzamát E. Gose közli a Rajna-vidékéről a 3. század közepére datálva.[762]

2.4.10. FORMAI ALAPON MEGHATÁROZHATATLAN, BEVONATOS TÉTELEK (IIIJ.) (Kat. 2612–2795)

Üllő 5–9. lelőhelyen összesen 184 bevonatos tételt (186 töredéket) nem lehetett formai alapon kötni egyetlen edénytípushoz sem. A nagyrészt kisebb méretű, sérült és kopott tételeket magába gyűjtő csoport a Kat. 2622 és a Kat. 2785 kivételével oldaltöredékekből tevődik össze. Utóbbiak peremtöredékek, ám csak a belső felületük maradt értékelhető (a Kat. 2622 élesen behúzott formát mutat, a falcsonk indításának szöge alapján tálformához tartozhatott) [259. tábla 1–2]. A csoporton belül csupán a díszített (pecsételt és vésett felületű, IIIJ/I.1–2. csoportok) töredékek hordozhatnak érdemi információt.

A szarmata Barbaricum kerámianyagának jellegzetesen római eredetű leletei a pecsételt díszű edények kelet-pannoniai csoportjának képviselői.[763] Összefüggő területi egységben a leletanyagot csupán Pest megyében gyűjtötte fel szisztematikusan Maróti É., az 1985–2004 között összeállított katalógusában összesen 13 lelőhelyről szerepeltetett ilyen típusú pecsételt edényeket.[764] Intenzitásuk a Pest megyei Barbaricum kontextusaiban alacsony: lelőhelyenként 1–3 db került elő (kivételt Fót, 8/22. lelőhely képez a maga 11 töredékével).[765] Legalább ugyanilyen arányúnak tűnik a lelettípus előfordulása a dél-alföldi régióban is. Bár a terület célirányos kutatása még nem történt meg, a nagyobb lelőhelyek leletanyagában az észak-alföldi átlaghoz képest kiugró is lehet a pecsételt áru mennyisége: pl. Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről 16 töredék közölt.[766] A formailag meghatározhatatlan

[761] Az edény a 2. századra datálható volutás, piros bevonatos mécsessel együtt került elő (BORHY et al. 2018, 115, 123, 143, Fig. 25/1, Fig. 47/1).
[762] GOSE 1975, 35, Taf. 37/407.
[763] A kelet-pannoniai csoport jellegzetessége a változatosság. Edényformák tekintetében a későbbi horizonthoz kapcsolható a római asabb edényformák (pl. Drag 37 utánzata) és motívumkincs alkalmazása. Virágkorukat Resatus mester munkássága jelöli ki (1. század vége–2. század eleje), ám gyártásukkal számolni kell még a 2–3. században is. A provinciában elsődleges elterjedési területe Aquincum, Brigetio és Gorsium körzete (illetve a szarmata és a germán Barbaricum) (MARÓTI 1987, 81).
[764] MARÓTI 1985, 123–124; MARÓTI 1991, 376–377; MARÓTI 2004b, 212–215.
[765] MARÓTI 2004b, 215. Üllőn az azonosítható 3 (legfeljebb 4) ilyen tétel így a barbaricumi átlagnak megfelelő, ami a többi edénytípussal összevetésben eltér a tendenciától (lásd korábban az amphorák esetében leírtakat!).
[766] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 71. A dél-alföldi lelőhelyek vázlatos összefoglalásával és a vonatkozó szakirodalommal legújabban lásd SÓSKUTI 2018, 149. Gyűjtésüket kiegészíthetjük egy ismeretlen lelőhelyű, Békés megyei darabbal is (lásd az MRT 10, a 2/ix. címszó alatt): MRT 10, 309, 60. tábla 5.

üllői töredékek között csupán 3 esetében (IIIJ/I.1. csoport, Kat. 2612–2614) figyelhetünk meg ilyen jellegű díszítést.[767]

Az erősen hiányos profilok ellenére az üllői töredékek nagy valószínűséggel félgömbös tálakhoz tartozhattak, hiszen az Áporka, Homokbánya lelőhelyű pecsételt pohár kivételével minden ismert darab ehhez a formához sorolható.[768] Egyedüliként a Kat. 2614 azonosítójú tétel motívumkincse figyelhető meg [258. tábla 1; 336. tábla 2]. Az egykori archeometriai mintavételek előtti állapotában az edényt félgömbös tálként azonosíthatjuk, ornamentikája pontos párhuzam nélküli, ám jellegében (pl. felfelé nyitott körívek által alulról határolt levélmotívumok) egyértelműen a kelet-pannoniai csoporthoz köthető.[769] A barbaricumi leletanyagban példátlan a pecsételt felületet keresztező karcolások sorozata, ám Aquincumból említhetünk ilyen edényeket a Lágymányos-csoport termékei közül.[770] A Kat. 2613 számú tétel biztosan pecsételt díszű, ám ezen túl nem határozható meg a motívumkincse, míg a Kat. 2612 díszítésének technológiája is kérdéses lehet, feltételesen sorolhatjuk csupán a pecsételtek közé (részletes leírását lásd az 7D függelékben).

Kevésbé egyértelműen azonosíthatók a formailag meghatározhatatlan, ám jól láthatóan vésett/bekarcolt díszű töredékek (IIIJ/I.2. csoport, Kat. 2615–2617). A Kat. 2615 számú töredék alapján talán a szájnyílás felé szűkülő, kónikus felső részű edényt feltételezhetünk [258. tábla 4]. A vizsgált ornamentika tökéletes párhuzama ismert a szarmata Barbaricumból: a Dány, Pusztaszentkirály (5/8.) lelőhelyről származó oldaltöredék felületén „bemélyített, halszálka-szerű díszítés részlete" látszik. A leletet az MRT sorozat 11. kötete egyértelműen a szarmata termékek között említi. A kisebb töredék alapján az edényformára ebben az esetben sem lehet következtetni, a tárgyfotó alapján egyaránt lehet reduktív áru vagy a teljes felületén másodlagosan égett.[771] Az Üllőn megfigyelt motívumhoz hasonló (egy központi vízszintes hornyolatra ráülő, egymással ellentétes irányítású ferde vonalak sorozata) látható egy bikónikusan megtörő oldalfalú, bevonat nélküli („*self-coloured*"), kissé érdes tapintású edény

[767] Igen érdekes a Kat. 2719 azonosítójú töredék, amelynek felületén részben határozott körvonalakkal a felületbe mélyedő motívum (?) maradványa figyelhető meg [262. tábla 22]. Sekély és/vagy rontott pecsétlésként való meghatározása rendkívül kétséges, ám teljes mértékig nem zárható ki.

[768] MARÓTI 2004b, 212–213, III. tábla 1. Kivételként említhetjük még a barbaricumi leletanyagból a Péceli úti lelőhelyek pecsételt, horpasztott falú edényeit (ám ezek kötése a kelet-pannoniai pecsételt kerámiához nem egyértelmű): Budapest, XVII. M0 K-i szektor 06. lelőhely, Péceli út (KOROM 2015, 183, 1. kép 1, 13. kép 1); Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli úti temető, szórvány (NAGY 2018a, 181–182, 95. tábla 12).

[769] A stilizált levélmotívumok rendkívül távoli, csupán alap gondolatiságukban hasonló analógiáit említhetjük talán Százhalombattáról: MARÓTI 1985, 119–120, Kat. 27.9, Kat. 29.2, XIII. tábla 4, XIV. tábla 2.

[770] NAGY 2017, Fig. 35/16, 22.

[771] A lelőhely szarmata településének datálása a topográfia leírása alapján nem egyértelmű, 3. századi importot és késő szarmata kontextusokat egyaránt említ a lelőhelyről (MRT 11, 132, 37. tábla 9). Az üllői töredékek 3-ból 2 esetben terra sigillatával (Rheinzabern, Pfaffenhofen) datálható objektumokból származnak (2285., illetve 8044. számú objektumok).

oldaltöredékén Brigetióból. Utóbbi edény esetében a motívum az élesen megtörő hasvonal alatt sűrűbben bekarcolva ismétlődik meg. A publikálók a tárgy meghatározását illetően nem foglalnak állást, ám kiemelik, hogy az ilyen komplex bekarcolt díszítés nem jellemző a provinciális fazekastermékekre.[772] Az edénnyel az üllői darabok csak díszítésükben rokoníthatók, minden egyéb jellemzőjük egyértelműen a bevonatos kerámiával egyezik meg.

2.5. SÁVOS FESTÉSŰ KERÁMIA (IV.) (Kat. 2796–2907)

Az edénytípus ritka leletnek számít a szarmata Barbaricumban, az alföldi kutatás a helyi római eredetű leletanyagban a jellegzetes sávos bevonati módot eddig főként korsókon tudta azonosítani.[773] Nagyméretű, egyfülű korsóként (hiányos magassága 35 cm) rekonstruálhatók a Nagyszénás, Svábföld 562. (Szabó Ferenc tanyája) lelőhely 15. kutatóárkának 1. objektumából (ház) származó összeillő töredékek. A válltól a hasig tartó sötétvörös/barnás-lila bevonatos sávot felülről barna rácsos festés határolja.[774] Lényegesen gyakoribbak a kétfülű korsók: hasonló formát képviselnek a feltehetően temetkezésből származó Törökszentmiklós, Surján-Újtelep lelőhelyű,[775] illetve a Törökszentmiklósról, B. Tóth homokbánya 1. sírjából közölt edények.[776] A vállán és a hasán sávokban vörösre festett, nagyméretű (hiányos magassága 28 cm), kétfülű korsó teljes felső részének töredéke ismert Kiskunhalas, Tesco lelőhelyről, funkcióját publikálói vízhordó edényként határozzák meg.[777] Hasonlóan nagyméretű folyadéktároló edényként közöl Sóskuti K. egy sávos festésű korsót Kiskundorozsma, Nagyszék lelőhelyről is.[778] A korsóforma alól kivételként Vaday A., ismeretlen leletkörülmények közül, említ egy téglaszínű, szűk nyakú, erősen nyomott gömbös

[772] BARTUS et al. 2023, Cat. 2, 324, Fig. 9/2. Meg kell itt jegyezni azonban, hogy a másik ilyen díszű brigetiói töredék gyengébben bekarcolt „fenyőfa" motívuma (BARTUS et al. 2023, Cat. 1, Fig. 9/1) emlékeztet a Budaörs, Kamaraerdei-dűlő lelőhelyről ismert, kézzel formált edény hasonló díszéhez. Utóbbit Ottományi K. a késő kelta/kora római (Augustus-kori) horizontba helyezi (OTTOMÁNYI 2012b, 267–268, 216. kép 5, 235. kép 1). Hangsúlyozni kell azonban, hogy a készítéstechnikai eltérések miatt a budaörsi és a brigetiói, illetve a vizsgált üllői darabok nem rokoníthatók egymással csupán az ornamentika egyezései alapján!

[773] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 69.

[774] A tárgyalt objektumot publikálója (főként a kísérőleletek alapján) a 2. század végére, 3. század elejére keltezi. A település egykorú lehet az alföldi szarmata szállásterület korai településeivel (Újhartyán és Gyoma 133. lelőhely B fázisa) (LICHTENSTEIN 2011, 4–7). A vállon látható rácsos festést Kelemen M. a 2. századra helyezi, megjelenését a kelta díszítések reneszánszához köti (KELEMEN 1980, 61).

[775] Az edény füle, illetve a felső rész határozott sávja vörösre festett. Vaday A. a tárgyat a 2. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 124, Taf. 21/2).

[776] A téglaszínű, kétfülű korsó a füleken és a hason egy sávban barnás-vöröses festékkel bevont. Publikálója az edényt a 2. századra, 3. század első felére keltezi (VADAY–HORVÁTH 2005, 125, Taf. 21/3).

[777] A teleprészletet a szerzők a 2. század végére – 3. század elejére (180–220/230) datálják (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96, 99, 13. kép). Ismételnünk kell azonban, hogy a kiskunhalasi edény pontos formai párhuzama az üllői leletanyagban a IIIH. főcsoportba tartozó kerámiára jellemző bevonattal jelentkezik (Kat. 2338, IIIH/II.1c. típus).

[778] SÓSKUTI 2005, 248.

testű, fületlen edényt Tiszaszőlős, Pusztadombháza-tanya (lásd még Domaháza) lelőhelyről, amely a perem alatt szélesebb, míg a hason vékonyabb sávban vörösre festett.[779]

A szarmata települések leletanyagából származó darabok nagyrészt nem teszik lehetővé a pontos forma azonosítását. A meghatározás nehézségei ellenére a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről (3634. objektum) egy téglaszínű, korongolt, közelebbről meg nem határozható formájú korsóhoz tartozóként említ sávos vörös festésű oldaltöredékeket.[780] Biharkeresztes–Ártánd, Nagyfarkasdomb lelőhely településén Nepper I. „brigetiói festett kerámiaként" azonosít egy a szalagfül alatt 3 cm széles festett sávval díszített töredéket.[781] Ezek mellett szintén a tárgytípushoz sorolhatók talán a Kiskunfélegyháza, Pap-dűlő lelőhelyről 225. objektumából származó sárga anyagú, vörös sávos festésű darabok is.[782] Igen széles időintervallumban értelmezhetők csupán a Pusztaszer–Algyő gázvezeték feltárása során Pusztaszer, Csöngölei-oldal II. és Balástya, Felső-Gajgonya, Gajgonyai-csatorna II. lelőhelyekről felszínre került töredékek: előbbi település a 2–4. századra, míg utóbbi a 2–3. századra keltezhető.[783] A további, képanyag nélkül közölt sávos festésű töredékek között említhetjük az újhartyáni szarmata település 4/8. objektumából,[784] illetve az Őrszentmiklós, Harasztok lelőhelyről származó darabokat is.[785]

Az üllői leletanyag feldolgozása során összesen 112 tételt (179 töredék) soroltam a tárgyalt tipológiai csoporthoz. Bár ez rendkívül magas mennyiségnek számít a korábban említett barbaricumi párhuzamok viszonylatában (amelyek nagyrészt egymástól elszigetelt esetekben dokumentálhatók csupán),[786] a töredezettség jellemzői a valós edényszám becslésénél az amphoráknál leírt jelenséget sugallják [4–5. kép]. A perem- és aljtöredékek alacsony száma alapján (mindössze 4 perem és 10 alj)[787] csak a minimális edényszámot

[779] A leletet publikálója a 2. század végére, 3. század első felére datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 121, Kat. XLVI-236, Taf. 23/8). Bónis É. az edény párhuzamát a váza alakú edények formai kategóriájában közli, a jellegzetesen kora római típusok közé sorolja. Előzményeinek kérdésében az alul öblösödő formai variánst egy Ny-i „ősformára" vezeti vissza (BÓNIS 1942, 15, XV. tábla 10).

[780] A lelőhelyen feltárt objektumok nagy része a 2–3. századi szarmata településhez tartozhat (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 61, 64, 14. kép 1). A táblahivatkozás feltételezhetően elírás következtében mutathat egy kopott felületű, Dressel 24/Zeest 90 típusú amphora jellegzetesen bordázott hastöredékére.

[781] A település széles időhatárokon belül korhatározható: a 2. század elejétől egészen a 330–340-es évekig (NEPPER 1984, 122, 236, VIII. tábla 11).

[782] A lelőhely római importtal jellemezhető része a 2. század végére, 3. század elejére helyezhető (SÓSKUTI 2005, 239, 252–253).

[783] SÓSKUTI 2010, 181, 12–13. lábjegyzet, 2. táblázat.

[784] Az újhartyáni települést publikálói a szarmata–markomann háborúk utánra, illetve a 3. század elejére keltezik (VADAY–SZEKERES 2001, 239, 247).

[785] Maróti É. a töredéket további indoklás nélkül a 2. századra – 3. század elejére datálja (MARÓTI 1985, 123).

[786] Az edénytípus provinciális szinten sem számít gyakorinak: Brigetióban a helyi gyártás ellenére is csupán a teljes leletanyag 6%-át teszi ki (bár a festett típusok között az egyik leggyakoribb!) (DELBÓ 2019, 112).

[787] Láthatóan nem a teljes felületet fedő bevonatuk alapján feltételesen sorolhatunk ide fültöredékeket is: lásd pl. Kat. 2386, 2388, 2390, 2393 [240. tábla 13–14, 241. tábla 1–2]. Ezek bevonatukban azonban egyértelműen a

becsülhetjük meg (talán 10 db körüli), ám az adott anyagtípusokon belül (IV/II.1–2. típusok) a külön objektumokból származó oldaltöredékek nagyfokú összetartozásával kell számolnunk. A teljes tételszámot csökkentheti még a feltételesen, csupán a jelen állapotukban a nem teljes felületet fedő bevonat alapján a csoporthoz sorolható tételek (23 tétel, IV/III. csoport).[788] Szintén ki kell zárnunk a vizsgálat köréből a festetlen alsó harmaddal jelentkező alj- és talptöredékeket (9 tétel), amelyeknél a kisebb felületű bevonat-foltok nehezítik az adott töredék anyagtípushoz rendelését.[789] Ennek megfelelően a vizsgált leletanyagban talán csak 80 tételt (a teljes adatsor 71,7%-a) sorolhatunk biztosan a „sávos festésű kerámia" tárgykörébe.

A vonatkozó kerámiaanyag többi részétől elkülöníthetjük a IV/I. típust, amelybe jellegzetes karcolt hullámvonalas és „rádlis" díszük alapján sorolhatjuk a Kat. 2796–2797 számú töredékeket (a biztosan azonosítható tételek 2,5%-a). A díszítés kialakítása jól elkülönül a tálaknál megfigyelt ornamentikánál, hiszen a rádlizás és a hornyolás is a már festett felületet távolítja el, így ezek kontrasztosan, nyers színnel jelentkeznek.[790] A Kat. 2797 formailag a tojástestű, vízszintesen kihajló peremű fazekak közé sorolható, amelyeket Bónis É. a brigetiói Tussla-gyűjtemény feldolgozása során a 2. típusként határoz meg. Az edénytípus üllőihez hasonlóan bekarcolt hullámvonallal díszített darabjait a 2. század végére – 3. század elejére datálja (pl. Járóka temető).[791] Delbó G. tipológiai rendszere az üllői formát a tojásforma fazekak A peremformájához rendeli. A típus gyártását egyértelműen a Gerhát-fazekastelephez köti, az általánosan 2. századi kontextusok mellett használatuk biztosan átnyúlik a Severus-korra is.[792]

Formai alapon kevésbé egyértelmű a tárgyalt üllői leletanyag további részének (78 tétel) meghatározása. A IV/II. főcsoportba sorolt töredékek következetesen vékony

korábban bemutatott *Glanztonüberzug/Sinterengobe* jellemzőit mutatják, többek között a felületi üvegesedett réteg irizáló oxidációjával együtt.

[788] A bevonat ilyen jellegű felvitele önmagában nem jelentheti feltétel nélkül az adott töredék edénytípushoz tartozását. A nyersen hagyott felületek előfordulhatnak a sávos festésű kerámiától idegen formákon is (lásd pl. tálon az üllői Kat. 1242–1243 tételt [124. tábla 1–2] vagy Budaörs, Kamaraerdei-dűlőn: OTTOMÁNYI 2012b, 257. kép 3). Hasonló jelenségre hívja fel a figyelmet Nagy A. az aquincumi pecsételt kerámia kapcsán is. Megfigyelése alapján a PGW tárgykörében is gyakori a bevonat hiánya az edények bizonyos részein, ami egyértelműen a fazekasok hibás munkavégzésének tulajdonítható. Oka talán a tömeggyártás feszített tempója lehetett, ám ennek ellenére az ilyen hibás edények is eladhatónak bizonyultak (NAGY 2017, 29).

[789] Festetlen: 2 tétel (22,2%); „festett": 4 tétel (44,5%); „bevonatos": 3 tétel (33,3%). Formai tipológia alapján a tételek nagy része meghatározható a sávos festésű edények formakincsével is: egyrészt a vizsgált leletanyagon belül is látszik egyezés az I. anyagtípussal (lásd a Kat. 2831 és a Kat. 2878 között). Másrészt a IV/III.1. csoporton belül megjelenő formák azonosíthatók a provinciális leletanyag sávos festésű edényei között is, igaz ez mind a kiszélesedő, a talpán árkolással tagolt (pl. Kat. 2876, 2878) változatra (lásd BÓNIS 1970, 4. ábra 10; DELBÓ 2019, 64. tábla 833), mind a magasabb, talpgyűrűs (pl. Kat. 2883) variánsra (lásd BÓNIS 1970, 5. ábra 1).

[790] Az üllőivel megegyező kialakítású díszeket színes fényképeken lásd OTTOMÁNYI 2012b, 256. kép 2–3, 5–7.

[791] BÓNIS 1970, 74, 3. ábra 2, 4. ábra 8, 11.

[792] DELBÓ 2019, 113–114, 64. tábla 833–838.

falvastagságukkal (teljes átlagban 0,4–0,6 cm), illetve a belső felület erőteljes, a falsíkból élesen kiugró korongolásnyomaival különíthetők el határozottan a bevonatos korsóktól/fazekaktól (IIIH. anyagcsoport, falvastagságuk átlagban 0,5–0,7 cm). Az adatfelvétel során munkahipotézisként a bevonat jellege alapján két csoportot különítettem el: az I. anyagtípusra (IV/II.1. típus) a barnás alapszínű,[793] erőteljes ecsetnyomokat mutató festés, míg a II. anyagcsoportra (IV/II.2. típus) a narancsvörös/vörös alapárnyalatú,[794] nagyrészt egyenletesen felvitt bevonat a jellemző (a tételek 46,6%-a mutatja kisebb foltban az ecsettel elhúzás nyomát). Az erőteljes ecsetnyomok (párhuzamos elhúzás sűrű nyoma, a vékonyabb felületi vastagság mellett látszik a festés alatt az edény nyers színe) a készítéstechnológia különbségét jelzik a mártásos technikával készült bevonatos kerámiától (*Glanztonware*),[795] ugyanezeket figyelhetjük meg a brigetiói leletanyagból közölt sávos festésű edények felületén is.[796] Delbó G. a sávos festésű edények bevonatát matt vagy fényes, sárgás-vörösként/vörösként/vöröses-barnaként jellemzi, amely egyaránt fedheti mindkét üllői csoportot.[797]

A korábban részletezett kritériumok alapján a leletanyag közel két arányos csoportra osztható fel (I. anyagtípus: 48 tétel, 61,5%; II. anyagtípus: 30 tétel, 38,5%). A valós árutípusok elkülönítésének azonban feltétele, hogy a bevonat eltérései alapján kialakított csoportok jelöljenek ki különbségeket az alapanyag jellemzőiben is. Az edénytípusok adatbázisban rögzített anyagminőségének táblázatos áttekintése valóban mutat kisebb súlypont-eltolódásokat [23. kép], amelyek talán igazolják a IV/II.1–2. típusok elkülönítésének létjogosultságát. Hasonlóan eltérést mutat a nyers színek összevetése is, bár alapvetően közös színpaletta jelenik meg esetükben.[798]

---

[793] Az alapszínek között a barna sötétebb árnyalatai egyértelmű dominanciát mutatnak (az összes megfigyelt színárnyalat között a barna aránya 32,8%, míg a sötétbarnáé 35,2%). A világosabb árnyalatok között a világosbarna részesedése 9,8%, a „mogyoróbarnáé" 18%. Csupán a vastagabban megült bevonat-részeken figyelhető meg a szürke és fekete jelenléte (összesen 5%).

[794] Az alapszínek között leggyakoribbak a narancsvörös (19,7%), a vörös (15,4%) és a sötétvörös (11,3%). A barna (9,8%) és a sötétbarna (11,3%) csak a vastagabban megült bevonat-részekre jellemző.

[795] Bár a készítéstechnika tekintetében a felhordás technológiájának eltérése egyértelmű, a bevonat összetételének esetleges eltérését vagy egyezését a III. anyagcsoporttól csak archeometriai vizsgálat tisztázhatná. A bevonatok közös gyökereire hívja fel a figyelmet Delbó G. a brigetiói sávos festésű kerámia elemzése kapcsán: „A vörös bevonatos, peremtöredékek közül szinte lehetetlen megállapítani, hogy sávos, fül nélküli korsókhoz, vagy bevonatos edényekhez tartoznak-e." (DELBÓ 2019, 116). Üllőn a makroszkópos megfigyelések a III. és a IV. anyagcsoportok esetében a bevonatok jellegének erőteljes hasonlóságaira hívják fel a figyelmet.

[796] Lásd pl. BÓNIS 1970, 84–85, 7. ábra 1–3, 10. ábra 2. A hivatkozott esetekben sárgás-vörös–sötétvörös bevonattal.

[797] DELBÓ 2019, 112. Üllő 5. lelőhelyen egyértelmű a jó minőségű, fényes bevonatok túlsúlya: matt 14,1%, gyenge fényű 39,8%, közepes fényű 21,8%, erős fényű 24,3%.

[798] I. anyagtípus (IV/II.1.): fakó sárga (*pale yellow*) (2.5Y 8/2) 2%, rózsaszín (*pink*) (5YR 7/4, 7.5YR 8/4) 12,6%, vöröses-sárga (*reddish yellow*) (5YR 7/6, 7.5YR 7/6, 8/6) 47,9%, nagyon fakó barna (*very pale brown*) (10YR 7/4, 8/2, 8/3, 8/4) 35,5%, barna (*brown*) (10YR 5/3) 2%. II. anyagtípus (IV/II.2.): vöröses-sárga (*reddish*

D	IV/II.1.	IV/II.2.
1	52%	36,7%
22–23	37,5%	50%
31–32	6,3%	13,3%
4	4,2%	0%

F1	IV/II.1.	IV/II.2.
1	10%	16,6%
2	26,7%	16,6%
3	50%	33,4%
4	13,3%	33,4%

F2	IV/II.1.	IV/II.2.
1	60,4%	26,7%
2	20,8%	36,6%
3	10,4%	26,7%
4	8,4%	10%

F3	IV/II.1.	IV/II.2.
1	18,8%	36,6%
2	70,9%	63,4%
3	8,3%	0%
4	2%	0%

G1	IV/II.1.	IV/II.2.
1	29,4%	13,4%
2	27%	30%
3	39,8%	56,6%
4	2%	0%

G2	IV/II.1.	IV/II.2.
0	2%	0%
1	70,8%	46,6%
2	25,2%	50%
3	2%	0,4%

	H1	H2	H3	H4	H5
IV/II.1.	75%	75%	56,2%	32,9%	43,7%
IV/II.2.	96,6%	93,3%	36,6%	36,6%	56,6%

23. kép: A sávos festésű kerámia anyagcsoportjainak táblázatos összevetése (a leírósablon feloldását lásd az 7A függelékben; a vörös kiemelés minden esetben a domináns értékeket jelzi).

Formai meghatározás tekintetében csak az I. anyagcsoportból említhetünk erre alkalmas peremtöredékeket. A Kat. 2808 és a Kat. 2822 tételek egymással rokon formákat mutatnak, amelyekhez hasonlókat Delbó G. a „fül nélküli korsók" típusába sorol. A Sörház kerti temető 61. sírjából származó példány üvegedény kísérőlelete alapján a 2. század végére, 3. század elejére datálható.[799] Hasonlóan csak távoli párhuzamait említhetjük Brigetióban a sávos festésű kerámia tárgyköréből a Kat. 2838. erősebben tagolt peremkiképzésének. A peremforma az egyfülű korsókra jellemző (A peremforma), amelyeket a „has középső részén"

yellow) (5YR 7/6, 7/8, 7.5YR 7/6, 8/6) 63,4%, halványvörös (*light red*) (2.5YR 6/8, 7/6, 7/8) 13,3%, nagyon fakó barna (*very pale brown*) (10YR 8/3, 8/4) 23,3%.

[799] DELBÓ 2019, 115–116, 66. tábla 853.

húzódó festett sáv díszít (az üllői töredék szintén csupán egy kisebb foltban festéknyomos a peremén). Emellett Üllőn a kisebb töredékekből összeállítható edénytestek is nagyrészt a hivatkozott párhuzam által sugallt vállasodó formára utalnak (kivételként lásd IV/II.1.: Kat. 2815, illetve IV/II.2.: Kat. 2867).[800] A leletanyag nagyobb hányadát alkotó oldaltöredékek érdemi következtetések levonására nem alkalmasak.[801]

Rendkívül érdekes a Kat. 2820 tétel festésének kialakítása: az ívelődő hasra pozícionált festetlen sávot alulról határozott körvonalú, a töredék teljes szélességében végigfutó sötétbarna sáv határolja. A Kat. 2856 és a Kat. 2864 jelzetű tételeken hasonló nyomok láthatók, ám ezek nem egyenletes minőségűek, illetve szélességük is változó. Kelemen M. a balatonfűzfői fazekaskemencék leletanyaga alapján 3 csoportra osztja a sávosan festett kerámia díszítéseit: a bevonatos felületek karcolása/"rovátkolása" (1. típus, az üllői anyagban lásd a IV/I. típusban) mellett a nyers színűen hagyott sávok festett díszeinél megfigyelhető a márványozást idéző technika (2. típus), illetve a folt/hullámvonal/rács festés (3. típus, a korábban említett nagyszénási edény az egyetlen ismert díszített, sávosan festett edény a szarmata Barbaricumból).[802] Az üllői példányokat aligha sorolhatjuk azonban a díszített darabok közé: a színkülönbséget a bevonat repedezettsége alapján az alapfestés nagyobb felületi vastagsága okozhatja, amit a Kat. 2820 tétel felső festett sávjában elkent sötétebb folt is jelez. A megfigyelt sávok véleményem szerint valóban a festett részeket határolják, ám a készítéstechnika melléktermékei csupán.

Az edénytípus megjelenésével a szarmata Barbaricumban Vaday A. a Hadrianus-kortól számol, ám egyre csökkenő mennyiségben jelen vannak képviselőik a települések és a temetők leletanyagában is a 2–3. század fordulójáig.[803] Későbbi szintézisében a leletcsoportot a „tartományi kereskedelem" fázisához kapcsolja (a periódus a markomann–szarmata háborúkkal záródik).[804] Ennek ellenére a lelettípus későbbi keltezését a provinciális párhuzamok sem zárják ki egyértelműen: bár a sávosan festett kerámia gyártásának virágkorát a brigetiói Gerhát-fazekastelep jelöli ki (2. század közepe – 3. század eleje), az ilyen edények jelenlétével a provincia más területein még a 3. század közepén is számolni kell

[800] A tárgytípus brigetiói párhuzamai nagyrészt a 2. század második felére mutatnak (BÓNIS 1970, 78, 5. ábra 7; DELBÓ 2019, 69. 117, tábla 877).
[801] A jellegzetesebb profilú darabokhoz mind találhatunk analógiákat a gyártási központként említett brigetiói leletanyagban: az elnyújtott ovoid formát (pl. Kat. 2827) lásd DELBÓ 2019, 64. tábla 837; a nyomott gömbtestű, éles hastörésű formát (pl. Kat. 2815) lásd DELBÓ 2019, 69. tábla 879; a vállában megtörő vonalú formát (Kat. 2853) lásd DELBÓ 2019, 71. tábla 903.
[802] KELEMEN 1980, 61, II. tábla 7, III. tábla 1–3, 6–7.
[803] VADAY 1989, 167–171, Abb. 48.
[804] „sávos, piros festésű és rádlis, sávosan festett edények" (VADAY 1998, 128).

(Carnuntumban temetkezésből Maximinus érme bizonyítja).[805] Legújabban Delbó G. az edénytípus használatának idejét kitolja egészen a 3. század harmadik negyedéig.[806]

Üllő 5. lelőhelyen 57 esetben fordultak elő töredékeik más római edényekkel egy objektumban. Az 5316. objektumban a Kat. 2797 (IV/I. típus) korai jellegét erősíti meg a vele együtt megfigyelt közép-galliai/korai rheinzaberni eredetű terra sigillata. A IV/II.1–2. csoportok esetében a terra sigillatával datálható kontextusok meghatározó túlsúlya (az összes együttes előfordulás 43,8%-a)[807] a másik két anyagtípust is a vizsgált leletanyag korábbi horizontjához kötik,[808] ám a klasszikusan 2. század végi – 3. század eleji datálást egyértelműen nem igazolják. Az üllői példányok is bizonyíthatják, hogy az edénytípus a szarmata Barbaricumban nem feltétlenül jelzi a kereskedelem legkorábbi horizontját, és részben illeszkedik a Severus-kori konjunktúra alatt megfigyelhető dömpingbe.

2.6. FESTETLEN RÓMAI KERÁMIATÍPUSOK (V.) (Kat. 2908–2919)

A *Glanztonware* (III. anyagcsoport) kapcsán hivatkozott, bevonat nélküli barbaricumi edények, illetve provinciális párhuzamok rámutatnak a két anyagcsoport szoros formai rokonságára (az alföldi leletanyagban leggyakrabban a poharak és a bögrék/korsók esetében figyelhetők meg ilyen egyezések). Ritkábban azonosíthatók azonban olyan edénytípusok, amelyeknek nem idézhetjük bevonatos variánsait is: eddigi ismereteink szerint ilyen a Vaday A. által Szolnokról közölt nagyméretű, sötétszürke, vállában erősen szélesedő, vízszintesen kihajló peremű tál.[809] Ezen kívül csupán kevés alkalommal említ a szakirodalom a régióból „nyers színű", meghatározhatatlan formájú töredékeket: például ilyenek a Rákoscsaba (a Zrínyi u. és a Lemberg u. közti terület) szarmata településéről származó darabok.[810] Az árutípus (ún. sárga kerámia/*gelbtonige Keramik*) ritkasága alighanem a szarmata–római kereskedelem mögött meghúzódó barbár igényekre mutathat rá, amelyben a helyi korongolt kerámia technológiájától kevésbé eltérő termékeknek kisebb piaca lehetett. Bizonyos

[805] BÓNIS 1970, 80, 82; KELEMEN 1980, 61.
[806] DELBÓ 2019, 120.
[807] A műhelyspektrum kiegyensúlyozott (az objektumok átfedésének figyelembevétele nélkül): 2 objektumban közép-galliai, 16 objektumban rheinzaberni, 15 objektumban westerndorfi és 3 objektumban pfaffenhofeni áruval együtt figyelhetők meg a sávos festésű edények töredékei.
[808] Alacsony ezzel szemben a késői (3. század vége – 4. századi) datálást biztosító együttállások aránya: mindössze 3 esetben szarmata festett kerámiával és egyetlen esetben ólommázas kerámiával (a teljes esetek 5,2%-a).
[809] Az edényt Vaday A. a 3. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 105, Kat. XXXIII-207, Taf. 22/3).
[810] Pető M. a lelőhely csekély import anyagát a markomann–szarmata háborúk után megélénkülő kereskedelemhez köti (PETŐ 1991b, 239–240, Kat. 42, 11. kép 2). Az innen említett többi provinciális eredetű kerámiaedény meghatározása kérdéses lehet: a Kat. 47. szürke, kétfülű korsója formai alapon lehet szarmata gyártmány is (PETŐ 1991b, 239, 13. kép 1); míg a Kat. 54 „terrakotta színű" korsótöredékének képhivatkozása „madárcsőr-szerű" peremkiképzéssel készült dörzstál peremtöredékére mutat (PETŐ 1991b, 239, 14. kép 2).

esetekben a római házi kerámia göngyöleg formájában érkezhetett (lásd a VI. anyagcsoportnál részletezetteket!).

A fentiekben említett tendenciáknak megfelelően Üllő 5–9. lelőhelyen is csupán igen kevés tételt sorolhatunk a festetlen kerámia közé (mindössze 12 tétel 21 töredékét). Bizonyíthatóan a bevonat nélküli kerámia közé tartozhatnak a „rádlis" díszű edények töredékei (V/I.1–3. típusok, 9 tétel, a főcsoport 75%-a), amelyek között nincs formailag értékelhető perem- vagy aljtöredék. A kisebb részletekből rekonstruálható profilú, Kat. 2909 azonosítójú edény (V/I.1. típus) nagy valószínűséggel a V. Gassner által Carnuntumból említett alacsony, szűkülő nyakú, párnás peremű, hasasodó testű formához tartozhat (12. típus, *Krüge mit Bandrand*). A típus a 3. periódushoz kapcsolható, amely a Severus-kort fedi le.[811] Az üllői festetlen korsók 2. típusú rádlis díszével (V/I.2. típus) említhetünk egy töredéket Budaörs, Kamaraerdei-dűlő lelőhely vicusának L/76. objektumából. Ottományi K. a töredéket a nyers színű kerámia korsói közé sorolja, az edénytípus a 2–3. század folyamán a leggyakoribb.[812] Bár az ornamentika alapján kialakított tipológiai csoportok határai jól elválnak (leírásukhoz lásd az 3. függelék vonatkozó részét!), az alacsony esetszámok miatt anyagminőségük vizsgálata nem hozhat érdemi eredményt.[813]

Problémásabb lehet az V/II. típusba tartozó 3 tétel megítélése (a főcsoport 25%-a). A Kat. 2918 számú kiöntős kialakítású korsóperem (V/II. típus) a kisméretű megismerhető profil alapján bizonytalanul sorolható csupán a bevonat nélküli áru közé. A szarmata Barbaricumból a „becsípett peremű" korsóknak ismert „terrakotta színű" példánya Dunaharaszti, Taksony határa II. munkahely 1. objektumából,[814] illetve teljes felületén lepattogzó bevonatú képviselője Tószeg, Laposhalom lelőhelyről.[815] Carnuntumban az ilyen kialakítású kancsók (25–26. típus, *Kannen*) az 1–2. periódusokban csak szórványosan fordulnak elő, leggyakrabban Severus-kori (3. periódus) kontextusokból ismertek.[816] A Kat. 2917 és a Kat. 2919 tételek kopott/lepattogzott felületük miatt szintén bizonytalanul sorolhatók a nyers színű

[811] GASSNER 1990, 138, 140, Taf. 1/12. Az idézett edényt Gassner csak a típustáblákon szerepelteti, így a rádlizás tényén kívül az ornamentika nem vizsgálható. Az üllői darabbal megegyező módon a díszítés nem húzódik feljebb a nyaknál.

[812] OTTOMÁNYI 2012b, 236, 263. kép 6. A kisméretű budaörsi töredék alapján nem lehet a pontos edényformára következtetni, emellett nem látszik, hogy a rádlizást kiegészítette-e további (pl. bevagdalt) díszítés.

[813] Az V/I.3. típus képviselőinek (Kat. 2917–2919) egyenetlen égetése és közepes fényű felülete [280. tábla 5–6] a makroszkópos vizsgálat alapján is egyértelműen különbözik az V/I.1–2. típusok jelenleg kopott töredékeitől. A kis esetszám ellenére is a felvett adatok egy keményebbre égetett árutípust sejtetnek, anyagában a többitől szórványosabb, jellemzően durvább szemcseméretű homokkal. Munkahipotézisként talán a jelenleg ismert adatsor alapján is más műhelykör termékének tarthatjuk az V/I.3. típust.

[814] A korhatározó leletanyag alapján a településrészlet a 3. század első harmadára keltezhető (PETŐ 1992, 11–13, 17. kép 2, 20. kép 2).

[815] A bevonat megmaradt részében ujjlenyomat azonosítható. A korsót Vaday A. a 2–3. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 122, Kat. XLVIII-234, Taf. 24/2).

[816] GASSNER 1990, 140, Abb. 3, Taf. 1/25–26.

kerámia sorába. Formailag csak a Kat. 2917 határozható meg: Brigetióból említhető kétfülű korsóhoz tartozó, hasonló mérettartományú (pá: 13,2), ám vörös bevonatos párhuzama.[817]

2.7. SÓDERES SOVÁNYÍTÁSÚ HÁZI KERÁMIA (V.) (Kat. 2920–2928)

Az üllői településrészleten 9 tételhez kapcsolhatóan került elő az anyagcsoportnak összesen 31 töredéke.[818] Az anyagminőség nagyfokú homogenitása és a feltételezhetően hasonló méretadatok ennél biztosan alacsonyabb valós edényszámot feltételeznek (töredezettségük jellegében hasonlók lehetnek az amphorákhoz, lásd 4–5. kép!). Utóbbit hangsúlyozza, hogy csupán egyetlen tétel tartalmazott peremtöredékeket (Kat. 2927), amelyek a teljes töredékszám 6,45%-át teszik ki. A formai spektrum azonosítását nehezíti, hogy a 2 (biztosan egy edény részét képező) peremtöredék kivételével csak a has és a váll régiójából származó kisebb oldaltöredékek ismertek. A nagyobb méretű edények jelenlétét a peremtöredékek mellett (pá: 29< cm) a relatíve vastag oldalfalak (a falvastagság átlagban 0,7–1 cm közötti) bizonyítják.

A szóban forgó töredékek anyagminőségük alapján jól elkülöníthetők a többi, importból származó római kerámiától. Nyers színükben mind barnás árnyalatúak,[819] égetésük az esetek meghatározó részében egyenletes (77,77%). A mindössze 2 elégtelen égetéstechnikájú tételen a szakaszosan megfigyelhető falmag szürke (10YR 5/1), ami csak a nagyobb falvastagságú részeken jelentkezik erősebben. A Kat. 2920 esetében markánsan képviselteti magát a törésfelületen, a külső felület mentén egy sötétszürke (10YR 4/1) kéreg, amely vékonyabb rétegben a többi töredéknél is a külső felszín vetületeként értelmezhető. A jó minőségű égetéstechnika jele a töredékek általános keménysége is.[820] Az edénytípus jellemzője a durva anyag és a sóderes soványítás.[821] Minden töredék anyagában regisztrálhatók voltak a különböző színű kavicsok,[822] amelyek folyami üledék jellegére az általánosan legömbölyített formák utalhatnak: nagyrészt gömb, ovális vagy korong alakúak, a

[817] DELBÓ 2019, 335, 53. tábla 667.
[818] Meg kell jegyezni, hogy ebből 20 töredék (az összes 64%-a) a 8073. objektumból származik, a többi objektumban 1–3 között változik a töredékszám.
[819] 7.5YR 7/3 (*pink*, rózsaszín): 77,78%; 7.5YR 8/3 (*pink*, rózsaszín): 11,11%; 10YR 7/3 (*very pale brown*, nagyon fakó barna): 11,11%. Bár a Munsell színskála a 7.5YR 7/3 és a 8/3 árnyalatokat rózsaszínként határozza meg, a töredékeken megfigyeltek alapján aligha képviselnek lényegesen más tartományt a szintén dokumentált, barnaként azonosítható 10YR 7/3-hoz képest.
[820] Kemény: 66,66%; igen kemény: 33,34%.
[821] A kavicsok mellett minden tételnél megfigyelhető volt a közép- (45%) és nagyszemcsés (55%) csillám szórványos jelenléte. Hasonló képet mutat a homok szemcseméretének vizsgálata is: az esetek 45%-ában dominált a durvább szemcseméret, míg 55%-ban csak ez volt megfigyelhető (bár eloszlása egyetlen kivétellel szórványos). Mindez együttesen magyarázza a töredékek kivétel nélküli durva tapintását.
[822] A vizsgált üllői töredékekben a kavicsok a következő színekben jelentkeznek: áttetsző (rózsaszínes árnyalattal), fehér, sárgás-fehér, világosszürke, barna/világosbarna, narancs, fekete. A sódert a kitermelés után nem dolgozhatták fel, a makroszkópos analízis csak kisebb arányban azonosíthatott törött/zúzott kavicsokat.

kisebb arányban jelen lévő szögletesebb példányok (kockához és téglatesthez közelítő formák) élei is jól láthatóan lekerekítettek. A mátrixban megfigyelhető alakos részek közül 3 esetben azonosítható volt kerámiatörmelék (samott) is. Az edények használatának módjára vonatkozóan lehet árulkodó, hogy másodlagos égésből származó koromnyomokat nem lehetett megfigyelni. Általános a külső felület sűrű, sekély, vízszintes (vagy vízszinteshez közeli) „fésűzése", amely végig követhető az oldalfalon, csupán a nyakhajlatban tűnik el. Kialakítása alapján a jelenség nem a készítéstechnika hozadéka, több esetben megfigyelhetők az egymást metsző, eltérő irányú, tudatos szerszámhasználat nyomai.

24. kép: A hivatkozott Ecser 6. lelőhelyű (CKM 2007.1.695.32.), publikálatlan hombár töredékeinek fényképei (M 1:5).

A szarmata szállásterületre került, provinciális eredetű házi kerámia azonosítása több esetben is problematikus lehet a térség szakirodalmában. Fényképpel igazolható a Verseg, Kökényesi út lelőhelyről származó kisméretű töredék edénytípushoz tartozása. A publikálók által kora császárkori fazékoldalként említett lelet datálását a hosszú életű (2. századtól a késő szarmata korig lakott) település keltezése nem pontosíthatja.[823] Felületkezelése alapján talán a tárgyalt típushoz sorolható a Gyoma 133. lelőhelyről származó, az importáru között szerepeltetett „fésűzött fazék" (feltehetően a 45. objektumszámú kút betöltéséből került felszínre). Az említett edény a településrészlet mindkét kronológiai horizontjához kapcsolható C csoporthoz sorolható. [824] Szintén bizonytalanul tartozhat ide a Nepper I. által Biharkeresztes–Ártánd, Nagyfarkasdomb lelőhelyről említett szemcsés anyagú, fésűs díszű, provinciális kerámia, amelyhez publikálójuk 2–3. századi pannoniai párhuzamokat sorakoztat

[823] MRT 11, 563–564, 33. tábla 10.
[824] VADAY 1996b, 137, 155, Tab. 7.

fel. A kis számban jelentkező típust a leletanyag katalógusában nem lehet azonosítani, datálásuk tekintetében így csak a település általános, 2. század eleje és 4. század közepe közötti korhatározása vehető figyelembe.[825] A Pesti-síkság publikálatlan településanyagaiból több ilyen anyagú, de különböző mérettartományba tartozó edény töredékét is említhetjük. Az üllőihez hasonló, bár annál egyszerűbb, kifelé lekerekített peremmel készült hombár (pá: kb. 23,5) említhető Ecser 6. lelőhely településrészletének 943. objektumából [24. kép]. A szomszédos Ecser 7. lelőhelyről kisméretű (pá: 13; m: kb. 19), egész külső felületén fésűzött fazék majdnem teljes profilúra összeszerkeszthető töredékeit ismerjük [25. kép].

Az említett esetekkel szemben azonban a modern szakirodalomban is gyakran kérdéses provenienciájúak a lelettípushoz sorolt barbaricumi darabok, ami növelheti a bizonytalanságot a helyi kutatók által említett „provinciális házi kerámiával" szemben. Jó példa erre a Vecsés 56. lelőhely (Ferihegy-dűlő) 1. sírjából származó edény, amelyet publikálója a 4. századi provinciális edényekkel hoz kapcsolatba.[826] A kisméretű fazék formájában (pl. fedőhornyos perem) és a megfigyelhető készítéstechnikai nyomokban (pl. az oldalfal „hullámos" jellege) is egyértelműen az Üllő 5–9. lelőhelyen is gyártott gyorskorongolt, szemcsés anyagú termékeknek feleltethető meg.[827] Kérdéses a Kiskunhalas, Tesco lelőhelyről közölt vékony falú, kékesszürke fazék perem- és oldaltöredékének eredete.[828] Jellegzetes árnyalatú alapszíne, valamint a felület fésűzésének hiánya barbár eredetére utalhat, míg az oldalfal egyenletes vastagságú, erőteljes korongnyomok nélküli kialakítása alapján római származásának lehetősége sem zárható ki.[829] Legújabban Sóskuti K. említ „római házi kerámiát" Bugac, Bimbó-határrész lelőhelyről (83. objektum). A formailag nem meghatározható töredékeket a szerző anyagminőségük alapján sorolja az import áru közé, ám a közölt tárgyrajz talán megfeleltethető az Üllőről is ismert fazéktípus jellemzőinek.[830]

Problémás lehet az anyagcsoport képviselőinek datálása is. A provinciális kutatás az edénytípust korábban az 1–2. századi hamvasztásos temetkezésekhez kötötte, amely a

[825] NEPPER 1984, 234, 236.
[826] DINNYÉS 2001, 78, 1. tábla.
[827] KULCSÁR–MÉRAI 2011, 66–67, Fig. 17.
[828] ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96, 12. kép 4. A településrészlet kizárólag a 3. század első felére történő korhatározása hibás lehet, a szerzők megállapítását a közölt ólommázas korsótöredék is egyértelműen cáfolja (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96, 99, 17. kép 7). Ennek megfelelően a településrészlet korai datálása sem lehet kizáró oka az „üllői fazék" megjelenésének.
[829] A lelőhely leletanyaga a MaNDA (Magyar Nemzeti Digitális Archívum) platformon digitálisan is megtekinthető. Bár az itt közzétett gyenge minőségű fényképek a leletek érdemi meghatározását nem teszik lehetővé (emellett a közzétett tárgyleírások is legalább megkérdőjelezhetők), több esetben is megfigyelhetők tételek, amelyek anyagminőségükben hasonlóságot mutatnak az üllői sóderes anyagú házi kerámia töredékeivel (https://mandadb.hu/tetel/496642/Edenytoredek, letöltés ideje: 2023.06.29., 11:59).
[830] SÓSKUTI 2018b, 150, 15. kép 11, 19. kép 1.

korhasztásos rítusra áttérés során kopik ki a temetők leletanyagából. A településeken jelenlétük megfigyelhető a 3–4. században is, de datálásuk formai alapon problémás, hiszen még a 4. század folyamán is használatban maradnak a korai alapformák.[831] A korábban hivatkozott barbaricumi párhuzamok egy általános 2–3. századi horizontot jelölnek ki, amelybe látszólag illeszkednek az üllői példányok is: 6 esetben fordultak elő további római kerámia mellett, minden alkalommal a bevonatos tálakkal (meghatározóan a IIIE/VII. típussal), míg az előfordulások felében terra sigillatával (dominánsan rajnai áruval) együtt. Későbbi datálást csupán a 8046/8073. objektum mutat a benne dokumentálható vörösre festett, szarmata töredékek alapján. A „fésűs díszítésű római kerámia" azonosítható a szarmata Barbaricumtól É-ra lokalizálható császárkori barbár (kelta/germán) településeken is (pl. Salgótarján, bevásárlóközpont). A Szabó–Vaday szerzőpáros a típust a „provinciális kereskedelmi fázishoz" kapcsolva, a márványozott festésű és a sávosan festett edénytöredékek között említik.[832]

Kérdéses lehet, hogy milyen okok állhatnak a római hombárok feltűnése mögött a szarmata településanyagokban. Pusztán az edénytípus funkcionalitásával véleményem szerint nem magyarázható a behozataluk, hiszen relatíve nagy méretük (a legnagyobb üllői példány kiszerkeszthető töredékes magassága is 38 cm!) és durva, fül nélküli kialakításuk okán felhasználásuk lehetséges módja valószínűleg a tárolásra korlátozódik.[833] A Kat. 2927 azonosítójú edény űrtartalma csupán a jelenlegi töredékes állapotában vizsgálható, ám a teljes kapacitása így is biztosan nagyobb lehetett 33,64 l-nél.[834] Ez megfeleltethető a szarmata gyártmányú hombárok körülbelüli űrtartalmának.[835] A formai hasonlóságokkal együtt így a római példányok nem rendelkeztek olyan tulajdonságokkal, amelyek révén a helyi keramika hiányosságait kihasználva utat találhattak volna a szarmata háztartásokba.

Nagyobb a valószínűsége, hogy (az amphorákhoz hasonlóan) az edények göngyölegként a láthatatlan kereskedelem tárgykörébe tartozó árut szállítottak. A provinciában a hasonló hombárokban leginkább gabonát és más száraz terményt (pl. babot, borsót, lencsét) tárolhattak. Az edények korlátozott vízhatlansága ellenére felmerülhet

[831] A korábbi szakirodalom széleskörű összefoglalásával lásd VARGA 2007, 153.
[832] SZABÓ–VADAY 2009, 293, 17. kép 5.
[833] A csillámos és sóderes alapanyag alapján esetleg feltételezhetnénk, hogy az edényeket főzésre használták (hasonlóan a késő szarmata lassúkorongolt, szemcsés-csillámos kerámiához). A provinciális leletanyagban a fazék mérettartományba eső darabok esetében ez igazolható is (VARGA 2007, 153). Az üllői leletanyagban csupán 2 töredéken azonosítható másodlagos eredetű koromfolt, ám ezek mindkét esetben ráhúzódnak a törésfelületekre is, így nem köthetők az edények használatához.
[834] A kiszerkesztett, hiányos profil alapján számolt űrtartalom 33636.3216 (+/- 0.00039) cm^3.
[835] KŐHEGYI 1971, 276, 279. Kőhegyi M. a Jánosszállásról származó hombár (pá: 19,5; m: 51) esetében 30–40 l-es űrtartalommal számol, amit a hasonló edények formai kialakításával együtt ellenérvként hoz fel a lelettípus szállítóedényként történő használata ellen.

tartalomként számos folyadék is (pl. víz, méz), továbbá szerepük lehetett a borászatban vagy a gyümölcsök tartósításában is.[836] Egyértelműen kizárható a gabona importálása, hiszen a legújabb kutatások alapján éppen ez a termény lehetett a szarmata közösségek fő exportcikke a Római Birodalom felé.[837] Hasonlóan valószínűtlennek tűnik az egyéb száraz termények behozatala is. Az archeobotanikai adatok rámutatnak a konyhakerti növények (borsó és lóbab) termesztésére a szarmata településeken, amelyet egyaránt kiegészíthettek a természetes környezetből gyűjtött gyümölcsökkel és bogyókkal.[838] Ezzel szemben a feltehetően az Égeikumból származó bort szállító Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák kiugróan magas száma az Alföldön bizonyíték a széles körű borfogyasztásra, amelyben a helyben megtermelt javak[839] mellett intenzíven vehetett részt az importáru is.[840] A vizsgált hombártípus elterjedése a jól dokumentált leletek alapján elsődlegesen Aquincum előteréhez kapcsolódik, ami felvetheti a csupán helyi érdeklődésre számot tartó pannoniai bor kereskedelmét. Ez rosszabb minőségével más árkategóriát képviselhetett a távoli tartományokból érkező, vámokkal terhelt, ám magasabb színvonalú görög bornál.[841] Az amphorák és a tárgyalt edénytípus mennyiségének aránytalansága[842] mellett fel kell hívni a figyelmet a láthatatlan kereskedelemre is: a Dunától É-ra elterülő germán Barbaricumban E. Krekovič szállítóedények hiányában fahordóban behozott borral számol.[843] Az üllői töredékeken nem lehetett megfigyelni a vízhatlanságot növelő kátrányozás nyomait a belső felületen, ám Varga

[836] VARGA 2007, 151, 153.

[837] Istvánovits, E. – Kulcsár, V. – Borsódi, M.: *Data on the Sarmatian agriculture of the Great Hungarian Plain.* Konferencia előadás – Sarmatians and the Others: Nomadic and Sedentary Cultures in Central and the Eastern Europe in the First Half of the 1st Millenium AD. Timișoara, 29th June – 2nd July 2022. Lásd még ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–BORSÓDI s.a.

[838] MOLNÁR 2015, 120, 124. A gyümölcsök kapcsán meg kell jegyeznünk, hogy a szarmatáknál nincs adat a nemesített gyümölcsfajok termesztésére, emellett a vadon termő fajták felhasználására is csak kevés bizonyíték áll rendelkezésre (BORSÓDI–KULCSÁR 2020, 166).

[839] Éppen az Üllő 5. lelőhelyen (az 5976/B. jelzésű sírból) felszínre került „szőlőszedő kés" kapcsán veti fel a Borsódi–Kulcsár szerzőpáros a borászati szaktudás esetleges jelenlétét a helyi barbár közösségben (BORSÓDI–KULCSÁR 2020, 164–166, 16–17). Hasonlóan a szőlő alföldi termesztésére utalhatnak a Rákóczifalva, Rokkant-földek lelőhely szarmata kori településéről származó, szőlőtőkéhez (*Vitis vinifera*) köthető faszén-maradványok is (TUGYA et al. 2020, 123, Tab. 2).

[840] A szarmata kori közösségek igényeit hangsúlyozza az a kontraszt is, amelyet az 5–6. században a (feltételezett) borfogyasztás visszaesése mutat. A hivatkozott korszakban a hun/gepida/langobard közösségeket nem érte el az import bor, míg a Tisza-vidék lelőhelyein helyi termelésre utaló szőlőmaradványok sem ismertek. A témáról legutóbb, összefoglaló jelleggel lásd MASEK 2022, 51–52.

[841] Az írásos források több alkalommal utalnak a borok közötti különbségekre minőség és ár tekintetében is (ARDEȚ 2007, 174, 176). A szarmata–markomann háborúk idejére a hadsereg borral való ellátását már elsődlegesen a Dunántúl termelésével valósították meg. Ennek egyik oka a korszakban a vámkörzetek változása lehetett, amely a civil megrendelők részéről többletköltséget jelentett (HÁRSHEGYI 2022, 39).

[842] Üllő 5–9. lelőhelyen az arány az amphorák és a sóderes anyagú házi kerámia között 19:1 (tételekre vonatkoztatva).

[843] KREKOVIČ 2011, 81. Bizonyos termékcsoportok (pl. bor, sör, gyógyvíz) fahordóban szállítására/tárolására Aquincumból is ismerünk példát: a polgárvárostól K-re elhelyezkedő fazekastelepen a Legio II Adiutrixre utaló felirattal ellátott hordódonga került felszínre, amelyben a megnevezett csapattestnek szánt vámmentes árut (feltehetően bort) szállíthattak (HÁRSHEGYI 2022, 36).

G. a zalalövői töredékek vizsgálata során a szarmata Barbaricumban is megjelenő peremtípusoknál dokumentálta ezt a legtöbbször.[844]

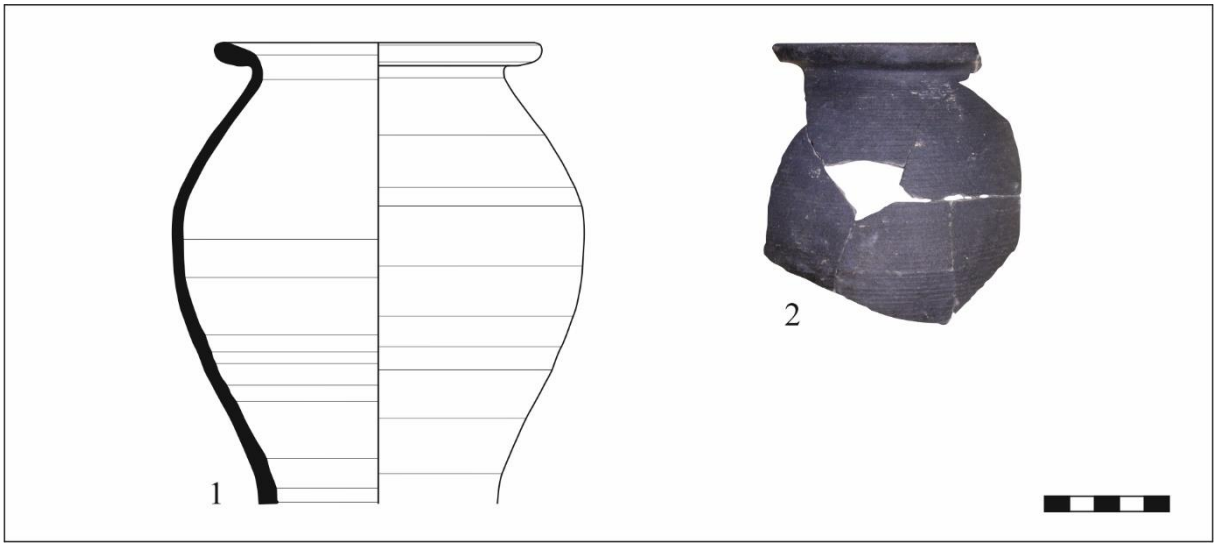

25. kép: Az Ecser 7. lelőhelyű, fésűzött felületű fazék (CKM 2007.9.2867.63.) kiszerkesztett rajza (1) és a több töredékből ragasztott peremtöredékének fényképe (2) (M 1:3).

Az Ecser 7. lelőhelyről említett kisebb méretű fazék (és talán a Kiskunhalas, Tesco lelőhelyű hasonló példány) más mérettartományt képvisel [25. kép]. Míg a hombárok kapacitása megközelítőleg egyezhet a Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorákkal (előbbi kb. 40 l az üllői példányra alapozva, utóbbi a feliratok alapján 50 l körüli), addig az ecseri fazék űrtartalma csupán valamivel több, mint 2,31 literre becsülhető.[845] Ugyanebben a formában, sóderes soványítású anyagban és méretben az ecseri településen is folyhatott a gyorskorongolt, szemcsés fazekak gyártása,[846] így ebben az esetben sem feltételezném, hogy megvásárlását az edénytípus utáni igény indokolta volna. A kis tároló/szállítókapacitás azonban valószínűtlenné teszi a korábban, a hombároknál (illetve amphoráknál) feltételezett tartalmat, hiszen a gyengébb minőségű pannoniai bort ezek mellett aligha importálhatták 2–3 literes tételekben is. Megőrződött szervesanyag-maradványok, illetve archeometriai vizsgálatok hiányában ismételten csak találgatásokba bocsátkozhatunk. Csupán munkahipotézisként vetem fel, hogy a provinciális kutatás által említett tartalmak közül ilyen

[844] Az üllői Kat. 2920 „vízszintesen kihajló” pereme töredékszám alapján a második, míg az Ecser 6. lelőhelyről származó hombár „megvastagított” pereme töredékszámban és arányosítva is az első a négy kategóriából (VARGA 2007, 6. kép).
[845] A kiszerkesztett űrtartalom a kissé hiányos profil alapján: 2309.637 (+/- 1.8e-06) cm^3.
[846] KŐVÁRI et al. 2007, 22–23.

volumennél érdemes lenne a méz behozatalát mérlegelni.[847] A bor mézzel keverése révén készített *mulsum*-hoz[848] két tényező biztosan rendelkezésre állt az üllői szarmata településen: a nagy mennyiségű bor (import és talán helyi egyaránt) és a római szokások ismeretének bizonyos foka (ami a szarmata Barbaricum más területeiről nem ismert római edénytípusok alapján kiterjedhetett a kulináris szokások egy részére is).

2.8. TRIERI FEKETE BEVONATOS KERÁMIA[849] (VII.) (Kat. 2929)

Unikális jelenség a térség publikált leletanyagában az a rendkívül vékony falú válltöredék (fv: 0,3), amelyet jó minősége és jellegzetes bevonata alapján a korábbi szakirodalom többször is „igés pohár" (*Spruchbecher*) részeként azonosított.[850] A halvány vörös alapszínű (2.5YR 6/8), nagyon keményre égetett, homogén szerkezetű és egyenletes színezetű törésfelülettel rendelkező darab mátrixában a szórványosan jelentkező finomszemcsés homok mellett csupán kevés kisebb szemcseméretű mészzárvány azonosítható. A jól elsimított külső, illetve a sűrűn, eldolgozatlan korongnyomos belső oldalt egyenletesen eloszló, vékony, feketés bevonat borítja.[851]

Bár a pontos formára az enyhén ívelődő válltöredék nem enged következtetni, az edényt egyértelműen a lelettípus felső méretspektrumába helyezhetjük. Ezt igazolja egyrészt maga a töredék jelenlegi mérete (m: 6,1<; sz: 5,4<), másrészt az íve alapján kiszerkeszthető átmérő, amely a váll területére vonatkoztatható (há: 19).[852] Hasonlóan csak kisebb részlete figyelhető meg a jellegzetes fehér barbotinos díszítésnek, amely két formában jelenik meg a töredék felületén. A vállat sekély horony tagolja, ennek belső felületén periodikusan

[847] Természetesen az űrtartalom alapján nem vonhatunk le egyértelmű következtetéseket az edényekben szállított termékre, illetve annak minőségére vonatkozóan, hiszen az amphorák provinciákon átívelő kereskedelmében részt vettek akár 1–2 l kapacitású szállítóedények is (HÁRSHEGYI 2022, 35). A méz esetében annak általánosan magas ára is indokolhatja a kisebb kiszerelést: Diocletianus ármaximalizáló rendelete (301) alapján az 1 *sextarius* (0,547 l) méz ára a minőségétől függően 24–40 denarius között változhatott (VARGA 2022, 88).

[848] A *mulsum* mézes, fűszeres bor, amelyet római közegben az ebéd vagy a vacsora közben szolgáltak fel (hasonlóan a mézes vízhez: *aqua mulsa*). A mézet édesítőszer funkciója mellett alkalmazták gyomorbántalmak gyógyítására is (VARGA 2022, 89–90).

[849] A lelettípus megnevezésére a korábbi szakirodalomban a „fekete firniszes kerámia" elnevezést használták elsődlegesen. Újabban a bevonatok nevezéktanának változásával, illetve a „firnisz" kifejezés általános elhagyásával párhuzamosan az edénytípus elnevezése is változott (pl. „*Trierer schwarz engobierte Keramik*": MÜLLER et al. 2021, 154). A bevonat megnevezésére további differenciálás nélkül a „*Glanztonüberzug*" kifejezés használatos (pl. „*metallisch glänzenden, dunkelbraunen/grauen bis schwarzen, dünnen Glanztonüberzug*": MÜLLER et al. 2021, 154).

[850] OLGYAY 2010, 25, III. tábla 11, 2. kép 11; KULCSÁR–MÉRAI 2011, 62; SZEBENYI 2015, 22; SZEBENYI 2018, 215–217, I. tábla 1.

[851] A vizsgált töredéken a bevonat színe a Munsell színskála alapján 5YR 3/4-ként azonosítható, amely a sötét vöröses-barna („*dark reddish brown*") színárnyalatnak feleltethető meg.

[852] Az üllői edény formailag a poharak (*Becher*) közé sorolható, míg méretadatai alapján a *Serviergefäß* csoportba tartozhat (Künzl 5. típus) (a lelet meghatározásában nyújtott segítséget köszönöm opponensemnek, Vámos Péternek!). Teljes profilú lehetséges párhuzama ismert Szentendréről (*Mischgefäß*-ként közölve), amely 25 cm magas, űrtartalma 4 l körüli (TOPÁL 1990, 177, Abb. 2–3).

ismétlődő, függőleges karcolásnyomok követik egymást [26. kép 1], amelyek talán szerszámnyomként azonosíthatók. A vállat díszítő barbotincseppeket híg agyagból formázták meg (erre utal a kisebb központi kitüremkedés és a mellette egyenletesen eloszló, vékony agyagréteg), a váll kerületén ismétlődő szőlőfürt motívumokat alkothattak. Az egymásra húzódó agyagrétegek alapján a szőlőszemeket a has felől kezdték felhelyezni [26. kép 2]. Felirat maradványa nem figyelhető meg az üllői töredék felületén.

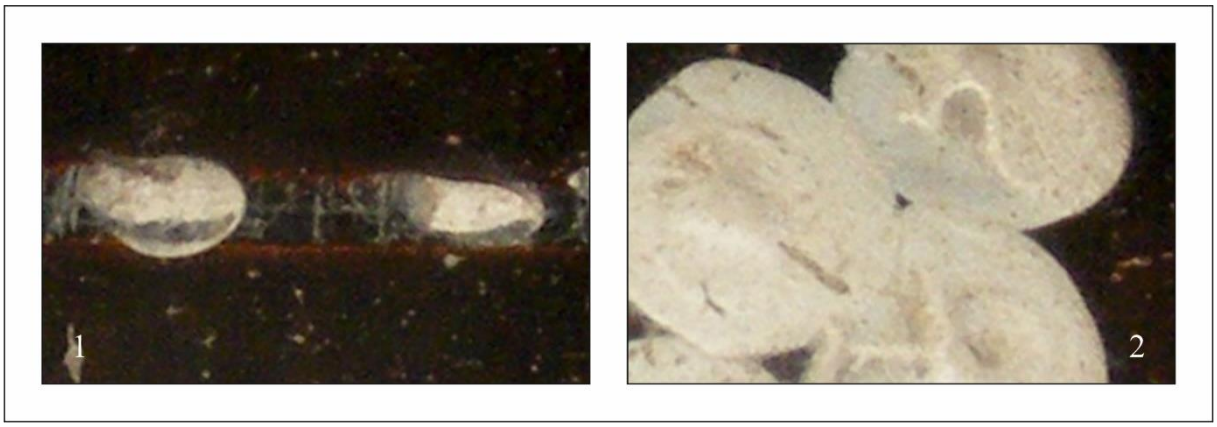

26. kép: Készítéstechnikai megfigyelések a horony és a barbotincseppek kialakítására vonatkozóan (1–2: Kat. 2929) (M 4:1).

A pannoniai kutatás az edénytípuson belül megkülönbözeti a nyugati provinciákból („birodalmi importból") származó darabokat és ezek helyi másolatait, amely csoportok között az anyagminőség és a díszítés jellegzetességei alapján is különbséget lehet tenni. A vörösre égett anyag és a fehér barbotinos díszek alapján az üllői darabot az előbbi csoportba helyezhetjük és nagy valószínűséggel a trieri műhely termékeihez sorolhatjuk.[853] Pannoniában a Rajna-vidéki fazekasműhely áruja elsődlegesen a Duna mentén elhelyezkedő lelőhelyeken dokumentálható (Arrabona, Aquincum, Brigetio, Carnuntum, Intercisa, Ulcisia Castra), kivételt a tendencia alól csupán Savaria és Poetovio képez.[854]

Az említett lelőhelyek a lelettípus elterjedésének határát rajzolják meg a Közép-Duna-medencében. A szarmata Barbaricumból az üllői példány kivételével nem ismert további ilyen közölt töredék, azonban a lelettípus legkeletibb ismert előfordulásaként publikált porolissumi edények közvetve kapcsolatot jelenthetnek a szarmata szállásterülettel. N. Gudea két lehetőséget vet fel az edények Daciába kerülésével kapcsolatban: egyrészt Gallia és Dacia

[853] FÉNYES 2003, 13–14. A provinciális másolatok lényegesen rosszabb minőségűek, reduktív égetésűek, felületükön fényes, szürke vagy fekete bevonatosak. Gyártásuk Aquincumban több fazekastelepen (pl. a Schütz-műhelyben) is folyhatott (FÉNYES 2003, 16–17; TŐKÉS 2012, 434).
[854] TOPÁL 1990, Abb. 1; FÉNYES 2003, 15.

provinciák közvetlen kapcsolatát elvetve Aquincum közvetítő szerepét hangsúlyozza, másrészt a szervezett kereskedelemtől független módon kereskedő/katona személyes készletéhez tartozóan is eljuthattak Porolissumba.[855]

A trieri leletanyagon alapuló tipokronológiai rendszerben az edénytípus gyártása 255 és 355 között folyt, míg előállításának és exportjának virágkora S. Loeschke véleménye szerint 250–275 közé eshetett.[856] A pannoniai leletkontextusok általánosan a 3. század második felére, 4. század elejére datálják a provinciába import útján érkező darabokat. Topál J. az Ulcisia Castrából származó, Niederbieber 33c típusú darabokat a „virágzási időszak" végére helyezve 280/285-re keltezi (a típus gyártási időpontja a 250–275 közötti időszakra keltezhető). Ugyanezen forma aquincumi példányait a 3. század második felére, míg a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött, Brigetio lelőhelyű darabokat a 3. század végére, 4. század elejére helyezi.[857] Fényes G. véleménye szerint azonban a tárgyalt lelettípus festett feliratos és barbotinos díszű edényei Brigetióban S. Künzl 2. csoportjába tartoznak, amelyek gyártási ideje 260–270 közé helyezhető.[858] N. Gudea a hivatkozott porolissumi darabok kapcsán 260–270/280 közötti gyártási időponttal számol.[859]

Az Üllő 5. lelőhely 1850. objektumszámú gödréből származó darab szintén a késői datálást támasztja alá a kísérőleletek alapján. Az objektum leletanyagának meghatározó részét (a töredékszám 79,8%-át) a szemcsés anyagú, gyorskorongolt kerámia adja, amelynek gyártása legkorábban a 3. század második felében indulhatott meg.[860] A gödör hálós besimítással díszített, jól iszapolt, gyorskorongolt edénytöredékei szintén a késő szarmata korra jellemzők.[861] Az üllői edény töredéke egyedi jellege miatt nem kapcsolható a késői szarmata–római kereskedelemhez, megjelenése a barbár településen a Római Birodalom Ny-i provinciáiból származó import helyi elosztási körzeteinek közelségével magyarázható (jelen esetben ez bizonyosan Aquincum lehetett). N. Gudea véleményét osztva a porolissumi darabok aquincumi eredete kapcsán, talán figyelembe kell venni a szarmata Barbaricumon áthaladó kereskedelmi utak jelentőségét a késői kereskedelemben is,[862] bár Üllő 5–9. esetében a „kishatárforgalom" hatása is jelentős lehet.[863]

[855] GUDEA 1993, 351, Abb. 5.
[856] TOPÁL 1984, 222; FÉNYES 2003, 14.
[857] TOPÁL 1984, 222, TOPÁL 1990, 181–182.
[858] FÉNYES 2003, 16. Harsányi E. a noricumi és pannoniai leletek alapján a típus jelenlétével 240 és 260/265 között számol (HARSÁNYI 2013, 54).
[859] GUDEA 1993, 347.
[860] KULCSÁR–MÉRAI 2011, 63.
[861] SÓSKUTI 2010, 178.
[862] A témáról összefoglalóan legutóbb lásd GABLER 2011b.
[863] SZEBENYI 2018, 219.

2.9. BALÁCAI „NÉVBÉLYEGES" EDÉNY (VIII.) (Kat. 2930)[864]

A Kat. 2930 azonosítójú tétel egyedi típust képvisel az üllői településrészlet importkerámiájában.[865] A jó minőségű, reduktív égetésű, kissé puha, szürke (10YR 6/1), enyhén púderes tapintású oldaltöredék igen finom anyagminőséggel rendelkezik, anyagában a szórványosan jelentkező finomszemcsés homok mellett csupán kevés durvább mészzárvány és csillám (talán kisebb kavics) figyelhető meg.[866] Belső és külső felületén egyaránt kopott, gyenge fényű szürke/sötétszürke bevonat dokumentálható foltokban, amely a mélyebb területeken (elsődlegesen a karcolt és bebödött díszítés elemeiben) megülve sötétebb árnyalatokat vesz fel. A töredék felületén másodlagos égés koromfoltjai regisztrálhatók, amelyek nagyrészt ráhúzódnak a törésfelületre is, így egyértelműen nem a használathoz kötődnek.

27. kép: A bekarcolt és bebödött díszek elkészítésének sorrendjére utaló készítéstechnikai nyomok (1–3: Kat. 2930) (M 4:1).

[864] Az edénytípus értelmezése során fel kell hívnunk a figyelmet a Maróti É. által megalkotott nevezéktan alapvető problémáira. Technológiai szempontból félrevezető a „névbélyeg" megfogalmazás használata, hiszen ez pecsétlővel/bélyegzővel történő kiképzést feltételezne, míg az edénytípus kevés feliratos példányán megfigyelhető betűket a díszek kialakításakor is használt, hegyes eszközzel karcolták a felületbe: „A töredék szélén látható B betű pálcikával készült, szépen megformált kézírás." (MARÓTI 2004a, 166). Emellett a közölt esetszámok alapján talán elhamarkodott Baláca megjelölése is a gyártási körzet egyik központjaként. A tárgytípus megnevezése ellenére ebben a témában Maróti É. is óvatosan fogalmaz: „Az ismertetett edénycsoportnak egy lelőhelyen csak 1–2 képviselője került elő, Balácán eddig 6 töredék. ... A darabok mennyisége és a díszítés változatossága talán a gyártó műhely közelségét jelzi." (MARÓTI 2004a, 167). Az említett ellentmondásokkal együtt is a Maróti É. által bevezetett fogalom olyan jól lehatárolható (pl. kónikus hasú alapforma, illetve karcolt és „beszurkált" díszítések komplex rendszere alapján) leletcsoportot foglal magába, amelyre a pusztán technológiai megközelítés nem alkalmas (így pl. a „késő római, szürke bevonatos edény" elnevezés). A provinciális párhuzamok egyértelmű azonosítása miatt jelen fejezetben a Maróti É. által tanácsolt megnevezést használom.

[865] Az edénytöredéket korábban már közöltem a késői import kerámia ritka típusai kapcsán: SZEBENYI 2018, 217–218, I. tábla 2.

[866] Az említetteken kívül csupán egy nagyobb kerámiatörmelék azonosítható a mátrixban, részben ezt értelmezhette a korábban közölt leírás barnás (vasoxidos) szennyeződésként (vö. SZEBENYI 2018, 217).

Az oldaltöredék alapján csak a kónikus hasú, meredek falú alapformára lehet következtetni, míg a külső felület jól eldolgozott, a belső részen a korongolás nyomai csak részben elsimítottak. Az edénytesten megfigyelhető jelenségek alapján a díszítés elkészítésének technikai sorrendje jól nyomon követhető, bár valószínűleg egy szerszámmal készíthették őket, amelynek csúcsa egyenlő szárú háromszöget formázhatott (két rövidebb felső és egy hosszabb alsó oldallal).[867] A megmaradt oldalfal felső részén található körbefutó, horizontális hornyolás készülhetett el elsőként, majd erre húzódik rá a bekarcolt háromszög motívumok belső, sraffozott kitöltése, utóbbi keresztirányú nyomai megfigyelhetők a horony legmélyebb pontjain is [27. kép 1]. A bekarcolt háromszögeket keretező oldalak talán későbbiek lehetnek a kitöltést szolgáló vonalaktól: míg a legteljesebb (középső) motívumnál sem egyértelmű az egymást keresztező bekarcolások szuperpozíciója, addig a bal oldali külső vonala egyértelműen a legszélső sraffozás árkából indul [27. kép 2]. Legutolsóként egyértelműen a beböködött háromszögek készülhettek (a töredék jobb szélén egy elem vágja az egyik külső, határoló vonalat) [27. kép 1, 3], amelyek a sraffozott területek közötti zónákban mutatnak következetességet, 3 illetve 4 sorba rendeződve.[868] A díszítés kialakításának ilyen sorrendje szintén megfelel a provinciális párhuzamok esetében feltételezetteknek.[869] Az üllői darabon nem figyelhető meg bekarcolt felirat („névbélyeg") nyoma.

A szarmata Barbaricum területéről egyetlen hasonló edény töredéke ismert Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út lelőhely temetőjének területéről. A kisméretű peremtöredék szintén reduktív égetésű, falvastagsága a tárgyalt üllőihez hasonló (fv: 0,6–1), díszítéséből csupán a perem alatt háromszög alakban induló, bemélyített vonalminta maradt meg. A töredék a temető területéről begyűjtött szórványból származik, datálásához nem áll rendelkezésre közelebbi fogódzó,[870] így csak a temető egészének korhatározásához igazodó, a 2. század második fele és a 4–5. század fordulója közötti széles intervallumban értelmezhető.[871]

A provinciális közegben is ritkásan előforduló edénytípus összegzését Maróti É. adta a balácai leletanyag ismertetése kapcsán. A szakirodalomban a kevés feliratos példány alapján

[867] A balácai darabok kapcsán Maróti É. szintén egyetlen hegyes, pálcika jellegű szerszámot feltételez, amellyel a puha felületen elhúzott díszek is kiképezhetők a beszurkálás mellett (MARÓTI 2004a, 166).
[868] Stílusában az üllői edény dísze leginkább az aquincumi 2–3. századi legiotábor K-i védművénél előkerült peremtöredékéhez hasonlít (SZIRMAI 1985, 60, 10. kép 1), bár ez a szájnyílás felé irányított, sraffozással kitöltött háromszög motívumaival éppen a vizsgált darab horizontális tengelyre tükrözött változata.
[869] „... előbb a vonalas díszítményeket készítik el, erre jön a beszurkálás – ezek néha részben fedik a vonalas részeket." (MARÓTI 2004a, 165)
[870] NAGY 2018a, 181–182, 95. tábla 13.
[871] NAGY 2018b, 357.

„névbélyeges” edényekként hivatkozott lelettípus képviselői elsősorban Pannonia ÉK-i részéről említhetők (Aquincum, Baláca, Carnuntum, Gorsium, Intercisa, Matrica, Ulcisia Castra, Páty). Formavilágukat következetessége mellett anyagminőségükben is egységes képet mutatnak, hiszen az egyetlen intercisai oxidatív égetésű, narancsvörös bevonatos példány kivételével szürke anyagúak, kívül-belül szürke/sötétszürke bevonatosak. Díszítésük stílusában szintén rokon gondolatiságot feltételez (a meredek állású oldalfalat bekarcolással kialakított, háromszög alakra visszavezethető motívumok tagolják, a köztes teret beböködéssel töltik ki), ám kivitelezésükben igen változatosak. Maróti É. az edényeket formájuk, bevonatuk és díszítésük alapján is egyértelműen elkülöníti a pannoniai szürke kerámia (PGW) csoportjától.[872]

A balácai lelőhelyű edényeken előforduló feliratokkal Kovács P. és Fehér B. foglalkoztak részletesen. Véleményük szerint a]VIBI[ ]CINII[és a]VIB[szövegrészletek esetében egyaránt a [.] Vibi(i) / [Li]cinii feloldás tűnik a legvalószínűbbnek, amely az edények gyártóját nevezheti meg. A Vibius és a Licinius *cognomen*ek egyaránt ismertek Pannonia területéről, mindkettő dokumentált Aquincum környékéről. A szerzők a lelettípust pannoniai terméknek tartják, a régészeti adatok alapján a műhelykörzet meghatározását azonban bizonytalannak ítélik, míg a névtani forrásanyag Aquincumot és környékét jelöli ki az edények gyártási helyeként.[873] Maróti É. nem ért egyet a balácai felirattöredékek feloldásával: véleménye szerint ezek nem ugyanazt a nevet jelölik, hiszen a rövidebb szövegrészleten nem figyelhetők meg további betűk a B előtt, amely így a szó elején állhatott. Az íráskép hasonlósága alapján azonban nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a két felirat ugyanazon kéz munkája lenne. A műhelyek kérdésében az ehhez a lelettípushoz kapcsolható balácai töredékek nagy száma (6 db a más lelőhelyeken megszokott 1–2 db-bal ellentétben) és változatossága a gyártás helyét a lelőhely körzetében lokalizálja.[874]

A lelettípus datálása kapcsán minden bizonyíték a késői korhatározás felé mutat. A csúcshegyi példányt Nagy L. a késő római kerámia közé sorolja, a háromszög motívumok eredetét a besimított díszekkel rokonítva a késői provinciális fazekasság barbarizáló hatásai között keresi. Az említett töredék 4. századi keltezését igazolja, hogy ólommázas dörzstálakkal együtt került felszínre.[875] Bánki Zs. a gorsiumi töredék korát a 4. századra határozza meg,[876] ehhez hasonlóan a balácai darabok esetében Maróti É. is a leletek 4. századi

[872] MARÓTI 2004a, 164–167.
[873] KOVÁCS–FEHÉR 2001, 170, 3. ábra 18a–b, Kat. 18a–b.
[874] MARÓTI 2004a, 166–167.
[875] NAGY 1937, 42–43, 5. kép 2. sor 1.
[876] BÁNKI 1981, 222, Kat. 266.

keltezését fogadja el.[877] A szentendrei temető 44. sírjából származó darabok a lelőhely kronológiai helyzetének megfelelően a 3–4. század fordulójára, illetve a 4. századra datálhatók.[878] A Matrica principiájának területéről származó töredék ugyancsak megengedi a 4. századi keltezést.[879]

Az üllői darab a 6495. objektumszámú gödörben nagy mennyiségű szemcsés anyagú, gyorskorongolt kerámia (ún. „üllői típusú fazekak") töredékével együtt került elő, amelyek a tételt egyértelműen a késői fazekastelep 3. század második felében induló horizontjához kötik.[880] A fentebb leírtakat összegezve a „névbélyeges" edény a kísérőleletek és a provinciális párhuzamok alapján is legkorábban a 3–4. század folyamán érkezhetett a szarmata Barbaricumba, a feltételezett műhelykörzetek alapján Aquincumból származhat vagy Aquincum közvetítésével kerülhetett a szarmata szállásterületre. Ennek a megállapításnak a hivatkozott rákoscsabai darab sem mond ellent. A lelettípus minden valószínűség szerint nem tárgya a késő szarmata közegben működő szervezett kereskedelmi tevékenységnek (2b–3. fázis), az üllői települést a közeli gyártási körzet miatt érhette el a termék.[881]

2.10. ÓLOMMÁZAS KERÁMIA (IX.) (Kat. 2931–2971)

2.10.1. Kutatástörténet

A szarmata Barbaricum területéről származó ólommázas edények már a legkorábbi szakirodalomban is feltűnnek, hiszen bevonatuk látványosan eltér a helyben használt felületkezelési technikáktól. 1908-ban Márton L. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye germán leleteinek tárgyalása közben hívja fel a figyelmet az újhartyáni dörzstálra, bár eredetének meghatározásával még nem próbálkozik.[882] Ezzel szemben Párducz M. az 1944-ben kiadott korpuszában a bácsföldvári zöldmázas, egyfülű bögrét azonosítja az Alföldről ismert első „mázasedényeként". Bár a lelet provinciális eredetében nincs kétsége, a feltételezett sír keltezésében még nem veszi figyelembe azt a korábbi időszakra mutató ún. „szarmata típusú" csatok és szíjvégek mellett.[883] 1959-ben a Csongrád, Kenderföldekről származó szűk nyakú korsótöredéket már a jellegzetesen hun kori leletanyag részeként, a 12. típus (egyfülű korsók) 5. variánsaként különíti el. Alföldi A. korábbi megállapításait elfogadva, a formát a limes

[877] MARÓTI 2004a, 166.
[878] MARÓTI–TOPÁL 1980, 111, 126, 14. tábla 3.
[879] KOVÁCS 1999, 62, 64, Fig. 12.3; KOVÁCS 2000, Fig. 66.3.
[880] KULCSÁR–MÉRAI 2011, 63.
[881] SZEBENYI 2018, 218–219.
[882] „A nagyobbik edényt alakján kívül a felületét borító máz is érdekessé teszi" (MÁRTON 1908, 192).
[883] PÁRDUCZ 1944, 29–30, 43.

mentén megjelenő „barbarizálódó” hatásként értelmezi, az edényt K-Pannoniából származtatva felhívja a figyelmet a római áru jelenlétére a hun kori temetőkben is.[884]

1961-ben az újhartyáni lovassír ólommázas dörzstálának vizsgálata során Bóna I. rámutat, hogy provinciális közegben a jellegzetes konyhai edényt soha sem helyezték sírba. A hasslebeni fejedelmi sír és az újhartyáni temetkezés ilyen típusú edénymelléklete véleménye szerint azt feltételezi, hogy a barbár közösségek az edényforma eredeti funkcióját nem ismerték, megvásárlását bevonata és római eredete indokolta[885] Néhány évvel később a jánosszállási edénylelet kapcsán Kőhegyi M. továbbra is éles különbséget tesz a dörzstálak provinciális használata és azok barbár megítélése között: „a provinciák határai mellett élő népek elsősorban edényt láttak a dörzstálban, szép és jó edényt.”[886]

A nagyberuházásokhoz kapcsolódó feltárások előtt a szakirodalom általánosan elfogadta a lelettípus szórványos jellegét.[887] A tiszaföldvári terra sigillata chiara értékelése kapcsán a Gabler D. – Vaday A. szerzőpáros hosszasan értekezik az ólommázas dörzstálak kronológiai helyzetéről, egyértelműen tisztázva a késő római horizonthoz tartozásukat. Bár az edénytípus ilyen bevonatú példányait gyakoribbnak tartják a korábbi variánsoknál, felhívják a figyelmet E. Krekovič szlovákiai anyaggyűjtésének eredményére is, amely magasabb arányú elterjedést mutat. Az alföldi edények minimális száma alapján továbbra is feltételezik, hogy a szarmata közösségekben a lelettípust nagy becsben tarthatták.[888] 1998-as, a szarmata–római kereskedelemről írt összefoglaló tanulmányában Vaday A. a késő szarmata/hun kori ólommázas edényeket (nagyrészt dörzstálakat) szórványos elterjedésük alapján kizárja a szervezett árucsere tárgyköréből.[889]

A dél-alföldi kutatások a leletanyag egy regionális (de bizonyos értelemben mégis teljesebb) szeletének ismeretében más eredményre jutnak. Kőhegyi M. és Vörös G. az algyői korsótöredékek (I. kerámiacsoport) mellett már további településekről származó ólommázas edényekre is hivatkozik, amelyek egy része dörzstálhoz tartozik. A hun kori római–barbár kapcsolatrendszert komplexebben szemlélve, a 4. század végére és az 5. század elejére korhatározható üvegpoharakat az ólommázas edényekkel együtt a késői kereskedelem bizonyítékaként értelmezik.[890] Az Apátfalva, Kossuth utca 151. szám alatti feltárások 1. sírjában egy zárt kontextusban felszínre került „zöldmázas korsó” és karcolt díszű üvegpohár

[884] PÁRDUCZ 1959, 356.
[885] BÓNA 1961, 196–197.
[886] KŐHEGYI 1971, 278–279. Meg kell jegyezni azonban, hogy a vonatkozó részek szinte szó szerinti átvétellel kerültek be a tanulmányába (eredetként lásd BÓNA 1961, 196).
[887] Lásd például VADAY 1985a, 34; VADAY 1989, 169; SZEKERES–SZEKERES 1996, 22.
[888] GABLER–VADAY 1986, 67–69.
[889] VADAY 1998, 134, 107–108. lábjegyzet.
[890] KŐHEGYI–VÖRÖS 1992, 108.

megerősíti a lelettípusok kapcsolatát. A leletanyagot közlő Béres M. és Vörös G. megállapítják, hogy a két tárgytípus elterjedési területe megegyezik a dél-alföldi régióban, míg a lelőhely földrajzi helyzetéből adódóan a Lugióból kiinduló, a Maros vonalában futó, hosszú időn át használt kereskedelmi úthoz kapcsolható a leletek jelenléte. Az ólommázas korsó alapformája (az ún. Murgai típusú korsók) kapcsán a szerzők felvetik annak lehetőségét, hogy a római kereskedők a felvevőpiachoz érzékenyen alkalmazkodva, az „Alföldön élők ízlésvilágához" igazították kínálatukat.[891]

Cseh J. többször is értekezett a Közép-Tisza-vidék késői római (illetve bizánci) importjáról. A Kengyel, Kiss-tanya mellett előkerült tál kapcsán, térképen összesítve közli a régió ismert ólommázas edényeit.[892] Később a kengyeli szarmata–gepida lelőhelyek ólommázas kerámiaanyagának tematikus közlése során (24 töredék ismert innen!) fejti ki véleményét a kerámiatípus szállításának lehetséges útvonalairól. Az általa még Ny-i származásúnak vélt korábbi (5. század közepéig tartó) horizont elemei a Duna–Tisza-közének még a római kor folyamán kialakult kereskedelmi útjain érhették el a települést, míg a későbbi darabok esetében már D-i irányú kapcsolatokat feltételez. Az ólommázas edények importálásával a 4. század utolsó negyedétől a 6. század 50/60-as éveiig folyamatosan, nagyobb megszakítás nélkül számol.[893]

2011-ben a Kőhegyi–Vörös szerzőpáros már felveti az edénytípus szélesebb körű megjelenésének lehetőségét: „... holott a mostani feltárásoknál rendszeresen találkozhatunk ezekkel".[894] A lelettípussal összefoglaló formában elsőként Vári A. foglalkozott, aki a Dél-Alföld ólommázas edényeinek felgyűjtésével próbálkozott meg (valójában egyetlen Békés megyei lelőhely kivételével gyűjtőterülete csak az egykori Csongrád megyét fedi le). Dolgozatában 16 lelőhelyről 35 edény töredékeit említi, ami alapján már vonhat le érdemi következtetéseket az alföldi anyag összetételére vonatkozóan is: pl. a dörzstálak mellett a korsók képezik a leggyakoribb edénytípusokat. Összefoglalásában a lelettípus Szeged környéki sűrűsödése kapcsán kiemeli a folyami átkelőhelyek jelentőségét a Dacia feladását

[891] BÉRES–VÖRÖS 1998, 178–179.
[892] CSEH 2007, 114, 6. kép.
[893] CSEH 2009, 329. Véleményem szerint a tanulmány további megállapításai nagyrészt erőltetettek: a leletanyag nem alkalmas egy ilyen jellegű vizsgálatra, hiszen meghatározó részben kisebb oldaltöredékek alkotják, a formailag meghatározható darabok pedig mind azonosíthatók a pannoniai műhelyek kínálatában is.
[894] Elgondolkodtató az a megjegyzésük is, hogy a 30–40-es évek feltárásairól miért hiányoznak ezek a leletek (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 330). Elképzelhető, hogy a feldolgozás során kizártak ilyen tételeket az adott publikáció korszakhatáraiból, hiszen ez a felületkezelési eljárás ismert például a középkori keramikából is. Hasonló jelenségről számol be Sóskuti K. és Sz. Wilhelm G. az amphorák esetében is, amelyeket sokszor újkori edénytöredékekként azonosítottak korábban (SÓSKUTI–WILHELM 2005, 101).

követő időszakban is, a megjelenő ólommázas edények egy részét a helyben állomásozó katonaság ellátmányozásával hozza kapcsolatba.[895]

A Vári A. által megkezdett munkát Olgyay J. folytatta 2017-ben a Maros-mente vonatkozó leletanyagának felgyűjtésével, elsőként hasznosítva a nagy felületű feltárások publikálatlan leletanyagát. A regionálisan elvégzett gyűjtőmunka mellett az eddigi legteljesebb kutatástörténetet közli a témában (bár sajnos csak egy táblázat formájában), ami során 35 lelőhelyről 153 ólommázas edényt említ.[896] A régió leletanyagának áttekintése után a Vaday A. által korábban feltételezettnél intenzívebb szarmata–római kapcsolatrendszerrel számol, amelyben az edénytípus nem csupán díszedényként vett részt. A Maros völgyében gyűjtött leletek párhuzamait Pannonia Secunda, Moesia Superior, illetve Dacia Ripensis műhelyeiből azonosítja, amiből egyértelműen következik egy D-i irányú kereskedelem lehetősége.[897] Ezzel párhuzamosan a barbár–római kapcsolatrendszerek szélesebb körű vizsgálatával jelen sorok írója is ugyanerre az eredményre jutott. Az ólommázas kerámia a korábbinál feltételezett magasabb számú jelenléte, továbbá földrajzi elterjedésének igazodása a szarmata Barbaricumot átszelő kereskedelmi utakhoz egy olyan késői, szervezett kereskedelem képét vetíti elénk, amely Dacia provincia feladása után is a megszokott folyosókon folytatódhatott.[898]

A témában legutóbb Üllő 5–9. és Ecser 7. lelőhely ólommázas leletanyagának tematikus közlése történt meg (összesen 80 edény 2 lelőhelyről). A szerzők a lelőhelyek kerámiaanyagának ismertetése mellett állást foglaltak a késői szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok kérdésében is: a vizsgált kerámiaanyagon megfigyelhető kopásnyomok alapján megkérdőjelezik a korábbi kutatásban általánosan felmerülő „funkcióvesztés" gondolatmenetét, amit bizonyos esetekben a leletkontextusok is igazolnak (pl. dörzstálak hiánya a temetkezésekben). A korábban Pannoniát és Daciát összekötő útvonalakhoz igazodó

[895] VÁRI 2011, 103, 105, 108, 12. kép.

[896] OLGYAY 2017, 1. táblázat. A 153 töredék közül azonban 80 db az Üllő 5–9. és az Ecser 7. lelőhelyekről közölt, kimagaslóan gazdag leletegyüttesekből származik (így az összes ismert eset 52,29%-a a felsorolt lelőhelyek 5,71%-áról származik!). A valós képhez az ezek kizárásával rendelkezésre álló 33 lelőhelyről dokumentált 73 töredék vizsgálata állhat közelebb: előbbi esetében így lelőhelyenként 2 tétel az átlagos mennyiség, míg az üllői és ecseri darabok bevonásával ez 4-re módosul. Meg kell továbbá jegyezni, hogy Olgyay J. a 35 lelőhely között több olyan tételt is felsorol, amelyek etnikailag nem szarmata környezetből kerültek felszínre: pl. a korábban hivatkozott újhartányi dörzstál vagy a szirmabesenyői Przeworsk településről származó dörzstál-töredék (VÉGH 1999, 207, 19. kép 2). Ezek véleményem szerint magyarországi lelőhelyeik ellenére sem relevánsak a téma kutatásában.

[897] OLGYAY 2017, 351–352. A következtetés a földrajzi viszonyok alapján valóban logikus a Maros-vidékére vonatkozóan, emellett az importban gazdagabb 3. században is joggal merülhet fel Pannonián kívül a többi szomszédos tartomány szerepe a Barbaricum kerámiaellátásában (lásd pl. a Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorákat!). Emellett azonban fel kell hívnunk a figyelmet arra is, hogy Olgyay J. tanulmányában a formailag azonosítható típusok párhuzamai megtalálhatók az üllői településrészlet kapcsán tárgyalt régióban is (Aquincum előtere).

[898] SZEBENYI 2017b, 509.

területi elterjedés mellett a szervezett kereskedelmi kapcsolatok továbbélésére mutathat rá az edénytípusok következetessége is, amely talán meghatározott árukínálatot feltételezhet a közös forrásból építkező leletanyagokban. Emellett a rendkívüli méretű üllői és ecseri leletegyüttesek elsőként bizonyíthatják Aquincum térségének jelentőségét a szarmata–római kapcsolatokban a 4. század folyamán, a lecsökkent hatókörű provinciális fazekasműhelyek tevékenysége mellett.[899]

Jellemzően a provinciális kutatás a kiterjedt szakirodalmi bázis ellenére sem integrálta az ólommázas edények alföldi kutatására vonatkozó eredményeket a szélesebb szempontrendszerű vizsgálataiba. Példaként említhetjük T. Cvjetićanin 2006-ban kiadott monográfiáját, amelyben az Alföld területéről csupán 3 lelőhelyet ismer (Jánosszállás, Tiszaföldvár, Újhartyán), míg a Pannoniától É-ra elterülő germán Barbaricumból 48-at![900] Ennek megfelelően a szerző az edénytípus megjelenését a barbárföldön ritka jelenségnek tartja, elsősorban egymástól elszigetelt esetekként értelmezi.[901] A pannoniai kutatás aktuális, Kölcze B. által képviselt újabb hulláma látszólag már ismeri az Olgyay J. által közölt kutatástörténetet. Ennek ellenére érdemben továbbra sem helyezi el a barbaricumi tárgyakat a saját értelmezési keretein belül, habár meglátásai a datálás (pl. a szarvasi edény kapcsán, lásd a következő fejezetben!) és a funkció kapcsán relevánsak lehetnek az alföldi leletanyag viszonylatában is.[902]

2.10.2. A korai (2–3. századi) ólommázas kerámia kérdése

Az üllői ólommázas edények képezik a helyi importált kerámia jól meghatározhatóan késői szegmensét. Habár az ugyanezzel a leletanyaggal foglalkozó szakdolgozatában Olgyay J. több töredék esetében is felvetette azok korai datálásának lehetőségét,[903] a szarmata Barbaricum leletanyagának ismeretében az ólommázas kerámia 4. századnál korábbi horizontjainak

[899] OLGYAY–SZEBENYI 2018, 31–32, 34–36, 1. térkép.
[900] A T. Cvjetićanin által említett 3 lelőhellyel szemben Olgyay J. vázlatos kutatástörténeti összefoglalásában 13 lelőhelyet sorol fel a szerb kolléganő monográfiájának 2006-os megjelenéséig (lásd OLGYAY 2017, 1. táblázat 1–13.). Mindezzel csupán arra az erős kontrasztra kívánom felhívni a figyelmet, amely a különböző régiók (pl. a Kárpát-medencei szarmata és germán Barbaricum) kutatástörténetében eredendően jelen van, és a barbár–római kapcsolatok megítélését torzíthatja.
[901] A szerző az alföldi példányokat feltételesen a 4. századra keltezi (CVJETIĆANIN 2006, 179, 260, Cat. 111–113, Fig. 23, Fig. 27).
[902] Lásd pl. KÖLCZE 2022b, 385, Fig. 1.; KÖLCZE 2023, 219. Problémásabb azonban, hogy Kölcze B. látszólagos eltéréseket állapít meg a pannoniai és a barbaricumi anyag között, mikor a megszokott 900–1000 °C égetés helyett 700 °C-on kiégetett alföldi darabokról tesz említést (KÖLCZE 2023, 133). Olgyay J. ezzel szemben, a Kölcze B. által hivatkozott helyen, nem anyagvizsgálatokról számol be, csupán a készítéstechnika általános részletezése során említi Tóth M. vizsgálati eredményeit Badacsonytomajról (!) származó töredékek kapcsán (OLGYAY 2017, 348, 24. lábjegyzet).
[903] Az ide sorolt összesen 10 töredék közül csupán egyetlen határozható meg formailag, datálásuk a bevonat sárgás és/vagy barnás árnyalatai alapján történt (OLGYAY 2010, 22–25).

bizonyítható jelenléte valószerűtlennek tűnik.[904] A provinciális folyamatok is ezt támasztják alá, hiszen a technológia általánossá válásával csak a 4. századi horizontban számolhatunk. Az alföldi edények formakincsének relatív egységessége szintén az egy gyártási időszakhoz tartozásukat feltételezi, hiszen a késői ólommázas edények nyilvánvalóan nem kapcsolhatók a 2. századi, hellenisztikus hagyományokhoz.[905]

Biztosan a lelettípus korábbi horizontjához sorolható a Szarvas, Egyházas föld (23. lelőhely) 22. sírjából származó háromfülű, kiöntőcsöves edény.[906] A Dráva–Száva közéről származó típust Juhász I. a 2. század második felére keltezi, aminek nem mond ellent a temető lehetséges datálása sem (a szerző a temető egy másik sírjából a 2. századra, legfeljebb a 3. század elejére datálható horgonyfibulára hivatkozik).[907] A szarvasi edény provinciális párhuzamai Albertfalváról és Kiskőszegről ugyancsak annak 2. századi korhatározását erősítik meg.[908] Legújabban Kölcze B. kérdőjelezi meg a tárgy korai datálásának lehetőségét, inkább a 3. század végére, illetve a 4–5. századra korhatározza azt. A szerző megállapításait adatokkal alátámasztani nem tudja, bár el kell ismernünk, hogy a szarvasi edény néhány elemében (pl. hasonlóan kettős profilálású oldalfal, cilindrikus kiöntő) valóban emlékeztethet T. Cvjetićanin tipológiai rendszerének LGR 151-es típusára.[909] Ennek ellenére a szarmata Barbaricum késői importjának homogénebb szerkezete, illetve a temető általános keltezése továbbra is a tárgy korai datálását valószínűsíti. Az edény unikális példánya az alföldi import kerámiaanyagnak, keltezése és kísérőanyaga (horgonyfibula) alapján aligha köthetjük még kereskedelmi tevékenységhez.

Kétségesebb azonban a Berekböszörmény, Korhány-halom lelőhelyről származó ép edény korszakhoz tartozása. A feltehetően sírból származó darabot Hullám D. elsődlegesen „fogazott" díszítése alapján sorolja a korai ólommázas edények közé, gyártási helyét a földrajzi közelség okán Dacia Porolissensis-be helyezi, datálása kapcsán a 2. századtól a 3.

[904] Az ólommázas kerámia provinciális importjának és gyártásának kronológiájához lásd BÓNIS 1990, míg a korai horizont jellemzőihez lásd BARKÓCZI 1992. A szarmata Barbaricum kutatásának terminológiájában a korai megnevezés egy 2. századi lelethorizontot feltételez (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 74).
[905] BÓNIS–GABLER 1990, 180, 182.
[906] Az edényt Juhász I. több alkalommal is közölte német (JUHÁSZ 1995), majd magyar nyelven (JUHÁSZ 2002).
[907] JUHÁSZ 2002, 91–92.
[908] Az albertfalvai edényt a kutatás Pacatus mester munkájának tartja, keltezése kapcsán a 2. század első két évtizede merülhet fel lehetőségként (BARKÓCZI 1992, 16–17, Abb. 21–22). A kiskőszegi példány szintén a 2. század közepére korhatározható (BARKÓCZI 1992, 16–17, Abb. 23–25).
[909] „*This glazed object has been dated several times in 2nd century AD. ... An exact date cannot be given for this object at present. ... However, based on the analogies outside the province, the idea that this pottery can also be dated to 4th century cannot be dismissed. However, whether the glazed vessel found can be dated to this period is doubtful. The end of 3rd century would seem more likely, but analogies suggest that the vessel could be date to the 4th–5th century.*" (KÖLCZE 2022b, 390).

század közepéig tartó időszakot jelöli meg.[910] Az idézett esetek mellett a szakirodalom szórványosan említ további korai darabokat is, azonban a meghatározás alapját a jól korhatározható provinciális párhuzamok hiányában ezeknél minden esetben a bevonat színe képezi.[911] Az újabb anyagközlések megnyugtatóan bizonyították, hogy az ólommáz színe inkább a helyi műhelyhagyományokhoz (ezzel együtt ritkábban edényformához), mintsem az adott lelet kronológiai helyzetéhez kapcsolódik.[912] Ennek okát az égetéstechnológiában kell keresni (az oxidatív égetés sárgás, míg a reduktív égetés zöldes árnyalatokat eredményez), így talán az alapanyag és a bevonat színe között is összefüggések figyelhetők meg.[913]

2.10.3. Ólommázas kerámia Üllő 5–9. lelőhelyen

A vizsgált lelőhelyen 39 tételhez kapcsolódóan (78 töredék) lehetett ólommáz nyomait azonosítani.[914] A jelenleg ismert leletanyagban ez csupán a szomszédos Ecser 7. lelőhelyen megfigyelt 45 edényhez mérhető.[915] Ez a két település kiugróan magas esetszámokat mutat a szarmata Barbaricum egyéb lelőhelyeihez viszonyítva: lásd pl. Óföldeák, Ürmös lelőhelyről 9 db, Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről 7 db, míg Sándorfalva, Eperjes lelőhelyről 6 db.[916] A jelenséget a korábban tárgyalt edénytípusokhoz (lásd pl. terra sigillaták) hasonlóan nem magyarázhatjuk csupán a megnyitott felület nagyságával, és az anyagcsoport esetében érdemben kronológiai okai sem lehetnek. Releváns tényezőként említhetjük azonban a provinciális kézművesipar változásait, aminek megfelelően a klasszikusan késői kerámiát gyártó fazekasműhelyek termékeiket a tartományhatárokon belül sem terjesztették 20 km-es távolságnál messzebbi piacokra.[917] Ennek megfelelően a limestől kb. 15 km-re elhelyezkedő üllői település még a 4. században is intenzíven részesülhetett az import áruból.

---

[910] HULLÁM 2013, 41, 47–48, 5. tábla 1.

[911] Kiskundorozsma, Nagyszék II. lelőhely (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 74, 11. lábjegyzet); Makó, Dáli-ugar (M43, 39. lelőhely) (OLGYAY 2017, 353, 4. tábla 1). Vaday A. a Szolnok megye szarmata kori leletanyagát összefoglaló munkájában megjegyzi, hogy az ólommázas kerámiaanyag nagy része a késői horizonthoz tartozik (VADAY 1989, 169), példákat azonban nem említ az általa ismert korai példányokra.

[912] OTTOMÁNYI 2004, 271–272. Ezen felül az ólommáz színe változhat másodlagos tényezők miatt is, erről összefoglalóan lásd OLGYAY 2017, 280–281. A szarmata kutatásban még az ezredforduló utáni szakirodalom is számtalanszor hivatkozik a bevonat színére és/vagy kivitelére a korhatározás során: lásd pl. PINTYE–SÓSKUTI–WILHELM 2004, 223; KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 339.

[913] OTTOMÁNYI 2020, 27, Tab. 2.

[914] A jelen dolgozatban bemutatott leletanyag nagy részét már több alkalommal is közölték: OLGYAY 2010; OLGYAY–SZEBENYI 2018. Az időközben azonosított újabb tételeket a következő fejezetekben a korábban publikált anyag közé integrálva vizsgálom.

[915] OLGYAY–SZEBENYI 2018, 31–32.

[916] Az alföldi leletmennyiségek összesítésével lásd OLGYAY 2017, 1. táblázat. Utóbbi táblázat alapján számolva a lelőhelyenkénti barbaricumi átlag (Üllő 5–9. és Ecser 7. figyelmen kívül hagyásával) 2,2 (33 lelőhelyre vonatkoztatva). Mindez az ólommázas kerámia helyi rendkívüli mennyisége (az üllői leletanyag az átlagos érték tizenhétszerese!) mellett egyben módszertani problémára is felhívja a figyelmet (a kérdésről lásd még jelen dolgozat 896. lábjegyzetét!).

[917] HÁRSHEGYI–OTTOMÁNYI 2013, 485–487.

A formai spektrum tekintetében az üllői leletanyag kiegyensúlyozott képet mutat, hiszen az alapformák viszonylatában a tálformák és a bögre-/korsóformák részesedése megegyező (19–19 tétel, részenként az összes 48,7%-a). Utóbbi arányszámokat a típusok meghatározásában, illetve a valós edényszámok becslésében sem befolyásolhatja érdemben a formailag bizonytalan tételek mennyisége, amely mindkét alapforma esetében hasonló (11 és 13 tétel).[918] Differenciáltan csak a tálformák vizsgálhatók, amelyek között kissé markánsabban képviseltetik magukat a dörzstálak (a tálformák 57,8%-a), mint a tálak/tányérok (42,2%). A vizsgált kerámiaanyagot a formaspektrum tekintetében is csak az ecseri lelőhely leletegyüttesével hasonlíthatjuk össze. Bár itt az alapformák arányai hasonlóan kiegyensúlyozottak (24 tálformához sorolható töredék viszonyítva a 21 korsóformához tartozóhoz), ám a tálak csoportján belül a dörzstálak egyértelműen dominánsak (részesedésük a tálformán belül 92%!).[919] A korábbi importált edényformáktól eltérő típusok gyakorisága (értsd dörzstálak és vízszintesen kihajló peremű sekély tálak/tányérok) a változó árukínálat mellett talán a helyi szokások változását is mutatják.[920]

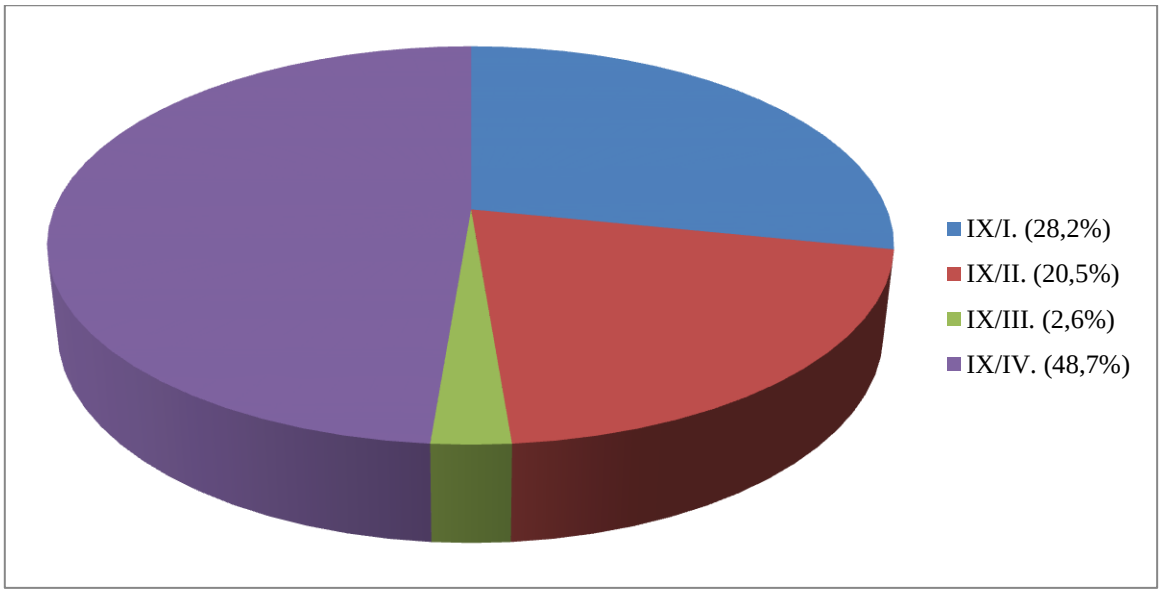

28. kép: Az üllői ólommázas kerámia formai spektruma. A rövidítések feloldása a következő: IX/I.: dörzstálak; IX/II.: tányérok és sekély tálak; IX/III.: gömbtestű edény; IX/IV.: korsók.

[918] Az alapformák hasonlóan kiegyenlített előfordulást mutatnak a barbaricumi leletanyag átlagában is: OLGYAY 2017, 1. táblázat adatsora alapján a tálforma (D, T) 21 lelőhelyen, míg a korsóforma (K, B) 18 lelőhelyen jelentkezik (természetesen átfedésekkel, számszerűsített adataiktól függetlenül).
[919] OLGYAY–SZEBENYI 2018, 31–32.
[920] A dörzstálak megjelenését a barbár településeken a provinciális kutatás általánosan a „romanizáció” jeleként értelmezi (OTTOMÁNYI 2012b, 236). Ennek fényében meglepő a dörzstálak ilyen arányú megjelenése a 4. század folyamán, még akkor is, ha pl. az üllői településen talán nem gyökértelen a forma használata (jelen dolgozatban lásd a Drag. 58 típusú terra sigillata töredékét, illetve a IIIF/I. azonosítójú, bevonatos típust).

Anyagminőségük általános képe jól elkülöníti az anyagcsoportot a korábban tárgyalt római típusoktól. Alapszínük általánosan a halvány vöröses-sárga (53,8%) – halvány vörös (25,6%) – vöröses-barna (7,7%) spektrumon belül változik,[921] ám az esetek közel felében (43,6%) elégtelen (pl. „szürke magvas") égetést dokumentálhatunk.[922] Utóbbiak között lényegesen gyakoribb a faltestet két részre tagoló szerkezet (a rétegesen égett darabok 58,8%-a), köztük is az esetek felét a belső felület mentén megjelenő vékony kéreg teszi ki.[923] Ez egyetlen kivétellel a belső ólommáz bevonattal együttesen jelentkezik.[924] A leletcsoport jellemzője a keményre égetett anyag,[925] amely nagyrészt homogén törésfelülettel jelentkezik.[926] Az alapanyagban a nagyrészt (az esetek 64,1%-ában) szórványos előfordulású finomszemcsés homok mellett nagyarányú a durvább szemcseméretű homok jelenléte.[927] Mindez a szennyeződésként gyakori finom- és középszemcsés csillámmal (az össze tétel 66,6%-ában) és durvaszemcsés kaviccsal (az összes tétel 71,8%-ában)[928] együtt eredményezheti az érdes/durva tapintású töredékek meglepően magas számát (25,6%).[929] Az anyagcsoport valódi jellegzetességét képező ólommáz-bevonat alatt az esetek közel negyedében (23%) egyértelműen azonosítható az üveges bevonat alatti matt, vörös

[921] 3 tétel rózsaszín (*pink*) (5YR 7/4, 8/4, 7.5YR 8/4); 10 tétel halványvörös (*light red*) (10R 7/8, 2.5YR 6/6, 6/8, 7/8); 21 tétel vöröses-sárga (*reddish yellow*) (5YR 6/6, 6/8, 7/6, 7/8, 7.5YR 7/6); 2 tétel halvány vöröses-barna (*light reddish brown*) (2.5YR 6/4); 1 tétel vöröses-barna (*reddish brown*) (5YR 5/4); 1 tétel halványbarna (*light brown*) (7.5YR 6/4). Az egyetlen halványszürke (*light gray*) (10YR 7/1) tételen nem látszik másodlagos égés nyoma.

[922] A rétegesen égett töredékek magas számarányát talán köthetjük az alkalmazott, pórusokat eltömítő mázhoz is. Ennek megfelelően a törésfelület külső részén (közvetlenül az ólommáz alatt) futó reduktív rétegben a „nyersmázazás" eljárásának nyomait fedezhetjük fel, amely (a zsengélt áruval ellentétben) az edények egy alkalommal történő égetését feltételezi (a technológiai háttérhez lásd GEBAUER 1985, 107–108).

[923] A réteg színe jellemzően oxigénszegény égetési környezetet feltételez (12 tétel a 5-höz viszonyítva): 1 tétel halványszürke (*light gray*) (2.5YR 7/1); 3 tétel szürke (gray) (10YR 5/1, 6/1); 2 tétel szürkés-barna (*grayish brown*) (10YR 5/2); 2 tétel világosbarna (*light brown*) (7.5YR 6/3, 6/4); 3 tétel nagyon fakó barna (*very pale brown*) (10YR 7/4); 1 tétel halvány vöröses-barna (*light reddish brown*) (2.5YR 7/4); 3 tétel világosvörös (*light red*) (2.5YR 6/8, 7/6); 2 tétel vöröses-sárga (*reddish yellow*) (5YR 7/8).

[924] Ugyanezt a jelenséget lehetett megfigyelni az ecseri lelőhellyel összevetésben is, vö. OLGYAY–SZEBENYI 2018, 32.

[925] Kissé puha: 10,2% (2 tétel); kemény: 33,3% (13 tétel); igen kemény: 56,5% (22 tétel).

[926] A homogén törésfelület részesedése 51,3%, a kisebb pórusokkal tagoltak aránya 23,1%, míg a nagyobb hiátusokkal megszakítottaké 25,6%. Jelen dolgozatban hiátusként az anyagban kialakuló légzárványokra hivatkozom. A jelenséget az égetés során az agyagban keletkező, ám eltávozni nem képes gázok idézik elő, a kézi erővel előkészített agyagtömbök használata esetében megjelenésük elkerülhetetlen, bár jelenlétüket a fazekas a korongolás során érzékelheti (lásd SCHREIBER 1999, 57, 59, Fig. 6.4–5).

[927] Kizárólag finomszemcsés: 33,3% (13 tétel); főként finomszemcsés: 20,5% (8 tétel); főként durvaszemcsés: 38,5% (15 tétel); kizárólag durvaszemcsés: 7,7% (3 tétel).

[928] A helyi római eredetű kerámiának megfelelően magas a mészzárványok megjelenésének aránya: 64,1% (25 tétel), amelyek jellemzően közép- és nagyszemcsések. Gyakoriak az alapanyagban jelentkező barnás/feketés foltok, amelyek nem jelentkeznek kompakt kiválásként: 51,3% (20 tétel). Szórványosan lehetett megfigyelni kerámiazúzalékot, ám ez aligha kerülhetett szándékosan az alapanyagba: arányuk 20,5% (8 tétel).

[929] A sima tapintású darabok dominanciáját (66,6%) részben az alkalmazott módszertannak tulajdoníthatjuk. A szappanos töredékek mennyisége ebben az anyagcsoportban is minimális: 5,1% (2 tétel).

„aláfestés”.[930] Az ólommáz színe meghatározó részben zöldes-barna (az összes megfigyelt árnyalat 19,7%-a) és világoszöld (19,7%), míg a középzöld (11,4%) és a sötétzöld (10,6%) aránya lényegesen alacsonyabb.[931]

Az anyagminőség jellemzői talán mutatnak kisebb különbségeket az edénytípusok szerinti bontásban, ám ezek jelentősége ilyen kicsi mintaszám mellett megkérdőjelezhető. Egyértelmű a réteges égetés nagyobb aránya a tálformáknál (19-ből 12 esetében: 63,1%), mint a bögre-/korsóformáknál (19-ből 5 esetében: 26,3%). A jelenséget előbbiekkel kapcsolatban magyarázhatja a vastagabb oldalfal is (0,7–1 cm, míg a korsóknál átlagban 0,5–0,6). Szintén feltűnő a táltípusok esetében a kissé durvább anyag: ezeknél nagyobb arányú az alapanyagban a durvább szemcseméretű csillám (84,2% viszonyítva a 47,4%-hoz) és a kavicsok (84,2% viszonyítva az 57,9%-hoz) jelenléte. Az anyagválasztás (vagy az agyag előkészítésének) különbözősége nem feltételez egyértelműen műhelykülönbséget, talán csupán a korsók filigránabb kialakítása, illetve a dörzstálak konyhai edény funkciója indokolhatta. Nem jelezhet érdemi különbséget a nyers szín árnyalatnyi eltérése sem (5YR 7/8 a tálaknál és 5YR 6/6–7/6 a korsóknál), hiszen ezek egyaránt a vöröses-sárga (*reddish yellow*) alapszín igen közeli variánsai.

A teljes üllői kerámiaanyagból anyagminősége és készítéstechnikája alapján 2 további tételt is ebbe a késői kerámiaspektrumba kell helyeznünk (IX/V. típus, Kat. 2970–2971). Formailag csupán a Kat. 2971 tétel azonosítható korsóforma aljtöredékeként.[932] A talpon láthatók a korongról levágás jellegzetes nyomai [292. tábla 2], amelyek a vizsgált leletanyag római keramikájában csak az ólommázas edényeken figyelhetők meg (lásd pl. Kat. 2950). A töredékek anyagminősége,[933] illetve a külső felületükön megfigyelhető matt, sötétvörös/vöröses-barna „festés” megfeleltethető az anyagcsoport jellemzőinek, illetve azok „aláfestésének”. Bár az „aláfestés” az ólommázas edények esetében a fazekasmáz alatti

[930] A bevonatok terminológiája kapcsán már felhívtuk a figyelmet a „festés” kifejezés technológiailag helytelen használatára, hiszen mártással/merítéssel felhordott engobe bevonatról van szó. A néprajzi/modern fazekasság azonos jelentéstartalmú megnevezése alapján azonban nem tartjuk itt félrevezetőnek az „aláfestés” használatát. A kérdésről lásd részletesebben jelen dolgozat 1.4.1.3. fejezetét!

[931] Az összefüggő bevonatban csupán kisebb foltokként jelenik meg a sötétbarna (az árnyalatok 18,18%-a), a vöröses-barna (3,8%) és a szürke (5,3%). Az alapszínek hasonló arányát lehetett megfigyelni az ecseri leletanyag esetében is, a barnás-zöld/zöldes-barna színváltozat dominanciájával (vö. OLGYAY–SZEBENYI 2018, 32).

[932] A Kat. 2970 tétel formai azonosítása problémás. Bár a perem felé tartó falszakasz a dörzstálaknak megfelelően képezhetne egy gallért, a köztes rész felületi minősége alapján inkább tűnik belső furatnak [292. tábla 1].

[933] Nyers színük halvány vörös (*light red*, 2.5YR 6/8), a pórusos/szakadozott törésfelület egyenletes árnyalatú, a felület nem karcolható, sima tapintású. Az anyagban a homok szórványos eloszlású, mindkét esetben előfordulnak a finomszemcsés mészdarabkák.

felületkezelést képezi csupán (célja az üveges olvadék alapszínének hangsúlyozása), gyakori az ilyen felületek mázazásának hiánya is (a vizsgált anyagban korsón lásd pl. Kat. 2951).[934]

2.10.3.1. Dörzstálak (IX/I.) (Kat. 2931–2941)

A provinciális terminológia szerint az üllői településen megfigyelhető típusok mind a „madárcsőr-szerű" peremkiképzések közé sorolhatók.[935] Bár a finomabb különbségek alapján elkülöníthetők köztük formai változatok (IX/I.1a–b. típusok), az edénytípus párhuzamainak szélesebb áttekintése rámutat az őket összekötő átmeneti formákra. Bár a dörzstálak a provinciális települések ólommázas kerámiaanyagának legszélesebb rétegét képezik, tipokronológiai vizsgálatuk a leletanyag töredékessége miatt általában problémás. Az üllői tipológiai rendszer létjogosultságát mégis erősíti K. Švaňa elemzése, amely Iža auxiliáris táborának vizsgálata során szintén külön kategóriába sorolja a tárgyalt formákat: az üllői IX/I.1a. megfeleltethető az 1b. típus variánsainak, míg a IX/I.1b. a 4a. típussal hozható összefüggésbe. Előbbieket a dunai limes leggyakoribb formájaként azonosítja (formailag a korábbi festett darabokkal rokonítja), míg utóbbiakat szintén formailag ezekhez igen közeli típusként említi.[936]

A IX/I.1a. típus szinte teljes profilú párhuzama idézhető Óföldeák, Ürmös lelőhely 230/330. objektumából. Főként a moesiai párhuzamokra alapozva Olgyay J. az edényt a 4. század második harmadára datálja.[937] Kísérőleleteik (figurálisan besimított sekély tál; terra sigillata chiara töredéke) alapján egyértelműen a késő római korra (4. század második fele, 5. század eleje) datálható példányok idézhetők Tiszaföldvár, Téglagyár lelőhely 8/1978. objektumszámú gödréből. A töredékek arányaikban talán átmenetet képeznek a megfigyelt üllői típusok között, ám a perem és a gallér egymáshoz viszonyított pozíciója alapján inkább a IX/I.1a. típushoz állhatnak közelebb.[938]

---

[934] A készítéstechnika rövid vázlatával lásd OLGYAY 2017, 347–348.

[935] A peremformára a „madárcsőr-szerű" elnevezést jelen dolgozatban az Ottományi K. által megalkotott terminológiára hivatkozva használom (lásd pl. OTTOMÁNYI 2011, 265), amely véleményem szerint is hatékonyan különíti el a rézsűs, rövidebb gallérral kiképzett (IX/I.1a–b. típusok: 37. ábra 1–3), illetve a horizontális, a falsíkból hosszabban kinyúló gallérral készült formákat (IIIF/I. típus: 26. ábra 1–2). Varga G. a formai különbségek mellett a készítéstechnika eltérését is sugallja a dörzstálak gallérkiképzései között (értsd utólagosan az edényhez illesztett, illetve az oldalfal anyagából kihúzott) (VARGA 2011, 148). A szarmata Barbaricum ólommázas dörzstálainak esetében a jellegzetesen rézsűs kiképzésű típus tűnik dominánsnak. A korábbi formához közelebb álló típusok kisebb számban szintén képviseltetik magukat: lásd pl. Bag, Újtelep lelőhelyről (VADAY 1985a, 25, 1. kép 1).

[936] A szerző az 1b. típust a 3. század végétől az 5. század elejéig datálja, azonban a 4b. típust korábbi, a Constantinus-dinasztia uralkodásához kapcsolható kontextusokból említi (ŠVAŇA 2012, 171, 174, Fig. 2).

[937] OLGYAY 2017, 350, 354, Kat. 15, 7. tábla 1a–d.

[938] VADAY 1982, 127; GABLER–VADAY 1986, 67–69, Abb. 37.2–3.

Egyértelműen a Kat. 2933 által képviselt forma (IX/I.1b. típus) szintén barnás-pirosra festett párhuzama említhető Vácszentlászló, Kender-hát lelőhelyről, bár ennek esetében az elvékonyodó belső perem csupán enyhén kihajló. A szarmata településrészlet a jellegzetes késői edénytípusokkal (pl. homokos–kavicsos, korongolt fazékperemek; matt, vörösre festett edények) keltezhető.[939] A forma szinte teljesen kiszerkeszthető profilú példányát közli Olgyay J. Óföldeák, Ürmösről (M43/9. lelőhely), bár ennek esetében a belső perem masszív kialakítású (vastagságából ítélve teljesen visszahajtott).[940] Talán szintén ide tartozik a kengyeli (Kengyelpart I. lelőhely, 1991/J objektum) szarmata–gepida település dörzstálja is, amely az A kronológiai csoport (kora népvándorlás kor, 4–5. század) objektumaiból került felszínre.[941]

A közölt fénykép és rajz alapján sem dönthető el egyértelműen az újhartyáni dörzstál típusa, de egyértelműen a „madárcsőr-szerű" peremkiképzést képviselheti. Bár Bóna I. az edény gyártási idejét főként a bevonat színe alapján a 3. század végére vagy a 4. század elejére teszi, ám rövid használattal számolva a 4. század közepén kerülhetett a földbe.[942] A jánosszállási edénylelet dörzstáljának meghatározása is csak hasonló pontosságú lehet a közölt fénykép alapján. A kísérőleletek alapján a késői keltezés nem kétséges (pl. besimított díszű edény töredéke, másik ólommázas tál), Kőhegyi M. véleménye szerint az edények elrejtésének ideje a 4. század utolsó évtizede, illetve az 5. század első fele lehetett.[943]

Az edénytípus funkciója miatt képviselői általánosan előfordulnak a késő római, provinciális települések leletanyagában.[944] Az ólommázas dörzstálak különféle típusai

[939] MRT 11, 512, 33. tábla 14.
[940] OLGYAY 2017, 354, Kat. 17, 8. tábla 1.
[941] CSEH 2009, 324, 330, 2. kép, 3. kép 9, 5. kép 10.
[942] BÓNA 1961, 192, 197, 1. kép 4a–b, 3. kép 3.
[943] KŐHEGYI 1971, 276, 280, 5. kép. Vári A. később a lelet újraközlése során ugyanezt a 70-es évekbeli, fekete-fehér, perspektivikusan készített fényképet használja fel (VÁRI 2011, Kat. 9a, 6. kép 1).
[944] Az edénytípus funkciója kapcsán a korábbi szakirodalomban számos lehetőség felmerült: növényi anyagok (pl. gabona) őrlése, fűszerszószok összekeverése, krém- és tésztaalapanyagok elegyítése, sajtreszelés, tejsavanyítás (a téma korábbi szakirodalmának összefoglalásával lásd MLADONICZKI 2007, 197–198). Hazánkban legújabban Kölcze B. foglalkozott a dörzstálak funkcionalitásának kérdésével. Véleménye szerint az edény belsejének kavicsozása az alapanyagok aprításában, összetörésében, illetve őrlésében játszott szerepet, az edénytípus használatának elsődleges szempontja a dörzsölő–morzsoló funkció volt. A római konyha számos ételét csak *mortarium* segítségével készítették el, ezek elnevezéseikben is őrzik a konyhaedény használatának gyakorlatát: a *condimenta mortarium*/*moretaria* („mozsaras fűszerkeverék") mellett a *moretum* (egy krémes állagú étel) elkészítése is dörzstál használatát feltételezi (utóbbihoz lásd Apicius, *De re coqunaria*, I. könyv XXXV.). Apicius szakácskönyve alapján *mortarium*-ot használtak a tintahal fasírozott, a krémes felfújt, a rózsafelfújt, továbbá bizonyos virslifajták készítésekor is (KÖLCZE 2022a, 79–80). Varga G. a késői ólommázas dörzstálak kavicsozását azonban nem tartja alkalmasnak a felület érdesítésére, pusztán a kerámiatárgyak megerősítése lehetett a céljuk. Véleménye szerint az ólommáz-bevonat a kavicsozás miatt egyenetlen felületek tisztítását könnyíthette meg csupán. A korábban feltételezett felhasználási területek közül egyértelműen elveti a sajtok előkészítésének és a gabona őrlésének lehetőségét. Az ételek alapanyagainak előkészítésén túl a gyógyszerek, illetve a kozmetikumok/festékek őrlésében is használhatták az edénytípust. Varga G. részben a

Pannoniában a 4. század 30-as éveitől jelennek meg tömegesen, majd egészen az 5. század közepéig használatban maradnak.[945] Visegrád, Gizellamajor lelőhely kapcsán Ottományi K. a dörzstálakat a késői mázas kerámiaanyag legkorábbi formáiként említi, azonban a tárgyalt üllői IX/I.1a–b. formák (felfelé álló, elvékonyodó, profilban „madárcsőr-szerű") variánsai ezek közül a legkésőbbi horizontot képviselik.[946] Budaörs, Kamaraerdei-dűlőn az üllőihez hasonló dörzstál-típusok érmeanyaggal 326–378 közé datálhatók.[947]

A Kat. 2934 tétel (IX/I.2. típus) erősen töredékes, pontos formájára csak következtethetünk. Feltételezett párhuzamát St. Pöltenből említhetjük, bár ennél a belső felület kavicságya az oldalfal lépcsős tagolása után közvetlenül megindul. A lelőhelyen az ólommázas kerámia gyártásainak kezdetét a 270-es évekre helyezik, ám az árutípus tömeges előfordulásával csak a 315/330–375 közötti időszakban lehet számolni.[948]

2.10.3.2. Tálak és/vagy tányérok (IX/II.) (Kat. 2942–2949)

A „T" peremű tál töredéke (Kat. 2942, IX/II.1. típus) igen jellegzetes formát képvisel. A szarmata Barbaricumból Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről közli a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros a tökéletes formai párhuzamát, megegyező méretben (pá: 24), de a bevagdosott díszítés nélkül. A töredéket a szerzők a település utolsó fázisához (Felgyő C) kötik, amely a jellegzetes barbár kerámiatípusok (gyorskorongolt, figurálisan besimított kerámia; lassúkorongolt, csillámos-szemcsés kerámia) alapján is a 4. század utolsó harmadára, 5. század első felére datálható.[949] Az üllői darabhoz formailag csak hasonló, de azzal megegyező módon, a perem élén keresztirányú bevagdalással díszített peremtöredék idézhető Tompa, Elkerülő út lelőhelyről. A 2. házból felszínre került töredék a telep késői horizontjához kapcsolható, amely a 4. század vége – 5. század közé keltezhető.[950] A provinciából formai párhuzama említhető Gorsiumból, a késő római ólommázas edények közül. Bánki Zs. a ritkábban előforduló típust a tányérok között tárgyalja, amelyeknél a kicsiny magasság általánosan igen nagy (minimálisan 25 cm-es) peremátmérővel társul.[951]

---

tálalóedények közé sorolja a sallai dörzstálakat (bár elsődlegesen ilyen funkcióban a terra sigillaták és a bevonatos termékek szerepelhettek inkább) (VARGA 2010, 169).

[945] OTTOMÁNYI 2011, 266.

[946] OTTOMÁNYI 2012a, 380–381, 390, 7. kép 2, 9. kép 6, 8.

[947] OTTOMÁNYI 2011, 3. tábla 3.

[948] A hivatkozott példány szintén töredékes a peremén, közlője nem sorolja pontos tipológiai csoportba (CALDERÓN 2011, 27, 98, Taf. XVIII.2).

[949] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 66, 73, 76, 15. kép 1. A töredéket a szerzők a provinciális párhuzamok ismeretének hiányában dörzstálként határozzák meg.

[950] VÖRÖS 2022, 54–55, 186, Kat. 1.43, 6. kép.

[951] BÁNKI 1992, 40–41, Abb. 4.3.

A vízszintesen kihajló peremű tálak/tányérok relatíve gyakori típusnak tűnnek a szarmata szállásterület késői import kerámiaanyagában. A többszörösen, éles bordákkal tagolt peremű Kat. 2943 számú darab (IX/II.2a. típus) távoli párhuzamaként idézhető a Magyarcsanád, Börcsök-dűlőről származó kisméretű edény (pá: 14). Publikálója a provinciális párhuzamokra hivatkozva a forma legvalószínűbb előfordulását a 4. század második harmadától az 5. század elejéig feltételezi.[952] Ötszörösen tagolt, vízszintesen kihajló peremű variánsa származik Kengyel, Kiss-tanya lelőhelyről. Bár peremátmérőjét publikálója nem közli, a kiszerkesztett rajz alapján az 25 cm körüli értékre becsülhető, ami a Kat. 2945 tételhez hasonló mérettartományt képvisel az alapformán belül (utóbbi azonban a IX/II.2b2. típushoz sorolható!).[953] A provinciális leletanyagban távoli párhuzamként említhetjük a Budaörs, Kamaraerdei-dűlő lelőhelyről származó edényt, bár ennek kihajló pereme csupán a külső szakaszán tagolt. Az érmeanyag a leletet 364–376 közé datálja.[954]

Vári A. a szegedi Móra Ferenc Múzeum gyűjteményéből említ egy leginkább a Kat. 2944 számú tételhez (IX/II.2b1. típus) hasonló peremkiképzésű, kisméretű (pá: 15,2), belső felületén barnás mázzal bevont tálat. A később a tányérok között tárgyalt edényt publikálója a 4. század második fele és az 5. század eleje közé datálja.[955] Szintén ezt a formát képviseli az Óföldeák, Ürmös lelőhelyről származó két edény is, amelyek peremkiképzésükben (a vízszintesen kihajló perem a közepén egyetlen bordával tagolva) megegyeznek, de oldalfaluk talán kissé eltérő kialakítású lehetett. A kisméretű tálakat (pá: 15) a jól dokumentált párhuzamok a 4. század második felére datálják.[956] Bár a táblán rosszul beállítva szerepel, illetve a sírleírásban is dörzstálként hivatkoznak rá, a Madaras, Halmok 246. sírjának rablógödréből származó darab is egyértelműen a IX/II.2b1–2. típushoz sorolható.[957] Ugyancsak 3 bordával tagolt, zöldmázas tál peremtöredéke származik Dány–Pusztaszentkirály, Tápió-part késő szarmata kori településrészletéről is (a 49. gödörből).[958]

A vizsgált edénytípus esetében is kérdéses lehet, hogy a formai jegyek mellett a metrikus jellemzők mennyiben módosíthatják a csoport belső tipokronológiai felosztását. A IX/II.2b. főcsoporton belül az alacsony esetszám (altípusonként mindössze 1–1 tétel) ellenére

[952] OLGYAY 2017, 350, 353, Kat. 7, 3. tábla 3. A főszövegben hibásan Kat. 6 tételként hivatkozik a leletre.
[953] CSEH 2007, 108, 4. kép 44–46, 5. kép E. A tálat Cseh J. dörzstálként közli, ám leírásában nem említ megfigyelhető kavicsozást az oldal indításánál.
[954] OTTOMÁNYI 2011, 2. tábla 3.
[955] VÁRI 2011, 102–103, Kat. 16, 11. kép.
[956] OLGYAY 2017, 350, 353–354, Kat. 12, Kat. 16, 5. tábla 2, 6. tábla 3. A Kat. 16 tétel peremátmérőjeként hibásan 28,5 cm van feltüntetve a tanulmány katalógusában, a táblákon közölt méretarányos rajz azonban egyértelműen 15 cm-re szerkeszthető ki.
[957] KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 88, 58. tábla 13.
[958] MRT 11, 135, 33. tábla 8. A főszövegben dörzstálként említik a peremtöredéket.

is jól megfigyelhető a két különböző mérettartomány jelenléte. Bár a Kat. 2944 azonosítójú darab (IX/II.2b1. típus) peremformáját tekintve egyértelműen rokon a Kat. 2945 (IX/II.2b2. típus) tétellel, utóbbi a lényegesen nagyobb peremátmérője (pá: 28!) alapján inkább a tányérok között tárgyalandó. Ennek megfelelően legközelebbi párhuzamaként az a késő római gorsiumi példány hivatkozható, amely a korábban a „T" peremű tál esetében is említett tányértípushoz tartozik. A töredék a jelenlegi 4 cm-es magasságával szintén megfeleltethető az átlagosan 4–6 cm magas tányéroknak.[959] Bár pontos formai meghatározásra nem alkalmas, a Kat. 2946 számú, egyszerű kivitelű aljtöredék a lelőhely többi táljától lényegesen nagyobb átmérőjével különbözteti meg magát. Hasonló töredék idézhető Szeged–Kiskundorozsma, Daruhalom III lelőhelyről. Bár publikálója nem közöl fenékátmérőt, a méretarány alapján 12 cm körüli érték feltételezhető.[960]

2.10.3.3. Gömbtestű edény (IX/III.) (Kat. 2950)

A Kat. 2950 azonosítójú tétel egyedi formát képvisel a lelőhely ólommázas kerámiájában. A szarmata szállásterületről sem ismert másik ilyen edény, ennek ellenére a helyi kerámiaanyag és a korábbi római importáru alapján is a gömbtestű edények népszerűek lehettek a régióban (lásd jelen dolgozat IIIG/II–IV. főcsoportjait, illetve X/V. típusát!). Az edény jellegzetes, applikált félholdas díszítése már megtalálható az anyagcsoport korai horizontjában is. A késői időszakhoz kapcsolódóan a hasonló ornamentika a 3. század második felétől, illetve végétől jelenik meg újra a noricumi és az észak-pannoniai lelőhelyeken (gyártási központja ekkor Savariában feltételezhető). A 4. század folyamán a Duna-mentén széles területen terjedt el Pannoniában (pl. Gorsium, Intercisa, Tokod, Leányfalu) és Moesiában is.[961]

Az üllői ólommázas példánnyal kapcsolatban mindenképpen hivatkozni kell egy intercisai (dunapentelei) edényre, amelyet fenékkiképzése, illetve az applikált félholdak ritkás elhelyezése alapján közeli párhuzamnak lehet tartani.[962] Kölcze B. szakdolgozatában Intercisa, Öreghegy lelőhely megjelölésével foglalkozik egy az előbbivel formailag megegyező példánnyal, saját tipológiájában a 10b típusba helyezve, az „egyéb funkciójú edények" közé sorolja.[963] T. Cvjetićanin tipológiai rendszerében az LRG 129-es típushoz

[959] BÁNKI 1992, 40–41, Abb. 4.2.
[960] VÁRI 2011, 101, Kat. 12b, 10. kép. A képaláírásban hibásan Kat. 12a-ként szerepel.
[961] BÓNIS 1992, 117; OTTOMÁNYI 1991, 144; CVJETIĆANIN 2006, 83.
[962] KOVÁCS 1992, 87, Kat. 234. Az intercisai edény felületén a rátett díszek 3 sorba rendeződnek a nyak vonaláig.
[963] KÖLCZE 2019, 69–70, 86, Kat. 21, 7. képtábla, IV. típustábla. Bár az említett intercisai edények a lelőhely, az általános leírás, a metrikus jellemzők és a közölt fényképek alapján is megfeleltethetők egymásnak, a mindkét esetben ismertetett leltári azonosítók eltérnek (a korábbi közlés esetén: 139/1910/3; míg legutóbb: 27.1910.1).

köthető az üllői példány. Az edénytípus az egyik legkorábbi képviselője lehet a késő római ólommázas edények csoportjának, a leletkontextusok alapján gyártásuk a 3. század végére, illetve a 4. század elejére helyezhető. Lehetséges műhelykörzetük feltehetően Ny-Pannoniába lokalizálható.[964]

2.10.3.4. Korsók/bögrék (IX/IV.) (Kat. 2951–2969)

A IX/IV. főcsoporton belül igen alacsony a formailag azonosítható töredékek száma (6 tétel a 19-ből: 31,5%). Utóbbi körülmény még az edényfülek viszonylatában (Kat. 2958–2960) sem teszi lehetővé, hogy biztonsággal szétválasszuk a bögrékhez és a korsókhoz tartozó tételeket. Bár a jelenleg vizsgált leletanyagban csak utóbbiak azonosíthatók, a szarmata Barbaricumból idézhetünk mind egyfülű,[965] mind kétfülű bögréket is.[966] A meghatározható korsóformák a korábban tárgyalt bevonatos edényekhez hasonlóan (IIIH/II. főcsoport) az import késői horizontjában is rendkívüli heterogenitást mutatnak.

A Kat. 2953 azonosítójú teljes profilú korsóhoz (IX/IV.1. típus) számos barbaricumi és provinciális párhuzam is említhető. A publikált fotó alapján nehezen sorolható típusba a Csongrád, Kenderföldek/Laktanya lelőhelyről szórványként megismert ólommázas korsótöredék, azonban a leírásában is említett jellemzők alapján (pl. tagolt, kiugró perem; kisebb „bütyökdísz" a fülrátéten; alacsony borda a nyakon) a IX/IV.1. típushoz tartozhat. Az edényt Párducz M. a kevés akkor ismert párhuzama alapján a 4. század második felére keltezte.[967] A Nádorfi G. által a késő római temetők edénymellékletei alapján felállított tipokronológiai rendszerben a típus (Taf. I, 2b) legkorábban a 4. század második harmadában kerülhetett a sírokba.[968] Ezt a legkorábbi horizontot képviselheti a Keszthely, Dobogó 89. sírjából származó edény, amelyet érmével 333-ra keltezhetünk.[969] Somogyszil temetőjéből analógiája II. Constantius (337–361) érmével került elő.[970] Budaörs, Kamaraerdei-dűlő

Nem elírásról lehet szó azonban, hiszen Gáspár D. a 2 edényt együttesen szerepelteti összefoglalásának egyik képtábláján (GÁSPÁR 2006, 183, 10a. kép).

[964] CVJETIĆANIN 2006, 82, 243.

[965] Párducz M. közöl kívül „zöldmázas", belül vörösen fénylő felületű (?) egyfülű, kisméretű edényt Bácsföldvárról, temetkezésből (pontos lelőhelye: Hitler Adolf utca 87. szám). Formai párhuzamát a zombori múzeum gyűjteményéből említi lelőhely nélkül (több adatot a tárgyra vonatkozóan nem említ) (PÁRDUCZ 1944, 23, 29, LVI. tábla 13).

[966] Csongrád, Vendelhalom lelőhelyről ismert zöldes-barna ólommáz-bevonatos, tagolt peremű, a hasán „besimított" vonalakkal díszített, kétfülű bögre (VÁRI 2011, 98, 5. kép).

[967] PÁRDUCZ 1959, 318, 356, Abb. 2.20, Taf. 7.8. Vári A. később ismét publikálja a töredéket, de nem egészíti ki a Párducz M. által közölt leírást (VÁRI 2011, 98).

[968] NÁDORFI 1992, 45, 47, Taf. I.2b. A formailag nagyon hasonló Taf. I, 2a, 2c és 2d típusok is ugyanezt a szélesebb kronológiai horizontot jelölik ki (a kísérőleletként előforduló pénzek alapján legkorábban a 310-es évek, leggyakrabban a 330-as évek merülhetnek fel, míg a legkésőbbi érme 361-re utal).

[969] SÁGI 1981, 55, Abb. 36.

[970] BURGER 1979, 38–39, Taf. 13.

lelőhelyen a szintén érmével keltezhető esetek közel ugyanezt az időintervallumot mutatják: a temetőből előkerült példányok 351–367 *terminus post quem*, míg a telepen dokumentáltak 320–375 közötti datálást engednek meg.[971] A Kat. 2951 tétel inkább vállasodó formáját láthatjuk egy másik budaörsi edényen (a gallérpárna nélkül!), amelyet a rendelkezésre álló érmeanyag keltez 378-ra.[972]

A Kat. 2954 által képviselt peremforma a Kat. 2951 és a Kat. 2953 tételekhez hasonló, a szűk nyakon alacsony bordával tagolt korsón figyelhető meg Visegrád, Gizellamajor lelőhelyen. A kétfülű korsó formai párhuzamai a 4. század második felében jelennek meg a temetkezésekben, amelyek a Rajna-vidéki üvegedények mintájára készülhettek.[973] Hasonló, bár kevésbé markáns kialakítású peremtöredéket említhetünk Budaörs, Kamaraerdei-dűlő lelőhelyről, a hozzá kapcsolódó kontextus érmeanyaga a leletet 333 és 375 közé datálja.[974] Barázdával tagolt perem származik Somogyszil 38. sírjából, I. Valentinianus (364–375) és Valens (364–378) érme mellől.[975] Az üllői töredék szélesebb körben elterjedt alapformához kapcsolódik, amely az említetteken kívül ismert még a vizsgált területhez közel Brigetióban, Tokodon és Leányfalun is.[976] A Kat. 2952 számú, kiöntős peremtöredék barbaricumi párhuzamát a vizsgált településsel szomszédos Ecser 7. lelőhelyről említhetjük.[977] Nádorfi G. a hasonló peremkiképzésű ólommázas korsókat a sírmellékletek alapján 360–380 közé datálja.[978]

Kérdéses lehet a Kat. 2955 azonosítójú tétel (IX/IV.2. típus) meghatározása, hiszen az egyetlen cseppnyi bevonat alapján nem tartható ólommázas edénynek, csupán egy fazekaskemencében készülhetett és érintkezhetett ezzel az árutípussal. A mázcsepp ennek ellenére a tárgyalt anyagcsoporttal egy kronológiai horizontba helyezi az edényt.[979]. Unikális jelenség azonban akkor is, ha nyers színű (bevonatozatlan) edényként kezeljük, hiszen az ilyen áru megjelenése a késő szarmata időszakban sem jellemző (a korábbi időszakhoz lásd az

[971] OTTOMÁNYI 2011, 268, 7. tábla 3–5.
[972] OTTOMÁNYI 2011, 4. tábla 8.
[973] OTTOMÁNYI 2012a, 380, 391, 7. kép 5, 10. kép 6.
[974] OTTOMÁNYI 2011, 4. tábla 7.
[975] BURGER 1979, 31, Taf. 8.
[976] További irodalommal lásd MIKLÓSITY 2008, 167.
[977] OLGYAY–SZEBENYI 2018, 33, Kat. 53, 2. tábla 13.
[978] NÁDORFI 1992, 49, Tab. II/1a–b. A perem élén tagolt hasonló forma ólommáz nélkül már ismert korábbi kontextusokból is: lásd az Aquincum, Bécsi úti temetőből a 3. század végére, 4. századra datálva (TOPÁL 1993, 73, Pl. 94/1).
[979] CVJETIĆANIN 2006, 160.

V. anyagcsoportnál leírtakat!).[980] Formai párhuzamát reduktív égetésű változatban Intercisából említhetjük, Póczy K. az edényt a 3. századra datálja.[981]

Az üllői hengeres testű korsó (Kat. 2956, IX/IV.3. típus) erősen hangsúlyozott válltöredéke egyedi típusra utal a szarmata Barbaricum leletanyagában. A Nádorfi G. által felállított tipokronológiai rendszerben a sírok érmemellékletei alapján a forma (Taf. II, 2a) legkorábban 354-ben jelenik meg a pannoniai temetkezésekben.[982] A hengeres korsóforma egy- és kétfülű változatban is gyakori Pannoniában a 4. század folyamán, a leányfalui ólommázas edények 9. formai csoportjába tartozik.[983] Póczy K. Intercisából közli az edénytípus üveg előképekre visszavezethető példányát a 4. századra datálva. A forma képviselői ismertek Aquincumból és Brigetióból is.[984]

2.11. AZ ÜLLŐI RÓMAI KERÁMIAANYAG ÉRTÉKELÉSE

Az üllői leletanyag római kerámiájának spektruma felhívja a figyelmet arra a körülményre, hogy a pannoniai fazekasműhelyek termékeinek, illetve a távolsági kereskedelemből érkező, a provinciális kereskedők által közvetített árunak csupán egy jól szelektált hányada (elsődlegesen az asztali edények/díszkerámia) talált utat a szarmata közösségekhez. Legnyilvánvalóbban a jelenséget talán a díszítetlen és a reliefdíszes terra sigillata edények aránya mutatja. A provinciában a rheinzaberni termékek viszonylatában Gabler D. közöl erre vonatkozó adatokat, amelyek szerint a két árutípus részesedése a legtöbb esetben vagy kiegyensúlyozott (pl. Gerulata esetében a reliefdíszes és díszítetlen termékek aránya 65:66, jellemzően a katonai táborok leletanyagában), vagy a díszítetlen példányok dominálnak (pl. Brigetio *municipium*a esetében 190:430, jellemzően a polgári települések leletanyagában). Ezzel szemben a bennszülött települések esetében a barbaricumi tendenciák köszönnek vissza (Budaörs 386:119; Szakály 68:20).[985] Üllő 5–9. lelőhelyen ez az arányszám 538:199,[986] amely szerint átlagban közel minden harmadik díszített töredékre jut egyetlen díszítetlen. A valós barbár ízlést jól reprezentálhatja, hogy Pannoniától távolodva a súlypont egyre inkább tolódik

[980] A korszakból egyetlen ilyen jellegű edény említhető Vršac, Crvenka (Versec, Szerbia) lelőhelyről, ám a példány egyébként sem tartozik a jellegzetesen rómaiként meghatározható árutípusok közé: sötétszürke, szemcsésen iszapolt, korongolt, egyfülű korsó, nyakán vízszintesen futó horonykötegekkel (VADAY 1985a, 29, 8. kép 3). Provinciális termékként történő azonosítása kétséges, bár formailag mutat hasonlóságokat a tárgyalt üllői darabbal.
[981] PÓCZY 1957, 137, Taf. 69, XX/7.
[982] NÁDORFI 1992, 48, Taf. II, 2a.
[983] OTTOMÁNYI 1991, 18, 16. tábla 9.
[984] PÓCZY 1957, 73, Taf. XIX/1–2.
[985] GABLER 2016, 121–122, Abb. 5.
[986] Az arányok érdemben nem változnak akkor sem, ha a reliefdíszes edények mellett számításba vesszük a barbotinnal (Consp.43, Drag. 35/36), illetve véséssel (Drag. 54 / Déch. 72) díszített edényeket is (mindösszesen 7 tétel).

a reliefdíszes áru felé: a lengyelországi terra sigillata-anyag 1400 ismert képviselője 94,4%-ban a díszített típusok közül kerül ki.[987] Amennyiben feltételezzük, hogy a hivatkozott pannoniai lelőhelyek arányai egyben a piacokon megjelenő kínálatot is tükrözik (minden bizonnyal itt elsődlegesen a katonai táborok leletanyagait kell említenünk), úgy a „birodalmi árun" belül a reliefdíszes és a díszítetlen termékek aránya is egy szűrt keresletet bizonyít a helyi szarmata közösségekben.[988] Ezt alapvetően a barbár fazekasok árukínálatában nem szereplő technológiával készült tálak határozzák meg,[989] míg a díszítetlen áru mennyiségi és minőségi jellemzői együttesen következnek a lelőhely regionális beágyazottságából (értsd a provinciális és a germán hatásokból). A helyi igényrendszerek érvényesülését mutathatja, hogy a szarmaták felé a terra sigillata edények látszólag nem standardizált egységekben kerültek értékesítésre: a gorsiumi edénylelet „hármassága" a Drag. 31, Drag. 18/31 és Drag. 33 formákat rendezi ugyanazon készletbe.[990]

Hasonlóan megfogható a tudatos kereslet a szomszédos római tartományokból (a „birodalmi" importtal szemben a „provinciális" importból) származó fazekastermékek között is. Nagy A. a korai pecsételt kerámia elemzése kapcsán közöl adatokat a PGW előfordulásának arányairól a műhelyek össztermelésében: Kende u. 8–10. lelőhelyen 1791 töredékből 342 db PGW (19,1%, ám a lelőhely erőteljesen bolygatott a korábbi építkezések által); Budai Skála lelőhelyen 20.082 töredékből 316 db PGW (1,6%); Bercsényi út lelőhelyen 11.066 töredékből 725 db PWG (6,6%); Móricz Zsigmond körtér, Metróállomás lelőhelyen 2520 töredékből 206 db PGW (8,2%).[991] Hasonlóan a késői kerámiaimport is csupán a szomszédos provinciák leletanyagának egy igen kis szeletéből érkezik: Visegrád,

[987] Ezzel szemben a provinciával szorosabb kapcsolatot ápoló, a Dunától É-ra élő germán népek között a terra sigillatáknak csupán 54,6%-a díszített darab (GABLER 2011a, 256). Mindezek alapján (pusztán munkahipotézisként felvetve) úgy tűnik, hogy a provinciális étkezési szokások megismerésével egyenes arányban növekszik az önmagában kisebb esztétikai értéket képviselő edénytípusok (pl. a Drag. 18/31 típusú tányérformák) iránti igény. Ezek beágyazottságának növekedésével a kereslet szélesebb körben terjedhet ki ezekre az edényformákra, amely magával hozhatja a hasonló provinciális eredetű termékek (lásd pl. az üllői IIIA. főcsoport képviselőit), illetve a barbár másolatok megjelenését is (lásd pl. a szarmata vörösre festett kerámia tárgykörébe eső tányérformákat).

[988] Korábban a Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák és a Drag. 33 formájú terra sigillaták kapcsán lásd SZEBENYI 2017, 510–511.

[989] Az üllői leletanyag alapján nem látszik egyértelmű preferencia a megvásárolt Drag. 30 és Drag. 37 tálak motívumkincsében: az állati és növényi ornamentika mellett egyaránt nagy számban előfordul emberábrázolás, illetve mitológiai jelenet is. Feltételezhetjük, hogy az általános jellegű vagy a szarmata kultúrkörtől távol eső ábrázolások nem jelentettek elsődleges szempontot az edények megvásárlásakor, a fő vonzerőt a díszítés technológiai kialakítása (és a terra sigillaták edények rendkívül jó minősége) jelenthette.

[990] A készletek számszerű meghatározását egy 1. századi egyiptomi leltárra vezeti vissza a kutatás, amely az ezüstedények esetében a *catillus* (sekély tál), *paropsis* (nagyméretű csésze), illetve *acetabulum* (kisméretű csésze) edényformákat köti össze (4x3 db-ot egy készletben). A terra sigillata kerámiaanyagban a 2. századra a *paropsides* és *acetabula* típust már egyaránt a Drag. 33 forma képviselte (GABLER–KOCZTUR 1976, 69–72, 79).

[991] NAGY 2016, 5. jegyzet.

Gizellamajor III/N helyiségében az ólommázas kerámia aránya 11%.[992] Utóbbi adatsorok már magukban is jól mutatják, hogy Üllőre szinte kizárólag a pannoniai fazekasipar csak kisebb szegmensének képviselői jutnak el: a vizsgált leletanyagban a provinciális eredetű kerámián (2059 tétel) belül a bevonatos edények (*Glanztonware*, IIIA–J. főcsoportok) aránya 91,5% (!), míg a bevonat nélküli termékeké (V. és VI. anyagcsoportok) mindössze 1,01%. Amennyiben feltételezzük, hogy az anyagfelvétel során a kopott és töredékes településanyagokban a szarmataként azonosított leltári tételek között is megbújik még valójában római eredetű, ám rosszul meghatározott áru, az arányok ilyen eltérése akkor sem kérdőjelezhető meg.

A kereslet sajátos igények szerinti differenciálódását igazolják a korábban a reduktív és az oxidatív égetésű termékek kapcsán leírtak, illetve a szorosan a római étkezési kultúrához kötődő edénytípusok szórványos megjelenése (pl. tányérformák vagy bevonatos dörzstálak).[993] További rendkívül gyakori római edényformák teljes hiányát is a helyi közösségek érdektelenségével magyarázhatjuk: ilyenként említhetjük pl. a háromlábú főzőedényeket (*tripedes*)[994] vagy a füstölőtálakat (*turibula*).[995] Bizonytalanok lehetnek a félgömbös alapformájú csészék és tálak (IIIE. anyagcsoport) ilyen arányú dominanciájának (a bevonatos edények anyagcsoportján belül 66,8%, míg a teljes római kerámiaanyag 42,3%-a!) ok-okozati összefüggései: a hasonló helyi táltípusok okozzák-e ezek (és a Drag. 37 terra sigillata edények) népszerűségét, vagy a római edények befolyásolják érdemben a helyi fazekashagyományokat. Mindent összevetve, az Üllő 5–9. lelőhelyről bemutatott kerámiaanyag meggyőzően „import" összetételét alapjaiban a helyi kereslet alakította ki, nem csupán a rendelkezésre álló kínálat (bár az árutípusok és az intenzitás tekintetében ez lehet a meghatározó).[996]

A késői edénytípusok barbarizáló formái iránti igényt a szarmata közösségekben elvetném. Bár az Apátfalváról származó (Murga típusú) „zöldmázas" korsóban valóban olyan

[992] OTTOMÁNYI 2020, 25, Fig. 3/1.
[993] A barbár tömbön belül a szarmata közösségek igényeinek megítélése a formai spektrum alapján azonban lényegesen problémásabb kérdés, hiszen bizonyos jellegzetesebb típusokat (pl. meredek falú, barbotindíszes edények; kónikus hasú tálak) részben csak a gyártási körzetek lokális hatókörével magyarázhatunk (SZEBENYI 2017, 510).
[994] Az aquincumi leletanyag kapcsán legkésőbb a 2. század végéig lehetnek használatban a térségben. Összefoglalóan lásd pl. VÁMOS 2002, 13–15. Bár az edényforma idegen a helyi kulináriától, ám nem teljesen ismeretlen: legújabban lásd MASEK 2020 (kiemelve, hogy a típus a késői leletanyagokban fordul elő, technológiailag a lassúkorongolt kerámiához áll közelebb).
[995] A pannoniai leletanyag használatának és kialakításának rövid összefoglalásával lásd HARSÁNYI 2006. A szarmaták füstölőedényeihez (elsődlegesen az ún. „négyszögletes edények") összefoglalóan lásd VADAY–MEDGYESI 1993. Utóbbiak esetében a leletanyag 1993-as szintézise egyébként is rendkívül egyenetlen elterjedést mutat az Alföld területén, a jelen dolgozatban tárgyalt régióban nem ismertek képviselői (VADAY–MEDGYESI 1993, 87, Fig. 17). Az edénytípus összefoglalását legújabban (újabb publikálatlan darabok említésével) lásd ISTVÁNOVITS–PINTYE 2011, 99–103.
[996] A kérdésről részleteiben lásd SZEBENYI 2017, illetve jelen dolgozat 2.11. fejezetét!

forma ismerhető fel, amely népszerű a korszak barbár divatjában,[997] azonban az edény a barbárföldi importban egyedi formát képvisel (több teljes profilú ólommázas korsóról is tudunk az alföldi kerámiaanyagból).[998] A késő római fazekashagyományban gyakoriak az ún. „interregionális" típusok, amelyek római, germán és szarmata területeken egyaránt előfordulnak az 5. század első felében, illetve középső harmadában. A Visegrád, gizellamajori erődítmény fazekasműhelyében olyan formák gyártása folyt, amelyek kapcsolatba hozhatók a Dunától É-ra fekvő germán területek és a szarmata szállásterületek fazekashagyományaival is.[999] A fentebb leírtakból következtetve, valójában a késő római fazekasságra a beköltöző barbár népcsoportok által kifejtett hatást kell látni a barbarizálódó formák megjelenésében. Ennek megfelelően az apátfalvi korsóhoz hasonló termékek behozatala csak közvetve szolgálja a szarmata szükségletek kielégítését, inkább csak eredője ez az alföldi Barbaricumtól független változásoknak. Barbár részről sem tételezhető fel (a megismert importanyag alapján) ilyen jellegű célzott igény, hiszen az apátfalvi korsó kivételével inkább a Ny-i üvegedények kerámiamásolatai azonosíthatók a Barbaricumban.[1000] Ebben a tekintetben sem feltételezhető tudatosság az importban, hiszen a megismert üvegedényeknek csupán elhanyagolható része sorolható a korsók/kancsók közé a poharak egyértelmű dominanciája mellett.[1001]

Alapvető kérdésként merülhet fel az üllői import származási helye. Bár a római eredetű kerámiaanyag kapcsán hivatkozott párhuzamok alapján talán az edények gyártási helyeként megjelölhetünk több közeli fazekascentrumot is (pl. a brigetiói Gerhát-fazekastelep vagy az aquincumi fazekasműhelyek), a szarmata–római kereskedelem feltételezett dinamikája alapján ezek relevanciája kérdéses. A római áru a megfigyelt frekventált mennyiségben, legyen az távolsági áruforgalomból származó import vagy a pannoniai fazekasok terméke, szervezett formában (talán katonai felügyelet mellett) kerülhetett eladásra a barbároknak.[1002] Ennek megfelelően az írott forrásanyagban is említett vásárok (a kérdésről

[997] BÉRES–VÖRÖS 1998, 177, 179, 2. kép 1. Az edényt később többször újraközölték, legutóbb Olgyay J. profilrajzot is publikált (VÁRI 2011, 97–98, 3. kép; OLGYAY 2017, 352, 1. tábla 1).
[998] A jelen dolgozatban bemutatott formák mellett lásd még a szűk nyakú, egyfülű korsót Kunszentmártonból (VADAY 1989, 256, Abb. 48.14, Taf. 159.1; VADAY–HORVÁTH 2005, 77, Taf. 24.4).
[999] OTTOMÁNYI 2012a, 383–384.
[1000] Az üllői ólommázas korsók közül ilyen előképekre vezethetők vissza a szűk nyakú (IX/IV.1. típus) és a hengeres testű (IX/IV.3. típus) alapformák is.
[1001] Az alföldi üvegedények szisztematikus felgyűjtése az elmúlt években kezdődött, nagyobb leletegyüttesek összefoglalásához lásd SZEBENYI 2020a; BORSÓDI 2021. Vázlatos barbaricumi összefoglalásukat lásd jelen dolgozat 1. függelékének vonatkozó részében.
[1002] Természetesen nem zárhatjuk ki teljesen az eseti, egyének által kezdeményezett interakciót sem. Ennek azonban a kapcsolatok 1a. (esetleg 1b.) periódusához hasonló jellemzőket kell magán viselnie, még akár a Severus-kori konjunktúra idején is (értsd heterogén árukínálat, egyének által kezelhető kisebb tételszám). A

bővebben lásd később, jelen dolgozat 5.2. fejezetében) az interakció helyszínén szűkebb keresztmetszetet képezve a szarmaták felé érdektelenné teszik a tárgy provenienciáját. A barbárok szempontjából az áru elérhetőségének mértékét így nem annak gyártási helye határozza meg, hanem az a viszonyrendszer, ami az adott interakciós zónához köti az importáló felet (a kérdést lásd korábban is a természettudományos vizsgálatok kapcsán!). Üllő 5–9. lelőhely esetében a kapcsolatfelvétel helyszínét aligha kell máshol keresnünk, mint Aquincum előterében (a lehetséges interakciós zónákhoz lásd jelen dolgozat 5.2.1.1. fejezetét), amelyet a földrajzi közelség mellett az ismertetett leletanyag párhuzamai is érdemben igazolhatnak.[1003]

2.11.1. A római kerámia funkcionalitásának kérdései szarmata közegben

A 2–3. századi római áru formai spektruma nagyrészt illeszkedik a helyi keramika alapformáihoz (pohár, csésze/tál, bögre/korsó, gömbtestű/fazékszerű edény, hombár),[1004] míg funkcionális szempontból a tálaló edények (tálak, tányérok, korsók) és az ivóedények (pohár, gömbtestű edény, bögre) csoportjaiba sorolhatók.[1005] Több esetben is kérdésként merülhet fel, hogy a mérettartomány változásai megkövetelnek-e érdemi különbségtételt a formailag egységes csoportokon belül (értsd csészék és tálak elkülönítése csupán a metrikus jellemzőik alapján: pl. a IIIC. vagy a IIIE. anyagcsoportokon belül). Távoli viszonyítási alapként idézhetjük a néprajzi kerámiaanyagban megfigyelhető jelenségeket. Az edények használatát főként a forma által biztosított funkcionalitásuk határozta meg, míg űrtartalmukat elsősorban a hozzá kapcsolódó háztartás méretének megfelelően választották ki.[1006]

---

provinciális fazekasipar konjunktúrája mellett ennek árukínálata minden bizonnyal beleolvadna a nagyobb ívű kereskedelmi kapcsolatok tárgyi anyagai közé, régészeti módszerekkel aligha választhatnánk el őket egymástól.

[1003] A kérdésben ugyanezen állásponttal lásd SZEBENYI 2015, 24.

[1004] Érdemi kivételként csupán a tányérformákat (IIIA/I–II. csoportok), illetve a IIIF. főcsoport különleges tálformáit (pl. a IIIF/I. típus bevonatos dörzstáljait, illetve a IIIF/II. típus vízszintesen kihajló peremű táljait) említhetjük Mindezek részesedése azonban rendkívül alacsony a provinciális árun belül: mindössze 2,42% (50 tétel a 2059-ből!).

[1005] Az edényformák anyagtípusonkénti beosztásához A. R. Furgar alapján lásd GÁSPÁR 2006, 189, 34a. kép. Petruţ D. a buciumi-i (Vármező, Románia) auxiliáris tábor helyi leletanyaga kapcsán asztali edényeket (*tableware*: tálak, tányérok, poharak, csészék), házi kerámiát (*utilitarian ware*: korsók/kancsók, szűrők, tárolóedények, dörzstálak) és főzőedényeket (*cookware*: fazekak, serpenyők) különít el (PETRUŢ 2018, 52).

[1006] Példaként a kónikus hasú tálak formájához hasonló tálalóedények között az 1–11 l közötti darabokat levesek, míg a 1,5–3 l közötti darabokat sűrű ételek felszolgálásához használták (FÉL–HOFER 1997, 21. kép, 29. kép a–f). Ennek megfelelően az űrmértékek közötti különbségek azonos formavilág mellett nem egyértelműen jeleznek eltérést a felhasználás módjában is, régészeti módszerekkel a mérettartományok változatosságára nem feltétlenül adhatunk magyarázatot.

A kapcsolatok 3. fázisának árukínálata azonban a korábbihoz viszonyítva éles váltást hoz magával, látszólag érdemi előzmények nélkül.[1007] A felmerülő kérdések részben az ólommázas dörzstálak (IX/I.1–2. csoport) meglepően gyakori megjelenése körül összpontosulnak. Magas arányuk a vizsgált üllői településrészleten nem meglepő, hiszen a szarmata Barbaricum nagyobb területeit felölelő gyűjtésekben a dörzstálak képviselik a leggyakoribb típust.[1008] A hasonló korú provinciális települések kerámiaanyagában szintén ez a tendencia figyelhető meg, pl. Budaörs, Kamaraerdei-dűlő lelőhelyen a tálak 62%-a dörzstál volt. [1009] A germánoknál ugyancsak igen nagy mennyiségben megtalálhatók, még megpróbálkoztak a forma másolásával is (bár az üvegolvadékos bevonat nélkül!).[1010] Gabler D. a germánoknál a dörzstálak korai megjelenését a római étkezési szokások részleges átvételével, így az ehhez szükséges fűszerek alkalmazásával magyarázza.[1011]

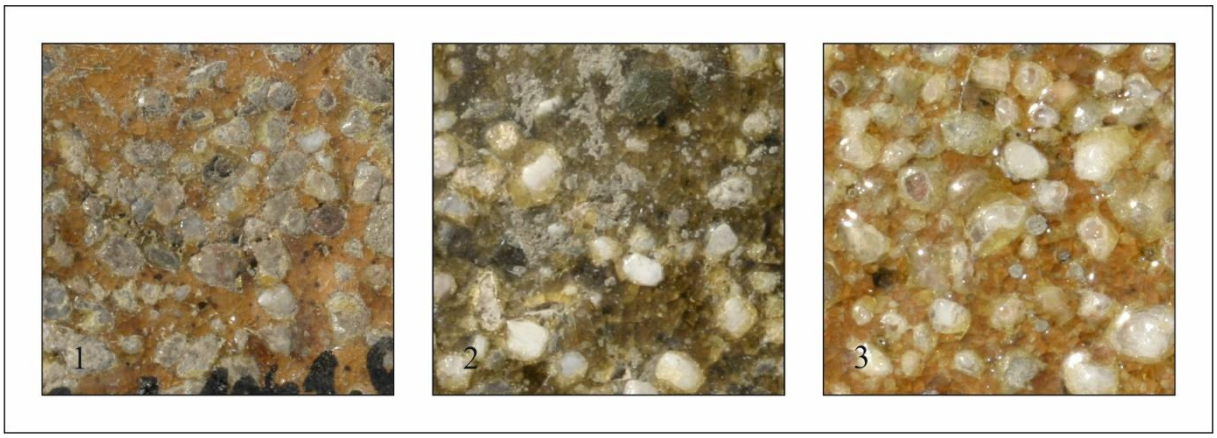

29. kép: Részletfotók a dörzstálak „kavicsozásának” erőteljes kopásáról (1: Kat. 2937; 2: Kat. 2938; 3: Kat. 2939) (M 3:1).

Főként a korábbi szakirodalom vet fel kérdéseket annak kapcsán, hogy díszedényként vagy konyhai edényként használhatták-e a szarmata közösségek az edénytípust (lásd a 2.10.1. számú, kutatástörténeti témájú fejezetet!). Félreértésekre adhat okot az alföldi kutatás azon (téves) megállapítása, hogy az ólommázas dörzstálak a települések leletanyaga mellett tendenciózusan sírokból is felszínre kerülnek.[1012] Ebben az esetben a felhasználás módjára

[1007] Meg kell jegyezni, hogy Üllő kivétel ez alól a tendencia alól, hiszen a korábbi leletanyagban is azonosíthatók dörzstálak (az említett IIIF/I. csoport bevonatos példányai mellett említhetjük a rheinzaberni Drag. 38 töredékét is), ám az edényforma használatának beágyazottságáról aligha beszélhetünk (összesen 7 tétel csupán!).
[1008] VÁRI 2011, 103.
[1009] OTTOMÁNYI 2012b, 258.
[1010] PROHÁSZKA 2000, 60.
[1011] GABLER 2011a, 256.
[1012] Legutóbb a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros sírból származóként a bordányi „dörzstálra” hivatkozik (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 74).

vonatkozóan hordozhatnának információt a leletkörülmények, hiszen római közegben a házi kerámiának ez a típusa nem kerül temetkezésekbe.[1013] Ennek kapcsán fontos az Alföldön a „T" peremű és a vízszintesen kihajló peremű tálak (IX/II.1–2. típus) elkülönítése a terminológia tekintetében is, hiszen funkciójuk eltérő lehet a dörzstálaktól. A publikálók meghatározása ellenére sem tarthatjuk egyértelműen *mortarium*nak pl. a Szabadka, Verusics szarmata temetőjének 52. és 71. objektumszámú sírjaiból származó darabokat. Leírásuk nem említ kavicsozást a belső felületen, peremkialakításukban pedig inkább a vízszintesen kihajló peremű tálakhoz hasonlítanak.[1014] Igazán kérdéses lehet azonban a bordányi sírból származó „dörzstál" megítélése. Bár a példány a belső perem kiöntős kialakításában valóban idézi a dörzstálakat, a belső felületen kavicsozás nem található.[1015] Az edény a sírba a kerámiamellékletek megszokott funkciójában kerülhetett (ételmellékletet tartalmazva), hiszen belsejében elkorhadt szerves anyagot figyeltek meg a feltárás során.[1016] A fentieknek megfelelően (a bordányi esetet leszámítva) nem igazolható a dörzstálak alkalmazása a temetkezési rítusban.

A dörzstálak eredeti funkció szerinti használatát bizonyíthatják a több esetben megfigyelhető erőteljes kopásnyomok,[1017] hiszen a belső felület kavicságya gyakran a falsíkig visszakopott, ám az ólommáz nem sérült [29. kép].[1018] Bár a kevés ilyen szempontból vizsgálható üllői bevonatos, félgömbös alapformájú tál (IIIE. anyagcsoport) esetében is az edények alsó kétharmadának intenzív használata feltételezhető,[1019] a kavicsozás

[1013] OTTOMÁNYI 2011, 265–266.
[1014] SZEKERES–SZEKERES 1996, 9–10, VII. tábla 8, IX. tábla 13. Utóbbi tétel a táblán hibásan IX. tábla 12-ként szerepel.
[1015] VÁRI 2011, 98, 4. kép.
[1016] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1995, 13.
[1017] Mladoniczki R. felhívja a figyelmet, hogy bár félreérthető módon az antik irodalom is gyakran *pila*-ként (nagyméretű, fából készült mozsarak, amelyeket gabona és fűszerek őrlésére használtak) hivatkozik a dörzstálakra, utóbbiak funkciója nem fedi a napjainkban használt mozsár fogalmat (a *mortaria* funkcionalitásának kérdéséről lásd bővebben jelen dolgozat 2.10.3.1. fejezetét) (MLADONICZKI 2007, 197–198). Ennek ellenére a dörzstálakkal történő munka során használhattak fa „mozsártörőket", amelyekhez a belső felületeken megfigyelhető kopásnyomokat rendelhetjük (VARGA 2010, 169). Életszerűtlen, hogy a szarmaták a római írott forrásanyag által említett, jellemzően dörzstálakban készített ételek bonyolultabb receptjeit (pl. *moretaria, moretum*) ismerhették (összefoglalóan lásd KÖLCZE 2022a, 79–80). Feltételesen említenünk kell azonban Cato búzakása készítésére vonatkozó passzusát, amelyben a gabona megtöréséhez *mortarium*ot ajánlja („*Graneam triticeam sic facito: selibram triciti puri in mortarium purum indat, lauet benecorticemque deterat bene eluatque bene;* …" (CATO XCV.85). Habár a szarmaták alighanem fogyaszthattak ilyen jellegű ételeket (MOLNÁR 2015, 121–122), a dörzstálak ilyen jellegű felhasználása (értsd mozsár) alighanem nagyrészt a kőből készült példányokra vonatkozhatott (KÖLCZE 2022a a téma tárgyalása során nem tesz különbséget *mortarium*ok között alapanyag alapján).
[1018] A jelenséget említi OLGYAY 2017, Kat. 7; OLGYAY–SZEBENYI 2018, 35.
[1019] A félgömbös tálak esetében hasonló használati módot sugallhat a belső felület kopásának mintázata: a perem éléről nagyrészt hiányzik a bevonat (ezek a kopásnyomok származhatnak másodlagos hatásból is!), majd a magasság felső harmadában egy jól lehatárolható sávban megmaradt a bevonat, míg az alsó kétharmadban (kissé az anyagba mélyedően) lekopott. Lásd pl. Kat. 1238 [128. tábla 1b], Kat. 1386 [150. tábla 1b], Kat. 1420 [151.

megkopásához alighanem szándékosan nagyobb energiabefektetésű, célirányos munkavégzésre volt szükség. Kölcze B. kérdéseket vet fel továbbá az ólommázas gömbtestű edények funkciója tekintetében is. Az edény kisebb mérete és kiképzése alapján is az ivóedényekhez állhat legközelebb, amelyeket egykorú, ólommázas változatban akár a szarmata Barbaricumból is hivatkozhatunk (pl. egy- és kétfülű bögrék).[1020]

A tárgyalt lelőhelyen rendkívül magas a másodlagosan égett felületű edénytöredékek mennyisége: a 2971 tételt számláló teljes római eredetű kerámiaanyagban összesen 572 tételen lehetett koromnyomokat megfigyelni (19,2%). Ezek azonban nagyrészt bizonyíthatóan nem használatból származhatnak, hiszen 393 tétel esetében (a koromnyomosak 68,7%-a) a másodlagos égés nyoma ráhúzódott a törésfelületre is (2:1 az arányuk a törésfelületen nem kormos tételekhez viszonyítva). A jelenség bizonyítja, hogy az égés az adott edény eredeti funkciójából kiszorulása után történt, így a szarmata településen sem használhatták főzőedényként az asztali-/tálalóedényként megvásárolt kerámiatárgyakat (erre finom anyaguknál fogva is alkalmatlanok lettek volna). A kormos felületek magas arányát minden bizonnyal a településen lezajló ipari tevékenység melléktermékeihez vagy a gyakori tereprendezést indokló leégett épületekhez köthetjük.

A római kerámia a másodlagos alkalmazás tekintetében sem különbözött a helyi kerámiaanyagtól. Az orsókarikának/"zsetonnak" átalakított töredékeket megtaláljuk mind a terra sigillata [20. tábla 11a–c],[1021] mind az ólommázas edények[1022] vagy az amphorák között [53. tábla 9–12] is. A korszak kutatásában szinte toposzként jelentkező fogalom, hogy az edények javítása azok magasabb értékének jele.[1023] Ennek ellentmond, hogy az antik javításra utaló másodlagos furatok (ritkábban ólomkapocs-maradványok)[1024] a szarmata keramika igen széles spektrumán jelentkeznek, amelyek között megtalálhatók a házi kerámia különböző típusai is.[1025] Mindez az „érték" fogalmának eredendően szubjektív lényegére mutat rá, amely

---

tábla 1b]. A jelenség a nagyobb tálakat funkcionálisan is összeköthetí (pl. hasonló állagú élelmet fogyaszthattak belőlük).

[1020] A teljesség igénye nélkül lásd a jól azonosítható edényeket Bácsföldvár (PÁRDUCZ 1944, 23, LVI. tábla 13) és Csongrád, Vendelhalom (VÁRI 2011, 98, Kat. 7, 5. kép) lelőhelyekről.

[1021] Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyről is ismerünk terra sigillata talpgyűrűjének csiszolt és átfúrt töredékét, amelyet ilyen funkcióban használtak fel újra (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 68).

[1022] Példáját lásd Ecser 7. lelőhelyről (OLGYAY–SZEBENYI 2018, 30, Kat. 73).

[1023] A terra sigillaták kapcsán a Rajna-vidéken a javítás szokása az 1. századot követően nem fogható meg tovább, míg Pannoniában még megfigyelhető a 2. század második felében is. Gabler D. ezt a vámokkal terhelt, magasabb árszabású importtal magyarázza (GABLER 2006, 108).

[1024] A kapcsozás eltérő technikáját mutatja a Kiskunhalas, Tesco lelőhelyről származó provinciális eredetű félgömbös tál töredéke, amelynek furatában még megmaradt az összeerősítést szolgáló „bronzdrót" töredéke (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96).

[1025] Lásd pl. Újhartyán lelőhelyről kézzel formált fazék másodlagos furattal (VADAY–SZEKERES 2001, 258, 35. kép 9). Üllő 5–9. lelőhelyen megfigyelhetők javítás nyomai a helyi szemcsés soványítású, gyorskorongolt edénytípusokon is (SZEBENYI 2013, 12).

a régészeti kerámia kontextusában inkább az edények beszerzéséhez/pótlásához szükséges energiabefektetésre vonatkoztatható, mintsem a tárgy egzakt módon meghatározott ellenértékére (értsd csupán a vételárára). A kerámia antik javításának kérdésköre térben és időben is nehezen megfogható: gyakorlata általános birodalomszerte, míg előzményei egészen a görög geometrikus időkig vezethetők vissza.[1026]

Üllő 5–9. lelőhelyen a római kerámia csoportján belül igen alacsony az antik javításra utaló nyomok megjelenésének aránya, mindössze 3,6% (108 tétel, a terra sigillaták nélkül).[1027] Utóbbi érték közel megegyezik a terra sigillatáknál mérhető 4,2%-kal (a részletekhez lásd a 2.2.2. fejezetet), amely érdemi különbséget nem mutat a provinciális áru – birodalmi áru összevetésében nyilvánvalóan drágábbnak tartott termékcsoport javára. A terra sigillaták esetében gyakoribb hengeres furatok a többi római eredetű edénytípuson rendkívül ritkák (az összes furat 3,7%-a), ami igazolhatja a korábbi feltételezést: a furat technológiai kialakítását befolyásolhatta a javítandó edény égetésének minősége (értsd keménysége). A másodlagos furatokat kúpos szerszámmal készíthették, amellyel ritkábban csak az egyik felület felől (9,2%),[1028] gyakrabban egymással szemben, mindkét oldal felől (86,1%, 93 tétel) alakították ki azokat [347–350. tábla].[1029] A technikák alkalmazása nem mutat következetességet, a Kat. 1043 tételen (IIIE/III.1a1. típus) ugyanazon töredéken figyelhető meg mindkét típus [95. tábla 1a–d]. A kétoldali kúpos furatok között ritkább a szimmetrikus kialakítás (a furattípus 17,2%-a), míg a furatpár közül általánosan a külső felület felé eső a domináns (51,6%, a belülről dominánsak aránya 31,2%). Mindez talán azt mutatja, hogy gyakrabban nagyobb edényrészleteket „kapcsoztak" össze, amelyeknél a külső felülethez könnyebb lehetett hozzáférni. Az alkalmazott technológia hiányosságára mutatnak rá a gyakran nem egytengelyű szemközti furatok, illetve a kevés félbehagyott/rontott furat (az összes eset 1,8%-a, pl. Kat. 1846 és Kat. 1945) [210. tábla 17]. A másodlagos furatok technológiai jellemzőiből érdemi következtetést nem vonhatunk le: kialakításuk mindennapi eszközökkel is

[1026] GABLER 2006, 108, 181. A görög kerámia esetében a kivitelezés módja nem különbözött lényegesen a vizsgált római kori kerámiaedényeken megfigyeltektől: a javítást végző mester kézi fúróval (esetleg íjas eszterga módjára meghajtott eszközzel) alakíthatta ki a furatokat a törésfelületek mentén, majd ólom- vagy bronzkapoccsal erősítette össze a töredékeket. A furatokon átvezetett huzal mellett az ólomkapcsot közvetlenül öntéssel is kiképezhették (CLARK–ELSTON–HART 2002, 140, Fig. 132).

[1027] Az esetszámok becslése során talán kérdéseket vethet fel egy az antik görög kerámia esetében megfigyelhető jelenség. A komplex festett ornamentika lehetőséget biztosít a javított edénytől idegen töredékek azonosítására („*alien/foreign fragments*"), amelyeket a sérült tárgyon keletkezett hiátusok pótlására illesztettek be (CLARK–ELSTON–HART 2002, 65, 140, Fig. 58). Ennek elméleti lehetőségét a vizsgált leletanyagban sem szabad kizárnunk, bár valószínűsége kisebb lehet az importált edénytípusok esetében.

[1028] Az összes másodlagosan javított tétel közül mindössze 10 tétel sorolható ide jól bizonyíthatóan. Egyetlen kivételével a furat kialakítása a külső felület felől történt.

[1029] A témában revideálnunk kell jelen sorok szerzőjének korábbi megállapításait: bár a leírt jelenség valóban a furatok idealizált képét mutatja, a kivitelezés több esetben is eltér ettől. Szintén csak esetleges a tanulmányban említett 60º-os csúcsszögű szerszám alkalmazása is (SZEBENYI 2013, 12).

elképzelhető (pl. vasár), míg a töredékek összefogására az ólom- vagy bronzkapcson túl a szerves anyag is alkalmazható.[1030] Kérdéses továbbá, hogy az edények ilyen jellegű javítása milyen mértékben módosította azok funkcionális felhasználásának kereteit. A folyadékok tárolására szolgáló edények esetében a fenék közelében elhelyezett javításnyomok alighanem szivárgásokhoz vezethettek (pl. Kat. 2064) [242. tábla 1–2.] ,[1031] míg a Kat. 2859 [271. tábla 5a–b.] javítása csupán a fül letörése után volt lehetséges.

2.11.2. Megjegyzések a kronológiához

Annak ellenére, hogy Üllő 5–9. lelőhelyen a római kerámiaanyag a nyilvánvalóan kiugró mennyisége (2971 tétel) és az edénytípusok variációjának széles spektruma alapján is alkalmas lehetne a barbaricumi kronológiai kutatások finomítására, a kérdés vizsgálatát számos, az import kerámia jellegéből, illetve a szarmata megtelepedés dinamikájából adódó bizonytalanság nehezíti.

Az alföldi kutatásban már az 1990-es évek folyamán felmerült (elsősorban a terra sigillaták vizsgálata kapcsán), hogy a szarmata Barbaricumba került római leletek keltező értéke bizonytalan lehet. Gyoma 133. lelőhely kiemelkedően nagy terra sigillata kerámiaanyagának (110 db) kiértékelése során Vaday A. megjegyzi, hogy a római kerámia által biztosított keretek jóval szélesebbek, mint amit a barbár eredetű leletanyag által kínált belső kronológiai beosztás sejtetni enged.[1032] Gyakori megállapításként jelentkezik továbbá, hogy a barbárföldi leletek kapcsán számolni kell a kettős/hármas datálás lehetőségével is, miszerint az adott tárgyak gyártásának – barbaricumi használatának – majd földbekerülésének időpontja között eltelt időszak miatt eltérhet az import áru datálása a provinciális párhuzamok keltezésétől. Igaz lehet ez mind a kereskedelemből, mind a zsákmányból származó leletek esetében.[1033] A feltételezett használati idő részben az alapanyag függvénye is lehet: a

[1030] Érdemi következtetést csupán a javított római kerámia és a javított barbár kerámia arányainak összehasonlítása után vonhatnánk le, ám erre vonatkozóan elég adat nem áll rendelkezésünkre. A másodlagosan átfúrt terra sigillaták és a hasonlóan megmunkált további római edénytípusok közeli arányszámai elméleti szinten bizonyítják, hogy a javítás jelensége nem kapcsolható a Római Birodalom területén feltételezett árkülönbségekhez.

[1031] Az antik görög kerámia kutatásában éppen az ilyen esetek miatt merült fel az elméleti lehetősége annak, hogy a javítás során ragasztó- és szigetelőanyagként a törésvonalakat gyantával (pl. fenyőszurokkal) kezelték (CLARK–ELSTON–HART 2002, 140).

[1032] GABLER–VADAY 1992, 106–117; VADAY 1996b, 134–136; VADAY–SZEKERES 2001, 238. Meg kell jegyezni azonban, hogy ezt valószínűleg a terra sigillaták teljes spektrumának mechanikus összevetésével kapott 138–260 közötti (122 éves) időintervallumra értheti Vaday A., amelyet a közép-galliai és a pfaffenhofeni áru együttes jelenléte nyilvánvalóan irreálisan szélesre nyújt ki. A leletanyag összefüggéseinek alaposabb vizsgálata azonban esetükben is rövidebb, 175–215 közötti (40 évet lefedő!) datálást enged meg.

[1033] ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 78; VADAY 2016, 763.

bronztárgyak a mindennapi használat ellenére is tovább őrizhették meg funkciójukat,[1034] mint a gyorsabban kopásnak induló és sérülékenyebb kerámiatárgyak. [1035] Hasonlóan befolyásolhatja a használati időt, hogy milyen erőbefektetés lehetett szükséges az elhasználódott kerámiatárgyak pótlásához, amit a kronológiai és a földrajzi tényezők együttese befolyásolhatott.[1036] A fentiekben említett körülményeknek megfelelően a tárgyak provinciális gyártási időpontja minden esetben csak *terminus post quem* adatként értelmezhető, valós kronológiai helyzetüket a barbaricumi kontextusuk határozza meg. A kettős/hármas datálás jelenségét még a néprajzi adatgyűjtések is igazolhatják: az ünnepi tálaló- és evőedények esetében, a rajtuk szereplő évszámok alapján, 80–90 éven keresztül használatban maradó példányok is ismertek.[1037]

A vizsgált lelőhelyen további problémát okoz a rendkívül bonyolult statigráfiai helyzet, amit az egymást területileg részben fedő megtelepedési fázisok, illetve az ezek közötti szükségszerű tereprendezések idéznek elő. [1038] A település finomabb kronológiai fázisai közötti gyakori tereprendezés Üllő 5. esetében egyértelműen bizonyítható: a MOL Tiszaújváros–Százhalombatta gázvezeték megelőző feltárása során a lelőhely D-i részén a késő császárkori telepen belül is elkülöníthető volt legalább 3 különböző planírozási rétegre

[1034] Legújabban a provinciális, fejlapos térdfibulákkal kapcsolatban Pillér P. feltételezte azok 3. század közepe utáni használatát is (PILLÉR 2023b, 55). Ugyan ez valóban logikus elképzelés, azonban bizonyítására a szerző által hozott példák (amelyek megengedik a 3. századi datálást is, vö. PILLÉR 2023b, 3. táblázat!) még nem egyértelműen meggyőzők. A korai szarmata temetkezések fibulái kapcsán V. Bârcă hívja fel a figyelmet, hogy idegen (pl. barbár) közegben a tárgyak használati ideje meghaladhatta azok római divatjának időszakát is (BÂRCĂ 2005, 143).

[1035] SÓSKUTI 2005, 247, 11. lábjegyzet. Vaday A. a jelenség bizonyítékát látja az Endrőd, Szujókereszt lelőhely 88. és 108. sírjaiból származó vékony falú poharakban, hiszen a típusukban teljesen megegyező edények közül a 108. sírból származó lényegesen kopottabb felületű. A sírok közötti kronológiai különbség (88. sír: feltehetően a 2. század első fele; 108. sír: a 2. század második fele – 3. század eleje) utóbbi esetében a hosszabb használati időt mutathatja (VADAY–SZŐKE 1983,118, 27. kép; VADAY 2016, 763).

[1036] Ez a bizonytalansági faktor nem teszi célszerűvé egy standardizált hosszúságú időszak feltételezését. A jelenség talán megfogható a korábban tárgyalt üllői terra sigillata leletanyagban is: míg az észak-itáliai tálka (Kat. 1) töredéke gyártási idejénél legkorábban 2 generációval (30 éves ciklusokkal számolva) később kerülhetett földbe a 2. század második felében induló településen, addig az Inn-menti műhelyekből folyamatosan érkező díszedények már nem jellemzőek a 3. század második felének kontextusaira (így nagyrészt 1 generációnyi használati idő feltételezhető csupán). Ennek megfelelően ugyanazon lelőhelyen (értsd egyező területi csoporton belül) a szarmata–római kapcsolatok jellegének változásával, az import hozzáférhetőségének viszonylatában, módosul a használat feltételezhető időtartama is.

[1037] Természetesen ez nem folyamatos használat mellett értendő: a 20–30 éves evőtányér/levesestál ritkaság a paraszti gyakorlatban. Még a 20. század közepén is általános jelenség volt, hogy a háztartások kerámia konyhafelszerelésében több nemzedék darabjai is együtt vannak (FÉL–HOFER 1997, 258–259).

[1038] A probléma megfogalmazásával lásd (többek között Üllő 5. lelőhely kapcsán!) a Rosta–Lichtenstein szerzőpáros megállapítását: „E lelőhelyekkel általában az a gond adódik, hogy olyan szarmata települések feltárása történik, melyek évszázadokon keresztül voltak lakottak. ... a településcentrum idővel horizontálisan elhúzódik, a településszerkezeti egységek egymásra rétegződnek, rengeteg, gyakran kibogozhatatlan szuperpozíciót adva. A nagyberuházások esetében alkalmazott feltárási módszer ... nem alkalmas egy adott lelőhely pontos belső kronológiájának felvázolására, a finomabb periodizációra, a település különböző részeinek elválasztására" (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 92).

ráépülő megtelepedési fázis.[1039] Bár a korábbi szarmata település a római import révén (értsd főként a terra sigillaták) jól körülrajzolható, a késői fazekascentrum objektumai ennek területére is egyértelműen ráhúzódtak, bolygatták annak korábbi objektumait.[1040] A római eredetű leletanyagot tartalmazó szuperpozíciós helyzetek áttekintése (részleteiben lásd a 4B függelékben!) [50–60. ábra] több esetben is feltételezik a töredékek másodlagos (vertikális irányú) mozgását az egymást vágó objektumok között: az edénykapcsolatok a 7740.–7749. objektumok [53. ábra], illetve az 5486.–5489. objektumok [59. ábra] összefüggéseiben mutatják ugyanazon edények töredékeinek előfordulását közvetlen szuperpozíciós viszonyban lévő jelenségek között! A jól datálható kontextusok közül a leletanyag ilyen jellegű keveredését bizonyítja a 7723. objektumszámú temetkezés is, amelynek késői edénymelléklete (szemcsés anyagú, gyorskorongolt korsó a lábvégeknél, *in situ* helyzetben) mellett a sírföldben, a párhuzamok alapján biztosan korábbi bevonatos termék is jelentkezik (pl. IIIB/I.1a. típusú barbotindíszes kerámia).[1041] A sírgödör vágott több korábbi régészeti jelenséget (7722., 7724. objektumok), amelyeknek betöltéséből jellemzően bevonatos római áru származik (IIIE. és IIIH. főcsoportok).[1042] Ehhez hasonlóan az egymást elvágó telepobjektumok is hozhatnak felszínre korábbi edénytípusokat, amelyek az adott megtelepedési fázis járószintjén kerülnek új kontextusukba. Hasonlóan a felszíni leletsűrűsödésekhez (pl. épületek omladékrétegei) ezeket is tovább mozgathatják a planírozási rétegek, amik ekkor már az új megtelepedéssel egykorú kerámiaanyaggal keveredve tölthetik vissza ezeket egy esetlegesen harmadik kronológiai fázis még nyitott objektumaiba.

Számos esetben felmerülhet annak lehetősége is, hogy az adott településrészlet felhagyása után az ahhoz kapcsolódó objektumok még hosszú időn keresztül nyitva állhattak

[1039] KULCSÁR–MÉRAI 2007, 307. Feltűnően magas a fekete csíkok/kormos rétegek száma a római leletanyag kapcsán kiemelt objektumok betöltésében (lásd a 4A függeléket!). Erre talán több magyarázatot is adhatunk (nem feltétlenül egymást kizáróan): köthetjük őket planírozásokhoz, illetve lehet a késői fazekastelep kemencéinek (a termelés mértékének megfelelően nagyobb tömegű) égésterméke. Mindkét eset gyakori tereprendezéseket feltételez.

[1040] A fazekaskemencék elhelyezkedéséhez lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, Fig. 3.

[1041] A sír adatai az EMIR Szarmata Adatbázisából származnak: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1101 (letöltés ideje: 2023.09.26., 18:42). Kulcsár Valéria ásatásvezetőként személyes beszélgetésünk során finomította az adatbázis megállapításait: a sír már a hun kori temetkezések csoportjához tartozhatott, míg a hivatkozott szemcsés anyagú edény csak feltételesen sorolható az üllői fazekastelep termékei közé (feltételesen lehet akár római import is). Szíves szóbeli közlését ezúton is köszönöm!

[1042] A temetkezéseket a tárgyalt jelenség magyarázataként azonban csak korlátozottan használhatjuk fel, hiszen ezek esetében a felszínre hozott korábbi edénytöredékek rövid időtávon belül, lokalizáltan (értsd nem részleteiben az újabb járószintről szétterítve) kerülnek vissza a sírbetöltésbe. Kérdéses, hogy ezekből a kevert betöltésekből az általánosan nagyarányú rablás során kerülhet-e a még későbbi megtelepedési horizontjának járószintjére korábbi kerámia.

vagy újra felhasználhatták őket.[1043] Üllő 5. lelőhely területén a 2004-es feltárások során dokumentáltak egy edényégető kemencét, amelynek munkagödre korábban kútként funkcionált, majd egy részleges feltöltés után új funkciójában kapcsolódhatott be újra a fazekascentrum életébe.[1044] A korábban említett 793. objektumszámú hun kori, nyúzott lovas temetkezést a korábbi szarmata településhez tartozó 790. jelzetű gödörbe akkor áshatták bele, mikor az csupán még félig/kétharmad részben töltődött fel. A váz medencecsontjának vonalában meghagyott metszetfal alapján a sírgödör betemetése után a megbolygatott gödör felső része még üres maradhatott, csak később töltődött fel a sírföldtől eltérő humuszos talajjal.[1045] A jelenleg vizsgált kerámiaanyag alapján ugyanezt a jelenséget bizonyíthatják a nagy kiterjedésű, 6042. objektumszámú árok leletei is [60. ábra]: a komplex statigráfiai rendszerben az ólommázas edények töredékei (IX. anyagcsoport) nyilvánvalóan utólag kerülhettek az árokrendszerbe (a Harris-mátrixban alatta és felette is rheinzaberni/westerndorfi terra sigillatákkal keltezett objektumokkal). A járószinteken is nagy mennyiségű kerámiaanyagot lehetett azonosítani: pl. a 7849. edényégető kemence környezetében megfogható járószint a műhelyhulladékból származó kerámiatöredékekkel volt felszórva.[1046] A gyorskorongolt, szemcsés anyagú kerámia jelenléte a lelőhely objektumaiban rendkívül magas arányú, a régészeti jelenségek közül 7200 tartalmazott korhatározásra alkalmas leletanyagot, ebből 5600 esetében lehetett megfigyelni az edénytípus jelenlétét (a datálható objektumok 77,8%-a!). A terra sigillatákkal körülírható D-i települési egységben az „üllői típusú fazekak" mennyisége alacsonyabb. A jelen dolgozatban bemutatott kerámiaanyag alapján is egyet kell értenünk a Kulcsár–Mérai szerzőpáros által tett megállapítással, amely szerint a korábbi település még nyitott objektumaiba sokszor másodlagos úton kerülhettek a jellegzetesen késői házi kerámia töredékei.[1047]

A tárgyalt településhez hasonló jelenségre utalhatnak Makó, Igási járandó (M43 33.) lelőhely objektumai. A településrészlet objektumainak kétharmadából származott

[1043] A római leletanyaghoz kapcsolódó objektumleírásokban (lásd a 4A függelékben) ezt egyértelműen mutatják a gyakorta megfigyelt íves („beiszapolódott") betöltési rétegek. Mindezek természetes úton, hosszú időn keresztül tartó feltöltést feltételezhetnek.

[1044] KULCSÁR–NAGY 2005, 298.

[1045] KULCSÁR 2018, 381. A jelenség a dolgozat témája tekintetében csak közvetve lehet érdekes, hiszen a hun kori sírok beásása már a település (legalábbis részleges) felhagyása után történhetett. A temetkezés gyorskorongolt, szemcsés anyagú korsója nem sorolható a fazekasközpont termékei közé, nem bizonyítja a műhelykör működését a temetés időpontjában (KULCSÁR 2018, 388–389).

[1046] NAGY 2006, 329. A feltárók megfigyelése alapján a műhelyhulladékot nem minden esetben deponálták azonnal a közeli, még nyitva álló objektumokba (pl. korábbi agyagnyerőhelyek), a legtöbb alkalommal az edényégető kemence körzetében a felszínen halmozódtak fel, majd a kemence használati ideje után a hulladékkal töltötték fel annak gödrét (KULCSÁR–MÉRAI 2011, 64–65).

[1047] „*The occurence of any gritty pottery in the area is due to the presence of three pottery kilns, the waste of which was introduced into the nearby features that were still open at that time*" (KULCSÁR–MÉRAI 2011, 62).

paticstörmelék, ezek közül 3 gödör tartalmazta a teljes ilyen jellegű leletanyag 79,6%-át.[1048] A publikáló kiemeli, hogy kizárólag a gödrökben lehetett azonosítani ezeket az omladékrétegeket, továbbá a részben áglenyomatos töredékek nem egyenletes hő hatására több esetben is átégtek. Mindezekből következtet az épületek megsemmisülésére a 3. század második felében, amit egy tereprendezés követett.[1049] Nagyút, Göböly-járás II. lelőhelyen is megfigyelhető volt a planírozási rétegek által a későbbi leletanyag keveredése: a 11. objektumban a korábbi leletanyag közé keveredhetett be a település egyetlen pfaffenhofeni manufaktúrából származó töredéke (csupán a másodlagos helyzetű töredékek felületén lehetett utólagos égésnyomokat azonosítani!).[1050] Hasonló jelenséget nem csak a szarmata lelőhelyek kapcsán említenek a korszak kutatói: a balácai terra sigillaták elemzése kapcsán a Gabler–Palágyi szerzőpáros fejti ki kétségét a kerámiaanyag keltező értéke kapcsán, hiszen a késő római planírozások során a feltöltéshez használt földdel együtt leletanyag is kerülhetett másodlagos helyzetbe.[1051] Zalalövőn Varga G. a leletanyag sajátosságaként említi meg a planírozási rétegeket, amelyek meggátolják a leletanyag finomabb kronológiai elválasztását.[1052]

A fentiekben leírtak nagy méretékben lehatárolják az Üllőn megfigyelt edénytípusok korhatározásának lehetőségeit. A leletanyag ilyen jellegű keveredése a relatív kronológia kialakításának lehetőségét csak a közel egységes, nagyobb szériában rendelkezésre álló edénytípusok esetében hagyja meg, amelyek következetesen jelentkeznek a szuperpozícióban megfigyelhető objektumok leletanyagain belül: ilyenként a vizsgált kerámiaanyagban egyedül a bevonatos, félgömbös alapformára visszavezethető tálakat (IIIE. főcsoport, 1337 tétel) nevezhetjük meg.[1053] A 65 ide sorolható típus/altípus közül 33 vonható be a vizsgálatba (előzetesen kizárva az elemzés köréből a formailag meghatározhatatlan töredékeket: IIIE/IX. típus), amelyek egymással szuperpozícióban elhelyezkedő objektumokból kerültek elő, így kronológiai viszonyuk egy pusztán elméleti modell keretein belül vizsgálhatóvá válik.

[1048] A paticstörmelék rendkívüli mennyiségét csak a selejtezés előtti, az általuk (az ásatás során kiterített) egy rétegben lefedett területek nagyságával lehet érzékeltetni, amely a nagyobb leletegyüttes esetében eléri a 7,6 m^2-t (SZTANKOVÁNSZKI 2018, 106).

[1049] Az Üllőn megfigyeltekhez képest azonban eltérés, hogy a biztosan omladékréteget tartalmazó objektumokban csak egyetlen esetben említ a publikáló vékony koromréteget (8. objektum) (SZTANKOVÁNSZKI 2018, 106–107, 110, 3. kép).

[1050] HORVÁTH 2009, 111.

[1051] További carnuntumi és sallai példákkal lásd GABLER–PALÁGYI 1989, 109.

[1052] VARGA 2007, 153.

[1053] Vizsgálatra alkalmas lenne továbbá a terra sigillaták csoportja is (I. anyagcsoport, 737 tétel). Az edénytípus jól meghatározott kronológiai keretei azonban nem indokolják egy újabb relatív időrend felállítását. A feltételezett eredmény csupán a fentebbi érvelés útján már meggyőzően bizonyított jelenséget erősíthetné meg, miszerint az üllői kerámiaanyag másodlagos hatások következtében nem feltétlenül a nagyobb területen igazolt tendenciákat mutatja.

11			IV.1a.				
10	II.2. II.5.			V.1		VII.1a2.	VIII.1a.
9		III.4.					VIII.3c2.
8						VII.2a1.	VIII.2c.
7				V.3b1.	VI.1a1. VI.2b. VI.3b.		VIII.3a.
6						VII.2b2.	
5				V.2b. V.3a2.	VI.3a1.	VII.1a1.	
4		III.3a.					
3					VI.2a.	VII.2b1.	
2	II.4b2	III.2b. III.3b.	IV.1b	V.2a. V.3a1.	VI.1b. VI.4a.		
1		III.1b					VIII.2b

30. kép: Az IIIE. anyagcsoport belső relatív kronológiája az objektumok szuperpozíciós helyzetei alapján. A peremtípusok rövidítéseinek feloldásait lásd a 3. függelék vonatkozó részében (10–24. ábra).

Az altípusok összehasonlított statigráfiai helyzetei alapján 11 elkülönülő fázis állapítható meg, amelyek közül elméleti szinten az 1. a legkorábbi (az ezeket tartalmazó objektumok nem vágtak a IIIE. anyagcsoportot tartalmazó jelenségeket), míg a 11. a legkésőbbi (az ezeket tartalmazó objektumokat nem vágja a IIIE. anyagcsoportot tartalmazó jelenség).[1054] Azokban az esetekben, ahol azonos típusú töredékek voltak szuperpozíciós helyzetben,[1055] mindenkor a legkorábbi darabokat vettem csak számításba (értsd a bizonyítható esetek alapján ez keveredhetett bele a későbbi objektumok betöltésébe), így a lehető legalsó szintre illesztettem be őket. Ilyenek a IIIE/VII.2b1. és a IIIE/VII.2b2. típusok,

[1054] Értelemszerűen az egyetlen figyelembe vehető üllői leletanyag alapján meghatározható fázisok esetlegességét szem előtt kell tartanunk. A 30. képen ábrázolt relatív kronológiai rendszer ellenőrzése során az alapvető szempont egyszerre mindig csupán két egymással szuperpozícióban elhelyezkedő objektum anyagának összehasonlítása lehetett (utóbbiakhoz lásd a 4B függeléket) [50–60. ábra]. A rendszer teljes egésze így minden esetben csupán két-két objektum kapcsolatának helyességén alapul! A módszertan alkalmazásával kialakított rendszerben szerepelhetnek azonban olyan párhuzamosan a településre érkező típusok is, amelyek a vizsgált leletanyagban a fenti objektumpárok alapján nem rajzolódnak ki egyértelműen.

[1055] Lásd például a 6593. és a 6593/b. objektumok esetében a IIIE/VI.4a. típusú töredékek, vagy a 8046/8073. és a 8056. objektumok esetében a IIIE/VII.2b2. típusokat.

amelyek az utóbbi rendszerben a leggyakoribb típusokként több szinten is jelentkeztek.[1056] A gyakran igen hosszú életű edényformák miatt a pusztán formai alapon történő datálás nem hozhat pontos eredményt.[1057] Munkahipotézisként megfigyelhetünk azonban egy tendenciát, amely a peremforma alapján jelezhet egy relatív időrendet az anyagcsoporton belül [30. kép]. Mindezt részben igazolhatják a megfigyelt régészeti kontextusok is, hiszen a településrészlet legkésőbbiként (4. század) meghatározott területi egységén (Üllő 9. lelőhely) csupán egy IIIE/VIII.1a. típusú félgömbös tál (Kat. 1483) került elő egyedüli azonosítható formaként. A jelenlegi ismeretek alapján is egyértelmű azonban, hogy a leletanyagot nem jól meghatározható, egymást váltó formai variációk alkotják, hanem hosszabb átmeneti periódusok, amelyek részben fedhetik egymást. A feltételezett tendenciák ellenére a rendszer fentebb említett bizonytalanságai (pl. egyidejűség meghatározásának problémái) óvatosságra intenek a következtetések levonása során, munkahipotézisnél nagyobb hangsúlyt hiba lenne tulajdonítani neki.

Az üllői római kerámiaanyag kronológiai rendjének meghatározását a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatrendszer periodizációjához kell igazítanunk.[1058] Üllő 5–9. lelőhelyen a legkorábbi (1a) periódushoz a provinciális datálás keretei alapján csupán az észak-itáliai (Kat. 1) és a dél-galliai (Kat. 2–7) terra sigillatákat sorolhatnánk, azonban ezeket a helyi import kerámiaanyag összesített tendenciái egyértelműen kizárják a kereskedelmi áru keretei közül. Megjelenésüket egyének, és nem a közösség viszonylatában kell még szemlélnünk. Ianu(arius) I. szériájának (Rheinzabern, Bernhard-csoport I.a.) átlagon felüli jelenléte aligha jelenti egyértelműen az üllői árubehozatal megindulását a kapcsolatok 1b. periódusában, hiszen az időszakhoz köthető egyéb kerámiaimport nem azonosítható még a településen (pl. márványozott kerámia, pompeji vörös festésű tálak). Valószínűbb, hogy a közép-galliai termékekkel egyetemben, csupán a valós kereskedelmi kapcsolatok kiépülésének (2a) legkorábbi termékcsoportjaival átfedésben érik el a helyi közösséget. A korai rheinzaberni áru (Bernhard-csoport I.a–b.) magas aránya bizonyítja, hogy a település már a markomann–

[1056] Az említett típusok egyben a leggyakoribb formai változatok közül kerülnek ki [21. kép], így a több fázisban jelentkezésük a bonyolult statigráfiájú településen nem feltétlenül köthető hosszabb használati időhöz is.

[1057] Lásd például az üllői behúzott peremű tálak (pl. IIIE/VIII.3c2. típus) közeli formai párhuzamait márványozott festéssel (HORVÁTH 2021, Kat. 61, Kat. 177, 45, 50, 3. tábla 61, 8. tábla 177).

[1058] VADAY 1998, 125–126. A periodizáció pontosításával lásd jelen dolgozat következtetéseinek 6.1. fejezetét, illetve a 31. képet! A főszövegben a későbbiekben említett kronológiai fázisok a következő időhatárokat fedik le (meg kell jegyezni azonban, hogy a változások a régészeti leletanyag alapján inkább átmeneti időszakokban, mintsem éles időhatárokban állapíthatók meg): 1a. periódus: az 1. század utolsó harmadától a 2. század első harmadáig; 1b. periódus: Antoninus Pius uralkodásától a markomann–szarmata háborúkat megelőző évtizedig; 2a. periódus: a markomann–szarmata háborúktól a 3. század közepéig; 2b. periódus: a 3. század harmadik negyedétől a 4. század elejéig; 3. periódus: a 4. század első harmadától a hun befolyásoltság korszakáig (Attila-horizont). Az ezt követő időszakban a kapcsolatok jellege kérdéses, ám a római importáru jelenléte régészeti módszerekkel lényegi változás nélkül kimutatható az 5. század elejéig/első harmadáig.

szarmata háborúk előtt is lakott lehetett (legkorábban a 160-as években), így helyzetéből eredően már korán profitálhatott a meginduló árucseréből. A provinciális párhuzamok által biztosított keretek alapján nem zárhatjuk ki a lehetőségét, hogy a szórványosan jelentkező, nagy heterogenitást mutató bevonatos edénytípusok (pl. a IIIA/I. kihajló peremű tányérformák vagy a IIIG/II. típusú gömbtestű edények/poharak) még ebben a periódusban elérték a települést.

A markomann–szarmata háborúk a régészeti a leletanyagban teljes törést nem mutatnak, ám talán ehhez az eseményhez köthető a Cerialis I–V. szériák alacsony részesedése a Bernhard I.b. csoport egyéb termékcsoportjaihoz viszonyítva. Az egymással párhuzamosan érkező rheinzaberni és westerndorfi terra sigillaták dömpingje Üllőn is elsődlegesen a Severus-korra (193–235) helyezik a kereskedelmi kapcsolatok csúcspontját, időszakos súlypont eltolódásaik a helyi piacok önszabályozó folyamatainak következményei lehetnek. A bemutatott római eredetű kerámiaanyag meghatározó része is a terra sigillatákkal körülírható kontextusokhoz (így a kapcsolatok 2a. periódusához) köthető: így a Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák (II.), a bevonatos kerámia típusváltozatai (III.), a nyers színű edények (V.), illetve a sóderes anyagú házi kerámia (VI.) meghatározó tömege ebben az időszakban érkezhetett. A helyi anyagban csak feltételesen különíthetünk el ezen a tömbön belül egy korábbi (pl. határozottan a IIIA/I., IIIB/I–II., IIIF/I., IIIG/II. típusok, ám feltehetően a IIIE. és IIIH. csoportok bizonyos elemei is) horizontot, míg a sávos festésű kerámia (IV.) általános megítélése ellenére lefedheti a 2a. periódus teljes egészét. A raetiai áru műhelyspektrumának eltolódása a későbbi officinák felé (westerndorfi Helenius-áru, pfaffenhofeni Dicanus-kör) a kapcsolatok zavartalan továbbélését mutatják a csökkenő árukínálat mellett is a 250/260-es években. Mindez inkább provinciális folyamatokat képezhet le, mintsem a helyi kapcsolatrendszerek érdemi lazulását. A trieri fekete bevonatos edény (VII.) hasonlóan már a 2a. periódus kései időszakában érkezhetett a településre. Bár jellegéből adódóan („birodalmi import") is szorosabb kapcsolat fűzheti még ehhez a fázishoz, meg kell jegyeznünk, hogy N. Gudea a porolissumi darabokat 260–270/280 közé datálja.[1059] Az N. Gudea által közölt edények az üllői példányokkal megegyező irányú kapcsolatrendszert mutatnak, így kései (2b. fázishoz kapcsolódó) keltezésük lehetőségét sem zárhatjuk ki teljesen.

A 2b. periódushoz a legproblémásabb a terméktípusok kapcsolása. Feltehetően ehhez a fázishoz sorolható, és egyben a fázis legvégét jelöli ki a „névbélyeges" táltöredék (VIII.), amelynek egyedi jellege sugallhatja az árukínálat átalakulását a 3–4. század fordulójáig / 4.

[1059] GUDEA 1993, 347.

század elejéig tartó időszakban. A korábban domináns bevonatos edények közül erre az időszakra lehet jellemző (bár nem kizárólagosan!) a kónikus testű tálak (IIIC.) gyártása, emellett használatban lehetnek még a félgömbös alapformájú tálak későbbi típusai is (pl. IIIE/VIII.) (feltételesen még behozatalukkal is számolnunk kell). Nem zárható ki továbbá az amphorák (II.) szórványos beszerzése sem. A kereskedelmi kapcsolatok nagyarányú visszaesését jól rajzolja ki az a vákuum, amely életre hívhatja a vörös festésű, szarmata kerámia (X., az anyagcsoportról lásd részleteiben a 2. függelékben!) létrejöttét. Az ólommázas kerámia (IX.) dominanciája alapján egyértelmű a korábbi kapcsolatrendszerek továbbélése a 3. („késő antik") periódusban is. Üllő 5–9. lelőhely késői településére a lelettípus rövid idő alatt (a 4. század középső harmadától a század végéig) kiugró mennyiségben érkezik, ami magas intenzitású árucserét feltételez egészen a település felhagyásáig.

3. A SZARMATA–RÓMAI KAPCSOLATOK TÖRTÉNETI HÁTTERE

3.1. ESEMÉNYTÖRTÉNET[1060]

3.1.1. A szarmata „honfoglalás” körülményei

A legkorábbi szarmata bevándorlás kronológiai és földrajzi keretei egyaránt igen zavarosak. Tacitus leírása[1061] alapján a Claudius császár uralkodása idején lezajlott, Vannius-féle germán belharcokban a szarmaták már tevőlegesen részt vettek, csapataik a kvádok zsoldosaiként szenvedtek vereséget a rómaiaktól (1). Ennek megfelelően (a beköltözés felső időhatáraként) 50-ben már biztosan kell a jazigok jelenlétével számolnunk a Kárpát-medencében,[1062] hiszen hatékonyan nem támogathatták szövetségeseiket korábbi szállásterületükről (pl. a Havasalföldről).[1063] A lehető legkorábbi időpont meghatározása azonban problémásabb: az auktorok megjegyzései és az eseménytörténet összefüggései alapján 10 és 18 között következhetett be.[1064] A kutatásban jelenleg meggyökeresedett álláspont szerint a legkorábbi csoportok elsőként a Duna–Tisza közének É-i területeit vehették birtokba, amit a hatalmi központtól távol eső, a korábbi Augustus által indított megtorló hadjáratban meggyengült dák közösségek nem akadályozhattak meg. Szintén a térségbe erőszakosan benyomuló népesség nyoma lehet a Púchov-kultúra területének településein általánosan megfigyelhető pusztulási réteg, amely az 1. század elejére datálható. Plinius leírása[1065] nyomán a kutatás problematikus kérdése a korai szarmata szállásterület kiterjedése a Dunától É-ra fekvő régióban. A térségbe a szarmaták még Maroboduus alatt, a bizonytalan germán hatalmat kihasználva (talán zsoldosként) nyomulhattak be, majd csak később a Vannius-féle állam stabilizálódásával szorulhattak ki.

Bizonytalanok a jazigok vándorlásának okai is. Korábban Vaday A., majd legutóbb az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros kérdőjelezte meg az írott források és a régészeti leletanyag

[1060] Az eseménytörténet tárgyalása során a zárójelben szerepeltetett számok a fejezet végén található idővonal [31. kép] sorszámozásának (fekete és szürke jelölések) feleltethetők meg.

[1061] „Claudius, bár többször kérték őt is, nem avatkozott fegyverrel a barbárok versengésébe, de biztos menedéket ígért Vanniusnak... Ő maga [ti. Vannius] csak gyalogsággal rendelkezett, lovassága a szarmata iazygokból került ki...” (TACITUS *Annales* XII.29.).

[1062] Seneca a 62–65 között íródott *Naturales Quastiones* című munkájában már a következőképpen fogalmaz (lásd I. Prol. 9.): „... a Duna válassza el a szarmaták és rómaiak területét!” (ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 18).

[1063] KOVÁCS 2022, 26.

[1064] A kutatás nagyvonalakban továbbra is Mócsy A. megállapításait követi a témában, amelyek szerint a szarmata honfoglalás még a *Regnum Vannianum* létrejötte (19 vagy 20) előtt megkezdődhetett. A fokozatosan beszivárgó szarmata csoportok felé a rómaiak figyelme csak a dákok kiszorítása, így a politikai tényezővé válásuk után fordulhatott, ami magyarázná az északkelet-pannoniai határszakasz korai megerősítésének hiányát (MÓCSY 1977, 444–446).

[1065] „A Duna és a hercyniai erdő közötti felsőbb részek egészen a pannoniai Carnuntum tábora és a germánokkal közös határig, a síkság és a laposabb részek a szarmata jazigokhoz tartoznak, ...” (Plinius, *Naturalis Historia* IV.80., ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 21).

(pl. a római import alacsony mennyisége) alapján is a korábbi római kutatásban meggyökeresedett „ütközőállam-elméletet", amely szerint a szarmaták beköltözése a birodalmi politika érdekeit szolgálta volna.[1066] Legutóbb Kovács P. a 69-ben kötött *foedus* kapcsán veti el ennek lehetőségét, hiszen sem korábbi szövetségkötésre, sem a jazigok Róma által elismert uralkodójára sincs bizonyíték (a szarmata vezetők megnevezése még *principes* a szvébek *rex*-ként említett királyai mellett).[1067]

Az 1. század második felében a kapcsolatok talán feszültek lehettek a frissen beköltöző jazigok és az új szállásterületüket határoló provinciák (Pannonia és Moesia) igazgatása között, ám az auktorok csak szórványosan említenek fegyveres konfliktust. A térségben a szarmaták kisebb súlyára mutat, hogy az írott források nem adnak hírt betörésekről még a római polgárháború (pl. „a négy császár éve", 68–69) időszakában sem.[1068] A szarmata csoportok megnyugtatása ekkor még valószínűleg megoldható volt békés módszerekkel: a rómaiak túszként visszatartották a jazigok főembereit, adót fizethettek nekik, illetve Pannoniába telepíthettek barbár csoportokat is. A források hallgatása ellenére Vespasianus átfogó katonai rendezési terve, majd a Domitianus-kori csapatösszevonások közvetett bizonyítékok a kisebb határvillongásokra (a 73-ban Aquincumban állomásozó lovascsapat már biztosan a szarmaták elleni védelmet szolgálta) (2).[1069]

A dákokkal folytatott háborúhoz kapcsolódóan 88-ban kirobbant konfliktusban a szarmaták már a szvébek szövetségeseiként harcoltak. 89-ben a megtorló hadjárat (az *expeditio Marcomannica*) a jazigokat a Duna–Tisza közének É-i részén érte el (3). A szarmaták rövidesen újra konfliktusba kerültek a rómaiakkal, hiszen a 91–92 táján a szvébek által Pannonia ellen indított hadjáratba a jazigok ismét bekapcsolódtak (az első szvéb háborúba).[1070] A konfliktus súlyát mutatja, hogy a 92–93-ban megindult *expeditio Suebica et Sarmatica* / *expeditio in Sarmatas* során megsemmisült egy teljes legio (a Brigetióban

[1066] ISTVÁNOVITS 1998a, 36–38, 1. kép; ISTVÁNOVITS 1998b, 177; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 192, 196–199.
[1067] KOVÁCS 2022, 29.
[1068] Kovács P. felhívja a figyelmet, hogy a korai időszakban (Augustus és Domitianus uralkodása alatt, majd a Traianus-féle dák háborúk során is) mennyire különböző az Alföldre beköltöző jazigok, illetve az Al-Dunánál 67/68 körül Moesiába betörő roxolánok viselkedése (KOVÁCS 2022, 24).
[1069] ISTVÁNOVITS 1998a, 38; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 227. Írott forrásanyaggal bizonyítható, hogy 134-ben Flavius Arrianus, Cappadocia helytartója, az alán betörés visszaverésére a római nehézgyalogságon és a könnyebb felszerelésű auxiliáris gyalogságon kívül könnyűlovas (főként feltehetően lovasíjász) csapattesteket is bevetett. Elsődlegesen a limes mentén állomásozó csapatokra támaszkodott, az É–D irányítású limes utat felhasználva mozgatta őket (FORISEK 2018, 55, az alánok ellen alkalmazott csatarendre lásd FORISEK 2013, 25–29).
[1070] A háború előzményeire vonatkozóan Cassius Dio nyújt fogódzót: „lugius követek érkeztek hozzá, akik a suebekkel háborúztak, és segítséget kértek Domitianustól ... Emiatt megharagudtak a suebek, szövetséget kötöttek a jazigokkal, és felkészültek arra, hogy velük együtt átkeljenek az Istroson." (Cassius Dio, *Exc. UG 44* LXVII.5.2., ford. Nagy I.: KOVÁCS 2022, 77).

állomásozó Legio XXI Rapax) (4).[1071] Bár Domitianusnak a szarmaták feletti győzelme a *triumphus* elmaradása alapján nem lehetett teljes, a kvádok 97-es betörése során már nem említik őket a források.[1072]

3.1.2. A dák háborúk és következményeik

A kapcsolatok kényszerű változását a Decebal vezette Dák Birodalom térnyerése váltotta ki. Decebal 103–104-es hódításai benyomultak a jazigok szállásterületére is,[1073] elvágva így azt az Al-Duna mentén húzódó korridort, amely biztosította a Kárpát-medence és a Pontus-vidék közvetlen összeköttetését. Az al-dunai roxolánoktól, illetve a Pontus-vidék városaitól bekövetkező elszigetelődés nyomán jelentkező nyersanyaghiány és a korábbi kereskedelmi kapcsolatok megszűnése lényegi változást idézhetett elő a helyi szarmata közösségek életvitelében (részben talán ennek következménye lehetett a letelepedett/földművelő életmódra való áttérés). Traianus dákok ellen viselt háborúi megoldást kínálhattak volna a problémára, így a Kárpát-medencei jazigok a rómaiak szövetségeseiként vettek részt a hadmozdulatokban.[1074] A jazig csapatok szolgálatuk fejében zsoldot kaphattak római szövetségeseiktől, amit egyértelműen mutat az alföldi pénzforgalom fellendülése a korszakban.[1075]

A 106 nyarán bekövetkezett római győzelem, majd Dacia provincia megszervezése azonban csak súlyosbította az ellentéteket, hiszen Moesia és Dacia határvédelmének és ellátásának alapvető szempontjai kizárták a szarmaták által visszakövetelt területek

[1071] „Négy hadjáratot vezetett [ti. Domitianus], egyet a szarmaták, egyet a cattusok és kettőt a dákok ellen. A dákok és a cattusok felett kettős diadalmenetet tartott, a szarmaták miatt csak babérkoszorút kapott. Ugyanakkor sok veszteséget is szenvedett ezekben a háborúkban; Sarmatiában egy legiót vezérestül lemészároltak ...” (EUTROPIUS VII.23.) A teljes legio elvesztéséhez lásd még Suetoniust: „... és szükségből egyet a szarmaták ellen, miután egy legiot a parancsnokával együtt levágtak.” (*De vita XII Caesarum* Dom. 6, ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 76). A *triumphus* elmaradását említi Statius vonatkozó forráshelye is: „... s szörnyű harcok után sem a marcomannok, sem a kóbor sauromaták se kerültek imént diadalmenetébe.” (*Silvae* III.3.167., ford. Fehér B.: KOVÁCS 2022, 71–72).

[1072] ISTVÁNOVITS 1998a, 38; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 228–229. Kovács P. véleménye szerint a szarmaták több okból is kimaradhattak a második szvéb háborúból: vagy „kemény vereséget” szenvedhettek, vagy előzőleg el kellett ismerniük szövetséges/vazallus státuszukat (KOVÁCS 2022, 72–73).

[1073] „... sőt a jazigoktól még egy bizonyos területet is elvett [ti. Decebal] (ezt utóbb Traianus sem adta nekik vissza, pedig kérték) ...” (Dio LXVIII.10.3., ford. Nagy I.: KOVÁCS 2022, 90). Kovács P. véleménye szerint ez a terület a Kelet-Bánát, esetleg Olténia lehetett, amelyeket később (részben) Daciába is beolvasztottak.

[1074] A dák háborúk során az Al-Dunánál élő roxolán törzsek a dákok szövetségeseiként harcoltak (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 231). A Kárpát-medencei és az al-dunai szarmata törzsek különböző politikai tömbökhöz sodródása talán rávilágíthat az alföldi jazigok szorult helyzetére: ezek elsődleges célja a K-i kapcsolatokat (így egy biztos hátországot) garantáló korridor helyreállítása lehetett, amelyben a korábbi dák térfoglalás miatt aligha támaszkodhattak volna Decebalra. Ezzel szemben a roxolánok számára mindez nem jelenthetett prioritást.

[1075] ISTVÁNOVITS 1998a, 39; ISTVÁNOVITS – KULCSÁR 2018, 230–232.

átadását.[1076] Válaszlépésként a jazigok már 106-ban fellázadtak,[1077] majd 107–108-ban betörtek a Birodalom területére. Bár a források Alsó-Pannoniát jelölik meg a támadás célpontjaként, a csapatmozgások Dacia Ny-i és É-i határvonalát valószínűsítik inkább. A helyzet a 110-es évekre normalizálódhatott (5), ám csupán rövid békét követően, Traianus halála után, 117-ben indult meg a Kárpát-medencei szarmaták és az al-dunai roxolánok összehangolt támadása Pannonia, Moesia és Dacia ellen. Az újonnan megszervezett tartományt érzékenyen érinthette az alföldi szarmaták támadása: 118/119 körül szükségessé vált a jazig arcvonal (Dacia Superior) kialakítása, a teljes provincia feltételezett haderejének közel fele itt állomásozhatott. A pannoniai katonai táborok (Aquincum, Campona, Vetus Salina, Intercisa) pusztulási rétegei széles határszakaszon jelzik a jazigok betöréseit Pannoniába is. Hadrianus ismert intézkedései alapján (pl. megemelt aranyadó; roxolán betelepítés az Istria D-i részére) a 119-ig elhúzódó konfliktusban a roxolánok jelenthették a legfőbb fenyegetést (6).[1078] Ennek ellenére a Kárpát-medencében a dákok megtörése után a jazigok váltak az elsődleges fenyegetéssé.[1079]

A dák háborúkat követő események következményeként több változás is bekövetkezett a Kárpát-medencei szállásterületen. A szarmata leletek által kijelölt határ ebben az időszakban terjedt át fokozatosan a Tiszától K-re fekvő területekre. A korábban a dákok fennhatósága alá eső területekre minden bizonnyal a római katonai sikerek után Traianus is kiterjesztette hatalmát. Feltehetően ezeket a területeket (a Tiszántúlt, ezzel együtt pedig a Bánság Ny-i területeit) később Hadrianus adhatta át a szarmatáknak kompromisszumként.[1080] Valószínű továbbá, hogy a legelső roxolán csoportok is ekkor érkezhettek az Alföldre. A korábbinál lényegesen erősebben biztosított római határvonalak árnyékában békés időszak következett, amely egyaránt kedvezett a helyi településhálózat fejlődésének, illetve a szarmata–római kapcsolatok és a hozzájuk szükséges infrastruktúra (pl. kereskedelmi utak) kiépítésének.[1081]

[1076] A jazig és a roxolán törzsek határfolyóját Jordanes az Oltként nevezi meg a *Getica*-ban (XII.74.). Kovács P. ez alapján szintén háborús indokként hivatkozik Dacia provincia megalapítására (KOVÁCS 2022, 52).
[1077] KOVÁCS 2022, 93, 96–98.
[1078] Kovács P. éppen az alföldi jazigokat nevezi meg a korszakban nagyobb fenyegetésként, hiszen az al-dunai roxolánok a szerződések megújításával lecsendesíthetők voltak, míg a daciai és a pannoniai események komolyabb erőfeszítéseket igényeltek (pl. Marcius Turbo kinevezése Pannonia Inferior és Dacia közös praefectusának) (KOVÁCS 2022, 124–125).
[1079] ISTVÁNOVITS 1998a, 39; ISTVÁNOVITS 1998b, 177; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 241–244.
[1080] Hadrianus jól ismerte a Fekete-tenger környéki viszonyokat, maga is járhatott a térségben. Emellett a császár katonapolitikájában maga is nagyra tartotta a lovas harcmodort, amit bizonyítanak lovassági reformjai is (mindennek gyakorlati alkalmazását példázhatja az Arrianos által írt *Periplus Ponti Euxini* és *Ektaxis kata alanón*) (FORISEK 2020, 98–100).
[1081] ISTVÁNOVITS 1998a, 40; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 241.

3.1.3. A markomann–szarmata háborúk

A 2. század első felében nagyrészt csak közvetett adatok állnak rendelkezésre az alföldi szarmaták mozgolódásáról. Aquincum egy pusztulási rétege és a vele összhangban elrejtett érmekincs-lelet (záróveretei 123–128/129 közé esnek) betörést jelezhet (7). A kiterjedtebb határincidensek elleni védelmet szolgálhatta, hogy L. Aelius Caesar kormányzó kezében vonták össze Pannonia Superior és Pannonia Inferior irányítását. Talán a kormányzó 138-ban bekövetkező halála adott lehetőséget a kvádok betörésére, amelyhez Pannonia Inferior előterében csatlakoztak a szarmaták (8). A nagyrévi érmekincs alapján a római ellentámadás elérhette az Alföldet is, míg a Hadrianus uralkodásának végén / Antoninus Pius uralkodásának elején Rómában járt szarmata követek a békét keresték.[1082] A harcok 144/145-ben lángoltak fel újra, a Daciára rontó kosztobókokhoz csatlakoztak az alföldi szarmaták és a kvádok is (9).[1083]

A sorozatos konfliktusok után a Kárpát-medencében a 150-es évek közepéig békés időszak következett. Az É-i germán népcsoportok (vandálok, gótok) vándorlása okozta feszültség 156–160 között konfliktusok sorozatát okozta, amelyek Dacia és Moesia mellett Pannoniát is érintették. Biztosan adatolt az alföldi szarmata csapatok részvétele 159–160-ban Moesia Superior és Pannonia Inferior előterében (10). Pacifikálásukhoz szükség volt a pannoniai és a moesiai haderő bevetésére is. Az alföldi szarmaták a markomannok (és talán a kvádok) szövetségeseiként kerülnek említésre az időszak több konfliktusában is.[1084]

A nagy markomann–szarmata háborúk legelső hadmozdulataiban a Kárpát-medencei szarmaták még nem vehettek részt, hiszen a 166–167-es, majd 170–171-es évek támadásai elsősorban É-ról (a germán területek felől) érhették Pannoniát. Az alföldi szarmaták féken tartása kapcsán is mérlegelnünk kell talán, hogy a 2. század második felének ezüstveretes érmeleletei mennyiben képezhették részét Marcus Aurelius al-dunai szarmatákkal folytatott diplomáciájának. A jazigok első komoly támadása 173–174 telén következett be, amely során a Duna jegén átkelve Pannoniára rontottak.[1085] A 175-ös római ellentámadás után Marcus Aurelius kényszerű békét kötött a barbárokkal (11). Ennek ellenére a jazig betörések

[1082] „A Vologaeses és a jazigok által küldött követeket, akik révén amaz Pharasmenes ellen emelt panaszt. Emezek viszont [ti. a jazigok] a békét óhajtották megerősíteni." (Cassius Dio LXIX.15.2., ford. Nagy I. – Kovács P.) A forráshely azonban nem datálható Hadrianus uralkodásán belül (talán nem zárható ki Antoninus Pius uralkodásának első szakasza sem). Kovács P. kizárja azonban, hogy a 118–119 közötti háborúhoz kapcsolódna a követség (KOVÁCS 2022, 120–121).
[1083] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 263.
[1084] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 264, 267.
[1085] A Duna jegén lefolyt csatát Cassius Dio örökíti meg (7. Boiss. III.258.). Kovács P. a leírt esemény datálásában bizonytalan (173–175 között), emellett értelmezése is kérdéses lehet: vagy a római területen portyázó szarmatákon ütöttek rajta a római csapatok (ez a valószínűbb), vagy előbbiek támadtak rá a Duna jegén átkelő római gyalogságra (KOVÁCS 2022, 141–142).

folytatódhattak: pannoniai települések (Aquincum, Intercisa) pusztulási rétegei 178 táján bekövetkezett támadásokra utalnak. A 179-ben újraértékelt béketárgyalások nagymértékben lazítottak a korábbi megkötéseken (12). A nagy dunai háborúk lezárását követően 185-ben, majd 188-ban a szarmaták még ismét betörtek Pannoniába és Daciába (13).[1086]

A markomann–szarmata háborúk érdemi változást hozhattak a Kárpát-medencei szarmata közösségek erőviszonyainak megítélésben. A konfliktus második felében a szarmaták jelenthették az egyik legnagyobb veszélyt,[1087] hiszen szállásterületük több dunai provinciával is szomszédos volt. Marcus Aurelius a szarmaták teljes kiirtását tervezte, az Alföld területén így egy széleskörű lakosságcsere után *Sarmatia* tartomány megszervezését kívánta. Ennek tervezett folyamata jelentősen eltérhetett a szomszédos területek (a jobban előkészített *Marcomannia*) hasonló kísérleteitől, amelyek közvetlen katonai jelenléttel és kereskedők révén célirányzott „romanizálással" folyhattak. Talán szintén a katonakorú népesség csökkentését célirányozta elő a 175. évi békekötés során besorozott, majd nagyrészt Britanniába telepített 8000 nehézfegyverzetű lovas (*catafractarius*). Marcus Aurelius utódja, Commodus, a háborúk lezárása során végleg letetett *Sarmatia* provincia megszervezéséről.[1088]

3.1.4. A markomann–szarmata háborúktól Dacia feladásáig

A háborúk több lényeges átalakulást is előidéztek az Alföld kapcsolatrendszerében. A szarmata szállásterület újabb kiterjesztése figyelhető meg, amely a Felső-Tisza-vidékét érintette: ennek bizonyítékaként jelenik meg a szarmata leletanyag a 2. század végétől az Ártánd–Derecske vonaltól É-ra fekvő területeken. A szarmata csoportok hasonlóan előrenyomultak Dacia előterébe a Körösök vidékén és a Bánságban is. Ez a jelenség kapcsolatban állhat egy újabb, a Pontus-vidékéről érkező népesség (feltehetően az alán törzsszövetséghez tartozó etnikum)[1089] benyomulásával a Duna völgyén keresztül. Ennek időpontja talán a 170-es évek elejére tehető, ekkor Dacia határvédelmének meggyengülése

[1086] ISTVÁNOVITS 1998b, 177; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 270–271, 273–275.
[1087] A 175-ös béketárgyalások során a szarmaták kétszer annyi hadifoglyot adtak vissza, mint a velük szövetséges kvádok és markomannok együttesen (ISTVÁNOVITS 1998a, 44. jegyzet).
[1088] ISTVÁNOVITS 1998a, 40, 49. jegyzet; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 278–279, 281. A két újabb provincia megszervezésének kérdésével legújabban Kovács P. foglalkozott részletesen. Véleménye szerint valós törekvés aligha lehetett *Marcomannia* és *Sarmatia* tartománnyá szervezésére, hiszen ezek sem gazdaságilag (pl. a birodalmi pénzügyek nem engedték volna meg a kétes hasznú vállalkozást), sem a védelmi politika szempontjából (pl. a Kárpát-medencei kliens-királyságok annektálása nem garantálhatott volna egymagában nagyobb biztonságot a mögöttük húzódó barbár tömbtől) nem igazolhatók. Ennek megfelelően Kovács P. szerint mindez „inkább a források talán tudatos félreértelmezésének tartható" a *Historia Augusta* összeállítói által (KOVÁCS 2022, 156–162).
[1089] A markomann háborúkban az alánok már megjelennek a résztvevő népek névsorában (SHA v. Marci XXII.1.). Kovács P. az említett forráshelyen az alánok (és a bastarnák) szerepeltetését fiktívnek tartja (KOVÁCS 2022, 155). Az alánok említéséhez a korai antik írott forrásanyagban összefoglalóan lásd FORISEK 2013, 17–19).

tökéletes alkalmat teremthetett az átvonulásra.[1090] A Kárpát-medencei szarmaták K-i kapcsolatrendszerének újbóli állandósulását mutatja a béketárgyalások azon pontja is, amely Dacián keresztül, a helytartó felügyelete alatt engedélyezi az alföldi szarmaták kapcsolattartását az al-dunai roxolánokkal (ez inkább jelenthetett áruforgalmat, mintsem személyek állandó vándorlását).[1091] Az alföldi szarmaták így a Közép-Duna-vidékének egyik meghatározó tényezőjévé válhattak. Ezt bizonyítják az újabb katonai átszervezések a limes szarmaták felé eső részén, amire a Severus-kori konjunktúra is megfelelő gazdasági alapot biztosíthatott. A szarmaták elleni lépésként telepíthettek íjászcsapatokat (köztük K-i eredetű szír csapattesteket) az alföldi Barbaricummal szomszédos táborokba (pl. Ulcisia Castra, Intercisa).[1092]

Összességében a szarmata–markomann háborúkat lezáró megállapodások a korábbiakhoz viszonyítva nyugodt időszakot eredményeztek a szarmata–római kapcsolatrendszerben is. Talán kisebb mozgolódást jelezhetnek a 2. század végi, érmékkel záródó kincsleletek, amelyeket azonban Vida I. újabban másként magyaráz. Gyűjtése alapján a szarmata Barbaricum területéről ismert 60 érmekincsnek közel a negyede záródik ezüstpénzekkel Commodus uralkodásának utolsó, illetve Septimius Severus uralkodásának első évtizedeiből. Véleménye szerint az érmék ajándékozás útján kerülhettek a szarmatákhoz, amit Septimius Severus riválisai ellen indított hadjáratai indokolhattak (a belháború 197-ben záródott), amelyben a pannoniai hadseregre támaszkodott. Az így meggyengült határvédelem mellett szükséges lehetett a barbárok pacifikálása, illetve ezzel együtt a hátország biztonságának garantálása. Vida I. nem feltételez rendszeres adót (14).[1093]

A 3. század első felének eseményei az alföldi szarmaták vonatkozásában igen bizonytalanok. Felmerült a lehetősége, hogy Septimius Severus császár 202-es látogatásának oka a barbárok zavargása lehetett, amelyet a gótok K-i vándorlása váltott ki (15). Az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros véleménye szerint azonban sem a régészeti leletanyag, sem az írott források nem támasztják alá, hogy a germánok mozgolódása éreztethette hatását a Kárpát-medencében. A Septimius Severus halála utáni helyzetet kihasználva, a barbárok 212–213 táján betörtek Pannoniába, ám Caracalla csak a germánok ellen vezetett megtorló

[1090] Az új népelemek érkezését egyértelműen bizonyítja az újonnan nyitott temetők mennyiségének robbanásszerű növekedése a 2–3. század fordulóján (a kvantitatív összehasonlításhoz lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 862. lábjegyzet). A jelenség ez alapján, a korábbi lakosságszám vonatkozásában, jelentősebbnek tűnik, mint a 4. század folyamán, a gót/hun vándorláshoz kapcsolódóan (közvetetten) megindult események.

[1091] „Továbbá megengedte nekik [ti. Marcus Aurelius], hogy a roxolánokkal Dacián keresztül érintkezzenek, valahányszor ezt a tartomány helytartója megengedi nekik.” (Cassius Dio LXXII.19.1–2., ford. Nagy I.: KOVÁCS 2022, 148).

[1092] ISTVÁNOVITS 1998a, 40–42; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 273, 275, 297.

[1093] VIDA 2009, 573, 577.

hadjárata (214) alapján valószínűleg ebben a szarmaták nem vettek részt. Az antik auktorok hallgatása ellenére az érmekincsek (Börgönd, Ercs, Kisdémpuszta) tanúsága alapján a 220-as évek végén, 230-as évek elején számolni kell a szarmaták és a kvádok együttes mozgolódásával (16). Bár Maximinus Thrax 237-ben egyszerre veszi fel a *Sarmaticus maximus* és a *Dacicus maximus* jelzőt, nem egyértelmű, hogy 236 körül az Alföldön vagy az Al-Dunánál viselt-e hadat a szarmaták és a dákok ellen (17).[1094] Bár a császár a 238-ban bekövetkezett haláláig mindvégig Pannoniában tartózkodott, a szarmaták ellen tervezett újabb hadjárata már nem valósulhatott meg.[1095]

3.1.5. Dacia feladása és a tetrarchia kora

A 3. század folyamán a germán törzsek népvándorlása erős nyomást gyakorolt az É-Pontus térségére. A gótok mozgolódása által megzavart karpok újabb roxolán csoportokat szorítottak ki korábbi szállásterületükről a Kárpát-medence felé. Az erdélyi pénzforgalom zavarai alapján ennek közvetlen hatása Philippus Arabs uralkodása (244–249) alatt érhette el a Kárpát-medencei szállásterületet (18).[1096]

Valerianus és Gallienus társcsászárok többfrontos háborúi 253 és 260 között lényegesen gyengítették a dunai provinciák határvédelmét, ami tökéletes alkalmat biztosított a szarmatáknak és a kvádoknak a zsákmányszerzésre. A K-Pannoniát szélesebb frontszakaszon érintő összehangolt támadás súlyát jól példázza, hogy hozzájárulhattak a korszak belpolitikai kríziséhez is.[1097] A 259–260 közötti betörések az elrejtett érmekincsek magas száma (2022-es gyűjtés alapján már 40 feletti),[1098] illetve a barbárok D-É irányú útvonalát kirajzoló pusztulási rétegek alapján az eseménysor a markomann–szarmata háborúkhoz hasonló katasztrófát jelenthetett Pannoniában.[1099] A 258–259-ben záródó érmekincsek alapján a konfliktus érinthette Daciát is. Bár az írott források alapján nem egyértelmű, de 260-ban talán Sirmium környékén ölhették meg a roxolán csapatok az *usurpator* Regalianust (19). Kérdéses, hogy milyen mértékben vettek részt a szarmaták a 270. évi pannoniai betörésben: a vandálok az

[1094] Szabó A. meggyőzően érvel, hogy a császár Sirmiumban tartózkodása és az alsó-pannoniai ripa mentén állomásozó csapattestek nagyarányú bevonása az alföldi szállásterületen viselt háborúra utalhat, amely elsődlegesen a szarmatákat célozhatta (SZABÓ 2013, 237, 242).
[1095] SZABÓ 2013, 232–233; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 298–301.
[1096] ISTVÁNOVITS 1998a, 42; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 301.
[1097] A *Historia Augusta* Ingenuus ellencsászárrá kikiáltása kapcsán kiemeli, hogy „Ingenuust, aki akkor két Pannonia helytartója volt, a moesiai csapatok a pannoniaiak egyetértésével uralkodónak kiáltottak ki. Úgy tűnik a katonáknak az állam számára nem is lehetett volna hasznosabb döntése, mivel a szarmata fenyegetés közepette olyasvalakit választottak meg, aki a rosszul menő ügyeket vitézségével képes orvosolni.” (*SHA v. triginta tyrannorum* IX.1., ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 239).
[1098] KOVÁCS 2022, 233.
[1099] „Görögországot, Macedoniát, Pontust és Asiát a gótok pusztították el, míg Pannoniát a szarmaták és a quadok tették néptelenné.” (Eutropius IX.8., ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 233).

általuk kezdeményezett konfliktusban szarmata és szvéb szövetségeseikre támaszkodtak, ennek bizonyítéka lehet, hogy Aurelianus a hadjáratot követően felvette a *Sarmaticus* címet is (20).[1100]

Dacia feladásával (271) Erdélybe benyomult a gótok Ny-i (ún. tervingi) csoportja, amely betetőzte azt a külső nyomást, amely az alföldi szarmatákat legalább a század közepétől nyugtalanította. Ez a körülmény nagyban rontott a szarmata–római kapcsolatokon is, aminek kézzel fogható bizonyítékai lehetnek az egyre gyakoribb és egyre nagyobb hatótávolságú rablóhadjáratok: 275-ben aquincumi pusztulási réteggel (21), míg 279-ben a *Historia Augusta* forráshelyével igazolhatóan (22). Carus császár 282-ben komoly római erőforrásokat Pannonia Inferiorba csoportosítva viselt hadat a szarmaták ellen (23).[1101]

A Kárpát-medencei szarmaták zúgolódásának betetőződése a tetrarchia időszakára (285–305) tehető, hiszen ebben az alig 20 évet felölelő intervallumban 7 nagy császári expedíció indult az alföldi Barbaricumba: egy 285-ös dátummal feltételezett rövid, demonstratív jellegű hadjárat után érdemi konfliktushelyzetre vannak adatok 289/290 telén, 292-ben, 294-ben, 299-ben, 302–303-ban, 305-ben és végül 308-ban (24). A nagyobb összecsapások között minden bizonnyal számolni kell továbbá határincidensek sorozatával is, amelyek a Római Birodalom figyelmét ilyen mértékben az alföldi szarmaták felé irányították (a helyzet súlyát jelzi 2 újabb legio átvezénylése Pannonia Secundába). Nyugodtabb periódust feltételezhet, hogy 294-ben és 297-ben a harcokban résztvevő csapatok egy részét más frontszakaszokra irányították, ám a konfliktus 299-ben újra felélénkült. A háborúk következménye lehetett a katonai táborok alapítása Aquincummal/Acumincummal és Bononiával szemben, a Duna bal partján (*in barbarico*).[1102]

3.1.6. Constantinus és a szarmata belháborúk

A 4. század elejének belpolitikai viszályai mellett az antik auktorok nem szólnak az alföldi szarmaták mozgolódásáról. Az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros joggal veti fel, hogy ez nem a

[1100] ISTVÁNOVITS 1998a, 42; ISTVÁNOVITS 1998b, 177; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 301–304, 945. lábjegyzet. Kovács P. véleménye szerint Aurelianus *Sarmaticus* jelzője a *Historia Augusta* (v. Aureliani XXX.5) alapján bizonyosan fiktív, ám a császár nem hivatalosan viselhette a jelzőt, a vonatkozó szakirodalommal lásd KOVÁCS 2022, 243.

[1101] ISTVÁNOVITS 1998a, 42; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 303, 305. Kovács P. legújabban csupán egy rövidebb, a szarmaták ellen vezetett hadjáratot feltételez a 283-ban a perzsák ellen indított hadmozdulatok előtt: míg a szarmata háborúk tényét más források is alátámasztják, addig a kiterjedésére (a forráshely szerint érinti mindkét Pannoniát, Illyricumot, Thraciát, de még Itáliát is fenyegették) és a veszteségekre vonatkozóan (16.000 halott, 40.000 fogoly) vonatkozó adatok fiktívek (KOVÁCS 2022, 248–249).

[1102] ISTVÁNOVITS 1998a, 42; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 320–321, 1003. lábjegyzet. Kovács P. a barbárföldi táborok építéséhez kapcsolja a *VICTORIA SARMATICA* köriratú, 294–297 között vert érméket, amelyeknek hátlapján a tetrarchák mellett katonai tábor látható (KOVÁCS 2022, 273).

korábbi időszak háborúskodásának végét jelenti: csupán arról lehetett szó, hogy a rómaiak figyelmét Constantinus és Licinus polgárháborúja kötötte le az állandósuló barbár betörések mellett. Mindezt erősítik meg a közvetett adatok is: 314-ben a riválisok egyaránt felveszik a *Sarmaticus* címet (25), amely római katonai győzelmet jelez; míg 318-ban szintén barbár betörést feltételez a kutatás (26).[1103]

322 nyarán a szarmaták Rausimodus nevű királyuk vezetésével Camponánál (Nagytétény) törtek be a provinciába. Constantinus császár az ostrom feloldása után a Dunán átkelve vezetett megtorló hadjáratot a támadók ellen, amely során az Alföldet végigpusztítva (a Duna–Tisza közét átszelve, a Tiszán átkelve, majd a Bánság DNy-i részén keresztül Moesia felé a Birodalomba visszatérve) végül Rausimodust is megölte (27).[1104] A nyilvánvalóan komoly katonai vereség mellett a szarmaták megnyugtatását szolgálhatta talán egy új szövetségi megállapodás, amely régen látott, ám rövidéletű békét eredményezett 324 és 332 között. Talán Constantinus védelmi stratégiájának (az ún. Daphne-terv) részét képezhette a *Limes Sarmatiae* (Csörsz- vagy Ördög-árok) kiépítése is,[1105] feltehetően 322 és 332 között.[1106]

A Kárpát-medencei szarmata konglomerátum egyértelmű meggyengülésének jele lehet az arcaragantes és a limigantes belháborúja.[1107] A történések rendkívüli jelentőségét hangsúlyozza ki, hogy a római források is általánosan megemlékeznek róla.[1108] Bár az eseményeket megindító 332-es, a Maros-völgyén átnyúló nyugati gót támadást II. Constantinus gyors beavatkozása még a Bánságban megakasztotta (332. április 20-án), a

[1103] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 324.

[1104] Az eseményeket Optatianus Porfyros örökíti meg versében (Carmen VI.), aki két betörésről számol be Camponánál és Margumnál, míg a büntető hadjáratban a zsákmány szétosztásának helyszíneként Bononiát jelöli meg (KOVÁCS 2022, 281–282).

[1105] ISTVÁNOVITS 1998a, 43; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 324–325, 327. Felmerülhet a lehetősége, hogy Themistios a Csörsz-árkot említi munkájában: „Pontosan leírta [ti. Constantius] az ellenséges vidéket, folyókat, mocsarakat és völgyeket, az árkokat és sáncokat ...” (Themistios, Or. IV.56d–57a, ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 361).

[1106] A Csörsz-árok funkciójával és építésének valós időpontjával kapcsolatban a hazai és a nemzetközi szakirodalom is számos álláspontot képvisel. Míg a fentebb említett 4. század eleji korhatározás képezi jelenleg a kutatás fősodratát, a római kor időszakán belül több lehetséges idősáv is felmerült: E. Nemeth Hadrianus-kori létesítménynek gondolja, Mócsy A. a 294-es, Diocletianus-féle erődépítésekhez, Soproni S. pedig a 322-es alföldi hadjárathoz köti. Lehet érvet felhozni kora középkori datálása mellett is, hiszen a külső sáncrendszernek a kora avar települési tömb határához igazodása feltűnő. Analógiák okán (pl. a székelyföldi vagy az al-dunai sáncrendszerek) felmerülhet továbbá 7–9. századi eredeztetésének lehetősége is. Funkciója kapcsán a szakirodalomban a határjelző/védelmi létesítmény mellett megjelenik az áradás elleni töltés, illetve az út elmélete is. A téma összefoglalásával (és a vonatkozó irodalommal) legújabban lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 235, 357–358, 365–368, 1173. lábjegyzet.

[1107] A csoportok meghatározása továbbra is kérdéseket vet fel a szakirodalomban. A római források szóhasználata (*sarmatae liberi* és *sarmatae servi*) alapján általánosan az arcaragantes az „uralkodó szarmatákkal”, míg a limigantes a „szolga szarmatákkal” azonosítható. Társadalmi rétegek mellett akár törzsek közötti különbséget is jelezhettek a kifejezések (ISTVÁNOVITS 1998a, 43, 64. jegyzet; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 329, 1032. lábjegyzet). Kovács P. előbbiek esetében felsorolja az arcaragantes/argaragantes/ardaragantes névváltozatokat is (KOVÁCS 2022, 295).

[1108] A forrásanyag összefoglalásával lásd KOVÁCS 2022, 296.

kialakult helyzetet kihasználva azonban a limigantes az arcaragantesre támadt, elűzve azokat addigi szállásterületükről. A forráshelyek szerint az arcaragantes egy részét (vegyesen férfiakat, nőket és gyerekeket is) Constantinus felügyelete alatt befogadták a Birodalomba, a másik részük a vandál viktoválokhoz menekült. A limigantes pacifikálásának érdekében 334-ben a rómaiak a Dél-Alföldön (a Bánságban, a Tisza-torkolatvidékén, illetve a Duna–Tisza közének D-i részén) 2 külön csoportban telepítették le őket, ezek Ammianus Marcellinus említése alapján az *amicenses* és a *picenses* neveket kaphatták. A belharcok részben érinthették a provinciákat is: egy Camponában elrejtett, alig kopott, 333-ra keltezhető verettel záródó érmekincs a konfliktus kiszélesedését valószínűsítheti (28).[1109]

A harcok lecsendesedése után nyugodt időszak következett (334-től a 350-es évek második feléig), aminek nyilvánvaló oka lehetett az alföldi szarmata közösségek erőtlensége. Kérdéses lehet azonban, hogy ebben az időszakban milyen okból kapta meg Constans császár a *Sarmaticus* jelzőt: míg a korábbi szakirodalom ezt általánosan egy 338–339 közötti határincidenshez köti (29); [1110] addig újabban Bernáth P. felveti, hogy a Csörsz-árok megépítésének felügyeletével érdemelte ki.[1111] A béke újbóli megbomlása a 350-es évek közepére tehető. Bár az írott források alapján a kvád és szarmata (a Zizais által vezetett arcaragantes csoportjainak) betörések Pannonia Valeriát 357–358 telén érték el (31),[1112] a térség castellumainak (Ács, Vaspuszta; Perbál; Arrabona) pusztulási rétegei és érmekincsei már 355-től fegyveres konfliktus nyomait mutatják (30). II. Constantius váratlan ellentámadásával 358-ban több fronton is (Pannonia Valeria és Secunda előterében) totális győzelmet aratott a barbárok felett. Az alföldi szarmaták ezen csoportját béketárgyalásokkal pacifikálták. Közvetlenül az arcaragantes pannoniai betörése után a limigantes csoportjai Moesiára támadtak. A római seregek a Zizais vezetésével hadba vonuló szarmata (arcaragantes) csapatokkal kiegészülve a Szamos–Tisza szögéig űzték el a támadókat. A következő évben a limigantes az egyezmény ellenére Pannonia Valeria előterében tűnt fel. 359 kora tavaszán a barbárok rátámadtak II. Constantius császárra, a tárgyalás vérfürdővel végződött (32).[1113]

[1109] ISTVÁNOVITS 1998a, 43; ISTVÁNOVITS 1998b, 177; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 329–330, 333, 343, 1024. lábjegyzet, 1067. lábjegyzet.
[1110] A 337/338 táján feltételezhető „elfeledett" szarmata betörésekhez lásd KOVÁCS 2022, 327–331.
[1111] BERNÁTH 2002, 17.
[1112] Az események pontos kronológiáját az írott forrásanyag összegzésével lásd KOVÁCS 2022, 374–379.
[1113] ISTVÁNOVITS 1998a, 44–45; ISTVÁNOVITS 1998b,178; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 333, 335–336, 339, 343, 345.

A Dacia feladása után beözönlő néphullámok robbanásszerűen növelhették a helyi lakosságszámot, ami a 4. század közepétől a régészeti anyagban is határozottan érződik.[1114] A nyomás enyhítése érdekében a Római Birodalom nagyarányú betelepítésekkel is próbálkozhatott: a Notitia Dignitatum a „*Sarmatae gentiles*" 6 praefectusát említi, ami csak nagyobb lélekszám esetén lehetett szükséges.[1115] A *receptio* időpontja kérdéses, ám a belső harcok alatt (334-ben Constantinus tömeges áttelepítései) és utána (gót–alán–hun betelepítések Alatheus és Saphrac vezetésével 379 táján) is lehet számolni Pannoniába költöző szarmata/alán csoportokkal.[1116]

3.1.7. A római-szarmata kapcsolatok a 4–5. század fordulóján

Az egyre gyérebbé váló forrásanyagban a szarmata–római konfliktusok mind bizonytalanabbul szerepelnek. A részletek kiemelése nélkül említ Ammianus Marcellinus egy szokatlan erejű szarmata–kvád támadást 364/365-ben Pannonia határainál (33).[1117] Kisebb betörésről értesülünk 372/373-ban a Bánság területén, amelyet a rómaiak sikeresen visszavertek (34).

A Barbaricum népei között azonban egyértelműen feszültséget keltettek a Valentinianus-kori védelmi intézkedések. A kvádok szállásterületén, az azok beleegyezése nélkül megkezdett erődépítkezés (amely megegyezhet a Göd, Bócsaújtelepen vagy a Hatvan, Gombospusztán azonosított létesítmények egyikével) miatt összehívott tárgyaláson Marcellianus dux 374 nyarán megölette a germánok királyát. A kitört lázadásban a kvádok és a szarmaták együttes erővel törtek a Valentinianus császár és Firmus ellencsászár belviszálya miatt meggyengült pannoniai határra. A szarmaták részvételét a konfliktus legelejétől több tényező is igazolja: egyrészt az erődépítések eredetileg is a szarmaták ellenében kezdődhettek, másrészt az első nagy betörések a Pannonia Secundával szomszédos szakaszon (Cibalae és Sirmium között) történtek. A birodalmi közigazgatás ziláltságát kihasználva a szarmaták más

[1114] Ennek alapján az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros a hun foglalás után az alávetett népek szerepét az élelmiszerellátás (gabona és állatállomány) biztosításában látja (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 388).
[1115] Somogyszil, Dögkút lelőhely késő római temetőjének antropológiai vizsgálata során a D–É/É–D tájolású sírokban fekvő egyének jól elkülönültek a helyi lakosságtól. Ezt a kisebb csoportot a publikálók munkahipotézisként bevándorlókként azonosítják, a *brachykran* koponyatípus alapján szarmata (vagy jelentős szarmata elemeket magában hordozó) közösséget feltételeznek (ÉVINGER–BERNERT 2019, 144, 157, Fig. 10). A szarmaták Mosel környéki betelepítésével hozza kapcsolatba Kovács P. Ausonius megjegyzését: „Elmegyek a száraz Dumnissum mellett – körülötte a földek is szárazak –, és az állandó forrása által öntözött Tabernae mellett, és a szarmatáknak nemrégiben a földművesek számára kimért földjei mellett ..." (Ausonius, Mosella 7–9., ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 398).
[1116] ISTVÁNOVITS 1998a, 42, 45; ISTVÁNOVITS 1998b, 178; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 388.
[1117] A kutatás nem fogadja el egyöntetűen a 364–365 körüli betörést, a forráshelyet a 374-es eseményekkel hozzák kapcsolatba. Legújabban Kovács P. egy „helyi szinten, a tartományi parancsnokok által kezelhető" konfliktust feltételez (KOVÁCS 2022, 399–400).

frontokon is részt vehettek a harcokban a pannoniai és a moesiai hadtestek ellen, többek között a ságvári erőd pusztulása is hozzájuk köthető. A császári büntető hadjárat 375-ben az érmekincsek (Öcsöd, Hajdúnánás) tanulsága alapján az Alföld területét is érinthette (35). A barbárok pacifikálásának módja nem ismert, ám része lehet a *deductio,* hiszen bizonyosan telepítettek át szarmata csoportokat ekkor a Mosel völgyébe.[1118]

A 4. század folyamán a szarmata közösségek fokozatosan, de egyre biztosabban vesztették el katonai (és ezzel együtt politikai) jelentőségüket. Míg a tetrarchia időszaka alatt a Római Birodalom még példátlan erőfeszítéseket tett az alföldi szarmaták pacifikálására, addig Constantinus uralkodása után a Kárpát-medencébe beözönlő germánok vették át a legveszélyesebb ellenség szerepét. Valentinianus 375. november 17-én bekövetkezett halála után már csak szórványosan tudósítanak az írott források a Kárpát-medencei szarmatákról, ami már részben a hunok 375-ös európai színtérre lépésének következménye lehetett. Az Alföld barbár népeinek súlyvesztését mutathatja, hogy 378 nyarán Gratianus császár a helyi barbár törzsektől (kvádok, szarmaták) nem veszélyeztetve hajózhatott a Dunán Bononia és Sirmium érintésével. 378 júniusa–júliusa táján még értesülünk egy betörésről Pannonia Valeria határszakaszán (36), amelyet feltehetően a gótok Ny-i elmozdulása válthatott ki. A 383–384-ben bekövetkezett támadásban a szarmaták már hun befolyás alatti csoportként tevékenykedhettek (37). Ez az utolsó pannoniai betörés, amelyben az antik auktorok az alföldi szarmatákat említik.[1119]

A szarmata közösségek az 5. század folyamán is tömegesen lakhatták az Alföldet, ám beolvadásuk a hunként azonosított etnikai tömbbe (a külső szemlélő számára biztosan) gyorsan végbemehetett. [1120] Az írott források hiányában is valószínűsíthető, hogy kihasználhatták a Római Birodalom rendjének felbomlását. Emellett a hun szövetségi rendszerhez csatlakozás talán a függetlenség elvesztése ellenére is jótékony katonai és gazdasági hatásokat vonhatott magával bizonyos helyi csoportoknál.[1121] További kisebb iráni eredetű csoportok (pl. az alánokhoz kapcsolható *Sadagis/Sadagari*) is alávetettségben élhettek

[1118] ISTVÁNOVITS 1998a, 45; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 377–384, 1220. lábjegyzet.
[1119] ISTVÁNOVITS 1998a, 45 – 46; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 386–390. A történeti kutatás 395-ben is feltételez egy pannoniai betörést, amelyben a gótok mellett részt vehettek a „dunai barbárok" (markomannok, kvádok és a szarmaták) is (KOVÁCS 2022, 447–448).
[1120] A barbárok közötti konfliktusokat természetesen a rómaiak is érzékelték. Ambrosius a következőképen ír a 4. századi helyzetről (377–388 között): „Mekkora háborúk voltak, mekkora ütközetek híre jutott el hozzánk! A hunok az alánokra, az alánok a gótokra, a gótok a taifalokra és a szarmatákra támadtak." (Ambrosius, Expositio Evangelii in Lucam X.10., ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 430).
[1121] Az önállóság elvesztésével a katonai szövetségben is már csak közvetett kapcsolatokat feltételezhetünk a Római Birodalommal: 459-ben a szarmatákat még említi Maiorianus a császár hadseregében, amelyet Gallia, Hispania és Africa visszaszerzésének céljából, az Avitus császár által kialakított *foedus* nevében hívhatott össze (a szükséges forrásanyaggal egyetemben lásd KOVÁCS 2020b, 665).

a hunoknak átadott Pannonia Valeria tartományban, ám az auktorok már csak általánosan pannoniai törzsekként (*gentes Pannoniae*) hivatkoznak a betelepült barbár közösségekre.[1122] Másoknál a fokozódó nyomás eredménye lehet 401-ben az a Pannonián keresztül elvándorló vandál–alán csoport, amely később É-Afrikában alapította meg királyságát.[1123]

3.2. AZ ESEMÉNYTÖRTÉNET JELENTŐSÉGE A KERESKEDELMI KAPCSOLATOK KUTATÁSÁBAN

A régészeti kutatás általánosságban kérdésként veti fel, hogy a tárgyi anyag változásai milyen módon egyeztethetők össze az eseménytörténet fontosabb fordulópontjaival, ami jelen dolgozat tekintetében elsődlegesen a szarmata–római érintkezés és a kereskedelmi kapcsolatok periodizációjának viszonylatában lehet releváns (utóbbi részleteihez a leletanyag változása alapján lásd a 6.1. fejezetet!).

Az írott forrásanyag jellege több tekintetben is alapjaiban meghatározza (így egyben tudatosan torzítja is) a vizsgálat nézőpontját:[1124] a római auktorok érthető okokból nagyrészt a fegyveres konfliktusok kapcsán hívják fel a figyelmet a szomszédos barbárokra, így ezek eredendően felülreprezentáltak a történeti rekonstrukcióban.[1125] A kereskedelmi kapcsolatok kutatásában azonban éppen a zavartalan időszakok lehetnek meghatározók, amelyek általánosan forrásszegény hiátusként jelentkeznek az időskálán.[1126]

[1122] A további irodalommal együtt lásd KOVÁCS 2020a, 81–82.
[1123] ISTVÁNOVITS 1998a, 45–46; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 404.
[1124] Soproni S. megállapítását idézhetjük itt példaként a szarmata–római kapcsolatok elsődlegesen történeti szempontú megítéléséről (gondolhatjuk ezt főként onnan, hogy 1958-ban tanulmányában Pest megye területéről még csupán pár sírleletet ismer, míg a telepanyagok hiányát kiemeli): „A római uralom csaknem egész idejében – néhány évtizedes békés állapottól eltekintve – állandó volt a harc a két terület között. Az i. sz. I. század első felében az Alföldre betelepedett jazig törzsek állandó betöréseket hajtottak végre a „gazdag" római provincia területére. ... Az állandó háborús viszony mindkét fél részére igen nagy gazdasági és emberveszteséget jelentett." (SOPRONI 1958, 36). Pár oldallal később ugyanezt mégegyszer nyomatékosítja: „Már az I. század végén megindult az ellenségeskedés a szarmata törzsek és a római birodalom között. ... Közvetve a szomszédos provincia gazdagsága csábíthatta zsákmányra a szarmatákat. A II. század közepétől a harcok szinte állandóvá váltak a birodalom és a bal parti népek között." (SOPRONI 1958, 42), illetve „Az évszázados harcokban kimerült szarmaták ..." (SOPRONI 1958, 43).
[1125] A jelen dolgozathoz készített időskála alapján [31. kép] a vonatkozó eseményekkel lefedett maximálisan 423 éves időintervallumból (a szarmata honfoglalás időpontját legkorábban 10-re datálva, illetve a kapcsolatok objektívan kijelölhető megszűnésének időpontjaként Pannonia 433-as feladását megnevezve) csupán 108 év folyamán merülhet fel a fegyveres konfrontáció lehetősége. Az adatsorok viszonylagossága mellett is ez csupán a szomszédságban eltöltött idő negyedében (25,5%) zárja ki a békés kapcsolatfelvétel (legalább részleges) lehetőségét.
[1126] Ennek kapcsán Kovács P. szavait idézhetjük a Severus-korra vonatkozóan: „... a Pannonia története szempontjából prosperáló időszakból alig vannak a szarmatákra vonatkozó írott forrásaink, nyilvánvalóan azért, mert a Marcus Aurelius által 178-ban megkötött béke eredményesen működött." (KOVÁCS 2022, 232. lábjegyzet).

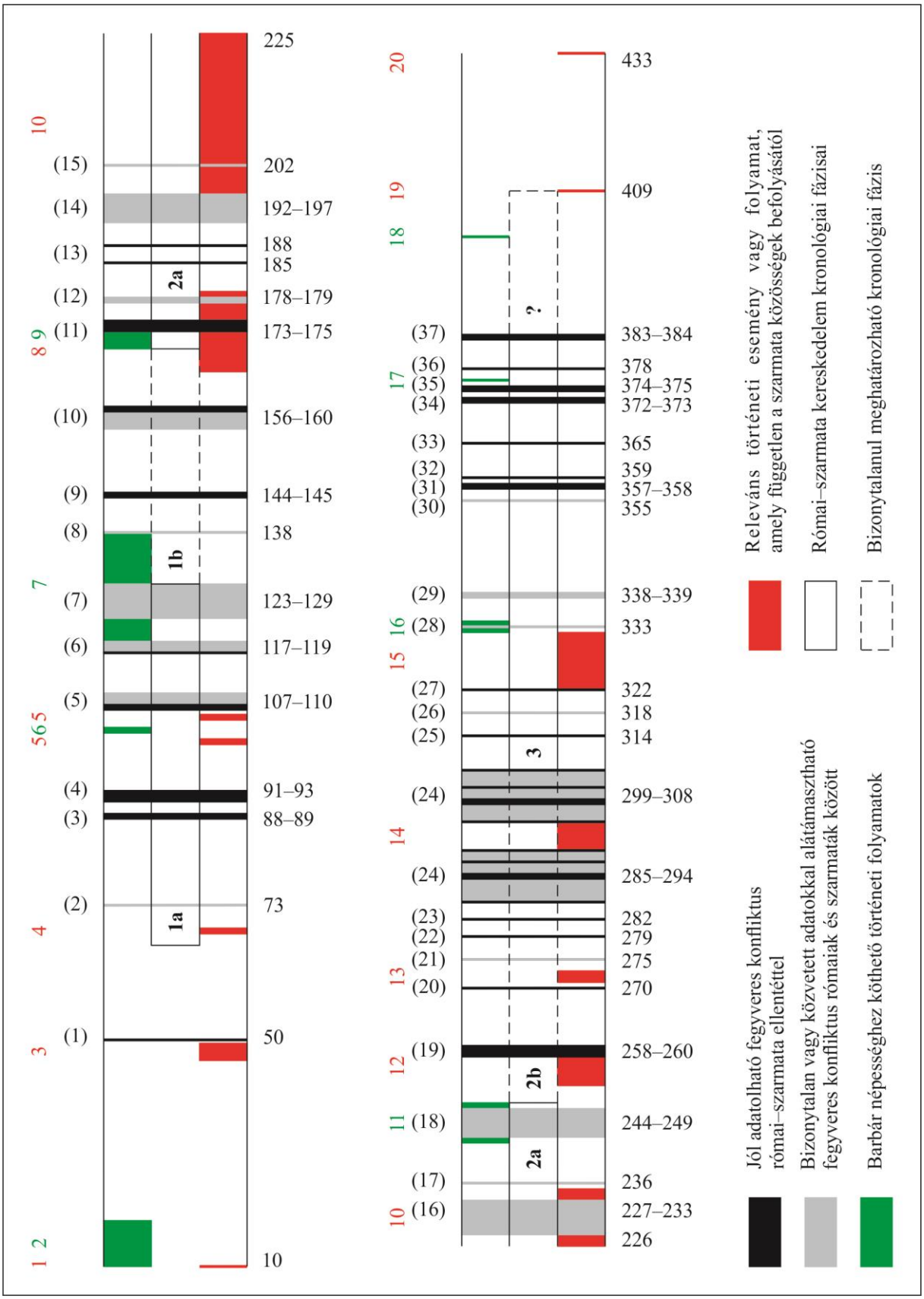

31. kép: Idővonal. A középső sáv félkövér kiemelései a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok periodizációjára vonatkoztathatók. A színes (zöld és piros) számok feloldásai a következők: 1: Illyricum Inferior tartomány alapítása (10); 2: a szarmata „honfoglalás” feltételezett legkorábbi horizontja (10–18); 3: a Dunántúl

K-i részének római birtokba vétele, Pannonia megszervezése (46–49); 4: a „négy császár éve” (68–69); 5: Traianus dák háborúi (101–102, 105–106), Dacia megszervezése (106); 6: Decebal hódításai elzárják az al-dunai korridort (103–104); 7: roxolán beköltözés (Hadrianus-kor); 8: markomann–szarmata háborúk (166–180); 9: alán beköltözés (170-es évek eleje); 10: Severus-kori konjunktúra (193–235); 11: újabb roxolán beköltözés (3. század közepe); 12: Valentinianus és Gallienus többfrontos háborúi (253–260); 13: Dacia provincia feladása (271–273); 14: csapatkivonások a dunai limesről (294–299); 15: a Csörsz-árok feltételezett építésének ideje (322–332); 16: szarmata belháború (332–334); 17: a hunok megjelenése az európai színtéren (376); 18: vandál–alán elvándorlás Afrikába (401); 19: Pannonia Valeria átadása a hunoknak (409); 20: Pannonia feladása (433).

További szempontként torzíthatja a kapcsolatok megítélését, hogy a forráshelyek az adott események kapcsán ritkán nevezik meg a szarmata törzsközösségen belüli kisebb egységeket, amelyek ilyen differenciálás hiányában a kisebb határvillongások esetén is a „totális háború” téves benyomását keltik.[1127] Munkahipotézisként azonban feltételeznünk kell, hogy a lokális fegyveres összecsapások (pl. az írott forrásanyag érdeklődésének szintjét még el nem érő, csupán elszigetelt pusztulási rétegekből vagy érmekincsekből feltételezett betörések) csupán egyes közösségek „magánvállalkozásai” lehettek, amelyek globálisan aligha befolyásolhatták a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatokat.[1128]

A vonatkozó szakirodalomban általánosan elfogadott álláspont, miszerint a rómaiak szarmaták felé irányuló kereskedelmét elsődlegesen a politikai akarat mozgatta.[1129] Ennek megfelelően a barbárokkal folytatott kereskedelmet központilag az aktuális pannoniai helytartó felügyelhette, míg a közvetlen áruforgalom a *beneficiarius*ok ellenőrzése mellett folyhatott.[1130] Bár ennek a gondolatnak a mentén (a római érdekek felől szemlélve) a

[1127] A Kárpát-medencei szarmaták törzsi összetételéről csupán közvetett adataink vannak. A kérdésnek egy vetülete lehet a tamgák szórványos megjelenése, amelyek egyaránt értelmezhetők nemzetségjegyként, illetve uralkodói- vagy tulajdonjelzésként. A Kárpát-medencében az ilyen jelzések csak rendkívül szórványosan azonosíthatók (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006b, 175). A szarmata tömbön belüli politikai széthúzásra mutathat rá a markomann–szarmata háborúk 175-ös béketárgyalásai körüli probléma: „Miután a jazigok vereséget szenvedtek, megegyeztek a rómaiakkal, maga Zantikos könyörgött Antoninusnak. Pedig korábban fogságba vetették Banadaspost, második királyukat, mert tárgyalásba bocsátkozott vele. Most azonban minden előkelő eljött Zantikosszal ...” (Cassius Dio Boiss III.263., ford. Nagy I.) Kovács P. mindezt a „békepárti” szarmaták győzelmének tudja be (KOVÁCS 2022, 144). Az Alföldön élő szarmaták törzsi rendszerének repedéseire a 4. század eleji belháborúkból is következtethetünk: a limigantes és az arcaragantes megnevezések a társadalmi rétegek mellett megjelölhettek törzseket is (ISTVÁNOVITS 1998a, 64. jegyzet).

[1128] Másik szempontként kell beemelnünk, hogy a kapcsolatfelvétel során a római fél sem feltétlenül birodalmi érdekből ajánlott fel ajándékot/szövetséget. Pl. Iulianus Apostata maga is vádolja Constantiust, hogy a Rajna-vidéki barbárokat uszítja ellene. Ehhez kapcsolódóan Iulianus Apostata *Sarmaticus* címét Kovács P. nem harci cselekményhez, hanem a Constantius-szal 359 óta *foedus*ban álló szarmatáknak a saját szövetségi rendszerébe beemelésével köti össze (KOVÁCS 2022, 391–393).

[1129] Lásd pl. GABLER 1990, 206; VADAY 1998, 123.

[1130] MÓCSY 1990b, 210. Mindez nem zárja ki egy alacsonyabb szintű kapcsolatrendszer párhuzamos működését sem, amelyben a pannoniai kereskedők rendkívül kiterjedt kapcsolati hálója érinthette akár a barbár közösségeket is. Szabó M. legújabb kutatásai alapján a scarbantiai szabad születésű kereskedők (*negotiatores*) családi kapcsolataik révén rendelkeztek összeköttetésekkel a Ny-i és a K-i provinciákban, illetve a pannoniai őslakosság körében is. Utóbbira példa Publius Domatius Citio, aki a Flavius-korban érkezhetett a kiépülő

Birodalom politikai szándékait valóban elsődlegesen a szomszédos barbár közösségeknél változó mennyiségben és minőségben megjelenő importáruban lehetne nyomon követni,[1131] a barbárok nézőpontjából számos további tényező is árnyalhatja a régészeti leletanyag alapján kialakítható képet. Ilyenek lehetnek pl. a helyi közösségek súlyponti változásai (pl. beköltöző néphullámokkal növekvő népességszám és katonai potenciál, területi gyarapodás), amelyek egyben a vásárlóerőt (a szarmaták esetében értsd a mezőgazdasági potenciált) is nagyban befolyásolhatták. Így a tényezők komplex együtteséből nem emelhetők ki egyedüliként a politikai érdekek, amelyek inkább csak a kereskedelem lehetőségeinek szélesebb értelemben vett keretrendszerét határolják le, míg ezen belül a gazdaságtörténet magyarázhatja a kapcsolatfelvétel intenzitásának váltakozó ívét.

Vaday A. szintézisében felhívja a figyelmet az 1. század folyamán (a régészeti leletanyag által biztosított modell szerinti 1a. fázisban) beköltöző szarmata csoportoknak (a római külpolitika szempontjából) a kvádokkal összevetésben alárendelt szerepére, hiszen azok rendre csupán a germánok lovascsapataiként tűnnek fel a forrásokban (lásd pl. a Vannius-féle belháborúkat, illetve a 88/91–92-es évek szvéb hadmozdulatait).[1132] A „római érdeklődés" csak a Traianus-féle dák háborúk során fordulhatott érdemben a szarmaták felé, hiszen Dacia megalapításával már 3 provincia határszakaszán is szomszédosak voltak a Római Birodalommal.[1133] Az érdemi súlyponti változás (feltehetően a kapcsolatok 1b. periódusának kiváltó oka) azonban csak Hadrianus uralkodása alatt következhetett be, aminek kulcsmozzanata az első (esetlegesen) roxolán csoportok beáramlásával a katonai potenciál és az abszolút népességszám növekedése lehetett.[1134] Munkahipotézisként az életmódváltás

---

provinciába, és bennszülött felesége révén lehetett rálátása a helyi viszonyokra (SZABÓ 2021, 108–111). Elméleti szinten így talán fel kell vetnünk a *receptio* útján a provinciába költöző elemek kapcsolati hálójának szerepét is.

[1131] Vaday A. a szarmatákkal szomszédos kvád szállásterület kapcsán emeli ki a római export jelentősen nagyobb arányát az alföldi területfoglalás első időszakában (VADAY 1998, 123., 38. jegyzet). Alighanem ennek tulajdoníthatjuk a Gabler D. által említett jelenséget is, amelynek kapcsán kiemeli a római áru rendkívül alacsony mennyiségét a raetiai és a noricumi határszakaszokkal szemben, a Pannonia határvonala mellett megfigyeltekhez viszonyítva (GABLER 1990, 206).

[1132] Mindez történeti oldalról is hangsúlyozza a legkorábbi római import tárgyak problematikáját, amelyeknek ugyanazon típusai elérték a kvádok szállásterületét is (pl. egygombos, erős profilú fibulák). A kérdésben a vonatkozó irodalommal lásd jelen dolgozat 1. függelékét!

[1133] Vaday A. a dák háborúk kapcsán a következőképpen fogalmaz: „Ebben az időszakban már a bal parti szövetséges rendszerben a megerősödő jazigok a kvádokkal egyenrangú szövetségesek." VADAY 1998, 123. Mócsy A. hasonlóan csak a dák háborúkat követően számol a szarmaták figyelembevételével a római külpolitikában (MÓCSY 1977, 444–446).

[1134] Elméleti szinten fel kell vetnünk, hogy a helyi jazig csoportok (már csak feltételezhetően alacsony létszámuk miatt is) aligha képezhettek katonailag olyan erőt, amely a Római Birodalom számára komolyabb fenyegetést jelenthetett volna (mindehhez társulhat a korszakban az al-dunai korridor lezárása utáni elszigetelődés, amelynek révén beékelődtek a római és a dák hatalmi tömb közé). Ismert településeik hiányában valós gazdasági potenciálról sem beszélhetünk. Ennek megfelelően aligha kényszeríthettek volna ki önmagukban bármilyen kompromisszumot (pl. az egykori dák szállásterület részletének átadását) a római kormányzatból (új lakóhelyükön mindez független lehet a jazigok esetleges korábbi hatalmi státuszával a törzsszövetségen belül: a

következtében kiépülő településhálózatot is kritikus tényezőként jelölhetjük meg a korai kereskedelem kialakulásában, hiszen a Kárpát-medence természetföldrajzi viszonyai mellett ez biztosíthatta az állandó cserealapot képező, így fenntartható (!) áruforgalmat biztosító terméktípusokat (pl. haszonállat, gabona) a nomadizálást nem támogató új környezetben.[1135]

Az eseménytörténet további elemei hasonló ívben szerkeszthetők rá a régészeti leletanyag különböző tárgytípusai alapján feltételezhető képre. A „szarmata piacok" egyre szorosabb kapcsolódása a provinciális gazdasági folyamatokhoz (a 2a. periódus kezdeti szakasza) a történeti események alapján nem különül el egyértelműen a markomann–szarmata háborúk előtti időszakban, hangsúlyozva az anyagi kultúra által is sugallt átmeneti jelleget.[1136] Kölcsönös folyamatként a pannoniai gazdaság kiépülése is elősegíthette a kapcsolatok újabb szintre lépését: a katonaság tömeges megjelenése a provincia belső területein gazdasági konjunktúrához vezethetett a 2. század folyamán (amíg a határvédelmi rendszer sikeresen megakadályozta a barbár betöréseket), hiszen a megnövekedett igényeket a Flavius-kortól kezdődően már nem elégíthette ki a távolsági kereskedelem önmagában.[1137]

Míg a régészeti leletanyagban nem láthatjuk egyértelmű törés nyomait a szarmata–római kapcsolatokban a nagy dunai háborúk alatt (a kérdésről lásd bővebben később, az 5.1. fejezetben),[1138] addig a történeti folyamatok magyarázhatják az alföldi szarmata Barbaricum újabb súlyponti növekedését. Az írott forrásanyag tanúsága alapján a konfliktus második felében (173–179) már egyértelműen a szarmaták képviselik a Kárpát-medencében a meghatározó barbár hatalmi tömböt (lásd pl. a visszaszolgáltatott hadifoglyok számát).[1139] A

---

jazigok azonosításának kérdésével az ún. „királyi szarmatákkal" lásd KOVÁCS 2022, 17). A szarmaták megítélésének változását az Alföldön ennek függvényében talán éppen a roxolánok nyomásgyakorlásának tulajdoníthatjuk inkább.

[1135] A legkorábbi települések korhatározásának alapvető problematikájához lásd ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 78–79; VADAY–SZEKERES 2011, 233–234.

[1136] Amennyiben elfogadjuk, hogy római részről a kapcsolatfelvétel oka alapvetően politikai célokat szolgál, úgy az időszakos konfrontáció (pl. 159–160 között Pannonia Inferior határszakaszán) valójában szerves eleme a kapcsolatok dinamikájának: talán ellentmondásos módon az erőviszonyok szinten tartásával (vagy reprezentálásával) konzerválja ez a kapcsolatfelvétel szükségességét.

[1137] Kovaliczky G. a korai *vicus* létrejöttét Sopianae területén a barbárok mozgolódása nyomán megjelent hadsereghez és az így kialakult új piaci igényekhez köti. Az ipari jellegű település a helyzetet kihasználva a régióban rövid időtávon belül válhatott lokális központtá: az 1. század végén létesített településen a kereskedelem megélénkülése már a 2. század közepén nyilvánvaló. A konjunktúrának a barbár betörések, így a korai település pusztulása vethetett véget 169–170 táján (KOVALICZKY 2017, 250–252).

[1138] A markomann–szarmata háborúk a római gazdaságban rendkívüli törést okozhattak, amely a régészeti leletanyaggal megfogható folyamatoknál rövidebb időtávú változásokban alighanem éreztethette hatását az Alföld import anyagában is. Az általános nyersanyag-hiány jele lehet a bronz katonai diplomák kiadásának szüneteltetése 167. május 5. és 178. március 23. között, amely periódus éppen a háború legvészterhesebb időszakának 11 évét fedte le. Ebben az időszakban a katonák az elbocsátó okmányukat viasszal borított felületű fatáblán kaphatták meg (VISY 2005, 311–312).

[1139] Mindezt a dominanciát sugallja Cassius Dio a 175-ös béketárgyalások kapcsán is: „Marcus fogadta a barbárok követeit, de nem mindegyikkel tárgyalt azonos elvi alapon, hanem a szerint választotta meg a feltételeket, hogy egy-egy nép mennyire volt érdemes arra, hogy polgárjogot vagy adómentességet kapjon: vagy

korábbi időszakhoz hasonlóan a kapcsolatok intenzívebbé válásában, a 2a. periódusban is ugyanazokat a tényezőket emelhetjük ki: a népességszám/katonai erő növekedése (alán vagy egyéb rokon népelemek beköltözése a 170-es évek elején) mellett a területi gyarapodás (expanzió a Felső-Tisza-vidék, a Körösök vidéke, illetve a Bánság felé) határozza meg a geopolitikai jelentőség fokozódását. Mindez a provinciális gazdaság Severus-kori konjunktúrájával együttesen hozhatta létre a szarmata–római kapcsolatok egyértelmű virágkorát a 2. század vége és a 3. század első harmada között.[1140] A korábbi korszakokkal összevetésben a fegyveres konfliktusok (látszólagos) hiányát aligha csak a kereskedelmi kapcsolatokhoz köthetjük.

Pannonia és Dacia gazdasági kapcsolata a tárgyalt téma kapcsán is kritikus lehet. Pannonia felől egyértelműen folyhatott export-tevékenység az al-dunai tartományokba, amely Dacia esetében elsődlegesen a kerámiaárura (edények és épületkerámia) koncentrálódhatott. A termékek egy részét K- és D-Pannonia fazekasközpontjai állíthatták elő (köztük pl. Pacatus műhelye is), míg a sisciai fazekas- és téglavető műhelyek szerepe kiemelkedő lehetett. Az írott források tanúsága alapján kisebb mértékben a Borostyánkő-út városai is részt vehettek ebben a kereskedelemben. Pannonia a legfontosabb szerepet azonban a Ny-i (és talán az észak-itáliai) tartományok árujának továbbításában játszotta.[1141] Ezt elsődlegesen a Ny-i (galliai és germániai) üzletemberek felügyelhették, ám a Dacia megszervezésével létrejövő új piacokat a pannoniai kereskedők is kihasználhatták (ezek megjelenése kapcsolatban állhatott a hadsereg mozgásával, így minden bizonnyal a dák háborúkkal is).[1142] N. Gudea Dacia Porolissensis gabonaellátásában is feltételezi a mezőgazdasági szempontból fejlett Pannonia Inferior szerepét.[1143] Dacia Ny-i exportja ugyanezeken a Ny–K irányú útvonalakon folyhatott, amiben a 2. századtól a provincia nyersanyagai és kézművestermékei vehettek részt. Ezen felül Dacia továbbíthatta a kelet-balkáni és a kis-ázsiai tartományok árucikkeit Ny-felé. A kereskedelmet lebonyolító *negotiatores Dacisci* nyugatiakból, dalmáciaiakból és

örökre, vagy meghatározott időre szóló adóelengedést, esetleg még örökös gabonaellátást kapjon. Mivel a jazigoknak igen jó hasznát vette, sokat elengedett a szigorú békefeltételekből." (Cassius Dio LXXI.19.1–2, ford. Nagy I.: KOVÁCS 2022, 148).

[1140] Az egyébként egyenletes ívű kapcsolatrendszerben a lelettípusok periodikus előfordulása részben a provinciális gazdaság folyamatainak eredménye lehet. A markomann–szarmata háborúk lezárása után, majd az Alexander Severus uralma alatt Pannoniába vezényelt K-i csapattestekkel (pl. a szíriai *cohors I milliaria Hemesenorum* Intercisában) együtt érkező polgári lakosság körében olyan kézművesek is voltak, akik új technikákat honosítottak meg. Ennek köszönhetők az újabb lelettípusok megjelenései (pl. szálrátétes üvegedények) (DÉVAI 2019, 326, 329).

[1141] A porolissumi Spruchbecher-töredékeket N. Gudea szintén egy Ny-i irányú, átmenő kereskedelemhez köti, amelynek egyik állomása Aquincum lehetett (GUDEA 1993, 351).

[1142] BALLA–TÓTH 1968, 123.

[1143] GUDEA 2005, 193.

orientálisokból állhatott össze. A lakosságtörténeti vonatkozások azonban erősebb kapcsolatokat mutatnak Pannoniából Dacia felé, mint az ellenkező irányba.[1144]

Az eseménytörténet alapján az alföldi szarmaták mozgolódásával talán már a 220-as évek végén/230-as évek elején lehet újra számolni, ám a nyugtalanság a vizsgált térségben a 259–260 közötti pannoniai betörésekkel tetőzhet. Míg utóbbi hatások alapvetően kívülről érkezve zavarják meg az állandósult kereskedelmi kapcsolatokat (értsd a Pontus-vidéki germán népvándorlás fejt ki nyomást Daciára és az alföldi szarmata szállásterületre), a provinciális gazdasági recesszió hatásaival szintén számolni kell. Pannoniában a Severus-kori konjunktúra után már a 3. század második harmadában megfigyelhető a limes menti városi lakosság életszínvonalának csökkenése, amely megmutatkozik a vásárlóerő csökkenésében és a tartományok közötti kereskedelmi kapcsolatok stagnálásában.[1145] Bár a kapcsolatok 2b. periódusának jellegzetességei a régészeti leletanyagban hirtelen törésként jelentkeznek (pl. a terra sigillata behozatal megszűnése), a történeti események sora fokozatosan eszkalálódó konfliktushelyzetet sugall, amely a kapcsolatrendszerek széthullását ennek folyamatában feltételezi. A mélypontot a Dacia feladásával (271–273) kialakult új helyzet, illetve az ehhez kapcsolódó káoszt egyértelműen jelző, a tetrarchia alatt az Alföldre vezetett 7 császári expedíció jelentheti (285 és 308 között). Kérdéses, hogy ebben a komplex folyamatban a kereskedelmi kapcsolatok látszólagos megszűnését a szarmaták vásárlóerejének végletes visszaesése (értsd háborús környezetben a mezőgazdasági termelés a létszükséglet szintjét biztosíthatja csupán) vagy a birodalmi politika bezárkózása jelentheti.[1146]

A régészeti leletanyag a 4. század elején (legkésőbb a század második harmadának kezdetén) mutatja a kereskedelmi kapcsolatok normalizálódását, megváltozott árukínálat és intenzitás mellett. Bár a megjelölt korszakban a Csörsz-árok erre a periódusra feltételezett kiépítése (322–332) minden bizonnyal segített enyhíteni a K-i nyomást, az alföldi szarmata közösségek geopolitikai súlyának egyértelmű csökkenése (pl. a 285–308 közötti császári expedíciók feltételezhető utóhatásai, illetve az arcaragantes–limigantes belső konfliktusa)[1147]

[1144] BALLA–TÓTH 1968, 122–123.
[1145] Gabler D. ehhez a folyamathoz köti a rheinzaberni terra sigillaták behozatalának drasztikus visszaesését is (GABLER 2016, 125).
[1146] A szarmatákra nehezedő nyomásról a római auktorok is értesülnek: „... hogy oly nagy az uralmadat kísérő szerencse, hogy a barbár népek mindenfelől egymást öldösik és irtják, különféle ütközetekben és árulással segítik elő újra és újra saját pusztulásukat, és az őrülettől hajtva utánozzák egymás ellen a Te szarmaták elleni, továbbá raetiai és Rhenuson túli hadjárataidat." (Panegyrici Latini XI.16.1., ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 258).
[1147] Talán ennek egy nyoma lehet az írott források hangvételének változása is, lásd pl. a Valentinianus-kori követjárások kapcsán továbbhagyományozódott szövegrészletet: „A szarmaták, egy kis és szánalmas nép, miután fellázadt ellene, békét kérő követeket küldött. Amikor Valentinianus megkérdezte a követeket, hogy a testi adottságaikra nézve minden szarmata ilyen hitvány-e, azt válaszolták, hogy közülük a legerősebbeket látod itt

ellenére is új fázisukba lépnek a szarmata–római kapcsolatok, amelyek lényegi eltérést mutatnak a korábbi modelltől. Utóbbi jelenség talán a szarmaták megítélésének (esetleg státuszának) radikális változását sugallja a római külpolitikában, amelyben már nem meghatározó szempont a szomszédos szarmata csoportok katonai potenciálja (Constantinus uralkodása után a beköltöző germán elemek vették át az ellenség szerepét). A feltehetően elsődlegesen gazdasági tényezőkön alapuló szövetségi viszony ellenére a kapcsolatok intenzitásának (a régészet által sugallt) visszaesése nagyrészt a pannoniai kézművesipar átalakulásával magyarázható. A 4. században provinciális szinten a távolabbi tartományokból származó áru már csak alárendelt szerepet játszhatott a kereskedelemben. Ezen felül a kisebb pannoniai települések közvetlen kapcsolatai is megszűnnek, jelentősebb áruforgalom csak a nagyobb települések között folyhatott.[1148] A helyi ipar erőteljes decentralizálódásának jele, hogy a klasszikusan késői római kerámiát gyártó fazekasműhelyek sem exportálhatták termékeiket 20 km-es távolságnál messzebbi piacokra.[1149] Részben a piacok zsugorodásának következményeként adhatják fel a 3. század utolsó harmadában/végén a limes menti civil településeket (pl. az albertfalvai tábor *vicus*a, illetve Brigetio és Vindobona polgárvárosa), illetve *canabae*-kat (pl. Aquincum, Brigetio).[1150]

Az írott forrásanyag nem nyújt kellő támpontot a hun kori (Attila-horizonthoz tartozó) kapcsolatok rekonstruálásához. A 383–384-es pannoniai betörés az utolsó alkalom, amelyben a szarmaták még név szerint szerepelnek, ám ekkor már a hun szövetségi rendszer részét képezhetik. A római eredetű tárgyi anyag bizonyos lelettípusainak (pl. ólommázas kerámia, üvegedények) megítélése a forráshiány miatt kérdéses lehet: egyaránt bizonyíthatják a korábbi, lokális jelentőségű kapcsolatok részleges továbbélését, illetve lehetnek nyomai az interakció egy új formájának is (amely az újonnan beérkező népelemek viszonylatában a szarmata–római kapcsolatok 1a. periódusának alkalmi jellegét idézi fel).

magad előtt. Erre hangosan azt kiabálta, hogy szörnyű világ vár Rómára, és Valentinianusszal véget is ér, ha még az ilyen szarmaták is fellázadnak a rómaiak ellen." (Theophanes Confessor Chronographia AM5867, ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 418–419).

[1148] BÓNIS–GABLER 1990, 182–183.

[1149] HÁRSHEGYI–OTTOMÁNYI 2013, 485–487.

[1150] LÁNG 2018, 164–165.

4. A SZARMATA BARBARICUM RÓMAI EREDETŰ TÁRGYAINAK ÉRTELMEZÉSI KERETEI

A szarmata–római kapcsolatrendszer kutatásának esszenciális kérdése lehet, hogy a régészeti kutatás által dokumentált római tárgyak milyen minőségükben kerülhettek a Kárpát-medencei szállásterületre. A kutatás erre vonatkozóan a zsákmányt, az ajándékot, a közvetlen római jelenlétet, illetve a kereskedelmet veti fel lehetőségként.[1151] Bár a felsorolt kategóriák párhuzamos jelenléte a legéletszerűbb, arányaik alapjaiban határozhatják meg az alföldi római leletanyag értelmezési kereteit.

4.1. Zsákmány

A szarmata betörések során a zsákmány szerzésének igénye jogos lehetőség az írott források beszámolói alapján,[1152] ám a régészeti anyagban ennek azonosítása rendkívül problémás.[1153] Vaday A. meghatározása szerint egyértelműen azok a tárgytípusok sorolhatók ebbe a kategóriába, amelyeknek (1) a római kultúrkörben különleges jelentéstartalma van, (2) a rómaiak tiltották kivitelét a barbárokhoz, illetve (3) ritkaságuk mellett megjelenésük időpontja egybeesik egy írott forrással is igazolható konfliktushelyzettel.[1154]

A Kárpát-medencei szarmata kutatás szakirodalmában rendre a következő egyedi tárgyak szerepelnek zsákmányként: bronzból öntött Victoria szobrocska Akasztó, Döbrögecpusztáról; [1155] lecsiszolt törésfelületű, Eros–Amor–Diana ábrázolású, bronz

[1151] VADAY 1998, 120.

[1152] A roxolánok 68–70 közötti moesiai hadjáratai kapcsán Tacitus a következőket említi „Annál vakmerőbbé váltak a rhoxolanok, ez a szarmata törzs, ... felajzott reményekkel törtek be Moesiába: a sikertől fékevesztett kilencezernyi lovas inkább zsákmányra, mint harcra törekedett. ... a szarmaták prédavágyukban szétszéledtek, vagy súlyos terhek alatt roskadoztak ...” (TACITUS Historiae I.79.). A 374–375-re datálható szarmata–kvád betöréshez kapcsolódóan írja Zosimos: „Ezért a barbárok [ti. a szarmaták és a kvádok] bosszút álltak végigpusztítva a vidéket az Ister mentén, s magukkal vittek mindent, amit a városokban találtak.” (Istvánovits E. és Kulcsár V. fordításában lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 380). Ammianus Marcellinus a szarmatákkal kapcsolatban kiemeli: „... a suevusok berontottak Raetiába, a quadusok pedig Valeriát, a sarmaták, a kik mesterek a rablóhadjáratokban, felső Moesiát és Pannonia secundát dúlják.” (Ammianus Marcellinus XVI.10.20., ford. Pirchala I.: KOVÁCS 2022, 333). Itt említhetjük Libanios megjegyzését is: „Átkeltek a Dunán a szarmaták, ... és teljes elpusztították a minden tekintetben virágzó Illyricum tartományt, és sok kincset elhurcoltak a maguk országába, hosszú idő munkáját.” (Libanios, Orationes XXIV.12., ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 401).

[1153] Emellett az írott forrásanyagban is a hasonló viselkedés a barbár népekhez kötött toposzként jelenik meg: pl. „A frankok, az alamannok és a szászok már elfoglaltak negyven várost a Rajna közelében. Porig rombolták őket, és számtalan lakost igen gazdag zsákmánnyal együtt elhurcoltak ...” (Zósimos III.1.1., ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 363).

[1154] VADAY 1998, 121–122.

[1155] A kisplasztika (bázis nélküli magassága 21,9–22,1 cm; kiszerkeszthető teljes magassága 29 cm) 80–119 között kerülhetett Pannoniába, ám a szarmaták még Domitianus 92–93 évi győzelme előtt szerezhették meg a közeli limes-szakasz egyik táborából (a legközelebb esők Intercisa, Annamatia, Lussonium vagy Alta Ripa) (THOMAS 1972, 78, 81, 1. kép; GÁSPÁR 2006, 229, 199. kép).

serpenyőnyél Jászszentlászló, Templomdombról;[1156] másodlagosan ládikaveretnek átalakított, figurális díszítésű, bronz díszpáncél részlete Orgovány, „Acéldombról”. [1157] Az újabb anyagközlések szintén zsákmányként azonosítják a Herkulest ábrázoló bronzszobor bal kezének töredékét (valószínűleg Farnese típusú, markában a heszperidák almáival), amely Lugozó (Luguzău, Románia) település környékéről származik. [1158] Hasonló lelet a Bulcs (Bulci, Románia) településről ismert masszív kialakítású, bronzból öntött, Minerva ábrázolásának részét képező szoborfej (magassága 26,4 cm, súlya 6,2 kg), ám ez 19. századi másolat lehet csupán. A stilisztikai problémák (a hajviselet és a sisak kialakításának történetietlensége) mellett a tárgy nem tűnik egy nagyobb egységről leválasztott töredéknek.[1159] Az orgoványi lelethez igen hasonló a Soltszentimre, Csonkatorony lelőhelyről származó, Minerva trébelt büsztjével díszített rézötvözet (sárgaréz) díszpáncél töredéke. A pikkely- vagy sodronyvérthez tartozó zárólemez (*Panzerverschlussblech*) a 2–3. században átalakuló páncélzat részét képezhette. A díszpáncél töredékét átalakították (a lemezt a „csavart kannelúrák” mentén körbevágták, illetve legalább 3 helyen átfúrták), feltehetően ládikát fedő lemezként használták fel másodlagos funkciójában. [1160] A sort az alföldi Barbaricumból előkerült katonai diplomákkal zárhatjuk: ilyenek ismertek Tajóról és Sándorfalváról. Utóbbit a felirat megmaradt részlete alapján Traianus uralkodása alatt (feltehetően 114–115 között) állíthatták ki. Publikálója felveti a lehetőségét, hogy tulajdonosa (feltehetően lovascsapat veteránja) utazása során veszítette el, esetleg a szarmaták a jó minőségű nyersanyaga miatt hozták a Barbaricumba.[1161]

[1156] Publikálója a nyél végződésének lóhere alakú áttörése alapján az 1. századra – 2. század elejére datálja a leletet (THOMAS 1976a, 25–26).

[1157] A lelet a felirata alapján egyértelműen csapattesthez köthető (Legio X Gemina), amely 101–120 között Aquincumban állomásozott, illetve részt vett a Traianus-féle dák háborúkban (101–106) is. A 106–360 közötti időszakban (több rövidebb idejű átvezénylés mellett) főként Pannoniában találhatók meg állomáshelyei (FORISEK 2013, 107–108). Publikálója szerint a tárgy a legio Daciába vezénylés során kerülhetett az Alföldre (időpontként erre vonatkozóan a 107-es évszámot adja meg) (THOMAS 1976b, 30, 34). Újabban felmerült a díszpáncél-töredék markomann–szarmata háborúk korára datálásának lehetősége, illetve az azonos legio megjelölése kapcsán kötése a mušovi (Csehország) páncéltöredékhez (VÖRÖS et al. 2022, 134).

[1158] Az 1893 előtt felszínre került lelet előkerülésének pontos helye és körülményei nem ismertek. A kézfej külső oldalán javítás nyomai figyelhetők meg. A tárgy méretei: hossza 11,2 cm; átmérője 4,7 cm (GRUMEZA 2019, 83, I-46-2/1.1, Taf. 11/1).

[1159] GRUMEZA 2019, 68–67, Kat. I-14-1/2.1, Taf. 12.

[1160] A téglalap alakú lemez méretei: 7 x 5,2 cm. Bár a szerző többször is hangsúlyozza a tárgy lelőhelyének ismertségét, enne ellenére az ajándékból származó leletet szórványként kell kezelnünk, hiszen pontos leletkörülményei és kontextusa ismeretlen (VÖRÖS et al. 2022, 129, 133–134, 1. kép).

[1161] A sándorfalvi darab kontextus nélküli, leletbejelentésből származik, a lelőhelyet terepbejárással összekötött fémdetektoros leletfelderítéssel hitelesítették. A megtalálás helyének környékén megfigyelt régészeti leletanyag alapján nem zárható ki, hogy a tárgy a középkor vagy az újkor folyamán került az Alföldre (LASSÁNYI 2012, 199–201).

A barbaricumi bronzedények felgyűjtése legutóbb rámutatott, hogy a jászszentlászlói serpenyőnyél nem tartozik az unikális leletek körébe.[1162] Kiemelt státuszát nem indokolhatja amulettként történő másodlagos felhasználása sem, hiszen a jelenség megfigyelhető más, gyakoribb lelettípusok esetében is (lásd pl. a fülezett római érméket).[1163]

Mind az orgoványi, mind a soltszentimrei díszpáncél-töredékek kapcsán fontos Juhász L. kérdésfelvetése, miszerint a páncéllemez átalakítása a hasonló gyakorlat alapján már a provinciában is megtörténhetett.[1164] A szarmata Barbaricumban ismert zárszerkezetes faládikák, illetve a hozzájuk tartozó kulcsok mind római készítmények, így a páncéllemezek ilyen célú másodlagos felhasználása a barbárok részéről valószínűtlen.[1165] A jelenség párhuzamaként hivatkozhatunk talán az Endrőd, Szujókereszt 27. sírjából származó csengőre, amelyet szintén másodlagosan felhasznált elemekből alakítottak ki: palástját bútorveret (vagy kard/tőr markolatgombja), míg nyelvét ún. „dudoros gyűrű" alkotja.[1166] Mindkét felhasznált tárgy esetében feltételezhető a római eredet, míg a bútorveret (vagy a markolatgomb) eredeti kontextus nélküli jelenléte életszerűtlen a szarmata Barbaricumban. A fémszerelékes ládika és a bronzcsengő egyaránt jellemzően a provincia felől érkező tárgytípus, a hivatkozott esetekben feltűnő, hogy római eredetű tárgyakból állították össze őket (amelyek emellett több esetben is köthetők katonai környezethez). Véleményem szerint nem zárható ki, hogy az árucsere bizonyos alacsonyabb, eseti szintjein részt vehettek a provinciális lakosság személyes készletéhez tartozó, saját maguk által módosított tárgyak is, amelyekre a tárgytípus iránti lokális piaci rés miatt az alföldi szarmaták adott időpillanatban igényt formálhattak. Amennyiben a tárgyak már másodlagosan felhasználva kerültek a szarmata szállásterületre, úgy eredeti funkciójuk irreleváns, értelmezésük kereteit már a belőlük kialakított tárgyak határozzák meg.

A korábban említett bronzszobor-töredékek (pl. Döbrögecpuszta, Lugozó) megítéléséhez újabb adalékokat adhat a Porolissum előterében azonosított időszakos piachelyen („Sub Ferice") előkerült szintén bronzszoborhoz tartozó kéztöredék, amely

[1162] BENE–ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2016, 756, Cat. 10, Fig. 5/1. Tanulmányukban a szerzők a leletet már további megkülönböztetés nélkül szerepeltetik katalógusukban.
[1163] Eredetének egyetlen kérdéses vetületét rendkívül korai datálása adja. A lelet magában olyan funkcionális tárgytípushoz tartozik, amely bár valóban rendkívül ritka, ám lehetséges alkalmazási módozatai radikálisan nem térnek el a helyi közösségek szokásaitól. Meg kell jegyezni továbbá, hogy a korai kapcsolatfelvétel időszakához kapcsolódóan (1a. periódus) számos olyan tárgytípus jelenik meg, amely nem jellemző a későbbi korszakok ízlésvilágára (pl. illatszeres üvegcsék).
[1164] VÖRÖS et al. 2022, 134.
[1165] Az alföldi fémszerelékes ládikák összefoglalásával lásd BENE–ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2016, 743, 745, Fig. 2–3, 6. Az Orgoványról származó darab esetében annak szögletes kivágása (a Victoria figurájával díszített mezőben) egyértelműen kulcslyukként azonosítható (THOMAS 1976b, 30).
[1166] VADAY–SZŐKE 1983, 82, 110, 5. kép 4, 6.

császár- vagy templomi istenségábrázolás részét képezhette. A szerzők véleménye szerint a javíthatatlan módon megsérült nagyplasztikát részleteiben adhatták el a barbároknak, akik nyersanyag-felhasználás céljából vásárolhatták meg a maradványokat. Hasonló funkcióban közlik a Zalau, Bul. Mihai Vitezaul (Zilah, Románia) barbár településéről származó feliratos bronztábla töredékét is, kiemelve annak kereskedelmi áru jellegét.[1167] Az Opreanu–Lăzărescu szerzőpáros megjegyzése legalábbis gondolatindító a szarmata szállásterület hasonló jellegű tárgyaival kapcsolatban is (értsd szoborrészletek, diploma töredéke), hiszen az ilyen jellegű árucsere mindkét közösségnek érdekében állhatott: a szarmaták kompakt formában, egyszerre juthattak nagyobb nyersanyag-forráshoz; míg a rómaiak lényegi energiabefektetés nélkül szabadulhattak meg az elhasználódott/sérült tárgyaktól.[1168]

A kerámiaedények estében a nehéz szállíthatóság és törékeny természetük nem valószínűsíti, hogy nagy mennyiségben származnának rablóhadjáratokból. Vaday A. és Gabler D. a szarmata Barbaricum terra sigillatáinak 91%-át eredezteti kereskedelmi tevékenységből és csupán 9%-át tartja háborús zsákmánynak, utóbbiak főként a közép-galliai és a korai rheinzaberni darabok közül kerülhetnek ki.[1169] Bár a nagyobb szériákban jelentkező lelettípusok (pl. kerámiaedények, fibulák) esetében sem zárhatjuk ki a zsákmányból származó tárgyak jelenlétét, ám ezek jellegükből adódóan olyan minimális mennyiséget képviselhetnek, amelyek kimutatása a régészet módszereivel nem lehetséges. A korábban említett példák (pl. díszpáncél- és szobortöredékek, katonai diploma darabja) zsákmányként azonosítása egyedi jellegük ellenére is kérdéses, így a nagyrészt biztosan kereskedelemből ismert termékek ilyen származtatása véleményem szerint a Gabler–Vaday szerzőpáros által becsült 9% alatti lehet.

4.2. Ajándék/évpénz (*stipendium*)

A szarmata Barbaricum területéről nem említhetünk olyan római eredetű tárgyakat, amelyek egyértelműen ajándékként azonosíthatók. Vaday A. szintézisében részletesen körülírja az ilyen jellegű leletek körét: díszedényekből vagy értékesebb ékszerekből összeálló kincsleletek, amelyek a markomann/vandál/gót/hun példák alapján részben aranyból

[1167] OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 68–69.
[1168] A lugozói kéztöredék egyértelműen hiányos, jellegében egyértelműen rokonítható az említett Porolissum közeli lelettel. A rajta megfigyelhető javításnyomok mutathatják, hogy állapota már a provinciális használat alatt sem volt kifogástalan (GRUMEZA 2019, 83, Taf. 11/1). Az akasztói Victoria-szobrocskáról hiányoznak az utólagosan az öntött tárgyhoz kapcsolt kiegészítők (győzelmi koszorú és pálmaág), ám ezek nem bizonyítják a hétköznapi használatból kivonásának tényét. A szárnyak végének hiányzó részletei a lecsiszolt törésfelületek alapján már talán inkább a másodlagos felhasználás nyomaiként azonosíthatók (THOMAS 1972, 81, Abb. 5–6).
[1169] GABLER–VADAY 1986, 44–45.

készülhettek.[1170] Az alföldi fémedények legújabb felgyűjtése igazolta a korábbi elképzeléseket, hiszen előfordulásuk szórványos (2016-os gyűjtés alapján mindössze 19 lelőhelyről ismertek), míg kincsleletek helyett egymástól elszigetelt eseteket idézhetünk. Területi elterjedésük Aquincum előteréhez (illetve a Dunakanyarhoz) kapcsolható, amelyben a kereskedelmi áruval mutatnak közös vonásokat.[1171] Meg kell jegyeznünk azonban, hogy az ajándékként azonosítható tárgyak halmaza részben alighanem fedi a később tárgyalandó, római jelenléthez kapcsolható tárgytípusokét:[1172] amennyiben elfogadjuk a hagymagombos fibulák rangjelző szerepét, úgy azt a *foederati* státusz fejében „adományozhatta" a Római Birodalom. Szintén ilyen ajándékként értelmezhetők a minden bizonnyal rangos szarmata vezetők temetkezésébe kerülő unikális római tárgyak is: pl. római fegyverek (kard, pajzs, sarkantyú, továbbá talán lándzsa) a geszterédi, illetve kandeláber a tiszalöki és jászalsószentgyörgyi halmokból.[1173]

Vaday A. az „ajándékozás" jellemző formájaként alkalmi vagy rendszeres pénzbeli juttatásra (*stipendium*) utal.[1174] A vonatkozó alföldi szakirodalomban a szarmata–római kapcsolatok teljes időspektrumában megjelenik a jelenség lehetősége. Fülöp Gy. megállapítása szerint a Duna–Tisza közének legkorábbi érmekincsei (záróvereteik 69–98 közé esnek) nem kapcsolhatók kereskedelemhez, nagy valószínűséggel ajándékként azonosíthatók.[1175] Vida I. véleménye alapján érdemi fegyveres konfliktus hiányában kizárható, hogy a 2. század végén elrejtett ezüstpénzek zsákmányként kerültek volna az Alföldre. Ezt a megállapítását a kincsleletek relatíve magas száma (16 eset) is indokolhatja, ami erős kontrasztban áll a markomann–szarmata háborúk alatt elrejtett egyetlen érmelelethez képest. A szerző az érméket ajándékból származtatja, amellyel Septimius Severus a 197-ben záródó belháborúi okán meggyengült pannoniai határvédelmet ellensúlyozva kívánta biztosítani a szomszédos barbár közösségek jóindulatát. A szarmatáknak fizetett rendszeres

[1170] Megjegyzi továbbá, hogy „Nincs adatunk arra, hogy élelmiszert adományoztak volna a szarmatáknak, pedig ez az ajándékozási forma nem ismeretlen Róma számára." (VADAY 1998, 120, 9. jegyzet). A későbbiekben ezt a témát nem érinti, bár a szarmaták bor iránti (feltételezett) igényét ismerve, elméleti szinten ez sem zárható ki a közhangulat javítására.

[1171] A bronzedények szórványos megjelenésének oka a szarmata Barbaricumban lehet kronológiai is, hiszen az alföldi példányok későbbiek az itáliai bronzműves műhelyek kora római virágkoránál (BENE–ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2016, 745–746, Fig. 7).

[1172] A jelenségre különleges példákat említhetünk a Római Birodalom más területeiről: pl. Hadrianus a kaukázusi ibérek uralkodójának a luxustermékekből álló ajándéka (pl. ritka ruhadarabok!) mellett 500 római katonát is küldött, akik a királyi testőrséget voltak hivatottak kiegészíteni (FORISEK 2018, 54).

[1173] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 309, 269–270. kép. Jászalsószentgyörgy, Borsa-halom római tárgyaihoz (kandeláber, üvegedények, érmék) lásd VADAY–HORVÁTH 2005, 31–32, Kat. VII-18, Taf. 25/7.

[1174] Véleménye szerint egyértelműen csak a nemesfémből vert érmék tekinthetők a diplomáciai/politikai megegyezés nyomán a szarmatákhoz jutatott ajándéknak. A szarmata Barbaricum területéről ismert érmekincsek elrejtésének okát fémalapanyaguk, illetve rendszerint homogén összetételük alapján nagyrészt inkább háborús eseményekhez köti (VADAY 1998, 120, 8. jegyzet, 10. jegyzet).

[1175] FÜLÖP 1976, 253–262.

adót nem feltételez.[1176] Vaday A. a 4. századi bronzpénzek egyéb importhoz viszonyítottan kiemelkedő mennyisége alapján nem köti őket kereskedelmi tevékenységhez, míg magyarázatként a szarmaták katonai szövetségben betöltött szerepét, így a számukra folyósított *stipendium*ot említ.[1177]

Utóbbi feltételezést erősíthetik meg a római érmék mennyiségi megoszlásának jellemzői a verés időpontjának viszonylatában. A szarmata szállásterületre az érmék beáramlása főként kronológiailag jól lehatárolható „hullámokban" figyelhető meg: ezek a csúcspontok a Duna–Tisza közén az 1. század folyamán, 69–98 közötti záróveretekkel keltezhető érmekincsekkel;[1178] a 2. században Antoninus Pius és Marcus Aurelius uralkodása alatti érmeforgalommal; [1179] illetve egy a Constantinus–Valentinianus uralkodásának időszakára helyezhető, 4. századi dömpinggel írhatók le (utóbbi időszakban a legnagyobb a római érmék mennyisége a szarmata Barbaricumban).[1180] Az említett időszakok látványosan egybeesnek a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok nagyobb korszakhatáraival (az 1. század utolsó harmada az 1a. periódus kezdetével, a 2 század közepe a 2a. periódus kezdetével, míg a 4. század első harmadától induló szakasz a 3. periódussal) [31. kép], amelyek mind érdemi változást hozhattak az árucsere intenzitásában. Amennyiben a pénzforgalmat alapvető szinten kizárjuk a szarmata–római kereskedelemből (a kérdésről részleteiben lásd később), illetve a korábban hivatkozott kutatói álláspontokat elfogadva a csúcspontokat szakaszosan jutatott *stipendium*ként [1181] értelmezzük, úgy valójában a kereskedelem súlyponti növekedéseinek nem következménye az érméknek a szarmata Barbaricumba áramlása,[1182] hanem éppen katalizátora.

[1176] Az említett leletegyüttesek jellemzően Commodus uralkodásának utolsó, illetve Septimius Severus uralkodásának első évtizedeiben záródnak (VIDA 2009, 573, 577).

[1177] Véleménye szerint a közvetlen római katonai jelenlét sem zárható ki egyértelműen (VADAY–DOMBORÓCZKI 2001, 58–59).

[1178] FÜLEP 1976, 253–262.

[1179] A Jászságban történt anyaggyűjtés szélesebb időhatárok, Traianus és Commodus (98-tól 192-ig) között jelzi ezt (STEUER 2022, 108, 2. kép).

[1180] VADAY–HORVÁTH 2005, 21. A korszakban ilyen ajándékozást említenek az írott források Iulianus Apostata uralkodása alatt (361–363): „Mily nagyszerű volt a hajóút, amíg a híres folyó jobb partját mindkét nembeli, minden rangú, fegyveres és fegyvertelen nép szegélyezte, addig a bal parton a térdelve nyomorúságosan könyörgő barbárokat lehetett látni. Minden Duna menti várost érintett, mindegyikük kérését meghallgatta, helyzetükön könnyített, vagyonukat visszaadta, számtalan barbárnak adott kegyelmet, és engedélyezett békeajándékot." (Panegyrici Latini III (IX) 7.1., ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 387–388).

[1181] Az írott forrásanyag is több esetben bizonyíthatja a szövetségkötéseket az említett időszakokban. Így pl. a pannoniai főemberek 69-es tanácskozása kapcsán említi meg Tacitus: "És hogy a csapatoktól megfosztott tartományokat a barbár népeknek oda ne vessék, a szarmata iazygok főembereit, akik a kormányzást kezükben tartották, szövetségükbe fogadták. Ezek népüket és tömérdek lovasukat – egyedüli erősségüket – is ajánlgatták: szolgálatukat azonban visszautasították ..." (TACITUS Historiae, III.5.1.; jegyzetekkel lásd KOVÁCS 2022, 28).

[1182] A kutatás a kereskedelem megindulásával hozta korábban kapcsolatba az érmék tömeges megjelenését Antoninus Pius és Marcus Aurelius uralkodása alatt (VADAY–HORVÁTH 2005, 21).

Munkahipotézisként így egy olyan hibrid rendszert feltételezhetünk, amelynek nem alapköve a monetáris alapú kereskedelem vagy az érmék tudatos felhalmozása, ám az ajándékként érkező római pénzanyagot részben fizetőeszközként használták fel (a nyilvánvaló nyersanyag-értéke mellett), az adott időszakokban kimozdítva az árucserét nyugvópontjáról. Az interakció ilyen dinamikája mindkét résztvevő fél számára előnyös lehetett: a szarmaták érdemi energiabefektetés nélkül juthattak római termékekhez (értsd nem saját áruval vettek részt a cserekereskedelemben), míg a „pénzajándékot" kizárólag a római piacokon hasznosíthatták, így az újra utat talált a provinciális pénzforgalom körforgásába.

4.3. Római jelenlét

Rendkívül kérdéses azon tárgytípusok csoportja, amelyet az előbbi kategóriákból (értsd zsákmány vagy ajándék) kiemelve egyértelműen a közvetlen római jelenlét nyomaként értékelhetünk. Elméleti szinten utóbbihoz sorolhatjuk a specializálódott tudást igénylő hivatás űzéséhez szükséges eszközöket, amelyek kapcsán hivatkozhatunk a 2022 szeptemberében a Jászságban azonosított „orvossírra". A csontvázas temetkezésben a teljes sebészi készlet (pl. szikék, emelők, véső, kések, csipesz, fogó, spatula) mellett a gyógyszerek/gyógynövények feldolgozására használt dörzskő is előkerült. [1183] A temetkezést unikális jellegének megfelelően kell kezelnünk, érdemi következtetések levonására a szarmata–római kapcsolatrendszer viszonylatában nem használható fel, állandó római jelenlétre aligha utalhat. Hasonlóan az alföldi provinciálisokhoz sorolhatnánk a barbár szállásterületen tevékenykedő kereskedőket is, ám a térségben az auktorok ilyeneket csak a Dunától É-ra említenek,[1184] a vizsgált területen utóbbira még közvetett bizonyíték sem áll rendelkezésre.

A szórványosan előforduló római eredetű tárgytípusok földrajzi koncentrációját Vaday A. a „rómaiak tényleges katonai vagy etnikai jelenlétével" magyarázza, amely a „római katonai érdekeltségű stratégiai régiókban" figyelhető meg. Ilyen leletegyütteseket főként a

[1183] A temetkezésről és a hozzá tartozó leletanyagról a kézirat lezárásáig csak a sajtóból tájékozódhattunk, lásd pl.: https://magyarnemzet.hu/lugas-rovat/2023/04/ketezer-even-at-vandorolt-egy-orvosi-szike-a-jaszsagi-sirban, letöltés ideje: 2023.10.10., 22:11. A cikk megjegyzéseit kellő forráskritikával kezelve, a ^{14}C eredmények a temetés időpontját 25–125 közé helyezik, Vida T. az elhunyt származását elméleti alapon a Római Birodalomban tevékenykedő görög orvosként azonosítja. A jelenséget a kutatók a szarmata szállásterületre behatoló katonai csapathoz kötik, illetve felvetik a lehetőségét, hogy helyi előkelő kezelésére utazott az Alföldre az egykori orvos.

[1184] „Erős csapattal a markomannok területére hatol [ti. Drusus], s ... betör a királyi városba s a mellette fekvő erősségbe. Itt a suebusoktól szerzett régi zsákmányt és a mi tartományainkból való markotányosokat és kereskedőket találtak, kiket a kereskedés lehetősége meg a pénzbeli gyarapodás vágya, végül hazájuk feledése otthonaikból ellenséges földre vitt" (TACITUS Annales II.62). Fel kell hívnunk azonban a figyelmet az idézett forráshely végén a Tacitus által is kiemelt „motivációkra", amelyek alapján ezeket a barbárföldön működő kereskedőket a kapcsolatrendszer egyéni résztvevőiként említi! Ennek megfelelően a hasonló gyakorlat nem a birodalmi politika álláspontját/gyakorlatát képviselhette (!), emellett talán nem is lehetett általános jelenség.

folyami átkelőhelyek közeléből említhetünk: a Csongrád–Szentes átkelő körzetében kétarcú üvegedény és Venus szobor, a szolnoki révhelynél bronzmécses és Aquila bronzszobor,[1185] míg a szegedi állomáshelynél többek között alabástrom relief. A tárgyak földrajzi helyzetük alapján emelhetők ki csupán a zsákmányként értelmezett tárgyak csoportjából.[1186] A késő szarmata kor vizsgálata során felmerülhet annak lehetősége is, hogy a római jelenlét elengedhetetlen lehetett a Csörsz-árok kivitelezési munkálatai során: Steuer I. a római bronzpénzek 4. századi dömpingjét a védmű-rendszer építésével kapcsolatban létrejövő római infrastruktúrához köti, amelyben bár a földmunkák elvégzése a helyi lakosságra hárult, ám szükséges lehetett a római katonai jelenlét is.[1187]

Utóbbi kérdésben újabb eredményeket hozhat az Orosháza, Kakasszéki-ér, Laposi-major lelőhely felszíni kutatása során azonosított jelenség. A több korszakú lelőhely területén a római építőanyagok („tetőfedő tegulák, cserepek és tubus töredékek") szóródása provinciális módra létesített épületekre utalnak (részleteiben lásd később a barbaricumi létesítmények tárgyalásánál, jelen dolgozat 5.2.2.1. fejezetében). A római eredetű leletanyag kapcsán ennek ellenére az előzetes közleményben egy bronzmérleg töredékét leszámítva csupán a szarmata települések anyagában egyébként is előforduló import leleteket (ezüst- és bronzérmék, terra sigillaták, amphorák, „bevonatos edények") említenek.[1188] A későbbi feltárások talán rámutathatnak azokra a tárgytípusokra, amelyek eredeti, jól dokumentálható kontextusukban valóban a provinciális eredetű lakosság tartós megtelepedését jelezhetik.

A késői szarmata leletegyüttesekben dokumentálható hagymagombos fibulák esetében az alföldi kutatás ugyanazon lelettípus kapcsán veti fel a fejezetben tárgyalt lehetőségek mindegyikét. Vörös G. a Madaras, Halmok temetőjének 180. és 462. sírjában előkerült, hiányosan a sírba helyezett, illetve vastűvel javított példányokat zsákmányból származtatja.[1189] A Római Birodalomban a katonák (*militia armata*) és a polgári tisztségviselők (*militia inermis*) rangjelzését szolgáló viseleti elemek Vaday A. véleménye szerint a 4. század folyamán (a Csörsz-árok építése és a szarmata belháborúk időszakában) „intenzív római jelenlétet" jelezhetnek.[1190] Későbbi tanulmányában szintén Vaday A. tesz

[1185] Utóbbi leletanyag azonosítása rendkívül problémás Vaday A. nyomán: míg a VADAY 1998, 122, 28. jegyzet által hivatkozott helyen bronzmécses helyett egy agyagmécses szerepel, addig az eredeti közlés a Tószegről származó szórványok kapcsán említést sem tesz a szobortöredékről (VADAY 1989, Kat. 379, Taf. 121/3–5). Később a Masek–Laszlovszky szerzőpáros az ismertetett leletanyagot egy szintén szórványból származó vas stílustűvel, illetve egy fajansz Osiris szobrocskával egészíti ki (MASEK–LASZLOVSZKY 2021, 182–183).
[1186] VADAY 1998, 120, 122, 27. jegyzet; VADAY 1999c, 192.
[1187] Patay P. becslése alapján 1 munkaév esetén (120 nap) 83.300, míg 2 munkaév esetén 41.500 ember szükségeltetett az építkezéshez (STEUER 2022, 108, 111, 11. lábjegyzet).
[1188] SÓSKUTI 2018a, 35, 10. kép.
[1189] KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 351.
[1190] VADAY 1998, 122, 20. jegyzet.

különbséget az ép állapotukban sírba került, illetve a szarmatákhoz csonkoltan kerülő darabok között. Előbbieket (pl. Mezőszemere, Kismari-fenék 54. sírja) a római szövetségben álló szarmata katonai előkelőkhöz köti, míg utóbbiak a gombok leszerelésével már elveszthették többletjelentésüket (*ornamenta dignitatis*).[1191] Legutóbb D. Quast gyűjtötte fel a Duna vonalától É-ra előkerült példányokat, amelyek a limestől egy 200–250 km széles sávban jelennek meg a C_3–D_2 fázisok között. Szélesebb területen vizsgált mennyiségi adataik kapcsán nem foglal állást: az európai Barbaricumból közel 90 db-ot ismer, amelyet az aláhajtott lábú, a spirálkarokon gombbal lezárt fibulák (*Bügelknopffibeln*) tárgycsoportjának 200 db-os katalógusával vet össze.[1192]

4.4. Kereskedelem

Az alföldi szarmata Barbaricum területére került római eredetű leletanyag meghatározó része a szomszédos területeket elfoglaló közösségek egyéni igényrendszere alapján lefolytatott kereskedelméből származhat.[1193] Az importált áru egyre növekvő mennyisége és változatossága ellenére magára az árucsere alapjára/fizetőeszközére, illetve dinamikájára vonatkozóan is rendkívül kevés forrás áll rendelkezésünkre, nagyrészt csupán elméleti vitát kezdeményezhetünk a témakörben.

Az általános álláspont szerint a szarmaták nem ismerték a pénzforgalmat, a saját belső árucseréjükhöz hasonlóan a rómaiakkal is „cserekereskedelmet" folytathattak.[1194] Ennek megfelelően a kapcsolatok az „anyaország – kolónia" (*parent state – colony relationship*) modellbe illeszthetők be, amelyben a rómaiak a barbárokat luxustermékekkel látták el, azok pedig mezőgazdasági javakat kínáltak fel értük cserébe.[1195] Vida I. a 2. századi alföldi érmekincsek összegzése kapcsán veti el azok kereskedelemhez kötését, hiszen a leletegyüttesek relatív homogenitása és a verési időpontok közel egyidejűsége egyértelműen kizárja ezt. Az ezüstveretek alacsony nemesfém értéke (25% körüli) véleménye szerint

[1191] VADAY–DOMBORÓCZKY 2001, 75. Vaday A. korábbi tanulmányaiban a tárgytípus megjelenését még a szarmata–római kereskedelemhez köti (lásd pl. VADAY 1976, 86).
[1192] QUAST 2015, 313, 315, Abb. 4.
[1193] Vaday A. a szarmata közösségek gazdasági függését a Római Birodalomtól 3 alapvető tényezővel határozza meg: (1) a K-i kereskedelmi kapcsolatok megszakadása (pl. a Pontus-vidéki görög kereskedővárosoktól), (2) a helyi geológiai adottságokból adódó nyersanyagszegénységgel („... a mindennapi élethez szükséges fémtárgyak biztosításához behozatalra szorultak ..."), illetve (3) a fémfeldolgozó ipari gyakorlat hiánya (VADAY 1998, 119–120). Korábban római részről a kapcsolatokat a provinciális kutatás elsősorban kizárólag politikai/katonai érdekekkel magyarázta (lásd pl. GABLER 1990, 206), ám újabban mind Dacia, mind Pannonia kapcsán felmerült, hogy a barbárok érdemi részt vállalhattak a katonaság élelmezésében (GUDEA 2005; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–BORSÓDI s.a.)
[1194] A kérdés említésével a teljesség igénye nélkül lásd FÜLÖP 1976, 253–262; VADAY 1998, 127–128, VADAY–DOMBORÓCZKI 2001, 58–59.
[1195] KULCSÁR–MÉRAI 2011, 62.

valószínűtlenné teszi, hogy nyersanyagként kereskedtek volna velük.[1196] A szarmaták esetében így kizárja a pénzforgalmat, míg az áru szerinte cserekereskedelem formájában cserélhetett gazdát.[1197]

A szarmata–római kapcsolatrendszerben a pénzforgalom létének (pontosabban inkább jelentőségének) megítéléséhez gondolatébresztőként célszerű a modern közgazdaságtant idézni. Az adásvétel alapja a csere, amely egyszerre legalább 2 szereplőt feltételez adott helyen és időben: eladót és vevőt. A folyamat során a termékek a különféle mennyiségeik közötti arány (érték) alapján hasonlíthatók egymáshoz, ami a csere során nem abszolutizálható, csak a másik áru viszonylatában értelmezhető. A pénz közvetítő eszközként alkalmazására abban az esetben van szükség, ha az adás és a vétel térben és időben is elkülönül.[1198] Amennyiben feltételezzük, hogy a szarmata–római kereskedelem nagyrészt a kijelölt helyeken (pl. határmenti piacokon vagy átkelőhelyet felügyelő katonai létesítmények közelében), központi szervezésű vásárokon folyt le (a témáról bővebben lásd jelen dolgozat 5.2.1–2. fejezeteit!), úgy a pénz használata nagyrészt felesleges lépcsőfokot képviselne a személyes interakció során. Hasonlóan működhet a cserekereskedelem a vándorkereskedők viszonyrendszerében is: néprajzi példák alapján Átányban még a 20. században is pénz közbeiktatása nélkül folyt a kereskedelem a falvat látogató vándorárusokkal. A búza volt a természetbeni fizetségek legfontosabb eszköze, így a többi gabonafajtához viszonyított alacsonyabb hozama ellenére is ez jelentette a legbiztosabb értékmérőt az emberi étkezésben betöltött szerepe alapján. A kerámiedények esetében annak méretétől és értékétől függően azt egyszer vagy kétszer töltötték meg másodbúzával, ez a mennyiség képezte az edény ellenértékét.[1199]

Az Opreanu–Lăzărescu szerzőpáros a porolissumi vámállomás kapcsán a barbár–római kereskedelemnek egy másfajta modelljét vázolja fel. Eszerint a rómaiak által kezdeményezett interakcióban elsődlegesen a pénzforgalom lehetett meghatározó, a

[1196] A római pénzekre az alföldi kutatás részben árucikkekként hivatkozik, amelyeket nyersanyaguk miatt szerezhettek be a szarmata közösségek. Vaday A. a germán közösségekben is hasonló jelenségre hívja fel a figyelmet (VADAY 1998, 135–136).
[1197] VIDA 2009, 577.
[1198] Gazdag L. példáját idézve: „Ha valaki kőbaltát akar eladni, ... és húst akar venni, ... de nem találkozik egy éppen sikeres vadásszal, viszont találkozik egy ruhakészítővel, akinek kőbalta kell, akkor nem sokra mennek egymással. Ha viszont megállapodnak abban, hogy ... ritka kagylót fogad el mindenki a másik árujáért, ... akkor megoldódik a probléma." (GAZDAG 2007, 41–42).
[1199] A többi árutípus esetében is nagyrészt gabonát (búzát, árpaszalmát) kértek ellenértékként (pl. faszerszámokért, nyers kőalapanyagért, tűzifáért, aszalt gyümölcsért), de használták szolgáltatások megfizetésére is: a lelkész, a tanító, a kovács vagy éppen a cigánybanda is búzában kapta meg a jussát. Történt árucsere hüvelyesek (bab, borsó), olaj, sáfrány, paprika alapján is. A csere közvetlenebb formájában az interakció is a konkrét mezőgazdasági munkálatokhoz kötődött: a „gyűszűs zsidók" kukoricatörés idején vitték ki a földekre portékájukat, amit a frissen letört kukoricára cseréltek el (FÉL–HOFER 1997, 55, 409).

kereskedő hasznát a barbároktól olcsón megvásárolt, majd a provinciában drágábban eladott termék jelenthette. Ennek megfelelően a barbároknak célszerű lehetett pénzt felhalmozni, amellyel vásárlóerőt képezhettek a határmenti piacokon.[1200] A szarmata Barbaricum érmeanyaga azonban csak kevés esetben mutat olyan tendenciákat, amelyek megfeleltethetők a provinciális pénzforgalomnak. Soproni S. a Hajdúnánás, Tedej lelőhelyről származó érme- és szerszámlelet kapcsán számol be 705 db római kisbronzról, amelyeknek a verdék szerinti megoszlása körülbelül megegyezik a hasonló korú pannoniai érmekincsek összetételének.[1201] Legújabban Steuer I. Jászberény környéki adatfelvételére hívhatjuk fel a figyelmet, amely során (elsősorban fémkeresős tevékenység) során összesen 396 db szórvány érmeleletet katalogizált. Gyűjtése a megszokott képnél még lényegesebb kiugrást mutat Valerianus és Aurelianus uralkodása alatt (a régióban gyűjtött érmék 43,69%-a tartozik ide!), amelyek egyértelmű csúcspontját Gallienus és II. Claudius uralkodása jelöli ki (260–270 között).[1202] A térségben nagyrészt csak kisebb értékű érmék („aprópénzek") kerültek elő.[1203]

A római import általános mennyiségéhez képest az érmeanyag nem képvisel kiugró számadatot.[1204] A vizsgált Üllő 5–9. lelőhely kapcsán éles kontrasztra hívhatjuk fel a figyelmet: a lelőhelyről mindösszesen 41 római pénz került felszínre (23 a településről és 18 a környező sírcsoportokból), míg csak a kerámiaimport katalógusa 2971 tételt számlál![1205] Ellentmondásos módon ez nem zárja ki azonban a pénz széleskörű használatának lehetőségét, hiszen a Római Birodalomban ugyanezek a tendenciák figyelhetők meg. A corbridge-i erődben az 1–2. századból 26 *aureus* összértékben kerültek elő érmék, ami az itt állomásozó csapattest becsült zsoldjának (240.000 *aureus*) mindössze 0,01%-a. A szarmata Barbaricum

[1200] OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 69.

[1201] Az érmekincs legnagyobb részét Valentinianus és társcsászárainak pénzei teszik ki (a záróveretek 367–375 közöttiek). Barbaricumba kerülését Soproni nem köti zsákmányhoz, míg elrejtését a hadrianopolisi csata utáni hun expanzióhoz kapcsolja (SOPRONI 1968, 91, 111–112, 116–117).

[1202] A Dunától É-ra elterülő szvéb települések anyagában a 3. század második felében hasonlóan megfigyelhető az alacsonyabb értékű bronzveretek nagymértékű beáramlása, amelyet a kutatás a Római Birodalom politikai és gazdasági válságával, illetve az ennek nyomán bekövetkező inflációval hoz kapcsolatba. A Borostyánkő-út mentén elhelyezkedő germán települések érmeanyagában a 3. század 50-es éveitől a 70-es évekig kiadott veretek mutatják a csúcspontot. Hasonlóan, a dunai limeshez közel eső települések anyagában (pl. Bratislava, Devínska Nová Ves; Zohor) is a teljes pénzanyag 40–42%-át teszik ki a 3. század utolsó harmadából származó veretek (VARSIK 2011, 223, Tab. 19).

[1203] Utóbbi jelenség esetében felveti, hogy a korábbi fémkereső műszerek kevésbé érzékenyek, így azokkal jellemzően a nagyobb tárgyakat találták csak meg korábban. Hasonlóan a változó módszertanhoz köti a korábbi, Hild-féle gyűjtés eredményének eltéréseit is (ennél a pénzforgalom csúcsa a 4. századhoz és nem Gallienus – II. Claudius időszakához köthető) (STEUER 2022, 107–108, 5. lábjegyzet, 2. kép).

[1204] Értem mindezt az abszolút darabszámra vonatkoztatva, előfordulásának intenzitása alapján az egyik leggyakoribb lelettípusként azonosíthatjuk: pl. L. Grumeza gyűjtésében az Arad megyei import leggyakoribb típusát képviseli (141 lelőhelyről, az ún. „barbár másolatokkal" együtt) a gyöngyanyag mellett (GRUMEZA 2019, 28, 94–95).

[1205] KULCSÁR–MÉRAI 2011, 62, Tab. 2. A műszeres leletfelderítés a jövőben tovább árnyalhatja az említett képet: Sóskuti K. közlése szerint Óföldeák, Ürmös (M43, 9–10.) lelőhelyen 107 érméből 86 tartozott a településről fémkeresőzés során felgyűjtött szórványhoz (SÓSKUTI 2013, 505–507, 513).

pénzanyaga kapcsán is érdekes lehet ennek a tendenciának a változása a pénzrontás viszonylatában: Silchester római településén az 1–2. század folyamán a lakosok által elvesztett érmék aránya 1:1000-hez, míg 260–273 között ez a 15:1000-hez arányszámra módosul.[1206]

A fentiekben leírtak alapján a szarmata–római kapcsolatokban a pénz szerepére vonatkozóan egyelőre nem foglalhatunk állást (mindez független az ajándék esetében felvetett jelenségtől!). Elméleti (és pusztán logikai) szinten a legvalószínűbb lehetőségként a két modell együttes jelenlétével kell számolnunk: a cserekereskedelem mellett a pénzforgalomnak létezhetett egy olyan korlátozott keretű, lokalizált megnyilvánulása, amely érdemben csupán a római piacokon érvényesült.[1207] Arányukat az adott helyszínen és időpillanatban szubjektív faktorok sorozata befolyásolhatta (pl. az áru jellege, a tranzakció mérete, a résztvevők személye). Ennek ellenére szélesebb körben talán a cserekereskedelmet tarthatjuk dominánsnak, hiszen az Opreanu–Lăzărescu-féle modellben a pénz felhalmozásának igénye hosszútávon elkerülhetetlenül a belső kereskedelem szerkezetének változását is maga után vonhatta volna. A feltételezés kapcsán M. Weber feltevését idézhetjük, amely szerint az antik társadalmak a pénzt elsőként a külkereskedelemben kezdték használni, majd a belső árucserében csak később, ennek mintájára alkalmazták csereeszközként. Polányi K. mindezek alapján a kereskedelem–pénz–piacok „külső fejlődésének elsődlegessége" mellett foglal állást.[1208] Szintén elméleti alapon kétségként kell megfogalmaznunk, hogy a szarmata–római kereskedelem szervezettnek tekinthető, kb. 80–100 éves, 2–3 generációnyi időt lefedő időszaka (1b–2a. fázisok) egyáltalában elegendő lehetett volna az elvont fogalomrendszereket magába integráló monetáris struktúra adaptációjához.[1209]

A szarmaták által a piacokon felkínált „termékek" esetében reális lehetőségként merülhet fel, hogy a Kárpát-medencei szarmata közösségek alapvető tényezőt képviselhettek Pannonia gabonaellátásában,[1210] míg Vörös I. véleménye szerint a szarmata export alapját a

[1206] GRÜLL 2017, 325–326.
[1207] Sóskuti K. az Óföldeák, Ürmös (M43, 9–10.) lelőhelyről származó, kiemelkedő mennyiségű római érme kapcsán szintén a bizonyos fokú pénzforgalom mellett foglal állást. Véleménye szerint mindezt igazolhatja az érmék szórt területi megoszlása a településen belül, továbbá azok szűk időhatárok közé eső datálásának lehetőségei (80%-ban 4. századi kisbronzok). Nyersanyagként történő felhasználásukat elsődlegesen a kisebb méretű érmék (nagyrészt AE4) jelenléte miatt zárja ki (SÓSKUTI 2013, 506–507).
[1208] POLÁNYI 1984, 15.
[1209] Alföldi A. hasonló gondolatot fogalmaz meg a késő római sorozások (illetve az ezekhez kapcsolódóan az Alföldön megjelenő kisbronzok) kapcsán: „Constantinus óta új fonalak fűződtek a barbár népekhez ... a határvédő erődrendszer már nem zárja el hermetikusan a tartományokat a barbárföldtől. Szerves összefonódás indul meg, mely észrevétlenül kiegyenlítette volna a régi szomszédok és Róma életformája különbségeit, ha a hunok rohama tönkre nem teszi ezt a fejlődést." (ALFÖLDI 1943, 18).
[1210] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2015, 99; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–BORSÓDI s.a. Vaday A. szintézisében több olyan bizonyítékát is említi a rómaiak és a szarmaták közötti gabonakereskedelemnek, amelyek rendkívül

tömegesen a római piacokra hajtott szarvasmarha jelenthette.[1211] Az alföldi kutatások archeozoológiai vizsgálatainak összesítése valóban igazolni látszik ezen haszonállat dominanciáját a szarmata mezőgazdaságban,[1212] ami azonban általánosan megfigyelhető a térség barbár közösségeinél.[1213] A provinciális kutatás részben hasonló megállapításokra jutott. N. Gudea végzett számításokat Dacia Porolissensis katonaságának élelmiszerigényeiről: a 3. század eleji viszonyokat figyelembe véve (16.520 főre vonatkoztatva) az éves ellátmányt 11.151 t búzára, illetve 2.763 t húsra becsüli. A szerző szerint az ember- és állatállomány fogyasztásának (búza, zöldség, hús, takarmány) ezt a volumenét Dacia saját termelése nem elégíthette ki, valószínűleg a külső források között a szomszédos Barbaricum is bekapcsolódhatott a gabona és az élőállat kereskedelmébe.[1214]

A szarvasmarha kereskedelme kapcsán az Opreanu–Lăzărescu szerzőpáros érdemben tárgyalja a germán buri törzs esetét (az írott forrásanyag alapján a szvébekkel rokon népesség, szállásterületük a mai ÉK-Szlovákiába lokalizálható). A markomann–szarmata háborúk lezárásaként Commodus kötelezi őket, hogy a daciai határvonaltól nem több mint 40 stadionnyira éljenek, illetve állandó szinten tartsák állatállományukat. Mindez a barbárok szarvasmarha-állományának stratégiai szerepére hívhatja fel a figyelmet: a szerzőpáros a Porolissum és Buciumi erődök körzetében azonosított barbár településeket köti a buri

---

meggyőzőek, ám teljességgel ellenőrizhetetlenek: egyrészt a Maroson elsüllyedt hajóról ír, amely kölest szállított (a hajót nem tudták kiemelni), másrészt Tiszaföldvár, Téglagyár lelőhelyről római kősúlyra hivatkozik, amely éppen egy *pondot* nyom (VADAY 1998, 137, 140. jegyzet).

[1211] A nagyobb testű, római importból származó példányok szórványos jelenléte a szarmata állományban azonban nem zárja ki az ilyen irányú exportot, mint ahogy azt Vörös I. sugallja (VÖRÖS 1993, 42). Az ökrök behozatalát (illetve a szarvasbikák általában nagy számát) más felhasználási módok (pl. igavonás, kötött talaj feltörése) indokolhatják, ebben a kontextusban pedig a nagyobb teherbírású római ökrök jól kiegészíthették a helyi tenyészet tömzsibb termetű példányait (BÖKÖNYI 1976, 72; VÖRÖS 2005, 118; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2015, 109). A paraszti tudás még a 20. század folyamán is többre értékelte az ökröket a lónál az igavonás terén, emellett tartásuk is lényegesen kisebb terhet rótt a gazdákra (FÉL–HOFER 1997, 125).

[1212] Az arányok természetesen lelőhelyenként változhatnak, legújabban lásd Bugac, Bimbó határrész lelőhelyen a kiskérődzők (juh/kecske) dominanciáját a szarvasmarhával szemben (259 db a 171 db-hoz) (KOVÁCS 2018, 170; SÓSKUTI 2018a, 29. kép, 2. táblázat).

[1213] A szarmata települések archeozoológiai anyagának összefoglalásával egy időben született meg egy kisebb volumenű (2 lelőhely anyagát magába foglaló) elemzés a szomszédos germán területek állatcsont anyagáról. Bár az adatok összehasonlíthatósága problémás, a szarvasmarha egyértelmű dominanciája mellett (a közölt adatok alapján szarmata közegben 25–54 egyed/település, germán közegben 23–29 egyed/település) a területek között a juh/kecske és a sertés arányának felcserélődése jelenti a legszembetűnőbb különbséget (a szarmaták esetében a kiskérődzők, míg a germánoknál a sertés a második leggyakoribb faj). A germán területeken is egyértelmű az állatállomány széleskörű (nem kizárólagosan vágóállatként történő) hasznosítása (VÖRÖS–SOÓS 2015, 159–160, 164–165, 10. táblázat; vö. ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2015, 102).

[1214] GUDEA 2005, 191, 193–194, 197–198, Fig. 11. 2015-ben megjelent monográfiájában az Opreanu–Lăzărescu szerzőpáros jelöli meg a római provinciák legfontosabb exportjaként (sic!) a gabonát (illetve ehhez kapcsolódóan az állatoknak szánt takarmányt): „*As barbarians were not practicing agriculture their main interest have been cereals purchasing, especially in autumn, when winter was closer*." (OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 68).

törzshöz, így azok állataikkal rendszeresen részt vehettek a határmenti kereskedelemben (*nundiae*).[1215]

A szarmata mezőgazdaság fejlettségét bizonyítja a településeken megtalálható mezőgazdasági eszközök sokszínűsége: ekevasak, sarlók és kaszák (vagy nádvágók) mind azonosíthatók a vaseszközök között.[1216] Hasonlóan a kiterjedt állattartás bizonyítéka a háziállatok dominanciája az archeozoológiai anyagokban.[1217] A Rákóczifalva, Bagi-földek és a Rákóczifalva, Rokkant-földek lelőhelyek környezetében végzett környezettörténeti és geoarcheológiai kutatások igazolják, hogy a szarmata és késő szarmata települések olyan természetföldrajzi tényezőknek megfelelően telepedtek le, amelyek kedveztek a nagyállattartásnak (szarvasmarha, ló).[1218] Az említett lelőhelyekkel szomszédos szikes legelők alkalmasak voltak továbbá a juhállomány eltartására is. A gyűjtött adatok alapján a szarmata közösségeket a „termelő gazdálkodás" (földművelés, állattartás) jellemezte (a csontanyagban a háziasított fajok aránya 97,10–97,49%), ellátásukban a halászatnak, vadászatnak és gyűjtögetésnek érdemi szerep nem jutott.[1219] A növénytermesztésre vonatkozóan a teljes szarmata kor időszakában közel azonos súllyal van jelen az alakor (egyszemű búza, *Triticum monococcum L.*) és a tönke (kétszemű búza, *Triticum turgidum L.*), illetve a köles (*Panicum miliacuem L.*), az árpa (*Hordeum vulgare L.*), továbbá a tönköly (*Triticum aestivum L.*). Az Apc, Farkas-major lelőhelyről ismert pelyvás búzafajhoz tartozó villatöredékeket alacsony arányuk (a teljes mintavétel 1,67%-a) ellenére is cséplési hulladékként értelmezhetjük, ami a helyi feldolgozás bizonyítéka.[1220]

A láthatatlan kereskedelemben részt vevő további szarmata exportcikkekről korlátozott mennyiségű, általában közvetett információ áll csupán rendelkezésünkre. Az írott forrásanyagból igazolható a hadmozdulatok során az élő foglyok elhurcolása,[1221] de

[1215] OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 70.
[1216] BORSÓDI 2019, 37–42.
[1217] KOVÁCS 2018, 171.
[1218] A gyűjtött adatokat a publikálók kronológiai bontásban közlik a szarmata–késő szarmata–gepida telepeknek (a szerzők meghatározása szerinti 3–6. századi időintervallum) megfelelően. Ennek alapján a régióban a szarvasmarha állomány a szarmata és a késő szarmata korszakban állandó marad (az összes csontanyagban 36,21%, majd 37,91%), míg a korábbi időszakhoz képest a kiskérődzők aránya lecsökken (24,56% -ról 10,83% -ra), ám a sertés (5,07% -ról 17,92% -ra) és a ló (8,19% -ról 29,58% -ra) részesedése robbanásszerűen növekszik. Az arányok eltolódása nem tudható be a gepidák benyomulásának, hiszen a hozzájuk kapcsolható adatok lényegi változásokat jeleznek (TUGYA et al. 2020, Tab. 3). Két lelőhely alapján természetesen nem lehet általános következtetést levonni, ám a régióban a valós átalakulást talán mutathatják a belső összefüggések is: a kiskérődzők (köztük juhok) számának radikális csökkenését a kutyák egyedszámának radikális visszaesése is követi (talán ezzel hangsúlyozva a pásztorkodás jelentőségét).
[1219] TUGYA et al. 2020, 143–144, Tab. 3.
[1220] TUGYA et al. 2020, 122; PETŐ–KENÉZ–TÓTH 2017, 121–122, 2–3. ábra.
[1221] Az alánok zsákmányszerző hadjáratának ilyen gyakorlatáról tudósít Josephus Flavius azok médiai és armeniai betörése kapcsán: „... csak nagy üggyel-bajjal sikerült 100 talentum lefizetése árán kiváltania feleségét és ágyasait, akiket az alánok elfogtak.". Ugyanitt szól az elfogás módszereiről is: „... Ez [ti. Tiridatés, Armenia

feltételezhetjük a rabszolgákkal történő kereskedést is. Bár a 4. század folyamán Pannonia jelentős szerepet játszhatott a Római Birodalom rabszolga-kereskedelmében,[1222] a források a térségből származó (pl. germán vagy dák) népek mellett a szarmatákat nem nevezik meg.[1223] Emellett szarmata rabszolgákra nem utal az ismert provinciális névanyag egyetlen eleme sem. Vaday A. a 4. századi szarmata belháború kapcsán veti fel, hogy a *Sarmatae Servi* megjelölés egyaránt vonatkozhat szolgákra és rabszolgákra is.[1224] Meg kell jegyeznünk azonban, hogy a problémakört a kutatás hajlamos erősen romantizálva szemlélni: a porolissumi piacon megjelenő „barbár típusú" fibulák kapcsán veti fel az Opreanu–Lăzărescu szerzőpáros a germánoknál a főleg nőnemű rabszolgák kereskedelmét, akik a közeli erődökben szolgálhattak szolgaként vagy ágyasként.[1225] A rabszolgák bevonása a „kereskedelmi áru" tárgykörébe jelen esetben problémás lehet: a következetes rendszerességgel bekövetkező szarmata–római fegyveres konfliktusok [31. kép] miatt aligha jelenthetne kimutatható (és biztonsággal azonosítható) mennyiséget azok száma, akiket a szarmaták haszonszerzés céljából, maguk adtak el a római piacokon. A béketárgyalásokat követő fogolycserék elsődlegesen diplomáciai kötelezettséget jelenthettek, az esetleges gazdasági haszon sem biztosíthatott volna konstans bevételt.[1226]

---

király] szembeszállt velük, ütközetbe is bocsátkozott, azonban majd élve elfogták. Ugyanis egy alán messziről hurkot vetett rá, és el is hurcolta volna magával ..." (FLAVIUS Bel. Jud. VII. 7.4.; a pányva és „botos hurok" kérdéséről lásd bővebben FORISEK 2013, 91–94: az említett forráshelynél a „hurok" valóban lasszót/pányvát jelenthet). A 374-es pannoniai események kapcsán írja Ammianus Marcellinus: „... ezek [ti. kvádok] átkeltek a Dunán és megtámadták az aratással elfoglalt népet, amely nem is gondolt ellenséges támadásra. Miután nagyobb részét lekaszabolták, mind azt, a mi még megmaradt belőlük, temérdek mindenféle házi állattal együtt haza hajtották. ... Férfiakat, nőket egyaránt elhajtottak zsákmányul [ti. a kvádok és a szarmaták], s ujjongva nézték a fölperzselt majorok üszkös maradványait ... Ezek az óvintézkedések elriasztották a város ostromlásától a barbárokat, akik nem sokat értettek a hadviselés e mesterkedéseihez és a magukkal cipelt zsákmánytól is nehézkesen mozogtak ..." (Ammianus Marcellinus XXIX. 6.6., ford. Pirchala I.: KOVÁCS 2022, 408–410). Az észak-afrikai vandál foglalás időszakában (440 táján) tudósít arról Küroszi Theodorétosz, hogy a barbárok egy előkelő család lányát adták el rabszolgaként egy vásár (*panêgyris*) alkalmával (DE LIGT 1993, 69).

[1222] „Ezután Pannonia területe [következik], földje mindenben gazdag: növényekben, igásállatokban és kereskedelemben, és részben rabszolgákban (*mancipiis*)." (Expositio totius mundi et gentium 57, magyar fordítását lásd GRÜLL 2012, 92).

[1223] Gabler D. a *Historia Augusta* egyik megjegyzését (*ludus Sarmaticus*) a szarmata rabszolgák gladiátori játékokon való felléptetésével magyarázza (GABLER 1990, 204). D. Magie jegyzetében az említett forráshelyet Carusnak a szarmaták felett kivívott győzelmével vagy a rendszeresen (november 25. – december 1.) között megtartott *Ludi Sarmatici* ünnepi gladiátori játékokkal (utóbbival I. Constantinusra vagy II. Constantiusra emlékeztek) köti össze (SHA Vol. III, 448–449). Kovács P. a *Historia Augusta* Carusra vonatkozó megjegyzését egyértelműen fiktívnek tartja (KOVÁCS 2022, 250).

[1224] VADAY 1998, 137. Amennyiben elfogadjuk Vaday A. megjegyzését a szarmaták ilyen jellegű társadalmi struktúrájáról, ez abban az esetben sem feltételez magától értetődően rabszolga-kereskedelmet a törzsszövetség keretein kívülre.

[1225] Az ismert gyakorlat alapján valószínűbbnek tűnik a szerzők másik megjegyzése, miszerint ezek a személyek túszok lehettek a barbárokkal kötött béke fejében (a további irodalommal lásd OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 70–71).

[1226] A 175-ben Marcus Aurelius által kötött béke kapcsán említi Cassius Dio: „Hogy még akkor is milyen erősek voltak [ti. a szarmaták] és a rómaiaknak milyen nagy károkat okoztak, már abból is kiderül, hogy százezer foglyot szolgáltattak vissza: ennyit tartottak még mindig fogva, miután közülük már sokakat eladtak, sok

Mindössze feltételezésként említhetjük az exportcikkek között az állatbőröket, a gyapjút, a nyersanyagokat és a (konyhakész) élelmiszert.[1227] Utóbbiak között Vaday A. a „kishatárforgalomban" feltételezi a gyorsabban romló élelmiszertípusok (pl. tej, illetve ehhez kapcsolódóan vaj és sajt) forgalmát is.[1228]

meghalt, sokan pedig elmenekültek ..." (Cassius Dio Boiss. III.263./Exc. UG61, ford. Nagy I.). Kovács P. a foglyok 100.000-es számát túlzásként ítéli meg, döntő többségüket „civil pannoniai provinciálisként" határozza meg (KOVÁCS 2022, 144).

[1227] GABLER 1990, 204.

[1228] Mindezt a szarmata keramikában ismert hordó alakú edényekhez köti, amelyeknek barbár gyártmányú példányát említi Intercisából (VADAY 1989, 159; VADAY 1998, 137). A tárgyalt edény sárgás-szürke, jól iszapolt anyagú, teljes felületén simított, a 4. század második felére datálható (PÓCZY 1957, 80, Abb. 49/119).

5. A SZARMATA–RÓMAI KERESKEDELMI KAPCSOLATOK KUTATÁSÁNAK ELMÉLETI ALAPJAI

A római kerámiaanyag arányosítási kísérletei (lásd jelen dolgozat 1.4.2.2. fejezetét!) mellett a szarmata Barbaricumba kerülő importált leletanyag vizsgálata csak a kronológiai és a földrajzi tényezők viszonyrendszerének együttes figyelembevételével lehetséges. Mindehhez a hazai kutatásban Vaday A. teremtette meg azokat az elméleti kereteket, amelyek a regionális csoportok lehatárolása mellett relatív kronológiai periodizációt is biztosítanak.[1229] A következőkben ennek a modellnek az elemeit részletezem (jelen fejezet célja a téma ismertetése a szakirodalom alapján, az általam javasolt kiegészítéseket lásd a következtetéseknél, a disszertáció 6. fejezetében!).

5.1. PERIODIZÁCIÓ (KRONOLÓGIAI CSOPORTOK)

Az időrend meghatározásánál (elsődlegesen a terra sigillaták alapján) Vaday A. 3 elkülönülő fázist határol le a 1. század utolsó harmada és a 4–5. század fordulója közötti időszakban. A kapcsolatfelvétel legkorábbi szakaszában (1) a megjelenő római tárgyak mögött nem látszik szervezett árukínálat, az import heterogén összetételű. A fázis első szakaszában (az 1. század utolsó harmada[1230] és a 2. század első harmada között) még feltehetően nem beszélhetünk szervezett kereskedelemről, az elszórtan jelentkező provinciális eredetű termékek származási helye kezdetben főként Aquincum, illetve tágabb értelemben véve a *civitas Eraviscorum* területe lehet.[1231] A Pannonia közvetítésével megvalósuló távolsági kereskedelemből a jazigok még nem részesülnek ebben az időszakban.[1232] Az érintkezések a Traianus-féle dák háborúk után állandósulhattak, amiben Dacia megszervezése kulcsfontosságú lehetett,[1233] hiszen a provinciákat összekötő római utak újabb színteret kínálhattak az interakcióra.[1234]

[1229] VADAY 1998, 125–127; VADAY–HORVÁTH 2005, 15–20. A legújabb, importtal foglalkozó kutatások a leletanyag rendkívüli növekedése ellenére továbbra is a hivatkozott közleményekben meghatározott relatív kronológiai rendszert használják: lásd pl. SÓSKUTI 2018, 147; SZEBENYI 2018, 219.

[1230] A jazig csoportok feltehetően 10/20–50 közötti beköltözése (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 192) ellenére a legkorábbi importált leletanyag (fibulák, edények) nem enged meg az 1. századnál, 2. század elejénél pontosabb datálást (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 223). A kerámialeletek mellett a fibulák nagyobb számú megjelenésével is csak az 1. század végén, 2. század elején lehet biztosan számolni (VADAY 1989, 75).

[1231] Füzesabony, Kastély-dűlő I. lelőhely 1–2. század fordulójára, 2. század elejére datálható temetője kapcsán Farkas Cs. hangsúlyozza a római tárgyak pannoniai eredetét, amelyek az Aquincum–Hatvan vonalon induló, majd É felé forduló úton érkezhettek a helyi közösségekhez (FARKAS 2000, 26–28).

[1232] A kerámiaanyag összetétele mellett Vaday A. szerint egyéb anyagtípusok (pl. borostyángyöngyök) is emiatt hiányozhatnak a korai leletegyüttesekből (VADAY 2016, 765).

[1233] VÖRÖS 1994, 271; HULLÁM 2013, 48.

[1234] A Kőhegyi–Vörös szerzőpáros szerint Vaskút, Földvár lelőhely korai import kerámia- és üvegedényei a Lugio–Partiscum út 2. század eleji kiépüléséhez köthetők, továbbá talán az útvonal egyik ellenőrzőpontja lehetett az említett halom (KŐHEGYI–VÖRÖS 1999, 227).

A legkorábbi időszakban, az esetleges rendszerességgel bekövetkező kapcsolatfelvétel alapján felmerülhet a római termékek beszerzésének lehetősége a környező provinciák közvetlen érintése nélkül is: mind a Pannoniával ekkor már szoros kapcsolatokat ápoló kvád csoportoktól,[1235] mind a Pontus-vidékének római városaiból származhatnak az alföldi római eredetű leletek.[1236] A kapcsolatok Antoninus Pius uralkodása alatt emelkedhetnek a korai kereskedelem szintjére („tartományi fázis": a 2. század második harmada és a 2. század vége között).[1237] A korábban határtartományi jellegű árukínálatban ekkor jelennek meg a közép-galliai és a Rajna-vidéki (korai rheinzaberni áru / Bernhard Ia–b. csoport) műhelyek termékei,[1238] amelyek Pannonia közvetítő szerepét hangsúlyozzák.[1239]

A markomann–szarmata háborúk okozta törés után a kapcsolatok a korábbi, Antoninus-kori változásokat követve indulhattak újra. A kereskedelem „birodalmi fázisának" (2) jellemzőjeként a Ny-i provinciák termékeinek (rheinzaberni, westerndorfi és pfaffenhofeni terra sigillaták) súlya jelentősen megnő az importált kerámiaanyagban.[1240] A homogén összetételűvé váló árukínálatban ebben a periódusban jelenik meg az olcsó provinciális tömegáru is.[1241] Bár a korábbi kutatás kihangsúlyozta a tartományi kerámiaanyag

[1235] Vaday A. a korai temetkezésekben megjelenő 1. századi, római eredetű sarnírfibulák kapcsán veti fel a kvád csoportok közvetítő szerepét (VADAY 1982/1983, 180). A szarmata Barbaricumban előkerült bronzedények földrajzi helyzete (a Dunakanyarban és a Gödöllői-dombságban koncentrálódnak), illetve a lelettípus relatív gyakorisága a Pannoniától É-ra húzódó germán Barbaricumban hasonló irányú kapcsolatokat mutathat, amelyek talán a 2–3. század folyamán is élhettek (BENE–ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2016, 745).

[1236] A Fekete-tenger vidéki párhuzamok alapján K-i származást feltételez az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros a korai sírok római eredetű fémtárgyainak (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 222, 225). V. Bârcă a Kárpátoktól K-re fekvő területek szarmata sírleleteinek vizsgálata során érdemi eltéréseket mutat ki a Don vidékének fibulaanyagával. A leletanyag összetételének különbségeit a gyártási körzetek közelségével, illetve az ezekkel a területekkel közvetlenül érintkező szomszédos barbár közösségekkel fenntartott kapcsolatoknak tulajdonítja. Ennek alapján a kulturális kapcsolatok más útvonalaival számol a Kárpát-medencei *Sarmatia*, a K-i Kárpátok, illetve a Pontus-vidék esetében (BÂRCĂ 2005, 143).

[1237] A Partiscumban talált, (feltehetően) kereskedők által állított felirat Antoninus Pius uralkodására datálható. Ennek megfelelően Szeged térségében már ekkor számolni lehet áruforgalommal (VÖRÖS 1979, 14–15).

[1238] A Birodalom területén szintén az Antoninus-kori terra sigillaták (a közép-galliai és a Bernhard Ia csoport korai rheinzaberni termékei) jelentkeznek a markomann–szarmata háborúk pusztulási horizontjaiban (a provinciából lásd Baláca, Carnuntum, Mursella, de ilyen összetételű az Iža, leányvári föld-fa erőd pusztulási rétege is) (GABLER–MRÁV 2017, 313–317).

[1239] VADAY 1998, 125–126, 128.

[1240] VADAY 1998, 126, 128, 133–134.

[1241] VADAY 2016, 765. A legkorábbi periódusban ritkaságuk miatt a római tárgyak birtoklása még kiváltságot jelenthetett: Füzesabony, Kastély-dűlő I. lelőhelyen a római import áru rendre a leggazdagabb aranymellékletes temetkezések kísérőleleteként jelentkezik (FARKAS 2000, 21, 28). A kereskedelmi kapcsolatok állandósulásával a római tárgyak fokozatosan elveszthették presztízs értéküket. Dinnyés I. a 2. század második felére keltezhető hévizgyörki sírok kapcsán a következőképpen fogalmaz: „... provinciális áru nem tükröz mást, mint hétköznapi, kereskedelmi kapcsolatokat. Jelzi, hogy a római kézművesipar termékeinek egy része a szarmatáknál is piacra talált." (DINNYÉS 1991, 182. jegyzet). Ennek ellenére bizonyos drágább és barbárföldön ritkább készítmények továbbra is a gazdagabb rétegek kiváltságai lehettek: Masek Zs. a Rákóczifalva, Bagi-földekről származó cikáda- és üvegbetétes lemezfibulák kapcsán hívja fel a figyelmet, hogy a provinciális tárgyakhoz kísérőleletként a síregyüttesben barbár ezüstékszerek tartoztak (MASEK 2013, 118).

visszaszorulását a „birodalmi áruval” szemben,[1242] az újabb anyagközlések azonban felhívják a figyelmet a különböző provenienciájú termékek kiegyensúlyozott arányára[1243] vagy éppen a provinciális áru túlsúlyára a nagyobb, zárt leletanyagokban.[1244] A terra sigillaták erőteljes túlsúlya inkább a kutatási hiányosságok következményének látszik a modern, nagy felületű feltárások fényében, a torz arányok elsődleges oka a terra sigillaták minden más római edénytípusnál részletesebb kutatástörténete. Ennek megfelelően az alföldi kutatás a kereskedelmi kapcsolatok periodizációjában is elsődlegesen a terra sigillaták behozatalának megszűnésével számol éles töréssel a szarmata–római kapcsolatrendszerben.[1245] A jelenség azonban inkább csak tünete lehet a háttérben lezajló folyamatoknak, mintsem okozója: a terra sigillata behozatal a 3. század közepe táján az alemann betörések, illetve a provinciális gazdaság átalakulása folytán Pannoniában is szakadozik már.

Vaday A. a 3. század második felétől a 4–5. század fordulójáig számol a szarmata–római kereskedelem utolsó („késő antik”) (3) fázisával, amelyben a kapcsolatrendszerek jelentős fellazulását feltételezi. Ennek következményeként az első periódushoz hasonlóan a határtartományok áruja heterogén árukínálat mellett, az előző fázishoz képest lényegesen kisebb mennyiségben jut el a szarmata Barbaricumba.[1246] A kutatás ezzel együtt a kereskedelem megszűnésével számol.[1247] Az elmúlt évek nagyberuházásos feltárásaihoz kapcsolódóan felduzzadt kerámiaanyagban azonban az ólommázas kerámia növekvő esetszámai a korai időszaknál összetettebb kapcsolatrendszerre utalhatnak.[1248] A megfigyelt formavilág magában is szervezett árukínálatot feltételez, ám az ólommázas edények lelőhelyeinek igazodása az egykori Dacia felé haladó utak feltételezett nyomvonalaihoz a korábban állandósult csatornák továbbélését mutathatja (jelentsen ez akár római

[1242] „A III. század első felében még jobban csökken a tartományi készítmények aránya a távolabbi tartományok leletanyagához képest.” (VADAY 1998, 126).
[1243] Elsőként Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhely esetében hívta fel a figyelmet a jelenségre a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros: a lelőhely import kerámiaanyagában 211 db provinciális eredetű töredékre („festett kerámia”) 230 db távolabbi tartományból származó töredék (terra sigillata, amphora) jut (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 67, 75–76).
[1244] Példaként hivatkozhatunk itt a jelen dolgozatban feldolgozott üllői leletanyagra, amelyben a provinciális eredetű áru és a távolsági kereskedelemből származó áru aránya kb. 2:1!
[1245] Sóskuti K. véleménye szerint a 3. század második felében a római áru a szarmata leletanyag változásával párhuzamosan tűnik el, majd csak a következő korszakban jelenik meg kisebb mennyiségben és formai variációban (SÓSKUTI 2010, 182).
[1246] VADAY 1998, 126, 134. A késő szarmata periódusban a barbár belső kereskedelem hasonló visszaesését is feltételezi Vaday A. a sírokba került javított edények alapján (ÁCS–VADAY 2004, 20. lábjegyzet). A megállapítást a késői kerámiaanyag viszonylatában általánosan elfogadta az alföldi kutatás: példaként lásd pl. PINTYE 2009, 183.
[1247] Hasonlóan a szlovákiai kutatásban a római–germán kapcsolatok legkésőbbi periódusának importanyagát (pl. argonne-i terra sigillaták) sem tartják kereskedelmi árunak (KUZMOVÁ 2010, 148).
[1248] Az ismert lelőhelyek térképéhez legújabban lásd OLGYAY–SZEBENYI 2018, 1. térkép, illetve a téma vázlatos kutatástörténetéhez lásd OLGYAY 2017, 1. táblázat.

vándorkereskedőket, akár a szarmata közösségek elérési útvonalait).[1249] Hasonlóan, a Maros-menti útvonal jelentőségét emeli ki a kora népvándorlás korban az üvegedények szóródása is.[1250] Amennyiben elfogadjuk a Vaday A. által korábban javasolt korszak-beosztást, úgy a perióduson belül az import intenzitása változó képet mutat: a 4. század 30-as éveiben ugrásszerű import-hullám tapasztalható, amely Valentinianus uralma alatt szűnik meg.[1251]

Hiba lenne a szarmata–római kapcsolatok kronológiai felosztását csupán az import intenzitásának figyelembevételével, a Kárpát-medencei folyamatoktól függetlenül szemlélni. Kérdésként merülhet fel, hogy a fentiekben részletezett periódusok milyen formában igazodnak a Kárpát-medencei szarmata kor általánosan elfogadott korszakoláshoz,[1252] amelynek alapját elsődlegesen az eseménytörténet fordulópontjai (ezek jelentőségét lásd jelen dolgozat 3.2. fejezetében), illetve a helyi leletanyag tendenciáinak változásai jelölik ki. A rendszertelen gazdasági kapcsolatfelvétel (1) a kora szarmata periódus második fázisában indulhat meg csupán. A szarmata–római kapcsolatok virágkorának terra sigillata forgalommal jellemezhető időszaka (2) nagyrészt megfeleltethető a közép szarmata időszaknak (a 180-as évektől a 3. század közepéig / Dacia feladásáig). A kereskedelem „késő antik" fázisa (3) egyértelműen azonosítható a késő szarmata kor első periódusával (pre-Attila horizont), bár a késői import bizonyos tárgytípusai (pl. üvegedények, ólommázas kerámia) túlnyúlhatnak ennek kronológiai keretein. Pannonia gazdasági folyamatainak dominanciáját mutathatja, hogy a szlovákiai kutatás a germán–római kereskedelmet is a hasonló időhatárok közé szorítja.[1253]

5.2. REGIONALITÁS (TERÜLETI CSOPORTOK)

Vaday A. az import leletanyag jelentkezésének intenzitása alapján 3 területi csoportot különít el a szarmata Barbaricumban: (1) a limes/ripa mellett megfogható, kishatár menti kereskedelem („kishatárforgalom") zónáját; (2) a távolsági (átmenő) kereskedelem által elért centrális területeket; illetve (3) a szomszédos barbár területek határa mentén feltételezett,

[1249] OLGYAY–SZEBENYI 2018, 35. Az alföldi kutatásban az utak késői jelentősége korábban is számos alkalommal felmerült. A Madaras, Halmok lelőhelyről származó késői import leletek alapján veti el Vörös G. a Lugio–Partiscum út 3. század utolsó harmadában történő felhagyását (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 335). Gallina Zs. az Aquincum–Porolissum úthoz köti a késői importkerámia (pl. ólommázas dörzstálak) gazdagságát Kecskemét, Belsőnyír (M5 autópálya 52/E) lelőhelyen, az útvonal használatával a 4. század végéig, 5. század elejéig számol (GALLINA 2000, 43). Pintye G. a 4. század végén megjelenő kétoldalas sűrűfésűk elterjedését a szegedi állomáshelyhez (Lugio–Partiscum–Micia útvonal) és a tiszai átkelőhelyhez (Aquincum–Szolnok–Debrecen útvonal), illetve az Aquincum–Hatvan–Miskolc útvonalhoz köti (PINTYE 2009, 183, 1. kép).

[1250] BÉRES–VÖRÖS 1998, 179, 182, 4. kép.

[1251] VADAY 1989, 189.

[1252] Az alföldi szarmata korszak periodizációjához lásd VADAY 1989, 205–210; KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 328.

[1253] A régió történeti sajátossága miatt egészül ki a helyi kronológia egy korai (1. századi) horizonttal is (ELSCHEK 1999, 859–861).

közös interakciós zónákat.[1254] A lényegesen gazdagabb forrásanyaggal rendelkező szlovákiai kutatásban E. Hrnčiarik és K. Kuzmová ugyanezen felosztást javasolja a Dunától É-ra elterülő germán területekre vonatkoztatva, kiegészítve mindezt a modelljükben önálló csoportot alkotó belső kereskedelemmel.[1255] Bár az import mennyiségi és minőségi összetételét alapvetően több faktor együttese határozza meg, alapvető tényezőt jelenthet a római forrásoktól (az áru „belépési pontjaitól") mért távolság.[1256]

5.2.1. „Kishatárforgalom"[1257]/limes menti kereskedelem (*Grenzhandel*)

Az import kerámia mennyiségét nagyban befolyásolhatja a római provinciák határvonalának (limes/ripa) közelsége.[1258] A korábban említett módszertani fenntartások mellett (lásd az 1.4.2.2. fejezetet!) valóban jól megfigyelhető, hogy az importált kerámia arányában a Duna–Tisza közének területén gyakrabban dokumentálhatók az átlagostól nagyobb mértékben kiugró százalékos értékek a Tiszántúlhoz képest.[1259] További lényeges változás, hogy ugyanezeken a lelőhelyeken a római áru általánosan gazdagabb típusvariációban jelentkezik, köztük részben a centrális Barbaricumban ismeretlen formákkal is.[1260]

A nagy dunai háborúk előtti viszonyokra vonatkoztatva rendkívüli jelentőségűek lehetnek a 179-es béketárgyalások eredményei, amelyek Cassius Dio szerint a jazigok kérésére tartalmaztak engedményeket: „mindent elengedett [ti. Marcus Aurelius], kivéve azokat a pontokat, amelyek a gyűléseikre és a közös vásárokra vonatkoztak, és arra, hogy ne járjanak saját hajóikon, és tartsák magukat távol a Duna szigeteitől.".[1261] Mócsy A. ehhez a

[1254] VADAY 1998, 126–127.
[1255] HRNČIARIK–KUZMOVÁ 2016, 149–158.
[1256] SZEBENYI 2015, 22–23, Fig. 2–3. Vaday A. véleménye szerint a felsorolt tényezőkön felül az adott település gazdasági potenciálja is nagymértékben befolyásolhatja a római eredetű kerámiaanyag mennyiségét és változatosságát. Ha egy település gazdag vagy társadalmi/politikai szempontból fontos volt, akkor nagyobb lehetett a vásárlóereje is, ezáltal a római érdeklődés is könnyebben fordulhatott felé (VADAY 1999c, 192).
[1257] A régészeti szakirodalomban általánosan használt „kishatárforgalom" kifejezés olyan modern kori jelentéstartalmat foglal magába, amely nem fedi a szarmata kori jelenség lényegét: „Az utasforgalmi normák nem vonatkoznak azokra a határátlépő személyekre, akik a szomszédos állammal történt megállapodás alapján rendszeresített okmánnyal a határsávban közlekednek. (A határsáv általában 15–20 km-es mélységű területet jelent a határ mindkét oldalán) E speciális forgalomban vám- és engedélymentesen kivihető és behozható tárgyak köre a nemzetközi utasforgalomnál lényegesen szűkebb ..." Forrás: Baló Gy. – Lipovecz I. (szerk.): *Tények könyve. Magyar és nemzetközi almanach.* Szolnok 1991. Online elérésű dokumentum: https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/TenyekKonyve-tenyek-konyve-1/1991-A791/, letöltés ideje: 2023.10.09., 0:10.
[1258] VADAY 1999c, 552.
[1259] Az ismert százalékos arányok földrajzi helyzetéhez lásd SZEBENYI 2015, Fig. 3.
[1260] SZEBENYI 2015, 22, Fig. 2. A kutatottság jelen fokán teljes biztonsággal csak a vizsgált üllői kerámiaanyagból emelhetünk ki ilyen jellegzetes edénytípusokat a bevonatos edények közül (pl. kónikus hasú tálak: IIIC. főcsoport; tányérformák: IIIA. főcsoport).
[1261] Cassius Dio LXXI.19.1–2, ford. Nagy I.: KOVÁCS 2022, 148–149.

forráshelyhez kapcsolódóan feltételezi, hogy a vásárok helyszínei és időpontjai előre meghatározottak lehettek.[1262]

A görög világban és a Római Birodalom területén a vidéki vásárokat (*panégyris*/*nundinae*, leginkább ezek hasonlíthattak a tárgyalt jelenséghez) minden esetben rendszeres időközönként rendezték meg,[1263] a mai fogalmaink szerint inkább a „búcsúkhoz" hasonló események lehettek.[1264] Ezeken a felvonultatott árukínálat a lehető legszélesebb volt: terményeket, nyájakat, használati eszközöket és rabszolgákat egyaránt árusítottak itt.[1265] L. De Ligt a vásárok, több intenzitásukban különböző típusát különíti el a Római Birodalomban: (1) lokális piacok, amelyek csak pár napig tarthattak, a résztvevők 50 km-nél kisebb távolságról érkeztek; (2) regionális vásárok, amelyek 1–2 hétig tarthattak, a résztvevők legfeljebb 300 km-es távolságból érkeztek; illetve (3) interregionális vásárok, amelyek akár 6–8 hétig is eltarthattak, a részvevők akár 500–1000 km-t is utazhattak.[1266] A szarmata Barbaricum határvidékén a lokális és a regionális vásárok (1–2) tartása nem zárható ki elméleti szinten. Az Aquincum előterében megtartott piacokon a környező barbár népek képviselői egyaránt részt vehettek (pl. szarmaták, kvádok), így az áruforgalom mellett nyilvánvaló lehet a vásárok szociokulturális vonzata is.[1267]

[1262] Mócsy ezzel együtt megjegyzi: „... valószínű, hogy a jazigoknak először ekkor [ti. 179 táján] adták meg az engedélyt a pannoniai piacok látogatására." (MÓCSY 1990b, 210). Valószínűbbnek tűnik azonban Vaday A. álláspontja, amely szerint az adat inkább közvetve utalhat a határ menti vásárok helyére és időpontjára vonatkozó szabályozások lazulására a 2. század utolsó harmadában (VADAY 1998, 126–127).

[1263] Ilyen szempontból szemlélve nagyon érdekes a Szabó Á. által napóra részleteként közölt vakolattöredék Üllő 5–9. lelőhelyről. Az apró töredéken egy ismeretlen kiterjedésű, bekarcolással/véséssel kialakított felirat részlete látszik, amelyből egyedül a „XVI" szám maradt olvasható, felette vízszintes vonal határolja a további, vertikálisan folytatódó szövegtől (SZABÓ 2020, 239–240, 1. kép). Itáliából számos vásári kalendáriumot ismerünk, amelyek a heti- és a havivásárok időpontjait rögzítették. Az egyik legérdekesebb, Latiumból származó (1. század közepére datálható) darab középső részén egymást metsző körökben a számok I-től XXX-ig szerepelnek. Bár a naptár használatának módja rejtély, 8 település összehangolt vásári alkalmait olvashatták le róla (vö. GRÜLL 2017, 309–310, 309. oldal ábrája). Az üllői vakolattöredék ilyen, térben és időben is távoli párhuzamokkal való összevetése természetesen további bizonyítékok hiányában nem több, mint fikció, ám egy lehetséges vetülete lehet a rendszeres időszakonként ismétlődő vásárok kérdésének. Mindezt csak erősíti, hogy a lelet talán egy a mai Üllő közelében található római létesítmény erőteljes hatásához köthető (KULCSÁR–MÉRAI 2011, 62).

[1264] Az Opreanu–Lăzărescu szerzőpáros a Porolissum előterében lokalizált vásárhely területén („Sub Ferice") talált szemcsés anyagú edénytöredékek esetében a bor helyben árusítását feltételezi („*The Romans could provide also wine, very much quested by the barbarians and very efficient in concluding advantageous deals at the market.*"), hiszen ezek a helyi barbár kerámiaspektrumban nem jelennek meg (OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 69).

[1265] GRÜLL 2017, 307–308.

[1266] DE LIGT 1993, 78, 82, 88.

[1267] Az írott forrásanyagban Cassius Dio említi a barbárok együttes jelenlétét (pontosabban éppen annak tilalmát) a piachelyeken a markomann–szarmata háborúk első szakaszát lezáró 172-es, kvádokkal kötött béke kapcsán: „Viszont nem kapták meg a római vásárok látogatásának jogát, nehogy esetleg a markomannok és jazigok, akiket a quadok esküjük szerint sem országukba nem fogadhattak be, sem az átvonulást sem engedélyezhették nekik, közéjük vegyülhessenek, és mintha quadok lennének, kikémlelhessék a rómaiak hadállásait, és megvásárolhassák, amire szükségük van." (Cassius Dio LXXI.11.3., ford. Nagy I.: KOVÁCS 2022, 140–141). A forráshely azt is igazolhatja, hogy a vásárok a római katonai infrastruktúra előterében folyhattak le!

A limes/ripa menti kereskedelem által érintett zóna kiterjedése a kutatás jelenlegi állása alapján pontosan nem határozható meg, ám pl. a szarmata megtelepedés minimális távolságát a provinciák határvonalától több esetben is rögzítik az írott források: Cassius Dio a 175-ös római hadjárat következményeként számol be róla, hogy „... békét kötöttek ugyanolyan feltételek mellett, mint a quadok és markomannok, kivéve azt, hogy nekik [ti. a szarmatáknak] mégegyszer olyan távolságra kellett lakniuk a Dunától mint azoknak.”.[1268] Ebben az esetben ez a zóna 15 km széles lehetett.[1269] Pető M. a Pesti-síkság települései kapcsán (pl. Dunaharaszti, Rákoscsaba, Soroksár) hívja fel a figyelmet, hogy a szarmaták a 2–3. század folyamán is létesítettek településeket a Dunától légvonalban kb. 10 km-re is.[1270] Ezt a távolságot igazolják a kevésbé szigorú rendelkezések is, hiszen Commodus a markomann–szarmata háborúk lezárásaként kötött szerződésében Dacia határától csupán 40 stadionnyi (kb. 7,4 km) üres sáv meghagyását rendeli el.[1271] A „kishatár menti kereskedelem” maximális hatótávjának becslésében egyelőre az egyetlen érdemben figyelembe vehető régészeti lelettípus a kónikus hasú pecsételt tálak csoportja, amely jól lokalizálhatóan csak a Pesti-síkságon szóródik. Korom A. gyűjtése alapján ezeknek a provinciától legtávolabb eső előfordulása Üllő 5–9. lelőhely,[1272] amely alapján az árutípus kb. 20–23 km távolságból még elérhető volt.[1273] Releváns párhuzamként a szlovák kutatás a Dunától É-ra egy 35–40 km széles határzónát mutatott ki, amelyen belül a barbár lakosság személyesen látogathatta a római piacokat.[1274]

Vaday A. feltételezi, hogy a Kompolt, Kistér lelőhelyet lakó közösség tagjai a 100–110 km-es földrajzi távolság ellenére is esetenként személyesen látogathatták a római piacokat.[1275] A (szarmata Barbaricum léptékében) nagyobb távolságok esetében alapvető kérdés lehet egy ilyen utazás időbeli vonzata. Vaday A. véleménye szerint a szarmaták esetében napi 18–22 km szárazföldön megtehető távolsággal lehet számolni, ezt elfogadva az

[1268] Dio LXXI. 16.
[1269] GRAF 1936, 130.
[1270] PETŐ 1992, 14.
[1271] Dio LXXII.3.
[1272] A leletanyag elterjedéséhez lásd KOROM 2015, 11. kép.
[1273] Az objektivitás megtartása érdekében a feltüntetett érték az Aquincum közvetlen előterében elhelyezkedő bal parti erődök (Budapest XIII, Rákos-patak torkolata és Budapest III, Eskü tér/Március 15. tér, helyzetükhöz lásd NAGY 2018, 1. kép I–II) és az üllői település (koordináták forrása: https://archeodatabase.hnm.hu/hu/node/9142, letöltés ideje: 2023.06.24., 11:23) közötti távolságot jelzi. A Duna vonalához viszonyított számításoknál bizonytalansági tényezőként kell kezelni a széles árterületet és a főmeder változásait is, amelyek elmoshattak akár korábban létező bal parti létesítményeket is (MÓCSY 1990a, 106).
[1274] HRNČIARIK–KUZMOVÁ 2016, 151–152.
[1275] VADAY 1999a, 52.

előbbi távolság 4–6 napi utazással tehető meg.[1276] Így valóban nem zárható ki a lehetősége, hogy a centrális területeken élő közösségek is időszakosan látogathatták a limes menti piacokat. Ennek megfelelően azonban a „kishatárforgalom" vagy „kishatár menti kereskedelem" hatását sem a piacok személyes látogatásában, inkább talán az azokon való részvétel rendszerességében kell keresnünk.[1277] A szarmata közösségek megmozgatása nagyobb földrajzi régióban emellett már talán túlmutat az egyszerű szarmata–római áruforgalmon.[1278]

Talán feltételezhetünk bizonyos rokon vonásokat a néprajzi kutatásokból ismert képpel is. Amennyiben a szarmaták elsődleges kiviteli cikkeként a mezőgazdasági árut (pl. gabona, szarvasmarha) nevezzük meg, úgy ezek természetszerűleg meghatározhatják a nagyobb szabású kapcsolatfelvétel ritmusát.[1279] Nagyjószág eladására az ősz és a tavasz közötti időszak a legalkalmasabb (ősszel és tavasszal a legkedvezőbb a vásár, míg télen folyik az előhasi üsző eladása), „nyáron a marhavásár pang". Bár a növénytermesztésben már tavasz végén megindulhat a takarmánynövények hasznosítása, a gabona (búza, rozs, árpa) aratása a nyárközepi hónapokra marad. Hasonlóan ekkorra érnek be a kiskerti növények is.[1280] A gazdák így évente 3–5 alkalommal látogatták az országos piacokat. A vállalkozóbb kedvű

[1276] VADAY 1999a, 52. Referenciaként említhetjük a Stanford Egyetem térinformatikai hálózatmodellje (ORBIS) által a kalkulációkban felhasznált (a szarmaták esetében is releváns) paramétereket, amely adatok a provinciális úthálózat használata mellett értelmezhetők: ökörfogattal 12 km/nap; gyalogszerrel vagy szekérrel 30 km/nap; lóháton (vontatmány nélkül) 56 km/nap (https://orbis.stanford.edu/, letöltés ideje: 2023.06.24., 9:49). A legvalószínűbb változatban (utazás ló vontatatta szekérrel) így az utazás időtartama akár 3–4 napra is csökkenthető. Ovidius száműzetésének ideje alatt (8–17) említi az ökrös szekér használatát a szarmatáknál: „... az ökörhajtó, vad jazig hogyan vezeti súlyos szekerét az Ister árján keresztül." (Ovidius, Epistulae ex Ponto IV.7.9–10., ford. Kovács P.) A szekér a szarmata népek gyakori jellemzője az al-dunai említéseik során (KOVÁCS 2022, 13–14). Meg kell jegyezni azonban, hogy ezt az auktorok nagyrészt a nomád életmóddal (*amaxobii*) kapcsolatban toposzként használják (pl. „... akár iazygokról, akár rhóxolanosokról vagy valami más szekérlakó népekről" Strabón, Geographica VII.2.4., ford. Fehér B.: KOVÁCS 2022, 16).

[1277] Az írott források alapján az ugyanazon településen, meghatározott időszakonként megrendezett vásárok sem lehettek minden esetben ugyanolyan volumenűek: a thraciai Scaptoparában (Blagoevgrad, Bulgária) fennmaradt feliratok szerint évente többször is rendeztek vásárt a településen, de ezek közül az október 1–15. közötti volt a legjelentősebb (a forrásokban „híresként" jelzett) (DE LIGT 1988, 413).

[1278] A széleskörű árucsere mellett a nagyobb tömegek találkozása természetszerűen együtt járhatott az információ áramlásával is (távoli példaként az ókori görög *panêgeris* multifunkcionális szerepéről lásd DE LIGT 1988, 398–400). Munkahipotézisként fel kell tennünk a kérdést, hogy az ilyen irányú csoportok mozgásán realizálhatott-e profitot a szarmata belső kereskedelem is, így a nyilvánvalóan exportra gyártó üllői és ecseri fazekasműhelyek földrajzi helyzete kapcsolódhat-e egyúttal az Aquincum előterében folyó szarmata–római kereskedelemhez.

[1279] Közvetett módon említhetjük ennek kapcsán Cassius Dio forráshelyét, amely Commodusnak a szvébekkel kötött 180-as békefeltételei között említi a következőket: „Ezen kívül elrendelte, hogy ne gyakran és ne sok helyen gyűlhessenek össze, hanem csak egy helyen, havonta egyszer egy római centurio jelenlétében." (Cassius Dio Boiss. III.282–283, ford. Nagy I.: KOVÁCS 2022, 215–216). Bár a forráshely nem a vásárokra vonatkozik, ám talán mutatja a rómaiak által optimálisnak tartott körülményeket (pl. katonai felügyelet mellett, lokalizáltan).

[1280] „Hogy csikó, bornyú mikorra eladó, tudta jó előre, de eladnivaló malaca mindig máskor lett." Jellegzetesen télen volt a csikó/ló kereskedelmének időszaka, amely eltarthatott akár tavasz végéig is. A sertés hízlalása rendesen nyáron, a cséplés után kezdődik meg. A baromfit a nyár legvégén, az ősz elején viszik vásárra (FÉL–HOFER 1997, 407, 432–433, 438, 442, 445).

átányi gazdák állataikat rendszeresen akár Jászberényig is elhajthatták (kb. 34 km a jelenlegi közigazgatási határokkal számolva). Ez esetben az út (gyalog vagy kocsin) másfél napot tartott, a gazdák az állománnyal a vásártartó helyhez közeli faluban éjszakáztak. A vásárokat látogató személyek egy-egy adott alkalommal eladtak, illetve vásároltak is.[1281]

Bár a vizsgált területen kívül esik, az árucsere helyszínének kutatásában kiemelkedő jelentőségűek a Porolissum előterében feltárt „Sub Ferice" („Marhajárás") lelőhelyen megfigyeltek. A Opreanu–Lăzărescu szerzőpáros a területen végzett megelőző feltárás eredményeként előkerült objektumokat egy időszakos piachely nyomaiként azonosítja.[1282] Az előkerült leletanyag jellegében is igazolni látszik ezt a megállapítást: a nagy mennyiségű római érme mellett eladásra szánt nyers borostyándarabok is előkerültek. A piachely egyértelműen a provinciahatáron kívülre lokalizálható, ám római szempontból jól védhető helyen: a porolissumi vámállomás mellett a közeli útállomás, illetve egy a „Sub Ferice" lelőhely fölé emelkedő magaslatra épített őrtorony is felügyelhette a vásárokat, továbbá egy előretolt helyőrség (*burgus* "Fântâna Susigului" lelőhelyen) szükség esetén lezárhatta a helyszínre vezető Ortelec-völgyet is.[1283] Alighanem a szarmata közösségekkel lefolytatott kereskedelemben is hasonló struktúrát kell feltételeznünk, bár a Duna által képzett természetes védelmi vonal miatt a katonai biztosítás ilyen, több védvonalból felépülő szerkezete felesleges lett volna Pannoniával vagy Moesiával szemközt. A jelenség másik összetevőjeként említhetjük a Germania Inferior limesével szemben dokumentált barbár létesítményeket, amelyeket a kutatás raktárakként azonosít. Felhalmozásuk révén ezek az eladásra szánt termékek közvetlen szerepet játszhattak a barbár–római kereskedelemben.[1284]

A szakirodalom egységes álláspontja szerint a pannoniai limes szakasz mentén a kereskedelem egyértelműen a római katonai létesítmények felügyeletével folyhatott,[1285] ennek megfelelően a határterületeken az interakció legkézenfekvőbb színtereiként a Duna bal parti erődítéseit (pl. katonai táborok, hídfőállások, kikötőerődök) kell elsőként vizsgálat alá

[1281] A legnagyobb gazdák és a (ló)kupecek vásárlátogatásának jellege és gyakorisága eltért ezektől a tendenciáktól (FÉL–HOFER 1997, 406–407, 510, 13. jegyzet).
[1282] A megnyitott felületen csupán néhány cölöplyukat, kevés gödröt, illetve két kisebb, kevésbé átégett tűzhelyet lehetett dokumentálni, amelyek a kerámiaanyag kvantitatív jellemzői mellett sem jelezhetnek állandó megtelepedést. A feltárók mindezt felszíni faépítményekként (esetleges pultok) és az áru tárolására szolgáló gödrökként rekonstruálják. A leletanyag nagyrészt az antik járószintről származott (OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 66–67).
[1283] OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 66–68.
[1284] N. Gudea ugyanilyen funkciót feltételez a limestől mintegy kb. 10 km-re elhelyezkedő szilágypaniti (Panic, Románia) barbár településen található négyszögletes objektumok esetében is (GUDEA 2005, 193).
[1285] VADAY 1989, 189.

vennünk.[1286] A provincia területére eső (jobb parti), limes-menti táborok a szarmata–római érintkezésben közvetett szerepet játszhattak, hiszen a feltételezhető piachelyek ezekhez csatlakozva, velük szemben helyezkedhettek el. A bal parti „belépési pontok" mellett a Dunától É-ra elterülő germán Barbaricum kereskedelmében, K. Kuzmová véleménye szerint, szerepe lehetett a dunai folyami szállítmányozásnak, továbbá a Ny–K irányú limes útnak is.[1287] Utóbbiak aligha lehettek tényezők a római termékek rendszeres exportjában, de a lokális / egyének közötti árucsere lehetősége elméleti szinten sem zárható ki ezeken a csatornákon. A tömegek részvételével szervezett piaci kereskedelem (közösségek közötti interakció)[1288] a résztvevő felek jellegéből adódóan csak jól védhető keresztmetszeteknél folyhatott (pl. a hátország által biztosított hidak vagy révhelyek előtere).

A megegyező határviszonyok alapján a pannoniai jelenségekhez hasonló struktúrák feltételezhetők Moesia határvidékén is, azonban a terület szarmata kori kutatottsága messze elmarad az Alföld többi részétől.[1289] O. Brukner gyűjtése a moesiai határszakasszal szemben a római eredetű leletanyag egyértelmű sűrűsödését mutatja közvetlenül a Duna vonala mellett. A korábban meghatározott paraméterek (importált tárgyak mennyisége és változatossága) ismeretének hiányában a „kishatárforgalom" Pannoniával szemben megfigyelt jellemzőivel párhuzamot nem vonhatunk, ám a lelőhelyek zártabb tömbjének külső tagja (Dolova, Szerbia) a Dunától kb. 22 km-re helyezkedik el,[1290] ami megfeleltethető a pannoniai ripa-szakasszal szemközt feltételezhető akciórádiusznak.

Dacia esetében a határvonal kialakításának eltérő jellege (értsd a Duna által képezett természetes védelmi vonal hiánya) a „kishatárforgalom" más struktúráját sugallja. A barbár közösségekkel határos területeken a romániai kutatás interakciós zónákat feltételez Dacia Apulensis limesének Ny-i (a szarmatákkal szomszédos) és Dacia Porolissensis limesének ÉNy-i (a vandál/"szabad dák" közösségekkel szomszédos) szakaszain.[1291] Utóbbi esetében részben a terra sigillaták szóródása rajzolhatja ki a kereskedelem szerkezetét: a presztízstárgyak a Felső-Tisza vidékén a provinciahatártól kissé távolabb koncentrálódnak,

[1286] MÓCSY 1990a, 106. Távoli párhuzamként említhetők meg Germania és Raetia belső területeiről a *Kastellvicus*ok esetében megfigyelt tendenciák. A nagyfelületű feltárásoknak köszönhetően a katonai táborokból kivezető utak mentén lehetett olyan beépítetlen területeket azonosítani, amelyeken az állandó piacokat tarthatták. Ezek a terek a tábor kapuja előtti útszakasz háromszög vagy négyszög alakú kiszélesítésével jöttek létre, amelyet jól kirajzolnak a köré felhúzott műhelyek és árusítóhelyek (további irodalommal, Arrabona kapcsán, lásd HORVÁTH 2021, 35–39).
[1287] KUZMOVÁ 2010, 146–147.
[1288] Cassius Dio korábban idézett forráshelye is „gyűléseikre és a közös vásárokra" hívja fel a figyelmet valós tényezőként (Dio LXXI.19.1–2.).
[1289] VADAY 1998, 127.
[1290] A feltüntetett távolságadatok a szerző durva becslései, a leletanyag elterjedési térképéhez lásd BRUKNER 1990, Pril. 1.
[1291] OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 32.

így az importtárgyakban szegényebb terület buffer zónaként értelmezhető, amely a római terméket a távolabb lakó elit felé továbbítja.[1292] Hasonlóan a limes közelségét emeli ki C. Croitoru a K-i Kárpátok szarmata–római kereskedelme kapcsán. A Ny-i határszakaszhoz hasonlóan a buffer zóna továbbíthatta a római termékeket a távolabbi területek felé, az intenzív kereskedelmi kapcsolatokban a katonaság szerepe jelentős lehetett.[1293]

5.2.1.1. A római áru lehetséges „belépési pontjai" a szarmata Barbaricumba[1294]

A vizsgált térségben (bár feltehetően már kvád többségű területen) az egyetlen komolyabb csapattest befogadására alkalmas katonai létesítményhez kapcsolható nyom Alsógöd, Bócsaújtelep (Ilkamajor)[1295] lelőhelyről dokumentált.[1296] A tábor építését a Csörsz-árok belső vonalához igazítva, attól 7 km-rel beljebb kezdték meg, ám a rögzített alaprajzi kitűzés fázisában megakadt a kivitelezése. A 400x290 m átmérőjű, ovális tábor a Barbaricum legnagyobb katonai létesítménye lehetett volna.[1297] Az írott forrásanyag (Ammianus Marcellinus említi befejezetlen *munimentum*ként) és az OFARN csoportba tartozó bélyeges téglák alapján építése 373-ban kezdődhetett, amelynek a 374/375-ös évek háborús tevékenysége vetett véget.[1298]

A nógrádverőcei típusú hídfőállások[1299] közé tartozó kikötő-/rakodó-/révhely jól azonosítható maradványai (torony- és falrészletek) említhetők Dunakeszi, Dunasor

[1292] ARDELEANU 2014, 19.
[1293] CROITORU 2011, 325–329.
[1294] Jelen fejezetben a szakirodalom által az eddigiekben feltételezett bal parti római létesítmények listáját adom, amelyet minden esetben azok vázlatos ismertetése követ. A lehetséges datálásuktól függetlenül földrajzi elhelyezkedésüknek megfelelő, a Duna folyásirányával megegyezően tárgyalom őket. Nem célom itt megítélni ezek szerepét a szarmata–római kereskedelem struktúrájában sem, a véleményem szerint vitás pontok kifejtéséhez (pl. a késői datálású, ún. „nógrádverőcei típusú" kikötőerődök integrálása a kapcsolatrendszer modelljébe) lásd a dolgozat 6.1–3. fejezeteit! Emellett itt kizárólag a bal parti római infrastruktúrával foglalkozom, az ezekből kiinduló kereskedelmi/hadi felvonulási utak részletezését lásd a következő fejezetekben (pl. 5.2.2.1., 6.3.)!
[1295] Alsógöd 1/6. lelőhely (MRT 9, 44). A szakirodalomban számos alkalommal tévesen Felsőgödre helyezik (MRT 9, 93).
[1296] A Kárpát-medencei szarmata Barbaricum viszonylatában továbbá ez a legészakabbi, régészeti nyomokkal igazolható római épületnyom. Az Aquincumból származó kőemlékek alapján a korábbi szakirodalomban Vácott feltételezett *beneficiarius* állomás felszíni leletfelderítés útján nem azonosítható (vonatkozó irodalommal lásd MRT 9, 496–497). Nagy L. feltételez egy őrtornyot (hídfőállást?) a Tahitótfalu, bolhavári hídfőállással szemben a váci oldalon, a Gombás-patak torkolatának É-i oldalán. Ennek maradványai nem kerültek elő ez idáig (MRT 9, 492, 496). Szintén alaptalanul tüntet fel őrtornyot Sződliget területén, igazolni ennek létezését sem lehet (MRT 9, 375).
[1297] Viszonyításként a Brigetióval szemközti partszakaszról ismert Iža, Leányvár mérete 175x176 m (MÓCSY 1990a, 106).
[1298] MRÁV 2003a, 198–201; MRÁV 2004b, 218; MRÁV 2005, 219. Ezen felül Nagy L. feltételez Göd területén egy római őrtornyot is, ennek nyomait azonban a topográfiai munkálatok során nem lehetett azonosítani (MRT 9, 46).
[1299] Az ilyen típusú létesítmények egységes szerkezetet mutatnak: egy átlagosan 22x17 m-es kiterjedésű központi toronyból, 2 kisebb saroktoronyból, illetve a Duna vizéig lefutó falakból állnak össze. A csak a folyó felé nyitott szerkezetű erődpárok által megrajzolt korridorok biztonságos átkelőhelyet képezhettek a Dunán. Mócsy A.

lelőhelyről.[1300] Az erőd a túlsó parton található, Szigetmonostor, Horány (Horányi csárda) lelőhelyen talált hasonló épülettel volt szemközt, ezzel együtt biztosították a Dunán történő átkelést. A szakirodalomban 1863 óta szereplő erőd keltezése kérdéses: Mócsy A. az erődtípus létesítését általánosságban a 3. század végére, 4. század első felére (Diocletianus uralkodására) keltezi, míg Soproni S. 359–360 tájára (II. Constantinus uralkodására) helyezi. A téglabélyegek I. Valentinianus-kori felújításra utalnak.[1301] A késő római kikötőerőd intenzív használatát mutathatja, hogy falának omladékrétege alatt, a római kori humuszon, nagy mennyiségű hulladékot lehetett megfigyelni (kerámia- és állatcsont-töredékek).[1302]

A fokozott érdeklődésnek köszönhetően Aquincum térségében a kutatástörténet több ilyen bal parti létesítményt is említ. Legújabban ezeket az erődöket (2 db, *Transaquincum* és *contra Aquincum*, lásd részletesebben később) és „őrtornyokat"[1303] (9 db) Varga G. foglalta össze és revideálta. Régészetileg bizonyítani a római kori „őrtornyok" közül csupán egyetlen egyet lehetett: a Megyeri-csárda lelőhelyen (VLC 11) megfigyelt romot (amelynek párja a jobb parton a Bivalyos-csárda lelőhelyen említett létesítmény lehetett) Rómer F., Kuzsinszky B. és Salamon F. is részletesen leírja. Bár megfigyeléseik eltérők, feltehetően egy 16x17,6 m kiterjedésű, négyszögletes épület maradványait hordhatták el innen a 19. század végén. A megmaradt régészet leletanyag legkorábbi rétegét a 2. század elejére datálják (pl. Traianus-kori érme, közép-galliai terra sigillata), míg a 3. századi leletek mellett (pl. Aurelianus érme, Rajna-vidéki terra sigillaták) működését a legkésőbbi leletek a késő római korig kitolják (pl. besimított díszű kerámia).[1304]

Rendkívül problémás azonban a többi bal parti „őrtorony" meghatározása. A szakirodalomban Sas-csárda/"Sas korcsma" néven említett épület (VLC 12) (feltételezett jobb parti párjai a Kossuth Lajos üdülőparti 5. és 6. számú *burgus*ok) leírása minden bizonnyal megfeleltethető a Megyeri-csárda néven ismert „őrtoronnyal". Az Újpesti vasúti híd lelőhely épületének (VLC-13) (ellenoldali párja a gázgyári őrtorony) létezése tárgyi anyaggal nem támasztható alá, továbbá a Népsziget közbeékelődő elhelyezkedése valószínűtlenné teszi itt átkelőhely létesítését. Bár Mócsy A. a nógrádverőcei típusú kikötőerődök kapcsán említ

véleménye szerint valójában nem tekinthetők bal parti erődítéseknek: olyan külpolitika/határvédelem részét képezhették, amelyben folyamatos szállítmányozás volt szükséges a Barbaricumba vagy az ott állomásozó római csapattesteknek, vagy a szövetségesi rendszerbe foglalt barbároknak (MÓCSY 1990a, 107).

[1300] Dunakeszi 5/9. lelőhely (MRT 9, 78–79).

[1301] A bélyeges téglák alapján Lőrincz B. az épületet a 370-es évek elejére datálja (LŐRINCZ 1999, 56).

[1302] MÓCSY 1958, 100; MRÁV 2004a, 203–204.

[1303] Az „őrtorony" kifejezés használata kapcsán Varga G. felhívja a figyelmet, hogy Budapest területén kívül a szakirodalom csak ellen- és kikötőerődöket említ a Duna bal partjáról. Ennek megfelelően az Aquincum körzetében hivatkozott épületmaradványok (pontosabban az egyetlen bizonyítható ilyen) is inkább kikötőerődhöz tartozhatott (VARGA 2011, 125).

[1304] VARGA 2011, 116, 118, 1. kép 1–2.

bizonytalan épületnyomokat Budapest, Margitszigetről is,[1305] az újabb felmérések ezeket nem kötik a római korhoz. A sziget É-i végében jelzett kerek torony középkori eredetű (AQV-10, feltehetően az esztergomi érseki vár tornya), a feltételezett kikötőerőd nyomai a domonkos apácakolostor romjaihoz rendelhetők, míg a sziget D-i részén emelt johanniták várának római előzményeit régészeti leletanyag nem bizonyítja. A Parlament alapozásakor talált római leletek a terület feltöltésével együtt kerülhettek megtalálási helyükre, így római épület (AQV-12, a Víziváros *vicus*ával szemben) valójában itt sem gyanítható. Varga G. kutatásai nyomán szintén el kell vetnünk a Roseevelt téri épület (AQV-13) lehetőségét: a római leletek az újkori feltöltésből származhatnak, míg jobb parti párja (a Lánchíd utcai épületmaradvány) középkori eredetű. Problémás továbbá a Boráros téri „őrtorony" feltételezése csupán egy késő római érmelelet alapján, amelyet Varga G. feltételesen a Március 15. téri erődhöz köt.[1306]

Bár a jobb parti építmények közé sorolható, de elméleti alapon akár releváns lehet jelen dolgozat témája szerint is a 2003 folyamán, a Hajógyári-szigetnél (Óbudai-sziget), a helytartói palota előtti öbölben azonosított római kori kikötő maradványa. A cölöpök dendrokronológiai vizsgálata a 3–4. századra korhatározza az építményt. A kikötő csupán a Ny-i parthoz kapcsolódik, a szemközti oldalon nincs folytatása,[1307] pontos szerepe ennek megfelelően nem magyarázható (értsd közvetlenül a Római Birodalom belső és/vagy külső kereskedelmében lehetett-e szerepe).

A Pesti-síkság területének kapcsolatrendszerében a kereskedelem egyértelműen az Aquincummal szemközti, illetve a Rákos-patak menti infrastruktúra mentén realizálódhatott.[1308] Ennek az interakciós zónának lehetett fontos része Rákos-patak torkolatánál elhelyezkedő erőd (*Transaquincum*), amely az aquincumi legiotáborral szemközt, talán egy facölöp-szerkezetű Duna-híd védelmét szolgálhatta. Az egykori Fürdő-szigettel szemközti magaslatra lokalizálható erődöt a Rákos-patak torkolata és a Duna mellékágai fogták közre. Építését a szigetszerű kiemelkedésre a védelmi szempontok mellett a vízi malmok működtetésének szempontjai is indokolhatják. A 89x67 m kiterjedésű létesítmény építési idejének meghatározása bizonytalan: míg a korábbi kutatás álláspontja szerint a bélyeges téglák (Legio III Flavia) Marcus Aurelius uralkodása alatti időpontot jelezhetnek, az újabb feltárások ezt a 2. századi horizontot nem igazolják, és az építés idejét 293–294-re

[1305] MÓCSY 1990a, 107. Újabban a szórványos régészeti leletanyag alapján ismételten említi NAGY 2018a, 7.
[1306] VARGA 2011, 118–124 (1. kép 1).
[1307] NÉMETH–KIRCHHOF–TÓTH 2004, 182–183.
[1308] PETŐ 1991a, 240; PETŐ 1992, 15.

helyezik.[1309] Bizonyos azonban, hogy az épület a Valentinianus-korig használatban lehetett.[1310] A korábban említett fahíd hitelesítésére 2007–2008 folyamán végeztek feltárásokat a Hajógyári-sziget D-i részén. Az ásatások negatív eredménnyel zárultak, római kori leletanyag csupán másodlagos módon, a középkori kontextusokból került felszínre. A terület a humusz-képződésének jellege alapján a római kor folyamán csupán időszakosan lehetett szárazon.[1311]

A mikrorégió másik meghatározó elemeként a mai Erzsébet-híd pesti oldalán, a Március 15. (korábban Eskü) téren részleteiben feltárt római erődöt említhetjük (*contra Aquincum*/*Castellum contra Teutanum*),[1312] amely a Duna összeszűkülő mederszakaszánál, a legkeskenyebb rész mellett helyezkedik el. Az erőd korai fázisának datálása a 4. századra tehető átépítések miatt problémás: a szakirodalom korábban feltételezte, hogy már a 2. század második felében vagy később, Caracalla és Constantinus uralkodása között megépülhetett, majd a 374-es barbár betörések során égett le és építették újjá. A 2014–2015 folyamán a terület DK-i részén végzett ásatások eredményei alapján Beszédes J. megállapítja azonban, hogy a késő római erőd előzményei sem nyúlhatnak vissza a 4. századnál előbbre (a legkorábbi érme I. Constantinus 310 körül vert *follis*a), míg ez a korai tábor is csak rövid ideig (talán ideiglenesen) állhatott használatban.[1313] A jelenleg megismerhető (4. század közepi) fázis kiterjedése egy auxiliáris tábornál kisebb (86x84 m), romboid alaprajzú, patkó alakú oldaltornyokkal és legyező alakú saroktornyokkal. A falakon belül raktárak és katonai szállások helyezkedhettek el, a 4. század folyamán polgári lakosságra utaló nyomok is megfigyelhetők (orsógomb, hajtű). Ezek viselőit Beszédes J. a katonák hozzátartozóival azonosítja.[1314]

Aquincumtól D-re a szerényebb kutatottság miatt kevésbé ismertek a Duna bal parti építményei. A „kishatárforgalom” szempontjából is jelentős lehet egy Antoninus-kori építési felirat, amely Intercisa térségében hidat említ (Gabler D. ezt a Dunán átívelő hídként azonosítja).[1315] Csupán feltételesen hivatkozik azonban a kutatás Intercisával szemben, a Szalk-szigetről római létesítményre.[1316] Dunakömlőddel (Lussonium, auxiliáris tábor)

[1309] A meghatározás publikálatlan eredményeken alapul, szíves szóbeli közlésükért ezúton szeretnék köszönetet mondani Vámos Péternek!
[1310] MÓCSY 1990a, 106–107; NAGY 2018a, 7, 1. kép I, 2. kép 1.
[1311] HAVAS–TÉZER 2009, 30–32, 1. kép.
[1312] Az erőd lehetséges elnevezéseihez lásd NÉMETH 2003, 201–202.
[1313] BESZÉDES 2015, 110–111, 3. kép.
[1314] MÓCSY 1990a, 106; NÉMETH 2003, 201–203; BESZÉDES 2015, 115–116; NAGY 2018a, 7, 9, 1. kép II, 2. kép 2–3.
[1315] GABLER 2011b, 48.
[1316] Az építmény létezését mindössze egy a múlt század elején előkerült OFAR-típusú bélyeges tégla alapján feltételezik, amely az esetleges létesítményt 351–354 utánra datálja (LŐRINCZ 1999, 56–57).

szemközt, az Imsós-szigeten (Zádor–Imsós) szintén kisebb építmény nyomait említi a szakirodalom. Az erőd ma a Duna folyómedrében található, így feltárások a lelőhelyen nem történtek. A szerkezet ismeretének hiányában itt is nógrádverőcei típusú kikötőerődöt feltételez Mócsy A., míg az előkerült bélyeges téglák szintén nagyrészt az OFAR-csoporthoz sorolhatók.[1317]

Lugio/Florentiam (Dunaszekcső) auxiliáris táborával szemben, a mai Dunafalva mellett figyelhetők meg a római ellenerőd/kikötő maradványai (*burgus contra Florentiam*). A tipikusan a nógrádverőcei típusú kikötőerődök közé sorolható épület alaprajza a tornyok helyzete alapján szerkeszthető ki, kiterjedése kb. 38x54 m.[1318] A korábbi példákhoz hasonlóan az erőd az OFAR-csoport bélyeges tégláival datálható a 4. század második felére. A létesítmény késői datálását támasztja alá elnevezése is: a Notitia Dignitatum már Florentiammal szemközt lokalizálja, ám Diocletianus rendeletei 293 novemberében a dunaszekcsői települést még Lugióként említik (ennek megfelelően a névváltoztatás legkorábban 293–294 tájára tehető).[1319] A romok későbbi értékelésének lehetőségét teszi valószerűtlenné, hogy a csekély maradványok állapota rohamosan romlik (pl. 2000-ben jelentették a D-i bástya köveinek elhordását).[1320]

Feltételezhetők nagyobb kiterjedésű táborok Bononiával (Banoštor/Bánmonostor, Szerbia), illetve Acumincummal szemben (Titelnél, a Tisza torkolatánál) is. Építésük idejét az írott forrásanyag egyértelműen a 3. század végére helyezi,[1321] ám a kutatás pontos lokalizálásuk kérdésében nem ért egyet: *contra Bononia* esetében Soproni S. véleménye alapján a tábor közvetlenül a Duna bal partján, míg (Mócsy A. nyomán) Kovács P. szerint a szarmata szállásterületen beljebb (*in barbarico*) helyezkedhetett el. Ezzel szemben *contra Acinco* esetében vitás, hogy Acumincummal vagy Aquincummal szemközt azonosítható-e. Bizonytalan datálású kikötőerőd nyoma ismert még Bácsról (Bač, Szerbia),[1322] amely saroktornyok nélküli szerkezetével eltérhet a nógrádverőcei típus általános kialakításától.[1323]

[1317] MÓCSY 1958, 100; MÓCSY 1990a, 106–107; LŐRINCZ 1999, 56.
[1318] A szerző becslése a közölt alaprajzok méretarányainak megfelelően (MÓCSY 1958, Abb. 11–12).
[1319] MÓCSY 1958, 89, 104, Abb. 12.
[1320] KŐHEGYI 2003, 128.
[1321] A *Consularia Constantinopolitana* (más néven *Descriptio consulum*) 294-re vonatkozóan jegyzi meg: „Ezek consulsága [ti. Constantius és Maximianus] alatt táborok épültek Sarmatiában Aquincummal és Bononiával szemközt." (*Consularia Constantinopolitana*, ford. Kovács P.: KOVÁCS 2022, 265).
[1322] Az épületet 1872-ben Henszlmann I. kutatta meg, ám az ásatások során nem kerültek elő bélyeges téglák (LŐRINCZ 1999, 58).
[1323] MÓCSY 1990a, 107. A Bononia és az Acumincum/Aquincum előterében említett erődök kérdéskörére vonatkozó szakirodalom részletes összefoglalásával lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 323–324, 1003. lábjegyzet, 282. kép. Kovács P. elveti a „*contra Acinco*" megjelölés azonosítását Acumincum előterével, ezzel szemben bizonyítottnak véli az Aquincum = Acincum névrajzi hagyományt (KOVÁCS 2022, 267, 269–272).

5.2.2. Átmenő/távolsági kereskedelem (*Transithandel*/*Fernhandel*)

A szarmata–római kereskedelem kutatásának szakirodalmában a kapcsolatfelvétel színtereként, az átmenő kereskedelem kapcsán, elsődlegesen az Alföldön áthaladó kereskedelmi/katonai felvonulási utak, illetve az ezekhez tartozó állomáshelyek (posta-, lóváltó-, fogadó- vagy őrállomások) jelennek meg.[1324] Vaday A. véleménye szerint az Alföldön átvezető útvonalak révén a szarmata települések közvetlenül elérhetővé válhattak, ami kedvezhetett a „rendszeres kereskedelemnek".[1325] Ennek ellenére a Római Birodalom szempontjából a Barbaricum felé vezető utak építését főként katonai/politikai célok indokolhatták,[1326] a római kereskedők a vizsgált területet érintő Pannonia–Dacia és Moesia–Dacia kereskedelem viszonylatában lehetőség szerint a folyami szállítmányozást vehették igénybe.[1327] A római gazdaságtörténeti szakirodalom számításai alapján a kereskedelmi áru folyami szállítása átlagosan ötször olcsóbb lehetett a szárazföldi szállítmányozásnál (az arányok még a sodrásiránnyal szemben történő hajózás esetén is kedvezőbbek!).[1328] A szárazföldi közlekedés ezzel szemben gyorsabb (bár kisebb volumenű) lehetett, így a gyorsfutárok és az utazók inkább ezt vehették igénybe.[1329]

A szarmata Barbaricum esetében a nagyobb, provinciákat összekapcsoló útvonalak nyomvonalának meghatározása elsősorban közvetett adatok (a római eredetű leletanyag területi szóródása, illetve ritkábban az epigráfiai forrásanyag) alapján történhetett, hiszen a római létesítményekre utaló nyomok kevés kivétellel másodlagos kontextusokból származnak (lásd pl. az üllői községháza építése során felhasznált római épületkerámiát).[1330] Az elmúlt évek adatgyűjtéseihez kapcsolódóan azonban az Alföld római eredetű leletanyaga váratlan mértékű mennyiségi növekedésnek indult,[1331] amely napjainkra már egyértelműen valószerűtlenné teszi, hogy régészeti leletanyag alapján kirajzolhatók lennének a Barbaricumon átvezető utak nyomvonalai. A leletanyag gyarapodásával változó térképek

[1324] A barbár szállásterületen áthaladó utak létezését az írott forrásanyag csak kivételes esetekben igazolja: „... és eközben utat is épített [ti. Traianus] a vad törzseken keresztül, hogy a Fekete-tengertől könnyen el lehessen jutni Galliába." (Aurelius Victor, Liber de Caesaribus 13.3, ford. Kovács P.). Kérdéses azonban, hogy a hivatkozott forráshely pontosan mire vonatkozhat, hiszen utalhat Traianus vaskapui építkezéseire is (KOVÁCS 2022, 90–91).
[1325] VADAY 1998, 123.
[1326] A Kárpátok vonulatától K felé induló utak kapcsán szintén ilyen véleménnyel lásd CROITORU 2011, 330.
[1327] A Balla–Tóth szerzőpáros véleménye szerint a provinciaközi kereskedelmi kapcsolatokban elsősorban a Lugio–Partiscum–Micia útnak, illetve a Maros–Tisza vízi útvonalnak lehetett szerepe, míg az É-i útvonalak katonai felvonulási utakként értelmezendők elsősorban (BALLA–TÓTH 1968, 125).
[1328] GRÜLL 2017, 276. Emellett a folyami szállítmányozás mellett szólhat, hogy a hajók rakterében lényegesen nagyobb árumennyiség tárolható, mint ami szárazföldön szállítható (GÁSPÁR 2006, 59).
[1329] GÁSPÁR 2006, 59.
[1330] VADAY 1998, 123; GABLER 2011b, 43–45.
[1331] A nyomvonalak kialakításában elsődlegesen a terra sigillaták és az email díszes fibulaanyag képezték a szempontrendszer alapját. A legkorábbi vonatkozó térkép 163 lelőhely alapján készült (GABLER–VADAY 1986, Abb. 21), de Gabler D. 2011-es gyűjtése alapján a Ny-i díszkerámia már 283 lelőhelyről ismert (GABLER 2011a, 255, 262).

rendkívül jól reprezentálják a problémát: míg a Gabler–Vaday szerzőpáros 1986-ban közölt térképén még csak a 2 útvonalat szerepeltet,[1332] addig 2003-ban Vaday A. már a nagyobb állandó vízfolyások mentét széles területen lefedi római kereskedelmi utakkal.[1333] A témával legutóbb (2011-ben) Gabler D. foglalkozott összefoglalóan, a nyomvonalak vonatkozásában a Vaday A. által javasolt útvonalak töredékét fogadja el csupán.[1334]

A fentiekben részletezett körülmények ellenére a Gabler D. által feltételezett útvonalak viszonylagos helyzetét igazolni látszik a természetföldrajzi környezet. Az Acumincum–Resculum út jól láthatóan elkerüli a folyószabályozások előtti Bánság összefüggő, állandóan és időszakosan vízzel borított területeit. Az Aquincumból Szolnok felé tartó útvonal hasonló okokból szakadhat meg a Tisza vonalában.[1335] Legújabban a síkvidéki útvonalak „legkisebb energiaköltségű úthálózatának" modellezése is az időszakosan és az állandóan vízborította területek kizárólagos jelentőségére hívja fel a figyelmet.[1336] Ennek alapján a száraz térfelszíneken a modellezett útvonalak közelítik az adott pontok közötti legrövidebb távolságú utat (ez egyben jelenthet módszertani problémát is), míg az ártéren a hátakhoz és kiemelkedésekhez igazodik a gerinchálózat.[1337]

A feltételezett úthálózatnak csupán egy igen rövid szakaszát vizsgálták régészeti módszerekkel a Bácskában. A Lugio–Partiscum útvonalhoz tartozó szakasz terepbejárással és légifényképezéssel közel összefüggővé kiszerkeszthető nyomvonalat biztosított, amely Mártonszállástól (Baja közigazgatási körzete) követhetően Csávoly, Felsőszentiván, Tataháza, Mélykút, Tompa települések irányába halad, majd a kelebiai vasútvonal mentén veszik el a

[1332] A vizsgált terület vonatkozásában ezek az Aquincum–Porolissum, illetve a Lugio–Partiscum–Micia útvonalak. A szarmata Barbaricumba „belépési pontokat" feltételeznek Intercisa és Resculum felől (GABLER–VADAY 1986, Abb. 14–16, 21). A katalógus bővítésével később sem módosítanak a korábban közölt térképen (GABLER–VADAY 1992, Abb. 1). Az alföldi kutatás még 20 évvel később is hivatkozik erre a kutatási stádiumra: lásd pl. KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 287. kép.

[1333] VADAY 2003a, 2. kép, 4. kép. A térkép átdolgozott változatát 2018-ban az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros közli ismét, ám az utak szerepét csak a Csörsz-árok viszonylatában értékelik (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 367–368, 312. kép).

[1334] A korábbi szakirodalom összefoglalásával lásd GABLER 2011b, 47–49, 3. tábla.

[1335] SZEBENYI 2015, 46. lábjegyzet, Fig. 4. Kérdéses, hogy a 19. századi folyószabályozások előtti állapotok milyen mértékben felelhettek meg a szarmata kori körülményeknek, hiszen az antropogén hatások azt megelőzően is több alkalommal kismértékű változásokat idézhettek elő. Az első ilyen éppen a Csörsz-árok kiépítése lehetett, hiszen a Tarna (Tarnabod és Zaránk közötti) és a Gyöngyös (Visznek és Jászárokszállás közötti) szakaszai néhol még napjainkban is ennek árkában folynak (BABINSZKI 2017, 911).

[1336] A folyószabályozás előtti viszonyokat rögzítik a korabeli írott források is: „Ott [ti. a Parthiscus mentén] ugyanis a vidék legnagyobb része vizenyős talaj természeténél fogva és a megdagadt folyók áradásai következtében mocsaras és sűrű rekettyével benőve, úgy, hogy csak a vidékkel jól ismerős emberek számára járható."(Ammianus Marcellinus XVII.13.1., ford. Prichala I.: KOVÁCS 2022, 346).

[1337] Hegyes/dombos vidéken az úthálózat meghatározása a következő paraméterek alapján történhet: lejtőkategóriák értéke, láthatóság, napsütéses időszakok mértéke, ég láthatósága, domborzathajlás, horizont szöge, nedvességi index. Ezek mellett a modellezés az Alföldön „lényegi különbségek nélküli eredményeket hozott" (MESTERHÁZY 2018, 174).

nyoma.[1338] Az út Tompa határában keresztezi a Csörsz-árok belső vonalát. Az út átvágására 2 kutatóárokkal is sor került, amelyek igazolták a terepbejárások során is azonosítható, az utat követő párhuzamos árkok (talán vízelvezetők) jelenlétét.[1339] Nagy valószínűséggel épített (pl. kövezett) út csak a nehezebben járható szakaszokon lehetett indokolt, bár a földutak esetében is számolni kell azok karbantartásával.[1340]

A római építőelemek megjelenéséről tudósít a szlovákiai kutatás is, amelyeket E. Hrnčiarik származásuk jellege alapján 3 csoportba sorol: míg (az alföldi darabokhoz hasonlóan) számos példány másodlagos helyzetben középkori, illetve újkori kontextusból ismert, addig Pannoniától É-ra említhetők jól azonosíthatóan épületek maradványai is.[1341] Utóbbi csoport legkorábban már a 2. század elejétől, majd a 4. századtól újra megjelenhetett, a korábbi kutatás egyértelműen római jelenléttel azonosította (tiszti szállások, útállomások) ezeket. Az épületek azonban szerkezetükben nem hasonlítanak katonai táborokhoz, emellett elhelyezkedésük sem igazodik a feltételezett barbárföldi úthálózathoz. A római technikával kivitelezett (pl. katonai téglák alkalmazása, terrazo padló, hypocaustum), inkább kisebb villákra emlékeztető épületek esetében felmerült, hogy a római szövetségben álló barbár vezetők számára épített rezidenciák lehettek.[1342]

5.2.2.1. Szárazföldi útvonalak

Kizárólag közvetett bizonyítékok hívhatták életre a Dunához tájolt útvonalakat: a soroksári, a dunaharaszti és a taksonyi szarmata települések római import anyaga alapján Pető M. a Duna bal partján (a provinciális területen futó limes-úttal párhuzamosan) futó É–D irányú utat feltételez.[1343] A Vác, Csörögi-rét lelőhelyről és a Dunakeszi, Alagi-major lelőhelyről származó rendkívüli mennyiségű terra sigillata-anyag kapcsán feltételez Gabler D. egy a germán Barbaricum felé tartó É-i utat.[1344]

[1338] A feltételezett útnak így „a Dunától 7,5 km-re kezdődő és a Tiszától (a szegedi Tisza hidat véve végpontnak) légvonalban 40,5 km-re végződő szakaszát" lehetett azonosítani (PATAY 2005, 398), amely egy mintegy 46,5 km-nyi nyomvonalat tár fel előttünk (a szerző becsült számítása).
[1339] PATAY 2005, 395–401, 13. kép.
[1340] GABLER 2011b, 2. lábjegyzet. A Római Birodalom területén található utak (összhosszuk kb. 290.000 km) nagy része szintén nem volt kikövezve. A 4. századig a csapatmozgások és a kereskedelem biztosítása érdekében ezeket a földutakat is rendszeresen karbantartották (GRÜLL 2017, 272).
[1341] HRNČIARIK 2012, 253, 255, Map 1, Tab. 1.
[1342] MÓCSY 1990c, 107–108.
[1343] PETŐ 1992, 14.
[1344] GABLER 2011b, 47. Mind a Pető M, mind a Gabler D. által említett magasabb importált kerámia mennyiségek a limes közelségével, illetve a helyi közösségeknek a piacokhoz való közvetlen hozzáférésével magyarázhatók (az ún. „kishatárforgalom" hatása). Az elterjedési térképeken a terra sigillaták a térségben nem mutatnak érdemi mintázatot, csupán Aquincum jelentőségét hangsúlyozzák egy adott rádiuszban (VADAY 1998, 3–4. ábra; GABLER 2011b, 3. tábla).

Az Aquincumot és Porolissumot közvetlenül összekötő út[1345] kezdeti szakaszán Hatvan[1346] magasságában haladhatott K felé, majd Tiszafüred táján átlépve a folyót a Kompolt, Kistér lelőhelyről megismert szarmata település közelében futhatott DK-i irányba.[1347] Az út nyomvonalának a Debrecen térségéből Porolissumba tartó szakasza elnagyoltan felvázolt, a természetföldrajzi tényezők nem igazolják a régészeti kutatás által javasolt nyomvonalat.[1348] Carei (Nagykároly, Románia) területén szintén út- vagy postaállomás feltételezhető.[1349] A vízhálózatot követve a kutatás számos kisebb útvonalat is lecsatlakoztat ebből a főnyomvonalból, amelyek a továbbélő római kori kelta (pl. cotinus) és a germán területeket kapcsolhatták be ebbe a rendszerbe. Ilyen lehetett a Tarján-patak völgye, majd a Zagyva völgyének folytatásában, a Mátra és a Cserhát vonulatai között É felé tartó természetes útvonal (ennek az őskortól nagy jelentősége lehetett), amely összeköthette a mai D-Szlovákiát az Alfölddel. Gabler D. ezt a germán szállásterület felé tartó útvonalat a Sajó, illetve a Hernád völgyébe lokalizálja.[1350]

Egy Aquincumból kiinduló másik útvonal kezdőpontjaként szerepel a szakirodalomban a mai Parlament térsége,[1351] amelyet fahíd köthetett össze a bal parti útvonal kiindulópontjával (az újabb kutatások eredményeit a témában lásd jelen dolgozat 5.2.1.1.

[1345] Steuer I. a nyomvonal közelében gyűjtött nagy mennyiségű Gallienus–Aurelianus érme alapján feltételezi, hogy Dacia kiürítése során a polgári lakosság részben ezen az útvonalon hagyhatta el a provinciát Pannonia felé vándorolva (STEUER 2022, 109)

[1346] A Hatvan, Gombospusztán feltárt római *burgus* egyaránt felügyelhette a Zagyva legfontosabb átkelőhelyét és csatlakozhatott a Csörsz-árok legkülsőbb védelmi vonalába. A 2 épületből (torony, továbbá meghatározhatatlan funkciójú kéthelyiséges épület) és sáncból álló komplexum építése a bélyeges téglák szerint a 4. század végén (feltehetően 371–373 között) indulhatott meg. Az egykorú kerámialeletek hiánya és a kötőanyag nélkül lehelyezett kövek Mráv Zs. véleménye szerint azt bizonyítják, hogy az erőd építése nem fejeződött be (MRÁV 2003b, 207–209). Ezt igazolhatja az is, hogy felhagytak a gödi katonai tábor építésével (MRÁV 2003a; 201), amelynek szerepe lehetett volna a kisebb, maximum 20–30 ember befogadására alkalmas hatvani őrtorony ellátmányozásában (SOPRONI 1978, 85, 123). Az épület késői datálása kizárja, hogy érdemi szerepet játszhasson a római-szarmata kereskedelmi kapcsolatokban, ezen felül korábbi fázisok hiányában (Sopronira hivatkozva ilyet sugall GABLER 2011b, 47) a Porolissum felé tartó út nyomvonala sem igazodhatott hozzá.

[1347] GABLER 2011b, 47. Vaday A. a Kompolt, Kistér lelőhelyről származó római tárgyak kapcsán hangsúlyozza egyaránt az útvonal debreceni, illetve az É-ra forduló ágának jelentőségét (VADAY 1999a, 52). Nepper I. az Aquincum–Porolissum úthoz és állomásaihoz köti az ártándi lelőhelyek (Kis- és Nagyfarkasfomb) római eredetű leletanyagát (NEPPER 1984, 238). Ács Cs. szintén ennek tulajdonítja a ritka római tárgyak (pl. gyűrűkulcs) megjelenését Nagyút, Göbölyjárás lelőhelyen (ÁCS 2003, 88). Váradi A. a nagyúti császárkori település kiemelkedő terra sigillata leletanyagát köti a Csörsz-árok közelében futó, Aquincumból kiinduló, Miskolc felé tartó úthoz (VÁRADI 2000, 129).

[1348] A problémafelvetéshez lásd SZEBENYI 2015, Fig. 4.

[1349] GABLER 2011b, 48.

[1350] VADAY 2003c, 35, 15. lábjegyzet; GABLER 2011b, 47. Az É felé leágazó „utakat" a szlovák kutatás eredményei is igazolni látszanak: a K. Kuzmová által közölt elterjedési térképeken a terra sigillaták elsődlegesen a Hernád és a Tarca folyók mentén, míg kisebb klaszterek a Bodva és a Bodrog völgyében csoportosulnak (KUZMOVÁ 2014, 176–177, Map 1).

[1351] A korábbi szakirodalomban az utat északabbról, a Rákos pataktól indították. A vonatkozó irodalommal lásd VADAY 1998, 124, 58. jegyzet.

fejezetében!).[1352] Innen a nyomvonal Jászberény felé folytatódhatott K-re, ahol a kutatás szintén római épület nyomait feltételezi a Zagyva jobb partján. Utóbbi funkciójának meghatározása erősen kérdéses: míg Vaday A. *burgus*ként említve az átkelőhely felügyeletét rendeli hozzá, Gabler D. az adathiány miatt kétségbe vonja, hogy katonai alakulat állomásozott volna itt (útállomásként azonosítja).[1353] A nyomvonal kifutása ezen a ponton túl ismeretlen, míg a témával foglalkozó térképek nem szerepeltetik ezt a csonka útvonalat.

Szintén Aquincum előteréből DK-i irányba valószínűsít egy másik útvonalat a kutatás a Budapest, Március 15. téri erőd (*contra Aquincum*/*Castellum contra Teutanum*) kiindulóponttal (lásd az 5.2.1.1. fejezetet!), amely majd egyenes vonalban haladva érhette el a Zagyva torkolatához lokalizálható szolnoki átkelőhelyet (lásd bővebben a következő, 5.2.2.2. számú fejezetben). A nyomvonal mentén Üllő térségében feltételez a szakirodalom római épületet,[1354] ám létezését ezen felül csupán a gazdag import leletanyaggal körülírható szarmata települések sora (Soroksár, Üllő 5–9. lelőhely, Abony, Cegléd) igazolhatná.[1355] A kutatók véleménye nem egységes a nyomvonal K-i folytatódásában: Vaday A. nem számol az út folytatásával a Tiszától K-re,[1356] míg Gabler D. felveti, hogy Törökszentmiklóst elhagyva az út ÉK-nek fordulva csatlakozhatott a Porolissum felé tartó nyomvonalba.[1357] A fentiekkel ellentétben a témával foglalkozó térképek általánosan az Aquincumból Üllő felé tartó utat a Csongrád–Szentes térségében feltételezett római állomás (átkelőhely) magasságában futtatják be a Tisza vonalához. A Tiszántúlon a Körös mentén haladva egyaránt elérhető Porolissum, illetve Resculum is.[1358]

A római második „belépési pontja” a szarmata Barbaricumba Intercisa körzetében lehetett, ahol egy Antoninus Pius-kori felirat hidat említ.[1359] Tóth I. az átkelőhely helyzetét az Intercisától D-re képződő tőzegláp alapján egy északabbi ponton feltételezi. Az Intercisa előteréből kiinduló út nyomvonalát DK-i irányban Szabadszállás és Izsák mellett elhaladva

[1352] Soproni S. a „rákospataki táborból” a Hatvan felé tartó utat indítja, amely Gödöllő magasságában csatlakozhatott a Dunakeszire lokalizált őrtoronyból kiinduló nyomvonallal, majd Aszódon és Hatvanon keresztül tarthatott Miskolc felé (SOPRONI 1958, 42).

[1353] A jászberényi épület nem hiteles megfigyelésből származik, csupán a jászberényi múzeumba került római téglák feltételezik létezését (GABLER 2011b, 47). Az épület említésével korábban lásd még VADAY 1998, 124, 49. jegyzet.

[1354] Soproni S. (Paulovics I. hagyatékára hivatkozva) az egykori üllői községháza építése során előkerült római épületmaradványokat és tetőcserepeket említ (SOPRONI 1958, 42).

[1355] GABLER 2011b, 47–48.

[1356] VADAY 2003a, 4. kép. Az út folytatódását jelen sorok szerzője sem tartja valószínűnek, hiszen a folyószabályozások előtti természetföldrajzi viszonyok (értsd időszakosan és állandóan vízjárta területek) nem teszik lehetővé jelentős kerülő nélkül Dacia Ny-i határvonalának elérését (SZEBENYI 2015, Fig. 4).

[1357] Ezt a lehetőséget a tanulmányban közölt térkép nem tartalmazza (GABLER 2011b, 47–48, 3. tábla).

[1358] VADAY 2003a, 4. kép; GABLER 2011b, 47–48, 3. tábla.

[1359] Kérdéses, hogy ez a Dunán átívelő hidat jelenthet-e, ám Gabler D. a 2. században még nem tartja valószínűnek, hogy jelentéktelenebb építményt láttak el építési felirattal. Az Intercisában működő vámállomás (*statio*) szintén kereskedelmi út valószínű kiindulópontjává teszi a települést (GABLER 2011b, 48).

Orgoványig tartja megalapozottnak. A nyomvonalat a természetföldrajzi tényezők alapján határolja le: Szabadszállástól É-ra, Ny-ra és D-re is mocsaras területek fekszenek, amelyek meggátolják az egész évben járható ösvény kialakítását.[1360] Az útvonal a Tiszát a csongrádi–szentesi átkelőhely magasságában léphette át, majd a Körös völgyében Resculumig futhatott.[1361]

Az alföldi kutatásban kétségtelenül a Lugio–Partiscum–Micia útvonal a legismertebb, továbbá az egyetlen általánosan elfogadott római útvonal a szarmata Barbaricum területén. A szakirodalomban az út kiindulópontjaként Lugio/Florentiam, illetve a vele szemközt lokalizálható *contra Florentiam* szerepel.[1362] A római leletanyag által kijelölt nyomvonal (Madaras, Katymár, Ásotthalom, Mórahalom) [1363] a feltételezett szegedi állomásnál (Partiscum) léphette át a Tiszát, végállomása a daciai Micia lehetett.[1364] A Marostól D-re Marostorok, Németcsanád (Cenad, Románia), Nagyszentmiklós (Sânnicolau Mare, Románia) és Újarad (Aradul Nou, Románia) községekből említhetők Apulumból (Gyulafehérvár, Románia) és Potaissából (Torda, Románia) származó bélyeges téglák. Fény (Foeni, Románia) községből (a Temes folyóba ömlő patak K-i partján) a Cohors VIII Raetorum bélyegét viselő tégla került felszínre. A csapattest 110–144 között Dacia haderejéhez tartozhatott, az egyetlen kőemlék Micia városához köti (bár táborhelye nem nevezhető meg). Ennek alapján Fénynél is római állomást (*mansio*) feltételez a kutatás.[1365]

A regionális elemzések számos alkalommal sugallnak kisebb, helyi jelentőségű (diagonális) útvonalakat is, amelyeket rendre a fentebb részletezett hálózat elemeiből származtatnak. Kiskunhalas, Tesco lelőhely gazdag római eredetű import leletanyagát a szerzők a Lugio–Partiscum nyomvonalból leágazó „Dunaszekcső–Csongrád kereskedelmi

[1360] Tóth I. az útvonal használatát nem zárja le a szarmata kor végével. A feltételezett nyomvonalak részei lehetnek a mai úthálózatnak is (TÓTH 1971, 135–136, Abb. 17).
[1361] A nagy mennyiségű import kapcsán veti fel a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros Felgyő, Kettőshalmi-dűlő kapcsolatát az Aquincumból Partiscumon keresztül a Maros mentén haladó vagy az Intecisából Daciába tartó úttal (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 76).
[1362] A kutatás ezen megállapításával kapcsolatban jelen sorok szerzőjének kétségeit lásd korábban jelen dolgozat 5.2.1. fejezetében. Mindezen nem változtatnak a Mohácsról közölt, vámhivatalhoz kötődő személy nevét említő ólomplombák sem (GABLER 2011b, 48, 78. lábjegyzet). Meg kell jegyezni azonban, hogy az út nyomvonalának kérdésében érdemi változást nem jelent akár Lugiót/Florentiamot, akár a Patay P. által feltárt (Bajától É-ra futó) utat vesszük kiindulási alapnak.
[1363] A Kőhegyi–Vörös szerzőpáros Madaras, Halmok temetőjének gazdag importja miatt emeli ki az útvonal jelentőségét (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 334–335, 287. kép). A Maros É-i partján haladó úthoz köti a makói (Makó, Mikócsa-dűlő lelőhelyről származó) római eredetű fémanyagot (tükör, ládika) Pópity D. (PÓPITY 2014, 169).
[1364] GABLER 2011b, 48–49, 79. lábjegyzet.
[1365] SZILÁGYI 1943, 89, 12–13. lábjegyzet. Fény esetében a bélyeges téglát Szilágyi J. római hadmozdulatokkal vagy előretolt megfigyelő őrállomásként magyarázza, véleménye szerint út nem haladhatott itt. Hasonló lehet a helyzet a dentai Felixből származó bélyeges téglával is. A további említett Maros menti lelőhelyek őrállomásokhoz tartozhattak talán (pl. Németcsanád), bár mindegyik esetében mérlegelni kell a másodlagos eredet lehetőségét, amit Gabler D. szerint magyaráz a körülmény, hogy mind középkori templomok térségéből kerültek elő (GABLER 2011b, 48).

útvonalhoz" kötik. Mindezt (véleményük szerint) bizonyítja az amphorák területi szóródása is, amely Bajától, Kiskunhalas határán át, a Körös torkolatáig jelöl ki egy utat.[1366] Megállapításukat a Gallina Zs. által a kiskunsági Csörsz-árok kutatása során kidolgozott elméleti keretbe illesztik bele. A korábbi szakirodalom összefoglalását térképre vetítve feltételeznek egy Aquincum–Üllő–Ladánybene–Lajosmizse–Kecskemét–Kunszállás–Kiskunfélegyháza–Felsőpusztaszer–Szeged útvonalat is, amely feltételesen Kecskemétnél ágazhatott le a csongrádi átkelőhely felé. A Rosta–Lichtenstein szerzőpáros által említett Lugio–Csongrád nyomvonalat a római pénzek területi elterjedésén felül látszólag semmi sem igazolja.[1367]

Az újabban a szarmata Barbaricumból közölt római épületkerámia-töredékek a korábban megismert esetekhez hasonlóan kevés információtartalommal bírnak.[1368] A felszíni kutatások fényében ígéretes azonban az Orosháza, Kakasszéki-ér, Laposi-major lelőhelyen megfigyelt leletkoncentráció (a római építőanyagok egy kb. 200x240 m-es területen szóródtak intenzívebben).[1369] Ehhez a feltételezett komplexumhoz tartozhatnak a Gádoros és Nagyszénás közötti határból ismert feliratos márványtábla-töredékek is. Témánk szempontjából az 5. számú felirat különös jelentőségű: a rajta szereplő nevek egy barbaricumi *emporium* tagságát alkothatták, amelyet talán a Daciából is ismert syriai kereskedők működtettek. Formai alapon Szabó Á. a feliratot a 3. század első felére (212 utánra) datálja.[1370] A közölt adatok alapján korai lenne következtetésekbe bocsátkozni, ám feltűnő a lelőhely közelsége a Csongrád és Szentes körzetében feltételezett átkelőhelyhez (kb. 30 km). A kutatás továbbá utakat is feltételez a régióban: Lichtenstein L. egy a mai Orosháza-központba tartó úthálózat rendszeréhez kapcsolja Nagyszénás, Svábföld lelőhely szarmata települését.[1371]

[1366] ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 98, 19. kép.
[1367] A vonatkozó szakirodalommal lásd GALLINA 1999b, 75–80, 7. térkép. Bár elemzésében kétségeket fogalmaz meg az Intercisa–Partiscum úttal kapcsolatban, ennek ellenére mégis ezt ábrázolja térképén a helyesen leírt Intercisa–Csongrád útvonallal szemben.
[1368] Példaként az útvonalak részletezésénél nem említett lelőhelyekről: Dunakeszi, 322. számú út nyomvonala lelőhelyen népvándorlás kori ház tűzhelyének kövei közül 5 cm vastag téglatöredékek és apró kavicsos habarcsdarabok kerültek felszínre (KŐVÁRI–TETTAMANTI 2003, 159); Vecsés, Lakópark lelőhelyen számos Árpád-kori objektumban találtak római tegulákat, ezek származási helye ismeretlen a publikáló szerint (TARI 2003, 235).
[1369] A megadott adat a publikáló által közölt térkép alapján a szerző által számolt körülbelüli érték (SÓSKUTI 2018a, 10. kép). Figyelembe véve a felszíni leletfelderítés pontatlanságát, a nyomok talán párhuzamba állíthatók a Brigetióval szemközt, a Duna bal partján elhelyezkedő Iža, Leányvár auxiliáris erődjének második fázisának (Commodus-kori átépítésének) 175x175/176 m-es kiterjedésével (MÓCSY 1990a, 106; KUZMOVÁ–RAJTÁR 2003, 195).
[1370] SZABÓ 2020, 243–245, 5. kép. Szabó Á. a területről egy Dominus–Domina („dunai lovasistenek") táblatöredéket is említ.
[1371] LICHTENSTEIN 2011, 6.

A szomszédos barbár területeken a római kereskedelmi utak meghatározása az alföldihez hasonló szempontrendszerek alapján történt. A Kárpát-medencei germán Barbaricum központi területeit szintén az áthaladó utak mentén érhette el a római áru a szlovákiai kutatás szerint. Pannoniától É-ra a Borostyánkő út K-i ága képezhette az É–D irányú kereskedelem fő csatornáját.[1372] Kelet-Szlovákiában az import elhelyezkedése szintén egy É–D irányú kereskedelmi út jelentőségét hangsúlyozza. A szlovák kutatás szerint a Daciából kiinduló, majd a Tisza és a Hernád völgyében É felé tartó út[1373] megegyezhet a Gabler D. által felvázolt Aquincum–Porolissum útvonal É-i elágazásával.[1374] Az ebből az útból leágazó Zagyva-menti utat már a 2. század első évtizedeitől szintén használhatták a rómaiak.[1375] A Daciától K-re elterülő Barbaricumban C. Croitoru 5 fontosabb, a provinciától a K-i Kárpátok felé tartó kereskedelmi utat feltételez, ám ezek nyomvonalát régészetileg bizonyítani nem tudja, meghatározásukban elsődlegesen a természetföldrajzi tényezőket veszi figyelembe.[1376]

5.2.2.2. Folyami szállítmányozás és átkelőhelyek

A rómaiak szempontjából a vízi átkelőhelyek/révhelyek stratégiai jelentősége kérdésen felül állhat, hiszen a Pannoniát és Daciát összekötő főbb útvonalakon csak ezek biztosítása mellett folyhatott rendszeres áru- és/vagy személyforgalom.

A Barbaricum területén egyedül a szegedi állomáshely (*mansio*) léte bizonyítható nagyobb mennyiségű tárgyi emlékanyaggal. Ezek közül rendkívüli jelentőségűek lehetnek az eredeti helyzetükben (!) talált piskóta és nyolcszög alakú padlótéglák, amelyek a szegedi vár bontása során (1881–1882/1883), a mai Vár és Deák Ferenc utcák találkozásánál kerültek elő. A másodlagos (vagy harmadlagos) helyzetből ismert leletek forrásértéke is igen magas: a HICVL szótöredéket tartalmazó feliratos kő a császári postaszolgálatra vonatkozhat, míg az ugyanezen olvasható *mercator* szó személynevet vagy kereskedőket jelölhet.[1377] Az IMP bélyeggel ellátott téglák (a bontáskor még 38 db-ot említenek) Antoninus Pius uralkodásának idejére helyezik az építés időszakát, amelyet a 2. századra datálható márványszobor töredéke

[1372] KUZMOVÁ 2010, 145–146.
[1373] HRNČIARIK–KUZMOVÁ 2016, 145–146.
[1374] Utóbbihoz lásd GABLER 2011b, 47, 3. tábla.
[1375] VADAY 2016, 770.
[1376] Az útvonalaknak Dacia és a Barbaricum kereskedelmi összeköttetésén túl talán szerepük lehetett a Ny-i és a K-i barbár területek kapcsolattartásában is (CROITORU 2011, 329–331).
[1377] A szegedi vár falába beépített töredéket másodlagosan mindegyik széle mentén kisebbre csiszolták, felirata erőteljesen hiányosan olvasható csak (LAKATOS 1965, 91, 94, 2. kép). Feloldása legújabban*:* ----- | *cond(uctoris) p(ublici) p(ortorii)* | *et praef(ecti)* | *ue]hicul[o]* |*rum* | *Mercato[r]* | *uil[ic(us)* | *u(otum) s(oluit) l(ibes) m(erito)]* (KOVÁCS 2005a, 240–241, Nr. 238).

is igazolni látszik. Az egyidejű hiteles dokumentáció ellenére a 60-as években még a múzeumi gyűjteményben megtalálható épületkerámia változatossága (az említett padlótéglákon és téglákon kívül pl. antefixum töredéke is) egyértelműen igazolhatja a közeli római épület jelenlétét. Alaprajzára vonatkozóan Lakatos P. tesz óvatos megállapításokat: az állomást a Tiszával párhuzamosan tájolva a várfal egy bekötés nélküli, 22 m hosszú szakaszát a római kori létesítményhez kapcsolja, míg a hosszabb oldalakat 40–50 m-re becsüli a padlótéglák előkerülési helye alapján.[1378] Újabban (2002–2003 folyamán) a Roosevelt téren végeztek szondázó ásatást, amelynek célja a 19. század végén előkerült római leletek hitelesítése volt. A szarmata és a római kerámiatöredékek kontextus nélkül a szelvény alsó harmadában megfigyelhető vastag (1,5–2 m) humuszrétegből kerültek felszínre igen kis mennyiségben, ám az épület szerkezetére utaló nyomokat nem dokumentáltak.[1379]

A kutatás több kisebb révhelyet is számon tart a Tiszán, amelyeket nagyrészt csak a ritka importált tárgytípusok (pl. stílustű Szolnokról, kétarcú üvegedény Csongrádról) jelenléte feltételezhet.[1380] Kiemelkedő a szolnoki Vár területére lokalizált átkelő, hiszen lehetséges helyzetét a római import sűrűsödése (pl. érmeforgalom a Zagyva mentén) mellett Ptolemaiosz térképe is kirajzolja.[1381] A szolnoki átkelőhely pontos elhelyezkedésével legújabban a Masek–Laszlovszky szerzőpáros foglalkozott részleteiben. A szolnoki vár területéről előkerült, a korábbi szakirodalomban egyértelműen római jelenlétet/épített állomáshelyet jelző leleteket másodlagos eredetűként határozzák meg: pl. a padlótéglák egy része valószínűleg az 1916–1917-ben a szolnoki állomásra érkező erdélyi vagy bukovinai menekültek hozhatták magukkal. Ennek megfelelően a közvetlen római jelenlétet Szolnokon nem valószínűsítik. A térség jobban adatolt középkori révhelyeinek számbavételével sem jelenthető ki továbbá, hogy Aquincum–Porolissum viszonylatában egy esetlegesen Szolnokot érintő útvonal feltétlen szükséglet lett volna, „az észak-erdélyi területek elérését optimálisan az észak-alföldi utak is biztosítani tudták". A szerzők csupán regionális jelentőséget tulajdonítanak az átkelőhelyeknek.[1382]

A dunai tartományok kapcsolattartásán túl a szarmata–római kereskedelem szempontjából is vizsgálni kell a folyami szállítmányozás szerepét. A régió vízrajzát

[1378] SZENTLÉLEKY 1957, 276–277; LAKATOS 1965, 91, 94–97, 101–102; LAKATOS–VÖRÖS 1983, 121, 6. fénykép.
[1379] TÖRŐCSIK–VÖRÖS 2004, 295.
[1380] VADAY 1998, 124; GABLER 2011b, 48. Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhely esetében a Sóskuti–Wilhelm szerzőpáros a római anyag koncentrációját a Csongrád melletti tiszai átkelőhelyhez köti (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 76).
[1381] A középkori példák alapján az átkelőhely lokalizálása Szolnoktól D-re is elképzelhető (MASEK 2012a, 43, 45).
[1382] MASEK–LASZLOVSZKY 2021, 182–184, 190–191.

meghatározó folyóinak (Duna, Tisza, Maros, Körösök) hajózhatósága vitán felül áll, a Duna szarmata Barbaricummal határos szakaszát a rómaiak birodalmi léptékben kereskedelmi és hadászati[1383] szempontból is hasznosították. A többirányú kereskedelmi hajózás bizonyítéka Aquincumból említhető: míg a Duna víziútja elsődlegesen a Ny-i irányú üveg- és kerámiaimportban (illetve annak viszontértékesítésében) játszhatott szerepet,[1384] addig a Duna-partra települt Pacatus-műhely exportja is részben vízi úton realizálódhatott.[1385] Hibrid módon a Dacia felé tartó kereskedelemben a szegedi állomáspont (átrakodó-hely) felől a Maroson vízi úton is folytatódhatott a szállítmányozás.[1386] A szarmaták viszonylatában a római termék útjaként a nagyobb folyamok mellett[1387] felmerülhet a lokális jelentőségű vízfolyások használatának lehetősége is: Székkutas, Kakasszék II. homokbánya lelőhely esetében Csányi V. a Tiszába torkolló bal parti mellékfolyóba csatlakozó Kakasszék-ér szerepe mellett érvel (amely szomszédos a szarmata lelőhellyel). A vízfolyás a 19. századi forrásadatok alapján még hajózható volt Hódmezővásárhely és Gyula között.[1388] Nem kell továbbá elvetnünk a szarmaták hajózásának lehetőségét sem, amelyet az írott források is tanúsítanak.[1389]

5.2.3. Belső kereskedelem/barbár közösségek közötti interakciós zónák

Feltehetően, a szvéb szállásterülethez hasonlóan, a szarmata Barbaricum területén is részben a helyi kereskedők tevékenységének tudható be a római eredetű leletanyag széleskörű elterjedése (értsd viszonteladók révén),[1390] ám írott források hiányában ennek a belső kapcsolatrendszernek a jellegére vonatkozóan mindössze feltételezésekbe bocsátkozhatunk. Az újabb anyaggyűjtések azonban felhívják a figyelmet bizonyos római edénytípusok (pl. a

[1383] Már Sztrabón is említést tesz róla, hogy a rómaiak a dákok elleni hadjáratukban (Kr. e. 10–9) a Maroson, illetve az Alsó-Tiszán szállították hadikészleteiket (LAKATOS–VÖRÖS 1983, 122). A Duna felső szakaszát Castra Regina (Raetia) és Singidunum (Moesia) között a *classis Pannonica* biztosította, az alsó szakaszán pedig a Fekete-tengerig a *classis Moesica* járőrözött (GRÜLL 2017, 279).
[1384] A magas rangú kereskedők tevékenységét kötheti a hajózáshoz az aquincumi *collegium negotiantium* egy tagjának Danuvius–Neptunus tiszteletére állított felirata a 2. századból (CIL III. 10430; ALFÖLDY 1961, 105).
[1385] ZSIDI 2008, 68–69.
[1386] CSÁNYI 2021, 25.
[1387] Az amphorák széleskörű elterjedését a kutatás számos alkalommal próbálta a Tiszán felhajózó szállítmányokkal magyarázni (SÓSKUTI–WILHELM 2005, 2. lábjegyzet; SÓSKUTI 2010, 14. lábjegyzet; SÓSKUTI–WILHELM 2014, 10. lábjegyzet). A Daciából származó import áru kapcsán Hullám D. felveti a Sebes-Körös mentének jelentőségét, egyaránt a provinciák összeköttetésében és a szarmata–római kereskedelemben is (HULLÁM 2013, 48). Pintye G. az importált (római és germán eredetű) csontfésűk forgalma kapcsán feltételezi a Tisza, a Maros, a Körösök és a Szamos használatát (PINTYE 2009, 183, 1. kép).
[1388] CSÁNYI 2014, 44.
[1389] Pl. Zósimos a Rausimodus-féle betörés során a következőket említi: „Mikor Constantinus meghallotta, hogy a Maiótis mocsár mellett lakó szarmaták a Dunán hajókon átkelve megtámadták a birodalmat, hadat vezetett ellenük. ... Rausimodus csapatainak nagyobb részét elveszítvén hajóra szállva azzal az elhatározással kelt át a Dunán ...” (Zósimos, Nea Historia II.21.1., ford. Pirchala I.: KOVÁCS 2022, 310–311).
[1390] A Dunától É-ra fekvő területek esetében lásd HRNČIARIK–KUZMOVÁ 2016, 151, 156.

Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák) általános jellegű szóródására, amely már magában sem magyarázható a kereskedelmi utak nyomvonalával.[1391] A „belső kereskedelemben" fontos szerepet játszhattak a Ptolemaiosz által említett szarmata hatalmi központok is,[1392] amelyek jelentőségére Sóskuti K. hívja fel a figyelmet a Partiscum (Szeged) körzetében feltárt makói lelőhelyek szarmata eredetű leletanyaga kapcsán.[1393] Masek Zs. a késői házi kerámia terjesztésében a szárazföldi útvonalak mellett felveti a Tisza, így a folyami szállítmányozás szerepét is az Alföld belső kereskedelmi hálózatában.[1394]

Bár a szarmata közösségekben a gyorskorongolt kerámia gyártását erre szakosodott fazekasmesterek végezhették, a feltárt edényégető kemencék ismert száma (lelőhelyenként csupán 1–2)[1395] aligha feltételez az esetek többségében a helyi igények kielégítésénél nagyobb volument. Egyértelmű kivételt az alföldi Barbaricumban csupán a vizsgált Üllő 5–9. lelőhely fazekasközpontja jelenthet: a 48 edényégető kemence és a műhelyhulladék nagy mennyisége alapján a becsült késztermelés mindenképpen el kellett érje az exporthoz szükséges szintet is.[1396] Az alföldi szarmata Barbaricumban talán a jellegzetesen késői házi kerámia-típusok (szemcsés anyagú, gyorskorongolt kerámia, illetve kavicsos-csillámos soványítású, lassúkorongolt kerámia) bizonyíthatják a helyi kézművesipar termékeinek áramlását nagyobb területi lefedettségben.[1397] Ezek gyártási körzeteit a kutatás egymástól távoli régiókba lokalizálta: míg az ún. „üllői fazekak" gyártása a névadó lelőhelyen kívül más észak-alföldi mikrorégiókban is valószínűsíthető,[1398] addig a kavicsos-csillámos anyagtípus gyártási

[1391] SZEBENYI 2017a, 330, 3. kép. Hasonlóan az utak nyomvonalának kirajzolásakor hivatkozott terra sigillaták mennyiségi növekedése már aligha igazolja a korábbi megállapításokat. Legutóbb ezek elterjedési térképéhez lásd GABLER 2011b, 3. tábla.

[1392] A témáról bővebben a korábbi szakirodalom összefoglalásával lásd VADAY 2003a. A szarmata települések megnevezéseinek átírásai (többek között Partiskon) kapcsán legutóbb Kovács P. jegyzi meg, hogy a kelta formára visszavezethetők kivételével „abszolút pontossággal" nem határozhatók meg (KOVÁCS 2022, 39).

[1393] SÓSKUTI 2012, 303.

[1394] MASEK 2014, 194.

[1395] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 338, Fig. 1, Tab. 1.

[1396] KULCSÁR–MÉRAI 2011, 64; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 339, Fig. 3. A szarmata szállásterülettől ÉK-re említhetők az üllőinél is nagyobb fazekascentrumok (pl. Beregsurány, Barátságkert lelőhely esetében akár 102 edényégető kemence is feltételezhető), összefoglalásukkal lásd ISTVÁNOVITS–GINDELE 2011, 182–183, 272–273, Karte 2. A korszakban ezek is jól jelzik a saját mikrorégió ellátásánál nagyobb területeket lefedő piacokat megcélzó ipari központok létrejöttének lehetőségeit.

[1397] Fel kell hívni a figyelmet azonban a két lelettípus közötti részleges kronológiai különbségre is: míg a szemcsés anyagú, gyorskorongolt kerámia gyártása már folyhatott a 3. század végétől (KULCSÁR–MÉRAI 2011, 63), addig a kavicsos-csillámos soványítású, lassúkorongolt kerámia csak a 4. század végén jelenhetett meg (bár felmerült már 4. század eleji datálásának lehetősége is) (WALTER 2017, 42–43). Egymással párhuzamos idősávban használatukat igazolják együttes megjelenéseik bizonyos telepanyagokban: lásd pl. Conop, „Cotărci/Pătul" (Konop, Románia) (KAPCSOS–MĂRGINEAN 2020, 191–192). A későbbieknek a téma kutatásában kiemelt szerep juthat majd a szarmata eredetű pecsételt kerámiának (a kérdéssel lásd SZEBENYI 2020, 235), bár feltehetően ez is a szemcsés anyagú, gyorskorongolt kerámiával párhuzamos időhorizontot képviselhet.

[1398] Lásd pl. a Rákóczifalva, Bagi-földek lelőhelyen anyagminőségük alapján az „üllői típusú szemcsés kerámiától" (1. szemcsés, korongolt anyagtípus) elkülönített csoportokat (2–5. szemcsés, korongolt

központjai a Tisza–Körös–Maros folyók vidékén feltételezhetők.[1399] A termékcsoportok földrajzi szóródása ennek megfelelően külön területekre koncentrálódik (a gyorskorongolt szemcsés áru ritkásan jelentkezik a tiszántúli lelőhelyeken, a kavicsos-csillámos áru nagyrészt ezt kiegészítve a Körös–Maros-közén csoportosul), együttes előfordulásuk jellemzően a Tisza vonalában figyelhető meg.[1400] A két leletcsoport anyagösszetételének határozott különbségeit archeometriai vizsgálatokkal Tázlár–Templomhegy lelőhely esetében, ugyanazon településanyagon belül lehetett igazolni.[1401] Bár az említett edénytípusok gyártásának és kereskedelmének időszaka nem egyidejű a római áru behozatalának dömpingjével (előbbiek nagyrészt a szarmata–római kapcsolatok 3. periódusát képviselik), ám talán olyan folyamatokat reprezentálhatnak, amelyeket a kutatás jelenlegi stádiumában a jól iszapolt, gyorskorongolt kerámia esetében nem tudunk megfogni a régészet klasszikus módszertanának alkalmazása mellett.[1402]

Az alföldi Barbaricum É-i határsávjában a szarmata és a germán közösségek szoros, helyenként „szimbiózis-jellegű" kapcsolatrendszere az alföldi kutatásban elfogadott jelenség.[1403] A szomszédos szállásterületeket elfoglaló szarmaták és kvádok jó kapcsolatát az antik auktorok is megörökítik,[1404] továbbá a régészeti leletanyag keveredése a kontaktzóna

anyagtípusok). A szerző maga is megjegyzi, hogy az anyagminőség és a formakincs kisebb eltérései magukban még nem jeleznek egyértelműen önálló műhelyhagyományokat (MASEK 2018, 151–155).

[1399] WALTER–FINTOR–SKULTÉTI 2018, 138, 11. tábla. Utóbbi lelettípus estében a természettudományos vizsgálatok több esetben is igazolták, hogy gyártásuk több különböző műhelykörzetben is folyt az említett területen: legutóbb lásd Sándorfalva, Eperjes és Nagymágocs, Paptanya összehasonlítása kapcsán KREITER–WALTER–VIKTORIK 2022, 134–135.

[1400] MASEK 2014, 194, 1. kép 6. Masek Zs. gyűjtésében Rákóczifalva, Bagi-földek és Tiszaföldvár, Téglagyár lelőhelyeket jelöli meg, ahol a gyors- és lassúkorongolt árutípus közel egyenlő arányban van jelen. Ez a terület a feltételezett gyártási körzetektől megközelítőleg egyenlő távolságokra helyezkedhet el, ami az elosztási körzetek hasonló akciórádiuszai mellett talán a különböző piacok kiegyensúlyozottságát mutatják. A lassúkorongolt kerámia elterjedését legújabban lásd KAPCSOS–MĂRGINEAN 2020, 1. táblázat, 2. térkép.

[1401] A szerzők megállapítása alapján a tázlári lelőhelyre kereskedelem útján kerültek a tárgyalt edénytípusok, a településen kerámiagyártásra utaló nyomok nem kerültek elő. Az ún. „üllői áru" (T2 mintacsoport) soványítóanyaga legközelebb a Duna felső szakaszának vízgyűjtő területéről, míg a lassúkorongolt, kavicsos-csillámos anyagú (T4–T5 mintacsoport) áru soványítóanyag az Erdélyi-középhegységből származhat (BOZSIK et al. 2023, 170–171).

[1402] A belső kereskedelem témájával a kiskunhalasi Thorma János Múzeum szarmata kori gyűjteménye kapcsán újabban foglalkozott Vörös G. is A néprajzi irodalomból ismert fazekashelyek, a talajtani térképek, illetve a régészetileg igazolható, római kori fazekaskemencék bevonásával komplex értelmezési keretet javasol. Összegzésében a fentiekhez hasonló eredményre jut: „A téma feldolgozása során kiderült, hogy a kutatás elején tartunk, és hogy jelenleg több még a feltételezés, a kérdőjel, mint az állítás." (VÖRÖS et al. 2022, 163–176).

[1403] KULCSÁR 1997a, 708; KULCSÁR 1998a, 78.

[1404] „Oda sűrűn érkeztek komoly hírek, hogy a sarmaták és a quadusok, a kik szomszédságuknál fogva, valamint szokásaik és harcmodoruk hasonlóságánál fogva jól értették egymást, szórványos hadoszlopokban be-berontanak a két pannoniai és az egyik moesiai provinciába. Ezek a népek inkább rabló hadjáratokhoz értenek, mint nyílt csatákhoz. ... Azonnal ott termettek a sarmatáknál a quadusok is, hogy kivegyék részüket a veszélyből, amint viszont azok is elválhatatlan társaik voltak rablókalandjaikban." (Ammianus Marcellinus XVII.12.1., ford. : KOVÁCS 2022, 337–338).

településein is szoros kapcsolatokra enged következtetni.[1405] A 2. század végétől a Przeworsk-kultúra hordozóival (vandál törzsszövetség) is megkezdődik az összeolvadás.[1406] A régészeti leletanyagon belül talán a szomszédos közösségekhez átkerült kerámiaanyag jelölheti ki a valós áruforgalmat, amely szórványosan megfigyelhető mind a szarmata,[1407] mind a germán népesség szállásterületén,[1408] akár a kontaktzónától kissé távolabb is. A kapcsolatrendszernek a helyi termékek áramlása mellett szerepe lehetett a római importáru mozgásában is: K. Kuzmová a terra sigillaták tömeges elterjedését K-Szlovákiában részben szarmata közvetítéssel képzeli el, amely magyarázná a szóban forgó leletanyag koncentrációját a terület D-i részén.[1409] Az Almgren 158 típusú (egytagú, felül húros, aláhajtott lábú forma) fibulák feltűnése a 2. század végén – 3. század elején a kereskedelem egyértelmű nyoma, egyúttal rámutat az technológiaimport feltételezett jelenségére is.[1410] Az említett germán csoportok mellett a szállásterület É-i részéről hivatkozhatunk még a Vaday A. által a Nógrád megyei Kazár mellől (Kazár, III. lelőhely) közölt, a 190–225-es évek közé keltezhető településrészletre is. A kerámianyagában kelta–szarmata–római–germán elemeket ötvöző lelőhely a Dunától K-re továbbélő La Tène kori népességhez köthető. A barbárok közötti kereskedelmi kapcsolatok nyoma mellett elszórtan, kis mennyiségben (0,1%) jelentkező pannoniai (sávos, piros festésű kerámia; horpasztott falú pohár; piros és szürke bevonatú, rádlis edények; fésűs díszű házi kerámia) és „birodalmi" (reliefdíszes terra sigillaták) import kerámia a térségben jellemző típusokból tevődik össze.[1411] A relatíve egységes összetételű római áru nem zárja ki a lehetőségét, hogy a barbár csoportok közötti interakció az import terjedésében is szerepet játszhatott.[1412]

[1405] Fót, Alagpuszta lelőhelyen, Dunakeszi, Alagi-major lelőhelyen, illetve Vác, Csörögi-rét lelőhelyen a szarmata és a kvád települések kerámiaanyagában a barbár elemek kölcsönös megjelenése a kereskedelmen túl hosszú ideig tartó kohabitációra utalhat (KULCSÁR 1997b, 375, 377).

[1406] ISTVÁNOVITS 1998a, 42. A sírokba került fémtárgyak az árucsere mellett a szoros katonai szövetség jelei vagy akár közvetlen germán jelenlétet is mutathatnak. A szarmata temetkezésekben megjelenő, elsősorban Przeworsk eredetű, tárgyakhoz lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 293, 257. kép.

[1407] A kvád területek felől érkező importként említhetjük pl. a Monor, Berek lelőhely 2. sírjából származó, szvasztika díszes tálat (KULCSÁR 2003, 80, 3. kép 2). A „Beregsurány–Blažice típusú" pecsételt kerámia Nyíregyháza–Rozsrétszőlő, Szelkó-dűlő lelőhely 5. sírjából a vandál területek felőli behozatalt képviseli (PINTYE 2008, 272–273, 5. kép).

[1408] A vandál településeken jelentkező szarmata leletanyag lényegesen ritkább, a témáról összefoglalóan lásd SOÓS 2019b, 244.

[1409] KUZMOVÁ 2014, 179. A különböző irányú kereskedelmi kapcsolatok természetesen egymással párhuzamosak voltak: Kompolt, Kistér lelőhelyen a római eredetű leletek „Kisebb területen de nagyobb sűrűségben kerültek elő, mint a germán anyag, de a germán anyag által lefedett területen belül!" (VADAY 1999a, 193).

[1410] KAPCSOS 2019, 55, 59.

[1411] VADAY 2004, 52–53, 55, 4. kép, 9. kép 1–8.

[1412] Rendkívül érdekes itt Pauszaniasz (az 1. században élt utazó) *Görögország leírása* című könyvének K-i szarmatákra vonatkozó helyét említenünk: „A szarmaták maguk nem bányásznak, és idegenből sem vásárolnak vasat, mert egyáltalán nem érintkeznek a szomszédos barbárokkal, de ezt a hiányt találékonysággal pótolják."

A hasonló jellegű, K-i kapcsolatrendszerek hatásai kevésbé egyértelműek. Nyilvánvaló kérdés az al-dunai szarmata közösségekkel folytatott kereskedelem jellege és tárgya (a helyi római műhelyek termékei kapcsán lásd az 1. függelék tárgytípusai közül pl. az üvegedényeket vagy a fémtükröket). Az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros kiemeli, hogy az ilyen irányú kapcsolatoknak nem figyelhető meg egyértelmű nyoma az alföldi régészeti anyagban.[1413] Emellett Vaday A. a magas vámok és a műhelyek távolsága alapján valószerűtlennek tartja az ilyen irányú áruforgalom tartósságát.[1414] A 2–3. század folyamán minden bizonnyal számolni kell még a szarmatákkal együtt élő dák csoportokkal is,[1415] amelyek szintén szélesíthetik az alföldi szállásterület kapcsolati hálóját. Bár a jelen dolgozatban vizsgált árumozgás tekintetében a késői (4. század végi) kavicsos-csillámos soványítású, lassúkorongolt kerámia aligha lehet releváns, a barbár közösségek közötti szoros kapcsolatokra mutathat rá a korszak nyersanyag-importja. A petrográfiai analízisek alapján az anyagtípushoz sorolt edények soványítására használt gneisz nem található meg a gyártó fazekasműhelyek körzetében, a Körös–Maros vidékéhez legközelebb a nyersanyag az Erdélyi-középhegységben (Munţii Apuseni, Románia) lelhető fel csupán.[1416] Conop, „Cotărci/Pătul" (Konop, Románia) lelőhely kapcsán a Kapcsos–Mărginean szerzőpáros a belső kereskedelem intenzitását a Marosszentanna–Csernyahov kultúra hordozóival a Hun Birodalom által megteremtett keretek között képzeli el, amelyeken belül az egyének és a tárgyak mellett technológia-transzfert is feltételeznek.[1417]

(PAUSZANIASZ I.21.5). Amennyiben a forráshelyet nem csupán a szerző tájékozatlanságának tartjuk, úgy ez is jelölheti a Kárpát-medencébe költöző csoportok kiszolgáltatott helyzetét. Pauszianosz megállapításával azonban éles ellentétben áll Sztrabón (Kr. e. 1. század) megjegyzése *Geographiká*jában, amely a barbár népek helyben megfigyelhető szoros viszonyát feltételezi: „... akik pedig nem mások, mint a skythák és a sarmaták. Ezek a népek és a bastarnák most is keverednek a thrákokkal, jobbadán az Istroson túliakkal, de az azon innen lakókkal is; ez utóbbiakkal persze kelta törzsek is vegyülnek, a boisok, skordiskosok és tauriskosok." (STRABÓN VII.III.2.).

[1413] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 275.

[1414] VADAY 2016, 764.

[1415] A régészeti és epigráfiai bizonyítékok összesítésével lásd SZABÓ 2013, 237–242.

[1416] WALTER–SZILÁGYI 2022, 122. Sándorfalva, Eperjes esetében a nyilvánvaló fazekastevékenység ellenére Walter D. felveti annak lehetőségét is, hogy a késztermék érkezhetett importként (WALTER 2017, 41–42).

[1417] Bár az ilyen tárgyú nyersanyagimport (értsd a kerámiagyártáshoz szükséges soványítóanyag) az alföldi lelőhelyek kontextusából szemlélve talán valószínűtlennek tűnik, a kérdés megoldásában az erdélyi lelőhelyek szolgálhatnak válasszal: „Értelemszerűen a soványításra használt egyik alapanyag, azaz a csillám importálása csak abban az esetben lehetett szükséges, ha a kerámiatípus alföldi megjelenésekor a csillámmal való soványítás addigra már egy jól ismert eljárás volt, másként aligha juthatott volna ez bárkinek eszébe." (KAPCSOS–MĂRGINEAN 2020, 196–197).

6. KÖVETKEZTETÉSEK

6.1. Kiegészítések a kereskedelmi kapcsolatok periodizációjához

A Vaday A. által 1998-ban meghatározott kronológiai beosztást[1418] alapjaiban napjaink kutatásában is alkalmazhatjuk, ám az elmúlt évtizedekben a római eredetű leletanyag robbanásszerű növekedése (pl. a nagyberuházásokhoz kapcsolódó feltárásoknak köszönhetően) ezek pontosításának lehetőségére hívja fel a figyelmet. Míg az elsődleges régészeti forrásanyagot ennek tekintetében továbbra is a kerámiaanyag adhatja, a fémtárgyak és az üvegáru által mutatott tendenciák nagyban kiegészíthetik ismereteinket a szarmata–római kapcsolatok periodizációjáról (az Üllő 5–9. lelőhely kapcsán korábban nem említett, római eredetű lelettípusokat jelen dolgozatban az 1. függelékben tárgyalom részleteiben!). A kialakult kép értelmezéséhez szükséges az eseménytörténet integrálása is ebbe a rendszerbe, ami a provinciális gazdaságtörténettel összefüggésben igazolhatja a kereskedelmi célú kapcsolatfelvétel szakaszos ingadozását (a témáról részleteiben lásd jelen dolgozat 3.2. fejezetét!) [31. kép].

A feltételezhetően a legkorábbi kapcsolatfelvételhez (1a. fázis) köthető jellegzetes provinciális edénytípusok (pl. csíkosan festett kerámia, figurális festésű edények) akár már az 1. század utolsó harmadától is bizonyíthatják, hogy a korai pannoniai fazekasipari centrumok áruja valóban elérte a jazig közösségeket. A beköltözés idejére vonatkozó becslések (legkorábban 10–20 között) alapján ez legkorábban csupán a második–harmadik „honfoglaló" generációt érinthette.[1419] A leletanyag földrajzi elterjedése a nyilvánvaló pannoniai (a figurálisan festett darabok esetében egyértelműen a *civitas Eraviscorum* környéki)[1420] eredete ellenére sem igazodik a provinciahatárokhoz, ám az interakció helyszínét a későbbi alföldi római infrastruktúra hiányában biztosan a feltételezett korai szarmata szállásterülethez (főként talán a Duna–Tisza közének É-i térségéhez) köti.[1421] A kizárólag temetkezésekből ismert termékek alacsony esetszámain túl (típusonként Barbaricum-szerte összesen 3–5 db), elsődlegesen a lelőhelyenkénti egyedi előfordulásuk utalhat a kapcsolatfelvétel alkalmi

[1418] VADAY 1998, 125–126.

[1419] Kérdéses lehet a kettős/hármas datálás lehetősége a kerámiaedények esetében is, hiszen a korai időszakban a római tárgyakat ritkaságuk okán is jobban megbecsülhették (lásd Füzesabony, Kastély-dűlő lelőhely leletanyaga kapcsán: FARKAS 2000, 21, 28).

[1420] MARÓTI–VADAY 1980, VI. tábla; OTTOMÁNYI 2005, 17. kép.

[1421] A későbbi viszonyokra (pl. a Severus-kori dömpingre, 2a. periódus) vonatkoztatva jól mutathatja ez az áru vagy azok tulajdonosának mozgását a tárgy földbe kerülésének időpontjáig, így a területi elterjedés által levont következtetések bizonytalanságait: a figurálisan festett edényeket tulajdonosaik biztosan Pannonia ÉK-i határvidéke mentén szerezhették be, ám lelőhelyeik a Tisza mentére lokalizálhatók (elterjedésükhöz lásd MARÓTI–VADAY 1980, VI. tábla).

jellegére, amely szintén az egyének szerepét hangsúlyozza ebben a korai kapcsolatrendszerben, szemben a szomszédos közösségek összehangolt kapcsolattartásával. Bár az illatszeres üvegcsék (csepp alakú és kónikus testű típusok) megjelennek ebben a periódusban, egészen a 3–4. század fordulójáig nem említhetjük további példányukat. A tárgytípusok megoszlásának ilyen jellegű eltérése a római importban gazdagabb időszakoktól talán jól mutathatja a kínálat mellett az állandósult kereslet hiányát. Az 1a. periódushoz köthető fémanyag egyes típusainak (pl. perforált szélű tükrök, illetve támlapos, egygombos, erős profilú fibulák) relatíve magasabb esetszámait joggal kötheti a szakirodalom a pannoniai eredeten kívüli forrásokhoz: a beköltöző K-i csoportok hagyatékához vagy a kvád közösségekkel ápolt szoros kapcsolatokhoz.

Az alföldi kutatás általában Antoninus Pius uralkodásától számol a korai kereskedelmi kapcsolatok kiépülésével („tartományi fázis", 1b. periódus), amelyet az árukínálatban újabb jellegű kerámiaanyag, elsősorban a közép-galliai terra sigillaták megjelenése kísér.[1422] A legkorábbi települések import kerámiaanyagában azonban az újabban közölt leletanyagok igazolják a provinciális edénytípusok (pl. pecsételt díszű *Faltenbecher*ek, pompeji vörös festésű tálak utánzatai, márványozott festésű kerámia) jelenlétét is. Kérdéses lehet azonban, hogy valós változást láthatunk-e az „aranyhorizonthoz" kapcsolt import kerámiaanyaghoz képest (lásd 1a fázis), vagy a kismértékű mennyiségi növekedés egyszerűen csak a korszakban létesített első települések síranyagoktól eltérő jellegének tulajdonítható-e. A leletanyag jellemzői még az 1a. periódus tendenciáit mutatják: látszólag egymástól elszigetelt esetekben kisebb darabszámú leletegyüttesek előfordulásával írható le.[1423] A birodalmi távolsági kereskedelem termékeinek megjelenése a szarmata piacokon (értsd a közép-galliai és a Bernhard Ia. csoporthoz tartozó, korai rheinzaberni terra sigillaták) ebbe a folyamatba illeszkedik, ám véleményem szerint provenienciájuk kérdése a római exportnak a „belépési pontoknál" összeszűkülő keresztmetszete miatt bizonyos tekintetben irreleváns (a kérdésről bővebben lásd később, ugyanebben a fejezetben!). Az 1a–b. periódusokban a szarmata kereslet elsődlegesen még a luxuscikkeket láthatta a római termékekben, így nem a kerámia képezhette a prioritást. Az 1b. fázishoz rendelt változásokat (értsd a korai kereskedelmi

[1422] GABLER–VADAY 1986, 33. A szlovákiai kutatás a germán–római kereskedelmi kapcsolatok intenzitásának újabb fázisát rendeli a közép-galliai terra sigillaták nagyobb arányú megjelenéséhez (KUZMOVÁ 2014, 171, 173). A szvéb szállásterület legkorábbi itáliai terra sigillatáit a szakirodalom a kereskedelmi kapcsolatok helyett a római katonai jelenléthez köti (pl. az arezzói termékeket Claudius hadjáratához) (KUZMOVÁ 2010, 145–146).

[1423] Meg kell jegyezni azonban, hogy a távolsági kereskedelemben résztvevő termékek a provincia belső részén is csak késve jelentek meg: Sopianae korai *vicusa* esetében ezek a kereskedelmi kapcsolatok csak pár évtizedes csúszással, a hadsereg megjelenését követően alakulhattak ki (az 1. század végén létrejött telepen a Pó-vidéki árut a katonaság közvetlen jelenlétéhez és nem áruforgalomhoz köthetjük) (KOVALICZKY 2017, 250).

kapcsolatok kialakulását) a fibulaanyag típusvariációinak növekedése jelezheti.[1424] Talán az egygombos, erős profilú fibulák között fogható meg a jelenség nyoma: a Domitianus–Hadrianus-kor közötti datálást megengedő támlapos változatokhoz (Riha 3.1.1. típus) viszonyítva az 1. század utolsó harmada – 2. század második fele közé keltezhető támlap nélküli variánsok (Riha 3.1.2. típus) száma a duplájára ugrik (arányuk 4:9)! A kereskedelmi kapcsolatok kiépülésének időpontja bizonytalan, a régészeti leletanyag a római tárgyak feltételezhetően hosszabb használati ideje miatt csak megkésve követi a gazdasági változásokat (lásd pl. a sima fémtükrök datálásának rendkívül széles időhatárait). A rendszeres kereskedelem alapjait a Traianus-féle dák háborúk (105–106) lezárása, ezzel együtt Dacia tartománnyá szervezése (106) biztosíthatta.[1425] Az Alföldön kiépülő útvonalakon és/vagy kiindulópontjaikon (lásd az intercisai hídépítési feliratát), illetve állomáshelyeiken (lásd a partiscumi felirat-töredéket), Antoninus Pius uralkodása alatt már biztosan számolhatunk árucserével. Ennek megfelelően a szarmata–római kapcsolatok szorosabbá válása feltehetően még a 2. század első harmadában (106 és 138 között) bekövetkezhetett.

A Vaday-féle periodizációban a „birodalmi fázis" (2/2a. periódus) egyik alapvető ismérve a távolsági kereskedelem termékeinek tömeges feltűnése (itt értsd elsődlegesen a Rajnai- és az Inn-menti terra sigillata manufaktúrák termelését), amely Pannonia közvetítő szerepét hangsúlyozza.[1426] Egyet kell értenünk Vaday A. azon meglátásával, hogy a Ny-i provinciákból érkező luxuscikkek (pl. terra sigillata) kiemelt státusza a barbaricumi árucserében aligha kérdőjelezhető meg, hiszen a helyi gyártású termékeknél feltételezhetően jóval magasabb áraik[1427] ellenére is látszólag egyenletes kereslet jelentkezett utánuk a szarmata Barbaricumban.[1428] Mindez azonban elsődlegesen az edények minőségéhez (pl.

[1424] Emellett az abszolút darabszámok is lényegi növekedést mutatnak a korábbi időszakhoz képest: a jelenleg közölt leletanyagban 12 db trapézos lábkiképzésű, erősprofilú fibula (Cociş 8a11), 9 db egygombos, erős profilú fibula (Riha 3.1.2.), 5 db horgonyfibula, 4 db trombitafibula ismert. Ezek a mennyiségek összemérhetők a korai terra sigillata leletanyag darabszámaival is: 19 db közép-galliai, 1 db dél-galliai termék.

[1425] Az infrastruktúra létesítésén felül a szarmaták ettől az időponttól kaphattak valós szerepet a szomszédos germán népek mellett a helyi geopolitikában, így a római figyelem is ekkor fordulhatott érdemben feléjük.

[1426] VADAY 1998, 125–126.

[1427] A kérdésben a szarmata–római kereskedelem viszonylatában egyértelműen nem foglalhatunk állást, hiszen ilyen részletekig nem ismerjük annak folyamatát (pl. a résztvevő árutípusok értékének meghatározására használt módszert; az egymással kapcsolatba kerülő kereskedők civil, illetve közvetítő vagy éppen állami érdeket kiszolgáló személyét). Provinciális közegben Gabler D. hívja fel a figyelmet a galliai–rajnai és a dunavidéki tartományok kerámiaimportjának különbségeire. Mindezt elsődlegesen a Római Birodalom belső/mesterségesen kialakított vámkörzeteihez, így közvetlen módon a termékek árazásához köti. Fel kell hívni ezen túl a figyelmet a vámkörzetek határainak változására is: pl. éppen a Severus dinasztia alatt foganatosíthattak olyan gazdasági kedvezményeket Pannoniára vonatkozóan, amelyek nagyban hozzájárulhattak a konjunktúrához, ezzel együtt pedig a galliai–rajnai provinciákból beérkező áruforgalom növekedéséhez (GABLER 2014, 55–59).

[1428] A vizsgált terület statisztikailag elemezhető településeinek (Felgyő, Kettőshalmi-dűlő; Kiskunhalas, Tesco; Üllő 5–9. lelőhely) kerámiaanyaga jól mutathatja ezt az állandó igényt: a limes körzetétől távolodva a terra sigillaták aránya a teljes leletanyagban szűkebb spektrumon belül változik (16–24,9%), mint a nagyrészt biztosan

rendkívül keményre égetett anyag, tartós és magas fényű bevonat) és egyedi technikai kivitelezésükhöz (pl. reliefes díszítés alkalmazása), míg másodlagosan presztízsértékükhöz köthető. Hibás gondolat azonban ezek Ny-i eredetének okán érvelni a szarmata–római kapcsolatok strukturális változására vonatkozóan, hiszen a terra sigillaták a többi kereskedelmi áruval közös, szűkebb keresztmetszeten juthattak el a szarmata közösségekhez. Robbanásszerűen növekvő mennyiségük a 2. század végén – 3. század elején közvetlenül kapcsolódik a gazdasági konjunktúrához Pannoniában, míg a helyi igények a típusvariációk regionális eltéréseiben foghatók meg inkább. Az alapkérdést, hogy a barbárok a jobb minőség felismerése mellett tudatában lehettek-e az edények provenienciájának, nem válaszolhatjuk meg (jelen sorok szerzőjének véleménye szerint ez aligha lehetett szempont).[1429] A korábbi időszak (1a–b. fázisok) kapcsolatrendszeréhez képest érdemi változást ezzel ellentétben éppen a provinciális „tömegáru" megjelenése hozhat, amely a római piacokhoz közvetlenebb hozzáférésű közösségekben alapvetően növelheti meg az import áru beágyazottságának mértékét.[1430] A kereskedelemi kapcsolatrendszer valós kiépülésének folyamata (értsd az 1b. és a 2a. fázisok váltása) hosszabb, átmeneti időszak eredménye lehetett, amely biztosan megkezdődhetett már a markomann–szarmata háborúk előtt is. A régészeti leletanyag több tárgytípusa is mutathatja a szarmata piacok becsatlakozását a provinciális gazdaságba: egyaránt megfogható ez a folyamat a közép-galliai és a korai rheinzaberni (Bernhard-csoport Ib–IIa.) terra sigillaták, illetve az email berakásos ív- (Berecz IA–IB. típusok) és lapfibulák (Berecz IIA–IIB. típusok) súlypontváltásai között.[1431] Mindkét esetben a korábbi variánsok, pannoniai dominanciájuk ellenére, a szarmata Barbaricumban csak szórványosan fordulnak elő, míg a későbbi típusokat már a provinciális arányokkal kiegyenlítődve dokumentálhatjuk az Alföldön. A folyamat átmeneti jellegét mutathatja a jellemzően az 1b. és a 2a. periódusokhoz sorolt tárgytípusok együttes jelenléte (pl. a térdfibulák lehetséges korai

a szomszédos provinciákból származó bevonatos edények aránya (38,7–63,5%). Az említett lelőhelyekhez lásd ROSTA–LICHTENSTEIN 2011; SÓSKUTI–WILHELM 2014; illetve jelen dolgozat 1.4.2.1. fejezetét!

[1429] Teljesen más tendenciát mutathatnak a „göngyölegben" érkező árutípusok, amelyek különböző minőségi kategóriákat képviselhettek egyben: pl. a Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorákban behozott minőségi görög bor.

[1430] A Dunától légvonalban csupán 15 km-re elhelyezkedő Üllő 5–9. lelőhelyen egyértelműen a provinciális eredetű termékek dominánsak (arányuk 2:1 a „birodalmi" importhoz viszonyítva), míg az Intercisa–Resculum útvonal csongrádi átkelőhelyéhez közeli Felgyő, Kettőshalmi-dűlő lelőhelyen arányuk kiegyensúlyozott (SÓSKUTI–WILHELM 2014, 75, 1. diagram). A nehezen összehasonlítható leletanyagokban nem látjuk pontosan, hogy ezt a különbséget csak a római piacokhoz való hozzáféréssel vagy nagyrészt a helyi igényekkel magyarázhatjuk.

[1431] Feltételesen ehhez a körhöz kapcsolhatjuk a fémtükröket is, amelyek már csak a tárgytípus olcsóbb tömegáruként azonosított változataival vesznek részt a kereskedelemben (BÓZSA 2019, 18–19). A leletanyag datálásának széles időkeretei miatt azonban következtetések nem vonhatók le ezek alapján.

kontextusai), továbbá a kapcsolatok organikus fejlődését feltételezi, hogy a 2a. fázis kezdetét egyértelműen nem kapcsolhatjuk történeti eseményhez sem.[1432]

Kérdéses lehet, hogy a markomann–szarmata háborúk a történeti rekonstrukciótól elvonatkoztatva milyen mértékű törést okozhattak a kialakuló kereskedelmi kapcsolatok fejlődésében. A régészeti leletek valójában nem jeleznek az eseménytörténetnek megfeleltethető hosszútávú hiátust: az üllői terra sigillata-anyagban a nagy dunai háborúk előtti termékektől (pl. Ianu(arius) I. szériája) kezdődően egyenes ívben növekednek a behozatal abszolút esetszámai a 3. század közepéig (igaz ez a rheinzaberni és a westerndorfi áru 2–3. század fordulóján megfigyelhető súlypont-váltása ellenére is) [9. kép].[1433] Ellentmondásos módon a markomann–szarmata háborúkhoz inkább köthetjük a kereskedelmi kapcsolatok intenzitásának fokozódását: ennek oka az újabb K-i népesség (talán roxolánok vagy alánok) beköltözésével a piaci lehetőségek újbóli tágulása,[1434] illetve a Kárpát-medencei szarmata csoportok geopolitikai jelentőségének növekedése lehet. A szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok egyértelmű virágkora (2a. fázis) a Severus-kori konjunktúra (193–235) időszakát fedi le. Az állandósult, homogenizált árukínálat (értsd korlátozott típusvariációban jelentkező széria-termékek: pl. bevonatos edénytípusok, térdfibulák, üveggyöngyök) mellett a szabályozott és rendszeres kapcsolatfelvétel nyoma a római áru széles körű elterjedése (lásd pl. a római eredetű fibulák vagy az üveggyöngyök beágyazottságát a szarmata viseletben).[1435]

Problémásabb a kereskedelmi kapcsolatok erőteljes visszaesésének magyarázata a 3. század második felében (2b. fázis). A terra sigillata kerámiaanyag behozatalának visszaszorulása, majd megszűnése (legkésőbb a 260-as években), csak egy részét képezi

[1432] Ennek kapcsán figyelembe kell venni azonban, hogy a gazdasági folyamatok minden esetben a változást okozó hatáshoz képest csak később foghatók meg (amit jelen esetben a kettős/hármas datálás jelensége még szélesebb időintervallumra tolhat ki): így a 2. század közepe és a markomann–szarmata háborúk kezdete közötti változást talán a roxolánok Hadrianus-kori beköltözéséhez köthetjük (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 241).

[1433] Üllőn feltűnő a Cerialis mesterhez sorolható áru (I–V. szériák) mennyiségében látható kisebb visszaesés [7. kép] a Bernhard I.b fázis időszakában. Ezek az edények provinciális környezetben részben a markomann–szarmata háborúkhoz köthető kontextusokra jellemzők (GABLER 2001a, 120–121). Amennyiben ezt a dunai háborúk hatásának tulajdonítjuk, abban az esetben is csupán a kapcsolatok visszaesését, nem pedig időszakos megszűnését sugallják.

[1434] Elméleti szinten fel kell vetnünk a kérdést, hogy a beköltöző népelemek milyen mértékben változtathatták meg a barbár kereslet képét: bár a Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák provinciális datálása megengedi a 2. század közepi keltezést (HÁRSHEGYI 2008, 174, Fig. 1), a szarmata kontextusokban legkorábban a 2. század végén – 3. század elején jelentkeznek csupán. Mindez feltételesen összeköthető egy újabb néphullám megérkezésével az alföldi Barbaricumba (SZEBENYI 2017, 511). A kérdés problematikáját a korai szarmata települések széles időhatárokon belüli keltezésének lehetőségei jelentik: pl. Szegvár, Orom-dűlő lelőhely települése is lakott lehetett még a 2. század második felében is (ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 78).

[1435] A homogén árukínálat mellett megjelennek kisebb esetszámban ismert tárgytípusok is. Ezek részben a helyi közösségek eltérő igényeivel magyarázhatók (pl. a IIIA. főcsoportba tartozó tányérformák Üllő 5–9. lelőhelyen), míg más esetekben talán az export forrásának jellegében rejlik magyarázatuk (pl. a katonai környezetben használt ruhakapcsoló tűk típusai: szvasztika-/betű-/áttört díszű lapfibulák).

annak a folyamatnak, amely során az újonnan beszerzett importáru (legkorábban) a 3. század közepétől nagyrészt eltűnik a szarmata kontextusokból.[1436] A leletanyag eddig párhuzamosan létező elemeinek együttes használaton kívül kerülése (pl. a térdfibulák a 3. század közepéig, míg a számszerij fibulák a 3. század második negyedéig maradnak használatban) egyértelmű törést feltételez és talán közös folyamatokra vezethető vissza. Bár az anyagi kultúra változásának gyökerét alapvetően a provinciális gazdaságtörténetben kell keresnünk (a Severus-kori konjunktúra után a vásárlóerő csökken, így a provinciák közötti kereskedelem stagnál),[1437] az alföldi történeti eseményekkel összevetés komplexebb, a régészeti leletanyag „hirtelen" változásaival ellentétben hosszabb átmeneti időintervallumot lefedő folyamatot sugall. Dacia feladása után a szarmata Barbaricumra nehezedő nyomás befolyásolhatta a gazdaság működését is, ami végletesen csökkenthette a vásárlóerőt. Római részről ugyanennek a folyamatnak (értsd a barbárok mozgolódásának) az eredménye lehet a tetrarchia időszaka alatt az Kárpát-medencei Barbaricumba indított 7 császári expedíció (285–308 között), amely látszólag a markomann–szarmata háborúknál komolyabb törést okozott a szarmata–római kapcsolatrendszerben. Az említett két esemény együttese az alföldi szállásterület teljes egészén komoly krízishelyzetet feltételez. A régészeti leletanyagban a 3. század második harmadától/közepétől a 4. század elejéig tartó 2b. periódus szórványos leletanyaggal jelentkezik csupán, amely jellegében (Vaday A. korábbi feltételezése alapján) valóban megfeleltethető a legkorábbi (1a.) kapcsolatfelvétel jellemzőinek:[1438] a feltételesen ide sorolható kerámiatípusok (pl. trieri fekete bevonatos kerámia, balácai „névbélyeges" edény) egyedi előfordulású tárgyak, nem mutatják a pár évtizeddel korábbi árukínálat homogenitását. A csökkenő esetszámok egyben a kapcsolatfelvétel ritkulását is feltételezik. A bevonatos kerámia tömbjéből nehézkesen választhatók ki olyan típusok, amelyek megjelenése a 3. század végi kontextusokban elvonatkoztatható a tárgyak esetleges hosszabb használati idejétől (kivételként talán lásd a kónikus hasú tálak csoportját, ám ennek is számolhatunk korábbi horizontjával a 3. század első felében). Feltűnő az időszakban a szarmata keramika olyan markánsan elkülöníthető típusainak megjelenése, amelyek római formákat utánoznak (pl. vörösre festett kerámia vagy a szemcsés anyagú, gyorskorongolt kerámia). Ezek egyenes következményei lehetnek a Pannoniából érkező import külső okokból bekövetkező

[1436] A jelenségre korábban Sóskuti K. hívta fel a figyelmet: „A római kerámiákkal jellemezhető települések időszaka után van egy olyan periódus, amikor a leletanyagból ezek a darabok eltűnnek ... Ez az időszak a 3. század második felére tehető. Az ez utáni időszakra keltezhető településeken ... újra megjelennek a római leletek, melyek a korábbról ismert képtől eltérően alacsonyabb számban és szűkebb formai és tipológiai variációkban találhatók meg." (SÓSKUTI 2010, 182).
[1437] GABLER 2016, 125.
[1438] Lásd a nagyrészt a 4. századi viszonyokra vonatkoztatott „késő antik" (3.) periódust (VADAY 1998, 125).

elapadásának,[1439] amely mellett a korábbi (Severus-kori) dömpingből megmaradt igény még jelentkezik a római eredetű importárura.

A 4. században a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok teljesen megújult árukínálat mellett indulhattak újra (3. fázis), amelynek jellemző elemeit az ólommázas kerámia és az üvegedények különböző típusai képviselik. Az import számarányának esése a korábbi korszakhoz viszonyítva tagadhatatlan, ám a kerámiaanyag és az üvegáru összetételében a 3. század első feléhez (2a. fázis) hasonló homogén árukínálatot továbbra is megfigyelhetjük: szélesebb területen hasonló formavilágot tükröző edénytípusok jelennek meg (az ólommázas kerámia esetében a dörzstálak „madárcsőr-szerű" peremkiképzéssel, a vízszintesen kihajló peremű tálak/tányérok, a szűk nyakú korsótípusok; az üvegedények esetében meghatározó arányban ívelt oldalfalú pohárformák), míg az egyedi tárgyak aránya elhanyagolható. Mindezek a korábbi kereskedelmi kapcsolatok továbbélését mutatják, amelyben a kínálatot (mind mennyiségi, mind minőségi értelemben) továbbra is a provinciális gazdaság jellemzői határozzák meg. Pannoniában a késői kerámiatípusokat gyártó műhelyek termékeikkel provinciális közegben is csak kisebb hatókört fednek le, míg jellegzetes árukínálatukban nagyrészt olyan anyagtípusok szerepelnek (pl. besimított kerámia, durva anyagú házi kerámia), amelyek importként korábban sem találtak utat a szarmata piacokra.[1440] Amennyiben elfogadjuk bizonyos vörösre festett szarmata edénytípusok üvegedény előképekhez kötését (lásd a X/IV.1–2. típusokat!), úgy az importáru megítélésében is feltételezhetünk bizonyos fokú kontinuitást: a vörös bevonat alkalmazása a terra sigillata edények mechanikus utánzásán túlmutatva a presztízstárgyak gondolatiságát örökíti tovább az eltérő edényformákra, így az üvegedények másolatain a festés már nem egyszerűen az imitáció eszköze, inkább a korábbi tapasztalatokon építkezve, a tárgy kiemelt státuszának jelzése.[1441] A 2b. és a 3. periódusok közötti átmenet időpontja a korábbiakhoz hasonlóan bizonytalan: a legkorábbi ólommázas edények már a 3. század első harmadában is megjelenhettek a szarmata Barbaricumban, ám nagyobb számban csak a század második

[1439] Üllő 5. lelőhelyen jól megfigyelhető a pannoniai terra sigillata behozatal legkésőbbi horizontjának (a pfaffenhofeni Dicanus-kör árujának) erősödése [8. kép] (ennek kapcsán pedig talán a korábbi gazdasági önszabályozó folyamatok továbbélése a 3. század második harmadának végén is). Munkahipotézisként felvethetjük tehát, hogy a 2a–b. fázisok átmenete a legszűkebb időintervallumban a 260-as évek és 285 között mehetett végbe.

[1440] A római keramikában a barbarizáló formák megjelenése független a kereskedelmi igények felismerésétől (ellenvéleménnyel lásd pl. BÉRES–VÖRÖS 1998, 179), emellett az ilyen jellegű provinciális áru (pl. Murga típusú korsóformák) elenyésző mennyiségben vannak jelen a tipikusan római formák mellett (pl. dörzstálak, üvegedény másolatok).

[1441] Petruţ D. a buciumi-i auxiliáris tábor leletanyagában megjelenő, formavilágúk és élénk téglavörös bevonatuk alapján a Drag. 37 terra sigillatákkal rokonítható félgömbös tálak esetében a becsiszolt díszű üvegedényekhez hasonló ornamentika alkalmazását a nehezebben kivitelezhető reliefdíszek alternatívájaként értelmezi (PETRUŢ 2018, 59).

harmadában dokumentálhatók.[1442] Bár a 330-as években már biztosan a 3. periódus korábban leírt jellemzői mellett folyhatott az árucsere, a sokszor több időszakra is jellemző, átmeneti formákból összeálló csoportok az üvegedények esetében is feltételezik azok 4. század eleji megjelenését.[1443] A történeti folyamatok mögött sem láthatjuk a korábbi, a 2b. fázishoz kapcsolható visszaesés tartósságának okait egészen a 330-as évekig: a császári expedíciók lezárása után (308) a kisebb összetűzések kivételével az auktorok nem tudósítanak érdemi konfliktusról. Emellett a 4. századtól az írott forrásanyag alapján is megszaporodik a betelepítések száma, illetve szövetségi viszonyról is hírt kapunk (pl. az arcaragantesszal közös hadműveletek).

Kérdéses, hogy a hun expanzió nyomán a 4. század utolsó harmadában megváltozó erőviszonyok milyen mértékben (illetve inkább milyen időtávon belül) befolyásolhatták a korábbi szarmata–római kapcsolatokat lokális szinten. A kérdésre az antik forráshelyek és a régészeti leletanyag alapján sem adhatunk érdemi választ. Bár az írott forrásokban a szarmaták eltűnése pusztán politikai és/vagy hadászati térvesztésük jele, a „késő antik" (3.) fázisra jellemző import tárgyak (pl. ólommázas edények bizonyos típusai, kónikus testű üvegpoharak) széles időhatárokon belül datálhatók, általánosan akár az 5. század első feléig. A Barbaricumba került római leletek keltezésének jellegzetességei alapján azonban ezek az 5. század elején földbe került tárgyak is származhatnak még a 4. század utolsó harmadának árucseréjéből. Az átmeneti típusok mellett a kizárólag az „Attila-horizontra" jellemző egyetlen import árutípusként a féltojás forma üvegpoharakat (Dévai P7) nevezhetjük meg, amelyek a Barkóczi E fázis (380 – 5. század első fele) jellemző formáját képviselik.[1444] Munkahipotézisként így a kereskedelem megszűnését legkorábban a 4. század végére, legkésőbb az 5. század első évtizedeire kell helyeznünk. A kapcsolatfelvétel végét egy hosszabban stagnáló (az 1a. fázishoz hasonló) időszak helyett[1445] inkább hirtelen törésként

[1442] Lásd pl. Üllő 5–9. lelőhely esetében: OLGYAY–SZEBENYI 2018, 34. A szarmata–római kapcsolatfelvétel feltételezett ritkulásával párhuzamosan a kettős/hármas datálás jelensége határozottabban érvényesülhetett, hiszen a római áru beszerzése ismét körülményesebbé válhatott.

[1443] Barkóczi L. periodizációja a provinciális üvegművesség vonatkozásában a C fázis időhatárait 270–330 közé helyezi (BARKÓCZI 1990, 152). A szarmata Barbaricum üvegedényei esetében az ehhez a periódushoz tartozó pohártípusok (Dévai P1–P2) a leletanyag markáns rétegét képviselik.

[1444] A tárgytípus említhető biztosan szarmata közegből, településről is: lásd Üllő 5–9. lelőhelyen (SZEBENYI 2020a, 71, 73).

[1445] Természetesen nem zárható ki egy ilyen rövid időszak, amelyben a határmenti közösségek kapcsolatai a szélesebben vett politikától függetlenül helyi érdekek alapján folytatódtak (ez a „késő antik" periódus második fázisa lenne, 3b.). A korszak régészeti leletanyaga azonban alkalmatlan egy ilyen maximum 1–2 generációt felölelő (30–60 éves) időszak kimutatására.

szakíthatta meg Pannonia Valeria (409) feladása, amely az ipar elhalásával egyben a kínálat megszűnését idézte elő.[1446]

6.2. Kereskedelem a provinciális határvidék befolyásoltsági zónájában

A kutatás jelen stádiumában érdemben csupán az importált áru szarmata Barbaricumba történő „belépési pontjainak" meghatározására tehetünk kísérletet, amelyek egyben a *ripa Pannonica* mentén is kijelölhetik az árucsere lehetséges helyszíneit. A kapcsolatfelvételre vonatkoztatható közvetlen régészeti bizonyítékok (pl. feltárt piachelyek) hiányában azonban főként csak elméleti alapon vizsgálhatjuk a kérdést. A hasonló természetföldrajzi, illetve ezzel együtt geopolitikai helyzetű területek (pl. a Pannoniától É-ra eső germán szállásterület) esettanulmányai egyértelműen mutatják a provinciális katonai infrastruktúra kiemelt szerepét az interakció során (lásd pl. Carnuntum esetében).[1447] A szarmata Barbaricum felé irányuló kereskedelemben a kutatástörténet által hangsúlyozott bal parti létesítmények jelentőségét azonban az újabb feltárási eredmények alapján látszólag újra kell értelmeznünk (ezekről összefoglalóan lásd jelen dolgozat 5.2.1.1. fejezetét!). Bár a közvetett bizonyítékok alapján Aquincum kritikus szerepet játszhatott a barbárokkal folytatott kapcsolatfelvételben a római kor teljes időtartamában,[1448] az ennek előterében elhelyezkedő (a Rákos-patak torkolatához, illetve az Eskü/Március 15. térre lokalizálható) erődök 2. századi datálása az újabb feltárások alapján nem tartható. Feltételezett 3. század végi – 4. századi építési idejük a szarmata–római kereskedelem 3. fázisához rendelhető, így már inkább jelzik a „késő antik" kapcsolatrendszer strukturális változását, mint a korábbi kereskedelem általános szervezési elvét. 294. évi alapításával alighanem ugyanebbe a folyamatba illeszkedik *contra Bononia* (és meghatározásának függvényében *contra Acinco*) tábora is. Bár az említett helyszínek egyben mind az Alföldön átvezető, már korábban is használt (vagy esetlegesen újonnan létesített) római utak kiindulópontjai is lehettek, a lokális kereskedelem összefogásának a limes menti árucsere keretein belül ez nem feltétele.[1449]

[1446] Természetesen (Daciához hasonlóan) Pannonia 433-ra datálható „szerződésszerű átadását" követően is maradt provinciális lakosság a területen. Bár Mócsy A. kiemeli, hogy a „romanizált/latinizált" közösségekben csak a 6. század folyamán mutathatók ki elsőként barbár elemek, a jellegzetesen rómaiként azonosítható (5. századi) leletanyag hiányában a „lassú elszegényedés és az ipari termelés visszaszorulásának" nyomait látja. A bennszülött közösségek (az alföldi szarmatákhoz hasonlóan) rövid időtávon belül beolvadhattak a hun uralom alá került népek közé (MÓCSY 1975, 194, 198–200).

[1447] A barbár–római kereskedelem megnyilvánulásához Carnuntum esetében vázlatos összefoglalással lásd GABLER 1990, 204–209.

[1448] A szarmata Barbaricum felé irányuló interakcióban a szakirodalom ehhez rendeli pl. a szarmata tolmácsok jelenlétét Aquincumban (lásd pl. GABLER 1968, 212).

[1449] Elméleti szinten foglalkoznunk kell itt a tiszai átkelőhelyek továbbélésének kérdésével a Dacia feladása utáni időszakban. Bár az utak nyomvonalai a leletanyag területi szóródása alapján még a 4. század folyamán is

A bal parti római erődök/táborok 3. század végi – 4. századi datálása egyben azt feltételezi, hogy a szarmata–római kereskedelem intenzív szakaszában (1b–2a. fázisok) ezeknek a létesítményeknek a hiányával kell számolnunk. Mindemellett ez a szarmata–római kereskedelem modelljén szükségszerűen nem változtat, csupán a hangsúlyt a jobb parti infrastruktúrára, illetve az ezek összeköttetését biztosító átkelőhelyekre helyezi át. Elméleti alapon így sem a ripa közvetlen körzetében tartott vásárhelyeknek, sem az általánosságban a Barbaricumot célzó áruforgalomnak nem lehetett kizárólagos feltétele az állandó bal parti római katonai jelenlét. A Duna átkelőhelyeit Aquincum térségében legutóbb Zsidi P. vizsgálta: a régészeti ásatásokkal igazolható bal parti erődök (*Transaquincum* és *Contra Aquincum*) elérését biztosító hidak mellett épített átkelőhelyek kiindulópontjait feltételezi Campona és Albertfalva katonai táborainak körzetében, a mai Víziváros területén, az Aranyhegyi-patak dunai torkolata felett, továbbá az Óbudai-sziget É-i csúcsához közel.[1450] A nagyrészt bizonytalanul megfogható nyomok (pl. cölöpmaradványok), illetve a korhatározás bizonytalanságai alapján egyértelmű régészeti modell ezekre az átkelőhelyekre nem alapozható.[1451] Intercisa esetében Antoninus-kori hídépítési felirat jelezhet még a Dunán ilyen bal parti, megerősítés nélküli átkelőhelyet, amelynek a Szalki-szigeten feltételezett kikötőerődhöz még aligha lehetett köze.

A szarmata Barbaricumon átvezető kereskedelmi utak problémaköre eredendően kapcsolódik a „kishatárforgalom" kérdéséhez. A szakirodalomban a nyomvonalak kiindulópontjaként hangsúlyozott erődök/táborok (pl. a „rákospataki erőd") hiánya szintén csak látszólagos ellentétet képez: a római közigazgatás feltehetően a kapcsolatfelvétel csatornáinak már létező, a korábbi korszakokban megalapozott útvonalainak biztosítására törekedhetett, így a 4. századi bal parti erődítéseket is ennek megfelelően pozícionálták.[1452] A korai interakció folyamán a provinciális hátország biztonságát a határ menti kereskedelemben kellő mértékben teremthette meg a Duna, illetve a barbaricumi piachelyre vezető átkelőhely

használatban lehettek (lásd pl. az ólommázas kerámia kapcsán OLGYAY–SZEBENYI 2018, 35, 1. térkép), ekkor ez már inkább a szarmata közösségek hozzáférési útvonalait rajzolhatja ki. Amennyiben elfogadjuk, hogy a római utak elsődleges célja nem az áruszállítás, hanem a postaszolgálat és a személyszállítás lehetett (lásd a következő fejezetben), úgy a daciai közigazgatás kivonulása a tartományból a továbbiakban már aligha tette szükségessé a folyami átkelők biztosítását. A római áru elérhetőségének ilyen változása új piacokat nyithatott az újonnan kiépülő bal parti infrastruktúrának (értsd nógrádverőcei típusú kikötőerődök, illetve katonai táborok).

[1450] Zsidi P. interpretációjában „azonnal szembetűnik, hogy a mai modern város hídjainak többnyire megvoltak a római kori előzményei" (ZSIDI 2008, 65–66, 11. kép). Varga G. határozottan tagadja ennek a gondolatnak a létjogosultságát, hiszen a modern hidak elhelyezése nagyrészt a közlekedési infrastruktúrával magyarázható (pl. az Újpesti híd és a Megyeri híd esetében) (VARGA 2011, 105. lábjegyzet).

[1451] Az aquincumi polgárváros és a legiotábor között, az Aranyhegyi-patak torkolatánál elhelyezkedő átkelő hídfőállása esetében a bélyeges téglák alapján feltételezhető a Legio II Adiutrix részvétele az építkezésekben (ZSIDI 2008, 66).

[1452] Ezúton köszönöm opponensemnek, Vámos Péternek, az erre vonatkozó meglátásait!

szűk keresztmetszete (emellett mindenképpen feltételeznünk kell ideiglenes katonai jelenlétet is a vásárok/gyülekezők időtartamára). Dacia esetében a határvédelem eltérő struktúrája (értsd a természetes határvonal hiánya) tehette problémásabbá a piachelyek katonai biztosítását (lásd pl. a Porolissum előterében kiépített többrétegű rendszert), ami talán igazolhatja a romániai kutatás által feltételezett ritkásabb interakciós zónák jelenlétét is (a szarmaták esetében Dacia Apulensis limes-szakaszán egyetlen régióban). Moesia Superior csupán igen rövid szakaszon volt szomszédos a szarmata közösségekkel, a későbbi szerbiai kutatás feladata igazolni, hogy a lokális kapcsolatfelvételen kívül folyhatott-e itt szervezett árucsere is.[1453]

A 4. század folyamán a *ripa Pannonica* mentén újonnan kiépített kikötőerődök rendszere (főként utalva itt a nógrádverőcei típusú kikötőerődökre: pl. Dunakeszi, Dunasor; Dunakömlőd, Imsós-sziget; Dunafalva; Bács)[1454] az interakcióra alkalmas helyszínek olyan mértékű gyarapodását mutatja, amelyet elkülönítve kell tárgyalnunk a fentiekben említett, 4. századi alapítású, de feltehetően korábbi előzményekben gyökerező (!) erődök/táborok kérdésétől. A régészeti forrásanyag azonban mindezt nem magyarázza: bár a „késő antik" periódus (3. fázis) import leletanyaga jellegében valóban jól elkülönül (pl. ólommázas kerámia, üvegedények), mennyiségileg meg sem közelíti a Severus-kori konjunktúra időszakát (2a. fázis) (kivételt egyedül az érmeanyag képez, ám ennek valós kereskedelemi tevékenységhez kötése még ekkor is erősen kérdéses). A közvetlen római jelenlét fokozása az Alföldön egy új szövetségi rendszer keretén belül római szemszögből valóban indokolhatná az új ellátmányozási útvonalak létesítését (a kisebb alapterületű őrtornyokban állomásozó csapatok aligha jelenthettek önmagukban komolyabb visszatartó erőt), ám a szarmata Barbaricum centrális területein valójában ennek jól igazolható történeti és tárgyi bizonyítéka nincs. Munkahipotézisként fel kell vetnünk, hogy a Duna új révhelyeinek sűrűsödése nem mutathat-e elsődlegesen ellenkező irányú áruforgalmat.[1455] Ebben az esetben a késő szarmata településeken megfigyelt, a mezőgazdasági termelés intenzitásának növekedését jelző tényezőket (pl. tárolóedények űrmértékének általános növekedése) nem csak a megugró lakosságszám indokolhatta. Pannonia a 4. század folyamán tűnik fel birodalmi szinten

[1453] O. Brukner a római importot összefoglaló tanulmányában a Dunának ezen a szakaszán nem feltételez bal parti létesítményeket (BRUKNER 1990, Pril. 1).

[1454] A korábbi szakirodalomban szereplő bal parti létesítményeket (pl. kikötőerődök, őrtornyok) legutóbb Varga G. revideálta Budapest közigazgatási határain belül. Talán a ripa más szakaszain is óvatosságra inthet, hogy az általa vizsgált mikrorégióban a Barbaricum területéhez tartozó 9 épület közül csupán egyetlen (Megyeri csárda, VLC-11) létezését tudta minden kétséget kizáróan igazolni, míg több esetében azok középkori eredete bizonyosodott be (pl. a Margit-sziget mindhárom létesítménye) (VARGA 2011, 120–121, 125, 1. kép).

[1455] A nógrádverőcei *burgus* esetében a használat idejének meghosszabbítását Mócsy A. szerint éppen a római létesítmény mellett előkerült nagy mennyiségű importáru (borostyándarabok), illetve a kereskedelmi tevékenység egyértelmű nyomai (bronzsúlyok) indokolják (MÓCSY 1958, 99).

gabonaexportőrként, amit Mócsy A. az „előnyösebb fekvésű al-dunai provinciák” (Moesia, Dacia Ripensis) exportképességének csökkenése mellett a pannoniai nagybirtokok kialakulásához köt.[1456] A gabonaexport fokozása mögött talán új külpolitikát is láthatunk a Római Birodalom részéről, amelyben a barbárok egy szövetségi rendszer keretében, központilag szabályozott formában láthatták volna el mezőgazdasági terménnyel Pannoniát. A folyamatos kapcsolatfelvétel az új „átvételi pontok” létesítése mellett igazolná a korábbi kereskedelmi utak rendszeres használatát Dacia feladása után is, esetleg a kapcsolatok intenzitásának függvényében a nyomvonalak megváltoztatása is indokolt lehetett (lásd később a Lugio szerepe körüli kérdésfelvetést).

6.3. A római termékek forgalma a centrális Barbaricumban

Bár az alföldi régészeti kutatásban a római import áru kötése a lelőhelyek közelében elhaladó utakhoz szinte toposzként jelenik meg,[1457] ám maguknak a nyomvonalaknak a jelentősége lényegesen kisebb lehetett a valós áruforgalomban. A Vaday A. és a Gabler D. által közölt, a terra sigillaták nagyobb területet felölelő gyűjtésén alapuló elterjedési térképek valójában nem „korridor-szerűen” jelzik a leletanyag csoportosulását, inkább jelölnek meg olyan körzeteket, amelyeken belül (változó sűrűsödés mellett) „radiálisan” koncentrálódik az import.[1458] Az ilyen gócpontok között az Alföldön egyrészt a feltételezett utak nyomvonala ellenére is regionálisan egyenletesen szóródva fordul elő a leletanyag,[1459] másrészt az utakhoz viszonyított helyzettől függetlenül a tiszántúli leletanyag általánosan szegényesebbnek tűnik.[1460] A ritkább római eredetű kerámiatípusok elterjedési térképei közül valóban találhatunk olyat, amely kirajzolja a feltételezett útvonalakat (ilyenhez lásd pl. a meredek falú, barbotindíszes tálak csoportját, a IIIB/I. típus az üllői leletanyagban),[1461] ám ezek is egyértelműen a gyártási körzethez közelebb jelentkeznek elsődlegesen.

[1456] MÓCSY 1975, 155.
[1457] Az áruforgalom mellett gyakori feltételezés, hogy a szarmata településhálózat egy rendszerbe illeszkedik a Barbaricumon áthaladó utakkal (lásd pl. CSÁNYI 2021, 25).
[1458] Legutóbb lásd GABLER 2011b, 3. tábla. Térképe ilyen csoportokat jelöl Aquincum körzetében, illetve a Körösök mentén (Gyoma 133. lelőhely térségében). Valójában a korábban hivatkozott kelet-szlovákiai elterjedési térképek is ilyen gócpontokat mutatnak, a terra sigillaták jelenléte nem következetes a sűrűsödési pontok között sem (KUZMOVÁ 2014, Map 1).
[1459] Lásd pl. az amphorák esetében a leletanyag dél-alföldi területi lefedettségét (legutóbb SZEBENYI 2017a, 3. kép). Természetesen mindez pusztán csak az import előfordulására vonatkoztatható, kérdéses azonban, hogy a leletanyag mennyiségi arányai árnyalhatnák-e ezt a képet (utóbbi objektív összehasonlításának problematikáját lásd korábban az import százalékos arányainak taglalása esetében).
[1460] Értem ezt egyaránt minőségi és mennyiségi kritériumok alapján is (vö. SZEBENYI 2015, Fig. 2–3). Meg kell jegyezni azonban, hogy ezt a területet a kutatási hiányosságok (együttesen a magyar, a szerb és a román) fokozottan érintik a Duna–Tisza közével összevetésben.
[1461] KOROM 2005, 9. kép 6.

Ha elméleti alapon az utakat, mint az interakció helyszíneit, kizárjuk a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok megszokott modelljéből, úgy munkahipotézisként fel kell tennünk a kérdést, hogy az import leletek elsősorban valóban a rómaiak által használt nyomvonalakat vagy az árucsere helyszíneinek szarmata (vagy általánosságban barbár) elérési útvonalait rajzolják-e ki (már amennyiben a leletanyag szóródása alapján ilyen következtetések levonhatók egyáltalán). A barbaricumi utak kérdésében vitát kezdeményezni természetesen rendkívül ingoványos talaj, hiszen a rendelkezésre álló forrásanyag bizonytalan, sokszor csak szubjektíven megítélhető. Ennek ellenére Vaday A. 2003-ban közölt térképe rámutat, hogy a csupán az import alapján kirajzolt nyomvonalak (lásd pl. a Körösök mellékágaiban feltételezett utakat) olyan úthálózatot eredményeznek, amelyek a birodalmi politika szempontjából aligha játszhattak szerepet.[1462] Jelenlegi tudásunk a regionális közlekedés mikéntjéről a Kárpát-medencei Barbaricumban elméleti jellegű csupán: Mesterházy G. az Alföld síkvidéki területén próbálta a „legkisebb energiaköltségű úthálózatot" (*least-cost path network*) modellezni, amely esetünkben a szarmata településeket összekötő belső úthálózatra vonatkozóan lehet releváns. Eredményként a szarmata kori úthálózat (a neolitikumhoz hasonlóan) átszövi a teljes kutatási területet, az utak hosszabbak, rendszerüket tekintve szabályosabbak.[1463] Egyértelmű továbbá, hogy a korábbi és későbbi időszakokban (pl. őskor, középkor) általunk dokumentálható útvonalakat a szarmaták és a rómaiak egyaránt hasznosíthatták, hiszen ezek képezték a folyószabályozás előtti optimális természetföldrajzi korridorokat.[1464]

Véleményem szerint a rómaiak által használt útvonalak elsődleges kritériuma, hogy Pannoniát és Daciát közvetlen módon, a lehető legrövidebb úton kössék össze. Ennek megfelelően a „római kereskedelmi utak" sorából[1465] kizárható így az Aquincum–Porolissum

[1462] VADAY 2003a, 2. kép. Egyet kell értenünk itt a Masek–Laszlovszky szerzőpáros gondolataival az Aquincum–Szolnok tengelyű, a Tisza vonalában megszakadó útvonallal kapcsolatban: „Egy ilyen vonalvezetésű útnak csak a szarmata barbarikumon belüli belső közlekedésben és kereskedelemben lehetett jelentősége. Ebben az esetben katonai jelentőségű felvonulási útvonallal, és a római katonai felügyelet szükségességével Szolnok környékén nem számolhatunk."(MASEK–LASZLOVSZKY 2021, 182).

[1463] A Mesterházy által vizsgált terület a jelen témánk szempontjából kevésbé érdekes északkelet-magyarországi régióban helyezkedik el (Tiszagyulaháza és Tiszacsege között, a Borsodi-ártér és a Hortobágy kistájak területén) (MESTERHÁZY 2018, 108, 186, 188, 1 kép, 5. kép 5). A szerző eredményei rendkívül érdekesek, azonban régészeti szempontból mindenképpen óvatosságra int, hogy a vaskor és az avar kor közötti időszak szarmata településeit egyidejűként ábrázolta (lásd MESTERHÁZY 2018, 1. táblázat!). Ennek megfelelően talán a modell természetföldrajzi körülményekhez igazodó ártéri útvonalait kell csupán elfogadnunk, azokat is adott időpillanatra vonatkoztatva egy sokkal ritkásabb szerkezetben.

[1464] A Maros D-i oldalán vezető utat már az őskortól ismerték és használták (ún. „Sóút") (VADAY 1998, 123–124). A Fekete-tenger vidékéről az avar korban Erdélyen át, a Maros mentén vezetett út a Dunántúlra. Emellett egy másik út Szolnoknál léphette át a Tiszát és Pesthez futhatott be (MÓCSY–SZABÓ 1990, 123–124). A Bánság korábbi római útjai szintén használatban lehettek az avar korban is (GÁLL–ROMÁT 2016, 449, Map 1).

[1465] A gondolatmenet során az alföldi utak hálózata alatt a Gabler D. által legutóbb publikált térképet értem, lásd GABLER 2011b, 3. tábla.

út nyomvonalából É felé leágazó, a germán Barbaricum felé vezető utak hálózata,[1466] illetve a Dunával és a Tiszával párhuzamosan futó útvonalak is. Bár utóbbi eseti (hadászati célú) alkalmazását írásos adat is bizonyítja, rendszeres használatát római részről aligha indokolhatják ésszerű okok: az átkelőhelyeknél létesített esetleges római révhelyek/átrakodó állomások ellátmányozása a Tiszán, a Maroson vagy a Körösökön folyami úton biztonságosabb és egyenletesebb lehetett (értsd egyszerre nagyobb árumennyiség érkezhetett hajón); a dél-pannoniai határhoz közelebb eső Partiscum ugyanolyan távolságra feküdt szárazföldi úton Lugio térségéhez, mint Dél-Pannonia határvonalához, így egy esetleges katonai beavatkozást nem gyorsított volna meg egy Tisza-menti útvonal sem; a Daciával való összeköttetésben a provinciális úthálózathoz hasonló kerülőt jelenthetett volna, ám a kevésbé biztosított barbár szállásterületen (pl. Acumincum–Micia/Apulum viszonylatában).[1467] Ennek fényében az É–D irányú úthálózat barbár érdekeket szolgálhatott csupán, elsődleges használói között is ezeket a közösségeket kell látnunk.[1468] Annak ellenére, hogy a római utakkal szemben támasztott kritériumoknak megfelel az Acumincum–Tibiscum útvonal, érdemi indokot provinciális célzatú használatára nem hozhatunk fel.[1469]

A nyomvonalak megrajzolásának egyetlen biztos pontját a pannoniai limes-szakaszon azonosítható „belépési pontok" képezik (részleteiben lásd jelen dolgozat 5.2.1.1. fejezetében, ilyenek lehetnek: Aquincum és Intercisa előterében, illetve Lugio térségében).[1470] Problémás azonban, hogy a kutatás meghatározásukkor több esetben is olyan valószínűsíthetően késői bal parti építményeket vett figyelembe, amelyek az útvonalak meghúzásakor (legkorábban már a Traianus-féle dák háborúk után, a 2. század elején) még nem képezhették alapját a tervezésnek. A Hatvan, Gombospusztáról ismert (a gödi táborhoz hasonlóan minden

[1466] Bár jelen dolgozat keretein messze túlmutat, hogy igazoljuk vagy megcáfoljuk ennek az útvonalnak a kiterjedését a Baltikumig, a Dunakanyarban a borostyán megjelenése látszólag nem feltétlenül kötődik ehhez: pl. nagy mennyiségű ilyen nyersanyag származik a nógrádverőcei kikötőhelyről (MÓCSY–SZABÓ 1990, 124). A leletek sűrűsödése a Hernád és a Sajó völgyében a szarmata Barbaricumban feltételezett folyamatok mintájára magyarázható talán, ami a germán közösségek elérési útját mutatja a római áru helyi elosztási körzeteihez.

[1467] Korábban a Duna bal partján futó útról már megállapítottuk, hogy inkább a „kishatárforgalom" jelenségének félreértéséhez kapcsolhatjuk. A Tisza-menti út kapcsán említett indokok szintén cáfolják a római szándék szerinti jelenlétét, hiszen a limesút minden tekintetben jobb alternatívát biztosíthatott.

[1468] A szarmata „belső kereskedelemben" résztvevő kerámiatípusok mellett (részleteiben lásd jelen dolgozat 5.2.3. fejezetében a szemcsés anyagú, gyorskorongolt kerámia és a kavicsos–csillámos anyagú, lassúkorongolt kerámia estében felvetetteket) a germán szállásterület felől érkező import is becsatlakozhatott ebbe a rendszerbe: lásd pl. az aláhajtott lábú fibulákat (KAPCSOS 2019).

[1469] „Délnyugat-Dáciában, Tibiscumban előkerült egy római gyöngyöket készítő műhely, amely a szarmaták részére készítette ezeket a viseleti tárgyakat. Eszerint (sic!) számolhatunk egy Tibiscum és Acumincum közötti útvonallal is." (GABLER 2011b, 49).

[1470] A provinciális belső úthálózat önálló rendszert képezett, a barbaricumi utak látszólag nem ezek meghosszabbításaként kerültek kialakításra. A feltételezett alföldi útvonalak kiindulópontjait a provinciális belső úthálózattal együttesen lásd BALLA–TÓTH 1968, 121; illetve újabban a moesiai és daciai úthálózattal egyetemben lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 204. kép.

bizonnyal meg sem épült) *burgus* szakirodalomban túlértékelt szerepe[1471] mellett jól mutatja ezt a Bácskában (Mártonszállás és Tompa között) megfigyelt útszakasz példája is. Abban az esetben, ha az I. katonai felmérésen itt feltüntetett erődrendszernek[1472] csak a felszíni nyomok és a légi régészet alapján nem is adunk hitelt, akkor sem kerülheti el a figyelmünket, hogy az útvonal kezdeti szakasza a Dunára merőlegesen, attól 7,5 km-re fogható meg. Véleményem szerint így a Valentinianus-kori erődépítkezések sorába illeszkedő dunafalvai erődnek (*contra Florentiam*) aligha lehetett köze a 2–3. századi kereskedelmi út védelméhez,[1473] továbbá annak kiindulópontját is ettől függetlenül északabbra kell keresnünk, Baja körzetében. Ennek megfelelően a Partiscumon keresztül Daciába tartó út Ny-i kiindulópontjaként aligha nevezhetjük meg Lugiót/Florentiamot.[1474] A feltételezést a természetföldrajzi tényezők is alátámaszthatják, hiszen Baja közelében keskenyebb lehetett a Duna folyószabályozások előtti ártere, mint délebbre, Dunafalva körzetében.[1475] Természetesen az alapozás nélküli utak esetében nem zárhatjuk ki a nyomvonal módosulását a tárgyalt igen széles (a Valentinianus-kori építkezésekkel számolva közel 300 éves) időintervallumon belül.

Hasonlóan problémás a Barbaricum belső területein kiépített római épületek kérdése is.[1476] A kereskedelmi utak mellett elhelyezkedő állomások sűrűségét a szakirodalom valószínűleg lényegesen túlbecsüli.[1477] A rendelkezésre álló régészeti bizonyítékok alapján

[1471] A római létesítmény jelentősége axiómaként gyökerezik a szarmata kutatásban. Az őrtoronytól 2 km-re lokalizálható Hatvan, Baj-puszta 2–4. századi települése esetében pl. „A római jelenlét ellenére csekély importáru volt a szarmata lelőhelyen, amelyek főleg terra sigillaták." (PETŐ–KENÉZ–TÓTH 2017, 119).

[1472] Coll. XVI. Sectio XXXII. (PATAY 2005, 401, 405, 1. kép).

[1473] Annak ellenére, hogy a Dél-Alföld kutatásában az elmúlt évtizedekben alapvetésként szerepelt, hogy Lugio lehet a Dacia felé kiinduló Maros-menti út forrása, Lakatos P. már 1965-ben felhívta a figyelmet a *contra Florentiam* datálása kapcsán felmerülő ellentmondásra (LAKATOS 1965, 100). A kikötőerőd korábbi datálására rendkívül csekély bizonyítékot hozhatunk fel csupán: az előkerült bélyeges téglák közül Lőrincz B. a Cohors VII Breucorum-bélyegeket köti feltételesen egy 4. század közepe (351–354) előtti építési fázishoz (LŐRINCZ 1999, 57; az említett csapattest Antoninus Pius uralkodásától a 3. század közepéig állomásozott Lugióban: KOVÁCS 2005b, 245). Csupán elméleti alapon Gábor O. a Lugio melletti „ember-alkotta öblöt" kikötőként azonosítja, amellyel szemben a Duna bal partján feltételez egy (még nem a későbbi kikötőerődhöz hasonlóan kiépített) átkelőhelyet (GÁBOR 2003, 180).

[1474] A kérdésben másik szempontot jelenthetne Lugio gazdasági helyzetének vizsgálata, hiszen a bal parti kereskedelem haszna elsődlegesen itt csapódhatott volna le. Érmeanyag tekintetében csupán a katonai tárbortól É-ra elhelyezkedő *vicus*ról közöltek adatokat, amelyek a 3. század második felében mutatnak kiugrást (244–279 között, éppen a szarmata–római kereskedelem recesszív, 2b. fázisában!), míg az érmék mennyisége a 4. században tetőzik (314–377 között) (NAGY–GÁBOR 2017, 259–260, 2. ábra).

[1475] Lásd a Magyar Királyi Földművelésügyi Minisztérium Vízrajzi Intézete által 1938-ban kiadott ún. „pocsolyatérképet": Lásd BABINSZKI 2017, 912–913 vagy digitálisan a MBFSZ honlapján: https://map.mbfsz.gov.hu/terkepekamultbol/Mo_arviz_1938/ (letöltés ideje 2023.10.06., 22:03).

[1476] A feltételezett épületek térképre vetítésével (és egyben a lelőhelyek megnevezésével) lásd VADAY 2003b, 1. kép. Legújabban az ismert alföldi épületek kritikájával lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 278, 882–883. lábjegyzet.

[1477] Az ilyen jellegű infrastruktúra kiépítettségére történő utalásokat a tárgyi bizonyítékok helyett sokszor nyilvánvalóan inkább a romantikus gondolat szülhette, lásd például Szentléleky T. megjegyzését a szegedi állomáshoz kapcsolódóan: „A fő átmenő utakat kisebb római őrségek és állomások biztosíthatták, mert a helyenként nádas-zsombékos és a belső részeken homokbuckás területeken a közlekedés nem lehetett biztonságos. ... Ha más nem, legalább egy mansio szolgálhatta a két provincia között utazók kényelmét."

érdemben talán csak a szegedi állomáshely igazolható, hiszen egyedül innen közöltek *in situ* helyzetből említett épületkerámia-leleteket,[1478] és csupán a Maros menti úthoz kapcsolódóan feltételezhető (ismeretlen, illetve másodlagos kontextusokból származó leletanyag alapján!) hosszabb szakaszon kiépített létesítményekből összeálló láncolat.[1479] A Római Birodalom határvonalán kívülre eső katonai létesítmények ellátmányozása lényegesen több energiabefektetéssel járhatott a provinciák részéről,[1480] így csak indokolt esetekben kerülhetett sor kiépítésükre. Feltűnő emellett, hogy az elmúlt évtizedek meggyarapodó kutatásainak eredményeként is csupán rendkívül csekély római épületre utaló nyomot lehetett azonosítani (lásd pl. a korábban említett orosházi, soroksári vagy vecsési épületkerámiát), amelyek nagyrészt a szakirodalomban rendszeresen citált esetekhez hasonlóan alacsony információtartalmúak és lelőhelyenként csekély számúak.[1481] Mindez még az építőanyag másodlagos mozgásával számolva sem feltételez komolyan kiépített infrastruktúrát az utak mentén.

A fentiekben leírtakat összegezve talán csupán 3 olyan nyomvonallal számolhatunk, amelyeket érdemben a rómaiak által használt „kereskedelmi út" jelzővel illethetünk [32. kép]. Ezek közül továbbra is a legegyértelműbb a „Lugio–Partiscum–Micia útként" hivatkozott nyomvonal (III.). Kiindulópontját (a feltehetően 2. századi kiépítése korában) Bajától É-ra kell keresnünk,[1482] majd a „bácskai római út" Patay P. által megfigyelt vonalában (Mártonszállás, Csávoly, Felsőszentiván, Tataháza, Mélykút, majd Tompa érintésével) haladva csatlakozhatott a szegedi átkelőnél kiépített állomáshelyhez (Szeged/Partiscum).

(SZENTLÉLEKY 1957, 276). Hasonlóan csak elméleti alapon veti fel Kovács P. („jogos a feltételezés"), hogy a Ptolemaiosz által említett „szarmata városokban" is működhettek volna római útállomások/kereskedelmi központok (KOVÁCS 2022, 41–42).

[1478] A márványból faragott császárfej esetében felmerült a lehetősége, hogy a 18. század elején elsüllyedt hajó rakományából való, amely Bécsbe szállított régiségeket Erdélyből (GABLER 2011b, 49).

[1479] Vaday A. ezek működtetését ugyanazon csapattesthez (Legio XIII Gemina) is köti (VADAY 1998, 124). A Caesar gall háborúi alatt felállított Legio XIII Gemina részt vett Traianus dák háborúiban, majd a Dacia provinciává szervezését követően Apulum volt a legio bázisa, majd a tartomány feladását követően a Duna másik partjára vezényelték és Ratiariában állomásozott (Dacia Ripensis) (FORISEK 2013, 111–112).

[1480] A cappadociai limesszel szemközt elhelyezkedő Apsaros erődben (Gonio, Grúzia) 5 cohors állomásozott, ám Flavius Arrianus a *Periplus Ponti Euxini* című művében külön megemlíti, hogy helytartói látogatása során kifizette a katonák zsoldját. Utóbbi kiemelésére Forisek P. véleménye szerint azért volt szükséges, mert a Birodalom határain kívülre eső erődbe az ellátmány „nyilvánvalóan komoly biztonsági intézkedésekkel" érkezhetett (FORISEK 2020, 99–100).

[1481] A szlovákiai kutatás a nem intakt helyzetben azonosított épületkerámiát (pl. a barbár településeken vagy temetkezésekben előkerült példányok) egyértelműen elkülöníti az esetleges római jelenlétet feltételező kontextusoktól. E. Hrnčiarik felveti az épületkerámia (pl. *tegulae, imbrices, laterculi*) másodlagos felhasználását (pl. a sima felületek miatt a tegulákat használhatták „vágódeszkaként", illetve az ívelt imbrexeket akár főzőedényként is), továbbá modern kori folyamatok alapján feltételezi, hogy az összegyűjtött és megtisztított téglákat a barbárok újra eladhatták a provinciális lakosságnak (HRNČIARIK 2012, 254–255).

[1482] Jelenleg aligha nevezhetünk meg a térségben alkalmas római települést vagy katonai tábort a feltételezhető útvonal kiindulópontjaként. Mind Ad Statuas (Ácsfalva), mind Alisca (Szekszárd)/Alisca ad latus (Öcsény) a Dunától beljebb helyezkedik el, így hozzájuk kapcsolódóan nehézkes lenne bal parti létesítményt feltételezni.

Daciát a Maros mentén haladva Micia végponttal érhette el, felügyeletét talán a Marostorok, Németcsanád (Cenad, Románia), Nagyszentmiklós (Sânnicolau Mare, Románia), Újarad (Aradul Nou, Románia), illetve Fény (Foeni, Románia) községekben feltételezett létesítmények láthatták el. Bizonytalanabb a feltehetően Intecisából kiinduló út nyomvonala (II.), amely a természetföldrajzi tényezők figyelembevételével Szabadszállás, Izsák, majd Orgovány érintésével érhette el a csongrádi–szentesi révhelyet (illetve az itt található, csupán feltételezett római létesítményt). A Tiszántúlon a Körös völgye alapján egyértelműen Resculumot jelölhetjük meg az út végpontjának. A legtöbb kérdést azonban az Aquincum–Porolissum útvonal veti fel (I.): kiindulópontját mindenképpen Aquincum előterében, talán a 3–4. század folyamán kiépülő katonai infrastruktúra (pl. a Rákos-patak torkolatánál vagy a Március 15. téren feltárt erődök) átkelőhelyeinél kell keresnünk. A hatvani őrtorony nem játszhatott szerepet a korai (2–3. századi) útvonal nyomvonalának meghatározásában, így a feltételezett épületnyomok alapján az út DK-i irányba indulhatott Üllő, majd Jászberény felé. A feltételezett tiszai átkelőhelyek esetében a Masek–Laszlovszky szerzőpáros érdemben bizonyította, hogy a szolnoki rév a római korban nem tölthetett be jelentős szerepet. A Körös-vidék folyószabályozások előtti állapotai valószínűbbé teszik, hogy a vizsgált út valóban Tiszafüred magasságában lépte át a Tiszát, majd az említett, időszakosan és állandóan vízjárta terület határát követhette. Bár a Porolissumig vezető nyomvonal adathiány miatt nem vizsgálható (talán a Meszesi-kapu felől közelíthette meg a provinciahatárt), ám a feltételezett nagykárolyi őrállomás a kerülő mértéke miatt aligha képezte ennek a struktúrának a részét.

A feltételezett nyomvonalak egy arányosan kiépített rendszert mutatnak.[1483] Az Alföldet átszelő utak „belépési pontjai” a vizsgált ripa-szakaszon nagyságrendileg hasonló távolságokra feltételezhetők (kb. 62,5 km és 80 km), így az alsó-pannoniai Duna vonaláig mért kb. 104 km nem tesz szükségessé egy további, dél-alföldi útvonalat.[1484] Az arányos elrendezés cáfolhatja továbbá az állandó diagonális utak létjogosultságát (pl. Aquincum–Csongrád, Aquincum–Partiscum) is. A két É-i út hossza megközelítőleg hasonló (kb. 322 és

[1483] A fentiekben feltételezett nyomvonalak látszólagos szimmetriájának kapcsán meg kell említeni azonban, hogy a térség földrajzának ókori ismeretéről csupán feltevésekkel rendelkezünk. A szakirodalomban leggyakrabban hivatkozott, Ptolemaiosz-koordináták alapján kirajzolható térkép pontatlansága részben a forrásként használt korábbi földrajzi írók kellő mélységű ismeretanyagának hiányát mutathatja. Ezzel szemben azonban a hivatalos felmérések (a *formula provinciae*-k) „feltehetően kielégítő pontosságúak lehettek”. A Birodalom területén 5’ pontosságú adatokkal számol a kutatás, míg a Barbaricumban (a közvetlen felmérések lehetőségének hiányában) ritkák az 1°-nál/30’-nél pontosabb adatok. A Kovács–Fehér szerzőpáros az alföldi szarmata Barbaricumban az említettnél részletesebb ismeretekkel számol: „Érdekes kivétel éppen a *Iazyges Metanastae* területe, ahol talán a mindkét oldalt az *imperium*ból induló utakat a szokásosnál pontosabban lehetett becsülni.” (KOVÁCS–FEHÉR 2004, 88–90, 15. lábjegyzet, 1. térkép).

[1484] A szövegben hivatkozott méréseket Google Earth programmal végeztem.

343 km), csupán a Maros menti út rövidebb (a feltételezett provinciahatárok között kb. 224 km, Miciáig azonban az előbbiekkel összeegyeztethető módon 325 km).

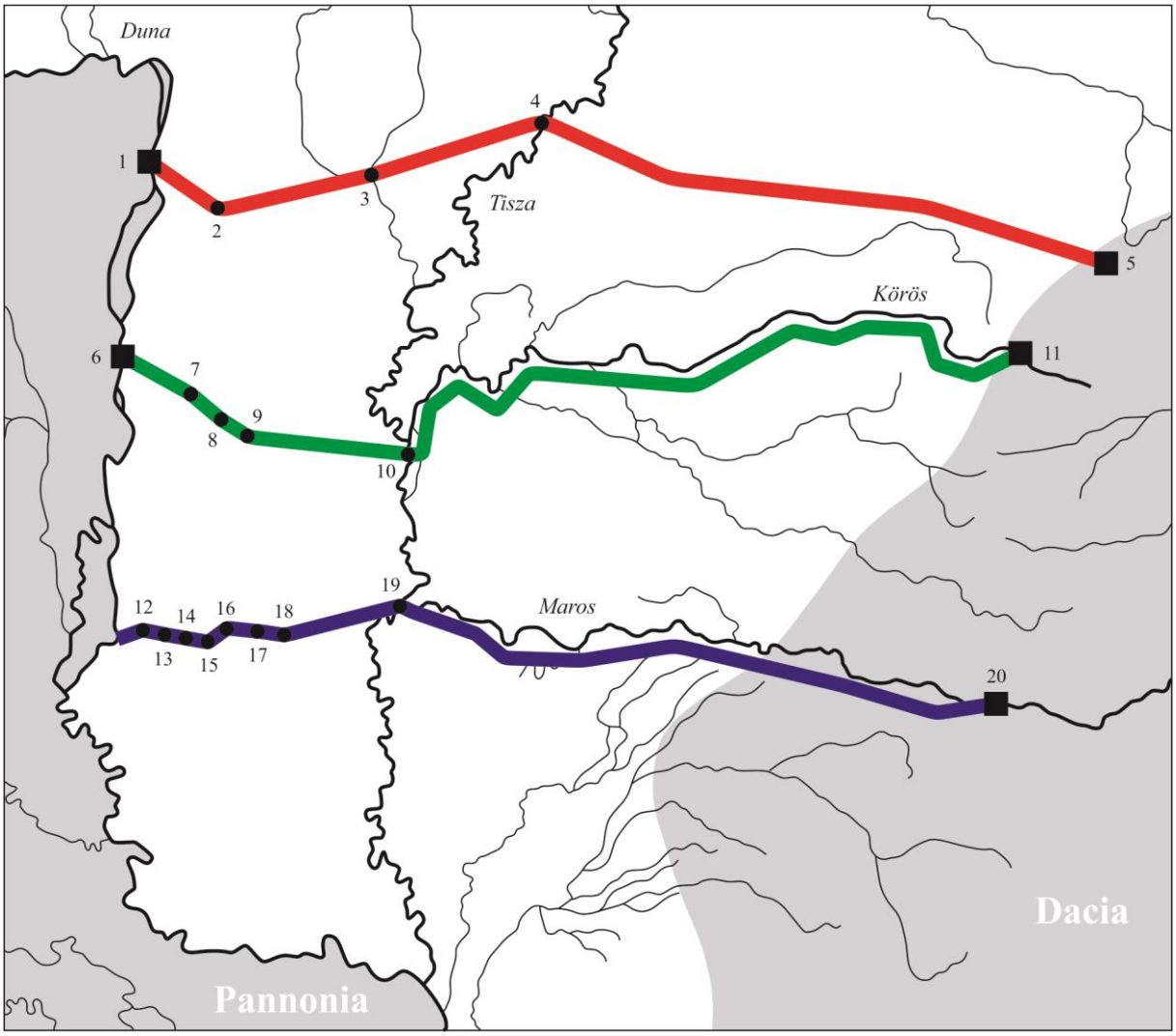

32. kép: A szarmata Barbaricumon áthaladó római utak feltételezett nyomvonala (az utakat lásd színkódokkal: I.: piros; II.: zöld; III.: kék). 1: Aquincum (Óbuda); 2: Üllő; 3: Jászberény; 4: Tiszafüred; 5: Porolissum (Mojgrád); 6: Intercisa (Dunaújváros); 7: Szabadszállás; 8: Izsák; 9: Orgovány; 10: Csongrád; 11: Resculum (Bologa); 12: Mártonszállás; 13: Csávoly; 14: Felsőszentiván; 15: Tataháza; 16: Mélykút; 17: Tompa; 18: Kelebia; 19: Partiscum (Szeged); 20: Micia (Vecel/Vețel).

A fentebb leírtak alapján az alföldi Barbaricum területén az „átmenő/távolsági kereskedelemnek" egy statikusabb modelljét vázolhatjuk fel munkahipotézisként. A minden bizonnyal ritkás infrastruktúra inkább feltételezhet az utakon gyorsabban mozgó személyeket (pl. futár/postaszolgálat, gyorskocsin utazók), mintsem profitábilis mennyiségű áruval utazó

kereskedőket.[1485] A provinciák közötti tömeges áruforgalom a folyami szállítmányozás révén valósulhatott meg, amelyből a szarmata közösségek ismert kikötőhelyek hiányában aligha részesülhettek közvetlen módon. Utóbbiakat elfogadva, véleményem szerint a centrális Barbaricumba így nagyobb mennyiségben az áru két alapvető módon juthatott csupán el: egyrészt a szarmaták saját tevékenysége révén (pl. belső kereskedelem, illetve időszakos piacok látogatása nagyobb földrajzi távolságból), másrészt az alföldi római létesítmények (pl. folyami átkelőhelyek, illetve talán az ezek biztosítását végző katonai táborok) ellátmányaként. Ezek az állomáshelyek a limes mentén tartott piacokhoz hasonlóan saját „kishatárforgalmat" bonyolíthattak le, arányosan kisebb volumenű és változatosságú áru bevonásával.

[1485] A Barbaricumon történő átkelés esetében a kockázat minimalizálásának egyetlen reális módja az utazási idő minimalizálása lehetett. A Stanford Egyetem online hozzáférésű hálózat-modelljének (*ORBIS: The Stanford Geospatial Network Model of the Roman World*, elérhetősége: https://orbis.stanford.edu/, letöltés ideje: 2023.10.05., 21:58) adataival számolva az Aquincum–Porolissum utazást ökrös szekérrel 26,8 nap; gyalog 10,7 nap; lóháton 5,7 nap; gyorskocsin 4,8 nap; míg váltott lóval 1,2 nap alatt meg lehetett tenni (viszonyítási alapként egy váltott lóval utazó futár csak római fennhatóságú területen utazva, Moesia felé kerülve 3,9 nap alatt érhetett csak célba!).

7. IRODALOMJEGYZÉK

7.1. Felhasznált irodalom

ADLER-WÖLFL 2004 = Adler-Wölfl, K.: *Pannonische Glanztonware aus dem Auxiliarkastell von Carnuntum. Ausgrabungen der Jahre 1977–1988.* [Ergänzungshefte zu den Jahresheften des Österreichischen Archäologischen Institutes. Heft 7.] Wien 2004.

ADLER-WÖLFL 2021 = Adler-Wölfl, K.: Neues zur spätlatènzeitlichen Siedlung am Rochusmarkt in Wien 3 – Campana und ^{14}C-Daten. *Fundort Wien* 24 (2021), 82–106.

ALBERT-WEISS–OSMAN–VALESKE 2019 = Albert-Weiss, D. – Osman, A. – Valeske, B.: Digitalisation and Fingerprint. Identification of Terra Sigillata Pottery. In: *Nondestructive Evaluation and Monitoring Technologies, Documentation, Diagnosis and Preservation of Cultural Heritage.* [Springer Proceedings in Materials] Eds.: Osman, A. – Moropoulu, A. Cham 2019. 37–50.

ALEXANDER 1975 = Alexander, W. C.: *A Pottery of the Middle Roman Period in Augst (Venusstrasse-Ost 1968/69).* [Forschungen in Augst 2.] Basel 1975.

ALFÖLDI 1934 = Alföldi A.: *Magyarország népei és a Római Birodalom.* [Magyar Szemle Társaság Kis Könyvtára, 42. sz.] Budapest 1934.

ALFÖLDI 1942 = Alföldi A.: A pesti oldal új urai. A szarmata jazigok. In: *Budapest története I. Budapest az ókorban. Első rész.* Szerk.: Szendy K. Budapest 1942. 172–206.

ALFÖLDI 1943 = Alföld A.: A régi pénzek tanuvallomása a honfogalás előtti Magyarország történetéről. *NK* 42 (1943), 14–25.

ALFÖLDY 1961 = Alföldy, G.: Geschichte des religiösen Lebens in Aquincum. *ActaArchHung* 13 (1961), 103–124.

ARDELEANU 2014 = Ardeleanu, M.: Imports of terra sigillata in the Upper Tisza Basin. Statistic view and historical remarks. *Anodos* 11/2011 (2014), 9–20.

ARDEŢ 2006 = Ardeţ, A.: *Amforele din Dacia romană.* Timişoara 2006.

ALOUPI-SIOTIS 2020 = Aloupi-Siotis, E.: Ceramic technology: how to characterise black Fe-based glass-ceramic coatings. *Archaeological and Anthropological Sciences* 12 (2020), 191–206.

ARDEŢ 2007 = Ardeţ, A.: Olive – olive oil – wine in Dacia. *HistrAnt* 15 (2007), 173–180.

ÁCS 2003 = Ács Cs.: Szarmata temetőrészlet Nagyút, Göbölyjáráson. *Agria* 39 (2003), 77–112.

ÁCS–VADAY 2004 = Ács Cs. – Vaday A.: Mezőszemere, Kismari-fenék. Késő-császárkori–kora-népvándorláskori temetőrészlet. II. *Agria* 40 (2004), 105–136.

B. NAGY–CSÁNYI 2022 = B. Nagy K. – Csányi V.: A székkutas-kápolnadűlői római kori temetőrészlet (Csongrád-Csanád megye). In: *Artificia Mirabilia. Tanulmányok Vaday Andrea tiszteletére.* Szerk.: Takács M. – Masek Zs. – Samu L. – Vida T. Budapest 2022. 157–189.

BABINSZKI 2017 = Babinszki E.: Térképek a múltból. Pocsolyatérkép. *Élet és Tudomány* 2017/29 (2017), 911–913.

BALLA–TÓTH 1968 = Balla L. – Tóth I.: Adatok Pannónia és Dacia kapcsolataihoz. *DMÉ* 1966–1967 (1968), 119–130.

BALLA–ZSIDI–BALÁZS 1999 = Balla, M. – Zsidi, P. – Balázs, L.: Spread of Mortaria Types in Municipium Aquincum (Óbuda, Hungary). *JAS* 26 (1999), 997–1001.

BALOGH 2015 = Balogh Cs.: Szarmata temető Makó-Igási járandóban. In: *Hadak útján XXIV. A népvándorláskor fiatal kutatóinak XXIV. konferenciája. Esztergom, 2014. november 4–6. 1. kötet.* [A PPKE BTK Régészeti Tanszékének kiadványai 3.1 – MTA BTK MŐT Kiadványok 3.1] Szerk.: Türk A. – Balogh Cs. – Major B. Budapest – Esztergom 2015. 257–320.

BARKÓCZI 1969 = Barkóczi, L.: Merkurflaschen mit Bodenstempel im Ungarischen NationalMuseum. *FolArch* 20 (1969), 47–52.

BARKÓCZI 1981 = Barkóczi, L.: Kelche aus Pannonien mit Fadenauflage und Gravierung. *ActaArchHung* 33 (1981), 35–70.

BARKÓCZI 1986 = Barkóczi L.: A 3. század első feléből származó vésett díszű üvegek Pannóniában. *ArchÉrt* 113 (1986), 166–189.

BARKÓCZI 1988 = Barkóczi, L.: *Pannonische Glasfunde in Ungarn.* [Studia Archaeologica IX] Budapest 1988.

BARKÓCZI 1990 = Barkóczi L.: Üvegművesség. In: *Pannonia régészeti kézikönyve.* Szerk.: Mócsy A. – Fitz J. Budapest 1990. 151–166.

BARKÓCZI 1992 = Barkóczi, L.: Frührömische glasierte Keramik in Ungarn. In: *Glasierte Keramik in Pannonien.* Hrsg.: Kovács, P. Székesfehérvár 1992. 7–35.

BARKÓCZI–SALAMON 1968 = Barkóczi L. – Salamon Á.: IV. század végi és V. század eleji üvegleletek Magyarországról. *ArchÉrt* 95 (1968), 29–39.

BARTUS et al. 2014 = Bartus D. – Borhy L. – Delbó G. – Dévai K. – Kis Z. – Nagy A. – Sey N. – Számadó E. – Vida I.: Jelentés a Komárom-Szőny, Vásártéren 2012-ben folytatott régészeti feltárások eredményeiről. *KDMK* 20 (2014), 33–90.

BARTUS et al. 2015 = Bartus D. – Borhy L. – Delbó G. – Dévai K. – Kis Z. – Nagy A. – Sáró Cs. – Sey N. – Számadó E. – Vida I.: Jelentés a Komárom-Szőny, Vásártéren 2013-ban folytatott régészeti feltárások eredményeiről. *KDMK* 21 (2015), 7–78.

BARTUS et al. 2016 = Bartus D. – Borhy L. – Delbó G. – Dévai K. – Kis Z. – Hajdu B. – Nagy A. – Sáró Cs. – Sey N. – Számadó E. – Juhász L.: Jelentés a Komárom–Szőny, Vásártéren 2014-ben folytatott régészeti feltárások eredményeiről. *KMMK* 22 (2016), 113–191.

BARTUS et al. 2022 = Bartus, D. – Borhy, L. – Gátfalvi-Delbó, G. – Dévai, K. – Dobosi, L. – Juhász, L. – Hajdu, B. – Kis, Z. – Nagy, A. A. – Sáró, Cs. – Sey, N. – Simon, B. – Számadó, E.: Excavation at Brigetio, Komárom/Szőny-Vásártér in 2016. The Find Material. *DissArch Ser.* 3 *No.* 10: 2022 (2023), 317–353.

BATISTIČ-POPADIĆ 1985 = Batistić-Popadić, D.: Sarmatska nekropola Vojlovica–Pančevo. *RVM* 29 (1985), 59–83.

BATIZI et al. 2003 = Batizi Z. – Dinnyés I. – Kővári K. – Kulcsár V. – Simon L. – Tari E.: Üllő, 5. sz. lelőhely. *RKM* 2001 (2003), 232–233.

BATIZI et al. 2006 = Batizi Z. – Dinnyés I. – Kővári K. – Kulcsár V. – Nagy A. – Patay R. – Rácz T. – Simon L. – Tari E.: Üllő 5. – Üllő 9. lelőhely. In: *Régészeti kutatások másfél millió négyzetméteren. Autópálya és gyorsforgalmi utak építését megelőző régészeti feltárások Pest megyében 2001–2006.* [Pest Megyei Múzeumi Füzetek Új Sorozat 7.] Szerk.: Tari Edit. Budapest 2006. 42–48.

BÂRCĂ 2005 = Bârcă, V.: Fibule din mediul sarmatic est-carpatic (sec. I. a. Chr. – începtul sec. II. p. Chr.). Chronologie, origine, răspândire. In: *Comerţ şi civilizaţie. Transilvania în contextul schimburilor comerciale şi culturale în antichitate.* [Interferenţe etnice şi culturale în mileniile I a. Chr. – I p. Chr. Vol. VII] Eds.: Cosma, C. – Rustoiu, A. Cluj-Napoca 2005. 119–148.

BÁNKI 1975 = Bánki, Zs.: Terra sigillata Werkstatt in Gorsium. *AV* 26 (1975), 138–147.

BÁNKI 1981 = Bánki, Zs.: Forschungen in Gorsium im Jahre 1979. *Alba Regia* 19 (1981), 201–249.

BÁNKI 1992 = Bánki, Zs.: Beiträge zum pannonischen spätrömischen glasierten Siedlungsmaterial. In: *Glasierte Keramik in Pannonien.* Hrsg.: Kovács, P. Székesfehérvár 1992. 36–44.

BÁRKÁNYI et al. 2003 = Bárkányi I. – Bende L. – Gaskó B. – Horváth F. – Kürti B. – Lőrinczy G. – Szalontai Cs. – Sóskuti K. – Sz. Wilhelm G.: A kiállított tárgyak

katalógusa. In: *Úton útfélen. Múzeumi kutatások az M5 autópálya nyomvonalán.* Szerk.: Szalontai Cs. Szeged 2003. 253–282.

BENE–ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2016 = Bene, Zs. – Istvánovits, E. – Kulcsár, V.: Some characteristic types of Roman imports in Sarmatian Barbaricum in the Carpathian Basin (caskets decorated with metal mounts, bronze vessels, mirrors). In: *Archäologie zwischen Römern und Barbaren. Zur Datierung und Verbreitung römischer Metallarbeiten des 2. und 3. Jahrhunderts n. Chr. im Reich und im Barbaricum – ausgewhälte Beispiele (Gefäße, Fibeln, Bestandteile militärischer Ausrüstung, Kleingerät, Münzen). Teil II.* [Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte Band 22, 2] Hrsg.: Voß, H-U. – Müller-Scheeßel, N. Bonn 2016. 743–760.

BENEA 1997 = Benea, D.: Quelques observations sur la céramique du l'agglomeration daco-romaine Timişoara–Freidorf. *BHAUT* 1 (1997), 55–76.

BENEA 2011 = Benea, D.: *Atelierele romane de mărgele de la Tibiscum.* [Bibliotheca Historica et Archaeologica, Arheologie 51] Timişoara 2011.

BERECZ 1991 = Berecz K.: Római áru a szarmata Barbaricumban. *MFMÉ* 1984–1985 (1991), 73–81.

BERECZ 2008 = Berecz K.: *Aucissa és emailos fibulák Pannoniában és a szomszédos Barbaricumban.* Doktori disszertáció, ELTE BTK Történettudományi Doktori Iskola Régészeti Doktori Program. Budapest 2008.

BERGER 2004 = Berger, F.: From circle and square to the image of the world: a possible interpretation for some petroglyphs of merels boards. *Rock Art Research* 21/1 (2004), 11–25.

BERNÁTH 2002 = Bernáth P.: Római katonai ellenőrzés a 4. században az Alföldön és a Csörsz-árokrendszer. *Sic Itur ad Astra* 14: 2–3 (2002), 5–40.

BESZÉDES 2015 = Beszédes J.: Újabb feltárások a Március 15. téri késő római erőd területén (Hrsz.: 24311). *Aquincumi Füzetek* 21 (2015), 108–118.

BEZECZKY 1998 = Bezeczky, T.: Amphora types of Magdalensberg. *AV* 1998 (1998), 225–242.

BÉRES–VÖRÖS 1998 = Béres M. – Vörös G.: Korai népvándorlás kori sírok Apátfalváról. *MFMÉ StudArch* 4 (1998), 177–187.

BIERNACKI–KLENINA 2010 = B. Biernacki, A. – J. Klenina, E.: Trade relations between the lower Danube region and Mediterranean in the Late Roman period: the ceramic evidence from Novae (Moesia Secunda). In: *LRCW 3. Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean. Archeaeology and*

archaeometry. Comparison between western and eastern Mediterranean. Volume II. [BAR Series 2185] Eds.: Menchelli, S. – Santoro, S. – Pasquinucci, M. – Guiducci, G.. Oxford 2010. 983–992.

BILKEI 1990 = Bilkei I.: Kultúra. In: *Pannonia régészeti kézikönyve.* Szerk.: Mócsy A. – Fitz J. Budapest 1990. 265–267.

BJELAJAC 1996 = Bjelajac, L.: *Amfore gornjo Mezijskog Podunvlja.* [Posebna Izdanja 30.] Beograd 1996.

BORHY et al. 2018 = Borhy, L. – Dévai, K. – Bózsa, A. – Számadó, E.: The western cemetery of the civil town of Brigetio. In: *Celto – Gallo – Roman. Studies of the MTA-ELTE Research Group for Interdisciplinary Archaeology.* Eds.: Borhy, L. – Dévai, K. – Tankó, K. Paris 2018. 97–185.

BORSÓDI 2019 = Borsódi M.: Mezőgazdasági vaseszközök Oszlár–Nyárfaszög lelőhely szarmata kori településén. *ActaIuvArch* 4 (2019), 31–54.

BORSÓDI 2021 = Borsódi M.: Szarmata településekről származó üvegleletek a Móra Ferenc Múzeum gyűjteményében. *ActaIuvArch* 5 (2021), 89–110.

BORSÓDI–KULCSÁR 2020 = Borsódi M. – Kulcsár V.: A kiskésit! Egy új eszköztípus a szarmata Barbaricumban? In: *Párducz 111. Konferencia Párducz Mihály (1908–1974) emlékére. A Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszéke által 2019. november 4-én szervezett emlékkonferencia anyaga.* [Monográfiák a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszékéről 8.] Szerk.: Istvánovits E. – Kulcsár V. Szeged – Nyíregyháza 2020. 153–175.

BOZSIK et al. 2023 = Bozsik V. – Walter D. – Fintor K. – Kreiter A. – Vörös G.: Tázlár–Templomhegy késő szarmata település kerámiaanyagának petrográfiai elemzése. *Archeometriai Műhely* 20/2 (2023), 161–176.

BÓNA 1961 = Bóna I.: Az újhartyáni germán lovassír. *ArchÉrt* 88 (1961), 192–208.

BÓNIS 1942 = Bónis É.: *A császárkori edényművesség termékei Pannoniában (a terra szigillátákon kívül) I. A korai császárkor anyaga.* [DissPann Ser. II. No. 20.] Budapest 1942.

BÓNIS 1943 = Bónis É.: Üvegtechnikát utánzó poharak Aquincumban. *BudRég* 13 (1943), 473–476, 574.

BÓNIS 1970 = Bónis É.: A brigetioi sávos kerámia. *FolArch* 21 (1970), 71–90.

BÓNIS 1990 = B. Bónis É.: A mázas kerámia Pannoniában. Előzmények és gyártási központok. *ArchÉrt* 117 (1990), 24–38.

BÓNIS 1992 = Bónis, É.: Glasierte Keramik der spätrömerzeit aus Tokod. In: *Glasierte Keramik in Pannonien.* Hrsg.: Kovács, P. Székesfehérvár 1992. 52–57.

BÓNIS–GABLER 1990 = Bónis É. – Gabler D.: Fazekasság. In: *Pannonia régészeti kézikönyve.* Szerk.: Mócsy A. – Fitz J. Budapest 1990. 166–184.

BÓZSA 2019a = Bózsa A.: Római kori tükörtípusok Pannoniában. *StComit* 37 (2019), 9–28.

BÓZSA 2019b = Bózsa A.: Üllő, Juhállás-dűlő. *RKM* 2013 (2019), 135.

BÓZSA–SZABÓ 2013 = Bózsa A. – Szabó Á.: *„Ajándék a szépnek!" A Magyar Nemzeti Múzeum Római Gyűjteményének 'ólomtükrei'.* [Libelli Archaeologici Seria Nova Supplementum I.] Budapest 2013.

BÖKÖNYI 1976 = Bökönyi, S.: Animal remains of Sarmatian sites from Bács-Kiskun county. *Cumania* 4 (1976), 41–72.

BRUKNER 1981 = Brukner, O.: *Rimska keramika u Jugoslovenskom delu provincije Donje Panonije.* [Dissertationes et Monographie XXIV.] Beograd 1981.

BRUKNER 1990 = Brukner, O.: Rimski nalazi u Jugoslovenskom delu Barbarikuma – Bačka i Banat. *AV* 41 (1990), 199–216.

BULZAN–CIORBA 2007 = Bulzan, S. – Ciorba, A.: Date preliminare privind necropola din epoca romană de la Şimian, „Groapa cu lut" (Sárgaföldes gödör) Jud. Bihor. *Crisia* 37 (2007), 77–87.

BURGER 1979 = Burger A.: *Das spätrömische Gräberfeld von Somogyszil.* Budapest 1979.

CALDERÓN 2011 = Calderón, M.: *Spätantike glasierte Keramik aus der Grabung St. Pölten-Rathausplatz.* Diplomaarbeit, Universität Wien. Wien 2011.

CATO = M. Porcius Cato: *A földművelésről. Latinul és magyarul.* Ford.: Kun J. Budapest 1966.

CHIRIAC–BOŢAN 2013 = Chiriac, C. – Boţan, S-P.: Sticlăria elenistică şi romană din Pontul Euxin. Între producţie şi import. In: *Poleis în Marea Neagră: Relaţii interpontice şi producţii locale.* Eds.: Bîrzescu, F. P. – Bîrzescu, I. – Matei-Popescu, F. – Robu, A. Bucureşti 2013. 278–318, 439–451.

CHIRIAC–BOŢAN 2014 = Chiriac, C. – Boţan, S-P.: Roman Glass Vessels in the Western Pontic Area (1st–3rd Centuries CE). General Remarks. In: *Interconnectivity in the Mediterranean and Pontic World during the Hellenistic and Roman Periods.* [Pontica et Mediterranea Vol. III] Eds.: Cojocaru, V. – Coşkun, A. – Dana, M. Cluj-Napoca 2014. 525–553.

CLARK–ELSTON–HART 2002 = Clark, A. J. – Elston, M. – Hart, M. L.: *Understanding Greek vases: a guide to terms, styles, and techniques.* Los Angeles 2002.

COCIŞ 2006 = Cociş, S.:Anchor Shaped Brooches: Typology, Chronology, Diffusion Area, Style, Workshops. *Dacia* 50 (2006), 389–421.

COCIŞ 2014 = Cociş, S.: *Fibulele din Dacia Romană.* [Bibliotheca Ephemeris Napociensis 3] Cluj-Napoca 2014.

COCIŞ–BÂRCĂ 2013 = Cociş, S. – Bârcă, V.: The Workshops and Production of „Sarmatian" Brooches (Almgren Group VII, Series I). *Dacia Serie Nouă* 57 (2013), 161–175.

CROITORU 2009 = Croitoru, C.: Short considerations on glass beakers discovered in the Sântana de Mureş environment between the Carpathian and Pruth. In: *Near and Beyond the Roman Frontiers. Proceedings of a colloquim held in Târgovişte, 16–17 october 2008.* [Supplementum cercetări arheologice XVI – The Centre for Roman Military Studies 5] Eds.: Ţentea, O. – Opriş, I. C. Bucharest 2009. 213–245.

CROITORU 2011 = Croitoru, C.: *Roman discoveries in the Eastern Carpathian Barbaricum (1st century B.C. – 5th century A.D.).* [Bibliotheca Archaeologica Moldaviae XIV.] Brăila 2011.

CVJETIĆANIN 2006 = Cvjetićanin, T.: *Late Roman Glazed Pottery. Glazed Pottery of Moesia Prima, Dacia Ripensis, Dacia Mediterranea and Dardania.* Belgrade 2006.

CVJETIĆANIN 2010 = Cvjetićanin, T.: *Roman Pottery in Moesia Superior.* Belgrade 2010.

ČISŤAKOVA 2014 = Čisťakova, V.: Developement of the rural settlement in Moesia Inferior in the context frontier area: introduction to the issue. *Studia Hercynia* 18:1–2 (2014), 89–116.

CSÁNYI 2011 = Csányi V.: Császárkori település és temető-, valamint Árpád-kori településrészlet a Hódmezővásárhely és Barattyos közötti kerékpárút területén. *HOMBÁR* 6 (2011), 49–89.

CSÁNYI 2014 = Csányi V.: A székkutas-kakasszéki II. homokbánya római kori leletei. *HOMBÁR* 9 (2014), 43–62.

CSÁNYI 2020 = Csányi V.: 3. századi szarmata sír Hódmezővásárhely-Kishomokról. *TJMÉ* 2 (2020), 7–20.

CSÁNYI 2021 = Csányi V.: Egy légifelvétel nyomában... Újabb régészeti lelőhelyek és leletek Hódmezővásárhely-Szikáncson. *TJMÉ* 3 (2021), 7–27.

CSEH 2003 = Kisné Cseh J.: *Római üvegek.* [A Kuny Domokos Múzeum gyűjteményei 2.] Tata 2003.

CSEH 2007 = Cseh J.: Késő római kori szórvány keramika Kengyel–Kiss-tanya mellől. Adatok a Közép-Tisza-vidék császárkori mázas edényeihez. *Jászkunság* 50. évf. 1–2. sz. (2007), 103–114.

CSEH 2009 = Cseh J.: Kereskedelmi áru importált mázas kerámia a Kr. u. 4–6 . századból kengyeli lelőhelyeken (Baghy-homok és Kengyelpart I). *Tisicum* 19 (2009), 323–332.

CSIKY–HÁRSHEGYI 2015 = Csiky, G. – Hárshegyi, P.: Wine for the Avar elite? Amphorae from Avar period burials in the Carpathian Basin. In: *The Danubian Lands between the Black, Aegean and Adriatic Seas (7th Century BC – 10th Century AD). Proceedings of the Fifth International Congress on Black Sea Antiquities (Belgrade – 17-21 September 2013).* Eds.: Tsetskhladze, G. R. – Avram, A. – Hargrave, J. Oxford 2015. 175–182.

CSUPOR–CSUPORNÉ 1992 = Csupor I. – Csuporné Angyal Zs.: *Fazekas iskola.* Budapest 1992.

CSUPOR–CSUPONÉ 2006 = Csupor I. – Csuporné Angyal Zs.: *Fazekaskönyv. Második kiadás.* [Hagyomány és Vidék] Budapest 2006.

DINNYÉS 1980 = Dinnyés I.: II–III. századi szarmata sírok Tápiószelén. *StComit* 9 (1980), 187–234.

DINNYÉS 1982 = Dinnyés I.: A táj a honfoglalás koráig. In: *Cegléd története*. [StComit 11] Szerk.: Ikvai N. Szentendre 1982. 45–64.

DINNYÉS 1991 = Dinnyés I.: A hévízgyörki szarmata sírok. *StComit* 22 (1991), 145–201.

DINNYÉS 2001 = Dinnyés I.: Vecsés 56. lelőhely (Ferihegy-dűlő) szarmata sírjai (Pest megye). *RKM* 1998 (2001), 77–85.

DINNYÉS 2007b = Dinnyés I.: A jazig-szarmaták és a kvádok régészeti emlékei Pest megyében. In: *Pest megye monográfiája I/1. A kezdetektől a honfoglalásig. Pest megye régészeti emlékei.* Szerk.: Fancsalszky G. Budapest 2007. 350–386.

DINNYÉS 2014 = Dinnyés I.: Korai szarmata sírleletek Ócsáról és Albertirsáról. In: *Múltunk a föld alatt. Újabb régészeti kutatások Pest megyében.* [Ferenczy Múzeum kiadványai A. sorozat: Monográfiák 1.] Szerk.: Rajna A. Szentendre 2014. 95–106, 175.

DINNYÉS 2016 = Dinnyés I.: Szarmata sírleletek Abonyból. In: *Népek és kultúrák a Kárpát-medencében. Tanulmányok Mesterházy Károly tiszteletére.* Szerk.: Kovács L. – Révész L. – Bollók Á. – Gergely K. – Kolozsi B. – Pető Zs. – Szenthe G. Budapest 2016. 113–136.

DE LIGT 1988 = De Ligt, L.: Ancient Periodic Markets: Festivals and Fairs. *Athenaeum* 66 (1988), 391–416.

DE LIGT 1993 = De Ligt, L.: *Fairs and Markets in the Roman Empire. Economic and Social Aspects of Periodic Trade in a Pre-Industrial Society.* [Dutch Monographs on Ancient History and Archaeology Vol. XI.] Amsterdam 1993.

DELBÓ 2019 = Gátfalvi-Delbó G.: *Brigetio településrendszerének kerámiaművessége.* Doktori disszertáció, ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola, Régészet Doktori Program. Komárom 2019.

DÉVAI 2012a = Dévai K.: *Késő római temetkezések üvegmellékletei Pannoniában. Üvegedények a mai Magyarország területéről I.* Doktori disszertáció – ELTE BTK Történettudományi Doktori Iskola, Régészeti Doktori Program. Budapest 2012.

DÉVAI 2012b = Dévai K.: A kúpostestű pohárforma funkcionalitásának kérdéséhez. In: *FiRkák II. Fiatal Római Koros Kutatók II. Konferenciakötete*. Szerk.: Bíró Sz. – Vámos P. Győr, 2012. 261–268.

DÉVAI 2013 = Dévai K.: Terminológiai alapfogalmak régészeti korú üvegtárgyak elemzéséhez. *DissArch Ser.* 3 *No.* 1 (2013), 85–112.

DÉVAI 2015 = Dévai, K.: The secondary glass workshop in the civil town of Brigetio. *DissArch Ser.* 3 *No.* 3 (2015), 83–104.

DÉVAI 2016a = Dévai, K.: Glass vessels from Late Roman times found in Pannonia. *ActaArchHung* 67 (2016), 255–286.

DÉVAI 2016b = Dévai, K.: Késő római pohárformák Pannoniában. *ArchÉrt* 141 (2016), 109–121.

DÉVAI 2017a = Dévai K.: Üvegedények a római kori Sopronban. *SSz* 2017/1 (2017), 39–51.

DÉVAI 2019 = Dévai K.: The tradition of sneak-thread glass in Pannonia. *ActaArchHung* 70 (2019), 325–342.

DÉVAI 2020 = Dévai, K.: Juglet pendants from Pannonia. *ActaArchHung* 71/2 (2020), 652–660.

DÉVAI 2021 = Dévai, K.: The tradition of facet-cut bowls from Pannonia – New fragments from Brigetio. *ActaArchHung* 72/2 (2021), 253–265.

DÉVAI 2023 = Dévai K.: Késő római korsóformák Pannoniában. In: *„Testas, turres, tegulas titulosque litterate tractavit". Ünnepi kötet H. Kelemen Márta 80. születésnapjára.* Szerk.: Merczi M. Budapest 2023, 461–478.

DÉVAI–GELENCSÉR 2012 = Dévai K. – Gelencsér Á.: Római kori lakóépület és üvegműhely Brigetióból. *KMMK* 18 (2012), 59–102.

DONNELLY 2015 = Donnelly, A. J.: Cooking pots in ancient and Late Antique cookbooks. In: *Ceramics, cuisine and culture: the arcaheology and science of kitchen pottery in the ancient Mediterranean world.* Eds.: Spataro, M. – Villing, A. Oxford 2015, 141–147.

DÖVÉNYI 2010 = Dövényi Z.: *Magyarország kistájainak katasztere.* Budapest 2010.

ELSCHEK 1999 = Elschek, K.: Die Aussagekraft des römischen Importes entlang der March auf der Bernsteinstrasse. In: *Roman Frontier Studies XVII. Proceedings of the XVIIth International Congress of Roman Frontier Studies*. Ed.: Gudea, N. Zalău 1999. 859–865.

EUTROPIUS = Eutropius: *Róma rövid története.* Ford.: Teravágimov P. Budapest 2003.

ÉVINGER–BERNERT 2019 = Évinger, S. – Bernert, Zs.: The antropological assessment of the Late Roman cemetery at Somogyszil-Dögkúti dűlő. *ActaArchHung* 70/1 (2019), 137–166.

FARKAS 2000 = Farkas Cs.: Kora szarmata sírok Füzesabony határában (Füzesabony–Kastély-dűlő I.). In: *A népvándorláskor kutatóinak kilencedik konferenciája: Eger, 1998. szeptember 18–20.* [Heves megyei régészeti közlemények 2.] Szerk.: Petercsák T. – Váradi A. Eger 2000. 15–50.

FÉL–HOFER 1997 = Fél E. – Hofer T.: *Arányok és mértékek a paraszti gazdálkodásban.* Budapest 1997.

FÉNYES 2003 = Fényes G.: Import kerámiák és helyi utánzataik Brigetioból (kivéve terra sigillaták). *KMMK* 10 (2003), 5–53.

FILIP 2008 = Filip, C-C.: *Ceramica ştampilată de la Porolissum.* [Porolissum. Un complex arheologic daco-roman la marginea de nord a Imperiului Roman. Vol. V.] Cluj-Napoca 2008.

FLAVIUS = Flavius Josephus: *A zsidó háború.* Ford.: Révay J.. Budapest 1964.

FODOR–VADAY 2005 = Fodor I. – Vaday A.: Római kori leletek Adácson. *Agria* 41 (2005), 45–90.

FORISEK 2013 = Forisek P.: *Arrianos-tanulmányok. Stratégia és taktika a Kr. u. 2. századi római hadseregben Arrianos Ektaxis kata Alanón-ja alapján.* Máriabesnyő 2013.

FORISEK 2018 = Forisek, P.: The defensive system of the Cappadocia limes at the beginning of the 2nd century. *AnB* 26 (2018), 53–56.

FORISEK 2020 = Forisek P.: Arrianos görög és római identitása a Periplus Ponti Euxini alapján. In: *Biográfia és identitás.* [Hereditas Graeco-Latinitatis VIII.] Szerk.: Tóth O. Debrecen 2020. 95–101.

FÓRIZS 2008 = Fórizs I. Üvegkészítés Magyarországon a kezdetektől a XVIII. századig. *A Miskolci Egyetem Közleménye A sorozat, Bányászat* 74 (2008), 113–136.

FÓRIZS et al. 2001 = Fórizs I. – Pásztor A. – Nagy G. – Tóth M.: Avar és szarmata gyöngyök Csongrád megyéből. Az anyaguk is különbözik vagy csak a típusuk? *WMMÉ* 23 (2001), 69–89.

FÓRIZS et al. 2012 = Fórizs I. – Dévai K. – Tóth M. – Nagy G. – May Z.: A brigetiói üveggyártó műhely néhány jellemző üvegleletének műszeres analitikai vizsgálata. *KMMK* 18 (2012), 103–114.

FÜLÖP 1976 = Fülöp Gy.: Újabb tanulmány a római érmek szarmata kori forgalmáról a magyar Alföldön. *ArchÉrt* 103 (1976), 253–262.

GAÁL 1978 = Gaál A.: Későrómai sírok Mözs-Kakasdombon. *SzBMÉ* 8–9 (1978), 23–85.

GABLER 1968 = Gabler D.: Terra sigillaták a Kelet-Pannoniával szomszédos barbaricumban. A barbaricum importjának néhány kérdése. *ArchÉrt* 95 (1968), 211–242.

GABLER 1976 = Gabler, D.: Die Sigillaten vom Gebiete der Hercules-Villa in Aquincum. *ActaArchHung* 28 (1976), 3–77.

GABLER 1990 = Gabler, D.: Kereskedelem. In: *Pannonia régészeti kézikönyve.* Szerk.: Mócsy A. – Fitz J. Budapest 1990. 185–209.

GABLER 1992 = Gabler D.: A balácai terra sigillaták 2. *BalKöz* 2 (1992), 293–316.

GABLER 1999 = Gabler D.: Terra sigillaták az albertfalvai vicusból (1994. évi ásatás): *BudRég* 33 (1999), 143–153.

GABLER 2001a = Gabler D.: A balácai terra sigillaták 3. *BalKöz* 6 (2001), 97–140.

GABLER 2001b = Gabler, D.: Terra sigillata-Funde aus der sarmatischen Siedlung Dunakeszi-Alagi major. *SV* 49 (2001), 119–138.

GABLER 2002 = Gabler D.: Terra sigillaták az aquincumi canabaeból. *BudRég* 35 (2002), 227–265.

GABLER 2006 = Gabler D.: *Terra Sigillata, a rómaiak luxuskerámiája*. [ΜΟΥΣΕΙΟΝ Sorozat 6.] Budapest 2006.

GABLER 2007 = Gabler, D.: Die Sigillaten von Baláca 4. *BalKöz* 7 (2007), 69–107.

GABLER 2011a = Gabler D.: Terra sigillaták Cegléd és Abony határából. *StComit* 31 (2011), 254–284.

GABLER 2011b = Gabler D.: Utak Pannonia és Dacia között a „Barbaricumon” át. *Dolgozatok Új Sorozat* 3–4: 2008–2010 (2011), 43–61.

GABLER 2012a = Gabler D.: Terra sigillaták Aquincum legkorábbi táborából és annak helyén emelt későbbi római épületekből. *BudRég* 45 (2012), 111–150.

GABLER 2012b = Gabler D.: A budaörsi terra sigillaták. In: *Római vicus Budaörsön. Régészeti tanulmányok*. Szerk.: Ottományi K. Budapest 2012. 409–453.

GABLER 2014 = Gabler D.: A belső vámok szerepe a rajnai és a dunai provinciák importált kerámiaspektrumában. *DissArch* Ser. 3 No. 2. (2014), 45–66.

GABLER 2016 = Gabler, D.: Rheinzaberner Sigillaten in Pannonien. *ActaArchHung* 67/1 (2016), 115–128.

GABLER–HORVÁTH 1996 = Gabler D. –Horváth F.: A szakályi terra sigillaták és helyük a bennszülött telep kerámia spektrumában. *WMMÉ* 19 (1996), 115–190.

GABLER–KOCZTUR 1976 = Gabler, D. – Kocztur, É.: Terra sigillata Depotfund von Gorsium. *Alba Regia* 15 (1976), 65–88.

GABLER–MRÁV 2017 = Gabler, D. – Mráv, Zs.: Samian deposit (cache) from Papkeszi (Veszprém county, Hungary). *ActaArchHung* 68/2 (2017), 299–338.

GABLER–PALÁGYI 1989 = Gabler D. – Palágyi Sz.: A balácai terra sigillaták 1. *BalKöz* 1 (1989), 109–133.

GABLER–VADAY 1986 = Gabler, D. – Vaday, A.: *Terra sigillata im Barbaricum zwischen Pannonien und Dacien.* [Fontes Archaeologici Hungariae] Budapest 1986.

GABLER–VADAY 1992 = Gabler, D. – Vaday, A.: Terra sigillata im Barbaricum zwischen Pannonien und Dazien. 2. Teil. *ActaArchHung* 44 (1992), 83–160.

GABLER et al. 1989 = Gabler, D. – Bartosiewicz, L. – Choyke, A. – Lőrincz, B. – Ottományi, K. – Szabó, K.: *The Roman Fort at Ács-Vaspuszta (Hungary) on the Danubian limes.* [BAR International Series 531(i)] Oxford 1989.

GABLER et al. 2009 = Gabler, D. – Hárshegyi, P. – Lassányi, G. – Vámos, P.: Eastern Mediterranean Import and its Influence on Local Pottery in Aquincum. *ActaArchHung* 60 (2009), 51–72.

GALLINA 1999a = Gallina Zs.: Késő szarmata temetőrészlet Kiskunfélegyháza-Kővágóéren. Adalék a szarmata sírszerkezetek és a korabeli sírrablások kérdéséhez. In: *A népvándorláskor fiatal kutatói 8. találkozójának előadásai. Veszprém, 1997. november 28–30.* Szerk.: S. Perémi Á. Veszprém 1999. 7–27.

GALLINA 1999b = Gallina Zs.: A kiskunsági Ördög-árok. In: *Halasi Múzeum. Emlékkönyv a Thorma János Múzeum 125. évfordulójára.* [Thorma János Múzeum Könyvei 3.] Szerk.: Szakál A. Kiskunhalas 1999. 67–82.

GALLINA 2000 = Gallina Zs.: Tüzelőberendezések egy szarmata településen (Kecskemét-Belsőnyír, M5 autópálya 52/E lelőhely). In: *Hadak Útján. A népvándorlás kor fiatal kutatóinak konferenciája*. Szerk.: Bende L. – Lőrinczy G. – Szalontai Cs. Szeged 2000. 35–57.

GARAM 1964 = Garam É.: Szarmata kurgánok Isaszegen. *FolArch* 16 (1964), 49–60.

GASSNER 1990 = Gassner, V.: Gelbtonige Keramik aus datieren Fundkomplexen in Carnuntum. Ein Überblick über die Gefäßformen. *CarnuntumJb* 1989 (1990), 133–161.

GAVRITHUKIN 2011 = Gavrithukin, I.: Cut Glass Beakers within the Context of Studies in the Connections between the South of Eastern Europe and Scandinavia in the Late Period of Roman Influence and the Great Migration Period. In: *Inter Ambo Maria. Contacts between Scandinavia and the Crimea in the Roman Period.* [Cultural-Historical Reports 10] Eds.: Kharpunov, I. – Stylegar, F-A. Kristiansand–Simferopol 2011, 39–69.

GAZDAG 2007 = Gazdag L.: *A közgazdaságtan alapjai.* [Dialóg Campus Szakkönyvek] Pécs 2007.

GAZDAPUSZTAI 1960 = Gazdapusztai Gy.: Dák-szarmatakori temető és telep Hódmezővásárhely–Kakasszéken. *ArchÉrt* 87 (1960), 47–50.

GÁBOR 2003 = Gábor, O.: Dunafalva fortlet. In: *The Roman Army in Pannonia. An Archaeological Guide of the Ripa Pannonica.* Ed.: Visy, Zs. Budapest 2003. 179–180.

GÁLL–ROMÁT 2016 = Gáll, E. – Romát, S.: The Current State of Archaeological Research on the Avar Period in the Banat. Observations on the Changes in the Avar Settlement Territory in this Region and on Some Early Medieval Cultural-Sociological Phenomena. In: *Between Byzantium and the Steppe. Archaeological and Historical Studies in Honour of Csanád Bálint on the Occasion of His 70th Birthday.* Eds.: Bollók Á. – Csiky G. –Vida T. Budapest, 2016. 433–468.

GÁSPÁR 2006 = Gáspár D.: *Pannonia régészete.* [ΑΓΑΘΑ XX.] Debrecen 2006.

GEBAUER 1985 = Gebauer, W.: *Kézműipari kerámia.* Budapest 1985.

GINDELE 2010/2011 = Gindele R.: A császárkori és kora népvándorlás kori anyagi kultúra fejlődésének aspektusai Északnyugat-Románia területén. In: *Erdély és kapcsolatai a kora népvándorlás korában.* [Molnár István Múzeum Kiadványai 3.] Szerk.: Körösfői Zs. – Sándor-Zsigmond I. Székelykeresztúr 2010/2011, 205–248.

GINDELE–ISTVÁNOVITS 2011 = Gindele, R. – Istvánovits, E.: *Die römerzeitlichen Töpferöfen von Csengersima–Petea.* Satu Mare 2011.

GOSE 1975 = Gose, E.: *Gefässtypen der römischen Keramik in Rheinland.* Köln–Bonn 1975.

GRAF 1936 = Graf A.: *Pannonia ókori földrajzára vonatkozó kutatások áttekintő öszefoglalása.* [DissPann I: 5.] Budapest 1936.

GRUMEZA 2013 = Grumeza, L.: Roman Beads Found in Tibiscum. In: *Archaeological Small Finds and Their Significance. Proceedings of the Symposion: Costume as an Identity Expression.* Eds.: Ferencz, V. I. – Rişcuţa, N. C. – Bărbat, O. T. Deva 2013. 139–158.

GRUMEZA 2014 = Grumeza, L.: *Sarmatian cemeteries from Banat (late 1st – early 5th centuries AD).* [Ad Limites Orbis Romani Series II.] Cluj-Napoca 2014.

GRUMEZA 2015a = Grumeza, L.: Cloisonné Brooches in Banat (Beginning of the Second Century A.D. – Last Third of the Third Century A.D.). *Ziridava* 29 (2015), 191–214.

GRUMEZA 2015b = Grumeza, L.: Settlements from the 2nd-early 5th century AD in Banat (I). State of Research and the Interpretation of the Discoveries from Romania. *JAHA No.* 2/4 (2015), 75–89.

GRUMEZA 2016 = Grumeza, L.: Late Roman pottery discovered at Tibiscum-Iaz, Dacia (middle of the 3rd–4th century AD). *RCRF* 44 (2016), 571–579.

GRUMEZA 2018 = Grumeza, L.: Where is the Border? In Search of the Western Dacian Limes from a „Barbarian" Perspective. In: *Limes XXIII. Proceedings of the 23rd Congress of Roman Frontier Studies Ingolstadt 2015.* [Beiträge zum Welterbe Limes, Sonderband 4/II.] Hrsg.: Sommer, C. S. – Matešić, S. Mainz 2018. 1057–1059.

GRUMEZA 2019 = Grumeza, L.: *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum. Rumänien. Band 1. Kreis Arad.* Cluj-Napoca 2019.

GRUMEZA 2022 = Grumeza, L.: Grumeza, L.: *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum. Rumänien. Band 2. Kreis Vaslui.* Cluj-Napoca 2022.

GRUMEZA–URSUŢIU–COPOS 2013 = Grumeza, L. – Ursuţiu, A. – Copos, G.: *Arad „Barieră". Cercetări archeologice preventive într-un sit de epocă samatică.* Cluj-Napoca, 2013.

GRÜLL 2007 = Grüll T.: *Az utolsó birodalom. Az Imperium Romanum természetrajza.* [Historia Mundi] Budapest 2007.

GRÜLL 2012 = Grüll T.: Expositio totius mundi et gentium – egy késő antik gazdaságföldrajzi írás. *Ókor* 11. évf. 1. sz (2012), 85–96.

GRÜLL 2017 = Grüll, T.: *A Római Birodalom gazdasága.* [Electa] Budapest 2017.

GRÜLL 2019 = Grüll T.: *Újabb 50 dolog, amit nem képzeltél volna a rómaiakról.* Budapest 2019.

GUDEA 1993 = Gudea, N.: Die östlichen Funde der Trierer Spruchbecherkeramik. *AKorr* 23(1993), 347–352.

GUDEA 2001 = Gudea N.: *Die Nordgrenze der römischen Provinz Obermoesien. Materialien zu ihrer Geschichte (86–275 n. Chr.).* [JRGZM Vol. 48] Mainz 2001.

GUDEA 2005 = Gudea, N.: Despre consumuri ale armatei romane din Dacia Porolissensis. Necesităţi, producţie locală şi importuri. Studiu preliminar. In: *Comerţ şi civilizaţie. Transilvania în contextul schimburilor comerciale şi culturale în antichitate.* [Interferenţe etnice şi culturale în mileniile I a. Chr. – I p. Chr. Vol. VII] Eds.: Cosma, C. – Rustoiu, A. Cluj-Napoca 2005. 185–209.

GULYÁS 2006 = Gulyás Gy.: Cegléd 4/14. lelőhely (Bürgeházi-dűlő). In: *Régészeti kutatások másfél millió négyzetméteren. Autópálya és gyorsforgalmi utak építését megelőző régészeti feltárások Pest megyében 2001–2006.* [Pest Megyei Múzeumi Füzetek Új Sorozat 7.] Szerk.: Tari Edit. Budapest 2006. 105–108.

GULYÁS 2008 = Gulyás Gy.: Az abonyi szarmata temető (Tatárhányás-dűlő). In: *Képek a múltból. Az elmúlt évek ásatásaiból Pest megyében.* Szerk.: Ottományi K. Szentendre 2008. 82–83.

GULYÁS 2011 = Gulyás Gy.: Szarmata temetkezések Abony és Cegléd környékén. *StComit* 31 (2011), 125–253.

GULYÁS 2012 = Gulyás Gy.: Szarmata temetőrészletek Makó környékéről (Csongrád megye). In: *Évkönyv és jelentés a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat 2009. évi feltárásairól.* Szerk.: Belényesy K. – Kvassay J. Budapest 2012. 253–296.

GULYÁS 2014 = Gulyás Gy.: Késő szarmata temetőrészletek Óföldeák–Ürmös II. lelőhelyen (M43-as autópálya 10. lelőhely). *NyJAMÉ* 56 (2014), 15–107.

GYURKA–SZEBENYI 2017 = Gyurka O. – Szebenyi T.: Ókori leletek a Debreceni Egyetem Klasszika-filológiai és Ókortörténeti Tanszékének régészeti gyűjteményéből. In: *Történeti Tanulmányok XXIV.* [Acta Universitas Debreciensis Series Historica LXVIII.] Szerk.: Bacsa B. A. Debrecen 2017. 114–135.

HALAMA–ZEMAN 2009 = Halama, J. – Zeman, T.: Nálezy žernovů z kontextů doby římské v Čechách a na Moravě. In: *Archeologia Barbarzyńców 2008: powiązania i kontakty w świece barbarzyńskim. Materiały z IV Protohistory cznej Konferincji Sanok, 13–17 października 2008*. Eds.: Karwowski, M. – Droberjar, E. Rzeszów 2009.

HANTOS 2005 = Hantos Z.: A rheinzaberni reliefdíszes terra sigillaták pannoniai forgalmáról. *ArchÉrt* 130 (2005), 105–135.

HARASZTI 2017 = Haraszti L.: Szarmata edényégető kemence a Makó-Járandószél lelőhelyről. In: *Út(on) a kultúrák földjén. Az M43-as autópálya Szeged-országhatár közötti szakasz régészeti feltárásai és a hozzá kapcsolódó vizsgálatok.* Szerk.: T. Gábor Sz. – Czukor P. Szegedg 2017. 129–150.

HARSÁNYI 2006 = Harsányi E.: A füstölők és a füstölés szokása a császárkorban. *AT* 50 (2006), 57–73.

HARSÁNYI 2013 = Harsányi, E.: *Die Trierer schwarz engobierte Ware und ihre Imitationen in Noricum und Pannonien.* [Austria Antique 4.] Wien 2013.

HAVAS–TÉZER 2009 = Havas Z. – Tézer Z.: Feltárások az óbudai Hajógyári-szigeten 2008-ban. *Aquincumi Füzetek* 15 (2009), 30–43.

HAVASSY 1998 = Havassy P.: Katalógus. In: *Jazigok, roxolánok, alánok. Szarmaták az Alföldön.* Szerk.: Havassy Péter. Gyula 1998. 147–174.

HAVERFIELD 1912 = Haverfield, F.: *The Romanization of Roman Britain. Second Edition.* Oxford 1912.

HÁRSHEGYI 2004 = Hárshegyi, P.: Roman amphorae from the civil town of Brigetio/Szőny-Vásártér 1992–2001. *CommArchHung* 2004 (2004), 113–121.

HÁRSHEGYI 2008 = Hárshegyi, P.: Roman Amphorae from the East along the Ripa Pannonica. *RCRF* 40 (2008), 173–178.

HÁRSHEGYI 2016 = Magyar-Hárshegyi, P.: The trade of Pannonia in the light of amphorae (1st – 4th century AD). *DissArch Ser. 3. No. 4* (2016), 427–438.

HÁRSHEGYI 2022 = Magyar-Hárshegyi P.: Messziről jött luxus. Amphorában érkezett italok és ételek a római kori Dunántúlon. In: Apicius: *De re cooquinaria. Receptek és szakácsfortélyok az ókorból.* Szerk.: Kirchhof A. – Zsidi P. Budapest 2022, 35–39.

HÁRSHEGYI–OTTOMÁNYI 2013 = Hárshegyi, P. – Ottományi, K.: Imported and local pottery in late roman Pannonia. *LAA* 10 (2013), 471–528.

HÁRSHEGYI–VÁMOS 2007 = Hárshegyi P. – Vámos P.: Új eredmények egy régi anyag kapcsán (módszertani és csapattörténeti megjegyzések az aquincumi Selmeczi utcai fazekas műhely leletanyagának vizsgálata során). In: *FiRKák I. Fiatal Római Koros Kutatók 1. Konferenciakötete.* Szerk Bíró Sz. Győr 2007. 157–172.

HEGEWISCH 2005 = Hegewisch, M.: Germanische Adaptation römischer Importgefäße. *BRGK* 86 (2005), 197–348.

HEIPL 2017 = Heipl M.: Késő szarmata teleprészlet Makó-Beke-tanya nevű lelőhelyen. In: *Út(on) a kultúrák földjén. Az M43-as autópálya Szeged-országhatár közötti szakasz régészeti feltárásai és a hozzá kapcsolódó vizsgálatok.* Szerk.: T. Gábor Sz. – Czukor P. Szeged 2017. 175–216.

HORVÁTH 2009 = Horváth F.: Nagyút-Göböly-járás II. A terra sigillata anyag időrendje a szarmata telepen. In: *'Ripam omnem quaesivit'. Ünnepi tanulmányok Prof. Visy Zsolt 65. születésnapjára tanítványaitól.* [Specimina Nova Dissertationum ex Instituto

Historiae Antiquae et Archaeologiae Universitatis Quibqueecclesiensis, Supplementum VII. – Paksi Múzeumi Füzetek Tom. 6] Szerk.: Fazekas, F. – Priskin, A. Pécs – Paks 2009. 101–126.

HORVÁTH 2021 = Horváth B.: Az arrabonai vicus piacterének periodizációja. *Arrabona* 59 (2021), 9–96.

HRNČIARIK 2012 = Hrnčiarik, E.: Roman building ceramics in the barbarian environment in Slovakia. *ZSNM* 22 (2012), 253–258.

HRNČIARIK–KUZMOVÁ 2016 = Hrnčiarik, E. – Kuzmová, K.: Evidence of trade and exchange during the Roman Period in Barbaricum (territory of Slovakia). In: *Die Barbaren Roms. Inklusion, Exklusion und Identität im Römischen Reich und die Barbaricum (1.-3. Jahrhundert n. Chr.)*. Hrsg.: Rubel, A. Konstanz 2016. 149–162.

HULLÁM 2012 = Hullám D.: Római császárkori temetkezések Pócspetri és Kántorjánosi határában. In: *Ante Viam Stratam. A Magyar Nemzeti Múzeum megelőző feltárásai Kántorjánosi és Pócspetri határában az M3 autópálya nyírségi nyomvonalán*. Szerk.: Szabó Á. – Masek Zs. Budapest 2012. 351–394.

HULLÁM 2013 = Hullám D.: Elfeledett sírok elfeledett leletei 1. Római császárkori sírleletek a Sebes-Körös alsó folyásánál. *DMÉ* 84 (2013), 41–57.

HUSZÁR 1954 = Huszár, L.: Das Münzmaterial in den Funden der Völkerwanderungszeit im Mittleren Donaubecken. *ActaArchHung* 5 (1954), 61–109.

IONIŢĂ 1982 = Ioniţă, I.: *Din istoria şi civilizaţia dacilor liberi. Dacii din spaţiul est-carpatic în secolele II–IV. e. n.* Iaşi 1982.

ISTVÁNOVITS 1986 = Istvánovits E.: *Északkelet-Magyarország területének római kori története.* Kandidátusi értekezés, ELTE Régészeti Tanszék. Budapest 1986.

ISTVÁNOVITS 1990 = Istvánovits E.: A Felső-Tisza-vidék legkorábbi szarmata leletei – 2–3. századi sírok Tiszavasváriból. *NyJAMÉ* 27–29: 1984–1986 (1990), 83–133.

ISTVÁNOVITS 1993a = Istvánovits E.: Az apagyi császárkori telep. *NyJAMÉ* 33–35: 1990–1992 (1993), 9–31.

ISTVÁNOVITS 1993b = Istvánovits, E.: Das Gräberfeld aus dem 4.–5. Jahrhundert von Tiszadob-Sziget. *ActaArchHung* 45 (1993), 91–146.

ISTVÁNOVITS 1998a = Istvánovits E.: Szarmaták a Kárpát-medencében. In: *Jazigok, roxolánok, alánok. Szarmaták az Alföldön.* [Gyulai Katalógusok 6.] Szerk.: Havassy Péter. Gyula 1998. 33–48.

ISTVÁNOVITS 1998b = Istvánovits E.: Kronológia. In: *Jazigok, roxolánok, alánok. Szarmaták az Alföldön.* [Gyulai Katalógusok 6.] Szerk.: Havassy Péter. Gyula 1998. 175–178.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1993 = Istvánovits E. – Kulcsár V.: Tükrök a császárkori és a kora népvándorlás kori barbár népeknél a Kárpát-medencében. *HOMÉ* 30–31/2 (1993), 9–58.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1995 = Istvánovits E. – Kulcsár V.: Szálfegyverek és íjak a Dunától keletre fekvő kárpát-medencei szarmata Barbaricumban. In: *A népvándorláskor fiatal kutatóinak IV. összejövetele. Visegrád, 1993. szeptember 20-22.* [A visegrádi Mátyás Király Múzeum füzetek 4.] Szerk.: Borsody I. – Gróf P. – Gróh D. – Jékely E. Visegrád 1995. 9–32.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2003 = Istvánoits, E. – Kulcsár, V.: Some traces of Sarmatian-Germanic contacts in the Great Hungarian Plain. In: *Kontakt – Kooperation – Konflikt. Germanen und Sarmaten zwischen dem 1. und dem 4. Jahrhundert nach Christus. Internationales Kollokvium des Vorgeschitlichen Seminars der Phillips Univerität Marburg, 12.-16. Februar 1998.* Hrsg.: von Carnap-Bornheim, C. Neumünster 2003. 227–238.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a = Istvánovits E. – Kulcsár V.: Az első szarmaták az Alföldön (Gondolatok a Kárpát-medencei jazig foglalásról). *NyJAMÉ* 48 (2006), 203–237.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006b = Istvánovits E. – Kulcsár V.: Szarmata nemzetségjelek a Kárpát-medencében. *Arrabona* 44/1 (2006), 175–186.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2014 = Istvánovits E. – Kulcsár V.: Gondolatok az alföldi sáncok kutatásának jelenlegi helyzetéről. In: *Avarok Pusztái. Régészeti tanulmányok Lőrinczy Gábor 60. születésnapjára*. Szerk.: Anders A. – Balogh Cs. – Türk A. Budapest 2014. 73–83.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2015 = Istvánovits E. – Kulcsár V.: A szarmaták állatai. *NyJAMÉ* 57 (2015), 99–128.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018 = Istvánovits E. – Kulcsár V.: *„…aligha állhat nekik bármely csatarend ellent.” Egy elfelejtett nép, a szarmaták.* [A Jósa András Múzeum Kiadványai 74. – Monográfiák a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszékéről 5.] Nyíregyháza – Szeged 2018.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–BORSÓDI s.a. = Istvánovits, E. – Kulcsár, V. – Borsódi, M.: *Data on the Sarmatian Agriculture of the Great Hungarian Plain*. Sajtó alatt.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011 = Istvánovits, E. – Kulcsár, V. – Mérai, D.: Roman Age Barbarian Pottery Workshops in the Great Hungarian Plain. In: *Drehscheibentöpferei im Babaricum. Technologietransfer und Professionalisierung eines Handwerks am*

Rande des Römischen Imperiums. Hrsg.: Bemmann, J. – Hegewisch, M. – Meyer, M. – Schmauder, M. Bonn 2011. 355–369.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–STOÂNOVA 2022a = Istvánovits E. – Kulcsár V. – Stoânova, A. A.: Fibulák a krími előhegyvidék és az Alföld szarmata kori lakosságának viseletében. In: *A perifériák szarmatái. Az Alföld és a Krím-előhegyvidék római kori lakosságának összehasonlító vizsgálata.* Szerk.: Istvánovits E. – Kulcsár V. (s. n.) 2022. 14–27.

ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–STOÂNOVA 2022b = Istvánovits E. – Kulcsár V. – Stoânova, A. A.: Gyöngyök a krími és az alföldi szarmata kori lakosság viseletében. In: *A perifériák szarmatái. Az Alföld és a Krím-előhegyvidék római kori lakosságának összehasonlító vizsgálata.* Szerk.: Istvánovits E. – Kulcsár V. (s. n.) 2022. 28–70.

ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005 = Istvánovits E. – Lőrinczy G. – Pintye G.: A szegvár-oromdűlői császárkori telep. *MFMÉ StudArch* 11 (2005), 51–114.

ISTVÁNOVITS–PINTYE 2011 = Istvánovits K. – Pintye G.: Az alföldi Barbaricum mécsesei. *NyJAMÉ* 53 (2011), 83–111.

JANCSÓ 2014 = Jancsó I.: *Szarmata számszeríjfibulák a Duna-Tisza közén (Pest, Bács-Kiskun és Csongrád megyékben).* Kézirat, MA szakdolgozat, SZTE BTK Régészeti Tanszék. Szeged 2014.

JELINČIČ 2009 = Jelinčič, K.: Roman glass bracelets as a means to understanding Orešac in Antiquity. *Opvscvla Archaeologica* 33 (2009), 105–124.

JUHÁSZ 1978 = Juhász I.: Szarmata temető Endrődön. *BMMK* 5 (1978), 87–114.

JUHÁSZ 1995 = Juhász, I.: Glasiertes Gefäß aus Szarvas. *Alba Regia* 25 (1995), 15–21.

JUHÁSZ 2002 = Juhász I.: Mázas római edény Szarvasról. *BMMK* 23 (2002), 93–98.

KABA 1958 = Kaba M.: Az aquincumi üvegek. *BudRég* 18 (1958), 425–448.

KACZMAREK 2014 = Kaczmarek, Z.: Roman Textiles and Barbarians: some observations on textile exchange between the Roman Empire and Barbaricum. In: *Greek and Roman Textiles and Dress: an Interdisciplinary Anthology.* [Ancient Textiles Series Vol. 19] Eds.: Harlow, M. – Nosch, M-L. Oxford–Philadelphia 2014. 323–334.

KALÁCSKA 2006 = Kalácska R.: Cegléd 4/6. lelőhely (Hartyányi-dűlő). In: *Régészeti kutatások másfél millió négyzetméteren. Autópálya és gyorsforgalmi utak építését megelőző régészeti feltárások Pest megyében 2001–2006.* [Pest Megyei Múzeumi Füzetek Új Sorozat 7.] Szerk.: Tari Edit. Budapest 2006. 84–85.

KAPCSOS 2017 = Kapcsos, N.: Sarmatian graves from Pecica Site 18. Remarks upon the phenomenon of „isolated" graves from the Cris–Tisa–Mures region. *Ziridava* 31 (2017), 165–180.

KAPCSOS 2018 = Kapcsos, N.: The Grave (?) in Şeitin from Another Perspective. A Necropolis and Many Questions. *Ziridava* 32 (2018), 139–156.

KAPCSOS 2019 = Kapcsos N.: Római és kora népvándorlás kori fibulák Simánd határából. Adatok a Maros alsó szakasza római kori és kora népvándorlás kori fibuláinak repertóriumához. *Dolgozatok, Új sorozat* 10–11: 2015–2016 (2019), 53–72.

KAPCSOS–MĂRGINEAN 2020 = Kapcsos N. – Mărginean, F.: Egy 4. század végi – 5. század eleji teleprészlet Konop határában. Kontaktzóna vagy kutatási stádium? In: *Új nemzedék. A szegedi Régészeti Tanszék tehetséggondozásának elmúlt évtizedei. Ünnepi kötet B. Tóth Ágnes, Kulcsár Valéria, Vörös Gabriella és Wolf Mária tiszteletére.* [Monográfiák a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszékéről 7.] Szerk.: Bíró Gy. – Pintér-Nagy K. – Szebenyi T. Szeged 2020. 187–212.

KELEMEN 1980 = Kelemen M.: Római kori fazekaskemencék Balatonfűzfőn. *WMMK* 15 (1980), 49–72.

KELEMEN 1990 = Kelemen, M.: Roman Amphorae in Pannonia III. *ActaArchHung* 42 (1990), 147–193.

KELEMEN–MERCZI 2019 = H. Kelemen M. – Merczi M.: Római kori leletek az esztergomi Várhegyről. In: *Az esztergomi Várhegy a római korban.* Szerk.: Merczi M. Esztergom 2019. 112–329.

KERÉNYI 1956 = Kerényi A.: Magyarországi szarmata pénzek. *NK* 54–55: 1955–1956 (1956), 14–20.

KISS 1999 = Kiss A.: Glasfunde aus Gräbern des frühmittelalterlichen Karpatenbeckens. *Antaeus* 24: 1997–1998 (1999), 217–241.

KOCSIS et al. 2004 = Kocsis L. – Kővári K. – Kulcsár V. – Patay R. – Péterváry T. – Szabó Á. – Tari E. – Tettamanti S. – Vagner Zs.: Üllő, 5. számú lelőhely. *RKM* 2002 (2004), 286–287.

KOLNÍK 1958 = Kolník, T.: Die pannonische Keramik mit Stempelverzierung und ihre Einflüsse in der Slowakei. In: *Epitymbion Roman Haken.* Eds.: Haken, R. Praha 1958, 61–70.

KOLNÍK 1995 = Kolník, T.: Zur Verbreitung und Beliebtheit der Reibschnalen und deren Nachamungen bei den Germanen (Quaden). *Alba Regia* 25 (1995), 249–253.

KOMLÓSI 2021 = Komlósi J.: Textilmaradványok Magyarország területén a római korban. *ActaIuvArch* 5 (2021), 55–87.

KOROM 2005 = Korom A.: Adatok a barbotindíszes meredek falú tálak kérdéséhez a káposztásmegyeri császárkori telep kapcsán. *BudRég* 39 (2005), 71–88.

KOROM 2015 = Korom A.: A Pesti-síkság barbaricumi lelőhelyeinek pecsételt kerámiatípusai. In: *Hadak útján XXIV. A népvándorláskor fiatal kutatóinak XXIV. konferenciája. Esztergom, 2014. november 4–6. 1. kötet.* [A PPKE BTK Régészeti Tanszékének kiadványai 3.1 – MTA BTK MŐT Kiadványok 3.1] Szerk.: Türk A. – Balogh Cs. – Major B. Budapest – Esztergom 2015. 165–203.

KOROM–SZILAS–TEREI 2010 = Korom A. – Szilas G. – Terei Gy.: Kr. u. 3–5. századi temető és település valamint Árpád-kori falu az M0 körgyűrű nyomvonalán (BP 002–003-as lelőhelyek). *Aquincumi Füzetek* 16 (2010), 129–151.

KOVALICZKY 2017 = Kovaliczky G.: Sopianae első periódusa. *JPMÉ* 54 (2017), 231–254.

KOVÁCS 1992 = Kovács, P. (Hrsg.): Katalog. In: *Glasierte Keramik in Pannonien.* Hrsg.: Kovács, P. Székesfehérvár 1992. 75–88.

KOVÁCS 1999 = Kovács, P.: The Principia of Matrica. *CommArchHung* 1999 (1999), 49–74.

KOVÁCS 2000 = Kovács, P.: *Matrica – Excavations in the Roman Fort at Százhalombatta (1993–1997).* [Studia Classica 3.] Budapest 2000.

KOVÁCS 2005a = Kovács, P.: *Tituli romani in Hungaria reperti. Supplementum.* Budapest–Bonn 2005.

KOVÁCS 2005b = Kovács, P.: A new imperial epithet of the Cohors VII Berucorum. *ActaArchHung* 56 (2005), 245–249.

KOVÁCS 2018 = Kovács Zs. E.: Bugac-Bimbó lelőhely állatcsontanyagának archaezoológiai értékelése (Appendix). In: SÓSKUTI 2018. 170–172.

KOVÁCS 2020a = Kovács, P.: Constantius heros – Notes on the history of Pannonia in the 5th century. *ActaArchHung* 71/1 (2020), 71–88.

KOVÁCS 2020b = Kovács, P.: Emperor Avitus in Pannonia? *ActaArchHung* 71/2 (2020), 661–668.

KOVÁCS 2022 = Kovács P.: *Fontes Sarmatorum in Hungaria habitatum – A magyarországi szarmatákra vonatkozó antik forrásaink.* [A Magyarságkutató Intézet Kiadványai 51.] Budapest 2022.

KOVÁCS–FEHÉR 2001 = Kovács P. – Fehér B.: Feliratos tégla- és edénytöredékek a balácai római kori villából I. Vicus Augusti Pannoniában? *BalKöz* 6 (2001), 159–181.

KOVÁCS–FEHÉR 2004 = Kovács P. – Fehér B. (szerk.): *Korai földrajzi szerzők. A római hódítás kora (Kr. u. 54-ig).* [Fontes Pannoniae Antique I.] Budapest 2004.

KÖLCZE 2019 = Kölcze B.: *Adatok a Pannoniai késő római mázas kerámiához. Az intercisai temetők késő római mázas anyaga.* Szakdolgozat, PPKE BTK. Piliscsaba 2019.

KÖLCZE 2022a = Kölcze B.: Öntsd egy mozsárba! Avagy ókori fűszerek, fűszeres szószok készítési módja. In: Apicius: *De re cooquinaria. Receptek és szakácsfortélyok az ókorból.* Szerk.: Kirchhof A. – Zsidi P. Budapest 2022, 77–80.

KÖLCZE 2022b = Kölcze, B.: Late Roman glazed pottery from Pannonia. In: *Aquincum Aeternum. Studia in honorem Paula Zsidi.* [Aquincum Nostrum II.9.] Eds.: Budai Balogh, T. – Orsolya, L. – Vámos, P. Budapest 2022. 383–400.

KÖLCZE 2023 = Kölcze, B.: Late Roman glazed pottery from Aquincum – preliminary typological classification. *CommArchHung* 2022 (2023), 129–158.

KŐHEGYI 1968 = Kőhegyi, M.: Römische Münzen aus sarmatischen Gräbern und von sarmatischen Siedlungen. *MFMÉ* 1966–1967: 2 (1968), 109–114.

KŐHEGYI 1971 = Kőhegyi M.: Hunkori edények Jánosszállásról. *MFMÉ* 1971/1 (1971), 275–280.

KŐHEGYI 1972a = Kőhegyi M.: Római pénzforgalom és kereskedelem az Intercisa–Csongrád közötti útvonalon. *Cumania* 1 (1972), 103–110.

KŐHEGYI 1972b = Kőhegyi M.: Római pénzek szarmata sírokban. *MNT* 1 (1972), 173–188.

KŐHEGYI 1974 = Kőhegyi M.: Római pénzforgalom és kereskedelem a Lugio–Szeged közötti útvonalon. *JPMÉ* 14–15: 1969–1970 (1974), 113–118.

KŐHEGYI 1979 = Kőhegyi M.: Borostyángyöngyök szarmata sírokban. *Savaria* 7–8: 1973–1974 (1979), 121–132.

KŐHEGYI 1984 = Kőhegyi M.: Kora szarmata aranyleletes női sírok az Alföldön. *DMÉ* 1982 (1984), 267–351.

KŐHEGYI 1994 = Kőhegyi M.: Sírrablás a magyarországi szarmatáknál. In: *A kőkortól a középkorig. Tanulmányok Trogmayer Ottó 60. születésnapjára.* Szerk.. Lőrinczy G. Szeged 1994. 277–283.

KŐHEGYI 2003 = Kőhegyi Mihály: Dunafalva, római ellenerőd. *RKM* 2000 (2003), 128

KŐHEGYI–VÖRÖS 1992 = Kőhegyi M. – Vörös G.: 3–4. századi temető és 4–5. századi település Szeged-Algyőn. *MFMÉ* 1989/90-1 (1992), 63–116.

KŐHEGYI–VÖRÖS 1999 = Kőhegyi M. – Vörös G.: A vaskúti halmok és földvár (kutatástörténet és anyagközlés). *MFMÉ StudArch* 5 (1999), 217–259.

KŐHEGYI–VÖRÖS 2011 = Kőhegyi M. – Vörös G.: *Madaras–Halmok. Kr. u. 2–5. századi szarmata temető.* [Monográfiák a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszékéről 1.] Szeged 2011.

KŐVÁRI–PATAY 2005 = Kővári, K. – Patay, P.: A Settlement of the Makó Culture at Üllő. New Evidence for Early Bronze Age Metalworking. *CommArchHung* 2005 (2005), 83–142.

KŐVÁRI–TETTAMANTI 2003 = Kővári K. – Tettamanti S.: Dunakeszi, 322. sz. út nyomvonala. *RKM* 2001 (2003), 158–159.

KŐVÁRI et al. 2006 = Kővári K. – Kulcsár V. – Mérai D. – Nagy A. – Pesty K. – Voicsek V.: Ecser 7. lelőhely. In: *Régészeti kutatások másfél millió négyzetméteren. Autópálya és gyorsforgalmi utak építését megelőző régészeti feltárások Pest megyében 2001–2006.* [Pest Megyei Múzeumi Füzetek Új Sorozat 7.] Szerk.: Tari Edit. Budapest 2006. 21–25.

KRAJCARZ et al. 2022 = Krajzarz, M. – Krajcarz, T. M. – Baca, M. – Golubiński, M. – Bielichová, Z. – Bulatović, J. – Csippán, P. – Dimitrijević, V. – Kysely, R. – Makowiecki, D. – Marciszak, A. – Marković, N. – Mladenović, M. – Van Neer, V. – Obada, T. – Živaljević, I. – Bulatović, A. – Ivanišević, V. – Pop-Lazić, S. – Mihailović, D. – Ostasz, A. – Penezić, K. – Tasić, N. – Špehar, P. – Wilczyńsky, J. – Popović, D.: The history of the domestic cat in Central Europe. *Antiquity 2022 Vol.* 96 (390) (2022), 1628–1633.

KREKOVIČ 1981 = Krekovič, E.: Rímska importovaná keramika na Slovensku. *SlA* 29/2 (1981), 341–376.

KREKOVIČ 1992 = Krekovič, E.: Zur Datierung der Fürstengäber der römischen Kaiserzeit in der Slowakei. In: *Probleme der relativen und absoluten Chronologie ab Latènzeit bis zum Frühmittelalter. Materialen des III. Internationalen Symposiums: Grundprobleme der frühgesschichtlichen Entwicklung im nördlichen Mitteldonaugebiet. Kraków–Karniowice 3.7. Dezember 1990.* Hrsg.: Godłowski, K. – Madyda-Legutko, R. Kraków 1992. 55–68.

KREKOVIČ 2011 = Krekovič, E.: Romans and Barbarians. Some Remarks on Cultural Contact, Influence and Material Culture. In: *The Roman Empire and Beyond: Archaeological and Historical Research on the Romans and the Native Cultures in Central Europe.* [BAR International Series 2236] Eds.: C. De Sena, E. – Dobrzanska, H. Oxford 2011. 81–83.

KREITER–WALTER–VIKTORIK 2022 = Kreiter, A. – Walter, D. – Viktorik, O.: The Late Sarmatian micaceous-pebbly ceramic conundrum revisited: petrographic analysis os ceramics from Sándorfalva–Eperjes and Nagymágocs–Paptanya settlements. *Archeometriai Műhely* 19/2 (2022), 125–135.

KRUPICA 1973 = Krupica, O.: *Pravek severného providia rieky Nitry*. Bratislava 1973.

KUJÁNI 2015 = Kujáni Y.: Női és gyermekviseleti elemek egy 4–5. századi dél-alföldi temetőben. Az amulettek jelentősége a paleopatológia tükrében. *ActaIuvArch* 2 (2015), 33–62.

KUJÁNI 2016 = Kujáni Y.: Viseleti elemek és mellékletadási szokások egy 4–5. századi dél-alföldi temetőben. Az apátfalvi temető elemzése III. *MFMÉ Új Folyam* 3 (2016), 25–85.

KULCSÁR 1986 = Kulcsár V.: Szarmata sírok Kiskunfélegyháza, Külsőgalamboson. *Cumania* 9 (1986), 9–23.

KULCSÁR 1997a = Kulcsár, V.: New data on the Germanic-Sarmatian border contacts in Northern Hungary. In: *Römer und Barbaren an der Grenzen des römisches Dakiens*. [AMP XXI.] Hrsg.: Gudea, N. Zalau 1997. 705–716.

KULCSÁR 1997b = Kulcsár V.: Császárkori telepásatások a 2. számú főút nyomvonalában. In: *Kutatások Pest megyében: tudományos konferencia I.* [Pest megyei múzeumi füzetek, Új sorozat 4.] Szerk.: Kores, Zs. Szentendre 1997. 374–377.

KULCSÁR 1998a = Kulcsár V.: *A kárpát-medencei szarmaták temetkezési szokásai.* [Múzeumi Füzetek 49.] Aszód 1998.

KULCSÁR 1998b = Kulcsár V.: Újabb szempontok a hévízgyörki szarmata sírok etnikai meghatározásához. In: *Egy múzeum szolgálatában. Tanulmányok Asztalos István tiszteletére.* [Múzeumi Füzetek 48.] Szerk.: Asztalos T. Aszód 1998. 75–84.

KULCSÁR 2003 = Kulcsár V.: Szarmata sírok Monor, Bereken (Pest megye). *RKM* 2001 (2003), 79–85.

KULCSÁR 2004 = Kulcsár V.: Üllő, 9. számú lelőhely. *RKM* 2003 (2004), 307.

KULCSÁR 2018 = Kulcsár V.: Hun kori nyúzott lovas temetkezés Üllőről. In: *„Vadrózsából tündérsípot csináltam” Tanulmányok Istvánovits Eszter 60. születésnapjára.* [A Jósa András Múzeum Kiadványai 73.] Szerk.: L. Nagy. M. – L. Szőlősi K. Nyíregyháza 2018. 381–393.

KULCSÁR–HORVÁTH 2002 = Kulcsár, V. – Horváth, F.: Die Terra Sigillata Funde der kaiserzeitlichen Siedlung Vác–Csörögi-rét. In: *Zwischen Rom und dem Barbaricum. Festschrift für Titus Kolník zum 70. Geburtstag.* [Archaeologica Slovaca

Monographie – Communicationes Instituti Archaeologici Nitriensis Academiae Scientiarum SlovacaeTomus V.] Hrsg.: Kuzmová, K. – Pieta, K. – Rajtár, J. Nitra 2002. 313–324.

KULCSÁR–KOROM 2017 = Kulcsár V. – Korom A.: Dunakeszi a római császárok idején. In: *Dunakeszi története I. A kezdetektől 1910-ig.* Szerk.: Kerekes D. Dunakeszi 2017. 87–99.

KULCSÁR–MÉRAI 2007 = Kulcsár V. – Mérai D.: Üllő, 5. számú lelőhely. *RKM* 2006 (2007), 307.

KULCSÁR–MÉRAI 2011 = Kulcsár, V. – Mérai, D.: Roman or Barbarian? Provincial Models in a Sarmatian Pottery Center on the Danube Frontier. In: *The Roman Empire and Beyond: Archaeological and Historical Research on the Romans and the Native Cultures in Central Europe.* [BAR International Series 2236] Eds.: C. De Sena, E. – Dobrzanska, H. Oxford 2011. 61–80.

KULCSÁR–NAGY 2005 = Kulcsár V. – Nagy A.: Üllő, 5. számú lelőhely. *RKM* 2004 (2005), 298.

KULCSÁR–VÖRÖS 1989 = Kulcsár V. – Vörös I.: Szarmata telep Lajosmizse határában. Leletmentés az M5 útnál (Adalékok a római kori utakhoz). *Cumania* 11 (1989), 67–93.

KULCSÁR et al. 2004 = Kulcsár V. – Nagy A. – Patay R. – Rácz T.: Üllő, 5. számú lelőhely. *RKM* 2003 (2004), 306–307.

KUZMOVÁ 2010 = Kuzmová, K.: Terra sigillata in Barbaricum North of the Pannonian Frontier: Evidence of Long-Distance and Local Trade. In: *Proceedings of the International Symposium „Trade and Production Through the Ages". Konya, 25–28. november 2008*. Eds.: Doksanalti, E. – Aslan, E. Konya 2010. 143–154.

KUZMOVÁ 2012 = Kuzmová, K.: Terra sigillata z germánskych sídlik v mikroregióne mesta Nitra. In: *Archeológia na prahu histórie. K životnému jubileu Karola Pietu*. Eds.: Březinová, G. – Varsik, V. Nitra 2012. 331–338.

KUZMOVÁ 2014 = Kuzmová, K.: Roman pottery in Barbaricum: the case of terra sigillata in north-eastern part of the Carpathian-Basin (Eastren Slovakia). *Anodos* 11/2011 (2014), 171–184.

KUZMOVÁ–RAJTÁR 2003 = Kuzmová, K. – Rajtár, J.: Iža Leányvár Fort. In: *The Roman Army in Pannonia. An Archaeological Guide of the Ripa Pannonica.* Ed.: Visy, Zs. Budapest 2003. 194–196.

LAKATOS 1965 = Lakatos P.: Római leletek a szegedi vár területéről. *AT* 12 (1965), 91–102.

LAKATOS–VÖRÖS 1983 = Lakatos P. – Vörös G.: A szarmaták kora (kb. i. sz. 10/20–410). In: *Szeged története 1. A kezdetektől 1686-ig.* Szerk.: Kritsó Gy. Szeged 1983. 118–145.

LASSÁNYI 2012 = Lassányi G.: Római katonai diploma töredéke Sándorfalváról. In: *FiRKák II. Fiatal Római Koros Kutatók II. Konferenciakötete.* Szerk.: Bíró Sz. – Vámos P. Győr 2012. 199–204.

LÁNG 2018 = Láng, O.: Is that really the end, or what happened in the Civil Town of Aquincum in the fourth century AD? *ActaArchHung* 69/1 (2018), 143–168.

LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014 = Láng, O. – Nagy, A. – Vámos, P.: The Aquincum macellum. Researches in the area of the macellum in the Aquincum Civil Town (1882–1965). Applying new methods for old excavation materials. [Aquincum Nostrum I.3.] Budapest 2014.

LÁNYI 1972 = Lányi, V.: Die spätantiken Gräberfelder von Pannonien. *ActaArchHung* 24 (1972), 54–213.

LICHTENSTEIN 2011 = Lichtenstein L.: 2–3. századi településnyom Nagyszénás határában. *Mozaikok Orosháza és vidéke múltjából* 4 (2011), 3–9.

LÖFFLER–BORSÓDI 2019 = Löffler Zs. – Borsódi M.: Szarmata temetőrészlet Makó–Vöröskereszt II. lelőhelyen. *MFMÉ Új Sorozat* 6 (2019), 69–80.

LŐRINCZ 1999 = Lőrincz B.: A későrómai hídfőállások bélyeges téglái Valeriában. In: *Pannoniai kutatások. A Soproni Sándor emlékkonferencia előadásai (Bölcske, 1998. október 7.).* Szerk.: Gaál A. Szekszárd 1999. 53–68.

MANIATIS–ALOUPI–STALIOS 1993 = Maniatis, Y. – Aloupi, E. – Stalios, A. D.: New evidence for the nature of the Attic black gloss. *Archeometry* 35/1 (1993), 23–34.

MARE 2000 = Mare, M.: Principalele rezultate ale cercetărilor archeologice efectuate la Timişoara–Freidorf între anii 1994–1998. *AnB* 7–8 (2000), 491–513.

MARE 2004 = Mare, M.: Descoperiri daco-romane. In: *Săpăturile arheologice preventive de la Dumbrăviţa.* Ed.: Draşovean, F. Timişoara 2004. 32–38, 147–156.

MARE et al. 2011 = Mare, M. – Tănase, D. – Draşovean, F. – El Susi, G. – Sándor Gál, Sz.: *Timişoara–Freidorf. Cercetările arheologice preventive din anul 2006.* Cluj-Napoca 2011.

MARÓTI 1985 = Maróti É.: Római kori pecsételt díszű edénytöredékek Pest megyéből. *StComit* 17 (1985), 97–137.

MARÓTI 1987 = Maróti É.: Római kori pecsételt kerámia Nyugat-Pannoniában. *Zalai Múzeum* 1 (1987), 81–103.

MARÓTI 1991 = Maróti É.: A római kori pecsételt kerámia és a Resatus-kérdés. *StComit* 21 (1991), 365–427.

MARÓTI 2004a = Maróti É.: Megjegyzések a balácai „névbélyeges" edényekhez. *BalKöz* 8 (2004), 164–175.

MARÓTI 2004b = Maróti É.: Újabb római kori pecsételt edénytöredékek Pest megyéből. *StComit* 28 (2004), 199–245.

MARÓTI–TOPÁL 1980 = Maróti É. – Topál J.: Szentendre római kori temetője. *StComit* 9 (1980), 95–177.

MARÓTI–VADAY 1980 = Maróti É. – Vaday A.: Kora császárkori figurális díszítésű, festett kerámia Pannoniában és a szarmata Barbaricumban. *StComit* 9 (1980), 79–93.

MASEK 2012a = Masek Zs.: Kora népvándorlás kori települések kutatása Rákóczifalva–Bagi-földek 5.–8.–8A. lelőhelyek területén. In: *Hadak Útján XX. Népvándorláskor Fiatal Kutatóinak XX. Összejövetelének konferenciakötete. Budapest–Szigethalom, 2010. október 28–30.* Szerk.: Petkes Zs. Budapest 2012. 43–59.

MASEK 2012b = Masek Zs.: Római császárkori települések Kántorjánosi és Pócspetri határában. In: *Ante Viam Stratam. A Magyar Nemzeti Múzeum megelőző feltárásai Kántorjánosi és Pócspetri határában az M3 autópálya nyírségi nyomvonalán*. Szerk.: Szabó Á. – Masek Zs. Budapest 2012. 197–342.

MASEK 2013 = Masek Zs.: Cikádafibulás szarmata sír Rákóczifalváról. *CommArchHung* 2010–2013 (2013), 101–122.

MASEK 2014 = Masek Zs.: A késő római és kora népvándorlás kori gyorskorongolt házikerámia technológiai változásai az Alföld központi területein. In: *Avarok pusztái. Régészeti tanulmányok Lőrinczy Gábor 60. születésnapjára.* [Opitz Archaeologica 6. – MTA BTK MŐT Kiadványok 2.] Szerk.: Anders A. – Balogh Cs. – Türk A. Budapest 2014. 193–201.

MASEK 2016 = Masek Zs.: Dák divat Pannonia határán? Az alföldi jazigok romanizációjának kezdeteihez. In: *Népek és kultúrák a Kárpát-medencében. Tanulmányok Mesterházy Károly tiszteletére.* Szerk.: Kovács L. – Révész L. – Bollók Á. – Gergely K. – Kolozsi B. – Pető Zs. – Szenthe G. Budapest 2016. 147–178.

MASEK 2017 = Masek, Zs.: A fresh look at Hunnic cauldrons in the light of a new find from Hungary. *ActaArchHung* 68/1 (2017), 75–136.

MASEK 2018 = Masek Zs.: *A Közép-Tisza-vidék településtörténete a Kr. u. 4–6. században Rákóczifalva-Bagi-földek 5–8–8A. lelőhely értékelése alapján.* Doktori disszertáció,

ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola, Régészet Doktori Program. Budapest 2018.

MASEK 2020 = Masek, Zs.: A Sarmatian-period ceramic tripod from Rákóczifalva. *CommArchHung* 2018 (2020), 125–141.

MASEK 2022 = Masek Zs.: Gepida kori bepecsételt kerámia Rákóczifalváról és a gepida szimpóziumok. In: *Sötét idők hétköznapjai. A 2020-ban Debrecenben megrendezett konferencia kiadványa.* [Tempora Obscura 5.] Szerk.: Hága T. K. – Kolozsi B. – Nagy E. Gy. Debrecen 2022. 37–76.

MASEK–LASZLOVSZKY 2021 = Masek Zs. – Laszlovszky J:: A Szolnok környéki átkelőhely a római kortól a középkorig és a tiszavarsányi rév. In: *Évezredek a Közép-Tisza mentén: kapcsolatok és hálózatok. A 2019. október 17–18. között elhangzott „Évezredek a Közép-Tisza mentén: kapcsolatok és hálózatok" című konferencia előadásaiból.* [Szolnoki Régészeti Tanulmányok 2.] Szerk.: F. Kovács P. – Kelemen A. – Tárnoki J. Szolnok 2021. 179–204.

MÁRTON 1908 = Márton L.: A vármegye őskora. Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye régészeti emlékei az őskortól a honfoglalásig. In: *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye I.* [Magyarország vármegyéi és városai. Magyarország Monográfiája] Szerk.: Borovszky Samu. Budapest 1908. 166–199.

MESTERHÁZY 1986 = Mesterházy, K.: Frühsarmatenzeitlicher Grabfund aus Veresegyház. *FolArch* 37 (1986), 137–161.

MESTERHÁZY 2018 = Mesterházy G.: Legkisebb költségű úthálózatok modellezése síkvidéki környezetben a neolitikumtól a középkorig. *CommArchHung* 2017 (2018), 173–192.

MERCZI 2000 = Merczi M.: Római kori gyűrűfibulák Komárom-Esztergom megyéből. *KMMK* 7 (2000), 253–287.

MIKLÓSITY 2008 = Miklósity Szőke M.: Késő római mázas kerámia Brigetio legiostáborából. *KMMK* 12: 2006–2008 (2008), 159–196.

MLADONICZKI 2007 = Mladoniczki R.: Bélyeges mortariumok Pannoniában. In: *FiRKáK I. Fiatal Római Koros Kutatók 1.* Konferenciakötetete. Szerk.: Bíró Sz. Győr 2007. 197–212.

MOLNÁR 2015 = Molnár K.: Mit ettek a szarmaták? Adatok a szarmaták étkezési szokásaihoz archeobotanikai és archeozoológiai vizsgálatok alapján. *Szakkolégiumi Füzetek: a Móra Ferenc Szakkolégium évkönyve* 2 (2015), 118–131.

MÓCSY 1958 = Mócsy, A.: Die spätrömische Schiffslände in Contra Florentiam. *FolArch* 10 (1958), 89–104.

MÓCSY 1975 = Mócsy A.: *Pannonia a késői császárkorban.* [Apollo Könyvtár 4.] Budapest 1975.

MÓCSY 1977 = Mócsy, A.: Die Einwanderung der Iazygen. *ActaAntHung* 25 (1977), 439–446.

MÓCSY 1990a = Bal parti erődítmények. In: *Pannonia régészeti kézikönyve.* Szerk.: Mócsy A. – Fitz J. Budapest 1990. 106–107.

MÓCSY 1990b = Mócsy A.: Kereskedők és kereskedelmi tevékenység. In: *Pannonia régészeti kézikönyve.* Szerk.: Mócsy A. – Fitz J. Budapest 1990. 209–210.

MÓCSY 1990c = Mócsy A.: Római erődítmények a barbaricumban. In: *Pannonia régészeti kézikönyve.* Szerk.: Mócsy A. – Fitz J. Budapest 1990. 107–108.

MÓCSY–SZABÓ 1990 = Mócsy A. – Szabó M.: Úthálózat. In: *Pannonia régészeti kézikönyve.* Szerk.: Mócsy A. – Fitz J. Budapest 1990. 118–124.

MRÁV 2003a = Mráv, Zs.: Göd Fortress. In: *The Roman Army in Pannonia. An Archaeological Guide of the Ripa Pannonica.* Ed.: Visy, Zs. Budapest 2003. 198–201.

MRÁV 2003b = Mráv, Zs.: Hatvan-Gombospuszta Fortlet. In: *The Roman Army in Pannonia. An Archaeological Guide of the Ripa Pannonica.* Ed.: Visy, Zs. Budapest 2003. 207–209.

MRÁV 2004a = Mráv Zsolt: Dunakeszi, Duna sor 28. *RKM* 2003 (2004), 203–204.

MRÁV 2004b = Mráv Zsolt: Göd, Bócsaújtelep. *RKM* 2003 (2004), 218.

MRÁV 2005 = Mráv Zsolt: Göd-Bócsaújtelep, késő római erőd. *RKM* 2004 (2005), 219.

MRT 9 = Dinnyés I. – Kővári K. – Kvassay J. – Mikós Zs. – Tettamanti S. – Torma I.: *A szobi és a váci járás. Pest megye régészeti topográfiája (XIII/2. kötet).* [Magyarország Régészeti Topográfiája 9.] Budapest 1993.

MRT 10 = Jankovich B. D. – Medgyesi P. – Nikolin E. – Szatmári I. – Torma I.: *Békés és Békéscsaba környéke. Békés megye régészeti topográfiája (IV/3. kötet).* [Magyarország Régészeti Topográfiája 10.] Budapest 1998.

MRT 11 = Dinnyés I. – Kővári K. – Kvassay J. – Miklós Zs. – Tettamanti S. – Torma I.: *Pest megye régészeti topográfiája. Az aszódi és a gödöllői járás (MRT XIII/3. kötet).* [Magyarország Régészeti Topográfiája 11.] Budapest 2012.

MRT 12 = Benkő E. – Berta A. – Bondár M.: *Hódmezővásárhely északi határa.* [Magyarország Régészeti Topográfiája 12.] Budapest 2022.

MÜLLER 2010 = Müller R.: *Die Gräberfelder vor der Südmauer der Befestigung von Keszthely-Fenékpuszta.* [Castellum Pannonicum Pelsonense Vol. 1.] Budapest–Leipzig–Keszthely 2010.

MÜLLER et al. 2021 = Müller, M. – Gabler, D. – Berger-Pavić, I. – Eleftheriadou, E. – Eisenmenger, U. – Sakl-Oberthaler, S. – Wedening, R. – Sauer, R.: *Ein Wohn-, Handwerks-, und Verkaufsbereich in der römischen Zivilsiedlung von Vindobona. Die Keramik der Ausgrabungen in Wien 3, Rennweg 44.* [Monografien der Stadtarchäologie Wien, Band 12.] Wien 2021.

NAGY 1937 = Nagy L.: A csúcshegyi római villa Óbudán. *BudRég* 12 (1937), 25–60.

NAGY 1942 = Nagy L.: Az eraviszkusz-kultúra emlékei Budapest környékén. In: *Budapest története I. Budapest az ókorban. Első rész.* Szerk.: Szendy Károly. Budapest 1942. 236–265.

NAGY 2003 = Nagy D. S.: Nagyszénás–Vaskapu lelőhely szarmata sírjai. *Barbarikumi Szemle* 1 (2003), 53–63.

NAGY 2005 = Nagy D. S.: Az Orosházi-tanyák, MÁV-homokbánya szarmata temetője. *SzKMÉ* 7 (2005), 11–48.

NAGY 2006 = Nagy A.: Üllő, 5. számú lelőhely. *RKM* 2005 (2006), 327.

NAGY 2014 = Nagy A.: New amphora finds from Savaria (Pannonia). *RCRF* 43 (2014), 129–131.

NAGY 2016 = Nagy A.: Vessels with planta pedis stamp in the area of Aquincum. *CommArchHung* 2015–2016 (2016), 209–234.

NAGY 2017 = Nagy, A.: *Resatus and the Stamped Pottery.* [Aquincum Studies 1.] Budapest 2017.

NAGY 2018a = Nagy M.: *A Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út császárkori barbár temető (Kr. u. 2–4. század). I. kötet: A sírok és a leletek leírása.* Budapest 2018.

NAGY 2018b = Nagy M.: *A Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út császárkori barbár temető (Kr. u. 2–4. század). II. kötet: Elemzés.* Budapest 2018.

NAGY–GÁBOR 2017 = Nagy B. – Gábor O.: Lugio északi vicusának éremanyaga az 1999–2000. évi feltárás alapján. *JPMÉ* 54 (2017), 255–265.

NÁDORFI 1992 = Nádorfi, G.: Glasierte Keramik in den spätrömischen Gräberfeldern Pannoniens. In: *Glasierte Keramik in Pannonien.* Hrsg.: Kovács, P. Székesfehérvár 1992. 45–51.

NEPPER 1983 = Nepper I.: Császárkori szarmata telep Biharkeresztes Ártánd–Kisfarkasdombon. *DMÉ* 1981 (1983), 67–118.

NEPPER 1984 = Nepper I.: Császárkori szarmata telep Biharkesztes Ártánd–Nagyfarkasdombon. *DMÉ* 1982 (1984), 101–249.

NÉMETH 2003 = Németh, M.: Contra Aquincum Fortress. In: *The Roman Army in Pannonia. An Archaeological Guide of the Ripa Pannonica.* Ed.: Visy, Zs. Budapest 2003. 201–203.

NÉMETH 2016 = D. Németh E.: Egy szarmata sírból előkerült római üvegpohár restaurálása. *NyJAMÉ* 58 (2016), 423–428.

NÉMETH–KIRCHHOF–TÓTH 2004 = Németh M. – Kirchhof A. – Tóth J. A.: Budapest, III. Hajógyár-sziget. *RKM* 2003 (2004), 182–183.

NICOLAS 2012 = Nicolas, N.: Bijoux celtes et romains: Les bracelets en verre. In: *La parure de Cro-Magnon à Clovis. „Il n'y a pas d'Âge(s) pour se faire beau"*. Eds.: Cattelain, P. – Bozet, N. – Di Stazio, V. G. Treignes 2012. 71–83.

OLGYAY 2010 = Olgyay J.: *Római mázas kerámia Üllő 5. és Üllő 9. lelőhelyen.* Szakdolgozat, SZTE BTK Régészeti Tanszék. Szeged 2010.

OLGYAY 2017 = Olgyay J.: Római ólommázas kerámia a Barbaricumban. Adalékok a Maros völgyének kereskedelmi kapcsolataihoz. In: *Út(on) a kultúrák földjén. Az M43-as autópálya Szeged-országhatár közötti szakasz régészeti feltárásai és a hozzá kapcsolódó vizsgálatok.* Szerk.: T. Gábor Sz. – Czukor P. Szeged 2017. 345–368.

OLGYAY–SZEBENYI 2018 = Olgyay J. – Szebenyi T.: Római ólommázas kerámia Üllő 5–9. és Ecser 7. lelőhelyeken. *MFMÉ Új folyam* 5 (2018), 23–43.

OPAIŢ 1980 = Opaiţ, A.: Consideraţii preliminare asupra amforelor romane şi romano-bizantine din Dobrogea. *Peuce* 8 (1980), 291–327.

OPAIŢ 2010 = Opaiţ, A.: Aspects of the provisioning of the Pontic settlements with olive oil in the Hellenistic and early Roman periods. In: *Patabs I. Production and Trade of Amphorae in the Black Sea. Actes de la Table Ronde internationale de Bautomi et Trabzon, 27–29 avril 2006.* [Varia Anatolica 21.] Eds.: Kassab Tezgör, D. – Inaishvili, N. Istanbul 2010. 153–158.

OPREANU 2011 = Opreanu, C. H.: The Barbarians and Roman Dacia, War Trade and Cultural Interaction. In: *The Roman Empire and Beyond: Archaeological and Historical Research on the Romans and the Native Cultures in Central Europe.* [BAR International Series 2236] Eds.: C. De Sena, E. – Dobrzanska, H. Oxford 2011. 125–136.

OPREANU–LĂZĂRESCU 2015 = Opreanu, C. H. – Lăzărescu, V-A.: *A Roman frontier Marketplace at Porolissum in the Light of Numismatic Evidence. Contribution to the*

Knowledge of the Roman Limes Economy. [Corpus Limitis Imperii Romani: Porolissum Monographs 1.] Cluj-Napoca – Zalău 2015.

OSWALD–PRYCE 1920 = Oswald, F. – Pryce, T. D.: *An introduction to the study of Terra Sigillata treated from a chronological standpoint.* London 1920.

OTTOMÁNYI 1991 = Ottományi K.: Késő római kerámia a leányfalui őrtoronyból. *StComit* 22 (1991), 5–144.

OTTOMÁNYI 2004 = Ottományi K.: A Budakalász – Luppa csárdai őrtorony késő római kerámiája. *StComit* 28 (2004), 265–295.

OTTOMÁNYI 2005 = Ottományi K.: Mintásan festett kora római kerámia a budaörsi és a pátyi telepről. *ArchÉrt* 130 (2005), 53–103.

OTTOMÁNYI 2007 = Ottományi K.: A pátyi római telep újabb kutatási eredményei. *StComit* 30 (2007), 7–238.

OTTOMÁNYI 2011 = Ottományi K.: Késő római mázas kerámia a budaörsi telepen. *Arrabona* 49/1 (2011), 263–290.

OTTOMÁNYI 2012a = Ottományi K.: A Visegrád-Gizellamajori erőd Ny/I. helyiségének késő római kerámiája. In: *FiRkák II. Fiatal Római Koros Kutatók II. Konferenciakötete*. Szerk.: Bíró Sz. – Vámos P. Győr, 2012. 375–412.

OTTOMÁNYI 2012b = Ottományi K.: Római vicus Budaörsön. In: *Római vicus Budaörsön. Régészeti tanulmányok.* Szerk.: Ottományi K. Budapest 2012. 9–407.

OTTOMÁNYI 2016 = Ottományi K.: A budaörsi római vicus temetője. In: *A budaörsi vicus temetője. Régészeti tanulmányok.* Szerk.: Ottományi K. Budapest 2016. 9–372.

OTTOMÁNYI 2020 = Ottományi, K.: Late Roman pottery from Room III/North at Visegrád-Gizellamajor fort. *ActaArchHung* 71/1 (2020), 15–70.

PALÁGYI 2004 = Palágyi S.: *Római kori üvegek a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum gyűjteményéből.* Veszprém 2004.

PATAY 2003 = Patay R.: Korai szarmata sír Mezőkövesdről. Előzetes jelentés a Patakrajáró-dűlőben feltárt szarmata temetkezésekről. *MFMÉ StudArch* 9 (2003), 135–143.

PATAY 2004 = Patay R.: Üllő, 9. számú lelőhely. *RKM* 2002 (2004), 287.

PATAY 2005 = Patay P.: Római út a Bácskában? *CommArchHung* 2005 (2005), 393–406.

PATAY–FEKETE 2006 = Patay R. – Fekete Z.: Ecser 6. lelőhely. In: *Régészeti kutatások másfél millió négyzetméteren. Autópálya és gyorsforgalmi utak építését megelőző régészeti feltárások Pest megyében 2001–2006.* [Pest Megyei Múzeumi Füzetek Új Sorozat 7.] Szerk.: Tari Edit. Budapest 2006. 16–20.

PATEK 1942 = Patek E.: *A pannoniai fibulatípusok elterjedése és eredete.* [DissPann Ser. II. No. 19.] Budapest 1942.

PAUSZANIASZ = Pauszaniasz: *Görögország leírása. I. kötet.* Ford.: Muraközy Gy. Budapest 2000.

PAVIĆ 2004 = Pavić, I.: Zum Formenspektrum der pannonischen Glanztonkeramik von Wien 1, Michaelerplatz – Grabungen 1990/91. *Fundort Wien* 7/2004 (2004), 118–164.

PÁRDUCZ 1931 = Párducz M.: A nagy magyar Alföld római leletei. *Dolgozatok* 7 (1931), 74–186.

PÁRDUCZ 1935 = Párducz M.: Adatok az Alföld római kerámiájához. *Dolgozatok* 11 (1935), 175–202.

PÁRDUCZ 1938 = Párducz M.: Római lelőhely Hódmezővásárhelyen a Solt Palében. *Dolgozatok* 14 (1938), 90–123.

PÁRDUCZ 1940 = Párducz M.: Ernőházai jazig leletek. *ArchÉrt* 3/1 (1940), 261–269.

PÁRDUCZ 1941a = Párducz M.: *A szarmatakor emlékei Magyarországon I.* [Archaeologia Hungarica XXV.] Budapest 1941.

PÁRDUCZ 1941b = Párducz M.: Die nähere Bestimmung der Hügelgräber der röm. Kaiserzeit in Hortobágy. In: *Laureae Aquincenses, memoriae Valintini Kuzsinszky dictatae. Aquincumin babérágak, Kuzsinszky Bálint emlékének szenteli Budapest-székesfőváros közönsége és a Pázmány-Egyetem Érem- és Régiségtani Intézete* [DissPann 2.] Budapest 1941. 309–325.

PÁRDUCZ 1941c = Párducz M.: Szarmatakori kardok Szeged környékén. *ArchÉrt* 3: 2 (1941), 111–118.

PÁRDUCZ 1942 = Párducz M.: A szarmatakor legkorábbi emlékei a Bánságban. *ArchÉrt* 3: 3 (1942), 305–328.

PÁRDUCZ 1943 = Párducz M.: Szarmatakori telep Hódmezővásárhely-Kopáncson. *Dolgozatok* 19 (1943), 164–171.

PÁRDUCZ 1944 = Párducz M.: *A szarmatakor emlékei Magyarországon II.* [Archaeologia Hungarica XXVIII] Budapest 1944.

PÁRDUCZ 1945 = Párducz M.: Deszk-újmajori szarmatakori temető. *FolArch* 5 (1945), 74–94.

PÁRDUCZ 1946–1948 = Párducz M.: Szarmata temető Hódmezővásárhely-Fehértón. *ArchÉrt* 7–9 (1946–1948), 283–290.

PÁRDUCZ 1950 = Párudcz M.: *A szarmatakor emlékei Magyarországon III.* [Archaeologia Hungarica XXX.] Budapest 1950.

PÁRDUCZ 1959 = Párducz, M.: Archeologische Beiträge zur Geschichte der Hunnenzeit in Ungarn. *ActaArchHung* 11 (1959), 309–398.

PÁRDUCZ 1960a = Párducz M.: Koraszarmata sírok Csanytelken. *FolArch* 12 (1960), 71–74.

PÁRDUCZ 1960b = Párducz M.: Hunkori szarmata temető Szeged–Öthalmon. *MFMÉ* 1958–1959 (1960), 71–99.

PÁRDUCZ 1968 = Párducz M.: Újabb hunkori leletek Csongrád megyében. *MFMÉ* 1968 (1968), 27–33.

PÁRDUCZ 1972 = Párducz, M.: Sarmatisches Gräberfeld aus dem Hunnenzeit von Bugac-Pusztaháza. *Cumania* 1 (1972), 115–129.

PELŐCZ–PILLÉR–SZEBENYI 2020 = Pelőcz J. – Pillér P. – Szebenyi T.: Rómaiak a Tiszánál. Válogatás a szegedi Régészeti Tanszék gyűjteményének római kori anyagából. In: *„Azért mégiscsak csinálunk intézetet is, gyűjteményt is...” Válogatás a szegedi egyetem Régészeti Tanszékének leleteiből.* Szerk.: Kulcsár V. – Pintér-Nagy K. Szeged 2020. 28–31.

PETKOVIĆ 2010 = Petković, S.: *Rimske fibule u Srbiji od I do V veka n.e.* [Arheološki institut Posebna izdanja Knjiga 50] Beograd 2010.

PETŐ 1991a = Pető M.: Római kori (szarmata) telep maradványai Rákoscsabán. *BudRég* 28 (1991), 237–255.

PETŐ 1991b = Pető M.: Római kori (szarmata) település Soroksáron. *BudRég* 28 (1991), 223–235.

PETŐ 1992 = Pető M.: Szarmata falvak a dél-pesti síkságon (Beszámoló az M0 autópálya nyomvonalán 1987–1989-ben végzett leletmentésekről). In: *Régészeti kutatások az M0 autópálya nyomvonalán.* [BTM Műhely 5/II.] Szerk.: Havassy P. – Selmeczi L. Budapest 1992. 7–39.

PETŐ–KENÉZ–TÓTH 2017 = Pető Á. – Kenéz Á. – Tóth Z.: Régészeti növénytani adatok a szarmaták mezőgazdaság- és gazdaságtörténeti kutatásához Hatvan–Baj-puszta és Apc–Farkas-major lelőhelyek alapján. *Archeometriai Műhely* 14/2 (2017), 117–128.

PETRUŢ 2018 = Petruţ, D.: *Pottery and military life. The ceramic assemblages from the barracks of the auxiliary fort at Buciumi, Dacia Porolissensis.* [Studii şi cercetări asupra frontierelor Imperiului Roman de pe teritoriul RomânieiVol. 4]Cluj-Napoca 2018.

PÉTERDI et al. 2009 = Péterdi B. – Szakmány Gy. – Judik K. – Dobosi G.: Bazaltos andezit nyersanyagú szarmata szerszámkövek kőzettani és geokémiai vizsgálata (Üllő 5. lelőhely). *Archeometriai Műhely* 2009/2 (2009), 43–59.

PILLÉR 2023a = Pillér P.: *Római térdfibulák a szarmata Barbaricum területéről.* OTDK pályamunka. Szeged 2023.

PILLÉR 2023b = Pillér P.: Római térdfibulák az alföldi szarmata Barbaricum területéről. *ActaIuvArch* 6 (2023), 43–70.

PINTYE 2008 = Pintye G.: Egy beregsurányi típusú pecsételt edény szarmata sírból (M3 autópálya 148/b. lelőhely, Nyíregyháza–Rozsrétszőlő, Szelkó-dűlő). *NyJAMÉ* 50 (2008), 271–279.

PINTYE 2009 = Pintye G.: A Kárpát-medencei szarmata települések csontfésűi. *ArchÉrt* 134 (2009), 165–195.

PINTYE 2016 = Pintye G.: Hun kori – kora népvándorlás kori telepnyomok Nyíregyháza és Nagykálló között (Nyíregyháza–Csorda-Páskum I–II.) *NyJAMÉ* 58 (2016), 67–153.

PINTYE–SÓSKUTI–WILHELM 2004 = Pintye G. – Sóskuti K. – Sz. Wilhelm G.: A kiskundorozsma-nagyszéki szarmata település legkésőbbi fázisa (Előzetes jelentés). *MKCsM* 2003 (2004), 215–234.

POMBERGER et al. 2021 = Pomberger, B. M. – Sánta, B – Mühlhans, J. – Mozgai, V. – Bajnóczi, B.: Roman bells from Savaria and the Migration Period pellet bells from Vas County. *Savaria* 43 (2021), 73–120.

POP-LAZIĆ 2002 = Pop-Lazić, S.: Nekropole rimskog Singidunuma. *Singidunum* 3 (2002), 7–100.

PÓCZY 1956 = Póczy, K.: Die Töpferwerkstätten von Aquincum. *ActaArchHung* 7 (1956), 73–136.

PÓCZY 1957 = Póczy, K.: Keramik. In: *Intercisa II.* [Archaeologica Hungarica 36.] Budapest 1957. 29–139.

PÓPITY 2014 = Pópity D.: Szarmata temetőrészlet és ismeretlen korú sír Makó–Mikócsa dűlőben (M43 31. lelőhely). In: *Avarok Pusztái. Régészeti tanulmányok Lőrinczy Gábor 60. születésnapjára*. Szerk.: Anders A. – Balogh Cs. – Türk A. Budapest 2014. 161–182.

PÓPITY 2015 = Pópity D.: Egy szarmata füstölőkomplexum Szeged–Tápé, Algyő külterület lelőhelyen. *MFMÉ Új Sorozat* 2 (2015), 67–90.

PRISKOS = *Priskos rhétor töredékei. Követségben Attila, a hunok nagykirálya udvarában.* [Fontes Historiae Antique 7.] Ford.: Szilágyi S. Máriabesnyő 2014.

PROHÁSZKA 2000 = Prohászka P.: Pannonia és a szlovákiai kvád Barbarikum kereskedelmi kapcsolatai a leletek tükrében. In: *A népvándorlákor kutatóinak kilencedik*

konferenciája. Eger, 1998. szeptember 18–20. [Heves Megyei Régészeti Közlemények 2.] Szerk.: Petercsák T. – Váradi A. Eger 2000. 51–70.

QUAST 2015 = Quast, D.: Zwiebelknoffibbeln im Barbaricum nördlich der mittleren und unteren Donau. In: *Romania Gothica II: The Frontier World: Romans, Barbarians and Military Culture. Proceedings of the International Conference at the Eötvös Lóránd University, Budapest, 1–2 October 2010.* Ed.: Vida T. Budapest 2015. 305–328.

REIZNER 1899a = Reizner J.: *Szeged története. Első kötet. A legrégibb időtől a XVIII. század végéig.* Szeged 1899.

REIZNER 1899b = Reizner J.: Közlemények a szeged városi múzeumból. *ArchÉrt* 19 (1899), 183–190.

REIZNER 1903 = Reizner J.: Sasüllési és szőreghi leletekről. *ArchÉrt* 23 (1903), 43–50.

REMÉNYI 2008 = Reményi L.: Üllő, M4–M0 csomópont. *RKM* 2007 (2008), 302.

RIHA 1979 = Riha, E.: *Die römischen Fibeln aus Augst und Kaiseraugst*. [Forschungen in Augst Band 3] Augst 1979.

ROSTA–LICHTENSTEIN 2011 = Rosta Sz. – Lichtenstein L.: Egy szarmata telep a 2–3. század fordulóján. In: *A Barbaricum ösvényein... A 2005-ben Kecskeméten tartott tudományos konferencia előadásai.* [Archaeologia Cumanica 1.] Szerk.: Somogyvári Á. – V. Székely Gy. Kecskemét 2011. 85–117.

RÓZSA 2000 = Rózsa Z.: Késő szarmata teleprészlet Orosháza északi határában. In: *Hadak Útján. A népvándorlás kor fiatal kutatóinak konferenciája X.* Szerk.: Bende L. – Lőrinczy G. – Szalontai Cs. Szeged 2000. 79–124.

RÓZSA 2005 = Rózsa Z.: Szarmata telep- és temetőrészlet Békéssámson, Erdőháti-halom lelőhelyen. *SzKMÉ* 7 (2005), 49–84.

RÓZSA–SZATMÁRI 2002 = Rózsa Z. – Szatmári I.: Ecsegfalva, Pusztaborz szarmata temető. *RKM* 1999 (2002), 95–108.

RUSU-BOLINDEŢ 2007 = Rusu-Bolindeţ, V.: *Ceramica romană de la Napoca. Contributţii la studiul ceramicii din Dacia romană.* [Bibliotheca Mvsei Napocensis XXV.] Cluj-Napoca 2007.

RUSU-BOLINDEŢ 2016 = Rusu-Bolindeţ, V.: Supply and consumption of terra sigillata in Roman Dacia during the Severan Dinasty. In: *Moesica et Christiana. Studies in Honour of Professor Alexandru Barnea.* Eds.: Panaite, A. – Cîrjan, R. – Căpiţă, C. Brăila 2016. 380–409.

RUSU-BOLINDEŢ–COCIŞ 2006 = Rusu-Bolindeţ, V. – Cociş, S.: The pottery in the Roman vicus of Napoca. In: *Fontes Historiae. Studia in honorem Demetrii Protase*. Eds.: Gaiu, C. – Găzdac, C. Bistriţa – Cluj-Napoca 2006. 555–586.

SALAMON 1959 = Salamon, Á.: Sarmatische Funde in Ócsa. *FolArch* 11 (1959), 75–89.

SALAMON 1969 = Salamon, Á.: Spätrömische gestempelte Gefässe aus Intercisa. *FolArch* 20 (1969), 53–62.

STRABÓN = Strabón: *Geógraphika.* Ford.: Földy J. Budapest 1977.

SÁGI 1981 = Sági K.: *Das römische Gräberfeld von Keszthely-Dobogó.* Budapest 1981.

SÁNDOR 2012 = Sándor I.: Terra sigillaták Kántorjánosi és Pócspetri határából. In: *Ante Viam Stratam. A Magyar Nemzeti Múzeum megelőző feltárásai Kántorjánosi és Pócspetri határában az M3 autópálya nyírségi nyomvonalán*. Szerk.: Szabó Á. – Masek Zs. Budapest 2012. 343–350.

SÁRÓ 2014 = Sáró Cs.: Kora császárkori fibulák a Wosinszky Mór Megyei Múzeum gyűjteményéből. *WMMÉ* 36 (2014), 159–221.

SCHNEIDER et al. 2009 = Schneider, G. – Daszkiewicz, M. – Zsidi, P. – Újlaki Pongrácz, Zs.: Analyses of Roman pottery and lamps from Aquincum and Intercisa. In: *Vessels: Inside and Outside. Proceedings of the Conference EMAC '07 (9th European Meeting on Ancient Ceramics), 24–27 October 2007, Hungarian National Museum, Budapest, Hungary*. Eds.: T. Bíró, K. – Szilágyi, V. – Kreiter, A. Budapest 2009. 123–131.

SCHREIBER 1999 = Schreiber, T.: *Athenian Vase Construction: A Potter's Analysis.* California 1999.

SEBESTYÉN 1926 = Cs. Sebestyén K.: A szegedi vár legrégibb története. *Dolgozatok* 2 (1926), 144–157.

SELLYE 1939 = Sellye I.: *Császárkori emailmunkák Pannoniából.* [DissPann Ser. 2. Fasc. 8.] Budapest 1939.

SOÓS 2019a = Soós, E.: Wheel-thrown stamped ware from settlements of the Przeworsk culture in the territory of Hungary. A re-evaulation of the "Bereg-culture". In: *Kultura przeworska. Procesy przemian i kontakty zewnętrzne.* Eds.: Kot-Legieć, Karolina – Michałowski, Andrzej – Olędzki, Marek – Piotrowska, Marzena. Łódź 2019, 377–404.

SOÓS 2019b = Soós, E.: The settlements of the Przeworsk culture in Hungary. *AAC* 54 (2019), 227–258.

SOÓS 2021 = Soós R.: Egy La Tène-kori szövőház Üllő környékéről. *ActaIuvArch* 5 (2021), 31–53.

SOÓS–JUHÁSZ–MOLNÁR 2021 = Soós E. – Juhász L. – Molnár R.: Ipolytölgyes–Tsz major, egy római kori kvád település kutatása az Ipoly mentén. *Váci Könyvek* 12 (2021), 84–114.

SOPRONI 1958 = Soproni S.: Pest megye régészeti emlékei III. In: *Pest megye műemlékei I.* [Magyarország Műemléki Topográfiája, V. kötet] Szerk.: Dercsényi D. Budapest 1958. 35–49.

SOPRONI 1968 = Soproni S.: Valentinianus-kori éremlelet Hajdúnánás-Tedejről. *DMÉ* 1966–1967 (1968), 91–117.

SOPRONI 1978 = Soproni S.: *Das spätrömische Limes zwischen Esztergom und Szentendre. Das Verteidigungssystem der Provinz Valeria im 4. Jahrhundert.* Budapest 1978.

SÓSKUTI 2005 = Sóskuti K.: Szarmata településrészlet Kiskunfélegyháza, Pap-dűlő (451/3.) lelőhelyen. *SzKMÉ* 7 (2005), 235–272.

SÓSKUTI 2010 = Sóskuti K.: Szarmata településleletek egy gázszállító vezeték Csongrád megyei szakaszáról, Pusztaszertől Algyőig. In: *Pusztaszertől Algyőig. Régészeti lelőhelyek és leletek egy gázvezeték nyomvonalának Csongrád megyei szakaszán.* [MFMÉ MonumArch 2.] Szerk.: Lőrinczy G. Szeged 2010. 171–191.

SÓSKUTI 2012 = Sóskuti K.: Szarmata temetkezés Makó–Innenső Jángor 3. lelőhelyen (Csongrád megye). In: *Évkönyv és jelentés a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat 2009. évi feltárásairól*. Szerk.: Kvassay J. Budapest 2012. 297–307.

SÓSKUTI 2013 = Sóskuti K.: Szórvány fémleletek az Óföldeák–Ürmösön (M43, 9–10. lelőhely) feltárt késő szarmata településrészletről. *NyJAMÉ* 55 (2013), 499–522.

SÓSKUTI 2018a = Sóskuti K.: Római kori „resztli" – avagy mit adtak nekünk a rómaiaik? – Római mérleg Orosháza határából. In: *Fémek a földből I.* [Mozaikok Orosháza és vidéke múltjából 19.] Szerk.: Bíró Gy. – Katona-Kiss A. – Rózsa Z. Orosháza 2018. 32–36.

SÓSKUTI 2018b = Sóskuti, K.: Szarmata településrészlet Bugac-Bimbó határrészből. Időrendi adatok a Duna–Tisza-köz 2–3. századi településtörténetéhez. *CommArchHung* 2017 (2018), 109–167.

SÓSKUTI–WILHELM 2005 = Sóskuti K. – Sz. Wilhelm Gábor: Bor és olaj a szarmatáknál? Amphorák az alföldi Szarmata Barbaricumban. *MKCsM* 2005 (2005), 101–117.

SÓSKUTI–WILHELM 2014 = Sóskuti K. – Sz. Wilhelm G.: Felgyő–Kettőshalmi-dűlőben (20/77, Nr. 85. lelőhely) feltárt szarmata településrészlet római eredetű leletanyaga. *MFMÉ Új folyam* 1 (2014), 61–99.

STEUER 2022 = Steuer I.: Római császárkori szórványérmék a Jászságból. *Tisicum* 30 (2022), 93–112.

ŠVAŇA 2012 = Švaňa, K.: Basic characteristics of the Late Roman glazed mortars from the auxiliary fort at Iža, bridgehead of Brigetio. *Novensia* 23 (2012), 167–179.

SZABÓ 1939 = Szabó K.: Jazyg-szarmata sírok Kecskemét környékén. *FolArch* 1–2 (1939), 100–108.

SZABÓ 2013 = Szabó A.: Maximinus Thrax alföldi hadjárata. Adatok a magyarországi dák népesség történetéhez. In: *Res Militares Antiqe. Ókori hadtörténeti és fegyvertörténeti konferencia tanulmányai, Pécs, 2013. február 22–23.* [Specimina Nova Supplementum XII.] Szerk.: Farkas I. G. – Szabó A. Pécs 2013. 231–248.

SZABÓ 2020 = Szabó Á.: Újabb barbaricumi feliratok. *Studia Epigraphica Pannonica* 11 (2020), 239–246.

SZABÓ 2021 = Szabó, M.: Free-born negotiatores in Scarbantia. *CommArchHung* 2019 (2021), 107–113.

SZABÓ–VADAY 2009 = Szabó A. – Vaday A.: Régészeti adatok a Zagyva-völgy népességének meghatározásához a római korban. In.: *'Ripam omnem quaesivit'. Ünnepi tanulmányok Prof. Visy Zsolt 65. születésnapjára tanítványaitól.* [Specimina Nova Dissertationum ex Instituto Historiae Antiquae et Archaeologiae Universitatis Quibqueecclesiensis, Supplementum VII. – Paksi Múzeumi Füzetek Tom. 6] Szerk.: Fazekas, F. – Priskin, A. Pécs – Paks 2009. 277–348.

SZAKÁCS 2008 = Szakács Sándor: *Talajtan. Egyetemi jegyzet Környezettudomány szakos hallgatók részére.* Kolozsvár 2008.

SZAKMÁNY 2008 = Szakmány Gy.: *Segédanyag. BSc szakosok geológus szakirány üledékes kőzettan gyakorlat anyagához.* Online elérésű dokumentum: https://docplayer.hu/7735092-Segedanyag-bsc-szakosok-geologus-szakirany-uledekes-kozettan-gyakorlat-anyagahoz-az-uledekes-kozetek-kepzodese.html (letöltés ideje: 2023.05.31., 10:29).

SZALAY 1894 = Szalay I.: Hont- és Békésmegyei régiségek. *ArchÉrt* 14 (1894), 95–96.

SZALONTAI–TÓTH 2003 = Szalontai Cs. – Tóth K.: Szeged–Kiskundorozsma-Nagyszék II. (26/72., M5 Nr. 34. lelőhely). In: *Úton útfélen. Múzeumi kutatások az M5 autópálya nyomvonalán.* Szerk.: Szalontai Cs. Szeged 2003. 69–81.

SZEBENYI 2010 = Szebenyi T.: *Pecsételt kerámia Üllő 5. és Üllő 9. lelőhely szarmata telepén.* Szakdolgozat, SZTE BTK Régészeti Tanszék. Szeged 2010.

SZEBENYI 2013a = Szebenyi T.: *Barbaricumi pecsételt kerámia Üllő 5–9. lelőhelyen.* OTDK pályamunka, SZTE BTK Régészeti Tanszék. Szeged 2013.

SZEBENYI 2013b = Szebenyi T.: Pecsételt kerámia Üllő 5. lelőhely szarmata településéről. *ActaIuvArch* 1 (2013), 9–31.

SZEBENYI 2015 = Szebenyi, T.: The Manifestation of Trade along the Limes in the District of Aquincum towards the Sarmatian Barbaricum. In: *Rejuvenating Scholarship. Collection of Graduate School Studies in History.* [Hallgatói Műhelytanulmányok 3.] Eds.: Forisek, P. – Schrek, K. – Szendrei, Á. Debrecen 2015. 17–33.

SZEBENYI 2017a = Szebenyi T.: Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák Makó–Igási járandó, M43 33. lelőhely szarmata településéről. In: *Út(on) a kultúrák földjén. Az M43-as autópálya Szeged-országhatár közötti szakasz régészeti feltárásai és a hozzá kapcsolódó vizsgálatok.* Szerk.: T. Gábor Sz. – Czukor P. Szeged 2017. 325–343.

SZEBENYI 2017b = Szebenyi T.: Római export vagy barbár import? Megjegyzések a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok jellegéhez a szarmata Barbaricum területére került kerámialeletek kapcsán. In: *Tavaszi Szél 2017. III. kötet.* Szerk.: Keresztes Gábor. Budapest 2017. 504–515.

SZEBENYI 2018 = Szebenyi T.: A római import kerámia ritka típusai Üllő 5–9. lelőhely szarmata településén (Spruchbecher és „névbélyeges" edény töredéke a szarmata Barbaricumban). In: *„Vadrózsából tündérsípot csináltam" Tanulmányok Istvánovits Eszter 60. születésnapjára.* [A Jósa András Múzeum Kiadványai 73.] Szerk.: L. Nagy M. – L. Szőlősi K. Nyíregyháza 2018. 215–222.

SZEBENYI 2020a = Szebenyi T.: A szarmata Barbaricum településeinek üvegedényei I. Ecser 7. lelőhely. In: *Párducz 111. Konferencia Párducz Mihály (1908–1974) emlékére. A Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszéke által 2019. november 4-én szervezett emlékkonferencia anyaga.* [Monográfiák a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszékéről 8.] Szerk.: Istvánovits E. – Kulcsár V. Szeged – Nyíregyháza 2020. 65–104.

SZEBENYI 2020b = Szebenyi T.: Pecsételt kerámia Ecser 7. lelőhely szarmata településéről. In: *Új nemzedék. A szegedi Régészeti Tanszék tehetséggondozásának elmúlt évtizedei. Ünnepi kötet B. Tóth Ágnes, Kulcsár Valéria, Vörös Gabriella és Wolf Mária tiszteletére.* [Monográfiák a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszékéről 7.] Szerk.: Bíró Gy. – Pintér-Nagy K. – Szebenyi T.. Szeged 2020. 89–120.

SZEBENYI 2021 = Szebenyi, T.: Imports and imitations: stamped pottery in the Sarmatian Barbaricum. *Anodos* 15/2015 (2021), 227–236.

SZEBENYI et al. 2014 = Szebenyi T. – Fintor K. – Raucsik B. – Bozsó G. – Tóth M.: Archeometriai vizsgálatok Üllő 5. lelőhelyről származó pecsételt töredékeken. *Archeometriai Műhely* 2014/XI/1 (2014), 39–46.

SZEKERES 1999 = Szekeres, Á.: Sarmatian cemetery at Bácstopolya–Bánkert. In: *Pannonia and Beyond: Studies in Honour of László Barkóczi.* [Anteus 24: 1997–1998] Ed.: Vaday, A. 492–515, 779–790.

SZEKERES 2001 = Szekeres Á.: Szarmata temető Topolya–Bánkerten. *Museĩon* 1 (2001), 19–48.

SZEKERES–SZEKERES 1996 = Szekeres L. – Szekeres Á.: *Szarmata és XI. századi temetők Verusicson (Subotica - Azotara).* Szabadka 1996.

SZEKERNYÉS–PÁNCZÉL 2021 = Szekernyés, L. – Pánczél, Sz.: Roman Rotary Querns from Călugăreni / Mikháza. *Marisia* 3 (2021), 143–164.

SZENTMIKLÓSI–TIMOC 2005 = Szentmiklósi, A. – Timoc, C.: Cercetările archeologice de la Foeni-Selişte (jud. Timiş). Raport preliminar. *AnB* 12–13 (2005), 657–673.

SZENTLÉLEKY 1957 = Szentléleky T.: A római kori barbaricum, a szarmaták. In: *Magyarország régészeti leletei.* Szerk.: B. Thomas E. Budapest 1957. 263–281.

SZENTLÉLEKY 1959 = Szentléleky T.: Aquincumi mécskészítő műhelyek. *BudRég* 19 (1959), 167–203.

SZENTLÉLEKY 1969 = Szentléleky, T.: *Ancient Lamps.* Budapest 1969.

SZÉKELY–TÖRÖK–VÖRÖS 2021 = Székely Anna Klára – Török Béla – Vörös Gabriella: Nagymágocs-Paptanya (Csongrád-Csanád megye) lelőhelyen feltárt késő szarmata településről származó tégely és salakleletek komplex vizsgálata. *Archeometriai Műhely* 18/1 (2021), 27–44.

SZILÁGYI 1943 = Szilágyi J.: Dácia nyugati határának első védelmi vonala és helyőrségei. *Közlemények az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem- és Régiségtárából* 3/1 (1943), 88–98.

SZIRMAI 1985 = Szirmai K.: Kutatások a II-III. századi aquincumi légióstábor keleti védművénél (1974-1980). *CommArchHung* 1985 (1985), 49–68.

SZOLNOKI 2018 = Szolnoki L.: Derecske, Morgó-puszta, Petőfi Tsz. *DMÉ* 89 (2018), 27–29.

SZOLNOKI 2022 = Szolnoki L.: Berettyóújfalu, Kék-Kálló-csatorna-part. *DMÉ* 92: 2021 (2022), 11.

SZTANKOVÁNSZKI 2018 = Sztankovánszki T.: A Makó–Igási járandói szarmata telep szerkezete és épületei. *MFMÉ Új folyam* 4 (2018), 103–120.

SZTANKOVÁNSZKI 2021 = Sztankovánszki, T.: Késő római – hun kori temetőrészlet a maroslelei iskola udvaráról. *MFMÉ Új folyam* 8 (2021), 93–122.

SZTANKOVÁNSZKI–BENEDEK 2020 = Sztankovánszki T. – Benedek A.: Késő szarmata temetőrészlet Makó–Dáli ugaron. Újabb adatok a szarmata kori védőfegyverzethez. In: *Új nemzedék. A szegedi Régészeti Tanszék tehetséggondozásának elmúlt évtizedei. Ünnepi kötet B. Tóth Ágnes, Kulcsár Valéria, Vörös Gabriella és Wolf Mária tiszteletére.* [Monográfiák a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszékéről 7.] Szerk.: Bíró Gy. – Pintér-Nagy K. – Szebenyi T. Szeged 2020. 121–149.

TACITUS = *Tacitus összes művei I–II.* Ford.: Borzsák I.. Budapest 1980.

TARI 1994 = Tari E.: Korai szarmata sír Újszilváson. In: *A kőkortól a középkorig. Tanulmányok Trogmayer Ottó 60. születésnapjára.* Szerk.: Lőrinczy G. Szeged 1994. 259–264.

TARI 2003 = Tari E.: Vecsés, Lakópark. *RKM* 2001 (2003), 234–235.

TIR = Kaczanowski, P. – Margos, U. (Hrsg.): *Tabula Imperii Romani. M34–Kraków.* Kraków 2002.

THOMAS 1972 = B. Thomas, E.: Frühkaiserzeitliche Victoria-Statuette aus dem Barbaricum. *Cumania* 1 (1972), 57–81.

THOMAS 1976a = B. Thomas, E.: Figuralverzierter Griffschalenhenkel aus Jászszentlászló. *Cumania* 4 (1976), 21–26.

THOMAS 1976b = B. Thomas, E.: Bronzeplatte einer frühkaiserzeitlichen Paraderüstung. *Cumania* 4 (1976), 27–34.

TIMOC–SZENTMIKLÓSI 2008 = Timoc, C. – Szentmiklósi, A.: Câteva date despre ceramica descoperită la Foeni–Selişte (jud. Timiş). *AnB* 16 (2008), 113–134.

TOL–HAAS–ATTEMA 2021 = Tol, G. W. – de Haas, T. C. A. – Attema, P. A. J.: Terra sigillata in southern Latium. The evidence from the Pontine Region Project, 1987–2014. *Palaeohistoria* 61/62: 2019–2020 (2021), 203–272.

TOMBER–DORE 1996 = Tomber, R. – Dore, J.: A 'National Roman Fabric Reference Collection'. *Britannia* 27 (1996), 368–382.

TOPÁL 1984 = Topál J.: Feliratos boroskészlet a szentendrei római villából. *ArchÉrt* 111 (1984), 218–223.

TOPÁL 1990 = Topál, J.: Der import der sogennanten Moselweinkeramik in Pannonien. *RCRF* 27/28 (1990), 177–184.

TOPÁL 1993 = Topál, J.: *Roman Cemeteries of Aquincum, Pannonia. The Western Cemetery (Bécsi Road) I.* [Aquincum Nostrum] Budapest 1993.

TOPÁL 2003 = Topál, J.: *Roman cemeteries of Aquincum, Pannonia: The Western Cemetery (Bécsi Road) II.* Budapest 2003.

TÓTH 1971 = Tóth, I.: Ein spätantiker Glasbecherfund aus Szabadszállás. *ActaArchHung* 23 (1971), 115–138.

TÓTH 2002 = Tóth M.: A Lajos utca–Nagyszombat utca kerámiamintáiról készített röntgen diffrakciós analízis értékelése (Függelék). In: VÁMOS 2002. 80–81.

TÖRŐCSIK–VÖRÖS 2004 = Törőcsik I. – Vörös G.: Szeged, Roosevelt tér. *RKM* 2003 (2004), 295.

TŐKÉS 2012 = Tőkés T.: A Komárom–Szőny, vásártéri ásatások római kori importkerámia-leletei (2001–2005). In: *FiRKáK II. Fiatal Római Koros Kutatók II. Konferenciakötete.* Szerk.: Bíró Sz. – Vámos P. Győr 2012. 431–437.

TUGYA et al. 2020 = Tugya, B. – Náfrádi, K. – Gulyás, S. – Törőcsik, T. – Sümegi, B. P. – Pomázi, P. – Sümegi, P.: Environmental historical analysis of the Sarmatian and Gepids settlement of Rákóczifalva. *ActaArchHung* 71/1 (2020), 101–156.

TULOK 1984 = Tulok, M.: Abbreviations of Periodicals and Series of Archaeology and Auxiliary Sciences. *ActaArchHung* 36 (1984), 333–384.

TYSZLER 1997 = Tyszler, L.: Terra sigillata z cmentarzyska kultury Preworskiej w Konopnicy województwo sieradzkie. *Acta Universitas Lodziensis, Folia Archaeologica* 21 (1997), 71–112.

VADAY 1976 = Vaday, A.: Ein „barbarisches" Skelettgrab von Zagyvarékas (Komitat Szolnok). *Antaeus* 5: 1974–1975 (1976), 81–88.

VADAY 1981 = Vaday A.: Szarmata sírok Martfű-Zsófia majorban. *SzMMÉ* 1981 (1981), 5–9.

VADAY 1982 = Vaday, A.: Bemerkungen zur Frage der eingeglätteten Keramik mit figuraler Verzierung. *MittArchInst* 10–11: 1980–1981 (1982), 121–130.

VADAY 1982/1983 = Vaday, A.: Das Gräberfeld der Jazyges Metanastae in Mezőcsát–Hörcsögös. *MittArchInst* 12–13 (1982–1983), 167–188, 387–392.

VADAY 1985a = Vaday A.: A bagi lelet. Újabb adat a késő szarmata besimított kerámia kérdéséhez. *ArchÉrt* 112 (1985), 25–35.

VADAY 1985b = Vaday, A.: Sarmatisches Gräberfeld in Törökszentmiklós-Surján-Újtelep. *ActaArchHung* 37 (1985), 345–390.

VADAY 1986 = Vaday, A.: Beitrag zum Fund von Vizesd-Puszta. *FolArch* 37 (1986), 197–223.

VADAY 1989 = Vaday, A.: *Die sarmatischen Denkmäler des Komitats Szolnok. Ein Beitrag zur Achäologie und Geschichte des sarmatischen Barbaricums.* [Antaeus 17–18] Budapest 1989.

VADAY 1994 = Vaday, A.: Late Sarmatian graves and their connections within the Great Hungarian Plain. *SlA* 42/1 (1994), 105–124.

VADAY 1996a = Vaday A.: Szarmata temetőrészlet Kompolton. *Agria* 31–32 (1996), 5–62.

VADAY 1996b = Vaday, A.: Roman Period Barbarian settlement at the site of Gyoma 133. In: *Cultural and Landscape Changes in South-East Hungary II. Prehistoric, Roman Peirod Barbarian and Late Avar Settlement at Gyoma 133. (Békés County Microregion)*. Eds.: Bökönyi, S. Budapest 1996. 51–305.

VADAY 1997 = Vaday A.: Atipikus szarmata telepjelenség Kompolt–Kistéri-tanya 15. lelőhelyén. *Agria* 33 (1997), 77–104.

VADAY 1998 = Vaday A.: Kereskedelem és gazdasági kapcsolatok a szarmaták és a rómaiak között. In: *Jazigok, roxolánok, alánok. Szarmaták az Alföldön.* Szerk.: Havassy Péter. Gyula 1998. 119–143.

VADAY 1999a = Vaday A.: A szarmata telep értékelése. In: *Kompolt-Kistér. Újkőkori, bronzkori, szarmata és avar lelőhely. Leletmentő ásatás az M3-as autópálya nyomvonalán.* Szerk.: Petercsák T. – Szabó J. J. Eger 1999. 179–231.

VADAY 1999b = Vaday A.: Kutak Kompolt, Kistéri-tanya lelőhelyen. *Agria* 35 (1999), 93–135.

VADAY 1999c = Vaday, A.: Sarmatian settlements in the Great Hungarian Plain. *Antaeus* 24 (1997–1998/1999), 547–562.

VADAY 2002 = Vaday A.: Adatok az állatalakos emailos fibulák kérdéséhez a Kárpát-medencei szarmata Barbaricumban. *BMMK* 23 (2002), 99–114.

VADAY 2003a = Vaday A.: A szarmata barbarikum központjai a Kr. u. 2. században. *Barbarikumi Szemle* 1 (2003), 9–21.

VADAY 2003b = Vaday, A.: Cloisonné brooches in the Sarmatian Barbaricum in the Carpathian Basin. *ActaArchHung* 54 (2003), 315–421.

VADAY 2003c = Vaday A.: Salgótarján, Ipari-park II. lelőhely. *RKM* 2000 (2003), 31–38.

VADAY 2004 = Vaday A.: Kazár (több korszakú régészeti lelőhely). *RKM* 2003 (2004), 51–64.

VADAY 2005 = Vaday A.: Adatok a szarmaták fémművességéhez. *SzKMÉ* 7 (2005), 151–198.

VADAY 2011a = Vaday, A.: Settlement details from the Sarmatian Period. In: *Archaeological investigations in county Békés 1986–1992.* [Varia Archaeologica Hungarica XXV] Ed.: Jankovich B., D. Budapest 2011. 159–283.

VADAY 2011b = Vaday, A.: Late Sarmatian settlement at ÖRM0052. In: *Archaeological investigations in county Békés 1986–1992.* [Varia Archaeologica Hungarica XXV] Ed.: Jankovich B., D. Budapest 2011. 405–585.

VADAY 2016 = Vaday A.: A szarmata barbaricum határvidékén. *Beatus homo qui invenit sapientam. Ünnepi kötet Tomka Péter 75. születésnapjára*. Szerk.: Csécs T. – Takács M. – Merva Sz. Győr 2016. 757–788.

VADAY–DOMBORÓCZKI 2001 = Vaday, A. – Domboróczki, L.: Mezőszemere, Kismari-fenék. Spätkaiser-frühvölkerwanderungszeitliches Gräberfeldsdetail. *Agria* 37 (2001), 5–206.

VADAY–HORVÁTH 2005 = Vaday, A. – Horváth, F.: *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum. Ungarn Band 1. Komitat Szolnok.* Budapest 2005.

VADAY–MEDGYESI 1993 = Vaday, A. – Medgyesi, P.: Rectangular vessels in the Sarmatian Barbaricum in the Carpathian Basin. *CommArchHung* 1993 (1993), 63–89.

VADAY–SZEKERES 2001 = Vaday A. – Szekeres Á.: Megjegyzések az Alföld korai szarmata telepeinek kérdéséhez (a jazyg bevándorlás és a megtelepedés kérdésköre). *MFMÉ StudArch* 7 (2001), 231–298.

VADAY–SZŐKE 1983 = Vaday A. – Szőke B. M.: Szarmata temető és gepida sír Endrőd–Szujókereszten. *CommArchHung* 1983 (1983), 79–132.

VADAY–VÖRÖS 1977 = Vaday A. – Vörös I.: Szarmata település nyomai Bánhalma határában. *ArchÉrt* 104 (1977), 98–105.

VADAY–VÖRÖS 1980 = Vaday A. – Vörös I.: Szarmata település Kunszentmártonban. *SzMMÉ* 1979–1980 (1980), 117–139.

VARGA 2007 = Varga G.: Római kori hombárok Zalalövőről. *CommArchHung* 2007 (2007), 141–165.

VARGA 2010 = Varga, G.: Roman mortaria from Salla. *ActaArchHung* 61 (2010), 145–184.

VARGA 2011 = Varga G.: Római kori őrtornyok Budapesten (mítosz és valóság). *ArchÉrt* 136 (2011), 115–134.

VARGA 2021 = Varga R.: Tha nature of Roman dominion over the province of Dacia. Notes on the Romanization phenomenon and its limits. *JAHA No.* 8.4 (2021), 89–97.

VARGA 2022 = Varga N.: Adj hozzá egy kanál mézet! A méz szerepe és felhasználási módjai az ókorban. In: Apicius: *De re cooquinaria. Receptek és szakácsfortélyok az ókorból.* Szerk.: Kirchhof A. – Zsidi P. Budapest 2022, 87–90.

VARSIK 2005 = Varsik, V.: Die Kaiserzeitlichen Siedlungen im pannonische Vorfeld (Slowakei) im Lichte des Keramischen Importes. In: Visy: *LIMES XIX. Proceedings of the XIXth International Congress of Roman Frontier Studies held in Pécs, Hungary, September 2003*. Ed.: Visy, Zs. Pécs 2005. 281–292.

VARSIK 2011 = Varsik, V.: *Germánske osídlenie na východnom predpolí Bratislavy. Sídliská z doby rímskej v Bratislave-Trnávke a v okolí.* [Archaeologica Slovaca Monographiae, Fontes, Tomus XVIII.] Nitra 2011.

VÁMOS 2002 = Vámos P.: Fazekasműhely az aquincumi canabae déli részén. *ArchÉrt* 127 (2002), 5–87.

VÁMOS 2009 = Vámos, P.: Schlangengefäße in Aquincum. In: *Ex officina... Studia in honorem Dénes Gabler.* Hrsg.: Bíró, Sz. Győr 2009. 537–560.

VÁMOS 2014 = Vámos P.: *Az aquincumi katonaváros fazekasipara.* Doktori disszertáció, ELTE BTK Történelemtudományok Doktori Iskola. Budapest 2014.

VÁRADI 2000 = Váradi A.: Előzetes jelentés a Nagyút határában feltárt római és késő népvándorlás kori teleprészletekről. In: *Hadak Útján. A népvándorlás kor fiatal kutatóinak konferenciája*. Szerk.: Bende L. – Lőrinczy G. – Szalontai Cs. Szeged 2000. 125–153.

VÁRI 2011 = Vári A.: Néhány római mázas kerámia a Dél-Alföldön. *BMMK* 34 (2011), 93–122.

VENDRELL-SAZ et al. 1991 = Vendrell-Saz, M. – Pradell, T. – Molera, J. – Aliaga, S.: Proto-Campian and A-Campian ceramics: Characterization of the differences between the black coatings. *Archaeometry* 33/1 (1991), 109–117.

VÉGH 1999 = K. Végh K.: Császárkori telep Szirmabesenyőn. *HOMÉ* 37 (1999), 181–222.

VIDA 2009 = Vida, I.: Late 2nd Century Sarmatian Coin Hoards. In: *Ex officina... Studia in honorem Dénes Gabler.* Eds.: Bíró, Sz. Győr 2009. 573–585.

VISY 2005 = Visy Zs.: Verespatak aranya. *Zalai Múzeum* 14 (2005), 311–315.

VÖRÖS 1979 = Vörös G.: Szarmata sírok Szeged-Csongrádi úton. *MKCsM* 1979 (1979), 10–16.

VÖRÖS 1982 = Vörös G.: Későszarmata fazekasműhely Sándorfalva-Eperjesen. *MKCsM* 1982 (1982), 27–36.

VÖRÖS 1985 = Vörös G.: Hunkori szarmata temető Sándorfalva-Eperjesen. *MFMÉ* 1982–1983/1 (1985), 129–172.

VÖRÖS 1993 = Vörös I.: Apagy barbaricumi császárkori település állatmaradványai. *NyJAMÉ* 33–35 (1993: 1990–1992), 33–65.

VÖRÖS 1994 = Vörös G.: Dél-alföldi régészeti adatok a szarmata kori férfi viselethez (temetkezések Csanytelek–Újhalastóról). In: *A kőkortól a középkorig. Tanulmányok Trogmayer Ottó 60. születésnapjára.* Szerk.. Lőrinczy G. Szeged 1994. 265–276.

VÖRÖS 2005 = Vörös I.: A szegvár-oromdűlői császárkori telep állatcsontleletei. *MFMÉ StudArch* 11 (2005), 115–125.

VÖRÖS–DINNYÉS 2016 = Vörös G. – Dinnyés I.: Szarmata és hun kori tűtartók Magyarországon I. Bronzlemez tűtartók. In: *Népek és kultúrák a Kárpát-medencében. Tanulmányok Mesterházy Károly tiszteletére.* Szerk.: Kovács L. – Révész L. – Bollók Á. – Gergely K. – Kolozsi B. – Pető Zs. – Szenthe G. Budapest 2016. 223–239.

VÖRÖS–SOÓS 2015 = Vörös I. – Soós E.: Észak-magyarországi császárkori települések archeozoológiai vizsgálata. *CommArchHung* 2014 (2015), 153–167.

VÖRÖS et al. 2022 = Vörös G. – Bárány A. – Hamar E. – Juhász L. – Marcsik A. – Molnár E. – Szalontai Cs. – Torma A. – Walter D.: *Szarmaták két folyó között. A kiskunhalasi Thorma János Múzeum római és római kori szarmata gyűjteménye (1–5. század).* [Opitz Archaeologica 21.] Budapest–Kiskunhalas 2022.

WALTER 2017 = Walter D.: Sándorfalva–Eperjes késő szarmata település csillámos anyaggal soványított kerámiaanyagának elemzése. *ActaIuvArch* 3 (2017), 33–59.

WALTER–FINTOR–SKULTÉTI 2018 = Walter D. – Fintor K. – Skultéti Á.: A sándorfalva–eperjesi késő szarmata kavicsos–csillámos kerámia soványítóanyagának előzetes petrográfiai vizsgálata. *MFMÉ Új folyam* 4 (2018), 133–157.

WALTER–SZILÁGYI 2022 = Walter, D. – Szilágyi, V.: Late Sarmatian pottery workshop in Nagymágocs–Paptanya. *Archeometriai Műhely* 19/2 (2022), 113–124.

WILHELM 2005 = Sz. Wilhelm G.: Szarmata sír Felgyőről. Adatok a lemezrátétes pelta alakú korongfibulák barbaricumi elterjedéséhez. *SzKMÉ* 7 (2005), 111–126.

ZOLTAI 1911 = Zoltai L.: Ásatásaink az 1911-ik évben. I. A hortobágyi juhjárás porosháti halmai. *Jelentés: Debreczen sz. kir. város múzeuma 1911. évi működéséről és állapotáról* (1912), 25–36.

ZOLTAI 1941 = Zoltai, L.: Die Hügelgräber der römischen Kaiserzeit in Hortobágy. In: *Laureae Aquincenses, memoriae Valintini Kuzsinszky dictatae. Aquincumin*

babérágak, Kuzsinszky Bálint emlékének szenteli Budapest-székesfőváros közönsége és a Pázmány-Egyetem Érem- és Régiségtani Intézete [DissPann 2.] Budapest 1941. 269–308.

ZSIDI 2008 = Zsidi P.: A Duna szerepe Aquincum topográfiájában. *BudRég* 41: 2007 (2008), 57–83.

7.2. Rövidítések jegyzéke

AAC = Acta Archaeologica Carpathica (Kraków)

ActaAntHung = Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)

ActaArchHung= Acta Archaeologica Academiae Scientiarium Hungaricae (Budapest)

ActaIuvArch = Acta Unversitatis Szegediensis, Acta Iuvenum, Sectio Archaeologica (Szeged)

Agria = Agria. Annales Musei Agriensis (Eger)

AKorr = Archäologisches Korrespondenzblatt. Urgeschichte Römerzeit Frühmittelalter (RGZM , Mainz)

Alba Regia = Alba Regia. Annales Musei Stephani Regis (Székesfehérvár)

AnB = Analele Banatului. Serie Noua. Arheologie–Istorie (Timişoara)

Anodos = Anodos. Studies of the Ancient World (Trnava)

Antaeus = Antaeus. Communicationes ex Instituto Archaeologico Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)

Antiquity = Antiquity. A quarterly review of archaeology (Cambridge)

Aquincumi Füzetek = Aquincumi Füzetek. A BTM Aquincumi Múzeumának ásatásai és leletmentései (Budapest)

Archaeological and Anthropological Sciences = Archaeological and Anthropological Sciences (Heidelberg)

Archeometriai Műhely = Archeometriai Műhely. Elektronikus folyóirat (Budapest)

Archeometry = The Bulletin of the Research Laboratory for Archaeology and the History of Art (Oxford)

ArchÉrt = Archaeologiai Értesítő (Budapest)

ArchHung = Archaeologia Hungarica. Acta Archaeologica Musei Nationalis Hungarici (Budapest)

Arrabona = Arrabona. A Győri Xántus János Múzeum Évkönyve (Győr)

AT = Antik Tanulmányok. Studia Antiqua (Budapest)

Athenaeum = Athenaeum. Studi Periodici di Letteratura e Storia dell'Antichitá (Pavia)

AV = Arheološki Vestnik (Ljubjana)

BalKöz = Balácai Közlemények (Veszprém)

BAR = British Archaeological Reports (Oxford)

Barbarikumi Szemle = Barbarikumi Szemle (Szeged)

BHAUT= Bibliotheca Historica et Archaeologica Universitatis Timisiensis (Timişoara)

BMMK = A Békés Megyei Múzeumok Közleményei (Békéscsaba)

BRGK = Bericht der Römisch-Germanischen Kommision (Berlin)

Britannia = Britannia. A Journal of Romano-British and Kindred Studies (London)

BudRég = Budapest Régiségei (Budapest)

CarnuntumJb = Carnuntum Jahrbuch (Graz)

CommArchHung = Communicationes Archaeologicae Hungariae (Budapest)

Crisia = Revista Crisia (Oradea)

Cumania = Cumania. Acta Museorum ex Comitatu Bács-Kiskun (Kecskemét)

Dacia / *Dacia Serie Noua* = Dacia. Revue d'archéologie et d'historie ancienne (Bucarest)

DissArch = Dissertationes Archaeologicae ex Instituto Archaeologico Universitatis de Rolando Eötvös nominatae (Budapest)

DissPann = Dissertationes Pannonicae ex Instituto Numismatico et Archaeologico Universitatis de Petro Pázmány nominatae Budapestinensis provenientes (Budapest)

DMÉ = A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve (Debrecen)

Dolgozatok = Dolgozatok az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem- és Régiségtárából (Kolozsvár); Dolgozatok a Magyar Királyi Ferencz József Tudományegyetem Archaeológiai Intézetéből (Szeged); Dolgozatok az Erdélyi Múzeum Érem- és Régiségtárából. Új sorozat (Kolozsvár)

Élet és Tudomány = Élet és Tudomány (Budapest)

FolArch = Folia Archaeologica (Budapest)

Fundort Wien = Fundort Wien. Berichte zur Archäologie (Wien)

HistrAnt = Histria Antiqua (Zagreb)

HOMBÁR = HOMBÁR. Múzeumi tanulmányok (Hódmezővásárhely)

HOMÉ = A Hermann Ottó Múzeum Évkönyve (Miskolc)

JAHA = Journal of Ancient History and Archaeology (Cluj-Napoca)

JAS = Journal of Archaeological Science (London)

JPMÉ = A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (Pécs)

JRGZM = Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums (Mainz)

Jászkunság = Jászkunság (Szolnok)

KDMK = A Kuny Domokos Múzeum Közleményei (Tata)

KMMK = A Komárom Megyei Múzeumok Közleményei (Tata)

LAA = Late Antique Archeology (Kent)

Marisia =Marisia. Studii şi Materiale. Muezul Judeţean Tîrgu Mures (Tîrgu Mures)

MFMÉ / MFMÉ Új Sorozat = A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve (Szeged)

MFMÉ MonArch = A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve, Monumenta Archaeologica (Szeged)

MFMÉ StudArch = A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve, Studia Archaeologica (Szeged)

MNT = A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve (Budapest)

MittArchInst = Mitteilungen des Archäologischen Instituts der Ungarischen Akademie der Wissenschaften (Budapest)

MKCsM = Múzeumi Kutatások Csongrád Megyében (Szeged)

Museĩon = Museĩon. Godišnak Gradskog Muzeja Subotica (Subotica)

NK = Numizmatikai Közlöny (Budapest)

NyJAMÉ = A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve (Nyíregyháza)

Palaeohistoria = Palaeohistoria. Acta et communicationes Instituti Bio-archaeologici Universitatis Groninganae (Groningen)

Peuce = Peuce. Studii şi cercetări de istorie şi arheologie. Serie noua (Tulcea)

RCRF = Rei Cretaire Romanae Fautorum Acta (Tongres–München)

RKM = Régészeti Kutatások Magyarországon (Budapest)

Rock Art Research = Rock Art Research (Melbourne)

RVM = Rad Vojvodanskih Muzeja (Novi Sad)

Savaria = Savaria. A Vas Megyei Múzeumok Értesítője (Szombathely)

SEP = Studia Epigraphica Pannonica (Budapest)

Sic Itur ad Astra = Sic Itur ad Astra (Budapest)

SlA = Slovenská Archaeológia (Bratislava)

Singidunum = Singidunum (Beograd)

SSz = Soproni Szemle (Sopron)

StComit = Studia Comitatensia (Budapest)

Studia Hercynia = Studia Hercynia. Journal of the Institute of Classical Archaeology (Prague)

SzBMÉ = A szekszárdi Balogh Ádám Múzeum Évkönyve (Szekszárd)

SzKMÉ = A Szántó Kovács Múzeum Évkönyve (Orosháza)

SzMMÉ = Szolnok Megyei Múzeumi Évkönyv (Szolnok)

Tisicum = A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Évkönyve (Szolnok)

TJMÉ = A Tornyai János Múzeum Évkönyve (Hódmezővásárhely)

Váci Könyvek, Új Sorozat = Váci Könyvek, Új sorozat (Vác)

WMMÉ = A Wosinsky Mór Múzeum Évkönyve (Szekszárd)

WMMK = A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei (Veszprém)

Zalai Múzeum = Zalai Múzeum (Zalaegerszeg)

Ziridava = Ziridava. Muzeul Judeţean (Arad)

ZSNM = Zbornik Slovenského Národného Muzea (Ljubljana)

Fá = fenékátmérő / talpátmérő

Fv = falvastagság

Há = hasátmérő

M = magasság

Pá = peremátmérő

Abb. = Abbildung

Fig. = Figure

Kat. / Cat. no. = Katalógusszám

Pl. = Plate

Tab. = Table

Taf. = Tafel

8. FÜGGELÉK 1: Kitekintés az alföldi szarmata Barbaricum római importjának általános összetételére

8.1. Kerámiaedények és egyéb kerámiatárgyak

A korábban részletesen elemzett Üllő 5–9. lelőhely római eredetű kerámiaanyaga (lásd jelen dolgozat 2. fejezetét!) rendkívül jól reprezentálja a szarmata Barbaricumban a 2. század utolsó harmadától a 4–5. század fordulójáig (2a–3. periódusok) általánosan megjelenő importált edénytípusokat. A legkorábbi kapcsolatfelvétel (1a–b. periódusok) importja azonban a tárgyalt leletanyag vizsgálatán keresztül nem mutatható be érdemben. Jelen fejezetben ezért az üllői lelőhely kapcsán nem említett római kerámiatípusokkal foglalkozom.[1486]

A legkorábbi periódus (1a. fázis) római eredetű kerámialeletekben igen szegényes,[1487] amelyek a korszak jellegzetességének megfelelően szinte kizárólag temetkezésekből származnak. A korszak jellemző import leletei a csíkosan festett edények, amelyek mindössze Mezőcsát, Hörcsögös lelőhely 56. sírjából[1488] és Tápiószele, Szumrák-dűlő lelőhelyről[1489] ismertek.[1490] A lelettípusnak újabban a szegedi Régészeti Tanszék gyűjteményéből, „Hartapuszta" megjelöléssel került elő egy igen kopott példánya.[1491] Bár a tárgy gyűjteménybe kerülésének körülményei kérdésesek, Párducz M. további szarmata sírokra jellemző leletek (pl. nyitott bronzkarperec, „fehérbronz" tükör, bronzérme) között említi („Harta-puszta" lelőhelyről).[1492] Formai alapon ezekkel az edényekkel rokoníthatjuk a szintén csak korai temetkezésekből ismert, teljes felületükön vörösre festett edényeket is (Füzesabony, Kastély-dűlő 125. sírjából;[1493] illetve Ócsa, Öreghegy lelőhelyről).[1494] Dinnyés

[1486] A római eredetű kerámiaanyag rendszerbe foglalásához, a kereskedelmi kapcsolatok periodizációjának megfelelő időhatárok szerint legutóbb lásd SZEBENYI 2017, 507–509.
[1487] Az „aranyhorizontba" tartozó sírok kerámiaanyagának összetételéhez lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 223, 9. kép.
[1488] VADAY 1982/1983, 169, Taf. 4/3, Taf. 5/5; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 223, 9. kép 1. A temetőcsoport korát Vaday A. az 1. század végére, 2. század elejére határozza meg (az említett edény jellegzetesen az „aranyhorizonthoz" kapcsolható leletekkel került elő: bordázott aranygyöngy, üvegberakásos lunula, nagyméretű karneolgyöngy) (VADAY 1982/1983, 169, 181).
[1489] VADAY 1982/1983, Taf. 5/6; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 9. kép 2.
[1490] Közölt képanyag hiányában kérdéses, hogy az Alsónémedi, Kenderföldek lelőhely 16. sírjából származó edény a lelettípushoz sorolható-e. Vaday A. leírása alapján a csonka edény vízszintes, vörösre festett sávokkal díszített, az antik törésfelületek mellett másodlagosan furatokkal (VADAY 1982/1983, 172; DINNYÉS 2014, 97).
[1491] PELŐCZ–PILLÉR–SZEBENYI 2020, Kat. 38, 30, 47. kép.
[1492] PÁRDUCZ 1931, Kat. 202, 126. Az említett érme azonban II. Claudius verete (268–270) volt, így semmiképpen sem tartozhatott egy kontextusba a tárgyalt edénnyel.
[1493] Farkas Cs. a tárgyra eraviscus edényként hivatkozik (FARKAS 2000, 16–17, 11. kép 9; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 223, 9. kép 3). A temető a jazig bevándorlók második vagy harmadik generációjához köthető, az 1–2. század fordulójára, illetve a 2. század elejére korhatározható. Az edényt tartalmazó sír datálása kísérőleletek hiányában nem pontosítható (FARKAS 2000, 28).

I. a festett edényeknek ezt a csoportját elválasztja a korai provinciális és a kelta fazekasság termékeitől, míg az egyértelműen barbár gyártmányú palackokkal együtt K-i eredetük lehetőségét hangsúlyozza.[1495] A tápiószelei edény pontos párhuzama ismert azonban a provinciából, Budaörs, Kamaraerdei-dűlő lelőhelyről. Ottományi K. önmagában a csíkos festésnek nem tulajdonít korhatározó szerepet, azonban az ilyen díszű korai edények előfordulnak Balácán Hadrianus–Antoninus kori rétegekben, illetve ismertek Dél-Pannoniából az 1–2. század fordulójáról.[1496]

Szintén a korai import karakterisztikus elemei lehetnek a figurálisan festett edények. A Maróti–Vaday szerzőpáros a lelettípus felgyűjtése során a szarmata Barbaricum területéről összesen 3 esetről (Debrecen, Hortobágyhíd; Szeged, Felsőpusztaszer; Szolnok–Szandaszőlős, Netovább Csárda)[1497] tesz említést, amelyek mind formailag (fazék alakú edények), mind ornamentikájukban (a debreceni és a szolnoki edények értékelhető díszítésének szarvas ábrázolásai egymás párhuzamai) egységes képet mutatnak. A vizsgált temetők relatíve széles időhatárokon belül korhatározhatók: Debrecen, Hortobágyhíd legkésőbbi sírjai sem érhették meg a 2. század végét, míg Szeged, Felsőpusztaszer esetében a legkorábbi horizontot Aucissa fibula jelölheti ki (1. század közepe), míg a temető 2. századi datálása Antoninus Pius érmével igazolható.[1498] Provinciális keretek között Ottományi K. a hasonló kialakítású (vörös alapon fekete mintával festett) edényeket a figurálisan festett kerámia második, kora római csoportjába sorolja. A budaörsi vicusban az edénytípus töredékeit tartalmazó objektumok többsége az 1. század végére, 2. század első felére datálhatók (Flavius/Domitianus- és Traianus–Hadrianus-kori terra sigillatákkal meghatározhatók), ritkábban használatuk egészen a markomann–szarmata háborúkig kitolható. Pátyon hasonlóan az 1. század második fele és a markomann–szarmata háborúk közé tehető az edénytípus használata.[1499]

A heterogén árukínálatnak megfelelően több egyedi tárgy is ebbe a horizontba illeszkedhet. Vaskút, Földvár lelőhelyről a Kőhegyi–Vörös szerzőpáros hibásan terra

[1494] Az edény felületének festésében ecsetnyomok és hosszanti hiátusok figyelhetők meg (DINNYÉS 2014, 96, 2. tábla 1). A hiteles megfigyelések nélküli korai temetkezés korát publikálója a 2. század középső harmadára helyezi (DINNYÉS 2014, 96, 98).
[1495] DINNYÉS 2014, 97–98. Fenntartásokkal kezelve az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros is az edénytípus K-i eredete mellett foglal állást (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 222).
[1496] Magában a csíkos festés előfordulhat akár 4. századi ólommázas dörzstál peremén is (OTTOMÁNYI 2012b, 225, 181. kép 14, 251. kép).
[1497] MARÓTI–VADAY 1980, 84, 86, I. tábla 2a–b, IV. tábla 3. Vaday A. a szolnoki edényt a későbbiekben többször is újraközli: VADAY 1989, 270, Taf. 100/3; VADAY–HORVÁTH 2005, 98, Taf. 20/2.
[1498] PÁRDUCZ 1941a, 39; MARÓTI–VADAY 1980, 91. A kísérőleletek sem segítenek a tárgyalt edények pontosabb datálásában (a leletanyaghoz lásd PÁRDUCZ 1941a, 11–12, 16–19). A szolnoki darabot Vaday A. további fogódzók hiányában a 2. századra keltezi (VADAY–HORVÁTH 2005, 98).
[1499] OTTOMÁNYI 2005, 83–84, 98–99.

sigillataként közöl egy relief (növényi ornamentika) és pecsételt (geometrikus minták, levél- és babszem motívumok) technikával díszített fültöredéket.[1500] A vaskúti töredék díszítés és forma alapján meghatározható közeli párhuzamát Póczy K. „Aquincum, Kiscelli utcai fazekasműhely" megjelöléssel közli,[1501] és a korai pecsételt kerámia közé sorolva Resatus mester termékének tartja.[1502] Bár a katonai fazekastelep esetében a motívumkincs elemzése kizárja Resatus filiáléjának helyi termelését,[1503] a feltehetően hibás műhelykörzet alapján adott datálás (1. század legvége – 2. század eleje)[1504] így is összeegyeztethető a lelőhelyként megjelölt katonai fazekastelep működésének kronológiai határaival.[1505] Hasonlóan ehhez a korszakhoz tartozóan Vaday A. temetkezésből közöl egy unikális, kisméretű, téglaszínű, „pirosra festett", kónikus testű, talpas poharat Törökszentmiklós, Surján, Újtelep (DNy-i homokbánya) lelőhelyről, amelynek oldalán két sorban futó, elnyújtott csepp alakú barbotinos díszek láthatók. Publikálója az edényt a 2. századra datálja.[1506] A hasonló díszű fazekastermékek szürke, fekete, sárgásvörös és piros bevonattal Pannoniában a Hadrianus-korban jelennek meg nagyobb számban,[1507] használatuk azonban Antoninus Pius érmével keltezett sírban később is igazolható Brigetióban.[1508]

Bizonytalan lehet a kapcsolatfelvétel kezdeti fázisához (1a. fázis) kötni a településanyagok legkorábbi datálást megengedő darabjait. Pecsételt díszű, horpasztott falú pohár töredéke ismert Budapest XVII, Pécel, Péceli út, szlovák–magyar gázvezeték 151. gödréből. Formai alapon ugyancsak pecsételt *Faltenbecher* töredékeként azonosítható a lelőhely 85. gödréből származó peremtöredék is.[1509] Publikálójuk a leleteket motívumkincsük

[1500] KŐHEGYI–VÖRÖS 1999, 225, 20. kép 1.
[1501] A Póczy K. által említett „Kiscelli utcai fazekasműhely" (Kiscelli u. 77–79. sz.) nem kezelhető önálló gyártási központként, több lelőhellyel együtt (pl. Bécsi út 120. és 128. sz.; Kiscelli u. 75. sz.; Zápor u. 60–70. sz.) határozható meg egy nagyobb kiterjedésű ipartelepként, amely a katonaság kerámiaellátását szolgálhatta (VÁMOS 2014, 30). Meg kell jegyezni továbbá, hogy a vaskúti fültöredék Resatus mesterhez kötése mesterbélyeg, illetve a jellegzetes „Resatus levél" hiányában erősen kétséges. Póczy K. 1956-os meghatározása kapcsán is idézhető Maróti É. megjegyzése, miszerint a Resatus nevet a pecsételt kerámiával szinonimaként használták a korábbi szakirodalomban (MARÓTI 1991, 381).
[1502] PÓCZY 1956, 78, 82, 85, II. tábla 4–5.
[1503] NAGY 2017, 12.
[1504] Maróti É. véleménye szerint Resatus mester 90/95–135 között nyithatott filiálét Aquincum területén (MARÓTI 1991, 381–384). A vonatkozó szakirodalom legutóbbi összefoglalásával lásd NAGY 2017, 11–15.
[1505] A katonai fazekastelep működésében több periódus állítható fel: 1. periódus 89–105 között; 2. periódus 105–118 között; 3. periódus 118–150/160 között (VÁMOS 2014, 129–131). Ezek a szarmata–római kereskedelem periodizációjának megfelelő 1a. (1–2. periódusok), illetve 1b. fázisokat (3. periódus) fedik le. A vaskúti leletet a publikálók maguk is a 2. századra datálják, ám a szarmata leletanyag egészen a késő szarmata korig mutat megtelepedést a területen. A korai import jelenlétét igazolja a lelőhely csepp formájú illatszeres üvegcséje, amely az 1. század végén készülhetett (KŐHEGYI–VÖRÖS 1999, 227).
[1506] Az edényt a további szakirodalmi említéseivel lásd VADAY–HORVÁTH 2005, 124, Taf. 23.4.
[1507] VADAY 1985a, 383.
[1508] BÓNIS 1942, 19–21.
[1509] KOROM 2015, 183–184, 1. kép 1, 4, 13. kép 1–2.

alapján rokonítja a Budapest III, Szőlő közben talált kígyómotívumos edénnyel, ennek megfelelően a péceli darabokat is az 1. század végére, 2. század első felére keltezi.[1510]

A 2. század második felében a kapcsolatok jellegében meginduló változásokhoz (1b. fázis) köthetők már az alacsony esetszámmal megjelenő római eredetű telepkerámia leletek. Márványozott festésű korsóhoz tartozó töredékek (összesen 4 db) ismertek Kiskunfélegyháza, Pap-dűlő lelőhely 293. és 307. objektumaiból. Sóskuti K. a töredékek megjelenését a településen a markomann–szarmata háborúk után felélénkülő kereskedelemhez köti.[1511] A provinciális leletanyagban a díszítés technikája alapján 2 nagyobb csoport különíthető el, amelyek egyben kronológiai különbséget is jelentenek: a korai darabok vékony vonalakkal kialakított felületkezelése a Flavius-korban korban jelenhet meg és a 2. század első harmadáig marad használatban; ellenben a késői horizont szélesebb ecsetkezelése a 2. századra jellemző (a Schütz-féle műhelyben még a 3. század első harmadáig folyhat gyártásuk).[1512] A kiskunfélegyházi darabok a publikáló véleményével ellentétben inkább tartozhatnak a település korai (markomann–szarmata háborúk előtti) horizontjába, amelyeket a 252. és a 259. objektumokból előkerült közép-galliai terra sigillaták is kirajzolnak.[1513] Hasonló kronológiai helyzetet feltételezhetünk a Szegvár, Orom-dűlő lelőhely 83/2., 84/19. és 90/1. objektumaiból származó, pompeji vörös festésű tálakhoz (*Pompejanische Teller*) tartozó töredékek esetében. A publikálók az edények településre kerülésével a kettős/hármas datálás figyelembevételével is még a markomann–szarmata háborúk előtt számolnak, hiszen az edénytípus gyártása a 2. század közepén szűnhetett meg.[1514]

Nem egyértelmű a Kiskunfélegyháza, Külsőgalambos 3. sírjából származó, kisméretű, szürke, érdes felületű, benyomkodott díszű (üvegtechnikát utánzó) pohár kronológiai fázishoz sorolása. Kulcsár V. a tárgyat provinciális termékként közli, párhuzamait az 1. század közepe és a 2. század közepe közötti időszakból hozza Aquincumból (Resatus műhelyéhez

[1510] KOROM 2015, 166. Vámos P. a hivatkozott edény ornamentikáját az aquincumi canabae fazekasműhelyéből (ún. Kiscelli utcai műhely) eredezteti, amelynek működése a Flavius-kortól Antoninus Pius uralkodásáig datálható (VÁMOS 2009, Kat. 8, 547, Abb. 5).
[1511] SÓSKUTI 2005, 242, 248, 3. kép 2–4.
[1512] KELEMEN 1980, 60–61. A márványozott festésű edényeket hasonló időkeretek közé határozza meg Ottományi K. a budaörsi vicus feldolgozása közben is: a lelettípus az 1–2. század fordulójának jellegzetes edénytípusa, gyártásuk a 2. század végén szűnhetett meg (OTTOMÁNYI 2012, 223).
[1513] SÓSKUTI 2005, 241, 247. A tárgytípusnak a szarmata Barbaricumtól É-ra előkerült, Nógrád megyei darabjai, a kereskedelem „provinciális fázisához" kapcsolódnak Vaday A. véleménye szerint (ezek főként Hadrianus-kori kontextusokból származnak) (SZABÓ–VADAY 2009, 293–294).
[1514] ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 54, 62, 67, 71, 78. A tanulmányban a leletek datálása nem teljesen egyértelmű: az objektumleírásoknál a darabokat a 2. századra (ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 67), illetve a 2–3. századra korhatározzák a publikálók (ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 54, 62).

köthetően), illetve Brigetióból. A temetőt a 2. század második felében, illetve a 2–3. század fordulóján használhatták.[1515]

Problémás a Nepper I. által Biharkeresztes–Ártánd körzetében importként közölt S-profilú tálak megítélése. A kisfarkasdombi településrészletről 2 db ilyen típusú peremtöredék ismert (sötétszürke és téglaszínű változatban egyaránt),[1516] míg a nagyfarkasdombi feltárások során nagyobb mennyiségben (6 peremtöredék, vegyesen szürke és „vörösre égett" kivitelben) kerületek elő. A teljes profil csupán egyetlen edény esetében ismerhető meg utóbbi lelőhelyről, ennél a hasat lapos talprész követi.[1517] Nepper I. az edényeket a pannoniai szürke kerámia közé sorolja, majd Bónis É. anyaggyűjtésére hivatkozva a 2. század első felére keltezi őket.[1518] Pannoniában a kelta fazekasságban gyökerező forma az LT D_2 időszaktól az 1. századig lényegi formai változások nélkül (omphalos-szerű fenékkiképzéssel) él tovább, ám a későbbi változatok már lapos, majd gyűrűs talpú kialakítással készülnek. A 2. század közepére, második felére lecsökkenő mennyiségű római simított felületű edények között az egyik vezérformát képviselik. A típus az Antoninus–Severus-korban megjelenik festett és bevonatos (*Glanztonware*) változatban is, míg a késői (4. századi) darabok már durva anyagminőséggel jelentkeznek, általánosan simítás nélkül.[1519] A provinciális párhuzamok ellenére az ártándi edények meghatározása római termékként erősen kétséges. Valószínűbbnek tűnik, hogy az ártándi S-profilú edényeket a kora szarmata kerámiában dák hatásra elterjedő „gyümölcsöstálakkal" rokoníthatjuk inkább. A jellegzetes talpas forma mellett ritkábban előfordulnak lapos talpú változatok is, a technikai kivitelükben barbár edénytípus szürke és vörös színben egyaránt megjelenik.[1520] Az ártándi töredékek pontosabb beazonosítását az általános kopottság, az aljtöredékek hiánya, valamint a szűkszavú tárgyleírások gátolják meg.

A legkésőbbi időhorizont (3. periódus) kerámiaimportja között is találhatunk olyan elemeket, amelyek már nem jelennek meg az üllői leletanyagban. Unikális a Tiszaföldvár,

[1515] KULCSÁR 1986, 12, 20–21, II. tábla 2. A tárgy 2. század közepe utáni sírba kerülését egyértelműsíti a vele együtt előkerült, erősen kopott Antoninus Pius érme, ám ez nem árul el információkat a termék megvásárlásának időpontjáról. A pontos formai párhuzamok hiánya (kizárólag ovális becsiszolások utánzatai ismertek) további kérdéseket vet fel a gyártás időpontjára vonatkozóan: Bónis É. a díszítés technikájának továbbélését feltételezi a 2. század folyamán is a hasonló kialakítású, de oxidatív égetésű, vörös bevonatos edényeken (BÓNIS 1943, 476, 4–5, 7. kép).

[1516] NEPPER 1983, 70, 76, III. tábla 7, XI. tábla 3.

[1517] NEPPER 1984, 156–157, 167, XXXIV. tábla 8, XXXV. tábla 1–3, 4, IL. tábla 10, L. tábla 1–2.

[1518] NEPPER 1984, 232, 236. A publikáló a lelőhelyet rendkívül széles időhatárokon belül keltezi: véleménye szerint a település 2. század elejétől egészen a 330–340-es évekig lakott lehetett.

[1519] OTTOMÁNYI 2012b, 206, 208, 163. kép 4–5, 170. kép 10.

[1520] A témáról összefoglalóan lásd ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 72–73, 31. kép 3. A publikálók a Szegvár, Orom-dűlő lelőhelyről származó darabok párhuzamaként említik is a nagyfarkasdombi töredékeket, ám azok eredetének kérdésében nem foglalnak állást. Legújabban Sóskuti K. az ártándi „ívesen kihajló peremű tálakat" egyértelműen szarmata gyártmányként tünteti fel (SÓSKUTI 2018b, 146–147, 26. kép).

Téglagyár lelőhely 8/1978. gödréből származó, terra sigillata chiara („világos bevonatú” terra sigillata) D áruhoz (Hayes 63; Lamboglia 9B) tartozó, narancsvörös bevonatú tányér peremtöredéke. A barbárföldi lelet késői datálását valószínűsíti a kísérőanyag is: a gödör korát a publikálók az ólommázas dörzstálak perem- és oldaltöredékei alapján a 4. század második felére, 5. század elejére helyezik.[1521] Pannoniából a Hayes 63 forma nem ismert, ám a D áru más típusai (Hayes 59/A/B, 61B, 67) aránylag gyakoriak. Az É-Afrikából származó termék már a 3. században is feltűnhet, de csak a 4. század második felére, 5. század elejére válik népszerűvé. Az É-Itálián keresztül érkező áru a gyártási körzethez közelebbi területeken sűrűsödik, ám a Duna vonalához közel, a Barbaricum szomszédságában is gyakran előfordul (Budaörsön, a pátyi településen, a balácai villagazdaságban, Visegrád, Gizellamajor lelőhelyen, Ulcisia Castrán, vagy éppen az aquincumi canabae-ban). A lelettípus a 4. századi Pannonia kiterjedt kapcsolatrendszerének bizonyítéka, a provincia importárujának legkésőbbi horizontjához sorolható.[1522] A szarmata Barbaricummal szomszédos barbár területekre ez az árutípus már nem jut el.[1523] Kisebb részben talán feltételezhető, hogy a korszakban folyhatott a bevonat nélküli áru kereskedelme is.[1524]

A kerámia anyagcsoportján belül az edények mellett csupán a római eredetű agyagmécsesek képeznek összefüggő csoportot, ám ezek esetszámai igen alacsonyak, hiszen használatuk alapvetően idegen lehetett a szarmata háztartásoktól. Az Istvánovits–Pintye szerzőpáros anyaggyűjtésében összesen 6 példányt említ, amelyek egyben igen széles időspektrumon belül keltezhetők: a Szőreg, Homokbánya lelőhelyről származó volutás mécses (Loeschke IC típus) az 1. század elejétől a 2. század közepéig datálható; a békéscsabai múzeum FORTIS feliratos darabja általánosan 2–3. századi keltezést enged meg;[1525] míg az Ecser 6. lelőhelyről ismert, Krisztus-monogrammos firmamécses akár késői (4. századi) korhatározást[1526] is lehetővé tesz.[1527]

[1521] GABLER–VADAY 1986, 27, 67–69, Abb. 37/1.
[1522] GABLER 1990, 203–204, 39. ábra; GABLER 2006, 92–94; GABLER 2012a, 129; GABLER 2012b, 441–445.
[1523] Pannoniától É-ra az importnak ezt a késői horizontját az argonne-i áru képviseli: lásd Nitra, Párovské Háje (Nyitra, Szlovákia) lelőhely esetében (KUZMOVÁ 2012, 335, Tab. 1, Tab. 4). Az argonne-i termékekhez lásd GABLER 2006, 90, 92.
[1524] Érdekes a Pintye G. által Nyíregyháza, K-i elkerülő út 14. (Csorda-Páskum) lelőhely 28. objektumszámú házából említett szürke, bevonat nélküli, érdes felületű importedény megjelenése (a kerámiaanyag összegzésével ellentétben a leletanyag leírásánál csak egyetlen esetben emeli ki a nem helyi készítés tényét). Bár a lelőhelyet germán közösség használhatta, az edény mindenképpen a vizsgált szarmata területen keresztül érhette el célállomását, ami talán mutathatja az ilyen jellegű edények behozatalát a szarmata közösségek részéről is (PINTYE 2016, 85, 105, 111, 28. obj/Kat. 24).
[1525] SZENTLÉLEKY 1959, 181. A hasonló típusok gyártása (akár még a jellegzetes FORTIS bélyeg feltüntetésével együtt is) folyhatott Aquincum több fazekasműhelyében is: pl. a Kiscelli utcában vagy a gázgyári fazekastelepen (SZENTLÉLEKY 1959, 187, 1. kép 2, 4. kép 4, 7).
[1526] Az ecseri példány ornamentikája alapján rendkívül közeli párhuzamának töredékét lásd SZENTLÉLEKY 1969, 127–128, Fig. 242a–b.

8.2. Fémáru: fibulák

A római eredetű fibulaanyag a szarmata temetkezések keltezésének egyik leggyakoribb eszközét képezi, ám ennek ellenére az Alföld egészére kiterjedő összefoglalásuk még nem született meg.[1528] A leletanyag kutatottságának hiányosságai mellet jelen fejezetben is csupán a tárgytípus általános tendenciáinak felvázolására vállalkozhatom.

A legkorábbi horizonthoz tartozóan igen ritka lelettípust képviselnek a római eredetű ruhakapcsoló tűk: az „aranyhorizont" jellegzetes síranyagai között csupán az oldalszárnyas sarnírfibulák és az erős profilú fibulák azonosíthatók [33. kép 1].[1529] Előbbi tárgytípusból a Kárpát-medencei szarmata Barbaricumban csupán 2 db-ot említhetünk (Mezőcsát, Hörcsögös 63. sírjából és Újszilvás, Gólyajárás lelőhelyről), amelyek kisebb formai eltéréseik ellenére egyazon tipológiai csoportba sorolhatók (Riha 5.7.6. típus: hosszanti bordákkal tagolt kengyel, a gombok középre pozícionáltak). A fibulatípus a Római Birodalomban igen gyakori, az augsti rétegtani adatok alapján a Claudius-korra, illetve a 1. század harmadik negyedére jellemző a használata. A tárgytípus ezen formai csoportja az egyetlen, amely a K-i tartományokban is megjelenik.[1530] A szarmata kontextusokból származó fibulákat csak részben származtatja a kutatás kereskedelemből (Pannonia vagy a szvéb területek felől): Vaday A. felveti a zsákmány lehetőségét,[1531] ám az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros utóbbit elvetve a K-i eredet lehetőségét feltételezi.[1532]

Szintén az „aranyhorizonthoz" köthető kontextusból ismert (Füzesabony, Kastély-dűlő 140. sírjából) egy erős profilú fibula fejtöredéke,[1533] leletkörülményei a darabot megbízhatóan

---

[1527] ISTVÁNOVITS–PINTYE 2011, 84–85, 2–3. kép.

[1528] Nagyobb területet lefedő elemzésként csupán Vaday A. Szolnok megyei korpuszát említhetjük: VADAY 1989, 74–97, Abb. 12–19 (ugyanazon anyaggyűjtésen alapulva a római eredetű darabok kiemelésével lásd VADAY–HORVÁTH 2005, Taf. 1–14). Legújabban a tárgytípus rövid összefoglalását (elsődlegesen a viseleti szokások szempontjából) lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–STOÂNOVA 2022a, 17–22, 2. kép. Gyakoribbak a fibulatípusokra vonatkozó tematikus gyűjtések: pl. emailos fibulák (VADAY 2002; VADAY 2003b), lemezrátétes, pelta alakú korongfibulák (WILHELM 2005), térdfibulák (PILLÉR 2023b). Az elmúlt években több, egyelőre kiadatlan munka is foglalkozott bizonyos ruhakapcsoló tű típusokkal: pl. az Aucissa és a rekeszberakásos fibulákkal (BERECZ 2008, kiegészítve Vaday A. korábban hivatkozott tanulmányát!), az ún. „szarmata típusú" számszerijfibulákkal (JANCSÓ 2014), illetve a szvasztika fibulákkal (Jancsó I.: *Horogkereszt alakú fibulák az alföldi Barbarikumban.* Konferencia-előadás: Új generáció. A szegedi Régészeti Tanszék tehetséggondozásainak elmúlt évtizedei. Szeged 2018).

[1529] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 221–223, 8. kép.

[1530] RIHA 1979, 126–127, 130–131, Taf. 33/911–913. A mezőcsáti példány kapcsán a párhuzamok széleskörű említésével (a formát hibásan Riha 5.7.5. típusként azonosítva) lásd VADAY 1982/1983, 177.

[1531] VADAY 1982/1983, 180–181. Később a kállói sír kapcsán említi a mezőcsáti és az újszilvási sarnírfibulákat, ám (esetükben) már nem hangsúlyozza, hogy zsákmányból származnának (VADAY 2016, 764).

[1532] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 221–222. Korábban Tari E. mindhárom lehetőséget elképzelhetőnek tartja: TARI 1994, 260.

[1533] A hivatkozott sírban nem került elő aranyékszer, ám szintén korai jellegére utalhat az ujjbenyomkodásos bordával díszített, kézzel formált fazék edénymellékletként (FARKAS 2000, 17, 12. kép). Az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros feltételezi, hogy a fibula már törötten kerülhetett a bolygatatlan sírba, amely alapján hosszabb használati időt kellene feltételeznünk (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 222–223). Vaday A. a láb hiányát állati

a szarmata Barbaricum legkorábbi időhorizontjához kötik. A rugószerkezet fölött megfigyelhető támlap/tartólemez/fedlap (*Stützplatte*) alapján a füzesabonyi példány a Riha 3.1.1. típushoz sorolható [33. kép 3], amelyet Domitianus korától a 2. század elejéig (legkésőbb Hadrianus uralkodásáig) gyárthattak. Elsődleges elterjedési területe É-Itália és a dunai tartományok (főként Noricum és Pannonia).[1534] Szintén ehhez a korai típushoz sorolható az Endrőd, Szujókereszt 45. sírjából felszínre került rugótokos, ezüstből öntött fibula,[1535] illetve a kállói temetkezésből származó mindkét példány.[1536] Utóbbiakkal rokon az ismeretlen leletkörülményű, hiányos darab Jászberény (Jászfelsőszentgyörgy), Pusztakerekudvar lelőhelyről is.[1537] Az előző változattól a Riha 3.1.2. típusú erős profilú fibulákat csupán a támlap hiánya különbözteti meg [33. kép 4], ám ennek ellenére datálásuk és eredetük is eltérő: a forma az észak-európai trombitafibulákból fejlődött ki szabad Germániában az 1. század utolsó harmadában, elterjedési területe főként a dunai tartományokat érinti (köztük Noricumot, Pannoniát és Daciát). Legkésőbbi példányaik Noricumból a 2. század második feléből ismertek.[1538] Az alföldi szállásterületen bizonyíthatóan ide tartozik az Orosházi-tanyák, MÁV-homokbánya 5. sírjának fibulája.[1539] A régebbi szakirodalmi közlések alapján feltételesen köthetjük ide a csanyteleki (1. sír),[1540] a felsőpusztaszeri (20. sír)[1541] és a tiszaörvényi[1542] darabokat, illetve Szentes, Kistőke lelőhely 112., 142., 147. sírjainak fibuláit.[1543] Több ismeretlen leletkörülményű darabot is ide sorolhatunk.[1544] A szarmata Barbaricumban régészeti kontextusból megfigyelt példányok kevés bizonytalan kivétellel az egygombos formai variánshoz köthetők.[1545] Az erős profilú

---

eredetű bolygatással magyarázza. Bár elismeri a tárgy kopottságát, azt „dilatáció okozta állagromlással" magyarázza (VADAY 2016, 764, 78. lábjegyzet).

[1534] RIHA 1979, 79–80, Taf. 11/271–274.

[1535] Kísérőleletei mindössze a nyaklánc gyöngyei (üveg-, kalcium- és borostyángyöngyök), kisméretű vödörcsüngő, illetve kézzel formált edény töredéke (VADAY–SZŐKE 1983, 82, 86, 6. kép 1).

[1536] VADAY 2016, 761, 5. kép 4–5.

[1537] VADAY–HORVÁTH 2005, 62, Kat. XII-108, Taf. 1/1.

[1538] RIHA 1979, 79, 81, Taf. 11/275–277.

[1539] A kísérőleletek közül kiemelhetünk egy inkrusztált díszű üveggyöngyöt, illetve egy aláhajtott lábú bronzfibulát (utóbbi elveszett) (NAGY 2005, 5. kép 1).

[1540] A kísérőleletek közül a korai időszakra utalhatnak a sír nagyméretű, nyomott gömb alakú kacedongyöngyei, illetve a Pontus-vidék felé mutató, egyedi kialakítású edénye (PÁRDUCZ 1960a, 71, XV. tábla 12).

[1541] PÁRDUCZ 1941a, 17, XV. tábla 4a–b.

[1542] Vaday A. a fibulát a 2. századra, kísérőleleteit (pl. perforált szélű fémtükör) a 2–3. századra datálja. A korábbi irodalommal lásd VADAY–HORVÁTH 2005, 117–118, Kat. XXXVIIII-222, Taf. 2/8.

[1543] PÁRDUCZ 1944, 13, 16–17, VIII. tábla 26a–b, XX: tábla 2a–b, XXIII. tábla 3a–b. A 104. sír fibulája a többivel összevetésben a rugószerkezet felett nyúlánkabb formát képvisel, azonban a támlap létezése vagy hiánya nem állapítható meg (PÁRDUCZ 1944, 12, XXIV. tábla 8a–b).

[1544] Öcsöd, Bábocka (VADAY–HORVÁTH 2005, 81, Kat. XXVII-160, Taf. 1/3); Tiszafüred (VADAY–HORVÁTH 2005, 117, Kat. XXXVIII-221, Taf. 1/2).

[1545] Vaday A. egy Tiszaderzsről származó darabot közöl kétgombos, erős profilú fibulaként (VADAY–HORVÁTH 2005, 107, Kat. XXXV-213, Taf. 2/1). A tárgy távoli formai párhuzamát említhetjük talán Augstból, szintén támlapos változatban, ám a plasztikus madár alakú díszítés nélkül (RIHA 1979, 79, Taf. 11/271). A Debreceni

fibulák különböző variánsai így mindkét horizontban (a kapcsolatok 1a. és 1b. periódusában is) a markomann–szarmata háborúk előtti fibulatípusok népszerű variánsai közé tartoztak.[1546]

Szintén az importált leletanyag legkorábbi horizontjához sorolhatók az Aucissa fibulák [33. kép 2].[1547] A Veresegyháza, Postaépület (Csokonai út 6.) lelőhelyről ismert rendkívül gazdag temetkezésből származó darab ritka típust képvisel, párhuzamai Dalmácia felé mutatnak. Az analógiák alapján a tárgy a 2. század második negyedére datálható, amelynek nem mondanak ellent a kísérőleletek sem (pl. nagyméretű kalcedongyöngyök; állatalakos végződésű nyakperec; pajzsos végű lemezkarperec): a sírt publikálója legkésőbb a 2. század 40-es éveire keltezi.[1548] A Szeged, Felsőpusztaszer 17. sírjából származó példányt Berecz K. az A242.2. altípusként határozza meg, amelynek használata az érmével keltezett kontextusokban legkésőbb Traianus uralkodásáig igazolható.[1549] A temető keltezését Párducz M. ennél szélesebb intervallumon belül állapítja meg, legkésőbbi horizontját a 20. sír Antoninus Pius érme jelölheti ki.[1550] A tárgyalt fibula kísérőleletei közül a gömb alakú karneolgyöngyök igazolják a temetkezés korai jellegét.[1551] A Római Birodalomban az Aucissa fibulák rendkívül gyakoriak, a katonaság igényeinek kielégítését szolgálták Britanniától egészen Afrikáig. Főleg a korai kontextusok jellemző leletei, használatuk szokása az 1. század harmadik negyedében fokozatosan megy ki a divatból.[1552]

Az egygombos, erős profilú fibulák trapézos/legyezőszerűen kiszélesedő lábú formai változata [33. kép 5] párhuzamosan lehetett forgalomban a fedlap nélküli (Riha 3.1.2. típusú) variánssal.[1553] A típus a Duna-vidékre jellemző formát képvisel, Noricumtól és Pannoniától

---

Egyetem Ókortörténeti Tanszékének gyűjteményéből említhetünk egy kétgombos variánst (Almgren 236. típus) az R.269 leltári szám alatt. A lelet jelzete alapján az egykori Láng Nándor Múzeum részét képezhette, ám a lelőhelyet megnevező leltárkönyv hiányában nem köthetjük egyértelműen az Alföldhöz (GYURKA–SZEBENYI 2017, 119–120, 133, 4. kép B).

[1546] Hasonlóan a Kárpátoktól K-re fekvő területeken, a Dacia megalapítása előtti időszak (Kr. e. 1 – Kr. u. 2 század eleje) szarmata sírjaiban is megjelennek az alföldi temetkezésekben dokumentálható típusok. Az egygombos, erősen profilált fibulák (Bârcă XI. típus) a korszak temetkezéseiben a leggyakoribb import fibulatípust képviselik (11%). V. Bârcă a típus elterjedését a géta-dák közösségekkel fenntartott kapcsolatoknak tulajdonítja (BÂRCĂ 2005, 134, 142, Tab. 1).

[1547] A provinciális leletekhez kapcsolódóan az alföldi előfordulások összefoglalását legutóbb Berecz K. adta doktori dolgozatában. Elemzése során 3 példányt említ, ám elemzésében később csupán a jól ismert felsőpusztaszeri és veresegyházi darabokkal foglalkozik (BERECZ 2008, 72).

[1548] MESTERHÁZY 1986, 157; BERECZ 2008, 72.

[1549] BERECZ 2008, 52–53, 2. táblázat.

[1550] PÁRDUCZ 1941a, 17, 39, XIV. tábla 6a–b. A Kárpátoktól K-re a típus (Bârcă VI. típus) az alföldi szarmata szállásterülethez hasonlóan ritka lelet, csupán egyetlen darabbal képviselteti magát. Publikálója a leletet az 1. század második felére datálja, hiszen a tárgyakat barbár közegben a divatjuknál tovább is használhatták (BÂRCĂ 2005, 141).

[1551] A gömb alakúra csiszolt, szűk furatú karneolgyöngyök a Fekete-tenger É-i partvidékén az 1–2. századi leletegyüttesek jellemző leletei (további irodalommal lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 220).

[1552] RIHA 1979, 114–115.

[1553] A lelettípus elterjedését az Alföldön legújabban lásd SÓSKUTI 2018b, 25. kép.

Ny-ra csak szórványosan fordul elő.[1554] A lelettípus legnagyobb számban Daciából ismert (2014-es gyűjtés alapján összesen 60 db), Napocában gyártása öntőmintával és félkész termékekkel is igazolható. A jól adatolható darabok a típus (Cociş 8a11) használatát elsődlegesen a 2. század első felére helyezik, ám katonai és polgári településeken egyaránt megjelennek még a 2. század harmadik negyedében is.[1555] Az alföldi szarmata Barbaricumban a gyakori korai fibulatípusok közé tartozik (az 1983-ban lezárt gyűjtésük alapján 12 db),[1556] a közölt darabok tárgyleírásai alapján a díszítetlen láblemezű variáns (Cociş 8a11b1) népszerűbbnek tűnik a „farkasfogas" trébeléssel díszített szélűnél (Cociş 8a11a1).[1557] A szarmata temetkezések kísérőleletei (részben a használati idő miatti csúszással) igazodnak a provinciális párhuzamok által kijelölt időhatárokhoz.[1558]

A provinciális kutatás az erős profilú alapformából eredezteti a trombitafibulákat, amelyeket mindössze 4 példány képvisel az alföldi Barbaricumban [33. kép 7]. Az egyetlen ezüstből öntött, Tiszaderzs (Vas M. telke) lelőhelyű darab ajándékból származik, Vaday A. a 2. századra datálja.[1559] Bronzból öntött példányok említhetők Endrőd, Szujókereszt 28. sírjából,[1560] Tiszaföldvár, Téglagyár 78. sírjából[1561] és talán Szentes, Kistőke 145. sírjából,[1562] a kísérőleletek közül csupán utóbbi temetkezés keresztben átfúrt kalcedonkorongja utalhat annak korai kronológiai helyzetére. A fibulatípus a Duna-vidékre jellemző, a barbaricumi formák párhuzamai legnagyobb számban Pannoniában találhatók meg, ahol gyártásuk is folyhatott (pl. Sisciában). Az ún. „pannon trombitafibulák" általánosságban a 2. századra

[1554] E. Riha feltételezi, hogy a kéttagú, magasított, téglalap alakú tűtartós formai variáns képviseli a tárgytípus későbbi (2. századi) horizontját (RIHA 1979, 73, 75, Taf. 10/261–262; Sáró Cs. a pannoniai leletanyagban ugyanezt a tendenciát figyeli meg: SÁRÓ 2014, 127. lábjegyzet). Bár a szakirodalmi hivatkozások alapján nem minden darab vizsgálható, a lelettípus szarmata Barbaricumból származó példányai ehhez a formához tartozhatnak. Jól azonosíthatóan lásd pl. Endrőd, Szujókereszt (VADAY–SZŐKE 1983, 86, 7. kép 6); Tiszaföldvár, Téglagyár (VADAY–HORVÁTH 2005, 113, Kat. XXXVI-217, Taf. 3/8); Vărşand (Gyulavarsánd, Románia) (GRUMEZA 2019, 75, Kat. I-38-2/1.1, Taf. 8/3a–b) lelőhelyekről.

[1555] COCIŞ 2014, 58–60, Cat. no. 258–318, Pl. XIX–XXI.

[1556] A tárgytípus alföldi képviselőinek vázlatos összegzését lásd VADAY–SZŐKE 1983, 116.

[1557] A rossz minőségű tárgyfotók alapján a leírások pontossága csak kevés esetben igazolható. Biztosan díszített példányát a korábban hivatkozott endrődi és tiszaföldvári darabok mellett lásd még Törökszentmiklós, Surjánról (16. lelőhely, kontextus nélkül) (VADAY 1985b, 360–361, Abb. 15/16); míg biztosan díszítetlen származik az említett gyulavarsándi mellett Orgoványról (SZABÓ 1939, 105, III. tábla 12).

[1558] Lásd pl. Hódmezővásárhely–Székkutas, Kakasszék lelőhely 2. sírjában emailos díszű ívfibulával (GAZDAPUSZTAI 1960, 47, XIII. tábla 3); illetve Szentes, Kistőke temetőjének két temetkezéséből (115., 127. sír) is fejlapos térdfibulával (PÁRDUCZ 1944, 13, 15, VI. tábla 8, XX. tábla 9a–b).

[1559] VADAY–HORVÁTH 2005, Kat. XXXV-211, 106, Taf. 2/2.

[1560] VADAY–SZŐKE 1983, 88, 10. kép 12.

[1561] Publikálója az 1. század végére – 2. század első felére keltezi (VADAY–HORVÁTH 2005, 113, Kat. XXXVI-217, Taf. 2/4).

[1562] A közölt tárgyfotó rendkívül rossz minőségű, kontúrjai alapján a meghatározás helyes lehet (PÁRDUCZ 1944, 17, XXII. tábla 2a–b).

datálhatók. Daciában a Pannoniából importált változataik Antoninus Pius uralkodása és a 2. század vége között adatolhatók.[1563]

Utóbbival részben párhuzamos időhorizontot képviselhetnek a hasonló darabszámban dokumentált horgonyfibulák (a csoportnak összesen 5 publikált darabja ismert az Alföldről) [33. kép 6].[1564] Kétségtelenül a korai fibulaanyag legreprezentatívabb rétegét rajzolják ki: példányaik kevés kivétellel ezüstből öntöttek, több esetben is a kengyelre ráülő plasztikus zoomorf díszítéssel készültek.[1565] Az Kárpát-medencei szarmata Barbaricumból megismert horgonyfibulák formailag nem képeznek egységes csoportot,[1566] ám a tárgytípust a kutatás általánosságban a 2. századra – 3. század elejére datálja.[1567] A lelettípus területi elterjedése főként Pannonia, Dalmatia, Moesia és Dacia tartományokra koncentrálódik, ám több darabja is ismert a szarmata Barbaricum mellett a Kárpátoktól K-re, illetve a vizsgált területtől É-ra is. A szarmata szállásterületen a sírokban egyesével kerültek elő, így a barbárok körében nem feltételezhetjük a képi ábrázolások által sugallt viseleti modellt (egy-egy fibula mindkét vállon, a mellkas előtt lánccal összekötve).[1568]

[1563] PATEK 1942, 40–42, XXII. tábla 5; COCIŞ 2014, 113–114; SÁRÓ 2014, 167. A formai tipológia szempontjából a barbaricumi darabok párhuzamait Sáró Cs. Tolna megyei gyűjtésében nem sorolja a trombitafibulák közé, ezek az erős profilú fibulatípus trombitaszerűen kiszélesedő kengyelű variánsát képviselik (IV.2.a.2. és IV.2.b. típusok). A különbségtétel azonban főként csak terminológiai jellegű, datálásuk hasonló a trombitafibulákhoz: az a. altípus a 2. század második és harmadik negyedére, míg a b altípus a 2. századra keltezhető (SÁRÓ 2014, 166–167, Kat. 29., 40., 61., 7. tábla 1, 3, 6). Ezzel szemben S. Cociş az endrődi darab párhuzamait egyértelműen a trombitafibulák közé helyezi (21b1a. típus) (COCIŞ 2014, 113, Pl. XCVI/1344–1347).

[1564] Vázlatos összefoglalásukat legutóbb, a mezőkövesdi példány kapcsán, lásd PATAY 2003, 137. Patay R. felsorolását a Nagyszénás, Vaskapu lelőhely 7. sírjából származó darabbal egészíthetjük ki (NAGY 2003, 53, 3. kép 1). Elterjedési térképüket teljes európai kitekintésben lásd COCIŞ 2006, Pl. XV.

[1565] Bizonyítottan bronzból készült a már említett nagyszénási fibula. A Szentes, Dónát 4. sírjából származó fibula alapanyagát Párducz M. nem közli (PÁRDUCZ 1941a, 24, XXXII. tábla 8a–c). A jelenség kiugró a többi barbár lakta területtel összevetésben: Cociş 2006-os anyaggyűjtése kizárólagosan az Alföldről említ ezüstből öntött darabokat (COCIŞ 2006, 401, Pl. XV/99–107, Tab. 1).

[1566] Feltételesen talán ehhez a fibulatípushoz sorolhatjuk a Makó, Igási járandó 7. sírjából előkerült darabot is. A lelet meghatározásával kapcsolatos problémákat publikálója is részletezi: egyaránt mutat az erős profilú fibulákra, a horgonyfibulákra és az ún. Okorági fibulákra jellemző formai jegyeket (a további szakirodalommal lásd BALOGH 2015, 261–262, 276–277, 17–18. kép). Utóbbi típus kapcsolatára a horgonyfibulákkal S. Cociş is felhívja a figyelmet (COCIŞ 2006, 391). A makói fibula a szarmata leletanyag felől szemlélve a horgonyfibulákkal mutatja a legnagyobb hasonlóságot (ezüst alapanyag, plasztikus madár alakú díszítés).

[1567] SÁRÓ 2014, 169. A Szarvas, Egyházasföldekről (23. lelőhely, 9. sír) származó fibulát S. Cociş korhatározásra alkalmas kontextusok hiányában, formai jegyek alapján datálja az 1. század közepe és a 2. század első évtizedei közé (HAVASSY 1998, 150, Kat. 22; COCIŞ 2006, 390–391, Pl. I/4). Hasonlóan S. Cociş gyűjtéséből említhetjük (Jugoszláviából, pontos lelőhely megnevezése nélkül) a mezőkövesdi fibula párhuzamát, amelyet publikálója a 170–225 időintervallumra keltez. A mezőkövesdi 31. sírban kísérőleletként fejlapos térdfibula is előkerült (PATAY 2003, 136, 1. kép 2; COCIŞ 2006, 395, Pl. V/5).

[1568] S. Cociş feltételezi továbbá, hogy az ezüstfibulákat a provinciákban nők, míg a bronzfibulákat férfiak használhatták (COCIŞ 2006, 397–398, Pl. XIII–XV). Nagyszénás, Vaskapu lelőhely 7. sírjában a bronzfibula nő csontvázának álla alatt került elő (NAGY 2003, 53). Balogh Cs. közöl viseleti rekonstrukciót, amelyben a sírban elfoglalt helyzete alapján helyezte a vállra, kifordított helyzetben (BALOGH 2015, 277–278, 18. kép). Mind utóbbiban, mind a mezőkövesdi sírban a horgonyfibulák másik fibula társaságában kerültek elő (PATAY 2003, 136, 1. kép 3; BALOGH 2015, 262, 16. kép 8).

A szarmata Barbaricum importált fibuláinak leggyakoribb típusát az email berakásos példányok különböző variánsai teszik ki: legújabban Berecz K. doktori dolgozatában[1569] gyűjtött össze 196 db ilyen ruhakapcsoló tűt a szarmata Barbaricum területéről.[1570] A tárgytípus korábbi horizontját képviselhetik a rekeszberakásos ívfibulák (Berecz IA és IB típusok), amelyek a tárgyalt régióban ritkán fordulnak elő (összesen 13 db, az emailos fibulák 6,6%-a) [33. kép 8], jellemzően az alföldi Barbaricum D-i és centrális részén. A hosszanti szimmetriatengelyű ívfibulák (IA típus) formailag az Aucissa fibulák fejlődési sorába illenek bele, formai változataik a Római Birodalomban az 1. század vége és a 2. század vége között voltak használatban.[1571] A vizsgált területen szórványosan előforduló „egyenlő oldalú ívfibulák" (IB típus, 4 db)[1572] hasonlóan a 2. század jellemző leletei a provinciákban.[1573] Az ívfibulák divatja a 2. század második harmadában a korongfibulák népszerűsödésével halványul el, ám a provinciában használatuk párhuzamosan tovább folyik.[1574]

Az emailos díszű tárgyak meghatározó részét az Alföldön a korong- és lapfibulák alkotják (a Berecz IIA típusú korongfibulák részesedése 65% a teljes vonatkozó provinciális leletanyagban!) [34. kép 1–2]. A szarmata Barbaricumban a korongfibulák fejlődésének középső[1575] és késői[1576] fázisaihoz tartozó típusok jelentkeznek nagyobb számban. A IIA típus

[1569] A disszertáció online elérhető, lásd: http://doktori.btk.elte.hu/hist/vidativadarnebereczkatalin/diss_nem.pdf, letöltés ideje: 2023. 08. 05., 10:37.

[1570] A rekeszberakásos fibulák rendkívül magas száma több különböző szempontú összevetésben is kiugró. A szarmata szállásterület többi egykorú fibulatípusához képest az emailos díszű darabok több mint 2:1 arányban vannak jelen, azonban mind a térdfibulák, mind a számszerájfibulák jelenlegi összefoglalásait csak kutatási stádiumként értelmezhetjük: előbbiek esetében csak a szakirodalmi gyűjtés eredményezett 89 db-ot (PILLÉR 2023b, 43), míg utóbbiak esetében csupán a Duna–Tisza-közének területéről származott 78 tétel (lásd JANCSÓ 2014). Az emailos fibulák dominanciája feltehetően a terra sigillatákhoz hasonló jelenséget mutat: kialakítása miatt rendkívül könnyen azonosítható tárgytípust képvisel, amely felé így korábban (és több alkalommal) fordult a kutatás. A barbaricumi előfordulás gyakorisága a provinciákból ismert darabszámok viszonylatában is magas: Pannoniából 493 db (BERECZ 2008, 87), míg Daciából 85 db ismert (GRUMEZA 2015a, 200).

[1571] A lelettípus korábbi horizontjából említhetjük Tápiószele, papszögi Tápió-híd lelőhely 2. sírjának sarnírfibuláját (DINNYÉS 1980, 188, 10. tábla 2). Az egyértelműen a korai csuklós fibulákból származtatható forma párhuzamait a Római Birodalomban szélesebb körben a 2. század első felében használták (RIHA 1979, 157, Taf. 46/1371–1372, 1380).

[1572] Formailag ide sorolható a Berecz-féle anyaggyűjtés lezárása után közölt, Abony, Szolnoki úti homokbánya lelőhelyről származó, kontextus nélküli darab is, amelyen a rekeszberakásos konzol a kengyel rugószerkezetéhez közelebb helyezkedik el (DINNYÉS 2016, 7. kép 1). E. Riha közöl ornamentikájában ugyanilyen kiosztású darabot Augstból. Véleménye szerint a fibulatípus még az 1. század végén alakulhatott ki, ám virágkorát a 2. században élhette (RIHA 1979, 159, Taf. 48/1414).

[1573] A barbaricumi kontextusok hasonlóan bizonytalan datálást biztosíthatnak csak. Pl. Tiszaföldvár, Téglagyár 78. sírjában az IA típusú ívfibula mellett trombitafibula és rombusz alakú emailos fibula egyaránt előkerült (VADAY 2003, 411).

[1574] BERECZ 2008, 87, 164–165, 167.

[1575] Pl. IIA/4a–g típus: 19 db (korongfibulák a közepükön kiugró gombbal és koncentrikus email berakással, a 2. század közepétől a 3. század közepéig datálhatók); IIA/5a, d, e típusok: 7 db (kerékfibulák variánsai, virágkoruk a 2. század második felére tehető); IIA/6–9 típusok: 7 db (a tutulus-formájú fibulák emailos változatai, a 2. század elejétől a 3. század elejéig datálhatók) (BERECZ 2008, 168–169; a darabszámok a szerző számításai a BERECZ 2008 katalógusa alapján).

pontos keltezése problémás, az alcsoportok többsége az 1–3. század folyamán csupán 150 éves használati idősávokban határozható meg. Az emailos díszű (korongos formától eltérő alapú) lapfibulák hasonló tendenciákat mutatnak: a IIB/4–5 típusok variánsai (ovális alapú fibulák, 4 db) a 2. század elejétől a 3. század elejéig datálhatók; a IIB/12 típus (lunula/pelta alakú fibulák, 11 db) a szarmata Barbaricumba a 2. század végén, 3. század elején érkezhetnek. [1577] A IIB típus a korongfibulákhoz hasonlóan általános, 2–3. századi korhatározást enged meg.[1578] A szarmata kontextusok, a provinciális adatok szórása mellett is, a különböző típusú emailos fibulák viselésének szokását a lelőhelyeken belül rendre ugyanazon horizontba helyezik.[1579]

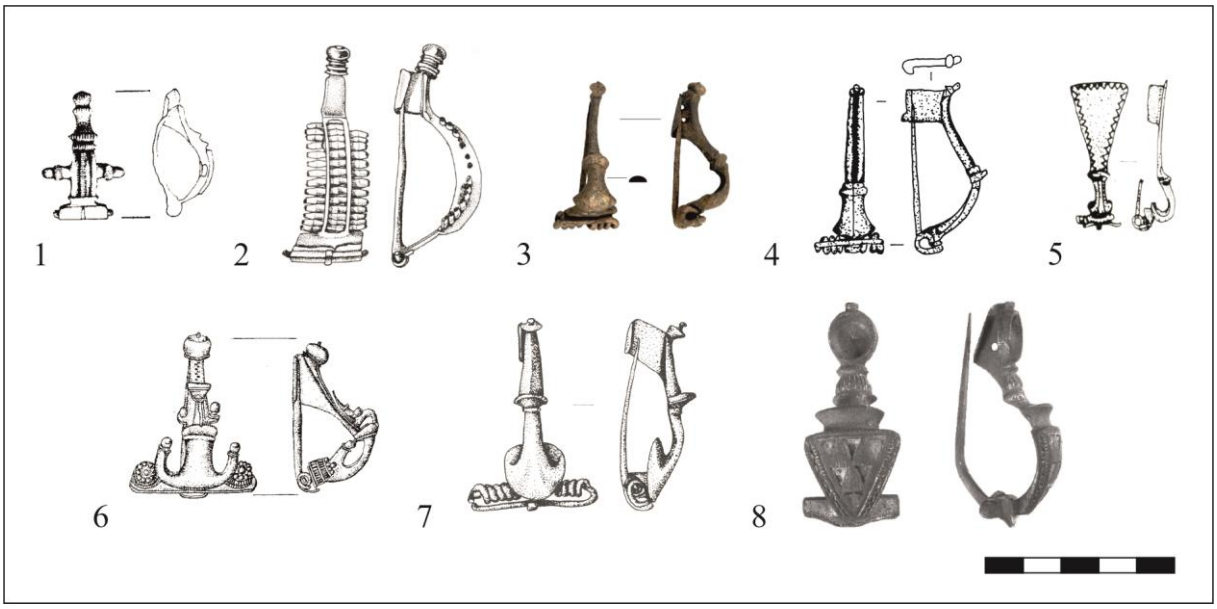

33. kép: A szarmata–római kapcsolatok korai (1a–b.) szakaszának jellemző fibulatípusai. 1: Újszilvás, Gólyajárás (TARI 1994, 3. kép 1); 2: Veresegyház, Postaépület (MESTERHÁZY 1986, 3. ábra 2); 3: Kálló (VADAY 2016, 5. kép 5); 4: Orosházi-tanyák, MÁV-homokbánya (NAGY 2005, 5. kép 1); 5: Törökszentmiklós, Surján (VADAY 1985b, Abb. 15/16); 6. Mezőkövesd, Patakrajáró-dűlő (PATAY 2003, 1. kép 2); 7: Endrőd, Szujókereszt (VADAY–SZŐKE 1983, 10. kép 12); 8: Abony, Szolnoki úti homokbánya (DINNYÉS 2016, 7. kép 1) (M 1:2).

A lemezrátétes fibuláknak számos formai variációja azonosítható a szarmata szállásterületen (pl. kör, ovális, négyszögletes, vagy téglalap alakú alaplappal), ezzel együtt a

[1576] Pl. IIA/15 típus variánsai: 9 db (email berakások „életkép-kompozícióval”, a 2. század második fele és a 3. század közepe közé datálhatók) (BERECZ 2008, 170).
[1577] A típus az összes emailos lapfibula 22,4%-át adja (a szerző számítása BERECZ 2008 katalógusa alapján)!
[1578] BERECZ 2008, 162, 168–171, 173, 12–13. táblázat.
[1579] Az altípusok datálásának hasonlóságaira mutatnak rá a regionális kutatások is: Madaras, Halmok temetőjének feldolgozása során a tagolatlan szélű (kör és ovális alapú), illetve a tagolt szélű (kör alapú) emailos fibulák a temető ugyanazon horizontjához tartoztak (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 348–349); a Bánság emailos fibuláinak összegzése során L. Grumeza a típusok között csak kisebb kronológiai különbségeket megfigyelve 150/160–250 (bizonyos esetekben 260/270) közé datálja a tárgytípust (GRUMEZA 2015a, Fig. 2).

lelettípus általános keltezése is igen széles időhatárok között mozog.[1580] Madaras, Halmok temetőjének leletanyagában az emailos és térdfibulákkal egy kontextusból származó üvegbetétes (ember- vagy növényábrázolásos), a tűszerkezettel egybeöntött alaplapú korongfibulák [34. kép 11] a tárgytípus korai horizontját jelölhetik ki.[1581] L. Grumeza a magas számuk (11 db) alapján veti fel a szarmata közösségek fokozott igényét a típus iránt, amelyek importja a 3. században kezdődhetett meg.[1582] Vörös G. a lemezrátétes fibulák késői (4. századi) variánsát az ovális (csepp) vagy téglalap alakú, ovális üvegbetéttel díszített darabokban határozza meg.[1583]

A provinciális térdfibulák gyakorisága ellenére felgyűjtésük hiánya az alföldi kutatás egyik nagy adóssága, szélesebb nézőpontból legutóbb Pillér P. foglalkozott velük a szakirodalmi említések alapján.[1584] A szarmata Barbaricum területéről 89 fibulát említ [34. kép 3], amelyek több tekintetben is egységes képet mutatnak: anyaguk szinte kizárólagosan bronz (kivételként csupán 3 ezüstfibula ismert), míg formailag a darabok 79%-a a fejlapos térdfibulák közé sorolható (a rugótokos változatok részesedése 8%, a germán típusú térdfibulák aránya 10%). A domináns formát a félkörös fejlappal és gallérral készült változatok képviselik (Pillér 1.1.1. típus, a teljes fibulaanyag 30%-a).[1585] A leggyakoribb fejlapos térdfibula-típusok megjelenésével Pillér P. legkorábban a 2. század végén számol, használatukat a 3. század közepe után is valószínűsíti. A rugótokos térdfibulák II.1. altípusát (hengeres spiráltokkal szerelt változatok) párhuzamai és területi elterjedése (Maros völgye) alapján is daciai eredetűnek tarthatjuk, amely a 2. század közepe/vége és a 3. század első évtizedei közé datálható.[1586] A tárgytípus széles körű beágyazottságát bizonyítja, hogy előfordulása nem függvénye sem a használója nemének, sem életkorának.[1587]

Az ún. „szarmata vagy alföldi típusú” számszeríjfibulák [34. kép 4] az előző típushoz hasonló gyakorisággal jelentkeznek: Jancsó I. szakdolgozatában gyűjtötte fel a csoport képviselőit a Duna–Tisza közén,[1588] katalógusában 78 tételt említve (vegyesen településről és

[1580] GRUMEZA 2014,
[1581] KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 349–350.
[1582] A forma provinciális párhuzamai jellemzően a 2. század és a 3. század közepe közé datálhatók, ám 5. századi előfordulásukkal is számolni kell (GRUMEZA 2014, 72).
[1583] KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 350.
[1584] Pillér Péter a témában megjelent tanulmánya (PILLÉR 2023b) a korábbi OTDK pályamunkájának kivonatolt változata, utóbbi számos többletinformációt tartalmaz. Ezúton is köszönöm, hogy a szerző publikálatlan kéziratát is a rendelkezésemre bocsátotta!
[1585] A relatív gyakoriság alapján felállított sorrend következő kategóriái is a fejlapos térdfibulák közül kerülnek ki: 1.1.2. típus: térdfibulák félkörös fejlappal, gallér nélkül, a teljes leletanyag 13%-a; 1.1.4. típus: térdfibulák félkörös fejlappal és fazettált kengyellel, a teljes leletanyag 11%-a (PILLÉR 2023b, 49–47).
[1586] PILLÉR 2023b, 45–46, 48, 52, 57, 2. tábla.
[1587] PILLÉR 2023a, 30.
[1588] Ezúton is köszönöm a szerzőnek, hogy publikálatlan szakdolgozatát a rendelkezésemre bocsátotta!

temetkezésből). A kísérőleletekkel datálható darabok száma relatíve alacsony (a vizsgált területen 16 tétel), amelyek igen széles horizontot határoznak meg az 2. század első fele és a 3. század utolsó harmada között. Ezen az időszakon belül a 2. század második felétől megfigyelhető mennyiségi növekedés a 3. század második negyedének végén tetőzik.[1589] A lelettípus eredete kérdéses, gyártása az előkerült öntőminták alapján egyaránt igazolható barbár[1590] és római területen is.[1591] A típus provinciális környezetben (Noricum, Pannonia, Dacia) a limes mentén dokumentálható csupán.[1592]

A fémtárgyak jellegének megfelelően a 2–3. századi közegben is gyakoriak a csupán kisebb esetszámmal jelentkező fibulatípusok.[1593] Ilyenek például a bronz cikádafibulák különböző variánsai (összesen 4 db a szarmata szállásterületről) [34. kép 6], amelyek a 2–3. századi lemezrátétes fibulák köréhez kapcsolhatók, és távoli rokonságot mutatnak az állatalakos kidolgozású típusokkal.[1594] Utóbbiak közül a szarmata Barbaricumból a madár alakú fibulákat említhetjük (összesen 3 db) [34. kép 5], amelyek csupán széles időintervallumon belül keltezhetők.[1595] A részletgazdagabb martfűi darab párhuzama idézhető Augstból, amelyet E. Riha pusztán formai alapon próbál keltezni (Riha 3.21.2. típus): az 1. századra jellemző madárforma csupán a 2. század második felében – 3. században megjelenő rugószerkezettel párosul.[1596] A madár alakú fibulák és a térdfibulák együttes megjelenésére

[1589] JANCSÓ 2014, 41–42, 8. melléklet.

[1590] Az Ecser 7. lelőhelyről közölt öntőminta bizonyíthatóan szarmata/alföldi típusú számszerij fibula készítéséhez lehetett szükséges (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 904. lábjegyzet, 254. kép 1).

[1591] A vizsgált terület vonatkozásában, a forma gyártására alkalmas öntőminta alapján, a Porolissumban feltételezett műhely lehet mindenképpen releváns (az ismert öntőmintákhoz lásd COCIŞ–BÂRCĂ 2013, Fig. 7). Daciában a típusnak csupán 32 előfordulását dokumentálták 2014-ig (COCIŞ 2014, 134).

[1592] COCIŞ 2014, 135.

[1593] Ezek között említhető számos olyan is, amely alapformájában sem illeszkedik az alföldi fibulaanyag tendenciáiba. Ilyen pl. a Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út temetőjéből szórványként ismert „villás kengyelű fibula” (NAGY 2018a, 41, 15. tábla 1). A fibulatípus a 2. század második felére – 3. század első felére datálható, a germaniai és a raetiai limes-szakaszon rendkívül gyakori, nagyfokú formai egységességük miatt műhelyeikben nagyobb szériákban gyárthatták őket (NAGY 2018b, 175). A forma egyetlen barbaricumi párhuzama szintén szórványlelet (Kecskemét környéke lelőhely megjelöléssel) (PÁRDUCZ 1931, 186, 14. tábla 7).

[1594] A lelettípuson belül pontosabb datálást enged meg az újabban Rákóczifalva, Bagi-földek 5–8–8A lelőhely 641/766. számú sírjából származó, a Barbaricumban eddig egyedi kialakítású példány. Provinciális párhuzamai a tárgyat a 3. század közepére/középső harmadára keltezik (MASEK 2013, 111, 117–118). Vaday A. az Öcsöd, Bábocka lelőhelyű (kontextus nélküli) darabot a 2. század végére, 3. század első felére datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 81, Taf. 4/8). Az ismert lelőhelyek és a korábbi irodalom összefoglalásával lásd MASEK 2013, 109.

[1595] A Madaras, Halmok 584. sírjából származó darabot a vele együtt előkerült gemma a tárgytípus későbbi horizontjába helyezi (legkésőbb a 3. század közepéig) (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 154–155, 114. tábla 9). A Martfű, Zsófia major lelőhely 1. sírjából származó „galambfibula” párhuzamai a 2. század közepe után is előfordulnak. Martfűn kísérőleleteként ezüstből öntött, fejlap nélküli térdfibula említhető (VADAY 1981, 5, 1. kép 1a–c, 2a–b). A Csongrád, Sövényháza lelőhelyről említett „kacsa alakú” fibula fejlapos térdfibulával együtt került a múzeumba, ám a tárgyak leletkörülményei nem ismertek (PÁRDUCZ 1950, XXVII. tábla 1a–b, 2).

[1596] RIHA 1979, 90, Taf. 13/317. A forma késői változatára jellemző, hogy a madár farktollai beborítják a tűszerkezetet (SÁRÓ 2014, 180).

már Vaday A. is felhívja a figyelmet,[1597] így a fentiek alapján a zoomorf fibulák ezen típusa talán utóbbiak tömeges elterjedésével párhuzamosan jelenhettek meg a szarmata Barbaricumban.

Ritka tárgytípusként jelentkeznek a szarmata Barbaricumban a szvasztika fibulák (2018-as gyűjtés alapján összesen 7 db) [34. kép 8],[1598] amelyek a dunai provinciákban (Germania, Noricum, Pannonia, Moesia, Dacia) jellemzően a katonasághoz kötődő lelettípust képviselnek. Elsődleges elterjedési területén a típus a 2. század harmadik negyedétől a 3. század közepéig maradt használatban (Riha 3.19.2. típus).[1599] Daciában a kutatás a 2. század első harmadától Severus Alexander uralkodásáig számol használatukkal (Cociş 33. típus), ám ritkább esetekben adatolhatók még 4. századi kontextusokból is.[1600] S. Petković a ló-protomékban végződő karú példányokat (Petković 23/D típus) kapcsolatba hozza az alánok sorozásával a késő római hadseregbe. Ez a 23/D jelzetű típus a 3. század második felétől datálható egészen az 5. század közepéig.[1601] Talán utóbbiakkal rokon kialakításúként tarthatjuk számon a szarmata Barbaricum egyetlen S alakú betűfibuláját is [34. kép 9], amelyet Vaday A. a 3. századra datál.[1602] A Római Birodalom területén a fibulatípusnak két területileg elkülönülő csoportja azonosítható: a pannoniai/moesiai darabok mellett egy daciai/germaniai–raetiai körrel számol a kutatás. Az említett barbaricumi példány közeli párhuzama Tolna megyéből említhető, továbbá más formai párhuzamai is a tárgy pannoniai eredete felé mutatnak.[1603] Készítéstechnikájában hasonló a lapos, áttört díszű fibulák igen változatos csoportja is [34. kép 7]. A bánsági leletanyag elemzése során L. Grumeza a típust római importként határozza meg (III. típus), megjelenését a régió temetkezéseiben a 2–3. század fordulójától egészen a 4. század első feléig feltételezi (a korongos, áttört ornamentikájú forma divatjával elsődlegesen a 3. század folyamán számol).[1604] Az

[1597] VADAY 1981, 5.
[1598] Jancsó I.: Horogkereszt alakú fibulák az alföldi Barbarikumban. In: *Új generáció. A szegedi Régészeti Tanszék tehetséggondozásainak elmúlt évtizedei. Absztraktkötet.* Szerk.: Bíró Gy. – Pintér-Nagy K. – Szebenyi T. Szeged 2018. 12.
[1599] RIHA 1979, 88–89, Taf. 13/313.
[1600] COCIŞ 2014, 136. A barbaricumi darabok kísérőleletei szintén a 2. századi, 3. század elejei datálást erősítik meg: Tiszalök, Vásárhalom lelőhelyen kísérőleleteként szarmata típusú számszerűjfibula tűnik fel (ISTVÁNOVITS 1990, 99, XXIII. tábla 3–4).
[1601] PETKOVIĆ 2010, 189.
[1602] VADAY–HORVÁTH 2005, 75, Kat. XXI-141, Taf. 4/5. S. Petković a vizsgált darab párhuzamát a 2. századra, 3. század elejére datálja, többek között a Rajna-vidéki párhuzamok alapján (PETKOVIĆ 2010, 219, T.XXXIX/5).
[1603] RIHA 1979, Taf. 13/317. A karok stilizált kígyófejes végződése miatt a provinciális kutatás a típust az állatalakos fibulák között tárgyalja (SÁRÓ 2014, 179, 203, Kat. 121, 13. tábla 1). A daciai példányok esetében a kengyel teljes hosszában tagolatlan (Cociş 22b1), használatukkal a 2. század elejétől egészen a század végéig lehet számolni (COCIŞ 2014, 118–119, Pl. CI/1415–1421).
[1604] A Bánság területéről származó darabok összefoglalásával (3 db) lásd GRUMEZA 2014, 65–66, Fig. 17/6–8. Szintén ide tartozik a Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út 195. sírjának áttört felületű bronzfibulája (NAGY

elsődlegesen a Duna- és a Rajna-vidéken, főként a katonaság által használt fibulatípust a Római Birodalomban szűkebb időhatárok között datálhatjuk: pl. Daciában a 2. század végétől legkésőbb a 3. század elejéig figyelhető meg,[1605] míg S. Petković a típust a 2. század második felétől a 3. század végéig datálja.[1606]

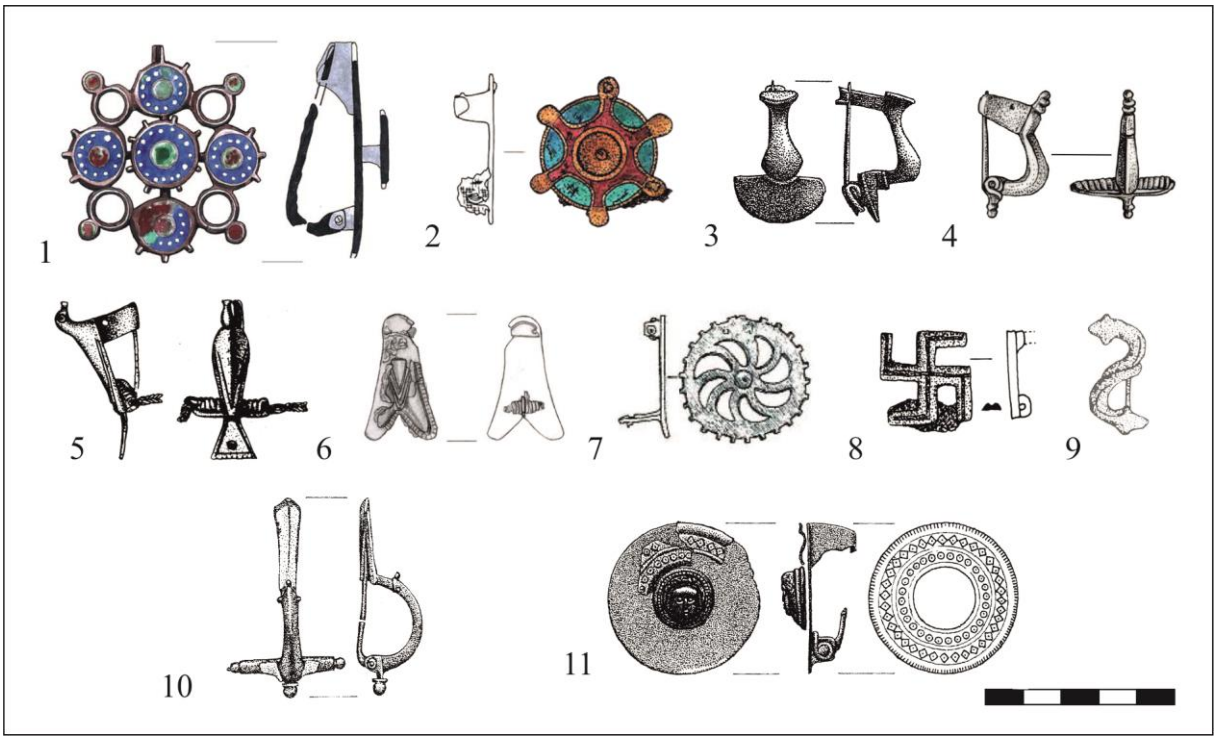

34. kép: A szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok 2. periódusára jellemző római fibulaformák. 1: Makó, Igási járandó (BALOGH 2015, 6. kép 7); 2: Makó, Pap-hát I (GULYÁS 2012, 13. ábra 4); 3, 10–11: Madaras, Halmok (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 34. tábla 6; 37. tábla 4; 116. tábla 8); 4: Székkutas, Kápolna-dűlő (B. NAGY–CSÁNYI 2022, 5. kép 7); 5: Martfű, Zsófia-major (VADAY 1981, 1. kép 1a–c); 6: Rákóczifalva, Bagi-földek (MASEK 2013, 3. kép 4); 7: Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út (NAGY 2018a, 66. tábla 1); 8: Tiszalök, Vásárhalom (ISTVÁNOVITS 1990, XXIII. tábla 3); 9: Kunszentmárton, Péterszög (VADAY–HORVÁTH 2005, Taf. 4/5) (M 1:2).

A T fibulák csuklós zárszerkezetű variánsa ritka [34. kép 10], kevés ismert példánya formailag igen egységes (pl. a láb-kengyel találkozásánál tagolt).[1607] A típus a Római

2018a, 132, 66. tábla 1). Talán ezzel a típussal rokonítható a Makó, Igási járandó 7. sírjában (horgonyfibula mellett) előkerült, „kereszt alakú" bronzfibula is (BALOGH 2015, 261, 16. kép 8–9).

[1605] COCIȘ 2014, 128, Pl. CIX.

[1606] PETKOVIĆ 2010, 179. A rákoscsabai „kerékfibula" pontos párhuzamait lásd a 22A típusszám alatt (PETKOVIĆ 2010, 178, T. XXXI/4–6).

[1607] Ilyet említhetünk a publikált leletanyagból Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út 42. sírjából (ezüstből öntött) (NAGY 2018a, 40, 14. tábla 2). Utóbbihoz kapcsolódóan a tárgytípus alföldi darabjait Nagy M. foglalja össze, a további irodalommal lásd NAGY 2018b, 175. Gyűjtését a Madaras, Halmok 155. sírjából származó (ezüstből öntött, aranyozott) darabbal egészíthetjük ki (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 64, 34. tábla 6). A Kétegyháza, Szegedi Gergely telke lelőhelyről származó (ismeretlen alapanyagú) példány több római pénzzel együtt került

Birodalom teljes területéről ismert, a kutatás korát általánosan a 3. századra helyezi. Használatának divatja a 3. század harmadik negyedéig követhető nyomon.[1608] A forma a katonafibulák közé sorolható.[1609] A Madaras, Halmok 613. sírjából származó zsanéros zárszerkezetű darab lemezes kengyel-kiképzése ellenére is a csuklós T fibulák csoportjába sorolható.[1610] Közeli párhuzamát említhetjük Aquincumból. Patek E. a formát a spirálszerkezetes variánsból vezeti le (míg ez lehet a hagymagombos fibulák előképe), lelőhelyeik alapján a 3. század folyamán a limes mentén állomásozó katonasághoz kapcsolódhatnak.[1611]

Rendkívül problémás a szarmata Barbaricum spirálszerkezetes, alá- és oldalt hajlított fibuláinak proveniencia alapján történő szétválasztása. A korábban is említett T fibulák rugótekercses (alsó és felső ívvezetésű), aláhajtott lábú változatai meggyőző provinciális párhuzamokat mutatnak [35. kép 1]. A jellegzetesen a kengyel és a rugókarok végén profilált gombokkal díszített fibulákat L. Grumeza a bánsági síranyagok tipológiájának IX. típusába sorolja (*Bügelknopffibeln*), a tárgytípus sűrűsödését a Dél-Alföldön mutatja ki.[1612] A Bánságban megjelenésükkel a 3. század végétől számol, majd a 4. század folyamán széles körben használatban maradnak.[1613] S. Cociş a típust (a 37a8 forma variánsai) római kultúrkörben is a barbárok által használt aláhajtott típusokból eredezteti, amelyen megjelennek a korábbi csuklós T fibulák jellemző részletei: pl. az alapformán a gombok megjelenését legkorábban a 3. század közepétől adatolja.[1614]

A vonatkozó fejezetben (4.2.) már említettem, hogy a hagymagombos/hagymafejes fibulák [35. kép 2] valószínűleg nem kereskedelmi tevékenység révén kerülhettek a szarmata Barbaricumba, amelyet elsődlegesen a tárgytípus státuszjelző szerepe indokolhat. Vaday A. véleménye szerint (Barkóczi L. kutatásaira alapozva) azonban a „csonkított" példányokat már viselhették a szarmaták is, így ezek más elbírálás alá estek. Elméletének problémás pontja, hogy az ilyen darabok mellett ugyanazon temetőkben megjelenhetnek teljes példányok is: az

elő (a legkésőbbi Geta ezüstérmének egykori hamisítványa, 209–211 közötti veret) (PÁRDUCZ 1950, 27, LXXII. tábla 1a–b).

[1608] Lásd Daciában Cociş 39b4 főcsoportként (COCIŞ 2014, 154, Pl. CLIX/2138–2139); Augstban a 6.4 főcsoport képviselői között, „sarnírszerkezetes számszeríjfibulaként" (RIHA 1979, 166–167, Taf.). Ezzel szemben S. Petković a 32/B csoportba sorolva párhuzamát Singidunumból említi a 3. század második feléből – 4. század elejéről (a kengyel–láb találkozásánál gombokkal tagolt variáns másik datálható példánya a 2. század végéről, 3. század első feléből származik: PETKOVIĆ 2010, 244, kat. 1241–1242, T. XLIX/2).

[1609] NAGY 2018b, 175.

[1610] KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 161–162, 121. tábla 3.

[1611] PATEK 1942, 69–71, XXIV. tábla 12.

[1612] S. Petković a dunai és rajnai limes mentén gyakori típus (31/D) kialakulását a mai Szerbia területére lokalizálja. A szarmata aláhajtott lábú fibulákat részben ezek másolataiként írja le (PETKOVIĆ 2010, 233).

[1613] GRUMEZA 2014, 76, Fig. 20/13–15, Fig. 22.

[1614] COCIŞ 2014, 146–147.

általa párhuzamként hivatkozott Mözs, Kakasszék lelőhelyen a 2 leszerelt gombú példány (2. és 5. sírok) mellett a 7. sírból teljes darab került felszínre.[1615] Amennyiben elfogadjuk, hogy a barbárokkal folytatott kereskedelem egyben politikai aktus is volt a Római Birodalom részéről, úgy a tárgyalt lelettípust eredetének mibenlététől függetlenül is figyelembe kell venni a szarmata–római kapcsolatrendszerek viszonylatában. Egy a Közép- és Al-Dunától É-ra elhelyezkedő területekre vonatkoztatott gyűjtést 2015-ben D. Quast közölt, a jelenlegi Magyarország és Szerbia területéről összesen 12 példányt említve.[1616] A barbaricumi példányokat a kontextusok igen széles időhatárokon belül datálják: Topolya, Bánkert 148. sírját a 3. század teljes hosszára;[1617] Madaras, Halmok 462. sírjában Diocletianus 287-es veretével;[1618] Szabadka, Verusics 81. sírjában Licinius (308–324) bronzérméivel keltezhetjük őket.[1619] Vaday A. a szarmata szállásterület leleteivel állítja párhuzamba a tárgyalt területtől K-re, a felhagyott Dacia területén, germán környezetben előkerült darabokat: itt a 290–350 közé datálható (Keller 1–2.) típusok ritkábbak, míg számuk csupán a 4. század második felében (Keller 4. típus) indul növekedésnek.[1620]

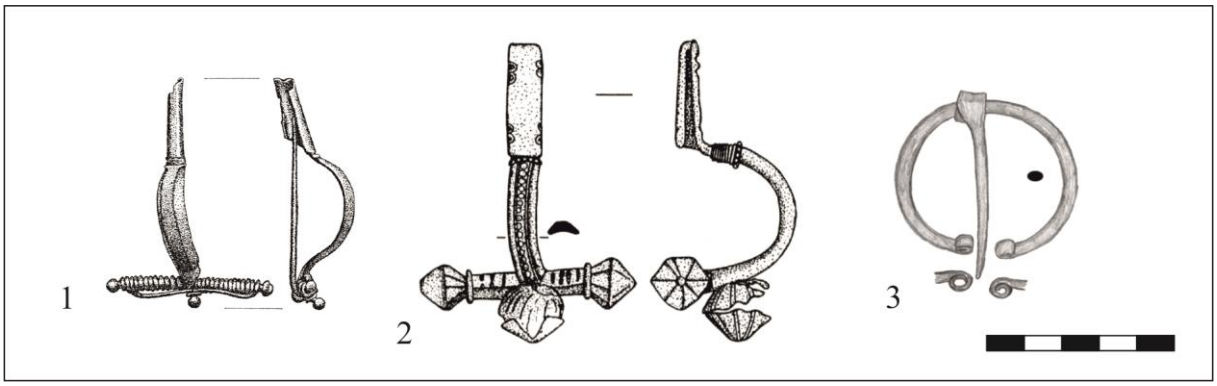

35. kép: A késői kapcsolatfelvételre (3. periódus) jellemző fibulatípusok. 1: Madaras, Halmok (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 24. tábla 8); 2: Mezőszemere, Kismari-fenék (VADAY–DOMBORÓCZKY 2001, Abb. 52/2); 3: Pécska 18. lelőhely (KAPCSOS 2017, Pl. 4/1) (M 1:2).

[1615] GAÁL 1978, 25, 27–28, 30, 10. kép 4, 14. kép 1, 17. kép 1, 29. kép. A hivatkozott esetek továbbá kevésbé egyértelműen mutatják a szándékos csonkítás jelenségét: a zagyvarékasi sír példányának esetében a teljes kereszttag letörött, másodlagos megmunkálásra csupán a törésfelület csiszolása (kopottsága?) utal (VADAY 1976, 83, Taf. 25/4, Taf. 27/3).
[1616] QUAST 2015, 317–318, Abb. 4.
[1617] A sírban a fibula mellett csupán egy kéttagú, csuklós szerkezetű, ezüstlemezes szíjvég került elő (SZEKERES 2001, 19–20, VIII. tábla 2, 3. táblázat).
[1618] Publikálója a „fibula különleges státusát" figyelembe véve a temetkezést a 3. század végére, 4. század elejére korhatározza (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 137, 351, 101. tábla 6).
[1619] SZEKERES–SZEKERES 1996, 12, 21, XIII. tábla 8–9.
[1620] A gótokhoz került példányokat szintén zsákmányként, ajándékként vagy katonai szövetség vonzataként értelmezi (VADAY–DOMBORÓCZKY 2001, 75, 378. lábjegyzet).

Csak szórványosan fordulnak elő az Alföldön a gyűrűfibulák [35. kép 3], amelynek oka talán a ruhakapcsoló tű viselésének speciális módja lehet.[1621] A szarmata szállásterület vonatkozó leleteinek vázlatos összefoglalását legújabban Kapcsos N. adta (összesen 3 db), a barbaricumi darabokat a romániai kutatásban használt tipológiai rendszernek megfelelően „omegafibulaként" azonosítva (Cociş 28a4. típus).[1622] Valójában az alföldi példányok formailag zárt csoportot képviselnek, Merczi M. tipológiai rendszerében a 2. típus 1. változatába tartoznak (nyitott gyűrűfibulák feltekercselt végződéssel), amely a Római Birodalomban a gyűrűfibulák legszélesebb körben elterjedt variánsa. Pannoniában az érmével keltezhető darabok 4. századi datálást engednek meg,[1623] használatukkal még a század második felében is számolni kell. E. Keller a típus viseletének szokását a hagymagombos fibulákkal párhuzamosnak tartja.[1624]

Az ismertetett fibulaanyag a feldolgozás jelenlegi állapotában csak fenntartások mellett lehet alkalmas a szarmata–római kapcsolatok kronológiájának pontosítására. Az alapvető problémát a barbárok esetében az anyagtípus változó használati ideje jelentheti, amelyre csupán részben következtethetünk régészeti módszerekkel (pl. kronológiai és földrajzi tényezők alapján becsülhetjük meg a tárgytípus elérhetőségét, így a pótlásához szükséges energiabefektetés mértékét). Emellett azonban számos olyan tényező is szerepet játszhat, amelyek nem állandóak az adott temetőt használó közösség teljes egészére (pl. az egyéni szociális helyzet).[1625] A szarmata–római kapcsolatok változásainak vizsgálatában azonban csak a tárgy megszerzéséhez vezető interakció időpontja hordozhat érdemi információt.

A legkorábbi kapcsolatfelvétel (1a.) jellemző leletei talán jellegükben is jól azonosíthatók (pl. Aucissa fibulák; oldalszárnyas sarnírfibulák), hiszen csak alacsony

[1621] A használat módjára vonatkozó szakirodalom összefoglalásával lásd MERCZI 2000, 253. A szarmata viseletnek nem képezhette szerves részét a fibuláknak ez a típusa, ám egyet kell értenünk Vörös G. megállapításával, hogy a korábban előkerült darabokat könnyen csatként azonosíthatták (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 352).

[1622] KAPCSOS 2017, 167–168, Pl. 1/2, Pl. 5. A tárgytípus elnevezése a korábbi szakirodalomi említésekben is következetesen omega- vagy csatfibula (lásd SALAMON 1959, 78; SZEKERES 2001, 15).

[1623] Újabban pl. Keszthely, Fenékpuszta 2000/127/B. objektumszámú temetkezésében Constans (337–341) érmével együtt (MÜLLER 2010, 146, Taf. 96/18).

[1624] MERCZI 2000, 260–262, 1. tábla 2–6.

[1625] Az egykorú sírrablások technikai megoldásaival számos tanulmány foglalkozott már (lásd pl. KŐHEGYI 1994), ám elméleti szinten fel kell vetnünk a jelenség hatását a római tárgytípusok kettős/hármas datálása kapcsán is. A kutatás feltételezi, hogy az esetek egy részében a sírok bolygatása a temetkezés után nem sok idővel, akár az adott szarmata közösség részvételével folyhatott (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 238). A rabolt sírok rendkívül nagy aránya miatt (pl. Kiskunfélegyháza, Kővágóér lelőhelyen 79%: GALLINA 1999a, 13) nagyobb mennyiségű leletanyag újra felszínre kerülésével kell számolnunk. Kérdéses lehet, hogy ezeknek mi lehet a további sorsa, ám talán nem alaptalanul gondolhatunk vagy további viselésükre a rablók által, vagy visszaáramlásukkal a belső piacokra. Ez akár a generációkon keresztüli használatnál is tovább növelheti a (kevésbé sérülékeny, ám egyúttal értékesebb) fémtárgyak megjelenésének időhatárait a temetkezésekben.

összesített darabszámban dokumentálhatók, amelyek lelőhelyeikben is határozottan elkülönülnek.[1626] Az Aucissa fibulák minden bizonnyal jól mutatják a kettős/hármas datálás jelenségének lehetőségét (pl. Szeged, Felsőpusztaszeren legkésőbb a Traianus-kor alatt beszerzett fibula Antoninus Pius érmével keltezhető síregyüttesben). A szarmata–római árucsere kutatásában rendkívüli jelentőségűek lehetnek az egygombos, erősen profilált fibulatípusok, amelyek talán megbízhatóan mutathatják a korai kapcsolatfelvétel szerkezeti átalakulásait (igazolva így az 1b. fázis létjogosultságát). A tárgytípus mennyiségi változása a 2. század elejéig datálható támlapos változat (Riha 3.1.1.), illetve a 2. század második feléig keltezhető támlap nélküli változat (Riha 3.1.2.) között meggyőzőek: a jelen dolgozatban említett esetek 4:9 arányban mutatják a későbbi variáns nagyobb arányú megjelenését. Ezzel együtt a lelettípus formai alapú kontinuitása (a támlap megléte vagy hiánya aligha jelenthetett érdemi különbséget szarmata tulajdonosa számára) elsőként mutatja a szarmata ízlés állandóságát,[1627] amely egyben magyarázhatja a kapcsolatok súlypont-eltolódásai mellett is az átmeneti tárgytípusok jelenlétét.

Az erősen profilált forma trapézos láblemezű változatát a provinciális párhuzamok alapján nagyobb mennyiségben Dacia felől eredeztethetjük, amely megjelenését a Barbaricumban biztonsággal kötheti a tartomány megalapításához (így egyúttal az 1b. periódushoz).[1628] A trombita- és horgonyfibulák ugyanezen időszakot jelölhetik ki,[1629] bár utóbbiak esetében a provinciális párhuzamok keltezésének lehetőségei megengedik azok 2a. fázishoz kötését is. Ennek ellenére a gombbal tagolt kengyelű, erősen profilált formavilág divatja alapján feltételezhetjük, hogy nagyrészt még a térd- és számszeríjfibulák elterjedése

[1626] Vaday A. a korai fibulatípusok összefoglalása során hívja fel a figyelmet egy Orgoványról származó, szórvány nor-pannon típusú szárnyas fibulára is (SZABÓ 1939, 105, III. tábla 1; VADAY 2016, 763, 66. jegyzet). Előzetes jelentésében említ Szolnoki L. Derecske, Morgó-puszta, Petőfi Tsz (KÖH 58671) lelőhelyről 1–2. századi, D-É irányítású temetkezéseket, amelyeknek leletanyaga felkeltheti a figyelmünket: a sírokból többek között nor-pannon típusú szárnyas fibulákat (6 db, párosával a mellkason elhelyezve), emailos-, térd- és trombitafibulákat, római bronzveretes katonai övet (utóbbit leánygyermek derekán), illetve csont piperekanalat (*cochlear*) sorol fel. Publikálójuk szerint a sírokat leleteik a római, „romanizált kelta", szarmata, dák és Przeworsk kultúrkörhöz kapcsolják (SZOLNOKI 2018, 28).

[1627] A leletanyag K-i párhuzamainak nagy száma alapján valóban számításba kell vennünk a tárgytípus visszaáramlásának lehetőségét a beköltöző néphullámokkal együtt (a kérdéshez lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006a, 222). A kapcsolatok 1b. periódusa folyamán azonban a római tárgyak mennyiségi növekedésével már egyértelműen a Kárpát-medencei árucseréhez köthetjük a támlap nélküli változatok nagyobb részét. Ennek megfelelően igazolhatónak látszik, hogy a K-i tárgyak mellett a bevándorló közösségek igényei nagyban befolyásolták a korai importáru típusválasztását is.

[1628] A tárgytípus területi elterjedése a kutatás jelenlegi stádiumában nem erősíti meg a daciai eredetet. A nagyobb területet felölelő gyűjtések sem említik őket nagyobb mennyiségben a Barbaricum K-i határvidékéről: Arad megyében mindössze egyetlen darabja ismert (GRUMEZA 2019, 25–26), míg a bánsági síranyagok katasztere a típust nem ismeri (GRUMEZA 2014, 63–77, Fig. 17–20).

[1629] Az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros hasonlóan, a 2. század jellemző fibulatípusai kapcsán, ezen formák (trombita- és horgonyfibulák, illetve legyezőszerűen kiszélesedő lábú, erős profilú fibulák) párhuzamos használatával számol (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 203. kép 3–4, 6). Vaday A. az említett fibulatípusokat a korai térdfibulákkal együtt sorolja a „második horizont" jellemző tárgytípusai közé (VADAY 2016, 764).

előtt érkezhettek a szarmatákhoz. A rekeszberakásos ívfibulák divatjának vége rajzolhatja ki a fémanyagban az 1b. és a 2a. periódusok közötti határvonalat. Az ívfibulák és a korong-/lapfibulák arányainak változása kapcsán a kerámiaanyagban (a közép-galliai és a korai rheinzaberni terra sigillatáknál) is megfigyelt súlypont-eltolódás látszik: míg az ívfibulák aránya szélsőségesen különböző a Barbaricumban és Pannoniában (1/8–7/8, illetve 1/10–9/10), addig a lapfibulák 2. század közepétől meginduló importjában az arányok már kiegyenlítettek (a korongfibulák száma azonos a két régióban!).[1630]

A 2a. periódus fibulatípusai közötti szoros kronológiai kapcsolatokra mutatnak rá az ugyanazon kontextusból származó leletek.[1631] Ennek ellenére a térdfibulák, illetve a rekeszberakásos korong- és lapfibulák csak tömegükben sorolhatók egyértelműen a 2a. periódushoz: példányaik átmeneti típusként korábban, már az 1b. fázis folyamán is elérhették a szarmata Barbaricumot.[1632] A szériában érkező típusok mellett kisebb számban jelennek meg a határozottan erre a korszakra jellemző fibulatípusok is (pl. csuklós T fibulák, lapos áttört díszű fibulaformák). Bár a szarmata típusú számszeríjfibulák csoportjából teljes biztonsággal nem emelhetők ki a provinciális (valószínűleg nagyrészt daciai) gyártmányok, az ilyen irányú importot a porolissumi műhely 3. század közepi datálása is a 2a. periódushoz kapcsolja.[1633] Az import árukínálatának átalakulását hangsúlyozza ki a hosszú időn keresztül párhuzamosan importált fibulaformák előzmények nélküli, együttes eltűnése a piacról a 3. század közepe után (a 2b. fázis kezdeteként). A szarmata–római kapcsolatfelvétel jellegére vonatkozóan is hordozhat információt, hogy a dokumentálható fibulatípusokon belül igen magas az elsődlegesen a limes mentén állomásozó katonaság által használt típusok részesedése (pl. szvasztika fibulák; lapos, áttört díszű lapfibulák; csuklós T fibulák; villás kengyelű fibula).

[1630] BERECZ 2008, 162. Berecz K. az IA típusú emailos ívfibulák szórványos elterjedését szintén a szervezett szarmata–római kereskedelem 2. század végi megindulásával magyarázza. A lapfibulák egyező részarányait a kereskedelmi kapcsolatok „kiegyenlített" jellegének bizonyítékaként értelmezi (BERECZ 2008, 162, 164–165).

[1631] Madaras, Halmok temetőjében a 162. sírban emailos fibula – lemezrátétes fibula, a 421. sírban térdfibula – lemezrátétes fibula, a 622. sírban térdfibula – emailos fibula párosa került elő (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 349).

[1632] A részletesen nem tárgyalt egyedi formák között is láthatjuk ugyanezeket az átmeneti időszakot kijelölő elemeket: ilyen a Szolnok környékéről, Paládicspuszta, Vegyi Művek lelőhelyről, ismeretlen körülmények közül származó, a kengyel rugó felőli végén lemezesen kiszélesedő, talán pelta alakban áttört díszű fibula töredéke (Vaday A. a 2. századra datálja: VADAY–HORVÁTH 2005, 96, Kat. XXXIV-198, Taf. 4/3). A típus a germaniai és a raetiai erődökben a katonafibulák egyik jellegzetes, a fejlapos térdfibulákkal együtt megjelenő típusát képviseli. Bár már a 2. század közepe előtt (jellemzően az Antoninus-korban) is használják, csak a 2. század végén mennek ki véglegesen a divatból (RIHA 1979, 86, Kat. 299, Taf.).

[1633] Az öntőmintával egy kontextusban (LM 3/3 épület) Caracalla–Trebonianus Gallus érméi kerültek elő (COCIȘ–BÂRCĂ 2013, 10). Dacia provincia feladásával a barbárok felé irányuló szervezett árucsere mindenképpen lazulhatott, hiszen a katonaság kivonásával a szarmaták termékei iránti felvevőpiacok drasztikusan zsugorodhattak.

A kerámiaanyaghoz hasonlóan bizonyos fibulatípusok népszerűségét mutathatják azok szarmata másolatai. A fejlapos térdfibulák barbaricumi gyártása egyértelműen bizonyítható a Tiszaföldvár, Téglagyár lelőhelyről származó öntőminta alapján.[1634] A késztermékek esetében azonban a barbár gyártmányok azonosítása rendkívül problémás. Pillér P. gyűjtésében az öntéshibás, illetve „csökevényes" kialakítású példányokat sorolja a másolatok sorába (összesen 4 tétel a 89-ből). Véleménye szerint a másolatok készítését a pannoniai import megszűnése indokolta.[1635] A hagymagombos fibulák közül több esetében Vörös G. veti fel, hogy azt „barbár kézművesek" készítették.[1636] Véleményem szerint csupán a Tiszadob, Sziget 19. sírjából származó darab mutat érdemi különbséget a rugós zárszerkezet és a kengyel láb felőli végére tekercselt lábkiképzés alapján, azonban ezek magukban aligha igazolhatják a szarmata gyártást.[1637] Hasonlóan a Madaras, Halmok 136. sírjából származó vas gyűrűfibulát is anyaga alapján közli utánzatként Vörös G.[1638] Magában az anyagválasztás azonban utóbbi esetében sem indokolja a Birodalmon kívüli eredet feltételezését, hiszen négyszögletes átmetszetű vashuzalból készült gyűrűfibula római műhelyekben is.[1639]

8.3. Fémáru: egyéb tárgytípusok[1640]

A jelen dolgozat 4.1. fejezetében korábban tárgyalt, feltételesen zsákmányként meghatározható tárgyak mellett a fémárunak számos más típusára is hivatkozhatunk az alföldi szarmata szállásterületről. A szomszédos germán területekhez képest az alföldi szarmata Barbaricumban a bronzedények száma rendkívül alacsony, amely részben a kapcsolatok eltérő jellegére utalhat. Az elsődlegesen a Dunakanyar és a Gödöllői-dombság körzetére lokalizálható tárgyak (összesen 17 lelőhelyről) egyszerű, de változatos formavilágot mutatnak: serpenyő, tál, kancsó, korsó és szitula egyaránt előfordul. A leletek meghatározó része 2–3. század közötti datálást enged meg, amely a publikálók véleménye szerint

[1634] VADAY 2005, 18. kép 1.
[1635] Két esetben (Hévízgyörk, Római katolikus templom 14. sír és Nyíregyháza–Felsősima, Gyebrás-tanya 39. objektum) a fejlapos térdfibulát spiráltokkal egészítették ki, amelyet a szerző szintén a helyi mesterek munkájának tart (PILLÉR 2023a, 16, 23–24).
[1636] „... tipológiailag ide sorolható, de részleteiben és összességében biztonsággal barbárnak ítélhető darabokat." (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 351).
[1637] A példányt Istvánovits E. csak feltételesen sorolja a hagymagombos fibulák közé (3. típus), kiemelve annak „vegyes" kiképzését. Eredetének kérdésében nem foglal állást (ISTVÁNOVITS 1993b, 117, Abb. 9/3). A Sándorfalva, Eperjes Ívótavak temetőjének 1. sírjából származó töredékes darab vas tűszekerezte hasonlóan nem indokolja annak barbár eredetét (VÖRÖS 1985, 136, I. tábla 1).
[1638] KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 58, 352, 28. tábla 3. A szarmata Barbaricum területéről egyetlen másik vasból készült gyűrűfibulát ismerünk Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út erősen rabolt 174. sírjából, amely visszapödört végződéseivel teljesen megfeleltethető a római darabok kialakításának (NAGY 2018a, 117, 59. tábla 1; NAGY 2018b, 190).
[1639] További irodalommal a témában lásd MÜLLER 2010, 206.
[1640] A római érmék vázlatos összefoglalását lásd jelen dolgozat 4.2. és 4.4. fejezetében, a kereskedelem elméleti keretei kapcsán.

magyarázza a leletek alacsony számát, hiszen az itáliai műhelyek fénykorában a szarmata–római kapcsolatok még kezdeti fázisukban jártak.[1641]

Formai alapon az Alföldről ismert fémtükrök 5 csoportra oszthatók (sima, peremes, perforált szélű, szögletes, illetve az ún. „nomád tükrök"), amelyek közül az alföldi kutatás egységes véleménye szerint egyedül a perforált szélű tükrök (Istvánovits–Kulcsár 3. típus) azonosíthatók kizárólagosan római importként. Az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros 1993-as leletgyűjtésében a lelettípusnak 14 példányát említi, amelyek jellemzően az Alföld középső sávjában csoportosulnak.[1642] A lelettípus a korai szarmata kor temetkezéseire jellemző, a kísérőleletek egy szélesebb 1. század végi – 2. századi horizontot jelölnek ki:[1643] Endrőd, Szujókereszt temetőjének 17. sírjában hornyolt aranylemezből kialakított csőgyöngyökkel;[1644] Fegyverneken „kerek karneolgyöngyökkel";[1645] Tiszafüred–Tiszaörvény, Seres-dűlő lelőhelyen erős profilú bronzfibulával és üvegbetétes aranylunulával;[1646] Hévízgyörk, Római katolikus templom lelőhely 14. sírjában egytagú, legyezőszerűen kiszélesedő lábú bronzfibulával, fejlapos térdfibulával, továbbá üvegkancsóval;[1647] Nagykőrös, Gógányi-réten emailos korongfibula mellett szarmata típusú számszeríjfibulával együtt kerültek felszínre.[1648] A provinciális tükörleleteket legutóbb Bózsa A. értékelte összefoglalóan. Gyűjtése alapján a perforált szélű forma (2.2.2. típus: kerek, lyukszegélyes tükörlapok, esztergált bordákkal és többszörösen tagolt, baluszter alakú elemekből álló nyéllel)[1649] képviseli a pannoniai tüköranyag legnépesebb csoportját (arányuk 40% a teljes leletanyagban!). Datálásuk kapcsán

[1641] BENE–ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2016, 745, 755–757, Fig. 7.
[1642] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1993, 13–14, 1. tábla 3–4, 1. kép C. 2016-ban megjelent tanulmányukban felhívják a figyelmet a lelettípus esetszámainak növekedésére a közöletlen leletanyagokban (BENE–ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2016, 743). Gyűjtésüket az újabb irodalmi említések alapján kiegészíthetjük az Abony, Szolnoki úti homokbányából ismeretlen leletkörülmények közül (DINNYÉS 2016, 131, 8. kép 6), és a Orosházi-tanyák, MÁV-homokbánya 17. sírjából (NAGY 2005, 12. kép 3) származó darabokkal, illetve egy ismeretlen lelőhelyű példánnyal a kalocsai Viski Károly Múzeumból (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006b, 176, 2. ábra 1). Az ismert darabszám így 17-re nő, a feltételezett területi szóródást az új leletek sem módosítják érdemben.
[1643] VADAY–SZŐKE 1983, 114; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1993, 14; DINNYÉS 2016, 132.
[1644] VADAY–SZŐKE 1983, 79, 82, 2. kép 5–8.
[1645] Nem ásatás útján a múzeumi gyűjteménybe került leletanyag, a leletkörülmények nem ismertek, így a tárgyak ugyanazon sírhoz tartozása is kérdéses (VADAY 1989, 232, Kat. 14, Taf. 14/1).
[1646] VADAY 1989, 274, Kat. 330, Taf. 113–114.
[1647] Publikálójuk a temetkezés korát a 2. század közepére, második felére teszi (közvetlenül a markomann–szarmata háborúk előttre vagy az azt követő évtizedekre) (DINNYÉS 1991, 145–153, 173, 2–10. tábla).
[1648] PÁRDUCZ 1944, 22, XLII–XLIII. tábla. A számszeríjfibula azonosításához lásd PÁRDUCZ 1931, 133, XIV. tábla 6 (hangsúlyozva, hogy a publikáció tárgyrajzai csak típusokat és nem a hivatkozott tárgyakat ábrázolják!).
[1649] A típus a provinciában kizárólagosan nyéllel szerelve fordul elő, amelyet a barbaricumi darabok is igazolnak: a hévízgyörki (DINNYÉS 1991, 10. tábla 28) és a hódmezővásárhelyi (PÁRDUCZ 1946–1948, XLII. tábla 1/a) példány a nyelével együtt került elő, míg az abonyin megfigyelhető a forrasztás nyoma (DINNYÉS 2016, 8. kép 6). A készítéstechnika jellemző megoldása, hogy a peremmel párhuzamosan haladó lyuksor megszakad a nyél illesztésének helyén. A barbárföldi lelőhelyekről ilyen figyelhető meg a teljes orosházi (NAGY 2005, 12. kép 3) és a töredékes jászágói (VADAY 1989, Taf. 10/1), nagykőrösi (PÁRDUCZ 1931, XV. tábla 18), illetve endrődi (VADAY–SZŐKE 1983, 2. kép 5) darabokon. A tükörlap és a nyél a pannoniai esetek többségében is külön kerül elő (BÓZSA 2019a, 18), így a jelenséget nem feltétlenül hozhatjuk kapcsolatba a tükrök rongálásának szokásával.

a kutatás földbekerülésük idejét az 1. század második fele és a 2. század vége közötti időszakra helyezi, gyártási idejükhöz képest általánosan hosszabb használati idővel számolva.[1650]

Problémásabb a kör alapú sima vagy peremes, illetve szögletes fémtükrök (Istvánovits–Kulcsár 1–2. és 4. típus) provenienciájának meghatározása, hiszen a típusok egyaránt jelen vannak a Római Birodalomban és a K-i szarmata szállásterületen is.[1651] A sima tükrök (2. típus) egyértelműen a leggyakoribb típust képviselik a szarmata Barbaricumban (az 1993 után közölt példányokkal együtt összesen 37 db),[1652] az Alföld területén földrajzilag általánosan elterjedtek.[1653] Bár az alföldi kutatás a sima tükröket egy kategóriaként tárgyalja (kiemelve a hátoldalukon díszített darabokat), Bózsa A. újabban közölt tipológiai rendszere alapján közel sem egységes csoportról lehet szó. Az esztergált bordákkal díszített, nyelezett tükrök közé sorolhatjuk az Ócsa, Öreghegyről származó leletet;[1654] míg a díszítés stílusa alapján a Szőreg A temető 1. sírjának tükre beleillik a bekarcolt geometrikus díszű tükörlapok b. csoportjába.[1655] Az említett előfordulások kivételével a többi ismert lelet a díszítetlen tükörlapok nyéllel és nyél nélkül szerelt variánsaihoz tartozhat.[1656] Pannoniában a keltezhető

[1650] BÓZSA 2019a, 17–19, 52. lábjegyzet, 1. kép 2.2.2.a–b.

[1651] Az Istvánovits–Kulcsár szerzőpáros a Kárpát-medencei leletanyag K-i eredetű elemeiként határozza meg a tamgával ellátott tárgyakat. Ellentmondásos módon az egyetlen ilyen jelzésű fémtükör a perforált szélű típushoz tartozik (lelőhelye ismeretlen), amely a Pontus-vidékén ritkán fordul csak elő (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1993, 14; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2006b, 176, 2. ábra 1).

[1652] Az újabb anyagközlések alapján számos lelőhellyel gazdagodott a leletanyag katalógusa: Adács, Mérges-patak 53. sír (FODOR–VADAY 2005, 58, 14. kép 1); Budapest, XVII. Rákoscsaba Péceli út 270. sír (NAGY 2018a, 132, 94. tábla 2); Füzesabony, Kastély-dűlő I. 60. sír, 140. sír, 150. sír (FARKAS 2000, 15–17, 10. kép 6, 12. kép 6–8, 13. kép 5); Madaras, Halmok 46. sír, 114. sír (3 db!), 204. sír, 256. sír (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 35, 53–54, 77, 90, 11. tábla 5, 26. tábla 1–3, 47. tábla 1, 59. tábla 2); Makó, Mikócsa-dűlő 245. sír (PÓPITY 2014, 163, 10. kép 2); Mezőszemere, Kismari-fenék 12. sír (ÁCS–VADAY 2004, 109, 6. kép 2); Ócsa, Öreghegy (DINNYÉS 2014, 96, 1. tábla 5); Pócspetri, Nyírjes-felső-Erdőszél (M3-201. lelőhely) 10 sír (HULLÁM 2012, 356, 9. tábla 1); Szabadka, Verusics 90. sír (SZEKERES–SZEKERES 1996, 14, XVII/5); Vecsés, Ferihegy-dűlő 2. sír (DINNYÉS 2001, 78–79, 2. tábla 2). A lelettípus 1993-as felgyűjtéséhez képest ez a forma mutatja a legnagyobb mértékű mennyiségi növekedést.

[1653] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1993, 12–13, I. tábla 2, 1. kép B.

[1654] 2.2.1. típus, a „provinciális tükrök alapformáját” képviselő csoport használatának időszaka az 1. század második felére, 2. századra tehető (BÓZSA 2019a, 17, 12. kép). Ez összhangban van az ócsai leletegyüttes által sugallt korai (1. század középső harmada) keltezéssel (DINNYÉS 2014, 98). Formailag talán ide sorolhatjuk a Péceli úti temető 67. sírjának tükörlapját is, amely kísérőleletei (számszerájfibula, római eredetű pohár) alapján részben a 2. századra datálható (NAGY 2018a, 52, 22. tábla 1).

[1655] A típus (2.1.6. alcsoport) Pannoniában nehézkesen keltezhető, Matrica temetőjében (1–3. század) Domitianus érme datálja *terminus post quem* (BÓZSA 2019a, 14–15, 9. kép b). A szőregi darabot rekeszberakásos ívfibula keltezi (PÁRDUCZ 1931, 88, XV. tábla 20).

[1656] A nyéllel együtt került sírba a Törökszentmiklós, Surján-Újtelep lelőhelyről (9. lelőhely, 2. sír) ismert darab (VADAY 1985a, 359, Abb. 13/3–4; emellett Bózsa A. egy publikálatlan tápiószelei példányt is említ összetett, baluszter alakú elemekből felépülő nyéllel: BÓZSA 2019a, 12, 25. lábjegyzet). A barbaricumi darabok nagyobb részéhez azonban nem tartozhatott nyél vagy fogó, csupán fakeret foghatta körbe őket: jól bizonyítják ezt a Péceli úti temető 270. sírjának tükörlapja körül, a felszedés előtt megfigyelt faszilánkok (NAGY 2018a, 132, 94. tábla 2). Ugyanilyen keretet feltételezhet a Füzesabony, Kastély-dűlő lelőhely 150. sírjából származó szegecselt darab is (a szegecselés a tárgyrajzon nem azonosítható) (FARKAS 2000, 17, 13. kép 5). Az ezekkel megegyező provinciális kialakításokhoz lásd BÓZSA 2019a, 12, 3. kép.

kontextusokban előkerült leletek nagy része az 1. század második fele és a 2. század második fele közötti időszak temetkezéseiből ismert, ám ritkán még 3. század végi környezetben is megjelennek (Birodalom-szerte legkésőbb a 4. század első negyedében is előfordulhatnak).[1657] A tárgytípus nagyrészt korai (1–2. századi) datálását alátámasztják a barbaricumi leletek is,[1658] ám jelenlétük egészen a késő szarmata korig igazolható.[1659]

Utóbbi formától csupán megvastagodó peremükben térnek el az ún. peremes tükrök (1. típus), amelyeket kísérőleleteik bizonytalanul a 3–4. századi közeghez kötnek.[1660] A relatív gyakori előfordulásuk (az újabban közölt példányokkal együtt 12 db) ellenére pannoniai párhuzamaik nem ismertek, így esetükben a tárgytípus K-i származása valószínűbbnek tűnik.[1661] A szögletes tükrök a lelettípus többi képviselőjéhez viszonyítva Pannoniában és a szarmata Barbaricumban is ritkásan fordulnak elő (utóbbi az 1993 óta megismert darabokkal kiegészülve összesen 5 db), datálásuk rendkívül széles időhatárokat ölel fel.[1662] Masek Zs. az újabban közölt dabasi leletegyüttes egyedülálló összetétele alapján annak szögletes bronztükrét is K-i eredetűként határozza meg.[1663] A tükörtörés szokása nagy arányban megfigyelhető a biztosan római eredetű perforált szélű tükröknél is, így az import tárgyakkal ebben az esetben is a barbár leletanyaggal megegyező módon jártak el.[1664]

Az alföldi Barbaricumban unikális jelenség az ólomkeretes üvegtükrök[1665] előfordulása, amelyeknek karakteresebb, négyszögletes alapformájú variánsa kapcsán

[1657] BÓZSA 2019a, 12.

[1658] A legkorábbi tükörtípusok vázlatos összefoglalásával lásd legutóbb MASEK 2016, 157–158 Utóbbival kapcsolatban ki kell emelnünk, hogy a felsorolt szanki lelet valójában a tarnamérai, amelynek összetartozása erősen megkérdőjelezhető (KŐHEGYI 1984, 323; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1993, 26).

[1659] Bánsági gyűjtésében L. Grumeza a díszítetlen, sima fémtükröket 3–4. századi kontextusokból származtatja (GRUMEZA 2014, 106). Orosháza, Dénes-téglagyár lelőhelyen tükör kísérőleleteként hagymagombos fibulát említ Párducz M. (PÁRDUCZ 1931, 110, XIV. tábla 4).

[1660] Leletkörülményeik jellemzően ismeretlenek, vagy bizonytalanul összetartozó kontextusokból származnak. *In situ* módon megfigyelve lásd pl. Madaras, Halmok 116. sírjában I. vagy II. Constantinus (306–340) érmével (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 54, 25. tábla 9, 27. tábla 1–2). A korábban említett tarnamérai lelethez hasonlóan az Orgoványról származó tükör korai datálása sem bizonyítható egyértelműen: a tárgyat munkások találták szórványként a temető területén (SZABÓ 1939, 105, III. tábla 10).

[1661] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1993, 12, I. tábla 1, 1. kép A. Pannoniában talán hasonló formához tartozhat egy az Intercisa Múzeum gyűjteményében őrzött, rendkívül rossz megtartású darab (Bózsa 2.1.2. típus). Kontextusa alapján a tárgy a 3. század végénél korábbra nem datálható (BÓZSA 2019a, 12, 4. kép).

[1662] A szarmata szállásterületről ismert példányok (4. típus) mind töredékesek, formájuk csak problémásan határozható meg (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1993, 14, I. tábla 5, 1. kép D). A Dabas környékéről származó leletegyüttesben a tárgyat Masek Zs. az 1. század második felétől a 2. század közepéig tartó időszakra keltezi (MASEK 2016, 160, 8. kép 3, 9. kép). Ezzel szemben a Jászberény, Alsómuszajról származó (időközben elveszett) leletet Vaday A. a 4. századra datálja (VADAY–HORVÁTH 2005, 46–47, Kat. IX-67, Taf. 25/6). Pannoniában a forma (1. csoport) keltezése szintén nehézkes, a Győr, Kálvária utcai temető ilyen tükrei az 1. század vége, 2. század eleje között kerülhettek a sírokba (BÓZSA 2019a, 11).

[1663] A lelettípus, antik hagyományokra támaszkodva, ugyanebben a korai időszakban jelen van a Pontus-vidékén is (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1993, 14; MASEK 2016, 167, 14. kép).

[1664] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1993, 16.

[1665] Bózsa A. kétségét fejezi ki a tárgyak tükörként történő azonosítása iránt, helyette az általánosabb „ólomkeret” megnevezést ajánlja. Bár a Római Birodalomban egyértelműen votívtárgyként is alkalmazzák, a

összesen csupán 2 biztosan meghatározható esetet említhetünk. Kompolt, Kistéri-tanya lelőhely 400. objektumszámú körárkos temetkezésében (Adultus korú nő sírjából) egyaránt előkerült a kissé deformálódott, négyszögletes ólomkeret és a hozzá tartozó üvegtükör-betét töredéke.[1666] A tárgyat a hasonló provinciális darabok bizonytalanul a késői horizontba sorolják.[1667] A kompoltitól kialakításában és ornamentikájában is eltérő típus vált ismertté újabban Kistelekről, leletkörülményei publikálatlanok.[1668] Párhuzama nem ismert, mind a széleken áttört formavilág, mind az emberi alak és szőlőfürt ábrázolás jellemző a négyszögletes keretekre.[1669] Az ólomkeretes tükrök használata Pannoniában a 3. századtól, a „reprezentatívabb" fémtükrök eltűnésével válik gyakoribbá. A négyszögletes variáns (Bózsa I. típus) elterjedése általános Birodalom-szerte, Pannoniából is nagyobb példányszámban ismert. A tárgytípus esetében stiláris kapcsolat állhat fent a leletanyag Fekete-tenger vidéki feliratos darabjaival.[1670] A nyeles, kerek fejű ólomtükrök közé sorolhatjuk a Banatska Palanka (Palánk, Szerbia) lelőhelyről közölt ép és töredékes példányokat (3 db),[1671] amelyek

szarmata szállásterület esetében a római temetkezésekbe kozmetikai eszközök társaságában helyezett tárgyak lehetnek mérvadóak. Bronztükrökkel együtt nem kerültek mellékletként temetkezésekbe. A tárgycsoport elnevezésének és funkcionalitásának kérdéséről lásd BÓZSA–SZABÓ 2013, 9–12.

[1666] Publikálója a tükör törött állapotát a sír bolygatásával hozza kapcsolatba, hiszen a tárgy a sírgödör É-i harmadába visszadobált vázcsontok közé keveredett. Ennek megfelelően a tükörtörés szokása ebben az esetben nem vizsgálható (VADAY 1996a, 19–20, 30, 19. kép 1).

[1667] Az MNM egyik ismeretlen lelőhelyű darabjának belső bordái közötti rovátkolás a kompoltival megegyező jellegű, előbbi a 3–4. századra datálható (BÓZSA–SZABÓ 2013, 47, 106, 228, Kat. Nr. 7). A tárggyal együtt talált hurkos-kampós záródású, összetett (kéttagú), karneolgyönggyel díszített fülbevaló szintén a sír késői keltezését erősíti: Madaras, Halmok lelőhelyen a fülbevaló-típus a temető késői fázisához kapcsolódik, legkorábban a 3. század végi – 4. század eleji sírokban jelenik meg, használata a szarmata kor végéig igazolható (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 295–297).

[1668] BENE–ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2016, 743, Fig. 1/1. Talán kérdéses lehet az Abony, Fábián-tanya lelőhely 9. sírjából (Iuvenis–Adultus korú nő erősen bolygatott temetkezése) származó „üvegtükör" meghatározása. A lekerekített szélű, színtelen, átlátszó, enyhén domborodó, a közepe felé vékonyodó üveglaphoz nem tartozott keret, a homorú oldalán az anyagába mélyedő sűrű rostlenyomatokat lehetett azonosítani. Publikálója mérete alapján kizárja a lehetőségét, hogy ólomkeretes tükör üvegbetéte lenne (a nagyobb sarokrész hiányos mérete 6,4 x 3,5 cm) (DINNYÉS 2016, 114, 124, 4. kép 1). A keretbe foglalt üveglapok azonban mindig nagyobbak voltak, mint az ólom tükörtest nyílása, emellett a provinciális párhuzamok üveglapjainak szabálytalan sokszög alakja miatt az abonyi töredékeket sem szükséges téglalap formájúként kiszerkeszteni. A leghosszabb 6,4 cm-es oldal így nem képviselne példátlan méretet: lásd pl. Brigetio, Járóka temető 53. sírjából (Kat. 12) 6,8 x 6,8 cm-es méretekkel. Meg kell jegyezni azonban, hogy Intercisa és Aquincum temetőiben szabálytalan sokszög alakú, domború tükörüvegek önmagukban is kerültek sírba, amelyek romlandó (pl. fa) keretet is feltételezhetnek (BÓZSA–SZABÓ 2013, 10, 18, 107). A sírt publikálója a 2. század végére, 3. század első felére datálja (DINNYÉS 2016, 124). Az abonyi lelet meghatározásában a sír bolygatottsága miatt nem foglalhatunk állást: tartozhat egy a vizsgált területről eddig nem ismert, szerves anyaggal keretezett típushoz, de talán lehet ólomkeretes példánynak a rablás során kihullott üvegbetéte is.

[1669] BÓZSA–SZABÓ 2013, 46, 49.

[1670] A négyszögletes keretek a tárgytípus ritkább változatát képviselik: a Bózsa–Szabó szerzőpáros katalógusában az ismertetett 721 tárgy közül mindössze 21 tartozott a formához (kb. 3%) (BÓZSA–SZABÓ 2013, 11, 45–46).

[1671] BRUKNER 1990, 202, T. 5/6–7.

párhuzamaira, igen széles időhatárokon belül, szintén hivatkozhatunk a pannoniai leletanyagból.[1672]

A tükrökhöz részben kapcsolódó leletcsoportként nevezhető meg a fogantyús, fémszerelékes faládikák csoportja. A tárgytípus jellemzően a női temetkezésekben fordul elő, a leletanyag sírban elfoglalt helyzete alapján egykori tulajdonosuk egyebek mellett a piperekészlet elemeit tárolhatta bennük (pl. tükör, kisméretű edény földfestékkel, csipesz).[1673] A szarmata Barbaricumból a Gáspár V. (összefüggő veretekkel díszített) és a Gáspár VI. (különálló veretekkel díszített) típusokba tartozó, egyszerűbb kivitelű példányokra utalnak a vas-, bronz- és ezüstszerelékek, jelenlétükkel a 2–5. század folyamán számolni kell. A ládikák látszólag a Pannoniát és Daciát összekötő kereskedelmi utakhoz igazodnak, az alföldi Barbaricumban sem tartoznak a ritka tárgytípusok körébe (2016-os katalógusuk 26 tételt említ),[1674] míg számuk az alföldi import bronzanyag felgyűjtése óta is folyamatosan nő.[1675] A fogantyúval ellátott ládikák Pannoniában igen gyakori lelettípusnak számítanak.[1676]

Relatíve nagy számban[1677] ismertek a szarmata Barbaricumból a vasból vagy bronzból készült, különböző kialakítású csengők/kolompok. Vaday A. párhuzamaik alapján a kisméretű bronzcsengőknek több típusát (kör alapú darabok egyenes vagy ívelt palásttal; szögletes alapú változatok) importként azonosítja. A „Szolnok megyei" leletanyag alapján a tárgytípus használatának idejét a 2. századra, illetve a 3. század elejére helyezi.[1678] L. Grumeza a csengők megjelenését a bánsági leletanyagban legkorábban a 2. század végétől feltételezi, viseletük szokása a 3. század folyamán töretlen.[1679] Az ismert régészeti kontextusok alapján a

[1672] Párhuzamaikat lásd talán a II.3.53. (utóbbi a 2–4. század közé datálva), II.3.66. típusok között (BÓZSA–SZABÓ 2013, 77, 81).

[1673] Legújabban Hódmezővásárhely, Kishomok lelőhelyen a faládika lemezes bronzveretei között ónozott bronztükör töredéke került elő. A publikáló feltételesen a ládika tartalmához sorolja a sír vascsipeszét is (CSÁNYI 2020, 11–12, 4. kép 1–8, 11–12). A szarmata Barbaricumban a tükröket emellett bőr- és textiltokban is tárolhatták (lásd pl. Madaras, Halmok 204. és 265. sírjainak szerves anyag maradványait a tükörlapok körül: KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 77, 90).

[1674] BENE–ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2016, 743, 745, Fig. 2–3, 6.

[1675] Például szarmata nő bolygatott sírjából, a deréktájékról, bronzveretes, bronzszegecsekkel megerősített ládika Berettyóújfalu, Kék-Kálló-csatorna-part lelőhelyről (SZOLNOKI 2022, 11).

[1676] Provinciális közegben a veretek alapanyaga esetlegesen funkcióbéli különbséget is jelezhet: míg a bronz alkatrészes darabok a női piperekészlet tárolására lehettek alkalmasak, úgy pénzes ládikaként már vasszerelékes ládikákat használhattak inkább (GÁSPÁR 2006, 196).

[1677] A lelettípussal összefoglalóan nem foglalkoztak. Viszonyítási alapként az EMIR Szarmata Adatbázisában összesen 54 db bronzcsengő szerepel, továbbá 10 db formailag ezekkel megegyező, de vasból készült példány.

[1678] A megye területén található 10 bronzcsengőt tartalmazó temetkezésből 4-ben kísérőleletként email-díszes fibula is dokumentálható volt. Vaday A. emellett a lelettípus jelenlétét párhuzamosnak tartja az ún. „dudoros gyűrűkkel" is (VADAY 1989, 59–60).

[1679] L. Grumeza feldolgozásában a tárgytípust „harang alakú csüngőként" tárgyalja (GRUMEZA 2014, 83–84, Fig. 25/12–16). A terminológia változtatása felesleges, hiszen a tárgyak csengőként funkcionálhattak: a hazai leletanyag kapcsán legújabban a savariai kutatásokra hivatkozhatunk a témában. A bronzcsengők (természettudományos szemszögből réz ötvözetek, az Sn–Pb–Zn arányok alapján különféle elnevezésekkel) között a Barbaricumban megjelenő kör alapú formák (type 3–5.) Savariában rendkívül ritkák. A szarmatáknál is

csengők viselete a nőkhöz és a (leány)gyermekekhez köthető, funkciójuk szerint a nyakláncon/karkötőn/textilövön alkalmazhatták őket csüngőként.[1680]

Rendkívül ritkák a biztosan római eredetű övkészletek, amelyeknek egy jellegzetes tárgytípusát az áttört díszű, pelta alakú csatok képviselhetik. Két esetben is jól megfigyelhető a csattípus mellett a teljes öv jelenléte: Tiszafüred, Lipcsey-kert lelőhelyről (temetkezésből, de ismeretlen leletkörülmények közül) T alakú és delfint formázó övveretek, illetve szintén áttört díszű szíjvég;[1681] míg Orgovány, Tóth Ambrus szőlője lelőhely 1. számú, felnőtt férfihoz tartozó sírjából további 3 db pelta motívumban záródó szíjvég származik.[1682] Utóbbi esetében a bolygatatlan sírban a viselet módja is dokumentálható volt: az övcsat a váz „derekán", a szíjvégek a medence jobb oldalán helyezkedtek el.[1683] Utóbbi temető 3. objektumszámú temetkezésében középkorú nő csontvázának medencéjéről származott 2 ezüstözött bronzveret, amelyek közül az egyik egyértelműen rokon a tiszafüredi leletegyüttes T alakú veretével.[1684] A tárgytípus ritkaságát szem előtt tartva aligha elhamarkodott, ha az 1. és 3. temetkezések övszerelékeit ugyanazon öv részeként kezeljük. Utóbbi bolygatatlan síregyüttes így igazolja Vaday A. feltételezését, miszerint az övszerelékeket másodlagos funkcióban önállóan is felhasználták. Az áttört csattípus gyakori a Birodalom határzónájában, az említett veretekkel együtt az egyszerűbb kivitelű római katonai övek részét képezte.[1685]

A fibuláknál és a fémtükröknél hivatkozott problémás tárgytípusok mellett a leleteknek számos olyan típusa említhető, amelyeket vagy a provinciális párhuzamaik ellenére is barbár közegből származtat az alföldi kutatás, vagy a gyártási körzet a tárgy makroszkópos

---

megtalálható kör alapú, kissé ívelt oldalú bronzcsengettyű (cat. 21) akusztikus vizsgálata a hangtartományát 1,7–22 kHz közé helyezte, amely csendes környezetben 20–30 m távolságra hallatszódhatott el (POMBERGER et al. 2021, 78, 100, Fig. 4–5, Tab. 4).

[1680] A viselet kérdéséhez szarmata közegben lásd pl. VADAY 1989, 59; KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 271. A római világban a csengők felhasználása igen széleskörű: míg a nagyobb vaskolompok a képi ábrázolások tanulsága szerint is a nagyállattartáshoz kapcsolódnak, a kisebb bronzcsengők egyaránt előfordulnak kultikus helyeken és magánházakban is (mindkét esetben a gonosz szellemek elleni védelmét szolgálva), kocsikra szerelve, vagy háziállatok nyakában is (POMBERGER et al. 2021, 87–88).

[1681] A leletek, az egyik T alakú övveret kivételével, már a 80-as években sem voltak megtalálhatók a múzeumi gyűjteményben. Az övszerelékek a 2. század végére, 3. század elejére datálhatók, amelyet a velük együtt előkerült emailos korongfibula is alátámaszt (VADAY 1989, 274, Taf. 112; VADAY–HORVÁTH 2005, 117, Kat. XXXVIII-220, Taf. 18/2–3, 6, 10–11).

[1682] Kérdéses lehet a Csongrád, Endre király utca 1. sírjából származó leletek értékelése: a vaspecekkel és szíjszorító lemezzel szerelt ezüstcsat mellett előkerült lemezes vastárgy talán szíjvég lehet (PÁRDUCZ 1941a, 10, III. tábla 2–3). A tiszafüredi és az orgoványi leletekkel összevetésben a csongrádi öv szerkezete inkább tűnik a pelta alakú csattípus barbár igények szerinti másodlagos felhasználásának (pl. a csat kiegészítése más anyagú szíjszorító lemezzel, díszítetlen szíjvég alkalmazása szintén vasból), mintsem intakt provinciális övnek. A sírban előkerült szarmata típusú számszeríjfibula az átalakítást megközelítőlegesen egy idősávba helyezi a rendeltetésszerű használattal (PÁRDUCZ 1941a, 10, III. tábla 2).

[1683] SZABÓ 1939, 100, 105, II. tábla 1–4.

[1684] A sírban a tiszafüredihez hasonlóan email-berakásos fibula került elő, amely a formai hasonlóságok mellett ugyanazon időhorizontba is helyezi a két övet (SZABÓ 1939, 105, III. tábla 6–7).

[1685] VADAY 1989, 66, 71, Abb. 8/7.

tanulmányozása révén nem határozható meg egyértelműen: ilyenek pl. az ún. gömbös/dudoros gyűrűk (*Ösenanhanger*)[1686] vagy a bronzlemezes tűtartók. [1687]

Összességében az import fémáru kisebb leletcsoportjai is a fibulák esetében megfigyelt tendenciákat erősítik. A fémtárgyak a feléjük irányuló nagyobb figyelem ellenére sem pontosítják érdemben a kereskedelmi kapcsolatok kerámiaanyag alapján felrajzolható kronológiai fázisait, hiszen a kevésbé sérülékeny tárgyak földbekerülésének időpontja lényegesen meghaladhatja azok megszerzésének idejét. A perforált szélű fémtükrök Pannoniában az árutípus könnyebb elérése ellenére is akár több generáción keresztül maradhattak használatban, így a szarmata kontextusokban előkerült példányok Barbaricumba kerülésének valós időpontját is a lelettípus helyi korábbi horizontjához (1a., esetleg 1b. fázis) közelíthetjük. A korai kapcsolatfelvétel időszakára jellemzően a provinciában „olcsó és közönséges" tömegáru forgalma a szarmata közösségeket még nem teljes súlyával érte el.[1688] A leggyakoribb típust képviselő sima tükörlapok esetében hasonló jelenség okozhatja a lehetséges keltezés példátlanul széles időhatárait (az 1. század második felétől egészen a 4. századig). Bár a pannoniai leletanyag esetükben is az 1–2. századi horizontot jelöli ki, a magas barbaricumi darabszám alapján behozataluk nem köthető biztonsággal kizárólag az 1a–b. kronológiai fázishoz. Nagyarányú és hosszú idejű előfordulásuk mögött is talán részben barbár eredetüket gyaníthatjuk,[1689] amely megalapozottan merülhet fel pl. a peremes szélű variáns esetében. Feltehetően az egyszerűbb fémtükrök késői (3–4. századi) jelenléte indokolhatja, hogy az importból származó ólomkeretes példányok a tükrök temetkezési rítusban betöltött szerepe ellenére sem találtak nagyobb piacra a szarmata közösségekben.

[1686] A lelettípus feltűnése a markomann–szarmata háborúk után megjelenő újabb barbár népességhez köthető. A hasonló helyi La Tène kori és provinciális példányok ellenére, az Olbiából és Kherszonésszoszból ismert öntőminták alapján, nagyrészt a Kubán, a Kaukázus, illetve a Krím térségéből származhatnak (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 258–259, 283). Használatuk főként a 2. század végére, 3. század elejére jellemző (a leletek katalógusával lásd ISTVÁNOVITS 1990, 102, 23. lábjegyzet, 7. kép). A tárgytípus viselésének módjához kapcsolódóan lásd VADAY–SZŐKE 1983, 110.

[1687] A szarmata Barbaricum bronzlemezes tűtartóit Vörös G. és Dinnyés I. gyűjtötte fel, katalógusuk 11 tételt tartalmaz. A két legkorábbi példányt (Veresegyház, Csokonai u. 6. és Jászberény–Alsómuszaj, Kis Német-tanya) a provinciális analógiák hiányában is egyértelműen római termékként határozzák meg. Bár a 3–4. századi példányok formailag rokoníthatók ezekkel a korai darabokkal, a szerzők a barbár kézműves-ipar fejlődésével ezeket már szarmata készítményeknek tartják (VÖRÖS–DINNYÉS 2016, 225–226).

[1688] BÓZSA 2019a, 18–19.

[1689] Felmerült a lelettípus K-i eredete, a kérdéshez lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 1993, 13. Véleményem szerint utóbbinál is nagyobb arányban kell számolni a Kárpát-medencei közösségek helyi iparának termékeivel: a sima, díszítés és profilálás nélküli bronzkorongok kivitelezése aligha okozhatott problémát a térdfibulákat is előállító szarmata bronziparnak.

8.4. Üvegáru: edények

A provinciális kutatás által jól körülhatárolható tipokronológiai rendszerek ellenére (lásd korábban Barkóczi L., újabban pedig Dévai K. kutatásait!) az alföldi szarmata Barbaricum üvegedényeivel összefoglalóan nem foglalkozott a szakirodalom.[1690] A szarmata kor alföldi kutatói, az elsődlegesen temetkezésekből származó leletanyag alapján, a tárgytípust rendkívül ritka leletként értelmezték, amely a kevés 1–3. századi képviselője mellett főként a késői (a 4. századtól induló) kontextusokra jellemző.[1691] Az elmúlt időszakban a települések anyagából közölt leletegyüttesek azonban az üvegáru egy másik spektrumára mutattak rá: Ecser 7. lelőhely településrészletéről jelen sorok szerzője 55 tételt, míg Borsódi M. dél-alföldi adatgyűjtése során 23 szarmata településről 41 tételt azonosított.[1692] Hiányos kutatottsága ellenére az üvegáru a szarmata–római kereskedelem értékes forrásbázisát képezi.[1693]

[1690] Ellenpéldaként említhető Kiss A. Kárpát-medencei gyűjtése, amely a népvándorlás kori darabok felgyűjtését célozva érintette a vizsgált időszakot is (400–500 közötti periódus) (KISS 1999, Abb. 2/a–c, Abb. 3). Legutóbb Fenyvesi B. foglalkozott OTDK pályamunkájában a szarmata Barbaricum temetkezéseiből származó üvegedényekkel, utóbbi jelenleg még kiadatlan (Fenyvesi B.: *Szarmata kori üvegedényes sírok az Alföldön.* XXXIV. OTDK, Humán Tudományi (bölcsész) Szekció, Régészet II. Népvándorlás – Középkor tagozat. OTDK előadás. Budapest 2019).

[1691] Lásd pl. VADAY 1989, 181–183; BÉRES–VÖRÖS 1998, 179–180;VADAY 1998, 135; VADAY–DOMBORÓCZKI 2001, 52–55; KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 340; GULYÁS 2014, 60. Ezt a tendenciát erősítik a CRFB sorozatban a tárgyalt terület részét képező, megyei szintű anyagközlések is: Szolnok megyéből Vaday A. mindössze 10 edénytöredéket közöl 6 lelőhelyről (VADAY–HORVÁTH 2005, Taf. 19); míg Arad megyéből L. Grumeza 13 db-ot említ 7 lelőhelyről (részben ezek „dák településről" származnak!) (GRUMEZA 2019, 24, Taf. 2–3).

[1692] SZEBENYI 2020a, 66; BORSÓDI 2021, 98. A korábbi szakirodalomban a településekről származó üvegek alacsony száma részben az elégtelen feltárási módszereknek köszönhető (VADAY 1998, 117. jegyzet) Utóbbit erősíti Borsódi M. gyűjtése is: a 41 településről származó üvegtöredék közül 33 db 2002 után kivitelezett nagyberuházáshoz kapcsolódó feltárásból származik (BORSÓDI 2021, 98). A telepek üveganyagának fontosságára a provinciális párhuzamok is felhívják a figyelmet: bizonyos típusok (pl. talpas, plasztikus szálrátétes kelyhek) elsődlegesen települések anyagában jelennek meg, sírokba csak ritkán kerülnek (DÉVAI 2019, 337).

[1693] Az Alföldön dokumentálható üvegedény-változatok kapcsán egyedüliként a Kowalk típusú poharak esetében igazolható a barbár gyártás. Bár a forma szórványosan megjelenik Pannonia területén is (Eggers 230., Straume IA, Barkóczi 75., Dévai 12.2A típus), a kutatás nem helyben gyártott, idegen elemként tartja számon a késő római üvegművesség termékei között. Gyártási körzetüket a Fekete-tenger vidékére lokalizálják (DÉVAI 2016a, 263, Fig. 3; a forma a Barkóczi E periódus ritka leletének számít: lásd BARKÓCZI 1990, 17. ábra 16). A szarmata Barbaricum vonatkozó leletanyagát Vaday A. összegezte, a lelettípus K-i eredete mellett annak késői (4. század végi – 5. század eleji) datálását hangsúlyozva (VADAY 1989, 182–183; VADAY 1994, 107, Tab. IV). A tárgytípus Kárpát-medencei lelőhelyeinek összefoglalásával legutóbb lásd BORSÓDI 2021, 96, 26, lábjegyzet, illetve az ismert esetek klaszteranalízisével lásd KAPCSOS 2018, 142–146, Fig. 6, Tab. no. 3. Az újabb anyagközlések igazolják a pohártípus jelenlétét a telepanyagokban is (pl. Ecser 7. lelőhely: SZEBENYI 2020a, 73–74, Kat. 54, 10. kép 1A–B; Orosháza, Szénási út lelőhely: RÓZSA 2000, 95, 16. kép 5). A tárgytípus lelőhelyeivel a Kárpátok és a Prut között lásd CROITURO 2009, 218, 20. lábjegyzet, míg a Pruttól K-re lásd GAVRITHUKIN 2011, 57–62, Fig. 2. Hasonlóan K-i eredetet határozhatunk meg a Jászalsószentgyörgy, Borsa-halomból származó üvegedény esetében is (VADAY–HORVÁTH 2005, 31, Kat. VII-18, Taf. 19/6), amelynek párhuzamait (Högom típus variánsaihoz sorolható vastag falú, vésett díszű üvegpoharak) Skandinávia mellett megfigyelhetjük a Kárpátoktól K-re is, germán környezetben (GAVRITHUKIN 2011, 46–53, Fig. 5). Utóbbit Vaday A. egy újabb bevándorló hullámhoz köti (VADAY 1998, 135).

A legkorábban az alföldi Barbaricumba érkező üvegedények közé tartozhatnak az illatszeres üvegcsék (*unguentarium/balsamarium*).[1694] A tárgytípus szarmata közegben rendkívül ritka: bizonytalan leletkörülményű és keltezésű képviselőit említhetjük Jászfényszaru, Jászfelsőszentgyörgy-patak,[1695] Banatska, Palanka (Palánk, Szerbia)[1696] és Vaskút, Földvár[1697] lelőhelyekről, illetve talán ide sorolható az egyik Endrőd, Kocsorhegyről[1698] ismert szórványlelet is. A vaskúti példány a nyújtott, csepp alakú darabok közé sorolható (Barkóczi 84., Isings 8. típus) [37. kép 1]. A pannoniai darabok meghatározó részben itáliai importból származhatnak, a tartomány Ny-i felének 1. század második felére keltezhető temetkezéseiben a leggyakoribb formát képviselik. A limes mentén a 2. század elejétől már nem kerülnek sírba, nagyrészt a kónikus testű variánsok váltják őket.[1699] A jászfényszarui példányok formai analógiái Barkóczi L. tipológiai rendszerében a kónikus testű, hosszú, hengeres nyakú illatszeres üvegcsék (87. típus) közül kerülnek ki [37. kép 2], amelyek igen gyakoriak a limes menti településeken és táborokban (pl. Aquincum, Brigetio, Intercisa). Különböző variánsaik már feltűnnek az 1. század végén – 2. század elején is, ám gyakoriak csak a Barkóczi-féle A periódus (1. századtól a markomann–szarmata háborúk kitöréséig tartó időszak) második felében lesznek. Az import mellett a típus helyi gyártása is feltételezhető, a jászfényszarui töredékekhez hasonló egyenes talpú változatok Aquincumban és Savariában gyakoribbak.[1700] A palánki nyomott gömbtestű palackot biztosan illatszeres üvegként határozhatjuk meg [37. kép 3], ám a leletkörülmények ismerete nélkül időrendi besorolása bizonytalan.[1701] Az endrődi szórvány formája biztonsággal nem rekonstruálható.[1702]

[1694] A kisméretű edényekben különféle parfümöket/kivonatokat, illetve kozmetikai és gyógyászati porokat tárolhattak (CHIRIAC–BOȚAN 2014, 534).

[1695] 2 db zöldes árnyalatú üvegcse töredéke, leletkörülményeink ismeretlenek, az 1–2. századra datálhatók (VADAY 1989, Kat. 99.1–2, 244, Taf. 38/5–6; VADAY–HORVÁTH 2005, Kat. XIII-114, 64, Taf. 19/4–5).

[1696] BRUKNER 1990, 204, T. 6/6.

[1697] Csepp alakú, behúzott nyakú, kékeszöld illatszeres palack töredéke. A lelet Tompa Ferenc 1941-es próbaásatásából származik és a földvár területén került elő. A publikálók a tárgyat a szarmata–római kereskedelem 2. század eleji megindulásához kötik (KŐHEGYI–VÖRÖS 1999, Kat. 62, 225, 227, 20. kép 5).

[1698] A hosszúkás üvegedény töredékét a temető területén, a felszínen találták. A temető korát publikálója széles időhatárok között határozza meg: az import a 2. század végére, 3. század első felére mutat, más tárgyak azonban a 4. századi datálást is megengedik (JUHÁSZ 1978, 105, VI. tábla 8).

[1699] BARKÓCZI 1988, 111–112, Taf. XVII/189; BARKÓCZI 1990, 153, 19. ábra 12.

[1700] BARKÓCZI 1988, 114–115; BARKÓCZI 1990, 153, 14. ábra 8–9. Párhuzamukhoz lásd a Kat. 205–206 számú tételeket, többek között Brigetióból és Savariából. Az említett esetek az 1. század végére, 2. század első felére datálhatók (BARKÓCZI 1988, 116, Taf. XVII/205–206). Újabban Brigetio, Polgárváros II. temetőjéből a 2. századra keltezve (CSEH 2003, 28, K 525c, X. tábla 7).

[1701] Borsódi M. a leletet, további hivatkozás nélkül, a 4. század második felére – 5. század elejére datálva említi (BORSÓDI 2021, 97). A formához hasonlók valóban ismertek a 4. századból is (Barkóczi 90. típus) (BARKÓCZI 1988, 118–119, Taf. XVIII/215), ám a nyomott gömbtestű, hosszú, hengeres nyakú forma (Barkóczi 89. típus) a Barkóczi A periódus második felében (a 2. század eleje után) válik kedveltté (BARKÓCZI 1988, 117–118, Taf. XVII/211; BARKÓCZI 1990, 153, 19. ábra 13). A palánki palackot több szempont alapján (pl. az ismert alföldi

Jellegzetes díszítésük alapján azonosíthatók a talpas, vékony falú, plasztikus szálrátétes kelyhek töredékei (2 db, Barkóczi 80. típus) Ecser 7. lelőhelyről [36. kép 1].[1703] A hasonló ornamentikájú szálrátétes díszre jellemző edényforma a talpas, cilindrikus kehelyforma:[1704] 2019-ben a Dévai K. gyűjtéséből származó 112 pannoniai töredék közül csupán 3-at lehetett palackokhoz kötni. A tárgytípus igen népszerű Pannoniában, a Rajna-vidéki műhelykörzetek (pl. Köln: Colonia Claudia Ara Agrippinensium) mellett itt lokalizálható nagyobb volumenű gyártása. A kelyhek lelőhelyei főként a limes mentén sűrűsödnek (elsődlegesen Brigetióban és Intercisában, de képviselői ismertek Aquincumban, Gorsiumban és Matricában is). Az ecseri darabok jó minőségű anyagukkal, illetve monokróm stílusukkal (a szálrátét az edény alapszínével megegyező) közeli rokonságot mutatnak a Brigetio, Vásártér lelőhelyen feltárt műhely termékeivel.[1705] Brigetióban a lelettípus gyártása valószínűleg az Alexander Severus uralkodása alatt (230–260) betelepülő K-i népelemek hatásának tudható be, míg Intercisában a 260-ig működő üvegműhelyeket is hasonló irányú befolyás érhette. Összességében az edénytípus a Barkóczi B periódusra (2. század vége – 3. század utolsó harmada) jellemző.[1706]

A jelenleg közölt leletanyag alapján unikálisnak tűnik az Ecser 7. lelőhelyről[1707] származó cilindrikus testű pohár peremtöredéke (mindössze 1 db).[1708] A talpgyűrűs, hengeres testű poharak (Barkóczi 29. típus) formavilága a Drag. 30 terra sigillatákra vezethető vissza [36. kép 2]. Bár a típus már az 1. század első két évtizedétől jelen van az üvegáruban, csak a markomann–szarmata háborúk után (a Barkóczi B periódusban) válik igazán gyakorivá.[1709]

---

illatszeres palackok általános keltezhetősége, a korai provinciális párhuzamok hasonlóan kihajló peremkiképzése) a 2. századi horizontba helyezhetjük.

[1702] A hivatkozott eseteken felül jól meghatározhatóan az 1. századra, 2. század elejére datálható a kiszélesedő talpú, szűk nyakú illatszeres üvegcse (Isings 82 A2/B2 típus) töredéke Pécska, Nagy-Sáncz lelőhely településéről. A lelet „dák településről" származik (GRUMEZA 2019, 62, Kat. I-08-4/1.3, Taf. 2/2). Az L. Grumeza Arad megyei gyűjtéséből származó másik illatszeres üvegcse meghatározását csak feltételesen fogadhatjuk el (lásd Hăşmaş, Botfei lelőhelyről GRUMEZA 2019, 72, Kat. I-31-1/1.1, Taf. 2/4). Az erősen T átmetszetű peremkiképzés inkább hasábos testű, egy- vagy kétfülű palackra utalhat (lásd pl. BARKÓCZI 1988, Taf. XXXIV/369, Taf. XXXVII/403, 408, Taf. XL/430), a forma szintén a szerző által is megadott korai időszakra (Barkóczi A periódus) jellemző (BARKÓCZI 1990, 154).

[1703] SZEBENYI 2020a, 67, 69, Kat. 22, 48, 1. kép 1, 5. kép 6, 8. kép 5.

[1704] Az ecseri töredékek díszítése csak bizonytalanul határozható meg: a Kat. 22 tétel bevagdalt szálrátéte a Barkóczi C típusnak feleltethető meg, ám a teljes motívum nem rekonstruálható. Utóbbi típus gyártása kizárólagosan Pannoniában folyhatott (BARKÓCZI 1981, 36, 52, Abb. 6–7).

[1705] A Kat. 48 tétel közeli párhuzamait Brigetióból lásd DÉVAI 2019, 340–341, Fig. 6/41, Fig. 6/45.

[1706] BARKÓCZI 1990, 154; DÉVAI 2019, 325, 329, 337–338, Fig. 1/1. Intercisában és Gorsiumban a szálrátétes kelyhek gyakran a vésett díszű, félgömbös alakú tálakkal együtt jelentkeznek (utóbbiakat lásd szintén ebben a fejezetben!) (BARKÓCZI 1986, 183).

[1707] SZEBENYI 2020a, 69, Kat. 19, 1. kép 2, 4. kép 6.

[1708] Az említett példányokon kívül a 3. századra keltezhetőként közli publikálója a Nagykálló, Ipari-park 140. sírjából származó darabot is (NÉMETH 2016, 425).

[1709] BARKÓCZI 1990, 153–154, 16. ábra 4–5. Az ecseri forma párhuzamát újabban lásd Scarbantiából, a 3. századra datálva (DÉVAI 2017a, 46, 1. kép 4).

Lelőhelyei a limes mentén koncentrálódnak, a provincia belsejében lényegesen ritkábban tűnnek fel a típus képviselői. Az ecseri cilindrikus testű pohár behúzott peremformájának párhuzama Brigetióból a 3. század első felére datálható.[1710]

Teljes profilú ívelt falú, rátétes díszű pohár (Barkóczi 57. típus) származik Makó, Vöröskereszt II. lelőhely 27. sírjából.[1711] A forma a filigrán, szálrátétes talpgyűrű alapján a típus 57/a variánsához tartozik [36. kép 3], pontos formai párhuzamát ismerjük Savariából. Használatát Barkóczi L. jellemzően a 3. századra helyezi, ám az alapvetően a Ny-i provinciák hagyományaitól idegen forma a 3. század utolsó harmadában, 4. század elején is jelen lehet még.[1712] A típus teljes profilú formai variánsát említhetjük Bočar (Bocsár, Szerbia) lelőhelyről,[1713] illetve ennek közeli párhuzamát Szőreg, Iván-téglagyár lelőhelyről,[1714] mindkettőn applikált, szálrátétes díszítéssel a has alján. Szintén kialakításukban rokon példányokat említhetünk Bugacpusztaháza, Állami Gazdaság 1. sírjából[1715] és Hortobágy, Poroshát V. halomcsoportjának 7. temetkezéséből.[1716] Ecser 7. lelőhelyről ugyanilyen alapformájú üvegpohár rekonstruálható a 6898. objektumból származó töredékekből, ám a talpkialakítására nem utalnak nyomok.[1717] A rátétes díszű, magas, ívelt falú poharak a Barkóczi B periódusra jellemzők.[1718]

Hasonlóan a Barkóczi-féle B periódusban gyakoriak a vésett (*facet-cut*) díszű, félgömbös tálak (Isings 96/b; Barkóczi 25/a; Dévai II.a típus) is [37. kép 6], a termék használatának virágkora a 3. századra, főként annak első felére helyezhető.[1719] Publikálatlan darabját említettem korábban Üllő 5. lelőhelyről, a település 7042. objektumából (IIIE/III.2a.

[1710] BARKÓCZI 1988, 69–70, Taf. VI/60.

[1711] A publikálók nyilvánvalóan hibásan határozzák meg a formát 127/a típusként (utóbbi Barkóczi L. rendszerében kétfülű korsóhoz tartozik!) (LÖFFLER–BORSÓDI 2019, 70, 4. tábla 2–4).

[1712] BARKÓCZI 1988, 90–91, Taf. XIII/127, Taf. LXXV/127. A makói pohár 3. századi (pontosabban 270 előtti) datálásának egyértelműen nem mondanak ellent a kísérőleletek sem: bár a kéttagú, alul húros, aláhajlított lábú fibulák valóban késői típust képviselnek, megjelenésükkel már számolhatunk a 3. század második felében is (GRUMEZA 2014, 74, Fig. 20/7–8, Type VII.3). A sír gömbtestű edénye, kopott bronzérme és vaskése nem segíthet a temetkezés korhatározásában (LÖFFLER–BORSÓDI 2019, 69–70, 3–4. tábla).

[1713] O. Brukner Drag. 33 formájú terra sigillatát említ a lelőhelyről, viszonyukat az üvegedénnyel nem részletezi (BRUKNER 1990, 204, T. 6/7).

[1714] Legújabban a korábbi irodalom összefoglalásával lásd BORSÓDI 2021, 94–95, Kat. 39, 8. tábla 4.

[1715] Kísérőleletei: egytagú, alul húros, aláhajtott lábú vasfibula; mindkét végükön behajlított koporsókapcsok töredékei; vaskés töredéke; vascsat az ívében megvastagodó, kerekded csatkarikával (PÁRDUCZ 1972, 126, 3. kép).

[1716] A temetkezés bolygatott, a leletkörülmények nem tisztázottak (ZOLTAI 1941, 288, VIII. tábla 1).

[1717] SZEBENYI 2020, 69, Kat. 45, 1. kép 3, 8. kép 8A–C.

[1718] BARKÓCZI 1990, 154, 16. ábra 18. A szarmata Barbaricumban igen hosszú időn át tartó használatukra lehet bizonyíték az Óföldeák, Ürmös lelőhely 99. sírjából származó, bizonytalanul ide sorolható darab. Bár a kísérőleletek a temetkezés keltezését aligha segítik (sérült ezüstdenar, vascsat és vaskés töredéke), a temetőt Gulyás Gy. a 4. század második felére–5. század elejére keltezi (GULYÁS 2014, 20, 63–64, IX. tábla 6).

[1719] BARKÓCZI 1988, 64–65, Taf. IV/39, 41–42, Taf. LXXI/39–41; BARKÓCZI 1990, 154, 15. ábra 17; DÉVAI 2021, 256–257. A tárgyalt korai daraboktól díszítésük és formavilágúk alapján is jól elválaszthatók a 3. század utolsó harmadára – 4. századra keltezhető késői, laposabb, félgömbös alakú tálak. Utóbbiak ornamentikája gyakran figurális elemeket is tartalmaz (BARKÓCZI 1986, 166).

típusú bevonatos, félgömbös testű tál társaságában).[1720] Sírból Madaras, Halmok temetőjének 5. halomsíros temetkezéséből ismert a tárgytípus képviselője, kísérőlelete mindössze 2 db S alakú koporsókapocs töredéke.[1721] Az edénytípus egyik gyártási központja Pannonia lehetett, képviselői Aquincumból, Brigetióból, Gorsiumból és Intercisából ismertek (utóbbi két lelőhelyen ez a leggyakoribb a lelettípus). A vésett díszű tálak Pannoniában nagy számban vannak jelen, 2019-es tanulmányában Dévai K. összesen 128 db-ot említ![1722]

A 2. század vége és a 3. század első fele között azonosítható „Hévízgyörk–Vizesdpuszta kör" síranyagaiban (feltehetően 5 lelőhely) rendre a Kárpát-medencei leletanyag vonatkozásában csak problémásan meghatározható üvegedényeket találunk.[1723] Egyedi a Hévízgyörk, Római katolikus templom 14. sírjából származó sötétlila anyagú, kiöntős peremkialakítású, egyfülű üvegkancsó [37. kép 11]. Dinnyés I. a formát *oinokhoé*ként azonosítja, a korszakban formai párhuzamai nem említhetők sem a Dunántúlról,[1724] sem a Pontustól É-ra. Ritka sötétlila alapszíne alapján gyártási helyét a Kelet-Mediterráneumba helyezi.[1725] Hasonlóan egyedi darabja az alföldi leletanyagnak a Vizesd, Puszta lelőhely (Vizejdia, Románia) 4. halomsírjából ismert vékony falú, fehér színű, a nyakán szálrátétes díszű, egyfülű üvegkorsó [37. kép 8]. Vaday A. a forma párhuzamainak hiányát a dunai

[1720] A lelet publikálatlan, online formában megrendezett konferencia képanyagában lásd Szebenyi T.: *Római import üvegedények Üllő 5–9. és Ecser 7. lelőhelyek szarmata településeiről*. VIROKONF – Fiatal Római Koros Kutatók 14. (virtuális) Konferenciája, 2020. november 6. (https://www.youtube.com/watch?v=bntSXJ1qseg, letöltés ideje: 2023.08.20., 16:48).

[1721] KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 24, 1. tábla 6.

[1722] DÉVAI 2021, 254, 256–258, Fig. 1. Az ornamentika alapján mindkét szarmata közegből említett darab megfelel a tárgytípus pannoniai példányainak: az üllői párhuzamaihoz a korábban említettek mellett, hasonló stílusban, de szimpla elválasztó tagokkal lásd BARKÓCZI 1986, 177, 6. kép 2 (ki kell itt emelnünk a BARKÓCZI 1986, 177, 7. kép 1b rajzát, amely alapján ugyanazon motívumsorban sem következetes a szimpla és a dupla határoló vonalak alkalmazása!); a madarasaival rokon darabot lásd Brigetióból: DÉVAI 2021, Cat. 1, 258, Fig. 4/4.

[1723] Utóbbi jelenség magyarázata a csoport K-i bevándorló elemekhez kötésében rejlik, amelyek a markomann–szarmata háborúkat követően jelenhettek meg a Kárpát-medencében. Ezekkel a csoportokkal együtt a helyi üvegművességtől idegen elemek is bekerülhettek a helyi anyagi kultúrába (a kérdéshez lásd KULCSÁR 1998b; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2003, 232–238, Fig. 6).

[1724] A Dinnyés I. által említett párhuzamok mind a késő római korra mutatnak: a szabadszállási sötétlilás árnyalatú, kúpos testű poharat Tóth I. a 4. század végére, 5. század elejére datálja (a földbekerülés idejét az 5. század elejére/közepére helyezi) (TÓTH 1971, 137–138, Abb. 6); míg a Barkóczi 178/b korsótípus általánosságban szintén a 4. század második felére datálható (BARKÓCZI 1988, 199, LVI. tábla 498). Pannoniában a Mosdósról származó talpas, egyfülű, szűk nyakú, körte testű korsót (176. típus) említhetjük, mint sötét lilás-kék színű üvegárut. Az edény a 4. század második felére datálható (BARKÓCZI 1988, 196, Taf. LII/486; BARKÓCZI 1990, 165).

[1725] DINNYÉS 1991, 150, 169–170, 3. tábla 15. A szarmata Barbaricumban a hévízgyörki az egyetlen formailag biztosan azonosítható, nagyobb méretű korsó. Mind Ecser 7. lelőhelyről, mind Borsódi M. dél-alföldi gyűjtéséből származnak azonban olyan masszívabb kialakítású töredékek, amelyek feltételezik, hogy nagyméretű, vastagabb falú korsók részei lehettek (SZEBENYI 2020a, 75, Kat. 44, 9. kép 1; BORSÓDI 2021, 97–98).

provinciákban a tárgy K-i eredetével magyarázza, véleménye szerint a korsó a Pontus-vidéken működő 2. századi műhely terméke lehet.[1726]

Unikális az Alföldön a Mezőtúrról származó szoptatós üveg/csepegtető edény/csőrös palack [37. kép 7], amelyet publikálója a 3. századra keltez.[1727] Bár a forma az erősen töredékes leletanyagban, a jellegzetesen profilált részek hiányában, aligha különböztethető meg az illatszeres üvegektől/palackoktól, használata aligha lehetett széleskörű a szarmata Barbaricumban.[1728] Pannoniában ezzel szemben a tárgytípus a 3. század első felétől igen széles körben elterjedt, feltehetően a K-i üvegművesség hatására indulhatott meg gyártása a provinciában is. Lelőhelyei a limes mentén gyakoribbak, mint a tartomány belsejében.[1729] Mennyiségi növekedésük egyértelműen a Barkóczi B periódushoz kötődik.[1730]

Feltételesen Merkur-palackként azonosítja és a 2. század második fele – 3. század eleje közé datálja Vaday A. a Kunhegyes, Vörös Csillag Tsz homokbányája lelőhelyről származó vízzöld peremtöredéket [37. kép 5]. Az ajándékból származó tárgy pontos leletkörülményei ismeretlenek.[1731] A Merkur-palackokat (105. típus) korpuszában Barkóczi L. kivitelezésük alapján két jól elkülöníthető csoportra osztja: az A variáns a vékony falú, kisebb méretű (pá: 2,2–3 cm); míg a B variáns a vastag falú, nagyobb méretű darabokat fedi le (pá: 3,4–5 cm).[1732] A kunhegyesi példány csoportba sorolása a rendelkezésre álló peremtöredék alapján problémás. Míg peremátmérője (jelen sorok szerzőjének számítása szerint 4 cm) a nagyobb mérettartományba helyezi, közeli formai párhuzama az A altípusból származik,

[1726] VADAY 1986, 207, 217, Abb. 3/1.
[1727] A leletkörülmények nem ismertek, Vaday A. sírból vagy temetőből származóként említi (VADAY–HORVÁTH 2005, 79, Kat. XXIV-154, Taf. 19/13).
[1728] A csőrös palackok funkciója kapcsán a kutatás a cumisüveg (tejcsepegtető edény) mellett felvetette azok gyógyszeres üvegként történő alkalmazásának lehetőségét is. További irodalommal lásd KABA 1958, 430, 43. lábjegyzet.
[1729] A tárgytípus használata a Római Birodalomban rendkívül széles időhatárok között határozható meg: a legkorábbi példányok már szórványosan a 2. század első felében megjelennek, míg egy pilismaróti darab használatukat mutatja még a 4. század végén – 5. század elején is (BARKÓCZI 1988, 126–127). A mezőtúri darab datálása az ismeretlen leletkörülmények miatt így problémás lehet. A hosszan kihajló perem és a rézsűs állású nyak formai párhuzamait több korszakból és lelőhelyről is említhetjük: Aquincumból (KABA 1958, 10. kép 7, VII. tábla 4); Savariából a 2. századból (BARKÓCZI 1988, 127, Taf. XX/248); Brigetio, Civilváros II. temetőből a 3. század első feléből (CSEH 2003, 33, K 477b, XIX. tábla 5). A zöldes-fehér színű változat szintén megtalálható a leletanyagban a 2. század második felében – 3. században (CSEH 2003, 33, K 553c, 78.35.5). Utóbbiak alapján valószínűsíthetjük Vaday A. keltezésének helyességét.
[1730] BARKÓCZI 1990, 154, 18. ábra 13.
[1731] VADAY–HORVÁTH 2005, 73, Kat. XX-136, Taf. 19/9. A tárgy a következő leletekkel együtt került a múzeumi gyűjteménybe: borostyán- és üveggyöngyök (utóbbiak között inkrusztált díszű darabok), bikónikus orsógomb, zárt bronzkarika furattal (VADAY 1989, 249, Kat. 158, Taf. 51/1–4). A felsorolt leletek legkorábban valóban 2. század végi – 3. századi keltezést indokolhatnak (pl. az inkrusztált díszű polikróm üveggyöngyök esetében lásd GRUMEZA 2014, 101).
[1732] BARKÓCZI 1988, 131–133, Taf. XXI/265–272. A peremátmérők megadott határértékei az idézett irodalom katalógusából származnak.

utóbbi a 2. század első felére keltezhető.[1733] A Ny-i és K-i import darabok mellett meginduló pannoniai gyártás változatos termékei gyakorta gyengébb kivitelűek, általánosan nem jellemzi őket a hosszan kihajló peremkiképzés.[1734] A fentebb említett körülmények ellenére (nem elvetve a kunhegyesi edény korai datálásának lehetőségét) a metrikus jellemzők, illetve a „kísérőleletek" alapján valószínűbbnek tűnik a palacknak a Barkóczi B periódusra datálása (2. század második fele – 3. század első fele), amelyre a nagyobb testű Merkur-palackok jellemzőek.[1735]

A Madaras, Halmok 14. sírjának töredékeiből egyértelműen magas, hengeres testű pohárforma (Barkóczi 42., Dévai P4 típus) rekonstruálható [36. kép 4].[1736] Barkóczi L. a formát a C periódus (3. század utolsó harmada – 4. század első harmada) jellemző pohártípusaként említi, a madarasi darab brigetiói párhuzamai a 3. század utolsó harmadát, legkésőbb a 4. század első évtizedeit jelölik ki. Az edényforma dél-pannoniai kapcsolatai ellenére lelőhelyei Brigetio és Aquincum körzetében csoportosulnak.[1737] Dévai K. a típus gyártását összeköti a magas, ívelt falú formákkal (Dévai P1–P2 típusok), műhelyük csupán rövid időintervallumon belül működhetett, amely magyarázhatja a tárgytípus képviselőinek relatíve egységes anyagminőségét.[1738]

Nagyobb mennyiségben jelentkezik a vizsgált területen a magas, ívelt falú pohárforma, amelynek egyaránt dokumentálhatjuk talpgyűrű nélküli (Barkóczi 43, Dévai P1 típus) [36. kép 6] és talpgyűrűs (Barkóczi 44–45, Dévai P2 típus) [36. kép 5] változatát is.[1739] A tárgytípus a Római Birodalomban igen ritka, ám Pannoniában a késői pohárformák leggyakoribb típusát képviseli (az összes késői pohárlelet 8,4%-a). Egységes, zárt csoportot

[1733] Lelőhelye Oroszvár (1. sír), peremformája mellett zöld színe is hasonló a vizsgált darabhoz (peremátmérője azonban csak 2,8 cm). A tárgyat Aelius Caesar érme keltezi (136–138) (BARKÓCZI 1988, 131, Taf. XXI/266). Meg kell jegyezni azonban, hogy bár a vékony falú típus a Barkóczi A periódusra jellemző (BARKÓCZI 1990, 153, 19. ábra 2), jelenléte a provinciában igazolható még a 3. század első felében is (BARKÓCZI 1988, 131).

[1734] BARKÓCZI 1969, 50.

[1735] BARKÓCZI 1988, 132–133, Taf. XXI/269, 270; BARKÓCZI 1990, 154, 19. ábra 1.

[1736] A rabolt halmos temetkezés korhatározását a kísérőleletek (orsógomb, borostyán- és korallgyöngyök, vas övkarika, ismeretlen korú kerámiatöredékek) nem segítik, csupán az S alakú koporsókapocs töredéke utal késői voltára (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 27, 6. tábla 3).

[1737] BARKÓCZI 1988, 78, Taf. VIII/84–85; BARKÓCZI 1990, 155, 16. ábra 17.

[1738] DÉVAI 2016a, 260, Fig. 1, Fig. 12; DÉVAI 2016b, 118–119, 3. kép 9.

[1739] Pannoniában a két variáns egymáshoz viszonyított arányai a darabszámok alapján egyértelműek (az itt feltüntetett értékek 2016-os állapotot rögzítenek): a P1 típusnak 40, míg a P2 típusnak 12 példánya ismert (DÉVAI 2016b, 110, 116). A szarmata Barbaricumban zárt leletegyüttesen belül Ecser 7. településén a talpgyűrűs variánsok (Kat. 2., 43., 56.) a jól azonosítható esetekben is jobban reprezentáltak a talpgyűrű nélküli változatoknál (Kat. 47), ám erre a tendenciára erősít a formához nem köthető talpgyűrűs aljtöredékek magas száma is (SZEBENYI 2020a, 67, 69–70). A teljes alföldi szállásterület szélesebb szemszögéből az arányok kiegyensúlyozottabbak tűnnek: P1 típust említhetünk Madaras, Halmok 59. sírjából (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 39, 14. tábla 4) és Kiskunfélegyháza, Kővágóér 148., illetve 247. sírjából (GALLINA 1999a, 9–10, 17. ábra 5, 19. ábra 4); míg P2 variánst Öföldeák, Ürmös II. 106. sírjából (GULYÁS 2014, 21, XII. tábla 2), Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út 56. sírjából (NAGY 2018a, 47, 17. tábla 56/4) és Vecsés, Ferihegy-dűlő 3. sírjából (DINNYÉS 2001, 80–81, 3. tábla 6).

alkotva ismert lelőhelyeik csaknem kizárólag Arrabona, Brigetio és Aquincum körül csoportosulnak. Ennek megfelelően Dévai K. gyártásukat ugyanazon, Pannonia É-i részén működő műhelykörhöz kapcsolja. Gyártásuk megindulhatott már a 3. század végén, de a leletanyag jellemző elemévé csak a 4. század első felében váltak, míg ritkábban megjelennek még a 4. század második felére, végére datálható kontextusokban is.[1740] A jól azonosíthatóan a formához sorolható barbaricumi darabok hasonlóan széles idősávot jelölnek ki: a Vecsés, Ferihegy-dűlő (56. lelőhely) 3. sírjából[1741] és a Budapest, XVII Rákoscsaba, Péceli út 56. sírjából[1742] közölt példányok a lelettípus helyi használatának 3. század végi horizontjára utalhatnak. A jól azonosítható darabok az Alföldön nagyrészt 4. századi környezetből dokumentáltak.[1743] A Dány–Pusztaszentkirály, Tápió-part (5/10. lelőhely) késő szarmata településéről származó, horpasztott falú töredék szintén ehhez a formához tartozhatott. A Római Birodalomban az ilyen díszű poharak (üveg *Faltenbecherek*) előfordulása a késői időszakban ritka, példányaik főként a 4. századból ismertek.[1744] A tárgyalt alaptípus jellegzetes peremkiképzése (ívesen kihajló, vágott, durva, eldolgozás nélküli) köszön vissza egy a Makó, Dáli ugar (M43 38.) lelőhelyről származó pohár töredékén is, amelyet publikálója félgömb alakú, széles szájú pohárként (Dévai P5 típus) azonosít.[1745] A féltojás formájú edények előképének tekinthető forma a provinciában igen elterjedt a 4. században (Pannoniában 37 képviselőjét említi Dévai K.), használata igazolható egészen az 5. század elejéig.[1746]

Egyedi darab az Ecser 7. lelőhelyről ismert alacsony, ívelt falú (félgömbös testű), talpgyűrűs pohárforma (Dévai P6 típus) [36. kép 9].[1747] A lelettípus területi elterjedése megegyezik a Pannoniában népszerűbb félgömbös testű, talpgyűrű nélküli (Dévai P5 típus)

[1740] DÉVAI 2016b, 110, 116, 5. kép. Barkóczi L. tipokronológiai rendszerében már a C periódusban (270–330) is említi a formát, ám jellemzőnek csak a D periódusban (330–380) tartja (BARKÓCZI 1990, 155, 165).
[1741] Az üvegpohár mellett erősen kopott bronzpénz került elő. Publikálója a részben megfigyelhető előlapi kép (sugárkoronás császárportré) és a vékony lapka alapján 260 és 290 között vert antoninianusként határozza meg (DINNYÉS 2001, 79–81, 3. tábla 6).
[1742] Kísérőleletként Severus Alexander 231-ben vert, másodlagosan csüngőként felhasznált (fülezett) AR denariusát említhetjük (NAGY 2018a, 47, 17. tábla 56/4).
[1743] Kiskunfélegyháza, Kővágóér lelőhelyen 2 temetkezésből is (148. és 247. sírok) származik ilyen típusú üvegpohár, mindkét esetben S alakú koporsókapcsok társaságában. A temetőt publikálója a 4. század második felére, 5. század elejére keltezi (GALLINA 1999a, 9–10, 15, 17. ábra 5, 19. ábra 4).
[1744] MRT 11, 135, 35. tábla 19. Párhuzamaihoz a további irodalommal lásd DÉVAI 2016b, 113, 116.
[1745] BORSÓDI 2021, 93, 95–96, Kat. 27, 5. tábla 1. Borsódi M. ezen felül a Barkóczi 61. típust is megnevezi, ám ehelyett a makói félgömbös testű forma a Barkóczi 13/a típusnak feleltethető meg. A vizsgált töredék kb. 9 cm-es peremátmérője is illik a Barkóczi L. által itt említett példák 8,9–10,5 cm-es intervallumába (BARKÓCZI 1988, 56–58, Taf. II, 17–20). Meg kell jegyezni azonban, hogy bár a 8 cm-es peremátmérő nem jellemző, ám előfordul a hasonló peremkiképzésű, ívelt falú, illetve kúpos testű változatoknál is (lásd BARKÓCZI 1988, 79, 81, Kat. 87, Kat. 93, Taf. VIII/87, Taf. VIII/93). A makói pohár azonosítását így az újabb Dévai P5 típusú darabok előkerüléséig csak feltételesen fogadhatjuk el.
[1746] DÉVAI 2012a, 143; DÉVAI 2016a, 260, Fig. 1, Fig. 13.
[1747] SZEBENYI 2020a, 70–71, 1. kép 6, 6. kép 2.

poharakkal, amelyek használata nagyvonalakban párhuzamos idősávot fed le a vizsgált típussal (4. század – 5. század eleje). Utóbbi formák a limes mentén gyakoriak, legkomolyabb koncentrációjuk Aquincum körzetében figyelhető meg. A P6 típusú poharak használatát Dévai K. a 4. század első harmada és a 380-as évek közé helyezi.[1748] Az ecseri pohár a forma vékonyabb falú változatához (Barkóczi 35/b típus) tartozhat, amely a Barkóczi-féle D periódusban volt használatban.[1749]

Pannoniában a késői római pohárformák egyik meghatározó típusát képezik a kúpos testű poharak talpgyűrűvel (Dévai P8 típus, 44 db) [36. kép 7], illetve egyenes aljkiképzéssel (Dévai P9 típus, 138 db). Megtalálhatók ugyan a limes mentén is, de nagyobb számban Dél-Pannoniában (Sopianae közelében) dokumentálhatók. Az edénytípus már szórványosan feltűnik a 3. század utolsó harmadában (Barkóczi C periódus), ám ekkor még igen ritka lelet. Pannoniában nagyarányú jelenlétével a 4. század első harmadától az 5. század elejéig tartó időszakban (átfedésben a Barkóczi-féle D és E periódusokkal) kell számolni.[1750] A szarmata Barbaricumban problémás a hivatkozott talpgyűrűs vagy lapos aljú pohárforma azonosítása 3–4. századi (pontosabban hunkor előtti) környezetből. Ecser 7. lelőhelyen a forma bizonyíthatóan jelen van, a település és a temető kronológiai viszonyai, illetve a leletanyag belső összefüggései alapján ezek még a Barkóczi D periódus folyamán kerülhettek a lelőhelyre.[1751] Az alföldi üveganyag általánosan rossz megtartása miatt számos esetben, a profilos töredékek ellenére sem választhatók szét a rokon pohárformák (pl. a fenék kiképzésére vonatkozóan).[1752] A forma kevésbé jellegzetes variánsa származik Tiszadob, Sziget lelőhely 25. sírjából.[1753] Ezzel szemben a lekerekített aljú (Dévai P10 típus) variáns Mezőszemere, Kismari-fenék lelőhely temetőjének 29., 30. és 35. sírjában is azonosítható [36. kép 8]. A temető használatának korát publikálói a 4. század 70-es / 80-as éveire határozzák meg.[1754]

[1748] DÉVAI 2016a, 260, Fig. 2, Fig. 13.
[1749] BARKÓCZI 1988, 73–74, Taf. VII/71–72; BARKÓCZI 1990, 165.
[1750] BARKÓCZI 1990, 155, 165–166, 17. ábra 4, 6, 11; DÉVAI 2016a, 260, Fig. 2–3, Fig. 15.
[1751] A kúpos testű pohárformához köthető tételek: Kat. 6., 15., 29., 30. Egyedül a Kat. 6. tétel talpkialakítása figyelhető meg, ez talpgyűrűje alapján a P8 variánshoz tartozik (SZEBENYI 2020a, 71, 77, 1. kép 7, 4. kép 1, 5. kép 4, 6. kép 5, 6. kép 8). A lelőhelyen a megtelepedés felső határával legkésőbb a 4. században kell számolni, a késői telepobjektumokra ráhúzódnak a 4. század végi (?) temető sírjai (KŐVÁRI et al. 2006, 21).
[1752] Lásd pl.: talpgyűrű töredéke Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út 220. sírjában (NAGY 2018a, 145, 73. tábla 220/9), teljes átmérőjű aljtöredék szálrátétes talpgyűrűvel Alattyán, Tulát lelőhelyről (VADAY 1989, 231, Kat. 3, Taf. 7/10), vagy oldal- és vágott peremtöredék Apátújfalu, Kossuth u. lelőhely 1. sírjából (BÉRES–VÖRÖS 1998, 179, 2. kép 2).
[1753] ISTVÁNOVITS 1993b, 107, Abb. 12/3. A forma hasonlóan profilálatlan változatát említhetjük a 4. század második feléből Ságvárról (BARKÓCZI 1988, 82, Taf. IX/101).
[1754] VADAY–DOMBORÓCZKY 2001, 11, 13, 16, 115–122, Abb. 9/3, Abb. 14, Abb. 21/6.

Az Alföldre került késői üvegáru változatos csoportját alkotják a különféle palackok és korsók, amelyek a töredékes leletanyagban nem minden esetben különíthetők el egymástól.[1755] Ecser 7. lelőhelyen gömbtestű palack (Dévai Pa1 típus) [37. kép 9] rekonstruálható több kisebb töredékből.[1756] Csongrád, Kenderföldek/Laktanya lelőhely 93. temetkezéséből hasonló gömbtestű, hosszú, tölcséres nyakú üvegpalack származik,[1757] míg a Szentes, Rákóczi utca 108. lelőhely 3. sírjának benyomott aljú, gömbtestű töredéke is ugyanezt a formát mutatja.[1758] Pontos formához nem köthetjük, de az Óföldeák, Ürmös II. lelőhely 103. sírjának (SNR 140) hengeres nyaktöredéke is hasonló palack (esetleg hasonló alapformájú korsó) részlete lehetett egykoron.[1759] A tárgytípus a Barkóczi D periódus jellemző edényformája, ám a 3. század végétől egészen az 5. század első feléig széles körben elterjedt változatot képvisel.[1760] Problémásabb az alföldi üvegkorsók azonosítása, bár bizonyíthatóan számuk is igen alacsony: az Ecser 7. lelőhelyről származó töredékek feltételesen gömbtestű korsó (Dévai K1 típus) jelenlétére utalnak [37. kép 10],[1761] továbbá a finom bordákkal tagolt, ujjtartóban végződő szalagfüles peremtöredék is ilyen típushoz tartozhat Isaszeg, Tatár-hányás (Katona-pallag) 5. kurgánjából.[1762] A tárgytípus a 4. század első harmadában tűnik fel, majd a század második felében terjed el széles körben a városias településeken (Pannoniából 22 db ismert). Az 5. század elején megfigyelhető példányok

[1755] Az alábbiakban említésre kerülő palack- és korsótípusok mellett Ecser 7. lelőhely anyagában rendkívül bizonytalanul két további forma jelenlétét is feltételezni lehetett (meghatározásukat kizárólag a leletanyag bővülése igazolhatja). A Kat. 21. számú peremtöredék nagy valószínűséggel hasábos testű palackhoz tartozhatott (Dévai Pa6 típus), míg a masszív kialakítású Kat. 44. számú aljtöredék talán körte testű korsó (Dévai K3 típus) részét képezhette (SZEBENYI 2020a, 74–75, 2. kép 3–4, 5. kép 1, 9. kép 1). Mindkét típus a Barkóczi D periódus jellemző lelete, a 4. századra datálhatók (BARKÓCZI 1990, 165; DÉVAI 2012a, 180–182, 191–192; DÉVAI 2023, 470, 3. kép). A közölt rossz minőségű tárgyfotó alapján meghatározhatatlan típusú, tölcséres peremű üvegedény része lehetett a Szentes, Kistőke (Vecseri Lajos és Tóth Gergely földje) lelőhely 119. sírjából származó töredék (PÁRDUCZ 1944, 14, XI. tábla 4). Utóbbi feltételezhetően vágott peremkialakítása megfeleltethető a bütykös díszű palackok egyik típusának is (Barkóczi 134. típus), amelynek jelenlétét az Alföldön jellegzetes ornamentikájú oldaltöredéke alapján Kiskundorozsma, Nagyszék lelőhelyről említi Borsódi M. (kiemelve, hogy csak az oldaltöredékre alapozva nem azonosítható a pontos lelettípus) (BARKÓCZI 1988, 152–153, Taf. XXXI/341; BORSÓDI 2021, 97, Kat. 18, 3. tábla 4).

[1756] SZEBENYI 2020a, 74, 3. kép 4A–B, 2. kép 1.

[1757] PÁRDUCZ 1959, 316, Taf. VII/18, 341. oldal 50. ábra. Profilrajzát lásd BARKÓCZI–SALAMON 1968, 6. kép 1.

[1758] PÁRDUCZ 1950, 24, LXXI. tábla 8a–b.

[1759] A kísérőleletek (pl. egytagú, felül húros vasfibula; vas koporsókapocs töredéke) szintén a párhuzamok által sugallt késői datálást erősítik meg. Az edény metrikus adatai (a hengeres nyak átmérője mérhető, ez 2,3 cm a megadott méretarány alapján) hasonlók a formailag azonosítható ecseri palackhoz (utóbbi tölcséres peremének átmérője 3,4 cm) (GULYÁS 2014, 21, XI. tábla 6; SZEBENYI 2020a, 83, Kat. 5).

[1760] DÉVAI 2016a, 265. A nyomott gömbtestű, hosszú, hengeres nyakú palackforma továbbélő típusként megtalálható még a Barkóczi E időszak üveganyagában is: BARKÓCZI 1990, 165–166, 20. ábra 7–8.

[1761] SZEBENYI 2020a, 75, Kat. 7., 13., 3. kép 5, 4. kép 8, 2. kép 2.

[1762] GARAM 1964, 56, 16. ábra 9–10. Dévai K. az ilyen filigrán kialakítású, ujjtartós füleket a forma jellemzőjeként említi (DÉVAI 2023, 465).

sötétebb sárga alapanyaggal jelentkeznek (az ecseri darabok világoszöldek, az isaszegi színét nem ismerjük).[1763]

Nagy M. a Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út 211. temetkezésének körárkából előkerült üvegedény „csőszerű" aljtöredékét hosszú, ún. orsó formájú olajos palackként (Barkóczi 103.; Dévai I18 típus) határozta meg [37. kép 4].[1764] A forma jellegzetes eleme a késő római üvegművességnek, az illatszeres üvegek 4. századi horizontjának leggyakoribb típusa (több mint 50 példánya ismert Pannoniából). A lelettípus megfogható már a 3. század utolsó harmadától, használata Keszthely, Fenékpuszta lelőhelyen még a 4. század második felében is Valens érmével igazolható.[1765] A rákoscsabai töredék meghatározásának helyessége a tárgy jellegzetes alakja alapján valószínűsíthető, a jelenleg ismert leletanyagban egyelőre unikálisnak tarthatjuk a forma jelenlétét.[1766]

Rendkívül érdekes a Kiskunfélegyháza, Kővágóér lelőhely 156. sírjából származó üvegedény töredéke: a vékony falú, zöld alapszínű üvegpohár felületén a publikáló füstaranyozás nyomait említi. A töredék sajnos a restaurálás során megsemmisült.[1767] A felület aranyozása utalhat *fondo d'oro* technikával készült edényre, amely példa nélküli a jelenleg ismert alföldi leletanyagban. A hellenisztikus eredetű díszítési eljárás a római korban a késői időszak (3–4. század) fújt üvegein jelenik meg. A kizárólag az aljukon díszített

[1763] DÉVAI 2016a, 263, Fig. 4; DÉVAI 2023, 465–466.
[1764] NAGY 2018a, 140, 71. tábla 211/3; NAGY 2018b, 309.
[1765] A töredék nem teszi lehetővé, hogy a lelettípus (elsődlegesen metrikus jellemzők alapján elkülöníthető) 3 alcsoportjának egyikébe besoroljuk. A rákoscsabai darab hiányos állapotában 5 cm magas, amely bár a legkisebb mérettartományt kizárja, ám a gyakoribb variánsokat nem teszi valószerűtlenné (ezek 17, illetve 35–40 cm magasak) (BARKÓCZI 1988, 128–129, Taf. XX/253–256; DÉVAI 2016a, 265, 267, Fig. 7, Fig. 18). A típust Barkóczi L. említi már a C periódusban is, ám szélesebb körben csak a D periódusban terjed el (BARKÓCZI 1990, 155, 165, 19. ábra 18).
[1766] Borsódi M. dél-alföldi anyaggyűjtésében a párhuzam nélküli Kat. 8 tételt (lelőhelye Csengele, Bogárhát, M5 2.) határozza meg feltételesen illatszeres üvegcseként (BORSÓDI 2021, 91, 97, 2. tábla 1). A Kat. 31 számú tételt (lelőhelye Makó, Igási járandó, M43 33.) palackként azonosítja (BORSÓDI 2021, 93, 97, 6. tábla 1; rendkívül hasonló kialakítással, azonos mérettartományban Brigetióból lásd CSEH 2003, 32, XVIII. tábla 2–3), ám egyszerű, ívelten kihajló peremkiképzéséhez hasonlót szintén az illatszeres üvegcsék közül említhetünk (lásd kora római környezetben BARKÓCZI 1988, 110, Taf. XVI/185–186; illetve késő római közegből DÉVAI 2016a, 265, Fig. 7/I12.1B).
[1767] GALLINA 1999a, 9, 5. lábjegyzet. Unikális jellege ellenére a tárggyal kapcsolatban igen sok kétely merülhet fel a közlésre alapozva. Aranyozás/aranyfólia maradványa származhat a sír másik mellékletéről, az aranyozott felületű, ezüst tutulus fibuláról is. A két lelet helyzete nem teljesen egyértelmű a bolygatott sírgödrön belül: a leírás mindkét tárgyat az ÉNy-i sírvégbe összedobálva pozícionálja, ám a sírrajzon a fibula (1. melléklet) már a DNy-i rövidebb oldal mellett szerepel (a fibula kapcsán a koponya említése miatt valószínűleg utóbbi lehet a helyes). Emellett képanyag hiányában a meghatározás pontossága is bizonytalan: éppen a 156. sír vas nyílhegye (kör átmetszete alapján inkább vasár töredéke) és S alakú koporsókapcsa (nem lemezes átmetszete és az élezett szél hiánya alapján valószerűtlen) mutat rá a tárgytípusok hibás meghatározásainak gyakorlatára (GALLINA 1999a, 9, 9. ábra, 17. ábra 4).

edények ábrázolásuk alapján nagyrészt a zsidó/keresztény kultúrkörhöz kapcsolhatók (ilyen példányok ismertek pl. Lugióból).[1768]

A szarmata Barbaricum területére érkező üvegáru legkésőbbi horizontját képviselhetik a féltojás alakú poharak (Barkóczi 37/b. és 62., Dévai P7 típus) [36. kép 10]. A lelettípusra már igen korán felhívta a kutatás figyelmét a Barkóczi–Salamon szerzőpáros, akik a provinciális anyag mellett a barbaricumi sírokból származó példányokat is felgyűjtötték, amelyek közül több bordával, illetve az alapanyag színétől eltérő (pl. fekete) pettyrátéttel díszített.[1769] Újabban Ecser 7. lelőhelyen a tárgytípust azonosítani lehetett település leletanyagában is.[1770] Az edényforma korai változatai már a 4. század közepétől feltűntek Pannoniában (zöld és színtelen, jó minőségű alapanyagból), ám széles körben elterjedtté csak a 4. század végén – 5. század első felében váltak, ekkor már a barbaricumi darabokra is jellemző gyengébb anyagminőségben, sötétebb sárgás és zöldes árnyalatokban (a provinciából 67 képviselőjük ismert). A jellegzetes bordadíszes darabok szintén ehhez a 4. század végi – 5. század eleji horizonthoz tartozhatnak.[1771] A típus Pannonia feladása után is népszerű maradt a Barbaricumban, Dévai K. gyártásukat az 5. században is továbbélő provinciális üvegműhelyekhez köti. Dokumentált előfordulásaik a limes közelében sűrűsödnek.[1772]

Összességében az üvegedények nagyban kiegészíthetik a többi importált anyagtípus által a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatokról szerzett ismereteinket. Kronológiai szempontból az üvegáru látszólag megkésve követi a kerámiaanyag alapján feltételezhető folyamatokat, hiszen egészen a markomann–szarmata háborúk lezárásáig (az 1a–b. fázisok alatt) csupán 4 db illatszeres üvegcse említhető, amelyek a korszak heterogén árukínálatához igazodva lelőhelyenként különböző típusokat képviselnek.[1773] Bár Pannoniában a helyi

[1768] DÉVAI 2013, 98–99, Fig. 8. Barkóczi L. a *vas diatretum* mellett a *fondo d'oro* technikával készült edényeket tartja a D periódus (330–380) legnívósabb üvegárujának (BARKÓCZI 1990, 165).

[1769] A szerzőpáros az Alföldről a típus előfordulási helyeként Csongrád, Kenderföldek/Laktanya (5., 9., 13. sír), Magyarhomorog és Tápé, Malajdok (48. sír) lelőhelyeket jelöli meg (BARKÓCZI–SALAMON 1968, 32–33, 9. kép). Az újabb irodalom alapján gyűjtésüket a Szabadka, Verusics lelőhely 114. sírjából (SZEKERES–SZEKERES 1996, 17, XII. tábla 5), illetve a Tiszadob, Sziget 34. sírjából (ISTVÁNOVITS 1993b, 110, Abb. 14/3) származó darabokkal egészíthetjük ki. Vörös G. egy peremtöredéket Sándorfalva, Eperjes temetőjének 8. sírjából jellemző színe és anyaga alapján szintén ehhez a formához sorol (VÖRÖS 1985, 150, 160, VIII. tábla 5).

[1770] Lásd a Kat. 49., 55. és 59. tételeket (SZEBENYI 2020a, 71, 73, 1. kép 8, 7. kép 8, 10. kép 3, 5).

[1771] A barbaricumi darabok formailag nagyfokú egységességet mutatnak, csupán a magyarhomorogi és a csongrádi 13. sír pohara képvisel hengeresebb testű, ívelten kihajló peremű („kehelyszerű") típust (PÁRDUCZ 1959, 311, Taf. VII/19; BARKÓCZI–SALAMON 1968, 33, 6. kép 3, 7. kép 1, 8. kép 5), ám ez Barkóczi L. tipológiai rendszerében hasonlóan a féltojás formájú poharak közé tartozik, képviselői a 4. század végére, 5. század elejére datálhatók (BARKÓCZI 1988, 99–100, Taf. 14/152).

[1772] DÉVAI 2012a, 147–161; DÉVAI 2016a, 260, Fig. 2. Barkóczi L. a vastag falú, féltojás forma, pettyrátétes poharakat már meglehetősen nagy számban említi a D periódusból is, ám az Alföldön is dokumentált vékony falú variáns csak az E periódusban terjed el (BARKÓCZI 1990, 165–166, 17. ábra 13–14).

[1773] Emellett az illatszeres üvegcsék iránt a későbbi, nagyobb esetszámú leletanyagok alapján sem tételezhetünk fel igényt a szarmata közösségekben. Feltehetően más tárgytípusok tölthetik be a funkciójukat (pl. vödörcsüngők).

gyártásuk csupán a 2. század első évtizedeiben indulhatott meg, az illatszeres palackok észak-itáliai importból már korábban is nagyobb szériákban jelentkeztek.[1774]

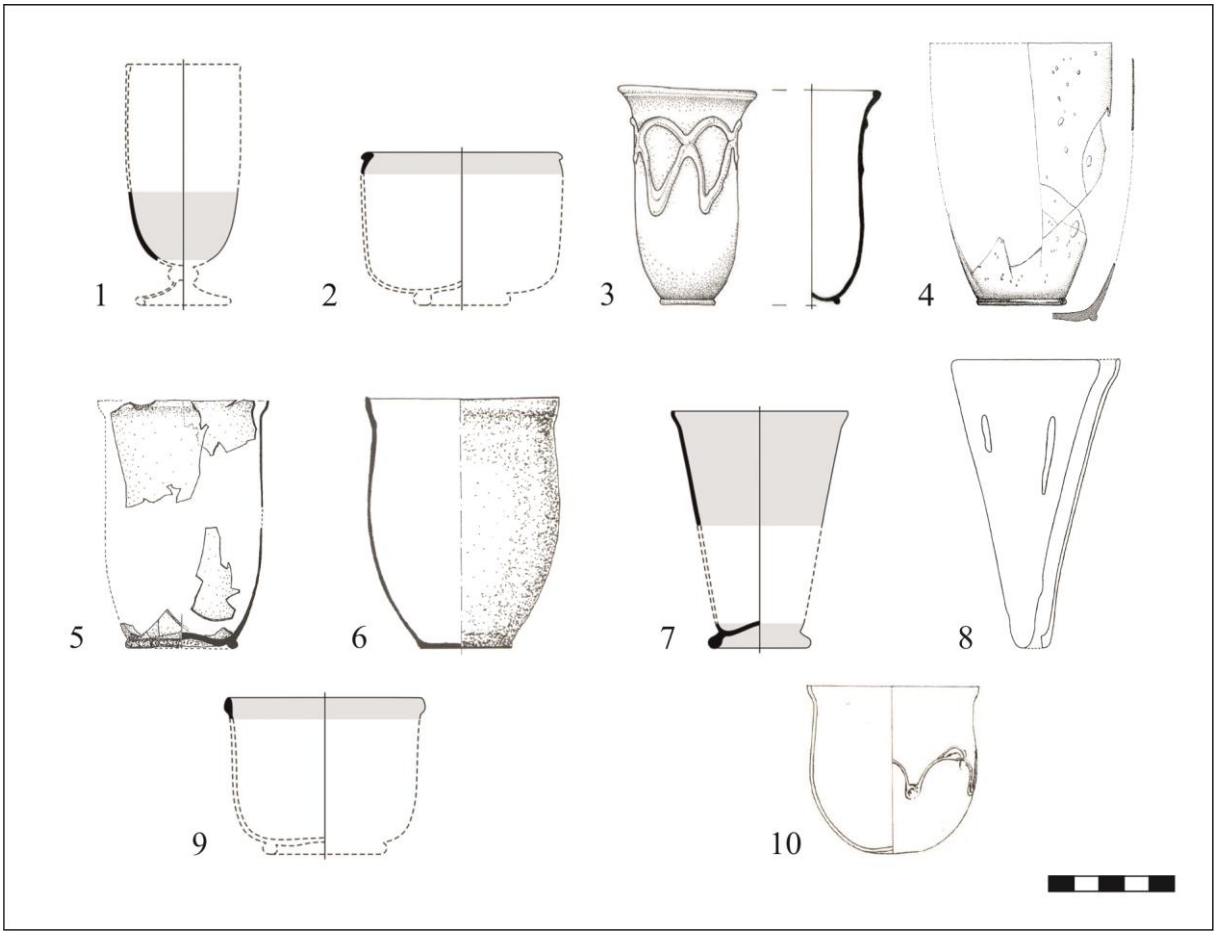

36. kép: A szarmata Barbaricum római eredetű üvegpoharainak formai spektruma. 1–2, 7, 9: Ecser 7. lelőhely (SZEBENYI 2020a, 1. kép 1–2, 6–7); 3: Makó, Vöröskereszt II (LÖFFLER–BORSÓDI 2019, 4. tábla 2a); 4: Madaras, Halmok (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 6. tábla 3); 5: Vecsés, Ferihegy-dűlő (DINNYÉS 2001, 3. tábla 6); 6: Kiskunfélegyháza, Kővágóér (GALLINA 1999a, 17. ábra 5); 8: Mezőszemere, Kismari-fenék (VADAY–DOMBORÓCZKI 2001, Abb. 9/3); 10: Csongrád, Kenderföldek (BARKÓCZI–SALAMON 1968, 5. kép 2) (M 1:3).

Az Alföldön az üvegedények használatának divatja csupán a 3. század első felétől állandósulhatott, párhuzamosan az import kerámiaedények Severus-kori dömpingjével (a kapcsolatok 2a. periódusa). Megjelenésük már a szervezett kereskedelmi kapcsolatok részét képezhette, ám nagyobb szériában egyedül az ívelt falú, szálrátétes díszű poharak dokumentálhatók (Barkóczi 57 típus, biztosan azonosíthatóan 6 db). Bár a formakincs egyéb elemei csak egyedi tárgyak révén ismertek, azok már ekkor is meghatározóan a poharak köré

[1774] BARKÓCZI 1990, 152–154. A Római Birodalom tendenciáitól eltérően a tárgytípus részesedése Pannoniában még a 4. századba is igen magas, a teljes leletanyag 18,8%-a (DÉVAI 2016a, 257)!

csoportosulnak (a vizesdi és a hévízgyörki korsók biztonsággal kizárhatók a Kárpát-medencei árucseréből).

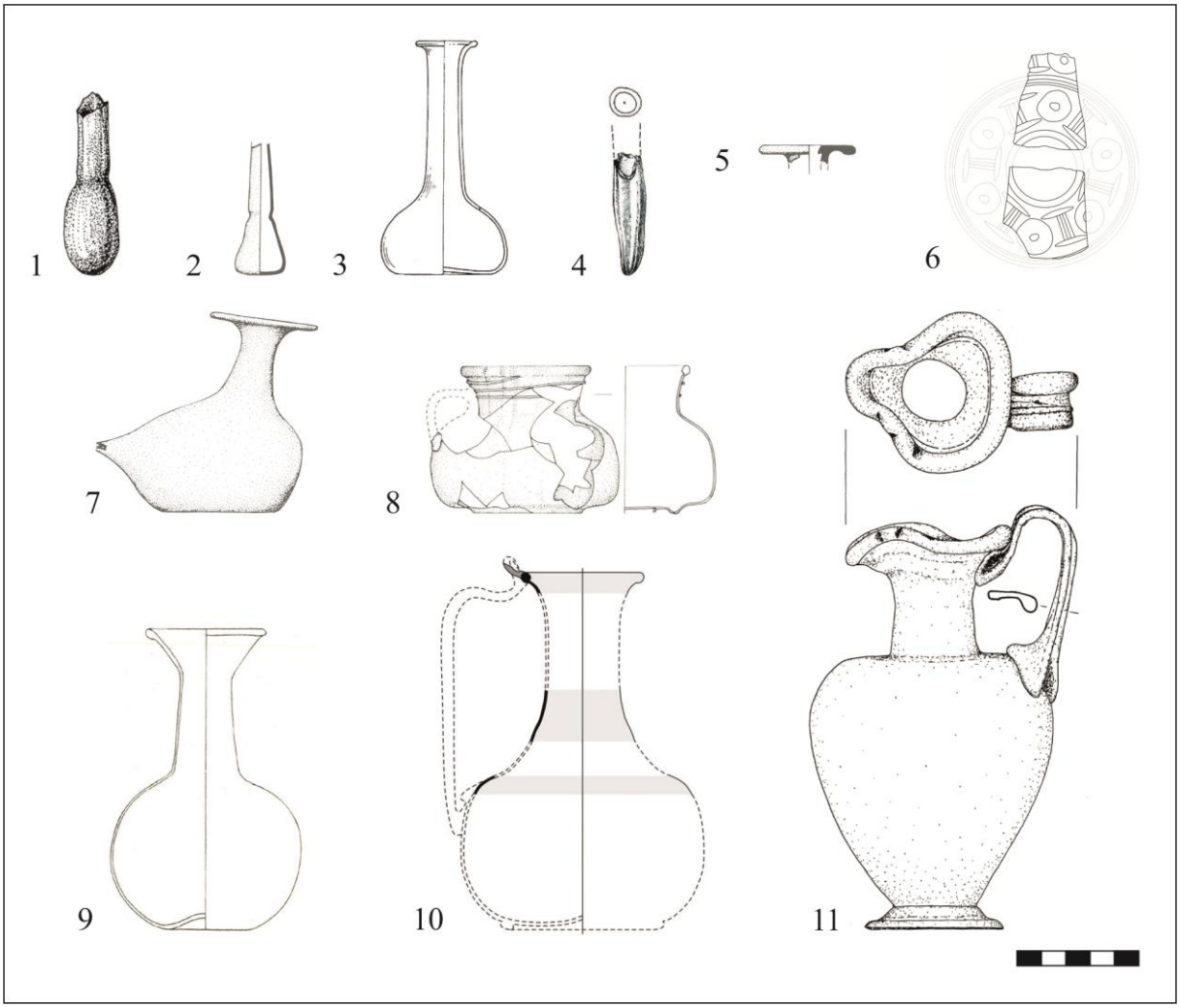

37. kép: A pohárformától eltérő római üvegáru típusai az Alföldön. 1: Vaskút, Földvár (KŐHEGYI–VÖRÖS 1999, 20. kép 5); 2: Jászfényszaru, Jászfelsőszentgyörgy-patak (VADAY–HORVÁTH 2005, Taf. 19/4); 3: Palánk (BRUKNER 1990, T. 6/6); 4: Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út (NAGY 2018a, 71. tábla 211/3); 5: Kunhegyes, Vörös Csillag Tsz (VADAY–HORVÁTH 2005, Taf. 19/9); 6: Üllő 5. lelőhely (publikálatlan); 7: Mezőtúr (VADAY–HORVÁTH 2005, Taf. 19/13); 8: Vizesd, Puszta (VADAY 1986, 3. ábra 1); 9: Csongrád, Kenderföldek (BARKÓCZI–SALAMON 1968, 6. kép 1); 10: Ecser 7. lelőhely (SZEBENYI 2020a, 2. kép 2); 11: Hévízgyörk, Római katolikus templom (DINNYÉS 1991, 3. tábla 15) (M 1:3).

A Barkóczi C periódusnak (270–330) megfelelő időszakban (a kapcsolatok 2b. fázisában) talán az üvegedények esetében is feltételezhetünk egy időszakos visszaesést a kapcsolatfelvételben, bár az átmeneti formák és az alföldi import leletek hosszabb használati ideje miatt ez csak nehézkesen megfogható. A szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok kutatásának szempontjából kiemelt figyelmet érdemelhetnek a Dévai P1–P2 típusú poharak

formai variánsai (magas ívelt falú poharak talpgyűrűvel és talpgyűrű nélkül), amelyek elsőként mutathatják az árukínálat átalakulását a terra sigillata behozatal megszűnése után, feltehetően már a 3. század végén. Bár a provinciális példányokhoz hasonlóan az alföldi darabok is csupán egy szélesebb időintervallumon belül datálhatók a 3. század vége és a 4. század második fele között, szórványos megjelenésükkel talán már számolni kell az ólommázas kerámia behozatala előtt is (lásd pl. a hivatkozott vecsési darab példáját!).

Az üvegek jellemzővé csak a 3. fázissal válhattak (a Barkóczi D periódussal párhuzamosan), ekkor már a korszak állandósult, relatíve homogén formakincsű árukínálatának vezető típusaként hivatkozhatunk a magas, ívelt falú pohárformára (Dévai P1–P2 típus, biztosan azonosíthatóan 12 db).[1775] A leletanyag mennyiségének növekedése mögött részben a provinciális ipar tendenciáit kell látnunk, hiszen a 330–380 közötti időszak a helyi üvegművesség virágkorát jelenti, amelyben az általános mennyiségi növekedés mellett az egyes üvegfajták (pl. pohártípusok) nagyobb szériáikkal vesznek részt.[1776] A barbaricumi üvegedények típusba sorolásának nehézségei mellett megállapíthatjuk,[1777] hogy az alföldi üvegleletek meghatározó része 4. századi kontextusokból származik.[1778] A késői üvegáru igazodása az egykori kereskedelmi utakhoz szintén a korábbi kapcsolatrendszerek továbbélését igazolhatja (értsd a szarmata közösségek továbbra is a régi csatornákon érik el a római piacokat).[1779] A féltojás alakú poharak csoportja (Dévai P7 típus) az ólommázas kerámiánál jobban rajzol ki egy olyan késői kapcsolatrendszert, amely túlnyúlik jelen dolgozat időhatárain, bizonyítva a szórványos kapcsolatok létezését a hun korban is.[1780] Bár az üvegáru megjelenik a teljes népvándorláskor folyamán, formavilága lényegesen megváltozik, emellett mennyisége sem éri már el a 400–500 közötti időszakét.[1781]

[1775] A késő római korban az üvegáru mennyiségi növekedését Vaday A. közvetlen római jelenléttel vagy a római szövetségben álló barbár katonai egységekkel magyarázza (VADAY 1998, 135). A településekről származó nagyobb mennyiségű üveganyag egyértelműen ezeknél szélesebb körű igényt mutathat a helyi közösségeken belül.

[1776] BARKÓCZI 1990, 155, 165.

[1777] Ecser 7. lelőhely településén az üvegtöredékek 57,6%-át, míg Borsódi M. dél-alföldi gyűjtésében csupán 19,5%-át lehetett formához kötni (SZEBENYI 2020a, 80; BORSÓDI 2021, 98). Az erősen töredékes anyagokban az edényformák azonosításának problematikájához lásd SZEBENYI 2020a, 66–67.

[1778] Ecser 7. lelőhelyen a meghatározhatatlan töredékek kísérőleletei között általánosan megjelennek a gyorskorongolt, szemcsés fazekak töredékei, így nagy részük legkorábban is a 3. század végére, 4. század elejére datálható. A település mellett az üvegleletes temetkezések (1810. és 2426. sír) is a késő szarmata horizontot jelölik ki. Az alapszínek (jellemzően a zöld és a sárga árnyalatai) hasonlóan erre utalhatnak (SZEBENYI 2020a, 77–79).

[1779] BÉRES–VÖRÖS 1998, 182; KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 340.

[1780] A Barkóczi–Salamon szerzőpáros a provinciális üvegipar 375 utáni változásainak függvényében szintén rámutat egy késői kapcsolatrendszerre, amely még az 5. század első évtizedeiben is kereskedelmet feltételez a továbbélő római műhelyekkel (BARKÓCZI–SALAMON 1968, 31–36, 38, 9. kép).

[1781] A Kárpát-medencében összesen 39 db, a 10. századig bezárólag ez az üvegedények 60,9%-a (KISS 1999, 219, Abb. 2, Tab. 1, Liste 2)!

Más lelettípusokhoz hasonlóan (pl. fémtükrök) a legkorábbi illatszeres üvegcsék esetében is joggal merülhet fel azok K-i eredete, amely a legkorábbi beköltöző („honfoglaló") népelemekkel együtt a római áru „visszaáramlását" feltételezi a Kárpát-medencei Barbaricumba.[1782] A csepp alakú üvegcsék töredékei megfigyelhetők a Kárpátoktól K-re, a lelettípus első típusát képviselve, az 1–2. századra datálható kontextusok kísérői.[1783] A Fekete-tenger vidékének Ny-i régiójában az illatszeres üvegcsék képviselik az üvegműhelyek gyártási programjának legnagyobb számban ismert terméktípusát. Köztük megtalálhatók a Jászfényszarun azonosítható kónikus testű, hosszú nyakú formák is (a 2–3. századra datálva).[1784] Az illatszeres üvegeknek ugyanezen egyszerű formája az 1. századtól szerepel a műhelyek kínálatában a Pontustól É-ra is, illetve a helyi közösségek kedvezőbb anyagi helyzete ellenére is népszerű a bonyolultabb kiképzésű példányokkal összevetésben.[1785] A kérdést az értékelhető formai párhuzamok alapján célirányosan tehetjük fel a „Hévízgyörk–Vizesdpuszta kör" temetkezéseinek üvegedényeivel kapcsolatban: a kutatás jelenlegi állása alapján szarmata tulajdonosaik ezeket sem a Kárpát-medencében szerezhették be. Az említett tárgyak import jellegük ellenére is irrelevánsak a vizsgált témában, hiszen még nem a Kárpát-medencei szarmata–római kapcsolatrendszer részét képezték.

A kúpos testű pohárforma provinciális népszerűsége ellenére látszólag nem talált komolya piacra a szarmata közösségeknél a 4. század folyamán sem. Elméleti alapon ennek okát a forma eltérése jelentheti az üveg- és kerámiaanyagban megszokott, általánosságban öblösebb testű ivóedényektől (vö. a 36. képen látható egyéb formákkal).[1786] Kiugró jelenség ennek fényében, hogy jelenleg biztosan meghatározható példányaik szarmata közegből csak a Csörsz-árok által kijelölt határsávban azonosíthatók (Tiszadob, Sziget és Mezőszemere, Kismari-fenék temetőjéből), amelyek az edénytípus ritkább változatait képviselik. A mezőszemerei példányok a kérdéses funkciójú, lekerekített aljú változathoz sorolhatók.[1787]

[1782] A lelettípus kapcsán Vaday A. is felveti a K-i eredet vagy a zsákmány lehetőségét, bár lényegesen későbbre, a 2–3. század fordulójára datálja őket (VADAY 1998, 135).
[1783] Bár a hivatkozott leletek géta-dák erősített településről származnak (lelőhelyük: Poiana, Románia), jól mutatják az árutípus elérését a régióban (CROUITORU 2011, 295–296, Fig. 51/1285, Fig. 52/1314).
[1784] CHIRIAC–BOȚAN 2014, 534–535, Pl. 6).
[1785] CHIRIAC–BOȚAN 2013, 306, Fig. 12/74.
[1786] A helyi keramika pohárformáinak áttekintésével lásd VADAY 1989, Abb. 38/1–17. A téma kapcsán hivatkozhatunk a bemutatott üllői leletanyagra is: pl. a római eredetű, gömbtestű formákra visszavezethető, zártabb peremkialakítású edénytípusokra (IIIG/II. főcsoport), illetve a szarmata eredetű, festett kerámia közül kikerülő vékony falú formákra (X/IV.1–2. típusok).
[1787] A lekerekített aljú, kúpos testű üvegedények (Dévai P10 típus) kapcsán Dévai K. felveti, hogy ezeket inkább világításra használták, mintsem ivóedényként. A forma jellemzően a poharaktól eltérő mérettartományban jelentkezik, kivitelezése általánosan jobb minőségű (pl. a vágott peremet gondosan eldolgozták) (DÉVAI 2012b, 263–265).

Munkahipotézisként ezt vagy a helyi közösség ízlésével magyarázhatjuk, vagy idegen behatásként értékelhetjük a Csörsz-árok biztosítását végző (kevert etnikumú) csoportoknál.[1788]

Kérdéses lehet a luxusáru megítélése szarmata közegben. A korai időszakban (Barkóczi B periódus) a díszesebb üvegedények még valóban presztízstárgyat képviselhettek: a vésett díszű üvegtál Madaras, Halmok lelőhelyen halomsírból került elő, míg Osztropatakán fejedelmi temetkezés részét képezte.[1789] A 3–4. századi sírokban azonban az üvegedények már az étel-/italmellékletnek megfelelően, a kerámiaedényeket helyettesítve kerülnek elhelyezésre (temetkezésenként egyesével, a lábvégnél vagy a lábszárak között).[1790] Ennek megfelelően megítélésük, illetve alkalmazásuk eredeti funkciójuknak megfelelő lehetett. A 4–5. századi pannoniai temetkezések leletanyaga alapján egyezést mutat a két területen a pohárformák egyértelmű dominanciája (a provinciában 45,5%, míg a statisztikailag elemezhető Ecser 7. lelőhelyen 63,34%), ám a Barbaricumban a palackok kevésbé népszerűek (20,2%-kal szemben 13,3%), mint a korsók (10,1%-kal szemben 23,33%).[1791] Utóbbi okát egyértelműen az edények felhasználásában kell látnunk, hiszen a palackok kevésbé alkalmazhatók az italok szervírozására (értsd tálalóedényként), mint a kerámiaanyagban is népszerű korsóformák.[1792]

8.5. Üvegáru: gyöngykészletek[1793]

[1788] A Kárpátok és a Prut közötti területen C. Croitoru gyűjtötte fel a Marosszentanna–Csernyahov kultúra településeiről és temetőiből származó üvegedényeket. A mezőszemerei temető időrendjével párhuzamos, 4. századi kontextusokból származó leletanyagokban a kúpos alapformájú üvegpoharak (C–F típusok és variánsaik) nagyszámban képviseltetik magukat, míg a szarmata Barbaricummal ellentétben rendkívül népszerűek a talp nélküli, illetve a lekerekített aljú formák (CROITORU 2009, 218–221, Fig. 11–14).

[1789] DÉVAI 2021, 256, Fig. 1. Utóbbi 3. század végi keltezése jól mutathatja, hogy sérülékenysége ellenére az üvegáru kapcsán is számolnunk kell a kettős/hármas datálás jelenségével.

[1790] BÉRES–VÖRÖS 1998, 180.

[1791] Az arányokhoz lásd DÉVAI 2016a, 257, illetve SZEBENYI 2020a, 80, 33–34. lábjegyzet. A Római Birodalom területén különbség jelentkezik a korsók/palackok használatának volumenében a települések jellegének vonatkozásában is: az 1–3. század adatsoraiban jól megfigyelhető módon a „katonai objektumok" területén a folyadékszervírozó edények aránya lényegesen alacsonyabb (7%), mint a városias településeken (16%). További irodalommal és a lelőhelyek egyéni adataival lásd DÉVAI 2023, 463.

[1792] Provinciális közegben a palackokat elsődlegesen folyadékok tárolására/szállítására használták. A funkcionalitás kérdésében további irodalommal lásd DÉVAI 2023, 462–463.

[1793] Az edények és a gyöngyök mellett az üvegáru egy ritka típusát képviselhetik a karperecek. Vaday A. közöl 3 ilyen tárgyhoz tartozó töredéket, kékre színezett üvegből (1 db díszítetlen, ovális átmetszetű, illetve 2 db hosszanti bordával tagolt), Tiszaföldvár, Téglagyár lelőhely településéről. Korukat a kísérőleletek alapján a 3. századra helyezi (VADAY–HORVÁTH 2005, 108, Kat. XXXVI-216, Taf. 19/1–3). A Római Birodalom Ny-i részén a színezett üvegből készült karperecek a La Tène időszakhoz viszonyítva ritkábbak, általánosan a 2. századig, legkésőbb a 3. század elejéig bizonyítható nagyobb arányú használatuk. A római kori példányok nagyrészt sötét árnyalatúak (Galliában 90%-ban feketék, míg csupán 1%-ban kékek: NICOLAS 2012, 78–79), Pannoniában azonosítható a lelettípus késő római (4–5. századi) horizontja is, amely jellemzően K-i hagyományokra támaszkodik. Színük jellemzően fekete, amellyel a drágább gagát ékszereket kívánták utánozni (JELINČIČ 2009, 109) (hasonlóan lásd a vizsgált területhez közelebb, nagyobb mintavételű gyűjtésben, kizárólagosan fekete példányokkal PALÁGYI 2004, 34, 36, 42, 54). A tiszaföldvári töredékek településről származnak, a velük együtt előkerült kerámia datálja őket a 3. századra.

Komoly kérdésként merülhet fel az alföldi szarmata közösségek üveggyöngy-készleteinek eredete. A Barbaricum importált leletanyagát felgyűjtő munkák újabban az üveggyöngyöket római termékként tárgyalják,[1794] ezzel több esetben is ez a lelettípus képviseli a legnagyobb darabszámú kategóriát.[1795] A régióban egyértelműen azonosíthatók üveggyöngyöket gyártó provinciális műhelyek (a kutatás jelenlegi stádiumában az alföldi Barbaricum vonatkozásában elsősorban a tibiscumi tűnik relevánsnak),[1796] amelyeknek termékkínálata átfedést mutat a szarmata lelőhelyek gyöngykészleteivel. Ennek ellenére is az alföldi gyöngyanyagok többgyökerűsége tűnik valószínűnek. Egyrészt a szarmata üveggyöngyökön végzett archeometriai vizsgálatok a szarmata kontextusokból származó példányok esetében is kimutattak az alapanyagra vonatkoztatható eltéréseket, hiszen a tárgyalt területen a római és a mezopotámiai típusú alapüveg egyaránt jelen van. Utóbbi alapján a Kárpát-medencei szarmaták mind a Római Birodalommal, mind a közép-ázsiai térséggel kapcsolatokat tarthattak fent.[1797] Másrészt a gyöngyök rendkívüli mennyisége[1798] mellett a tárgytípus általános jellegű elterjedése elméleti szinten feszíti szét a kereskedelmi kapcsolatok eddig megfigyelt kereteit.[1799] A kisméretű üveggyöngyök a kereskedelemben aligha szemenként, mintsem nagyobb szériákban (füzérben, ömlesztve) képezhették a kínálat részét, amelyek a tárgytípus jellegéből fakadóan könnyen szállíthatók maradhattak akár a nagyobb gyöngykészlettel rendelkező sírokban megfigyelt mennyiségben is.[1800] Valószerűtlen azonban, hogy a helyi viselethez ilyen mértékben kötődő tárgytípus kizárólagosan külső

[1794] A CRFB sorozat kötetei kapcsán a gyöngykészletek megítélésének változásához a korábbi szakirodalommal lásd GRUMEZA 2019, 27. A hazai kutatás a gyöngyöket általánosan a Fekete-tenger, illetve a Krím vidékéről eredezteti (a kérdéshez lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–STOÂNOVA 2022b, 28, 45. lábjegyzet).

[1795] A vizsgált területen L. Grumeza gyűjtése alkalmával Arad megyében (Románia) 53 lelőhelyről több mint 6000 db gyöngy került elő (GRUMEZA 2019, 26–27, 55. lábjegyzet). Az alföldi szarmata Barbaricumon kívül, a Kárpátoktól K-re fekvő területeken a gyöngyök szintén a leggyakoribb lelettípust képviselik: pl. C. Croitoru gyűjtésében 88 lelőhelyről 874 ilyen leletegyüttest említ (utóbbiak változó mennyiségű gyöngyszemet tartalmaznak) (CROITORU 2011, 387), míg L. Grumeza Vászló megyében (Vaslui, Románia) 20 lelőhelyről 3670 db-ot gyűjtött fel (GRUMEZA 2022, 45, 24. lábjegyzet). Európa más régióiban is hasonló helyzet figyelhető meg, erre vonatkozóan lásd GRUMEZA 2022, 23. lábjegyzet.

[1796] A Duna-vidék üvegműhelyeihez összefoglalóan lásd GRUMEZA 2019, 57. lábjegyzet, Abb. 10.

[1797] A provinciális kapcsolatokat a fehér opak üveggyöngyök színezésére használt antimon-oxid bizonyítja (FÓRIZS 2008, 118–119, 132). A mezopotámiai alapüvegek csoportján belül szintén kisebb eltérés mutatkozott az ún. „szarmata csoport" és a Madaras, Halmokról származó minták között. A szerzők ennek alapján több egymás mellett párhuzamosan működő műhelykörzet hatását feltételezik (FÓRIZS et al. 2001, 73–74, 1. táblázat).

[1798] A szarmata Barbaricum leletanyagát összesítő adatbázis 2022-es kutatási stádiuma alapján 1192 sírból összesen 87.171 db gyöngy származik (az összes leletanyag 89,75%-a!). A mennyiségi adatok temetőnkénti bontásához lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–STOÂNOVA 2022b, 29, 2. táblázat.

[1799] Ellenérvként hozhatjuk fel a római eredetű fibulák rendkívül magas arányát a 2–3. századi temetőkben. Bár a provinciális példányok pontos részesedésére adat nem áll rendelkezésre, a fibulák síronkénti előfordulásának aránya az Alföld összesített síranyagában 30% (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–STOÂNOVA 2022a, 17, 1. táblázat)!

[1800] Ez Madaras, Halmok lelőhely példája alapján akár 819 db-ot is jelenthet (114. sír) egy síranyagon belül. A madarasi gyöngykészletek összesítését lásd KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 1–65. táblázat, 2–4. színes tábla.

forrásból származzon,[1801] amely vagy a közösség meghatározó részének közvetlen és rendszeres kapcsolatát feltételezné a környező provinciákkal (illetve azok célirányosan a Barbaricumba utazó kereskedőivel), vagy az import áru újraelosztásának egy eddig nem feltételezett, komplex struktúráját viszonteladók közbeiktatásával.[1802]

A Tibiscumban (Dacia Superior) feltárt üvegműhely termékkínálata kapcsán aligha merülhet fel kérdésként, hogy az rendkívül szoros szálakkal kapcsolódik az alföldi szarmata közösségek leletanyagához. A Tibiscum területén működő officinák feltehetően a *cohors I Sagittariorum* és a *numerus Palmyrenorum Tibiscensium* csapattestekkel a térségbe érkező szíriai vagy palesztiniai kézművesekhez kapcsolódhatnak, termelésük messze meghaladhatta a helyi közösségek igényeit (összesen 10.581 db formailag értékelhető gyöngy került elő!).[1803] A Tibiscumban gyártott termékek formakincse lényegében teljes átfedést mutat a szarmata Barbaricum gyöngyanyagával, amely igazolható az egyszínű, nagy szériában előállítható árutípus barbároknál gyakoribb (pl. Benea IV. típus: lecsapott sarkú, sokszögű üveggyöngyök; V. típus: gömb/nyomott gömb alakú üveggyöngyök; VIII. típus: bikónikus üveggyöngyök; XI. típus: hasábos/téglatest alakú üveggyöngyök) és ritkább (pl. Benea I. típus: keresztben átfúrt, korong alakú üveggyöngyök; X. típus: nyomott gömb alakú, gerezdelt üveggyöngyök) típusainál is.[1804] A bonyolultabb kialakítású polikróm típusok (pl. Benea XII. típus: inkrusztált, pettyes díszű üveggyöngyök; XIV. típus: egymást keresztező, inkrusztált hullámvonalakkal díszített üveggyöngyök) hasonlóan megtalálhatók mindkét vizsgált terület leletanyagában.[1805]

Pannoniából a Brigetióban (Komárom–Szőny, Vásártér 13.) feltárt üvegműhely termékei között megjelenő típusok némelyike szintén eljuthatott a Birodalom határain kívülre is. Jelen dolgozat témájának tekintetében, a szarmata leletanyag vonatkozásában, ki kell emelnünk az ún. pálmalevél/madártoll/csipkemintás, hosszúkás alapformájú (hengeres, hordó alakú, bikónikus) gyöngytípust, amely a brigetiói műhely leggyakoribb lelettípusát képezi (a hengeresek összesen 40 db, a nyújtottan bikónikus variáns 12 db). Helyi gyártását igazolja a dísz kialakítására alkalmas kampós végű bronzeszköz is.[1806] A tárgytípus a Kárpát-medencei

[1801] Változóan az alföldi temetők sírjainak legalább ötödében, legfeljebb felében kerültek elő gyöngyök (vö. ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–STOÂNOVA 2022b, 2. táblázat).
[1802] Ez a modern közgazdaságtani fogalmaink szerint már a tőkefelhalmozás felé mutatna (GAZDAG 2007, 42).
[1803] BENEA 2011, 145, 148–149, Abb. 45.
[1804] A tibiscumi műhely termékeinek áttekintéséhez lásd BENEA 2011, 61–74, Abb. 30–31; GRUMEZA 2013, 140–141, Pl. 1. A szarmata Barbaricum üveggyöngy-anyagának tipológiájához lásd VADAY–SZŐKE 1983, 110–113, 24. kép; VADAY 1989, 97–104, Abb. 20–23.
[1805] BENEA 2011, 74–83, 302–303, Abb. 33/7–8, 10–11. Az inkrusztált díszű üveggyöngyök barbárföldi elterjedéséhez és datálásához legutóbb lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–STOÂNOVA 2022, 41–42, 2. kép 5–6.
[1806] DÉVAI–GELENCSÉR 2012, 72–73, 13. kép, 15. kép, 17. kép, 5. tábla 20, 6. tábla 18; DÉVAI 2015, 86–87, Fig. 3/2, 6, Fig. 4/4, Fig. 5/18. A típus gyártástechnológiája az archeometriai vizsgálatok alapján igazodik az itt talált

szarmata Barbaricumban relatív ritka a polikróm gyöngyök között, ám viseletének szokása dokumentálható Észak-Európában és a Fekete-tenger vidékén is.[1807] A tibiscumi műhellyel átfedésben itt is folyt a gömb/nyomott gömb alakú, inkrusztált, pettyekkel díszített, többszínű gyöngyök gyártása.[1808] A brigetiói üvegműhely területéről származik továbbá egy sokszögű (kubooktaéder alakú) gyöngy is, ám ezt a publikálók nem tartják a műhely termékének.[1809] A műhely exportja bizonyítható a barbár területek felé egy hengeres gyöngytípus (rúd alakú, bordázott üveggyöngyök) alapján, amely a provinciákban nem volt használatban, míg a Wielbark-kultúra területén igen népszerű.[1810] Később Dévai K. ezen típus alapján veti fel, hogy a brigetiói műhely a szarmaták felé irányuló kereskedelem részére is gyárthatott gyöngyöket: a 4–6 hosszanti bordával kiképzett üvegrudak előgyártmányok lehettek, azokat feldarabolás után adhatták el végtermékként a barbároknak.[1811]

Sok esetben problémás lehet még a különleges alakú üveggyöngyök római importként azonosítása is. Ezek egyike a korsó, illetve amphora alakú üveggyöngyök csoportja, amelynek rendkívül kevés képviselőjét széles időintervallumon belül keltezhető kontextusokból említhetjük. A Csongrád, Iskola utca 8. szám alatti női temetkezésből fekete, részletgazdag kidolgozású, korsót utánzó példány származik, amelyet kísérőanyaga és párhuzamai is a 4. századra datálnak.[1812] A Római Birodalomban a típus elsődlegesen a Mediterráneum K-i felén gyakori, Pannoniában csak ritkásan tűnik fel (2020-ban Dévai K. mindössze 7–8 db-ot gyűjtött fel a provincia területéről).[1813] Problémásabb az egymással szinte megegyező, fehér/halványsárga, inkább amphora-szerű, füles kialakítású darabok megítélése, amelyeket a kállói sírból (2. objektum)[1814] és Óföldeák, Ürmös II. lelőhely 138. sírjából (SNR 182) ismerünk.[1815] Bár anyaggyűjtésében Dévai K. a korsó alakú gyöngyök között Intecisából közli

műhelyhulladékhoz (bár a vizsgált Br-V-11 minta színében eltér az alföldi daraboktól), lásd FÓRIZS et al. 2012, 112, 1/c. táblázat.

[1807] Az alföldi szakirodalom esetükben a központosított egyiptomi gyártást, illetve exportot valószínűsíti (NAGY 2018b, 227–228, 93. kép 195; ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–STOÂNOVA 2022b, 42, 2. kép 7). Talán a Brigetióban azonosított helyi termékek közelebbi alternatívát kínálnak a gyöngyök eredeteként.

[1808] DÉVAI–GELENCSÉR 2012, 73, 6. tábla 14, 8. tábla 10; DÉVAI 2015, 87, Fig. 5/14, Fig. 7/10.

[1809] DÉVAI–GELENCSÉR 2012, 73, Kat. 57, 17. kép, 6. tábla 33; DÉVAI 2015, 87, Fig. 3/6, Fig. 5/33.

[1810] DÉVAI–GELENCSÉR 2012, 73, 17. kép.

[1811] DÉVAI 2015, 87, Fig. 3/6. A közölt képanyag alapján nem teljesen egyértelmű a kérdéses (elkészült) gyöngytípus formája.

[1812] A temetkezést átfúrt, Constantinus-kori érme keltezi (PÁRDUCZ 1968, 28, I. tábla 6).

[1813] A jellegzetesen késői tárgytípus (általánosan 4. századi) terjedésének és használatának kapcsán felmerült a keresztény vallási csoportokhoz kötés lehetősége is (DÉVAI 2020, 651–652, 658–659). Utóbbi kérdés természetesen irreleváns a szarmata lelőhelyű darabunk esetében.

[1814] A sírt leletanyaga (pl. egygombos, erős profilú fibulapárja) egyértelműen a kora szarmata horizonthoz köti (VADAY 2016, 759, 3. kép 2).

[1815] A temetőrészletet publikálója a 4. század második felére, 5. század első felére datálja. A tárgyalt sír késői datálását a gyönggyel előkerült kísérőleletek is megerősítik (pl. üvegpohár töredékéből másodlagosan kiképzett csüngő; nagyméretű vasfibula töredéke; ácskapocs alakú koporsókapocs maradványai) (GULYÁS 2014, 25, 64, XVII. tábla 9).

az óföldeáki darab anyagában megegyező, jellegében hasonló (de fül nélküli) párhuzamát,[1816] a nyilvánvaló formai rokonság ellenére is feltételeznünk kell a tárgytípus korábbi variánsának jelenlétét is a Barbaricumban, amelyet éppen a kállói csüngő igazol.[1817]

Szintén jellegzetes formát képviselnek a függesztőfüles/akasztótagos üveggyöngyök is.[1818] A tárgytípus üvegből készült darabjai között szín alapján két nagyobb csoport különíthető el a szarmata Barbaricumban: az első a méz- és aranybarnákat, míg a második a világos- és tengerkék, illetve smaragdzöld példányokat foglalja magába. Elterjedésük a Vajdaságban, illetve a Körös–Maros közén sűrűsödik.[1819] A típus Pannoniában előfordul késő római temetkezésekben,[1820] ám nagyobb számban ismert a K-i (Pontus-vidéki) leletanyagból is. A Kárpát-medencei szarmata szállásterülettel ellentétben a leletcsoport a 4. század folyamán igen népszerű a Marosszentanna–Csernyahov kultúra temetkezéseiben.[1821] A függesztőfüles gyöngyök római eredetét ennek megfelelően csak fenntartásokkal fogadhatjuk el.[1822]

Az üvegtől eltérő alapanyagúak, ám megegyező irányú importot jelezhetnek a szarmata közegben szintén gyakori lelettípust képviselő borostyángyöngyök. A Porolissumban azonosított megmunkálatlan, a Balti-tenger vidékéről származó borostyándarabokat a germán közösségek kínálhatták fel eladásra a daciai határvidéken. Ennek alapján L Grumeza feltételezi, hogy a szarmaták felé ez a nyers borostyán késztermékként áramolhatott vissza.[1823] A kállói sírból (2. objektum) származó fallosz alakú borostyángyöngyök egyben igazolják, hogy a provinciák felől ilyen alapanyagú gyöngyök/csüngők valóban elérték a szarmata szállásterületet.[1824] Ennek ellenére szarmata

[1816] DÉVAI 2020, 652, Fig. 13.
[1817] A kállói gyöngy kapcsán Vaday A. a tárgytípus Pontus-vidéki és kelta kultúrkörből származó képviselőit is említi (VADAY 2016, 766). Gulyás Gy. ezek mellett szkíta és avar kori alkalmazását is ismeri, az óföldeáki párhuzamait a provinciában korai és késői környezetből is idézi (GULYÁS 2014, 43, 32. lábjegyzet).
[1818] A szakirodalomban a formát lásd még „stilizált edény alakú gyöngyként", illetve „kosár alakú gyöngyként" (*basket type beads*) (ISTVÁNOVITS 1993b, 128; GRUMEZA 2014, 103–104). A lelettípus képviselőinek felgyűjtését az Alföldön Kujáni Y. végezte el: KUJÁNI 2015, 43. lábjegyzet, 10. tábla (utóbbi esetében lásd a vonatkozó sorokat „függesztőfüles gyöngy" megjelöléssel).
[1819] KUJÁNI 2015, 38; KUJÁNI 2016, 30, 5. tábla 7, 7. tábla 8.
[1820] LÁNYI 1972, Abb. 63/66–67.
[1821] ISTVÁNOVITS 1993b, 128. A lelettípus borostyánból készült darabjai (Alekszejeva 193b, Tempelmann-Mączyńska LV/470 típus) külön csoportot képviselhetnek, nagyrészt szintén a germán Barbaricumban (pl. a Wielbark-kultúra hordozói között) említhetők képviselői (GRUMEZA 2014, 104; KUJÁNI 2016, 30).
[1822] Az alföldi kutatás véleménye megoszlik a függesztőfüles gyöngyök eredetének kérdésében. Gulyás Gy. az óföldeáki temető kapcsán a Fekete-tenger felé mutató kapcsolatok között említi őket (GULYÁS 2014, 63). L. Grumeza a vizsgált formát az Arad megyei import leletanyag IX. gyöngytípusaként határozza meg, a Şofronea lelőhelyről (Sofronya, Románia) származó darabokat a 3. századra datálja (GRUMEZA 2019, 84, Abb. 20, Taf. 23).
[1823] OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 67, 136–139, Fig. 32; GRUMEZA 2019, 27.
[1824] VADAY 2016, 3. kép 22–23.

kontextusból is ismerünk megmunkálatlan borostyánt (Madaras, Halmok lelőhelyen),[1825] amely talán éppen a barbárok közötti kereskedelem lehetőségét erősíti meg.[1826] A Barbaricumból nagy szériákban ismert formavilágú karneol- és korallgyöngyök gyártása bizonyíthatóan folyt a tibiscumi műhelyben is.[1827]

A korábban leírtak szerint a leletanyag mennyisége talán csak részben magyarázható külső forrásokkal, mérlegelnünk kell a helyi gyártás lehetőségét is.[1828] A kérdésében újabb eredményeket hozhatnak a Nagymágocs, Paptanya lelőhely 73/A–B. objektumából származó salakmaradványokhoz kapcsolódó archeometriai vizsgálatok. Az öntőtégely tapadványaként előkerült egyik olvadék (1. minta) több szempontból is az üvegolvasztás folyamatához kapcsolható: a morfológia, a magas nátriumtartalom és a fémes szemcsék hiánya jól elválasztják a maradványt a helyi kovácsműhely melléktermékeitől. A tégely előkerülési körülményei azonban egyértelműen nem igazolhatják a helyi üvegművességet (a lelet a település késői fázisában hulladékgödörként használt műhely gödréből származik), míg a salakból vett minta nem alkalmas a referenciamintákkal történő összehasonlításra vagy az alapüveg típusának meghatározására.[1829] Kérdéseket vethet fel talán a Vladimirescu, Cicir lelőhely (Glogovác, Románia) településéről származó, olvadt és megfolyt felületű, vastag falú üvegedény töredéke, ám műhelyre utaló egyéb nyom nem ismert innen (az olvadt töredék talán másodlagos égés következménye is lehet).[1830] A lelőhelyről, annak 2–3. századi datálása ellenére, 5 objektumból 8 üvegedényhez tartozó töredék származik, ami ebben az idősávban kiugróan magas mennyiséget képvisel (lásd jelen dolgozat 8.4. fejezetét!).[1831]

[1825] KŐHEGYI 1979, 121. Kőhegyi M. a szarmata lelőhelyek borostyántárgyait egyértelműen római importból származtatja.

[1826] A kérdést tovább árnyalja, hogy borostyán nem csak a Baltikumból érkezhetett: ismertek nyersanyag-lelőhelyek a Kárpátokban (*rumanite*), illetve Németország (*krantzite*) és Szicília (*simetite*) területéről is (OPREANU–LĂZĂRESCU 2015, 136).

[1827] Karneolgyöngyök (összesen 17 db): lapított sokszögű és hatszög alapú hasábos formák, illetve egyetlen gömb alakú töredéke (BENEA 2011, 98–99, 303); korallgyöngyök (összesen 25 db): szabálytalan és cső alakú példányok, szűk furattal (BENEA 2011, 96–98, 303). A szarmata Barbaricumban gyöngy-alapanyagként ugyancsak megjelenő kalcedon szintén nem ismeretlenek a római területen: a Mediterráneumban anyagvizsgálatok igazolják az Indiából érkező féldrágakövek felhasználását a gemmák gyártásában (GRÜLL 2017, 146–147).

[1828] Valószínűtlennek találom azonban a Fórizs I. által felvetett lehetőséget, miszerint „a III–IV. századi szarmaták, akik mind római, mind mezopotámiai típusú alapüveget készítettek, vagyis bizonyítottan nem a rómaiaktól vették az üveggyöngyöket, a fehér szín előállításához antimont használtak, amit a rómaiaktól szereztek be" (FÓRIZS 2008, 132). A helyi gyártás bizonyítékait a belső eltéréseket mutatói mezopotámiai üvegtípuson belül kell talán keresni, amelynek gyökerei elméleti alapon a K-i szállásterület felé mutathatnak (ebben az esetben a római példákhoz hasonlóan az újabb betelepülő népelemek is hozhatták magukkal a technológiai innovációt: lásd pl. a szíriai mesterek letelepedésének hatásait Pannoniában).

[1829] SZÉKELY–TÖRÖK–VÖRÖS 2021, 33, 39, 41–42, 3. ábra.

[1830] GRUMEZA 2019, 86, Kat. I-54-2/1.5, Taf. 3/1. A szerző forrásaként publikálatlan szakdolgozatot jelöl meg.

[1831] Az Üllő 5–9. és Ecser 7. lelőhelyekről származó leletegyüttesek kivételével Tiszaföldvár, Téglagyár lelőhely településéről ismert 6 tétel (VADAY–HORVÁTH 2005, Kat. XXXVI-216, Taf. 19/1–3, 7–8, 10–12). Az említett esetekben az üvegedények nagyobb számú megjelenése a késői (4–5. századi) kontextusokhoz kapcsolódik.

Összességében az üveggyöngyök (jelen kutatási stádiumukban) a dolgozatban tárgyalt lehetséges importáruk közül a legkevesebb információt biztosító tárgytípust képviselik. A jellegzetesen korai példányok (pl. aranylemezes, bordázott csőgyöngyök vagy gömbölyű karneolgyöngyök) kivételével az egyéni darabok korhatározása nagyrészt széles időintervallumon belül képzelhető el csupán, kronológiájuk inkább a gyöngykészletek összetételére alapozhat a jövőben.[1832] A szériagyöngyök esetében a hagyományos régészeti módszerek nem adhatnak megnyugtató válaszokat azok római vagy barbár eredetére vonatkozóan sem. Látszólag a tibiscumi és a brigetiói üvegműhelyek impaktja az alföldi leletanyagokra különböző, így kérdéses a többi feltételezett műhely (pl. Aquincum, Intercisa)[1833] súlya ugyanebben a kapcsolatrendszerben. Ennek ellenére a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok kutatásában a gyöngyök jelentős szerepet tölthetnek majd be a természettudományos anyagvizsgálatok fejlődésével. A nagy szériák szisztematikus analízise kimutathatja később a környező provinciák gyártmányainak részesedését a K-i eredetű és a helyben előállított darabok mellett, ezzel akár a többi tárgytípusnál (pl. kerámia, fémanyag, üvegedények) szélesebb körű római befolyást is bizonyíthatnak.

8.6. Egyéb anyagtípusok (kő, csont)

Vaday A. a Kompolt, Kistéri-tanya 14. lelőhelyén előkerült „római andezit csiszolótál" töredéke[1834] alapján nem zárja ki a lehetőségét, hogy a település őrlőköveinek egy része is Pannoniából vagy Daciából juthatott el a szarmaták kőben szegény szállásterületére. A provinciális darabokkal összevetésben megfigyelhető formai hasonlóságok[1835] mellet, a vulkanikus eredetű hegyvidéki területeken, a barbár kőbányák hiányát is kiemeli indoklásában.[1836] Az Üllő 5. lelőhely bazaltos-andezit alapanyagú őrlőkő-töredékein elvégzett anyagvizsgálatok azonban látszólag ellentmondanak a korábbi feltételezéseknek. A kutatásba egyaránt bevontak pannoniai (Visegrádi-hegység) és barbaricumi (Börzsöny, Cserhát, Karancs, Mátra) referenciamintákat, amelyek közül az üllői leletek leginkább a cserháti (és részben a mátrai) alapanyagokkal mutatnak rokonságot. A jelen dolgozat szempontjából

[1832] A kérdésről részletesen lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–STOÂNOVA 2022b, 31, 33–36, 40–43.
[1833] A korábbi szakirodalom összefoglalásával lásd DÉVAI–GELENCSÉR 2012, 63–64.
[1834] A szerző felhívja a figyelmet a tárgy unikális jellegére, ám képanyagot mégsem nem közöl róla (VADAY 1999a, 124, 195).
[1835] A formai egyezések kapcsán mindenképpen utalni kell a germán területeken előforduló típusokra is: a Cseh- és a Morva-medencéből közölt példányok a kora római korszakban La Tène mintára készülhettek, míg a későbbi darabok között az erős külső peremmel kiképzettek klasszikus provinciális formát mutatnak. Az őrlőkövek közel egyharmada készült a szarmata leletek kapcsán is említett bazaltos andezit kőzetekből (HALAMA–ZEMAN 2009, 530, Obr. 7). A római típusú, bazaltos andezit alapanyagú őrlőkövekhez példákkal és további irodalommal lásd SZEKERNYÉS–PÁNCZÉL 2021.
[1836] VADAY 1998, 136.

lényeges, a Visegrádi-hegységből származó mintáktól a szarmata telep kőeszköz-töredékeit jól elválasztja azok nyomelem-összetétele (kismértékű negatív BA anomália).[1837] Üllő 9. lelőhely késői telepobjektumaiban nyersanyag formájában is került elő az őrlőkövekhez kapcsolható alapanyag.[1838]

A római import egy igen késői és ritka típusára hívja fel a figyelmet Pintye G. csontfésűket célzó gyűjtése. Míg az első periódus (2. század vége – 3. század) fésűi egyértelműen kvád és vandál kapcsolatokat mutatnak, addig a második periódusban (4. század utolsó harmada – 5. század első fele) megjelenő összetett, kétoldalas sűrűfésűk (II. típus) párhuzamai nagyrészt Pannoniából ismertek. Az import mellett a szarmata települések csontmegmunkáló műhelyeinek nyomai feltételezik a hasonló típusok helyi gyártását is.[1839]

8.7. Láthatatlan kereskedelem (nyersanyag, élőállat, textiláru)

A különféle nyersanyagok megvásárlása közvetlen tárgyi bizonyítékkal nem igazolható, anyagvizsgálatok hiányában nagyrészt csak feltételezésekbe bocsátkozhatunk. Daciában a feliratos emlékek is megerősítik a vasérc állami megbízásból történő kitermelését, amelyet kiegészítendő a Ruszka-hegység érctelepeinek közelében vasolvasztók is működhettek.[1840] Vaday A. feltételezése szerint így a Maros menti kereskedelmi utakon a daciai nyersvas könnyen megtalálhatta az útját a Tiszántúl szarmata közösségei felé, enyhítve így azok nyersanyag-éhségét. Véleménye szerint a Gyoma 133. és az Örményes 52. lelőhelyeken felszínre került vasbucák szintén a nem helyi nyersanyagforrás tényét igazolhatják.[1841] Utóbbit látszik erősíteni, hogy az alföldi kovácsműhelyek számának fokozatosan növekedése ellenére továbbra sem ismertek egyértelműen kohóként/vasolvasztóként azonosítható objektumok.[1842]

A szarmaták felé irányuló kereskedelem egy kevésbé hangsúlyozott, ám tárgyi anyaggal jól bizonyítható részét képezi a római eredetű állatfajok behozatala. A közelmúltban

[1837] PÉTERDI et al. 2009, 58, 1. ábra. Korábban ezzel ellentétes véleménnyel, sajtó alatti tanulmányra hivatkozva, lásd KULCSÁR–MÉRAI 2011, 62: az üllői kőanyagot a szerzők a Budai-hegység mellett a Balatontól É-ra található nyersanyag-lelőhelyekről származtatják.
[1838] KULCSÁR 2004, 307.
[1839] PINTYE 2009, 169–176, 183–184.
[1840] GRÜLL 2017, 141.
[1841] Emellett maga Vaday A. hívja fel a figyelmet arra, hogy az antik auktorok szerint a szarmaták más barbár törzsektől is szereztek be nyersvasat (VADAY 1998, 127, 3. lábjegyzet): „Az adók egy részét a szarmaták, más részét a quadok róják ki rájuk, mint idegenekre; a cotinusok, hogy még több okuk legyen a szégyenkezésre, vasat is bányásznak.„ (TACITUS Germania 43.1). A forrásadat 98 körüli helyzetet rögzít, lásd KOVÁCS 2022, 31.
[1842] A lelőhelyek megnevezésével és a további irodalommal lásd SZÉKELY–TÖRÖK–VÖRÖS 2021, 39–40.

a rendelkezésre álló archeozoológiai adatokat Istvánovits E. és Kulcsár V. összesítette.[1843] A leggyakoribb haszonállatként azonosítható szarvasmarhák közül a nagyobb termetű ökrök (130–140 cm-es marmagasságú példányok) római területről származhatnak, ám a herélt jószágok nem tenyészállatként kerülhettek a szarmata állatállományba. Bugac, Bimbó lelőhely esetében Kovács Zs. E. egy nagyobb marmagasságú (143,4 cm) lovat sorol a római katonai lovak mérettartományába. [1844] A ritkább haszonállatok közül egyértelműen provinciális eredetűek lehetnek a nagytestű ludak, míg a háziállatok között a nagy mennyiségben jelen lévő macskák[1845] eredeztethetők római területről. Utóbbiak provinciális eredetét igazolják az újabb paleogenetikai és zooarcheológiai kutatások is, hiszen a genetikailag a közel-keleti vadmacskákhoz közelebb álló házimacskák jól elkülönülnek az európai vadmacska-fajtáktól. Közép-Európában a háziasított macskák elterjedése széles területen a római expanzióval egy időben történhetett meg, míg Germaniában a faj megjelenése egyértelműen a legiók mozgásához kapcsolódik.[1846] Egyértelműen az Alföldön kívülről származnak a tevék (az egy- és kétpúpú fajta egyaránt), amelyek jelenlétét a Dunavecse, Ugordáció 1. és a Kompolt, Kistér lelőhelyeken azonosított maradványok bizonyítják.[1847] A szarmata kori lelőhelyek archeobotanikai maradványainak feldolgozásával kapcsolatos kutatási hiányosságok miatt még kevésbé ismerjük a behozott takarmánynövényeket/gyümölcsöket. A vad-szőlő magok mellett feltűnő borszőlő-maradványok kapcsán merült fel a lehetősége a gyümölccsel történő kereskedelem lehetőségének.[1848]

A csekély régészeti bizonyíték ellenére nem zárható ki a ritkább textilfajták (közvetlen vagy közvetett) kereskedelme sem. Legutóbb Komlósi J. gyűjtötte fel a Kárpát-medencei szarmata Barbaricum szövetmaradványait. Megállapításai alapján az lokálisan elérhető alapanyagok esetében (pl. gyapjú, len) a nagyfokú változatosság miatt az alföldi termékek

[1843] További irodalommal, illetve a lelőhelyek és az esetszámok részletezésével lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2015.
[1844] KOVÁCS 2018, 171.
[1845] A macskák behozatalát is funkcionális érdekek szolgálhatták: a rágcsálókat tarthatták távol a házaktól és a gabonatároló vermektől (TUGYA et al. 2020, 135). A késő neolitikumban a macskák háziasítása párhuzamos a háziegér megjelenésének időszakával. A bronzkortól terjedésükben a legkomolyabb tényezőt a hajózás és a tengeri kereskedelem játszhatta (KRAJCARZ et al. 2022, 1629). Római kultúrkörben a macskák hasonló funkcióban az 1. századtól szorítják ki a korábbi alternatívákat (pl. menyét vagy kígyó) (GRÜLL 2019, 60–61).
[1846] A mai Lengyelország területét az Alföld érintésével még a neolitikum folyamán érhette el egy hullám, ám ezek az egyedek még a háziasítás előtti, nagyobb testű, közel-keleti vadmacskákkal mutatnak rokonságot. A domesztikált macskákhoz kapcsolódóan, a Balkán területén, a vizsgált időszak előtt is regisztráltak bronz- és vaskori mintákat, amelyeket a görög kereskedők tevékenységével hoznak kapcsolatba (KRAJCARZ et al. 2022, 1629–1630, 1633, Fig. 1).
[1847] ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2015, 109, 114, 117. Kérdéses lehet továbbá a szamarak és a bizonyos kutyafajták szarmata eredete is (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2015, 114–115).
[1848] A vonatkozó irodalom összefoglalásával lásd MASEK 2022, 50.

egyértelműen nem hozhatók kapcsolatba a pannoniai textiliparral. A ritkább szövettípusok között azonban előfordul biztosan behozatalból származó selyem- és (gyapotból készült) pamutkelme is. Előbbi széles körben ismert a gazdagabb steppei szarmata temetkezésekből, ám Pannoniában szintén nagy arányban előfordul.[1849] Gyapot termesztésére a korszakban az Arab-félsziget, Kína, India vagy Egyiptom területéről vannak bizonyítékok, importját a Mediterráneum térségébe az írott források is megerősítik.[1850] Bár a vizsgált térségtől messze esik, ám a mai Lengyelország területén (a Przeworsk és a Wielbark-kultúra egykori szállásterületén) végzett kutatások rendkívül hasonló jelenséget sugallnak: míg az egyszerűbb textilfajták között lényegi különbség nem mutatható ki, addig a selyem és a „Virring típusú" textil egyértelműen a Római Birodalommal ápolt kapcsolat bizonyítéka.[1851]

8.8. Innováció és divat

A láthatatlan kereskedelemnél is kevésbé megfogható a kultúrhatások átvételének mértéke, amely szükségszerű következménye lehetett a rendszeres kapcsolatfelvételnek. A Római Birodalomból érkező kulturális hatások széles körben csak olyan mélységben találhattak táptalajra, amely még alapjaiban illeszkedett a helyi közösségek életviteléhez.[1852]

Cegléd, Bürgeházi-dűlő (4/14. lelőhely) szarmata településén a 36 feltárt ház közül 4 estében is a letaposott padlón bekarcolt malomjátékot, illetve annak részletét figyelték meg a feltáró régészek.[1853] Az előzetes jelentésben közölt fénykép alapján a teljes tábla a Murray-féle F típusba sorolható (3 egymásba illeszkedő négyzet, diagonális vonalak nélkül). Bár a táblajáték K-i (indiai) eredetű lehet, Európában a Római Birodalom honosította meg. A nyelvészeti és írásos források mellett számos beépített és mobil tábla is ismert. A vizsgált területtel kapcsolatban érdekes lehet a Castra Vetera területén (Xanten, Németország) talált téglába égetés előtt karcolt, szintén a Murray F típusba sorolható minta. Bélyege alapján a lelet a Legio XXX Ulpia Victrix csapattesthez köthető, 196 utánra datálható.[1854] Talán ilyen

[1849] KOMLÓSI 2021, 61–65.
[1850] GRÜLL 2017, 188; KOMLÓSI 2021, 63.
[1851] KACZMAREK 2014, 325.
[1852] Dinnyés I. több olyan kultúrhatásra is felhívja a figyelmet, amelyek a szoros kapcsolatok ellenére sem gyökeresedtek meg a Barbaricumban: „a városi civilizáció sokféle tartozéka, az írás ismerete, az állammá szerveződött társadalom intézményei" (DINNYÉS 2007b, 375). Utóbbiak csak közvetlen római nyomás hatására, az Alföld provinciává szervezése után következhettek volna be. Bár *Sarmatia* tartomány megszervezése a 2. század folyamán tervként felmerült, a Római Birodalom a germán területek megszervezéséhez (*Marcomannia*) hasonló lépéseket nem tett ennek érdekében (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR 2018, 276, 278).
[1853] A szarmata megtelepedés a lelőhelyen a 2–5. században több alkalommal is megtörténhetett, amelyek közül a 2–3. századi település lehetett a leghosszabb életű (a település peremén egy 2–3. századi sírt is feltártak) (GULYÁS 2006, 105–106).
[1854] BERGER 2004, 15–16, Fig. 11/F. A Legio XXX Ulpia Victrixet Traianus 100 körül alapította, részt vesz a dák háborúkban és az újonnan alapított provincia első katonai egységei között található meg a neve. 122-ben

jellegű játékhoz is köthetjük a szarmata településeken igen gyakori leletnek számító ún. „zsetonokat". Felgyő, Kettőshalmi-dűlő 2–3. századi településének 1139. objektumából 8 db közel azonos mérettartományú játékkorong került elő (a szerzők „egy egész készletként" határozzák meg ezeket).[1855] A provinciális kutatás a hasonló formában másodlagosan felhasznált kerámiatöredékek kisebb mérettartományba sorolható darabjait (1,7–2,5 cm) az üvegből, csontból vagy kőből készült játékzsetonokkal rokonítja (a nagyobb példányok akár amphora-dugóként/korsófedőként is funkcionálhattak). A katonai környezetben előkerült zsetonokat tulajdonosaik feltehetően kockajátékoknál használhatták, míg a parancsnoki szálláson (*principia*) előkerült darabok talán köthetők akár a számvitelhez is. A Buciumi auxiliáris táborból a kerámia- és a csont zsetonok mellett közölésre kerültek égetett agyagból készült játéktábla (*ludus latrunculorum*) töredékei is, bár az ismeretlen kontextusok miatt egyértelmű kapcsolat nem mutatható ki köztük.[1856]

A késő római korban a provinciális lakosság barbarizálódásában szerepe lehetett a szomszédos szarmata közösségeknek is. Utóbbi nyomai a késő római kor kerámiaművességében egyértelműen megfoghatók (pl. besimított kerámia megjelenése), ám legújabban a Vörös–Dinnyés szerzőpáros a 4. század közepe után a római temetkezésekben új rítuselemként megjelenő tűtartókat is a szarmatákkal folytatott kereskedelemhez vagy (szórványosan) betelepülő csoportokhoz köti.[1857]

Germania Inferiorba vezénylik (Colonia Ulpia Traiana) (FORISEK 2013, 115). Ennek megfelelően a játék ismerete a 2. század folyamán igazolható a régióban, a szarmata közösségeknek volt lehetősége a rómaiaktól átvenni.

[1855] SÓSKUTI–WILHELM 2014, 68.

[1856] PETRUȚ 2018, 119–120.

[1857] A tű (és a fonálkészítés eszközeinek) hiánya a római lakosság temetkezéseiben túlmutat a rítus sajátosságain, kapcsolatban állhat a kevesebb varrást és javítást igénylő mediterrán jellegű viselettel is. A szarmata ruházat szűk ruhaujjai és gyöngyözése emelik az ilyen jellegű munka jelentőségét (VÖRÖS–DINNYÉS 2016, 226–227, 230–231).

9. FÜGGELÉK 2: Római edényformák utánzatai a szarmata fazekasságban

A dolgozat tárgytípusokat vizsgáló záró fejezetében részletesen foglalkoznunk kell az importált római kerámia utánzatainak kérdésével is. Bár ezek készítéstechnikai jellemzőik alapján minden kétséget kizáróan szarmata gyártmányok, egyértelműen mutatják bizonyos római edényformák nagyfokú beágyazottságát a szarmata közösségekben.

A Kárpát-medencei szarmata Barbaricum és a vele szomszédos germán népcsoportok (szvébek és vandálok) importált római kerámiájának összevetése lényegi eltérésekre mutat rá, amelyek az edényformák különbözősége mellett bizonyosan azok funkcionalitására vezethető vissza. A hivatkozott kutatás a szarmata szállásterületen, a szélesebb földrajzi egységben megfogható „birodalmi import" tárgyköréből, elsődlegesen a Drag. 33 formájú terra sigillata csészéket és a Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorákat jelöli ki ilyen megkülönböztetett fontosságú lelettípusként.[1858] Ennek megfelelően talán kiemelhetők bizonyos római termékek, amelyek megvásárlása az adott régiótól független tudatosságot mutat.[1859] A római formák szarmata utánzatainak elemzése ugyanezt a kérdést vizsgálja egy másik szemszögből.

Kérdéses lehet azonban, hogy a szarmata fazekastermékek közül mi vonható be a közvetlen másolatok körébe, és mi a része egy általánosabb, nagyobb ívű folyamatnak. A szakirodalomban toposzként jelenik meg a római (és a vaskori kelta) előképek által gyakorolt erőteljes hatás a szarmata gyorskorongolt kerámia kialakulására. Római hagyományokat hordozó darabok a korongolt kerámiaanyag szinte minden területéről említhetők: karcsúbb, szűk nyakú hombárok; magas, karcsú testű, kihajló peremű korsók; Drag. 37 formát utánzó, félgömbös tálak.[1860] A jelenség az időrend tekintetében szintén igen széles spektrumban értelmezhető, hiszen római tárgyak és barbár utánzataik már a legkorábbi települések anyagában, a 2. század második felétől kezdődően megtalálhatók együtt.[1861] Ugyanezt a folyamatot láthatjuk viszont a gyorskorongolt, szemcsés házi kerámia (az ún. „üllői típusú fazekak") kialakulása mögött is, amely szintén római mintára készülhetett. A kerámiatípus gyártásának kezdete a 3. század második felére vagy a 4. század fordulójának környékére

[1858] SZEBENYI 2017b, 510–511.
[1859] Ezt a jelenséget meg kell különböztetni a limes közelében megjelenő ritka típusoktól (pl. meredek falú, barbotindíszes tálak), amelyek inkább kapcsolódnak a térség római fazekasipara által helyben termelt kínálathoz, mintsem a szarmaták részéről jelentkező áruspecifikus kereslethez (SZEBENYI 2017b, 510). A szarmata–római kereskedelem jellegét ebben a térségben nagyban torzítja a „kishatárforgalom" jelensége, amely az exportált áru mennyisége mellett nagyban befolyásolhatja annak összetételét is (VADAY 1998, 126, 128; SZEBENYI 2015, 22–23, Fig. 2–3).
[1860] VADAY–SZEKERES 2001, 240–241; SÓSKUTI 2010, 172.
[1861] VADAY–SZEKERES 2001, 239.

tehető, és műhelyei a névadó Üllő 5–9. lelőhelyen a 4. század második felében még biztosan működhettek.[1862]

A témában célzott kutatásként Gabler D. és Vaday A. gyűjtését említhetjük, amely a Drag. 33 formájú terra sigillaták barbár másolatait összegzi. Ezek széles időhatárokon belül különböző technikai kivitelben (oxidatív vagy reduktív égetéssel), felületkezeléssel (festetlen, bevonatos vagy simított kivitelben) és formavilággal jelentkeznek, amelyek mind különböző mértékben térnek el a közös római előképtől.[1863] A szarmata amphora-másolatok talán egy egyértelműbb gondolatiság mentén mutatják be a folyamatot. Az alföldi kerámiaanyagban ismert ún. „barbár amphorák" a szarmata fazekasságban megszokott készítéstechnikai megoldásokat (alapanyag előkészítése, égetés módja, simított felületkezelés, besimított díszítőmotívumok) egyesítik a jelen dolgozatban már korábban bemutatott Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák (II. anyagcsoport) formai jellemzőivel (pl. tölcséres peremkiképzés, hurkafülek az edénytest felső harmadában). Az edénytípus csak kevés lelőhelyről ismert, aminek egyik oka a meghatározás esetlegessége lehet.[1864] A jól azonosítható darabok általánosan az eredeti példányokkal azonos mérettartományba sorolhatók:[1865] 85 cm magas példány Hódmezővásárhely, Aranyág, Vida-tanya lelőhelyről[1866] és 90,4 cm magas példány Szegvár, Oromdűlő lelőhelyről.[1867] Ezzel szemben a Madaras, Halmok 631. sírjából származó edény a maga 32,4 cm-es magasságával a korsó mérettartományba sorolható, habár formailag felsorakoztatja az amphora másolatok fentebb részletezett jellegzetességeit.[1868] A különböző változatok közötti kapcsolatot az egyező funkció (folyadék szállítása és tárolása) teremti meg, amely révén a forma továbböröklődhet a kisebb mérettartományba. Az amphorák jól ismert formájához rögzült képzet így lényegi változtatás nélkül kapcsolódhat a folyadék szervírozására szolgáló korsókhoz is. Ismételten ki kell emelni, hogy a tárgyalt Drag. 33 formájú csészék és Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák (vagy a bennük szállított áru)

[1862] KULCSÁR–MÉRAI 2011, 63, 66.
[1863] GABLER–VADAY 1986, 64–65, Abb. 24–28.
[1864] A szerzők az edénytípus meghatározása mellett kiemelik az általánosan elterjedt megnevezés helytelenségét, és szorgalmazzák a továbbiakban a „nagyméretű, kétfülű korsóként való meghatározásukat". Indokként a funkció megváltozását említik, hiszen a barbár másolatok szállítóedény helyett már csak tárolóedény szerepet láthattak el (SÓSKUTI–WILHELM 2005, 106; SÓSKUTI 2010, 174). A nevezéktan megváltoztatása indokolatlan, hiszen a római amphorákat a szarmata településekre kerülésük után szintén tárolóedényként használhatták tovább (provinciális közegben is megfigyelhető a kiürült borszállító amphorák más funkcióban történő felhasználása, példákkal lásd OPAIŢ 2010, 153–154). Másrészt a korsóként azonosítás továbbra is formai szempontokat vesz figyelembe, funkcionálisan ezek az edények a hombárokhoz állnak közelebb.
[1865] A következőkben felsorolt teljes profilú darabok mellett ismert még pár további, töredékes példány is: fültöredék Pusztaszer, Csöngölei-oldal II. lelőhelyről (SÓSKUTI 2010, 174, 2. kép 5); peremtöredék Pecica–18 lelőhelyről (Pécska, Románia) (KAPCSOS 2017, 167, Pl. 6.3); peremtöredék Makó, Igási járandó, M43 33. lelőhelyről (SZEBENYI 2017a, 332, 52. lábjegyzet).
[1866] HAVASSY 1998, 163, Kat. 117.
[1867] ISTVÁNOVITS–LŐRINCZY–PINTYE 2005, 64–65, 19. kép 1–2.
[1868] KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 166, 125. tábla 1.

jelentős súllyal képviseltetik magukat a szarmata területek importjában is,[1869] így lehetséges beágyazottságukkal számolnunk kell a szarmata étkezési kultúrában is.

A szomszédos germán területek fazekasságában a jelenség az eltérő igényeknek megfelelően más provinciális edénytípusok esetében dokumentálható. Egyike ezeknek a horpasztott falú edények csoportja. A szarmata Barbaricum importjában az edénytípus (*Faltenbecher, Dellenbecher*) csak kevés esetben azonosítható,[1870] ennek megfelelően szarmata eredetű másolatai is ritkák.[1871] Számolni kell továbbá germán eredetű másolatokkal is,[1872] amelyek a szarmata Barbaricum germánokkal szomszédos É-i peremterülete mentén fordulnak elő szórványosan.[1873] Ezzel szemben a germán Barbaricumban a Faltenbecherek általánosan kedvelt formát képviselnek, a 3. századtól nagyobb koncentrációban jelentkeznek, többek között a Przeworsk-kultúra szállásterületén is. Egyértelmű római előképek alapján gyártása több anyagminőségben is folyt a barbár fazekasműhelyekben.[1874] Ugyanezen jelenség késői vetülete lehet a dörzstálak barbár imitációinak feltűnése: Nyugat-Szlovákiában a kutatás néhány esetben azonosította a jellegzetes edényforma egyszerűbb kivitelű másolatait.[1875] A tárgytípus legértékelhetőbb leletét Bošany (Bossány, Szlovákia) lelőhelyről említhetjük: a korongolt edény csak formailag utánozza a római házi kerámiát, a szvéb közösségek az ólommáz reprodukálására nem tettek kísérletet.[1876] A nyugat-európai példák rámutatnak, hogy a nehezen beszerezhető üveg- és bronzedények másolásának eljárása kiterjedt gyakorlat volt a római kor folyamán.[1877]

Szintén a szarmata Barbaricumban megfigyelt jelenségekkel állíthatjuk párhuzamba a pecsétlés technológiájának átvételét a szomszédos barbár közösségek körében is. A Pozsony környéki késő római (C_2–C_3/D_1 periódus), kézzel formált, durva kerámiaanyagban a szarmata

[1869] A terra sigillata csészék esetében lásd GABLER–VADAY 1986, 32; VADAY 1996b, 136. A Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák dominanciája kapcsán lásd SZEBENYI 2017a, 332–333.
[1870] *Faltenbecher*: Kiskunfélegyháza, Külsőgalambos lelőhely 5. sírjából (KULCSÁR 1986, 13, IV. tábla 4); Lajosmizse, Alsólajos lelőhelyről (KULCSÁR1986, 24. lábjegyzet); Kiskunhalas, TESCO lelőhelyről (ROSTA–LICHTENSTEIN 2011, 96, 12. kép 2); illetve pecsételt díszű változatban Budapest, XVII. Péceli út lelőhelyről (KOROM 2015, 183–184, Kat. 36, 39, 1. kép 1, 4). Az említettek mellett egy további reduktív égetésű, homokbeszórásos felületű példány töredékei is említhetők Ecser 7. lelőhelyről (publikálatlan). *Dellenbecher*: Tószeg, Laposhalom lelőhelyről (VADAY 1989, 279, Kat. 379/1, Abb. 48.10, T.121.4; VADAY–HORVÁTH 2005, 122, Taf. 23.7).
[1871] Biztosan helyi termékként azonosítható az Üllő 5–9. lelőhelyről származó, a szemcsés, gyorskorongolt anyagcsoporthoz tartozó *Faltenbecher* másolat (KULCSÁR–MÉRAI 2011, 66, Fig. 14–15).
[1872] Ide sorolhatók például Apagy, Peckés-tanya lelőhely töredékei, amelyek a beregsurányi műhely termékei lehetnek (ISTVÁNOVITS 1993a, 12, 15, 18, 22, 5. kép 2).
[1873] VADAY 1989, 168–169.
[1874] GINDELE–ISTVÁNOVITS 2011, 91, 93, 257.
[1875] Az ismert esetek összefoglalásával lásd KOLNÍK 1995, 252, Abb. 1.
[1876] KRUPICA 1973, Taf. XXV/13.
[1877] A témában összefoglalóan lásd HEGEWISCH 2005. A helyi fazekasságra hatást gyakorló terra sigillata formák közül a germán Barbaricumban szintén a Drag. 33 és a Drag. 37 típusok emelhetők ki, ám megoldásaik alapvető gondolatiságukban eltérnek a szarmata másolatoktól (HEGEWISCH 2005, 293–295, Abb. 50).

edényeken is igen gyakori tojástagok egyszerűbb variánsai tűnnek fel. Az ívükkel lefelé állított motívumokat a kutatás a terra sigillata edények tojásfüzérével rokonítja, ám a díszítés nagyrészt ezzel ellentétes irányítással, az ívével felfelé fordítva jelentkezik. A kézzel formált edények mellett a pecsétlést alkalmazták négyszögletes agyagplatnikon vagy szövőszékek nehezékein is.[1878] A régió finomkerámiáján megjelenő motívumkincs ettől lényegesen eltérő, leggyakrabban levelek és rozetták/fogaskerék motívumok alkotják.[1879] A kvád kerámiában ezekkel a díszekkel a pannoniai szürke kerámiát (PGW) kívánták utánozni, bár az edényforma csak ritkán követi ezek mintáját (pl. félgömbös testű, megvastagodó peremű tál Branč/Berencs lelőhelyről). Legkorábbi megjelenésükkel a C_1 periódustól lehet számolni, ám még a 4. század folyamán is használatban lehettek.[1880]

Az alföldi kutatásban közismertebb az ún. Beregsurány/Blažice típusú pecsételt kerámia, amely a fent leírt típussal ellentétben a daciai pecsételt áruval áll szoros kapcsolatban. Az ilyen technikával díszített római és szarmata kerámiánál nagyobb változatosságot mutató edénytípus vezető formái a gyorskorongolt, kónikus és bikónikus testű tálak. Pecsétlőik motívumkincse nagyrészt egyszerűbb geometrikus mintákból és rozetta díszekből épül fel.[1881] Divatja elsődlegesen a vandál közösségek között figyelhető meg, elterjedési területe határolja a szarmata vörösre festett kerámia földrajzi lefedettségét (a vizsgált területhez legközelebb a Szatmár-Beregi-síkságon), használata a C_{1b}/C_2 és a C_3/D_1 kronológiai fázisok közé helyezhető.[1882] Az alföldi szarmata Barbaricumban dokumentálható típustól a fentiekben részletezett példák függetlenek, más előzményekből építkeznek (értsd kelet-pannoniai és daciai pecsételt kerámia a terra sigillaták helyett).

Megállapítható tehát, hogy a római kerámia általánosságban kifejtett hatása mellett felismerhetők olyan edényformák is a szarmata fazekashagyományban, amelyeknek célja a népszerű importált tárgytípusok közvetlen utánzása. Teljes formai egységességet ezek sem mutatnak, a helyi ízlésnek/szükségleteknek megfelelő változataik egyaránt dokumentálhatók. Ennek a csoportnak egy jól elkülöníthető rétegét képezi a szarmata vörösre festett kerámia,

[1878] VARSIK 2011, 164–165, Obr. 88. V. Varsik felveti, hogy a díszítést négyszeres tekercselésű fibula rugószerkezetének benyomkodásával alakíthatták ki, amelynél a húr alkothatta a tojástag ívét (VARSIK 2011, 164).
[1879] A vonatkozó leletanyag összefoglalásával lásd KOLNÍK 1958.
[1880] VARSIK 2011, 154–155, Obr. 80.
[1881] Legutóbb a téma összefoglalásával és a korábbi szakirodalommal lásd SOÓS 2019, 396–400, Fig. 12–13.
[1882] GINDELE 2010/2011, 216–217. A két tárgytípus jól azonosítható módon egyedül Apagy, Peckéstanya lelőhely településén jelenik meg ugyanazon leletanyagon belül (ISTVÁNOVITS 1993a, 10, 15, 17, 21–22, 3. kép 1–4). Ennek ellenére az ún. „beregsurányi típusú áru" bizonyíthatóan behatolt a szarmata szállásterületre is, lásd pl. Nyíregyháza–Rozsrétszőlő, Szelkó-dűlő lelőhely 5. sírjából (PINTYE 2008, 272–273, 5. kép).

amelytől elválaszthatatlanok a pecsételt díszítéssel ellátott edények.[1883] A korábban részletezett szempontok miatt vizsgálatuk releváns információt biztosíthat a szarmata–római kereskedelemre vonatkozóan, Üllő 5–9. lelőhely (eddig részben közölt) leletanyagát ennek fényében ismertetem a következő fejezetben.[1884]

9.1. SZARMATA EREDETŰ, VÖRÖSRE FESTETT KERÁMIA (X). (Kat. 2972–3225)

9.1.1. Kutatástörténet

1935-ben Párducz M. elsőként különítette el Solt, Palé lelőhely kerámiaanyagának egy csoportját (III. típus), egyrészt anyagminősége (a vörös felülettel jelentkező törésfelület), másrészt a gyakran teljes felületet borító „vöröses máz" alapján. A csoportot egyértelműen terra sigillata edényekként határozza meg, amelyeknek jellegzetes díszeként hivatkozik a „bélyegzővel készített" tojásfüzér motívumokra.[1885] Pár évvel később, a Solt, paléi lelőhely újabb ásatásai során előkerült egyik tálat pecsételt díszítése alapján szintén Drag. 37 formájú terra sigillata edényként azonosítja,[1886] azonban a lelőhely többi ilyen díszű edényével kapcsolatban már rendszeresen óvatosabban fogalmaz.[1887]

Az alföldi pecsételt edényekre igen korán felfigyelt a provinciális kutatás is: 1942-ben Nagy L. az aquincumi Resatus mester termékeinek elterjedése kapcsán azok K-i határaként a Duna–Tisza közének szarmata közösségeit határozza meg. Ezen belül is a legdélibb eseteket Szeged környékére helyezi.[1888] Szentléleky T. 1957-ben a magyarországi régészeti leleteket bemutató katalógusban már egy táblán szerepeltet egy Drag. 37 formájú terra sigillatát és egy vörösre festett, félgömbös tálat Dunaharasztiról. A korszak kutatását meghaladva utóbbit már helyi másolatként említi, kiemelve a Drag. 33 forma megjelenését is.[1889]

[1883] A szarmata Barbaricum területéről csupán két barbár eredetű töredék említhető, amelyek esetében a festett tálformától eltérő edénytípuson jelenik meg pecsételt díszítés: tojásfüzér részlete reduktív égetésű hombár válltöredékén Szeged–Kiskundorozsma, Tóth János dombja lelőhelyről (SÓSKUTI 2010, 178–179, 3. kép 8–9); illetve Ecser 7. lelőhelyről rozetta motívum reduktív égetésű korsó válltöredékéről (SZEBENYI 2020b, 101, Kat. 49, 6. tábla 4, 13. tábla 6).

[1884] A következő fejezetben foglaltakat a kézirat lezárásának időpontjáig még sajtó alatt lásd Szebenyi, T.: *Imitations of Roman imported vessels in the Barbaricum: a case study on red painted Sarmatian pottery*.

[1885] PÁRDUCZ 1935, 180, 182, 185–186, Taf. XXXIV.3.

[1886] PÁRDUCZ 1938, 94, 12. kép 9. A töredék talán girlandként meghatározható díszítőmotívumát később a Gabler–Vaday szerzőpáros közölte újra, változatlan formában, Hódmezővásárhely–Solt Palé, Fehértó-part, Farkas-telek lelőhely megjelöléssel: GABLER–VADAY 1986, 54, Kat. 23/2, Abb.31.1.

[1887] A 6. gödör „halványpiros színű, csillogó felületű, tojásfüzér pecsétléssel díszített edényét" csak „Drag. 37 típusúként" közli (PÁRDUCZ 1938, 93, I. tábla 10), továbbá a tanulmány német nyelvű összefoglalásában az említett tárgyakra, mint „*terra sigillata nachahmenden Bruchtsück*" hivatkozik (PÁRDUCZ 1938, 120).

[1888] NAGY 1942, 257. Bár az általa megjelentetett típustáblákon valóban Resatushoz köthető pecsételt motívumok szerepelnek, a 94. jegyzetben a Nagymágocs, Lászlótelek, Szamosközi-tanya lelőhelyről származó, biztosan barbárként meghatározható, vörös festésű, tojásfüzérrel díszített félgömbös tálra hivatkozik (közlését lásd PÁRDUCZ 1950, 41, CXXIV. tábla 23).

[1889] „A formákat utánozzák és ezeket a tárgyakat helyileg is előállítják" (SZENTLÉLEKY 1957, 278–279).

1968-ban, a szarmata Barbaricum római importjával foglalkozó korai tanulmányában Gabler D. egyértelműen elválasztja az általában vörösre vagy narancssárgára festett utánzatokat a terra sigillata edényektől. Véleménye szerint ezeket, a Drag. 33 vagy a Drag. 37 formát utánzó „pseudosigillatákat", nagy valószínűséggel a provinciális műhelyek kizárólag a szarmata piacokra gyártották, míg a bepecsételt díszű, vörös festésű edények biztosan pannoniai vagy daciai mesterek árui lehettek. Véleménye szerint az utánzatokkal együtt dokumentálható kevés valódi terra sigillata alapján a gyengébb minőségű áru behozatala a drágább luxuskerámia pótlását szolgálhatta.[1890]

A főként temetkezésekből ismert kevés ilyen edénylelet alapján ez a Gabler D. által kialakított kép maradt a meghatározó a kutatás ezen időszakában. A barbaricumi terra sigillaták felgyűjtésekor (1986-ban) Gabler D. és Vaday A. csak futólag értekezik azok másolatairól, amelyek leggyakrabban a Drag. 33 és a Drag. 37 formavariációkban jelentkeznek, eredetük kapcsán provinciális műhelyek termékeinek tartják őket, míg csak a legegyszerűbb változatok lehettek barbár készítmények. A pecsétlés és a festés együttes használata a Drag. 37 alapformájú edényekre korlátozódik, ezeket egyértelműen római termékként azonosítják, amelyek ugyanazokon az ÉNy–DK-i irányú kereskedelmi utakon jutottak el a szarmata közösségekhez, mint a terra sigillaták. Datálásukat is a provinciális közegnek megfelelően határozzák meg (2. század vége – 3. század eleje), gyártásuk ellen a legkomolyabb ellenérvük az ilyen árut gyártani képes barbár fazekasműhelyek hiánya a korszakban.[1891]

1989-ben, a Szolnok megyei leletanyag bemutatása során Vaday A. ismét hasonló álláspontra helyezkedik. Bár a pecsételt kerámia gyártását a Közép-Duna-medencében az ismert műhelyek és az ezekhez tartozó pecsétlők hiányában elveti, a Törökszentmiklós, Lenin utca 43. lelőhelyről származó darab provinciális eredetét nem érzi teljesen megalapozottnak.[1892] Maróti É. a barbaricumi pecsételt edények összegzése közben (1991-ben) felhívja a figyelmet egy jól elkülönülő körre, amely jellegében eltér a provinciális árutól. Megfigyelése ellenére ezeket is pannoniai termékeknek tartja,[1893] amelyeket feltételezhetően csak a szarmatáknak szánt exportra gyártanak, hiszen párhuzamaik nem tűnnek fel Pannoniában.[1894]

[1890] GABLER 1968, 236.
[1891] GABLER–VADAY 1986, 60–66, 72.
[1892] VADAY 1989, 170. A római import termékek és a helyi gyártású festett és/vagy pecsételt áru egyértelmű szétválasztásának hiányát jelzi, hogy a típustáblákon ezek rendre együtt szerepelnek (VADAY 1989, Abb. 48–49).
[1893] MARÓTI 1991, 376. A csoport hivatkozott lelőhelyei: Cegléd, Huszár-dűlő, Miskolc, Sötétkapu (utóbbi nem a szarmata kultúrkörhöz kapcsolható); Nagymágocs, Lászlótelek; Hódmezővásárhely, Solt Palé II.
[1894] MARÓTI 1985, 123. Az előző lábjegyzetben ismertetett lelőhelyek köre itt még Tarhossal egészül ki.

A téma kutatásában a lényegi előrelépést a nagyberuházásokhoz kapcsolódó település-feltárások leletanyagának feldolgozása hozta, amely lehetőséget adott a lelettípus pecsétlés nélküli, festett darabjainak elemzésére is. Vaday A. a Kompolt, kistéri szarmata kerámia értelmezése során a festést már a felületkezelési eljárások önálló, bár igen ritka típusaként azonosítja. Véleménye szerint kialakulását kelta, illetve római hatások eredményezhették a kora és közép szarmata időszakban, utóbbi hagyományok jelentőségét hangsúlyozza, hogy a festett edények egyúttal a római edényformákat is utánozzák (gömbtestű edények és tálak). A felületkezelés komplexitása alapján két altípust határoz meg, amelyeknél a késő szarmata–hun kori példányok esetében jellemző a festett felületek utólagos simítása, míg a korai darabokon ennek nyomai nem látszanak.[1895] Később az edénytípus megjelenését már közvetlenül a terra sigillaták utánzásának igényéből eredezteti, ám a festés szabad szemmel vizsgálva is lényeges eltéréseket mutat a római bevonatokkal szemben, hiszen általánosan sötétebb vörös színben jelentkezik, továbbá a szarmata fazekasok gyakran simították az előzőleg festett felületet.[1896]

2010-ben Sóskuti K. összegzi a lelettípusról szerzett technológiai ismereteket a dél-alföldi leletek kapcsán: a festés kizárólagosan gyorskorongolt, oxidációs eljárással téglaszínűre égetett edényeken fordul elő, ezek anyagminősége általánosan gyenge, rendkívül porózusak és mállékonyak. A bevonatot az égetés előtt vitték fel a felületre, amelyet gyakran simítottak is, ám ennek megfigyelését az erőteljes kopás sok esetben nehézkessé teszi. Sóskuti K. az edénytípus elterjedését igen szűk körűnek tartja, a települések anyagában is csupán alacsony százalékban (lelőhelyenként egy-egy töredékkel) képviselteti magát.[1897] A festett edények datálása kapcsán a Gallina–Wilhelm szerzőpáros foglal állást. Megjelenésüket a terra sigillata forgalom megszűnése utáni időszakra, a 3. század második felére helyezik, de csak a 4. századi anyagban lesznek igazán jellemzőek.[1898] A telepanyagok elemzése kapcsán a kutatók kiemelik, hogy a festés a táltípusok esetében tűnik a leggyakoribbnak, míg az egyéb előforduló formák között a gömbtestű edények kerülnek általánosan említésre.[1899]

Az elmúlt másfél évtizedben a kutatás fókusza visszatért a pecsételt kerámia vizsgálatára, központi kérdésként tárgyalva a provinciális és a barbár gyártású darabok szétválasztásának lehetőségeit. Bár eddig nem publikálták, Sóskuti K. és Sz. Wilhelm G. előadásukban lényeglátóan foglalták össze a dél-alföldi barbár készítésű pecsételt edények azonosításának ismérveit (rosszabb anyagminőség, sok a festetlen darab is köztük), míg a

[1895] VADAY 1999a, 183.
[1896] VADAY 2011a, 230.
[1897] SÓSKUTI 2010, 177.
[1898] GALLINA–WILHELM 2006, 188.
[1899] VADAY 1999a, 183, 1. táblázat; SÓSKUTI 2010, 177. END0170 lelőhely (értsd Gyomaendrőd 170. lelőhely) esetében kizárólag tálakról ismert csak ez a felületkezelési eljárás (VADAY 2011a, 230).

díszítés stílusában a tűzdelés (*Rädchenverzierung*) hiányát és a rendszertelen pecsétlést nevezték meg jellemzőként. Alacsony számuk alapján a dél-alföldi régióban nem számolnak műhelykörzettel, gyártásuk okaként a terra sigillata edények másolását jelölik meg. Ennek megfelelően az első barbár imitációk megjelenésével a terra sigillata behozatal csúcspontján (2–3. század fordulója) már számolni kell, de a jellegzetesen barbár készítmények még a 4–5. század fordulóján is használatban lehetnek.[1900] A szarmata Barbaricum pecsételt edényeinek régészetileg meghatározható csoportjai között az Üllő 5. lelőhelyről származó töredékek archeometriai analízise határozott különbséget mutatott a CaO/Al_2O_3 vs. SiO_2/Al_2O_3 diagram alapján. Ezzel egzakt/objektív módszerekkel is igazolhatóvá válhatott a korábban is feltételezett törésvonal a leletanyag barbár gyártmányú és provinciális származású része között is.[1901]

2018-ban, Masek Zs. doktori dolgozatában mutatta be a Rákóczifalva, Bagi-földek 5–8–8A. lelőhelyről származó, nagy mennyiségű, festett kerámiaanyagot.[1902] A leletek anyagminősége kapcsán kiemeli, hogy az átlagos szarmata kerámiához viszonyítva nagyobb szemcseméretűek, ám égetésük és keménységük az egységes árnyalatú törésfelület ellenére is csupán közepes minőségű, gyakran dokumentálhatók porózus megtartású töredékek. A pecsételt termékeket egy árutípusként meghatározva, feltételez egy elsősorban oxidatív égetésű, félgömbös tálakat gyártó műhelyt, míg a további festett („vörös engobe-bal ellátott") edényeket feltételesen szintén ehhez az árutípushoz sorolja, ám ezek akár más műhelyek termékei is lehetnek. A vörösre festett, pecsételt árut határozottan elválasztja a Felső-Tisza-vidék pecsételt kerámiájától, amit szintén igazol, hogy a termék elterjedéséről a Törökszentmiklós–Rákóczifalva vonaltól É-ra nincs adata. Korhatározásuk tekintetében megalapozottnak tartja, hogy a terra sigillata utánzatok csak a luxuskerámia behozatalának megszűnésével jelenhettek meg, használatukkal azonban a szarmata kor végéig számolnunk kell.[1903]

[1900] Sóskuti K. – Sz. Wilhelm G.: *Császárkori pecsételt kerámiák a Kárpát-medencei szarmata Barbaricumban.* Konferencia-előadás: Fiatal Római Koros Régészek II. Konferenciája. Visegrád 2007.

[1901] SZEBENYI et al. 2014, 45, 6. ábra. A vizsgálatok eredeti célja a helyi gyártás lehetőségének kizárása volt, azonban a kapott eredmények, kiegészülve a Pesti-síkság kónikus hasú táljainak hasonló analízisével (KOROM 2015, 177, 10. kép 2–3), jól elkülöníthetik a Drag. 37 formát utánzó pecsételt edényeket a bizonyosan aquincumi származású kónikus hasú tálaktól.

[1902] A közölt településanyagok közül Rákóczifalváról származik az egyetlen olyan nagyobb ismert leletegyüttes, amelyen belül együtt vizsgálhatók a pecsételt és a pecsétlés nélküli festett edények: 42 Drag. 37 formát utánzó félgömbös tál 74 töredéke, 1 kónikus falú tál oldaltöredéke, 1 gömbtestű edény nyak- és válltöredéke, illetve 1 meredek falú edény töredékei (összesen 45 edény maradványai) (lásd MASEK 2018, 191 a képtáblákra hivatkozással). A jelen dolgozatban bemutatott üllői leletanyag a kézirat leadása előtt még nem jelent meg nyomtatásban (jelenleg sajtó alatt *Imitations of Roman imported vessels in the Barbaricum: a case study on red painted Sarmatian pottery* címmel).

[1903] MASEK 2018, 191–193.

A korábbi kutatás által felvázolt képet a nagyobb önálló pecsételt leletegyüttesek közreadása pontosíthatta tovább: Üllő 5. lelőhely (2013, összesen 56 barbár gyártmányú tétel),[1904] majd Ecser 7. lelőhely (2020, összesen 38 barbár gyártmányú tétel) [1905] pecsételt töredékei önmagukban a jelenleg publikált leletanyag több mint felét teszik ki. Főként az ecseri leletanyagra alapozva születhetett meg 2021-ben a lelettípus rövid szintézise. Ez az összefoglalás már kísérletet tehetett egy olyan munkahipotézisként felállított tipológiai rendszer kidolgozására, amely elsődlegesen a díszek elrendezését veszi figyelembe az egyes pecsételt motívumok vizsgálata helyett (B1.1–3. csoportok). A vonatkozó ecseri töredékek anyagminőségükben relatíve egységes képet mutatnak: nyers színűk a vörös és a barna árnyalatai között változik, égetésük általánosan jó minőségű (keményre égetett darabok egyenletes színezetű törésfelülettel), az anyagukban előforduló nagy mennyiségű durva homok miatt felületük gyakran érdes tapintású. Jellemző a kavics méretű szennyeződés a mátrixban (az ecseri esetek 63,3%-ában), amely sokszor a bevonattal ellátott felszín alatt is azonosítható a kitüremkedések okozójaként. Bár műhelykörzetek meghatározásához a jelenleg ismert leletanyag nem elégséges, több tényező együttese is egy lehetséges központot feltételez az Üllő 5–9. és Ecser 7. lelőhelyeket is magába foglaló mikrorégióban (Pesti-síkság).[1906]

9.1.2. Az anyagtípus megjelenésének kvantitatív jellemzői

A vizsgált üllői leletanyagban összesen 254 tételhez tartozóan azonosíthatók a szarmata eredetű, vörösre festett kerámia anyagtípusának képviselői.[1907] Mindez 296 töredéket foglal magába,[1908] ám az általános töredezettség szempontjából csak a félgömbös tálak csoportja

[1904] SZEBENYI 2013.
[1905] SZEBENYI 2020b. A szarmata eredetű darabokat lásd a B.1.1–3. tipológiai csoportokhoz sorolva. Az üllőihez viszonyított relatíve alacsony mennyiségük részben az alkalmazott módszertan eredmény lehet, amelynek elsődleges szempontja a lehető legtöbb külön objektumból származó, de összetartozó edénytöredék azonosítása volt a pecsételt díszek alapján (SZEBENYI 2020b, 10. lábjegyzet).
[1906] A barbár eredetű pecsételt edények kiemelkedő száma mellett eddig csak itt lehetett azonosítani olyan esetet, amelynél különböző lelőhelyeken kerültek felszínre töredékek olyan díszekkel, amelyeket valószínűleg egy pecsétlővel készítettek. A Budapest, XVII. Péceli út és az Ecser 7. lelőhelyű, egyszerű rombusz motívummal (a jelen dolgozatban használt tipológia szerinti V.a1 motívum) pecsételt töredékek egy 10 km sugarú körből származnak. A jelenséget csak alátámasztja az Üllő 5. lelőhelyű hasonló darab, amely a motívum egyetlen jelenleg ismert párhuzama (SZEBENYI 2020b, 92; SZEBENYI 2021, 233, 15. lábjegyzet).
[1907] Emellett az EMIR Szarmata Adatbázisa alapján még további 3 tétel származhat temetkezésekből (CKM 2006.3.1399.31.: 4919. sír; CKM 2006.3.3605.6–7.: 7723. sír; CKM 2006.3.3701.4.: 7843. sír), illetve 1 tétel temetkezés körárkának betöltéséből (CKM 2006.3.1366.9.: 4869. sír körárka). Ezeket a töredékeket a kézirat lezárásának időpontjáig nem találtam meg a múzeumi raktárban, így a következőkben sem vettem számításba a festett leletanyag értékelése során. Elméleti szinten így 258 tételre emelkedik a festett kerámia maximális mennyisége Üllő 5–9. lelőhelyen.
[1908] Általában az összetartozó töredékek figyelembevételével kialakított tételszámoknál is alacsonyabb egykori valós edényszámot kell feltételeznünk. A szarmata festett kerámia esetében az ilyen jellegű vizsgálat alapját adhatják a pecsételt díszű edények, amelyeknek különböző régészeti jelenségekből származó töredékei is

biztosít értékelhető adatmennyiséget (X/III. típus, feltételesen kiegészítve a típusba nem sorolható oldal- és talptöredékekkel: a pontos darabszámokkal lásd a 4. képet). Lényegesen gyengébb anyagminőségük ellenére (értsd általánosan mállékony állapotúak) a töredékek jelleg szerinti megoszlása megfeleltethető a római táltípusok esetében megfigyelhetővel [5. kép]. Bár az utóbbiakban hivatkozott mennyiségek mind a feltételezett edény-, mind a töredékszám tekintetében nagymértékben meghaladják a szarmata Barbaricum többi lelőhelyéről eddig megfigyelt esetszámokat,[1909] Üllő 5–9. lelőhely teljes kerámiaanyagában részesedésük alig éri el a 0,1%-ot.[1910] Az összesített számarányok tekintetében egyedül Kompolt, Kistér lelőhely települését hasonlíthatjuk össze utóbbi aránnyal: itt 5729 szarmata edénytöredékre mindössze 11 festett tétel jut, ami 0,19%-os gyakoriságot mutat.[1911] Ennek megfelelően a festett edények a szarmata keramika egy rendkívül ritka típusát képviselhették, amelyek a belső piacokon terjedve érhették el a szarmata közösségeket.[1912]

A festett edények meghatározó mennyiségben a település leletanyagából ismertek: a dokumentált 254 előfordulás közül csupán 7 esetben származtak temetkezésből, jól azonosíthatóan egyedüli edénymellékletként elhelyezve (Kat. 3031, 3058, 3196, 3198–3199, 3210, 3212). Ez a teljes barbár eredetű festett kerámiaanyagnak csupán igen vékony szeletét képezi (az összes tételszámnak mindössze 2,75%-a),[1913] amely arányaiban alulmarad a szintén

azonosíthatók a díszítés repetitív jellege alapján. Az üllőihez hasonlóan bonyolult stratigráfiával rendelkező Ecser 7. lelőhelyen 91 pecsételt díszű töredék feltehetően csupán 57 edényhez tartozhatott (SZEBENYI 2020b, 89, 10. lábjegyzet).

[1909] A gyakoribb előfordulásokkal lásd pl. Gyomandrőd, END170 lelőhely településéről 4 db (VADAY 2011b, 230); Kompolt, Kistér lelőhely településéről 11 db (VADAY 1999a, Tab. 1); illetve Rákóczifalva, Bagi-földek (5–8–8A) lelőhely településéről 42 edényhez tartozó 74 töredék (MASEK 2018, 191). Az üllői településrészleten a tárgytípusnak az általánosnál nagyobb abszolút tételszámú megjelenése talán köthető egy a Pesti-síkság területén működő műhelyhez, amelyre az ugyanazon rombusz motívumú pecsétlővel készült, ám különböző lelőhelyekről származó termékek utalhatnak (a kérdésről bővebben lásd SZEBENYI 2020b, 92).

[1910] Viszonyítási alapként ismét a korábbi, a római kerámiaanyag arányaira vonatkozó fejezetben is használt teljes üllői leltári anyag számadatát tudjuk csupán felhasználni (ez 229.302 leltári tétel). Ennek alapján a vizsgált lelettípus részesedése 0,11%. Bár igazán releváns adatot az egykorú (főként késő szarmata) kerámiaanyag célirányos arányosítása jelentene, ez éppen a fazekastelep működési idejét fedi le, amely a nagy mennyiségű késztermék és műhelyhulladék miatt aligha képezhetne releváns viszonyítási alapot más lelőhelyekkel (töredékszámban 473.000, míg feltételezett edényszámban 70.000 csak a helyi gyártású gyorskorongolt, szemcsés kerámia mennyisége: ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 346–347).

[1911] VADAY 1999a, Tab. 1. A látszólagos egyezés ellenére, a korábban részletezett körülmények (az üllői fazekastelep export célzatú termelése, illetve az abszolút tételszámok látványos eltérése) alapján joggal feltételezhetjük, hogy valójában a tárgytípus részesedése a vizsgált településen magasabb a párhuzamként említett lelőhelyeknél.

[1912] Üllő 5–9. lelőhelyen összehasonlítva a lelettípussal feltehetően egykorú import kerámiaanyag mennyiségével (jól körülhatárolható csoportként lásd pl. ólommázas kerámia: 41 tétel; kónikus hasú tálak: 48 tétel) jól megfigyelhető a barbárföldi műhelyek szélesebb körű elérése (5:1 és 6:1 arányban a római kerámiához viszonyítva). A festett kerámia gyártása a fazekastelepen archeometriai vizsgálatokkal cáfolható (bővebben lásd SZEBENYI et al. 2014, 42, 45, 5. ábra SZ1).

[1913] Utóbbi arányszámot aligha módosítja érdemben, ha a korábban említett 3 azonosíthatatlan, de a leltár által sírból származó edényt is figyelembe vesszük: ebben az esetben 258 tételre 10 temetkezésből származó eset jut, amely 3,87%.

mellékletként sírba helyezett, a vizsgált tárgytípussal egykorú római kerámia mennyiségétől is.[1914] Edényformák tekintetében eltérés jelentkezik a formakincsben általánosságban megfigyelhető tendenciáktól, hiszen a gömbtestű edények (4 db) és a bikónikus edények (1 db) részesedése a síranyagokban lényegesen magasabb (előbbinél az összes tétel 14,28%-a, míg utóbbinál a kis esetszám miatt az irreálisan magas 33,3% eredményt kapjuk), mint az egyébként domináns félgömbös testű tálaké (2 db, csak a biztosan tálként azonosítható peremtöredékekkel számolva is a teljes anyag 2,85%-a). Mindez követi a szarmata kerámiaanyagok nagyobb ívű tendenciáit, amelyben a gömbtestű edények a településanyagokban alulreprezentáltak a síranyagokhoz képest,[1915] illetve a bikónikus edények látszólag koncentráltabb előfordulása esetében is felmerült azok temetkezési rítushoz kötése.[1916] A festett edények elhelyezésüket tekintve is illeszkednek a szarmata temetkezési rítus által megkövetelt rendbe.[1917] A fentiekben részletezettek alapján nem kapcsolhatunk többletjelentést a római edények másolásának igényén kívül a festés alkalmazásához, továbbá felhasználásuk köre is igazodik a késő szarmata kor többi fazekastermékéhez.[1918]

9.1.3. Általános anyagminőség[1919]

Készítéstechnikájuk tekintetében a szarmata eredetű, festett töredékek mindegyike gyorskorongon készült.[1920] Szintén minden esetben oxigéngazdag égetési környezetre utal a törésfelület változóan vöröses, sárgás, illetve barnás árnyalata. A vizsgált üllői leletanyag esetében a leggyakrabban dokumentálható alapszín a vöröses-sárga (*reddish yellow*, 223 tétel,

[1914] Az ólommázas kerámiaedények közül 2 tétel említhető temetkezésből (Kat. 2945, Kat. 2955), amely az összes (41) eset 4,87%-a.
[1915] VADAY 1999c.
[1916] MASEK 2012b, 225.
[1917] Kat. 3031: *in situ* helyzetben, a lábfejek között; Kat. 3058: a lábvégeknél, kissé megdőlve; Kat. 3196: a jobb lábfejre dőlve; Kat. 3198: másodlagos helyzetben a bal térd helyén; Kat. 3199: a jobb lábfejre dőlve; Kat. 3210: a lábszárak között; Kat. 3212: szintén a lábszárak között. Az edénymelléklet elhelyezése a sírgödör lábak felőli részén a temetkezési rítus általános eljárásának felel meg (KULCSÁR 1998a, 67).
[1918] A temetkezések kialakítása és a kísérő leletanyag alapján azonban munkahipotézisként a festett kerámia használatát nagyrészt köthetjük a társadalom módosabb rétegéhez: a 7-ből 5 esetben körárkos temetkezésekből származnak (Kat. 3031, 3058, 3198–3199, 3210), az 5985. objektumszámú sírban a Kat. 3199 tétel számos ezüsttárgy (fülbevaló, fibula, baltacsüngő) kíséretében került elő. A jelöletlen temetkezésekben előforduló példányokat (Kat. 3196, 3212) mindkét esetben vasfibulával együtt figyelték meg.
[1919] Eltérő provenienciájuk ellenére a szarmata festett kerámia adatbázisba vétele is a római kerámiával párhuzamosan, azonos szempontok szerint történt (ehhez lásd a LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 39–40 által felvázolt módszertant). Hasonlóan a színek azonosítása a *Munsell Soil Color Charts 1994 Revised Edition* alapján történt.
[1920] A szakirodalomban az egyetlen korongolatlan edény, amelynek „peremén és belsején piros földfesték maradványai" azonosíthatók Hévízgyörk, Római katolikus templom 14. sírjából ismert. A kisméretű, kónikus testű tálka funkcióját publikálója festékkeverő/festéktartó edényként határozza meg, míg a piperekészlethez tartozását igazolja, hogy a fej mellett elhelyezett ládikában (többek között fémtükörrel együtt) helyezhették a sírba (DINNYÉS 1991, 152, 169, 10. tábla 27).

az összes 87,8%-a),[1921] míg az ettől eltérő árnyalatok részesedése lényegesen alacsonyabb: a halványvöröses színek esetében 8,7% (23 tétel),[1922] a barnás színek esetében 3,1% (8 tétel).[1923] A lelettípus kevésbé mutat egységes képet az égetés minőségének szempontjából, hiszen csak a megfigyelt esetek 61%-a (155 tétel) jelentkezik homogén színezetű törésfelülettel. Az elégtelenül égetett tételeket a „szendvicsszerkezet" különböző változatainak megjelenése jellemzi (a rétegesen égett töredékek 69,7%-a, 69 tétel), amelyeknél a falmag leggyakrabban barnás vagy szürkés árnyalatú (48 tétel),[1924] ritkábban a törésfelület középvonalában vöröses/sárgás árnyalatú sáv húzódik (21 tétel).[1925] Az utóbbiaktól eltérő módon nem egyenletesen átégett falú tételek (30 tétel) esetszámai közel arányos mértékben oszlanak meg az egyéb rendellenes változatok között (pl. a törésfelületen 2 vagy 3-nál több, különböző színű sáv azonosítható). Az égetéstechnika hiányosságaira mutathat rá,[1926] hogy az esetek többségében a töredékek kopott felülete könnyen karcolható (71,7%-ban sorolhatók a puha és az igen puha kategóriákba).[1927]

Az alapvetően jól iszapolt alapanyagban igen nagy arányban jelentkeznek a különböző szennyeződések. Egyértelmű a felhasznált agyagban a durvaszemcsés homok bősége,[1928] amely általánosan közepes vagy sűrű eloszlással mutatkozik.[1929] Ennek következményeként hívhatjuk fel a figyelmet az érdes, illetve durva tapintású töredékek relatíve magas arányára (23,6%).[1930] Az alakos elemek közül rendkívül gyakoriak a mészzárványok, ám az alapanyag

[1921] A Munsell-féle színskálán ide sorolhatók a következő azonosítható árnyalatok: 5YR 6/6, 6/8, 7/6, 7/8, illetve 7.5YR 6/6, 6/8, 7/6, 7/8. Az árnyalatok között domináns az 5YR 6/8 (96 tétel, a vöröses-sárga esetek 43%-a) jelzetű árnyalat. Gyakoriságban ezt követik a 7.5YR 6/6 és az 5YR 7/6 (49 és 39 tételek).

[1922] Halványpiros (*light red*): 2.5YR 6/6, 6/8, 10R 6/8, 7/6; sárgás-vörös (*yellowish red*): 5YR 5/6, 5/8.

[1923] Halványbarna (*light brown*): 7.5YR 6/4; fakó barna (*very pale brown*): 10R 7/3, 7/4; halvány vöröses-barna (*light red brown*): 5YR 6/4; vöröses-barna (*reddish brown*): 5YR 5/4; sötétbarna (*strong brown*): 7.5YR 5/8. Az említett színek mellett egyetlen festett töredéket lehetett szürkeként (*gray*, 2.5Y 6/1) azonosítani, elszíneződése másodlagos eredetű lehet.

[1924] Halványszürke (*light gray*): 7.5YR 7/1; szürke (*gray*): 10YR 5/1, 6/1; sötétszürke (*strong grey*): 10YR 4/1;halványbarna (*light brown*): 7.5YR 6/3, 6/4; barna (*brown*): 7.5YR 5/4; szürkés-barna (*greyish brown*): 10YR 5/2; halvány barnás-szürke (*light brownish gray*): 10YR 6/2; fakó barna (*very pale brown*): 10YR 7/3, 7/4, 8/3; vöröses-barna (*reddish brown*): 5YR 5/4.

[1925] Halványpiros (*light red*): 2.5YR 6/6, 6/8, 7/6, 10R 6/8, 7/8; vörös (*red*): 2.5YR 5/8, 10R 5/6; vöröses-sárga (*reddish yellow*): 5YR 7/6, 7.5YR 7/6, 8/6.

[1926] A törésfelület alapján a mátrix kisebb részt homogén (31,5%, 80 tétel), az esetek meghatározó többségében kisebb pórusokkal tagolt (42,9%, 109 tétel).

[1927] Puha (51 tétel): 20%; kissé puha (131 tétel): 51,7%; kemény (56 tétel): 22%; igen kemény (16 tétel) 6,3%. Ehhez kapcsolódóan kell kiemelni a púderes felületű és mállékony darabok relatíve magas, 20,8%-os arányát. A jelenségre a festett kerámia kapcsán Sóskuti K. is felhívja a figyelmet (SÓSKUTI 2010, 177).

[1928] Jellemzően a durvaszemcsés homok jelenléte dominál (61,8%, 157 tétel), kevesebb töredék esetében figyelhető meg csupán a finomszemcsés homok többsége (34,2%, 87 tétel).

[1929] A Fitzpatrick-diagram szerinti kategóriák szerinti felosztásban lásd szórványos (2%): 18,5%, 47 tétel; közepes eloszlású (5–10%): 52%, 132 tétel; sűrű eloszlású (20%): 29,5%, 75 tétel.

[1930] Utóbbi kapcsán meg kell jegyezni, hogy a sima tapintású tételek aránya az adatbázisba foglalt kerámiaanyagban 53,7%, ám ez tartalmazza azokat a tételeket is, amelyeknél a teljes felszínt fedő bevonat miatt a felület tapintása nem vizsgálható.

gondos előkészítésére utalhat a kavics és a kerámiatörmelék csupán szórványos jelenléte.[1931] Az anyagcsoportra jellemző szennyeződés-típusként nevezhetjük meg az általánosan a gömbhöz közelítő alakban, sötétebb alapárnyalatú (vörösesbarna vagy fekete) színekben jelentkező, kompakt zárványokat [38. kép].[1932] Ezek az üllői leletanyag barbár eredetű, festett edényeinek 89,37%-ának esetében közvetlen módon megfigyelhetők, ám több esetben utalhatnak rájuk az összefüggő bevonat alatti kitüremkedések is.[1933]

38. kép: Példák a festett kerámia anyagában előforduló jellegzetes szennyeződésekre. 1: Kat. 2986; 2: Kat. 3216; 3: Kat. 3134; 4: Kat. 3069; 5: Kat. 3218; 6: Kat. 3020; 7: Kat. 3188 (M 1:1).

Az edények jellegzetes „földfesték” bevonata makroszkópos vizsgálat alapján is határozottan elkülöníthető a provinciális importáru bevonataitól (utóbbi részletes leírásával

[1931] Mészzárvány a festett töredékek 64,4%-a esetében dokumentálható (jellemző mérettartományuk közép- és nagyszemcsés, mennyiségük ritkásan haladja meg a szórványos eloszlást). Kavics 90 tételnél (35,4%), kerámiazúzalék 34 tételnél (13,4%) dokumentálható csupán, mindkettő jellemzően a középszemcsésnél nagyobb mérettartományokhoz kapcsolódik.

[1932] Szemcseméretüket tekintve a szennyeződések nagyrészt a középszemcsés (56 tétel), nagyszemcsés (64 tétel), illetve durvaszemcsés (56 tétel) mérettartományból származnak. A legnagyobb ilyen anyagú szennyeződések összefüggő kiterjedésükben elérhetik a 0,5–1 cm közötti méretet is.

[1933] A szomszédos Ecser 7. lelőhely leletanyagában szintén jól azonosítható volt ugyanennek a zárvány-típusnak a jelenléte a szarmata eredetű pecsételt kerámia tárgykörében (SZEBENYI 2020b, 90, 99, Kat. 35). Archeometriai vizsgálatok hiányában a szennyeződés anyaga nem nevezhető meg biztonsággal: míg jelen sorok szerzője következetesen vasoxidos szennyeződésként hivatkozott rájuk (pl. SZEBENYI 2020b, 23. lábjegyzet), Vaday A. által, a szarmata kerámia más csoportjai kapcsán említett, mangán- és bauxitszemcsék feltehetően ugyanezt a zárvány-típust fedhetik (a mangánszemcsékhez lásd VADAY 1999a, 182, 7. jegyzet).

lásd jelen dolgozat 1.4.1.3. fejezetét!):[1934] bár előbbit is vastag rétegben vitték fel a felületre, a szarmaták által alkalmazott engobe lepattogzás helyett fokozatosan elvékonyodva kopik az edényfalig, emellett a felületen egyenletesebben, éles színátmenetek nélkül terül el.[1935] Éles különbséget képez maga a készítéstechnika komplexitása is, hiszen a római edények bevonatai (*Glanztonüberzug/Sinterengobe*) fényüket az engobe körültekintő előkészítése révén kapták meg, az agyaglemezkék elrendeződése a felhordás után természetszerűleg történt meg. A szarmata fazekasok a technológia ismeretének hiányában nem tudták reprodukálni ezeket a bevonatokat: a matt felületet biztosító földfestéket a felvitel után az általuk ismert módon simították, az agyagrészecskék elrendeződését így mesterségesen (mechanikus úton) érték el.[1936] A felület nagyarányú kopása ellenére is az üllői szarmata festett edények 62,2%-ánál megfigyelhető a festés utólagos felületkezelésének (simításának, esetleg polírozásának) nyoma.[1937] A legtöbb esetben utóbbi a fényezett felület[1938] mellett horizontálisan futó, sűrűn elhelyezett, sekély szerszámnyomokkal bizonyítható.[1939] A bevonat színe tendenciózusan a

[1934] A technológia transzferen kívül a „földfestékek" jellegzetességei miatt sem feltételezhetjük a bevonat közvetlen importját: az edény testét alkotó alapmassza és az engobe fizikai tulajdonságai (pl. zsugorodása) optimális esetben egymáshoz hasonlók kell legyenek, hogy a megfelelő tapadás garantálva legyen. Célszerű lehet így az edény anyagát alkotó alapagyag alkalmazása a szuszpenzió előkészítése során is (GEBAUER 1985, 92). Anyagvizsgálatok hiányában a kérdésben nem foglalhatunk állást, ám azt megjegyezhetjük, hogy az ilyen színű földfesték kiképzésére alkalmas, vasoxiddal szennyezett agyag az edény alapmasszájaként általánosan vörösre vagy vöröses-barnára ég ki (CSUPOR–CSUPORNÉ 2006, 18). A makroszkópos vizsgálatok az edénytípus jellegzetes szennyeződéseként azonosították az összefüggő, vasoxidos zárványokat, így annak jelenléte az agyagban aligha lehet kérdéses [38. kép].

[1935] Gyakori ezzel szemben a bevonatos felszín kagylós leválása, amely az engobe vastagságánál mélyebbre nyúlik a külső felület anyagába. Az üllői vonatkozó leletanyag alapján is igazolható Sóskuti K. feltételezése, miszerint a bevonatot égetés előtt helyezték el az edények felületén (SÓSKUTI 2010, 177). A földfesték felvitelének módjára nem következtethetünk: nem azonosíthatók a „mártásos" technikának megfelelően sem ujjlenyomatok, sem a vastagabban megülő festék megfolyásának nyomai; és nem látszanak az ecsethez kapcsolható, párhuzamosan futó sávozás jelei sem (a kérdésről bővebben lásd jelen dolgozatban korábban!).

[1936] A szarmata festett edényeken alkalmazott technológiához hasonlót az antik görög kerámiaművészetből említhetünk. A görög fazekasok az edények természetes színének fokozására híg, vasoxidos, okkeres agyagréteget (*occher wash*) hordtak fel, amelynek elnevezése *miltos* volt. A nagyon vékony felhordott réteget a száradása után teljes felületén simították, amely egyben jobb tapadást is biztosított a *miltos* és az edényfal között (!). A figurálisan festett motívumok később erre az alaprétegre kerültek felvitelre (SCHREIBER 1999, 48–49; CLARK–ELSTON–HART 2002, 118). Természetesen kronológiai és földrajzi alapon sem feltételezhető bárminemű kapcsolat az antik görög és a késő szarmata fazekasság között, ám a *miltos* fenti leírása igazolja a feltételezett technológia (vékony földfesték-réteg, utólagos simítással) kivitelezhetőségét a rendelkezésre álló eszköztárral.

[1937] Vaday A. az edénytípus korábbi variánsát a felület utólagos simításának hiányával írja körül (VADAY 1999a, 183). Üllő 5–9. lelőhely leletanyagában nincs nyoma a szarmata festett edények egy utólagos felületkezelés nélküli rétegének. Hasonlóan Ecser 7. lelőhely leletanyagában a vizsgált 35 festett szarmata edény közül 17 felületén volt egyértelmű az utólagos simítás (48,5%) (SZEBENYI 2020b, 93, 50. lábjegyzet).

[1938] A településanyagok általános kopottsága miatt a bevonat fénye csak feltételesen vizsgálható: matt (76 tétel) 29,9%; gyenge fényű (160 tétel) 63%; közepes fényű (14 tétel) 5,5%; erős fényű (4 tétel) 1,6%. A felület fénye minden esetben egyértelműen az utólagos felületkezelésből származik.

[1939] A bevonat ilyen jellegű kiképzése több lépcsős készítéstechnológiát feltételez: a korongon megformált edényt a földfesték teljes felületű felhordásához (köztük a talp alsó részének bevonásához!) el kellett távolítani a gyorskorongról, majd a mártás/merítés/öntés után a simítást szintén korongon lehetett a legegyszerűbben elvégezni (ezt igazolhatják a megfigyelt, vízszintes, párhuzamos simításnyomok is). A strukturális integritás megőrzése érdekében a mártás/merítés előtt szárítani kellett az edényt (a szuszpenzió által a merítéskor kifejtett ellenerő miatt), majd a bevonat felvitele újra átnedvesíthette annak felületét. A festett felület simítása a

sötétebb árnyalatok felé közelít (vörös 39,9%; sötétvörös 26,2%; vöröses-barna 24,1%), míg a világosabb színárnyalatok csak foltokban jelennek meg (narancs 3,4%; világospiros 6,4%).

Az Üllő 5. lelőhelyről származó pecsételt kerámián végzett archeometriai analízisek korábban hivatkozott eredményeit (értsd a római és a barbár gyártmányok elválasztásának lehetőségét)[1940] az alkalmazott módszertan korlátai között a makroszkópos vizsgálatokkal is megismételhetjük. Megfogható mind az importárura jellemző „kiscelli-agyag" mészben,[1941] mind a szarmata festett edények alapanyagának durva homokban/csillámban gazdagabb jellege.[1942] A vizsgált leletanyagban a bevonatos edények között a barbár festett kerámia markere az említett „vasoxidos" zárványok markáns jelenléte, amely általánosan megfigyelhető a szarmata gyorskorongolt kerámia más típusainál is (jellemzően a korongolás folyamata során szakaszosan „elkenve"). Éppen ellenkezőleg feltűnő a szappanos tapintású töredékek hiánya a szarmata festett töredékek között.[1943]

A szarmata festett kerámiát a fentiek alapján egy anyagminőségében és kivitelezésében relatíve egységes csoportként írhatjuk le: amely nyers színében nagyrészt vöröses-sárga árnyalatú, a helyi kerámiaanyaghoz hasonlóan gyengébb minőségben égetett (ezzel együtt gyakran sérülékeny/mállékony megtartású), az anyagában található nagy mennyiségű durva szemcseméretű homok miatt a kopott felületek érdes tapintásúak, míg felületét gyakran szerszámnyomos, sötétebb árnyalatú, vörös bevonat fedi. A kutatás jelenlegi fázisában nehézkes az alapanyag és a készítéstechnika alapján termékcsoportokat elkülöníteni,[1944] bár ezek jelenlétét talán feltételezi a formakincs részletesebb elemzése.[1945]

---

sekélyebb, kissé konkáv szerszámnyomok alapján szintén bőrkemény állapotban történhetett (a különböző keménységű felületek simításának nyomaihoz lásd SCHREIBER 1999, 45, Fig. 4.6). A vörösre festett edények készítése így nem csupán több alapanyagot, nagyobb szaktudást, de lényegesen több időt is igényelhetett, mint az átlagos szarmata kerámiaáru.

[1940] A proveniencia alapján elkülönülő csoportok között a CaO/Al_2O_3 vs. SiO_2/Al_2O_3 diagram alapján lehetett különbséget tenni (SZEBENYI et al. 2014, 45, 6. ábra).

[1941] A szarmata festett anyagcsoporton belül a tételek 64,6%-a tartalmaz mészrögöket, míg a római eredetű kerámia esetében általánosságban 79,2% ugyanez az arány (utóbbi tartalmazza a távolsági kereskedelemből származó „birodalmi" árut is).

[1942] A korábban részletezett kvarc mellett rendkívül nagyarányú a csillám jelenléte is: ez igazolható a tételek 97,2%-ában! Szemcsemérete jellemzően a középszemcsés tartományból kerül ki (leggyakoribbként lásd finomszemcsés (75 tétel): 29,5%; illetve középszemcsés (147 tétel): 57,8%).

[1943] A szappanos felszínű tételek aránya a szarmata festett anyagtípuson belül 1,9%, míg általánosságban a provinciális keramika között 10,9%!

[1944] Ecser 7. lelőhelyen a pecsételt edények B1.1b. csoportja az anyagukban jelen lévő rendkívüli mennyiségű középszemcsés homok alapján különült el. A B1.1a. csoporttól ezek a töredékek kissé eltértek a díszítés ornamentikájában is (a terra sigillata-imitációk között a tárgytípus egyszerűbb kivitelű rétegét képviselték) (SZEBENYI 2020b, 91, 28. lábjegyzet, 13. tábla 4). Az üllői leletanyagban hasonló jelenséget nem lehetett megfigyelni.

[1945] Munkahipotézisként formai alapon talán más műhelyhagyományt láthatunk a vékony falú, bordázással tagolt edényekben (X/IV.1–2. típusok). Ezek rendkívül kis esetszámmal jelentkeznek csupán (összesen 5 tétel), így az anyagminőségben megfigyelt eltéréseket (pl. mészzárványok alacsony aránya) a leletanyag bővüléséig nem nevezhetjük meg tendenciaként.

9.1.4. Formai tipológia

Az üllői leletanyag 254 szarmata eredetű, festett kerámiához sorolható tétele közül összesen 87 tételt nem köthetünk teljes biztonsággal formához (a teljes leletanyag 34,2%-a). Bár utóbbiakat az alkalmazott tipológiai rendszerben feltételesen edénytípushoz soroltam (képviselőiket lásd a X/II.1.: tányérok/sekély tálak, a X/III.: tálak és a X/V.: gömbtestű edények/bögrék/korsók csoportokban), az anyagtípus formakincsének szűk körű ismerete azonban óvatosságra int.[1946] Kivételt képeznek a karakterisztikus profillal nem rendelkező, ám pecsételt díszítéssel ellátott oldaltöredékek, amelyeket ismert párhuzamaik alapján elég biztosan sorolhatunk a félgömbös táltípushoz (X/III. főcsoport).[1947]

A fennmaradó 167 edény között egyértelmű a félgömbös tálforma dominanciája (X/III. típus, 109 tétel, 65,3%), amely 3:1 arányban viszonyul a kónikus testű csészék/tálak (X/II. típus, 32 tétel, 19,2%), illetve 6:1 arányban a gömbtestű edények/korsók (X/V. típus, 17 tétel, 10,2%) csoportjához. Mind a tányérok/sekély tálak (X/I. típus, 4 tétel, 2,3%), mind a bikónikus jellegű edények (X/IV.2. típus, 5 tétel, 3%) a festett kerámia formakincsének ritka típusai közé sorolandók [39. kép]. A megfigyelhető formai eloszlás jól reprezentálja a lelettípus feltételezett kötődését a terra sigillata edényekhez, hiszen a leletanyag 95,9%-a vezethető le ezek formakincséből (Drag. 30, Drag. 33, Drag. 37, illetve Drag. 54 típusok). A típusok egymáshoz viszonyított arányai szemmel láthatóan összefüggésben állnak a római előképek egykori népszerűségével is,[1948] amely kapcsán akár az üllői lelőhely vonatkozó kerámiaanyagát is idézhetjük (értsd elsősorban a formák gyakoriságuk szerinti sorrendjére, de pl. a Drag 37 típus részesedése hasonlóan 69,7%!) [vö. 6. kép]. Bár a X/I. típus egyértelműen nem köthető a szarmata Barbaricumban megjelenő római tányérformákhoz (pl. a Drag. 18/31 és a Drag. 35/36 alaptípusok), a mögöttes római hatás esetükben sem lehet kérdéses. Ennek megfelelően csupán a bikónikus jellegű edényformát (X/IV.2. típus, mindössze 5 tétel a 167

[1946] A feltételesen meghatározható tételek beemelése a statisztikába sem jelenti a tendenciák érdemi változását: X/I. típus (4 tétel) 1,6%; X/II. típus (35 tétel) 13,8%; X/III. típus (182 tétel) 71,6%; X/IV. típus (5 tétel) 2%; X/V. típus (28 tétel) 11%.

[1947] Összesen 41 ilyen töredéket tartalmaz a leletanyag (Kat. 3081–3121). A festett kerámia tárgyköréből kikerülő pecsételt töredékek közül csupán 2 példány azonosítható a félgömbös tálformától eltérő edénytípuson: egyrészt Ecser 7. lelőhelyen egy eddig ismeretlen típusú meredekebb falú tálon (ornamentikája alapján unikális kialakítású tárgynak tűnik) (SZEBENYI 2020b, 101, Kat. 45, 6. tábla 3, 13. tábla 5), illetve rendkívül bizonytalanul egy Üllő 5. lelőhelyről származó kónikus testű csészén (lásd jelen dolgozatban a Kat. 2986 jelzet alatt). A korábban már említett kiskundorozsmai és ecseri pecsételt hombár, illetve korsó reduktív égetéstechnikájuk alapján egyértelműen elkülöníthetők a tárgyalt edénytípustól (SÓSKUTI 2010, 178–179, 3. kép 8–9; SZEBENYI 2020b, 101, Kat. 49, 6. tábla 4, 13. tábla 6).

[1948] Kérdéses, hogy a festett kerámia formai/funkcionális csoportjai közötti arányokat milyen mértékben kapcsolhatjuk, a római előképektől elvonatkoztatva, a szarmata közösségek szükségleteihez. Míg pl. Gyomaendrőd, END170 lelőhely késő szarmata településén az asztali edények között a tálak dominálnak, addig a tálak és a gömbtestű edények közötti különbség a teljes kerámiaanyagra vetítve lényegesen kisebb (előbbi 24,6%, utóbbi 16,2%) (VADAY 2011a, 210, Fig. 5).

meghatározható közül) függetleníthetjük a római keramika által biztosított előképektől (bár egy komplexebb folyamat részeként ez talán szintén kapcsolatban állhat a provinciális importáruval).

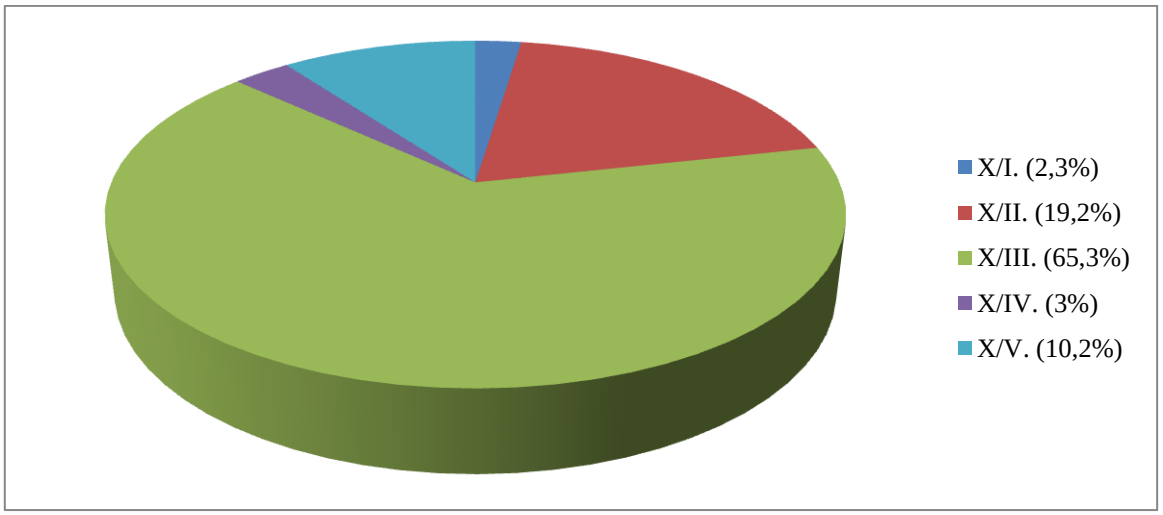

39. kép: A szarmata eredetű, festett kerámia formai tipológia szerinti megoszlása az alapformákra vonatkoztatva. A típusok rövidítéseinek feloldásai a következők: X/I.: tányérok és sekélytálak; X/II.: meredek falú csészék/tálak; X/III.: félgömbös testű csészék és tálak; X/IV.: vékonyfalú edénytípusok (bikónikus edényekhez közelítő formavilág); X/V.: gömbtestű edények/korsók.

A leletanyag formakincs szerinti vizsgálatából (a korábban elemzett római kerámia mintájára) ki kellett zárnunk a talp- és fenéktöredékeket (18 tétel). Bár a leletanyag formai megoszlásával arányosítva meghatározó részben csészékhez/tálakhoz tartozhattak, egyszerű kiképzésük egyaránt jellemző minden vizsgált edénytípusra (kialakításuk alapján csupán a Kat. 3125–3126 kapcsolhatók biztonsággal gömbtestű edényhez/korsóhoz).[1949] A talptöredékek egyetlen kivételével (Kat. 3122) talpkorongos kialakításúak, kisebb formai eltéréseiknek (pl. a széleken élben vagy szögletesen záródnak) a kutatás jelenlegi stádiumában aligha tulajdoníthatunk jelentőséget. A talpkorong alkalmazása egyértelmű eltérést mutat a formai előképektől, ám kivitelezése egyszerűbb alternatívát jelenthetett a barbár fazekasmesterek számára.[1950] A talpgyűrű alkalmazása a szarmata festett edényeken nem jellemző, ám másik ismert példáját szintén az üllői leletanyagból említhetjük.[1951]

[1949] Az ismert formakincs alapján sem tűnik lehetségesnek még a kónikus, illetve a félgömbös testű csészékhez/tálakhoz tartozó talptöredékek szétválasztása sem. Az említett gömbtestű edényhez/korsóhoz tartozó fenéktöredékek a belső felületükön festetlenek, ám ezt nem vetíthetjük tendenciaként a teljes leletanyagra: a gömbtestű edények 53,6%-ának belső felületén megfigyelhető bevonat.
[1950] SZEBENYI 2021, 232, 9. lábjegyzet.
[1951] SZEBENYI 2013b, 17, 1. tábla 1. Az említett edényt jelen dolgozatban lásd a Kat. 3018 jelzet alatt.

A fentebb tárgyalt főbb formacsoportok alkalmazása mellett fel kell hívnunk a figyelmet a jelenleg egyetlen lelőhely kerámiaanyaga alapján kialakított tipológiai rendszer sajátosságaira.[1952] Az alapvető edénytípusok (tányér/sekély tál, csésze/tál, bikónikus edény, gömbtestű edény/bögre/korsó) meghatározásának lehetősége mellett a rendkívül töredezett leletanyagokban a rendszerezés esélyét mindössze az értékelhető profillal rendelkező töredékektől remélhetjük (a talpkialakítások nagyfokú uniformizáltsága miatt értsd ez alatt a peremtöredékeket). A teljes profilú párhuzamok hiánya több esetben is nehezíti a tipológia pontosítását: lásd pl. a X/II.2. táltípus beazonosításának problematikáját. A kutatás jelenlegi stádiumában, az altípusok kialakításakor, a lehető legrészletesebb rendszer kidolgozására törekedtem. A X/II.1. főcsoportban (kónikus testű csészék) a Gabler–Vaday szerzőpáros által felgyűjtött párhuzamok [1953] részben igazolják ezek párhuzamos jelenlétét, míg a X/III.2. főcsoportban (félgömbös alapformájú csészék/tálak) a korábban, a bevonatos, félgömbös alapformára visszavezethető tálak (IIIE. főcsoport) elemzése során alkalmazott rendszert vettem alapul. Jelen tipológia pontosítása a hasonló leletanyagok integrálása után a jövő kutatásának feladata lesz.

9.1.4.1. Tányérok és/vagy sekély tálak (X/I.) (Kat. 2972–2975)

A tányérok és a sekély tálak nem képezik szerves részét a szarmata kerámiaanyag általános formai spektrumának. Az edénytípus hiánya feltehetően a szarmata kulináris hagyományokkal magyarázható,[1954] amelyeknek nem képezhették elengedhetetlen eszközeit a tányérok. A helyi fazekasságban megjelenésük a késő szarmata időszakhoz kötődhet, a 3. század második felétől a szarmata kerámiaformák között feltűnő újabb változatok közé sorolhatók, amelyek egyben az étkezési szokások változásait is jelezhetik (lásd még pl. gyorskorongolt fedőket).[1955]

Bár korántsem tekinthetők a X/I.1a–b. formák közeli párhuzamának, korlátozott számban a rövid felmenő fallal, majd erősen szűkülő hassal rendelkező sekély tálak ismertek a szarmata keramikában is. Az edénytípusnak Tiszaföldvár, Téglagyár lelőhelyről említhető, a figurálisan besimított dísze alapján, biztosan a késő szarmata korra datálható variánsa, amely

[1952] Nem elhallgatva, hogy jelen sorok szerzője előtt is ismeretesek a disszertáció tipológiai rendszerétől idegen formák is: lásd pl. Maroslele 7. lelőhely poharát (SZTANKOVÁNSZKI 2021, 104), illetve Ecser 7. lelőhely éles hastörésű, nagyméretű tálformáját (SZEBENYI 2020b, 101, Kat. 45).
[1953] GABLER–VADAY 1986, 53–59, Abb. 24–28.
[1954] VADAY 1996b, 121; VADAY 1999a, 186.
[1955] SÓSKUTI 2010, 182; VADAY 2011a, 220–221.

a település pusztulási rétegéből származik.[1956] A félgömbös testű, vízszintesen kihajló peremű sekély tálakra kínál oxidált és reduktív égetésű példákat Örménykút (ÖRM0052) lelőhely késő szarmata települése.[1957] Hasonlóan formailag csak távoli rokonság állhat fent a Makó, Beke-tanya lelőhelyről ismert igen sekély, vízszintesen kihajló peremű edénnyel.[1958] Utóbbiakat közvetve köti a vizsgált edénytípushoz, hogy az örménykúti darabok közeli párhuzama festett formában ismert Cegléd, 4/3. lelőhely 607. sírjából.[1959] A X/I.2. típushoz talán közelebb állnak a Gyomaendrőd (END170) lelőhely késő szarmata településéről közölt profilálatlan oldalfalú darabok, bár behúzott, legömbölyítetten megvastagodó peremkiképzésükkel ezek egyértelműen rokoníthatók az élesebb hastörésű tányérokkal is.[1960] A Kompolt, Kistér lelőhelyről ismert, Vaday A. által tányérként azonosított oldaltöredék ívelődő profilja alapján szintén az említett üllői típussal mutathat több kapcsolatot.[1961]

A megjelenő formakincset minden bizonnyal a római keramika hatásaként kell értelmeznünk, hiszen a szarmata fazekasságon belül saját hagyományai nincsenek a tányérformáknak. A X/I.1a–b. típusok csupán formai szempontok alapján azonban aligha rokoníthatók a szarmata Barbaricumban korábban megjelenő terra sigillata típusokkal (Drag. 18/31, Drag. 31, Drag. 32, Drag. 35/36: lásd a 3. függelék 1. ábráját!).[1962] Az importált kerámiaanyagban a provinciális gyártmányú tányérokhoz tartozó töredékek egyedi jelenségként fordulnak elő (lásd pl. Üllő 5. lelőhely IIIA/I–II. típusai),[1963] emellett az ezek között gyakoribb Drag. 35/36 forma utánzatai (IIIA/I. főcsoport), mint arra fentebb is

[1956] VADAY 1982, 123, Taf. 3.1a–c; VADAY 1997, 85, 12. kép 12. A megegyező besimított díszítés és a has ívének hasonlósága alapján talán ugyanehhez az edénytípushoz sorolható egy aljtöredék Kiskundorozsma, Nagyszék (26/72., M5 Nr. 34) lelőhelyről (PINTYE–SÓSKUTI–WILHELM 2004, 5. kép 2b–c). Utóbbi esetében jól látszik annak egyszerű, talpgyűrűs kialakítása!

[1957] VADAY 2011b, 459, 465, 481, Pl. 42/1, Pl. 43/13, Pl. 65/11.

[1958] A kihajló peremű edényt publikálója tálként azonosítja, lásd HEIPL 2017, 194, 1. tábla 10. A valóban tányérként hivatkozott, kissé behúzott peremű edény esetében publikálója felveti annak formai hasonlóságát a késő szarmata kori, korongolt fedőkkel is (HEIPL 2017, 182, 194, 28. lábjegyzet, 1. tábla 9).

[1959] GULYÁS 2011, 169, 64. tábla 4. Gulyás Gy. az edényt római mintára készített terméknek tartja, a temetkezést a 2. század vége – 3. század közepe közé datálja (GULYÁS 2011, 175). Tárgyfotó hiányában azonban kétkedésre adhat okot, hogy az edény biztosan provinciális eredetű analógiája éppen Üllő 5. lelőhelyről említhető (IIIA/I.1a1. típus, Kat. 912), emellett technikai kivitele is inkább a római kerámiára jellemző (pl. ujjlenyomat az edény „alján").

[1960] Bár Vaday A. a tányérforma elemzése során a Pl. 19/1–4 táblákra hivatkozik, joggal feltételezhetjük, hogy valójában az alacsonyabb kivitelű, a Pl. 18/1–4 táblákon ábrázolt edényekre gondolhat (a tárgyleírásoknál mindkét csoport tagjait tálként nevezi meg). Az üllői példánnyal talán a 28. gödör reduktív égetésű, világosszürke, nagyméretű (pá: 24 cm) edényét állíthatjuk párhuzamba (VADAY 2011a, 186, Pl. 18/4).

[1961] VADAY 1999a, 51, 28. tábla 33.

[1962] Kérdéses lehet azonban, hogy az üllői telepen a tányérok jelenléte kapcsolható-e olyan kultúrhatáshoz, amely alapvetően a terra sigillata behozatalban gyökerezik. A szakirodalom számos alkalommal hivatkozik a szarmata szállásterületen a Drag. 18/31 tányérforma alárendelt szerepére a díszítetlen terra sigillaták csoportján belül (forrásuk főként GABLER–VADAY 1986, 32). Ettől azonban regionális szinten lehetnek eltérések: az üllői kerámiaanyagban mind a rheinzaberni, mind a westerndorfi horizontban a csészék (Drag. 33) és a tányérok (Drag. 18/31, Drag. 31, Drag. 32) aránya kiegyensúlyozott [6. kép]!

[1963] Utóbbiak korábbi közlésével lásd SZEBENYI 2015, 22, Fig. 7.1; továbbá lásd jelen dolgozat 2.4.2. fejezetét!

utaltunk, nem rokoníthatók a festett tányérokkal. A X/I.1b. típusú tányérok vízszintesen kihajló, elvékonyodó peremkiképzése kapcsán talán mérlegelnünk kell a velük párhuzamos időhorizontban jelentkező ólommázas tányér/táltípusok (IX/II.2a–b) hatását is. Bár ezek hasonlóan alacsony esetszámban dokumentálhatók csupán (pl. Üllő 5–9. lelőhelyen összesen 3 tétellel), a szarmata szállásterületen belül széles földrajzi keretek közötti, formailag egységes elterjedésük igazolható (lásd jelen dolgozat 2.10.3.2. fejezetét!). Amennyiben elméleti alapon elfogadjuk az X/I.1a–b. típusok előképeiként az ólommáz-bevonatos tányérokat, úgy az a terra sigillata másolatok révén a helyi fazekashagyományba beépülő vörös festés technológiájának és a késői import fogalomtársításának egyik megnyilvánulásaként értelmezhető (a feltételezett jelenség kapcsán lásd szemléletesebben a X/IV.1–2. típusokat!). A X/I.2. mindezen előképektől teljesen független, a nyitottabb szájkiképzés kivételével a félgömbös tálformával (lásd X/III. főcsoport) mutathat kapcsolatot, kialakulását (mind festetlen, mind bevonatos változatban) utóbbi módosulásaként értelmezhetjük.

9.1.4.2. Kónikus testű csészék (X/II.1.) (Kat. 2976–2999)

A kúpos alapformához sorolható festett edények csoportján belül a megismert részleges profilok alapján is határozottan szétválasztható két, metrikus jellemzőik alapján is élesen elkülönülő alaptípus. A X/II.1. típushoz tartoznak az éles hastörésű csészék, amelyek peremátmérője a 13–16 cm-es intervallumon belül változik (jellemzően 14–15 cm). A X/II.2. típus ezzel szemben a magasabb, a fenék felé egyenletesen szűkülő testű tálakat foglalja magába, amelyek peremátmérője 17–21 cm között változik (jellemzően 17–18 cm).

Az erősen tagolt X/II.1a1. forma pontos párhuzamát közli Csányi V. Hódmezővásárhely–Barattyos 616. lelőhely településrészletének 13. objektumából. Publikálója az edényt a Drag. 30 formájú terra sigillaták utánzataként azonosítja.[1964] Csányi megállapítását részben elfogadva (a has törésvonala feletti erőteljes árkolás valóban a Drag. 30 forma tagolt oldalfalára emlékeztet), több körülmény is inkább a Drag. 33 típusú csészékre mutat előképként.[1965] A Reizner J. által Szőreg, Iván téglagyár lelőhely 8. sírjából közölt teljes

[1964] CSÁNYI 2011, 55, 65, 11. kép 1.
[1965] Általános tendenciaként a szarmata fazekasok elsődlegesen a barbaricumi edénykészletekbe beágyazódott formákat utánozták. A terra sigillata leletanyag típusainak arányszámai alapján a Drag. 30 tálforma kevésbé volt népszerű a Drag. 33 formájú csészéknél (összefoglalásként lásd GABLER–VADAY 1986, 32; GABLER–VADAY 1992).

profilú példány[1966] egyértelműen igazolja az üllői rekonstrukciók [43. ábra] helyességét, így a test szabályos kónikusságát.

Utóbbi formával ellentétben a X/II.1b–c. típusok nagyobb mennyiségben fordulnak elő a szarmata Barbaricumban, képviselőiket a terra sigillata imitációk kapcsán a Gabler–Vaday szerzőpáros gyűjtötte fel korábban. A X/II.1b1. forma szintén festett felületű analógiáit említhetjük Tiszaföldvár, Téglagyár 79/14. és 79/15. objektumszámú temetkezéseiből. A teljes profilú edények szintén a csésze mérettartományba sorolhatók (pá: 12,6 és 13,5 cm).[1967] A kettős hornyolattal tagolt peremű változat (X/II.1c1. típus) festetlen, oxidatív égetésű képviselői dokumentáltak Kecskemét, Máriaváros, Téglagyár (pá: 12,4 cm) [1968] és Törökszentmiklós, Surján, DK-i homokbánya (pá: 14,6 cm)[1969] lelőhelyekről. A kardoskúti (Ménesfalvi-mező) temető 3. sírjából származó edény (pá: 13 cm) enyhén megvastagodó peremével a X/II.1b2. típus reduktív égetésű, karcsúbb variánsa.[1970] Utóbbihoz (Kat. 2987) hasonlóan alacsony, ám profilálatlan peremkiképzésű festett edényt közöl L. Grumeza temetkezésből, Semlac (Szemlak, Románia) lelőhely 1. sírjából (pá: 13 cm).[1971]

A X/II.1d1. típus egyetlen peremtöredéke (Kat. 2996) formailag és méretében is csupán rendkívül lazán kapcsolódik a kónikus testű festett edények csoportjához. Bár a jelenleg ismert profil alapján a has élesen megtörő vonala, illetve a fenék felé erőteljesen szűkülő test a X/II. főcsoportba helyezné, valószerűtlenül kis űrtartalma (a tölcséres perem átmérője is mindössze 10 cm!) talán kizárja ilyen irányú meghatározásának lehetőségét. A csészék/tálak formakincsétől elvonatkoztatva fel kell vetnünk a lehetőségét, hogy összeszűkülő alsó része ellenére a Kat. 2996 tétel profiljának csupán kisebb részletét ismerjük. Ebben az esetben párhuzamként merülhet fel Kompolt, Kistér lelőhely 74. objektumának „lépcsős, tölcséres nyakú korsója”.[1972] Bár ezt a komplexebb peremkiképzést az import kerámián belül akár még az üllői leletanyagból is említhetjük (pl. a bevonatos Kat. 2328, IIIH/II.1a1. típus), szarmata festett kerámián az üllői egyedi eset lenne.

[1966] REIZNER 1903, 46, 47. oldal ábrája 1.
[1967] GABLER–VADAY 1986, 58, TSI Kat. 66/3–4, Abb. 28/5, 7, Abb. 32/4–5.
[1968] GABLER–VADAY 1986, 56, TSI Kat. 38, Abb. 28/9.
[1969] GABLER–VADAY 1986, 59, TSI Kat. 70, Abb. 28/10.
[1970] GABLER–VADAY 1986, 56, TSI Kat. 35, Abb. 26/5.
[1971] Az edényt egyértelműen a Drag. 33 forma utánzataként azonosítja, ám az Arad megyei római importanyag korpuszában közli. A tárgyat a 2. század közepe és a 3. század közé datálja (GRUMEZA 2019, 78, Kat. I-42-1/1.1, Taf. 7/2a–b). A tárgyfotó alapján a lelet a szarmata festett kerámia tárgykörébe sorolható.
[1972] A reduktív égetésű peremtöredék méretében (pá: 11 cm) is megfeleltethető a vizsgált üllői darabnak (pá: 10 cm) (VADAY 1999a, 51, 28. tábla 17). Kevésbé tagolt, de hasonló kialakítással lásd pl. Szeged–Tápé, Algyő külterület lelőhelyről (pá: 11 cm) (PÓPITY 2015, 71, 9. kép 9).

A kónikus testű edények (csészék és tálak) csoportja a festett kerámia által érintett típusoknál lényegesen szélesebb kört jelöl ki a szarmata fazekasságban.[1973] A X/III. főcsoporthoz (félgömbös tálak) hasonlóan a X/II.1. alapforma festett felületű edényei is ennek a spektrumnak csupán egy vékony rétegét fedik le: a kónikus testű csészék esetében a festés alkalmazása kötődik az érdemi megvastagodás nélküli peremformákhoz.[1974] Mindez csak erősebben kapcsolja az edénytípust a nyilvánvalóan a Drag. 33 forma biztosította előképekhez,[1975] amelyen a késő szarmata fazekashagyományok szintézise során jelenhet meg a perem alatti szimpla vagy dupla hornyolat.[1976]

9.1.4.3. Kónikus testű tálak (X/II.2.) (Kat. 3000–3010)

A teljes edényformára csupán a Kat. 3008 számú tétel utalhat (Kat. X/II.2a. típus), amely rendkívül magas, a fenék felé egyenletesen szűkülő oldalfalú táltípusra enged következtetni. A szarmata szállásterületről származó tökéletes formai párhuzama említhető reduktív égetéssel Kompolt, Kistér lelőhelyről, amelyet publikálója elemzésében a fazekak kisebb mérettartományának (peremátmérőjük 12–20 cm közötti) képviselői közé sorol.[1977] Vaday A. meghatározásával szemben L. Grumeza az edényformát egyértelműen az étel feltálalására szolgáló tálként azonosítja. Az általa Tibiscum, Iaz lelőhely késői horizontjából (IV. fázis: 3. század közepe – 4. század) közölt edényt a tálak 4. típusába sorolva a vöröses/barnás anyagú, bevonatos edények között tárgyalja. A lelőhely edényformái a provincia feladása után is a római ízlés továbbélését mutatják (pl. *turibula* jelenléte), a szerző a lelőhely kerámiaellátását a helyi fazekasműhelyekhez köti.[1978]

[1973] A szakirodalomban a forma kónikus testű/meredek falú tálakként szerepel (Vaday A. a típust a bikónikus tálak (*bikonische Schalentypen*) között tárgyalja). A tálforma a késő szarmata/hunkori leletanyagok jellegzetes típusa, ám legkorábbi példányaik már a 2. század végén – 3. században is feltűnhetnek. Peremkiképzésükre a változatosság jellemző: a megvastagodó peremek mellett gyakori a behúzott vagy az elvékonyodó kialakítás. Formai előképeik között felmerült kapcsolatuk a Drag. 46 terra sigillatákkal (ugyanitt hangsúlyozva, hogy a típus a szarmata Barbaricumban nem dokumentálható) (VADAY 1989, 148–149, Abb. 40/2–22; SÓSKUTI 2010, 172).

[1974] A félgömbös tálakhoz hasonlóan a kónikus testű csészék esetében is feltűnő a késő szarmata fazekasságban gyakori behúzott peremkialakítás hiánya. Ennek ellenére a dél-alföldi szarmata lelőhelyeken a kónikus falú tálak között a legmagasabb a behúzott peremek aránya (SÓSKUTI 2010, 172).

[1975] A Drag. 33 típusú csészék népszerűsége mellett a Drag. 46 forma jelentőségét teljes mértékben elvethetjük az edényforma kialakulásában (egyedül Üllő 5. lelőhelyről említhetjük a forma provinciális másolatának megjelenését: lásd Kat. 2299). Ezzel szemben a Drag. 30 típus hatását feltételezhetjük a X/II.1a1–2. altípusok erőteljes árkolásában a hasvonalon, továbbá talán a Kat. 2986 tétel feltételezett pecsételt dísze is ehhez köthető (amennyiben elfogadjuk a töredék díszének tojástagként azonosítását, úgy utóbbi az ornamentika felépítésében megfeleltethető a Drag. 30 terra sigillatáknál megszokottaknak).

[1976] SÓSKUTI 2010, 179.

[1977] VADAY 1999a, 57, 185–186, 31. tábla 12.

[1978] GRUMEZA 2016, 571, 578, Fig. 3.

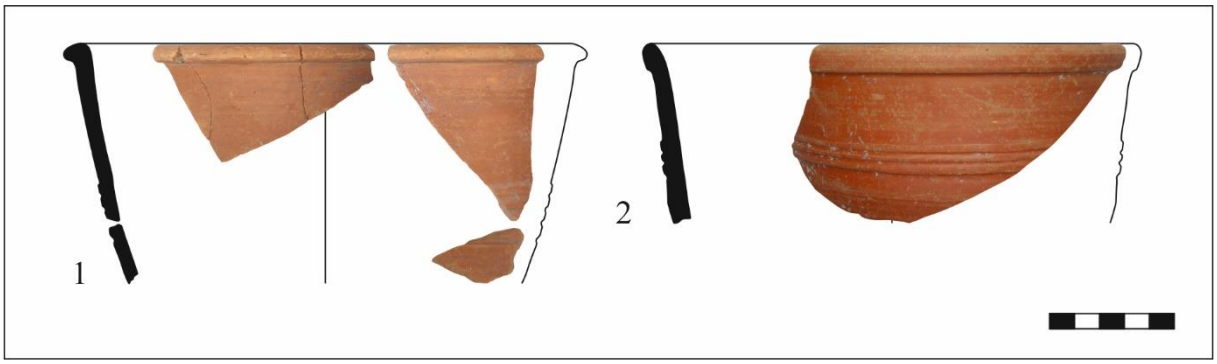

40. kép: A Kat. 3002 (1; X/II.2a. típus) és a Kat. 3067 (2; X/III.2b3. típus) edények kialakításának formai hasonlóságai (M 1:3).

A kónikus testű csészékkel (X/II.1. főcsoport) ellentétben a tárgyalt edényforma előképei nem egyértelműek, római hatásokat csak áttételesen feltételezhetünk. Az Üllő 5–9. lelőhelyről megismert egyetlen, teljeshez közeli forma (Kat. 3008) a jellegzetesen meredek oldalfal folyatatásaként, talán ívelten záródó fenékrészt sejtet. Munkahipotézisként a tálak ezen csoportját a félgömbös alapforma egyik változataként kezelhetnénk, így az edénytípus gyökereit (az erőteljes barbarizáló hatás ellenére is) kereshetnénk a népszerű Drag. 37 formában. További hasonlóságot mutathat, hogy a Kat. 3002 tétel a magasság középvonalában erőteljes bordázással tagolt, amely jellegében megegyezik a félgömbös tálak X/III.2b3. altípusán megfigyelhető kialakítással (pl. Kat. 3067) [40. kép]. Ennek ellenére a X/II.2. típus tagjai arányaikban közelebb állnak a kónikus testű edényekhez (magasságuk általánosan meghaladja a peremátmérő nagyságát), mint a félgömbös tálakhoz (ezek magassága minden esetben kisebb vagy egyenlő, mint a peremátmérő). A X/II.1. típus nyúlánkabb példányain (pl. Kat. 2986, X/II.1b1.) továbbá megfigyelhető a hasvonal kevésbé markáns kialakítása, enyhébb ívelése. Ecser 7. lelőhely közöletlen kerámiaanyagából említhetünk egy éles hastörésű, hasonlóan bordával tagolt oldalfalú, nagyméretű táltípust,[1979] amely bizonyíthatja a kónikus testű edények jelenlétét a csésze méretspektrumon (X/II.1. csoport) felül is. Indokolt lehet így jelen ismereteink szerint a X/II.2. forma elválasztása a határozott római előképeket (Drag. 37) mutató X/III. főcsoporttól.

9.1.4.4. Félgömbös testű csészék és tálak (X/III.) (Kat. 3011–3192)

A szarmata eredetű festett kerámia tárgytípusán belül egyedül a félgömbös tálak csoportja képvisel olyan mennyiséget (összesen 70 formailag azonosítható peremtöredék), amely indokolja az altípusok mennyiségi vizsgálatát. Bár a Drag. 37 terra sigillatákhoz közelebb

[1979] Az egyetlen pecsételt díszű példány kapcsán lásd SZEBENYI 2020b, 101, Kat. 45, 6. tábla 3, 13. tábla 5.

álló, kevésbé megvastagodó peremkiképzések (X/III.2a1–2. típus együttesen, a vizsgálható peremtöredékek összesen 25,8%-a)[1980] gyakoriak, a domináns formát a párnás peremek különböző variánsai képezik (X/III.2b–c. típusok, összesen 63,9%) [41. kép]. Utóbbin belül is kiemelkedik a helyi igényekhez leginkább illeszkedő X/III.2b1–2. típus (42,9%), amely alapforma meghatározza az importált provinciális áru félgömbös táltípusainak képét is (IIIE/VII. főcsoport).

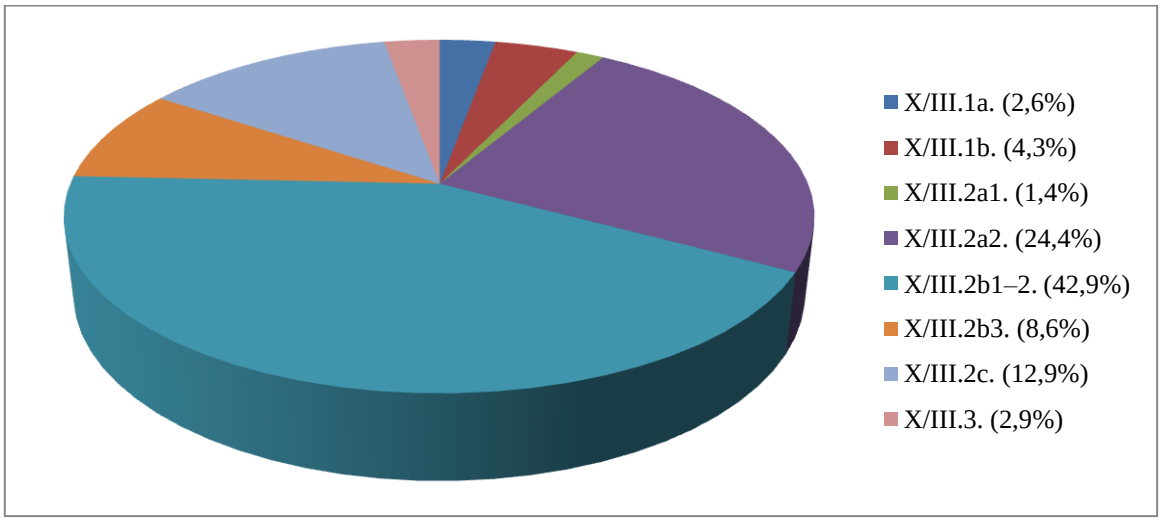

41. kép: A félgömbös csészék/tálak formai spektruma a biztosan meghatározható peremtöredékek alapján.[1981] A peremtípusok rövidítéseinek feloldását lásd a 3. függelékben [45–46. ábra].

A szarmata Barbaricum egyéb lelőhelyeinek alapján is a félgömbös tálak tűnnek fel a legnagyobb arányban festett felülettel. A vizsgált leletanyaggal összehasonlítható méretű, összefüggő leletegyüttesként egyedül az Ecser 7. lelőhelyről származó pecsételt díszű edénykészletet említhetjük (B.1.1–3. csoportok, összesen 36 festett félgömbös tál töredékei). Az ugyanazon mikrorégióhoz tartozó lelőhely vonatkozó leletanyaga formai alapon teljes mértékben megfeleltethető az Üllőn vizsgált típusoknak,[1982] a települések így feltehetően azonos útvonalakon férhettek hozzá az árutípushoz. Az említett földrajzi kereteken (és a pecsételt edények tárgytípusán) kívül szintén hivatkozhatunk festett analógiákra: a X/III.2b2.

[1980] A szarmata festett kerámián belül utóbbiak erős római hatásaira enged következtetni, hogy a kisebb abszolút töredékszám ellenére a pecsételt díszítés részesedése esetükben nagyobb, mint az egyébként formailag frekventáltabban jelentkező csoportban (lásd jelen dolgozat 2.4.10. fejezetét!).
[1981] Bár elméleti jelleggel a tipológiai rendszerben a X/III.2b1. (párnás peremek tagolással) és a X/III.2b2. (párnás peremek tagolás nélkül) formák külön kategóriát képeznek, a kialakítás szándékossága előbbi alacsony esetszáma alapján kérdéses. Ennek megfelelően az elemzés során összevonva tárgyalom őket.
[1982] Az ecseri pecsételt kerámiaanyag B.1.1a. csoportja megfeleltethető az üllői X/III.2a1. típusnak, míg a B.1.2–3. csoportokban megtalálhatók a X/III.2b2–3. típusok párhuzamai. Ki kell emelni, hogy az ecseri tipológiai rendszer formai szempontokat nem vett figyelembe, alapját a pecsételt ornamentika stílusvariációi adták (SZEBENYI 2020b, 9. tábla).

típushoz kapcsolódóan Madaras, Halmok temetőjének 37. sírjából[1983] és Cegléd 4/12. lelőhely 311. sírjából;[1984] míg a X/III.2b3. típushoz kapcsolódóan Gyomaendrődről (END0170).[1985]

A bevonat nélküli kerámiaanyagban szintén megfigyelhetők a keresett peremkiképzések. A X/III.2a1. típus komplex tagolású tálformájának festetlen, oxidatív égetésű változata került elő Tiszabura, Lejtő lelőhelyről.[1986] Örménykút (ÖRM0052) lelőhely késő szarmata településéről a X/III.1a. típus reduktív égetésű, külső-belső felületén simított párhuzama említhető, amely hasonlóan a csésze mérettartományt képviseli (pá: 11,4 cm).[1987] Mind a X/III.2a2. típus, mind a X/III.2b2–3. típus által képviselt peremformák megfigyelhetők reduktív égetésű tálakon az Orosháza, Szénási úti szarmata település kerámiaanyaga alapján kidolgozott tipológiai rendszerben. [1988] A késő szarmata fazekashagyományban azonosított peremformáknak azonban a festett felületű edények csak vékonyabb spektrumát fedik le, amely a korszak tendenciáitól eltérően nem tartalmazza a gyűrűsen és a behúzottan megvastagodó kialakításokat.[1989]

9.1.4.5. Kisméretű, vékony falú, sűrűn bordázott peremű edények (Kat. 3193–3197)

A vörösre festett szarmata kerámia egy különleges rétegét képviseli a X/IV.1–2. típusok alkotta csoport. Bár a jelen dolgozatban Üllő 5–9. lelőhelyről bemutatott példányok a pusztán formai szempontrendszerű meghatározás alapján két jól elkülönülő edénytípust képviselnek (a X/IV.1. esetében félgömbös testű csészék, míg a X/IV.2. esetében bikónikus edények), finom kidolgozásuk és a perem jellegzetesen bordás kialakítása rokonítja őket, talán egy műhelyhagyományhoz kapcsolhatók. A formai és metrikus egyezések [1990] mellett anyagminőségükben is hasonlóságot mutatnak (azonban az alacsony esetszámok alapján következtetéseket egyelőre nem vonhatunk le). A leletcsoport elemzése során alább hivatkozott párhuzamok szélesebb nézőpontba helyezve talán olyan átmeneti formaként is azonosíthatók, amelyek áthidalhatják az üllői anyagban mutatkozó tipológiai eltéréseket: pl. az Budapest XX, Ócsai út lelőhelyről származó, öblös testű csésze [42. kép 2.] szűkülő

[1983] KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 32, 9. tábla 12.
[1984] GULYÁS 2011, 170, 67. tábla 6.
[1985] VADAY 2011a, 163, Pl. 19/17, 19.
[1986] VADAY 1989, 271, Abb. 103/5.
[1987] VADAY 2011b, 472, Pl. 53/1.
[1988] RÓZSA 2000, 17. tábla 1–2, 7–8, 10, 12.
[1989] Rákóczifalva, Bagi-földek 5–8–8A lelőhelyen a festett edényekre szintén kizárólag a legömbölyített, kifelé megvastagodó peremforma (3. peremtípus) volt jellemző (MASEK 2018, 111). Az egyetlen jól dokumentált kivételt Ecser 7. lelőhelyről említhetjük, ahol a Kat. 20 jelzetű pecsételt tálon a külső és a belső felület felé enyhén megvastagodó peremkiképzést láthatunk (SZEBENYI 2020b, 97, 3. tábla 6, 9. tábla).
[1990] Falvastagságuk szintén 0,3–0,5 cm-es intervallumon belüli, a vizsgálható Kat. 3080 tétel peremátmérője 12 cm.

szájkiképzésével emlékeztet a bikónikus edényformára, míg az Ecser 7. lelőhelyről ismert edény [43. kép] a kevésbé éles hasvonalával képezhet átmenetet az íveltebb oldalfalú üllői X/IV.1. forma felé.

A X/IV.1. típus kevésbé profilált, szintén vörös bevonatos képviselője ismert Hortobágy, Poroshát temetőjéből (II. halomcsoport, 29. halomsír). Ennél a perem hasonló tagolása mellett a magasság középvonalában hornyolásokkal alakították ki a hasvonal kettős bordázatát.[1991] Kompolt, Kistér lelőhely településén a bordázott peremforma a festett edények körén kívül is feltűnik.[1992] A forma távoli párhuzamaként említhetjük a Budapest XX, Ócsai út D-i széléről közölt „terrakotta színű", festett felületű csészét, amelynek leletkörülményei nem ismertek (publikálója magányos temetkezésből származtatja). Bár a publikáció római termékként mutatja be, kialakítása (vékony oldalfal, bordázással tagolt hasvonal, talpkorongos alj) talán rokonítja az üllői Kat. 3194 számú barbár gyártmányú, vörösre festett edénnyel.[1993] Az Ócsai úti edény előképét a formai sajátosságok alapján talán az üvegedények között kell keresnünk: lehetséges előképét a vizsgált területen kívülről, Todireni lelőhelyről (Románia) említhetjük [42. kép].[1994]

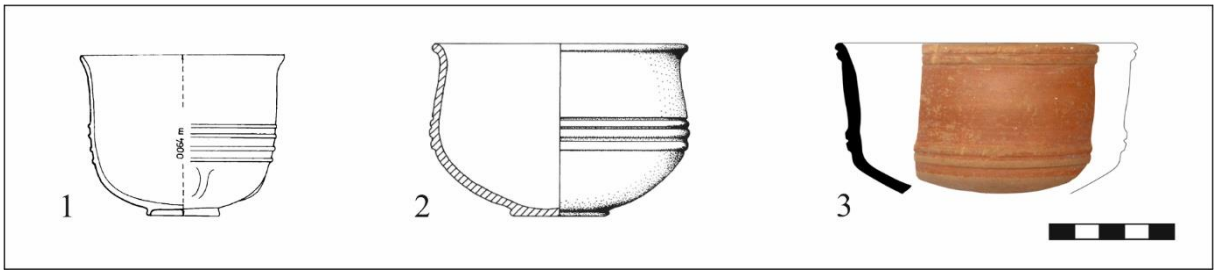

42. kép: 1. Szálrátétes üvegpohár Todireni lelőhely 3. sírjából (IONIŢĂ 1982, Fig. 31/6); 2. „terrakotta színű", festett felületű kerámiaedény Budapest XX, Ócsai út lelőhelyről (PETŐ 1991b, 5. kép 2); 3. X/IV.1. típusú, szarmata eredetű, vörösre festett csésze Üllő 5. lelőhelyről (Kat. 3194) (M 1:3).

A bikónikus edénytípus nem idegen a késő szarmata fazekasság formavilágától. Formakincsük alapvetően két nagyobb csoportból épül fel: elkülöníthető egy alacsonyabb, széles szájú, illetve egy magasabb, zártabb szájkiképzésű változatuk is (a vizsgált üllői edények előbbivel mutatnak rokonságot). Az alapforma kelta–germán eredetű, képviselőik

[1991] ZOLTAI 1941, 279, LVIII. tábla 2.
[1992] A perem finoman bordázott kiképzése mellett további rokonságot nem feltételezhetünk az említett edénnyel: téglaszínű, gyorskorongolt, bevonat nélküli, félgömbös testű, a tál mérettartományba sorolható (pá: 20 cm) (VADAY 1999a, 101, 42. tábla 2).
[1993] PETŐ 1991b, 224, 4. kép 2, 5. kép 2.
[1994] IONIŢĂ 1982, Fig. 31/6; CROITORU 2011, 76, Cat. 996, Fig. 40/1. A forma a Kárpát-medencei szarmata Barbaricumból nem ismert, ám a félgömbös üvegedények népszerűek a helyi közösségekben is (lásd jelen dolgozat 8.4. fejezetét).

legkorábban a 3. század elején tűnhetnek fel, ám még a 4. század folyamán is használatban vannak.[1995] A lelettípus az űrtartalma alapján átmenetet képez a tálak és a gömbtestű edények között, míg formai alapon utóbbiak egy altípusaként értelmezhetők.[1996] Bár az Üllőn megfigyelt darabokhoz hasonlóan vékony falú példányok említhetők a festetlen szarmata kerámiaanyagból is,[1997] azonban a perem hasonló többszörös bordázása ezekre nem jellemző.[1998] A X/IV.2. típus alapformája nem teljesen idegen a provinciális fazekasságtól sem,[1999] ám a vizsgált tárgytípus földrajzi és kronológiai keretrendszerében vizsgálva a hasonló római termékek aligha képezhettek előképet.[2000]

43. kép: Vékony falú, festett felületű, bikónikus testű edény Ecser 7. lelőhelyről (CKM 2007.9.1579.1) (M 1:3).

Az üllői darabok metrikus adataik alapján igen nagy egységességet mutatnak: mindhárom esetében vékony falúak (fv: 0,4–0,5 cm), peremátmérőjük alapján a legkisebb méretű festett edények spektrumába tartozhatnak (pá: 9,9–11 cm). Anyagminőségük alapján

[1995] ISTVÁNOVITS 1993a, 19–20, II. tábla 14–19, V. tábla 7. Pócspetri, Nyírjes-felső, Erdőszél lelőhely elemzése során Masek Zs. kiemeli, hogy a leletanyagban a bikónikus edények alacsonyabb variánsához tartozó edények nem jelennek meg az I–IV. települési egységekben, amelyek a római eredetű kerámiaanyag alapján a késő szarmata kornál korábbi datálást engednek meg (MASEK 2012b, 225, 253–254).
[1996] VADAY 1999a, 187.
[1997] Ilyen pl. a vizsgált üllői edényekkel ugyanazon mérettartományba eső, téglaszínű darab Örménykútról (ÖRM0052) (VADAY 2011b, 479, Pl. 65/1), vagy a Kompolt, Kistér lelőhely településéről származó reduktív és oxidatív égetésű példányok (VADAY 1999a, 16, 122, 77. tábla 9, 52. tábla 4).
[1998] Formai kialakításukat el kell különítenünk a nyak és a váll elválasztását szolgáló egyszeres bordáktól, amelyek gyakoriak mind a gömbtestű, mind a bikónikus edényeken (kisméretű bikónikus edényen lásd pl. Hortobágy, Poroshát III. halomcsoportjából: ZOLTAI 1941, 280, LIX. tábla 8).
[1999] Lásd pl. BRUKNER 1981, 95, 156, T. 86/92: 69. táltípus, egyező mérettartományban (pá: 9,5–12 cm), de 1–2. századi keltezéssel.
[2000] A X/III.3. típus feltételezett üvegedény előzményeihez képest a bikónikus edényeknél ezek is valószerűtlenek, lásd pl. BARKÓCZI 1988, 70–71, Taf. VI/63: Barkóczi 39. típus, a tölcséres peremen üvegszál rátéttel, de a 2. századra keltezve. A szarmata Barbaricumban a típus nem fordul elő (lásd jelen dolgozat 8.4. fejezetét).

is egyértelműen rokon darabok,[2001] bár formailag talán a kevésbé összeszűkülő nyakkiképzés alapján a Kat. 3195 és a Kat. 3197 más variánst képviselhet, mint az egyetlen teljes profilú darab (Kat. 3196). Utóbbi egész edény sír melléklete volt,[2002] a rossz megtartású, nyújtott helyzetben eltemetett váz lábfeje mellett feküdt az oldalára dőlve. Bár a kísérőleletek nem teszik lehetővé a temetkezés pontos datálását (erősen korrodálódott vaskarika, illetve kéttagú vasfibula), [2003] a sírbetöltésből származó gyorskorongolt, szemcsés soványítású kerámia egyértelműen a késői fazekascentrum termelésének megindulása utánra helyezi az edény földbekerülésének időpontját.[2004]

A típus egyedüli, formailag közeli, festett felületű párhuzama a szomszédos Ecser 7. lelőhely temetőjéből ismert [43. kép]. Profiljában az üllői Kat. 3195 és Kat. 3197 által feltételezett, szélesebb szájú, a hasvonalon kevésbé hangsúlyozott forma létezését igazolja, méretével (pá: 10,9 cm; fá: 3,5 cm; m: 7,5 cm) és bordázott nyakával is tökéletes analógiája az üllői példánynak a 2315. objektumszámú gyereksír edénye, amely a temetkezés egyetlen melléklete volt. [2005] A lelőhely temetőjének későbbi fázisa ráhúzódik a 4. századi településobjektumokra, korát a feltárók előzetesen a 4. század végére határozták meg.[2006]

9.1.4.6. Gömbtestű edények és/vagy kisméretű korsók (X/V.) (Kat. 3198–3225)

A gömbtestű edények alaptípusa a szarmata eredetű, festett kerámiaanyag formailag egyik legváltozatosabb csoportját alkotja. Az ide sorolható, formailag meghatározható 17 tétel összesen 8 tipológiai csoporton osztozik: közel egyenletes arányban részesednek ezen belül a leggyakoribb formát képviselő, rézsűsen kihajló (X/V.1a2. típus, 5 tétel, az összes ide tartozó edény 29,4%-a), illetve legömbölyítetten megvastagodó (X/V.2b. típus, 4 tétel, 23,5%)

[2001] Mindhárom tétel egyenletesen égett, a törésfelület vöröses-sárga (5YR 6/8), anyagukban általános a sűrű eloszlású (20% fölötti), durvaszemcsés homok és a ritkásabban jelentkező, közepes szemcseméretű csillám. Feltűnő a mészkukacok hiánya, amelyek csupán az egyik töredék esetében voltak szórványosan megfigyelhetők (Kat. 3195).

[2002] A bikónikus edények lelőhelyen belüli koncentrálódása más esetekben felvetette szoros kapcsolatukat a síranyagokkal, így azok esetleg kiemelt szerepét a temetkezési/áldozati rítusban (HULLÁM 2012, 364–365; MASEK 2012b, 225). Üllő esetében 2 bevonatos töredék származik a településről, és csupán egyetlen edény temetkezésből. Utóbbi adatok azonban a kérdésben nem relevánsak, hiszen csak a teljes szarmata eredetű leletanyag vizsgálata mutathatna ki tendenciákat (jelen dolgozat szempontjából az egyetlen tanulság, hogy a bikónikus edények festett variánsa sem kötődik objektumtípushoz).

[2003] A vasfibulák jellegzetesen a későbbi szarmata temetkezések viseleti tárgyai, feltűnésükkel szórványosan a 3–4. században már számolni kell, ám még a 4–5. század fordulóján is használatban maradnak (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 353–354).

[2004] A temetkezésre vonatkozó információk az EMIR Szarmata Adatbázisából származnak: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1102 (letöltés ideje: 2022.12.28., 16:17).

[2005] Publikálatlan, a temetkezés és az edény adatait lásd az EMIR Szarmata Adatbázisában: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/4678 (letöltés ideje: 2022.12.29., 16:28).

[2006] A festett kerámia párhuzamai alapján elvetném a lehetőségét, hogy az edény a temető korai (2. század végére – 3. század elejére datálható) horizontjához tartozna (KŐVÁRI et al. 2006, 21).

peremkiképzések. Az alacsony esetszám mellett is feltűnő, hogy a temetkezésből származó példányok (Kat. 3198–3199, 3210, 3212) mind a kisebb méretű, zártabb szájkiképzésű variánsok közül kerülnek ki.[2007] Bár a szarmata közösségek által széles körben használt forma kialakulásában a kutatás egyetért a római előképekben,[2008] a számos formai variáció kialakulásában talán a provinciális kerámia hatásaival is számolnunk kell (lásd pl. az üllői import kerámiaanyag IIIG/II–III. főcsoportjait).

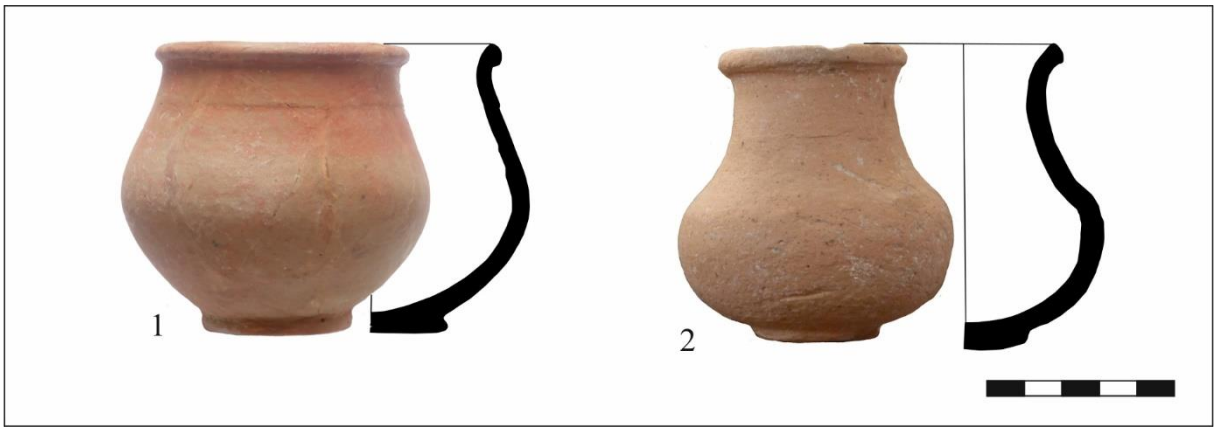

44. kép: Az Ecser 7. lelőhelyről származó, a főszövegben hivatkozott festett edények. 1: a 40. sír edénye (CKM 2007.9.33.2.); 2: a 492. sír edénye (CKM 2007.9.337.12.) (M 1:2).

A szarmata Barbaricumból szórványosan említhető festett párhuzamok általánosan gyenge minőségük miatt csak korlátozottan használhatók fel az üllői leletanyag értelmezéséhez. Az Ecsegfalva, Pusztaborz lelőhely 8. sírjából származó peremtöredék[2009] a X/V.1b. tipológiai csoporthoz sorolható, a nyak bordás tagolása az üllői Kat. 3217 tétellel rokonítja. Kihajló peremkialakításával talán hasonló formát képviselhet az isaszegi 4. halomsír edénye is.[2010] A X/V.3a. típus öblös testből induló, hosszú, erősen szűkülő nyakú edényének (Kat. 3212) teljes formájára a Maroslele 7. lelőhely temetőjének 6. sírjából származó, teljes profilú formai párhuzam utalhat. A bemutatott üllői példánnyal egy mérettartományba eső darab (fá: 3,7) ívelten kihajló, legömbölyített, megvastagodó peremkiképzése nem áll távol a X/V.1b. típus által képviselt formától sem (lásd pl. a Kat. 3206 jelzetű tételt). Bár a rabolt, majd a modern korban is (szennyvízcsatorna árkával) bolygatott sír kísérőleletei nem segítik a lelet közvetlen datálását, a temető általánosan a 4.

[2007] Jellemzően a X/V.1a1. és a X/V.3a. típusok, emellett a X/V.2b. típusba sorolható Kat. 3210 tétel, amely peremtöredéke szűkebb nyakat feltételez (pá. 8 cm) [322. tábla 11a–b].
[2008] Lásd pl. VADAY 1989, 154; MASEK 2018, 113.
[2009] RÓZSA–SZATMÁRI 2002, 98–99, 7. kép 8. A vállrész bordázása gyakori formája a tagolásnak az ilyen formájú edényeken (SÓSKUTI 2010, 174).
[2010] Az „enyhén kihajló” peremet csupán a leírás említi, a tárgyfotón nem látszik (GARAM 1964, 55, 19. ábra 1).

század második fele és az 5. század első fele közé keltezhető.[2011] Bár festett változatban eddig nem dokumentált, ám a X/V.1a2. csoport peremkiképzése a reduktív égetésű telepkerámiában ismert típust képvisel.[2012]

Az V.2a. típus egyszerű, legömbölyített peremkiképzése ismert a szomszédos Ecser 7. lelőhely 40. objektumszámú temetkezéséből [44. kép 1]. Az edény az üllőinél feltételezhetően valamivel kisebb méretű (pá: 7; fá: 4,2; m: 8), kívül-belül vörösre festett, azonban a kísérőleletek (vasár és vascsüngő erősen korrodálódott töredékei) nem segítenek a lelet datálásában.[2013] Az V.3.b. típus a megismert peremtöredék alapján is a többi gömbtestű edénytől eltérő formát képviselhet. Talán az Ecser 7. lelőhely 492. objektumszámú temetkezéséből származó, kisméretű (pá: 5,1; fá: 3,3; m: 8,2), vörösre festett, magas, ívelt nyakú, nyomott gömbös testű edény állhat hozzá közel formailag [44. kép 2], bár a lényegesen nagyobb üllői darab pereme sokkal hangsúlyosabban tagolt. Az említett edény gyereksír lelete volt, a vele egy sírban talált bronz nyak- és karperec nem pontosítják a datálását.[2014]

Rendkívül problémás a szarmata eredetű festett korsók/bögrék (X/V.4. típus) azonosítása, Üllő 5. lelőhelyen egyedül a Kat. 3214 tétel hurkafüle utal ilyen edénytípus jelenlétére (feltételesen lásd még a Kat. 2996 kapcsán felvetetteket a kónikus csészék kapcsán!). Míg a profil rekonstruálható részletei alapján formájában az X/V.1a1–2. típusú gömbtestű edények alapformájához közelít,[2015] a nagyobb edények mérettartományához köti a 13 cm-es hasátmérője. Az egyetlen ilyen jellegű festett edényt Makó, Igási-járandó temetőjének 4. sírjából ismeri a kutatás, ám a formai hasonlóságok ellenére ez méretében egy lényegesen kisebb tartományt képvisel (pá: 5,2 cm; fá: 4,1 cm; m: 6,7 cm).[2016]

9.1.5. Pecsételt kerámia

Az alföldi kutatásban a szarmata eredetű festett kerámia elsődlegesen a pecsételt díszű edények kapcsán vált ismertté, amelyek jelenleg kétségtelenül a lelettípus legkutatottabb

[2011] Sztankovánszki T. a tárgy értelmezése során felveti a lehetőségét, hogy ez edény felületét csak sávosan festették vörösre (SZTANKOVÁNSZKI 2021, 96, 104, 106, 6. tábla 4). Véleményem szerint ez csak a nagyfokú kopás eredménye lehet, a párhuzamok eddig nem mutatták hasonló jellegű felületkezelés nyomait.
[2012] VADAY 1989, Abb. 42; RÓZSA 2000, 90, 18. tábla 7–8.
[2013] Publikálatlan, a temetkezés és az edény részletes adatait lásd az EMIR Szarmata Adatbázisában: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/4611 (letöltés ideje: 2022.12.29., 16:43).
[2014] Publikálatlan, a temetkezésre és az edényre vonatkozóan lásd az EMIR Szarmata Adatbázisát: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/4634 (letöltés ideje: 2022.12.29., 17:02).
[2015] Vaday A. utóbbi formát a „váza alakú" edények (*vasenförmige Gefäße*) közé sorolja (VADAY 1989, 146, Abb. 38/18–20).
[2016] BALOGH 2015, 259–260, 5. kép 11–12.

szegmensét képezik.[2017] Ennek ellenére a vizsgált, Üllő 5–9. lelőhelyről származó leletanyag meggyőzően bizonyítja, hogy a pecsétlés csupán a teljes festett kerámiaanyag kisebb szeletére jellemző (hasonlóan a korábban tárgyalt, római eredetű, kónikus hasú, bevonatos tálakhoz!): az ide tartozó 254 üllői tétel közül csupán 56 esetében lehetett megfigyelni ilyen díszt (22%).[2018] A pecsételt edények részesedése a különböző festett edényformák között azonban egyértelműen jelzi a díszítés erőteljes kötődését a félgömbös tálformához (X/III. típus), hiszen csupán egyetlen esetben feltételezhetünk ettől eltérő edényformát (Kat. 2986, X/II.1b1. típusú kónikus testű csésze) az üllői pecsételtek között.[2019] Bár a félgömbös tálformán belül sem tekinthetjük általánosnak a pecsétlés használatát (a X/III. típuson belül megjelenésének aránya maximálisan 49,5%), [2020] a formai tipológia altípusainak részletesebb vizsgálata mutat tendenciákat. A tárgytípus kapcsolatát a terra sigillata leletanyaggal tovább erősíti, hogy míg a római előképektől leginkább eltérő X/III.1a–b. típusok (rézsűs peremkiképzések) között pecsételt díszítés nem fordul elő, addig a Drag. 37 forma legközelebbi másolatainál gyakori a technológia alkalmazása (a X/III.2a1. kialakítású profil minden eddig ismert esete a B.1.1. típusú motívumkombinációval jelenik meg (!); a X/III.2a2. formájú edények között a pecsételt kerámia részesedése 35,3%). Az elnagyoltabb párnás peremkiképzések (X/III.2b1–2. típusok) között a pecsételt tételek aránya is csökken (a két tipológiai csoportot együtt vizsgálva 10%), míg az előképektől jobban eltérő X/III.2b3. csoportban (párnás peremek kissé kifelé hajló oldalfallal) ismételten ismeretlen az ilyen jellegű díszítés. A felvázolt tendencia alól kivételt képez a X/III.2c. tipológiai osztály, amelyen belül a párnás peremkiképzés ellenére a pecsétlés a teljes esetszám 44,4%-án jelentkezik. Ezt a jelenséget talán az üllői példányok nyilvánvalóan egymással rokon vonásai alapján (lásd Kat. 3070–3073 tételek: vertikális éllel

[2017] Legutóbb a vonatkozó irodalom áttekintésével lásd SZEBENYI 2021, 231–234. Az üllői pecsételt leletanyag vázlatos közlésével lásd SZEBENYI 2013b. Utóbbit minden szempontból felülírják a jelen dolgozatban szereplő illusztrációk és következtetések!

[2018] Rákóczifalva, Bagi-földek 5–8–8A lelőhely leletanyaga is hasonló képet mutat, hiszen a 42 biztosan a tárgytípusba sorolható edény közül 8 esetében lehetett megfigyelni pecsételt díszítést (19%) (MASEK 2018, 191–192, 104. kép).

[2019] A X/II.1b1. edényformát nem hozhatjuk közvetlenül kapcsolatba a korábban említett, Ecser 7. lelőhelyű meredek falú tállal (pl. a kónikus test az oldalfal felső részén erőteljes bordázással tagolt), emellett a pecsétlés elhelyezése is eltérő (az ecseri edényen közvetlenül a has törésvonala felett található) (SZEBENYI 2020b, Kat. 45, 6. tábla 3). Ki kell emelni továbbá, hogy a tárgyalt üllői példány töredékes állapota miatt csak erőteljes fenntartásokkal határozható meg pecsételt kerámiaként!

[2020] A pecsételt díszek jellemzően a magasság középső harmadában, jól lehatárolható sávban helyezkednek el (lásd 45. kép), így a feltüntetettnél akár nagyobb arányú előfordulásukkal is számolhatunk az erősen töredékes településanyagokban. Ezzel szemben a bizonytalanul a félgömbös tálformához sorolható töredékek figyelembevételével (pl. jól eldolgozott belső felületű oldaltöredékek, talptöredékek) az arány 29,9%-ra módosul!

hangsúlyozott perem, lépcsővel tagolt oldalfal, illetve ehhez igazodóan sekély pecsétlések sorozata) egyetlen terméktípushoz köthetjük.[2021]

Ecser 7. lelőhely pecsételt kerámiaanyagából kiindulva korábban kidolgoztam egy egyelőre csak munkahipotézisként kezelendő tipológiai rendszert, amelynek alapját a motívumkincs egyéni elemei helyett a díszítés komplexitása adhatja. Ennek megfelelően a pecsételt edények között megkülönböztethetők a közvetlen terra sigillata másolatokként értelmezhető példányok (B.1.1. típus), amelyeknél felülről a tojásfüzérrel határolt képmezőben összetett motívumok (legtöbbször girland és „medaillon" típusúak) váltják egymást [45. kép 1–2]. A B.1.2. típus szintén két sávban pecsételt, ám motívumkincse egyszerűsödést mutat: a tojásfüzér alatt azonos típusú árkádok sora halad [45. kép 3–4]. A legegyszerűbb változatot a B.1.3. típus képviseli, amelynél a korábbi változatok esetében csak a „reliefmező/képmező" határolására használt tojásfüzér az edénytesten lejjebb húzódva átveszi az elsődleges díszítés szerepét [45. kép 5–6].[2022]

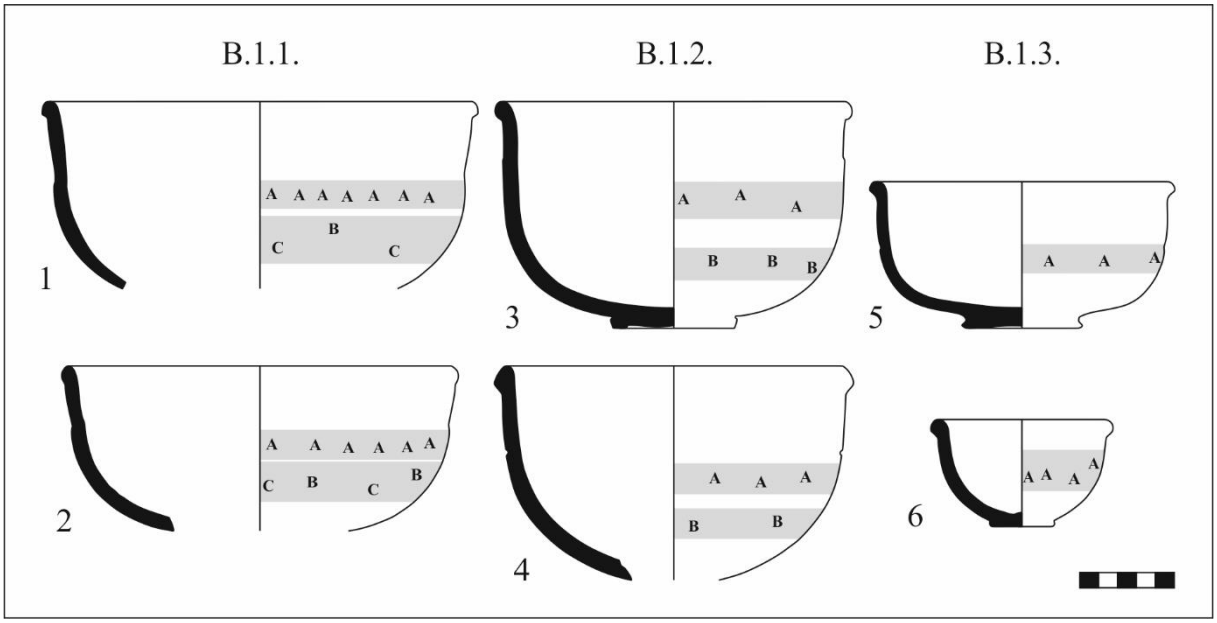

45. kép: A szarmata pecsételt kerámia díszítőstílusának alaptípusai (A, B, C betűkkel jelölve a különböző pecsétlők felhasználását ugyanazon edénytesten). 1, 3, 5: Üllő 5. lelőhely (Kat. 3016, 3018, 3031); 2, 4, 6: Ecser 7. lelőhely (SZEBENYI 2020b, 94–96, 99, Kat. 4, 16, 35, 1. tábla 4a–c, 3. tábla 1, 5. tábla 1a–d) (M 1:4).

A B.1.1. típust az üllői edények közül biztosan csupán egy igen rossz megtartású darab képviseli (Kat. 3016), díszítése alapján a lelettípus egyszerűbb motívumkincsű részéhez állhat

[2021] Ecser 7. lelőhelyről azonban ugyanilyen peremkiképzésű darab ismert hornyolt oldalfallal és kétsávos ornamentikával. Ez az egyetlen ismert, közel teljes profilú ilyen edény (SZEBENYI 2020b, 94–95, Kat. 4, 1. tábla 4a–c).
[2022] SZEBENYI 2020b, 91–92; SZEBENYI 2021, 231–232.

közelebb:[2023] a tagolatlan körökből összeálló „medaillonok” (VIII.a2. motívum)[2024] az ecseri Kat. 29 tétellel mutat közeli rokonságot.[2025] A teljes egészében megfigyelhető ornamentikájú üllői Kat. 3018 tétel igazolhatóan a B.1.2. stílus Ecseren is azonosított változatát képviseli (tojásfüzér alatt árkádok sora), míg a motívumkincs összefüggéseinek egyezései alapján utóbbi csoporthoz sorolhatók a leletanyag további bizonyíthatóan kétsoros díszű edényei is (Kat. 3090, 3094, 3019).[2026] Az árkád és a girland díszítések (VII. motívumcsoport) megjelenése magában is feltételezi az ilyen jellegű ornamentika jelenlétét: a vizsgált leletanyagban ilyenek a Kat. 3082, 3086, 3091, 3104, 3116 jelzetű töredékek.[2027] A Kat. 3023 tétel az eddig ismert barbaricumi leletanyagban a B1.2. típus ismeretlen variánsát képviseli, amelynél a tojásfüzér alatt „fogaskerék” pecsétlések sora húzódik (VI.c1. motívum).[2028] Bár a töredék igazolja a kör alapú geometrikus motívumok (VI. motívumcsoport) alkalmazását önálló díszítősávként is (akárcsak az egysoros Kat. 3072 tétel), a kisebb méretű töredékeken jelentkező, a hasi régióba pozícionált ilyen mintákat (pl. Kat. 3102–3103, 3105, 3108, 3118) nagyobb eséllyel azonosíthatjuk girland zárótagjaként (lásd a VII.d1–3. motívumcsoport elemeit!).[2029] Szintén a kétsávos díszítőstílus változatát képviselik az újabban publikált leletanyagokban egyre gyakrabban feltűnő, többsoros tojásfüzérrel díszített edények (Üllő 5. lelőhelyen egyetlen biztos képviselője a Kat. 3092 tétel).[2030] A B.1.3. típusú pecsételt edények

[2023] Komplexebb kialakítású pecsételt motívumokkal lásd a stílus képviselőit pl. Budapest, XXIII. Soroksár, Vető-dűlő VII. dűlő lelőhelyről (KOROM 2015, 184, Kat. 44, 1. kép 9, 13. kép 5); Ecser 7. lelőhelyről (SZEBENYI 2020b, 97, 99, Kat. 20, 35, 3. tábla 6, 5. tábla 1a–d); Szeged–Kiskundorozsma, Nagyszék II. lelőhelyről (SZALONTAI–TÓTH 2003, 10. kép); illetve Törökszentmiklós, Lenin u. 43 lelőhelyről (VADAY 1989, 122, 280, Kat. 386, Taf. 122/8).

[2024] Az üllői pecsételt kerámia, a korábbi közlés óta javított, mintakincsét lásd jelen dolgozat 326–327. táblái! Üllő 5–9. lelőhely és Ecser 7. lelőhelyek motívumainak összesített táblázatát lásd a 328. táblán.

[2025] SZEBENYI 2020b, 98, Kat. 29, 4. tábla 3. A hivatkozott tétel a B.1.1b. csoporthoz sorolható, amely jellemzően durvább anyagminőségében is elkülönült az összetettebb díszítésű B.1.1a. típustól (SZEBENYI 2020b, 91). Ilyen anyagminőségű (és feltételezhetően hasonlóan komplex díszű) pecsételt töredéket említhetünk Makó, Igási-járandó (M43 32.) lelőhelyről is (publikálatlan, kéziratos formában lásd SZEBENYI 2013a, 27–28, 31. kép). Az üllői töredék esetében utóbbi jelenség nem figyelhető meg.

[2026] A díszítésükben közeli rokon darabokat eltérő tálformákon lásd SZEBENYI 2020b, 94–96, Kat. 4, 12, 1. tábla 4a–c, 3. tábla 5a–d. A stílus további teljes ornamentikájú párhuzamát lásd még Budapest, XXIII. Soroksár, Vető VII. dűlő lelőhelyről (KOROM 2015, 184, Kat. 1. kép 10, 13. kép 7–8).

[2027] Ugyanilyen alapon sorolhatjuk a stílushoz a Hódmezővásárhely, Solt Palé / Fehértó part, Farkas A. földje lelőhelyről származó töredéket is (a Gabler–Vaday szerzőpáros Párducz M. után a girlandokat fejjel lefelé ábrázolva közli újra) (PÁRDUCZ 1938, 94, 12. kép 9; GABLER–VADAY 1986, 54, TSI Kat. 23.2, Abb. 31/1).

[2028] Az Ecser 7. lelőhelyről származó, Kat. 46 jelzetű töredék az ívelődő has alsó részén elhelyezett ilyen pecsételt dísze (VI.c1. motívum) hasonló edényre utalhat (SZEBENYI 2020b, 101, 7. tábla 9).

[2029] Ennek megfelelően kell revideálni az üllői mintakincs megoszlásáról tett korábbi kijelentéseimet: a vizsgált leletanyag 2013-as elemzésében a „fogaskerék” díszek (II. csoport) a motívumkincs második leggyakoribb szegmensét képezték (SZEBENYI 2013b, 14, 7. tábla V), ám a kérdéses töredékek kizárása után 11 helyett csupán 2 biztos esetet nevezhetünk meg a dísz önálló alkalmazására (töredékessége miatt kérdéses lehet még a Kat. 3097 tétel nagyméretű, illetve a Kat. 3088 egymásba nyomott tagolt motívumainak megítélése). A VI. motívumcsoport így a mintakincs ritkább elemei közé tartozik, gyakorisága nem haladja meg az Ecser 7. lelőhelyen megfigyelt tendenciákat (vö. SZEBENYI 2020b, 90).

[2030] A kétsoros díszek ezen típusát lásd még igazolhatóan szarmata eredetű festett edényen Ecser 7. (SZEBENYI 2020b, 98, Kat. 25, 28, 7. tábla 5–6), illetve Rákóczifalva, Bagi-földek 5–8–8A lelőhelyekről (MASEK 2018, 104.

között a tojástagokkal díszített példányok dominálnak, biztosan ehhez a csoporthoz sorolhatjuk a Kat. 3030–3031, 3061 tételeket.[2031] A Kat. 3072 jelzetű, tagolt kör motívummal (V.b1.), illetve a Kat. 3095 és 3110 számú rombusz mintával (V.a1.) díszített edények[2032] a pecsételt kerámia római előképektől leginkább elkülönülő rétegét képviselik. A leletanyag nagyobb része a nagyfokú töredezettség miatt nem sorolható biztonsággal egyik stílushoz sem.[2033]

Összességében a jelenleg ismert pecsételt edények hangsúlyozzák a szarmata eredetű festett kerámia rendkívül szoros kapcsolatait az importált terra sigillatákkal, ezek között is a Drag. 37 típusú tálakkal. A motívumkincs részletes tipológiai bontása nem kivitelezhető a kopott és töredékes településanyagokban (lásd pl. a pecsételt mintákat bemutató 326. tábla I–III? jelzésű sorát), ám a tojásfüzér díszek egyértelmű dominanciájára fel kell hívnunk a figyelmet (legalább a pecsételt edények 71,4%-án jelentkeznek egyedül vagy más mintákkal kiegészülve).[2034] Az ornamentika felépítése mellett az egyéni motívumok eredetét is a Ny-i

kép). Kérdéses lehet a Cegléd, Huszár-dűlő, Rajkort-tanya lelőhelyről származó hasonló díszű töredék megítélése is (DINNYÉS 1982, 57, XXII. tábla 3). Maróti É. a darabot több alkalommal is említi a barbaricumi pecsételt edények között, elkülönítve azt a Pannoniában jellemző árutól (MARÓTI 1985, 123, Kat. B.1.1.; MARÓTI 1991, 376). Újabban azonban a ceglédihez igen hasonló díszű pecsételt edényeket (a tojásfüzérek felett horonnyal tagolt oldalfallal) közöltek Aquincumból is. A Macellum I. típusba tartozó edények formakincse a Drag. 37 alapformára vezethető vissza, a nagyrészt vörös bevonatos tálak legkésőbb még a 2. század második felében is használatban lehettek (LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 46, 48, Tab. II/23–34). Ennyi információ alapján az 1963. évi terepbejárásból származó ceglédi töredéket (DINNYÉS 1982, 57, XXII. tábla 3) pusztán díszítése alapján nem sorolhatjuk a szarmata festett kerámia közé.

[2031] A B.1.3. típus párhuzamai formailag a legváltozatosabb képet mutatják a szarmata Barbaricum pecsételt edényei között: az ismert teljes profilú edények alapján lépcsővel tagolt oldalfalat azonosíthatunk Hódmezővásárhely, Solt-Palé II (PÁRDUCZ 1938, 93, Taf I/10), Lászlótelek, Nagymágocs (PÁRDUCZ 1950, 41, CXXIV. tábla 23), illetve Pusztaszer, Csöngölei-oldal II. lelőhelyeken (SÓSKUTI 2010, 179, 3. kép 15–16); horonnyal tagolt oldalfalú, közel teljes profilú edény ismert Üllő 5. lelőhelyről (lásd jelen dolgozatban a Kat. 3061 jelzet alatt); míg tagolatlan oldalfalú egész edényt említhetünk Ecser 7. lelőhelyről (SZEBENYI 2020b, 96, Kat. 16, 3. tábla 1, 13. tábla 1).

[2032] A rombusz motívum a jelenleg publikált leletanyagban kizárólag a Pesti-síkság lelőhelyein jelentkezik. Bár az Ecser 7. lelőhelyről (SZEBENYI 2020b, 97, Kat. 21, 4. tábla 2, 13. tábla 3) és a Budapest, XVII. Rákoscsaba, Péceli út lelőhelyről (KOROM 2015, 183, 1. kép 5, 13. kép 4) származó edények feltehetően ugyanazon pecsétlővel készülhettek, az üllői példányok nem tartozhatnak közvetlenül ebbe a körbe.

[2033] Bár a jelen dolgozatban is alkalmazott stílustipológiai rendszer a jelenleg publikált leletanyag meghatározó részét alkotó üllői és ecseri leletegyütteseket sikerrel foglalja keretbe, az eltérő variánsok jelenlétét az újabb közlések időről időre igazolják. Ilyen új altípus pl. a Pécska, Nagy-Sáncz (Pecica, Şanţul Mare, Románia) lelőhelyről származó kisméretű, félgömbös tál (a korábbi szakirodalom az edényt hibásan terra sigillataként azonosította, L. Grumeza újabban utánzatként, de a római import felgyűjtése során közli újra, a 2–3. századra datálva). A tál oldalát tojásfüzér alatt emberi alakok sűrűn bepecsételt sora díszíti (GRUMEZA 2019, 62, Kat. I-08-4/1.1, Taf. 5/1a–c). Bár publikálója római termékként azonosítja, valójában szarmata festett edény töredéke a Tompa, Elkerülő út lelőhelyről származó kisméretű táltöredék is: a „rozettaként" meghatározott dísz nem képez új mintát, ez valószínűleg elnagyolt tojásfüzér alsó íve lehet, míg az ornamentika második sorában girland/árkád motívumok indulhatnak (VÖRÖS et al. 2022, 54, Kat. 1.43, 2. kép).

[2034] Az üllői pecsételt díszű leletanyag korábbi elemzése 31,57%-ra helyezte a tojásfüzér gyakoriságát a motívumkincsben (a teljes esetszámba ekkor még beleszámolva a provinciális eredetű kónikus hasú tálakat is!) (SZEBENYI 2013b, 12–16). Az újabb adatfelvétel alapján a szarmata eredetű festett kerámián 60 pecsétlés azonosítható, ebből 38 tojástagot ábrázol (63,3%) [326–327. tábla]. Az említett százalékos arányok azonban a korábban is említett stílusok alapján valójában lényegesen magasabbak lehettek, hiszen B.1.2. típushoz sorolható girlandos/árkádos darabok is tojásfüzérrel egészülhettek ki.

terra sigillaták között kell keresnünk.[2035] A szarmata fazekasok csupán saját pecsétlőik megformálása során törekedtek az előképek által biztosított motívumok jellegzetességeinek utánzására, ám kialakításuk során nem közvetlenül a római edények felületéről vették le a mintát.[2036] Csábító lenne a B.1.1–3. stílusok között látni egy egyenletes ívű egyszerűsödési folyamatot, amely a relatíve kötött tematikájú ornamentikában a terra sigillata edények közeli másolataitól tart az egyszerű geometrikus mintákat alkalmazó egysoros díszítésekig.[2037] Az egyértelmű tendencia ellenére a finomabb kronológiai különbségek ismeretének hiánya nem zárja ki a lehetőségét, hogy egymással párhuzamosan létező, eltérő terméktípusokat láthatunk csupán.[2038] A stílusok különbözőségei ellenére a pecsétlések technológiai kivitelezése relatíve egységességet mutat: a provinciális termékekkel ellentétben legfontosabb jellemzőként az ellenoldali benyomódások teljes hiányát emelhetjük ki, ami a gyakorta azonosítható ferde pecsétlőhasználat ellenére is magyarázhatja a sekély díszeket (részletekkel lásd az 7D függelék vonatkozó részeit).

9.1.6. Megjegyzések a funkcionalitás kérdéséhez

A festett kerámia bemutatott típusvariánsai kivétel nélkül az asztali edények tálalásra, étkezésre, illetve folyadék szervírozására/tárolására alkalmas edényformái közé sorolhatók. Ezt általánosíthatjuk az anyagtípusra, hiszen a szarmata Barbaricumból ismert párhuzamok kevés kivétellel szintén meghatározhatók az üllői leletanyag formai spektrumán belül. A terra sigillata leletanyaggal a funkcionalitás kérdése is szoros összefüggésbe helyezi a szarmata

[2035] A barbaricumi terra sigillata leletanyaghoz kapcsolódóan is idézhetünk hasonlóan egyszerű geometrikus motívumokat a 3. századi kerámiaanyagból, a westerndorfi és a pfaffenhofeni műhelykörzetek gyártási programjából (lásd pl. GABLER–VADAY 1986, 29, TS Kat. 149/3, Abb. 7/1–2; GABLER–VADAY 1992, 124, Kat. 75 (132), Abb. 9/15, 19). A vizsgált területtől távol esik, ám a Przeworsk-kultúra területén előkerült terra sigillata leletek kapcsán L. Tyszler közöl koncentráltan olyan pfaffenhofeni töredékeket, amelyek mindegyike a pecsételt edényeink formakincsével rokonítható: a tojásfüzér alatt felületüket tagolt kör (lásd VI.a1. motívum), illetve tagolt körben rozetta jellegű motívumok (tökéletes mását lásd pl. a kiskundorozsmai edényen: SZALONTAI–TÓTH 2003, 10. kép) sorozatai díszítik (TYSZLER 1997, Tab. IV).

[2036] Ellenkező esetben az importált kerámia főként figurális motívumokból összeálló mintakincse köszönne vissza a festett edényeken is. Készítéstechnikai szempontból rendkívül érdekes a Kat. 3085 számú tétel, amelynek kapcsán korábban felmerült a tojásfüzér motívum utánzása karcolással (SZEBENYI 2013a, 42. lábjegyzet, 32. kép). A két megfigyelhető pecsétlés közötti apróbb formai különbségek ellenére az ívek mélységeinek következetes változásai kizárják, hogy a díszek karcolással készültek volna.

[2037] Mindez csak részben áll összhangban a formai alapon megfigyelt fokozatos eltéréssel a terra sigillata előképektől: míg a B.1.1. stílus látszólag kötődik a X/III.2a1–2. tálformákhoz, addig az egysoros B.1.3. stílus már előfordul a X/III.2a1. (Kat. 3031), illetve a X/III.2b2. (Kat. 3061) tálformán is.

[2038] Kapcsolatot feltételezhetünk talán a tálak mérettartománya és a díszítés komplexitása között is. Míg a több sávból összeálló díszítőstílusok (B.1.1–2. típusok) Üllőn általánosan a nagyobb, 19–23 cm-es peremátmérőjű edényeken jelennek meg, addig az egysoros díszítés (B.1.3. típus) a kisebb tálakra jellemző (peremátmérőjük 5 tétel esetében 14–16 cm közötti, de további egy-egy tételnél 17–18 cm-es értékeket is elér). Kivételként említhető azonban az Ecser 7. lelőhelyről származó, B.1.1. stílusú, figurális pecséttel díszített tál, amelynek peremátmérője 16,5 cm (SZEBENYI 2020b, 99, Kat. 35, 5. tábla 1a–d). A legkisebb jelenleg ismert pecsételt csésze Ecser 7. lelőhelyről származik (pá: 9,8 cm), ornamentikája egysávos (SZEBENYI 2020b, 96, Kat. 16, 3. tábla 1).

festett kerámiát, hiszen az alapformák részleges eltérései ellenére is azonos szerepeket tölthetnek be.

Az említett elméleti keretben az eddig közölt leletanyagokból egyedül a Kompolt, Kistér lelőhely településéről (268. objektum) származó nagyméretű, bordázott vállú tárolóedény nem helyezhető el.[2039] Vaday A. meghatározásával formai alapon aligha vitatkozhatunk: az öblösödő vállon jelenlegi állapotában is 25 cm-es átmérőjű (a szerző számítása) edénytöredék a szarmata hombárok szűk nyakú, ívelt vállú, feltehetően római előképekre visszatekintő csoportjába sorolható, amelyre jellemző a váll bordás tagolása.[2040] Tárgyfotók hiányában azonban a festés tényét meg kell kérdőjeleznünk, hiszen a felületkezelés azonosítása az erősen kopott telepanyagokban problémás, míg a festés alkalmazása az asztali edények körén kívül eddig példátlan lenne. A X/II.2a–b. típusú kónikus tálak kapcsán L. Grumeza meghatározását fogadhatjuk el: az edénytípus fazék helyett tálalóedényként funkcionálhatott. Bár alapformájukban a népszerűbb félgömbös tálaknál (X/III. főcsoport) magasabb, valamivel zártabb formavilágot képviselnek, űrtartalmuk az utóbbiak által képviselt intervallumba illeszkedik bele.[2041]

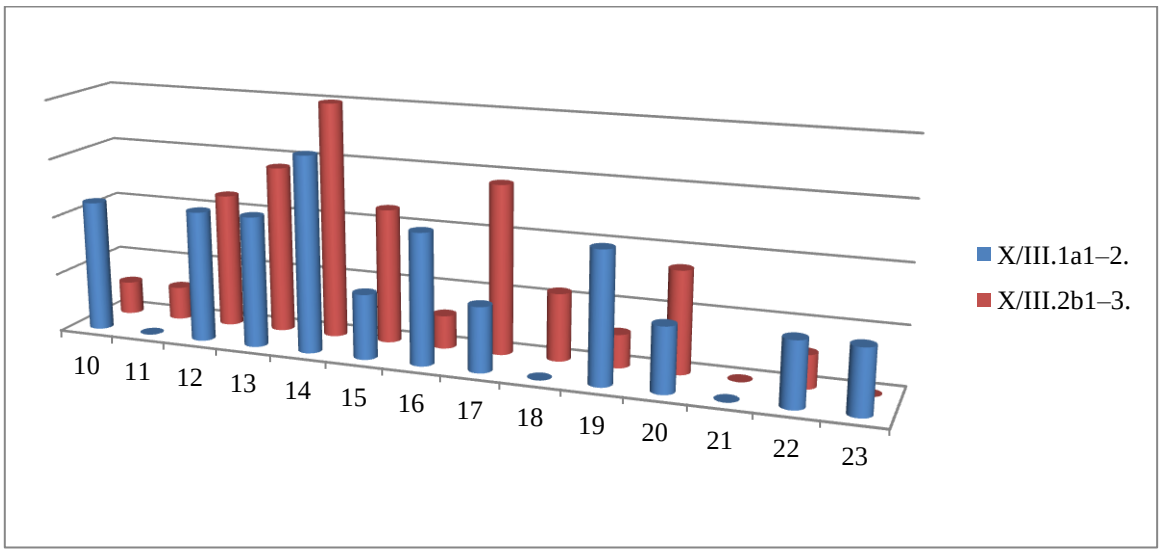

46. kép: A félgömbös tálak filigránabb (X/III.1a1–2. típusok) és elnagyoltabb (X/III.2b1–3. típusok) kialakítású csoportjainak összehasonlítása a peremátmérők százalékos eloszlásának viszonylatában.[2042]

[2039] VADAY 1999a, 122, 51. tábla 2, 1. táblázat.
[2040] VADAY 1989, 137–139, Abb. 32–33; SÓSKUTI 2010, 174; MASEK 2012b, 195–196, 1. ábra.
[2041] Az X/II.2a. típus esetében a Kat. 3009 tétel vizsgálható (pá: 17 cm), bár a profil teljes magasságában nem rekonstruálható: űrtartalma 13,73 dl (1373,19475 (+/- 3,5e-06) cm^3). A félgömbös tálak közül a kisebb változatot képviseli a Kat. 3031 tétel (X/III.2a2. típus, pá: 16 cm), ennek űrtartalma 9,08 dl (908,625965 (+/- 1,1e-06) cm^3). A táltípus legnagyobb mérettartományát a Kat. 3019 tétel jelölheti ki (X/III.2a2. típus, pá: 22 cm), ennek űrtartalma 23,92 dl (2391,5514 (+/- 0,00052) cm^3).
[2042] Az ábrázolt adatok kiegyenlítetlenségének magyarázata részben a vizsgálható tételek alacsony száma (18 és 35 tétel), amely láthatóan az X/III.1a1–2. csoporton belül okoz több pontatlanságot.

A X/I.1. formával ellentétben a X/I.2. tányérként azonosítása erősen kérdéses lehet: Vaday A. mind a tálakkal, mind a fedőkkel felveti az üllőinél alacsonyabb gyomaendrődi példányok kapcsolatát.[2043] A festett kerámia bizonyos formáinak pohár funkciójában történő felhasználását megerősítheti a Maroslele 7. lelőhelyének 11. sírjából származó edényke. A kisméretű (pá: 11 cm; fá: kb. 5 cm; m: 8 cm), kónikus testű, talpgyűrűn álló, kívül-belül vörös festésnyomokat mutató pohár egyedi formát képvisel az eddig megismert leletanyagban.[2044] Ennek ellenére az edényt a test többszöri tagolása kettős és négyes csoportokba rendezett bordázással egyértelműen a vörösre festett edényekhez köti (hasonló összevetéshez lásd a 40. képet!).[2045] A gömbtestű edények és a bikónikus edény pohárként történő azonosítását 0,3 l-es űrtartalmuk[2046] mellett azok zárt szájkiképzésű alapformája is igazolhatja.[2047]

A korábban ismertetett provinciális kerámiaanyaghoz hasonlóan (lásd pl. a IIIE. főcsoport esetében) a szarmata eredetű festett kerámia esetében is problémás a csészék és a tálak elkülönítése pusztán a metrikus jellemzőik alapján. Míg a kónikus testű X/II.1. és X/II.2. edénytípusok között a méretkülönbségek mellett formai jellemzők is indokolják a szétválasztásukat,[2048] addig a félgömbös tálformán belül hasonló következetességet csupán a X/III.1a–b. csoport mutat, amelynek peremátmérője 11–16 cm között változik.[2049] Meg kell jegyezni továbbá, hogy a csésze/kisméretű tál mérettartomány (16 cm-es peremátmérőjű és az alatti edények) közel 2:1 arányban dominálja (43 tétel a 20 tételhez viszonyítva) a többi tipológiai csoport spektrumát is (X/III.2a–c.) [46. kép], a típuson belüli formai következetesség miatt elkülönítésüket nem tartom indokoltnak. Esetleges funkcionális különbségeik ellenére továbbra is mind az asztali edények közé sorolandók.[2050]

[2043] VADAY 2011a, 220–221.

[2044] A formát az edényt közlő Sztankovánszki T. a Drag. 33 típusú terra sigillatákból vezeti le (SZTANKOVÁNSZKI 2021, 104). A nyilvánvalóan hibás megállapítás helyett formai párhuzamait a szarmata kerámiában kell keresni, a hasonlóan kónikus, de hornyolással tagolt oldalfalú poharak között (a szarmata pohárformák összevetéséhez lásd VADAY 1989, Abb. 38.1–14). A maroslelei festett pohár talán igen közeli párhuzamaként említhető a Madaras, Halmok temetőjének 331. sírjából felszínre került reduktív égetésű edény (pá: 7,8; fá: 4,1; m: 11,7), amelyet hasonlóan a perem alatt és az oldalon kettős, a fenék fölött hármas horonyköteg tagol (KŐHEGYI–VÖRÖS 2011, 107, 74. tábla 7).

[2045] SZTANKOVÁNSZKI 2021, 98, 10. tábla 5.

[2046] Bikónikus edény (X/IV.1. típus, Kat. 3196): 3,2 dl (320,35952 (+/- 6,1e-05) cm^3); gömbtestű edény (X/V.1a1. típus, Kat. 3198): 3,08 dl (307,796781 (+/- 9,3e-07) cm^3).

[2047] Az átányi néprajzi anyagban a vizespoharak 0,3–0,5 l-es űrtartalommal figyelhetők meg (FÉL–HOFER 1997, 11. kép f–g).

[2048] A tálak (X/II.2.) űrtartalma az egyetlen biztosan vizsgálható esetben 13,73 dl feletti lehet (Kat. 3009). A csészék esetében a Kat. 2986 (X/II.1b1.) űrtartalma 7,75 dl-re (775,429621 (+/- 4,6e-06) cm^3), míg a Kat. 2987 (X/II.1b2.) űrtartalma 8,68 dl-re (867,754371 (+/- 3e-06) cm^3) becsülhető.

[2049] Ide sorolható a X/III.3. forma és barbaricumi párhuzamai is, azonban az egyedi előfordulások alapján nem vonhatunk le általános következtetéseket.

[2050] A Kat. 3012 jelzetű csésze űrtartalmával az ivóedényekként meghatározható, zártabb szájkiképzésű formák tartományába esik (a Kat. 3196 és a Kat. 3199 tételek alapján 3 dl).

9.1.7. Kronológia

A korhatározás kérdésében a párhuzamok meghatározó részben a késő szarmata horizontot jelölik ki, ám jól keltezhető lelettípusok hiányában ebben a periódusban nagyrészt csak szélesebb időintervallumok nevezhetők meg. A B.1.1. stílusú pecsételt tál Szeged–Kiskundorozsma, Nagyszék II. lelőhelyről még a 4. század első felében is biztosan lakott településről származik.[2051] A Kat. 3217 tétel kapcsán párhuzamként említett peremtöredék vonja be a vizsgálat körébe Ecsegfalva, Pusztaborz lelőhelyet, amelyet publikálói a 4. századra datálnak.[2052] A Tiszaföldvár, Téglagyár lelőhelyről származó félgömbös edény az üllői X/III.2a2. típusnak feleltethető meg, korát a 4. század végére – 5. század elejére határozhatjuk meg.[2053] Hasonlóan a X/III.2b2. típus festett felületű párhuzamait említhetjük Örménykút (ÖRM0052) lelőhely késő szarmata/hun kori településéről.[2054]

A Barbaricum egyéb lelőhelyeinek formailag nem meghatározható leletei is ugyanezt az idősávot mutatják. A 4. századig még biztosan lakott Apagy, Peckés-tanya lelőhely településéről szintén említhetők szarmata eredetű festett edények pecsételt díszű töredékei.[2055] Pópity D. „téglaszínűre festett" edénytöredéket közöl Szeged–Tápé, Algyő külterület lelőhelyről, amely a 4. század végére, illetve az 5. század elejére korhatározható.[2056] A Pesti-síkság lelőhelyein a pecsételt edények a gyorskorongolt, szemcsés kerámiával (ún. „üllői típusú fazekakkal") együtt jelentkeznek, Korom A. véleménye szerint használatukkal a régió leletanyagának késői fázisában, az 5. század elején is számolni kell.[2057] A Pusztaszer és Algyő közötti gázvezeték építése során dokumentált pecsételt edények nagyrészt a 4–5. századra datálható települések leletanyagaiból származtak (pl. Pusztaszer, Csöngölei-oldal II.; Pusztaszer, Szárnyékhalmi-dűlők; Szeged–Kiskundorozsma, Tóth János dombja). [2058] Rákóczifalva, Bagi-földek 5–8–8A. lelőhely településéről a barbár eredetű festett kerámia nagyobb esetszámban közölt, a lelőhelyen a szarmata megtelepedés felső határával egészen a

[2051] SZALONTAI–TÓTH 2003, 73.
[2052] RÓZSA–SZATMÁRI 2002, 100.
[2053] VADAY–GABLER 1986, 62, TSI Kat. 66/6.
[2054] VADAY 2011b, 468, Pl. 47/18.
[2055] ISTVÁNOVITS 1993a, 22–23.
[2056] PÓPITY 2015, 72, 75. Az azonosításhoz szükséges képanyag hiányában csak feltételesen sorolhatjuk a töredéket a festett kerámia tárgykörébe. A 4. század végével kezdődő időszakban azonban rendkívül valószínűtlen más típusú festett kerámia feltűnése a szarmata Barbaricumban (a kérdéshez a jelen dolgozatban leírtak mellett lásd SZEBENYI 2017b, 507–509).
[2057] KOROM 2015, 168.
[2058] SÓSKUTI 2010, 178–179, 2. táblázat.

D_2–D_2/D_3 periódusig lehet számolni.[2059] Festett kerámia jelenlétét dokumentálták továbbá a késő szarmata/hun kori Békéssámson, Erdőháti-halom lelőhelyen is.[2060]

Igen kevés esetben említhetünk olyan kontextusokat, amelyek feltételezik (vagy csupán nem zárják ki) a szarmata eredetű, festett kerámia 3. század második harmadánál korábbi megjelenését.[2061] A barbár eredetű, festett korsók kapcsán korábban említett Makó, Igási-járandó lelőhelyet publikálója tárgytipológiai alapon a 2. század közepe és a 3. század közepe közötti időintervallumra keltezi. A lelőhelyen végzett ^{14}C mérések érintették a barbár eredetű, festett edényt tartalmazó temetkezést is (4. sír), a kétszigmás eredmények a Kr. u. 50/60–240 tartományokat jelölték ki.[2062] A X/II.1a1. típusba sorolható hódmezővásárhelyi (Barattyos 616. lelőhely) edényt közelebbről nem érintve, Csányi V. a szarmata települést a 3. század első harmada és a 4. század eleje közé datálja.[2063] A romániai kutatás a Bánság területén előkerült darabokat általánosan korábbra keltezi: a Timişoara, Freidorf (Temesvár, Románia) lelőhelyű festett, tojásfüzér pecsétléssel díszített félgömbös tálat publikálója formai jegyek alapján a 2–3. századra datálja,[2064] míg a Foeni, Selişte (Fény, Románia) lelőhelyű, komplexebb díszű edény 3–4. századi településrészletről származik.[2065]

A tárgyalt üllői leletanyag a vizsgált lelettípus korhatározásának kérdésében hasonlóan kettős képet mutat.[2066] Egyrészt a megfigyelt kontextusok mindenképpen igazolják a festett kerámia használatát a késői fazekastelepen, hiszen sok esetben gyorskorongolt, szemcsés soványítású házi kerámiával együtt kerülnek elő töredékeik.[2067] Utóbbi edénytípus gyártását a kutatás a lelőhelyen legkorábban a 3. század közepe után valószínűsíti (talán a 3–4. század

[2059] MASEK 2012a, 55, 9. ábra 4.
[2060] RÓZSA 2005, 57.
[2061] Maróti É. egyértelműen szarmata gyártmányként említi egy szürke, csillámos anyagú, rézsútos oldalfalú tál pecsételt díszítésű (rozetták és erezett levélmotívumok) töredékét Vác, Csörögi-rét lelőhely 187. objektumából, amelyet a terra sigillata kísérőanyag alapján 150–260 közé keltez (MARÓTI 2004b, 215, 229. jegyzet). A festett kerámia és a pecsételt díszek szoros kapcsolata alapján ez sugallhatna egy korábbi horizontot is, ám a leírás alapján a lelet szarmata eredete erősen kétséges. Kulcsár Valéria személyes beszélgetésünk során vetette fel a töredék germán eredetét, szíves szóbeli közlését ezúton is köszönöm!
[2062] A dél-alföldi referenciák hiányában Balogh Cs. is kiemeli a vizsgálatok eredményeinek bizonytalanságát, ám régészeti alapon az 1. századi horizontot kizárja (BALOGH 2015, 285, 10. kép 5). A szerző temető datálására vonatkozó megállapítását (2. század közepe – 3. század közepe) az említett temetkezésre vonatkozóan igazolja a sírban talált emailos díszű, ötkorongos lapfibula (BALOGH 2015, 259, 6. kép 7).
[2063] CSÁNYI 2011, 69.
[2064] BENEA 1997, 60, Fig. 23/6.
[2065] TIMOC–SZENTMIKLÓSI 2008, 118, Pl. XIII/4–5.
[2066] Az üllői pecsételt kerámiaanyag legutóbbi feldolgozása során megállapított 3. század eleje és 4. század eleje közötti datálás helyességét az újabb adatok nem támasztják alá (a tanulmány a kónikus hasú tálakkal közösen vizsgálja a korhatározás kérdését) (SZEBENYI 2013b, 19–20).
[2067] Ecser 7. lelőhelyen ugyanezt a tendenciát lehetett megfigyelni (SZEBENYI 2020b, 93; SZEBENYI 2021, 233). Az üllői síranyagok szintén alátámasztják a két edénytípus párhuzamos jelenlétét: pl. a 4867. festett felületű, gömbtestű edényt (Kat. 3212) tartalmazó sír betöltéséből származó szemcsés anyagú töredékek a temetés időpontját a gyártás megindulása utánra helyezik. Ugyanezt a jelenséget említhetjük a 4936. és az 5956. objektumszámú temetkezések esetében is!

fordulójától), egészen az 4. század második feléig.[2068] Két esetben (1517. és 1862. objektumok) lehetett megfigyelni a festett töredékek mellett ólommázas dörzstál töredékét, amelyek a 4. század első harmadában érkezhettek legkorábban a településre.[2069] Az 5145. objektumban II. Claudius Gothicus bronz antoninianusa (268–270) került elő festett felületű félgömbös tálak társaságában. Az üllői darabokat a festett felület utólagos simítása szintén a lelettípus késői horizontjába helyezi a Vaday A.-féle kronológiában.[2070]

Másrészt a szarmata eredetű festett edényeket számos esetben lehetett megfigyelni korábbi datálást feltételező kerámiatípusokkal ugyanazon kontextusban is. Terra sigillatákkal együtt mindössze 8 objektumban [2071] lehetett azonosítani őket, ami statisztikailag elhanyagolható mindkét tárgytípus szempontjából, párhuzamos használatukat aligha feltételezhetjük. Az üllői import kerámialeleteket domináló bevonatos, félgömbös alapformájú tálak (IIIE. főcsoport) esetében az együttes előfordulás gyakorisága hasonlóan alacsony szintű (31 eset), ám a korábban feltételezett relatív kronológia [30. kép] mellett mégis mutathat egy, a késői lelethorizont felé növekvő tendenciát.[2072] Ezzel ellentétben az edénytípus esetszámaihoz képest relatíve frekventált együttes előfordulást mutat a kónikus hasú tálak vizsgálata (IIIC. főcsoport): összesen 13 objektumban dokumentáltak együtt a szarmata eredetű festett edényekkel (ez a kónikus hasú tálak összesített előfordulásainak 27%-a!). Ecser 7. lelőhelyen szintén több esetben megfigyelhető volt a kónikus hasú tálak és a festett edények (R2 és B1 típusok) pecsételt díszű variánsainak együttes jelenléte (278., 4837., 4842., 4912., 7755. objektumok).[2073] Bár korábban a kisebb vizsgált leletanyag alapján a jelenséget az ecseri lelőhely bonyolult statigráfiájához kötöttem, az üllői esetek rámutathatnak a két lelettípus valós kapcsolatára.[2074]

A fentiek alapján a szarmata eredetű, festett kerámia gyártása a terra sigillaták kereskedelmének visszaesése után kezdődhetett meg, legkorábban a 3. század második

[2068] KULCSÁR–MÉRAI 2011, 63. Másik tanulmányukban a szerzők a gyártás legkorábbi lehetséges időpontjaként felvetik a 220/230-as éveket is (ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, 340).
[2069] Az ólommázas kerámia datálása kapcsán, a jelen dolgozatban foglaltak mellett, lásd OLGYAY–SZEBENYI 2018, 32, 34.
[2070] VADAY 1999a, 183, 186, 188. Ennek kapcsán ismét hangsúlyoznunk kell, hogy a településanyagokban problémás lenne a felületkezelés alapján lelettípusok variánsait elkülöníteni. Emellett meggyőző bizonyíték nem áll rendelkezésre a szakirodalomban a Vaday A. által a kora, illetve közép szarmata időszakra meghatározott típus létezésének igazolására.
[2071] Összesen 11 töredéket tartalmazott, amelyek meghatározó részben (8 db) a rheinzaberni műhelyhez köthetők. Westerndorfból 2 db, Pfaffenhofenből további 1 db származik.
[2072] IIIE/I–II.: 0 db; IIIE/III.: 2 db; IIIE/IV.: 1 db; IIIE/V.: 5 db; IIIE/VI.: 3 db; IIIE/VII.: 7 db; IIIE/VIII.: 3 db (továbbá 11 db formailag nem meghatározható táltöredék).
[2073] SZEBENYI 2020b, 93–94.
[2074] A Pesti-síkság lelőhelyein a kónikus hasú tálak kísérőleleteként is megjelennek a szemcsés, gyorskorongolt edények töredékei, ennek alapján Korom A. az edénytípus datálásának felső határát egészen a 4. századig tolja ki (KOROM 2015, 177–178).

felében: ezt igazolja a tárgytípus hiánya a római luxuskerámiával körülírható kontextusokból, ám még szórványos párhuzamos használati időszaka a bevonatos kerámia változataival (IIIE és IIIC típusok). A leletcsoport „nagyobb arányú" jelenlétével csak az import kerámia árukínálatának változása után, a 4. század elejétől lehet számolni, majd divatja az alföldi párhuzamok alapján egészen az 5. század elejéig tarthat.

9.1.8. Zárógondolatok a szarmata festett kerámiáról

A kutatás jelenlegi stádiumában a szarmata eredetű, vörösre festett kerámia ellentmondásos módon értékesebb forrásbázisát képezi az import kerámia vizsgálatának, mint amennyit a barbár fazekasságról szerzett ismereteinkhez ad hozzá. Bár az anyagminőség (pl. „vasoxidos" zárványok), a készítéstechnikai jellemzők (pl. a festett felület utólagos simítása vagy az ellenoldali benyomódás nélküli pecsételt díszek), illetve a formakincs egységessége (pl. a X/III. főcsoport dominanciája) alapján az edénytípus relatíve homogén csoportot alkot, a jelenleg ismert területi elterjedés súlypontjai talán több műhely létezését is feltételezhetik.[2075] A későbbiekben, a leletanyag szélesebb (topográfiai) szempontrendszerű rendszerezésével, illetve a pecsételt ornamentika finomabb tipokronológiai változásainak megértése révén ez az anyagtípus válhat a szarmata belső kereskedelem kutatásának kulcsává,[2076] hiszen ezekkel az ismeretekkel olyan gazdasági/kereskedelmi vektorokat rajzolhat ki, amelyek az importanyag terjedéséhez is releváns adalékokat biztosítanának.

A római importáru befolyásának közvetlen hatásait több különböző szinten foghatjuk meg a festett kerámiaanyagon belül. A legmélyebb kapcsolatot a provinciális előzményekkel mindenképpen a komplex pecsételt díszű (B.1.1–2. stílusú) enyhén megvastagodó peremű, félgömbös testű tálak (X/III.2a1–2. típusok) mutatják, amelyek a készítéstechnika szükségszerű egyszerűsödése mellett (pl. talpkorong alkalmazása, 1–2 motívumból felépülő képmező) még kötöttek a Drag. 37 típusú terra sigillaták stílusjegyeihez.[2077] Közvetettebb a

[2075] A korábban az üllői leletanyag kapcsán is hangsúlyozott, a Pesti-síkság területére lokalizálható műhelykör (a kérdéshez lásd SZEBENYI 2020b, 92) mellett, a leletanyag sűrűsödése és a kevés, az előbbitől eltérő motivisztikájú pecsételt edény alapján feltételezhetünk egy gyártási központot a Dél-Alföldön is (a korábban említett pécskai edény mellett lásd még a Pusztaszer, Szárnyékhalmi-dűlők lelőhelyről származó pecsételt töredéket: SÓSKUTI 2010, 179, 3. kép 14). A Rákóczifalva, Bagi-földek 5–8–8A lelőhelyről ismert kiugró mennyiségű festett kerámia (42 edény 74 töredéke) talán a Tiszántúlon is feltételezhet egy központot (MASEK 2018, 191–193, 104. kép), bár ezek a leletek jellegükben teljes egészében beilleszthetők a jelen dolgozatban is bemutatott tipológiai rendszerbe. A kérdésben mérlegelni kell a nagyfokú kutatási hiányosságok torzító hatását, hiszen a szakirodalomból ismert pecsételt edények 53,5%-a Üllő 5. és Ecser 7. lelőhelyekről származik (a kutatás állapotáról legutóbb lásd SZEBENYI 2021, 227)!

[2076] 2021-es gyűjtés alapján összesen 198 pecsételt edény ismert a szarmata Barbaricum területéről (utóbbi mennyiség vegyesen tartalmaz római és barbár eredetű példányokat!) (SZEBENYI 2021, 227, 235).

[2077] Maróti É. az 1. század vége – 3. század első fele közé datálható, Pest megye kelet-pannoniai eredetű pecsételt kerámiájának eredete kapcsán is hasonló folyamatot feltételez, amelyben az edényformák és a

római hatás a tányérformák (X/I.1a–b. típus), a tagolt oldalfalú kónikus csészék (X/II.1a1–2. típusok), a tölcséres peremű gömbtestű edények (X/V.1a1. típus), illetve az egysoros pecsételt díszű tálak (B.1.3. stílus) esetében. Ezeknél a formai jegyek alapján feltételezhető, részben különböző irányú hatások keverednek: az előképek stílusjegyeinek összemosódása (pl. a Drag. 30 és a Drag. 33 forma hatásai a kónikus hasú csészéken) mellett megjelennek a barbarizáló elemek (pl. horony a perem alatt) is.[2078] A kónikus testű csészék perem alatt tagolt variánsai (X/II.1b–c. típusok), a pecsétlés nélküli párnás peremű tálak (X/III.2b–c . típusok) és a szélesebb szájkialakítású gömbtestű edények (X/V.1a2., X/V.1b. és X/V.2a–b. típusok) egyértelmű provinciális előképeik ellenére már a helyi fazekashagyományhoz állnak közelebb, ennek megfelelően a késő szarmata kerámiaanyagban az előzőekhez képest szélesebb körben dokumentálhatók festés nélküli változatban is. Mennyiségi alapon a vörösre festett edények között ezek a formák dominálnak, ami kapcsolatban állhat a bevonat nélküli párhuzamaik magasabb számával. Az eredeti római import árutól legmesszebb az ívelt testű sekély tálak (X/I.2. típus), a kónikus falú tálak (X/II.2a–b. típusok), a rézsűs peremű, félgömbös testű csészék (X/III.1a–b. típusok), illetve a magas nyakú gömbtestű edények (pl. X/V.3b. típus) állnak. Utóbbiak a szarmata kerámiaanyagban megjelenő formák belső folyamatai révén kialakuló változatok lehetnek, alapformájuktól eltekintve függetleníthetők a római előképektől. Munkahipotézisként kiemelt jelentőséget tulajdoníthatunk ebben az elméleti modellben a X/IV.1–2. alcsoportoknak. Előképeiket aligha a római kerámia körében kell keresnünk, véleményem szerint kialakításuk gondolatisága az üvegszál rátétekkel díszített üvegpoharak felé mutat (a kérdésről lásd a 9.1.4.5. fejezetet!).[2079]

A tárgytípus szűk körű elterjedése alapján (átlagosan 0,1–0,2% a részesedése a telepanyagokban) a festést nem tekinthetjük a felületkezelési eljárások általánosan alkalmazott technológiájának. Kapcsolata az asztali edényeknek a római előképekkel jól körülírható körével szintén elválasztja a szarmata fazekasság többi, edénytípushoz szorosan

motívumkincs mellett a pecsétek elrendezése is főként a 2. századi terra sigillata edényeket követi (MARÓTI 1985, 125).

[2078] A forma további egyszerűsödése is ennek a folyamatnak a része lehet: lásd pl. a B.1.2–3. pecsételt edények esetében több alkalommal is az oldalfal lépcsős tagolása helyett megjelenő hornyolást (SZEBENYI 2021, 232–233).

[2079] A nyugat-európai germán Barbaricumból szintén számos példáját említi M. Hegewisch az üvegedények kerámiából készült másolatainak. A bordás testű tálak (*Rippenschale*) népes csoportján belül jól megfigyelhető az alapforma módosulása a helyi igényeknek és technológiai felkészültségnek megfelelően: a bordák helyett alkalmaznak vésett díszeket (*Kehlenzier*), illetve a test sűrű, függőleges bordázását felválthatja más motívum is (M. Hegewisch ide sorolja az aljukon szvasztikával vagy körívekkel díszített tálakat is!) (HEGEWISCH 2005, 201–210, Abb. 2–3). Az edénycsoport szvasztikával díszített aljú variánsa (5. csoport) germán importból említhető a szarmata Barbaricumból is Monor, Berek lelőhely 2. sírjából (KULCSÁR 2003, 80, 3. kép 2).

nem kötődő felületkezelési technikájától (pl. a simítás/polírozás, az ún. „tojáshéj engobe").[2080] A vörös „földfestés" alkalmazásának kezdetei szoros összefüggésben lehettek a terra sigillata kereskedelem visszaesésével a 3. század közepe utáni időszakban, célja elsődlegesen a hiánycikként jelentkező római luxuskerámia pótlása lehetett.[2081] Aligha tévedünk, ha a pecsételt díszítés megjelenését ugyanezen műhelykör innovációjának tartjuk. A X/IV.1–2. típusok jól kijelölik a festett kerámia azon rétegét, amely függetlennek tűnik az importált római kerámiaedények hatásaitól. Ennek megfelelően a festés mögött a terra sigillata edények mechanikus utánzásának igényén túl további mögöttes jelentéstartalmat is feltételezhetünk. Amennyiben elméleti szinten elfogadjuk a hivatkozott formák kapcsolatát a provinciális üvegművesség termékeivel, úgy ezeken a vörös bevonat jelenléte a terra sigillaták magas értékét, illetve a kerámiaanyagon belüli kiemelt státuszát örökíti át az azoktól idegen formavilágú tárgyakra. Annak kérdésére a jelen kutatási stádiumban aligha adhatunk választ, hogy milyen beágyazottság mellett kezdődhet meg a provinciális áru másolása: lásd éppen az ún. „üllői típusú fazekak" esetét, amelyek gyártása több lelőhelyen is nagyüzemben folyhatott,[2082] ám az előképet biztosító provinciális termékek csak néhány lelőhelyről ismertek (lásd a jelen dolgozat VI. anyagcsoportjánál leírtakat!).

[2080] A felület simítása a korongolt edények minden típusán megfigyelhető, kerámiatípusonkénti egyedi kialakításaik készítéstechnikai okokra vezethetők vissza (pl. a korsók nyakának vagy a tálak belső felületének simítása). Gyakorisága edénytípustól és időszaktól függően változhat a római kor folyamán, ám a 2. századtól az 5. századig jellemző. A sárgás-fehéres (ún. „tojáshéj") engobe bevonatú edények az egész Alföld területén megfigyelhetők, bár lelőhelyenként csupán alacsony esetszámban jelentkeznek. A felületkezelés kizárólag a gyorskorongolt, oxidatív égetésű kerámiára jellemző, alkalmazása főként 4–5. századi kontextusok alapján keltezhető (SÓSKUTI 2010, 177).

[2081] A római formák másolásának gyakorlata ezzel szemben már a legkorábbi szarmata települések (pl. Újhartyán) leletanyaga alapján is igazolható a 2. századtól (VADAY–SZEKERES 2001, 239).

[2082] A típust gyártó lelőhelyek listájával lásd ISTVÁNOVITS–KULCSÁR–MÉRAI 2011, Tab. 1.

MAGYAR NYELVŰ TARTALMI KIVONAT (ABSZTRAKT)

Szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok. Történeti és régészeti következtetések Üllő 5–9. lelőhely kerámiaanyaga alapján.

Kulcsszavak: szarmata Barbaricum; római–barbár kapcsolatok; kerámiakutatás; Kr. u. 1–5. század.

A római kor kutatásának legkorábbi időszakától fogva visszatérő jelleggel kerül felszínre a Római Birodalom és a határain túl megtelepedett barbár népek viszonyrendszerének kérdése. Nincs ez másként a Nagy Magyar Alföld területét elfoglaló szarmata törzsek (jazigok, roxolánok, alánok) és a szállásterületüket közrefogó római provinciák (Pannonia, Moesia, Dacia) esetében sem: az alföldi és a dunántúli kutatók együttes erőfeszítése révén a téma magyarországi kutatástörténete a nemzetközivel közel azonos utat járt be. A szarmata–római kapcsolatfelvétel jelenleg elismert modelljét Vaday A. 1998-ban megjelent tanulmányából ismerjük, ám általános érvényű megállapításai ellenére ez még nem integrálhatta magába az ezredfordulót követően meginduló, a nagyberuházásokhoz kapcsolódó feltárások révén robbanásszerűen megnövekedett leletanyagot. Doktori disszertációm közel 30 év távlatából próbálkozik meg a kérdés újbóli vizsgálatával egy komplex, történeti és régészeti forrásanyagot ötvöző keretrendszerben.

Az elmúlt évek koszakspecifikus történeti összefoglalásai (kiemelve itt pl. Kovács P. 2022-ben megjelent forráskiadását) jó alapot biztosítanak az eseménytörténet és az említett régészeti modell összehangolására. Meg kell jegyezni azonban, hogy jellegéből adódóan az írott forrásanyag egyoldalúan torzítja a vizsgálódás látószögét, hiszen a római auktorok munkáiban a barbárok elsődlegesen a fegyveres összetűzések kapcsán kerülnek említésre. Ezek a beszámolók hibásan keltik így annak érzetét, hogy a kapcsolatokat az ellentétek határozták meg, bár a jól adatolható konfliktushelyzetek valójában csupán az egymás szomszédságában eltöltött idő negyedét (25,5%-át) tehették ki [31. kép]. A kereskedelemi kapcsolatok virágkora (a Severus-kori konjunktúra időszaka) ezzel szemben forrásszegény intervallumként nevezhető meg.

Az alföldi Barbaricum római eredetű leletanyagát doktori disszertációm két különböző perspektívában vizsgálja. Bár Üllő 5–9. lelőhely importált kerámiaanyaga példátlan gazdagságú a jelenleg közölt szarmata települések között (2971 leltári tételhez tartozó 3481 töredék), egyetlen lelőhelyként csupán a saját mikrorégiójára (gazdaságtörténetileg Aquincum

előterének „kishatárforgalmi” zónájára, míg tájegység léptékében a Dél-Pesti-síkságra) vonatkozóan szolgálhat forrásbázisként. Munkámban a kerámiaanyagot a provinciális párhuzamoknak megfeleltethető leletcsoportokban vizsgálom (2. fejezet): terra sigillaták (I.), Dressel 24/Zeest 90 típusú amphorák (II.), bevonatos edénytípusok (*Glanztonware*) (III.), sávos festésű kerámia (IV.), bevonat nélküli római edények (V.), sóderes soványítású házi kerámia (VI.), egyedi előfordulású importáru (VII–VIII.), ólommáz-bevonatos edényformák (IX.). A helyi kerámiaspektrum jól mutatja a pannoniai fazekasműhelyek befolyását a limes körzetének árucseréjében, hiszen a „provinciális import” (2059 tétel, 69,3%) közel 2:1 arányban viszonyul a „birodalmi import/távolsági kereskedelem” jellemző árucsoportjaihoz (912 tétel, 30,7%). A folyamatok makroszintű értelmezési kísérletéhez szükséges volt az alföldi szarmata Barbaricum egyéb importált lelettípusainak vázlatos áttekintése (1. függelék). A fémanyag (pl. fibulák, fémtükrök, bronzedények, ládikaveretek) és az üvegáru (üvegedények, bizonyos gyöngytípusok) árnyalják ugyan a szarmata–római kereskedelmi kapcsolatok főként a kerámiaanyag alapján kialakított periodizációját, ám nagyvonalakban mégis illeszkednek annak elméleti modelljébe. Az elmúlt években rendszerezett állatcsont-anyag felhívja a figyelmet a láthatatlan kereskedelem jelentőségére, míg más jelenségek mögött (pl. malomjáték szarmata épület padlójába karcolva Cegléd, Bürgeházi-dűlő lelőhelyről) talán az innováció és/vagy divat hatása sejlik fel.

Az importált kerámia beágyazottságának megértéséhez érdemben vizsgálnunk kell a római edények szarmata másolatainak kérdését is (2. függelék). Az üllői leletanyagban a vörösre festett szarmata kerámia (X.) magas esetszámai (254 tételhez kapcsolódó 296 töredék) példátlan alkalmat biztosítanak a leletcsoport mélyebb megértéséhez. Számos (részben a korábbi kutatás által is feltételezett) tényező utal rá, hogy a festés alkalmazása az import iránti fokozott keresletben gyökerezik: pl. a simítással fényezett földfesték egyértelműen a terra sigillaták magas fényű bevonatát hivatott egyszerűbb technológia mellett utánozni, míg az edénytípus legkorábbi megjelenése a 3. század második felében egyértelműen köthető a luxuskerámia behozatalának visszaeséséhez. A formai spektrum rendszerezése a jelenség több rétegére világíthat rá: a közvetlenül terra sigillata előképekre visszavezethető típusok (pl. félgömbös és kónikus testű csészék/tálak) mellett jelentkeznek egyéb provinciális kerámia- vagy üvegedényekkel rokonítható formák (pl. tányérok és vékony falú edénytípusok), illetve főként barbarizáló hatásokat mutató csoportok is (pl. kónikus testű tálak).

ABSTRACT IN ENGLISH

Sarmatian–Roman economic relations. Historical and archaeological conclusions based on the ceramic material of Site Üllő 5–9.

Keywords: Sarmatian Barbaricum; Roman–Barbarian relations; pottery research; 1st–5th centuries AD.

From the earliest research history, the Roman Empire's relations with the Barbarian communities have been a recurring question in Roman Age studies. This is no different in the case of the Sarmatian tribes (Iazyges, Roxolani, Alani) who occupied the territory of the Great Hungarian Plain and the Roman provinces (Pannonia, Moesia, Dacia) that surrounded them: thanks to the combined efforts of the researchers of the Sarmatian Barbaricum and the Roman provinces, the history of research in Hungary has followed a trajectory almost identical to the international literature. The currently applied model of the Sarmatian–Roman interactions is known from the study published by A. Vaday in 1998, but despite its general validity, it could not yet integrate the find materials related to the rescue excavations that started after the turn of the millennium. After nearly 30 years, my PhD thesis attempts to re-examine this topic in a complex framework combining historical and archaeological source materials.

The historical perspective summaries of the past years (e.g. the publication of Sarmatian related written sources by P. Kovács in 2022) provide a good basis for the reconciliation of the known historical events and the above mentioned archaeological model. However, the nature of the palaeographical material distorts the perspective of the investigation in a one-sided way, since the Barbarians are primarily mentioned only in connection with armed conflicts in the Roman written sources. These statements thus falsely give the impression that relations were defined by antagonism, even though the well documented conflicts may have accounted for only a quarter (25.5%) of the time spent in each other's neighbourhood [Fig. 31]. On the other hand, the heyday of trade (the Severan Age conjuncture) is presented as an absence of written sources.

My PhD thesis examines the Roman artefacts of the Sarmatian Barbaricum from two differently scaling perspectives. Although the imported ceramic assemblage of Site Üllő 5–9 is of unprecedented size among the currently published Sarmatian find materials (3,481 fragments belonging to 2,971 inventory items), it can only serve as a source for its own micro-region (the "trade near the limes" zone of the Aquincum foreland, and the South-Pest

Plain). In my work, I examine the pottery types in groups that correspond to their provincial parallels (Chapter 2): terra sigillata (I), Dressel 24/Zeest 90 type amphorae (II), coated pottery types (*Glanztonware*) (III), vessels painted in bands (IV), uncoated Roman pottery (V), utility ceramics of a pebbled material (VI), rarely imported ceramic ware (VII-VIII), and lead-glazed pottery forms (IX). The local spectrum of imported products illustrates the influence of nearby Pannonian pottery centres, as imported wares of provincial origin (2,059 items, 69.3%) are outnumbered by the typical groups of goods related to long distance trade (912 items, 30.7%) by a ratio of almost 2:1. For a macro-level interpretation of the supposed framework, it was also necessary to summarize the other imported artefact types of the Sarmatian Barbaricum (Appendix 1). Metal (e.g. fibulae, metal mirrors, bronze vessels and caskets) and glassware (e.g. glass vessels, beads) fit into the theoretical model based on the ceramic material, although they could nuance the periodization of Sarmatian–Roman trade relations. The recently organized animal bone material draws attention to the importance of the so called invisible trade, while other influences (e.g. an example of *Ludus Duodecim Scriptorum* scratched into the floor of a Sarmatian building from Site Cegléd, Bürgeházi-dűlő) may suggest the presence of Roman innovation or fashion, too.

In order to understand the level of the reception of imported pottery in Barbarian communities, we also need to investigate the question of Sarmatian imitations of Roman vessels (Appendix 2). The unusually high number of Sarmatian red painted pottery (X) in the find material of Site Üllő 5–9 (296 fragments associated with 254 items) provides an unprecedented opportunity for a deeper understanding of this group of ceramic products. A number of factors (some of which have been suggested by previous research) suggest that the use of paint is rooted in a permanent demand for imported products: the smoothed surface is clearly intended to imitate the high quality coating of terra sigillata vessels with a simpler technique, while the earliest appearance of these vessels in the second half of the 3rd century can clearly be linked to the decline in imported pottery. A systematic analysis can reveal further layers of this phenomenon, too: in addition to types that can be directly originated from terra sigillata antitypes (e.g. hemispherical and conical-bodied cups/bowls), there are other forms that are related to provincial ceramic or glass vessels (e.g. plates and thin-walled vessel types), or groups that are mainly show Barbarian influences (e.g. bowls with a conical body).

Doktori (PhD) értekezés

SZARMATA–RÓMAI KERESKEDELMI KAPCSOLATOK TÖRTÉNETI ÉS RÉGÉSZETI KÖVETKEZTETÉSEK ÜLLŐ 5–9. LELŐHELY KERÁMIAANYAGA ALAPJÁN

II. KÖTET

Szebenyi Tamás

Témavezető: Dr. habil. Forisek Péter

Debreceni Egyetem

BDT

2024

TARTALOMJEGYZÉK

FÜGGELÉK 3:
A formai tipológiai csoportok leírása, típustáblák 2
FÜGGELÉK 4A:
A vizsgált leletanyaghoz kapcsolódó objektumleírások 45
FÜGGELÉK 4B:
A statigráfiai viszonyok és az edénykapcsolatok összesítő ábrái 186
FÜGGELÉK 5A:
Feloldókulcs a terra sigillaták leírósablonjához 197
FÜGGELÉK 5B:
A terra sigillata leletanyag katalógusa 198
FÜGGELÉK 5C:
A reliefdíszes terra sigillata edények motívumkincsének leírása 231
FÜGGELÉK 6A:
Feloldókulcs a múzeumi nyilvántartás adatait tartalmazó listához 252
FÜGGELÉK 6B:
A vizsgált leletanyag azonosításához szükséges információk listája 253
FÜGGELÉK 7A:
Feloldókulcs az elemzett római és szarmata leletanyag leírósablonjához 291
FÜGGELÉK 7B:
A római eredetű kerámiaanyag katalógusa (a terra sigillaták kivételével) 297
FÜGGELÉK 7C:
A szarmata eredetű, vörösre festett edénytöredékek katalógusa 418
FÜGGELÉK 7D:
A katalógusban említett, díszített tételek részletes leírásai 438

FÜGGELÉK 3: A vizsgált leletanyag formai tipológiai csoportjainak összefoglalása a típusszámok feloldókulcsával és a típustáblákkal

---

I.: Terra sigillata [1. ábra][1]

I.: Észak-itáliai áru.

II.: Dél-galliai áru.

III.: Közép-galliai áru.

IV.: Közép-galliai vagy rheinzaberni áru (bizonytalanul meghatározható tételek).

V.: Rheinzaberni áru (további típusszám megjelölése nélkül díszítetlen, illetve meghatározhatatlan motívumkincsű reliefdíszes termék).

1.: Egyértelműen officinához / mesterhez köthető reliefdíszes termékek.

a.: Bernhard-csoport Ia.

b.: Bernhard-csoport Ib.

c.: Bernhard-csoport IIa.

d.: Bernhard-csoport IIb.

e.: Bernhard-csoport IIc.

f.: Bernhard-csoport IIIa.

2.: A Bernhard-féle relatív kronológiai rendszerbe csupán szélesebb időhatárok között beilleszthető reliefdíszes termékek.

a.: Bernhard-csoport I.a–I.b.

b.: Bernhard-csoport I.a–II.a.

c.: Bernhard-csoport I.a–III.a.

d.: Bernhard-csoport I.a–III.c.

e.: Bernhard-csoport I.b.

f.: Bernhard-csoport I.b–II.a.

g.: Bernhard-csoport II.

h.: Bernhard-csoport II.a–II.b.

i.: Bernhard-csoport II.c–III.a.

VI.: Rheinzaberni vagy westerndorfi áru (bizonytalanul meghatározható tételek, további típusszám megjelölése nélkül meghatározhatatlan motívumkinccsel).

1.: A Comitialis-körhöz kapcsolható áru (Comitialis II / Comitialis).

---

[1] A típustáblán szerepeltetett edényformák méretarányos rajzainak alapjait lásd a *Potsherd: Atlas of Roman Pottery* oldalon (https://potsherd.net/atlas/types/sigillata/gallery; letöltés ideje: 2023.03.16. 17:42). A Consp. 43 típus sematikus ábrájához lásd GABLER 1999, 1. kép.

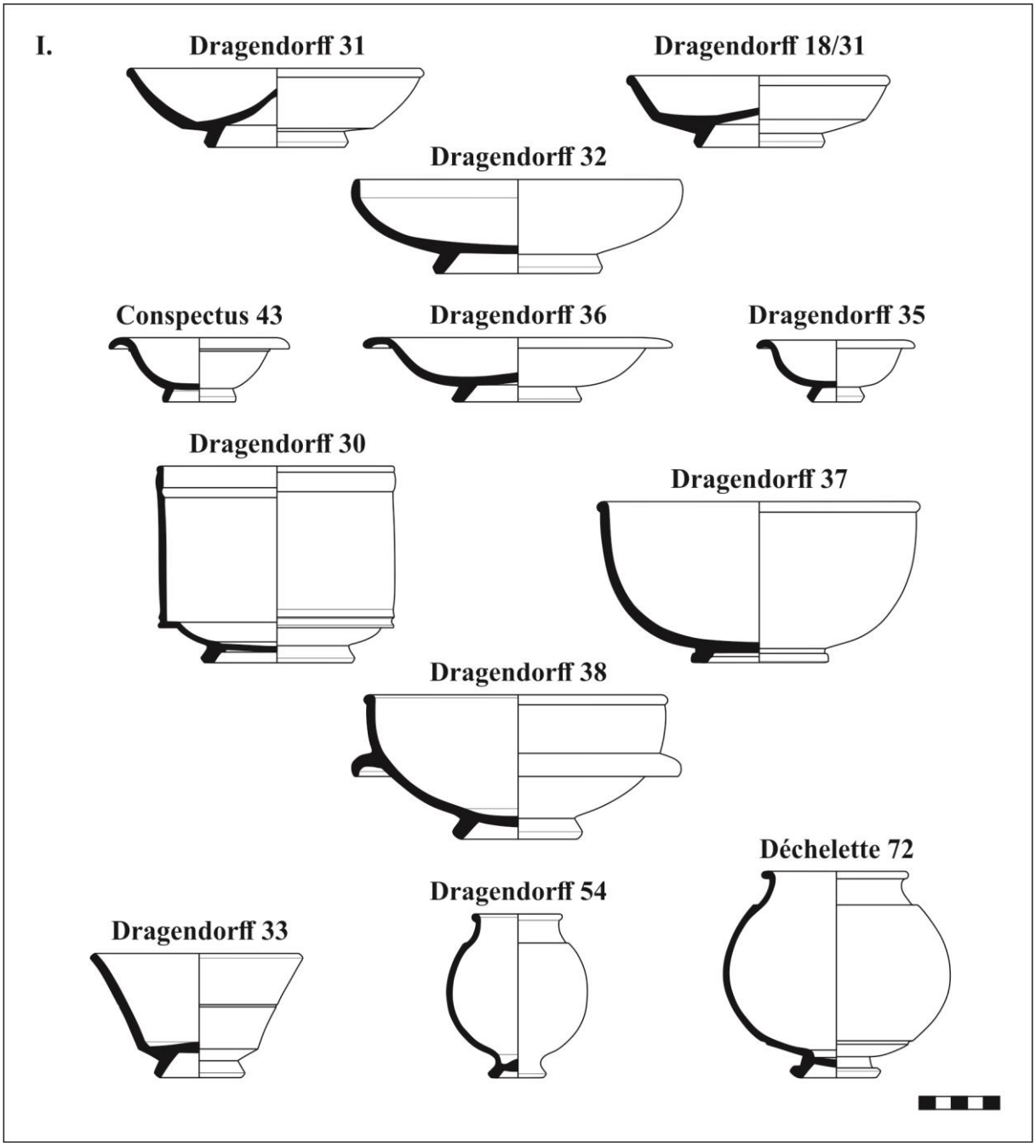

1. ábra: Az üllői kerámiaanyagban feltűnő terra sigillata típusok formakincse (M 1:4).

VII.: Westerndorfi áru (további típusszám megjelölése nélkül díszítetlen, illetve meghatározhatatlan motívumkincsű reliefdíszes termék).

1.: Reliefdíszes áru egyértelműen azonosítható officinával / mesterrel.

a.: Comitialis-áru.

b.: Helenius-áru.

c.: Onniorix-áru.

2.: Bizonytalanul meghatározható reliefdíszes áru a westerndorfi műhelykörzetből (a Comitialis-kör vagy a Helenius-kör terméke).

VIII.: Westerndorfi vagy pfaffenhofeni áru (bizonytalanul meghatározható tételek, további típusszám megjelölése nélkül meghatározhatatlan motívumkinccsel).

1.: A Helenius-kör áruja.

IX.: Pfaffenhofeni áru (további típusszám megjelölése nélkül díszítetlen, illetve meghatározhatatlan motívumkincsű reliefdíszes áru).

1.: A Helenius-officina terméke.

2.: A Dicanus-kör terméke.

II.: Amphora (Dressel 24 / Zeest 90 típus) [2. ábra]

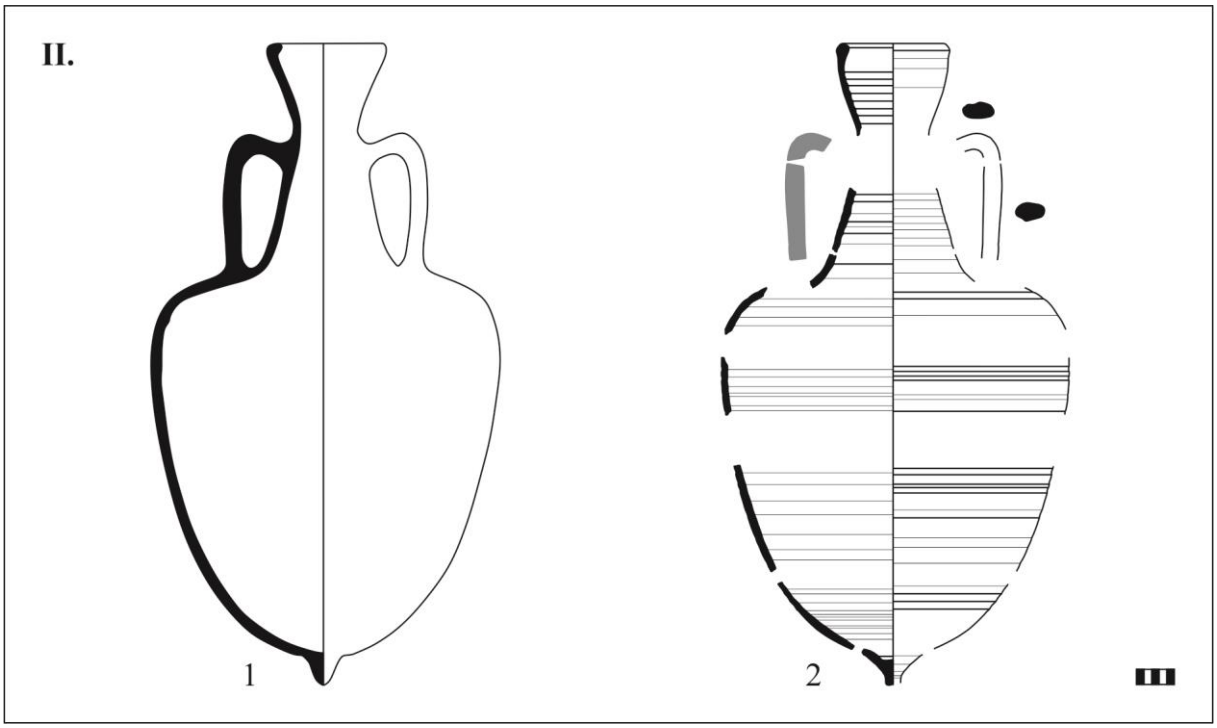

2. ábra: Az edénytest töredékei (2) sorrendben a peremtől a fenék felé: Kat. 746; Kat. 767; Kat. 792; Kat. 846; Kat. 884; Kat. 854; Kat. 797; Kat. 742. A fültöredékek ugyanilyen sorrendben: Kat. 843; Kat. 748 (M 1:10).[2]

III.: Bevonatos edénytípusok (*Glanztonware*)

A.: Tányérok és sekély tálak

I.: Tányérok erősen kihajló peremkiképzéssel [3. ábra].

1.: Horizontálisan kihajló peremű tányérok, ívelt vagy rézsűs oldalfallal.

[2] A Dressel 24 / Zeest 90 forma sematikus rajzát (1) lásd HÁRSHEGYI 2016, Fig. 2c. alapján.

a.: Gyengén tagolt, horizontális peremkiképzések.

1.: Rövid, vízszintesen kihajló, a végén legömbölyített peremű, ívelt oldalfalú sekély tál / csésze.

2.: Hosszú, vízszintesen kihajló peremű tányérforma, a peremél alatt horonnyal hangsúlyozva.

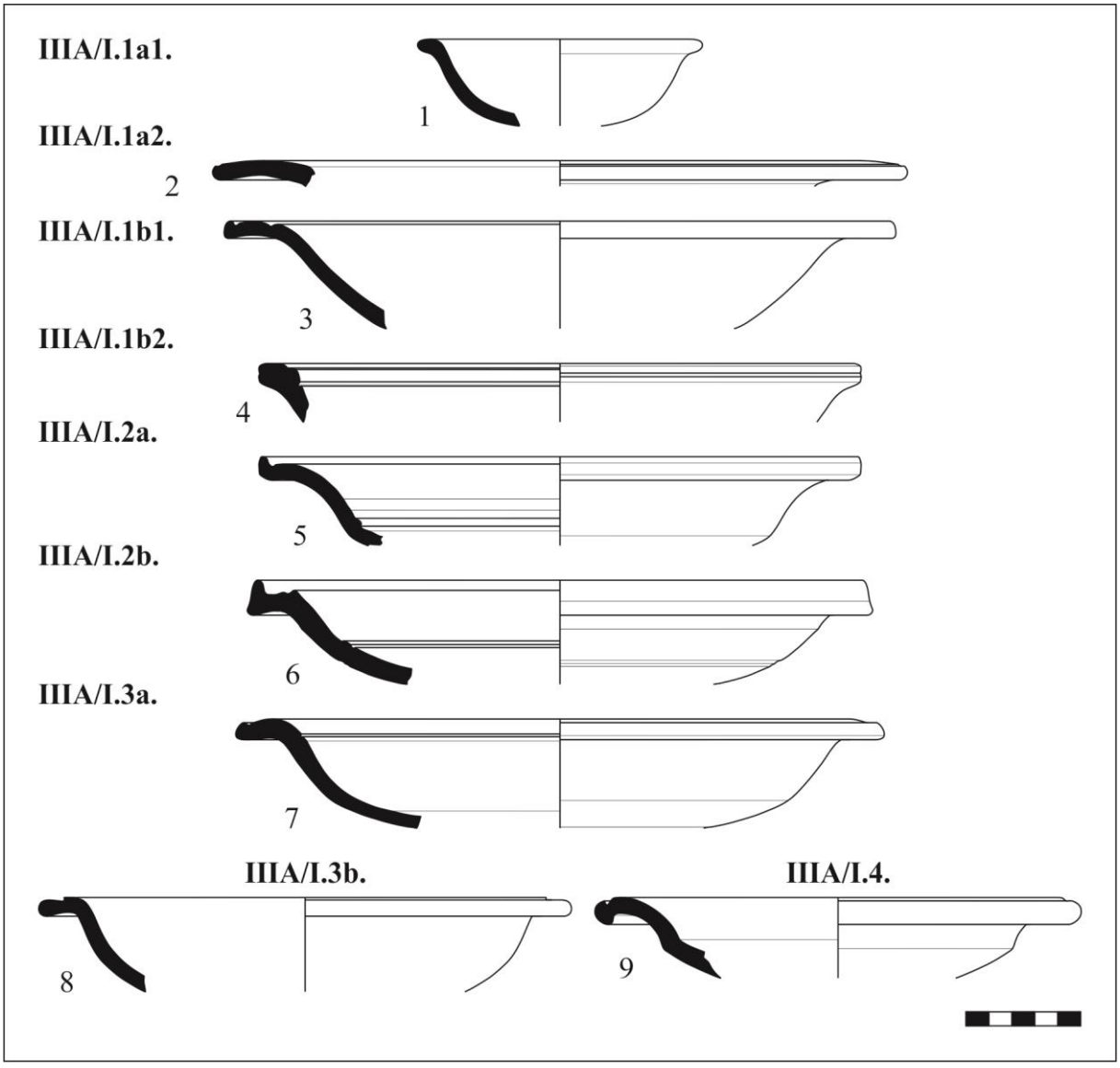

3. ábra: 1: Kat. 912; 2: Kat. 913; 3: Kat. 915; 4: Kat. 917; 5: Kat. 920; 6: Kat. 921; 7: Kat. 922; 8: Kat. 926; 9: Kat. 929 (M 1:3).

b.: Erősen tagolt, horizontális peremkiképzések.

1.: Hosszú, vízszintesen kihajló peremű tányérforma, a szájnyíláson kívül eső felületen hornyolatokkal lehatárolt, enyhén kidomborodó peremsávval.

2.: Rövid, szögletes átmetszettel megvastagodó, közel vízszintesen kihajló, bordával tagolt peremű, rézsűs falú tányér.

2.: Horizontálisan kihajló, a falsíkból meredeken kiugró élsávval lezárt peremű, ívelt oldalfalú tányérok.

a.: A kevésbé hangsúlyos élsáv kivételével érdemi tagolás nélküli peremformák.

b.: Erőteljes élsávval és többszörös bordával tagolt peremforma.

3.: Egyenletes ívben, enyhén kihajló peremű, íves oldalfalú tányérformák.

a.: Hosszan, íveleten kihajló peremű tányérok, a peremél alatt horonnyal hangsúlyozva.

b.: Ívelten kihajló, legömbölyítetten megvastagodó peremű tányérok, az edénytest felől erőteljes lépcsővel tagolva.

4.: Változó ívben, erősen kihajló peremű tányérforma (a peremél lényegesen a szájnyílás magassága alá nyúlik), megtörő vonalú, ívelt oldalfallal.

II.: Álló peremű tányérformák [4. ábra].

1.: Rövid, meredek oldalfal után a fenék felé egyenletesen, rézsűsen szűkülő hasú tányérok (Drag. 32 forma másolatai).

a.: Lényegi tagolás nélküli, legömbölyített vagy kissé elvékonyított peremkiképzések.

b.: Egyedi kialakítású peremformák (befelé rézsűsen csapott vagy élesen behúzott változatok).

2.: Behúzott peremű, hosszan ívelt vállú, rézsűs oldalfalú, sekély tányérok.

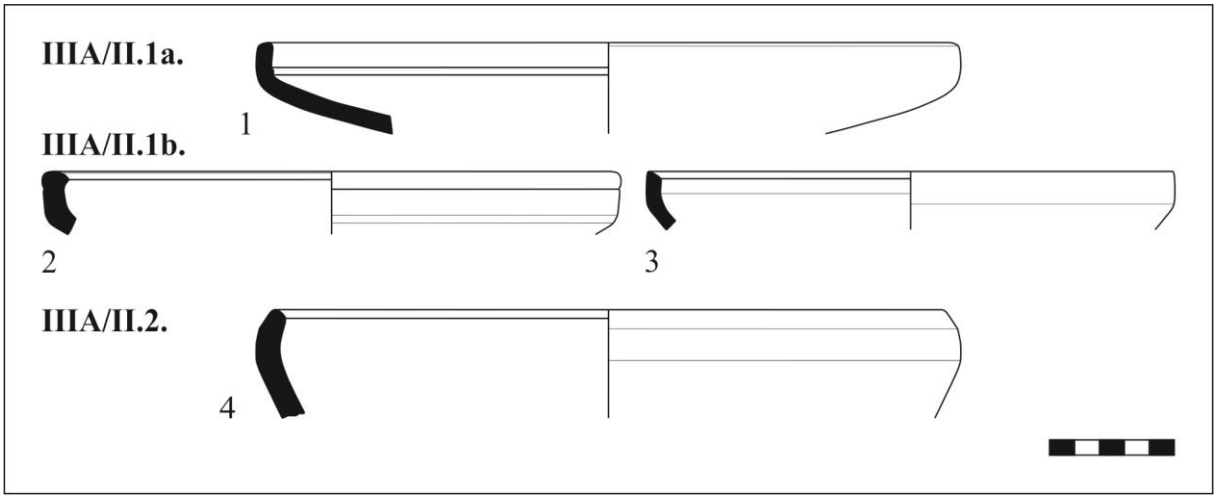

4. ábra: 1: Kat. 935; 2: Kat. 938; 3: Kat. 939; 4: 940 (M 1:3).

B.: Barbotindíszes kerámia

I.: Hengeres testű, barbotincsepekkel díszített, bevonatos tálak [5. ábra].

1.: Enyhén kihajló vagy kigyűrt peremű, meredek falú, egyenes fenekű, alacsony talpgyűrűn álló tálak (KOROM 2005 gyűjtésének megfeleltethető forma).

2.: Rézsűsen befelé csapott peremű, meredek falú tálformák (KOROM 2005 gyűjtésétől jellegében eltérő formakincs).

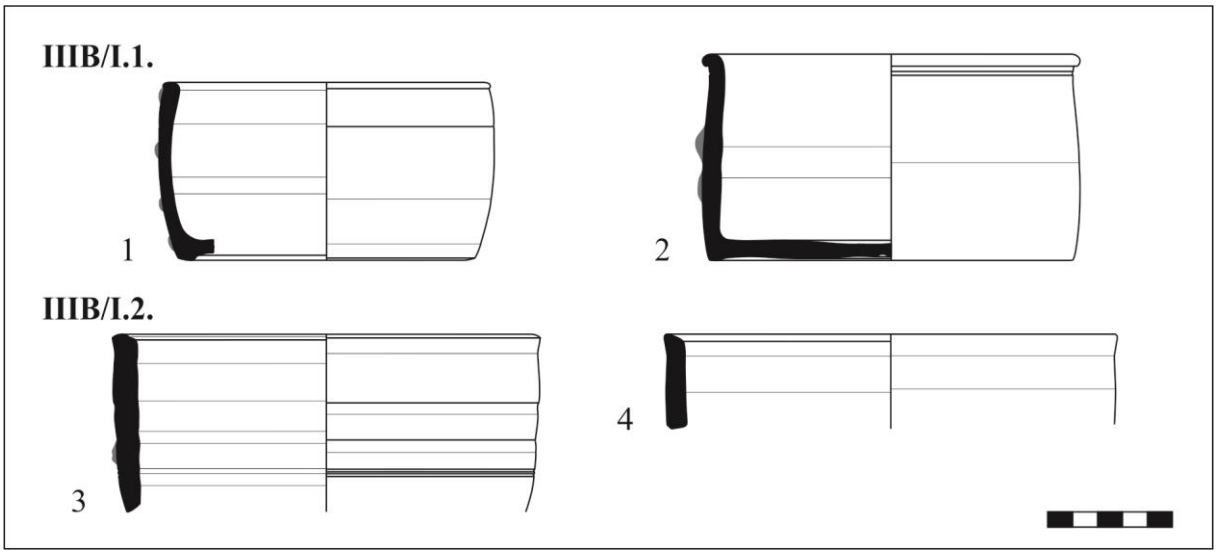

5. ábra: 1: Kat. 953; 2: Kat. 949; 3: Kat. 955; 4: Kat. 954 (M 1:3).

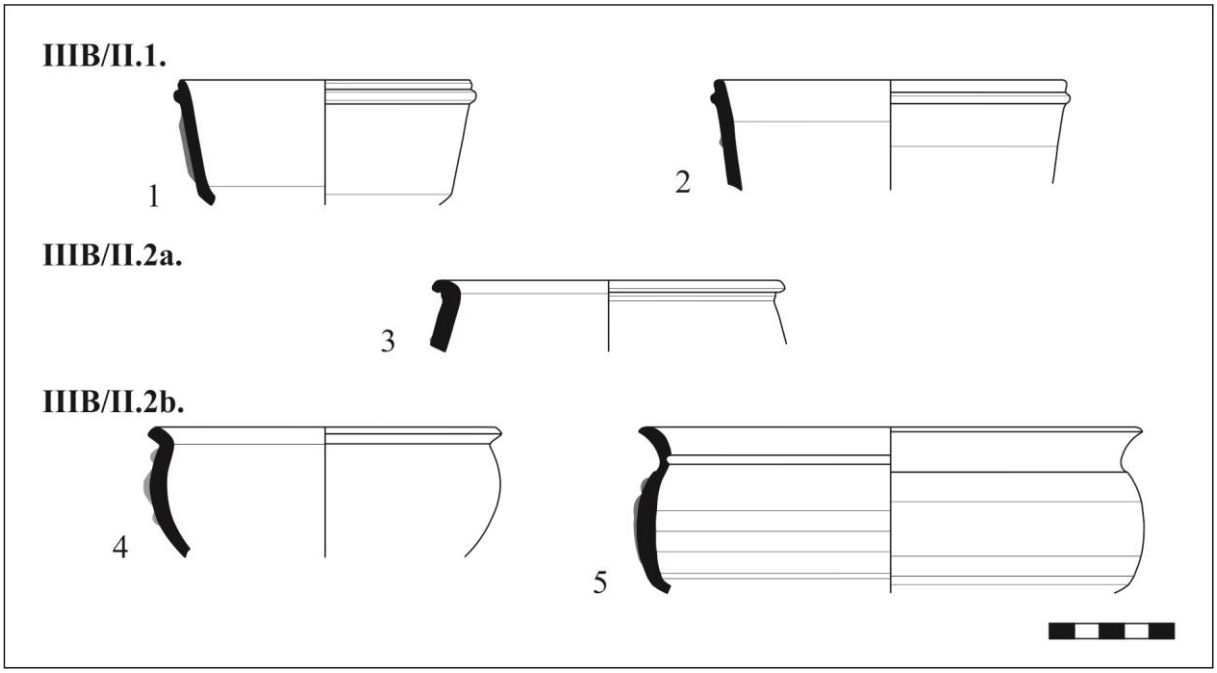

6. ábra: 1: Kat. 958; 2: Kat. 959; 3: Kat. 960; 4: Kat. 961; 5: Kat. 962 (M 1:3).

II.: Komplex motívumkincsű, barbotindíszes csészék és tálak [6. ábra].

1.: Profilálatlan, legömbölyített peremű, a peremél alatt bordával tagolt, kónikus testű, a hason élesen megtörő oldalfalú csészék.

2.: Tölcséres peremkiképzésű, öblösödő testű tálformák.

a.: Rövid, szögletesen záródó, erősen kihajló peremkiképzésű edény.

b.: Ívelten kihajló (szögletesen záródó vagy elvékonyodó) peremkialakítású, erőteljesen ívelődő, nyomott gömbös testű, a fenék felé határozottan szűkülő edényformák.

C.: Kónikus aljú / hasú csészék és tálak

I.: Reduktív jellegű árutípus [7. ábra].

1.: Rövid, rézsűsen vagy közel vízszintesen kihajló peremű, élesen vállasodó, meredek oldalfalú, kónikus hasú tálformák.

a.: Tagolatlan peremek variánsai.

b.: A perem felső részén („fedőhorony" jellegűen) határozott mélyedéssel ellátott peremkialakítás.

2.: Háromszög átmetszetű, kissé rézsűsen a szájnyílás felé lejtő, erősen megvastagodó peremű, meredek oldalfalú, feltehetően nagy szájátmérőjű tálforma.

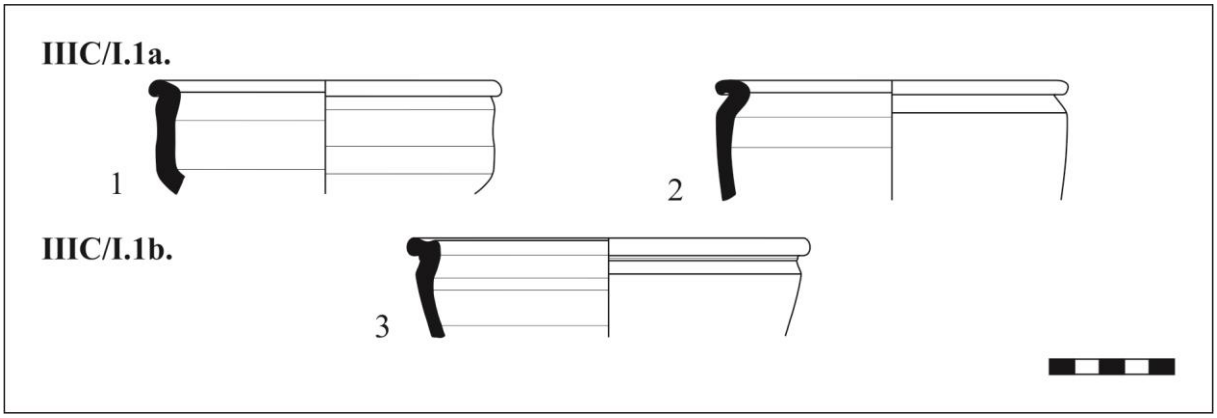

7. ábra: 1: Kat. 967; 2: Kat. 966; 3: Kat. 969 (M 1:3).

II.: Oxidatív jellegű árutípus [8. ábra].

1.: Behúzás nélküli peremformák a csésze mérettartományba eső edényeken.

a.: Rövid, vízszintesen kihajló, profilálatlan peremű, függőlegesen álló vagy kifelé dőlő oldalfalú, kónikus hasú, nagyrészt egyszerű kivitelű csészék.

b.: Egyedi peremkiképzések (megvastagodó formával rokon kialakítások) bikónikushoz közelítő testű csészéken.

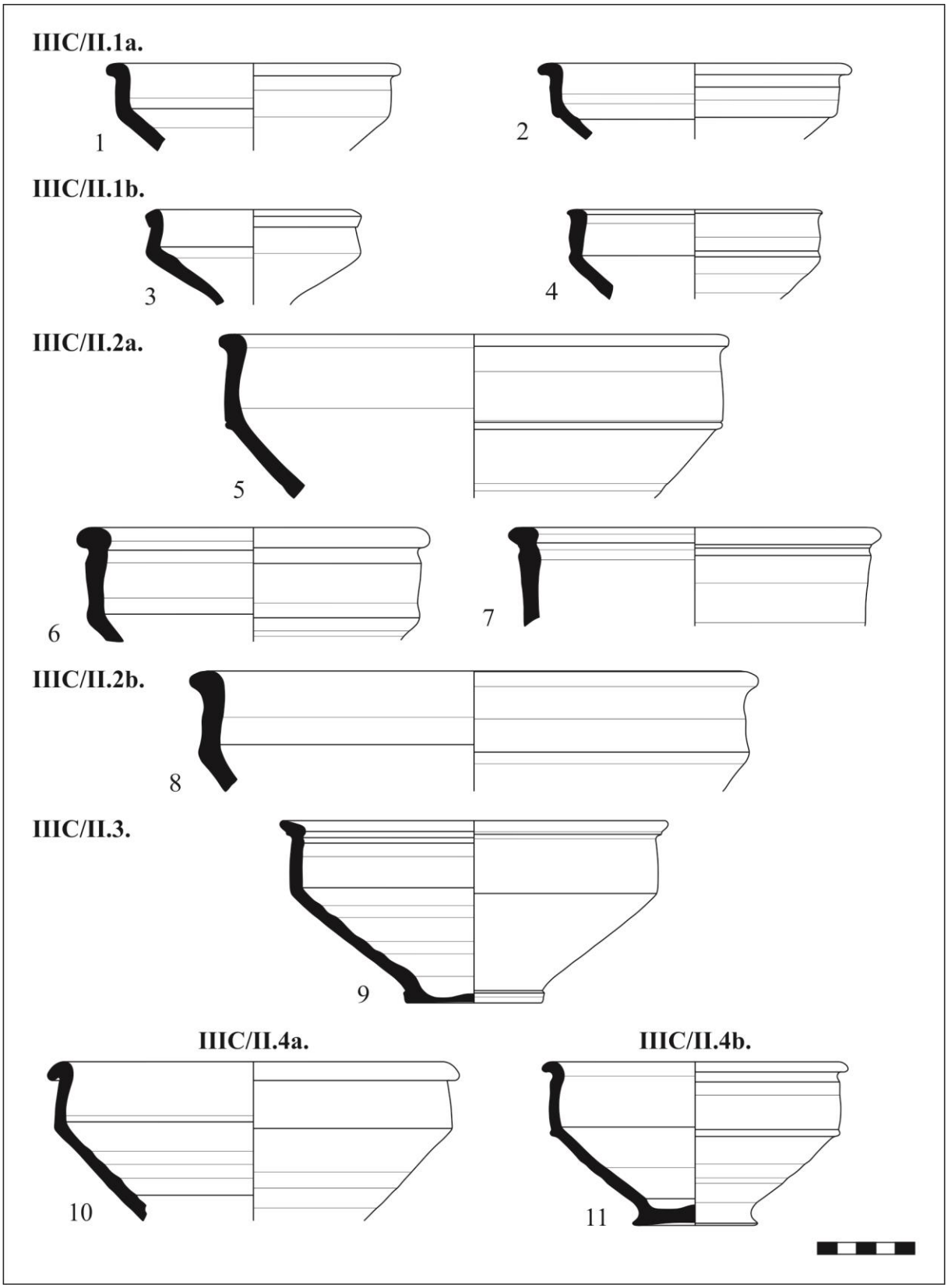

8. ábra: 1: Kat. 976; 2: Kat. 972; 3: Kat. 984; 4: Kat. 985; 5. Kat. 991; 6: Kat. 986; 7: Kat. 995; 8: Kat. 997; 9: Kat. 999; 10: Kat. 1000; 11: Kat. 1003 (M 1:3).

2.: Behúzott jellegű, rövid, vízszintesen kihajló, megvastagodó peremformák, nagyrészt befelé dőlő oldalfalú, kónikus hasú, profilált talpkorongon álló, a tál mérettartományba eső edények.

a.: A perem alatt (egyaránt kívül és belül is) árkolással tagolt és/vagy a hasvonalon bordával hangsúlyozott tálformák.

b.: Formailag a fenti típussal megegyező, ám bevonatukban festés jellegű tálak.

3.: Megvastagodó, befelé rézsűsen síkozott, enyhén behúzott peremű, kissé befelé dőlő oldalfalú, kónikus hasú, szögletes átmetszetűen kiszélesedő talpkorongon álló táltípus.

4.: Hosszú, ívesen, erőteljesen visszahajló peremű, határozott hastörésű csészék és tálak.

a.: Nagyméretű tálak tagolás nélküli, erősen befelé dőlő oldalfallal (profiljukban kissé bikónikus jellegűek).

b.: Kisméretű tálak a hasonvonalon élesen kiugró bordával hangsúlyozva.

5.: Feltételesen az edényformához köthető, egyedi kialakítású peremkiképzések.

D.: Vékony falú, bevonatos edénytípusok [9. ábra]

I.: Párnás jellegű, a felső részén erősen elvékonyodó peremű, lépcsős vállal tagolt félgömbös testű csészék, a váll és a hasvonal között következetesen vésett mintával díszítve.

II.: Álló, sűrűn bordázott peremű edényforma összeszűkülő nyakkal és öblösödő, tagolt testtel.

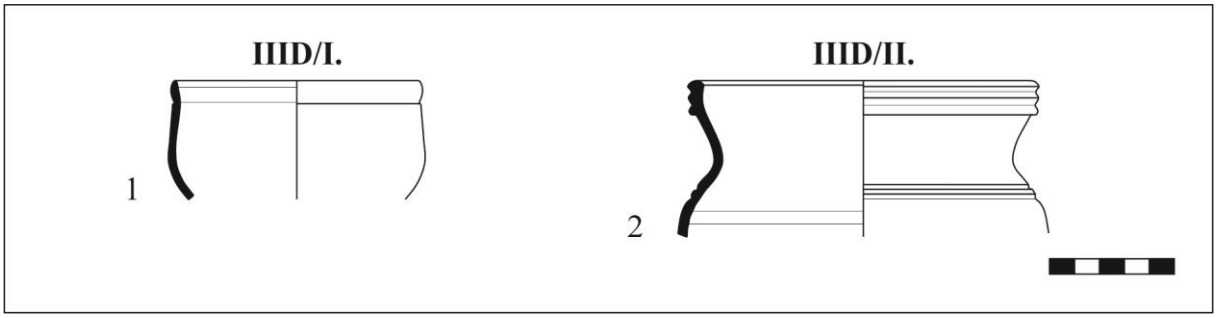

9. ábra: 1: Kat. 1014; 2: Kat. 1016 (M 1: 3).

E.: Félgömbös alapformára visszavezethető csésze- és táltípusok

I.: Az oldalfal vastagságához viszonyítva a perem kevésbé duzzadt, szögletes átmetszetű, felülről a szájnyílás felé rézsűsen síkozott, élesen behúzott, a peremet a külső felületen alulról horonypár határolja, teste kissé nyomott, félgömbös, a has ívelt törésvonala hangsúlyos [10. ábra].

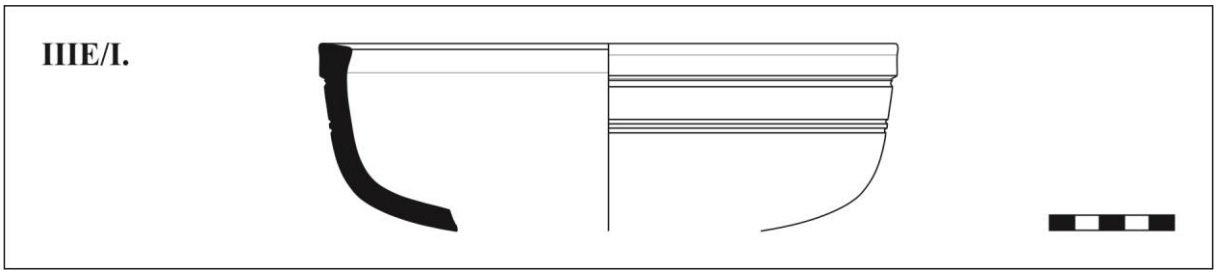

10. ábra: Kat. 1019 (M 1:3).

II.: Erősen kihajló, arányos vastagságú, illetve horizontálisan megnyújtott, megvastagított peremkialakítások [11–12. ábra].

1.: Hosszú, háromszög átmetszetű, a falsíkból merőlegesen kiugró (így az oldalfallal együtt rézsűsen álló), belül élesen behúzott peremű, nyomott gömbtestű tál.

2.: Rendkívül rövid, vízszintesen kihajló, vertikálisan ellapított peremű, alacsony, félgömbös testű, rövid, kiszélesedő talpfelületű talpgyűrűn álló táltípus.

3.: Hosszú, élesen visszahajtott, rézsűsen lefelé irányított, szögletesen záródó, a pereméltől kifelé enyhén megvastagodó peremű, alacsony, félgömbös testű, talpgyűrűn álló csésze.

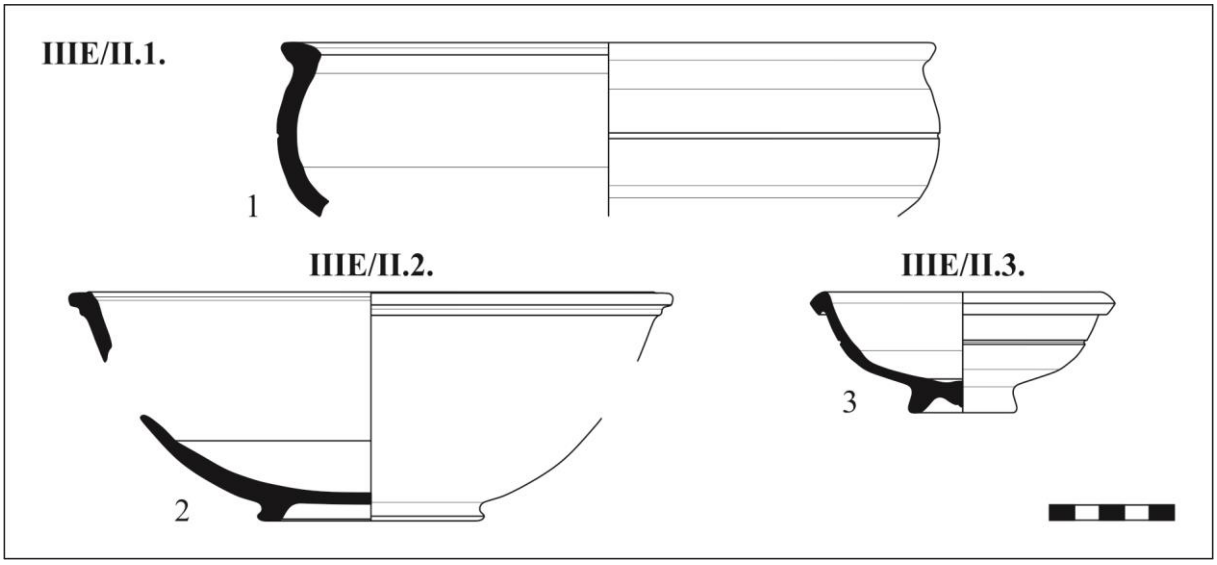

11. ábra: 1: Kat. 1020; 2: Kat. 1024; 3: Kat. 1025 (M 1:3).

4.: Duzzadt, horizontálisan megnyújtott peremkialakítások.

a.: Kizárólagosan a külső felület felé megvastagodó változatok.

1.: A perem határozottan horizontálisan kifelé irányított, ellapított, legömbölyített, kívülről éllel hangsúlyozott, az edénytest kissé nyomott, az oldalfal meredek állású, a hastörés élesebb ívű.

2.: A perem enyhén kifelé elnyújtott, arányosan megvastagodó, legömbölyített, az edénytesten a meredekebb állású oldalfalat erősebben ívelt hastörés követi.

b.: A külső és a belső felület felé egyaránt megvastagodó változatok.

1.: A perem szögletes átmetszetű, a külső és a belső felület felé arányosan megvastagodó (T peremhez hasonló kialakítással), az edénytest nyomott, a meredekebb oldalfal alatt erős ívű hassal.

2.: A perem legömbölyített, kifelé erősebben, befelé enyhébben megvastagodó (behúzott peremhez hasonlóan), az edénytest szabályos félgömb alakú, egyenletes ívet követ.

5.: Átmeneti forma: az arányosan megvastagodó perem kissé ellapított, a megszokottnál nagyobb mértékben nyúlik ki falsíkból.

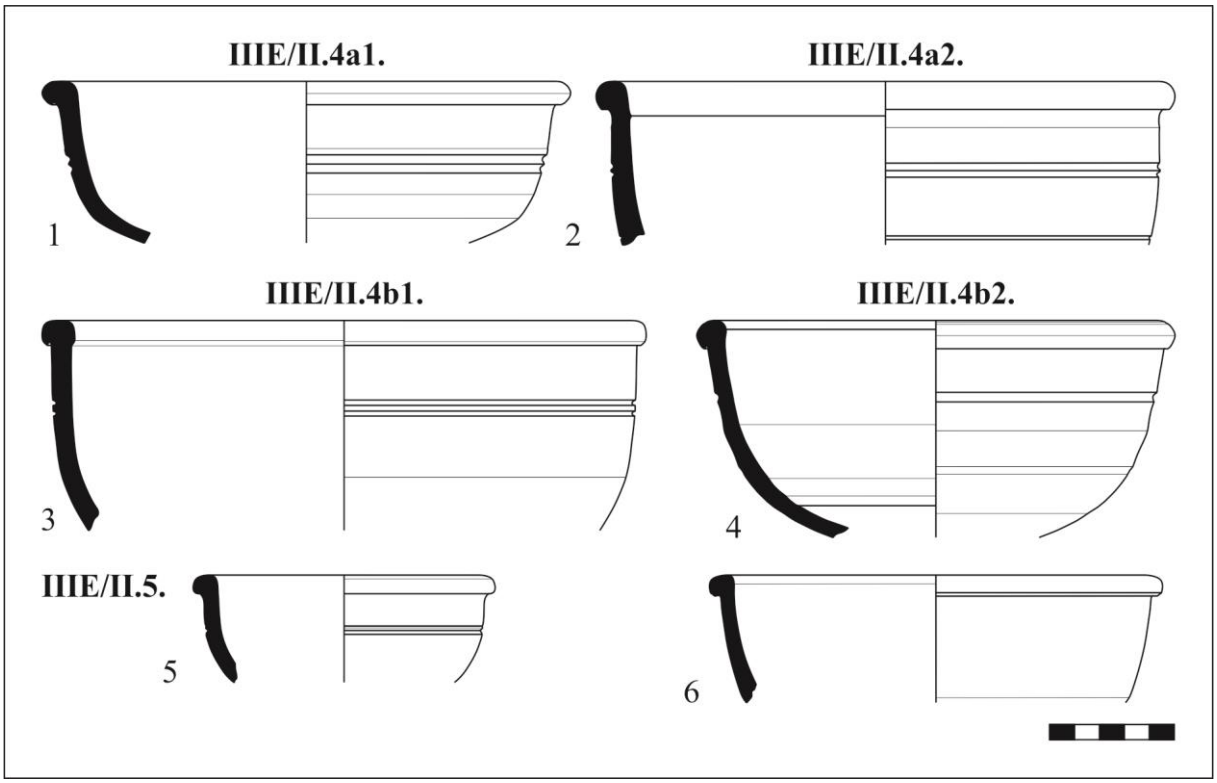

12. ábra: 1: Kat. 1026; 2: Kat. 1029; 3: Kat. 1030; 4: Kat. 1032; 5: Kat. 1036; 6: Kat. 1039 (M 1:3).

III.: Különböző mértékben, kifelé megvastagodó peremkialakítások, a háromszög formához közeli átmetszettel [13–14. ábra].

1.: Meredek falú, a magasság alsó harmadában éles hasvonal után összeszűkülő testű, talpgyűrűn álló tálak.

a.: Arányosan, kifelé megvastagodó peremkialakítások.

1.: Szabályos háromszög átmetszetű peremmel ellátott, meredek falú, talpgyűrűn álló tálak, jellemzően az oldalfal a has törésvonala alatt végletesen elvékonyodik.

2.: Legömbölyítetten megvastagodó peremű, meredek falú tálak, a falvastagság a hasvonal alatt radikálisan csökken.

b.: A falvatagságnál nem jobban megvastagodó, szögletes átmetszetű peremek, a külső felület felől horonnyal vagy alávágással hangsúlyozva, az edénytest a többi meredek falú tál mintáját követi, de az oldalfal következetes vastagságú.

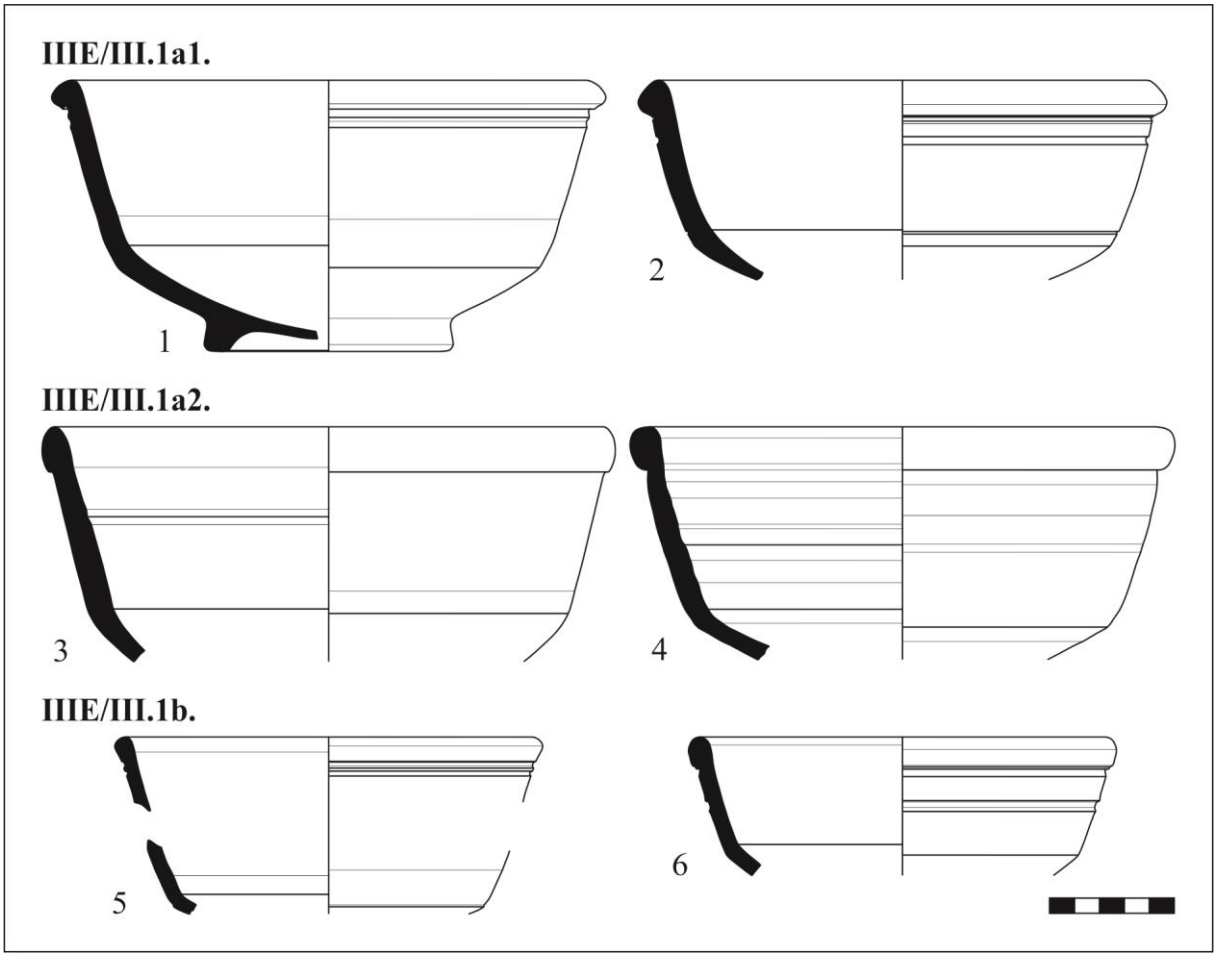

13. ábra: 1: Kat. 1043; 2: Kat. 1047; 3: Kat. 1049; 4: Kat. 1048; 5: Kat. 1051; 6: Kat. 1050 (M 1:3).

2.: Félgömbös testű csészék és tálak belülről tagolatlan, háromszög átmetszetű, megvastagodó peremkialakításokkal.

a.: Vertikálisan megnyomott, kívül horizontális éllel hangsúlyozott peremkiképzés, a megvastagodás a perem mellett az oldalfal teljes felső részét érinti (utóbbi jelenség talán a készítéstechnika következménye).

b.: Gyengén megvastagodó, vertikálisan nyújtott peremkiképzések, a külső felületen a megvastagodás alsó harmadában jelentkező él hangsúlyozza a háromszög átmetszetet.

c.: Erősen duzzadt, arányosan megvastagodó peremkialakítás, az alapvetően háromszög átmetszet ellenére legömbölyített élekkel, felületekkel.

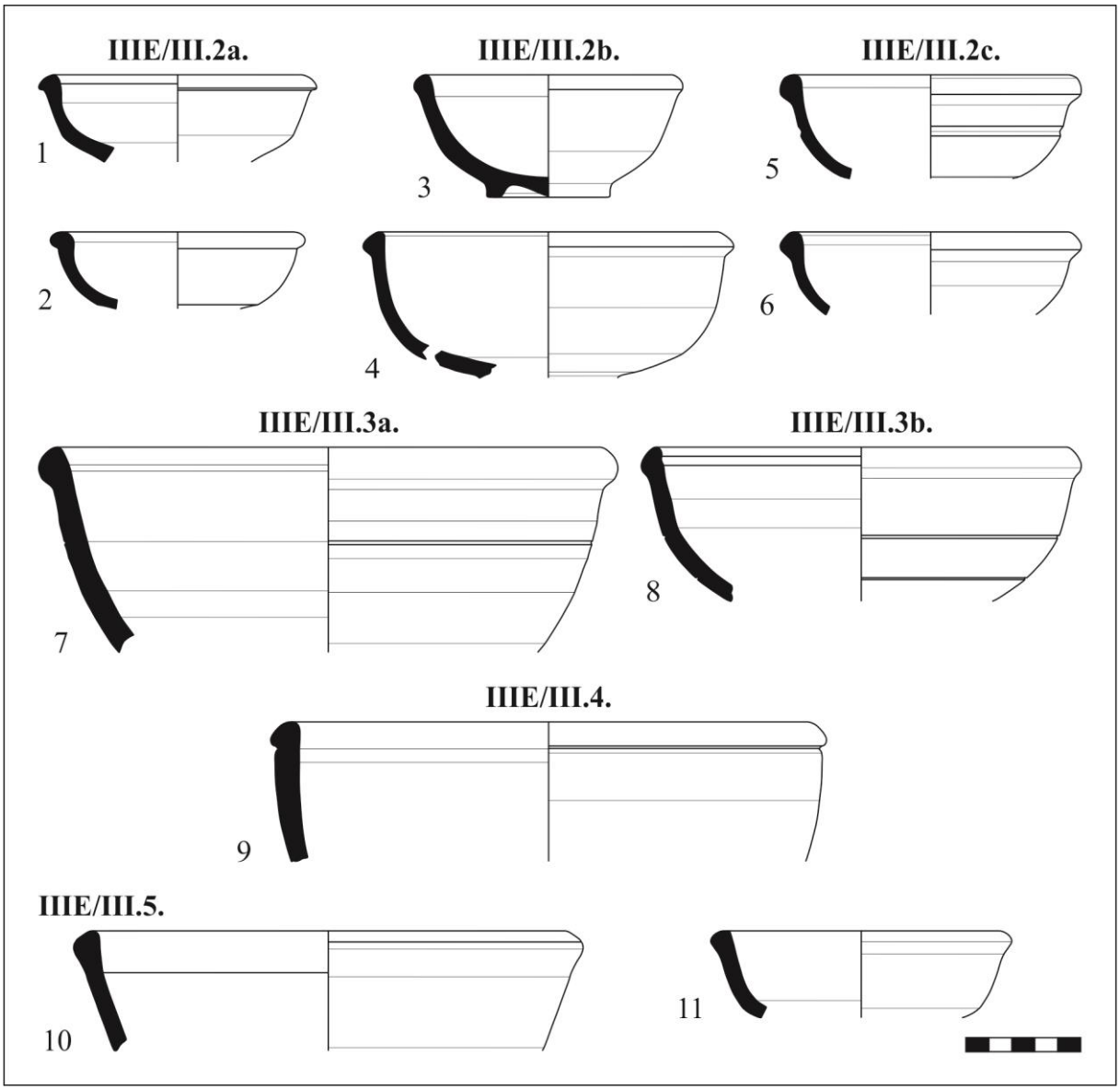

14. ábra: 1: Kat. 1060; 2: Kat. 1059; 3: Kat. 1080; 4: Kat. 1075; 5: Kat. 1088; 6: Kat. 1087; 7: Kat. 1093; 8: Kat. 1104; 9: Kat. 1109; 10: Kat. 1118; 11: Kat. 1116 (M 1:3).

3.: Félgömbös testű csészék és tálak a belső felület felől tagolt, háromszög átmetszetű, megvastagodó peremkialakításokkal.

a.: A pereméltől kiindulva, a megvastagodás teljes magasságában a belső felület rézsűsen síkozott.

b.: A perem külső élével szemközt a belső felületen szabályos ívű bemélyedés fut (a „szív alakú peremeknek” megfeleltethető forma).

4.: Enyhén megvastagodó, vertikálisan megnyújtott, élben végződő peremkiképzések, alattuk a külső felületen a duzzadt perem által kijelölt síkig kidomborodó peremsávval.

5. Az oldalfalra kifejtett vertikális erőhatással kiképzett, háromszög átmetszetű, behúzott jellegű peremkialakítások, meredekebb oldalfalú, ívelt hasú csészéken és tálakon.

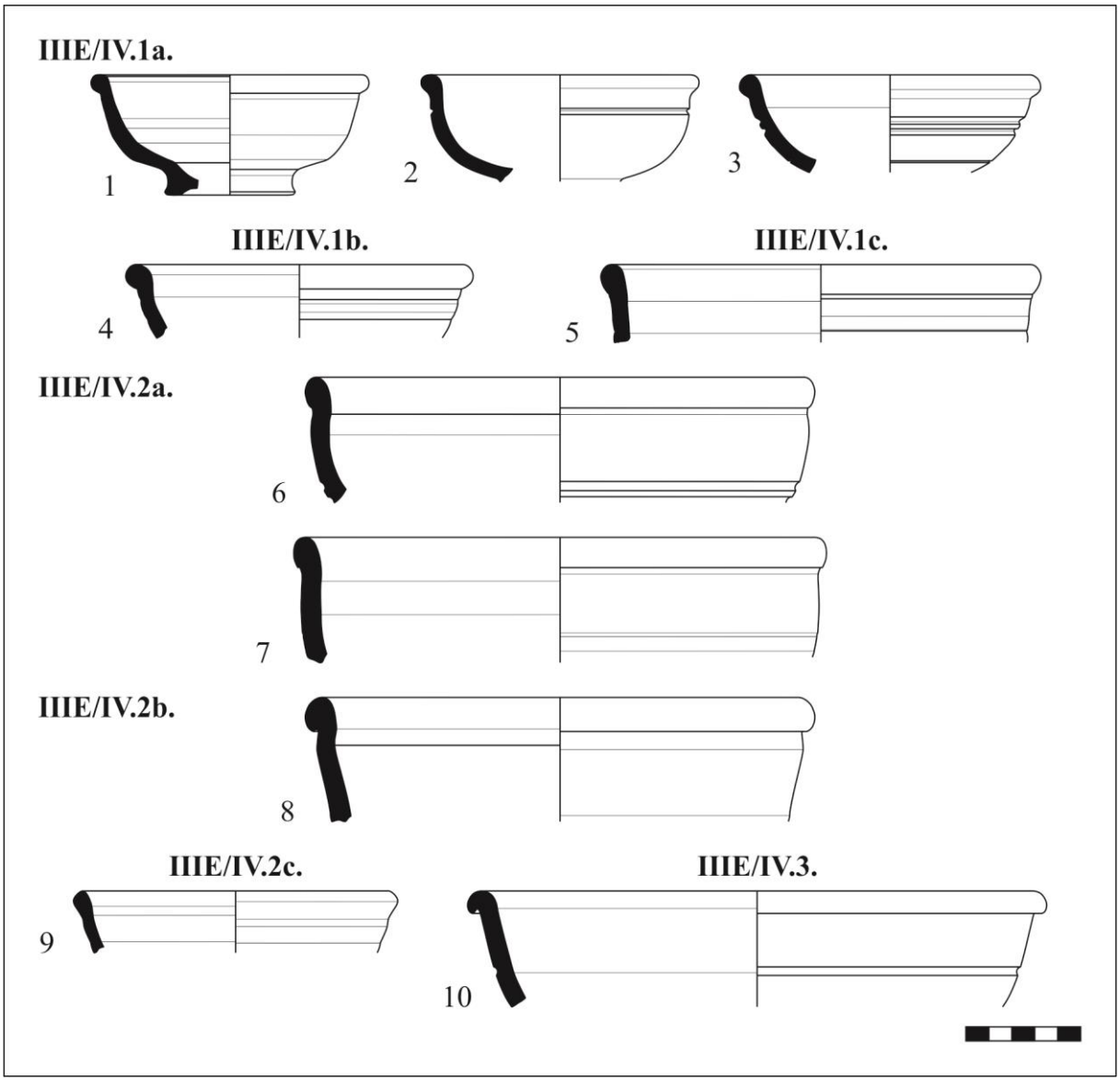

15. ábra: 1: Kat. 1127; 2: Kat. 1131; 3: Kat. 1122; 4: Kat. 1135; 5: Kat. 1137; 6: Kat. 1143; 7: Kat. 1148; 8: Kat. 1155; 9: Kat. 1147; 10: Kat. 1160 (M 1:3).

IV.: Kifelé megvastagodó, legömbölyített peremkialakítások, amelyeket az edényfal ívének változása hangsúlyoz [15. ábra].

1.: A kissé horizontálisan megnyújtott perem vagy az alatta húzódó falszakasz egyenletes ívben enyhén kihajló.

a.: Gyengén duzzadt, arányosan megvastagodó peremkiképzések.

b.: Erősen megvastagodó, rézsűsen nyújtott (ovális átmetszetű) peremkiképzések.

c.: Átmeneti forma: erősen duzzadt, párnásan megvastagodó peremkiképzés, középvonala nem esik egybe az oldalfal tengelyével.

2.: A perem és az oldalfal felső szakasza ellentétes irányítással ívelődő (S alakú profil), a perem külső vonala egybeesik az oldalfal síkjával.

a.: Gyengén megvastagodó peremkiképzés, az oldalfal változása lágy ívű.

b.: Erősen megvastagodó peremkiképzés, az oldalfal erős ívben vagy élben megtörő.

c.: Enyhén duzzadt, szögletes átmetszetű peremkiképzés, az oldalfal változása gyenge ívű.

3.: A fokozatosan elvékonyított oldalfal erősen visszahajló, az edénytest íve egyenletes (bizonytalanul a peremtípushoz köthető tételek).

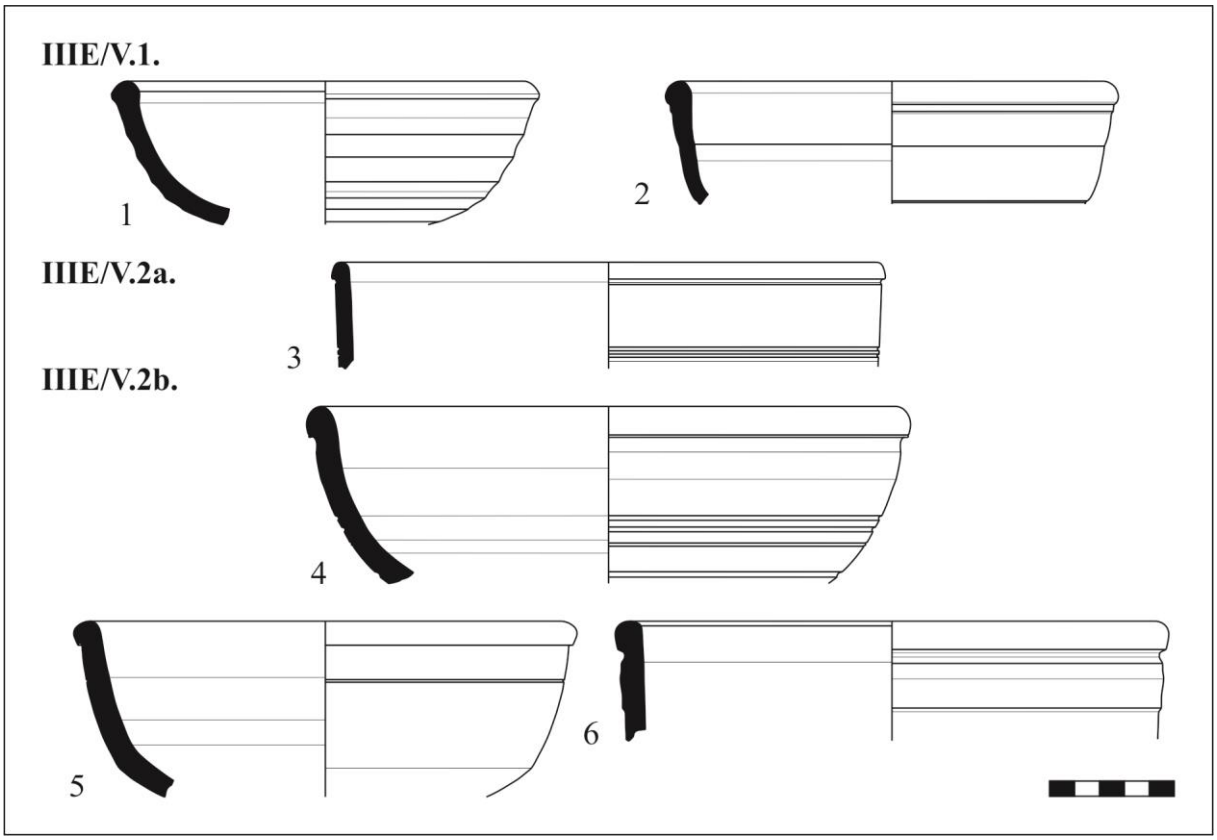

16. ábra: 1: Kat. 1171; 2: Kat. 1168; 3: Kat. 1179; 4: Kat. 1197 5: Kat. 1185; 6: Kat. 1194 (M 1:3).

V.: Enyhén duzzadt, kifelé arányosan megvastagodó, egyszerű kivitelű peremkiképzések [16–17. ábra].

1.: Érdemi profilálás nélküli, felül legömbölyített peremkialakítások, a megvastagodása a perem alatti falszakaszt is érinti, a falvatagság változása átmenetes.

2.: Az oldalfal vastagságát nem vagy csak kevésbé meghaladó peremkialakítások, megvastagodó jellegüket méretük helyett az oldalfal tagolása adja.

a.: Alacsony, enyhén duzzadt peremkiképzés, keskeny alávágás vagy a visszahajtás eldolgozásának hiánya hangsúlyozza.

b.: Magasabb, erősebben duzzadt peremkiképzés, nagyrészt a gyengén eldolgozott visszahajtás alá befutó rézsűs falszakasz hangsúlyozza (peremsáv jelleggel).

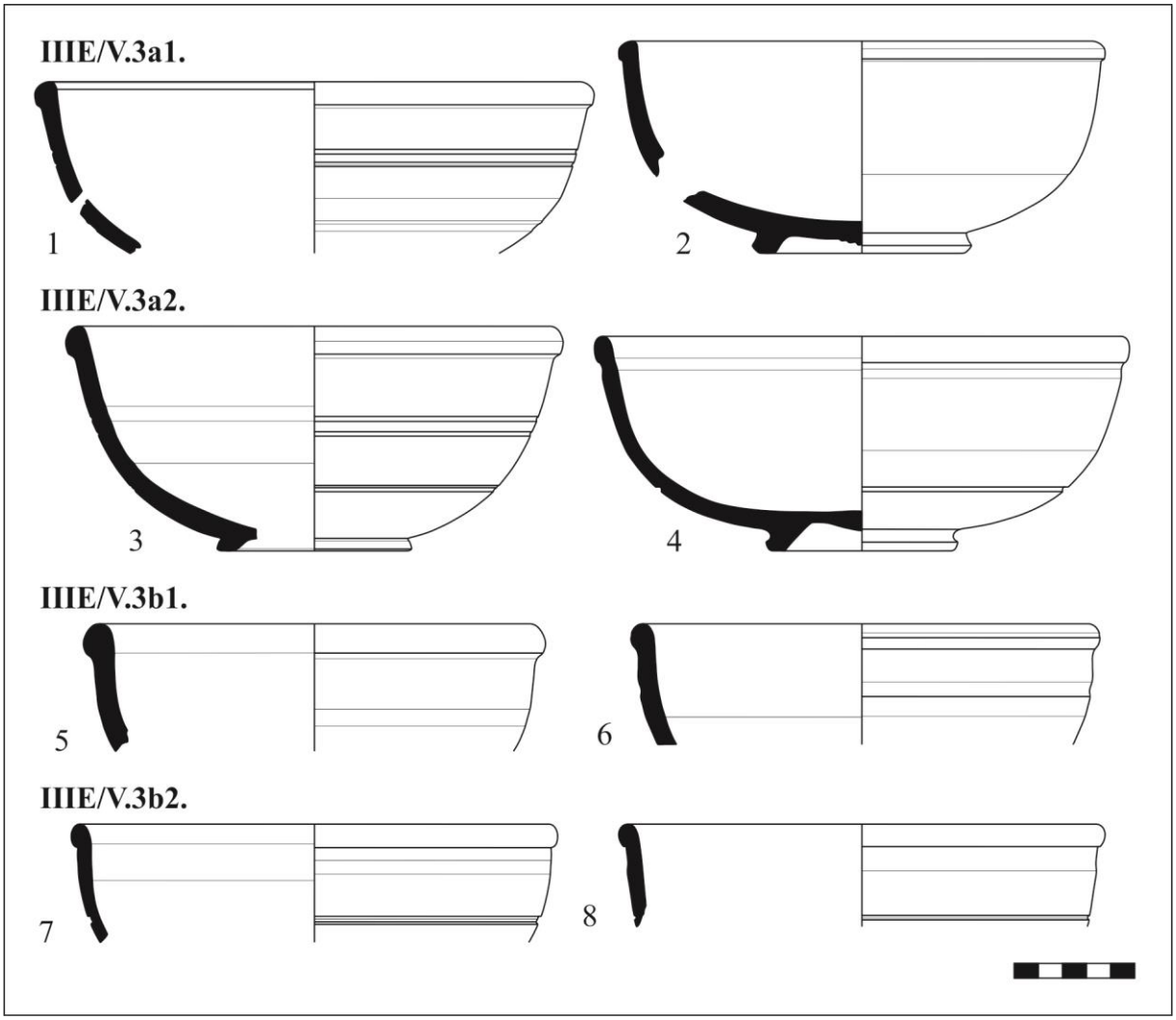

17. ábra: 1: Kat. 1221; 2: Kat. 1215; 3: Kat. 1243; 4: Kat. 1238; 5: Kat. 1260; 6: Kat. 1254; 7: Kat. 1271; 8: Kat. 1273 (M 1:3).

3.: Az oldalfal vastagságánál jobban, arányosan megvastagodó, a visszahajtásnál jól eldolgozott felületű peremkiképzések.

a.: A peremél felé kissé elvékonyodó, kívülről a falsíkkal párhuzamosan síkozott peremkialakítás (megközelítőleg lekerekített élű trapéz átmetszettel).

1.: A perem alatt tűzdelt sáv nélkül (az edénytest a kevés megfigyelhető eset alapján díszített lehet a hason).

2.: Közvetlenül a perem alatt, sűrűn elhelyezett, hosszúkás elemekből (2. típus) összeálló tűzdelt sáv indul.

b.: Szabályos kör átmetszettel megvastagodó peremkialakítások.

1.: A perem alatt tűzdelt sáv nélkül (az edénytest a kevés megfigyelhető eset alapján díszített lehet a hason).

2.: Közvetlenül a perem alatt, sűrűn elhelyezett, hosszúkás elemekből (2. típus) összeálló tűzdelt sáv indul.

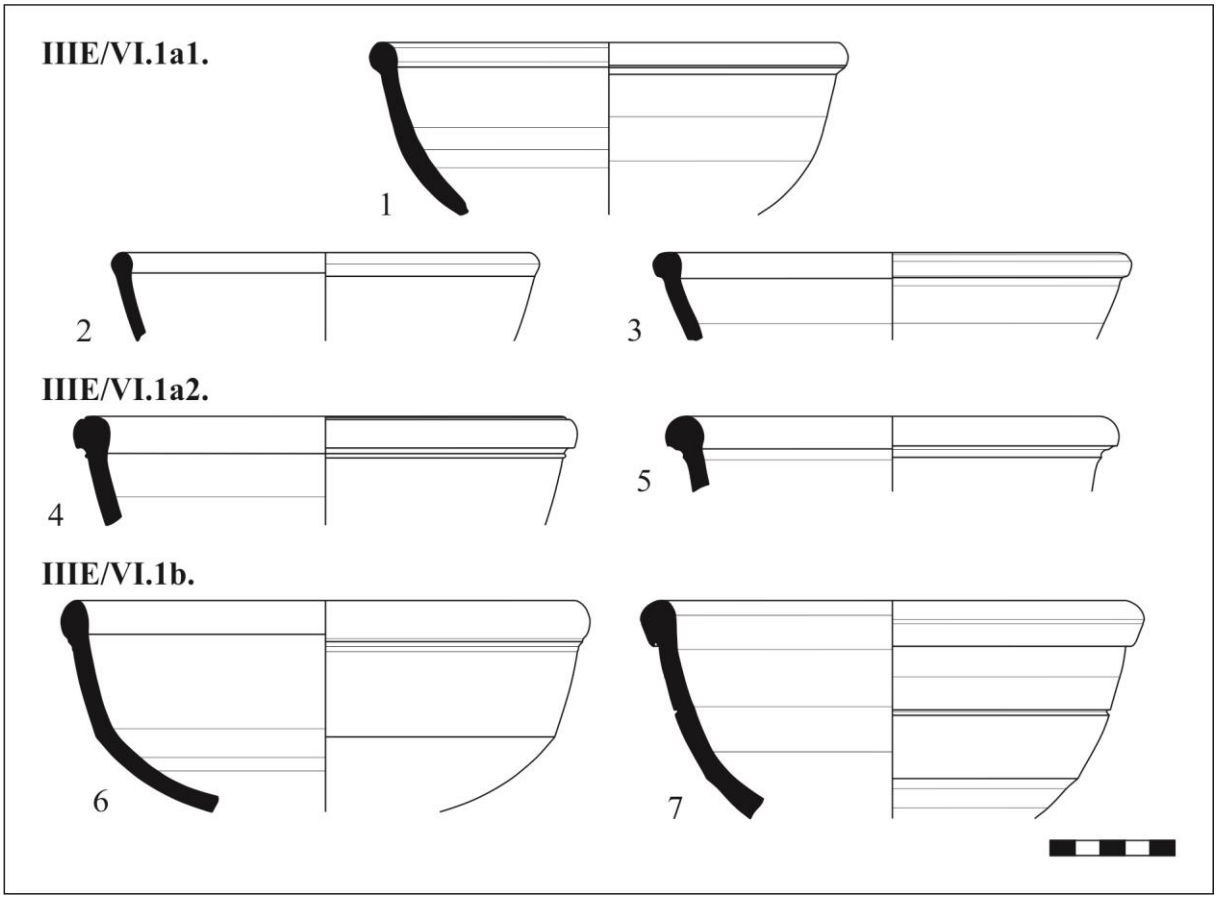

18. ábra: 1: Kat. 1279; 2: Kat. 1283; 3: Kat. 1275; 4: Kat. 1289; 5: Kat. 1288; 6: Kat. 1293; 7: Kat. 1298 (M 1:3).

VI.: Erősen duzzadt, minden felületén egyenletesen lekerekített, arányosan megvastagodó peremkiképzések [18–20. ábra].

1.: A külső és a belső felület felé egyaránt megvastagodó („gyűrűs” jellegű) peremkialakítások.

a.: A perem a szélessége és a magassága tekintetében egyenlő mértékben megvastagodó (kör átmetszetű).

1.: A visszahajtás a külső falsíkkal jól eldolgozott, hiátus nem jelentkezik.

2.: A visszahajtás nem eldolgozott, a falsík és a perem éle között hiátus található.

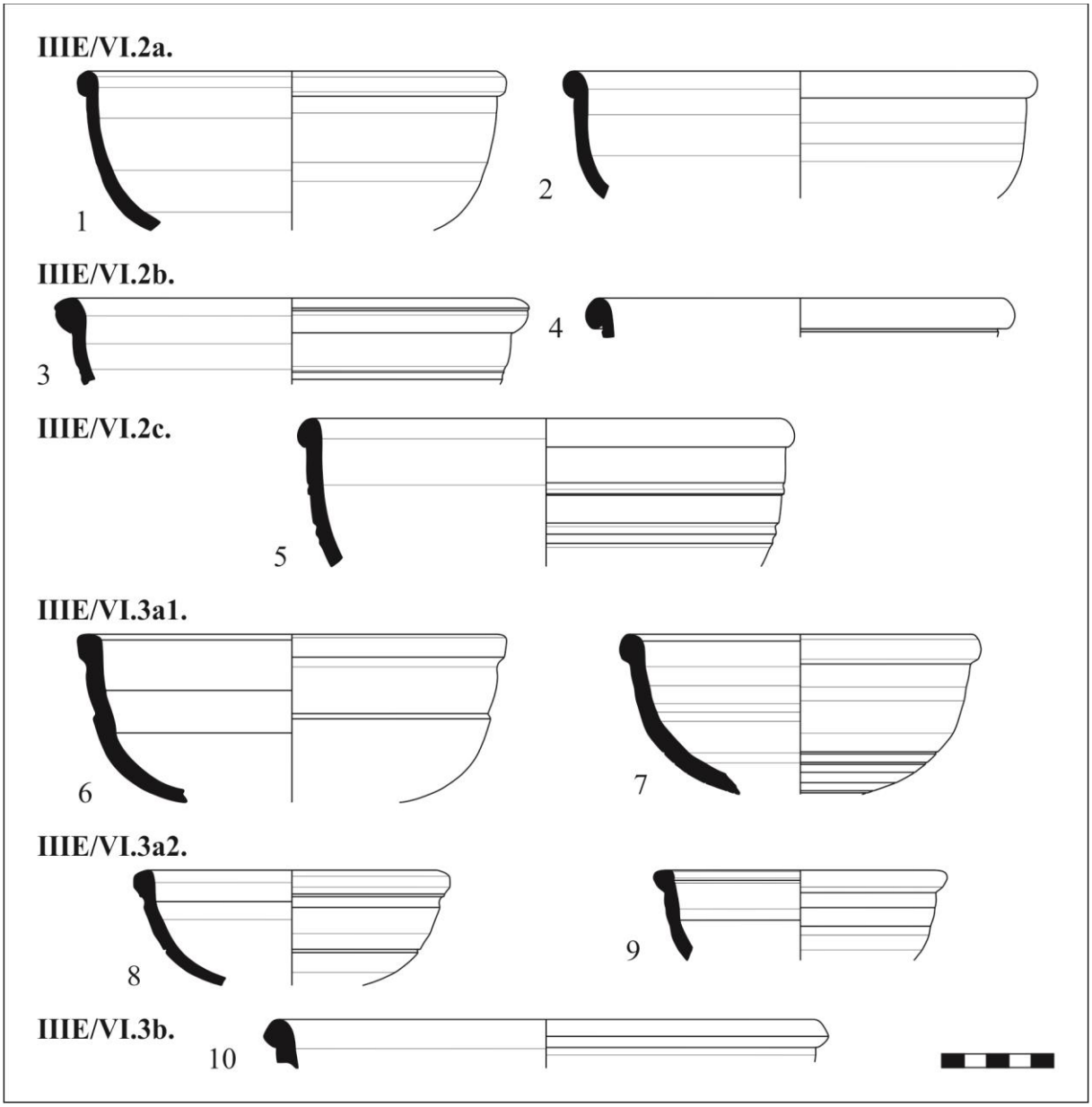

19. ábra: 1: Kat. 1307; 2: Kat. 1300; 3: Kat. 1316; 4: Kat. 1317; 5: Kat. 1321; 6: Kat. 1327; 7: Kat. 1328; 8: Kat. 1332; 9: Kat. 1331; 10: Kat. 1335 (M 1:3).

b.: A perem a magassága mentén jobban elnyújtott (ovális átmetszetű).

2.: Kizárólag a külső felület felé erősen megvastagodó, szabályosan körbefutó ívben lekerekített peremkialakítások, amelyek határozottan kiugranak a külső falsíkból.

a.: Jól eldogozott, szabályos kör átmetszetű peremek.

b.: Gyenge kivitelű peremek: egyaránt megfigyelhető a perem külső ívének lépcsős tagolása vagy a visszahajtás eldolgozásának hiánya.

c.: Átmeneti forma: arányosan megvastagodó, legömbölyített formák, nagyon enyhén oválisan átmetszettel.

3.: Kizárólag a külső felület felé erősen megvastagodó, arányosan duzzadt, komplexebb kialakítású peremformák.

a.: Szögletes átmetszetű peremformák lekerekített élekkel.

1.: A peremek elnagyolt négyzetes átmetszetűek, a felső és a külső felületeik különböző mértékben síkozottak.

2.: A peremek megközelítőlegesen trapéz átmetszetűek, a külső felületeik különböző mértékben síkozottak (egyedi kialakítású formák gyűjtőkategóriája).

b.: A peremek legömbölyített alapformájúak, kívülről erőteljes éllel hangsúlyozottak.

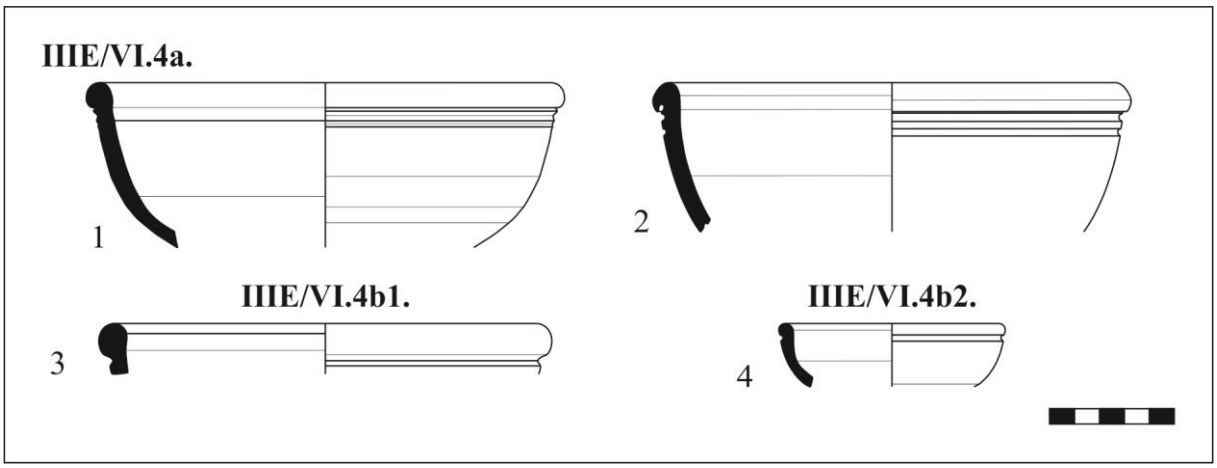

20. ábra: 1: Kat. 1339; 2: Kat. 1346; 3: Kat. 1356; 4: Kat. 1360 (M 1:3).

4.: A külső felületen a perem alatt erősen tagolt, szabályos kör átmetszettel megvastagodó formák.

a.: A peremet alulról keskeny, mély, határozott vonalú horonypár határolja (több esetben ezt a visszahajtás részben fedi).

b.: A perem alulról széles, mély, határozott vonalú árkolással határolt.

1.: Erősen duzzadt, kifelé megvastagodó peremkialakítások, az oldalfal egyenletes ívű és vastagságú.

2.: Átmeneti forma: a perem magában nem duzzadt, az oldal falvastagsága a has fölött, a belső felület felé átmenetesen növekszik, a peremél legömbölyített.

VII.: Erősen duzzadt, csak kifelé megvastagodó, vertikálisan megnyújtott, párnás peremkialakítások [21–22. ábra].

1.: A külső ívükön határozott bemélyedéssel vagy lépcsővel tagolt párnás peremkiképzések.

a.: A tagolás a perem vagy az edénytest megfigyelhető jellegzetességével együttesen jelentkezik, a profil részét képezheti.

1.: A csésze mérettartományba eső edényeken a párnás perem a magasságának felénél megosztott.

2.: A nagyobb méretű tálakon a megosztott peremet alulról kidomborodó peremsáv hangsúlyozza, utóbbival szemben a belső felület íve is enyhén módosul.

b.: A tagolás szándékossága kérdéses, elhelyezésében és az edényformában nem látszik következetesség.

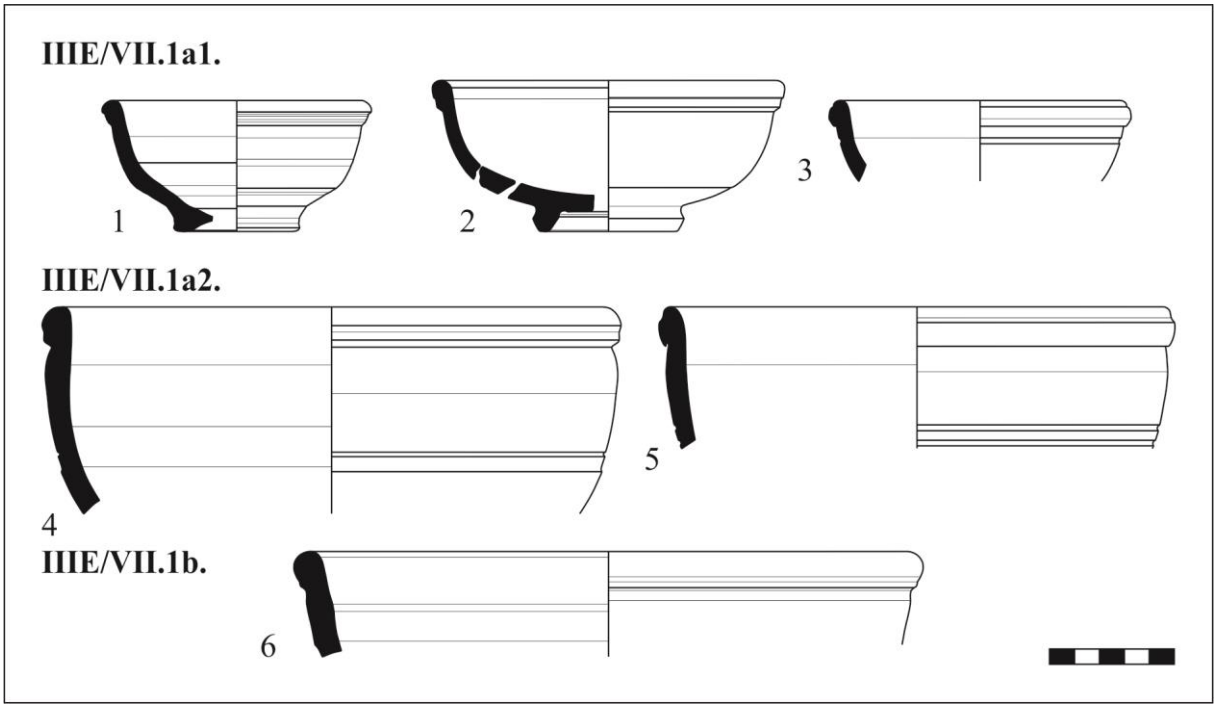

21. ábra: 1: Kat. 1363; 2: Kat. 1361; 3: Kat. 1362; 4: Kat. 1373; 5: Kat. 1372; 6: Kat. 1374 (M 1:3).

2.: Párnás peremkiképzések következetesen lekerekített ívekkel, tagolás nélkül.

a.: A perem visszahajtása jól eldolgozott, a külső falsíkra simított, a felületre elnyújtott ívben fekszik fel.

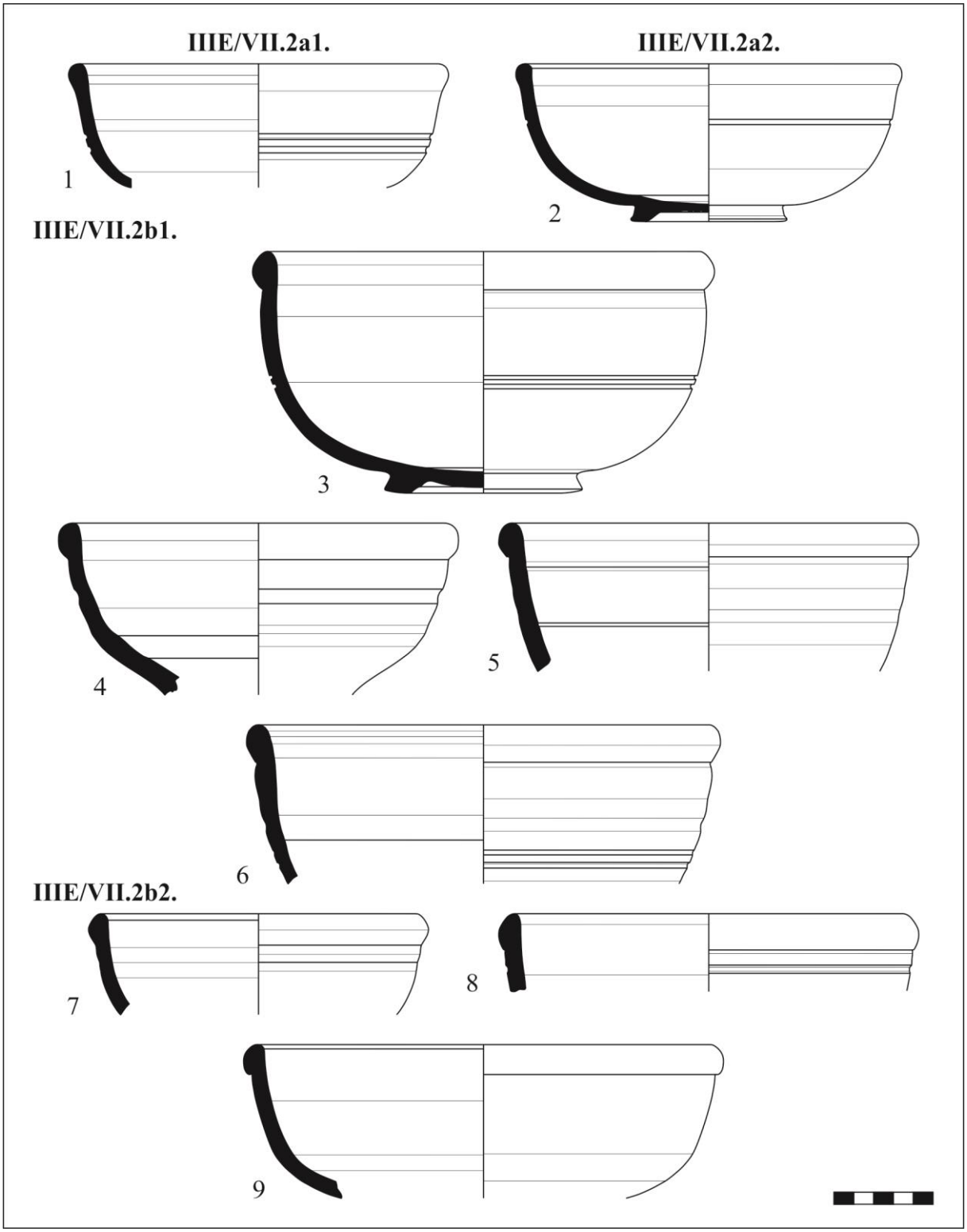

22. ábra: 1: Kat. 1381; 2: Kat. 1386; 3: Kat. 1420; 4: Kat. 1397; 5: Kat. 1398; 6: Kat. 1422; 7: Kat. 1435; 8: Kat. 1463; 9: Kat. 1439 (M 1:3).

1.: A belső felület felől induló, egyeneletes ív fut végig a perem teljes egészén, az edénytest a magasság felénél következetesen horonypárral tagolt.

2.: A perem behúzott jellegű, a belső felület felől, a peremél mellett éles borda töri meg az ívét.

b.: A perem visszahajtása nagyrészt jól eldolgozott, ám az alsó részén éles vonalban elválik a külső falsíktól.

1.: Ovális átmetszetű, arányosan megvastagodó peremkialakítás.

2.: Alapformájában ovális átmetszetű peremkiképzés, a legömbölyítet peremél felé kissé elvékonyított, legnagyobb vastagsága a perem magasságának alsó harmadára pozícionált.

VIII.: Erősen duzzadt, legömbölyített, kifelé megvastagodó, vertikálisan hosszan nyújtott peremkialakítások [23–24. ábra].

1.: A felső részükön erőteljes élben végződő peremkialakítások, az él a duzzadt perem függőleges középvonalában helyezkedik el, a belső felület tagolatlan, kifelé ívelődő.

a.: Az él a perem megvastagodó testének elvékonyításával kialakított (egyedi formák gyűjtőkategóriája).

b.: Az él a perem külső felületének a szájnyílás felé simításával kiképzett (kérdéses az anyagfelesleg szándékos peremélként alkalmazása).

2.: A belső felületükön tagolt (behúzott jellegű), vertikálisan hosszan elnyújtott, álló helyzetű peremkiképzések.

a.: A perem a belső felületén bemélyedéssel tagolt („szív alakú” peremforma), kívülről a visszahajtás jól eldolgozott, a falsíkra ívesen rásimított.

b.: A perem a belső felületén bemélyedéssel tagolt („szív alakú” peremforma), a visszahajtás rosszul eldolgozott, a falsíktól határozottan elkülönül.

c.: Átmeneti forma: az elvékonyodás nélküli, ovális átmetszetű, enyhén behúzott peremek a belső felületükön bemélyedéssel tagoltak, kívül a visszahajtás és a falsík között határozott hiátussal.

3. Az edénytest erőteljes ívével hangsúlyozott, a belső felületen tagolatlan, behúzott peremkiképzések.

a.: Profilálatlan, legömbölyített, behúzott peremű, az egyenletes ívű edénytest felső részén arányosan megvastagodó falú, horonypárral tagolt felületű tál.

b.: Kívül a falsíkból röviden kiugró, lapított, szögletes átmetszetű, erősen behúzott peremű tál, az edénytest közvetlenül a perem alatt horonypárral díszített.

c.: Kifelé megvastagodó, közel ovális átmetszetű, különböző mértékben behúzott peremkialakítások, az oldalfalon egységesen horonypárral tagolva.

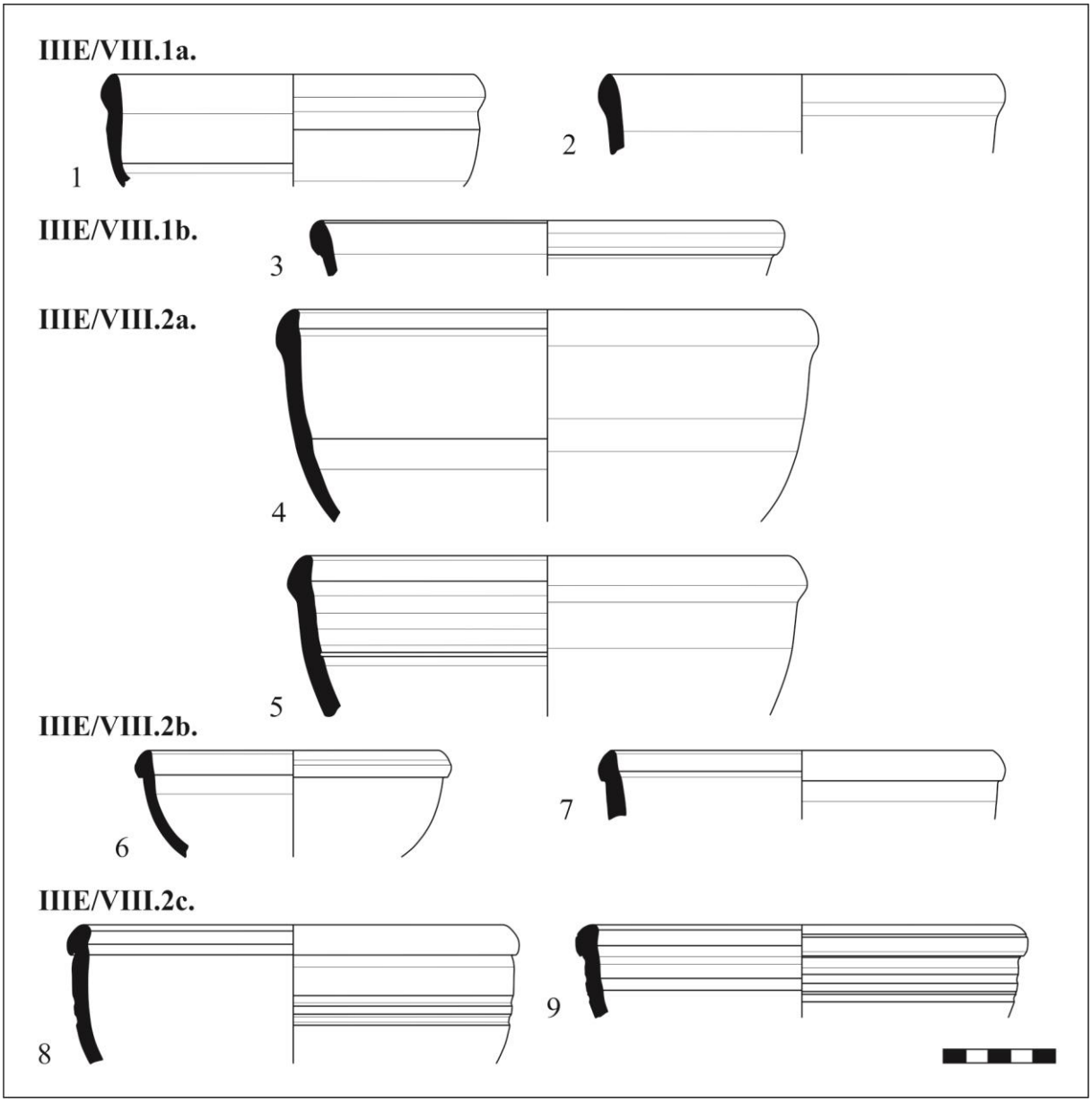

23. ábra: 1: Kat. 1478; 2: Kat. 1477; 3: Kat. 1484; 4: Kat. 1491; 5: Kat. 1486; 6: Kat. 1499; 7: Kat. 1497; 8: Kat. 1506; 9: Kat. 1510 (M 1:3).

1.: Lapított, vertikálisan hangsúlyos, erősen behúzott peremkialakítás, az edénytest a felső harmadában jobban ívelt.

2.: Kívül határozottan horizontális éllel hangsúlyozott, gyengén behúzott peremkialakítás, egyenletes ívű oldalfallal.

3.: Nagyrészt legömbölyített vonalú, párnás jellegű, gyengén behúzott peremkialakítások, határozott, egyenletes ívű oldalfallal.

d.: A behúzott peremformával rokonítható egyedi peremkiképzések.

1.: Erősen duzzadt, kifelé arányosan megvastagodó, legömbölyített peremkialakítás, a felső részén síkozott, amely ráhúzódik a szájnyílás felé hosszan behúzott szakaszra.

2.: Átmeneti forma: erősen megvastagodó, vertikálisan megnyújtott, párnás jellegű peremkialakítás, rendkívül enyhén behúzott, alatta közel meredeken futó oldalfalllal.

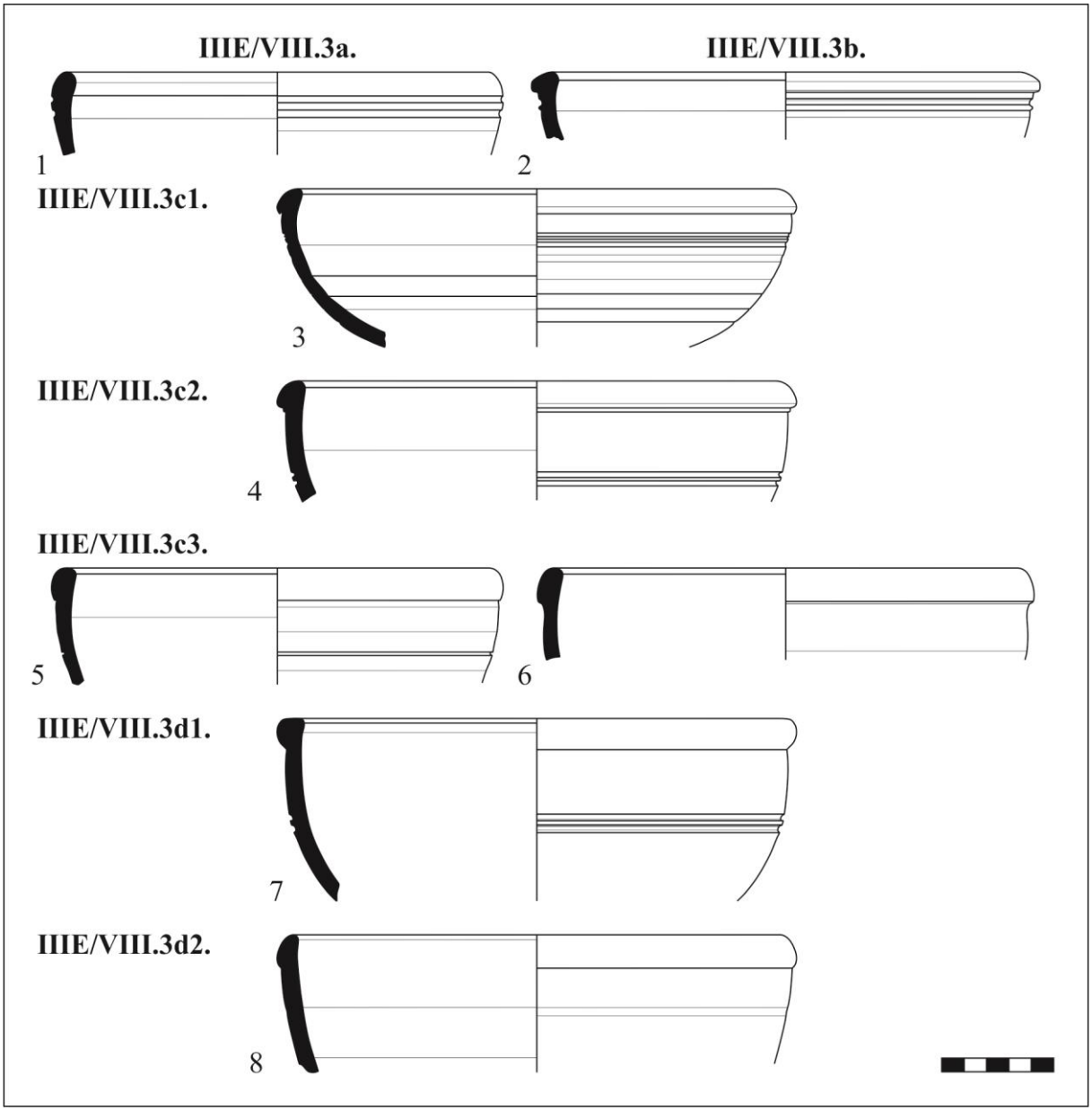

24. ábra: 1: Kat. 1511; 2: Kat. 1512; 3: Kat. 1514; 4: Kat. 1518; 5: Kat. 1520; 6: Kat. 1523; 7: Kat. 1526; 8: Kat. 1527 (M 1:3).

IX.: Formai tipológiai csoportba nem sorolható, feltehetően csészékhez és tálakhoz tartozó töredékek [25. ábra].

1.: Talpgyűrű-töredékek.

a.: Vékony, magas talpkiképzések (a talpgyűrű vastagsága nem éri el has falvastagságát).

1.: A talpgyűrű szögletesen, lényegi tagolás nélkül záródik.

2.: A talpgyűrű szögletesen záródik, a külső ívének éle rézsűsen levágott.

3.: A talpgyűrű a legvégén kifelé megvastagodik, különböző profiláltság mellett szélesebben felfekvő talpfelületet képez.

b.: Közepes vastagságú, magas talpkiképzések (a talpgyűrű vastagsága megegyezik vagy kissé meghaladja a has falvastagságát).

1.: A talpgyűrű további tagolás nélkül szögletesen záródik, a talp alsó síkja szöget zár be az idealizált vízszintes tengellyel.

2.: A talpgyűrű további tagolás nélkül szögletesen záródik, a talp alsó síkja egybeesik az idealizált vízszintes tengellyel (részben talán az intenzív kopás következményeként).

3.: A talpgyűrű szögletesen záródik, a külső ívének éle rézsűsen levágott.

c.:Masszív, alacsony talpkiképzések (a talpgyűrű vastagsága nagyobb a magassánál).

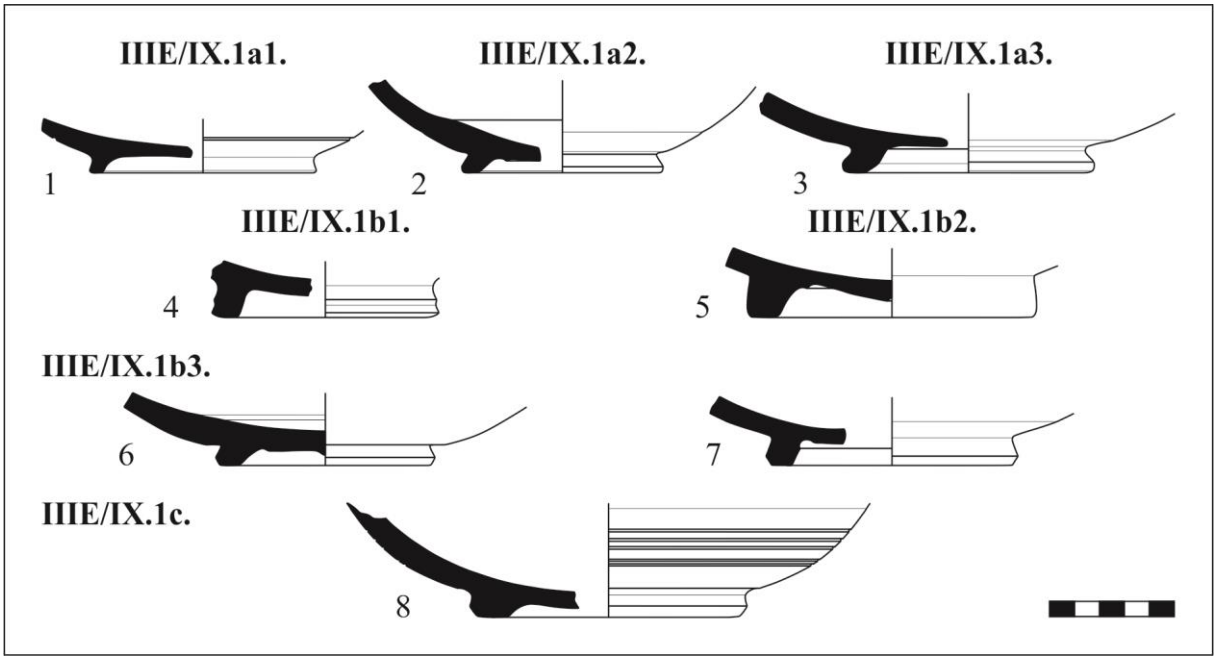

25. ábra: 1: Kat. 1560; 2: Kat. 1565; 3: Kat. 1573; 4: Kat. 1588; 5: Kat. 1601; 6: Kat. 1635; 7: Kat. 1632; 8: Kat. 1659 (M 1:3).

2.: A külső vagy a belső felületükön tűzdeléssel díszített oldaltöredékek.

a.: Határozott körvonalú, általánosan mélyen benyomkodott, szögletes (háromszög vagy szabálytalan rombusz alakú) elemekből összeálló díszítés (1. típus).

b.: Nagyrészt sekélyebb, hosszúkás, csúcsban végződő elemekből összeálló rádlis díszítés (*Rädchenverzierung*) (2. típus).

3.: Díszítetlen, típusba nem sorolható perem- és oldaltöredékek.

F.: Egyéb szarmata közegben ritka, bevonatos táltípusok [26. ábra]

I.: Hosszú, enyhén ívelődő, vízszintesen futó gallérral ellátott, ívelt oldalú, profilált talpú, bevonatos dörzstálak, a perem határozottan a gallér felső síkja fölé emelkedik.

II.: Röviden, vízszintesen kihajló peremű, meredek oldalfalú, a fenék felett élesen megtörő testű táltípus.

III.: Bizonytalanul tálként azonosítható formai csoport: az egyenes, a talp felől nagyrészt árkolással tagolt aljból meredeken induló falú, külső-belső felületén teljesen és egyenletesen bevonatos edénytípus.

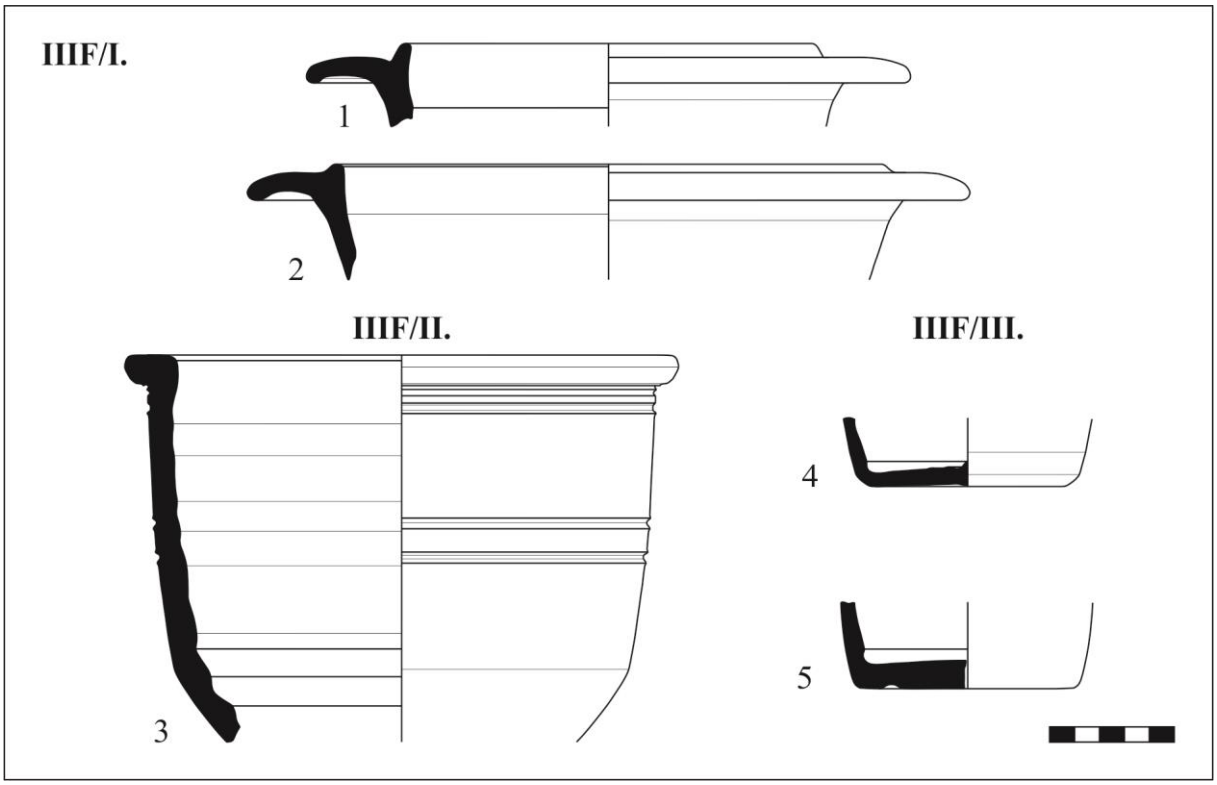

26. ábra: 1: Kat. 2282; 2: Kat. 2281; 3: Kat. 2283; 4: Kat. 2292; 5: Kat. 2288 (M 1:3).

G.: Kisméretű ivóedények (poharak, csészék, bögrék, gömbtestű edények)

I.: Nyak nélküli, a szájnyílás felől nyitott edényformák [27. ábra].

1.: Profilálatlan peremű, kónikus testű, egyenes fenekű, talpgyűrűs csészék (a Drag. 33 és a Drag. 46 formák utánzatai).

2.: Profilálatlan peremű, egyenletesen ívelt oldalfalú (hordós testű) poharak, külső felületükön a teljes magasságukban sűrűn futó bordázással díszítve.

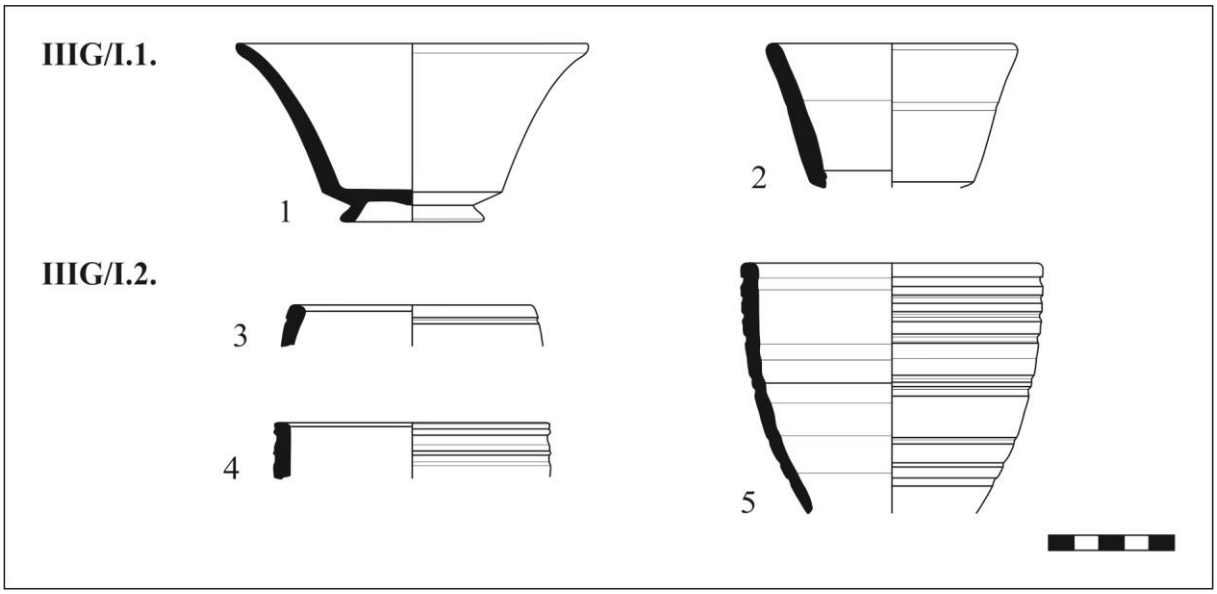

27. ábra: 1: Kat. 2299; 2: Kat. 2300; 3: Kat. 2304; 4: Kat. 2301; 5: Kat. 2303 (M 1:3).

II.: Összeszűkülő nyakú, a szájnyílás felől zártabb edényformák [28. ábra].

1.: Kissé megvastagodó, legömbölyített, rézsűsen kifelé álló peremű, kónikus vállú, vékony falú pohárforma.

2.: Tölcséres peremű, magasabb nyakkiképzésű edényformák.

a.: Ívelten, enyhén kihajló, profilálatlan peremű, rendkívül magas nyakú edényforma (a párhuzamok alapján tagolt vállú, öblösödő testű formát képvisel).

b.: Hosszan kihajló, profilálatlan kialakítású, töcséres peremű, egyfülű bögre (a párhuzamok alapján talán öblösödő testű formát képvisel).

3.: Tölcséres peremű, alacsonyabb nyakkiképzésű edényformák.

a.: Rövid, egyenes vonalú, rézsűsen kifelé álló, profilálatlan peremű, kónikus vállú edényforma.

b.: Hosszú, ívelten kihajló, nagyrészt profilálatlan peremű, egyenletes ívben öblösödő testű, gömbtestű edénytípus.

III.: Gyengén duzzadt, szabályos kör átmetszettel megvastagodó peremű, magas, hengeres nyakú, ívelt, alacsony bordával tagolt vállú, rendkívül vékony falú gömbtestű edény.

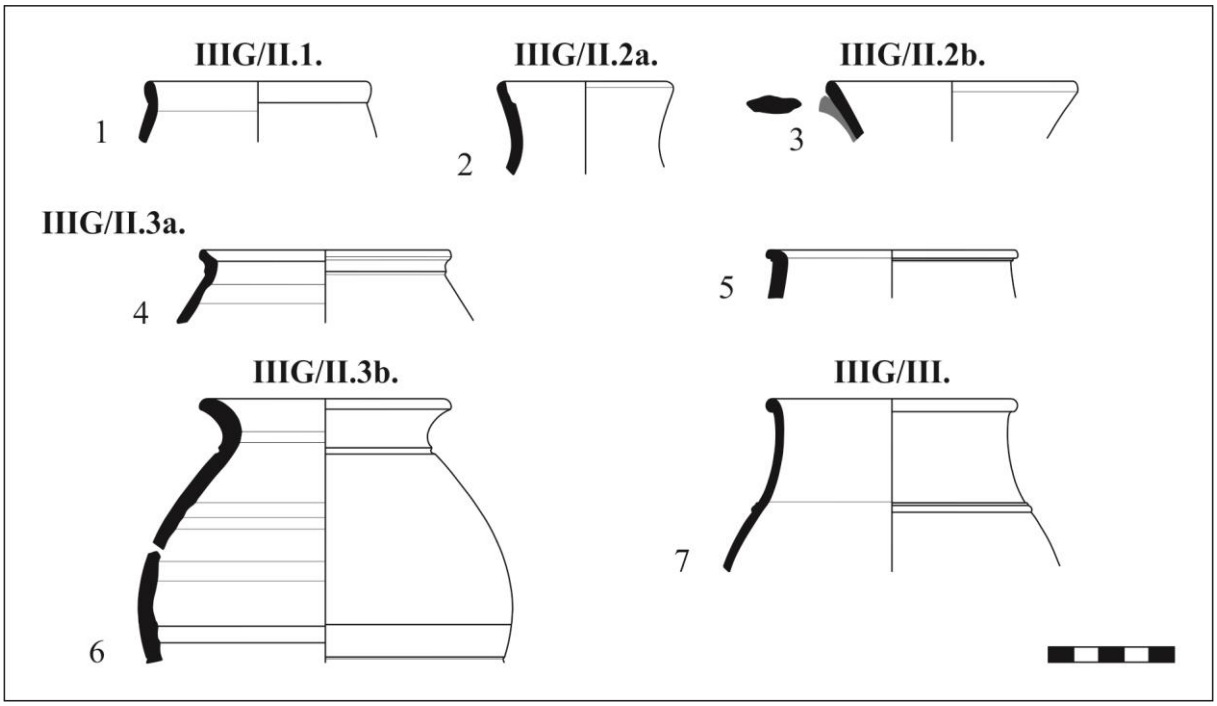

28. ábra: 1: Kat. 2310; 2: Kat. 2305; 3: Kat. 2308; 4: Kat. 2311; 5: Kat. 2312; 6: Kat. 2317; 7: Kat. 2321 (M 1:3).

H.: Fazékszerű edények és korsók

I. Fazékszerű formák [29. ábra].

1.: A felső részükön hosszan síkozott, erősen kihajló peremkiképzések.

a.: Hosszan, vízszintesen kihajló peremű, a peremél alatt megvastagodó falú, rövid nyakú, erőteljes vállal tagolt testű edénytípus.

b.: Hosszan, kifelé rézsűsen lehajló, enyhén behúzott (a T formához hasonló) peremű, a nyaknál élesen megtörő falú edénytípus.

2.: „Szív alakú” átmetszettel rendelkező peremkialakítás, a nyak nélküli, enyhe lépcsővel tagolt edénytest egyenletesen öblösödő.

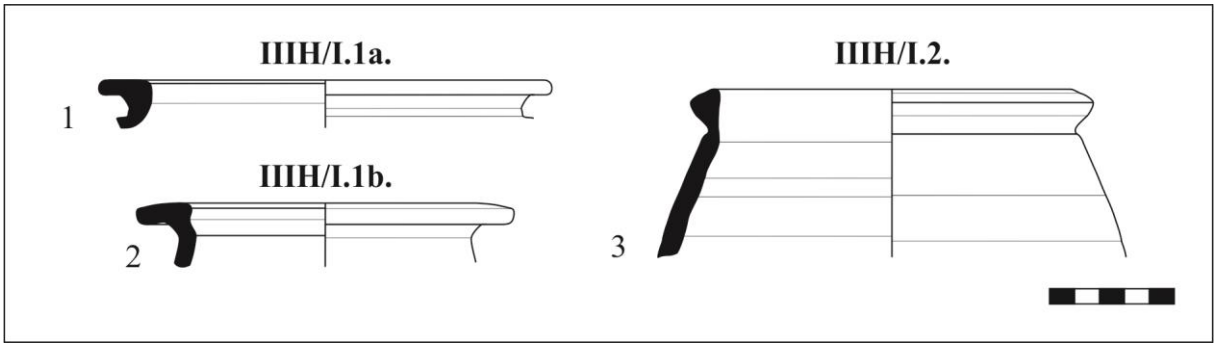

29. ábra: 1: Kat. 2324; 2: Kat. 2325; 3: Kat. 2326 (M 1:3).

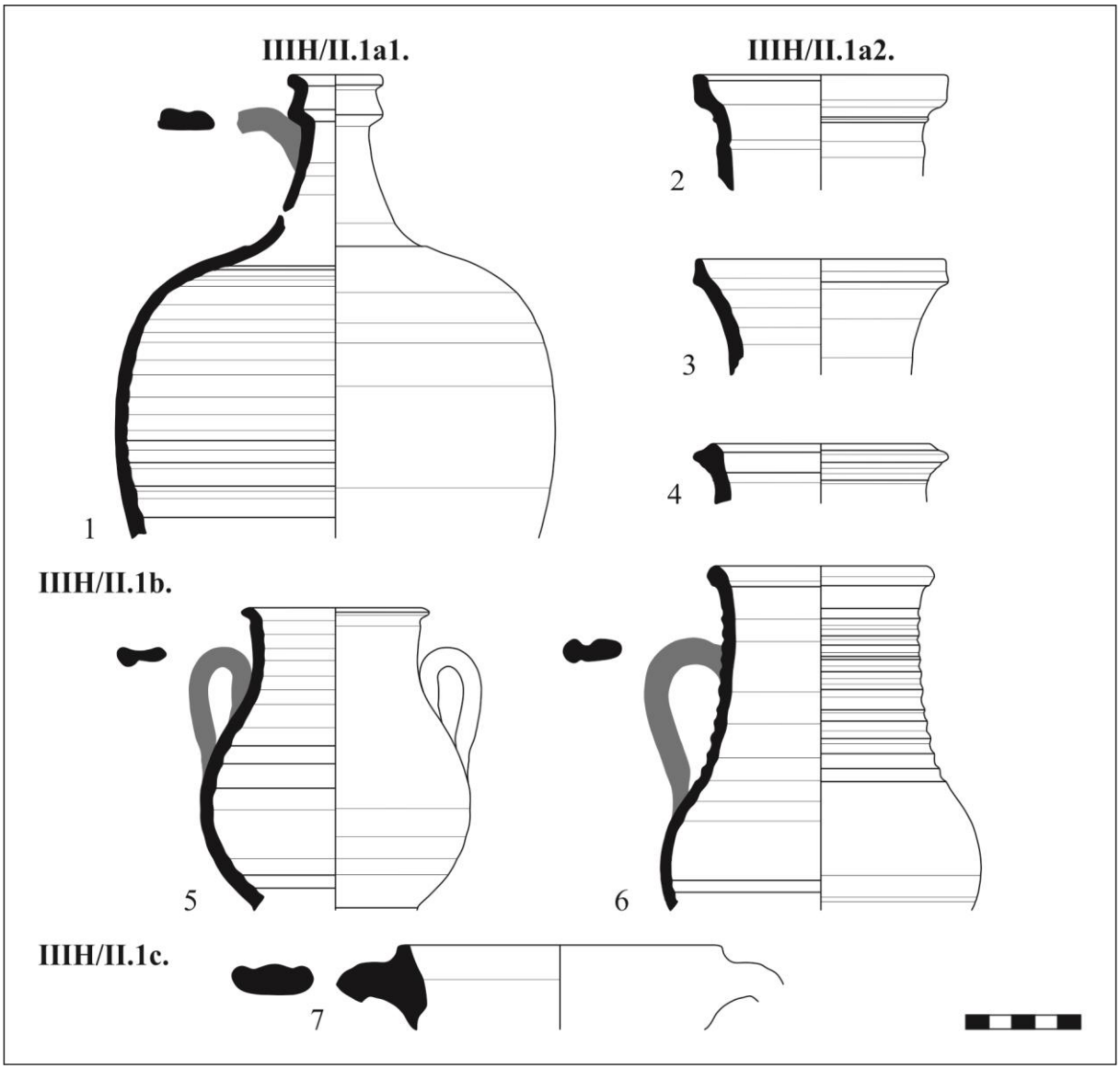

30. ábra: 1: Kat. 2328; 2: Kat. 2330; 3: Kat. 2329; 4: Kat. 2331; 5: Kat. 2333; 6: Kat. 2337; ; 7: Kat. 2338 (M 1:3).

II. Egy- és kétfülű korsók.

1.: Magas, hengeres vagy ívelten összeszűkülő nyakkiképzések [30. ábra].

a.: Tölcséres jellegű, komplex kialakítású peremek, többszörös, erőteljes tagolással.

1.: Az összetett perem alatt szűk nyakban, majd enyhe lépcsős tagolás után erőteljesen kiöblösödő testben folytatódó, egyfülű korsóforma.

2.: Hengeres nyakú korsók részét képező egyedi, tölcséres peremformák gyűjtőtípusa, közös jellemzőjük a perem élét kihangsúlyozó függőleges falszakasz és az ezt kívülről lezáró alacsony borda.

b.: Enyhén kihajló, kifelé megvastagodó, lényegi tagolás nélküli peremformák, a magasságuk alsó harmadában kiöblösödő testű egy- és kétfülű korsókon.

c.: Közel szögletes átmetszetű, elvékonyodó, profiláltalan peremkiképzés, közeli párhuzama alapján nagyméretű, kétfülű korsóhoz tartozhat.

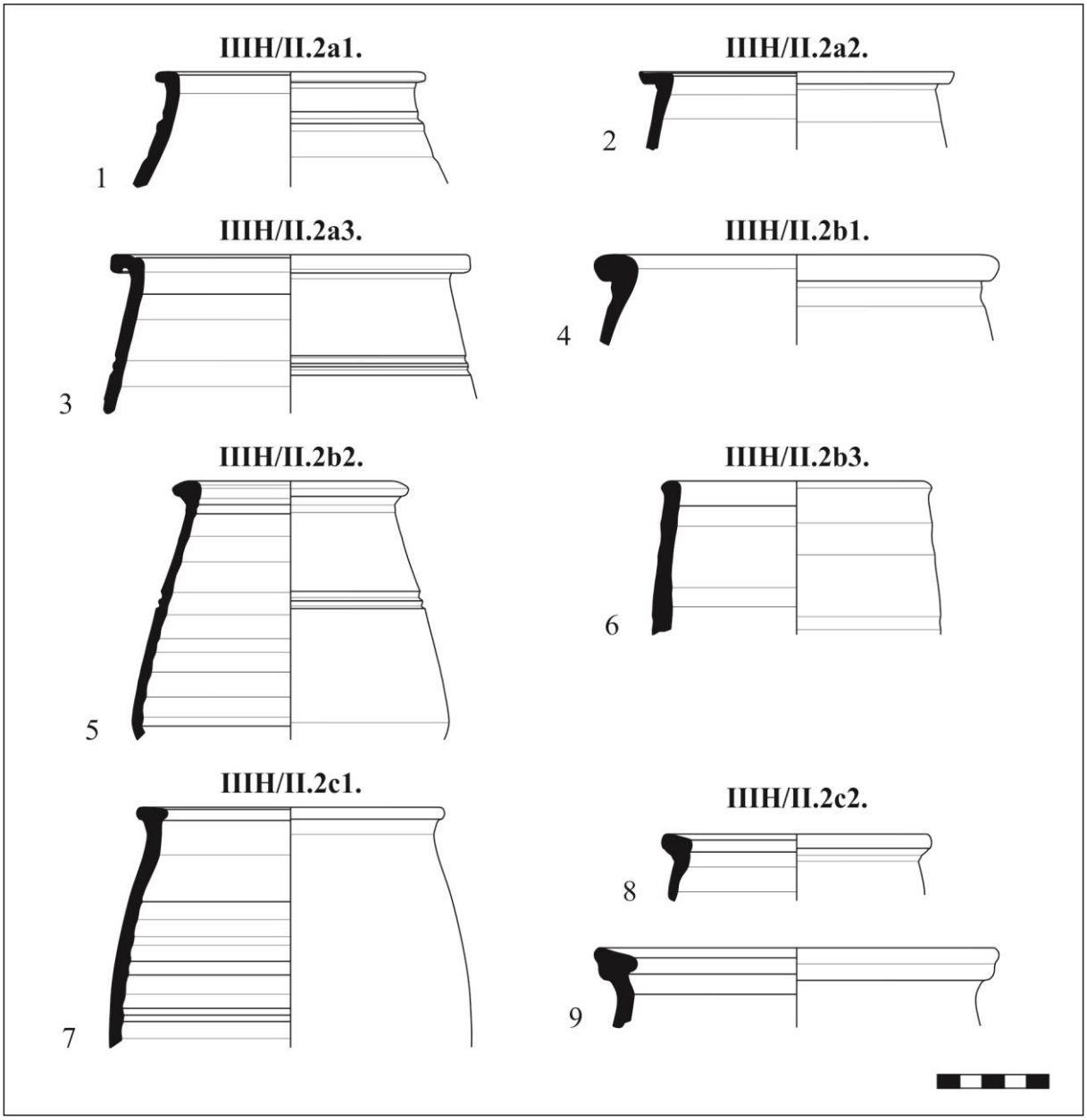

31. ábra: 1: Kat. 2339; 2: Kat. 2342; 3: Kat. 2347; 4: Kat. 2349; 5: Kat. 2351; 6: Kat. 2357; 7: Kat. 2358; 8: Kat. 2359; 9: Kat. 2360 (M 1:3).

2.: Magas, kónikus nyakú korsók [31. ábra].

a.: Vízszintesen kihajló, érdemi megvastagodás nélküli peremkialakítások.

1.: Rövid, vízszintesen kihajló, profilálatlan peremkiképzések (a legteljesebb ismert profil alapján a kónikus nyak átmenet nélkül csatlakozik a kissé nyomott gömbös hasba).

2.: Hosszú, vízszintesen kihajló, szögletes átmetszetű, rosszul eldolgozott peremkiképzések, az élek mentén a durva elsimításából képződő anyagfelesleggel.

3.: Komplex kialakítású, hosszú, a szájnyílás felé rézsűsen álló, szögletes átmetszetű, a külső él közelében megvastagodó peremkiképzések, a belső felülethez közel felülről horonnyal tagolt.

b.: Különböző mértékben megduzzadó peremkialakítások.

1.: A nyak felső szakaszában arányosan vastagodásnak induló falszakasz folytatásaként erősen kihajló, hosszú, lekerekített élű peremkiképzések.

2.: Erősen, kifelé megvastagodó, horizontálisan megnyújtott peremkiképzések (a legteljesebb profil alapján az edény teste az éles hasvonalig a kónikus nyak folytatásaként szélesedik, majd a fenék felé hirtelen szűkül).

3.: A nyak falvastagságától csak kis mértékben eltérő, legömbölyített, enyhén horizontálisan hangsúlyozott peremkiképzések.

c.: A felső felületeken teljes szélességükben síkozott, a falsíktól mindkét irányba kinyúló (T fomájú peremekkel rokon) kialakítások.

1.: A síkozott felület vízszintes, a perem és a nyaki falszakasz vastagsága állandó, az oldalfal a perem alatt kissé megtörik, majd egyenletes ívben fut a has felé.

2.: A síkozott felület a szájnyílás felé rézsűs, a perem erősen megvastagodó, a nyak a perem alatt kissé megtörő vonalú.

III. Formai tipológiai csoportba nem sorolható, kisméretű ivóedényekhez, fazékszerű edényekhez vagy korsókhoz tartozó töredékek [32. ábra].

1.: Talptöredékek (kivétel nélkül egyedi formákat magába foglaló, általános kategória).

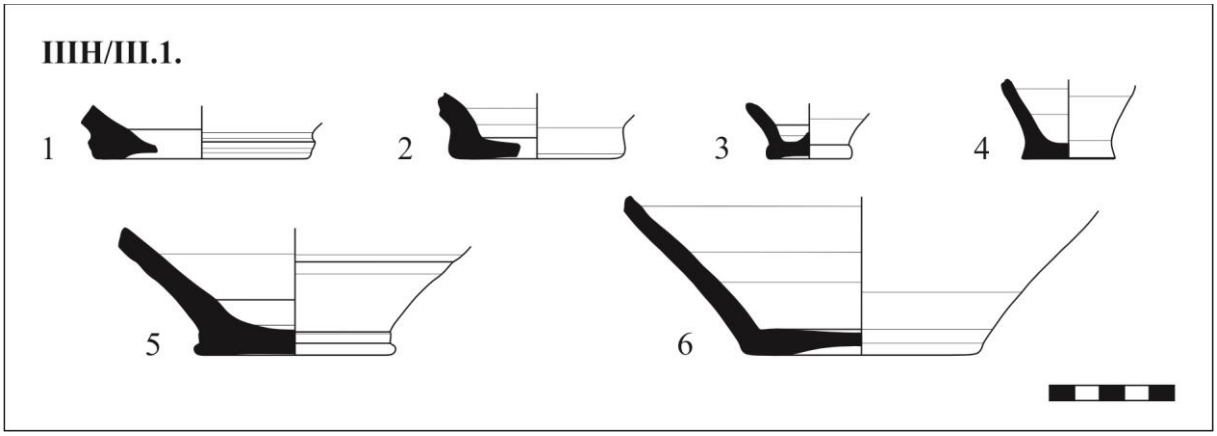

32. ábra: 1: Kat. 2364; 2: Kat. 2371; 3: Kat. 2374; 4: Kat. 2368; 5: Kat. 2370; 6: Kat. 2365 (M 1:3).

2.: Fültöredékek.

a.: Kisméretű, kétosztatú szalagfülek (bögrékhez és kisméretű korsókhoz egyaránt sorolható tételek).

b.: Közepes mérettartományba eső, három- vagy négyosztatú szalagfülek (korsókhoz tartozó tételek).

c.:Nagyméretű, három- vagy négyosztatú szalagfülek (nagyméretű korsókhoz tartozó tételek).

J.: Formailag meghatározhatatlan, bevonatos töredékek

I.: Edényformához bizonytalanul köthető, díszített felületű töredékek.

1.: Pecsételt motívummal díszített tételek.

2.: Vésett vagy bekarcolt mintával díszített tételek.

II.: Edényformához nem köthető jellegtelen és/vagy sérült tételek.

IV.: Sávos festésű kerámia [33. ábra]

I.: A sávosan festett kerámia jellegzetességeit mutató tételek (tojásdad testű, vízszintes peremű fazékforma, a felületet díszítő hornyolás és tűzdelés nyers színnel jelentkezik).

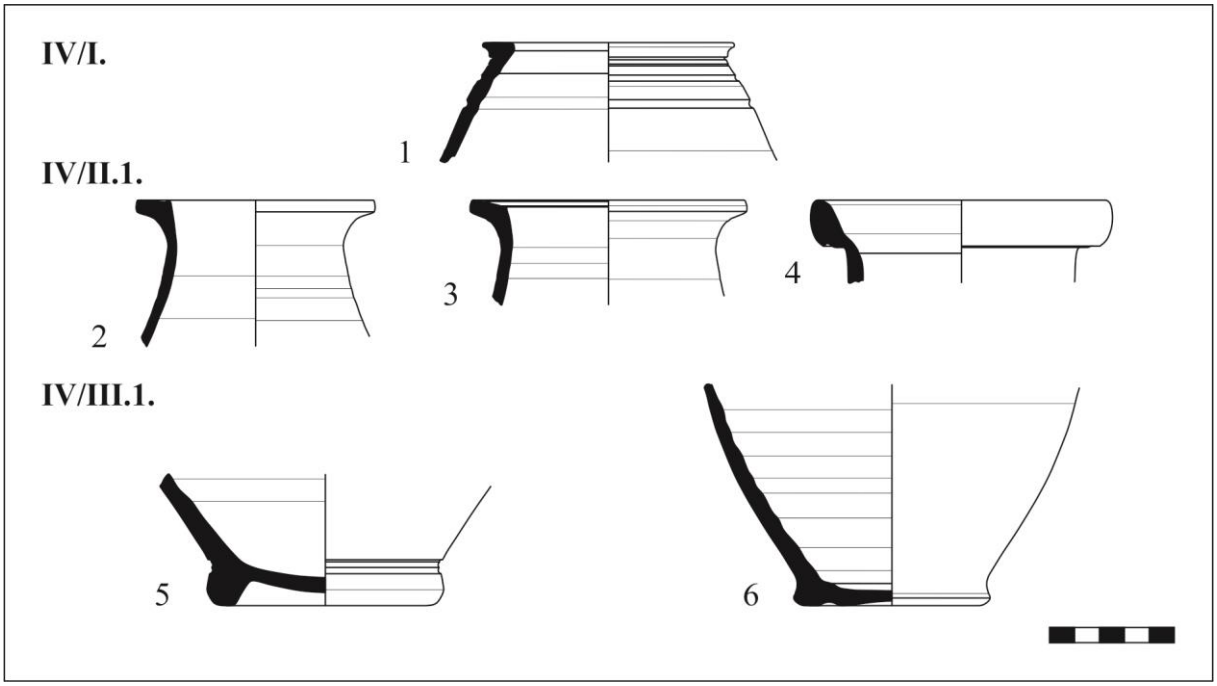

33. ábra: 1: Kat. 2797; 2: Kat. 2822; 3: Kat. 2808; 4: Kat. 2838; 5: Kat. 2883; 6: Kat. 2878 (M 1:3).

II.: A jellegzetességeket kevésbé mutató, de következetesen sávosan festett korsótípusok.

1.: Erősen ecsetnyomos, nagyrészt barnás árnyalatú bevonattal fedett korsók (1. anyagtípus).

2.: Nagyrészt egyenletesen felvitt (ecsetnyom nélküli, de foltos/megfolyásos), gyengébb fényű, narancs vagy narancsvörös bevonattal fedett korsók (2. anyagtípus).

III.: A bevonatban nagyobb felületű, zavartalan hiátus nyomait mutató, formailag meghatározhatatlan töredékek.

1.: Az edénytest alsó harmadában festetlen, korsókhoz tartozó aljtöredékek.

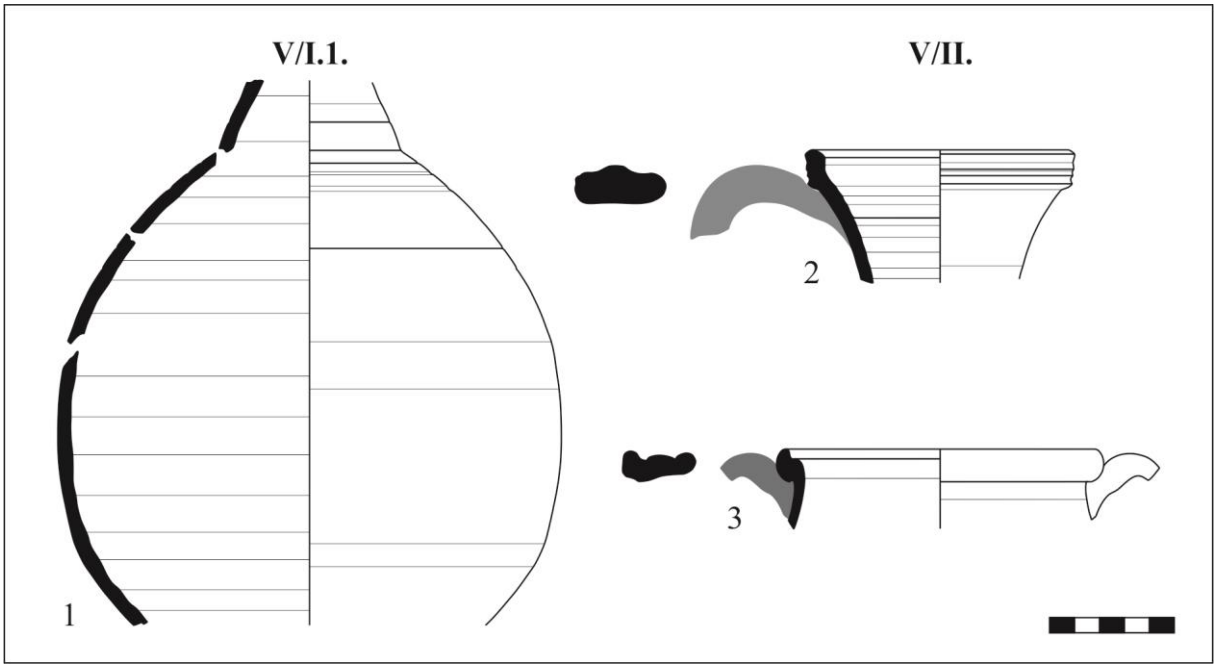

34. ábra: 1: Kat. 2909; 2: Kat. 2918; 3: Kat. 2917 (M 1:3).

V.: Római eredetű, festetlen kerámia [34. ábra]

I.: Bevonat nélküli, nagyméretű, szűkülő nyakú, öblösödő testű korsók, a teljes felületükön sűrűn elhelyezett díszítéssel.

1.: A nyaktól egészen a hasvonalig sekélyen bemélyedő, a perem felé irányított háromszög alakú elemekből összeálló rádlis dísz, alatta ferde oszlopokba rendeződő sűrű, függőleges bevagdosás (1. típusú dísz).

2.: Az öblösödő has teljes magasságában sekélyen bemélyedő, állított téglalap alakú elemekből összeálló rádlis dísz (2. típusú dísz).

3.: A has teljes magasságában ferdén haladó sávokba rendeződő, sűrű, függőleges irányú, mély bevagdosás (3. típusú dísz).

II.: A jelenlegi töredékek felületén bevonat nyomait nem mutató tételek (a leletanyag általános kopottsága miatt bizonytalan csoport).

VI.: Sóderes soványítású házi kerámia [35. ábra]

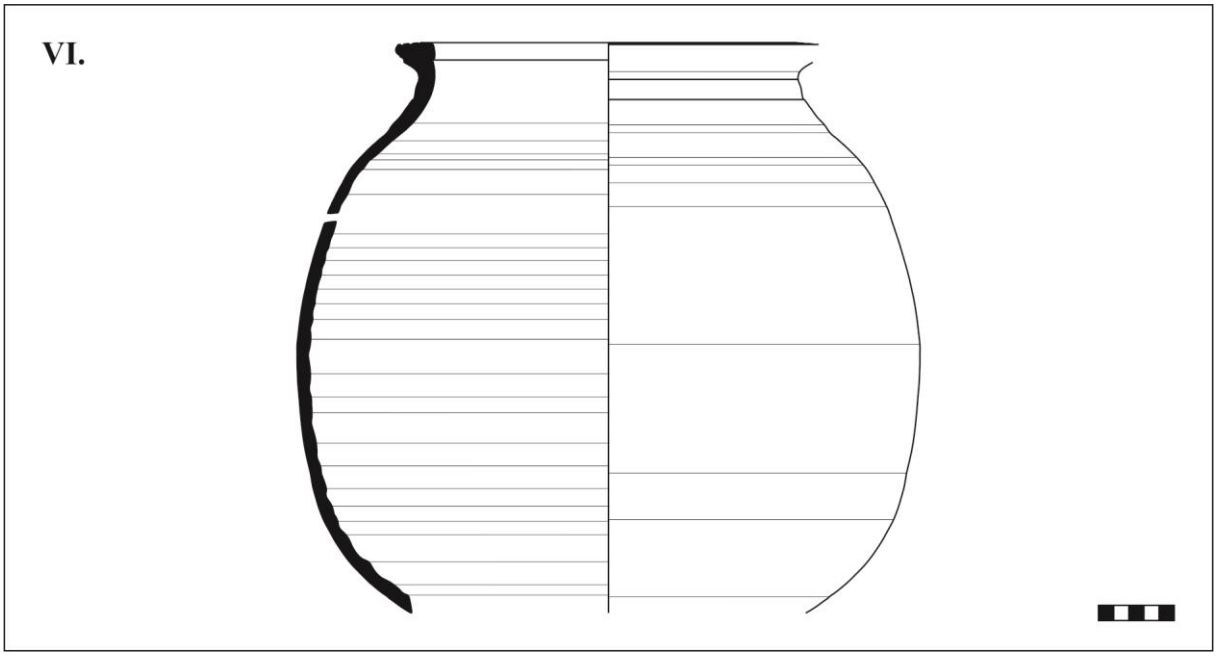

35. ábra: Kat. 2927 (M 1:5).

VII.: Trieri fekete bevonatos kerámia [36. ábra]

VIII.: Balácai „névbélyeges" edény [36. ábra]

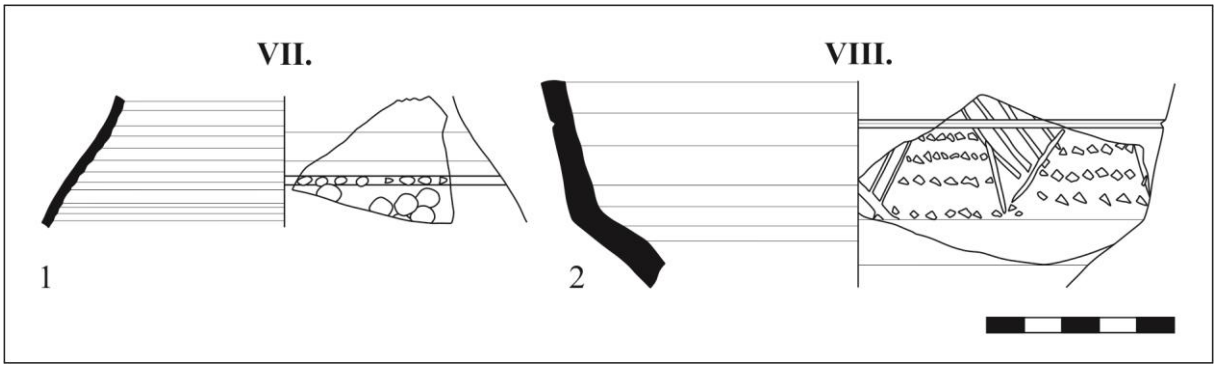

36. ábra: 1: Kat. 2929; 2: Kat. 2930 (M 1:2).

IX.: Ólommázas kerámia

I: Dörzstálak [37. ábra].

1.: Magas, kónikus falú dörzstálak, felfelé álló („madárcsőr-szerű") gallérral ellátva.

a.: A szögletes kialakítású, jól eldolgozott perem legmagasabb pontja egyvonalba esik a gallér felső felületének síkjával.

b.: A rosszul eldolgozott perem mélyebben ül a masszív kialakítású gallér felső felülete által képzett síkhoz képest.

2.: Dörzstál lépcsősen megtörő oldalfallal (a profil töredékessége miatt bizonytalanul meghatározható tipológiai csoport).

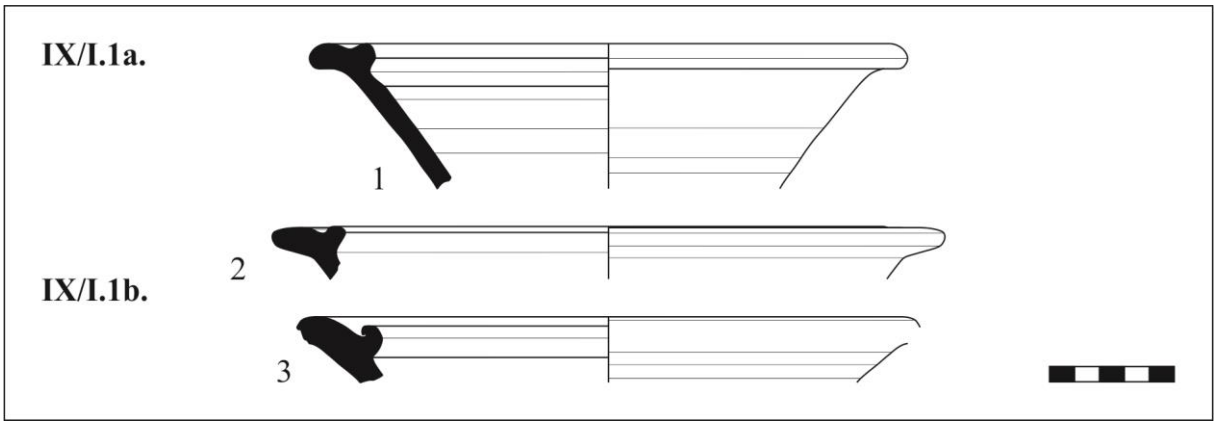

37. ábra: 1: Kat. 2932; 2: Kat. 2931; 3: Kat. 2933 (M 1:3).

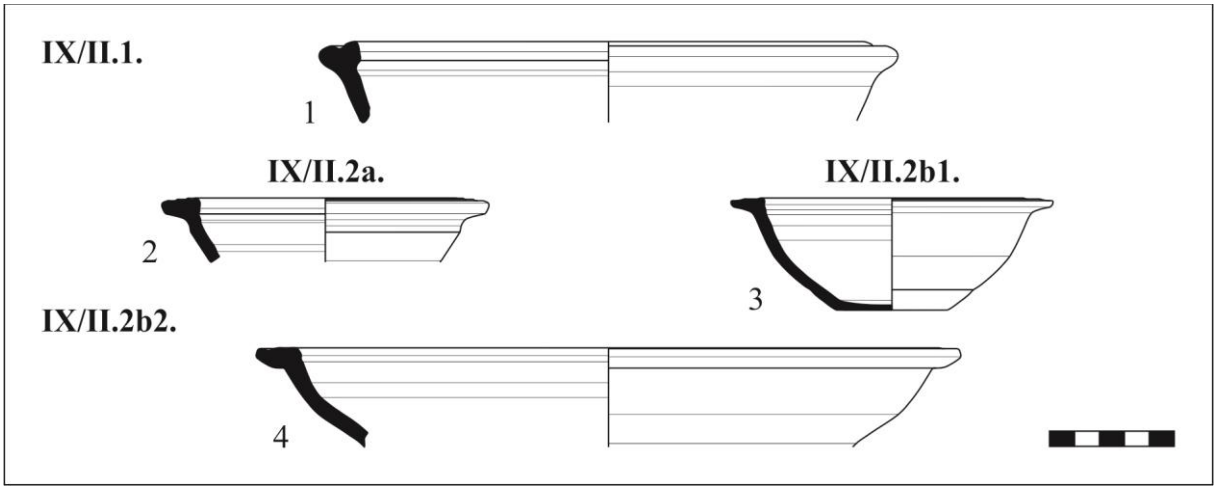

38. ábra: 1: Kat. 2942; 2: Kat. 2943; 3: Kat. 2944; 4: Kat. 2945 (M 1:3).

II.: Tányérok és sekély tálak [38. ábra].

1.: Nagyméretű, T peremű, alacsony sekély tál vagy tányér, a 2 határozottan elkülönülő peremél között szintkülönbséggel.

2.: Vízszintesen kihajló peremű, kónikus testű, profilálatlan aljú, alacsony sekély tálak és tányérok.

a.: A perem a felső felületén sűrűn bordázott (négyszeresen tagolt).

b.: A perem a felső felületén ritkásan bordázott (háromszorosan tagolt).

1.: Egyértelműen kisebb szájátmérőjű sekélytálként azonosítható.

2.: Feltehetően nagyméretű, lapos tányérformaként azonosítható.

III.: Kisméretű, magasított, az alján kiszélesedő talpon álló, egyenletesen öblösödő hasú gömbtestű edény [39. ábra].

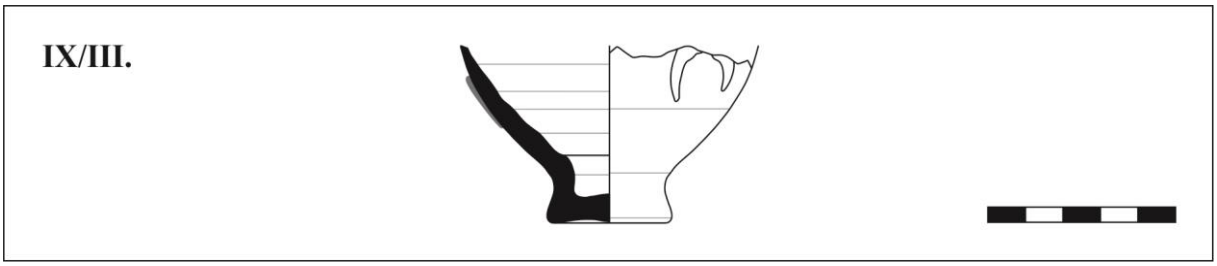

39. ábra: Kat. 2950 (M 1:2).

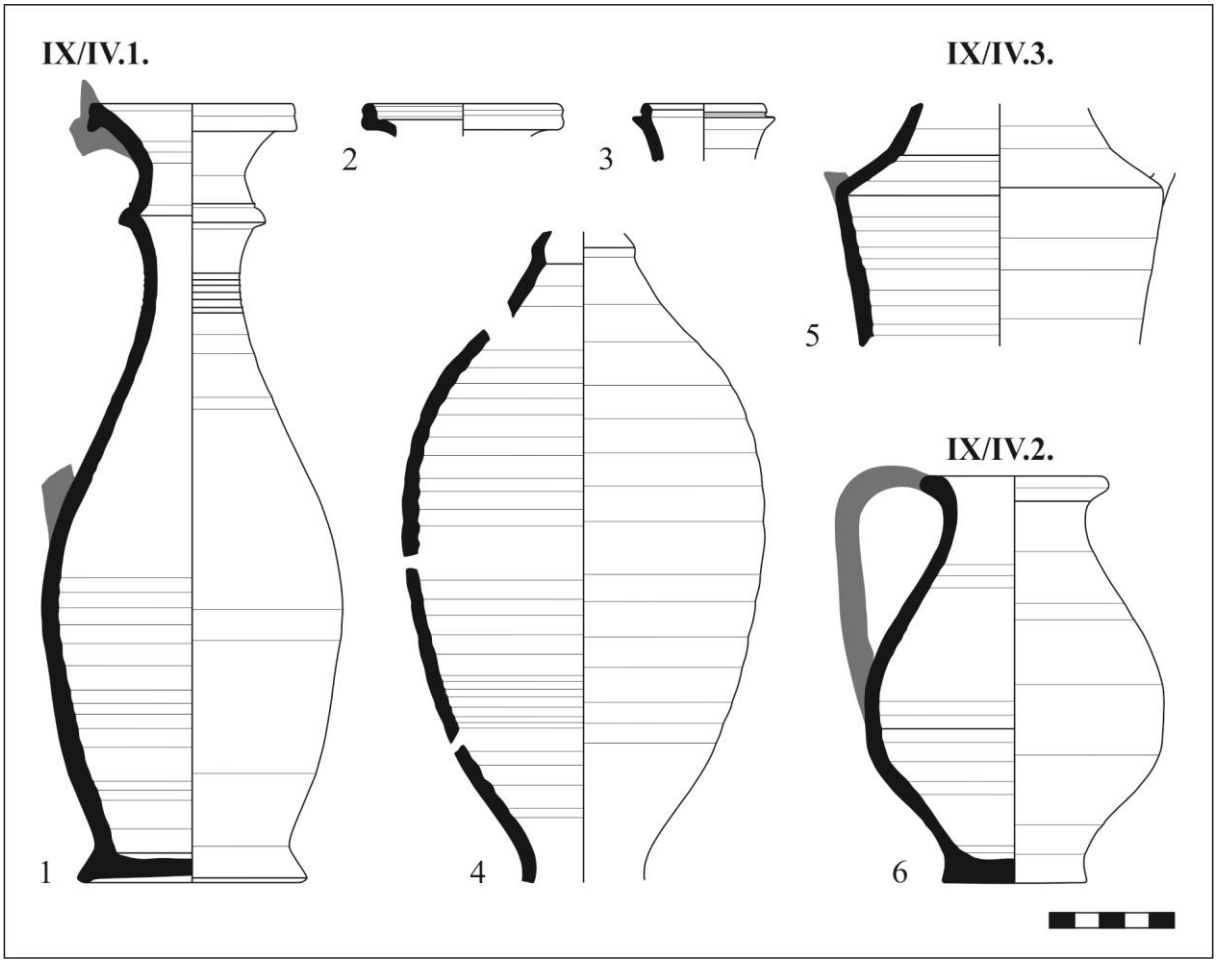

40. ábra: 1: Kat. 2953; 2: Kat. 2954; 3: Kat. 2952; 4: Kat. 2951; 5: Kat. 2956; 6: Kat. 2955 (M 1:3).

IV.: Korsók [40. ábra].

1.: Tölcséres peremű, erősen szűkülő nyakú, egyenletesen öblösödő testű, profilált talpon álló, egyfülű korsótípus, több esetben a nyakon éles bordával tagolva (több egyedi peremkiképzést magába gyűjtő kategória).

2.: Kisméretű, ívesen kihajló, kissé megvastagodó peremű, kónikus nyakú, a magassága alsó harmadában kiöblösödő testű, enyhén profilált talpon álló, egyfülű, csupán mázcseppes korsó.

3.: Közel hengeres testű, a vállában élesen megtörő, kónikusan induló, majd szűkülő nyakú, a párhuzamok alapján kétfülű korsótípus.

V.: Ólommáz bevonat nélküli tételek a felületükön matt, vörös „aláfestéssel” [41. ábra].

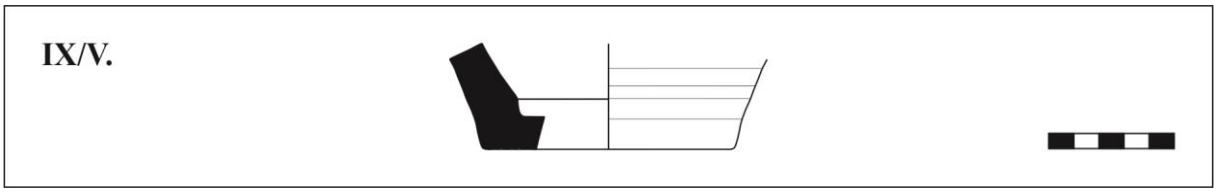

41. ábra: Kat. 2971 (M 1:3).

X.: Szarmata eredetű, vörösre festett kerámia

I.: Tányérok és sekély tálak [42. ábra].

1.: Vízszintesen kihajló peremű, ívelt oldalfalú, alacsony tányérok.

a.: Rövid, a külső peremélen hangsúlyozott, élesen behúzott peremkialakítás.

b.: Hosszú, kifelé elvékonyodó, a felső részén síkozott peremkialakítás.

2.: Megvastagodó, legömbölyített peremű, a félgömbös testű formával rokon (sekély) tál.

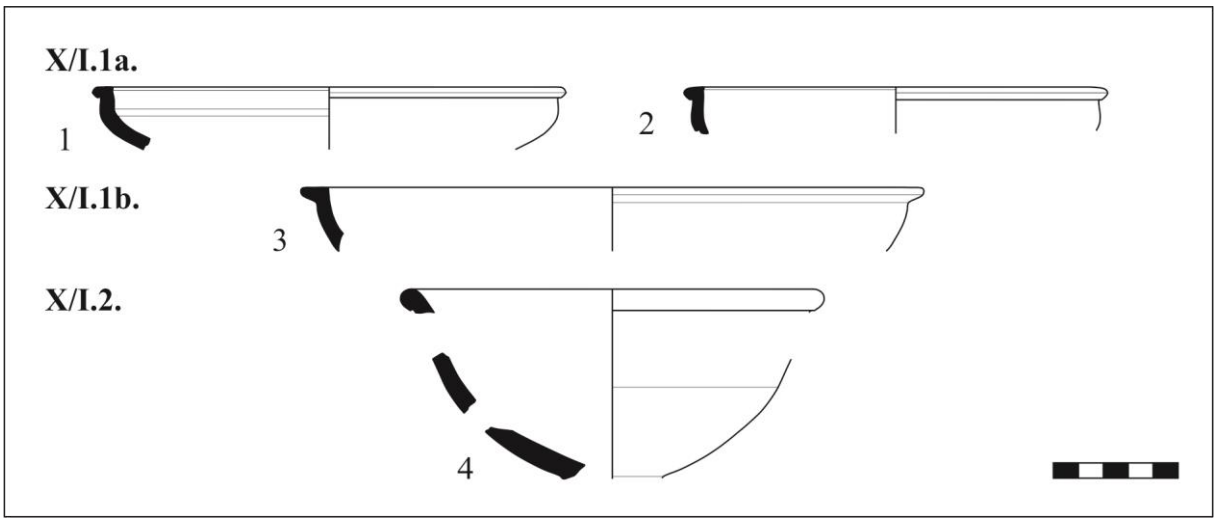

42. ábra: 1: Kat. 2972; 2: Kat. 2973; 3: Kat. 2974; 4: Kat. 2975 (M 1:3).

II.: Meredek falú csészék és tálak.

1.: Meredek falú, talpkorongos csészék, a magasság alsó harmadában határozottan megtörő vonalú, majd összeszűkülő testtel [43. ábra].

a.: Kónikus testű, a perem alatt és a hasvonalon is árkolással tagolt csészék (különböző elemeikben egyaránt a Drag. 30 és a Drag. 33 formák utánérzetével).

1.: Erősen tagolt forma: a legömbölyített perem alatt hornyolással, a hason széles árkolás mellett elvékonyodó és/vagy változó ívű odalfallal hangsúlyozva.

2.: Gyengén tagolt forma: az elvékonyodó perem alatt hornyolással, a hasvonalon az oldalfal futását nem befolyásoló árkolással hangsúlyozva.

b.: Kónikus testű csészék, a perem alatt jelentkező enyhe, egyszeri tagolással.

1.: A legömbölyített perem szélessége a falvastagságot nem haladja meg, alávágott horonnyal hangsúlyozott.

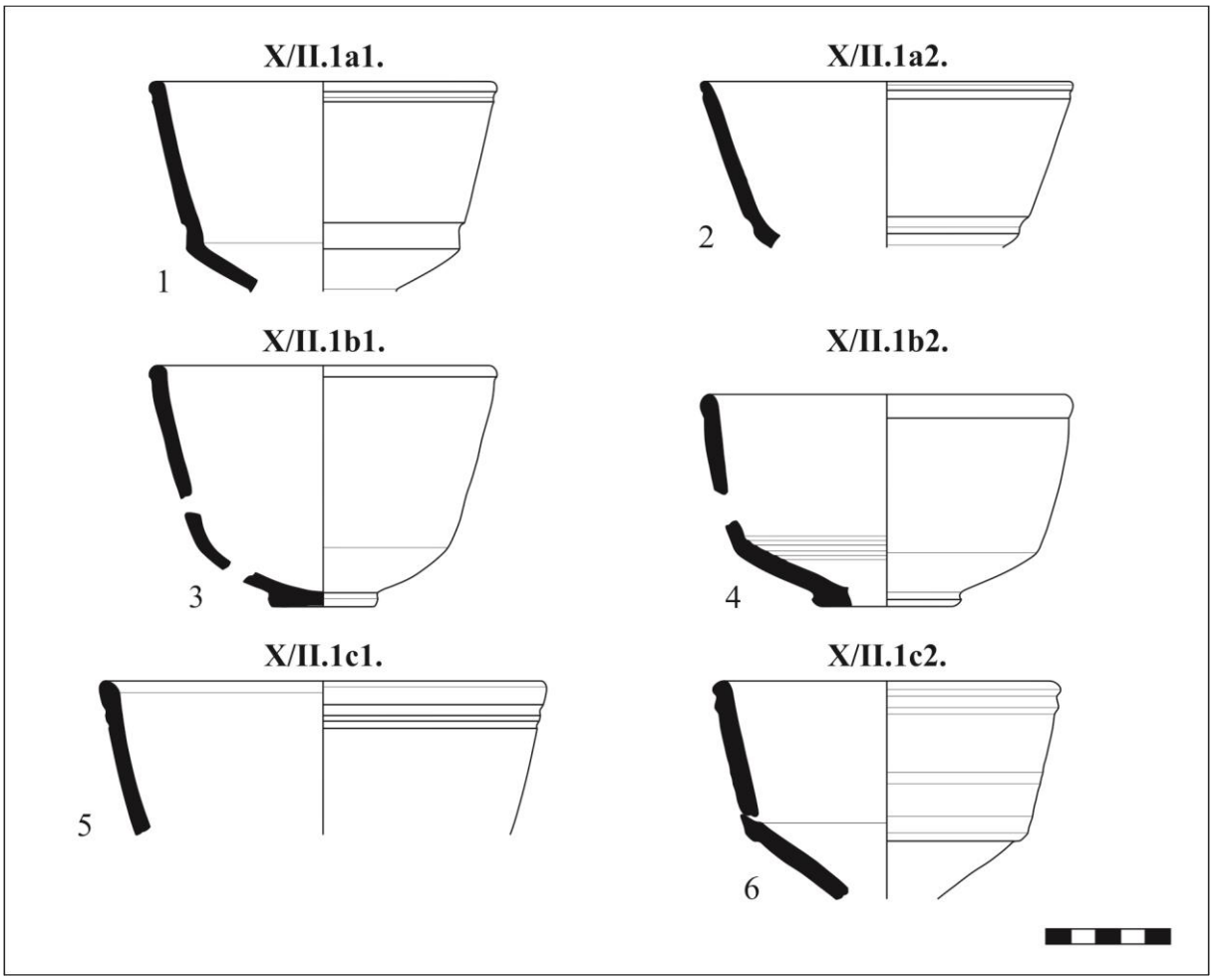

43. ábra: 1: Kat. 2976; 2: Kat. 2982; 3: Kat. 2986; 4: Kat. 2987; 5: Kat. 2989; 6: Kat. 2995 (M 1:3).

2.: A kifelé megvastagodó, párnás jellegű peremet alulról enyhén kidomborodó peremsáv követi.

c.: Kónikus testű csészék / kisméretű tálak, a perem alatt jelentkező többszörös tagolással.

1.: Az arányosan megvastagodó peremet kívülről horonypár díszíti, helyzetük a pereméltől a hornyok egymástól elfoglalt távolságának függvényében változik.

2.: A legömbölyített perem alatt 2 párhuzamosan elhelyezett bordával, amelyek közül a felső íve a peremélhez fut ki.

d.: Feltétesen a kónikus testű csészeformához köthető, formailag pontosan nem meghatározható töredékek.

1.: Kisméretű, tölcséres peremkialakítású, a peremél alatt a belső felület felől bordával tagolt, éles hastörésű (?) edény peremtöredéke (rendkívül bizonytalanul sorolható a kónikus testű csészék közé).

2.: Formai alapon alcsoportba nem sorolható oldaltöredékek.

2.: Nagyméretű, a fenék felé következetesen szűkülő testű mélytálak [44. ábra].

a.: Rövid, vízszintesen kihajló, a peremél felé elvékonyodó vagy lekerekített peremekialakítások.

b.: Szögletes átmetszetű, kifelé rézsűsen síkozott, enyhén behúzott peremkialakítás.

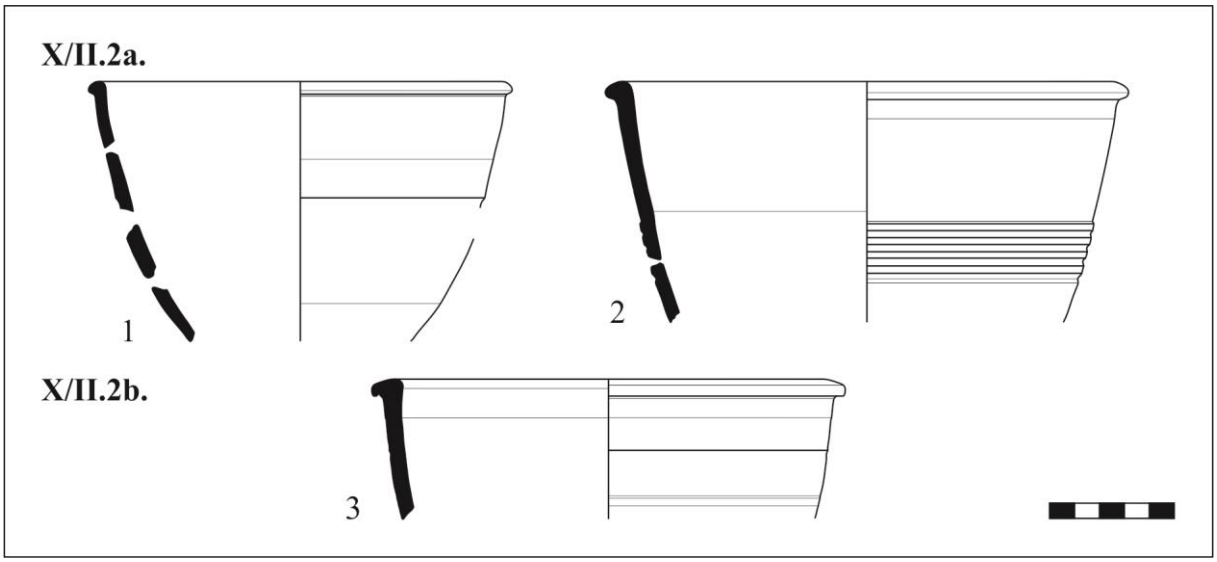

44. ábra: 1: Kat. 3008; 2: Kat. 3001; 3: Kat. 3010 (M 1:3).

III.: Félgömbös testű csészék és tálak.

1.: Befelé rézsűsen csapott peremű, félgömbös testű, talpkorongos csészék [45. ábra].

a.: Tölcséres, megvastagodás nélküli peremkialakítások, az edénytest a magasság felső harmadában következetesen horonypárral tagolt.

b.: Nagyrészt lekerekített élű, de szögletes átmetszetű, enyhén megvastagodó peremkialakítások, a szájnyílás felé eső síkozott felülettel.

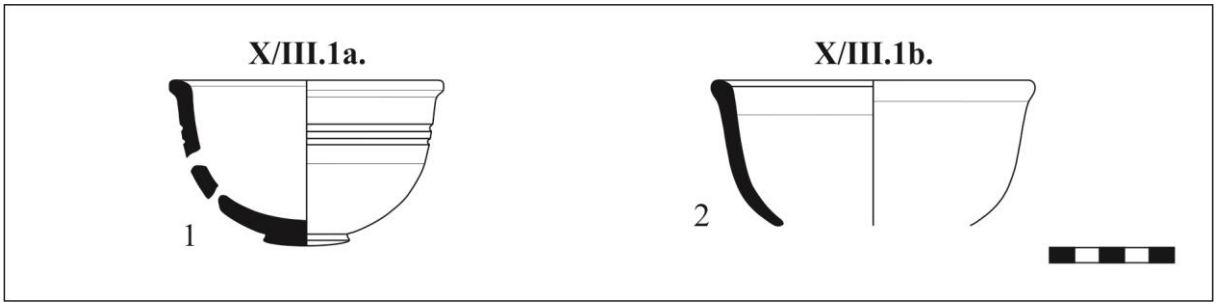

45. ábra: 1: Kat. 3012; 2: Kat. 3013 (M 1:3).

2.: Legömbölyített, kifelé megvastagodó peremű, félgömbös testű, talpkorongon (ritkábban talpgyűrűn) álló csészék és tálak [46. ábra].

a.: Enyhén duzzadt, arányosan megvastagodó (körhöz közeli átmetszetű), nagyrészt horizontális éllel hangsúlyozott peremkiképzések (a Drag. 37 forma másolatai).

1.: Komplex kialakítású profil: az oldalfal a lépcsős tagolás vonalában a belső felület felől is szintkülönbséggel tagolt.

2.: Egyszerű kialakítású profil: az oldalfal az esetleges lépcsős tagolás ellenére is egyenletes, lényegi törés nélküli ívet követ.

b.: Erősen duzzadt, nagyrészt nyújtottan megvastagodó (oválishoz közeli átmetszetű), párnás peremkiképzések.

1.: A párnás perem a külső ívén bemélyedéssel tagolt (kérdéses a kialakítás szándékossága).

2.: A megvastagodó perem függőleges középvonala az oldalfallal egytengelyű.

3.: Az oldalfal a perem jelentkezésének szintjétől egyenletes ívben, enyhén kifelé hajlik.

c.: Erősen duzzadt, nyújtottan megvastagodó, a peremél felé elvékonyodó, vertikális éllel hangsúlyozott peremkiképzések.

3.: Feltehetően csészékhez vagy tálakhoz tartozó, tipológiai csoportba nem sorolható töredékek.

a.: Pecsételt díszű oldaltöredékek.

b.: Aljtöredékek [47. ábra].

1.: Talpgyűrűs kialakítású darabok.

2.: Talpkorongos kialakítású darabok.

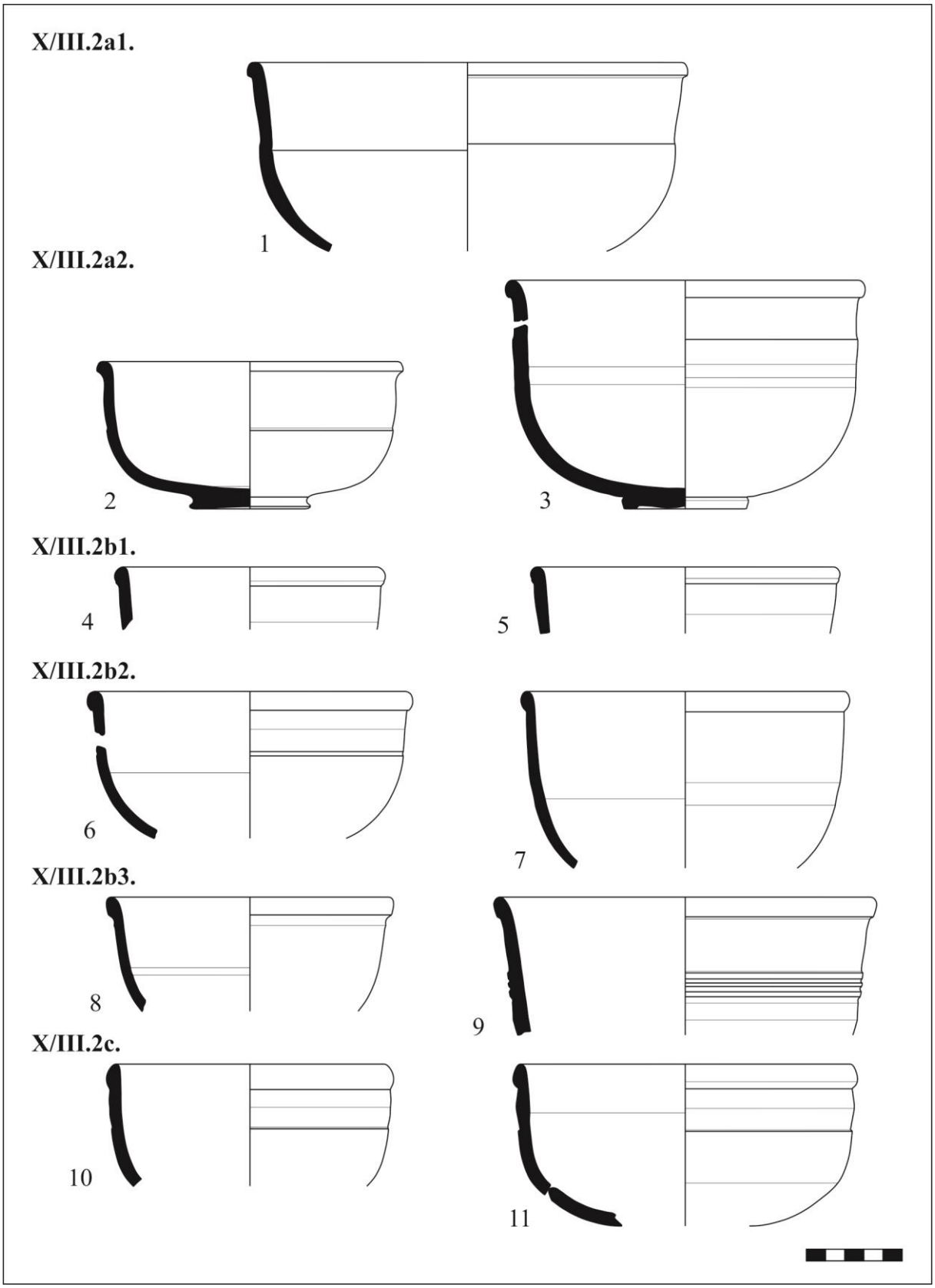

46. ábra: 1: Kat. 3016; 2: Kat. 3031; 3: Kat. 3018; 4: Kat. 3035; 5: Kat. 3036; 6: Kat. 3038; 7: Kat. 3061; 8: Kat. 3064; 9: Kat. 3067; 10: Kat. 3070; 11: Kat. 3072 (M 1:3).

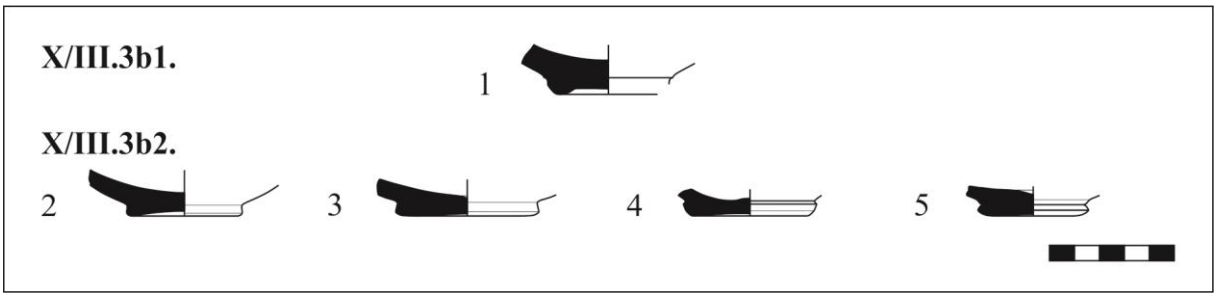

47. ábra: 1: Kat. 3120; 2: Kat. 3132; 3: Kat. 3127; 4: Kat. 3129; 5: Kat. 3130 (M 1:3).

IV.: Kisméretű, vékony falú, sűrűn bordázott peremű edények [48. ábra].

1.: A félgömbös edényfomára visszavezethető, enyhén, ívesen kihajló peremkialakítású, a perem alatt és a hasvonalnál bordapárral tagol felületű, kisméretű csészetípus.

2.: Enyhén kihajló, sűrűn bordázott peremű, bikónikus testű, alacsony talpkorongon álló, vékonyfalú edények.

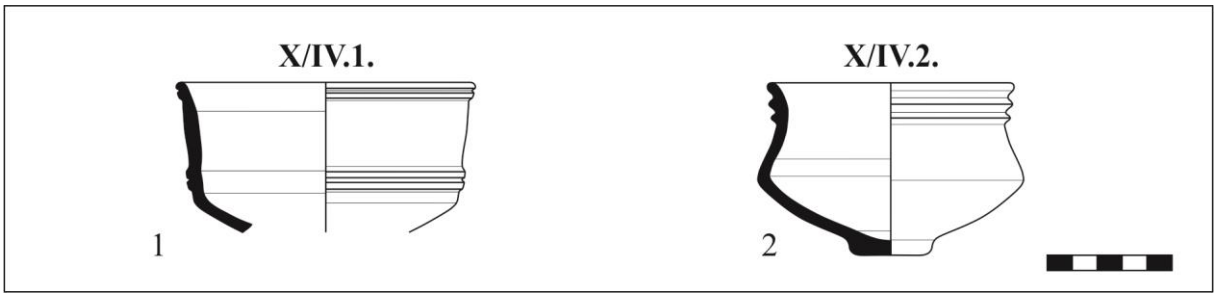

48. ábra: 1: Kat. 3194; 2: Kat. 3196 (M 1:3).

V.: Gömbtestű edények és/vagy korsók [49. ábra].

1.: Gömbtestű edények rövid, nyomott ívű vagy tompaszögben megtörő nyakkiképzéssel.

a.: Közel egyenes vonalban, rézsűsen kifelé tartó, profilálatlan peremformák.

1.: Kisméretű, hosszú, tölcséres peremű, szűkülő nyakú, a magasság felénél egyenletesen öblösödő hasú, alacsony talpkorongon álló edények.

2.: Nagyobb mérettartományba eső, rövid peremű, vállasodó formájú edények, következetesen a váll vonala fölött horonypárral díszítve.

b.: Hosszan, egyenletes ívben kihajló peremkiképzések, a peremél közelében enyhe megvastagodással.

2.: Gömbtestű edények nyak nélkül, legömbölyített, kifelé megvastagodó peremkiképzéssel.

a.: A perem gyengén eldolgozott, a visszahajtott oldalfal nem simul rá a külső felületre, a profil egyenletesen ívelt vonalvezetésű.

b.: A perem jól eldolgozott, a készítéstechnika nyoma elsimított, az oldalfal enyhe törése ellensúlyozza a kismértékű megvastagodást.

3.: Gömbtestű edények magas nyakkiképzéssel (csak a párhuzamok alapján valószínűsíthető formai tipológiai csoport, palack vagy „váza alakú edény” jelleggel).

a: A magasság alsó harmadában kiöblösödő test a perem felé egyenletes ívben szűkülve alkot egy a szűk szájnyílásba futó nyakat.

b: A nyak magas, hengeres kialakítású, a felső részén ívelten kihajló, a perem a nyak falsíkjából merőlegesen kiugró, szögletes átmetszetű.

4.: Kisméretű, körte alakú korsó, talán egyetlen, ovális átmetszetű hurkafüllel, amely a vállra támaszkodik (profilja csak hiányosan szerkeszthető ki a rendelkezésre álló töredékekből).

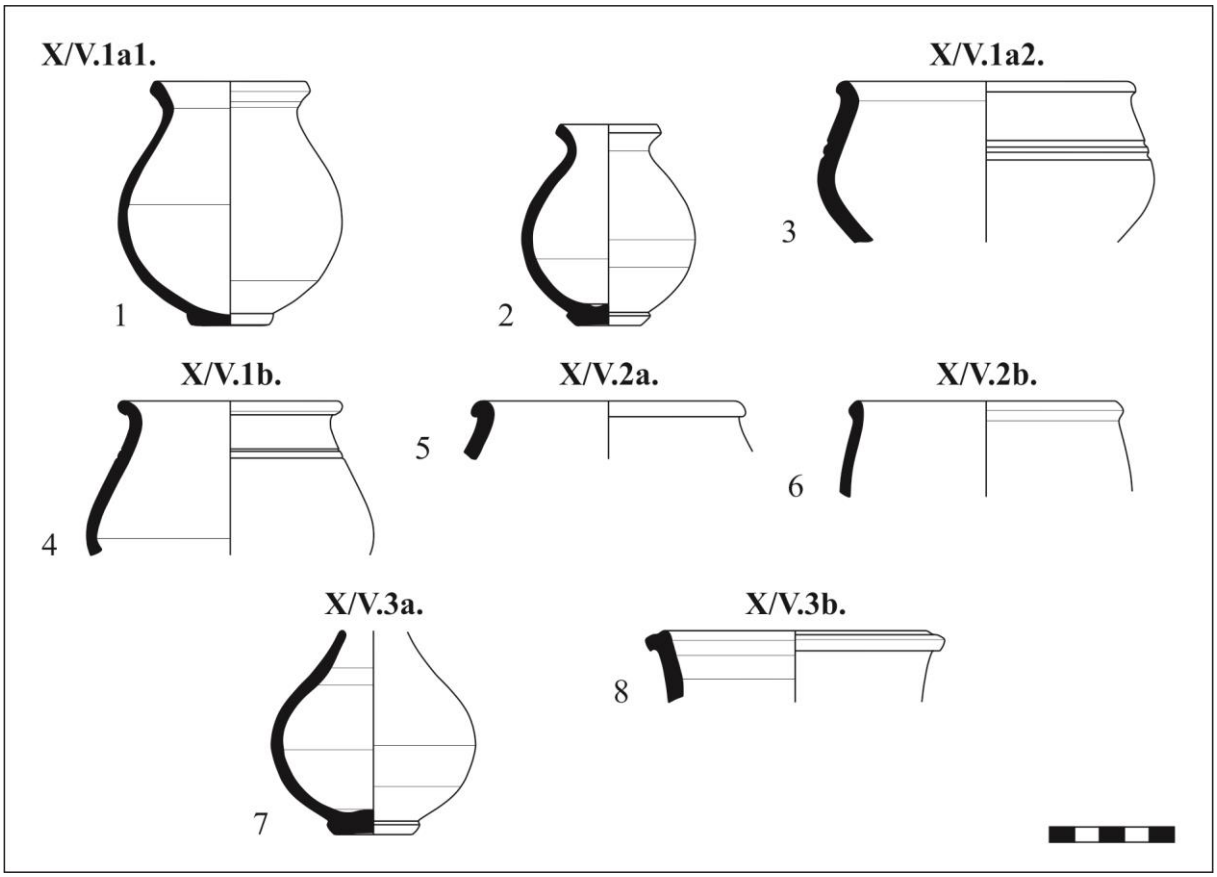

49. ábra: 1: Kat. 3198; 2: Kat. 3199; 3: Kat. 3203; 4: Kat. 3205; 5: Kat. 3207; 6: Kat. 3209; 7: Kat. 3212; 8: Kat. 3213 (M 1:3).

FÜGGELÉK 4A: A vizsgált leletanyaghoz kapcsolódó régészeti jelenségek rövid leírásai

Üllő 5. lelőhely

2. objektum (árok)

Egyosztatú, teknős aljú, változó mélységű, egyenes vonalú, rendkívül hosszú árok (165 m hosszan futott az ásatási területen). Betöltésének É-i szakaszán 20–25 m-es szakaszon edényégető kemence megújításához kapcsolódó feltöltési réteg, amely koromnyommal, paticcsal és nagy mennyiségű szemcsés sovány ítású, gyorskorongolt kerámiával jelentkezett. Az árok DK-i fele a 114. objektumszámon dokumentált.

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.2a.) Kat. 3000.

114. objektum (árok)

Egyosztatú, teknős aljú, változó mélységű, egyenes vonalú, rendkívül hosszú árok (165 m hosszan fut az ásatási területen), a DK-i vége kettéágazik. Az árok ÉNy-i fele a 2. objektumszámon dokumentált.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 503.

176/c–d. objektum (ház)

Téglalap alakú, függőleges oldalfalú, félig földbe mélyített ház, a hossztengelyében 3 cölöplyukkal. Az objektum alján jól megőrződött tapasztott padló, amelybe megfigyelhető rendszer nélkül nagy mennyiségű karólyuk mélyed.

Vizsgált leletanyag:

X.: (I.1a.) Kat. 2972.

202. objektum (árok)

Többosztatú, széles, hosszú, tompaszögben megtörő vonalú árok, amely csak részben esett a feltárt területre. Betöltésében helyenként beiszapolódott rétegekkel. A DNy-i szakasz, az említett kanyar után, a 2385. objektumszámon dokumentált. Az árok foltja ráhúzódott a 638. objektumszámú házra.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 42.

IIIH.: (III.) Kat. 2394.

257. objektum (ház)

Téglalap alakú, sekélyen az altalajba ásott, félig földbe mélyített ház, cölöplyukakkal a hosszanti oldalak mentén. Az oldalfalak mellett átégett falomladék, alatta hamus betöltéssel. A K-i sarok közelében a padló szintén koromnyomos.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (IV.) Kat. 2957.

303. objektum (gödör)

Ovális szájú, tölcséres oldalfalú, sekély gödör. Betöltése kétrétegű: hamus réteg alatt kevert hamus-humuszos.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3b1.) Kat. 3120.

315. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, nagyméretű gödör. Betöltése kétrétegű, nagyjából vízszíntes rétegekkel töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 371.

339. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a nagyjából vízszintes rétegek között hamus/kormos/faszénszemcsés sávokkal.

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.2a.) Kat. 3004.

367. objektum (árok)

Egyosztatú, sekély, teknős aljú, egyenes vonalú árok, amely egy szakaszon gödörszerűen lemélyül és kiszélesedik. Betöltése a DNy-i felében többrétegű, ívesen töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2395–2396.

370. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, nagyméretű gödör. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekkel töltődött fel, az alsó felében beiszapolódás nyomait mutatja, felül hamus folttal.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3137.

466. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, az objektum alján kormos, vörösre égett rögökkel.

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.1a1.) Kat. 2977.

501. objektum (gödör)

Szabálytalan alakú (nagyjából kerek szájú), enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése korom- és hamucsíkokkal, illetve vörösre átégett foltokkal erősen kevert.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2a2.) Kat. 3017.

555. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, fokozatosan töltődhetett fel, benne helyenként átégett agyagos rögökkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIG.: (III.) Kat. 2320.

621. objektum (árok)

Egyosztatú, mély, közel függőleges oldalfalú, egyenes vonalú árok, amelyet csak rövid szakaszon lehetett megfogni. Az ÉNy-i vége felé elágazik, a DK-i vége kiszélesedik. Betöltése többrétegű, ívesen feltöltődött, helyenként hamus/kormos rétegekkel. Az objektumból mohazöld, ívelt, vágott peremű üvegpohár töredékei (2 db) származnak.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (II.) Kat. 2946.

638. objektum (ház)

Téglalap alakú, függőleges oldalfalú, félig földbe mélyített ház, a D-i sarokban lejtős lejárattal, az objektum közepén nyílt tűzrakóhellyel. Betöltése többrétegű, kissé ívelt rétegekkel töltődött fel, köztük hamus sávokkal és égett agyagrögökkel kevert rétegekkel. A ház DK-i részére ráhúzódott a 202. objektumszámú árok foltja.

Vizsgált leletanyag:

X.: (V.1b.) Kat. 3205.

650. objektum (gödör)

Kerek szájú, erősen méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2b2.) Kat. 3037.

654. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.1b.) Kat. 3013.

661. objektum (ház)

ÉK-en lekerekített végű, DNy-on lekerekített sarkú téglalap alakú, sekély, földbe mélyített ház, a DK-i oldalon hosszan kinyúló lejárattal. Hossztengelyében 3, sorba rendeződő, körben tapasztott cölöplyukkal. A ház betöltése egyrétegű, de a padló többször megújított agyagtapasztása

ráhúzódik egy vélhetően korábbi gödör (661/I. objektum) betöltésére.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.2a.) Kat. 986.
X.: (III.) Kat. 3138.

680. objektum (ház)
Közel négyzetes alakú, függőleges oldalfalú, földbe mélyített ház, a hossztengelyében 4, illetve az oldalak mentén további cölöplyukakkal. A ház aljának teljes felületén többször megújított tapasztott padlót lehetett megfogni, amely több esetben ráfutott a cölöplyukak foltjára. Betöltése többrétegű, a ház gödrében hamuréteg, a cölöplyukak betöltése jól elkülönült. Az objektumból zöldes árnyalatú üvegedény apró oldaltöredéke származik.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (II.2.) Kat. 2846.
X.: (II.1d2.) Kat. 2997; (III.) Kat. 3139–3140.

691. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, alja az egyik felén lépcsősen jobban lemélyedt (ennek a résznek a hamus betöltését felülről agyagtapasztás zárta le). Betöltése többrétegű, ferdén/kupacszerűen töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (II.1b.) Kat. 2333.

902. objektum (árokszerű gödör)
Hosszúkás, változó szélességű és mélységű, árokszerű gödör, a legmélyebb DNy-i részén ovális alakú, részben méhkasos oldalfalú. Betöltése többrétegű, az alsó sáv erősen hamus/kormos.
Vizsgált leletanyag:
X.: (II.1c1.) Kat. 2988; (V.) Kat. 3217.

959. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, amelynek az alja foltokban vörösre átégett. Betöltése többrétegű, az alján vízszintesen, felette ferdén töltődött fel, a gödör fenekén vékony koromréteggel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a.) Kat. 3079.

979. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, alján kupacszerűen, felette vízszintes rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2397.

987. objektum (gödör)
A 987. objektumszám alatt szereplő leletek a 987/I–II. jelenségek összekeveredett leletanyagából származnak. 987/I. objektum: nagyméretű, kerek szájú, tölcséres, a DNy-i oldalán lépcsővel tagolt oldalfalú gödör, többrétegű betöltésében vékony koromréteggel. 987/II. objektum: kisméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör, egyrétegű betöltéssel.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (I.) Kat. 2935; (II.) Kat. 2947.

998. objektum
Az objektumhoz nem tartozik leírás.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.2a.) Kat. 987.
IX.: (II.2a.) Kat. 2943.

1003. objektum (gödör)
Az 1003. objektumszám alatt említett edénytöredék az 1003/a–b. jelenségek részben összekeveredett leletanyagából származik. 1003/a. objektum: kisméretű, kerek szájú, méhkasos, vörösre átégett oldalfalú gödör, kupacszerűen feltöltődött, többrétegű betöltéssel. 1003/b. objektum:

nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör, vízszintes és íves rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (V.) Kat. 3218.

1005. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel, a betöltés közepén hamus folttal.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (II.1.) Kat. 2942; (II.) Kat. 2948.

1032. objektum (árok)
Széles, meredek oldalfalú, egyenetlen aljú, hosszan futó árokrészlet, amely összekötötte az 1032/a. és 1032/b. objektumokat. Betöltése egyrétegű, ám leletanyaga együtt nyilvántartott az 1032/b. jelzetű gödörbokoréval. Utóbbi kisebb, szabálytalan alakú komplexum, kronolológiai különbséget nem lehetett megfigyelni a jelenségek között, betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
X.: (I.1a.) Kat. 2973.

1032/a. objektum (árokszerű gödör)
Viszonylag széles, méhkasosan öblösödő oldalfalú, kissé teknős aljú, árokszerű gödör. Betöltése többrétegű, a legalján íves, beiszapolódott sávok alkották. Az 1032. objektumszámú árok kötötte össze az 1032/b. jelzetű gödörbokorral.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (I.2.) Kat. 2326.
X.: (III.2a2.) Kat. 3018; (III.2b3.) Kat. 3064–3065.

1053. objektum (gödörbokor)
Hosszúkás, az alja felé kissé összeszűkülő gödör, amely egy nagyobb, amorf alakú gödörbokor (feltehetően agyagnyerő hely) részlete lehetett. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, az alján beiszapolódott rétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a.) Kat. 3080–3081.

1081. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, erősen kevert, kupacszerűen töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b2.) Kat. 3038.

1083. objektum (ház)
Téglalap alakú, függőleges oldalfalú, félig fölbe mélyített ház, a hossztengelyében 3 cölöplyukkal. Betöltése többrétegű, a nyesési szint alatt 10–20 cm-rel csaknem összefüggő kerámiaréteg jelentkezett (benne másodlagosan égett töredékekkel), míg a ház közepéhez közel, ugyanebben a mélységben kutya csontváza feküdt. A betöltésből erősen kopott, a peremén hiányos, bronz antoninianus (meghatározhatatlan típus; datálása: bizonytalanul 273–274).
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3141.

1098. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b2.) Kat. 3039.

1131. objektum (gödörbokor)
Nagy kiterjedésű, amorf alakú, különböző mélységű gödrökből összeálló komplexum (agyagnyerő hely) eleme. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, az 1131. objektumszám alatt dokumentált jelenség betöltésében vörösre égett paticsrögökkel. Az 1978. objektumszámú gödör szintén ehhez a gödörbokorhoz kapcsolódott.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3142.

1133. objektum (gödörbokor)

Téglalap alakú objektum, amelyet egy hosszúkás, nagyjából párhuzamos oldalú, szabálytalan mélyedés, illetve további, kisebb gödrök tagoltak (agyanyerő hely lehetett). Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel. A hasonló kivitelű 1775. objektumszámú mélyedés betöltése ráhúzódott erre a jelenségre.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3a) Kat. 3082.

1137. objektum (kút)

Nagyméretű, kerek szájú, felül tölcséres, lejjebb függőleges oldalfalú kút. Betöltése többrétegű, az alsó felében agyagos bemosódásokkal. A talajvíz miatt nem lehetett az aljáig kibontani.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IV.2b.) Kat. 1149.

1138. objektum (árok)

Nagy kiterjedésű, széles, több ágon futó árokrendszer, amelybe számos gödör is becsatlakozott.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 624; (VIII.1.) Kat. 661.

II.: Kat. 738.

IIIC.: (II.1a.) Kat. 971; (II.5.) Kat. 1004.

IIIE.: (III.5.) Kat. 1113; (V.2a.) Kat. 1173; (V.2b.) Kat. 1180–1181; (V.3a1.) Kat. 1203; (VI.1a1) Kat. 1275; (VI.3b.) Kat. 1333; (VII.2b1.) Kat. 1388; (IX.1b1.) Kat. 1584; (IX.3.) Kat. 1806–1807.

IIIF.: (I.) Kat. 2277.

IIIJ.: (I.1.) Kat. 2612.

IV.: (III.1.) Kat. 2876.

1140. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, sekély gödör, amelyhez DK felől csatlakozott egy leletanyag nélküli, sekély objektum (azonosító nélküli). Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1773.

1151. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, az alsó felén ferdén töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2618.

1152. objektum (ház)

Téglalap alakú, függőleges oldalfalú ház, amely csak alig mélyedt a nyesési szint alá. A hossztengelyén 3 cölöplyuk található, a padló döngölt sárga agyag. Betöltése többrétegű, ívelten feltöltődött, erősen hamus, az objektum ÉK-i felében faszenes sávokkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.1a1.) Kat. 1042; (III.2c.) Kat. 1085–1086; (IX.3.) Kat. 1808–1810.

IIIJ.: (II.) Kat. 2619.

1153. objektum (gödörbokor)

Hosszúkás, szabálytalan alakú komplexum (agyagnyerő hely), amely 3 gödörből és a hozzájuk kapcsolódó kisebb, szabálytalan „öblökből" állt össze. Betöltése többrétegű, vegyesen ferdén és ívesen futó rétegekkel töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1.) Kat. 1675.

1154. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör, fala a D-i részen vörösre átégett. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.1a.) Kat. 394.

1159. objektum (gödör)

Az 1159. objektumszám alatt említett tétel az 1159/I–II. jelenségek összekeveredett leletanyagából származik. 1159/I. objektum: kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör, egyrétegű betöltéssel. 1159/II. objektum: kerek szájú, íves oldalfalú, sekély gödör, egyrétegű betöltéssel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 504.

1187. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, a feneke felé erősen szűkülő, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, ferde és vízszintes agyagcsíkokkal töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1389.

1195. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, nagyon enyhén méhkasos oldalfalú, teknős aljú gödör, az oldala helyenként vörösre átégett. Betöltése többrétegű, a vízszintes rétegek mellett egy íves bemosódás is megfigyelhető volt benne.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 372, 505.

II.: Kat. 739.

1199. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 336.

1210. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Az objektum alja erősen löszbabás. Betöltése kétrétegű, amelyből az alsó összefüggő koromréteg.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1615.

1286. objektum (gödör)

Közepes méretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, igen sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.2a.) Kat. 3005.

1301. objektum (árokszerű gödör)

Hosszúkás, függőleges oldalfalú, teknős aljú, árokszerű gödör, amely az ÉK-i végében lemélyül. Betöltése egyrétegű, de beleásták az 1301/a. jelzetű, leletanyagban rendkívül gazdag árkot.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (II.1a.) Kat. 972.

X.: (III.) Kat. 3143; (V.) Kat. 3219.

1328. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése többrétegű és erősen kevert.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (III.) Kat. 2950.

1337. objektum (ház)

Téglalap alakú, függőleges oldalfalú, félig földbe mélyített ház, a hossztengelyben 3 cölöplyukkal. A K-i sarok közelében a padló kissé lemélyült, ami jelezhet utólag beásott gödröt is. Betöltése egyrétegű, a K-i mélyedés felé lejtő szenes csíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3a) Kat. 3083; (V.1a2.) Kat. 3200; (V.2a) Kat. 3207.

1338. objektum (gödörbokor)

Lekerekített sarkú, közel trapéz alakú, öblösödő oldalfalú komplexum, az alján teknős bemélyedésekkel, a DK-i oldalon lejárathoz

hasonló sekélyebb gödörrel. Betöltése többrétegű, a beiszapolódás és a beszakadozott oldalfal nyomaival.
Vizsgált leletanyag:
X.: (V.2b.) Kat. 3208.

1342. objektum (gödör)
Közepes méretű, kerek szájú, egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, ferde koromcsíkokkal.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a) Kat. 3084.

1362. objektum (kút)
Nagyméretű, ovális szájú, kiöblösödésekkel tagolt oldalfalú, a feneke felé szűkülő kút. Az objektumhoz további cölöplyukak kapcsolódtak a jelenség szélein kívül (feltehetően a kutat fedő építmény nyoma). Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2a2.) Kat. 3019.

1376. objektum (gödör)
Az 1376. objektumszám alatt említett leletek az 1376/I–II. számú jelenségek összekeveredett leletanyagából származik. 1376/I. objektum: nagyméretű, kerek szájú, sekély gödör, betöltése egyrétegű. 1376/II. objektum: nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel.
Vizsgált leletanyga:
X.: (III.) Kat. 3144; (III.2a2.) Kat. 3020.

1487. objektum (sír)[3]
Szarmata kori körárkos temetkezés. A DK-ÉNy tájolású sírban Maturus korú nő csontváza feküdt a hátán, nyújtott testhelyzetben, feltehetően koporsóban, a rablás a mellkas és az öv tájékát érintette. A vizsgált edény feltehetően másodlagos helyzetben feküdt az oldalán, a bal térd helyén. További kísérőleletek: a bolygatott bordák között huzalos bronzkarperec töredékei; a koponya bal oldalán bronztárgy (talán nyakperec) töredékei; a medencén Gallienus törött és korrodálódott állapotú bronz antoninianusa (meghatározása: RIC VA 192a; datálása 260–268); [4] a jobb térd helyén alaktalan vastöredék.
Vizsgált leletanyag:
X.: (V.1a1.) Kat. 3198.

1517. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, vastag, vízszintes rétegekkel töltődött fel, amelyek nagyrészt hamuval kevertek.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (I.) Kat. 2936.
X.: (III.) Kat. 3145; (IV.1.) Kat. 3193.

1524. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén tölcséres oldalfalú, igen sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b3.) Kat. 3066.

1571. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a feltöltődés felső részén agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3146.

1596. objektum (árokszerű gödör)
Nagyméretű, hosszúkás, szabálytalan téglalap alakú, helyenként méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel.

[3] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/883; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:36.

[4] A római érmek meghatározását és datálását Torma Ákos végezte el. Ezúton is köszönöm neki, hogy BA szakos diplomamunkáját rendelkezésemre bocsátotta!

A leletanyag mellett embercsontok is felszínre kerültek a jelenségből.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b2.) Kat. 3040.

1703. objektum (ház)
Téglalap alakú (a K-i sarkán lekerekített), sekélyen a földbe mélyedő ház, a hossztengelyében 4, illetve az oldalak mentén további cölöplyukakkal. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, a ház ÉK-i felében kormos foltokkal.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3147.

1724. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, függőleges falú gödör, az oldalfalában kisebb mélyedésekkel. Betöltése többrétegű, az alsó része összefüggő fekete kormos rétegként jelentkezett. A feltöltődés felső részébe feltehetően későbbi beásás mélyedt.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.2a.) Kat. 988.

1730. objektum (ház)
Kissé szabálytalan, téglalap alakú, sekélyen a földbe mélyedő ház. Az objektum területén elszórtan cölöphelyek és számos karólyuk (utóbbiak látható rendszer nélkül). A keményre lejárt padló ráhúzódik egy korábbi gödör (1730/a. objektum) foltjára. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3b2.) Kat. 3121.

1775. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, téglalap alakú, egyenetlen oldalú és aljú, kisebb mélyedésekkel tagolt gödör, amely egy nagyobb komplexum (agyagnyerő hely) része lehetett. A jelenség ráhúzódik a szomszédos 1133. objektumszámú hasonló gödörre. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, agyagos rétegekben és agyagrögökben gazdag.
Vizsgált leletanyag:
IIIG.: (II.1.) Kat. 2310.

1796. objektum (fűtőgödör)
Nagyméretű, ovális szájú, méhkasos oldalfalú, a közepe felé mélyülő gödör. Feltehetően az 1795. objektumszámú edényégető kemence fűtőgödre lehetett, több további bizonytalan beásással. Betöltése többrétegű, agyagos és kormos.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2398.

1823. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, az egyik oldalán függőleges, a másikon erősen méhkasos oldalfalú gödör (az É-i oldalfala mentén beomlott). Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, a legalján vékony égett réteggel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3148–3150.

1850. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, mély gödör, az oldala (a fenék kivételéve) teljes mélységében sárga agyaggal vastagon tapasztott. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel, teljes egészében hamuval/korommal kevert.
Vizsgált leletanyag:
VII.: Kat. 2929.

1857. objektum (sütőkemence)
A 970. objektumszámú házhoz kapcsolódó sütőkemence. Földbe vájt falának csak alsó, gyengén vörösre átégett részlete maradt meg. A vékony platni csak nyomokban őrződött meg, alatta kerámiatöredékekből álló hőtartó réteget alakítottak ki. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:

X.: (II.1b1.) Kat. 2983; (III.3a.) Kat. 3085.

1859. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2399.

1860. objektum (ház)

Téglalap alakú, függőleges oldalfalú, félig földbe mélyített ház, a hossztengelyében 3 cölöplyukkal. Betöltése egyrétegű, benne helyenként nagyméretű kerámiasalak-darabokkal.

Viszgált leletanyag:

X.: (III.3a) Kat. 3086.

1862. objektum (árok)

Többosztatú, széles árok, amely derékszögben megtörik, majd önálló, párhuzamos futó ágakra bomlik. Az 1862. objektumszám alatt dokumentált rész betöltése egyrétegű, de itt helyezkedett el a nagy mennyiségű kerámiát tartalmazó 997. objektumszámú mélyedés is. Közvetlenül nem kapcsolódott hozzá, de az 1893. árokszerű gödör talán ennek az ároknak a folytatása lehetett. Az árok betöltéséből sárgás árnyalatú üvegedény nagyobb oldaltöredéke származik.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2400.

IX.: (I.1b.) Kat. 2933.

X.: (III.2b3.) Kat. 3067; (III.3a.) Kat. 3087; (IV.1) Kat. 3194.

1885. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, a pereménél túlbontva. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (IV.1.) Kat. 2951.

1893. objektum (árokszerű gödör)

Hosszúkás, függőleges falú, mély árokszerű objektum. Betöltése többrétegű, egyaránt töltődött ferde és vízszintes rétegekkel is, a laza szerkezetű, hamus/kormos rétegek leletanyagban igen gazdagok voltak. Közvetlenül nem kapcsolódtak, de az 1862. objektumszámú árok folytatásában helyezkedett el.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1b1.) Kat. 1585; (IX.1b3.) Kat. 1616.

X.: (III.3a.) Kat. 3088; (III.3b2.) Kat. 3122; (III.) Kat. 3151; (V.1a2.) Kat. 3201.

1909. objektum (árokszerű gödör)

Hosszú, függőleges oldalfalú, egyenes vonalú, mély árokszerű gödör, a közepén cölöplyukkal. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1712.

1912. objektum (ház)

Téglalap alakú, függőleges oldalfalú, földbe mélyített ház, az oldalak mentén elhelyezett cölöplyukakkal. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekkel töltődött fel, a nyesés során a DNy-i felében nagy mennyiségű vörösre égett paticsot gyűjtöttek.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (I.) Kat. 2937.

1915. objektum (gödör / árokszerű gödör)

Az 1915. objektumszám alatt említett lelet az 1915. és 1915/I. jelzetű objektumok összecsomagolt leletanyagából származik. 1915. objektum: nagyméretű, hosszúkás, lekerekített végű, függőleges oldalfalú, árokszerű gödör, betöltése többrétegű, kissé ívesen töltődött. 1915/I. objektum: kerek szájú, méhkasos oldalfalú, sekély gödör, betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 373.

1924. objektum (árokszerű gödör)

Hosszúkás, széles, árokszerű gödör. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, többek között vékony hamufoltos réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2401.

IX.: (I.) Kat. 2938.

1942. objektum (gödör)

Az 1942. objektumszám alatt említett tétel az 1942/I–II. jelzetű gödrök összekeveredett leletanyagából származik. Szintén innen említhető I. Constantinus enyhén kopott follisa is (meghatározása: RIC VII 241; datálása: 334–335). 1942/I. objektum: kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör, betöltése többrétegű, a közepén vékony koromréteggel. 1942/II. objektum: ovális szájú, tölcséres oldalfalú, sekély gödör, betöltése egyrétegű, gazdag leletanyaggal (köztük szemcsés anyagú műhelyhulladékkal).

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 43.

1969. objektum (gödör / cölöplyuk)

Kisméretű, ovális szájú, sekély gödör vagy cölöplyuk, amely magasan, a homokos altajban jelentkezett. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2401.

1978. objektum (gödör)

Szabálytalan alakú, egyenetlen oldalfalú, mély agyagkitermelő gödör. Egy komplexum részét képezhette az 1131. objektumszámú gödörrel. Betöltése többrétegű, alsó részén nagyobb agyagrögökkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (II.) Kat. 1007.

X.: (III.2c.) Kat. 3070.

1988. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel, köztük vörösre égett foltos/kormos réteggel is.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3a.) Kat. 3089.

2050. objektum (munkagödör)

Nagyméretű, téglalap alakú, közel függőleges falú, egyenes aljú gödör, a DK-i felében sekély mélyedések (talán cölöplyukak) sorozatával. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2b2.) Kat. 3041.

2056. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, az alján beiszapolódott rétegekkel.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (II.) Kat. 2949.

2063. objektum (gödör)

Közepes méretű, kerek szájú, kissé ívelt aljú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, a feltöltésben ferde koromcsíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3b2.) Kat. 3123.

2085/c. objektum (munkagödör)

Kerek szájú, mély gödör, a beomlott széleken sárga agyagrögökkel. A jelenség a 2083. objektumszámú edényégető kemence munkagödréhez kapcsolódó komplexum kisebb eleme. A mukagödör betöltése többrétegű, íves rétegekkel töltődött fel, köztük hamus sávokkal, a gödör fenekén elszenesedett farönk maradványával.

Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a.) Kat. 3090.

2092. objektum (edényégető kemence)
Kör alakú, függőleges falú, viszonylag mély kemence. Fala durván tapasztott, a rostély nem egyenletesen átégett. A kemencéhez kapcsolódott az 5740. objektumszámú munkagödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, erősen hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3152.

2278. objektum (gödör)
Csupán a gödör alsó részét lehetett megfogni, formája nem ismert. Betöltése egyrétegű, fehér meszes szemekkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 19.

2280. objektum (ház)
Szögletes, egyenes aljú objektum. Valószínűleg ház aljának gyengén megfogható részlete lehet, bár padlója nincs. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2620.

2284. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.1b.) Kat. 1050.

2285. objektum (gödör)
Csak kis részletében megfogható gödör, a K-i oldalán öblösödő, a Ny-i oldalán függőleges oldalfalú. Az objektumhoz ÉNy-DK irányítású árok csatlakozott. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 145.
II.: Kat. 740.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1812–1813.
IIIH.: (III.) Kat. 2402–2404.
IIIJ.: (I.2.) Kat. 2615.

2286. objektum (gödör)
Függőleges oldalfalú (hengeres) gödör alsó része. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 271; (V.1b.) Kat. 93; (VII.1b.) Kat. 442.
II.: Kat. 741.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1814–1815.
IIIF.: (I.) Kat. 2278.

2289. objektum (gödör)
Hosszúkás gödör részlete. Az objektumba ásott kisebb gödör foltja a sötétebb árnyalatú feltöltődésével határozottan elvált. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1817.

2292. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, az alján hamus réteg fut.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 268.

2295. objektum (gödör)
Csak részletében megfogható, méhkasos oldalfalú, igen mély gödör. Betöltése többrétegű, agyagos sávokkal és faszenes, fekete csíkokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 44, 146–147, 272; (V.1f.) Kat. 125; (VII.1a.) Kat. 324, 395; (VII.1b.) Kat. 443; (IX.2a.) Kat. 1686.
IV.: (III.) Kat. 2885.

2296. objektum (ház)

Lekerekített sarkú téglalap alakú, földbe mélyített ház, a döngölt padlón megfigyelhető cölöphelyekkel. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1204.

2330. objektum (kút)
Kerek szájú, felső részén tölcséres, alsó részén méhkasos oldalfalú kút. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, az alján beiszapolódással és beomlott nagyobb agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a) Kat. 3091.

2354. objektum (gödör)
Nagyméretű, amorf alakú, mély gödör, amely két határozottan elkülönülő részre tagolódott: a D-i sekélyebb, egyenetlen aljú objektum betöltésére rétegződött rá az É-i, mélyebb, teknős aljú gödör erősen hamus és kormos feltöltődése. A szomszédos 2352. objektumszámú gödörrel együtt nagyobb gödörbokrot (agyagnyerő helyet) alkothattak.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3b2.) Kat. 3124.

2365. objektum (gödör)
A 2365. objektumszám alatt említett leletek a 2365/a–b. számú jelenségek együtt elcsomagolt leletanyagából származnak (a metszetből egyértelmű azonban, hogy az objektumok nem érintkeztek). 2365/a. objektum: nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, teknős aljú, mély gödör, betöltése többrétegű, az alján sárga agyagtömbökkel. 2635/b. objektum: kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, sekély gödör, a D-i oldalon vörösre átégett, betöltése többrétegű, alján összefüggő, égéstermék alkotta réteggel, fölötte agyagrögökkel kevert sávval.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.1a.) Kat. 973.
X.: (III.) Kat. 3153; (III.2b2.) Kat. 3042; (III.2b3.) Kat. 3068.

2385/c. objektum (árok)
Többosztatú, széles, egyenes vonalú árok, amely az ÉNy-i részén tompaszögben megtörik. A kanyar utáni része a 202. objektumszámon dokumentált. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 273.

2396. objektum (ház)
Téglalap alakú, sekélyen a földbe mélyedő ház alapgödre, az odalak mentén és az objektum területén elszórtan nagyobb számú cölöplyukkal. Betöltése egyrétegű, egységesen kisebb sárga agyagrögökkel kevert. Az objektum betöltésében sárgás árnyalatú, kissé homorú fenekű üvegpohár aljtöredéke került elő.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (II.1.) Kat. 2942.

2397. objektum (ház)
Téglalap alakú, félig földbe mélyített ház alapgödre, a hossztengelyében 3 cölöplyukkal. A ház teljes felületén megfigyelhető megújított padló több cölöplyukra is ráhúzódott. Betöltése egyrétegű, a legfelső padló felett hamus réteggel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a.) Kat. 3092.

2403. objektum (gödör)
Nagyméretű, ovális szájú, részben függőleges, részben íves oldalfalú, mély gödör. Betöltése egyrétegű, íves hamus/kormos sávokkal, az alján sötétebb rögökkel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (II.1a1.) Kat. 2978; (II.2a.) Kat. 3006.

2412. objektum (gödör)

Nagyméretű, ovális szájú, méhkasos oldalfalú gödör, az alján nagyobb, kör alakú, teknős aljú mélyedéssel (cölöplyukhoz hasonló jelenség). Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, minden rétegében erősen korommal kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (II.2a.): Kat. 989.

X.: (III.2b2.) Kat. 3043.

2416. objektum (gödör)

Közepes méretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, a gödör feneke felett 15 cm-rel lókoponyával.

Vizsgált leletanyag:

X.: (V.1b.) Kat. 3206.

2426. objektum (gödör)

Nagyméretű, ovális szájú, csaknem függőleges falú, mély gödör. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2b2.) Kat. 3044.

2443. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, alsó felében vízszintes patics- és koromréteg, felette hamus feltöltődés.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (II.1b.) Kat. 984.

2445. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, tölcséres oldalfalú , sekély gödör, a szélénél kissé túlbontott. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.1b1.) Kat. 2984.

2449. objektum (gödörbokor)

Hosszúkás, szabálytalan alakú, viszonylag mély komplexum, amely 3 nagyobb, gödörszerű mélyedésből állt össze (utóbbiak közül az egyik sekély, lejárat jellegű). A gödrök egyszerre töltődhettek fel, a betöltés egységesen hamus-kormos, néhol agyagrögös sávokkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IV.3.) Kat. 1158.

2467. objektum (árokszerű gödör)

Hosszúkás, közel függőleges falú, viszonylag mély, árokszerű gödör, az ÉK-i végén kissé kiszélesedett, a DNy-i végén gödörszerűen lemélyedt. Közvetlenül nem érintkeztek, de a 2483. objektum a folytatásában helyezkedett el. Betöltése többrétegű, a gödör fenekén nyersanyag-rögök, felette kormos réteg.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2a2.) Kat. 3021.

2480. objektum (gödörbokor)

Nagyméretű, lekerekített sarkú téglalap alakú, mély komplexum, amelyet az ÉK-DNy tengelyen elhelyezkedő, közel egyforma méretű és mélységű gödrök sorozata alkot. Betöltése többrétegű, a mélyedések a köztük megmaradt falak magasságáig külön-külön, ám felette egyszerre (de rétegesen/fokozatosan) töltődtek fel.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (I.2.) Kat. 2327.

X.: (III.3b2.) Kat. 3125.

2483. objektum (árokszerű gödör)

Hosszúkás, függőleges falú, igen mély, árokszerű gödör, az É-i sarkánál sekély lejárattal. Közvetlenül nem érintkeztek, de az objektum a 2467. számú jelenség folyatatása lehetett. Betöltése többrétegű, alján vékony égéstermék-réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (II.1a.) Kat. 972.

X.: (III.2b1.) Kat. 3034.

2492/a. objektum (fűtőgödör)

Ovális alakú, sekély, különböző mélységű gödrökkel tagolt munkagödör, amelyből a 2492. edényégető kemencét fűtötték. Betöltése többrétegű, alján több csíkban égéstermék, felette agyagrögökkel kevert réteg.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3a.) Kat. 3093.

2493. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, csaknem függőleges falú, mély gödör. Betöltése többrétegű, ferde rétegekben töltődött fel, köztük több kormos és hamus sávval, illetve átégett vörös agyagrögökkel.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3b2.) Kat. 3126.

2528. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör alsó része. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2621.

2529. objektum (gödör)

Csak kis részletében megfogható függőleges oldalfalú (hengeres) gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 506.

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1618.

2531. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú (hengeres) gödör. Betöltése egyrétegű, benne fekete faszenes csíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1818.

2534. objektum (gödör)

Csak részletében megfogható sekély gödöralj. Betöltése egyrétegű, benne agyagos tömbbel és kemence vagy tűzhely sütőfelületének darabjaival.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 45, 267; (VII.1b.) Kat. 444.

2548. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges falú, mély gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, a tetején több hamus és kormos réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2622.

2600. objektum (árok)

Többosztatú, széles, ívelt aljú, sekély, rendkívül hosszú árok (111 m hosszan futott a feltárt területen). Egyenes vonalú volt, de egy derékszögű forduló után elkeskenyedve ért véget, egy szakaszán kiszélesedve vízgyűjtő jellegű lehetett. Az árokhoz kapcsolódott a 2890. objektumszámú gödör. Betöltése egyrétegű, néhol beiszapolódás nyomával.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IV.1a.) Kat. 1119.

IIIH.: (III.) Kat. 2405.

IIIJ.: (II.) Kat. 2623.

2613. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, benne több fekete, átégett réteg váltotta egymást.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3155.

2620. objektum (gödör)

Szabálytalan négyszög alakú, rézsűs oldalfalú, sekély gödör vagy kisebb épület alapgödre. A K-i oldalán kerek szájú, rézsűs falú, lejtős aljú gödörrel, utóbbi mellett kerámiaréteg, alatta járószint. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3156; (III.2b2.) Kat. 3045.

2622. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, a DK-i oldalán sekély lelépővel. Betöltése többrétegű, a rétegeket sok paticsot tartalamazó sávok választották el egymástól.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3157.

2627. objektum (árok)
Keskeny, ívelt oldalfalú, sekély, íves vonalban kanyarodó árok. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2406.
X.: (III.2a2.) Kat. 3022.

2634. objektum (árokszerű gödör)
Szabálytalan, széles, árokszerű gödör. Betöltése többrétegű, a feltöltődésben agyagos bemosódás és íves koromcsíkok.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1205.
X.: (III.3b2.) Kat. 3127.

2657. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű: vékony koromréteg fölött hamus-faszenes, agyagrögökkel kevert omladékréteg húzódott.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3b2.) Kat. 3128.

2678. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, szabálytalan alakú komplexum (feltehetően agyagnyerő hely), amely több kisebb, változó mélységű gödörből állt össze. Betöltése többrétegű, egységesen beiszapolódott, legfelül nyers agyagtömbökkel.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 742.
IIIH.: (II.2b1.) Kat. 2348.

2692. objektum (árok)
Helyenként többosztatú, az ÉNy-i részén ívelt oldalfalú, DK-i irányban elkeskenyedő, hosszú, sekély árok, a vége felé ívesen elkanyarodott és elvékonyodva ért véget. Vágta a 6213. számú objektum DK-i részét. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.1c.) Kat. 1136; (VII.2b2.) Kat. 1429.
IV.: (III.1.) Kat. 2877.

2737. objektum (gödör)
Közepes méretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, alján fekete égéstermék-réteggel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b2.) Kat. 3046.

2766. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a.) Kat. 3094.

2790. objektum (gödörbokor / ház)
Nagyjából téglalap alakú (a sarkokon helyenként lekerekített) objektum, amely több egymásba ásott gödörből állt össze (köztük a 2790/a. számú objektum). Ház jellegére utal, hogy az objektum D-i fele csaknem egyenletes mélységű volt, hossztengelyében több cölöplyukkal. Betöltése többrétegű, látszólag egy K-Ny-i tengely mentén külön töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (III.) Kat. 2888.
X.: (III.2b2.) Kat. 3047.

2790/a. objektum (gödörbokor / ház)

A 2790. objektumszámú gödörbokorhoz/házhoz tartozó gödör. Betöltése többrétegű, az alján és a szélén égett feltöltődést dokumentáltak.

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.1c1.) Kat. 2989; (III.2b2.) Kat. 3048.

2791. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör, a Ny-i oldalán sekélyebb lelépővel. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekkel töltődött fel, az alsó felében hamuval kevert agyagrögös sáv.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3158.

2829. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú, mély gödör. Betöltése többrétegű, alján beiszapolódás nyoma, tetején összefüggő agyagos réteg nagy mennyiségű kerámiatöredékkel és állatcsonttal.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (II.2a.) Kat. 990.

2831. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, rézsűs oldalfalú gödör, az alján túlbontva. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.1b.) Kat. 3014.

2844. objektum (gödör)

Bizonytalanul megfigyelhető kerek szájú gödör. Betöltése feltehetően egyrétegű lehetett.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1819.

2846. objektum (árok)

Egyosztatú, sekély árok, amely néhol alaktalan, hullámos aljú, nagyméretű gödörrendszerré szélesedett. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3a.) Kat. 3095–3096.

2878. objektum (edényégető kemence)

Nagyobb komplexum, amely a kemencéből, annak omladékából és munkagödréből állt össze. Az együttes K-i oldalán helyezkedett el az ívelt falú kemence a rostéllyal, a Ny-i részen átégett omladékot tártak fel, alatta összefüggő fekete kormos réteg jelentkezett. Betöltése többrétegű, erőteljesen hamus rétegekkel.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3159.

2890. objektum (gödör)

Nagyméretű, függőleges oldalfalú gödör. Kapcsolatban állt a 2600. objektumszámú gödörrel. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2624.

2903. objektum (gödör)

Kerek szájú, rézsűs oldalfalú, ívelt aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3a.) Kat. 3097.

2904. objektum (gödör)

Kerek szájú, a Ny- oldalán méhkasos, a K-i oldalán rézsűs oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.1a.) Kat. 3011.

2906. objektum (gödör)

Kerek, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a tetején kormos, paticsos, átégett réteggel.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.1a.) Kat. 3011.

2908. objektum (gödör)

Nagyjából kerek szájú, függőleges falú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén ívelten töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3160.

2913. objektum (gödör / ház)

Nagyméretű, szabálytalan alakú, sekély gödör, a közepén és a Ny-i oldalán lemélyedő, cölöplyukhoz hasonló jelenségekkel. Bizonytalan, hogy gödörként vagy épület maradványaként határozható-e meg. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3161; (V.) Kat. 3220.

2947. objektum (árok)

Sekély, ívelt oldalfalú árok. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3a.) Kat. 3098.

2961. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2407.

2970. objektum (gödör)

Nagyméretű, lekerekített sarkú téglalap alakú, rézsűs oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (V.) Kat. 3221.

2983. objektum (edényégető kemence)

A kemence maradékából és a fűtőgödörből összeálló komplexum. A kemencének csak a rostélya és a felmenő falának kisebb részlete maradt meg. A munkagödör betöltése többrétegű, az égett/kormos foltok közelében nagy mennyiségű patics került elő.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.1a.) Kat. 3012.

2991. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, benne agyagrögökkel és nagy mennyiségű kerámiával.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3162.

3009. objektum (gödör)

Kisméretű, ovális szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2a2.) Kat. 3023.

3027. objektum (gödör)

Kisméretű, elnyújtottan ovális alakú, csaknem függőleges falú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 356.

3041. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VI.3a1.) Kat. 1322.

3053. objektum (gödör)

Közepes méretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamus és agyagrögös részekkel erősen kevert.

Vizsgált leletanyag:

X.: (V.1a2.) Kat. 3202.

3065. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, az alján hamus sávval,

a feltöltődésben deformálódott szemcsés anyagú edénytöredékkel (műhelyhulladék).
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.1a.) Kat. 974.

3073. objektum (ház)
Szabálytalan téglalap alakú, függőleges oldalfalú, egyenetlen, a közepe felé mélyülő aljú, félig földbe mélyített ház, cölöplyukakkal a hosszanti oldalak mentén. A ház betöltése egyrétegű, ami ráhúzódott a közepén található gödör/kút (3073/a. objektum) íves, koromcsíkos betöltésére.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b2.) Kat. 3049.

3074. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű komplexum, amelyet több különböző jelenség alkotott: egy több cölöplyukas házra áshattak rá méhkasos és függőleges falú gödröket is. A külöböző részek látszólag külön töltődtek fel (a Ny-i méhkasos gödörben beiszapolódás nyoma és agyagrögök, míg a középső gödörben hullámos feltöltődés), ám az utólsó feltöltés egyszerre került föléjük.
Vizsgált leletanyag:
X.: (IV.2.) Kat. 3195.

3116. objektum (gödör)
Közepes méretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, viszonylag sekély gödör. Betöltése többrétegű, benne nyersanyagdarabokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.1.) Kat. 2363.

3128. objektum (árok)
Egyosztatú, U átmetszetű árok. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2408.

3131. objektum (gödör)
Kerek, enyhén méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, benne kormos sávokkal.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2c.) Kat. 3071.

3163. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel, köztük hamus sávval.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b2.) Kat. 3050.

3183. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kupacosan feltöltődött, a gödör alja felett összefüggő réteg szemcsés soványítású, gyorskorongolt kerámiából, felette agyagrögös és kormos feltöltődés.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3b2.) Kat. 3129.

3225. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, csaknem függőleges falú, mély gödör. Betöltése többrétegű, a feltöltődésben agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2a1.) Kat. 3016.

3229. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör, a DNy-i oldalán sekély lelépővel. Betöltése többrétegű, ferdén beiszapolódott sávok és faszenes csíkok alkotják.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.1.) Kat. 2364.

3230. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, alján kissé íves gödör. Betöltése többrétegű, az alján összefüggő faszenes folttal, a felső részében szenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:
I.: (VI.) Kat. 317.

3238. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, közepén hamus és kormos rögökkel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a.) Kat. 3099.

3261/d. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, megközelítőlegesen téglalap alakú, mély komplexum, amely 3 elkülönülő részből állt össze. A mélyedések betöltése azonos: egyrétegű, agyagrögökkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2a2.) Kat. 3024.

3303. objektum (gödör / kút)
Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, a közepe felé erősen mélyülő aljú gödör vagy kút. A feltörő talajvíz miatt nem lehetett teljes egészében kibontani. Betöltése többrétegű, az alján beiszapolódott csíkok húzódtak, erre hullottak az oldalfal beszakadozott részletei.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.1.) Kat. 2365.

3315. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú, a közepe felé mélyülő aljú gödör. Betöltése többrétegű, íves és ferde rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b2.) Kat. 3051.

3371. objektum (gödörbokor)
Kisméretű komplexum, amelyet 3 nagyobb mélyedés alkotott. A D-i része íves oldalfalú, kissé sekélyebb, míg az É-i része csaknem függőleges falú, mélyebb kialakítású volt. A mélyedések betöltése azonos: többrétegű, hullámosan feltöltődött, erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1820.

3382. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, szabálytalan alakú komplexum, amelyet több mélyedés alkotott. Betöltése többrétegű, egységesen agyagrögökkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIID.: (II.) Kat. 1016.

3386. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a jelenség alján összefüggő faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3163.

3391. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör, amelyet sok állatjárat bolygatott. Betöltése többrétegű, alsó felében kisebb kupac, szenes csíkokkal megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
X.: (II.1c1.) Kat. 2990.

3396. objektum (árok)
Egyosztatú, rézsűs oldalfalú, egyenletes, ívelt aljú árok, DK-i szakaszán befutott a metszetfal alá. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 445.

3397. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges falú gödör. Betöltése egyrétegű, helyenként koromcsíkos, állatjárat által bolygatott.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3b2.) Kat. 3130.

3404. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, viszonylag sekély gödör. Betöltése többrétegű, ferdén futó rétegekkel töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1821.

3413. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, amelyet belaástak a 3021. objektumszámú árokba (amely vágta az 5147. számú objektumot). Betöltése többrétegű, az alsó fele kupacosan töltődött fel, felette agyagos tapasztásréteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIID.: (II.) Kat. 1016.

X.: (III.) Kat. 3164.

3425. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, igen sekély gödör, az alján erőteljesen túlbontva. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.1.) Kat. 2366.

3459. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges falú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert, kormos és paticsos réteggel.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3165.

3482/b. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, kupacosan töltődött fel, a közepén sárga agyagos sávval.

Vizsgált leletanyag:

X.: (V.) Kat. 3215.

3497. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, benne fekete csíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

X.: (V.1a2.) Kat. 3203.

3505. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú, mély gödör. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.2a.) Kat. 1057; (IX.1a3.) Kat. 1568.

3519. objektum (árokszerű gödör)

Hosszúkás, néhol méhkasos, néhol ívelt oldalfalú, mély gödör, vagy kiöblösödésekkel tagolt komplexum. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2a2.) Kat. 3025.

3564. objektum (gödör)

Kerek szájú, rézsűs oldalfalú, padkás gödör. A terepi megfigyelések alapján talán meg nem épített edényégető kemence alapgödre lehetett. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3166.

3635. objektum (gödör)

Kerek szájú, az alja felé összeszűkülő oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 743–744.

IIIE.: (IX.1a1.) Kat. 1558.

IIIH.: (III.) Kat. 2409.

3646. objektum (gödör)

Kerek szájú, öblösödő oldalfalú, teknős aljú gödör. Betöltése többrétegű. A római kori leletanyag mellett késő bronzkori edénytöredékek is felszínre kerültek a jelenségből.

Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.1a1.) Kat. 1361.

3647. objektum (gödör)
Nagyméretű, hosszúkás alapformájú gödör. A K-i része sekélyebb, a Ny-i részén kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödörként mélyült le. Betöltése többrétegű. A feltöltődésből őskori edénytöredék is származik.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 745.

3649. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, teknős aljú gödör, feltehetően részben túlbontva. Betöltése többrétegű. Az objektumból bronzkori edénytöredék is származik.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 746.

3652. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú (hengeres) gödör alsó része. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1206; (V.3a2.) Kat. 1224.

3660. objektum (gödör)
Ovális szájú (pereme DNy-i irányban kiöblösödő), kissé ívelt oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, a közepén égett paticcsal és hamuval kevert sávval.
Vizsgált leletanyag:
IIIB.: (II.2b.) Kat. 961.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1822–1824.
IIIH.: (III.) Kat. 2410.

3661. objektum (gödör)
Nyújtott ovális szájú (körteforma), ívelt oldalfalú gödör, a Ny-i felén felfelé szélesedett. Betöltése többrétegű, helyenként gyengén hamuval kevert részekkel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.2b.) Kat. 1495; (IX.2.) Kat. 1774; (IX.3.) Kat. 1825.
IIIG.: (II.3b.) Kat. 2314.
V.: (I.2.) Kat. 2911.

3662. objektum (gödörbokor)
Több gödörből összeálló komplexum („fektetett nyolcas alakú"), a Ny-i oldal felső részén kiöblösödéssel, a D-i felén széles padkával. A jelenség vágta a 3901. számú objektumot. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1619.
IV.: (III.) Kat. 2886.

3664. objektum (gödörbokor)
Amorf alakú („fektetett nyolcas alakú"), ívelt oldalfalú komplexum, amelyet valószínűleg 2 különböző mélységű gödör alkothatott. A gödrök betöltése megegyezett, rétegesen töltődtek fel, egységesen kevertek voltak.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.5.) Kat. 1114; (V.2b.) Kat. 1182; (VII.1a1.) Kat. 1362.

3665. objektum (gödör)
Kisméretű, ovális szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 396.

3666. objektum (gödörbokor)
Amorf alakú („fektetett nyolcas alakú") gödör, az É-i fele jobban lemélyedt. Betöltése többrétegű, az alján égett fekete kormos csíkkal, a mélyebb részeken beiszapolódás nyomával.
Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.2b.) Kat. 1062; (VII.1b.) Kat. 1374; (VII.2b2.) Kat. 1430; (IX.1.) Kat. 1676.

3667. objektum (gödör)

Egymást metsző ovális szájú, ívelt, lefelé szűkülő oldalfalú gödrök. Betöltésük egyrétegű, hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1300.

3668. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör. A terepi megfigyelés szerint egy másik gödörrel alkothatott régészeti jelenséget. Betöltése többrétegű, benne vízszintes (harántirányú) rétegek váltották egymást.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.2b.) Kat. 1183.

3669. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, az alján fekete kormos sávval.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1775; (IX.2b.) Kat. 1704; (IX.3.) Kat. 1828.

3671. objektum (gödör)

Ovális szájú, sekély gödör, D-i felén metszette a 3663. számú gödröt. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1705.

3674. objektum (gödör)

Ovális szájú, sekély gödör, egy másik gödörrel együtt képezhetett régészeti jelenséget. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1207.

3686. objektum (gödör)

Kerek szájú, az alja felé kissé összeszűkülő oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 747.

3703. objektum (gödör)

Szabályos kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2411.

3711. objektum (edényégető kemence)

Rostélyos kemence és szabálytalan alakú, egyenetlen oldalfalú munkagödör együttese. Betöltése többrétegű, égett kormos csíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

IV.: (II.2.) Kat. 2847.

X.: (III.2b2.) Kat. 3052.

3782. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a K-i felén korom és égéstermék alkotta csíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (II.4a.) Kat. 1000.

3805. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör, a Ny-i oldalán padkával. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 748.

3816. objektum (sütőkemence)

Többelemű régészeti jelenség: a gödör É-i oldalán tapasztott fenekű, lapos boltozatú sütőkemence, előtte kissé lemélyedő munkagödör. Betöltése többrétegű, a munkagödör feltöltésében hamu és faszén.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 749.

3818. objektum (gödör)

Szabályos kerek szájú, teknős aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1829.

3822. objektum (gödör)

Szabályos alakú, teknős aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 750.

3824. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú (hengeres), egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 507.

IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1431.

3826. objektum (gödör)

Kerek szájú, padkás oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IV.: (II.2.) Kat. 2848.

3829. objektum (gödörbokor)

Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott kerek szájú, teknős aljú gödör alkotott. A gödröket egyaránt vágta a felettük húzódó árok. Betöltésük egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2412.

3830. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú, cementálódott fenekű gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 751.

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1776.

3831/a. objektum (árokszerű gödör)

Hosszúkás, ovális szájú, árokszerű gödör. Fenekén a DNy-i részen kemence tapasztása feküdt, a nyesési felületén gazdag kerámiaanyag került elő. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1706.

3834. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2625.

3835. objektum (gödör)

Ovális szájú, függőleges oldalfalú (a D-i részén öblösödő), teknős fenekű gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (IV.1.) Kat. 2952.

3842. objektum (gödör)

Lekerekített sarkú négyzetes alakú, rézsűs falú, egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1707.

IV.: (III.) Kat. 2887.

3843. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1777.

3855. objektum (gödör)

Kerek szájú, nagyjából függőleges oldalfalú (hengeres) gödör. Betöltése egyrétegű. Az objektumból avar kori edény került felszínre.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VII.2b2.) Kat.1432.

3857. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú (hengeres), egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1468.

3868. objektum (gödör / füstölő)

Ovális alakú, lépcsős aljú gödör, amelyből füstcsatorna nyúlt ki a 3867. számú objektum felé (füstölő-komplexum részlete lehetett). A füstcsatorna az alján enyhén átégett volt. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1620.

3874. objektum (gödör)

Kisméretű, ovális szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Foltként együtt jelentkezett a 3879. objektumszámú gödörrel. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 508.

3875. objektum (gödörbokor)

Nagyjából kerek szájú, egyenes aljú gödör, a szomszédos objektumokkal (pl. 3877. objektum) együtt agyagnyerő hely része lehetett. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 752.

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1778–1779.

V.: (II.) Kat. 2917.

3877. objektum (gödörbokor)

Valószínűleg több egymásba ásott gödör, amely a 3875. objektumszámú jelenséggel együtt nagy kiterjedésű agyagnyerő hely részét alkothatta (leletanyaguk nem választható szét beásásonként). Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 20.

3878. objektum (gödör)

Szabálytalan alakú, függőleges falú, egyenes aljú gödör, amely együtt jelentkezett a 3879. objektummal. Betöltése többrétegű, a fenék felett és a nyesés szintjén is átégett szint mutatkozott benne.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 508.

IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1225.

IIIH.: (III.) Kat. 2413–2414.

3879. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Az objektumot a K-i oldalán egy beásott, átégett falú, ovális, teknős aljú, árokszerű gödör vágta. Foltként együtt jelentkezett a 3874. és 3878. számú gödrökkel. Betöltése többrétegű, több sávban átégett, rétegzetten hamus-faszenes. A beásott árokszerű mélyedés feltöltése a korábbi gödör felé eső szakaszon szintén hamus-faszenes.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 753.

3893. objektum (árok)

Többosztatú, hullámos vonalú, 61,5 m hosszan futó árok. A 3 párhuzamos jelenség közül a középső volt a legmélyebb, leletanyag is csak ebből származott. Az árok belefutott a 4500. számú objektumba. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.1b.) Kat. 446.

IIIJ.: (II.) Kat. 2626.

3900. objektum (gödör)

Ovális szájú, sekély gödör. Átmetszette a 3978. objektum. Betöltése egyrétegű, paticcsal és agyaggal kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.2b.) Kat. 1184; (VII.2b2.) Kat. 1433; (IX.3.) Kat. 1830.

3901. objektum (gödörbokor)

Egy függőleges falú, mély gödör és egy ívelt oldalfalú, sekély gödör alkotta („fektetett nyolcas alakú") komplexum. Vágta a 3662. objektumszámú jelenség. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2627.

3902. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú, kissé ívelt aljú gödör. Betöltése többrétegű, benne vízszintes (harántirányú) égett fekete kormos sávval.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 148; (V.1a.) Kat. 70.

IIIJ.: (II.) Kat. 2628.

3903. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.1b.) Kat. 447.

3904. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, benne kevert foltokkal.

Vizsgált leletanyag.

I.: (VII.) Kat. 509.

3905. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 46.

IIIE.: (III.2b.) Kat. 1063.

3907. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű: a tetején agyagos sáv, alatta vízszintes (harántirányú) fekete kormos csíkok váltakoznak.

Vizsgált leletanyag:

I.: (IX.1.) Kat. 676.

3908. objektum (gödör)

Ovális szájú, íves oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a legalján összefüggő égett, fekete, kormos sáv.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1831.

3909. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, helyenként hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 510.

3911. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, erősen kevert, az alján égett vörös csíkkal, felette ívelt vastag kormos sávval.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.1a.) Kat. 397.

3912. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a tetején sötét sávval.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1832.

3913. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör. Leletanyagát együtt csomagolták a hasonló formájú, ebbe beleásott 3914. számú jelenségével. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIB.: (I.1a.) Kat. 944.

IIIE.: (II.2.) Kat. 1021; (VIII.3c2.) Kat. 1515.

3915. objektum (gödör)

Ovális szájú, méhkasos oldalfalú gödör, a Ny-i oldalán mélyedéssel. Betöltése többrétegű, kevert, az alsó felében hamus-faszénszemcsés folttal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 149.

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1708; (IX.3.) Kat. 1833–1837.

IIIG.: (II.2b.) Kat. 2308.

IIIH.: (III.) Kat. 2415.

3916. objektum (gödör)

Ovális szájú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, az alsó felében átégett sávval.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1838.

IIIH.: (II.2b3.) Kat. 2354.

3919. objektum (gödör)

Ovális szájú, a nyesett felszín felé szűkülő oldalfalú, egyenetlen, túlbontott aljú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, az alján vastag, égett, fekete koromréteg húzódott.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.1a1.) Kat. 1043; (V.2b.) Kat. 1185.

3922. objektum (gödör)

Kerek szájú, lefelé szélesedő oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval és faszénszemcsékkel kevert, állatjárat által bolygatott.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1469.

3924. objektum (gödörbokor)

Amorf alakú („fektetett nyolcas alakú”) komplexum, amelyet Ny-ról egy mélyebb, illetve K-ről egy kisebb, ívelt oldalfalú gödör alkotott. A gödrök betöltése különböző, de mindkettő esetében hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1a3.) Kat. 1569.

3927. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges falú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, kevert, a tetején és az alján hamus sávval, helyenként kormos rétegekkel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 511.

3930. objektum (gödör)

Kerek szájú, felfelé szűkülő, ívelt oldalfalú gödör, az É-i széle mentén beomlott. Betöltése többrétegű, kevert, benne fekete kormos csíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 754.

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1621; (IX.3.) Kat. 1839–1840.

IIIJ.: (II.) Kat. 2629.

3932. objektum (árok)

Egyosztatú, ívelt oldalfalú, teknős aljú árok, amely a D-i szakaszán befutott a szelvényfal alá. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 374.

IIIE.: (VII.1a2.) Kat. 1369.

3937. objektum (gödör)

Ovális szájú, sekély gödör, a DK-i végén sekély kiszélesedéssel („lelépővel”). Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 512.

3938. objektum (gödör / gödörbokor)

Amorf alakú („fektetett nyolcas alakú”), lefelé szélesedő, ívelt oldalfalú gödör vagy gödrök, a DNy-i fele sekélyebb lehetett. Betöltése többrétegű, látszólag a DNy-i rész betöltése ráhúzódott az ÉK-i rész feltöltődésére.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 150.

IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1656.

3939. objektum (gödörbokor)

Ívelt oldalfalú, sekély gödör, amely egy nagyobb méhkasos oldalfalú gödörrel (3963. objektum) alkothatott régészeti jelenséget. Betöltése többrétegű, közel a felét kormos, fekete réteg adta, tetejére ráhúzódott a szomszédos gödör feltöltése.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VIII.2c.) Kat. 1506; (IX.3.) Kat. 1841.

3941. objektum (gödör)

Szabálytalan alakú, ovális szájú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekkel töltődött fel, köztük vörösre égett paticcsal kevert kormos sávokkal.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 755.

3943. objektum (gödör)

Ovális szájú, kissé ívelt oldalfalú, sekély gödör, amely az őt vágó, mélyebb, 3942. számú objektummal együtt képzett régészeti jelenséget. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1e.) Kat. 117.

3945. objektum (gödör)

A fenék felé szűkülő, ívelt oldalfalú, mély gödör, amely a sekélyebb 3944. számú objektummal együtt alkotott régészeti jelenséget. A sekélyebb gödör felőli részen az oldalát padka tagolta. Betöltése egyrétegű, azonos a szomszédos sekélyebb gödörével.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1709.

3948. objektum (gödör)

Ovális szájú, sekély gödör. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 513.

3953. objektum (gödör)

Kerek szájú, lefelé szűkülő, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, az alján égett fekete kormos sávokkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1a.) Kat. 71.

3955. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, köztük határozott hamus sávokkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1780.

3958. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése többrétegű, (harántirányú) vízszintes rétegekkel töltődött fel, benne égett, fekete, kormos sávok váltakoznak.

Vizsgált leletanyag:

IIIE. (IX.3.) Kat. 1842.

3959. objektum (ház)

Téglalap alakú, függőleges oldalfalú, „házformájú” gödör, a D-i végében ovális gödörrel. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VIII.) Kat. 658.

IV.: (II.1.) Kat. 2798.

3962. objektum (gödör)

Ovális szájú, függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, nagyrészt hamuval kevert, az alján vékony fekete, kormos csíkkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 625–626; (IX.) Kat. 736.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1843–1844.

IIIH.: (III.) Kat. 2416.

3966. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, mély gödör. Talán hozzá tartozhatott a szomszédos, érintőleges helyzetű, sekélyebb gödör is (3965. objektum). Betöltése többrétegű, az alsó felében hamus réteggel, illetve fekete, kormos sávokkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 151; (VII.1a.) Kat. 398.

3970. objektum (füstölő)

Ívelt oldalfalú, sekély gödör, amelynek D-i fele alagútszerűen szűkült össze és futott bele a 3964. objektumszámú gödör aljába. Betöltése többrétegű, a füstölőcsatorna nyílásának környékén vörösre égett paticcsal.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 756–757.

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1622.

3972. objektum (gödör)

Kerek szájú, lefelé szűkülő, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a tetején égett paticcsal és korommal keverve.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1470; (IX.3.) Kat. 1845.

3973. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalú gödör. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1471.

3977. objektum (árok)

Többosztatú (tagolt vonalú), egyenesen futó árok. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1846.

3978. objektum (gödör)

Felfelé szűkülő oldalfalú gödör. Átmetszi a 3900. számú objektumot. Betöltése egyrétegű, de hamuval, korommal, faszénnel és égett paticsdarabokkal nagyon erősen kevert. Az objektum betöltésében zöldes árnyalatú üvegedény kisméretű oldaltöredéke volt.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 152, 274.

3979. objektum (gödör)

Felfelé szűkülő oldalfalú gödör, közvetlenül a DNy-i szelvényfal mellett. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 153; (VII.) Kat. 514.

IIIE.: (VIII.2b.) Kat. 1496; (IX.1b3.) Kat. 1623.

3982. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval és faszénnel kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1624; (IX.2.) Kat. 1781.

3984. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú, mély gödör, amely a szomszédos 3983. objektumszámú gödörrel alkotott régészeti jelenséget. Betöltésük egyrétegű, azonos mindkét gödör esetében.

Vizsgált leletanyag:

IIIE: (IX.3.) Kat. 1847.

IIIH.: (III.) Kat. 2417.

IV.: (II.2.) Kat. 2849.

3986. objektum (gödör)

Ovális szájú, felfelé szűkülő oldalfalú, sekély gödör, részben benyúlt a szelvényfal alá.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 515.

3990. objektum (gödör)

Kisméretű, ovális szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, az alján és a tetején is hamus/kormos sávokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.) Kat. 711.
IIIE.: (V.2a.) Kat. 1174.

3991. objektum (gödör)
Ovális szájú, felfelé szűkülő, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, néhol faszénszemcsével kevert agyagos rétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 516.

4006. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör alsó része. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VIII.) Kat. 666.

4016. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, kisebb része túlnyúlt a feltárás területén. Betöltése egyrétegű: fekete, átégett, humuszos homok, vörösre égett paticsdarabokkal keverve.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 758.

4023. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör alsó része. Betöltése egyrétegű, vörösre égett paticsszemcsékkel kevert. A feltöltődésből deformálódott, szemcsés sóványítású, gyorskorongolt kerámia töredéke (műhelyhulladék) származik.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2a2.) Kat. 3026.

4033. objektum (árokszerű gödör)
Hosszúkás, teknős aljú, árokszerű gödör. Betöltése egyrétegű, alján vörösre égett paticsréteggel, benne koromcsíkkal. Az objektumból nagy mennyiségű águenyomatos patics származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 38.
X.: (III.2b2.) Kat. 3053.

4037. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, egyértelműen megfigyelhető égésnyomokkal a feltöltődésben.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 627.

4044. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör alsó része. ÉNy-i szélét átvágta a 4059. objektumszámú árok. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 759.

4045. objektum (gödör)
Kör alakú, sekély gödöralj. A nyesési szinten átégésre utaló piros szegély vette körül, de a bontás során ez nem volt követhető. Beleásták a már feltöltődött 4052. számú árok végébe. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 399.
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1710.
IIIH.: (III.) Kat. 2418.

4048. objektum (sütőkemence)
Nagyrészt csak a nyesés szintjén megfogható jelenség: szájával D felé irányított sütőkemence az átégett platnival, alatta kerámiával kirakott felülettel, illetve a hozzá tartozó hamusgödörrel, utóbbi betöltésében narancssárgára égett omladékkal. Az objektumot beleásták a 4052. objektumszámú árokba. Az omladékrétegből zöldes

árnyalatú üvegedény apró oldaltöredéke került felszínre.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 275.
X.: (III.3a) Kat. 3100.

4052. objektum (árok)
Széles, helyenként függőleges, helyenként ívelt oldalfalú, teknős aljú árok, amelyet csak rövid szakaszon lehetett követni. Ny-i vége elkeskenyedik, K-i vége szögletesen záródik. Az árokba beleásták a 4045., 4048. és 4064. objektumokat. Betöltése többrétegű, alján hamus réteg fut végig.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 400.
IIIJ.: (II.) Kat. 2630.
X.: (III.3a.) Kat. 3101.

4059. objektum (árok)
Széles, függőleges oldalfalú, az alján öblösödő, mély árok, amely kifutott az ásatási szelvényből. Vége vágta a 4044. jelzetű gödröt. Betöltése egyrétegű, nagy mennyiségű áglenyomatos tapasztásdarab került felszínre belőle.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 39.

4064. objektum (gödör)
Hosszúkás, egyenetlen aljú gödör. Egyaránt beleásták a 4052. számú árokba és a 4082. számú gödörbe is. Betöltése többrétegű, benne hamus sávval, a feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos tapasztásdarab került elő.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1c.) Kat. 102; (VII.) Kat. 518.
X.: (III.3a.) Kat. 3102.

4069. objektum (gödör)
Kerek szájú, közel függőleges oldalfalú, íves aljú gödör. Betöltése rétegződés nélküli.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 276.

4081. objektum (sütőkemence)
Részlegesen megfigyelhető sütőkemence: a sütőfelületet (a kemence többi részéhez hasonlóan) korábban elbontották, csak az alatta húzódó cserépalapozás maradt meg. Betöltése egyrétegű, az altalaj a sütőfelület alatt erősen átégett.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1848.
X.: (III.3a) Kat. 3103.

4082. objektum (gödör)
Kisméretű gödöralj, csak kisebb részlete volt dokumentálható. Foltban nem lehetett elválasztani a 4052. objektumszámú ároktól, így leletanyagukat összecsomagolták. Vágta a 4064. számú jelenség. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos paticsdarab származik.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 761.

4084. objektum (gödör / kemence)
A nyesési szinten jelentkező, elbontott kemence részlete, amelyet metszetben ívelt, belül vörösre átégett rétegként lehetett megfogni.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 762.

4098. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, közel függőleges oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, az alsó felében vízszintes és ívelt rétegekkel töltődött fel, az alján a beiszapolódás nyomaival. A feneke felett összefüggő állati vázrész került elő.
Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 763.

4100. objektum (gödör)
Ovális szájú, a fenék felé szűkülő, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.2b.) Kat. 1186.
IIIH.: (III.) Kat. 2419.
IIIJ.: (II.) Kat. 2632.

4108. objektum (gödör)
Kerek szájú, kissé ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1b2.) Kat. 1596.

4111. objektum (omladék)
A nyesési szint fölött hamus, égett paticsos omladékot lehetett azonosítani, alatta letaposott, mészkőagyagos „padló jellegű" réteggel (utóbbi alatt méhkasos oldalfalú gödör, hamus betöltéssel).
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1625.

4117. objektum (gödör)
Amorf alakú, összetett gödör, amely foltban L alakban jelentkezett. Az ÉK-i rész tetején, a nyesési szinten, égett paticsos omladék jelentkezett, hamus talajjal keveredve. Betöltése többrétegű, teljes egészében hamuval és faszénszemcsével kevert, kormos sávokkal megszakítva. A feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos tapasztásdarab származik.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2a2.) Kat. 1384; (IX.3.) Kat. 1849.
IV.: (III.1.) Kat. 2878.

4118. objektum (gödör)
Nyújtott ovális alakú („fektetett nyolcsas alakú") komplexum, a Ny-i fele nagyobb kiterjedésű és sekélyebb, a K-i fele ívelt oldalfalú, felfelé szűkülő, ívelt oldalfalú. A két mélyedés között tagolt átmenet látszott. Közös betöltésük többrétegű, a tetején hamuval kevert réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1850–1851.

4127. objektum (gödör)
Kerek szájú, kissé ívelt aljú gödör. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1852.

4128. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval és faszénszemcsével kevert, továbbá nagy mennyiségű patics származik belőle.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1853.
IV.: (III.) Kat. 2889.

4135. objektum (gödör)
Ovális szájú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, néhol égett paticsdarabokkal kevert folttal.
Vizsgált kerámia:
IIIE.: (IV.1b.) Kat. 1132; (IX.3.) Kat. 1854.
IIIJ.: (II.) Kat. 2633.

4139. objektum (ház)
Nagyméretű, lekerekített sarkú téglalap alakú ház, a tapasztott padlóban szabályosan elrendezett karólyukakkal. A padló feletti rétegben ki nem égetett és selejt kerámia került elő. A betöltésébe ásták bele a 4153. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, kevert, helyenként fekete, kormos, hamus csíkkal, a felső rétegben behullott agyagtömbökkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 349.

IIIJ.: (II.) Kat. 2634.

4140. objektum (gödör)

Kisméretű, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, homogén.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1855–1856.

4141. objektum (gödör / ház / kemence)

Az objektumhoz nem tartozik leírás.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 47, 154; (VIII.) Kat. 667.

II.: Kat. 764.

IIIE.: (III.1a1.) Kat. 1044; (IV.1a.) Kat. 1120; (V.2b.) Kat. 1187; (VI.1b.) Kat. 1290; (VI.3a1.) Kat. 1323; (VII.2b2.) Kat. 1434; (IX.1b3.) Kat. 1626; (IX.3.) Kat. 1528, 1857–1862.

IIIJ.: (II.) Kat. 2635.

X.: (III.) Kat. 3167.

4145. objektum (ház)

Kissé szabálytalan téglalap alakú, földbe mélyített ház, a padlón kisebb karólyukakkal, DK-i sarka a metszetfal alá esett. A padló felett kiégetetlen edénydarabok és nyers agyagtömbök kerültek elő. Betöltése többrétegű, legfelül kormos és hamus sávval. Az objektumból zöldes árnyalatú, talpgyűrűs kialakítású üvegpohár aljtöredéke származik.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1f.) Kat. 126.

IIIE.: (IV.1a.) Kat. 1121.

IIIH.: (II.1a2.) Kat. 2329–2330; (III.) Kat. 2420.

4146. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, különböző magasságokban is hamus, égett rétegekkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IV.1b.) Kat. 1132; (IX.2.) Kat. 1782.

4151. objektum (gödör)

Nagyméretű, méhkasos oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése többrétegű, néhol koromcsíkos, a feltöltődésben sok áglenyomatos paticsdarabbal. Az objektumban zöldes színű üvegedény oldaltöredéke volt.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.3a.) Kat. 1090; (VI.1a2.) Kat. 1286; (IX.1.) Kat. 1677.

IIIH.: (III.) Kat. 2421–2422.

4152. objektum (gödör)

Ovális szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, foltokban fasződarabkákkal kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 15, 155; (VII.) Kat. 519.

IIIE.: (III.3a.) Kat. 1091; (IV.2a.) Kat. 1142–1143; (VII.1a1.) Kat. 1363; (IX.3.) Kat. 1863–1864.

IIIH.: (III.1.) Kat. 2367; (III.) Kat. 2423.

4153. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, amelyből több kutyához tartozó csont került felszínre. A 4139. objektumszámú ház betöltésébe ásták be. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.2f.) Kat. 138.

II.: Kat. 765–766.

IIIE.: (IV.2a.) Kat. 1144.

IIIH.: (III.) Kat. 2424.

IIIJ.: (II.) Kat. 2636–2637.

4158. objektum (omladék)

A nyesési szint felett paticsos, faszenes réteg őrződött meg, alatta hamus kevert réteggel. Az omladékból nagy mennyiségű kerámiasalak és áglenyomatos tapasztás származik.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2638.

4159. objektum (gödör)

Ovális szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, benne behullott agyagtömbök és nagy mennyiségű áglenyomatos patics.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 520.

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1627; (IX.3.) Kat. 1865.

IV.: (II.1.) Kat. 2799.

IX.: (IV.) Kat. 2958.

4160. objektum (ház)

Nagyméretű, ovális alakú foltként jelentkező objektum. Betöltése többrétegű, benne keskenyebb és szélesebb hamus sávokkal, a feltöltődésben nagy mennyiségű paticstöredékkel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 156, 277.

IIIG.: (II.3a.) Kat. 2311.

IIIH.: (III.) Kat. 2425.

IIIJ.: (II.) Kat. 2639.

4166. objektum (gödör / kút)

Nagyméretű, amorf alakú objektum, az egyik fele kút jellegű (kerek szájú, függőleges falú, mély jelenség), a másik fele sekély gödörhöz hasonló. Az objektum típusa bizonytalanul megállapítható. Betöltése többrétegű, a tetején összefüggő hamus és kerámiatörmelékes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (I.1a.) Kat. 965.

IIIE.: (VIII.3c2.) Kat. 1516; (IX.3.) Kat. 1866.

IV.: (II.1.) Kat. 2800.

X.: (II.1c1.) Kat. 2991.

4168. objektum (omladék)

A nyesési szinten jelentkező összefüggő patics-omladék. Az omlásrétegből nagy mennyiségű áglenyomatos tapasztásdarab származik.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 157.

IIIE.: (VIII.2c.) Kat. 1507; (IX.1a3.) Kat. 1570; (IX.1c.) Kat. 1657; (IX.2b.) Kat. 1711; (IX.3.) Kat. 1867–1868.

IIIJ.: (II.) Kat. 2640.

IV.: (II.1.) Kat. 2801; (II.2.) Kat. 2850.

4169. objektum (gödör)

Kerek szájú, összeszűkülő aljú gödör. Betöltése többrétegű, az alján hamus feltöltéssel, a közepén vörösre égett, agyagos sávval.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 521; (VII.1b.) Kat. 327.

IIIE.: (IX.2a.) Kat. 1687.

4172. objektum (sütőkemence)

A nyesési szintből kiemelkedő jelenség, amelyet több, egymást váltakozva követő tapasztásréteg és kerámiaágy alkot.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1b.) Kat. 94.

IV.: (II.1.) Kat. 2802.

4173. objektum (gödör)

Félkör alakú foltként jelentkező objektum.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 278; (VI.) Kat. 321.

IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1208; (VII.2b1.) Kat. 1390; (VII.2b2.) Kat. 1435; (IX.3.) Kat. 1869.

IIIJ.: (II.) Kat. 2641.

X.: (III.2b2.) Kat. 3054.

4184. objektum (gödör)

Ovális szájú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, a gödör alján kemény, részben összefüggő agyagos szinttel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 522.

IIIE.: (V.3b1) Kat. 1247.

4185. objektum (gödör)

Ovális szájú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert. Nagy mennyiségű áglenyomatos paticsdarab került felszínre belőle.

Vizsgált leletanyag:

I.: (IX.2.) Kat. 684.

4191. objektum (gödör)

Kerek szájú, lefelé szélesedő oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, benne agyagos tömbökkel és nagy mennyiségű bedobált állatcsonttal.

Vizsgált leletanyag:

IV.: (III.) Kat. 2890.

4235. objektum (gödörbokor)

Hosszúkás, amorf alakú, nagyrészt függőleges oldalfalú, változó mélységű komplexum, amelyet 3 különálló jelenség alkotott. Betöltésük alapján a Ny-i gödör töltődött fel elsőként, majd a másik 2 közel egyidőben.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2b2.) Kat. 3055.

4237. objektum (gödör)

A 4237. objektumszám alatt említett leletek a 4237/I–II. számú jelenségek együtt nyilvántartott leletanyagából származnak. 4237/I. objektum: kisméretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör, betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel. 4237/II. objektum: nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, betöltése többrétegű, erősen kevert.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3168; (III.2c.) Kat. 3072.

4286. objektum (gödör)

Kisméretű, ovális szájú, egyenetlen aljú, igen sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2c.) Kat. 3073.

4356. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, függőleges falú, igen sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1870.

4373. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, közel függőleges oldalfalú, mély gödör, az oldala több helyen is beszakadozott. Betöltése többrétegű, az alja kupacszerűen töltődött fel, a tetején hamus réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2426.

4379. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, az oldalán túlbontva. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, a legalján vékony hamus réteggel.

Vizsgált leletanyag:

X.: (V.) Kat. 3222.

4388. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, legalul vékony kormos réteg húzódik, felette csaknem egységesen hamuval kevert betöltés. A feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos patics származik.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 767.

X.: (III.) Kat. 3169–3170.

4437. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IV.: (III.) Kat. 2891.

4441. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör, DNy-i végéhez paticsos, égett omladék és koromréteg csatlakozott (feltételezhetően kemence-omladék). A gödör betöltése többrétegű, benne szintén nagy mennyiségű patics- és tapasztásdarabbal.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2427.
X.: (III.3b2.) Kat. 3131.

4442. objektum (gödörbokor)
Szabálytalan alakú, egyenetlen oldalfalú komplexum (agyagnyerő gödör), amely több gödörből állhatott össze. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
X.: (II.1c1.) Kat. 2992.

4443. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, szabálytalan alakú, egyenetlen oldalfalú, változó mélységű komplexum (agyagnyerő hely). Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1871.

4455. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, benne összefüggő koromcsíkokkal.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2a2.) Kat. 3027.

4470. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (I.1a.) Kat. 966.

4471. objektum (gödör)
Kör alakú, sekély gödöralj. Betöltése többrétegű, a feltöltésben koromcsíkokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.2.) Kat. 685.

4475. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2428.

4476. objektum (gödör)
Kerek szájú gödör. Betöltése többrétegű, helyenként összefüggő paticsréteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.2a.) Kat. 1058.

4478. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, néhol koromcsíkokkal tagolt.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.2c.) Kat. 1087.

4479. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2642.

4482. objektum (gödör / kút)
Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos (aláhajló) oldalfalú kút vagy gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (II.) Kat. 2; (VII.1b.) Kat. 448.
IIIE.: (VII.1b.) Kat. 1375; (VII.2b2.) Kat. 1436; (IX.3.) Kat. 1872.
IV.: (III.1.) Kat. 2879.
V.: (II.) Kat. 2918.

4487. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, kevés korommal és nagy mennyiségű paticcsal kevert.

Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1873.

4492. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, sok állatjárattal bolygatott.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1874.

4500. objektum (gödör)
Hosszúkás, lekerekített sarkú, egyenes aljú, mély gödör, K-i felében a fenék vastagon átégett. Belefutott a 3893. objektumszámú árok. Betöltése egyrétegű, nagy mennyiségű tapasztásdarab került felszínre belőle.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (II.1a2.) Kat. 2331.

4519. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű. A feltöltésből nagy mennyiségű águlenyomatos tapasztásdarab származik.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2643.

4520. objektum (gödör)
Kerek szájú, rézsűs falú, teknős aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.1.) Kat. 1164; (VII.1a1.) Kat. 1364.

4523. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, teknős aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1713.

4529. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges falú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése egyrétegű. Az objektumból őskori edénytöredékek is felszínre kerültek.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.2a.) Kat. 1059.
IIIJ.: (II.) Kat. 2644.

4533. objektum (kút)
Függőleges oldalfalú (hengeres) kút, a feltöltődésben több helyen beomlás nyomaival. Az objektum alját technikai okokból nem érte el a feltárás. Betöltése többrétegű. Az omlási rétegek között kutyamaradványok feküdtek, a leletanyag nagy része az omlás feletti betöltésből származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 269; (VII.) Kat. 628.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1875.
IIIH.: (III.) Kat. 2429.

4534. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, az alján összefüggő, „kenhető", faszénszemcsék alkotta folt.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.2.) Kat. 686.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1876.

4537. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú munkagödör, D-i oldalán trapéz alakú, sekély mélyedés kapcsolódott hozzá. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1a3.) Kat. 1571.

4541. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (II.) Kat. 3.

4543. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör, tetején a nyesés során átégett folt (tűzhely) mutatkozott. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.1.) Kat. 1165; (IX.3.) Kat. 1877.

4546. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör, peremét helyenként erősen túlbontották. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (IX.2.) Kat. 687.

IIIE.: (III.1a2.) Kat. 1048; (III.1b.) Kat. 1051; (VII.2b2.) Kat. 1437; (IX.3.) Kat. 1878.

IIIH.: (III.) Kat. 2430–2431.

4547. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör, a D-i és DNy-i oldalán enyhén túlbontva. Betöltése többrétegű, az alján összefüggő faszén-réteg, a feltöltődésben szórványosan további faszenes foltok.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.1.) Kat. 1166.

IIIJ.: (II.) Kat. 2645.

4552. objektum (gödör)

Amorf alakú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör, az alsó részén állatjáratokkal erősen bolygatott. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1879.

4558. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1628.

4561. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, faszénszemcsével kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2646.

4562. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör, a Ny-i részét egy korábbi kutatóárok semmisítette meg. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IV.: (I.) Kat. 2796.

4563. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1a2.) Kat. 1563.

4564. objektum (sütőkemence)

A munkagödör ovális szájú, egyenetlen aljú gödör, É-i részén vastag omladékos réteggel, alatta faszenes-hamus betöltéssel. A kemence ovális átmetszetű, cserépalapozású platnival, falát megújították. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1880.

4567. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos (D-i és DK-i oldalán függőleges) oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a feneke fölött több faszenes folttal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (IX.2.) Kat. 688.

4569. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. A feltöltődésben 2 bedobott kutyacsontváz feküdt. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1881.

4576. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 4595. számú objektumot. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIA.: (II.1b.) Kat. 938.
IIIJ.: (II.) Kat. 2647.

4578. objektum (gödör)
Kisméretű, méhkasosodó oldalfalú, sekély gödör. Vágta a 7272. számú objektumot. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (II.1.) Kat. 2803.

4579. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 7596. objektumszámú gödröt, de vágta a 4593. jelzetű gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 524; (VII.1b.) Kat. 449.
II.: Kat. 768.
IIIE.: (III.3a.) Kat. 1092; (IV.1a.) Kat. 1122.
IIIJ.: (II.) Kat. 2648.

4583. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, agyagos foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIG.: (I.1.) Kat. 2296.

4584. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1882.

4585. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Vágta az 5486. és 7795. számú objetkumokat. Betöltése többrétegű, a felső rétegében hamuval kevert. Az objektumban zöldes árnyalatú üvegedény rendkívül vékony oldaltöredéke volt.
Vizsgált leletanyag:
I.: (III.) Kat. 9.
II.: Kat. 769.
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1714; (IX.2.) Kat. 1783; (IX.3.) Kat. 1883.
IV.: (II.1.) Kat. 2804.
VI.: Kat. 2920.

4586. objektum (gödör)
Szabálytalan alakú, egyenetlen aljú gödör. A 7290. objektumszámú gödröt ásták bele, míg vágta a 5486. objektmszámú házat. Betöltése többrétegű, helyenként agyagos bemosódásokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1715.
IV.: (II.1.) Kat. 2805.

4589. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2433.
IIIJ.: (II.) Kat. 2649.

4591. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7696. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIA.: (II.2.) Kat. 940.
IIIE.: (IX.2.) Kat. 1784; (IX.3.) Kat. 1884.
IIIH.: (III.) Kat. 2434.

4592. objektum (gödör)

Kerek szájú, egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval és faszénszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 357.

4593. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 4579. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1301.
V.: (I.3.) Kat. 2914.

4595. objektum (gödör)
Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágták a 4576. és 4596. számú objektumok. Betöltése többrétegű, a feltöltés felső sávja kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 450.

4596. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 4595. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a feltöltés felső fele hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 525.
IIIA.: (II.1a.) Kat. 933.
IIIE.: (V.2b.) Kat. 1188–1189; (IX.3.) Kat. 1885–1886.
IIIJ.: (II.) Kat. 2650.

4599. objektum (gödör)
Ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2651.

4600. objektum (gödörbokor)
Elnyújtott kúp alakú gödör, amelyhez Ny felől egy kerek szájú, egyenes aljú gödör kapcsolódott. Előbbi jelenség betöltésében jól elvált egy későbbi ráásás kontúrja, amelyből nagy mennyiségű kerámiatöredék származott. Betöltése többrétegű, helyenként hamuval erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 526; (VII.1c.) Kat. 501.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1887.

4607. objektum (kút / ciszterna)
Nagyméretű, kerek szájú gödör a K és Ny felől hozzá kapcsolódó hosszúkás, a központi objektum felé lejtő mélyedésekkel. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIF.: (II.) Kat. 2283.

4630. objektum (edényégető kemence)
Edényégető kemence és a hozzá tartozó fűtőgödör együttese által alkotott régészeti jelenség. A kemence oldala 40 cm magasan megmaradt, tapasztását legalább háromszor megújították, a fűtőgödörben a fűtőjárat szájánál kisebb gödör található. A fűtőgödör betöltése többrétegű, alján erősen faszenes-hamus réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.1a.) Kat. 1123; (IX.1b3.) Kat. 1629.

4635. objektum (gödör)
Kisméretű, méhkasos (aláhajló) oldalfalú, egyenes aljú, kettős gödör: a Ny-i kisebb, a K-i nagyobb. A kisebb gödörből faszenes, égett betöltésű járat indult ki.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 338.

4638. objektum (gödör)
Kerek szájú, kissé íves oldalfalú, egyenes aljú gödör, az oldalán néhol függőlegesre túlbontott. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1209.

4640. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, enyhén ívelt oldalfalú, kissé ívelt aljú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén enyhén kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 279; (V.1b.) Kat. 85.

IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1248.

IIIJ.: (II.) Kat. 2652.

4641. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 158.

4644. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, a K-i oldalán padkával (ez a metszet alapján egy a gödör által elvágott korábbi objektum maradéka lehet). Betöltése egyrétegű, behullott agyagrögökkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.2b.) Kat. 1190.

4649. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, az oldala néhol függőlegesre túlbontott. Betöltése többrétegű, az alján hullámosan beiszapolódott rétegekkel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 280; (VIII.) Kat. 668.

4654. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, az alján ívesen futó rétegekkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IV.1c.) Kat. 1137.

4655. objektum (gödör)

Kisméretű, eredetileg kerek szájú, igen sekély gödör, az oldalán erősen túlbontva. Betöltése egyrétegű, a feltöltődés csupán kissé tér el a környező altalajtól.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 358–359.

IIIJ.: (II.) Kat. 2653.

4686. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, öblösödő, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 770.

IIIE.: (VI.2c.) Kat. 1319.

4689. objektum (gödör)

Nagyjából négyszögletes alakú, néhol meredek, néhol öblösödő oldalfalú, egyenes aljú gödör. A gödröt vágta a 4877. objektumszámú körárok, amely a 4878. számú teljesen kirabolt temetkezést kerítette.[5] Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 771.

IIIE.: (VIII.2a.) Kat. 1485.

4698. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, függőleges falú, egyenes aljú gödör, a feneke részben túlbontott. Csatlakozott hozzá a 4848. számú objektum. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 772.

4700. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1716.

4702. objektum (gödör)

[5] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/908; letöltés ideje: 2023.05.28. 19:03.

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, a feltöltésben áglenyomatos paticsdarabokkal.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3171.

4717. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű. A feltöltésből áglenyomatos tapasztásdarabok származnak.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3172.

4719. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, helyenként átégett foltokkal. Az objektumban nagy mennyiségű kerámiatöredék és paticstörmelék (köztük áglenyomatos darabok is) került elő.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2435.

4731. objektum (gödör)
Kerek szájú, vízszintes aljú gödör. Az objektum felső részét a munkagép megsemmisítette, a leszedett földdel együtt nagy mennyiségű kerámiatöredéket mozdítottak el. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2654.

4757. objektum (gödör)
Hosszúkás, mindkét végén méhkasosan ívelődő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos paticstöredék származik.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (I.) Kat. 2939; (II.2b1.) Kat. 2945.

4775. objektum (gödör)
Kerek szájú gödör, a D-i felében ovális agyagplatnival, néhol átégett, paticsos foltokkal. A jelenség a humuszban jelentkezett. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
X.: (II.1d2.) Kat. 2998.

4786. objektum (gödör)
Nagyméretű, hosszúkás gödör, a K-i vége méhkasosan kibővülő, ennek alján döngölt agyagpadló, látszólag megújítva. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
X.: (II.2b.) Kat. 3010.

4792. objektum (gödör)
Függőleges oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.. (VI.1a2.) Kat. 1287.

4817. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 773–775.

4836. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú, igen sekély gödör. Betöltése egyrétegű, a nyesési szinten nagyobb agyagrögökkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1226.

4848. objektum (gödör)
Nagyméretű, ovális szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Ráásták a 4845. számú körárkot, amely a 4846. objektumszámú sírt kerítette. Utóbbi teljesen kirabolt, betöltéséből nagy mennyiségű, szemcsés

soványítású, gyorskorngolt kerámia származik.[6] A gödör betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 776–777.

IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1249; (IX.2b.) Kat. 1717; (IX.3.) Kat. 1888.

IIIH.: (III.2c.) Kat. 2386; (III.) Kat. 2436.

4852. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, É-i részén ferdén töltődött fel, hamuval és faszénszemcsékkel kevert.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 778.

IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1227.

4867. objektum (sír)[7]

Szarmata kori temetkezés, amelyet részben a 4866. számú körárokra ástak rá. A DK-ÉNy tájolású sírgödörben Adultus korú férfi csontváza feküdt a hátán, nyújtott testhelyzetben. A tárgyalt edény a lábszárak között került elő, az oldalára dőlve. Egyéb kísérőleletek: ovális vascsat a karikára hajló csatpecekkel; oldalt hajlított lábú vasfibula; kovakő pattintéka; továbbá a sírgödör betöltésében kézzel formált és szemcsés soványítású, gyorskorongolt edények töredékei.

Vizsgált leletanyag:

X.: (V.3a.) Kat. 3212.

4869. objektum (körárok)

A 4868. számú szarmata kori temetkezést kerítő árok félköríves részlete, teknős aljú, igen sekély. A sír teljesen kirabolt, csupán 1 db hengeres borostyángyöngy maradt benne (továbbá jól iszapolt, gyorskorongolt edénytöredékek a sírföldben).[8] A kerítőárok betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1889.

4872. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, öblösödő, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 779–780.

IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1210; (V.3a2.) Kat. 1227–1229; (VI.2c.) Kat. 1320; (IX.3.) Kat. 1890–1891.

4873. objektum (gödör)

Kerek szájú, kissé rézsűs oldalfalú gödör, a D-i oldalán túlbontott. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 781.

IIIE.: (VII.2a2.) Kat. 1385; (IX.1a3.) Kat. 1572.

4879. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, eredetileg közel függőleges oldalfalú gödör, padkásra túlbontva. Az objektumot beleásták a 4877. számú körárokba, amely vágta a 4689. objektumszámú gödröt. A feltöltéséből származik bronzkori kerámiatöredék is. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 527.

II.: Kat. 782.

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1718.

4880. objektum (gödör)

Ovális szájú, függőleges oldalfalú, közel egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű. Az objektumban bronzkori kerámiatöredék is előkerült.

Vizsgált leletanyag:

[6] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/901; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:39.

[7] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/921; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:42.

[8] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/906; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:44.

II.: Kat. 783.

4895. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, közepén ferdén lerakódott rétegekkel, több helyen behullott agyagrögökkel. A feltöltődésben került elő bronzkori kerámiatöredék is.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2655.

4898. objektum (gödör)

Kerek szájú, erősen öblösödő, méhkasos oldalfalú gödör. A feltöltődés közepén egy halomban szarvasmarha csontok feküdtek. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 784.

IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1230.

4900. objektum (sír)

Szarmata kori, körárkos temetkezés, Adultus korú, ám meghatározhatatlan nemű egyénhez tartozott. A DK-ÉNy tájolású, lekerekített sarkú téglalap alakú sírgödörben a vázat állatjárás bolygatta. A tárgyalt korsó a jobb lábvégre dőlve került elő. A sír egyéb eletei a következők: színtelen üvegedény apró töredéke; orsókarika jól iszapolt edény fenéktöredékéből; nagy mennyiségű üveg-, korall- és borostyángyöngy; ovális bronzcsat tagolt csatpecekkel; bronzhuzalból hajlított fülbevaló töredéke; meghatározhatatlan vastöredékek. [9] A kerítőárok betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (IV.1.) Kat. 2953.

4924. objektum (körárok)

A 4925. objektumszámú szarmata kori temetkezést kerítő árok. Az árok feltöltődéséből alaktalan, zöld üvegdarab került felszínre. A sír rabolt, leletei kivétel nélkül másodlagos helyzetben, a rablógödörben kerültek elő: fenőkő töredéke; nagy mennyiségű üveg-, karneol-, korall- és borostyángyöngy; vastű töredéke famaradvánnyal; vaskés töredéke; textilmaradványos bronzlemez; bronzhzalból hajlított karika töredéke; 3 db bronz baltacsüngő; bronzfibula töredéke; duplalemezes bronzveret töredéke; meghatározhatatlan bronztárgy maradványai.[10]

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2b2.) Kat. 3056.

4926. objektum (sír)[11]

Szarmata kori temetkezés, feltehetően gyermekhez tartozhatott. A DK-ÉNy tájolású, lekerekített sarkú téglalap alakú sírgödörben nem maradtak vázcsontok, a vizsgált ólommázas tál mellett szürke, szemcsés anyagú, gyorskorongolt, tojásdad testű fazék töredékei, illetve ívben meghajlított bronzlemez összeillő töredékei származnak a sírgödörből. Betöltése egységes.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (II.2b2.) Kat. 2944.

4936. objektum (sír)[12]

Rabolatlan, csupán állatjárat által bolygatott szarmata kori temetkezés. A DK-ÉNy tájolású sírgödröben meghatározhatatlan nemű, rossz megtartású, hiányos csontváz feküdt a hátán, nyújtott testhelyzetben, a vizsgált edény a jobb lábfejre dőlve került elő. A sír további leletei:

[9] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1079; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:47.

[10] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1092; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:48.

[11] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/932; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:49.

[12] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1102; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:51.

deformálódott, zárt vaskarika; erősen korrodálódott, deformálódott vasfibula; a sírgödör betöltésében nagy mennyiségű kerámiatöredék (kézzel formált és szemcsés soványítású, gyorskorongolt edények), köztük 6 db szemcsés anyagú, gyorskorongolt fazék töredékéből csiszolt zseton.
Vizsgált leletanyag:
X.: (IV.2.) Kat. 3196.

4947. objektum (ház)
Lekerekített téglalap alakú, a D-i negyedben lejárat, az ÉK-i oldalán tojásdad alakú kemence kerámiaalapozásos sütőfelülettel, az É-i oldalon sekély padkával. A cölöplyukakat az oldalak mentén lehetett azonosítani. A ház betöltése többrétegű, benne vékony fekete csíkokkal, a kemence feltöltése szintén többrétegű, több helyen hamus és faszenes rétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.1b.) Kat. 1291; (IX.3.) Kat. 1892.
IIIH.: (II.2b1.) Kat. 2349.

4950. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a legfelső réteg kivételével a feltöltést nagyrészt hamus talaj alkotja, amelybe égett, fekete, faszenes rétegek ékelődnek be.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.4a.) Kat. 1001.
IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1472.
IIIJ.: (II.) Kat. 2656–2657.
X.: (III.3a.) Kat. 3104; (III.) Kat. 3173.

4951. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, az alsó felében beszakadozott fallal. Betöltése többrétegű, hamuval erősen kevert, határozottan elkülönülő égett, fekete, faszenes sávokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.4a.) Kat. 1001.

4952. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval és korommal kevert, több helyen fekete égett faszenes sávokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIID.: (II.) Kat. 1017.

4974. objektum (árok)
Egyosztatú, keskeny, egyenes vonalban futó árok. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.) Kat. 712.

4976. objektum (árokszerű gödör)
Hosszú (kb. 10 m), széles (1,5 m) elszíneződésként jelentkező objektum, amelyet bontás után változó mélységű, árokszerű gödörként (talán gödörbokorként) lehetett azonosítani. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
X.: (V.4.) Kat. 3214.

4978. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, K-i oldalán sekélyebb, nyelvszerű nyúlvánnyal. Oldalfala enyhén átégett. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
X.: (V.4.) Kat. 3214.

4985. objektum (gödör)
Kerek szájú, sekély gödör, felső részét a gázvezeték árka megsemmisítette. Betöltése egyrétegű, faszénszemcsékkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (V.) Kat. 2970.

4988. objektum (gödör)
Feltehetően 2 gödör részlete, amelyek felső részét a gázvezeték árka megsemmisítette. A Ny-i fele

sekélyebb, a K-i mélyebb. Betöltése többrétegű, a Ny-i gödörrész alsó fele hamus, korommal és faszénnel kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.) Kat. 713.
IIIE.: (III.3a.) Kat. 1093.
IV.: (III.) Kat. 2892.

4990. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú, ívelt aljú gödör, felső részét a gázvezeték árka megsemmisítette. Betöltése többrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1630; (IX.3.) Kat. 1893.
IIIH.: (II.2b3.) Kat. 2354.

4991. objektum (gödör + ház)
A 4991. objektum alatt említett tétel a 4991/a–b. jelzetű, egymásba ásott gödrök részben összekeveredett leletanyagából származik. A jelenségek leírását lásd a következőkben a saját objektumszámaik alatt.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1529.

4991/a. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú árok, amelynek nagy részét megsemmisítette a gázvezeték árka. Beleásták a 4991/b. számú házba. Betöltése egyrétegű, faszénszemcsékkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1250.

4991/b. objektum (ház)
A gázvezeték árka által szinte teljesen megsemmisített objektum, talán ház lehetett, formája és mérete már nem határozható meg. Beleásták a 4991/a. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, faszénszemcsékkel kevert, az alján hamus réteg fut.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 21, 159; (VII.1b.) Kat. 451.

4992. objektum (gödör)
Ívelt oldalfalú, ívelt aljú, mély gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén határozott körvonalú, kormos-faszenes folttal, az alján agyagos bemosódásokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1894–1895.
IIIJ.: (II.) Kat. 2658–2659.
IV.: (II.2.) Kat. 2851.

4994. objektum (gödör)
Kisméretű, méhkasos oldalfalú gödör, amelynek felét megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése egyrétegű, a feltöltésben nagy mennyiségű patics- és tapasztásdarabbal.
Vizsgált leletanyag:
IIIB.: (I.1.) Kat. 956.

4995. objektum (gödör)
Eredetileg lefelé szűkülő oldalfalú, ívelt aljú gödör lehetett, de nagy részét megsemisítette a gázvezeték árka. Betöltése egyrétegű, helyenként fekete, faszenes foltokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.) Kat. 714.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1896.
IIIH.: (III.) Kat. 2437.

4997/a. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 4997/b. objektumszámú gödör. Betöltése egyrétegű, az alsó felében futó vastag, hamus-kormos sávval.
Vizsgált leletek:
II.: Kat. 785.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1897.

4997/b. objektum (gödör)

Lefelé szűkülő oldalfalú, sekély gödör. Beleásták a 4977/a. jelzésű gödörbe. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert. Feltöltéséből nagy mennyiségű áglenyomatos paticstörmelék és szilikátsalak származik.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.3a2.) Kat. 1331; (VII.2b1.) Kat. 1391.
IIIH.: (III.) Kat. 2438.
IIIJ.: (II.) Kat. 2660.

4998. objektum (gödör)
Oldalfala a mélység feléig függőlegesen fut, majd onnan fokozatosan kiöblösödik. Betöltése többrétegű, az alsó felében fekete, kormos, faszenes foltokkal. A feltöltésben nagy mennyiségű áglenyomatos paticcsal és tapasztásdarabbal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 375, 528–530.

4999. objektum (gödör)
Eredetileg méhkasos oldalfalú gödör lehetett, ám nagy részét a gázvezeték árka megsemmisítette. Betöltése egyrétegű, az oldalak mentén agyagos bemosódásokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1898.

5014. objektum (füstölő)
Lekerekített sarkú téglalap alakú, méhkasos oldalfalú gödör, a fala majdnem teljes hosszában átégett, ÉK-DNy irányú fűtőjárat indult ki belőle. Betöltése többrétegű, az alján kormos-paticsos réteg húzódott.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3b2.) Kat. 3132.

5046. objektum (gödör)
Kerek szájú, főként az alsó felében méhkasosodó oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, az alján hamus-kormos kupac, ezen a részen nagy mennyiségű szemcsés anyagú, gyorskorongolt fazéktöredék került elő. A feltöltődésben sok áglenyomatos paticstöredék is volt.
Vizsgált leletanyag:
X.: (V.1a2.) Kat. 3204.

5059/b. objektum (fűtőgödör)
Az 5059. objektumszámú edényégető kemencéhez tartozó jelenség volt. Körte alakú, teraszosan mélyülő gödör, amelyből szokatlanul hosszú fűtőjárat vezetett a kemence felé. Betöltése egyrétegű, hamuval és korommal erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a) Kat. 3105.

5085. objektum (gödör)
Kissé szabálytalan, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, a feltöltés koromcsíkokkal megszakított.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2a2.) Kat. 3028.

5142. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, amorf alakú komplexum, amely látszólag rendszertelenül egymásba ásott gödrökből állt össze. Betöltése többrétegű: a DNy-i rész egyszerre töltődött fel ferde rétegekkel, míg az ÉK-i rész szintén egyszerre töltődött, de hullámos rétegekkel. A betöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos paticsdarab származik.
Vizsgált leletanyag:
X.: (IV.2.) Kat. 3197.

5145. objektum (gödör / ciszterna)
Nagyméretű, ovális szájú, tölcséres oldalfalú, teknős aljú gödör, a K-i oldalán hasonló, de sekélyebb jelenség csatlakozott hozzá (talán vízgyűjtő gödör és lelépője lehettek). Betöltése többrétegű, alsó felében íves rétegekkel töltődött

fel, felső felében faszénszemcsével és hamuval kevert. A jelenségből nagy mennyiségű leletanyag származik, ám ezek közül csak kevés bír keltező értékkel: II. Cladius Gothicus erősen kopott és korrodálódott bronz antoninianusa (meghatározása: RIC VA 191; datálása: 268–270); zöldes árnyalatú üvegedény erősen irizált felületű oldaltöredékei (2 db); továbbá sok szemcsés soványítású, gyorskorongolt edénytöredék.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.) Kat. 1008.
X.: (III.2a2.) Kat. 3029–3030; (III.2c.) Kat. 3074; (III.3a) Kat. 3106–3107.

5147. objektum (ház)
Csaknem szabályos téglalap alakú, igen sekély ház, a K-i sarka szabálytalanul beugró. Csupán egyetlen cölöplyuk azonosítható a DNy-i rövidebb oldal mentén. A ház DNy-i végét átvágta a 3021. objektumszámú árok, amelybe beleásták a 3413. jelzetű objektumot. Betöltése egyrétegű, kevert. A feltöltésben nagy mennyiségű áglenyomatos patics került elő.
Vizsgált leletanyag:
X.: (II.1c2.) Kat. 2993.

5161. objektum (gödör)
Az 5161. objektumszám alatt említett lelet az 5161/I–II. számú jelenségek összekeveredett leletanyagából származnak. 5161/I. objektum: kerek szájú, rézsűs oldalfalú, sekély gödör, betöltése egyrétegű, az alján faszénszemcsés folttal. 5161/II. objektum: kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, betöltése többrétegű, benne vékony faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.1a.) Kat. 1124.

5203. objektum (kút)
Kerek, lefelé szűkülő, tölcséres oldalfalú kút, az alján négyzetes alaprajzúra kialakított. Betöltése többrétegű, benne nagymennyiségű tapasztás- és paticsdarabbal (köztük áglenyomatos darabokkal is).
Vizsgált leletanyag:
X.: (II.2a.) Kat. 3007.

5209. objektum (gödör)
Ovális szájú, ívelt oldalfalú, egyenetlen aljú, változó mélységű gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
X.: (V.) Kat. 3223.

5210. objektum (árokszerű gödör / füstölő)
Árokszerű gödör, az É-i falából talán füstölő kürtője indult ki. Utóbbihoz közel a felszínen vörösre égett tapasztás omladékát dokumentálták nagy mennyiségben. Betölése többrétegű, részben hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 48.
X.: (II.2a.) Kat. 3008–3009; (III.3a.) Kat. 3108.

5222. objektum (gödörbokor)
Amorf alakú („fektetett nyolcas alakú") jelenség, amelyet feltehetően 2 gödör alkotott: a K-i enyhén ívelt oldalfalú, egyrétegű betöltéssel, míg a Ny-i méhkasos oldalfalú, többrétegű betöltéssel, korommal keverve. A gödrök között bolygatatlan altalaj jelentkezett.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (I.) Kat. 2940.

5234. objektum (fűtőgödör)
Az 5258. objektumszámú edényégető kemencéhez tartozó K-i fűtőgödör: szabálytalan alakú, egyenetlen oldalfalú, egyenetlen aljú, változó mélységű, az oldalában mélyedésekkel. Betöltése többrétegű, gyakori koromfoltokkal és égett

részekkel. Feltöltéséből nagyszámú áglenyomatos patics- és tapasztásdarab, illetve rostélytöredék származik.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3174.

5250. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, benne hamus sávokkal. A feltöltődésből a rengeteg kerámiatöredék mellett sok áglenyomatos tapasztásdarab is előkerült.
Vizsgált leletanyag:
X.: (V.3b.) Kat. 3213.

5256. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú, mély gödör. Betöltése egyrétegű, benne nagy mennyiségű áglenyomatos paticsdarabbal.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (I.1a.) Kat. 2931.

5257. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, amely nagyban hasonlított a környező altalajhoz.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b2.) Kat. 3057.

5266. objektum (gödör)
Szabálytalan kialakítású, ovális szájú, egyenetlen oldalú, egyenetlen aljú gödör, az É-i oldalán kis padkával. Betöltése egyrétegű, korommal kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos paticsdarab származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 49.

5272. objektum (árokszerű gödör)
Hosszúkás, szabálytalan alakú, néhol ívelt oldalfalú, mély árokszerű gödör. Betöltése egyrétegű, az É-i oldalfal mentén átégett vörös paticsréteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 281.

5301. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, helyenként hamuval és korommal kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.2a.) Kat. 1060; (IX.3.) Kat. 1899–1900.
IIIJ.: (II.) Kat. 2661.

5316. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, szabálytalan alakú, egyenetlen oldalú gödör, feltehetően több egymásra ásott gödör alkothatta. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VI.) Kat. 318.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1901.
IIIF.: (III.) Kat. 2288.
IIIH.: (III.) Kat. 2439–2440.
IV.: (I.) Kat. 2797; (III.) Kat. 2893.

5318. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, ívelt aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (I.) Kat. 1.

5325. objektum (kút)
Kerek szájú, a feneke felé szűkülő, tölcséres oldalfalú kút. A talajvíz miatt nem lehetett teljesen a fenekéig kibontani. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.2b.) Kat. 2379; (III.) Kat. 2441.

5328. objektum (gödör)

Nagyméretű, kör alakú, teknős aljú gödör részlete, feltehetően méhkasos oldalfalú objektumhoz tartozhatott.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (II.4b2.) Kat. 1032.

5330. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, kissé teknős aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1530.

5334. objektum (gödör)
Közepes méretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, a feltöltődésben nagy mennyiségű áglenyomatos tapasztásdarabbal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 531–532.

5338. objektum (kút)
Nagyméretű, kerek szájú, függőleges falú, egyenes aljú gödör (feltehetően kút). Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 533.
IV.: (II.1.) Kat. 2806.

5348. objektum (kút)
Meredek, kissé öblösödő oldalfalú kút, a K-i falánál beásott kisebb, méhkasos oldalfalú gödörrel. A kutat a feltörő talajvíz miatt nem lehetett teljes mélységében kibontani. Betöltése többrétegű: a felső részén hamuval és faszénszemcsével kevert, vastag kormos sávokkal, az alsó felében az oldalak mellett agyagos bemosódásokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 160–161; (VII.1b.) Kat. 328; (IX.2.) Kat. 689.
IIIE.: (II.4a2.) Kat. 1028; (VII.2b1.) Kat. 1392; (VII.2b2.) Kat. 1438; (IX.3.) Kat. 1903–1904.

5353. objektum (árokszerű gödör)
Nagyméretű, szabálytalan alakú, hosszúkás, árokszerű gödör, a DNy-i végén ovális kiszélesedéssel. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 786–788.
IV.: (II.1.) Kat. 2807.

5361. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
X.: (II.1a2.) Kat. 2982.

5376. objektum (árokszerű gödör)
Hosszúkás, változó mélységű gödör, a K-i része mélyebb, míg a Ny-i része sekélyebb és nyúlványszerűen elkeskenyedő. Betöltése többrétegű. A K-i felének felső rétegében kerámiaágyat figyeltek meg a feltárás során.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (I.) Kat. 2941.

5414. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, a feltöltésben nagy mennyiségű paticcsal (köztük áglenyomatos darabokkal is).
Vizsgált leletanyag:
IIIA.: (I.1a2.) Kat. 913.

5416. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIA.: (I.) Kat. 932.
IIIE.: (VII.1a1.) Kat. 1365.

5426. objektum (ház)

Lekerekített sarkú, nagyjából négyzet alaprajzú ház, a hossztengelyhez közel egyvonalba rendeződő 3 cölöplyukkal. A döngölt padló a központi cölöplyuk körül átégett. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIA.: (I.1b2.) Kat. 917.

5486. objektum (ház)

Lekerekített sarkú téglalap alakú, földbe mélyített ház maradványa. A nagyszámú beleásott, későbbi jelenség miatt a körvonalai kérdésesek: vágták a 4586., 5489. és 5487. számú objektumok, míg a házat ásták rá az 5497. számú gödörre. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval erősen kevert sávval.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 162; (V.1b.) Kat. 83, (VII.) Kat. 534; (IX.) Kat. 715.

IIIA.: (II.2.) Kat. 941.

IIIE.: (V.1.) Kat. 1167; (VII.2a1.) Kat. 1378; (VIII.2c.) Kat. 1508; (IX.1b2.) Kat. 1597; (IX.3.) Kat. 1905–1910.

IIIJ.: (II.) Kat. 2662.

5487. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták az 5486. objektumszámú házba. Betöltése többrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 163; (V.1c.) Kat. 115.

IIIE.: (IX.1b1.) Kat. 1586; (IX.3.) Kat. 1911.

5489. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta az 5486. objektumszámú házat. Betöltése többrétegű, teljes egészében hamuval kevert, az alján 2 különálló rétegben fekete kormos-faszenes sávval.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1b.) Kat. 83.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1912.

5490. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 164, 282.

IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1439.

5492. objektum (gödör)

Egy ráásott későbbi gödör miatt részben megsemmisült, feltehetően méhkasos oldalfalú gödör, az alsó felében beszakadozott oldalfallal. Betöltése többrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 165.

5493. objektum (gödör)

Lefelé szűkülő, ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval kevert, alatta összefüggő fekete, faszenes, kormos réteggel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (IV.) Kat. 14; (VII.1a.) Kat. 401.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1531.

IIIJ.: (II.) Kat. 2663.

5495. objektum (gödör)

Egy ráásott későbbi gödör miatt részben megsemmisült, eredetileg méhkasos oldalfalú gödör részlete. Betöltése többrétegű, kevert, az alján agyagos bemosódásokkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat.

IIIH.: (III.1.) Kat. 2368.

5496. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részében hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 166; (VII.) Kat. 535; (IX.1.) Kat. 677.

IV.: (II.1.) Kat. 2808.

5497. objektum (gödör)

A ráásott 5486. obejtumszámú ház által részben megsemmisített, eredetileg méhkasos oldalfalú gödör maradványa. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert, helyenként fekete kormos, faszenes foltokkal. A feltöltésből nagy mennyiségben került felszínre águlenyomatos tapasztásdarab.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 167; (IX.1.) Kat. 678.

IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1251; (VI.2b.) Kat. 1315; (VII.2b1.) Kat. 1393.

IIIH.: (III.) Kat. 2442.

5498. objektum (gödör)

Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör, amelynek felső harmadát a gázvezeték árka megsemmisítette. Betöltése többrétegű, kevert, a felső harmadában összefüggő, vastag, kormos-faszenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1532.

5518. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú, ívelt aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.1b1.) Kat. 2985.

5520. objektum (ház)

Nagyméretű, téglalap alakú, félig földbe mélyített ház, a D-i oldalán karéjos gödrök kapcsolódnak hozzá. A ház közepén 1, az oldalak mentén több további cölöplyuk. Betöltése többrétegű, a feltöltésből nagy mennyiségű patics származik (közte sok az águlenyomatos darab is).

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1913–1914.

5529. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges falú, enyhén ívelt aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (IX.) Kat. 716.

5537. objektum (ház)

Nagyméretű, szabálytalan alakú ház, a közepén 4 kitapasztott oldalú cölöplyukkal, D-i és DNy-i végén gödrök csatlakoztak hozzá. Betöltése egyrétegű. A feltöltésben sok águlenyomatos tapasztás töredéke került elő.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3175; (V.) Kat. 3224.

5621. objektum (gödör)

Nagyméretű, kissé szabálytalan kialakítású, kerek szájú, padkás gödör. A jelenség megfigyelését nehezítette a feltörő talajvíz. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 168.

IIIE.: (IX.1b2.) Kat. 1598.

IIIH.: (III.) Kat. 2443.

5625. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú (hengeres) gödör. A talajvíz miatt az objektum szélei bontás közben beomlottak. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (II.1a1.) Kat. 2328.

5637. objektum (gödör)

Nagyjából kerek szájú, a közepén lemélyülő gödör, az oldalfalak mentén körben kialakított sekély padkával. Betöltése egyrétegű. A feltöltésből pár bronzkori edénytöredék is előkerült.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 360.

IIIE.: (IX.1a3.) Kat. 1573.

5650. objektum (gödörbokor)

Nagyméretű, szabálytalan kialakítású, ovális szájú, ívelt oldalfalú gödör, benne egy négyzet alakú beásással. Betöltése többrétegű, kevert, néhol behullott agyagtömbökkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.2c.) Kat. 2387.

5675. objektum (füstölő)

Nagyméretű, kerek szájú, néhol méhkasos, néhol ívelt oldalfalú gödör, amelyből a DK-i felén vörösre égett felületű, hamus-kormos betöltésű tüzelőnyílás indult egy másik, kerek szájú, ívelt oldalfalú gödörbe. Betöltésük többrétegű, kevert, néhol behullott agyagtömbökkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1440.

5678. objektum (gödör)

Közepes méretű, kerek szájú, ívelt oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, faszénszemcsével kevert, helyenként koromfoltokkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (IX.) Kat. 717.

IIIH.: (III.) Kat. 2444–2445.

5679. objektum (árokszerű gödör)

Hosszúkás, amorf alakú, összeszűkülő aljú árokszerű gödör, Ny-i végébe beleásták az 5684. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, felső rétege hamus, erősen faszénszemcsével kevert.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 789.

IIIE.: (I.) Kat. 1018; (V.3a1.) Kat. 1211; (VII.2b2.) Kat. 1441.

IIIH.: (III.) Kat. 2446.

5684. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú gödör. Vágta az 5679. számú objektumot. Betöltése többrétegű, néhol fasződarabokkal kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 169.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1915.

5690. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges (néhol kissé ívelt) oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 536; (VII.1b.) Kat. 452.

5692. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, az alján vízszintesen futó (harántirányú) faszenes csíkkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 50.

5694. objektum (gödör)

Ívelt oldalfalú, egyenes aljú, viszonylag sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 170; (VII.) Kat. 537.

IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1658.

5700. objektum (ház)

Nagyjából téglalap alakú, függőleges oldalfalú, egyenetlen aljú gödör vagy ház, a közepén futó meredek falú árokkal. Betöltése többrétegű, helyenként vékony kormos réteggel. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstörmelék származik (közte több águlenyomatos darab).

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.1d1.) Kat. 2996.

5701. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a legalsó réteg behullott agyagrögökből áll össze.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1e.) Kat. 118.

5714/a. objektum (gödör)
Szűk szájú, méhkasos oldalfalú gödör, amelyre ráépítették az 5714. objektumszámú sütőkemencét. Betöltése többrétegű, a feltöltés felső 4/5-e szürke hamus, szinte telített szemcsés soványítású, gyorskorongolt fazekak töredékeivel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a.) Kat. 3109.

5715. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör (vagy kemence része). Széle nagy felületen pirosra égett, É-i részéből nyúlvány (talán fűtőjárat) indult ki. Betöltése többrétegű, teljes egészében hamuval és korommal kevert.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a.) Kat. 3110.

5722. objektum (sütőkemence)
Sütőkemence platnival, mellette kerámiággyal, betöltéséből csak egy vékony átégett réteg maradt meg. Az 5741. objektumszámú gödörbokor a platni alatt helyezkedett el, a szétrombolt kemence maradványai ennek betöltéséből kerültek elő.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.1a.) Kat. 975.

5725. objektum (sütőkemence)
Az 5088. számú objektum oldalába vájt sütőkemence az átégett boltív maradékával, továbbá a töredékesen megőrződött platnival és a hőszigetelő kerámiaréteggel. A betöltésnek csak az alsó része maradt meg, amely kevert és koromfoltos.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VIII.1.) Kat. 662.

5729. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, viszonylag mély, a humuszba ásott gödör. A feltöltés tetején kutya csontváza feküdt. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
X.: (II.1d2.) Kat. 2999.

5731. objektum (gödör)
Szabálytalan kialakítású, ovális szájú, függőleges oldalfalú gödör vagy cölöplyuk. Betöltése egyrétegű, agyagrögökkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 284.
IIIE.: (IX.2a.) Kat. 1688; (IX.3.) Kat. 1916.

5737. objektum (gödör)
Kerek szájú, felső részén méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3176.

5740. objektum (gödörbokor)
Komplexum, amelyet 3 egymásba ásott gödör alkotott (leletanyaguk nem szétválasztható, együtt nyilvántartott), ezek közül az 5740/c. jelzetű gödör a 2092. objektumszámú edényégető kemencéhez tartozó munkagödör volt. Betöltésük többrétegű, a középső alján beiszapolódott csíkokkal, míg a munkagödör feltöltése hamuval és korommal kevert.
Vizsgált leletanyag:
X.: (V.) Kat. 3216.

5741. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, körte alakú, enyhén méhkasos oldalfalú, kettős gödörkomplexum. A gödrök

feltöltődése után építették rá az 5722. objektumszámú sütőkemencét, továbbá ástak bele egy kisebb, hamuval kevert betöltésű gödröt. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel, köztük paticsos-kormos sávokkal is.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b3.) Kat. 3069.

5752. objektum (sütőkemence)
Kerek sütőkemence nagyon vékony, átégetlen platnija. Alatta kerámiatöredékekkel kirakott hőszigetelő réteg, amely igen hiányos, csak a felület 2/3-át teszi ki.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2.) Kat. 1785.
IIIH.: (III.) Kat. 2447.

5753. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, viszonylag sekély gödör, az oldala mentén kialakított lelépővel. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, az alsó felében hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.) Kat. 1009.

5758. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, az É-i végében cölöplyukszerű mélyedéssel. Betöltése többrétegű, a feltöltés felső rétegében koromfoltos.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 171; (VII.1a.) Kat. 402.

5759. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, csaknem függőleges falú gödör. Betöltése többrétegű, helyenként kormos agyagrögökkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 172.
II.: Kat. 790.
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1719.
IIIH.: (II.2a3.) Kat. 2345.

5767. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, helyenként koromfoltos.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2664.

5769. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem teljesen tölcséres oldalfalú gödör, az aljára birka lábcsontját dobták be. Betöltése többrétegű, gyakori korom- és hamucsíkokkal. A feltöltésben nagy mennyiségű paticsdarab került elő.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 629.

5770. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör, az É-i részén keskeny padkával. Betöltése többrétegű, benne a rétegeket átvágó hamus sávval.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3b2.) Kat. 1268.

5776. objektum (gödörbokor)
Komplexum, amelyet 3 egymásba ásott gödör alkotott. A két szélső (a. és c. jelzetű) gödröt ráásták a középsőre (b. jelű), előbbiek hasonló mélységűek. Betöltésük változó (az a. és c. egyrétegű, a b. többrétegű): az a. feltöltése erősen kevert, a b. betöltésében hamus, kormos és átégett csíkok váltogatják egymást, míg a c. szintén hamuval kevert.
Vizsgált leletek (az itt említett tátel a gödrök összekeveredett leletanyagából származhat):
IIIH.: (III.) Kat. 2448.

5776/c. objektum (gödör)

Ovális szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör, amely egy 3 gödörből álló komplexum részét képezte (lásd az előző leírást). Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1b.) Kat. 90.

5779. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú, mély gödör, a szomszédos, kis felületen beleásott gödörrel együtt alkotott régészeti jelenséget. Betöltése többrétegű, benne hamus, kormos és átégett rétegek váltogatják egymást.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1917.
IIIH.: (III.) Kat. 2449.
IV.: (II.2.) Kat. 2852.

5781. objektum (ház)
Nagyméretű, lekerekített sarkú téglalap alakú ház, benne 2 hosszúkás, sekély gödörrel (ezek feltehetően korábbiak a háznál). A gödrök és a ház betöltése külön-külön egyrétegű, utóbbi feltöltése ráhúzódik a korábbi jelenségekre.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1720.

5782. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel, köztük hamus és kormos csíkokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIB.: (II.2a.) Kat. 960.

5786. objektum (gödör / füstölő)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör, földalatti járat kötötte össze a szomszédos 5787. objektumszámú gödörrel. Betöltése egyrétegű, a földalatti járat feltöltése egyértelműen elválik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 173; (VII.) Kat. 538.

5788. objektum (sütőkemence)
Boltozatos, a földbe ásott, erősen méhkasos oldalfalú sütőkemence, amelyet fűtőjárat kapcsolt a szomszédos munkagödörhöz. A platni megújított, gyengén átégett, a kerámiaágy alatta helyenként 2 rétegű. Betöltése egyrétegű, agyagrögökkel erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.2a.) Kat. 991.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1918.

5789/a. objektum (gödör / munkagödör)
Gödör, amely kapcsolatban lehetett a szomszédos, átégett oldalfalú nagyobb jelenséggel (talán kemence), ám az őket összekötő fűtőjárat nyomát nem találták a feltáráson. Betöltése többrétegű, az alján futó összefüggő, égett, faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 791.
IIIE.: (III.4.) Kat. 1107.

5790. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2450.

5791. objektum (gödör)
Kerek szájú, gömbölyded oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű: a gödör vékony talajrétegek sorozatával töltődött fel, amelyek közé átégett, rózsaszínű csíkos, illetve kormos, faszénszemcsés, hamus sávok ékelődtek be.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 403.

5793. objektum (gödör)

Kerek szájú, gömbölyded oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, teljes egészében átégett rétegek alkotják (hamus, kormos, átégett rózsaszínű csíkok).
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 22; (VII.1b.) Kat. 453.
IIIA.: (I.2b.) Kat. 921.

5794. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör Betöltése többrétegű, erősen kevert, kormos csíkokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1a3.) Kat. 1574.

5799. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 454.
IIIE.: (VII.2a2.) Kat. 1386.

5801. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, korommal/hamuval erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 539; (VII.1b.) Kat. 455.
IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1302.
IV.: (III.) Kat. 2894.

5803. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1659; (IX.3.) Kat. 1919.

5804. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a feltöltésben hamus és kormos rétegek váltogatják egymást.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (III.) Kat. 2895.

5807. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, amorf alakú, mély komplexum. D-i része a szelvényfal alá nyúlt, É-i része méhkasos odalfalú, sekélyebb, feltehetően lelépő lehetett a központi gödör felé. Betöltése többrétegű, hullámosan töltődött fel, erősen kevert, a felső réteg helyenként agyagtapasztásos. A feltöltődésből nagy mennyiségű áglenyomatos paticstöredéke került felszínre.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1721.
IIIG.: (II.3b.) Kat. 2316.
IIIH.: (III.) Kat. 2451–2453.

5814. objektum (gödörbokor)
Komplexum, amelyet 2 egymásra ásott gödör alkothatott. Az a. jelzésű kerek szájú, kissé gömbölyded oldalfalú gödör, ebbe ásták bele kis felületen a b. jelzetűt (leírását lásd az 5814/b. objektumszám alatt). Betöltése többrétegű, a felső részén kormos és hamus.
Vizsgált leletanyag (az itt említett leletek gödrök összekeveredett leletanyagából származhatnak):
I.: (VII.) Kat. 540; (VII.1b.) Kat. 456.
IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1303; (IX.3.) Kat. 1920–1921.

5814/b. objektum (gödör)
Kerek szájú, kissé tölcséres oldalfalú gödör, a Ny-i felében kisebb mélyedéssel. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel, teljes egészében kormos és hamus rétegek váltakozásából áll össze.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (I.) Kat. 1019; (IX.3.) Kat. 1922.

5815. objektum (ház)

Lekerekített sarkú téglalap alakú (kissé trapézos) ház, nagyszámú cölöp- és karólyukkal. A jelenség szélei kissé túlbontottak. Betöltése többrétegű, az alján beiszapolódott rétegekkel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 23, 174; (V.1a.) Kat. 72.

IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1252; (IX.3.) Kat. 1923.

5816. objektum (cölöplyuk)

Kisméretű, kerek szájú, tölcséres oldalfalú gödör vagy cölöplyuk, nagyon erősen túlbontva. Kérdéses, hogy régészeti objektumról vagy állatjáratok találkozásáról van-e szó. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.1a1.) Kat. 1045.

5817. objektum (gödörbokor)

Amorf alakú, csaknem függőleges oldalfalú, belső gödrös komplexum, amelynek a K-i fala alatt átégett tetejű, földalatti fűtőjárat vezetett át a szomszédos objektumba. A jelenség fele a szelvényfal alatt helyezkedett el. Betöltése többrétegű, faszénszemcsékkel kevert, homokos csíkokkal megszakítva.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 376, 630.

IIIH.: (III.) Kat. 2454.

5818. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, szabálytalanul kialakított oldalfalú (egyik oldalán méhkasos, a másikon tölcséres), mély gödör. Betöltése többrétegű, középen kupacosan töltődöt fel, helyenként faszénszemcsékkel kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIB.: (I.1a.) Kat. 945.

IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1253; (VII.2b1.) Kat. 1394; (IX.1b3.) Kat. 1631; (IX.2b.) Kat. 1722; (IX.3.) Kat. 1924–1925.

IIIH.: (III.) Kat. 2455.

5819. objektum (gödörbokor)

Hosszúkás, függőlges oldalfalú, egyenes aljú jelenség, amelyet feltehetően 2 egymásba ásott gödör alkotott. Betöltése többrétegű, hamuval erősen kevert, koromcsíkos és átégett foltos.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1c.) Kat. 113.

5825. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (II.2c2.) Kat. 2359.

5826. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel, faszénszemcsével kevert.

Vizsgált leletenyag:

IIIE.: (IX.1b1.) Kat. 1587; (IX.2b.) Kat. 1723.

5827. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén tölcséres oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, benne koromcsíkkal és hamus réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1926.

5829/b. objektum (gödör)

Nagyméretű, ovális szájú, tölcséres oldalfalú, mély gödör, amely egy komplexumot képezhetett egy későbbi, beleásott gödörrel. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VIII.2c.) Kat. 1509.

5832. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, több vízszintes és ferde kormos csíkkal megszakított.

Vizsgált leletanyaga:

IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1304; (VII.2b2.) Kat. 1442; (IX.2b.) Kat. 1724.

5833. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, az alján futó összefüggő, kormos csíkkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 541.

5834. objektum (gödör)

Ovális szájú, tölcséres oldafalú gödör, az oldala D-ről padkával (vagy lejárt lelépővel) tagolt. Betöltése többrétegű, benne hamus réteggel és koromcsíkkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2a.) Kat. 1689; (IX.2b.) Kat. 1725–1726.

IIIH.: (III.) Kat. 2456.

IV.: (II.1.) Kat. 2809.

5838. objektum (gödörbokor)

Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkotott. Az ÉNy-i (a. jelzetű) kerek szájú, gömbölyded oldalfalú, betöltése egyrétegű. Ebbe ásták bele a DNy-i, (b. jelzésű) kerek szájú, gömbölyded oldalfalú, mély gödröt. Utóbbi betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VIII.2a.) Kat. 1486; (IX.1a1.) Kat. 1559.

5846. objektum (gödörbokor)

Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkotott. Az ÉK-i (a. jelzetű) kerek szájú, függőleges oldalfalú, betöltése egyrétegű. Ezt ásták rá a b. jelű, ovális szájú, enyhén tölcséres oldalfalú, gödörre. Utóbbi többrétegű, benne pirosra átégett, kormos réteggel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 175.

IIIE.: (VIII.2a.) Kat. 1487.

5849. objektum (gödör)

Kerek szájú, gömbölyded oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, teljes egészében égéstermékekből áll (hamus, átégett és kormos rétegek váltják benne egymást).

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IV.2b.) Kat. 1151.

5851. objektum (gödör)

Körte alakú, gömbölyded oldalfalú gödör, sekély lelépővel. Betöltése többrétegű, hullámosan töltődött fel, erősen kevert, hamus csíkokkal megszakítva.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1927.

5852. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, enyhén tölcséres oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, erősen kevert, benne koromcsíkkal és behullott agyagrögökkel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 16; (VII.) Kat. 361; (VII.1a.) Kat. 404.

5853. objektum (füstölő)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, belső padkás gödör, amelyből földalatti járat indult a szomszédos objektumba. Betöltése többrétegű, erősen kevert, benne fekete, kormos réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2457.

5860. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 542; (VII.1a.) Kat. 405.

5861. objektum (gödörbokor)
Komplexum, amely 3 egymásba ásott gödörből állt össze. Az a. és b. jelzetű gödrök vágták a központi, c. jelű objektumot (az a. jelzetű gödör leírását lásd az 5861/a. objektumszám alatt). A b. gödör ovális szájú, sekély, betöltése többrétegű, pirosra átégett és hamus csíkokkal. A c. jelzésű jelenség kerek szájú, enyhén tölcséres oldalfalú, mély gödör, betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag (a hivatkozott leletek a gödrök összekeveredett leletanyagából származhatnak):
IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1632.
IIIH.: (II.2a1.) Kat. 2339.

5861/a. objektum (gödör)
Kerek szájú, a felső részén függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 51; (VII.) Kat. 543; (VII.1a.) Kat. 406.

5863. objektum (gödör)
Kerek szájú, tölcséres oldalfalú gödör, az alján kisebb mélyedéssel, amelyet túlbontottak. Betöltése egyrétegű, a mélyedést koromcsík választja el a nagyobb gödör betöltésétől.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1727.
IIIJ.: (II.) Kat. 2665.

5864. objektum (gödör)
Kerek szájú, tölcséres oldalfalú gödör, az oldalán kör alakú, lejtős, sekély lelépővel. Betöltése többréteg, íves rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 24, 52.

5870. objektum (gödör)
Kerek szájú, gömbölyded oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 53.

5871. objektum (gödör)
Kerek szájú, tölcséres oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, benne hamus csíkkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.3b.) Kat. 1097.

5873. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör, téglalap alakú, sekély lelépővel. Betöltése többrétegű, erősen kevert, köztük hamus sávval és behullott rögökből keveredett réteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 176.

5876. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, benne koromcsíkkal.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 792.

5878. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenetlen aljú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, feltöltése teljes egészében égéstermékekből áll össze (kormos, hamus és pirosra égett csíkok váltakoznak benne).
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 177; (VII.1a.) Kat. 407.
IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1443; (VIII.3c3.) Kat. 1520–1521.
IV.: (II.2.) Kat. 2853–2855.

5881. objektum (gödör)
Nagyjából kerek szájú, csaknem függőleges oldafalú gödör. Betöltése többrétegű, egymástól jól

elváló vízszintes rétegekből épül fel, köztük koromcsíkkal és átégett vastag paticsréteggel. A feltöltésből bronzkori edénytöredékek is származnak.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 544; (VII.1b.) Kat. 457.
IIIE.: (VIII.2a.) Kat. 1488; (IX.2.) Kat. 1786.
IV.: (III.1.) Kat. 2880.

5882. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, gömbölyű oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, a feltöltés főként égéstermékekből áll össze: hullámosan és ferdén lerakódott, átégett, kormos és hamus rétegek.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1928.

5884. objektum (gödör)
Kerek szájú, tölcséres oldalfalú, sekély gödör, amelyet beleástak az 5848. számú objektumba. Betöltése egyrétegű, erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.3b.) Kat. 1098; (VIII.2a.) Kat. 1489–1490; (IX.3.) Kat. 1929.
IIIH.: (I.1a.) Kat. 2323; (II.1b.) Kat. 2334; (III.) Kat. 2458–2459.
IV.: (II.1.) Kat. 2810; (III.) Kat. 2896.

5886. objektum (gödör)
Szabálytalan kialakítású, kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.2b.) Kat. 1497; (IX.3.) Kat. 1930.
IV.: (II.1.) Kat. 2811.

5887. objektum (gödör)
Kerek szájú, eredetileg függőleges vagy méhkasos oldalfalú gödör, felső részét egy később ráásott objektum teljesen megsemmisítette. Betöltésük jól elkülönül, az alsó gödöré egyrétegű, a beleásott gödöré többrétegű, hamus és kormos sávokkal.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (II.1.) Kat. 2812.

5889. objektum (gödör)
Kerek szájú, tölcséres oldalfalú gödör, amely a biztonsági sáv metszetfalában jelentkezett. Betöltése többrétegű, de teljes egészében égéstermékekből áll össze (hamus és kormos csíkok, pirosra átégett rétegek).
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 178; (VII.1a.) Kat. 408.
IIIG.: (II.3b.) Kat. 2317.
IIIH.: (II.2.) Kat. 2361; (II.2a3.) Kat. 2346; (III.) Kat. 2460.

5890. objektum (füstölő)
Nagyméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör, amelyből szakaszosan átégett fűtőjárat vezetett át a szomszédos objektumba. Betöltése többrétegű, a feltöltés koromcsíkos rétegekkel megszakított.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (II.1.) Kat. 2813.

5893. objektum (gödör)
Kerek szájú, tölcséres oldafalú, viszonylag mély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 409.

5894. objektum (gödör)
Gödör, amely közvetlenül érintkezett az 5895. objektumszámú gödörrel. Viszonyuk tisztázatlan, ám szinte azonos módon töltődtek fel. Betöltése többrétegű, erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1212.

5895. objektum (gödör)

Hosszúkás, ovális szájú, egyenetlen aljú gödör. Érintkezett az 5894. objektumszámú gödörrel, de viszonyuk a feltöltődés hasonlósága miatt nem tisztázható. Betöltése többrétegű, a Ny-i részen kormos/hamus réteggel.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 793.

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1787.

5900. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén tölcséres oldalfalú gödör. Csak részlegesen lehetett dokumentálni, a felső részét a rajta átfutó 5897. objektumszámú árok torzította (viszonyuk nem világos).

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.1a.) Kat. 410.

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1633.

5901. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén tölcséresedő oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyaga:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1728.

5904. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a feltöltésben több koromcsíkkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (I.2.) Kat. 970.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1931.

5905. objektum (gödör)

Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, a feltöltésben összefüggő koromcsíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1729.

5908. objektum (gödör)

Kerek szájú, lefelé enyhén szélesedő oldalfalú, mély gödör, az oldalán sekély lelépővel. Betöltése többrétegű, a rétegek jól elkülöníthetők, helyenként beiszapolódott sávokkal és koromcsíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1f.) Kat. 127.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1932–1933.

5918. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén tölcséres oldalfalú gödör, keskeny padkával. Betöltése többrétegű, benne több fekete, kormos csíkkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VIII.3d2.) Kat. 1527; (IX.3.) Kat. 1934.

IIIH.: (II.2a2.) Kat. 2342.

IV.: (II.1.) Kat. 2814.

5919. objektum (gödörbokor)

Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkothatott (az 5919. és 5920. objektumszámúak). Az 5919. számú jelenség tűnik a korábbinak, ez kisméretű, enyhén tölcséres oldalfalú. Betöltése többrétegű, helyenként kormos foltokkal kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 285; (VII.) Kat. 545–546.

IIIH.: (III.) Kat. 2461.

5921. objektum (árok)

Változó szélességű, függőleges oldalfalú, egyenes aljú, általában sekély árok, amely az 5897. objektum számú árokból csatlakozott le és a középső szakaszán 2 ágra vált szét.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1730.

5922. objektum (ház)

Körülbelül négyzetes alakú, enyhén tölcséres oldalfalú ház, a K-i oldalán hosszúkás, sekélyebb lelépővel. A közepén függőleges oldalfalú gödör (5922/a. számmal) vált el, amelyet valószínűleg

utóbb áshattak bele. A ház betöltése egyrétegű, amelyet átvágott a központi gödör kevert, koromcsíkos betöltése.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 17, 25; (V.1f.) Kat. 124; (VII.1a.) Kat. 345.
IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1473; (IX.2b.) Kat. 1731–1732; (IX.3.) Kat. 1935.
IIIH.: (II.2a3.) Kat. 2347.
IV.: (II.1.) Kat. 2815.

5922/a. objektum (gödör)
Az 5922. objektumszámú házba utólagosan beásott gödör. Betöltése többrétegű, kevert, koromcsíkos.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 346.

5924. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, a közepén kormos, paticsos réteggel, helyenként koromcsíkokkal megszakított. A feltöltésből kutya teljes csontváza került elő.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1395.
IIIH.: (II.2a2.) Kat. 2343.

5925. objektum (gödör)
Hasonló objektumszámon nyilvántartott, de egymással nem érintkező, 3 gödör (5925/a–c. jelzéssel). Az említett leletek az összekeveredett leletanyagukból származnak. 5925/b. objektum: körte alakú. méhkasos oldalfalú gödör, a felső felében vörösre kiégett falú, betöltése többrétegű, kevert, helyenként koromcsíkokkal megszakítva. 5925/c. objektum: amorf alakú, egyenetlen aljú, sekély gödör, betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1444; (IX.1c.) Kat. 1660.

5925/a. objektum (gödör)
Szabálytalan kialakítású, méhkasos oldalfalú, egyenetlen aljú, viszonylag mély gödör, É-ról és K-ről lépcsős oldalú. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 179; (VIII.) Kat. 674.
IIIJ.: (II.) Kat. 2666.

5932. objektum (gödör)
Kerek szájú, lefelé enyhén szélesedő oldalfalú, mély gödör, keskeny, sekély lelépő vezetett hozzá. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, faszénszemcsével kevert, benne pirosra égett paticsréteg azonosítható.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 339.
IIIH.: (III.1.) Kat. 2369.

5938. objektum (árok)
Többszörösen megújított, keskeny, ívelt oldalfalú, ívelt aljú árok, amely az egyenesen futó szakasza után 2 különálló ágra bomlik. Beleásták a 6600. objektumszámú házat, ám vágta a 6602. objektumszámú árkot. Betöltése egyrétegű. A feltöltéséből nagy mennyiségű paticstöredék származik.
Vizsgált leletanyag:
IIIB.: (I.1a.) Kat. 946.

5943. objektum (gödör)
Kerek szájú, a K-i oldalán lejtős aljú, viszonylag mély gödör. A homokba ásták, a fala és a betöltése is erősen bogárjáratos. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (II.1b.) Kat. 2335.

5946. objektum (gödör)
Szabálytalan kialakítású, lekerekített sarkú téglalap alakú, egyenetlen aljú, sekély gödör. Az objektumot

a homokba ásták. Betöltése többrétegű, erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1b2.) Kat. 1599.

5955. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, mély gödör. Az objektumot a homokba ásták. Betöltése többrétegű, az alján kupacosan töltődött fel, a tetején ferdén rétegződött, itt kormos sávok is vannak benne.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.2b.) Kat. 996; (II.4b.) Kat. 1002.
IIIE.: (VI.1a1.) Kat. 1276; (IX.1c.) Kat. 1661.

5956. objektum (sír)[13]
Szarmata kori koporsós temetkezés. A DK-ÉNy tájolású sírt teljesen kirabolták, a fiatal felnőtthöz tartozó csontokat a bolygatás során dobálták vissza a sírgödörbe. A leletanyag a bolygatott csontok közé keveredve került elő, amelyek a kevés kislelet (orsógomb; hengeres borostyángyöngyök; D alakban meghajlított bronzdrót) kivételével a település anyagából származhatnak (főként jól iszapolt, gyorskorongolt és samottos soványítású, kézzel formált kerámiatöredékek, továbbá egyetlen szemcsés anyagú, gyorskorongolt fazék töredéke).
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.5.) Kat. 1005.

5959. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 547.

5961. objektum (edényégető kemence)
Kerek, viszonylag mély, egyenlőtlenül tapasztott falú kemence, rostélya hiányzik, töredékei a betöltésből kerültek elő. Az 5961/a. objektumszámú tüzelőgödör felé vezető tüzelőjáratot utóbb betapasztották, korábbi faltapasztás darabokkal tömték be. A kemencét beleásták a 6042. számú árokba. Betöltése egyrétegű, a feltöltésben átégett tapasztás és rostélydarabokkal, illetve agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 180.
II.: Kat. 795.
IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1232; (VIII.3c2.) Kat. 1517; (IX.3) Kat. 1937–1939.
IIIH.: (III.) Kat. 2462.

5961/a. objektum (fűtőgödör)
Az 5961. objektumszámú edényégető kemencéhez tartozó fűtögödör. Nagyméretű, megközelítőleg szív alakú, gömbölyded oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval és korommal erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 794.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1936.

5985. objektum (sír)[14]
Szarmata kori körárkos temetkezés. A DK-ÉNy tájolású rabolt sírban Senilis korú férfi csontváza feküdt a hátán, nyújtott testhelyzetben, koporsóban. A vizsgált félgömbös festett tál a lábvégeknél állt, kissé az oldala felé megdőlve. Egyéb kísérőleletek: erősen korrodálódott vascsatok, rombusz és ovális alakú csatkarikával; íves hátú vaskés töredékei.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b2.) Kat. 3058.

5992. objektum (gödör)

[13] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1056; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:53.

[14] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/938; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:54.

Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, benne agyagos rögökkel és egyenlőtlen vastagságú, fekete rétegekkel. A feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos paitcstöredék került felszínre.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.5.) Kat. 1006.
IV.: (III.1.) Kat. 2881.

5997. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1940.

6002. objektum (gödör)
Komplexum, amely 2 egymásba ásott gödörből állhatot össze, a viszonyuk nem világos (a 6002/a. számú gödör leírását lásd a saját objektumszámánál). A b. jelű gödör ovális szájú, függőleges oldalfalú, betöltése többrétegű, korommal kevert.
Vizsgált leletanyag (az itt említett lelet a 2 gödör összekeveredett leletanyagából származik):
I.: (VII.) Kat. 548.

6002/a. objektum (gödör)
Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkothatott. Az a. jelű objektum a kettő közül az É-i volt, ez ovális szájú, függőleges oldalfalú jelenség. Betöltése egyrétegű, paticcsal kevert, a feltöltés koromcsíkkal megszakított.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1b.) Kat. 96.

6004. objektum (cölöplyuk)
Szabálytalan kivitelű, kerek szájú, egyenetlen aljú cölöplyuk vagy kisméretű gödör, állatjáratok által erősen bolygatott. Az objektumot a humuszba ásták. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.3b.) Kat. 1099.

6006. objektum (gödörbokor)
Komplexum, amely talán 3 gödörből állhatott össze (a 6006/b–c. jelzésű objektumok leírását lásd a saját jelzetük alatt). 6006/a. objektum: a Ny-i gödör, kerek szájú, függőleges falú, viszonylag sekély. Betöltése többrétegű, a feltöltésben összefüggő koromcsíkkal.
Vizsgált leletanyag (az itt említett leletek a komplexum összekeveredett leletanyagából származnak):
I.: (V.1b.) Kat. 98; (VII.) Kat. 350.

6006/b. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú, mély gödör, a komplexum középső objektuma. Betöltése többrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 549.
II.: Kat. 796–797.
IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1662.

6006/c. objektum (gödör)
Téglalap alakú, függőleges oldalfalú gödör, amely a 6006/a–c. számú komplexum K-i objektuma. Betöltése egyrétegű, a feltöltés K-i oldala korommal kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1b.) Kat. 86.
II.: Kat. 798.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1941.

6007. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasosodó oldalfalú, viszonylag mély gödör. Az objektumot homokba ásták. Betöltése egyrétegű, de erősen kevert, benne helyenként fekete, kormos agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (II.1b.) Kat. 2336.

6011. objektumú (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, viszonylag mély gödör, kissé túlbontott. Betöltése egyrétegű, teljesen egynemű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1b2.) Kat. 1600.

6012. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör vagy cölöplyuk, valószínűleg túlbontva. Az objektumot a humuszba ásták. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1254.

6015. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, viszonylag mély gödör. Az objektumot nagyrészt a humuszba ásták. Betöltése egyrétegű, de nagyon erősen kevert. A feltöltésből sárgás árnyalatú, íves peremkiképzésű üvegpohár peremtöredéke került felszínre.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VI.2a.) Kat; (VII.2a1.) Kat. 1379; (IX.1a.) Kat 1580.

6022. objektum (árokszerű gödör)

Amorf alakú, függőleges oldafalú gödör vagy árok. Több szarmata kori objektummal is érintkezett, viszonyuk nem tisztázott. Betöltése többrétegű, vízszintesen töltődött fel, a feltöltést koromcsík szakítja meg.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (II.5.) Kat. 1036.

6025. objektum (ház)

Nagyjából téglalap alakú ház, amelyből félkör alakban további gödrök nyúltak ki. A ház hossztengelyben 3 cölöplyuk, illetve az objektum területén további, elhelyezkedésükben rendszert nem mutató karólyukak azonosíthatók. A 6026. és 6059. objektumszámú gödröket beleásták a már feltöltődött házba. Betöltése egyrétegű, egyenletesen kevert. A ház feltöltődéséből zöldes árnyalatú, applikált üvegszál dísszel ellátott üvegedény töredéke, illetve nagy mennyiségű áglenyomatos paticsdarab származik.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 54; (VII.1b.) Kat. 458.

II.: Kat. 799.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1942–1943.

IIIJ.: (II.) Kat. 2667.

6026. objektum (gödör)

Ovális szájú, tölcséres oldalfalú gödör, amelyet beleástak a 6025. objektumszámú házba. Betöltése többrétegű, a feltöltésben kormos, sötét csíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1733.

6027. objektum (gödör / gödörbokor)

Körte alakú, egyenetlen aljú objektum, talán 2 egymásba ásott gödör alkothatja. A Ny-i része lehet a későbbi, ez ovális alakú, lejtős aljú, az oldala kissé átégett. A K-i gödörrész kör alakú, méhkasos oldalfalú, sekélyebb. Betöltésük különböző, a Ny-i gödör felső részén kormos csík található.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 550.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1944.

IIIH.: (III.) Kat. 2463–2465.

6029. objektum (gödör)

Hosszúkás, amorf alakú gödör. Beleásták a 6042. objektumszámú árokba. Betöltése többrétegű, az É-i részén hamus, a D-i részében vörösre égett rögökkel kevert. Az objektum nyeséséből sárgás színű üvegedény apró oldaltöredéke származik.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 800.

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1734.
IIIJ.: (II.) Kat. 2668.

6030. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, több helyen hamus agyagrögökkel kevert, a feltöltést koromcsíkok szakítják meg.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 181; (V.1e.) Kat. 122.

6031. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges, részben padkás oldalfalú gödör, helyenként túlbontott. Betöltése többrétegű, helyenként vörösre égett paticcsal kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos paticsdarab származik.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 801.

6033. objektum (járószint)
Járószint, amelyet nagyobb foltokban lehetett megfogni a környező objektumok jelentkezési szintjén (legerősebben az 5961. objektumszámú kemence környékén őrződött meg).
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2669.

6035. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Érintkezett a 6039. objektumszámú gödörrel, de viszonyuk nem tisztázott. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel, teljes egészében kormos és vörösre átégett rétegek váltják egymást.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1233; (IX.2.) Kat. 6035; (IX.3.) Kat. 1945.
IIIH.: (III.) Kat. 2466.
IV.: (II.1.) Kat. 2816.

6036. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldafalú, viszonylag mély gödör. Közvetlenül érintkezett a 6038. számú objektummal, viszonyuk nem világos. Betöltése többrétegű, a feltöltésben fekete kormos sáv található.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 802.
IIIA.: (I.3a1.) Kat. 922.

6037. objektum (gödör / ház)
Szabálytalan kialakítású, hosszúkás, nagyjából téglalap alakú gödörbokor vagy ház, a K-i és a Ny-i végében sekély gödörrel, a ház közepén cölöplyukkal. Betöltése többrétegű, a feltöltésben egyértelműen elkülönül a közepébe beásott, szenes-paticsos betöltésű, íves aljú cölöplyuk.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 803.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1946.
IIIH.: (III.) Kat. 2467.

6038. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Közvetlenül érintkezett a 6036. objektumszámú jelenséggel, viszonyuk nem tisztázott (valószínűleg nem vágták egymást). Betöltése egyrétegű, ívesen töltődött fel, kevert. A feltöltésében nagy mennyiségű áglenyomatos paticstöredék került elő.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VI.) Kat. 319.
IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1634.
IX.: (IV.) Kat. 2960.

6039. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Közvetlenül érintkezett a 6035. objektumszámú gödörrel, de viszonyuk nem tisztázott. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 182.
IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1635.

6041. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, az alján kormos csíkkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIA.: (I.2a.) Kat. 919.
IIIE.: (VI.3a2.) Kat. 1332; (VII.2b1.) Kat. 1397; (VIII.1b.) Kat. 1484; (IX.3.) Kat. 1947–1948.

6042. objektum (árok)
Többosztatú, széles árok, hosszan fut az ásatási területen. Beleásták az 5961. és a 6029. számú jelenségeket, míg vágta a 6072., 7361., 7396. és 7397. objektumokat. Betöltése többrétegű, a felső részén vastag homokos sávval.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 551; (VII.1a.) Kat. 411.
IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1636; (IX.3.) Kat. 1949.
IIIJ.: (II.) Kat. 2670.
IV.: (II.1.) Kat. 2817; (II.2.) Kat. 2856.
IX.: (IV.) Kat. 2961.

6044. objektum (árok / árokszerű gödör)
Hosszúkás, keskeny, kígyózó vonalú, árokszerű gödör vagy röviden futó árok. A fekete humuszba ásták, nehezen lehetett követni. Valószínűleg átvágta az 5961. számú objektumot (a kemence környékén igen sok szemcsés soványítású, gyorskorongolt edénytöredék került elő belőle, ezen a részen az egyébként egyrétegű betöltésébe sok égéstermék keveredett).
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 55, 183, 286; (VII.1b.) Kat. 459.
II.: Kat. 804.
IIIE.: (II.2.) Kat. 1022; (IX.2b.) Kat. 1735.
IIIJ.: (II.) Kat. 2671.

6046. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1474.
IIIH.: (III.2a.) Kat. 2375.

6048. objektum (gödör)
Szabálytalan kiképzésű, a téglalaphoz közelítő alakú, egyenetlen oldalfalú gödör. Beleásták a 6076. objektumszámú árokba. Betöltése többrétegű, a tetején vörösre égett paticsréteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 460.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1950.
IIIJ.: (II.) Kat. 2672.

6052. objektum (gödör)
Kerek szájú, részben méhkasos oldalfalú gödör, amelyhez kör alakú, sekély lelépő csatlakozott. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 552.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1951.

6053. objektum (gödör)
Szabálytalan kiképzésű, talán a téglalaphoz közeli alakú gödör, amelyhez sekély lelépő csatlakozott. Egy jelenség részét képezhették a 6076. számú objektummal. Betöltése többrétegű, kevert, benne kormos csíkokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1952.
IIIH.: (II.2b2.) Kat. 2351.

6059. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör, a felső részén kiégett falú. Ráásták a 6025. objektumszámú ház sarkára. Betöltése többrétegű, égett paticsdarabokkal és kormos foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (II.5.) Kat. 1037; (V.3b2.) Kat. 1269; (IX.3.) Kat. 1953.
IIIH.: (III.) Kat. 2468.

6063. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, mély gödör, a K-i oldalán 2 lépcsővel. Betöltése többrétegű, a Ny-i részén kupacszerűen töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 805.
IIIE.: (III.4.) Kat. 1108; (IX.3.) Kat. 1954.
IV.: (III.) Kat. 2897.

6064. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, feltöltését nagyrészt égéstermék alkotja (hamus, kupacos rétegek, koromcsíkok).
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 553.

6066. objektum (gödör)
Nagyméretű, nagyjából téglalap alakú, egyenetlen aljú gödör, változó kialakítású oldalfallal, sekélyebb lelépővel. Az objektumnak csak a negyedét lehetett megkutatni. Betöltése többrétegű, nagyrészt égéstermékek (korom, hamu) és paticstörmelék váltják benne egymást.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2469.

6067. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, a környezetéhez képest mély gödör. A jelenségnek csak a felét lehetett megkutatni. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel, benne koromcsíkkal.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (II.2.) Kat. 2857.

6070. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, a környezetéhez képest viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, benne erősen koromcsíkos réteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 631.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1955–1956.

6072. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, amorf alakú, egyenetlen aljú komplexum, amelyet változó mélységű egymásba ásott gödrök együttese alkotott. A jelenség felett futott a 6042. objektumszámú árok. A mélyedések látszólag különbözőképpen töltődtek fel, általános volt bennük a ferde rétegekben megfigyelhető, agyagos beiszapolódás.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VIII.1.) Kat. 663.
IIIE.: (II.4b2.) Kat. 1033; (VII.2b1.) Kat. 1398.
IIIJ:: (II.) Kat. 2673.

6075. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldafalú gödör. Az objektumot a humuszba ásták. Betöltése többrétegű, felső része kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2674.

6076. objektum (árok)
Bizonytalan vonalú, keskeny árok. Beleásták a 6048. számú objektumot, míg egy jelenséget alkothattak 6053. számú objektumokkal, ám kronológiai viszonyuk nem egyértelmű. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1957.

6078. objektum (gödör)

Nagyjából lekerekített sarkú téglalap alakú, függőleges oldalfalú, padkás gödör, amelyhez sütőkemence tartozhatott. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekben töltődött fel, közte kormos és hamus sávokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.2a.) Kat. 992.

6083. objektum (sütőkemence)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, falát sárga agyaggal tapasztották ki, majd kiégették. A kemencének csak kisebb maradékát lehetett megfogni (a fal kis szakasza és a kerámiaalapozás részlete). Az objektumot beleásták a már betöltődött 6084. számú árokba.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1533.

6084. objektum (árok)
Széles, nagyrészt függőleges, egyenetlen oldalfalú, viszonylag mély árok. Beleásták a 6083. objektumszámú tapasztott és kiégetett falú gödröt. Betöltése egyrétegű, erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1b.) Kat. 89.

6087. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függleges oldalfalú gödör, a fala részben átégett. Az objektumot a humuszba ásták. Betöltése többrétegű, benne koromcsíkkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1400.
IIIH.: (III.) Kat. 2471.

6090. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör, a fala kis részen átégett. Az objektumot a humuszba ásták. Betöltése többrétegű, benne koromcsíkkal. A feltöltésben nagyobb, bezuhant falrész került elő.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2.) Kat. 1789; (IX.3.) Kat. 1534.
IV.: (II.1.) Kat. 2818.

6094. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, viszonylag sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1401; (VII.2b2.) Kat. 1445.

6097. objektum (ház)
Nagyméretű, lekerekített sarkú téglalap alakú ház. A DNy-i sarkára ráásták a 6512. és 6516. objektumszámú gödröket. Betöltése többrétegű: elsőként az oldalak mellett ívesen töltődött fel, majd csak ezekután rétegződött erre rá a középső rész betöltése. A feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos paticsdarab származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 184; (VII.) Kat. 554.
IIIH.: (III.) Kat. 2472.

6098. objektum (gödör)
Kerek szájú, tölcséres oldalfalú gödör, felét a munkagép megsemmisítette. Betöltése többrétegű, benne koromcsíkkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1958.

6099. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén tölcséres oldalfalú gödör, részben átégett falú. Beleásták a 6512. objektumszámú gödörbokorba. Betöltése többrétegű, kevert, benne több koromcsíkkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1446.
IIIJ.: (II.) Kat. 2676.

6100. objektum (ház)
Lekerekített sarkú téglalap alakú ház, É-i felét megsemmisítette a gázvezeték árka. A ház

alapgödrében feltárták a paticsfal nagy szakaszának omladékát, alatta a részben átégett, többszörösen megújított agyagpadlót. A fallal párhuzamosan elszenesedett faágmaradványok kerültek elő.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 806.
IIIA.: (II.2.) Kat. 942.
IIIE.: (II.2.) Kat. 1023; (IX.1b1.) Kat. 1588; (IX.3.) Kat. 1959–1960.
IIIJ.: (II.) Kat. 2677–2678.

6101. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör lehetett, ám egy utólag beásott objektum egy részét megsemmisítette. Betöltése többrétegű, az alsó fele hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIB.: (II.2b.) Kat. 962.
IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1637; (IX.2b.) Kat. 1736.

6142. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, fala a feneke felé öblösödik ki. Betöltése többrétegű, a felső részében omladékos, faszénszemcsével kevert, az alsó felében agyagos réteggel, amelyet fekete, faszenes sávok szakítanak meg.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.2b.) Kat. 997.

6145. objektum (árok)
Széles, egyenetlen aljú, egyenes vonalban futó árok, oldalába néhol kisebb, gödörszerű mélyedéseket vájtak. Vágta a 6146. objektumszámú árok. Betöltés egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2679.

6146. objektum (árok)
Széles, egyenesen vonalban futó árok. Vágta a 6145. objektumszámú árkot. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 185.

6147. objektum (árok)
Keskeny, hosszabb szakaszán ÉK-DNy irányba futó, amjd É felé elkanyarodó árok. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.1a.) Kat. 977.

6158. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső felében vörösre égett törmelékes réteggel, alatta vastag hamus feltöltődéssel.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.1a.) Kat. 976.

6166. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső fele hamuval kevert törmelékréteg.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.2b.) Kat. 2380.

6173. objektum (sütőkemence)
Sütőmence és munkagödör együtteséből álló régészeti jelenség. A munkagödör a kemence ÉK-i részéből nyílt: lekerekített sarkú téglalap alakú, egyenes aljú gödör, betöltése többrétegű, a felső felében hamus sávval, alatta fekete kormos réteggel. A kemence ovális alakú lehetett, a boltozata ráomlott a sütőfelületre, betöltése többrétegű, kormos.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (I.1a.) Kat. 967; (II.2a.) Kat. 993.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1961–1962.

6195. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, benne egy vastag hamus, paticsszemcsével kevert réteggel. A

feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos paticstöredék származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1b.) Kat. 95.
IIIC.: (II.1a.) Kat. 978.
IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1255.

6202. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, agyagos foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 807.

6205. objektum (kút)
Kerek szájú, enyhén lefelé szűkülő oldalfalú kút, csak a talajvíz szintjéig lehetett bontani. Rááták a 6212. objektumszámú gödör DNy-i részére. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1c.) Kat. 107.
II.: Kat. 808.
IIIC.: (II.1a.) Kat. 979.

6209. objektum (gödör)
Tapasztott falú gödör fenekének maradéka. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.2b.) Kat. 1191; (VII.2b1.) Kat. 1402.
IIIF.: (III.) Kat. 2289.
IIIH.: (III.2a.) Kat. 2376.

6212. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Az objektum DNy-i részébe ásták bele a 6205. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1963.
IIIJ.: (II.) Kat. 2680.

6213. objektum (kút)
Nagyméretű, lekerekített sarkú téglalap alakú, mély gödör vagy kút. A talajvíz miatt nem lehetett teljesen kibontani. Betöltése egyrétegű, a feltöltésben nagy mennyiségű tapasztásdarabbal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1964.
IIIJ.: (II.) Kat. 2681–2682.

6215. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 461.
IIIE.: (IX.2a.) Kat. 1690.

6216. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1965.
IV.: (II.1.) Kat. 2819.

6218. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. A feltöltésből származó kelta edény másik töredéke a 6240. számú objektumból került felszínre. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIB.: (I.1a.) Kat. 947.
IIIE.: (V.2b.) Kat. 1192; (VII.2b1.) Kat. 1403; (VIII.1a.) Kat. 1475; (IX.3.) Kat. 1535, 1966.
IIIJ.: (II.) Kat. 2683–2687.

6240. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldafalú, kissé teknős aljú gödör. A feltöltésből származó kelta edény másik töredéke a 6218. számú objektumból került elő. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 186; (V.1c.) Kat. 108.
IIIH.: (III.) Kat. 2473.
IIIJ.: (II.) Kat. 2688.

6243. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, ívelt, teknős aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1f.) Kat. 128.
IIIE.: (VI.3a1.) Kat. 1324.

6244. objektum (gödör)
Kissé szabálytalanul kiképzett, megközelítőleg kerek szájú, függőleges oldafalú, egyenes aljú gödör. Betöltés egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.1a1.) Kat. 1277.
IIIH.: (III.) Kat. 2474.
IIIJ.: (II.) Kat. 2689.

6247. objektum (gödörbokor)
Komplexum, amelyet 2 kerek szájú gödör alkothatott, kiegészülve egy őket összekötő rövid árokkal. Betöltésük egyrétegű, a 3 jelenség feltöltése egyneműnek tűnt, a metszetfalban nem lehetett őket elkülöníteni egymástól.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2475.

6248. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú, viszonylag mély gödör. Az objektumot az alhumuszban már meg lehetett fogni, de részben a szelvényfal alá nyúlt. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2690.

6249. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú, teknős aljú, sekély gödör.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 555.
IIIE.: (III.3a.) Kat. 1094.

6255. objektum (kút)
Lefelé tölcséresen összeszűkülő, néhol kissé ívelt oldalfalú, mély kút. Az alját a jelentkező talajvíz miatt nem lehetett kibontani. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval és faszenes rétegekkel kevert, alatta vízszintes, beiszapolódott agyagsávokkal töltődött fel. A betöltésből nagy mennyiségű paticstöredék került felszínre, köztük sok áglenyomatos darab.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.2g.) Kat. 144; (VII.) Kat. 556; (VII.1b.) Kat. 329, 462; (IX.) Kat. 718.
IIIB.: (II.1.) Kat. 958.
IIIE.: (IV.1c.) Kat. 1138; (IV.2b.) Kat. 1152; (V.3a2.) Kat. 1234; (V.3b1.) Kat. 1256; (VII.1a2.) Kat. 1370–1371; (VII.2b2.) Kat. 1447; (IX.1b2.) Kat. 1601–1602; (IX.2a.) Kat. 1691; (IX.3.) Kat. 1967–1970.
IIIF.: (I.) Kat. 2279.
IIIH.: (III.) Kat. 2476–2479.
IV.: (II.2.) Kat. 2858.

6256. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, amelynek felső része a humuszban jelentkezett. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 187.
IIIH.: (III.2b.) Kat. 2381; (III.) Kat. 2480.

6259. objektum (gödör)
Hosszúkás, ovális alakú, többé-kevésbé függőleges (néhol kissé aláhajló) oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2691.

6261. objektum (gödör)

Kisméretű, erősen méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör, felső része átégett. Az objektumot a humuszban lehetett azonosítani. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 188, 287; (IX.) Kat. 719.

IIIB.: (II.) Kat. 964.

6263. objektum (gödör)

Kerek szájú, néhol függőleges, néhol ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör, a Ny-i oldalán kiszélesedéssel. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1448; (IX.3.) Kat. 1971.

IV.: (II.1.) Kat. 2820.

6264. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, egyenetlen aljú gödör, a felmenő fala átégett. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1476; (IX.3.) Kat. 1972.

6266. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 189; (V.1b.) Kat. 80, 99;(VII.) Kat. 632; (VII.1b.) Kat. 463.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1973.

6267. objektum (gödör)

Kerek szájú, egyenes aljú gödör, az É-i oldalán kisméretű, szabálytalan kialakítású, hosszúkás fülkével. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekkel töltődött fel, köztük hamus sávval.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.2c.) Kat. 135.

IIIE.: (III.5.) Kat. 1115; (IX.3.) Kat. 1974.

6269. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú, mély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 809.

IIIH.: (III.) Kat. 2481–2482.

6270. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, erősen kevert (főként a legfelső humuszos réteg).

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 190, 288; (VII.) Kat. 557–558; (VII.1b.) Kat. 464; (VIII.) Kat. 659; (IX.2.) Kat. 690.

IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1404; (IX.3.) Kat. 1975–1977.

6271. objektum (gödör)

Kerek szájú, egyenes aljú, mély gödör. Az objektum felső részét a humuszban lehetett megfogni. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leltanyag:

II.: Kat. 810–811.

IIIB.: (I.1a.) Kat. 948.

IIIE.: (III.2b.) Kat. 1064; (IX.3.) Kat. 1978.

IIIJ.: (I.1.) Kat. 2613.

6272. objektum (gödör)

Függőleges oldalfalú (hengeres) gödör. Az objektumot a humuszban lehetett azonosítani, körvonalai nem egyértelműek. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 351.

II.: Kat. 812.

IIIE.: (III.2b.) Kat. 1065; (VII.2b1.) Kat. 1405; (VII.2b2.) Kat. 1449; (IX.3.) Kat. 1979.

IIIJ.: (II.) Kat. 2692.

6276. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú, mély gödör. Felső részét a humuszban lehetett megfogni. Betöltése egyrétegű, benne nagy mennyiségű paticcsal (közte több áglenyomatos darabbal is).
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.1a.) Kat. 1125; (IX.3.) Kat. 1980.
IIIJ.: (II.) Kat. 2693.

6277. objektum (sütőkemence)
Kör alakú, méhkasos falú, nagyrészt elpusztult sütőkemence. Platnija rossz megtartású volt, erősen átégett, alatta csak szórványosan lehetett megfigyelni kerámiaágyat. Fetehetően a 6733. számú objektum volt a munkagödre. A kemence betöltése többrétegű, a feltöltéséből őskori kerámiatöredék is felszínre került.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1f.) Kat. 129; (IX.1.) Kat. 679.
IIIA.: (I.1b1.) Kat. 915.
IIIE.: (VI.4a.) Kat. 1337; (VII.1a2.) Kat. 1372; (VII.2b1.) Kat. 1406; (IX.2.) Kat. 1790.
IIIH.: (II.2a1.) Kat. 2340.
VI.: Kat. 2921.

6280. objektum (gödörbokor)
Ovális alakú foltként jelentkező komplexum, amelyet 3 egymásba ástott, azonos mélységű gödör alkothatott. Az ÉNy-i részén kisebb mélyedét lehetett azonosítani. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 813–814.
IIIH.: (III.) Kat. 2483.

6282. objektum (gödör)
Kerek szájú, felfelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú, mély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 191; (VII.) Kat. 559; (VII.1a.) Kat. 413; (IX.2.) Kat. 691.
IIIE.: (III.3b.) Kat. 1100; (IX.3.) Kat. 1981.
IIIH.: (III.) Kat. 2484.

6283. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VI.) Kat. 313, (VII.) Kat. 633; (IX.2.) Kat. 692.

6284. objektum (gödör)
Kerek oldalfalú, aláhajló oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1213.
IV.: (II.1.) Kat. 2821.

6285. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, benne agyagfoltokkal. A feltöltődésből nagy mennyiségű paticsdarab származik, közte sok áglenyomatos darab is.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2a.) Kat. 1692.

6286. objektum (gödör)
Kerek szájú, tölcséres (felfelé kürtőszerűen szélesedő) oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 192.
IIIE.: (IX.2.) Kat. 1791–1792; (IX.3.) Kat. 1982.

6288. objektum (gödör)
Kisméretű, felfelé erősen szűkülő, átégett oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1663; (IX.3.) Kat. 1983.

6290. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1984.

6291. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 560.
II.: Kat. 815.

6292. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2485.

6295. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 6296. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 465.

6296. objektum (gödör)
Gödör, amelyet vágott a 6295. számú objektum. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2694.

6298. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, a Ny-i és a D-i oldalán enyhén méhkasos, az É-i és a K-i oldalán lépcsős oldalfalú gödör. Vágta a 6731. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.1a1.) Kat. 1046.
IV.: (II.1.) Kat. 2822.

6299. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Beleásták a 6730. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a közepén nagyon intenzív faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (III.1.) Kat. 2882.

6301. objektum (gödör)
Kerek oldalfalú, féloldalasan méhkasos, K felé öblösödő oldalfalú gödör. Az objektum felső részét a humuszban lehetett azonosítani. A feltöltésből pár darab, feltételesen bronzkoriként meghatározható kerámiatöredék került felszínre. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.1.) Kat. 680; (IX.2.) Kat. 693–694.
II.: Kat. 816.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1985–1986.
IIIF.: (III.) Kat. 2290.

6306. objektum (gödör)
Kerek szájú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1987.

6317. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1988.

6319. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.1a.) Kat. 980.

6321. objektum (gödör)

Ovális szájú, erősen méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekkel töltődött fel. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstöredék, közte sok áglenyomatos darab származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 561.
IIIE.: (IV.1a.) Kat. 1126; (IX.3.) Kat. 1989.

6326. objektum (gödör)
Kerek szájú, féloldalasan méhkasos oldalfalú gödör. Az objektum felét a humuszban lehetett megfogni. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű patics, köztük sok áglenyomatos darab származik.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.3c3.) Kat. 1522.
VI.: Kat. 2922.

6329. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, erősen kevert, vízszintes rétegekkel töltődött fel, az alsó felében faszenes-hamus, laza szerkezetű réteggel. A feltöltésből feltételesen bronzkoriként meghatározható edénytöredék származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 193.

6335. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekben töltődött fel, az alsó felében erősen hamus réteg, majd alatta vörösre égett paticstörmelék (valószínűleg kemence omladéka lehetett).
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.3.) Kat. 998.

6337. objektum (gödör)
Kerek szájú, erősen méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval és faszénszemcsékkel erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
VI.: Kat. 2923.

6340. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, szénfoltokkal kevert. A feltöltésből őskori edénytöredék származik.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2a.) Kat. 1693.

6342. objektum (gödör)
Kerek szájú, tölcséres oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekben töltődött fel, erősen kevert, felül faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1257.

6344. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges falú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert, az alsó felében intenzív hamuréteggel. Az objektum betöltéséből összetapadt pénzérmék származnak: mindkettő Diocletianus bronz antoninianusaként azonosítható (meghatározásuk: RIC VI 13; datálásuk: 295–296).
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 817.
IIIA.: (II.1a.) Kat. 934.

6348. objektum (gödör)
Kerek szájú, egyenetlen oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 818.

6356. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén mékasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert.

Vizsgált leletek:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1990.
IIIJ.: (II.) Kat. 2695.

6365. objektum (gödör)
Ovális szájú, méhkasos oldalfalú gödör, a D-i oldalán túlbontva. Betöltése többrétegű, kupacosan töltődött fel, több egymás fölötti, vékony rétegben hamus-faszenes csíkkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (II.4b1.) Kat. 1030.

6371. objektum (gödör)
Kerek szájú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 819.

6379. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, enyhén kevert, ferde rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2696.

6385. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert. A szomszédos 6304. objektumszámú gödörrel közvetlen statigráfiai kapcsolatban nem állt, ám betöltésük „átmosódott".
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1664.

6387. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert, néhol hamus.
Vizsgált leltanyag:
IIIE.: (VI.1b.) Kat. 1292; (VI.4b1.) Kat. 1351; (IX.3.) Kat. 1991.

6388. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval erősen kevert, a közepén keskeny, ferde koromréteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1992.

6393. objektum (sír)[15]
Szarmata kori, bolygatatlan temetkezés. Az ÉK-DNy tájolású sírgödörben Adultus/Maturus korú férfi csontváza feküdt a hátán, nyújtott testhelyzetben, koporsóban. A vizsgált edény a koponya mellett feküdt, kissé az oldalára dőlve, de látszólag in situ helyzetben. További kísérőleletek: a medencén ezüstcsat, továbbá egyenes hátú vaskés; a sírgödör betöltésében másik ezüstcsat; a sírgödör betöltésébe mélyedő beásásban jól iszapolt, szappanos anyagú edénytöredék mellett szemcsés anyagú, gyorskorongolt fazék töredéke.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (IV.2.) Kat. 2955.

6396. objektum (gödör)
Ovális szájú, függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert. A feltöltésben több szemcsés anyagú, gyorskorongolt fazék égetés előtt deformálódott töredéke került elő.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.3a.) Kat. 1095.

6420. objektum (gödör)
Nagyméretű,ívelt oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Ráásták a 6474. objektumszámú gödröt. ÉK-i oldalról mindkettőt elvágta a gázvezeték árka.
Vizsgált leletanyag:
IIIG.: (I.1.) Kat. 2297.

6425. objektum (gödör)

[15] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1024; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:56.

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Az objektum széle átégett. Egy részét megsemmisítette a munkagép.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a.) Kat. 3111; (III.3b2.) 3133.

6433. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú, mély gödör.
Vizsgált leletanyag:
X.: (V.2b.) Kat. 3029.

6434. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, ívelt aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3179.

6446. objektum (fűtőgödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör, a 6447. objektumszámú edényégető kemencéhez tartozó fűtőgödör lehetett. Betöltése többrétegű, benne nagy mennyiségű paticstörmelékkel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (V.) Kat. 3225.

6447. objektum (edényégető kemence)
Nem teljesen elkészült edényégető kemence, csak gyengén, halványvörösre átégett rostéllyal, alatta kör alakú, ívelt oldlalfalú, ívelt aljú gödörrel. Hozzá tartozott a 6446. objektumszámú fűtőgödör.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.1.) Kat. 2370.
X.: (III.2c.) Kat. 3075.

6458. objektum (gödör)
Valószínűleg kerek szájú, ívelt aljú, sekély gödör.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.2a.) Kat. 994.

6474. objektum (gödör)
Kisméretű, ívelt oldalfalú gödör, ÉK-i oldalát elvágta a gázvezeték árka. Beleásták a 6420. objektumszámú gödörbe.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 562.

6475. objektum (gödör)
Nagyméretű, ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör, DK-ről elvágta a gázvezeték árka. Betöltése egyrétegű, benne koromcsíkkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1993.

6483. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, koromfoltos.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.3a.) Kat. 3112.

6495. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, sekély gödör.
Vizsgált leletanyag:
VIII.: Kat. 2930.

6496. objektum (gödör)
Ovális szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1993.

6498. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leltanyag:
X.: (III.2c.) Kat. 3076.

6500. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, benne vékony koromcsíkkal és kormos-paticsos réteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 194.

6505. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1737.

6506. objektum (gödörbokor)
Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkothatott (egyéni kontúrjaik nem voltak kivehetők). A korábbi (b. jelzésű) méhkasos oldalfalú, betöltése egyrétegű. A későbbi (a. jelű) méhkasos oldalfalú, betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel, benne koromcsíkokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 352, 563; (VII.1b.) Kat. 466.

6507. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, benne paticsos, vékony réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1214.

6508. objektum (gödör)
Ovális szájú, tölcséres oldalfalú, egyenetlen aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIF.: (I.) Kat. 2280.

6512. objektum (gödörbokor)
Kiterjedt komplexum, amelyet különböző alakú, méretű és mélységű egymásba ásott gödrök alkottak. A hosszmetszetből jól látszott, hogy egyszerre töltődtek fel (betöltésük többrétegű, vékony csíkokból összeálló), majd a feltöltésbe újabb gödröt mélyítettek bele. Az egyik felületén platni hőtartó rétegéhez hasonlóan tapasztott kerámiágyat alakítottak ki, a környékén sok fém- és kerámiasalakkal (feltehetően kovácsműhely lehetett). Az objektum vágta a 6097. obejktumszámú házat, míg beleásták a 6099. számú gödröt. Betöltéséből sárgás árnyalatú, talpgyűrűs kialakítású üvegpohár töredékei származnak (5 db).
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1b.) Kat. 81; (VII.) Kat. 377, 634.
IIIA.: (I.2a.) Kat. 920.
IIIC.: (II.1b.) Kat. 985.
IIIE.: (III.5.) Kat. 1116; (V.2b.) Kat. 1193, (VII.2b1.) Kat. 1407; (IX.1a1.) Kat. 1560; (IX.1a.) Kat. 1581; (IX.1b2.) Kat. 1603; (IX.3.) Kat. 1994–2001.
IIIH.: (III.) Kat. 2486.

6514. objektum (gödör / kemence)
Komplexum, amelyet 2 egymással közvetenül érintekző jelenség alkothatott. Az a. jelű agyagból tapasztott kemence omladékát vágta el egy kerek szájú, függőleges oldalfalú, viszonylag mély gödör (b. jelzetű objektum). Utóbbi betöltése többrétegű, jól elkülönülő rétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1b.) Kat. 88.
IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1665.

6515. objektum (ház)
Téglalap alakú ház és a vele közvetlen kapcsolatban álló további objektumok: a. szabálytalan négyzet alakú gödör, rááshatták a házat vagy annak korábban feltöltődött részlete; b. árok részlete, amely vágta a ház betöltését; c. a házat és az árkot egyaránt elvágó gödör. A ház betöltése egyrétegű, kevert, a beleásott objektumok betöltése többrétegű, benne átégett sávokkal.

Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 820.
IIIH.: (III.) Kat. 2487.

6516. objektum (gödör)

Nagyméretű, amorf alakú, egyenetlen aljú, mély gödör. Az objektumot ráásták a 6097. objektumszámú házra. Betöltése többrétegű, erősen kevert, ferde rétegekkel töltődött fel, benne beiszapolódás nyomával.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.3c2.) Kat. 1518.

6518. objektum (gödör)

Nagyjából kerek szájú, kissé szabálytalan kialakítású, tölcséres oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, erősen kevert, nagyrészt égéstermékekből áll össze (hamus, faszenes és paticsos rétegek).
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2002.

6522. objektum (gödör)

Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, benne koromcsíkkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.2.) Kat. 695.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2003.
IIIJ.: (II.) Kat. 2697.

6527. objektum (gödör)

Kerek szájú, kissé méhkasos oldalfalú, sekély gödör, amelyhez sekély lelépő csatlakozott. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel, köztük koromcsíkokkal.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (II.1.) Kat. 2823.

6528. objektum (ház)

Hosszúkás, nagyjából téglalap alakú ház, széles lelépővel ellátott belső gödörrel és tapasztott falú kemencével (utóbbi a 6528/a. objektumszámon dokumentálva). A házban megfigyelt jelenségek egyszerre töltődhettek fel, betöltésüket többrétegű, ferdén futó rétegek alkotják. A feltöltésből zöldes árnyalatú üvegedény nagyméretű oldaltöredéke származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 564.
IIIE.: (V.3b2.) Kat. 1270; (VI.1a1.) Kat. 1278; (VI.2b.) Kat. 1316; (IX.3.) Kat. 2005.
IIIG.: (I.1.) Kat. 2298.
IIIH.: (III.) Kat. 2488–2490.
IIIJ.: (II.) Kat. 2698–2699.

6528/a. objektum (kemence)

Tapasztott falú kemence, amely a 6528. objektumszámú házhoz tartozott. Boltozata beomlott, a platni alatt kerámiatöredékekből kirakott hőszigetelő réteg volt. A 6545. objektumszámú kemence tüzelőnyílása ebbe a kemencébe nyílt, feltehetően a 6528/a. számú lehet a későbbi. A kemence a hosszmetszet alapján a házzal együtt töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.2c) Kat. 1088; (IX.1b1.) Kat. 1589; (IX.3.) Kat. 2004.
IIIH.: (III.2c.) Kat. 2388.

6531. objektum (gödör)

Kerek szájú, tölcséres oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2006.

6532. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, viszonylag sekély gödör. Betöltése többrétegű, hullámosan töltődött fel, nagyrészt égéstermékek

alkották (kormocsíkkal, hamuval és faszénszemcsével kevert rétegekkel).
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.1a.) Kat. 1127.

6533. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 378.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2007.

6535. objektum (ház)
Nagyjából téglalap alakú ház részlete, amely félig a gázvezeték felülete alá mélyedt. Betöltése egyrétegű, benne beiszapolódott agyagos sávval.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 26.
IIIE.: (II.4b2.) Kat. 1034; (II.5.) Kat. 1038; (IV.2a.) Kat. 1145; (VII.2b1.) Kat. 1408.
IIIH.: (III.) Kat. 2491.

6536. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, viszonylag mély gödör. Az objektumot részben a humuszba ásták. Betöltése többrétegű, nagyrészt égéstermékekből állt össze (hamuval és korommal kevert rétegek váltották benne egymást).
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1f.) Kat. 130; (VII.) Kat. 340.
IIIJ.: (II.) Kat. 2700.

6537. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú, viszonylag mély gödör. Az objektumot részben a humuszba ásták. Betöltése többrétegű, részben ferdén töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 467.
IIIH.: (III.) Kat. 2492.

6539. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Elvágta a 6540. objektumszámú gödröt. Alja kemény, talán lejárt. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2493.

6540. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Részben ráásták a 6539. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, kupacosan töltődött fel, benne viszonylag vastag koromcsíkkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 56; (V.1b.) Kat. 82.

6541. objektum (gödör)
Kisméretű, körte alakú, sekély gödör, részben átégett falú. Az objektumot a humuszba ásták. Betöltése többrétegű, benne vékony koromréteggel, az elkeskenyedő része kormos betöltésű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.) Kat. 737.

6542/a. objektum (gödör)
Komplexum, amelyet 2 vagy 3 egymásba ásott gödör alkothatott. 6542/a. objektum: ovális szájú, függőleges oldalfalú gödör. Kis felületen vágta a 6542/b. számú objektumot. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, nagyrészt égéstermékekből áll (hamus rétegek és koromcsíkok).
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1215.

6542/b. objektum (gödör)
Komplexum, amelyet 2 vagy 3 egymásba ásott gödör alkothatott. 6542/b. objektum: amorf alakú, nagyjából függőleges oldalfalú, mély gödör széles

lelépővel. Kis felületen vágta a 6542/a. objektumszámú gödör. Betöltése többréteg.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.1.) Kat. 2371.

6543. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.2.) Kat. 696.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2008.
IIIJ.: (II.) Kat. 2701.

6545. objektum (sütőkemence)
Kör alakú sütőkemence. Az oldalfalát legalább egyszer megújították, végig kiégett. A platni szürkére átégett, a hőszigetelő kerámiaágy kinyúlt a sütőfelület alól, helyenként 2 rétegben is folytatódott a tapasztott agyagfal alatt. Kivehető nyílása a 6528/a. objektumszámú kemencébe nyílt. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.2.) Kat. 697.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2009.

6546. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Az objektumot részben a humuszba ásták. Betöltése többrétegű, benne koromcsíkokkal és behullott agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 27.

6550. objektum (gödör)
Kerek szájú, kissé tölcséres oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, agyagrögökkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 821.
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1409.

6551/a. objektum (gödör)
Nagyméretű, amorf alakú, méhkasos oldalfalú gödör. Az objektumhoz csatlakozott egy sekélyebb lelépő (6551/b. objektum), amelynek betöltése ráhúzódott a nagyobb gödörére. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 57.

6551/b. objektum (gödör)
Széles, sekély lelépő (vagy utólag beásott gödör), amely a 6551/a. objektumszámú gödörhöz csatlakozott. Betöltése többrétegű, benne beiszaplódott csíkokkal, feltöltése ráhúzódott a szomszédos gödör betöltésére.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1b2.) Kat. 1604.

6552. objektum (gödör)
Kerek szájú, gömbölyded oldalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, benne koromcsík és hamus sáv.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2702.

6553. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.) Kat. 720.
IIIE.: (VI.1b.) Kat. 1293; (IX.3.) Kat. 2010.
IIIH.: (III.) Kat. 2494.

6554. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, a felső része agyagrögös.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2703.

6556. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, benne több koromcsíkos réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IV.: (II.1.) Kat. 2824.

6562/a. objektum (gödör)

Komplexum, amelyet 3 egymást vágó gödör alkotott. 6562/a. objektum: kerek szájú, gömbölyded oldalfalú, viszonylag mély gödör. Beleásták a 6562/b. számú objektumba. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, benne koromcsíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1f.) Kat. 131.

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1738–1739.

IIIF.: (III.) Kat. 2291.

6562/c. objektum (gödör)

Komplexum, amelyet 3 egymást vágó gödör alkotott. 6562/c. objektum: kerek szájú, függőleges falú, sekély gödör. Beleásták a 6562/b. objektumszámú gödörbe. Betöltése többrétegű, benne koromcsíkkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1216; (IX.3.) Kat. 2011.

6563. objektum (gödör)

Kisméretű, körte alakú, méhkasos oldalfalú gödör, átégett falú (az elkeskenyedő részen már nem égett át). Betöltése többrétegű, benne koromcsíkkal, továbbá több löszabab-szerű képződménnyel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2012.

6564. objektum (gödör)

Kisméretű, körte alakú gödör, átégett falú (keskenyebb részénél a fal már nem volt átégve). Beleásták a 7001. objektumszámú házba. Betöltése egyrétegű, az alján kemény hamus réteggel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.1a.) Kat. 414.

II.: Kat. 822.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2013.

IIIJ.: (II.) Kat. 2704.

6567. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, gömbölyded oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.5.) Kat. 1117; (IV.2c.) Kat. 1157; (IX.3.) Kat. 2014.

6571. objektum (gödör)

Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, benne kormos csíkok keverednek agyagrögös rétegekkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1258.

6572. objektum (gödörbokor)

Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkotott. Az a. jelű kerek szájú, függőleges oldalfalú, sekély gödör, betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel. A b. jelzetű vágja az előbbit, nagyméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör, betöltése többrétegű, benne koromcsíkkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIA.: (I.3a1.) Kat. 922.

6574. objektum (gödörbokor)

Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkotott. Az a. jelű nagyméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú, mély gödör, betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, benne koromcsíkkal és hamus réteggel. Ez az objektum vágta a b. jelzésűt, ez kerek szájú, függőleges falú, betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2705.

6575. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel, köztük kormos csíkok és hamuval kevert sávok.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.) Kat. 675, 721.

6577. objektum (sütőkemence)
Öblös, igen mély sütőkemence. Platnija 2 rétegű: a felső alatt csak a közepén volt egy foltban kerámiával tapasztva, míg az alsó alatt a hőtartó réteg teljesen lefedte a felületet. Munkagödre a 6594. számú objektum lehetett, amelybe a pirosra égett falú fűtőjárat vezetett.
Vizsgált kerámia:
I.: (V.1c.) Kat. 112; (IX.) Kat. 722.
IIIA.: (II.1a.) Kat. 935.
IIID.: (I.) Kat. 1013.
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1410; (IX.3.) Kat. 2015.
IIIH.: (III.) Kat. 2495.
IV.: (III.) Kat. 2898.

6580. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, hamus csíkokkal és kormos agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.1c.) Kat. 1139.

6584. objektum (gödör)
Kerek szájú, gömbölyded oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, nagyrészt égéstermékek alkották (hamus-kormos-paticsos rétegek).
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2016.
IIIJ.: (I.1.) Kat. 2614.

6585. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, vizsonylag sekély gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 635.

6587. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Kis felületen érintkezett a 6588. objektumszámú gödörrel, viszonyuk nem tisztázott. Betöltése többrétegű, benne kormos-hamus réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.4a.) Kat. 1338.

6588. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Kis felületen érintkezett a 6587. objektumszámú gödörrel, viszonyuk nem tisztázott. Betöltése többrétegű, felső részén vékony kormos réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2496.

6589. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, alsó részén hamus sávokkal, felette agyagrögös betöltéssel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1306; (IX.3.) Kat. 2017–2018.
IIIH.: (III.) Kat. 2497.

6591. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (II.3.) Kat. 1025; (VII.2b1.) Kat. 1411.

6593. objektum (sütőkemence)
Nagyméretű, téglalap alakú sütőkemence. A humuszolás során a munakgép megsértette a

kétrétegű platnit, amely alatt kerámiatöredékekből kialakított hőszigetelő réteg volt. A 6593/b. számú objektum ennek a kemencének a munkagödre lehetett, míg a kemence közvetlenül vágta a 6593/c. számú gödröt.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) 197–198.
IIIB.: (I.1b.) Kat. 954.
IIIE.: (III.1.) Kat. 1054–1055; (IV.1b.) Kat. 1133; (VI.4a.) Kat. 1341–1345; (IX.3.) Kat. 2021–2024.
IIIF.: (I.) Kat. 2281.
IIIG.: (II.2a.) 2305–2306.
IIIH.: (III.) Kat. 2498–2499.
IIIJ.: (II.) Kat. 2706.

6593/a. objektum (munkagödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. A 6593. objektumszámú kemencéhez tartozott, rátelepült a későbbi 6593/b. gödör. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel, nagyrészt égéstermékek alkották (hamus-kormos rétegek).
Vizsgált leletanyag:
I.: (III.) Kat. 8; (V.) Kat. 28, 195–196, 289; (V.1b.) Kat. 101; (V.2a.) Kat. 76.
II.: Kat. 823.
IIIF.: (I.) Kat. 2281.
IV.: (III.) Kat. 2899.

6593/b. objektum (munkagödör)
Téglalap alakú, tölcséres oldalfalú, íves aljú gödör. Rátelepült a 6593/a. objektumszám munkagödörre, utóbbihoz hasonlóan a 6593. számú kemencéhez tartozhat. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, főként hamus rétegek alkották. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstöredék került felszínre, köztük sok áglenyomatos darab is.
Vizsgált kerámia:
IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1307; (VI.4a.) Kat. 1339–1340; (VII.2b1.) Kat. 1412–1413; (IX.3.) Kat. 2019–2020.

6593/c. objektum (gödör)
Kisméretű, ovális szájú, tölcséres oldalfalú gödör. Az objektumot a humuszba ásták. Közvetlenül érintkezett a 6593. objektumszámú kemencével, feltehetően utóbbit ásták bele a gödörbe. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1e.) Kat. 120.

6594. objektum (fűtőgödör)
Lekerekített sarkú négyzet alakú, nagyjából függőleges oldalfalú, padkás, egyenetlen aljú gödör. Ny-i végéből indult a kör átmetszetű, gyengén átégett fűtőjárat. A 6577. objektumszámú kemncéhez tartozott. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, benne hamus-kormos rétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 290; (VII.) Kat. 565; (VIII.) Kat. 669; (IX.) Kat. 723.
IIID.: (I.) Kat. 1014.
IIIE.: (III.2b.) Kat. 1066; (III.3b.) Kat. 1101; (VI.4a.) Kat. 1346–1347; (VII.2b2.) Kat. 1450; (IX.2b.) Kat. 1740; (IX.3.) Kat. 2025–2028.
IIIJ.: (II.) Kat. 2707–2708.

6594/a. objektum (gödör)
Kisméretű, kissé ovális szájú gödör, a széle keményre átégett. Belső gödör lehetett a 6594. objektumszámú gödrön belül, a tüzelőjárattól nem messze. Betöltése többrétegű, nagyrészt égéstermékek alkották (paticsos-kormos-hamus rétegek).
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.2.) Kat. 698.

6597. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, benne hamus-paticsos kupaccal.

Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.4b1.) Kat. 1352.

6598. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, koromcsíkkal rétegzett, paticsos-hamus sávval.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.2b.) Kat. 1153; (VI.3a1.) Kat. 1325; (IX.3.) Kat. 2029–2031.
IIIG.: (I.2.) Kat. 2301.
IIIH.: (III.) Kat. 2500.

6599. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel, benne hamus rétegekkel és koromcsíkokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2709.

6600. objektum (ház)
Lekerekített sarkú téglalap alakú ház, É-i felének közepén összeomlott agyagból tapasztott jelenség volt (talán kemence), az oldalak mentén több cölöplyukkal. A K-i oldalfalból nyúlt ki a foltban is azonosítható, vörösre égett falú kemence, vastagra tapasztott platnival, alatta kerámiatöredékekből kirakott hőtartó réteggel. A ház betöltése többrétegű, felső része hamuval kevert, alatta vörösre égett omladékréteg.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1259.

6602. objektum (árok)
Egyosztatú, keskeny, egyenes vonalban futó árok. Vágta az 5938. objektumszámú árok. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2501.

6632. objektum (kút)
Nagyméretű, kerek szájú, lefelé fokozatosan szűkülő oldalfalú kút. A jelentkező talajvíz miatt nem lehetett az aljáig kibontani. Betöltése többrétegű, az alsó felében agyagos bemosódásokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 199; (VI.1.) Kat. 316; (VII.) Kat. 362.
IIIE.: (V.2a.) Kat. 1175; (V.2b.) Kat. 1194; (VIII.2a.) Kat. 1491–1492; (IX.1b3.) Kat. 1638; (IX.3.) Kat. 2032–2033.
IIIH.: (III.2c.) Kat. 2389; (III.) Kat. 2502–2503.

6640. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasosodó oldalfalú gödör. A gázvezeték árka egy részét megsemmisítette. Betöltése többrétegű, az alsó felében vörösre átégett, hamuval kevert, faszenes-kormos rétegek váltakoztak.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 824.

6646. objektum (sütőkemence)
Tapasztott, átégett oldalfalú sütőkemence maradványa, az objektum a humuszban jelentkezett, tetejét a munkagép megsemmisítette. Platniját megújították, alatta 2 rétegben váltották egymást a tapasztott felületek a kerámiatöredékből kialakított hőtartó rétegekkel. Betöltés egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2504.
IV.: (III.) Kat. 2900.

6647. objektum (sütőkemence)
Sütőkemencéből és munkagödréből összeálló jelenség. A munkagödör ovális alakú volt, a kemence felőli része kiszélesedett, az ÉK-i falában több beásott mélyedéssel. A kemence kör alakú, oldalfala vörösre átégett, tapasztott. Platniját

megújították, 2 rétegben látszott a platni és az alatta kerámiatöredékekből kialakított hőtartó réteg.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 566.
IIIA.: (I.4.) Kat. 929.
IIIE.: (III.1a1.) Kat. 1047; (VIII.2b.) Kat. 1498; (IX.3.) Kat. 2034.
IIIH.: (III.) Kat. 2505.

6650. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése többrétegű, benne kormos sávok váltakoztak hamus, illetve vörösre átégett rétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1639.

6651. objektum (sütőkemence)
Sütőkemencéből és munkagödréből összeálló régészeti jelenség, a kemencét a humuszba ásták, tetejét megsemmisítette a munkagép. A kemence tojásdad alakú, oldalfala tapasztott, erősen átégett, a platni alatt kerámiatöredékkel kiarakott hőtartó réteggel. Részben ráépítették a 6676. számú objektumra. Betöltésük hamuval és vörösre égett rögökkel erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 379; (VII.1b.) Kat. 468–469.
IIIE.: (VII.1a2.) Kat. 1373; (VIII.1a.) Kat. 1477; (IX.3.) Kat. 2035.

6654. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, ívelt oldalfalú és ívelt aljú gödör. Betöltése többrétegű, a közepén széles hamus réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1536.

6655. objektum (gödörbokor)
Komplexum, amelyet 3 egymásba ásott gödör alkotott (a 6655/a. számú gödör leírását lásd a saját objektumszáma alatt). 6655/a. objektum: kisméretű, átégett oldalfalú gödör (tűzrakóhely lehetett), betöltése többrétegű, az alján összefüggő faszenes-kormos réteggel. 6655/c. objektum: Nagyméretű, amorf alakú, sekély gödör, betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag (az említett tétel a komplexum összekeveredett leletanyagából származhat):
I.: (V.1b.) Kat. 97.

6655/c. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, agyagos foltokkal kevert. A gödröt beleásták a 6655/b. jelzetű objektumba.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.) Kat. 1010.

6657. objektum (gödör)
Szabálytalan kialakítású, kerek szájú, egyenetlen aljú gödör, a DNy-i fele sekélyebb, az ÉK-i fele mélyebb. Betöltése többrétegű, a mélyebb részén hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.2b.) Kat. 1499; (IX.3.) Kat. 2036.

6659. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, amorf alakú, sekély komplexum, pontos körvonalait nem lehetett meghatározni. Beleásták a 6660. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 567.
IIIE.: (VI.4b1.) Kat. 1353; (VIII.2b.) Kat. 1500; (IX.3.) Kat. 2037–2038.
IIIH.: (III.2b.) Kat. 2382.
IX.: (IV.) Kat. 2962.

6660. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 6659. objektumszámú gödörbokor szélét. Betöltése többrétegű, a közepén vastag paticsos-hamus réteggel, alatta egységesen hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2a.) Kat. 1694.

6661. objektum (gödör)
Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1.) Kat. 1678; (IX.3.) Kat. 1537.

6663. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú, kissé egyenetlen aljú gödör. Betöltése többrétegű, a közepén fekete faszenes rétegekkel, alatta hamuval kevert faszenes és paticsos feltöltéssel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1414; (IX.2.) Kat. 1793; (IX.3.) Kat. 2039–2040.
IIIJ.: (II.) Kat. 2710.
IV.: (II.2.) Kat. 2859.

6667. objektum (fütölő)
Komplexum, amelyet 2 lefelé szűkülő oldafalú gödör, illetve az őket összekötő vörösre kiégett falú alagút kötött össze. Betöltésük egyrétegű, faszénszemcsékkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VI.) Kat. 314.
IIIH.: (III.1.) Kat. 2372.

6669. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése többrétegű, felső részén faszénszemcsékkel kevert, alsó részén agyagos bemosódásokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 291; (VII.) Kat. 636.
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1415.

6672. objektum (gödör)
Nagyméretű, méhkasos oldalfalú gödör. Vágta az 5897. objektumszámú árok. Betöltése egyrétegű. Feltöltéséből nagy mennyiségű áglenyomatos patics származik.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1741; (IX.3.) Kat. 2041.

6676. objektum (gödör)
Nagyméretű, méhkasos oldalfalú gödör. Részben ráépítették a 6651. objektumszámú sütőkemencét. Betöltése többrétegű, a felső felén hamus-kormos-vörösre égett rétegek váltogatták egymást. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstörmelék, köztük áglenyomatos darabok származnak.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 200.
II.: Kat. 825.
IIIE.: (III.4.) Kat. 1109; (V.3a2.) Kat. 1235; (IX.3.) Kat. 2042.
IIIH.: (III.) Kat. 2506.

6677. objektum (gödör)
Nagyméretű, lefelé kissé öblösödő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, benne sok áglenyomatos paticstöredékkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 201–202; (V.1b.) Kat. 104; (VII.) Kat. 568.
IIIE.: (V.3b2.) Kat. 1271; (VIII.1a.) Kat. 1478; (IX.1a1.) Kat. 1561.
IIIJ.: (II.) Kat. 2711.
IV.: (II.2.) Kat. 2860–2861.

6678. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, az alján erősen kevert réteggel.
Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.1a.) Kat. 415.
IV.: (II.2.) Kat. 2862.

6679. objektum (gödör)
Kerek szájú, egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, a feltöltésben nagy mennyiségű paticstörmelékkel (közte néhány áglenyomatos darab is).
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1451.

6681. objektum (gödör)
Ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval és faszénszemcsékkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1b.) Kat. 87; (VII.1a.) Kat. 416.

6683. objektum (gödör)
Méhkasos (a fenék felé fokozatosan öblösödő) oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval, paticcsal és faszénszemcsékkel kevert, helyenként összefüggő faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 40.; (V.2c.) Kat. 77.
IIIE.: (IX.2.) Kat. 1794; (IX.2b.) Kat. 1742; (IX.3.) Kat. 1538, 2043–2045.

6685. objektum (gödör)
Gödör részlete, nagyrészt megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval kevert sávval.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2046.

6686. objektum (gödör)
Ovális szájú, egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval és paticsszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1666; (IX.3.) Kat. 1539.

6689. objektum (gödör)
Kerek szájú, sekély gödör. Beleásták a 6691. objektumszámú gödörbe. Betöltése többrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 203.; (VII.) Kat. 353; (VIII.1.) Kat. 664.
IIIB.: (II.2b.) Kat. 963.
IIIE.: (VIII.3c3.) Kat. 1523; (IX.3.) Kat. 2047–2048.
IIIH.: (III.) Kat. 2507.
IIIJ.: (II.) Kat. 2712.
IV.: (III.) Kat. 2901.

6690. objektum (gödör)
Kerek szájú, sekély gödör. Beleásták a 6691. objektumszámú gödörbe. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.4.) Kat. 1110; (V.3a1.) Kat. 1217; (IX.1b2.) Kat. 1605; (IX.2b.) Kat. 1743; (IX.3.) Kat. 2049.
IIIG.: (III.) Kat. 2321.

6691. objektum (gödör)
Nagyméretű, amorf alakú gödör. Beleásták a 6689–6690. objektumszámú gödröket. Betöltése egyrétegű, agyagos foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 58.
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1744.

6693. objektum (gödörbokor)
Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkot. 6693/a. objektum: méhkasos oldalfalú, betöltése hamuval kevert. 6693/b. objektum: kisméretű, sekély gödör, betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2050.
IIIF.: (I.) Kat. 2282.

6694. objektum (gödör)

Kisméretű, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.

Viszgált leletanyag:

IIIG.: (I.1.) Kat. 2299.

IIIH.: (III.) Kat. 2508.

IIIJ.: (II.) Kat. 2713.

6697. objektum (gödör)

Kerek szájú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, helyenként fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.1.) Kat. 1056.

6700. objektum (gödör)

Amorf alakú, öblösödő oldalfalú, teknős aljú gödör, oldala a felső részén átégett. Betöltése egyrétegű, hamuval és faszénszemcsékkel erősen kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1f.) Kat. 132; (VI.) Kat. 315; (VII.) Kat. 347, 569; (IX.2.) Kat. 699.

IIIE.: (III.2b.) Kat. 1067–1068; (VI.1a2.) Kat. 1288; (VI.4b1) Kat. 1354.

6706. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, sekély gödör. Talán vágta a 6707. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, felső részén enyhén kevert, alatta hamus-faszenes feltöltésű.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2714.

6707. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, enyhén méhkasos oldafalú gödör. Kis részen vágta a 6706. objektumszámú gödröt, míg a 6720. számú objektumot ráásták. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekkel töltődött fel, felül faszenes foltokkal, legalul vékony hamus sávval (a terepi megfigyelés alapján a vékony rétegsor lassú, bemosódott feltöltődésre utalhat).

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.1b.) Kat. 1052; (VIII.2b.) Kat. 1501; (IX.1b3.) Kat. 1640; (IX.3.) Kat. 2051–2053.

6711. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos odalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2054.

6712. objektum (gödör)

Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör, D-i oldalát egy recens árok semmisítette meg. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, közepén vékony koromréteggel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 204; (V.2i.) Kat. 121; (VII.1b.) Kat. 470; (IX.1.) Kat. 681; (IX.) Kat. 724.

IIIC.: (II.2a.) Kat. 991.

IIIE.: (III.3b.) Kat. 1102.

6716. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, a 6723. objektumszámú komplexum részét képezte. Vágta a 6785. objektumszámú házat és a hozzá tartozó 6734. objektumszámú omladékréteget. Betöltése többrétegű, az alján 2 kutyaváz feküdt.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2715.

6720. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 6707. számú objektumba. Betöltése többrétegű, az alsó felében hamus talajréteggel. A feltöltés É-i felének hamus rétegéből sárgás színű üvegedény kisméretű töredéke került felszínre.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1c.) Kat. 112; (IX.2.) Kat. 700.
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1416; (IX.1b2.) Kat. 1606; (IX.3.) Kat. 2055.
IIIG.: (I.2.) Kat. 2302.

6724. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, vízszintesen töltődött fel, a tetején hamuval erősen kevert, alatta faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.4b1.) Kat. 1355.

6727. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, lépcsős aljú gödör. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, a felső részén erősen hamus sáv, alatta vékony koromréteg.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2056–2058.

6730. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 6731. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1a3.) Kat. 1575.

6731. objektum (gödör)
Amorf alakú, ívelt oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Beleásták a 6730. objektumszámú gödröt, de vágta a 6298. számú objektumot. Betöltése többrétegű, az alsó részén hamus feltöltéssel, a legalján tömött faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 826.

6733. objektum (gödör)
Nagyméretű, ovális szájú, egyenetlen oldafalú gödör. A 6722. számú kemencéhez tartozhatott, annak munkagödre lehetett. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekkel töltődött fel, a felső részén erősen faszenes-paticsos sávval (közvetlenül ezen kutyaváz feküdt).
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1745.
IIIH.: (II.2c1.) Kat. 2358.
IIIJ.: (II.) Kat. 2716–2717.
VI.: Kat. 2924.

6734. objektum (omladék)
A 6785. objektumszámú házban előkerült szenes réteg és átégett omladék, annak teljes felületére kiterjedt. Beleásták a 6716. számú objektumot.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2059.

6736. objektum (gödör)
Amorf alakú, egyenetlen oldalfalú, egyenetlen aljú, sekély gödör, É-on nagyobb (kormos betöltésű) nyúlvánnyal. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert.
Vizsgált leletanyag:
VI.: Kat. 2925.

6737. objektum (omladék)
Nagyon vastag, laza szerkezetű, löszfoltos hamuréteg. Teljes egészében a 6746. objektumszámú ház kemencéjéhez (6741. objektum) tartozhatott. Sárgás árnyalatú, rátett díszű üvegedény nagyméretű töredéke származik belőle.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2060.
IIIH.: (III.) Kat. 2509.

6741. objektum (sütőkemence)
Ovális sütőkemence, a 6746. számú objektum ÉNy-i sarkában helyezkedett el. A kemence teljesen ép volt, agyagból tapasztották, vörösre égett platnija alatt kerámiatöredékekből kialakított hőtartó réteggel. Hozzá tartozott a 6737. objektumszámú hamuréteg. Betöltése egyrétegű, kevert, hamus.

Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2061.

6746. objektum (gödör / ház)
Nagyméretű, szabálytalan kialakítású, lekerekített sarkú téglalap alakú, egyenetlen oldalfalú, egyenetlen aljú jelenség (ház/műhely vagy munkagödör), része a 6723. objektumszámú gödörkomplexumnak. Hozzá tartozott a 6741. számú kemence és a 6737. számú hamuréteg. Betöltése többrétegű, a felső részén erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1452.
IIIJ.: (II.) Kat. 2718.

6750. objektum (gödör / kút)
Nagyméretű, tölcséresen szűkülő falú, egyenes aljú gödör, talán kút lehetett. Betöltése többrétegű, íves rétegekkel töltődött fel, az alsó felében hamus feltöltődéssel. Az É-i felének feltöltéséből szarvasmarha váz darabjai és áglenyomatos paticstöredékek kerültek felszínre.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2510.

6762. objektum (gödör)
Nagyméretű, méhkasos oldalfalú gödör, amelyet egy recens árok bolygatott meg. Betöltése többrétegű, íves rétegekben töltődött fel, feltöltése egységesen hamus és faszénszemcsés.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2511–2512.

6763. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekben töltődött fel, a feltöltés felső sávjában kormos.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (IV.) Kat. 2963.

6774. objektum (gödör)
Kerek szájú, egyenetlen oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval és faszénszemcsékkel kevert. A gödör É-i felében hamus-paticsos-faszenes félkörív alakú feltöltést lehetett megfigyelni.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2062.

6781. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert, hamus és faszenes.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 205–208; (V.1a.) Kat. 78; (VII.1b.) Kat. 471.
IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1308; (VI.2b.) Kat. 1317; (IX.3.) Kat. 2063.
IIIJ.: (II.) Kat. 2719–2720.

6782. objektum (gödör)
Amorf alakú, lépcsős oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, a felső részén erősen hamus és paticsszemcsés sávval, benne íves koromréteg. A feltöltés K-i feléből (a faszenes rétegből) zöldes és sárgás árnyalatú üvegedény-töredékek (2 db) kerültek felszínre.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2721.

6785. objektum (ház)
Nagyméretű, szabálytalan kialakítású, négyzet alakú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú ház, szórványosan azonosítható cölöplyukakkal. Hozzá tartozott a 6734. objektumszámú faszenes réteg, beleásták a 6716. számú gödröt, illetve valószínűleg vágta a 6746. számú objektum is. Betöltése többrétegű, benne hamus-paticsos, kevert réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2.) Kat. 1795.
IIIJ.: (II.) Kat. 2722.

6792. objektum (gödör)

Amorf alakú, lépcsős oldalfalú, teknős aljú gödör. Beleásták a 6798. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, nagyrészt hamus és faszenes sávok váltogatták benne egymást.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.5.) Kat. 1118; (IX.3.) Kat. 2064.

6793. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 827.

6794. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén ívelt oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, erősen hamuval és faszénszemcsékkel kevert, benne agyagtömbökkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2065.

6798. objektum (gödör)

Nagyméretű, amorf alakú, méhkasos oldalfalú, lejtős aljú gödör. Beleásták a 6792. objektumszámú gödörbe. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekben töltődött fel, felül hamus, faszén- és paticsszemcsés sávval.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1667; (IX.3.) Kat. 2066.

IV.: (II.1.) Kat. 2825.

6799. objektum (árok)

Recens árok, amely hosszan futott az ásatási területen. Az általa átvágott szarmata kori objektumok leletanyaga keveredett bele (jelen dolgozat szempontjából a 7348. és 7350. objektumok relevánsak).

Vizsgált leleanyag:

I.: (V.) Kat. 209; (IX.) Kat. 725.

II.: Kat. 828.

6801. objektum (gödör)

Függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert, benne áglenyomatos paticsdarabokkal.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 829.

6803. objektum (gödör)

Ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 363.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2067.

6806. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.1a.) Kat. 417.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2068–2070.

IIIH.: (III.) Kat. 2513.

6808. objektum (gödör)

Függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, az É-i felében hamuval kevert, a fenekén összefüggő fekete kormos, faszenes réteggel. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstöredék származik, köztük több áglenyomatos darab is.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 570.

IIIE.: (III.2b.) Kat. 1069.

6809. objektum (gödör)

Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1796.

6810. objektum (gödör)

Kerek szájú, sekély gödör. Beleásták a 6832. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, helyenként faszenes, kormos foltokkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.1.) Kat. 1168; (V.3a2.) Kat. 1236; (IX.2a.) Kat. 1695.

6811. objektum (gödör)

Kerek szájú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.1a.) Kat. 418.

6812. objektum (gödör)

Ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör, nagyrészét a gázvezeték árka megsemmisítette. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1746.

6814. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VI.) Kat. 320.

IIIE.: (V.3b2.) Kat. 1272.

6815. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Viszgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2071.

6819. objektum (gödör)

Méhkasosodó oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, faszénszemcsékkel kevert, a mélység felénél és a gödör alján összefüggő faszenes-kormos réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1641; (IX.1c.) Kat. 1668.

IIIH.: (III.) Kat. 2514.

6821. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, agyagos foltokkal kevert, az alján összefüggő, kormos-faszenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2072.

IIIG.: (III.) Kat. 2322.

6824. objektum (gödör)

Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, benne faszenes sávokkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 59.

II.: Kat. 830.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1540.

6826. objektum (gödör)

Ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2723.

6829. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.1a2.) Kat. 1049.

6832. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, a K-i felén sekélyebb volt. Beleásták a 6810. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a középső vastagabb sávban hamuval kevert, égett, faszenes-kormos csíkokkal megszakított.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 831.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2073.

6837. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső felében vöröses, átégett rétegekkel, az alján összefüggő faszenes-kormos sávval. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstöredék került elő, köztük több áglenyomatos darabbal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 210, 292.

IIIE.: (VIII.2a.) Kat. 1493; (IX.1.) Kat. 1679, (IX.1b3.) Kat. 1642.

6838. objektum (gödör)

Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső fele agyagfoltokkal és faszénszemcsékkel, az alsó fele hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 29, 211.

IIIE.: (IV.1a.) Kat. 1128; (IX.3.) Kat. 2074–2075.

IIIJ.: (II.) Kat. 2724.

V.: (I.3.) Kat. 2915.

6839. objektum (gödör)

Kerek szájú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 6840. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, kevert. A feltöltésből nagymennyiségű paticstöredék (köztük áglenyomatos darabok) mellett kerámiasalak is felszínre került.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IV.2a.) Kat. 1146.

IIIH.: (III.) Kat. 2515.

6840. objektum (gödör)

Kerek szájú, sekély gödör. Vágta a 6839. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, helyenként faszenes foltokkal kevert.

Vizsgált leletanyag:

IV.: (II.1.) Kat. 2826.

6842. objektum (gödör)

Ívelt oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső része vörösre égett foltokkal és fekete faszenes sávokkal kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos paticstöredék származik.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.1b.) Kat. 472.

IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1417; (IX.3.) Kat. 2076.

IIIH.: (III.) Kat. 2516.

6846. objektum (gödör)

Ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső része hamuval és paticsszemcsékkel kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1747; (IX.3.) Kat. 2077.

IIIH.: (III.) Kat. 2517.

6848. objektum (gödör)

Méhkasosodó, égett oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert, nagy mennyiségű paticstörmelék származik belőle (köztük áglenyomatos darabok is).

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IV.3.) Kat. 1159; (IX.3.) Kat. 2078.

6851. objektum (gödör)

Függőleges oldalfalú, egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 571; (VII.1a.) Kat. 419.

6852. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú, ívelt aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1643.

6853. objektum (gödör)

Kerek szájú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű

paticstöredék származik, köztük áglenyomatos darabok is.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 832.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2079.
IIIH.: (III.) Kat. 2518.
IV.: (II.2.) Kat. 6853.

6854. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, méhkasosodó oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval és faszénszemcsékkel kevert sávval. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstörmelék (köztük néhány áglenyomatos), illetve őskori edénytöredékből készített zseton került elő.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.2b.) Kat. 1154; (IX.1b3.) Kat. 1644.

6855. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2519.
IIIJ.: (II.) Kat. 2725.

6856. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 6857. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.1a.) Kat. 1129; (VII.2b1.) Kat. 1418.
IIIG.: (II.2b.) Kat. 2307.
IIIH.: (III.) Kat. 2520.

6857. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 6856. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval kevert, benne fekete, kormos, faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1479.

6858. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű az alsó felében hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.3.) Kat. 1160.

6860. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részében hamuval kevert, helyenként kormos-faszenes rétegekkel megszakítva. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstöredék származik, közte sok áglenyomatos pédánnyal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1748.

6866. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt, lefelé szűkülő oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kevert, a betöltés középső sávjában hamus réteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 18.
IIIH.: (III.) Kat. 2521.

6872. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2726.

6873. objektum (gödör)
Ívelt oldalfalú (a mélység felénél kiöblösödő, majd a fenék felé összeszűkülő), egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.2b.) Kat. 1070.

6874. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, fala a fenék felé fokozatosan öblösödött ki. Betöltése többrétegű, benne több széles, hamuval és faszénszemcsével kevert réteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 293.

6875. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, fala a fenék felé fokozatosan öblösödött ki. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.2.) Kat. 701.

6876. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, agyagos foltokkal kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstöredék (közte sok áglenyomatos darab), illetve kerámiasalak származik.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2080.

6877. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert. A feltöltésben nagy mennyiségű paticstörmelékkel, közte néhány áglenyomatos darabbal is.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 212.
IIIA.: (I.1b1.) Kat. 916.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2081.
IIIH.: (III.) Kat. 2522.

6880. objektum (gödör)
Ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör, fala a mélység közepéig öblösödött csak ki, alatta a fenék felé újra összeszűkült. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval, faszén- és paticsszemcsékkel kevert rétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 420.
IIIE.: (V.2b.) Kat. 1195.

6881. objektum (gödör)
Kerek szájú, egyenetlen aljú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, a felső rétege hamuval kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstöredék származik, köztük áglenyomatos tapasztásdarabok is.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 60, 213.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2082.

6882. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, Ny-i felében hamus, kormos-faszenes rétegekkel. A feltöltésből nagy mennyiség paticstöredék származik, közülük sok az áglenyomatos darab.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 61.

6883. objektum (munkagödör)
A 6885. objektumszámú edényégető kemencéhez tartozó munkagödör/fűtőgödör. Hosszúkása, amorf alakú gödör, a tüzelőjárat felé fokozatosan mélyülő. Betöltése többrétegű, egységesen faszénszemcsékkel erősen kevert, a tüzelőjárat felőli felében összefüggő kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIA.: (I.3a2.) Kat. 925.

6887. objektum (füstölő)
Komplexum, amely 2 méhkasosodó oldalfalú gödörből és az őket összekötő, átégett falú alagútból állt össze. Betöltésük többrétegű, az alsó felükben agyagos bemosódásokkal, az alagútban hamus, helyenként faszenes feltöltéssel.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2523.

6888. objektum (sütőkemence)

Komplexum, amelyet sütőkemence és munkagödre/fűtőgödre alkotott. A kemence platnija csak részleteiben maradt meg, alatta megfogható volt a kerámiaalapozás.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 294.

IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1419.

6891. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső része hamuval kevert, fekete kormos csíkokkal megszakított.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 214; (VII.) Kat. 380; (VII.1b.) Kat. 473.

IIIE.: (III.3b.) Kat. 1103; (V.2b.) Kat. 1196; (VIII.3c3.) Kat. 1524.

IIIH.: (III.) Kat. 2524–2525.

IIIJ.: (II.) Kat. 2727.

IX.: (IV.) Kat. 2964.

6892. objektum (gödörbokor)

Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkothatott. 6892/a. objektum: meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör, betöltése egyrétegű, hamuval kevert. 6892/b. objektum: méhkasos oldalfalú, betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 833.

IIIE.: (VI.4b2.) Kat. 1360.

6894. objektum (kút)

Lefelé szűkülő oldalfalú kút, a K-i falán lépcsőszerűen szűkülő szakasszal. A jelentkező talajvíz miatt nem lehetett az objektumot teljesen kibontani. Beleásták az 5897. objektumszámú árokba. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval és faszénszemcsékkel kevert, az alján agyagos beomlásokkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 215;5921 (VII.) Kat. 381, 572.

IIIA.: (I.3a2.) Kat. 926–927.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 1541, 2083–2086.

IIIF.: (II.) Kat. 2284.

IIIH.: (III.2a.) Kat. 2377; (III.) Kat. 2526–2528.

IIIJ.: (II.) Kat. 2728–2731.

IV.: (II.1.) Kat. 2827.

V.: (I.1.) Kat. 2908.

6895. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, fala a fenék felé fokozatosan öblösödött. Betöltése többrétegű, hamus-kormos foltokkal kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (III.) Kat. 13.

IIIH.: (III.) Kat. 2529.

6896. objektum (gödör)

Ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 6898. objektumszámú objektumba. Betöltése egyrétegű, kevert, egységesen hamus, benne kormos, égett, faszenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1309.

6897. objektum (gödör)

Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 573; (VII.1b.) Kat. 330; (IX.2.) Kat. 702.

IIIE.: (IX.1a2.) Kat. 1564; (IX.3.) Kat. 2087–2088.

6898. objektum (gödör)

Kerek szájú, kiöblösödő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 6896. számú objektum. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 364.

II.: Kat. 834–835.
IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1310; (IX.1.) Kat. 1680; (IX.1b1.) Kat. 1590; (IX.2b.) Kat. 1749; (IX.3.) Kat. 2089.

6907. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, az alján kupacszerűen töltődött fel, felette hamus foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIID.: (I.) Kat. 1015.
IIIH.: (III.) Kat. 2530.

6908. objektum (gödör)
Nagyjából kerek szájú gödör, az ÉNy-i végén lelépővel. Részben átégett falú volt. Betöltése többrétegű, nagyrészt égéstermékekből állt össze (kormos és hamuval kevert rétegek).
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1669.

6911. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.) Kat. 726.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2090.

6915. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú, mély gödör. Az objektumot a jelentkező talajvíz miatt nem lehetett teljesen feltárni. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel, köztük hamus és kormos sávokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 30, 216, 295; (V.1b.) Kat. 100, (VII.) Kat. 574; (VII.1a.) Kat. 421.
IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1237; (IX.1b3.) Kat. 1645.
IV.: (II.2.) Kat. 2864.

6920. objektum (gödör)
Kerek, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIF.: (III.) Kat. 2292.

6932. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú gödör, részben átégett falú. Betöltése egyrétegű, korommal kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 325.

6935. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2091.

6941. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, ovális alakú, csaknem függőleges oldalfalú komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkothatott. Betöltésük többrétegű, jelenségenként változó, az a. jelzésű gödör alján hamus sávval.
Vizsgált leletanyag (a gödrök leletei összkeveredtek):
I.: (VII.) Kat. 575; (VII.1b.) Kat. 474.

6945. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, mély komplexum, amelyet több változó kialakítású (tölcséres, függőleges és méhkasos oldalfalú) belső gödör alkothatott. Betöltése többrétegű, részben ferdén töltődött fel, benne behullott agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 475.
II.: Kat. 836.

6957. objektum (gödör)

Kerek szájú, gömbölyded oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, állatjáratokkal bolygatott.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.2b.) Kat. 1071.

6959. objektum (gödör)
Ovális szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1750.

6967. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 637.

6969. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Kis szakaszon vágta a 7032. objektumszámú árok. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2092.

6971. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, benne hamus, agyagrögös, kevert réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2093.

6979. objektum (árokszerű gödör)
Nagy kiterjedésű, hosszúkás, amorf alakú, egyenetlen aljú, árokszerű gödör, a D-i oldalán lelépővel. A közepénél a gázvezeték árka vágta át. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, feltöltését főként hamus, kormos, paticsos égéstermék alkotja.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 422.

6998. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, főként égéstermék alkotja (paticcsal kevert humuszban vastag koromcsík).
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2732.

6999. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú gödör. Az objektumot a 7001. objektumszámú ház sarkára ásták rá. Betöltése többrétegű, íves rétegekkel töltődött fel, kevert, benne koromcsíkkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.2b.) Kat. 1197; (V.3a2.) Kat. 1238.
IIIH.: (III.2c.) Kat. 2390.
IV.: (II.1.) Kat. 2828.

7001. objektum (ház)
Nagyméretű, eredetileg talán téglalap alakú ház, amelynek alakját a több vele érintkező jelenség torzította. Beleásták a 6564. és 6999. számú objektumokat. A hossztengelyében cölöplyukakat, a felület további részében karólyukakat lehetett azonosítani. A ház Ny-i végének mélyedésből fűtőjárat indult ki, a ház felőli vége átégett. A ház betöltése többrétegű, köztük fekete kormos réteggel. A korai keltezésű leletanyag (pl. terra sigillaták) jól megfigyelhető módon gyakrabban származik a cölöplyukakból, míg a szemcsés sovány itású, gyorskorongolt töredékek a házra ráépített objektumhoz tartozhattak inkább.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 217; (VII.1b.) Kat. 476–477.
IIIE.: (II.4b2.) Kat. 1035; (VI.1b.) Kat. 1294.

7026. objektum (gödör)
Nagyjából kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör, amely részben a gázvezeték alá mélyedt. Beleásták a 7030. objektumszámú sütőkemencébe. Betöltése

többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel, erősen kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2094.

7027. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 576.

7030. objektum (sütőkemence)
Kör alakú, agyagból tapasztott, pirosra átégett falú kemence, a hamuzógödör a D-i oldal felől nyúlt ki. 4 sütőfelületet alakítottak ki (a felső a leggyengébben, az alsó a legerősebben átégve), mindegyikhez tartozott kerámiatöredékekből kiképzett hőtartó réteg (az alsó rétegekben őskori/késő bronzkori kerámiát is tapasztottak a cserépágyba). Ráásták a 7026. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1c.) Kat. 109; (VII.1b.) Kat. 478.
II.: Kat. 837.
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1420; (IX.3.) Kat. 2095–2096.
IIIH.: (II.2a1.) Kat. 2341.
IIIJ.: (II.) Kat. 2733.
V.: (I.1.) Kat. 2909.
VI.: Kat. 2926.

7032. objektum (árok)
Rövid, viszonylag széles, U keresztmetszetű, mély árok, az É-i vége kissé kiszélesedik. A gázvezeték árka a közepén kettévágta, a másik fele a 6978. objektumszámot kapta. Kis szakaszát beleásták a 6969. számú objektumba. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 382.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2097.

7040. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, amorf alakú, belső gödrös komplexum. Betöltése többrétegű, a legalján ép lókoponya feküdt.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 838.
IIIE.: (IV.1c.) Kat. 1140; (VI.2b.) Kat. 1318; (VII.2b2.) Kat. 1453; (IX.3.) Kat. 2098.

7042. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, ferdén töltődött fel, benne hamuval kevert réteggel és koromcsíkkal. A feltöltésből átlátszó, komplex, becsiszolt ornamentikával ellátott üvegedény töredékei (2 db) kerültek elő.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.2a.) Kat. 1061.

7048. objektum (ház)
Nagyjából téglalap alakú, egyenetlen aljú, belső gödrös ház, oldalfala és padlója szakaszosan pirosra átégett. A Ny-i végéből földalatti, részben pirosra átégett fűtőjárat vezetett a szomszédos objektumba. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1b.) Kat. 84; (VII.1b.) Kat. 479.

7077. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, amorf alakú, mély komplexum, amely feltehetően 4 részből állhatott össze. A középső 2 mélyebb, míg a szélsők sekélyebbek voltak. Csak részben lehetett feltárni, kisebb felülete az optikai kábel telepítési árka alá esett. Talán egyszerre töltődhettek fel, helyenként hullámos rétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
IIIF.: (III.) Kat. 2293.

7100. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör, a fala fokozatosan öblösödött ki. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 365.

7102. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső része hamuval kevert, az alsó részében egy hosszabb fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.2b.) Kat. 1072; (IX.3.) Kat. 2099.

7106. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén hamus, közvetlenül alatta fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.1b.) Kat. 1295.

7107. objektum (ház)
Lekerekített sarkú téglalap alakú, félig földbe mélyített ház. Ráásták 2 korábban már feltöltődött gödörre (7108/a–b), így a cölöplyukak helyezete nem határozható meg egyértelműen. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 218; (VII.1b.) Kat. 480.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2100.
IIIH.: (III.) Kat. 2531.

7108. objektum (gödörbokor)
A 7107. objektumszámú ház bontása során került elő 2 korábbi gödör, amelyeket szintén egymásra ástak. 7108/a. objektum: méhkasos oldalfalú gödör, betöltése egyrétegű, benne agyagos bemosódásokkal. A 7108/b. objektumhoz nem tartozik leírás.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 219.
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1421; (VII.2b2.) Kat. 1454.

7109. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső része hamuval, korommal és faszénszemcsékkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 839.
IIIE.: (II.5.) Kat. 1039.

7111. objektum (gödör)
Kerek szájú, egyenetlen oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval kevert, az alján bemosódott sávokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (II.) Kat. 4–5; (VII.) Kat. 577.
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1751; (IX.3.) Kat. 2101.

7112. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, az alján összefüggő fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 578.
IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1260–1261; (IX.3.) Kat. 2102.
IIIH.: (II.2a2.) Kat. 2344.

7114. objektum (gödör)
Ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval kevert, faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 296; (VII.) Kat. 383–384.

7116. objektum (gödör)
Kissé ovális szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 7117. számú objektumot, míg vágta a 7646. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval és faszénszemcsével kevert.

Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2103–2104.

7117. objektum (gödörbokor)

Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkotott. Beleásták a 7116. objektumszámú gödörbe. 7117/a. objektum: méhkasos oldalfalú gödör, betöltése a felső felében hamuval kevert. 7117/b. objektum: ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör, betöltése a felső részében hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (II.) Kat. 6.
IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1455; (IX.3.) Kat. 2105.
IIIG.: (II.3b.) Kat. 2318.

7119. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, fala a felső részében függőlegesen futó, csak az alsó felében öblösödő. Betöltése többrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 366.
IIIE.: (IX.2.) Kat. 1797; (IX.2b.) Kat. 1752.
IIIH.: (III.) Kat. 2532.

7122. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 220.
IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1239.

7124. objektum (gödör)

Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, az alsó felében hamuval kevert, helyenként fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 481.
IIIE.: (III.3b.) Kat. 1104; (VII.1b.) Kat. 1376; (IX.1b3.) Kat. 1646; (IX.3.) Kat. 2106–2107.
IIIG.: (II.3a.) Kat. 2312.
IIIH.: (III.) Kat. 2533.
IV.: (III.) Kat. 2902.

7128. objektum (ház)

Lekerekített sarkú téglalap alakú, félig földbe mélyített ház, az aljába több karólyuk mélyedt le. Betöltése többrétegű, a felső vékony rétegben fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakított. A feltöltésből sok paticstöredék származik, köztük áglenyomatos darabok is.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 482.
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1218; (IX.3.) Kat. 1542.
IIIJ.: (II.) Kat. 2734.

7129. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú, enyhén ívelt aljú gödör. Részben megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval kevert, az alján szintén hamus, fekete kormos rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 221, 297.
IIIE.: (V.2b.) Kat. 1198; (IX.1b1.) Kat. 1591; (IX.1b2.) Kat. 1607.

7130. objektum (omladék)

Hosszan elhúzódó paticsos omladékréteg, amelynek D-i részén előkerült egy tapasztott, átégett platni is. Egy leégett és szétrombolt ház maradványa lehetett.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 579–580; (VII.1a.) Kat. 423.
IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1240; (V.3b2.) Kat. 1273; (IX.2a.) Kat. 1696; (IX.3) Kat. 2108.
IIIH.: (III.) Kat. 2534–2535.

7131. objektum (gödör)

Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, felső részén hamus, a gödör K-i felén faszenes-kormos-égett réteg húzódott.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 222.

7132. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén hamus, alatta fekete, faszenes-kormos réteggel, majd az alsó fele szintén hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 223–224.
II.: Kat. 840.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2109.

7134. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, fala a felső részén függőlegesen futott, majd utána fokozatosan öblösödött ki a fenekéig. Betöltése egyrétegű, helyenként kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.) Kat. 1009.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2110

7136. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval kevert, helyenként fekete, faszenes csíkkal megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1c.) Kat. 105.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2111.

7137. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1543.

7138. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén hamus, helyenként fekete, kormos-faszenes rétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 341.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2112.
IV.: (III.1.) Kat. 2883.

7139. objektum (gödör)
Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert, helyenként fekete, kormos, faszenes rétegekkel megszakítva. A feltöltésben nagy mennyiségű patics- és tapasztástöredék, köztük áglenyomatos példányok is.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 385, 581.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2113.
IIIJ.: (II.) Kat. 2735.

7140. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval kevert, benne nagy mennyiségű paticstörmelékkel (köztük sok áglenyomatos darabbal).
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2536.

7144. objektum (gödör)
Ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, benne fekete, faszenes, kormos réteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 582.

7145. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör, fala fokozatosan öblösödött a feneke felé. Betöltése egyrétegű, kevert. A feltöltéséből áglenyomatos tapasztásdarabok származnak.

Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.3c3.) Kat. 1525.
IIIH.: (III.) Kat. 2537–2538.

7148. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenetlen aljú gödör, szélét megsértette a gázvezeték árka. Betöltése többrétegű, az alsó felében hamuval kevert, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 583.

7149. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7156. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.2b.) Kat. 1073; (IX.3.) Kat. 2114–2115.

7150. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 7156. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 638.
IIIE.: (III.2b.) Kat. 1074.

7151. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, az alsó felében hamuval kevert, faszenes, kormos rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 639.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2116–2117.

7154. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 7326. számú objektumot. Betöltése többrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.1.) Kat. 1169; (IX.3.) Kat. 2118.

7156. objektum (gödör)
Egyenetlen oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Vágta a 7149. objektum, de beleásták a 7150. számú obejktumba. Betöltése többrétegű, az alsó felében hamus, paticsszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 367, 584; (VII.1b.) Kat. 483.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2119.

7157. objektum (gödör)
Kerek szájú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 424.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1544.
IIIJ.: (II.) Kat. 2736.

7158. objektum (gödör)
Kerek szájú, egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 370, 585, 640.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2120.

7161. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, felét megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése egyrétegű, hamuval és paticsszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2121.

7162. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval kevert, fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 841.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2122.

IIIH.: (III.) Kat. 2539.

7163. objektum (gödör)

Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert, több helyen kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2123–2124.

IIIG.: (I.1.) Kat. 2300.

IIIH.: (III.) Kat. 2540.

7167. objektum (gödör)

Ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése egyrétegű, a mélység felénél égett, kormos-faszenes folttal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 342, 368.

IIIA.: (I.1a.) Kat. 949.

IIIH.: (III.) Kat. 2541.

7168. objektum (gödör)

Kerek szájú, egyenes aljú, sekély gödör, szélét a gázvezeték árka megsemmisítette. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2125.

7173. objektum (ház)

Lekerekített sarkú téglalap alakú, félig földbe mélyített ház. Az objektumot beleásták a 7190. számú jelenségbe. Betöltése egyrétegű, hamuval, faszén- és paticsszemcsével kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos patics- és tapasztásdarab került felszínre.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1798.

IIIH.: (III.) Kat. 2542.

IV.: (III.1.) Kat. 2884.

7175. objektum (gödör)

Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, egységesen kevert, a felső részén átégett, fekete, kormos réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2126.

7176. objektum (gödör)

Ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7177. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 31.

7177. objektum (gödör)

Kerek szájú, egyenes aljú, sekély gödör. Beleásták a 7176. számú jelenséget. Betöltése többrétegű, hamuval és faszénszemcsével kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 641.

IIIH.: (III.) Kat. 2543.

7179. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (III.3b.) Kat. 1105; (IX.3.) Kat. 1545.

7183. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, közel felét megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése egyrétegű, hamuval és paticsszemcsével kevert, az oldalfala mentén agyagos beomlások látszottak.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1219; (VIII.3c2.) Kat. 1519.

7185. objektum (gödör)

Kerek szájú, átégett oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kevert, az alján összefüggő fekete, kormos-faszenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1799.

7188. objektum (gödörbokor)

Méhkasos oldalfalú gödör, az egyik felét a gázvezeték árka megsemmisítette. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, helyenként fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 586; (VII.1c.) Kat. 502.

IIIA.: (I.3a1.) Kat. 923.

IIIE.: (VI.1b.) Kat. 1296; (IX.1b3.) Kat. 1647; (IX.2a.) Kat. 1697; (IX.3.) Kat. 2127.

IIIH.: (III.) Kat. 2544.

7190. objektum (gödör)

Lekerekített sarkú négyzet alakú gödör, egyik oldalán a sarkokból kiinduló, legömbölyített oldalfalú nyúlványokkal. Ráásták a 7173. objektumszámú házat, amely megsemmisítette a jelenség felső részét. Betöltése egyrétegű, faszénszemcsékkel kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 225.

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1648.

7193. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval kevert, az alján vastag fekete, kormos-faszenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIB.: (I.1a.) Kat. 950.

IIIE.: (III.2c.) Kat. 1089; (VI.1a1.) Kat. 1279; (IX.3.) Kat. 1546.

IIIJ.: (II.) Kat. 2737.

7195. objektum (gödör)

Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert. A feltöltésében nagy mennyiségű paticstörmelékkel, köztük sok az áglenyomatos darab.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 298; (VII.) Kat. 587–589.

IIIE.: (IV.1a.) Kat. 1130; (IX.3.) Kat. 1547.

7196. objektum (gödör)

Lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör, szélét megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval kevert, alatta fekete, kormos-faszenes rétegekkel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (IX.2.) Kat. 703.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2128.

IIIH.: (I.1b.) Kat. 2325.

IIIJ.: (II.) Kat. 2738.

7199. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú gödör. Vágta a 7200. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, benne faszenes-kormos sávokkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VI.) Kat. 322; (VII.) Kat. 386.

II.: Kat. 842.

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1753.

7200. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7199. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval és paticsszemcsével kevert.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 843.

IIIB.: (I.1b.) Kat. 955.

IIIE.: (V.1.) Kat. 1170; (IX.3.) Kat. 2129–2130.

IIIH.: (III.) Kat. 2545.

IIIJ.: (II.) Kat. 2739.

7208. objektum (gödör)

Szabálytalan kialakítású, kerek szájú, egyenetlen oldalfalú, egyenetlen aljú gödör, mélysége változó volt. Betöltése egyrétegű, helyenként világosabb bemosódásokkal.

Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 387.

7209. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső része kevert, az alsó felében hamus, helyenként vörösre égett foltokkal, a fenekén összefüggő, fekete, kormos réteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 226, 270.
IIIE.: (IV.2a.) Kat. 1147; (V.2a.) Kat. 1176; (VIII.2b.) Kat. 1502; (IX.2a.) Kat. 1698.
IIIH.: (III.) Kat. 2546.
IV.: (II.2.) Kat. 2865.

7210. objektum (gödör)
Ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső kevert sáv kivételével hamuval és faszénszemcsékkel kevert, az alsó felében vastag, vörösre átégett réteggel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.2b.) Kat. 1199.

7214. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 590.
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1422.

7215. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 7232. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, hamuval és paticsszemcsékkel kevert, helyenként fekete, kormos-faszenes foltokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.1a1.) Kat. 1366.

7216. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval, patics- és faszénszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 844.

7217. objektum (ház)
Az objektum közel felét megsemmisítette a gázvezeték árka, így a pontos részletek nem határozhatók meg. Középső részén a tapasztott padló részlete igazolja, hogy házról lehetett szó. Beleásták a 7217. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.3a1.) Kat. 1326.

7218. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, felét megsemmisítette a gázvezeték árka. Vágta a 7217. objektumszámú ház. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 845.
IIIE.: (III.3a.) Kat. 1096.
IIIH.: (III.) Kat. 2547.

7219. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső kétharmada hamuval, míg az alján agyagos foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2131.

7223. objektum (füstölő)
Az objektum egyik végét a gázvezeték árka megsemmisítette, a füstölő alagutat ezen a részén lehetett megfogni elsőként. A másik oldalán a gödör oldalfala keményre átégett. Betöltése többrétegű, hamuval és faszénszemcsékkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1480.

7226. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, általánosságban kevert, a Ny-i felében fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2548.

7230. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 227.

7232. objektum (gödör)

Méhkasos oldafalú gödör. Vágta a 7215. számú objektum. Betöltése többrétegű, az ÉNy-i felében hamus, helyenként fekete, faszenes-kormos, a DK-i felében kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIG.: (I.2.) Kat. 2303.

7233. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kevert, a mélység felénél vastag hamus réteggel megszakítva.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 62; (VII.) Kat. 591.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2132.

7235. objektum (gödör)

Lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 846–847.

IIIC.: (II.) Kat. 1011.

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1800.

IIIH.: (III.) Kat. 2549.

7237. objektum (gödör)

Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7237. objektumszámú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2133.

7239. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 7265. objektumszámú gödröt. Betöltése a felső felében hamuval kevert, a fenekén egy nagyobb fekete, kormos-faszenes, hamuval kevert réteggel.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 848.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2134.

IIIJ.: (II.) Kat. 2740–2741.

7240. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, szélét megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamuval kevert, alatta fekete, kormos-faszenes réteggel megszakítva.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2135.

IIIH.: (III.) Kat. 2550.

7241. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, szélét megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 388.

7242. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, szája egy vékony sávban vörösre átégett. Betöltése egyrétegű, hamuval, faszén- és paticsszemcsével kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2551.

7244. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése a felső kétharmadában hamuval és paticsszemcsékkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1262; (VII.2a1.) Kat. 1380; (IX.3.) Kat. 2136.
IIIH.: (III.) Kat. 2552.
IV.: (II.1.) Kat. 2829.

7245. objektum (gödör)
Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1456.

7246. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a középső sávjában hamus.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 592.
IIIH.: (III.) Kat. 2553.

7248. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 7249. objektumszámú gödörbe. Betöltése többrétegű, felül agyagos foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 849.

7249. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú gödör. Vágta a 7248. objektumszámú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval és paticsszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 228.

7251. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7293. objetkumszámú gödör. Betöltése egyrétegű, helyenként hamuval kevert. A feltöltéséből nagy mennyiségű áglenyomatos paticstöredék származik.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1241; (IX.3.) Kat. 2137.

7253. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7255. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, kevert, az alsó részén fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (II.) Kat. 7; (V.) Kat. 299.
II.: Kat. 850.
IIIE.: (II.2.) Kat. 1024.

7254. objektum (gödör)
Ívelt aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.2b.) Kat. 2383.

7255. objektum (gödör)
Kerek szájú, sekély gödör. Vágta a 7253. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IX.: (IV.) Kat. 2965.

7262. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 389, 593–594; (VIII.) Kat. 670.
IIIE.: (II.4a1.) Kat. 1026; (II.4a2.) Kat. 1029; (IV.2a.) Kat. 1148; (IX.1b1.) Kat. 1592; (IX.3.) Kat. 1548, 2138–2140.
IIIJ.: (II.) Kat. 2742.

7263. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, helyenként hamuval kevert, az alján összefüggő, vastag, fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.1b.) Kat. 1134; (IX.3.) Kat. 2141.

7264. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, az alján vastag, átégett, vöröses paticsos réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.1a.) Kat. 1131; (VIII.2b.) Kat. 1503.

7265. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7239. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2142.

7269. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén hamus.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1754.
IIIH.: (III.) Kat. 2554–2555.

7270. objektum (sütőkemence)
Szabálytalan kialakítású, ovális szájú gödör, amelynek a Ny-i oldalába építették be a sütőkemencét. Oldalfala agyagból tapasztott, paltnija csak helyenként maradt meg, alatta kerámiatöredékekből összeállított hőtartó réteg volt. Betöltése egyrétegű, hamuval és paticsszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.2.) Kat. 704–705.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2143.
IIIJ.: (II.) Kat. 2743.
IV.: (III.) Kat. 2903.

7272. objektum (gödör)
Kisméretű, méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 4578. számú objektumot. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, a mélység felénél fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1.) Kat. 1681; (IX.3.) Kat. 2144–2146.

7273. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 7274. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 851.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2147.

7274. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7273. számú objektumot. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 484.

7275. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 852–855.
IV.: (II.2.) Kat. 2866.

7277. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2148.

7283. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a mélység felénél hamus réteg szakította meg, alatta fekete, kormos-faszenes foltokkal kevert.

Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 642.
II.: Kat. 856.

7284. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7237. objektumszámú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval és paticsszemcsékkel kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű áglenyomatos paticstörmelék származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 63; (VII.1b.) Kat. 485.
IIIE.: (III.3b.) Kat. 1106; (V.2b.) Kat. 1200; (VIII.3d1.) Kat. 1526.

7285. objektum (gödör)
Kisméretű, méhkasos oldalfalú gödör, szélét a gázvezeték megsemmisítette. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2556.

7287. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1755; (IX.3.) Kat. 2149.

7288. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 7289. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, kevert, az alján összefüggő, fekete, kormos-faszenes réteggel. A feltöltésből bronz térdfibula származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 229.
IIIA.: (I.3a1.) Kat. 924.

7289. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7288. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval és paticsszemcsével kevert, a tetején egy vastag vörösre égett folttal.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2557.

7290. objektum (gödör)
Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, ívelt aljú gödör. Vágta a 4586. objektumszámú jelenséget. Betöltése egyrétegű, hamuval és faszénszemcsével kevert, a feneke felett bedobott kutyacsontvázzal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 64.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2150.
IIIJ.: (II.) Kat. 2744.

7291. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, helyenként hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (II.1.) Kat. 2830.

7292. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7293. objektumszámú gödör, amely a 7292. számú jelenség nagy részét megsemmisítette. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2151.

7293. objektum (gödör)
Nagyméretű, szabálytalan alakú, egyenetlen oldalfalú gödör. Beleásták a 7251. és 7292. számú objektumokat. Betöltése többrétegű, az alsó felében agyagos foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 857.
IIIE.: (IX.2.) Kat. 1801.

7294. objektum (ház)

Az objektum pontos alakját nem lehetett megállapítani, közel egyharmadát megsemmisítette a gázvezeték árka. Rásták a 7361. objektumszámú jelenségre. Csupán 1 cölöplyukat lehetett megfigyelni a jelenségben. Betöltése többrétegű, benne hamuval kevert és agyagos rétegek váltják egymást.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 32, 230; (V.2e.) Kat. 137; (VII.) Kat. 595–596, 643; (VII.1a.) Kat. 425–426.

IIIE.: (III.2b.) Kat. 1075; (III.4.) Kat. 1111; (IX.2b.) Kat. 1756–1757; (IX.3.) Kat. 2152–2157.

IIIH.: (III.) Kat. 2558.

IV.: (II.1.) Kat. 2831–2832; (II.2.) Kat. 2867.

V.: (I.3.) Kat. 2916.

IX.: (IV.1.) Kat. 2954.

7295. objektum (gödör)

Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7296. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamus, az alsó felében agyagos bemosódással.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 231–232; (VII.) Kat. 644; (VII.1b.) Kat. 486.

II.: Kat. 858–859.

IIIA.: (I.4.) Kat. 930.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2158–2159.

IIIH.: (III.) Kat. 2559.

7296. objektum (gödör)

Eredetileg méhkasos oldalfalú gödör lehetett. Rásták a 7295. objektumszámú gödröt, amely megsemmisítette a 7296. számú jelenség felső részét. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1c.) Kat. 110.

7297. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7298. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamus, alatta több fekete, kormos-faszenes réteggel megszakítva.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2160.

7298. objektum (gödör)

Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 7297. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 860.

IIIB.: (I.1a.) Kat. 951; (II.1.) Kat. 959.

IIIE.: (VIII.3c1.) Kat. 1513; (IX.1.) Kat. 1682–1683; (IX.3.) Kat. 2161–2163.

IIIH.: (II.1a2.) Kat. 2332; (III.) Kat. 2560.

V.: (I.1.) Kat. 2910.

7299. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 270.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2164.

7300. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kevert. A felső részén összefüggő koromréteg jelentkezett, amely felett közvetlenül intenzívebb paticstörmelék-réteg húzódott.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2165.

7302. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése egyrétegű, erősen kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2166.

7306. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Az objektum nagy részét megbolygatta a gázvezeték árka. Betöltése többrétegű, az alján összefüggő koromréteggel.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 861.

IX.: (IV.) Kat. 2966.

7310. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Ráásták a 7312. obejktumszámú házat. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, az alján erősen hamus, faszén- és paticsszemcsés sávval.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 390, 597.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2167.

7311. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, ferde rétegekben töltődött fel, a felső részén faszén- és paticsszemcsés sávval, alatta vízszintesen futó kormos csíkkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1649.

7312. objektum (ház)

Szabálytalan kialakítású, téglalap alakú, függőleges oldalfalú, egyenes aljú ház. A jelenséget vágta egy recens gázárok. A házat ráásták a 7310. számú objektumra. Betöltése többrétegű, hamufoltokkal kevert, az alján tömött, kormos, löszszemcsés járószintet lehetett megfogni. A feltöltésből halványzöld üvegedény kisméretű oldaltöredéke származik.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 862.

IIIC.: (II.3.) Kat. 998.

IIIE.: (VI.4b1.) Kat. 1356.

IIIJ.: (II.) Kat. 2745–2747.

7313. objektum (gödör)

Az objektumhoz nem tartozik leírás.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2561.

7315. objektum (gödör)

Az objektumhoz nem tartozik leírás.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VIII.1.) Kat. 665.

IIIH.: (III.2b.) Kat. 2384.

7317. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, teknős aljú gödör. Betöltése többrétegű, ívesen töltődött fel, teljes mélységében váltakozó hamus, faszénszemcsés, kormos rétegek alkották, helyenként vízszintes koromcsíkokkal megszakítva. A betöltés tetején a feltöltés agyagtömbökkel erősen kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2168.

7321. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén ívelt falú, egyenes aljú gödör. Egybenyitották a 7322. számú objektummal, betöltésük határa elmosódó, feltehetően a 7322. számú a későbbi. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2.) Kat. 1802.

7322. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Egybenyitott a 7321. objektumszámú gödörrel, betöltésük pontos határa elmosódott, feltehetően a 7322. számú lehet a későbbi. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, felül hamuval kevert, alatta a gödör közepén behullott agyagtömbbel, legalul vékony koromréteggel.

Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 487.

7324. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekben töltődött fel, a felső részén laza szerkezetű, kormos-hamus sávval.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 33, 233; (VII.1a.) Kat. 427.
IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1457; (IX.1b2.) Kat. 1608.

7326. objektum (gödör)
Az objektumhoz nem tartozik leírás. Beleásták a 7154. objekumszámú jelenségbe.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2169.

7330. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén ívesen töltődött fel, ezen a részen hamuval kevert és koromcsíkos, alatta laza, faszén- és paticsszemcsés réteggel, illetve fehéres hamus sávval.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2748.
V.: (I.2.) Kat. 2912.

7331. objektum (gödör)
Az objektumhoz nem tartozik leírás.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.2a.) Kat. 1177; (VI.4b1.) Kat. 1357; (IX.3.) Kat. 1549, 2170.

7332. objektum (ház)
Nagyméretű, szabályos kialakítású, téglalap alakú, ívelt oldalfalú, teknős aljú objektum, feltehetően ház lehetett. Teljes felületén ráásták a 7332. objektumszámú gödörre. Betöltése többrétegű, helyenként vékony, ferdén futó koromrétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 645.
IIIE.: (III.2b.) Kat. 1076.

7333. objektum (gödör)
Amorf alakú, sekély gödör, a DNy-i felében vörösre égett platnidarabok voltak (feltehetően másodlagos helyzetben). A gödör D-i oldalát elvágta egy recens árok. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 34, 234–235.
IIIE.: (VI.4a.) Kat. 1348; (IX.1b3.) Kat. 1650.
IIIH.: (II.2b3.) Kat. 2355; (III.) Kat.2562.

7337. objektum (gödör)
Az objektumhoz nem tartozik leírás.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 646.
II.: Kat. 863.
IIIH.: (III.) Kat. 2563.

7339. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Betöltése többrétegű, enyhén kevert, a közepén vízstintesen húzódó koromcsíkokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1a3.) Kat. 1576.
IIIH.: (II.2b3.) Kat. 2356.

7343. objektum (gödör)
Az objektumhoz nem tartozik leírás.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1458.

7345. objektum (gödör)
Kerek szájú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert, erősen hamus.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2a.) Kat. 1699.

7348. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Az objektum K-i felét átvágta a 6799. objektumszámú recens árok. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VIII.) Kat. 671.

IIIE.: (IV.3.) Kat. 1161; (V.3b1.) Kat. 1263; (IX.3.) Kat. 2171–2174.

IIIJ.: (II.) Kat. 2749–2751.

7350. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 6799. objektumszámú recens árok. Betöltése többrétegű, íves rétegekben töltődött fel, enyhén kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1d.) Kat. 116; (VII.) Kat. 598; (IX.) Kat. 727.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2175–2177.

IIIH.: (III.) Kat. 2564.

IIIJ.: (II.) Kat. 2752.

7352. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Teljes felületén rásták a 7332. objektumszámú házat. Betöltése egyrétegű, faszén- és paticsfoltokkal erősen kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 300.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2178.

7354. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (III.) Kat. 2565.

IV.: (II.1.) Kat. 2833.

7359. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, helyenként hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 864.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2179.

7361. objektum (gödör / füstölő)

Az objektum pontos mérete és funkciója csak kérdésesen állapítható meg: feltételesen a 7362. objektum is hozzá tartozott, füstölőkomplexum lehetett. Nagy részét megsemmisítették a beleásott objektumok (a 6042. és a 7294. számú jelenségek). Betöltése többrétegű, kevert, az alján fekete, kormos-faszenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1a.) Kat. 1582.

IIIF.: (II.) Kat. 2285.

7362. objektum (gödör / füstölő)

Feltehetően a 7361. objektumszámú gödörrel együtt füstölőkomplexum része lehetett. Egyértelműen vágta a 6042. objektumszámú árok, amely a 7362. számú jelenség nagy részét megsemmisítette. Betöltése többrétegű, az alján hamuval és faszénszemcsékkel kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 35.

7363. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, felét megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése egyrétegű, kevert, az alján agyagos foltokkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2753.

7364. objektum (gödör)

Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (V.2b.) Kat. 1201.

7365. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső kétharmadában hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 391, 599.
IIIH.: (III.) Kat. 2566.

7366. objektum (sütőkemence)
Ovális szájú gödör Ny-i szélébe épített sütőkemence, a gázvezeték árka megsemmisítette a felét. A kemence oldalfala agyagból tapasztott, vörösre átégett, a sütőfelület platnija alatt kerámiatöredékekből kialakított hőtartó réteggel. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval kevert, helyenként kormos-faszenes rétegekkel megszakítva. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstöredék (közte sok águenyomatos darab is) származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.2.) Kat. 706.
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1220.

7367. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kevert, helyenként fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2180.
IIIH.: (III.) Kat. 2567–2568.

7370. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, az alsó felében fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 600.

7371. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, faszén- és paticsszemcsével kevert, az alján összefüggő, fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.1b.) Kat. 1053; (VII.2b2.) Kat. 1459.
IIIJ.: (II.) Kat. 2754–2755.

7375. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Az objektum felét megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, a tetején vörösre égett folttal.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (III.2b.) Kat. 1077.

7376. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör, fala vastagon vörösre átégett. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, helyenként fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgát leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 428.
II.: Kat. 865–867.

7379. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasosodó oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.3a1.) Kat. 1327.
IIIF.: (III.) Kat. 2294.

7382. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt oldalfalú gödör. Vágta a 6042. objektumszámú árok. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (II.1.) Kat. 2834.

7383. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 236.
II.: Kat. 868.

7386. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 6042. objektumszámú árok. Betöltése egyrétegű, faszénszemcsékkel kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 301.

IIIH.: (III.) Kat. 2569.

7390. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 601.

II.: Kat. 869–870.

IIIF.: (II.) Kat. 2286.

IIIJ.: (II.) Kat. 2756.

7392. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, az objektum felét a gázvezeték árka megsemmisítette. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VI.3b.) Kat. 1334; (IX.3.) Kat. 2181.

7393. objektum (gödör)

Ívelt oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Az objektum felét megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2182.

7394. objektum (gödör)

Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7395. objektumszámú gödör. Betöltése egyrétegű, helyenként kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 647.

IIIH.: (III.) Kat. 2570.

7395. objektum (gödör)

Egyenetlen oldalfalú, egyenes aljú gödör. Az objektum felét megsemmisítette a gázvezeték árka. Vágta a 7394. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, az alsó harmadában hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1758.

IV.: (II.1.) Kat. 2835.

7396. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 6042. objektumszámú árkot. Betöltése egyrétegű, agyagos foltokkal kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 65, 237.

IIIE.: (V.2a.) Kat. 1178; (IX.3.) Kat. 2183.

IV.: (II.2.) Kat. 2868.

7397. objektum (gödör)

Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 6042. objektumszámú árkot. Betöltése egyrétegű, helyenként hamuval kevert, vörösre égett foltokkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1b.) Kat. 91.

IIIH.: (III.) Kat. 2571.

7398. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, az alján összefüggő, fekete, kormos-faszenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 302; (VII.) Kat. 648.

IIIH.: (III.) Kat. 2572–2573.

7399. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 238; (VII.1b.) Kat. 488.

IIIH.: (III.) Kat. 2574–2575.

7400. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, benne koromcsíkkal és égett paticsréteggel, a gödör alján újabb égett réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (V.) Kat. 2971.

7416. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IV.: (III.) Kat. 2904.

7435. objektum (ház)

Szabályos kialakítású, téglalap alakú, félig földbe mélyített ház, a területén 1 cölöplyuk lehetett azonosítani. A közepén tapasztott, átégett folt látszott, a DK-i sarkában kemence állt, előtte fűtőgödörrel. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstörmelék származik, köztük néhány áglenyomatos darab.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (II.4b.) Kat. 1003.

IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1460.

7456. objektum (gödör)

Nagyméretű, szabálytalan alakú, sekély gödöralj. Az objektum nagy része megsemmisült.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1a2.) Kat. 1565.

7509. objektum (sír)[16]

Szarmata kori, körárkos temetkezés. A DK-ÉNy tájolású sírgödörben az Adultus korú nő csontváza a hátán, nyújtott testhelyzetben feküdt, feltehetően rönkkoporsóban. A sírt egykorú rablás és a gázvezeték árka is bolygatta. A vizsgált gömbtestű edény a jobb lábfejre dőlve került elő. További kísérőleletek: nagy mennyiségű gyöngyanyag a lábszárcsontok közül, illetve elszórtan a mellkasról és a sírföldből; a medencén meghajlított bronztű töredéke; több huzalos szerkezetű vas- és bronzkarperec töredékei, nagyrészt másodlagos helyzetben; a jobb lábszárcsontnál íves hátú vaskés; a sírgödör betöltésében ezüstfülbevaló töredékei; a hastájékon ezüstből készült baltacsüngő; a jobb vállon egytagú, felül húros, aláhajlított lábú ezüstfibula.

Vizsgált leletanyag:

X.: (V.1a1.) Kat. 3199.

7516. objektum (sír)[17]

Szarmata kori, körárkos sír. A D-É tájolású sírgödörben Adultus korú férfi csontváza feküdt a hátán, nyújtott testhelyzetben, a rablás a felsőtestére irányult. A vizsgált edény töredékei a lábszárak között kerültek elő. További kísérőleletek: a medencén Gallienus olvashatatlanra kopott bronzérme (meghatározhatatlan típus; datálása: 260–268); szintén a medencén nagyméretű, téglalap alakú vascsat; a bal combcsonton egyenes hátú vaskés töredékei; a bal medencelapáton vasár.

Vizsgált leletanyag:

X.: (V.2b.) Kat. 3210.

7525. objektum (sír)[18]

Szarmata kori, körákos temetkezés. A DK-ÉNy tájolású sírgödörben Adultus/Maturus korú férfi csontváza feküdt a hátán, nyújtott testhelyzetben, valószínűleg koporsóban, a rablás a felsőtestet bolygatta. A vizsgált pecsételt tál a lábfejek között,

[16] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1095; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:58.

[17] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1028; letöltés ideje: 2023.05.27. 11:59.

[18] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1039; letöltés ideje: 2023.05.27. 12:00.

in situ helyzetben került elő. További kísérőleletek: a bal lábfej külső oldalánál vasár töredékei; a bal combcsont külső oldalánál domború hátú vaskés; meghatározhatatlan vastöredékek a sír több különböző pontjáról.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2a2.) Kat. 3031.

7555. objektum (munkagödör)
Nagyméretű, amorf alakú, mély gödör, a Ny-i fele felé szűkülő, a K-i fele felé szélesedő. A K-i felében kerámia alapozású hőtartó réteg részletét és platnimaradványokat lehetett azonosítani. Betöltése többrétegű, az alsó felében nagyméretű agyagtömbökkel. A feltöltéséből égetés közben deformálódott, szemcsés anyagú, gyorskorongolt kerámia számazik.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.) Kat. 3180.

7565. objektum (gödör)
Kerek szájú, csaknem függőleges oldalfalú, teknős aljú, mély gödör. Az objektum közepén futott a gázvezeték árka. Betöltése többrétegű, az alsó fele tömött korom.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2757.

7569. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, benne koromcsíkokkal és több hamuval kevert réteggel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (II.1a1.) Kat. 2979.

7581. objektum (ház)
Téglalap alakú ház, az aljának nagy részét többször megújított padló borította, a ház hossztengelyében 3 cölöplyukat lehetett azonosítani. Betöltése többrétegű, az alsó felében erősen kevert, koromcsíkos réteggel.
Vizsgált leletanyag:
X.: (III.2b2.) Kat. 3059.

7596. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamuval kevert, közvetlenül alatta vékony fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2184.

7611. objektum (kút)
Nagyméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú kút. Betöltése többrétegű, benne beiszapolódott rétegekkel. A feltöltés felső rétegéből nagy mennyiségű égett állatcsont származik.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 871–873.
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1221; (V.3a2.) Kat. 1242; (VI.2c.) Kat. 1321; (IX.3.) Kat. 2185.
IIIH.: (III.2c.) Kat. 2391; (III.) Kat. 2576.

7614. objektum (árok)
Ívelt oldalfalú, egyenesen futó, sekély árok.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1243.

7623. objektum (gödör)
Ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 602.

7624. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval és paticsszemcsével kevert, az alján összefüggő fekete, komos-faszenes sávval.
Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 303.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2186–2189.
IIIJ.: (II.) Kat. 2758.

7626. objektum (gödör)
Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 874.

7629. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.2f.) Kat. 139; (VII.) Kat. 603; (VII.1a.) Kat. 429.

7631. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval kevert, az alján összefüggő, vékony, fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2759.

7634. objektum (gödör)
Egyenetlen aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 875.

7635. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1264; (IX.3.) Kat. 2190–2191.
IIIJ.: (II.) Kat. 2760.

7636. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, fala a felső szakaszán függőlegesen futott, majd öblösödni kezdett. Beleásták a 7637. objektumszámú gödröt. Betöltése a felső részén hamuval, alatta helyenként agyagos foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 304; (V.2f.) Kat. 140.
II.: Kat. 876.
IIIA.: (I.1a2.) Kat. 914.
IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1461; (IX.3.) Kat. 2192–2194.
IIIH.: (III.) Kat. 2577.
IIIJ.: (II.) Kat. 2761.
IV.: (II.1.) Kat. 2836; (III.) Kat. 2905.

7637. objektum (gödör)
Méhkasos alakú gödör. Vágta a 7636. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 239.
II.: Kat. 877.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2195.
IIIF.: (II.) Kat. 2287.
IIIH.: (III.) Kat. 2578.

7638. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Az objektumot vágta a gázvezeték árka, továbbá beleásták a 7639/b. jelű objektumot. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 878.

7639/a. objektum (gödör)
Ívelt aljú gödör. Beleásták a 7639/b. objektumszámú gödröt, amely megsemmisítette a nagy részét. Betöltése többrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 604.
II.: Kat. 879.

IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1423; (IX.3.) Kat. 2196.
IIIH.: (III.) Kat. 2579.
IIIJ.: (II.) Kat. 2762.

7639/b. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7639/b., 7638. és 7663. jelzetű objektumokat. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval, patics- és faszénszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.1a1.) Kat. 1280; (IX.1b2.) Kat. 1609; (IX.3.) Kat. 2197.

7640. objektum (gödörbokor)
Komplexum, amelyet 2 egymásba ásott gödör alkothatott. 7640/a. objektum: ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör, a ráásott (b. jelzésű) objektum megsemmisítette a felső részét, betöltése egyrétegű, kevert. 7640/b. obejktum: méhkasos oldalfalú gödör, betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 880.
IIIH.: (III.) Kat. 2580.

7641. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör, az objektum szélét a gázvezeték árka megsemmisítette. Vágta a 7642. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a felső harmadában hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1550.

7642. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 7641. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1551.

7644. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7682. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert, az alsó felében bemosódott sávokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1a.) Kat. 326.

7645. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldafalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.3a1.) Kat. 1327; (IX.3.) Kat. 2198.
IIIH.: (II.2c2.) Kat. 2360.

7646. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7116. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, a felső kétharmada hamuval kevert, a mélység felénél kutya bedobott csontváza.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 66, 240.

7648. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, meredek oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése többrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 489.

7650. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7652. objektumszámú gödör. Betöltése hamuval és paticsszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.3b.) Kat. 1512.
X.: (III.) Kat. 3181.

7651. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenetlen aljú gödör, a mélyebb D-i oldalán lépcsőzestesen

mélyült. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamuval kevert, alatta fekete, kormos-faszenes rétegekkel. A feltöltés D-i felében nagyméretű, égett terméskövek kerültek elő.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.2c.) Kat. 1510.

7652. objektum (gödör)
Ovális szájú gödör, amely a humuszba ásva jelentkezett (a gépi humuszolás során felette vastag rétegben nagy mennyiségű szemcsés anyagú, gyorskorongolt kerámiatöredéket lehetett megfigyelni). Vágta a 7650. és 7651. objektumszámú gödröket. Betöltése egyrétegű, hamuval és paticsszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 241–242.

7653. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, fala a felső szakaszában meredeken futott, majd fokozatosan öblösödött ki. Betöltése többrétegű, az alsó felében vastag, fekete, kormos-faszenes réteg húzódott.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 881.
IIIE.: (VI.4a.) Kat. 1349; (IX.2b.) Kat. 1759.
IIIJ.: (II.) Kat. 2763.
X.: (II.1c1.) Kat. 2994.

7654. objektum (gödör)
Kerek szájú, ívelt, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 490.

7656. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése a felső kétharmadában hamuval, illetve agyagos foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 605; (IX.) Kat. 728.
IIIA.: (II.1a.) Kat. 936.
IIIE.: (II.5.) Kat. 1040; (IV.2b.) Kat. 1155; (VI.1a1.) Kat. 1281; (VIII.2b) Kat. 1504; (IX.3.) Kat. 2199.
IIIG.: (II.3b.) Kat. 2319.
IIIH.: (III.) Kat. 2581.

7657. objektum (sütőkemence)
Munkagödör és 2 egymásba épített kemence által alkotott régészeti jelenség. A jobban megfigyelhető kemencét a humuszba vájták bele, falát agyagból tapasztották, vörösre átégett paltnija rossz megtartású volt, alatta kerámiatöredékekből és csontszilánkokból kialakított hőtartó réteggel. A munkagödör vágta a 7658. számú objektumot. Betöltése többrétegű, kevert, helyenként hamus, vékony fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 67; (V.1e.) Kat. 123; (VII.) Kat. 606, 649; (VII.1b.) Kat. 331.
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1760–1761; (IX.3.) Kat. 2200–2201.
IIIJ.: (II.) Kat. 2764–2765.

7658. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 7657. objektumszámú kemence munkagödrét, amely a felső részét megsemmisítette, továbbá vágta a 7712. számú objektum is. Betöltése egyrétegű, az alsó harmadában agyagos beásással.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.3c1.) Kat. 1514.

7659. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Az objektumot csak részben lehetett feltárni, közel a fele az optikai kábel árkába esett. Betöltése többrétegű, kevert, az alsó felében vékony, fekete, kormos-faszenes

réteggel. A feltöltésből kerámiasalak mellett nagy mennyiségű paticstöredék származik, közte sok áglenyomatos darab is.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2202.

7660. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, fala lefelé fokozatosan öblösödött ki. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2203–2204.
IIIJ.: (II.) Kat. 2766.

7662. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7664. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, majdnem teljes egészében hamuval kevert, az alsó felében több helyen fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.1a.) Kat. 981.

7663. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7639/b. számú objektum. Betöltése többrétegű, a felső részén agyagos foltokkal kevert, az alsó harmadában hamus rétegek váltakoztak agyagos rétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 607; (VII.1a.) Kat. 430.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2205.

7664. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7662. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert, az alsó felében agyagos bemosódásokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 369, 608–609; (VIII.) Kat. 672.
II.: Kat. 882–883.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2206–2207.
IIIH.: (III.2c.) Kat. 2392.
IIIJ.: (II.) Kat. 2767.

7666. objektum (gödör)
Enyhén méhkasosodó oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert, az oldalfalánál agyagos bemosódásokkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 354.
IIIE.: (VI.4b1.) Kat. 1358; (VII.2b1.) Kat. 1424.
IIIJ.: (II.) Kat. 2768.

7667. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, az alján vastagon hamuval kevert, közvetlenül fölötte vékonyabb fekete, kormos-faszenes réteggel. A feltöltésből kerámia- és fémasalak származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 41; (V.1a.) Kat. 73.

7669. objektum (ház)
Lekerekített sarkú téglalap alakú, földbe mélyített ház, cölöplyukakkal a rövidebb oldalfalak közepénél és a ház közepén. Vágta a 7710. obejtkumszámú gödröt, míg beleásták a 7758., 7760. és 7761. számú objektumokat. Betöltése egyrétegű, hamuval, faszén- és paticsszemcsékkel kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 305; (V.2f.) Kat. 92; (VII.) Kat. 650.
IIIE.: (VII.1a1.) Kat. 1367; (IX.2.) Kat. 1803; (IX.3.) Kat. 2208.

7680. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, az objektumot vágta a gázvezeték árka. Betöltése többrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 610.

7682. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, a fenék felé erősen öblösödő. Beleásták a 7644. számú objektumot. Betöltése egyrétegű, hamuval és faszénszemcsével kevert. A feltöltésében nagy mennyiségű paticstöredék származik köztük sok áglenyomatos darab is.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.2f.) Kat. 92.

II.: Kat. 884–887.

IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1222.

7683. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt aljú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, faszén- és paticsszemcsével kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2769.

7685. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső kétharmadában hamuval kevert, az alján agyagos bemosódásokkal.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1762; (IX.3.) Kat. 2209.

7688. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasosodó oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, helyenként agyaggal kevert, az alján összefüggő fekete, kormos-faszenes csíkkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 306; (VII.) Kat. 348, 611.

IIIH.: (III.) Kat. 2582.

7689. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, kevert. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstöredék származik, köztük áglenyomatos példányok is.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (I.1b.) Kat. 969.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2210–2211.

V.: (II.) Kat. 2919.

7692. objektum (sütőkemence)

Méhkasos oldalfalú gödör, amelyben egy sütőkemencét építettek ki. Utóbbi helyenként átégett, ám a terepi megfigyelések szerint nem használhatták hosszú ideig. Betöltése többrétegű, nagyrészt hamuval kevert, az alján összefüggő fekete, kormos-faszenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (IX.) Kat. 729.

IIIB.: (I.1.) Kat. 957.

IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1265; (VII.2b2.) Kat. 1462; (IX.3.) Kat. 2212.

IIIJ.: (II.) Kat. 2770.

7694. objektum (gödör)

Átégett oldalfalú, egyenes aljú, sekély gödör. Betöltése többrétegű, nagyrészt kevert, az alján összefüggő fekete, kormos-faszenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

IIIJ.: (II.) Kat. 2771.

7695. objektum (gödör)

Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör, a fala átégett. Betöltése többrétegű, az alján összefüggő, fekete, kormos-faszenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 651.

7696. objektum (gödör)

Ívelt oldalfalú, egyenes aljú, sekély gödör. Beleásták a 4591. számú objektumot. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 652.

IIIA.: (I.4.) Kat. 931.

7697. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, amelybe beleásták a 7735. obejktumszámú sírt. Utóbbi gyermek, ÉÉNy-DDK tájolású temetkezése, leletei: erősen korrodálódott vastorques; íves hátú vaskés töredéke; bronzhuzalból hajlított fülbevaló, rovátkolt dísszel; ovális ezüstcsat; sötétszürke, jól iszapolt, gyoskorongolt korsó a nyakon besimított hullámvonallal; sötétszürke, szemcsés anyagú, gyorskorongolt füles bögre. A gödör betöltése többrétegű, az alsó kétharmadában hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1b2.) Kat. 1610.

7698. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, az alsó felében hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 392.

IIIH.: (III.2a.) Kat. 2378.

IIIJ.: (II.) Kat. 2772.

IV.: (III.) Kat. 2906.

7699. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Az objektum felét megsemmisítette a gázvezeték árka. Betöltése többrétegű, az alsó felében hamuval kevert.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 307–308, (V.2d.) Kat. 136; (IX.2.) Kat. 707.

IIIE.: (VIII.2b.) Kat. 1505.

7702. objektum (gödör)

Kerek szájú, igen sekély gödöralj. Az objektumnak csak kis részletét lehetett megfigyelni.

Vizsgált leletanyag:

IV.: (II.1.) Kat. 2837.

7710. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Ráásták a 7669. objektumszámú házat. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval kevert, a felső felében faszén- és paticsszemcsés sávval.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.1a.) Kat. 431; (IX.2.) Kat. 708.

II.: Kat. 888.

7711. objektum (gödör)

Kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7712. objektumszámű gödör. Betöltése többrétegű, a tetején vékony szürke hamus csíkkal, az alján összefüggő fekete, kormos-faszenes réteggel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 612, 653.

IIIC.: (I.1a.) Kat. 968.

7712. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör, a fal a felső szakaszában összeszűkülő, majd az alsó harmadában kiöblösödő. Vágta a 7658. és a 7711. számú objektumokat. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval kevert, az alsó részén több vékony fekete, kormos-faszenes sávval megszakítva.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 243.

7713. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, az alján vékony vörösre égett réteggel, alatta fekete, kormos-faszenes csíkkal.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.2f.) Kat. 141; (VII.) Kat. 613; (VII.1b.) Kat. 491.

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2213.

IIIJ.: (II.) Kat. 2773.

7714. objektum (gödör)

Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, faszénszemcsével kevert, benne helyenként fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.) Kat. 730.
IIIE.: (V.2a.) Kat. 1179; (IX.3.) Kat. 2214.

7715. objektum (tűzhely / sütőkemence)
Tapasztott platnitéteg, alatta kerámiatöredékekből kialakított hőtartó réteggel (benne állatcsonttal is). A jelenséget a humuszban lehetett megfogni, felső részét a mezőgazdasági munkálatok semmisíthették meg.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1311; (VII.2b1.) Kat. 1425; (IX.1b2.) Kat. 1611; (IX.3.) Kat. 2215–2219.
IIIH.: (III.) Kat. 2583.
IIIJ.: (II.) Kat. 2774.

7716. objektum (tűzhely / sütőkemence)
A humuszban jelentkező objektum részlete, már csak a kerámiatöredékekkel, állatcsonttal és kővel kirakott felületet lehetett azonosítani. Tűzhely vagy sütőkemence platnijának maradványa lehetett.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 244; (VII.) Kat. 654.
IIIE.: (II.1.) Kat. 1020; (II.4b1.) Kat. 1031; (III.2b.) Kat. 1078; (VI.1a1.) Kat. 1282; (VI.3a1.) Kat. 1328; (IX.1b1.) Kat. 1593; (IX.3.) Kat. 2220.
IIIH.: (II.2b3.) Kat. 2357; (III.) Kat. 2584.

7717. objektum (omladék)
Paticsos omladékréteg, amelyet a humuszban lehetett megfigyelni. Az objektum a 7718. objektumszámú ház mellett került elő, feltehetően annak leomlott oldalfalához tartozhatott. A feltöltéséből származó nagy mennyiségű paticstörmelék között sok az áglenyomatos darab.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.2h.) Kat. 143; (VII.1a.) Kat. 432; (IX.1.) Kat. 682.

7718. objektum (ház)
Lekerekített sarkú téglalap alakú, földbe mélyített ház, a közepe táján egyetlen azonosítható cölöplyukkal. Az objektumot nem lehetett teljes egészében feltárni, egyharmada az optikai kábel árkába esett. Vágta a 7719. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, az ÉNy-i oldalfalnál átégett paticsomladékkal.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.2a.) Kat. 74; (VII.) Kat. 614.
IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1244; (IX.1b3.) Kat. 1651.

7719. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Ráásták a 7718. objektumszámú házat. Betöltése többrétegű, az alsó felében hamus, illetve fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 245–246; (VII.) Kat. 615.

7722. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, felét megsemmisítette a gázvezeték árka. Vágta a 7723. objektumszámú szarmata kori temetkezés. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2585.

7723. objektum (sír)[19]
Szarmata kori temetkezés. A DDNy-ÉÉK tájolású sírgödörben Maturus korú nő csontváza feküdt a hátán, nyújtott testhelyzetben, koporsóban eltemetve. A vizsgált edénytöredékek a sírgödör hamuval kevert betöltéséből származnak, további a településhez tartozó leletanyag kíséretében (amorf

[19] Az adatok forrása az EMIR Szarmata adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1101; letöltés ideje: 2023.05.27. 12:01.

tapasztásdarabok; jól iszapolt, gyorskorongolt edénytöredékek sávosan simítva; szemcsés anyagú, gyorskorongolt edénytöredékek; kézzel formált edénytöredékek; őskori eredetű kerámiatöredékek). További kísérőleletek: a lábvégeknél szemcsés anyagú, gyorskorongolt, egyfülű korsó; a lábaknál több inkrusztált díszű üveggyöngy; a bal térden egytagú, alul húros, aláhajlított lábú vasfibula; a bal lábszárcsonton egytagú, felül húros, oldalt hajlított bronzfibula.
Vizsgált leletanyag:
IIIA.: (I.1.) Kat. 918.
IIIB.: (I.1a.) Kat. 952.
IIIE.: (VI.3b.) Kat. 1335; (IX.1a2.) Kat. 1566.

7724. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7723. objektumszámú temetkezés. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert, helyenként vörös átégett rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.3a1.) Kat. 1329.

7725. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése hamuval, faszén- és paticsszemcsével kevert, helyenként vöröses égett agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 616; (IX.) Kat. 731.
IIIH.: (III.) Kat. 2586.
X.: (III.1b.) Kat. 3015.

7727. objektum (gödör)
Kerek szájú, egyenes aljú gödör, a fala égett. Betöltése egyrétegű, kevert, az alján fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IV.3.) Kat. 1162.

7730. objektum (gödör)
Nagyméretű, méhkasosodó oldalfalú gödör. Beleásták a 7736. objektumszámú gödörbe. Betöltése többrétegű, a felső kétharmadában hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 36, 68, 247; (VII.) Kat. 617; (VII.1a.) Kat. 433–4334.
IIIE.: (IX.1a2.) Kat. 1567; (IX.2a.) Kat. 1700; (IX.3.) Kat. 2221.
IIIH.: (III.1.) Kat. 2373.
IV.: (II.2.) Kat. 2869.
IX.: (IV.) Kat. 2967–2968.

7732. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése a felső részén hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1312; (IX.3.) Kat. 2222.

7734. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör, az objektum felét a gázvezeték árka semmisítette meg. Betöltése többrétegű, hamuval kevert, az alján fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2223.

7736. objektum (gödör)
Kerek szájú, lefelé szűkülő oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7730. objektumszámú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2224.

7740. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 7749. számú objektumba. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval kevert (a mélység közepénél erősebben hamus sávval), az alján 2 vékony, fekete, faszenes réteggel megszakítva.

Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 492.
IIIE.: (II.5.) Kat. 1041; (VII.2a1.) Kat. 1381.

7742/a. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 7742/b. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, egységesen hamus, az alsó felében helyenként fekete, kormos-faszenes foltokkal. A 7742. objektum összesített leletanyagából Aemilianus erősen kopott sestertiusa származik (meghatározása: RPC IX 89; Martin 6.1.27.; datálása: 253).
Vizsgált leletanyag:
I.: (VI.) Kat. 323; (VII.) Kat. 618; (VII.1b.) Kat. 493.
IIIE.: (V.2b.) Kat. 1202; (VI.1b.) Kat. 1297.
IIIH.: (III.) Kat. 2587.

7742/b. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7742/a. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, az alsó felében hamuval kevert, helyenként fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 655; (VII.1b.) Kat. 494.
IIIE.: (V.1.) Kat. 1171; (IX.1b3.) Kat. 1652; (IX.3.) Kat. 2225.
IIIH.: (II.2b2.) Kat. 2352; (III.) Kat. 2588–2590.
IIIJ.: (II.) Kat. 2775.

7744. objektum (gödör)
Kerek szájú, meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Vágta a 7790. számú objektum. Betöltése többrétegű, kevert, a tetején vörösre átégett réteggel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 309; (VII.1a.) Kat. 435.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2226.

7749. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Beleásták a 7740. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, helyenként faszenes foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 310; (V.1f.) Kat. 133; (V.2a.) Kat. 75; (VII.1b.) Kat. 495.
IIIE.: (VII.2a1.) Kat. 1381; (IX.3.) Kat. 2227.
IV.: (II.1.) Kat. 2838.

7750. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert, helyenként agyagos bemosódásokkal.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2591–2592.

7756. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 7757. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, kevert, az alján összefüggő, fekete, kormos-faszenes réteggel. A feltöltésből átlátszó üvegedény nagyméretű oldaltöredéke származik.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.2.) Kat. 709.

7757. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7756. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén hamuval, faszén- és paticsszemcsével kevert, az alján vékony, fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.4a.) Kat. 1350.
IIIH.: (III.) Kat. 2593.
IV.: (II.2.) Kat. 2870.

7758. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 7669. és a 7759. számú objektumokba. Betöltése többrétegű, a felső sávjában hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 619.
IIIE.: (VIII.3a.) Kat. 1511.
IIIH.: (III.) Kat. 2594.

7759. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 7758. és a 7760. objektumszámú gödröket. Betöltése többrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1a3.) Kat. 1577.

7760. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör lehetett eredetileg, a beásott objektumok torzították a körvonalait. Beleásták a 7669. és a 7761. számú objektumokat, továbbá vágta a 7759. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, helyenként kevert, az alján összefüggő, fekete, kormos-faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1b2.) Kat. 1612.

7761. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7669. és a 7760. számú objektumokat. Betöltése egyrétegű, hamuval és paticsszemcsével kevert. A feltöltésből zöldes árnyalatú üvegedény apró oldaltöredéke származik.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.1a1.) Kat. 1283; (IX.1a.) Kat. 1583.

7762. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Az objektum fele megsemmisült a gépi humuszolás során. Betöltése egyrétegű, hamuval, faszén- és paticsszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.) Kat. 732.
IIIE.: (VII.1a1.) Kat. 1368; (IX.3.) Kat. 2228.

7765. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Beleásták a 7766. objektumszámú gödörbe. Betöltése többrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VI.2a.) Kat. 1313.
IV.: (II.2.) Kat. 2871.

7766. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 7765. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval kevert, helyenként vékony, fekete, kormos-faszenes rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 889.
IIIE.: (IX.1b3.) Kat. 1653; (IX.3.) Kat. 2229–2230.

7771. objektum (gödör)
Ovális szájú, ívelt oldalfalú, ívelt aljú gödör. Betöltése egyrétegű, agyagfoltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2231.

7773. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1245.

7779. objektum (gödör / kút)
Lekerekített sarkú téglalap alakú, függőleges oldalfalú objektum (gödör vagy kút). Az objektumot a jelentkező talajvíz miatt nem lehetett teljes egészében feltárni.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 890.
IIIE.: (IV.3.) Kat. 1163.

7780. objektum (gödör)
Ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Az objektum fele megsemmisült a gépi humuszolás során.

Betöltése többrétegű, egységesen hamuval kevert, az alsó felében fekete, faszenes réteggel.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 891.
X.: (III.) Kat. 3182.

7781. objektum (gödör)
Kisméretű, méhkasosodó oldalfalú gödör.Az objektum fele megsemmisült a gépi humuszolás során. Betöltése többrétegű, kevert, az alsó felében 2 fekete, kormos-faszenes réteggel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 343.
II.: Kat. 892.

7784. objektum (sütőkemence)
Munkagödrének nagy részét megsemmisítette a gázvezeték árka. A kemence tojásdad alakú lehetett, agyagból tapasztott felmenő falakkal, a platni keményre átégett, alatta kerámiatöredékekből kialakított hőtartó réteggel. A munkagödör vágta a 7785. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű, hamuval és faszénszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VIII.) Kat. 660; (IX.2.) Kat. 710.
IIIA.: (II.1b.) Kat. 939.
IIIC.: (II.1a.) Kat. 982.
IV.: (II.2.) Kat. 2872.

7785. objektum (gödör)
Meredek, kissé egyenetlen oldalfalú, egyenes aljú gödör. Beleásták a 7784. számú objektumot. Betöltése többrétegű, a felső kétharmadában hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.1b.) Kat. 332, 496.
II.: Kat. 893–894.
IIIE.: (V.3a1.) Kat. 1223; (IX.3.) Kat. 2232.
IV.: (II.1.) Kat. 2839–2840.

7786. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7787. objektumszámú gödör. Betöltése többrétegű, a felső felében hamuval kevert, az alsó felében agyagos bemosódásokkal. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstörmelék származik (közte sok áglenyomatos darab is).
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 311; (VII.) Kat. 355; (VII.1b.) Kat. 497.
II.: Kat. 895.
IIIE.: (IX.1.) Kat. 1684; (IX.3.) Kat. 2233–2234.
IIIH.: (III.) Kat. 2595.
IIIJ:: (II.) Kat. 2776.
IV.: (II.1.) Kat. 2841.
V.: (I.2.) Kat. 2913.

7787. objektum (gödör)
Lefelé szűkülő oldalfalú, ívelt aljú gödör. Beleásták a 7786. és a 7788. objektumszámú gödrökbe. Betöltése többrétegű, egységesen hamuval és paticsszemcsével kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1763; (IX.3.) Kat. 2235.

7788. objektum (gödör)
Méhkasosodó oldalfalú, egyenetlen aljú gödör. Beleásták a 7787. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a felső kétharmadában hamuval kevert, az alján agyagos rétegekkel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 248; (VII.) Kat. 620; (VII.1b.) Kat. 498.
IIIE.: (III.2b.) Kat. 1079; (IX.1b3.) Kat. 1654; (IX.2b.) Kat. 1764.

7789. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, hamuval, faszén- és paticsszemcsékkel kevert.
Vizsgált leletanyag:

I.: (V.1a.) Kat. 79; (VII.) Kat. 393, 656; (VII.1b.) Kat. 333.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2236–2237.
IIIH.: (III.) Kat. 2596–2597.

7790. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Vágta a 7744. számú objektumot. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2a1.) Kat. 1382.
IIIJ.: (II.) Kat. 2777.

7792. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső fele hamuval kevert, alatta közvetlenül vékony fekete, kormos-faszenes réteggel. A feltöltésből nagy mennyiségű paticstöredék (köztük sok áglenyomatos darab) származik.
Vizsgált leletanyag:
IIIA.: (II.1a.) Kat. 937.
IIIE.: (III.2b.) Kat. 1080; (IX.3.) Kat. 2238.

7793. objektum (gödör)
Egyenetlen oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső kétharmadában hamuval kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 69, 312; (V.1e.) Kat. 119.
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1765; (IX.3.) Kat. 2239.

7794. objektum (gödör)
Meredek oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése többrétegű, a felső sávban hamuval kevert, a mélység felénél vékony fekete, kormos-faszenes réteggel megszakítva.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2598.

7795. objektum (gödör)
Méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 5485. számú objektumot. Betöltése egyrétegű, egységesen hamuval, helyenként faszenes foltokkal kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIA.: (I.1a1.) Kat. 912.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2240–2241.

7825. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2599.

7830. objektum (gödörbokor)
Nagyméretű, szabálytalan alakú, változó mélységű komplexum. K-i részét a gázárok vezetéke vágta, míg D-i része a szelvényfal alá futott be. Betöltése többrétegű, hamuval kevert (felmerülhet, hogy egy a szelvényfalon kívülre eső kemence munkagödre lehetett). A feltöltésből nagy mennyiségű paticstörmelék származik, köztük sok áglenyomatos darab is.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2242.

7843. objektum (sír)[20]
Szarmata kori temetkezés. A DK-ÉNy tájolású sírgödörben Infans II korú gyermek hiányos csontváza feküdt a hátán, nyújtott testhelyzetben. A sír a humuszban jelentkezett, a munkagép bolygatta meg. A vizsgált edénytöredék a sírföldből származik. További kísérőleletek: a lábvégeknél szürke, jól iszapolt, korongolt, duzzadt peremű, talpkorongos tál töredékei; a bal combcsonton vályúszerűen meghajlított vaslemez (talán szíjvég); a sírgödörben elmozdulva ovális vascsat.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2778.

[20] Az adatok forrása az EMIR Szarmata Adatbázisa: http://szarmata.e-mir.hu/hu/objects/details/1043; letöltés ideje: 2023.05.27. 12:03.

7845. objektum

Az objektumhoz nem tartozik leírás.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 896.

7850. objektum

Az objektumhoz nem tartozik leírás.

Vizsgált leletanyag:

I.: (IX.) Kat. 733.

7852. objektum

Az objektumhoz nem tartozik leírás.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (IV.) Kat. 2969.

7897. objektum (gödör)

Eredetileg kerek szájú, meredek oldalfalú gödör lehetett. A beleásott szarmata kori objektumok mellett az autópálya építése során kialakított rézsű is nehezítette a megfigyelését. A közepén átégett tapasztásnyomokat lehetett azonosítani. Betöltése többrétegű, az alsó felében hamus réteggel, utóbbiban vörösre átégett rögökkel.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (IV.3.) Kat. 2956.

7901. objektum (ház)

Téglalap alakú (szokatlanul hosszúkás), függőleges oldalfalú ház. A jelentkező talajvíz miatt az alig észlelhető padlóban, megfigyelhető rendszer nélkül 208 kisebb karólyukat lehetett azonosítani. Betöltése többrétegű, az ÉK-i felében ívesen beiszapolódott rétegekkel, a K-i (szelvényfal alá eső) részén kupacszerűen töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.) Kat. 37, 264.

IIIE.: (VI.4b1.) Kat. 1359.

7903. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Félig a D-i szelvényfal alá mélyült, Ny-i felén túlbontották, az alját a jelentkező talajvíz miatt nem lehetett megkutatni. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, benne behullott agyagrögökkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1768.

7911. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 7912. objektumszámú gödröt, amely csak a DK-i részét nem semmisítette meg. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3a.) Kat. 3114.

7912. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Nagyobb felületen ráásták a 7911. objektumszámú gödörre, továbbá vágta a 7913. és 7916. számú objektumokat. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag (leletei összekeveredtek a 7913. számú objektuméval!):

IV.: (II.1.) Kat. 2844.

X.: (III.3a.) Kat. 3115.

7913 / 7915. objektum (ház)

Téglalap alakú, mély ház, a közepén talán egyetlen cölöplyukkal. Az objektum feltárását nehezítette a jelentkező talajvíz. Feltehetően beleásták a 7912. számú objektumot. Betöltése többrétegű, erősen kevert, benne több helyen is agyagrögökkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1769; (IX.3.) Kat. 1555.

IIIJ.: (II.) Kat. 2783–2787.

7928. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör, a D-i részén gödörszerű lelépővel. Az objektumot a jelentkező talajvíz miatt nem lehetett

teljes egészében kibontani. Betöltése többrétegű, íves rétegekkel töltődött fel. Vizsgált leletanyag:
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1671.

7932. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, viszonylag mély gödör. Az objektum alját a jelentkező talajvíz miatt nem lehetett megfigyelni. Betöltése többrétegű, nagyrészt ferdén futó rétegekkel töltődött fel (köztük ilyen irányítású, vékony, kormos sávval), az alján kupacszerűen lerakódott feltöltéssel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3b2.) Kat. 1274.

7946. objektum (gödör)
Kissé szabálytalan kialakítású, ovális szájú, tölcséres, erősen szűkülő oldalfalú gödör. Az objektum részben a szelvényfal alá mélyedt. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.1.) Kat. 683.

7952. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör, erősen túlbontották. Betöltése egyrétegű. A feltöltésben feltehetően szkíta kori leletanyag is megjelenik.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.2a.) Kat. 1494.
IV.: (II.2.) Kat. 2873.

7964. objektum (ház)
Lekerekített sarkú négyzet alakú ház, az ÉNy-i oldalához közel nagyméretű cölöplyukkal, továbbá néhány karólyukkal. Az objektum DK-i része kissé a szelvényfal alá mélyedt. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IV.: (II.2.) Kat. 2874.

7988. objektum (gödör)
Kerek szájú, erősen tölcséres oldalfalú, a közepe felé mélyülő aljú gödör. Betöltése egyrétegű, az állatjáratok sűrűn bolygatták.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1a3.) Kat. 1579.

7990. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Az objektum részben az É-i szelvényfal alá mélyült. Betöltése egyrétegű, enyhén kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VIII.) Kat. 673.

7992. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén tölcséres oldalfalú gödör. Feneke és falának alsó része keményre taposottnak tűnt, feltehetően ezt geológiai jelenség okozhatta. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
I.: (IX.) Kat. 734.

7994. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör, mindkét oldalán megcsonkította 1-1 újkori (valószínűleg II. világháborús) beásás. Betöltése többrétegű, az alsó része íves rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3a2.) Kat. 1246.

7997. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Kiterjedését és alakját a betöltés és az altalaj hasonlóságai miatt bozonytalanul lehetett csak megállapítani. Betöltése többrétegű, agyagrögös.
Vizsgált leletanyag:
IIIH.: (III.) Kat. 2604.
IV.: (II.2.) Kat. 2875.

7999. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú méhkasos oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése többrétegű, az alsó felében agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1c.) Kat. 106; (VII.) Kat. 657.

8006. objektum (gödör)
Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, mély gödör. Az objektumot a jelentkező talajvíz miatt nem lehetett teljes egészében feltárni. Beleásták a 8132. objektumszámú gödröt. Betöltése többrétegű, a felső részén ívesen futó kormos réteggel, az alján agyagrögökkel. A feltöltésből bronzkori és vaskori (kelta) edénytöredékek is származnak.
Vizsgált leletanyag:
I.: (III.) Kat. 10.

8007. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, kevert, behullott agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.2b.) Kat. 1770.

8008. objektum (gödör)
Ovális szájú, függőleges oldalfalú gödör. Alja tapasztottnak tűnt, de ez valószínűleg csak geológiai jelenség következménye lehetett. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
I.: (III.) Kat. 11; (VII.1a) Kat. 439.

8015. objektum (gödör)
Kerek szájú, enyhén tölcséres oldalfalú gödör, alját és az oldalának alsó részét kitapasztották. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1a1.) Kat. 1562.

8026. objektum (ház)
Széles, felülnézetében csaknem kör alakú, padkás, mély ház, a lépcsős falszakaszon belüli része négyzetes alaprajzú volt. A jelentkező talajvíz miatt a cölöplyukakat csak bizonytalanul lehetett megfigyelni, a ház területén több belső gödör is jelentkezett. Beleásták a 8027. számú objektumot. Betöltése többrétegű, az É-i részén paticsos, fekete, íves betöltéssel.
Vizsgált leletanyag:
I.: (III.) Kat. 12.
IIIE.: (IX.1.) Kat. 1685; (IX.2b.) Kat. 1771.
IV.: (II.1.) Kat. 2845.

8027. objektum (gödör)
Ovális szájú, függőleges oldalfalú gödör, egy része az É-i szelvényfal alatt futott. Beleásták a 8026. objektumszámú házba. Betöltése többrétegű, benne hamus réteggel, erősen állatjárta.
Vizsgált leletanyag:
I.: (VII.) Kat. 622.
II.: Kat. 900.

8030. objektum (ház)
Ház részlete, amelynek csak az ÉK-i részét lehetett kibontani, a többi kilógott a feltárt területből. A DNy-i oldal felé a tapasztott padló erősen lejtett, csak sorba rendeződő karólyukak lehetett azonosítani, a D-i oldalon fűtőjárat indult az ásatási területen kívülre. Betöltése többrétegű, kevert, köztük kormos és homokos sávokkal is.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1266; (IX.3.) Kat. 2262.

8033. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2788.

8034. objektum (gödör)

Kerek, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése egyrétegű, erősen kevert, benne agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 901.
IIIH.: (III.) Kat. 2605.

8035. objektum (gödör)
Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a középső részén kupacszerűen, míg ennek két oldalán ferde rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2263.

8041. objektum (gödör)
A 8024. objektumszámú edényégető kemencéhez tartozó munkagödör. Ovális alakú (csaknem lekerekített sarkú téglalap alakú) gödör, amelyhez D-ről csatlakozott a kemence fűtőjárata. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel, nagyrészt égéstermékek alkották (vékony koromrétegek és paticsos omladékrétegek). A feltöltésből sok vaskori (kelta) edénytöredék származik.
Vizsgált leletanyag:
II.: Kat. 902.

8044. objektum (gödörbokor)
Szabálytalan alakú, részben lépcsős, részben tölcséres oldalfalú, mély komplexum, amelyet több kisebb-nagyobb mélyedés tagol. Vágta a 8073. objektumszámú házat. Betöltése többrétegű. A feltöltés rétegződése megegyezik a környéken általánosan megfigyelhető planírozási rétegnek, amely azonosíthatóan ívesen csúszik bele a 8044. objektumszámú gödörbe.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.1c.) Kat. 114; (IX.) Kat. 735.
II.: Kat. 903–904.
IIIE.: (III.4.) Kat. 1112; (V.1.) Kat. 1172; (IX.2b.) Kat. 1772; (IX.3) Kat. 2264.
IIIH.: (III.) Kat. 2606.
IIIJ.: (I.2.) Kat. 2616–2617; (II.) Kat. 2789.
X.: (III.3b2.) Kat. 3135.

8046 / 8073. objektum (ház)
Nagyméretű, igen hosszú, lekerekített sarkú téglalap alakú, függőleges oldalfalú, földbe mélyített ház, a hossztengelyében 2 cölöplyukkal, illetve a teljes felületén rendszer nélkül elszórt rengeteg karólyukkal. Beleásták a 8044. és a 8067. számú objektumokat, míg vágta a 8059. objektumszámú jelenséget. Betöltése többrétegű, ívesen futó rétegekkel töltődött fel, a felső részén helyenként hamuval kevert. A feltöltés tetejére húzódott rá a környéken általánosan megjelenő planírozási réteg.
Vizsgált leletanyag:
IIIC.: (II.) Kat. 1012.
IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1464; (IX.3.) Kat. 2265–2267.
IIIG.: (I.2.) Kat. 2304.
IIIJ.: (II.) Kat. 2793.
VI.: Kat. 2927.
X.: (III.3a.) Kat. 3116–3117; (III.) Kat. 3192; (III.2c.) Kat. 3078; (V.2b.) Kat. 3211.

8049. objektum (gödör)
Valószínűleg kerek szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör. Az objektum fele befutott a szelvényfal alá. Betöltése többrétegű, vízszintes rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 1556.

8052. objektum (árok)
Ismeretlen alakú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör, részben kifutott a feltárt területről. Betöltése egyrétegű, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1482; (IX.3.) Kat. 2268.
IIIH.: (I.1a.) Kat. 2324.
IIIJ.: (II.) Kat. 2790.

8053. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, viszonylag mély gödör. Az objektumnak csak a fele esik a feltárt területre. Vágta a 8059. objektumszámú jelenséget. Betöltése többrétegű, szabálytalanul töltődött fel, a legalján kupacszerű, felette ferdén futó rétegekkel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2269.

IIIG.: (II.3a.) Kat. 2313.

8054. objektum (gödör)

Szabálytalan alakú, függőleges oldalfalú gödör. Vágta a 8059. objektumszámú jelenséget. Betöltése egyrétegű, kevert, ráhúzódik a környéken általános planírozási réteg.

Vizsgált leletanyag:

I.: (V.2b.) Kat. 134.

8056. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasosodó, de alapvetően függőleges oldalfalú, mély gödör. Feltehetően ráhúzódott a 8059. objektumszámú kultúrréteg. Betöltése többrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1456; (IX.3.) Kat. 2270.

8059. objektum (kultúrréteg)

Bizonytalan kiterjedésű, összefüggő kultúrréteg, amely részben az É-i szelvényfal alá mélyedt. Az alapját képező homogén kultúrrétegre vagy szubhumuszra húzódott rá az agyagcsíkos planírozási réteg, amelyen a szelvény ÉK-i felében egy sárga és vörös szemcsés, lazább betöltésréteg feküdt fel. A leletanyag látszólag nagyobb arányban származik a felső planírozási rétegből.

Vizsgált leletanyag:

IIIC.: (II.1a.) Kat. 983.

IIIE.: (V.3b1.) Kat. 1267; (VI.1b.) Kat. 1299; (VI.3b.) Kat. 1336; (VII.2a1.) Kat. 1383; (IX.3.) Kat. 2271–2272.

X.: (III.2b2.) Kat. 3061; (III.3a.) Kat. 3118.

8061. objektum (gödör)

Kör alakú, szűk szájú, méhkasos oldalfalú, viszonylag mély gödör. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 905.

8065. objektum (gödör)

Nagyméretű, ovális szájú, egyenetlen aljú, gödör vagy ház, helyenként változó vastagságban tapasztott, a K-i részén padkával. Az objektum fele az É-i szelvényfal alá nyúlt. Betöltése többrétegű, az alsó részében hullámos rétegekkel töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 906.

8067. objektum (gödör)

A 8037. objektumszámú edényégető kemence munkagödre. Ovális szájú, oldalfala felül rézsűs (feletehetően túlbontott), alatta méhkasos, alja teknős, az É-i oldal felől csatlakozott a kemencéhez, a munkagödör a fűtőjárat fölé is kiterjedt. A gödör bontását több körülmény (ráásott lövészárok, jelentkező talajvíz) nehezítette. Ráásták a 8046/8073. objektumszámú házra. Betöltése többrétegű, az alján erősen kormos-hamus, benne íves csíkokkal, legfelül hamus, vörösre égett réteggel. A feltöltésben a rostély- és tapasztásdarabok mellett műhelyhulladék (selejt kerámia) is előkerült.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 907.

IIIJ.: (II.) Kat. 2791.

8071. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú, viszonylag sekély gödör. Betöltése egyrétegű, állatjárattal bolygatott.
Vizsgált kerámia:
IIIJ.: (II.) Kat. 2792.

8077. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Az objektumban recens beásás látszott. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2b1.) Kat. 1428.

8078. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 8079. objektumszámú árkot. Betöltése többrétegű, a mélység közepénél kormos rétegekkel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2273.

8079. objektum (árok)
Kétosztatú, rézsűs oldalfalú, egyenes aljú, egyenes vonalban futó árok. Vágta a 8078. objektumszámú gödröt. Betöltése egyrétegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2794.

8085. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a közepén hamus-kormos-agyagos folttal.
Vizsgált leletanyag:
IIIJ.: (II.) Kat. 2795.

8086. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, ferdén futó rétegekkel töltődött fel, kevert.
Vizsgált leletanyag:
IIIA.: (I.3.) Kat. 928.

8091. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, a felső részén kevertebb jellegű.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1672.

8093. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, ferde rétegekkel töltődött fel.
Vizsgált leletanyag:
IIIE.: (VII.2a2.) Kat. 1387.
X.: (III.3a.) Kat. 3119.

8106. objektum (gödör)
Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, az alsó felében a vízszintesen és kupacszerűen feltöltődött rétegek váltogatták egymást.
Vizsgált leletanyag:
I.: (V.) Kat. 266.
IIIE.: (IX.3.) Kat. 2274.

8109. objektum (gödör)
Kerek szájú, tölcséres oldalfalú gödör. Betöltése többrétegű, íves rétegekben töltődött fel.
Vizsgált leletanyag (az objektum leletanyaga összekeveredett a 8175. objektumszámú gödörével, amellyel talán egy komplexum részét képezhették):
IIIH.: (III.) Kat. 2608.

8114. objektum (gödör)
Kisméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 8059. objektumszámú jelenségbe. Betöltése többrétegű, a felső részén kormos agyagrögökkel.
Vizsgált leletanyag (leletei összekeveredtek a 8059. objektumszámú kultúrréteg leletanyagával):
I.: (VII.1a.) Kat. 440.
IIIE.: (IX.2.) Kat. 1805; (IX.3.) Kat. 1557.

8118. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú gödör. Beleásták a 8059. objektumszámú jelenségbe. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, a feltöltés közepénél kormos, vörösre átégett rétegekkel, a felső részén hamus agyagrögökkel.

Vizsgált leletanyag:

I.: (VII.) Kat. 623.

8132. objektum (gödör)

Kerek, függőleges oldalfalú, sekély gödör. Alja kemény, ami nem tapasztás következménye lehetett, feltehetően geológiai jelenség okozhatta. Beleásták a 8006. objektumszámú gödörbe. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

VI.: Kat. 2928.

8154. objektum (gödör)

Kerek szájú, rézsűs oldalfalú, sekély gödör. Alja kemény, ami nem tapasztás következménye lehetett, feltehetően geológiai jelenség okozhatta. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 908.

8158. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú gödör, oldalfala felül tölcséresedő, majd keskeny padka alatt méhkasosodó. Betöltése többrétegű, kupacszerűen töltődött fel, a felső részén agyagrögökkel kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VI.1a1.) Kat. 1285.

8159. objektum (gödör)

Kerek szájú, közel függőleges oldalfalú, közepesen mély gödör. Betöltése többrétegű, a mélység felénél íves rétegekkel töltődött fel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1673.

IIIH.: (III.) Kat. 2609.

8162. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, függőleges oldalfalú, közepesen mély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1466.

X.: (III.2a2.) Kat. 3033.

8173. objektum (gödör)

Kisméretű, kerek szájú, közel függőleges oldalfalú, sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 909.

8174. objektum (gödör)

Kerek szájú, függőleges oldalfalú gödör. Az objektumnak csak a fele esett a feltárás területére. Betöltése egyrétegű.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VII.2b2.) Kat. 1467.

8185. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú, É felé lejtős aljú, mély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert, az alsó felében állatjáratokkal bolygatott. A feltöltésből vaskori (kelta) edénytöredékek származnak.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.3b2.) Kat. 3134.

8194. objektum (gödör)

Nagyméretű, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, vízszintes aljú gödör. Betöltése többrétegű, egyaránt töltődött fel kupacszerű és vízszintes rétegekkel is: a kupactól Ny-ra egységesen hamus és kormos, a felső részen vörösre égett réteggel, K-re kevert, állatjáratokkal bolygatva.

Vizsgált leletanyag:

X.: (I.1b.) Kat. 2974; (III.2c.) Kat. 3077.

8195. objektum (gödör)

Nagyméretű, ovális szájú, ívelt oldalfalú, egyenes aljú, viszonylag sekély gödör. Betöltése egyrétegű, kevert.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3189.

8205. objektum (ház)

Téglalap alakú (a DNy-i és a DK-i falnál kiöblösödéssel), függőleges oldalfalú, egyenes aljú, közepesen mély, félig földbe mélyített ház, a rövidebb oldalaknál 1-1 cölöplyukkal, továbbá kisebb karólyukakkal. Az objektumot teljes egészében nem lehetett kibontani, ÉNy-i része a szelvényfal alá mélyedt. Betöltése többrétegű, vízszintesen és ferdén futó rétegekkel töltődött fel, hamus és vörösre égett foltokkal kevert.

Vizsgált leletanyag:

X.: (I.1b.) Kat. 297.

Üllő 9. lelőhely

1. objektum (gödör / árok)

A feltárt terület Ny-i szélén négyzetes formájú, a kutatóárok fala alá nyúló objektum (gödör vagy árok) részlete.

Vizsgált leletanyag:

X.: (I.2.) Kat. 2975.

14. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Betöltésében agyagcsíkokkal.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2b1.) Kat. 3035.

25. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén aláhajló, ívelt oldalfalú, egyenes aljú gödör.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.1c.) Kat. 1674.

35. objektum (ház)

Lekerekített sarkú téglalap alakú, félig földbemélyített ház. A gödör oldalfalai kiégetettek. Betöltésében égésnyomokkal és az ÉNy-i részen égett fagerenda maradványával.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.) Kat. 3191.

38. objektum (árokszerű gödör)

Szabálytalan alakú, egyenetlen oldalfalú, enyhén ívelt vonalú objektum (gödör vagy árok).

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.1b1.) Kat. 2986; (III.) Kat. 3192.

50. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (II.1b.) Kat. 2337.

61. objektum (gödör)

Szabálytalan alakú, néhol egyenes, néhol ívelt oldalfalú, egyenetlen aljú gödör, nagy mennyiségű állatjárattal bolygatva.

Vizsgált leletanyag:

IIIH.: (II.1b.) Kat. 2337.

62. objektum (gödör)

Ovális szájú, ívelt oldalfalú, nagyméretű gödör.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2275.

IIIH.: (III.) Kat. 2610.

99. objektum (gödör)

Kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör. Az oldala és az alja egyaránt döngölt lehetett.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2b1.) Kat. 3036.

100. objektum (gödör)

Ovális alakú, sekély gödöralj. Az alja egyenetlen, állatjáratokkal sűrűn bolygatott.

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.1b2.) Kat. 2987.

122. objektum (árok)

Sekély, ívelt oldalú és aljú, csak igen rövid szakaszon megfogható árokrészlet.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 910.

124. objektum (gödör)

Szabályos, kerek szájú, méhkasos oldalfalú, egyenes aljú gödör.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (IX.3.) Kat. 2276.

230. objektum (gödör)

Kerek szájú, az egyik oldalán méhkasos oldalfalú, a másikon túlbontott, viszonylag mély gödör. Betöltésének alsó és felső rétege egyértelműen elválik egymástól.

Vizsgált leletanyag:

II.: Kat. 911.

236. objektum (gödör)

Kerek szájú, enyhén méhkasos oldalfalú gödör. Betöltésében a fal nagyobb beszakadozott részleteivel.

Vizsgált leletanyag:

IIIE.: (VIII.1a.) Kat. 1483.

IIIH.: (III.) Kat. 2611.

400. objektum (gödörbokor)

Nagyméretű, amorf alakú komplexum, amelyet kisebb-nagyobb, változó mélységű, egymásba ásott gödrök összessége alkothatott (feltehetően agyagnyerő hely lehetett). A terepi megfigyelések szerint a gödrök közel egyszerre töltődhettek fel, ám a betöltésben megfogható volt egy nyersanyag-rögös réteg is.

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.1a1.) Kat. 2981.

509. objektum (árok)

Részben a tanúfal alá futó, viszonylag keskeny, változó mélységű, nyújtott U metszetű árok.

Vizsgált leletanyag:

X.: (II.1c2.) Kat. 2995.

557. objektum (gödör)

Nagyméretű, tölcséres oldalfalú, egyenetlen aljú, viszonylag mély gödör, az oldalán széles padkával. Betöltésében a hamus/kormos, illetve sárga agyagszemcsés rétegek ívesen feküdtek egymáson.

Vizsgált leletanyag:

X.: (III.2b2.) Kat. 3062–3063.

789. objektum (gödör)

Kerek szájú, nagyon enyhén méhkasos oldalfalú, mély gödör. Betöltésében jól elkülönülő rétegekkel és behullott agyagrögökkel.

Vizsgált leletanyag:

IX.: (I.1a.) Kat. 2932.

FÜGGELÉK 4B: A vizsgált objektumok statigráfiai kapcsolatai (egyidejűség és/vagy szuperpozíciós viszony) az edénykapcsolatok feltüntetésével (piros kiemelések)

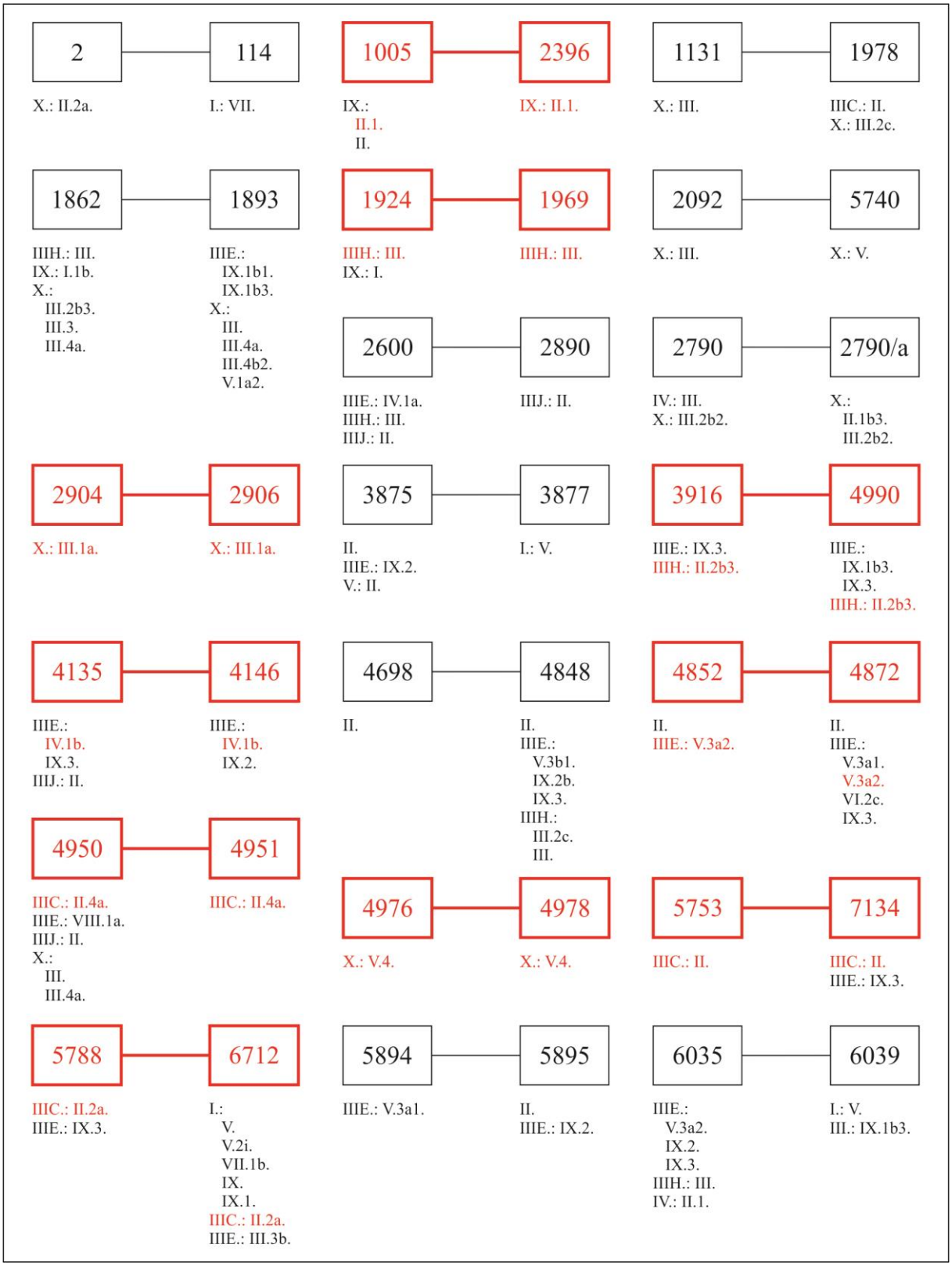

50. ábra

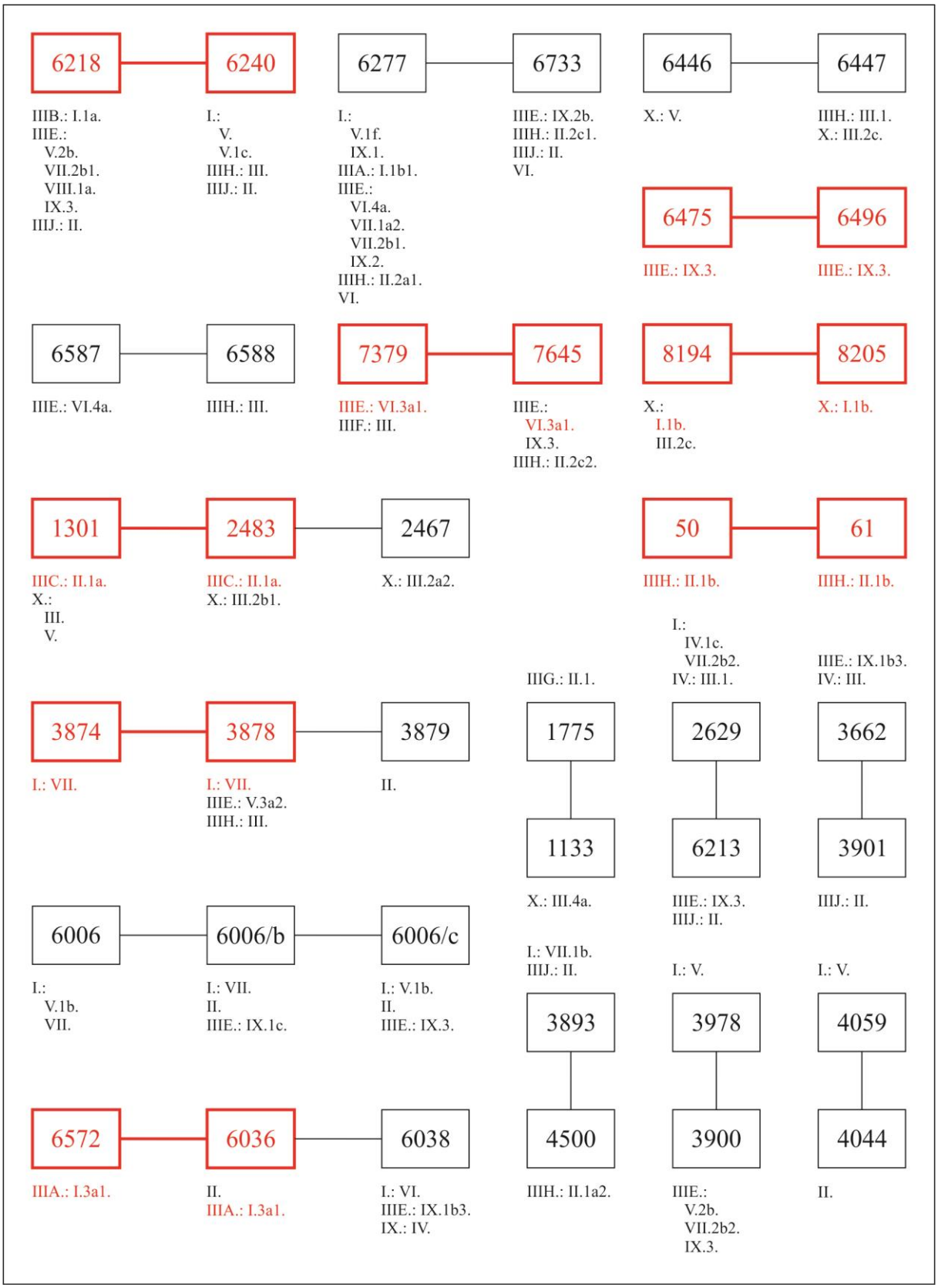
6218
6240
IIIB.: I.1a.
IIIE.:
V.2b.
VII.2b1.
VIII.1a.
IX.3.
IIIJ.: II.
I.:
V.
V.1c.
IIIH.: III.
IIIJ.: II.
6277
6733
I.:
V.1f.
IX.1.
IIIA.: I.1b1.
IIIE.:
VI.4a.
VII.1a2.
VII.2b1.
IX.2.
IIIH.: II.2a1.
VI.
IIIE.: IX.2b.
IIIH.: II.2c1.
IIIJ.: II.
VI.
6446
6447
X.: V.
IIIH.: III.1.
X.: III.2c.
6475
6496
IIIE.: IX.3.
IIIE.: IX.3.
6587
6588
IIIE.: VI.4a.
IIIH.: III.
7379
7645
IIIE.: VI.3a1.
IIIF.: III.
IIIE.:
VI.3a1.
IX.3.
IIIH.: II.2c2.
8194
8205
X.:
I.1b.
III.2c.
X.: I.1b.
1301
2483
2467
IIIC.: II.1a.
X.:
III.
V.
IIIC.: II.1a.
X.: III.2b1.
X.: III.2a2.
50
61
IIIH.: II.1b.
IIIH.: II.1b.
I.:
IV.1c.
VII.2b2.
IV.: III.1.
IIIE.: IX.1b3.
IV.: III.
IIIG.: II.1.
3874
3878
3879
I.: VII.
I.: VII.
IIIE.: V.3a2.
IIIH.: III.
II.
1775
2629
3662
1133
6213
3901
X.: III.4a.
IIIE.: IX.3.
IIIJ.: II.
IIIJ.: II.
I.: V.
I.: V.
6006
6006/b
6006/c
I.:
V.1b.
VII.
I.: VII.
II.
IIIE.: IX.1c.
I.: V.1b.
II.
IIIE.: IX.3.
3893
3978
4059
6572
6036
6038
IIIA.: I.3a1.
II.
IIIA.: I.3a1.
I.: VI.
IIIE.: IX.1b3.
IX.: IV.
4500
3900
4044
IIIH.: II.1a2.
IIIE.:
V.2b.
VII.2b2.
IX.3.
II.

51. ábra

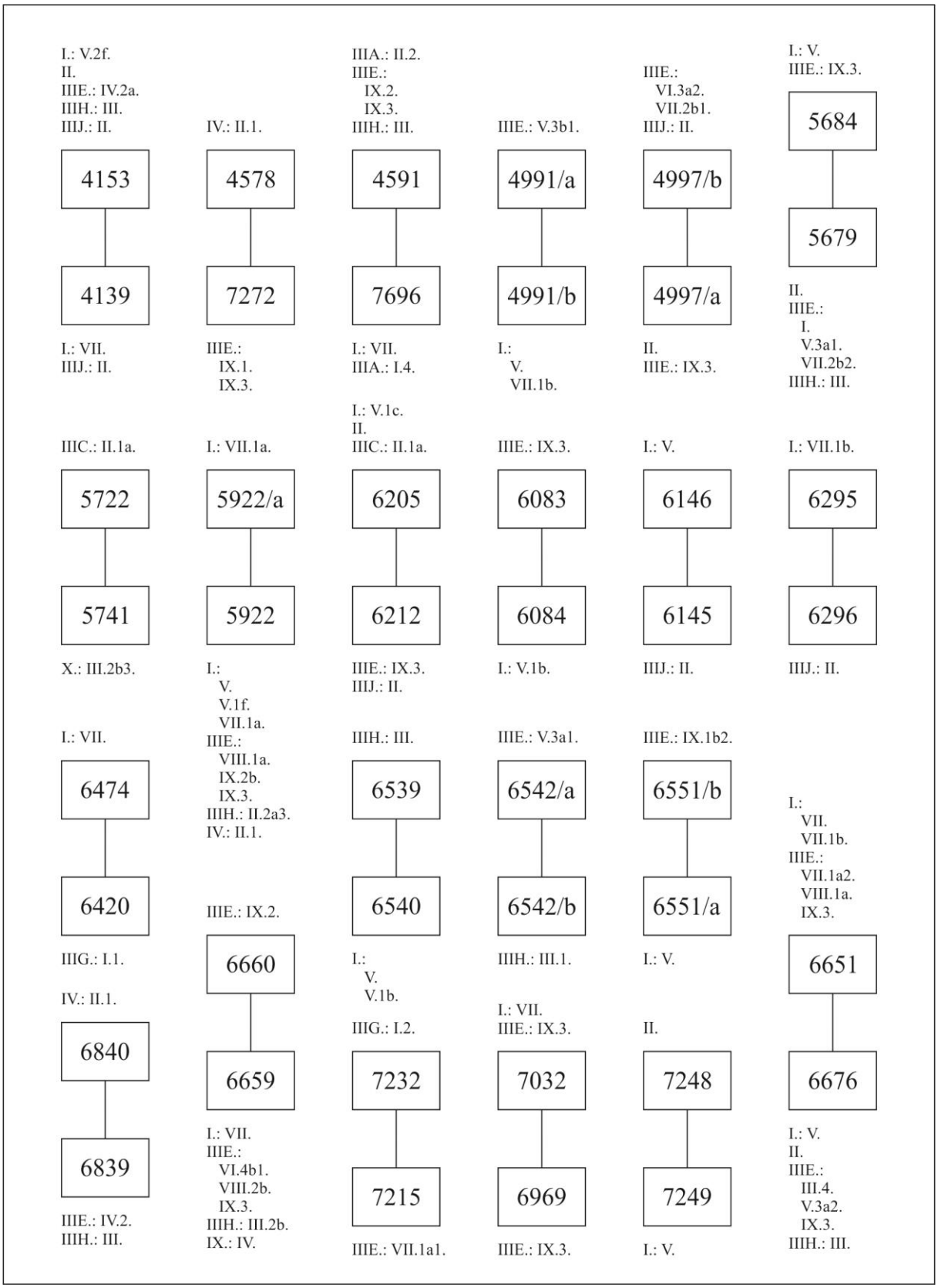
I.: V.2f.
II.
IIIE.: IV.2a.
IIIH.: III.
IIIJ.: II.
4153
4139
I.: VII.
IIIJ.: II.
IIIC.: II.1a.
5722
5741
X.: III.2b3.
I.: VII.
6474
6420
IIIG.: I.1.
IV.: II.1.
6840
6839
IIIE.: IV.2.
IIIH.: III.
IV.: II.1.
4578
7272
IIIE.:
IX.1.
IX.3.
I.: VII.1a.
5922/a
5922
I.:
V.
V.1f.
VII.1a.
IIIE.:
VIII.1a.
IX.2b.
IX.3.
IIIH.: II.2a3.
IV.: II.1.
IIIE.: IX.2.
6660
6659
I.: VII.
IIIE.:
VI.4b1.
VIII.2b.
IX.3.
IIIH.: III.2b.
IX.: IV.
IIIA.: II.2.
IIIE.:
IX.2.
IX.3.
IIIH.: III.
4591
7696
I.: VII.
IIIA.: I.4.
I.: V.1c.
II.
IIIC.: II.1a.
6205
6212
IIIE.: IX.3.
IIIJ.: II.
IIIH.: III.
6539
6540
I.:
V.
V.1b.
IIIG.: I.2.
7232
7215
IIIE.: VII.1a1.
IIIE.: V.3b1.
4991/a
4991/b
I.:
V.
VII.1b.
IIIE.: IX.3.
6083
6084
I.: V.1b.
IIIE.: V.3a1.
6542/a
6542/b
IIIH.: III.1.
I.: VII.
IIIE.: IX.3.
7032
6969
IIIE.: IX.3.
IIIE.:
VI.3a2.
VII.2b1.
IIIJ.: II.
4997/b
4997/a
II.
IIIE.: IX.3.
I.: V.
6146
6145
IIIJ.: II.
IIIE.: IX.1b2.
6551/b
6551/a
I.: V.
II.
7248
7249
I.: V.
I.: V.
IIIE.: IX.3.
5684
5679
II.
IIIE.:
I.
V.3a1.
VII.2b2.
IIIH.: III.
I.: VII.1b.
6295
6296
IIIJ.: II.
I.:
VII.
VII.1b.
IIIE.:
VII.1a2.
VIII.1a.
IX.3.
6651
6676
I.: V.
II.
IIIE.:
III.4.
V.3a2.
IX.3.
IIIH.: III.

52. ábra

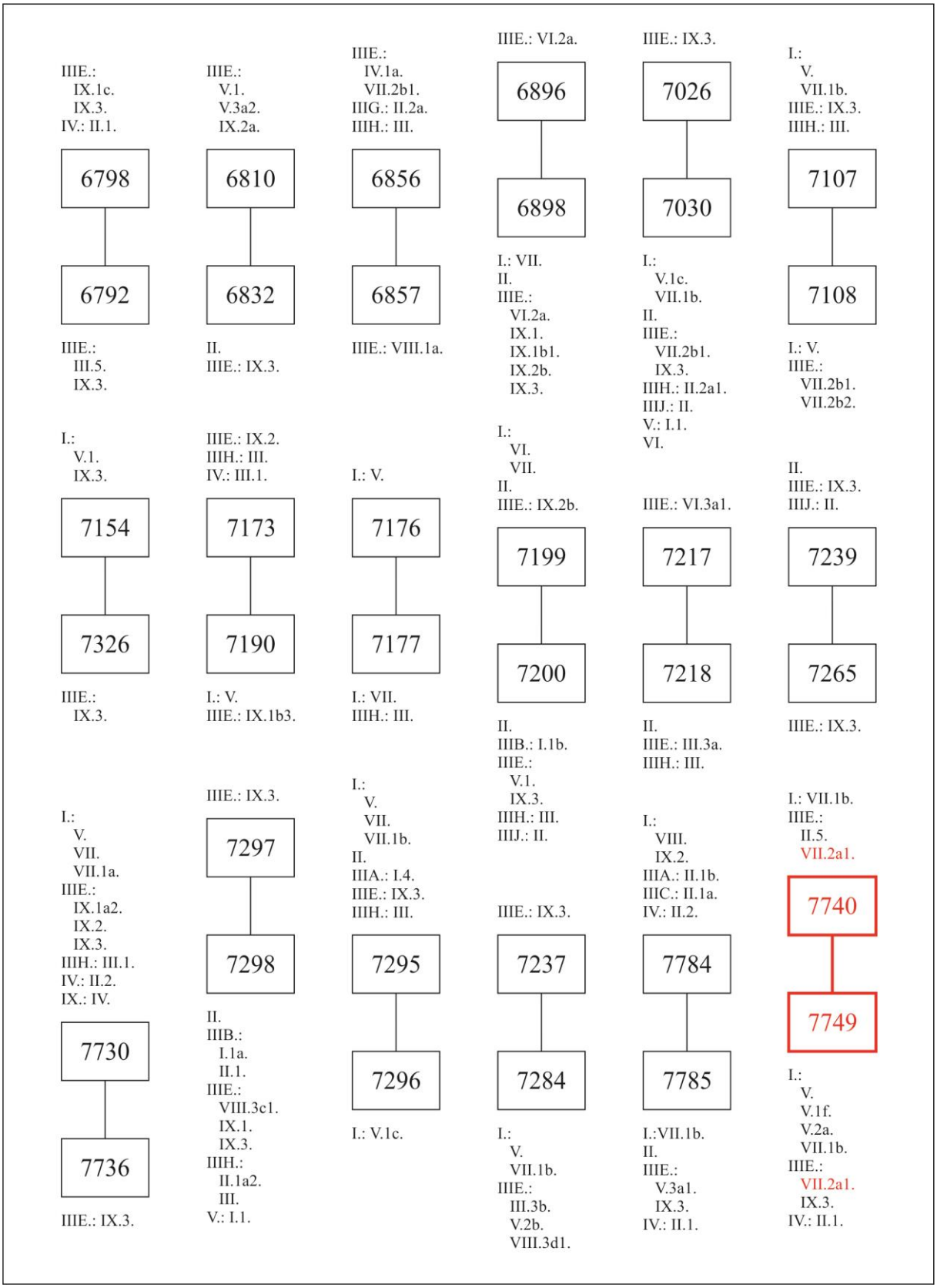
IIIE.:
IX.1c.
IX.3.
IV.: II.1.
6798
6792
IIIE.:
III.5.
IX.3.
I.:
V.1.
IX.3.
7154
7326
IIIE.:
IX.3.
I.:
V.
VII.
VII.1a.
IIIE.:
IX.1a2.
IX.2.
IX.3.
IIIH.: III.1.
IV.: II.2.
IX.: IV.
7730
7736
IIIE.: IX.3.
IIIE.:
V.1.
V.3a2.
IX.2a.
6810
6832
II.
IIIE.: IX.3.
IIIE.: IX.2.
IIIH.: III.
IV.: III.1.
7173
7190
I.: V.
IIIE.: IX.1b3.
IIIE.: IX.3.
7297
7298
II.
IIIB.:
I.1a.
II.1.
IIIE.:
VIII.3c1.
IX.1.
IX.3.
IIIH.:
II.1a2.
III.
V.: I.1.
IIIE.:
IV.1a.
VII.2b1.
IIIG.: II.2a.
IIIH.: III.
6856
6857
IIIE.: VIII.1a.
I.: V.
7176
7177
I.: VII.
IIIH.: III.
I.:
V.
VII.
VII.1b.
II.
IIIA.: I.4.
IIIE.: IX.3.
IIIH.: III.
7295
7296
I.: V.1c.
IIIE.: VI.2a.
6896
6898
I.: VII.
II.
IIIE.:
VI.2a.
IX.1.
IX.1b1.
IX.2b.
IX.3.
I.:
VI.
VII.
II.
IIIE.: IX.2b.
7199
7200
II.
IIIB.: I.1b.
IIIE.:
V.1.
IX.3.
IIIH.: III.
IIIJ.: II.
IIIE.: IX.3.
7237
7284
I.:
V.
VII.1b.
IIIE.:
III.3b.
V.2b.
VIII.3d1.
IIIE.: IX.3.
7026
7030
I.:
V.1c.
VII.1b.
II.
IIIE.:
VII.2b1.
IX.3.
IIIH.: II.2a1.
IIIJ.: II.
V.: I.1.
VI.
IIIE.: VI.3a1.
7217
7218
II.
IIIE.: III.3a.
IIIH.: III.
I.:
VIII.
IX.2.
IIIA.: II.1b.
IIIC.: II.1a.
IV.: II.2.
7784
7785
I.:VII.1b.
II.
IIIE.:
V.3a1.
IX.3.
IV.: II.1.
I.:
V.
VII.1b.
IIIE.: IX.3.
IIIH.: III.
7107
7108
I.: V.
IIIE.:
VII.2b1.
VII.2b2.
II.
IIIE.: IX.3.
IIIJ.: II.
7239
7265
IIIE.: IX.3.
I.: VII.1b.
IIIE.:
II.5.
VII.2a1.
7740
7749
I.:
V.
V.1f.
V.2a.
VII.1b.
IIIE.:
VII.2a1.
IX.3.
IV.: II.1.

53. ábra

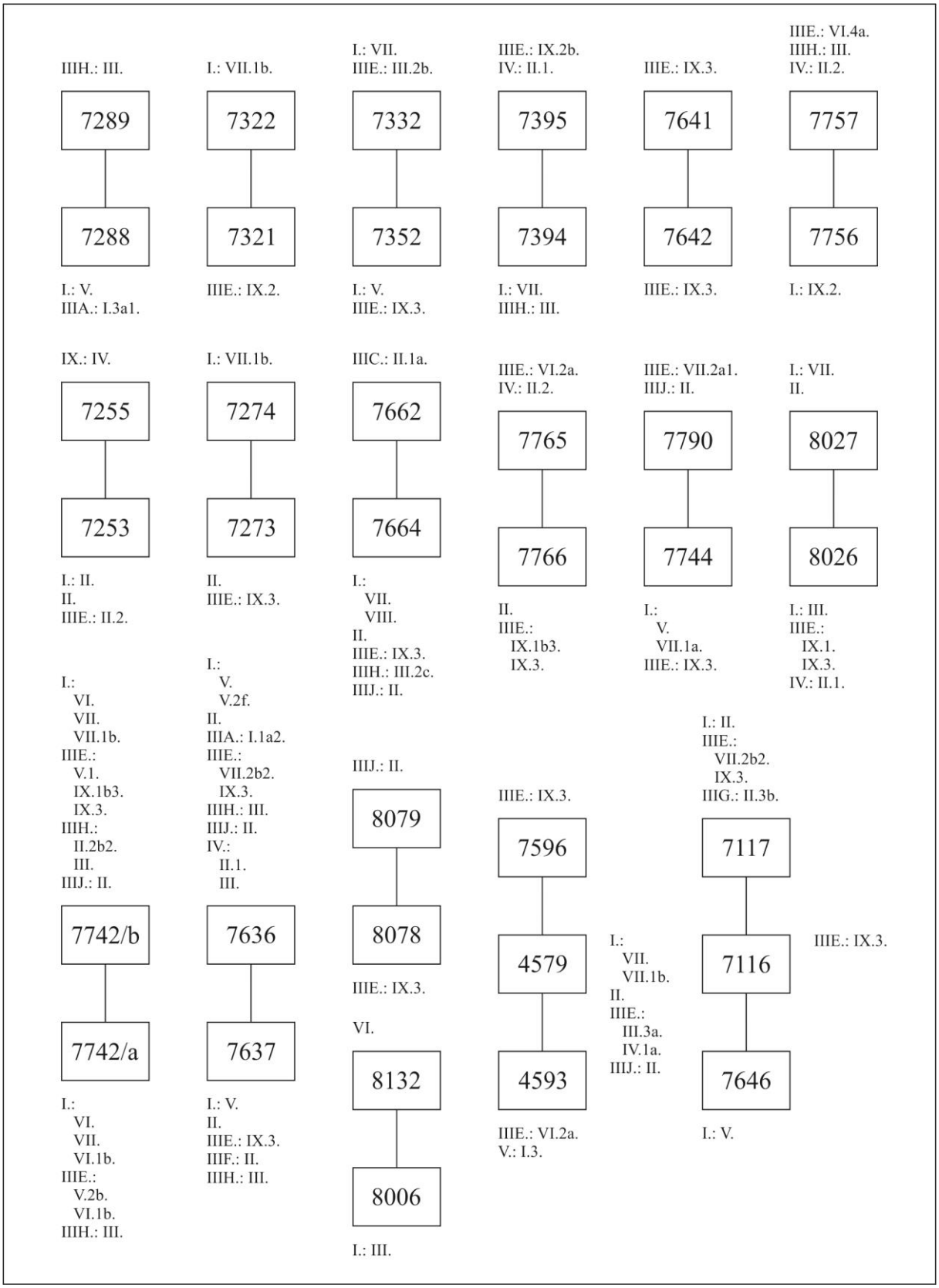
IIIH.: III.
7289
7288
I.: V.
IIIA.: I.3a1.
IX.: IV.
7255
7253
I.: II.
II.
IIIE.: II.2.
I.:
VI.
VII.
VII.1b.
IIIE.:
V.1.
IX.1b3.
IX.3.
IIIH.:
II.2b2.
III.
IIIJ.: II.
7742/b
7742/a
I.:
VI.
VII.
VI.1b.
IIIE.:
V.2b.
VI.1b.
IIIH.: III.
I.: VII.1b.
7322
7321
IIIE.: IX.2.
I.: VII.1b.
7274
7273
II.
IIIE.: IX.3.
I.:
V.
V.2f.
II.
IIIA.: I.1a2.
IIIE.:
VII.2b2.
IX.3.
IIIH.: III.
IIIJ.: II.
IV.:
II.1.
III.
7636
7637
I.: V.
II.
IIIE.: IX.3.
IIIF.: II.
IIIH.: III.
I.: VII.
IIIE.: III.2b.
7332
7352
I.: V.
IIIE.: IX.3.
IIIC.: II.1a.
7662
7664
I.:
VII.
VIII.
II.
IIIE.: IX.3.
IIIH.: III.2c.
IIIJ.: II.
IIIJ.: II.
8079
8078
IIIE.: IX.3.
VI.
8132
8006
I.: III.
IIIE.: IX.2b.
IV.: II.1.
7395
7394
I.: VII.
IIIH.: III.
IIIE.: VI.2a.
IV.: II.2.
7765
7766
II.
IIIE.:
IX.1b3.
IX.3.
IIIE.: IX.3.
7596
4579
4593
IIIE.: VI.2a.
V.: I.3.
IIIE.: IX.3.
7641
7642
IIIE.: IX.3.
IIIE.: VII.2a1.
IIIJ.: II.
7790
7744
I.:
V.
VII.1a.
IIIE.: IX.3.
I.:
VII.
VII.1b.
II.
IIIE.:
III.3a.
IV.1a.
IIIJ.: II.
I.: II.
IIIE.:
VII.2b2.
IX.3.
IIIG.: II.3b.
7117
7116
7646
I.: V.
IIIE.: IX.3.
IIIE.: VI.4a.
IIIH.: III.
IV.: II.2.
7757
7756
I.: IX.2.
I.: VII.
II.
8027
8026
I.: III.
IIIE.:
IX.1.
IX.3.
IV.: II.1.

54. ábra

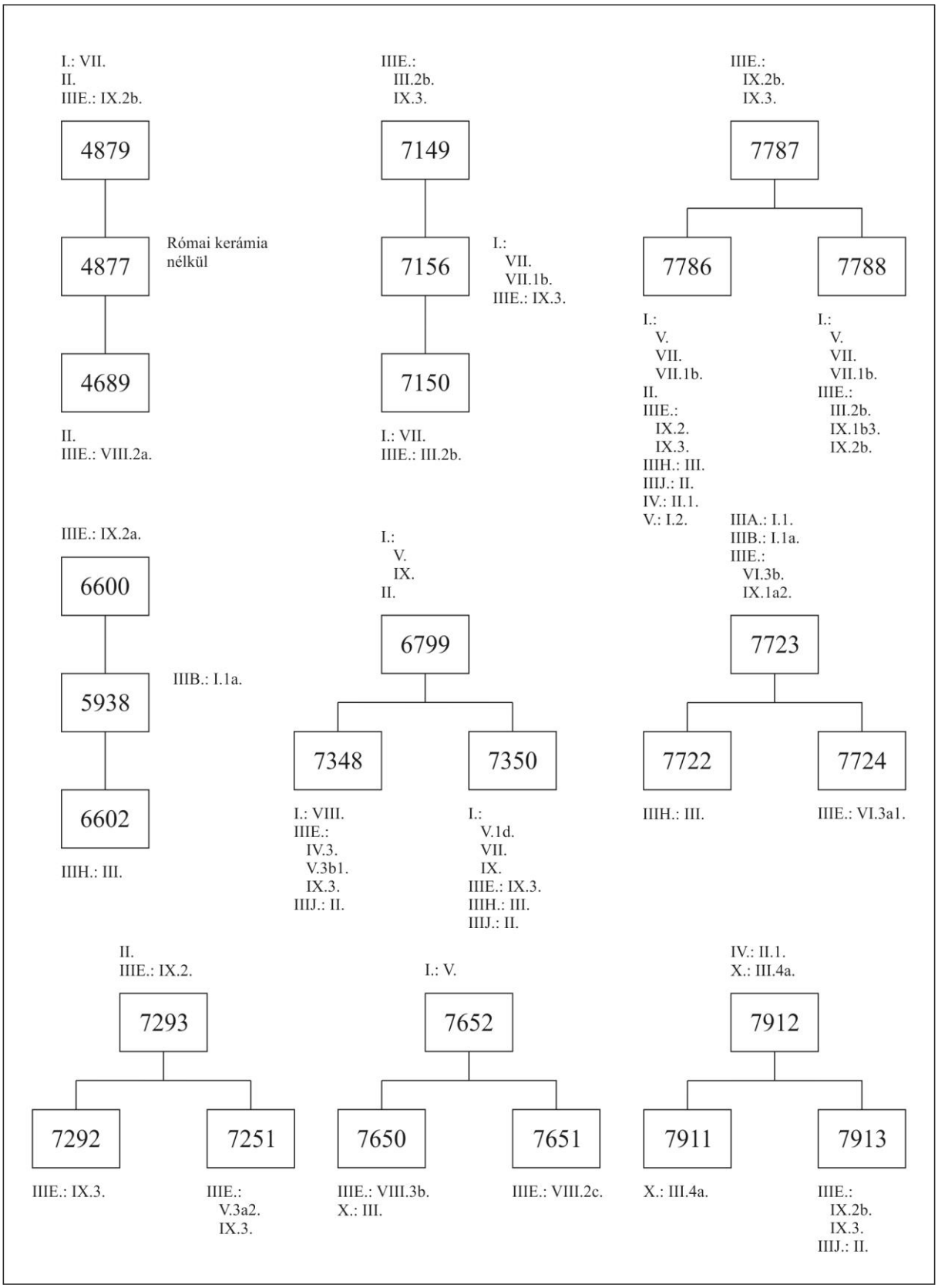
I.: VII.
II.
IIIE.: IX.2b.
4879
4877
Római kerámia nélkül
4689
II.
IIIE.: VIII.2a.
IIIE.:
III.2b.
IX.3.
7149
7156
I.:
VII.
VII.1b.
IIIE.: IX.3.
7150
I.: VII.
IIIE.: III.2b.
IIIE.:
IX.2b.
IX.3.
7787
7786
7788
I.:
V.
VII.
VII.1b.
II.
IIIE.:
IX.2.
IX.3.
IIIH.: III.
IIIJ.: II.
IV.: II.1.
V.: I.2.
I.:
V.
VII.
VII.1b.
IIIE.:
III.2b.
IX.1b3.
IX.2b.
IIIE.: IX.2a.
6600
5938
IIIB.: I.1a.
6602
IIIH.: III.
I.:
V.
IX.
II.
6799
7348
7350
I.: VIII.
IIIE.:
IV.3.
V.3b1.
IX.3.
IIIJ.: II.
I.:
V.1d.
VII.
IX.
IIIE.: IX.3.
IIIH.: III.
IIIJ.: II.
IIIA.: I.1.
IIIB.: I.1a.
IIIE.:
VI.3b.
IX.1a2.
7723
7722
7724
IIIH.: III.
IIIE.: VI.3a1.
II.
IIIE.: IX.2.
7293
7292
7251
IIIE.: IX.3.
IIIE.:
V.3a2.
IX.3.
I.: V.
7652
7650
7651
IIIE.: VIII.3b.
X.: III.
IIIE.: VIII.2c.
IV.: II.1.
X.: III.4a.
7912
7911
7913
X.: III.4a.
IIIE.:
IX.2b.
IX.3.
IIIJ.: II.

55. ábra

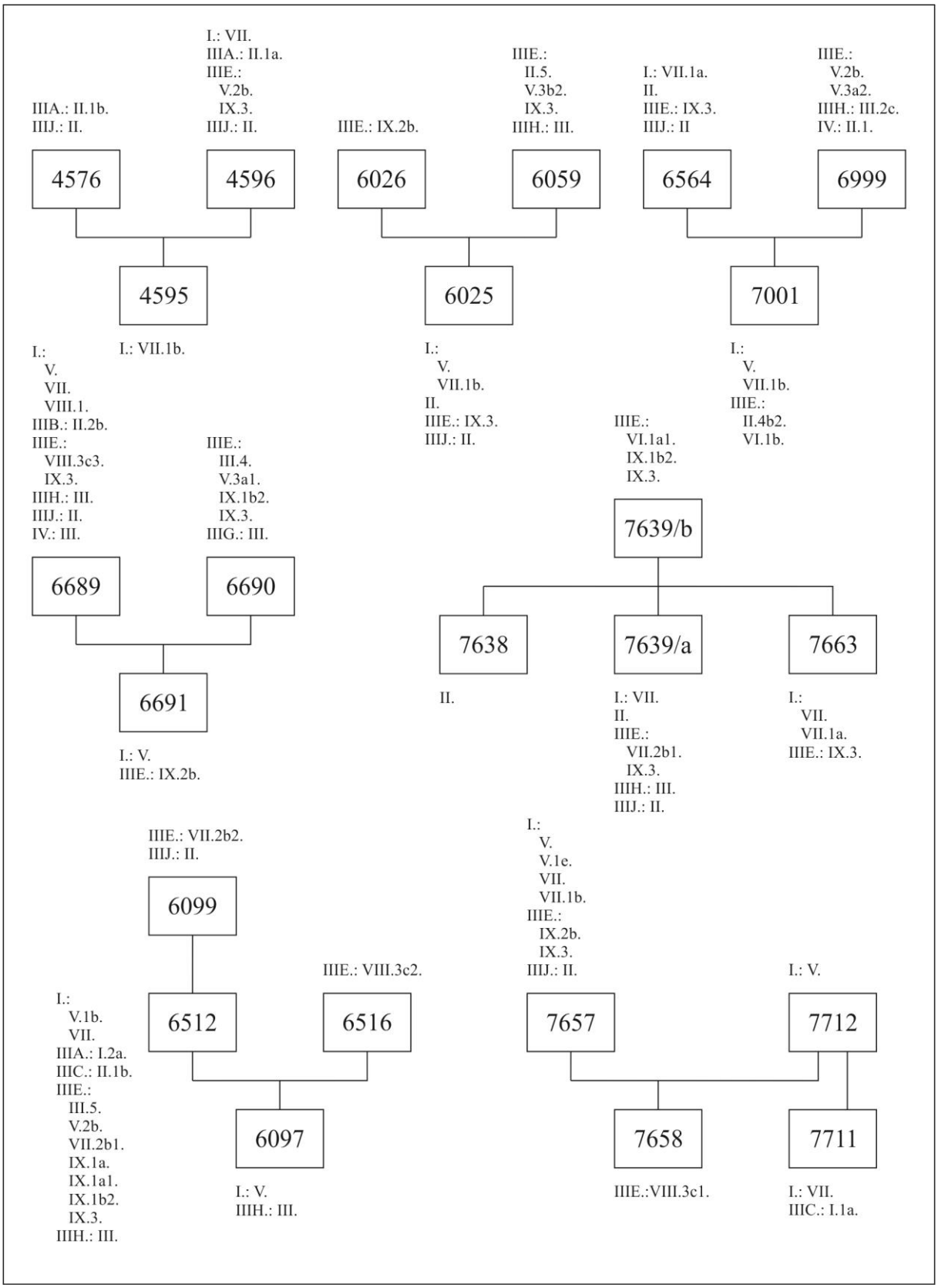
4576
IIIA.: II.1b.
IIIJ.: II.
4596
I.: VII.
IIIA.: II.1a.
IIIE.:
V.2b.
IX.3.
IIIJ.: II.
4595
I.: VII.1b.
6026
IIIE.: IX.2b.
6059
IIIE.:
II.5.
V.3b2.
IX.3.
IIIH.: III.
6025
I.:
V.
VII.1b.
II.
IIIE.: IX.3.
IIIJ.: II.
6564
I.: VII.1a.
II.
IIIE.: IX.3.
IIIJ.: II
6999
IIIE.:
V.2b.
V.3a2.
IIIH.: III.2c.
IV.: II.1.
7001
I.:
V.
VII.1b.
IIIE.:
II.4b2.
VI.1b.
6689
I.:
V.
VII.
VIII.1.
IIIB.: II.2b.
IIIE.:
VIII.3c3.
IX.3.
IIIH.: III.
IIIJ.: II.
IV.: III.
6690
IIIE.:
III.4.
V.3a1.
IX.1b2.
IX.3.
IIIG.: III.
6691
I.: V.
IIIE.: IX.2b.
7639/b
IIIE.:
VI.1a1.
IX.1b2.
IX.3.
7638
II.
7639/a
I.: VII.
II.
IIIE.:
VII.2b1.
IX.3.
IIIH.: III.
IIIJ.: II.
7663
I.:
VII.
VII.1a.
IIIE.: IX.3.
6099
IIIE.: VII.2b2.
IIIJ.: II.
6512
I.:
V.1b.
VII.
IIIA.: I.2a.
IIIC.: II.1b.
IIIE.:
III.5.
V.2b.
VII.2b1.
IX.1a.
IX.1a1.
IX.1b2.
IX.3.
IIIH.: III.
6516
IIIE.: VIII.3c2.
6097
I.: V.
IIIH.: III.
7657
I.:
V.
V.1e.
VII.
VII.1b.
IIIE.:
IX.2b.
IX.3.
IIIJ.: II.
7658
IIIE.:VIII.3c1.
7712
I.: V.
7711
I.: VII.
IIIC.: I.1a.

56. ábra

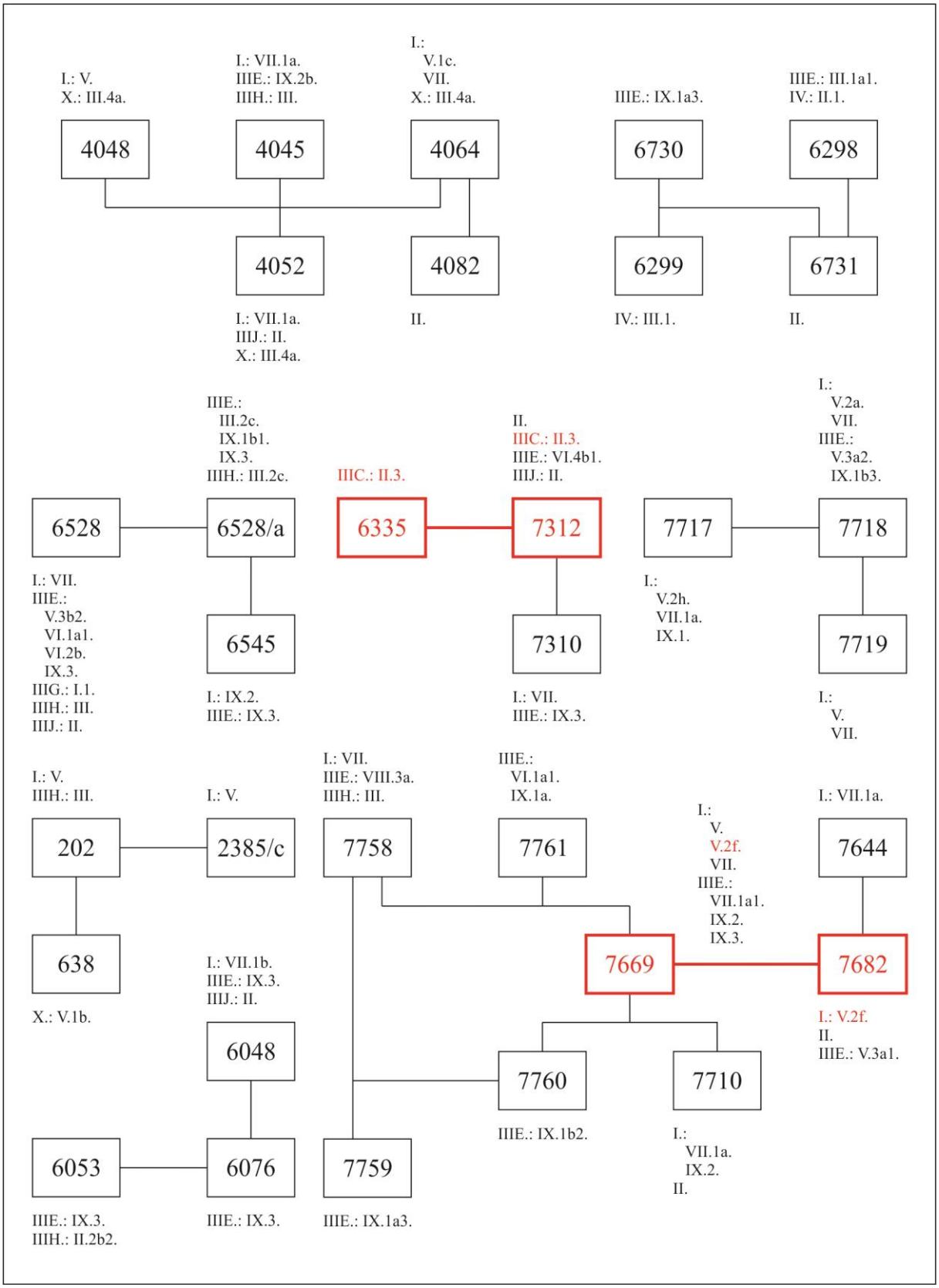
I.: V.
X.: III.4a.
4048
I.: VII.1a.
IIIE.: IX.2b.
IIIH.: III.
4045
I.:
V.1c.
VII.
X.: III.4a.
4064
IIIE.: IX.1a3.
6730
IIIE.: III.1a1.
IV.: II.1.
6298
4052
I.: VII.1a.
IIIJ.: II.
X.: III.4a.
4082
II.
6299
IV.: III.1.
6731
II.
IIIE.:
III.2c.
IX.1b1.
IX.3.
IIIH.: III.2c.
IIIC.: II.3.
II.
IIIC.: II.3.
IIIE.: VI.4b1.
IIIJ.: II.
I.:
V.2a.
VII.
IIIE.:
V.3a2.
IX.1b3.
6528
6528/a
6335
7312
7717
7718
I.: VII.
IIIE.:
V.3b2.
VI.1a1.
VI.2b.
IX.3.
IIIG.: I.1.
IIIH.: III.
IIIJ.: II.
6545
I.: IX.2.
IIIE.: IX.3.
7310
I.: VII.
IIIE.: IX.3.
I.:
V.2h.
VII.1a.
IX.1.
7719
I.:
V.
VII.
I.: V.
IIIH.: III.
I.: V.
I.: VII.
IIIE.: VIII.3a.
IIIH.: III.
IIIE.:
VI.1a1.
IX.1a.
I.: VII.1a.
202
2385/c
7758
7761
7644
I.:
V.
V.2f.
VII.
IIIE.:
VII.1a1.
IX.2.
IX.3.
638
X.: V.1b.
I.: VII.1b.
IIIE.: IX.3.
IIIJ.: II.
7669
7682
I.: V.2f.
II.
IIIE.: V.3a1.
6048
7760
7710
IIIE.: IX.1b2.
I.:
VII.1a.
IX.2.
II.
6053
6076
7759
IIIE.: IX.3.
IIIH.: II.2b2.
IIIE.: IX.3.
IIIE.: IX.1a3.

57. ábra

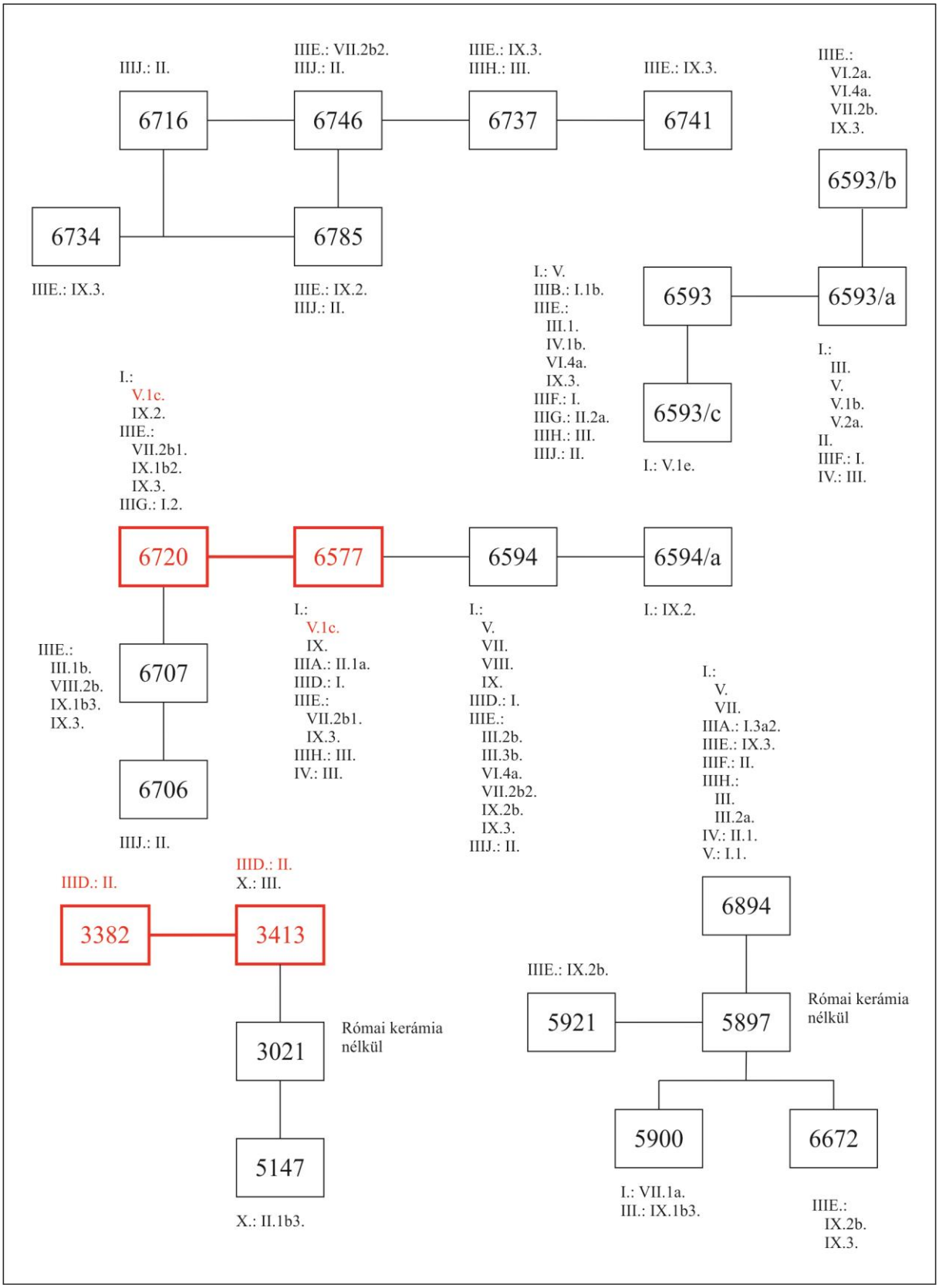
IIIJ.: II.
6716
IIIE.: VII.2b2.
IIIJ.: II.
6746
IIIE.: IX.3.
IIIH.: III.
6737
IIIE.: IX.3.
6741
IIIE.:
VI.2a.
VI.4a.
VII.2b.
IX.3.
6593/b
6734
IIIE.: IX.3.
6785
IIIE.: IX.2.
IIIJ.: II.
I.: V.
IIIB.: I.1b.
IIIE.:
III.1.
IV.1b.
VI.4a.
IX.3.
IIIF.: I.
IIIG.: II.2a.
IIIH.: III.
IIIJ.: II.
6593
6593/a
I.:
III.
V.
V.1b.
V.2a.
II.
IIIF.: I.
IV.: III.
6593/c
I.: V.1e.
I.:
V.1c.
IX.2.
IIIE.:
VII.2b1.
IX.1b2.
IX.3.
IIIG.: I.2.
6720
6577
6594
6594/a
I.: IX.2.
IIIE.:
III.1b.
VIII.2b.
IX.1b3.
IX.3.
6707
I.:
V.1c.
IX.
IIIA.: II.1a.
IIID.: I.
IIIE.:
VII.2b1.
IX.3.
IIIH.: III.
IV.: III.
I.:
V.
VII.
VIII.
IX.
IIID.: I.
IIIE.:
III.2b.
III.3b.
VI.4a.
VII.2b2.
IX.2b.
IX.3.
IIIJ.: II.
I.:
V.
VII.
IIIA.: I.3a2.
IIIE.: IX.3.
IIIF.: II.
IIIH.:
III.
III.2a.
IV.: II.1.
V.: I.1.
6706
IIIJ.: II.
IIID.: II.
IIID.: II.
X.: III.
3382
3413
6894
IIIE.: IX.2b.
5921
5897
Római kerámia
nélkül
3021
Római kerámia
nélkül
5900
6672
5147
I.: VII.1a.
III.: IX.1b3.
IIIE.:
IX.2b.
IX.3.
X.: II.1b3.

58. ábra

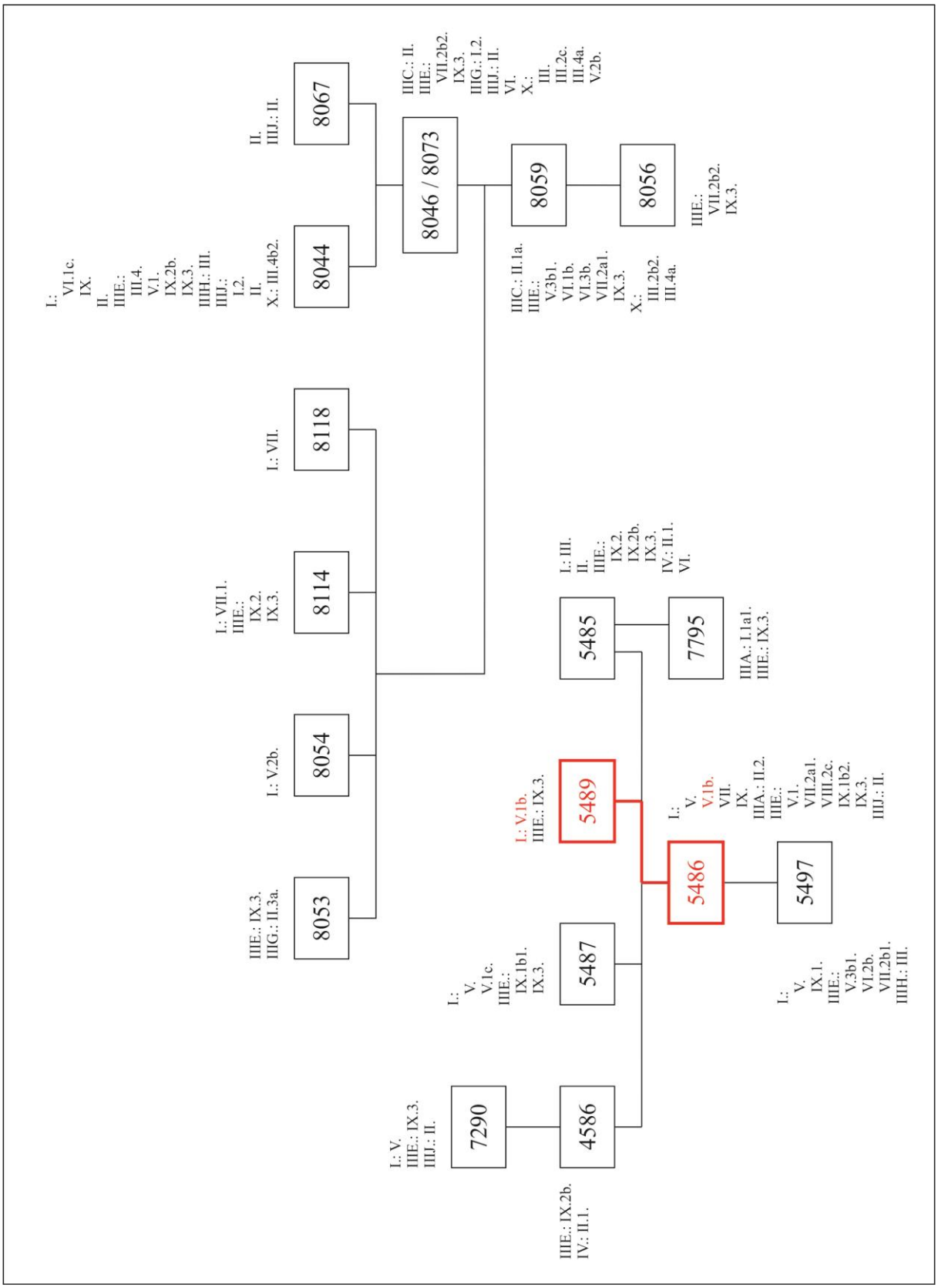
I.:
VI.1c.
IX.
II.
IIIE.:
III.4.
V.1.
IX.2b.
IX.3.
IIIH.: III.
IIIJ.:
I.2.
II.
X.: III.4b2.
8044
II.
IIIJ.: II.
8067
IIIC.: II.
IIIE.:
VII.2b2.
IX.3.
IIIG.: I.2.
IIIJ.: II.
VI.
X.:
III.
III.2c.
III.4a.
V.2b.
8046 / 8073
IIIC.: II.1a.
IIIE.:
V.3b1.
VI.1b.
VI.3b.
VII.2a1.
IX.3.
X.:
III.2b2.
III.4a.
8059
8056
IIIE.:
VII.2b2.
IX.3.
I.: VII.
8118
I.: VII.1.
IIIE.:
IX.2.
IX.3.
8114
I.: V.2b.
8054
IIIE.: IX.3.
IIIG.: II.3a.
8053
I.: III.
II.
IIIE.:
IX.2.
IX.2b.
IX.3.
IV.: II.1.
VI.
5485
7795
IIIA.: I.1a1.
IIIE.: IX.3.
I.: V.1b.
IIIE.: IX.3.
5489
I.:
V.
V.1b.
VII.
IX.
IIIA.: II.2.
IIIE.:
V.1.
VII.2a1.
VIII.2c.
IX.1b2.
IX.3.
IIIJ.: II.
5486
5497
I.:
V.
V.1c.
IIIE.:
IX.1b1.
IX.3.
5487
I.:
V.
IX.1.
IIIE.:
V.3b1.
VI.2b.
VII.2b1.
IIIH.: III.
I.: V.
IIIE.: IX.3.
IIIJ.: II.
7290
4586
IIIE.: IX.2b.
IV.: II.1.

59. ábra

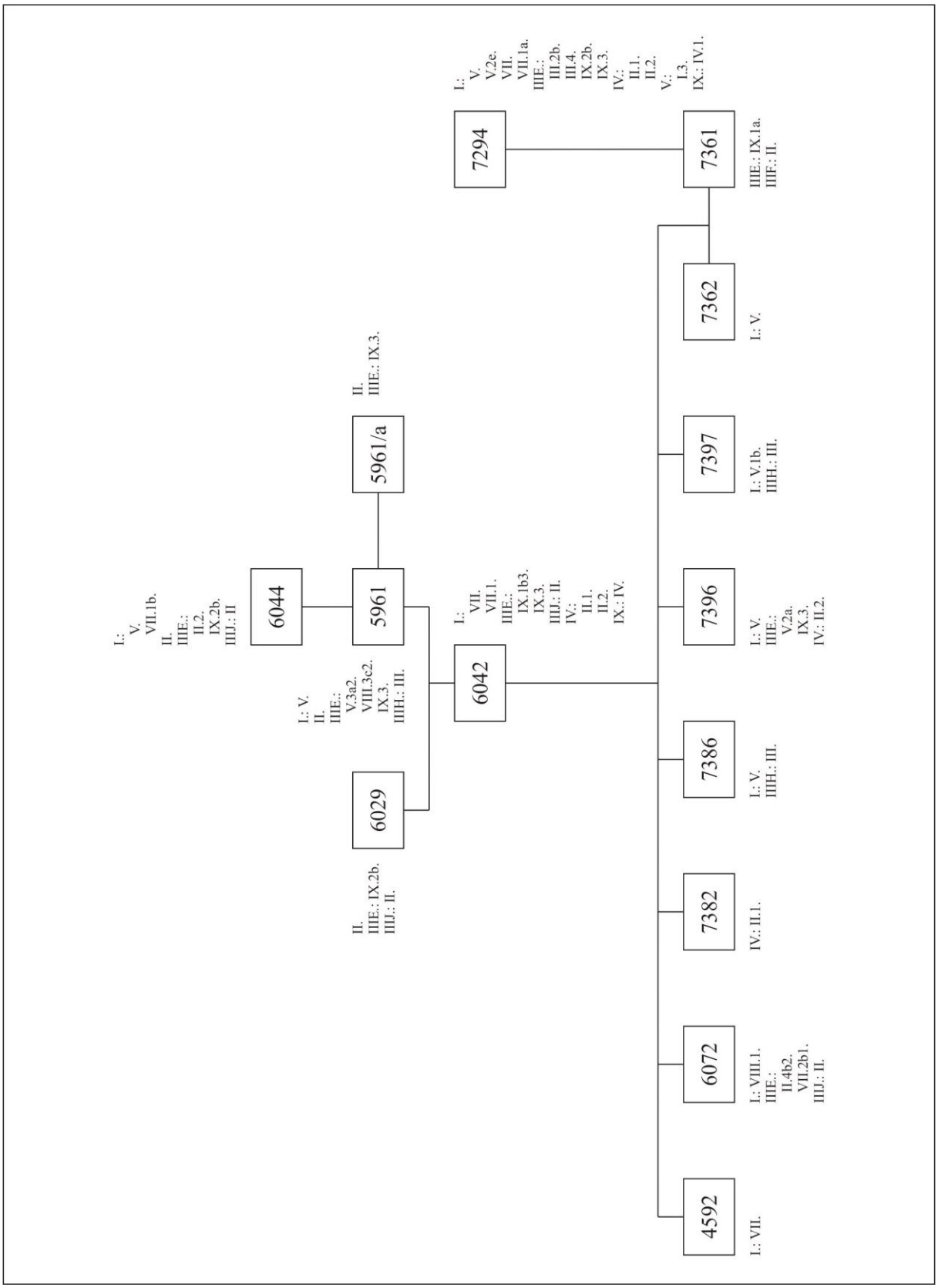
I.:
V.
VII.1b.
II.
IIIE.:
II.2.
IX.2b.
IIIJ.: II
6044
5961
5961/a
II.
IIIE.: IX.3.
I.: V.
II.
IIIE.:
V.3a2.
VIII.3c2.
IX.3.
IIIH.: III.
6029
II.
IIIE.: IX.2b.
IIIJ.: II.
6042
I.:
VII.
VII.1.
IIIE.:
IX.1b3.
IX.3.
IIIJ.: II.
IV.:
II.1.
II.2.
IX.: IV.
7294
I.:
V.
V.2e.
VII.
VII.1a.
IIIE.:
III.2b.
III.4.
IX.2b.
IX.3.
IV.:
II.1.
II.2.
V.:
I.3.
IX.: IV.1.
7361
IIIE.: IX.1a.
IIIF.: II.
7362
I.: V.
7397
I.: V.1b.
IIIH.: III.
7396
I.: V.
IIIE.:
V.2a.
IX.3.
IV.: II.2.
7386
I.: V.
IIIH.: III.
7382
IV.: II.1.
6072
I.: VIII.1.
IIIE.:
II.4b2.
VII.2b1.
IIIJ.: II.
4592
I.: VII.

60. ábra

FÜGGELÉK 5A: Feloldókulcs a terra sigillaták leírósablonjához

A: A közgyűjteményi azonosításhoz szükséges adatok.

A1: Katalógusszám.

A2: A CKM múzeumi nyilvántartásában szereplő leltári szám.

A3: Terra sigillaták egyedi jelzése (elsődlegesen a meghatározásokból átemelve, a csomagoláson ettől eltérő jelzetek a releváns esetekben második számként feltüntetve).

B: Objektumszám.

C: Táblahivatkozás.

D: A töredékek jellegére és darabszámára vonatkozó adatok (töredékszámban kifejezve).

D1: Peremtöredékek mennyisége.

D2: Oldaltöredékek mennyisége.

D3: Talp-, alj- és/vagy fenéktöredékek mennyisége.

E: Metrikus jellemzők (a feltüntetett adatok centiméterben értendők).

E1: Peremátmérő.

E2: Talp- vagy fenékátmérő.

E3: Falvastagság.

F: Díszítés technikája.

F1: Reliefdísz (meghatározását a hivatkozott azonosítóval lásd az 5C függelékben).

F2: Egyéb díszítés:

1: Barbotin technikával kialakított motívum (barbotinlevél) részlete.

2: Vésett motívum (metszett üvegminta) részlete.

3: A belső felületen elhelyezett, fogaskarcolt sáv.

4: Horony vagy horonypár.

G: Mesterbélyeg (az olvasható esetekben az átíratot lásd a katalógus vonatkozó sorában).

H: Másodlagos megmunkálás nyomai.

1: Antik javításra utaló furat vagy furatok.

2: Csiszolás nyomai a törésfelületen és/vagy a külső-belső falsíkon.

3: Zsetonként meghatározható, megközelítőlegesen kör alakúra tördelt szélű darabok.

4: Orsókarikaként kiképzett töredékek (kör alakúra csiszolt, átfúrt tételek).

I: Másodlagos égés nyomai.

1: Koromnyom a belső- és/vagy a külső felületen, ám a törésfelületre nem húzódik rá.

2: A törésfelületen is jelentkeznek másodlagos égésre utaló nyomok.

J: Megjegyzések.

FÜGGELÉK 5B: A terra sigillata leletanyag katalógusa

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
I.: Észak-Itália / Consp. 43																
1	2006.3.1719.1	190	5318	1. t. 1a–b.	1	-	-	-	-	0,7	-	1	-	-	-	-
II.: Dél-Gallia / Drag. 35/36																
2	2006.3.1071.5	138	4482	1. t. 2a–b.	1	-	-	-	-	0,6	-	1	-	-	2	-
3	2006.3.1105.3	110	4541	1. t. 3a–b.	1	-	-	28	-	0,7	-	1	-	-	2	-
II.: Dél-Gallia / Drag. 37																
4	2006.3.3107.4	18	7111	1. t. 5a–b.	-	-	1	-	10	-	-	-	-	-	-	-
5	2006.3.3107.5	19	7111	1. t. 4.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	2006.3.3113.4	1	7117	2. t. 1.	-	1	-	10	-	-	1	-	-	-	-	-
7	2006.3.3228.4	47	7253	2. t. 2a–b.	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
III.: Közép-Gallia / Drag. 18/31																
8	2006.3.2725.29	429	6593/a	2. t. 3.	-	1	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
III.: Közép-Gallia / Drag. 33																
9	2006.3.1145.4	493	4585	2. t. 7.	-	1	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-
III.: Közép-Gallia / Drag. 37																
10	2007.7.80.1	?	8006	2. t. 4a–f.	2	4	-	14	-	-	3	-	-	-	-	-
11	2007.7.82.2	?	8008	2. t. 5.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
12	2007.7.98.2	?	8026	2. t. 6.	-	1	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
III.: Közép-Gallia / Meghatározhatatlan forma																
13	2006.3.2972.2	495	6895	2. t. 9.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV.: Közép-Gallia – Rheinzabern / Drag. 37																
14	2006.3.1855.5	497	5493	2. t. 8.	-	1	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-
V.: Rheinzabern / Drag. 31																
15	2006.3.823.68	148	4152	3. t. 1a–b.	-	1	1	-	9	0,7	-	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
16	2006.3.2145.2	202 / 203	5852	3. t. 2.	-	1	-	-	-	0,9	-	-	-	-	1	-
17	2006.3.2199.5	218 / 219	5922	3. t. 3.	-	1	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
18	2006.3.2946.2	321 / 322	6866	3. t. 4a–b.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V.: Rheinzabern / Drag. 18/31																
19	2004.1.208.139	87	2278	3. t. 11.	-	1	-	-	10	0,7	-	-	-	-	-	-
20	2006.3.609.16	97	3877	3. t. 7.	1	-	-	18	-	0,6	-	-	-	-	-	-
21	2006.3.1448.6	388 / 389	4991/b	3. t. 13.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	2006.3.2098.2	197 / 198	5793	3. t. 6.	1	-	-	23	-	0,7	-	-	-	-	1	-
23	2006.3.2117.2	215 / 216	5815	3. t. 9.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
24	2006.3.2155.1	235 / 236	5864	3. t. 10.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
25	2006.3.2199.4	219 / 220	5922	3. t. 12.	-	1	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
26	2006.3.2674.3	364 / 365	6535	3. t. 8.	1	-	-	28	-	0,9	-	-	-	-	-	-
27	2006.3.2684.1	353 / 354	6546	3. t. 21a–b.	-	-	1	-	10	2,4	-	-	-	-	-	Ujjlenyomat a talpgyűrű külső felületén
28	2006.3.2725.27, 31	414	6593/a	3. t. 18a–c.	1	-	1	-	-	0,8	-	-	-	-	-	-
29	2006.3.2921.7	324 / 325	6838	3. t. 14.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	2006.3.2987.5	74	6915	3. t. 20.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	2006.3.3163.1	36	7176	3. t. 15.	1	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-
32	2006.3.3265.8	616	7294	3. t. 5.	1	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-
33	2006.3.3294.2	468	7324	3. t. 17.	1	-	-	-	-	0,5	-	-	-	-	1	-
34	2006.3.3302.8	284 / 285	7333	3. t. 23a–c.	-	-	1	-	-	-	-	3	-	-	-	-
35	2006.3.3327.1	269 / 270	7362	3. t. 19a–b.	-	-	1	-	10	1,8	-	3	-	-	-	-
36	2006.3.3612.5	574	7730	3. t. 22.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37	2007.7.1.5	653	7901	3. t. 16.	1	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-
V.: Rheinzabern / Drag. 32																
38	2006.3.734.63	114	4033	4. t. 1a–c.	-	2	1	-	12	-	-	-	olvashatatlan	1	-	Ólomkapocs maradványa a javításra szolgáló furatban
39	2006.3.757.27	140	4059	4. t. 2.	1	-	-	24	-	0,5	-	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
40	2006.3.2790.8	314	6683	4. t. 4.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Jól megfigyelhető ujjlenyomat a külső felületen
41	2006.3.3560.1	755	7667	4. t. 3.	1	-	-	25	-	-	-	-	-	1	-	-
V.: Rheinzabern / Drag. 33																
42	2002.1.159.703	65	202	4. t. 6.	1	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-
43	2003.1.1064.156	695	1942	4. t. 20.	-	1	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	-
44	2004.1.224.81	99	2295	4. t. 7.	1	-	-	16	-	0,7	-	4	-	-	-	Kettős hornyolat
45	2004.1.404.26	92	2534	4. t. 14.	1	-	-	13	-	0,6	-	4	-	-	-	-
46	2006.3.635.5	86	3905	4. t. 11.	1	-	-	13	-	0,8	-	-	-	-	-	-
47	2006.3.812.116	153	4141	4. t. 24.	-	1	-	-	7	0,8	-	-	-	-	-	-
48	2006.3.1635.6	181 / 182	5210	4. t. 21.	-	1	-	-	-	0,7	-	4	-	-	-	-
49	2006.3.1682.1	565	5266	4. t. 19.	-	1	-	9	-	-	-	-	-	-	2	-
50	2006.3.2001.2	183 / 184	5692	4. t. 8.	1	-	-	13	-	0,6	-	4	-	-	-	-
51	2006.3.2152.1	207 / 208	5861/a	4. t. 13.	1	-	-	14	-	0,5	-	-	-	-	-	-
52	2006.3.2155.2	236 / 237	5864	4. t. 23.	-	1	-	-	-	0,5	-	4	-	-	-	-
53	2006.3.2159.1	230 / 231	5870	4. t. 22.	-	1	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	-
54	2006.3.2267.5	247 / 248	6025	4. t. 17a–b.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
55	2006.3.2283.2	252 / 253	6044	4. t. 28.	-	1	-	-	-	0,8	-	4	-	-	-	-
56	2006.3.2679.2	373 / 374	6540	4. t. 15.	1	-	-	16	-	0,6	-	-	-	-	-	-
57	2006.3.2689.1	360 / 361	6551/a	4. t. 18a–c.	-	3	-	-	6,7	-	-	4	-	-	-	-
58	2006.3.2796.2	297 / 298	6691	4. t. 29.	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-
59	2006.3.2909.2	332 / 333	6824	5. t. 1.	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-
60	2006.3.2960.3	336 / 337	6881	4. t. 16.	1	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-
61	2006.3.2961.2	328 / 329	6882	4. t. 5.	1	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-
62	2006.3.3210.3	675	7233	4. t. 26.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
63	2006.3.3255.4	403 / 404	7284	4. t. 27.	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-
64	2006.3.3261.2	595	7290	4. t. 25.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
65	2006.3.3358.5	278 / 279	7396	4. t. 10.	1	-	-	11	-	-	-	4	-	-	1	-
66	2006.3.3539.3	581	7646	5. t. 2.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
67	2006.3.3550.2	729	7657	4. t. 9.	1	-	-	13	-	-	-	4	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
68	2006.3.3612.8	577	7730	5. t. 3.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
69	2006.3.3662.1	541	7793	4. t. 12.	1	-	-	16	-	-	-	4	-	-	-	-
V.1a.: Rheinzabern / Drag. 37 / Ianu(arius) I: Bernhard-csoport I.a																
70	2006.3.632.23	158	3902	5. t. 4.	-	1	-	-	-	0,6	6	-	-	-	-	-
71	2006.3.673.10	383 / 384	3953	5. t. 5.	-	1	-	-	-	0,4	7	-	-	-	-	-
72	2006.3.2117.1	216 / 217	5815	5. t. 8.; 50. t. 16.	-	1	-	-	-	0,7	8	-	[---] SFE	-	-	-
73	2006.3.3560.2	756	7667	5. t. 11.	-	1	-	-	-	-	9	-	-	1	-	-
V.2a.: Rheinzabern / Drag. 37 / Ianu(arius) I, Cerialis I: Bernhard-csoport I.a–b																
74	2006.3.3601.4–7	724–725	7718	5. t. 10a–b.	-	4	-	-	-	-	10	4	-	-	-	-
75	2006.3.3625.3	537	7749	5. t. 7.	-	1	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-
V.1a.: Rheinzabern / Drag. 37 / Ianu(arius) I, Cerialis V, Comitialis II: Bernhard-csoport I.a–b																
76	2006.3.2725.25	426	6593/a	5. t. 9.	-	1	-	-	-	0,5–0,6	12	-	-	-	-	-
V.2c.: Rheinzabern / Drag. 37 / Ianu(arius) I–II: Bernhard-csoport I.a – III.a																
77	2006.3.2790.9	315	6683	5. t. 6.	-	1	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-
V.1a.: Rheinzabern / Drag. 37 / Reginus I: Bernhard-csoport I.a																
78	2006.3.2872.23	465	6781	5. t. 12.	-	1	-	-	-	0,9	14	-	-	-	2	-
79	2006.3.3658.1, 4	547	7789	6. t. 1a–b.	1	1	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Cerialis I: Bernhard-csoport I.b																
80	2006.3.2458.29	647	6266	6. t. 2.	-	1	-	-	-	0,7	16	-	-	-	-	-
81	2006.3.2656.15	363 / 364	6512	6. t. 4.	-	1	-	-	-	0,3	17	-	-	-	-	-
82	2006.3.2679.1	374 / 375	6540	6. t. 5a–b.	-	2	-	-	-	0,8	18	-	-	-	1	-
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Cerialis I, Arvernicus-Lutaevus: Bernhard-csoport I.b																
83	2006.3.1848.21 + 2006.3.1851.2	486, 494	5486 + 5489	6. t. 6.	-	2	-	-	-	0,9	19	-	-	-	-	-
84	2006.3.3075.6	416	7048	6. t. 3.	-	1	-	-	-	0,8	20	-	-	-	-	-
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Cerialis II: Bernhard-csoport I.b																
85	2006.3.1188.5	173 / 174	4640	6. t. 9.	-	1	-	-	-	0,6	21	-	olvashatatlan	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Cerialis III: Bernhard-csoport I.b																
86	2006.3.2255.2	266 / 267	6006/c	6. t. 7.	-	1	-	-	-	0,8	22	-	-	-	-	-
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Cerialis III, V: Bernhard-csoport I.b																
87	2006.3.2788.1	306 / 307	6681	6. t. 8.	-	1	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Cerialis IV: Bernhard-csoport I.b																
88	2006.3.2657.1	357 / 358	6514	6. t. 10.	-	1	-	-	-	0,9	24	-	-	-	-	-
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Cerialis V: Bernhard-csoport I.b																
89	2006.3.2313.19	622	6084	7. t. 1.	-	1	-	-	-	0,7	25	-	-	-	-	-
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Cerialis kör A áruja: Bernhard-csoport I.b																
90	2006.3.2081.1	239 / 240	5776/c	7. t. 7a–d.	-	1	1	-	-	-	26	-	-	2	-	A talpgyűrű külső íve kis szakaszon egyenesre csiszolt, megfigyelhető keresztirányú csiszolásnyomokkal; jól látható ujjlenyomat a külső felületen
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Belsus I: Bernhard-csoport I.b																
91	2006.3.3359.2	290 / 291	7397	7. t. 2.	-	1	-	-	-	-	27	-	-	3	-	Ovális alakú zseton
V.2f.: Rheinzabern / Drag. 37 / Belsus I, Respectus, E 25.26 tojásfüzés mestere: Bernhard-csoport I.b – II.a																
92	2006.3.3562.3 + 2006.3.3570.3	737–738, 745	7669 + 7682	7. t. 4a–c.	-	3	-	-	-	-	28	-	-	-	-	-
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Comitialis I–II: Bernhard-csoport I.b																
93	2004.1.215.65	156	2286	7. t. 3.	-	1	-	-	-	0,5	29	-	-	-	-	-
94	2006.3.834.27	155	4172	8. t. 4.; 50. t. 1.	-	1	-	-	-	0,8	30	-	COM [---]	-	-	-
95	2006.3.2987.2	69	6915	7. t. 5.; 50. t. 7.	-	1	-	-	-	-	31	-	[C]OMITIAL[IS]	-	-	-
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Comitialis II: Bernhard-csoport I.b																
96	2006.3.2251.1	261 / 262	6002/a	7. t. 6.	-	1	-	-	-	0,6	32	-	-	-	-	-
97	2006.3.2764.4	305	6655/c	8. t. 1.	-	1	-	-	-	0,8	33	-	-	-	-	-
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Lucanus: Bernhard-csoport I.b																
98	2006.3.2255.108	624	6006	8. t. 2.	-	1	-	-	-	0,5	34	-	-	-	1	-
99	2006.3.2458.27	635	6266	8. t. 5.	-	1	-	-	-	0,5	35	-	-	-	-	-
V.1b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Arvernicus-Lutaevus: Bernhard-csoport I.b																

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
100	2006.3.2987.1	68	6915	8. t. 3a–b.; 50. t. 6.	-	3	-	-	-	-	36	-	[ARVER]NICVS	-	-	-
Rheinzabern / Drag. 37 / Comitialis IV, Pupus: Bernhard-csoport II.a																
101	2006.3.2725.28	428	6593/a	8. t. 7.	-	1	-	-	-	0,6	37	-	-	-	-	-
V.1c.: Rheinzabern / Drag. 37 / B.F. Attoni: Bernhard-csoport II.a																
102	2006.3.761.54	132	4064	8. t. 8.	-	1	-	-	-	0,6	38	-	-	-	-	-
103	2006.3.1137.2	128	4573–4575	8. t. 6.	-	1	-	-	-	0,7	39	-	-	-	-	-
104	2006.3.2784.7	311	6677	8. t. 9.	-	1	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-
105	2006.3.3128.2	35	7136	8. t. 10.	-	1	-	-	-	-	41	-	-	-	-	-
106	2007.7.75.18	659	7999	8. t. 11a–b.	-	2	-	-	-	-	42	-	-	-	-	-
V.1c.: Rheinzabern / Drag. 37 / Ceralis VI: Bernhard-csoport II.a																
107	2006.3.2404.22	531	6205	8. t. 12.	-	1	-	-	-	0,7	43	-	-	-	-	-
V.1c.: Rheinzabern / Drag. 37 / E 25.26 tojásfüzér mestere: Bernhard-csoport II.a																
108	2006.3.2436.12	625	6240	9. t. 2.	-	1	-	-	-	0,7	44	-	olvashatatlan	-	-	-
109	2006.3.3066.208	436	7030	9. t. 1a–b.	2	-	-	-	-	-	45	-	-	-	-	-
110	2006.3.3267.1	405 / 406	7296	9. t. 4.	-	1	-	-	-	-	46	-	-	-	-	-
V.1c.: Rheinzabern / Drag. 37 / Pupus: Bernhard-csoport II.a																
111	2006.3.3269.9	398 / 399	7298	9. t. 3a–c.	-	6	-	-	-	-	47	-	-	-	-	-
V.1c.: Rheinzabern / Drag. 37 / Reginus II: Bernhard-csoport II.a																
112	2006.3.2710.50 + 2006.3.2821.43	434, 454	6577 + 6720	9. t. 5a–d.	1	3	-	-	-	0,6–1	48	-	-	-	-	-
V.1c.: Rheinzabern / Drag. 37 / Attilus: Bernhard-csoport II.a																
113	2006.3.2121.1	243 / 244	5819	9. t. 6.; 50. t. 3.	-	1	-	-	-	0,7	49	-	ATTILVSF	-	-	-
114	2007.7.114.6–7	651	8044	9. t. 7.; 50. t. 13.	-	2	-	-	-	-	50	-	ATTILVSF	-	-	A külső felület kagylósan letörött
V.1c.: Rheinzabern / Drag. 37 / Augustinus I: Bernhard-csoport II.a																
115	2006.3.1849.5	488	5487	11. t. 6.	-	1	-	-	-	-	51	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
V.1d.: Rheinzabern / Drag. 37 / Augustinus III: Bernhard-csoport II.b																
116	2006.3.3318.7	289 / 290	7350	11. t. 1.	1	-	-	20	-	-	52	-	-	-	-	-
V.1e.: Rheinzabern / Drag. 37 / Verecundus II: Bernhard-csoport II.c																
117	2006.3.666.9	159 / 160	3943	10. t. 1.	-	1	-	-	-	0,6–1	53	-	-	-	2	-
V.1e.: Rheinzabern / Drag. 37 / Verecundus II – Primitivus I: Bernhard-csoport II.c																
118	2006.3.2009.1	573	5701	10. t. 2.	-	1	-	-	-	0,9	54	-	-	-	1	-
V.1e.: Rheinzabern / Drag. 37 / Primitivus I: Bernhard-csoport II.c																
119	2006.3.3662.3	543	7793	10. t. 4a–b.	-	2	-	-	-	-	55	-	-	-	-	-
V.1e.: Rheinzabern / Drag. 37 / Primitivus I, III: Bernhard-csoport II.c																
120	2006.3.2727.29	425	6593/c	10. t. 7.	-	3	-	-	-	0,6	56	-	-	-	1	-
V.2i.: Rheinzabern / Drag. 37 / Primitivus I, Iulius II, Iulianus III: Bernhard-csoport II.c – III.a																
121	2006.3.2814.7	441	6712	10. t. 5.	-	1	-	-	-	0,4	57	-	-	-	-	-
V.1e.: Rheinzabern / Drag. 37 / Primitivus II: Bernhard-csoport II.c																
122	2006.3.2272.2	265 / 266	6030	11. t. 3a–b.	1	1	-	21	-	0,7	58	-	-	-	-	-
123	2006.3.3550.4	730	7657	10. t. 8.	-	1	-	-	-	-	59	-	-	-	-	-
V.1f.: Rheinzabern / Drag. 37 / Iulius II, Iulianus I: Bernhard-csoport III.a																
124	2006.3.2199.2	240 / 241	5922	10. t. 9a–c.	1	2	-	22	-	-	60	-	-	1	-	-
V.1f.: Rheinzabern / Drag. 37 / Ianu II: Bernhard-csoport III.a																
125	2004.1.224.76	83	2295	10. t. 6.	-	1	-	-	-	0,6	61	-	-	-	-	-
126	2006.3.816.41	129	4145	11. t. 9.	1	-	-	-	-	0,7	62	-	-	-	-	-
127	2006.3.2190.2	221 / 222	5908	11. t. 5.	-	1	-	-	-	0,7	63	-	-	-	-	-
128	2006.3.2455.26	631	6263	11. t. 2.	1	-	-	19	-	-	64	-	-	-	-	-
129	2006.3.2468.89	669	6277	11. t. 7.	-	1	-	-	-	0,6	65	-	-	-	-	-
130	2006.3.2675.5	356 / 357	6536	12. t. 8a–c.	1	2	-	23	-	-	66	-	-	-	-	-
131	2006.3.2697.2	369 / 370	6562/a	11. t. 4.	-	1	-	-	-	0,7	67	-	-	-	-	-
132	2006.3.2803.8	473	6700	11. t. 8.	-	1	-	-	-	0,6	68	-	-	-	-	-
133	2006.3.3625.2	536	7749	10. t. 3.	-	1	-	-	-	-	69	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
V.2b.: Rheinzabern / Drag. 37 / Bizonytalanul meghatározható mester: Bernhard-csoport I.a – II.a																
134	2007.7.128.1	658	8054	13. t. 9.	-	1	-	-	-	-	70	-	-	-	-	-
V.2c.: Rheinzabern / Drag. 37 / Bizonytalanul meghatározható mester: Bernhard-csoport I.a – III.a																
135	2006.3.2459.28	645	6267	12. t. 2.	-	1	-	-	-	0,6	71	-	-	-	-	-
V.2d.: Rheinzabern / Drag. 37 / Bizonytalanul meghatározható mester: I.a – III.c																
136	2006.3.3585.3	701	7699	12. t. 3.	-	1	-	-	-	-	72	-	-	2	-	Az egyik törésfelület vályúsan csiszolt; a belső felület töredékes
V.2e.: Rheinzabern / Drag. 37 / Bizonytalanul meghatározható mester: Bernhard-csoport I.b																
137	2006.3.3265.10	613	7294	13. t. 5a–b.	1	1	-	-	-	-	73	-	-	-	-	-
V.2f.: Rheinzabern / Drag. 37 / Bizonytalanul meghatározható mester: Bernhard-csoport I.b – II.a																
138	2006.3.824.26	679	4153	12. t. 6.	1	-	-	20	-	-	74	-	-	-	-	-
139	2006.3.3523.1	608	7629	12. t. 7.	1	-	-	21	-	-	75	-	-	-	-	-
140	2006.3.3530.1	586	7636	13. t. 17.	-	1	-	-	-	-	76	-	-	2	1	Az egyik törésfelület részben simára csiszolt
141	2006.3.3596.2	717	7713	13. t. 12.	-	1	-	-	-	-	77	-	-	1	1	Részleges furat a belső felület felől
142	2007.7.221.1	664	szórvány	12. t. 21.; 50. t. 14.	-	1	-	-	-	-	78	-	C [---]	-	-	-
V.2h.: Rheinzabern / Drag. 37 / Bizonytalanul meghatározható mester: Bernhard-csoport II.a – II.b																
143	2006.3.3600.1	722	7717	12. t. 1.	-	1	-	-	-	-	79	-	-	-	-	-
V.2g.: Rheinzabern / Drag. 37 / Bizonytalanul meghatározható mester: Bernhard-csoport II																
144	2006.3.2447.111	630	6255	13. t. 13.	-	1	-	-	-	0,3	80	-	-	-	-	A belső felület töredékes
V.: Rheinzabern / Drag. 37 / Meghatározhatatlan mester áruja																
145	2004.1.214.24	509	2285	12. t. 12.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
146	2004.1.224.75	82	2295	12. t. 20a–b.	-	-	1	-	8	-	-	-	-	-	-	-
147	2004.1.224.82	100	2295	13. t. 19.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
148	2006.3.632.24	95	3902	12. t. 13.	1	-	-	22	-	0,4	-	-	-	1	-	-
149	2006.3.644.34	686	3915	12. t. 15.	1	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-
150	2006.3.661.6	88	3938	12. t. 16.	1	-	-	24	-	0,7	-	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
151	2006.3.681.14	378 / 379	3966	13. t. 6.	-	1	-	-	-	0,6	81	-	-	-	-	-
152	2006.3.688.25	380 / 381	3978	12. t. 5.	1	-	-	24	-	0,9	82	-	-	-	-	-
153	2006.3.689.35	386	3979	12. t. 9.	1	-	-	22	-	0,7	83	-	-	-	1	-
154	2006.3.812.115	154	4141	13. t. 21.	-	1	-	-	-	0,8	84	-	-	-	-	-
155	2006.3.823.63	141	4152	12. t. 17.	1	-	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
156	2006.3.828.34	137	4160	12. t. 11a–b.	1	1	-	-	-	0,7	-	-	-	1	-	-
157	2006.3.832.92	135	4168	13. t. 14.	-	1	-	-	-	0,5	85	-	-	-	-	-
158	2006.3.1189.1	175 / 176	4641	12. t. 18.	1	-	-	-	-	0,9	-	-	-	-	1	-
159	2006.3.1448.7	389 / 390	4991/b	13. t. 15.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
160	2006.3.1741.9	188 / 189	5348	13. t. 20.	-	1	-	-	-	1,1	86	-	-	-	-	-
161	2006.3.1741.10	189 / 190	5348	12. t. 10a–b.	1	1	-	24	-	-	87	-	-	-	-	-
162	2006.3.1848.20	484	5486	12. t. 14.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
163	2006.3.1849.4	489	5487	13. t. 7.	-	1	-	-	-	-	88	-	-	-	-	-
164	2006.3.1852.4	185 / 186	5490	12. t. 19a–c.	-	-	1	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
165	2006.3.1854.1	174 / 175	5492	13. t. 22a–c.	-	1	1	-	-	-	89	-	-	-	-	-
166	2006.3.1858.3	479	5496	13. t. 8.	-	1	-	-	-	-	90	-	-	-	-	-
167	2006.3.1859.10	481	5497	12. t. 4.	-	1	-	-	-	-	91	-	-	-	-	-
168	2006.3.1957.1	182	5621	15. t. 12.	1	-	-	25	-	0,8	-	-	-	-	-	-
169	2006.3.1995.1	532	5684	15. t. 23.	1	-	-	-	-	0,5	-	-	-	-	-	A belső felület töredékes
170	2006.3.2003.2	528	5694	18. t. 9.	-	1	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
171	2006.3.2063.3	234 / 235	5758	13. t. 11.	-	1	-	-	-	0,9	92	-	-	2	-	Két törésfelület simára csiszolt
172	2006.3.2064.1	208 / 209	5759	15. t. 6.	1	-	-	22	-	0,9	-	-	-	-	-	-
173	2006.3.2090.1	211 / 212	5786	14. t. 5.	-	1	-	-	-	0,4	93	-	-	-	-	-
174	2006.3.2117.3	194 / 195	5815	15. t. 18.	1	-	-	18	-	0,7	-	-	-	-	-	-
175	2006.3.2140.1	194 / 194	5846	18. t. 5.	-	1	-	-	-	0,8	94	-	-	-	-	-
176	2006.3.2161.1	223 / 224	5873	13. t. 10.	-	1	-	-	-	0,6	95	-	-	-	-	-
177	2006.3.2165.1	231 / 232	5878	17. t. 8a–b.	-	-	1	-	8,6	1,9	-	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
178	2006.3.2175.2	224 / 225	5889	13. t. 1.	-	1	-	-	-	0,6	96	-	-	-	-	-
179	2006.3.2203.1	195 / 196	5925/a	15. t. 26.	1	-	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
180	2006.3.2229.2	229 / 230	5961	16. t. 22.	-	1	-	-	-	0,7	97	-	-	-	-	-
181	2006.3.2272.1	264 / 265	6030	13. t. 16.	1	-	-	-	-	0,7	98	-	-	-	-	-
182	2006.3.2280.2	263 / 264	6039	13. t. 2.	-	1	-	-	-	0,6	99	-	-	-	-	-
183	2006.3.2283.4	258 / 259	6044	15. t. 25.	1	-	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
184	2006.3.2323.1	262 / 263	6097	14. t. 8.	-	1	-	-	-	0,6	100	-	-	-	-	-
185	2006.3.2361.1	385 / 386	6146	15. t. 5.	1	-	-	22	-	0,7	-	-	-	-	-	-
186	2006.3.2436.13	626	6240	18. t. 6.	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2	-	Két törésfelület simára csiszolt
187	2006.3.2448.17	628	6256	15. t. 2a–b.	2	-	-	21	-	-	-	-	-	2	-	Két törésfelület simára csiszolt
188	2006.3.2453.9	637	6261	15. t. 17.	1	-	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	A perem tetején jól megfigyelhető ujjlenyomat
189	2006.3.2458.25–26	632	6266	15. t. 9a–b.	2	-	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
190	2006.3.2462.46	640	6270	18. t. 1.	-	1	-	-	-	0,8	-	-	-	-	-	-
191	2006.3.2471.49	455	6282	15. t. 21.	1	-	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
192	2006.3.2475.22	445	6286	15. t. 10.	1	-	-	-	-	0,5	-	-	-	-	-	-
193	2006.3.2505.10	450	6329	15. t. 1.	1	-	-	-	-	0,7	101	-	-	-	-	-
194	2006.3.2645.1	351 / 352	6500	13. t. 3.	-	1	-	-	-	0,6	102	-	-	-	-	-
195	2006.3.2725.26	427	6593/a	15. t. 4.	1	-	-	-	-	0,7	103	-	-	-	-	-
196	2006.3.2725.30	431	6593/a	15. t. 13.	1	-	-	-	-	0,7	104	-	-	-	-	-
197	2006.3.2728.77	437	6593	14. t. 12.	-	1	-	-	-	0,9	105	-	-	-	1	-
198	2006.3.2728.78	438	6593	14. t. 1.	-	1	-	-	-	0,9	106	-	-	-	-	-
199	2006.3.2753.8	317	6632	14. t. 7.	-	1	-	-	-	0,6	107	-	-	-	-	-
200	2006.3.2783.4	302	6676	17. t. 6a–b.	-	-	1	-	10	2,4	-	-	-	2	-	A talpgyűrű külső íve részben egyenesre csiszolt
201	2006.3.2784.4	309	6677	15. t. 27.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
202	2006.3.2784.5	308	6677	18. t. 2.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
203	2006.3.2794.4	299 / 300	6689	15. t. 11.	1	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-
204	2006.3.2814.5	439	6712	17. t. 7a–b.	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
205	2006.3.2872.22	464	6781	13. t. 18.	-	1	-	-	-	0,7	108	-	-	-	1	-
206	2006.3.2872.24	462	6781	14. t. 13.	-	1	-	-	-	0,9	109	-	-	-	-	-
207	2006.3.2872.25	461	6781	14. t. 10.	-	1	-	-	-	0,6	110	-	-	-	-	-
208	2006.3.2872.26	463	6781	14. t. 9.	-	1	-	-	-	0,9	111	-	-	-	-	-
209	2006.3.2887.44	452	6799	15. t. 15.	1	-	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	-
210	2006.3.2920.3	329 / 330	6837	14. t. 11.	-	1	-	-	-	-	112	-	-	-	-	-
211	2006.3.2921.8	323 / 324	6838	14. t. 15.	-	1	-	-	-	-	113	-	-	-	-	A külső felület részben hiányos
212	2006.3.2957.5	599	6877	15. t. 22.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
213	2006.3.2960.2	337 / 338	6881	15. t. 20.	1	-	-	22	-	-	-	-	-	2	-	A perem éle felülről egyenesre csiszolt
214	2006.3.2968.9	345 / 346	6891	17. t. 2a–b.	-	-	1	-	9,4	2,3	-	-	-	-	-	-
215	2006.3.2971.23	343 / 344	6894	17. t. 1a–b.	-	-	1	-	9,8	2,1	-	-	-	-	-	-
216	2006.3.2987.4	73	6915	18. t. 15a–c.	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
217	2006.3.3052.2	81	7001	16. t. 21.	-	1	-	-	-	-	114	-	-	-	-	-
218	2006.3.3103.4	15	7107	14. t. 6.	-	1	-	-	-	-	115	-	-	-	-	-
219	2006.3.3104.3	7	7108	18. t. 4.	-	1	-	-	-	-	116	-	-	-	-	-
220	2006.3.3117.3	4	7122	15. t. 14.	1	-	-	-	-	-	117	-	-	-	-	-
221	2006.3.3122.5	22	7129	18. t. 11.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
222	2006.3.3124.2	8	7131	15. t. 19.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
223	2006.3.3125.2	26	7132	13. t. 4.	-	1	-	-	-	-	118	-	-	-	1	-
224	2006.3.3125.3	27	7132	14. t. 3.	-	1	-	-	-	-	119	-	-	-	-	-
225	2006.3.3175.2	21	7190	15. t. 16.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
226	2006.3.3191.1	606	7209	14. t. 14.	-	1	-	-	-	-	120	-	-	-	-	-
227	2006.3.3208.1	397 / 398	7230	15. t. 7.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
228	2006.3.3225.1	603	7249	14. t. 4.	-	1	-	-	-	-	121	-	-	-	-	-
229	2006.3.3259.3	393 / 394	7288	18. t. 10.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
230	2006.3.3265.12	611	7294	17. t. 5a–b.	-	-	2	-	7,9	-	-	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
231	2006.3.3266.7	406 / 407	7295	15. t. 3a–b.	1	2	-	21	-	-	122	-	-	1	-	-
232	2006.3.3266.8	407 / 408	7295	18. t. 7.	-	1	-	-	-	-	123	-	-	-	-	-
233	2006.3.3294.5	467	7324	15. t. 8.	1	-	-	-	-	0,7	-	-	-	-	2	-
234	2006.3.3302.7	283 / 284	7333	14. t. 2.	-	1	-	-	-	-	124	-	-	2	-	Két törésfelület simára csiszolt
235	2006.3.3302.9	282 / 283	7333	15. t. 24.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	Mindhárom törésfelület simára csiszolt
236	2006.3.3346.2	274 / 275	7383	16. t. 4.	1	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-
237	2006.3.3358.4	277 / 278	7396	18. t. 14.	-	1	-	-	-	-	125	-	-	-	-	-
238	2006.3.3361.5	280 / 281	7399	17. t. 4a–b.	-	-	1	-	8,8	1,9	-	-	-	-	-	-
239	2006.3.3530.2–3	587	7636	16. t. 18a–d.	-	-	1	-	8	-	-	-	-	-	-	-
240	2006.3.3539.2	582	7646	16. t. 5.	1	-	-	21	-	-	126	-	-	-	-	-
241	2006.3.3545.3	712	7652	16. t. 8.	1	-	-	-	-	-	127	-	-	1	1	-
242	2006.3.3545.4	713	7652	17. t. 9a–b.	-	-	1	-	6,9	-	-	-	-	-	-	-
243	2006.3.3595.1	544	7712	16. t. 6.	1	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-
244	2006.3.3599.2	720	7716	16. t. 7.	1	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-
245	2006.3.3602.1	760	7719	16. t. 1.	1	-	-	26	-	-	-	-	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt
246	2006.3.3602.2	761	7719	16. t. 10.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
247	2006.3.3612.4	575	7730	16. t. 19.	-	-	1	-	12	-	-	-	-	-	-	A talpgyűrű külső felületén jól látható ujjlenyomat
248	2006.3.3657.3	559	7788	16. t. 20.	-	1	-	-	-	-	128	-	-	-	-	-
249	2006.3.3704.79	522	szórvány	16. t. 11.	1	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-
250	2006.3.3704.83	524	szórvány	16. t. 13.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
251	2006.3.3704.106	518	szórvány	17. t. 3a–b.	-	-	1	-	10,8	1,9	-	-	-	-	-	-
252	2006.3.3704.107	507	szórvány	16. t. 2.	1	-	-	18	-	-	-	-	-	-	1	-
253	2006.3.3704.108	508	szórvány	18. t. 8.	-	1	-	-	-	-	129	-	-	-	-	A külső felület töredezett
254	2006.3.3704.112	503	szórvány	16. t. 23.	-	1	-	-	-	-	130	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
255	2006.3.3704.113	504	szórvány	18. t. 13.	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-
256	2006.3.3704.114	505	szórvány	16. t. 24.	-	1	-	-	-	-	131	-	-	-	-	-
257	2006.3.3704.119	513	szórvány	16. t. 9.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
258	2006.3.3704.120	514	szórvány	16. t. 12.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
259	2006.3.3704.132	500	szórvány	16. t. 14.	1	-	-	19	-	-	-	-	-	1	-	-
260	2006.3.3704.133, 136	501	szórvány	18. t. 12a–b.	-	2	-	-	-	-	132	4	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt
261	2006.3.3704.135	499	szórvány	18. t. 3.	-	1	-	-	-	-	133	-	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt
262	2006.3.3704.145	474	szórvány	16. t. 3a–b.	1	1	-	-	-	-	134	-	-	-	2	-
263	2006.3.3704.146	475	szórvány	16. t. 15.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
264	2007.7.1.6	650	7901	16. t. 16.	1	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-
265	2007.7.134.1	657	8059–8114	16. t. 17.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
266	2007.7.171.1	670	8106	17. t. 10a–b.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V.: Rheinzabern / Drag. 38																
267	2004.1.404.27	93	2534	18. t. 16a–b.	-	1	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
V.: Rheinzabern / Drag. 54 – Déch. 72																
268	2004.1.221.27	94	2292	18. t. 19.	-	1	-	-	-	0,3	-	-	-	-	-	-
269	2006.3.1101.4	151	4533	18. t. 18.	-	1	-	-	-	0,4	-	2	-	-	-	-
270	2006.3.3191.2	607	7209	18. t. 17.	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
V.: Rheinzabern / Meghatározhatatlan forma																
271	2004.1.215.66	157	2286	19. t. 1.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
272	2004.1.224.74	109	2295	19. t. 2.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
273	2004.1.288.64	150	2385/c	19. t. 3.	-	1	-	-	-	0,8	-	-	-	-	-	-
274	2006.3.688.24	683	3978	19. t. 40a–b.	-	1	-	-	-	0,3	-	-	-	-	-	A belső felület töredékes
275	2006.3.747.63	143	4048	19. t. 4.	-	1	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
276	2006.3.764.9	136	4069	19. t. 5.	-	1	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	-
277	2006.3.828.32	116	4160	19. t. 21.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
278	2006.3.835.55	117	4173	19. t. 6.	-	1	-	-	-	0,8	-	-	-	-	-	-
279	2006.3.1188.4	170 / 171	4640	19. t. 7.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
280	2006.3.1195.4	177 / 178	4649	19. t. 8.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
281	2006.3.1687.3	564	5272	19. t. 9.	-	1	-	-	-	0,4	-	-	-	2	-	A belső felület kivételével mindenhol simára csiszolt
282	2006.3.1852.3	186 / 187	5490	19. t. 10.	-	1	-	-	-	0,5	-	-	-	-	-	-
283	2006.3.1857.3	487	5495	19. t. 11.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
284	2006.3.2039.1	580	5731	19. t. 38a–b.	-	1	-	-	-	0,2	-	-	-	-	-	A külső felület töredékes
285	2006.3.2195.3	696	5919	19. t. 12.	-	1	-	-	-	0,5	-	-	-	-	-	-
286	2006.3.2283.5	250 / 251	6044	19. t. 22.	-	1	-	-	-	0,4	-	-	-	-	-	-
287	2006.3.2453.10	638	6261	19. t. 39a–b.	-	1	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	A külső felület töredékes
288	2006.3.2462.43	527	6270	19. t. 14.	-	1	-	-	-	0,8	-	-	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt
289	2006.3.2725.32	432	6593/a	19. t. 15.	-	1	-	-	-	0,5	-	-	-	-	-	-
290	2006.3.2729.8	371 / 372	6594	19. t. 16.	-	1	-	-	-	0,5	-	-	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt
291	2006.3.2777.3	294	6669	19. t. 36.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
292	2006.3.2920.4	330 / 331	6837	19. t. 13.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1, 2	1	Az egyik törésfelület simára csiszolt
293	2006.3.2954.1	322 / 323	6874	19. t. 17.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
294	2006.3.2967.3	318 / 319	6888	19. t. 41a–b.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	A külső felület töredékes
295	2006.3.2987.3	72	6915	19. t. 35.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
296	2006.3.3110.4	31	7114	19. t. 18.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
297	2006.3.3122.4	23	7129	19. t. 19.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
298	2006.3.3179.6	42	7195	19. t. 20.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
299	2006.3.3228.5	46	7253	19. t. 23.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
300	2006.3.3319.4	281	7352	19. t. 24.	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-
301	2006.3.3349.2	270 / 271	7386	19. t. 25.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
302	2006.3.3360.2	590	7398	19. t. 26.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
303	2006.3.3519.1	584	7624	19. t. 27.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	Az egyik törésfelület simára csiszolt
304	2006.3.3530.16	711	7636	19. t. 28.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt; a külső felület nagyrészt töredékes
305	2006.3.3562.4	746	7669	19. t. 29.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
306	2006.3.3576.4	741	7688	19. t. 30.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
307	2006.3.3585.4	703	7699	19. t. 31.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
308	2006.3.3585.5	702	7699	19. t. 32.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A belső felület töredékes
309	2006.3.3622.1	754	7744	19. t. 33.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
310	2006.3.3625.4	538	7749	19. t. 37.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
311	2006.3.3655.2	558	7786	19. t. 42a–b.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A külső felület töredékes
312	2006.3.3662.2	542	7793	19. t. 34.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI.: Rheinzabern – Westerndorf / Drag. 31																
313	2006.3.2472.10	422	6283	20. t. 1a–c.	-	-	1	-	-	0,7	-	3	-	-	-	Krétaszerű anyagminőséggel jelentkező töredék
314	2006.3.2775.2	316	6667	20. t. 3.	-	1	-	-	-	0,8	-	-	-	-	-	-
VI.: Rheinzabern – Westerndorf / Drag. 18/31																
315	2006.3.2803.6	471	6700	20. t. 2.	1	-	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
VI.1.: Rheinzabern – Westerndorf / Drag. 37 / Comitialis II, Comitialis																
316	2006.3.2753.9	304 / 305	6632	20. t. 5.	-	1	-	-	-	0,6	135	-	-	-	-	-
VI.: Rheinzabern – Westerndorf / Drag. 37 / Meghatározhatatlan mester áruja																
317	2006.3.88.5	510	3230	20. t. 9a–b.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-
318	2006.3.1717.3	180 / 181	5316	20. t. 4.	1	-	-	21	-	0,7	-	-	-	-	1	-
319	2006.3.2279.2	253 / 254	6038	20. t. 10a–b.	-	-	1	-	8	0,9	-	-	-	-	-	-
320	2006.3.2900.2	490	6814	20. t. 6.	-	1	-	-	-	-	136	-	-	-	-	-
VI.: Rheinzabern – Westerndorf / Drag. 54																
321	2006.3.835.56	118	4173	20. t. 11a–c.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4	-	Talptöredékből kialakított orsókarika

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
VI.: Rheinzabern – Westerndorf / Meghatározhatatlan forma																
322	2006.3.3182.3	12	7199	20. t. 8.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
323	2006.3.3620.5	757	7742/a	20. t. 7.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt
VII.1a.: Westerndorf / Drag. 30 / Comitialis																
324	2004.1.224.73	108	2295	21. t. 3a–b.	1	2	-	-	-	0,7–0,9	137	-	-	-	-	-
325	2006.3.3001.1	63	6932	21. t. 4.	-	1	-	-	-	-	138	-	-	-	-	-
326	2006.3.3537.1	585	7644	21. t. 5.	-	1	-	-	-	-	139	-	-	-	-	-
VII.1b.: Westerndorf / Drag. 30 / Helenius																
327	2006.3.833.13	124	4169	21. t. 12.	-	1	-	-	-	0,6	140	-	-	-	1	-
328	2006.3.1741.8	187 / 188	5348	21. t. 6.	-	1	-	-	11	0,8	141	-	-	-	-	-
329	2006.3.2447.11	411 / 412	6255	21. t. 1.	-	1	-	-	-	0,8	142	-	-	-	1	-
330	2006.3.2974.2	338 / 339	6897	21. t. 8.	-	1	-	-	-	-	143	-	-	-	-	-
331	2006.3.3550.5	731	7657	21. t. 7.	-	1	-	-	-	-	144	-	-	-	-	-
332	2006.3.3654.1–3	661	7785	21. t. 2a–b.; 50. t. 19.	1	2	-	18	-	0,6	145	-	[---] IVS [---]	-	-	-
333	2006.3.3658.3	549	7789	21. t. 10.	-	1	-	-	-	-	146	-	-	-	-	-
334	2006.3.3704.59	267 / 268	szórvány	21. t. 9.	-	1	-	-	-	-	147	-	-	-	1	-
335	2006.3.3704.147–148	476	szórvány	22. t. 2, 5a–c.	-	1	1	-	6,6	-	148	-	-	-	-	-
VII.: Westerndorf / Drag. 30 / Meghatározhatatlan mester áruja																
336	2003.1.574.7	621	1199	22. t. 12.	-	1	-	-	15	-	149	-	-	-	-	-
337	2004.1.215.68	107	2286–2287	22. t. 1a–b.	1	1	-	21	-	0,8	150	-	-	-	-	-
338	2006.3.1184.1	171 / 172	4635	22. t. 13.	-	1	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	-
339	2006.3.2208.1	535	5932	22. t. 11.	-	1	-	-	-	1,3	-	-	-	-	1	-
340	2006.3.2675.4	355 / 356	6536	22. t. 10.	-	1	-	-	-	0,7	151	-	-	-	-	-
341	2006.3.3130.2	9	7138	22. t. 7.	-	1	-	-	-	-	152	-	-	-	-	-
342	2006.3.3155.1	7	7167	22. t. 14.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
343	2006.3.3650.2	562	7781	22. t. 9.	-	1	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
344	2006.3.3704.134	502	szórvány	22. t. 8.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.1a.: Westerndorf / Drag. 30/37 / Comitialis																
345	2006.3.2199.3	220 / 221	5922	22. t. 3.	-	1	-	-	-	0,6	153	-	-	-	-	-
346	2006.3.2200.1	212 / 213	5922/a	22. t. 4.	-	1	-	-	-	0,8	154	-	-	-	-	-
347	2006.3.2803.4	469	6700	21. t. 11.	-	1	-	-	-	0,7	155	-	-	-	-	-
VII.: Westerndorf / Drag. 30/37 / Meghatározhatatlan mester áruja																
348	2006.3.3576.2	740	7688	22. t. 6.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.: Westerndorf / Drag. 31																
349	2006.3.810.53	511	4139	24. t. 14.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
350	2006.3.2300.2	245 / 246	6066	24. t. 5.	1	-	-	28	-	0,9	-	-	-	-	-	-
351	2006.3.2464.76	620	6272	24. t. 13.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
352	2006.3.2651.2	682	6506	24. t. 1.	1	-	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	Rendkívül rossz megtartású töredék
353	2006.3.2794.2	298 / 299	6689	24. t. 2.	1	-	-	28	-	-	-	-	-	-	1	-
354	2006.3.3559.1	752	7666	24. t. 3.	1	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-
355	2006.3.3655.1	556	7786	24. t. 4.	1	-	-	35	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.: Westerndorf / Drag. 18/31																
356	2006.3.71.2	376 / 377	3207	24. t. 8.	-	1	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
357	2006.3.1152.1	113	4592	23. t. 3a–b.; 50. t. 15.	-	-	1	-	9	0,8	-	-	[---] OF	-	2	-
358	2006.3.1200.1	172 / 173	4655	24. t. 6.	1	-	-	-	-	0,5	-	-	-	-	-	-
359	2006.3.1200.2	169 / 170	4655	24. t. 7.	1	-	-	19	-	0,5	-	-	-	-	-	-
360	2006.3.1969.2	x	5637	23. t. 4a–b.; 50. t. 2.	-	-	1	-	6	-	-	-	BINVSFEC	-	-	Rendkívül porózus anyagú töredék
361	2006.3.2145.3	203 / 204	5852	24. t. 16a–b.	-	-	1	-	12	1,2	-	-	-	-	-	-
362	2006.3.2753.10	303 / 304	6632	24. t. 17a–b.	-	-	1	-	9	2,1	-	-	-	-	-	-
363	2006.3.2891.2	320	6803	24. t. 9a–b.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
364	2006.3.2975.9	331 / 332	6898	24. t. 12.	1	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-
365	2006.3.3098.1	3	7100	24. t. 11a–b.	1	1	-	12	-	-	-	-	-	1	-	-
366	2006.3.3115.2	43	7119	24. t. 15a–b.	-	-	1	-	9	-	-	-	-	-	-	-
367	2006.3.3145.3	33	7156	23. t. 1a–c.; 50. t. 9.	-	-	1	-	-	-	-	-	[---] BINVSFEC	-	-	-
368	2006.3.3155.2	6	7167	24. t. 10.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
369	2006.3.3557.2	748	7664	23. t. 2a–b.; 50. t. 18.	-	-	1	-	9	-	-	-	[---] F	-	-	-
VII.: Westerndorf / Drag. 32																
370	2006.3.3147.5	676	7158	24. t. 18.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.: Westerndorf / Drag. 33																
371	2002.1.253.32	61	315	25. t. 12a–c.	-	-	1	-	3,3	-	-	-	-	-	-	-
372	2003.1.572.5	66	1195	25. t. 11.	-	1	-	-	-	0,5	-	4	-	-	-	-
373	2003.1.1044.98	96	1915	25. t. 6.	1	-	-	10	-	0,5	-	4	-	-	-	-
374	2006.3.657.41	678	3932	25. t. 1.	1	-	-	14	-	-	-	4	-	1	-	-
375	2006.3.1455.1	681	4998	25. t. 8.	-	1	-	-	6	-	-	4	-	-	-	-
376	2006.3.2119.2	206 / 207	5817	25. t. 2.	1	-	-	16	-	0,7	-	-	-	-	-	-
377	2006.3.2656.10	366 / 367	6512	25. t. 7.	1	-	-	16	-	0,7	-	-	-	-	-	-
378	2006.3.2673.1	352 / 353	6533	25. t. 5.	1	-	-	10	-	0,5	-	4	-	1	-	-
379	2006.3.2762.1	296 / 297	6651	25. t. 17a–b.	-	-	1	-	5	2,3	-	-	-	-	-	-
380	2006.3.2968.8	344 / 345	6891	24. t. 21.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
381	2006.3.2971.24	341 / 342	6894	25. t. 14a–c.	-	-	1	-	6	2,3	-	-	-	-	-	-
382	2006.3.3067.1	602	7032	24. t. 23.	-	1	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
383	2006.3.3110.2	30	7114	24. t. 24.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
384	2006.3.3110.3	29	7114	25. t. 10.	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
385	2006.3.3131.5	48	7139	24. t. 19.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
386	2006.3.3182.2	11	7199	24. t. 22.	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-
387	2006.3.3190.1	392 / 393	7208	25. t. 3.	1	-	-	14	-	-	-	4	-	-	-	Kettős hornyolat
388	2006.3.3217.3	50	7241	25. t. 9.	-	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
389	2006.3.3236.12	56	7262	25. t. 4.	1	-	-	10	-	-	-	4	-	-	-	-
390	2006.3.3279.2	275 / 276	7310	25. t. 16a–b.	-	-	1	-	5	2	-	-	-	-	-	-
391	2006.3.3330.2	273 / 274	7365	24. t. 20.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
392	2006.3.3584.1	700	7698	25. t. 15a–c.	-	-	1	-	5,2	-	-	-	-	-	1	-
393	2006.3.3658.2	546	7789	25. t. 13a–b.	-	-	1	-	4,4	-	-	-	-	-	-	-
VII.1a.: Westerndorf / Drag. 37 / Comitialis																
394	2003.1.547.1	77	1154	26. t. 3.	-	1	-	-	-	-	156	-	-	-	-	-
395	2004.1.224.78	85	2295	27. t. 1.	-	1	-	-	-	0,6	157	-	-	-	-	-
396	2006.3.425.6	381 / 382	3665	29. t. 1a–b.	-	2	-	-	-	0,7	158	-	-	-	1	-
397	2006.3.641.17	163 / 164	3911	27. t. 9.	-	1	-	-	-	0,8	159	-	-	-	-	-
398	2006.3.681.15	379 / 380	3966	27. t. 2.	-	1	-	-	-	0,5	160	-	-	-	1	-
399	2006.3.744.58	149	4045	27. t. 11.	-	1	-	-	-	0,8	161	-	-	-	-	-
400	2006.3.750.2	125	4052	27. t. 7.	-	1	-	-	-	0,7	162	-	-	-	1	-
401	2006.3.1855.4	496	5493	26. t. 2.	-	1	-	-	-	-	163	-	-	-	-	-
402	2006.3.2063.2	233 / 234	5758	26. t. 7.	-	1	-	-	-	0,7	164	-	-	-	1	-
403	2006.3.2096.1	569	5791	27. t. 5.	-	1	-	-	-	0,7	165	-	-	-	-	-
404	2006.3.2145.1	204 / 205	5852	27. t. 4.	-	1	-	-	-	0,8	166	-	-	-	1	-
405	2006.3.2151.1	201 / 202	5860	28. t. 1.	-	1	-	-	-	0,7	167	-	-	-	-	-
406	2006.3.2152.5	571	5861/a	26. t. 4.	-	1	-	-	-	0,7	168	-	-	2	-	Az egyik törésfelület ferdén simára csiszolt
407	2006.3.2165.2	232 / 233	5878	27. t. 6.	-	1	-	-	-	0,7	169	-	-	-	1	-
408	2006.3.2175.1	225 / 226	5889	26. t. 5.	-	1	-	-	-	0,7	170	-	-	-	1	-
409	2006.3.2178.1	199 / 200	5893	27. t. 3.	-	1	-	-	-	0,7	171	-	-	-	-	-
410	2006.3.2185.1	213 / 214	5900	29. t. 7.	-	1	-	-	-	0,7	172	-	-	1	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
411	2006.3.2282.5	254 / 255	6042	30. t. 5.	-	1	-	-	-	0,7	173	-	-	-	-	-
412	2006.3.2323.3	255 / 256	6097–6516	27. t. 10a–b.	-	2	-	-	-	-	174	-	-	-	-	-
413	2006.3.2471.47	457	6282	29. t. 8.	-	1	-	-	-	0,6	175	-	-	-	-	-
414	2006.3.2764.2	677	6654	29. t. 9.; 50. t. 5.	-	1	-	-	-	0,7	176	-	COM [---]	-	-	-
415	2006.3.2785.2	293	6678	29. t. 2a–b.	-	2	-	-	-	-	177	-	-	-	1	-
416	2006.3.2788.2	307 / 308	6681	29. t. 4.	-	1	-	-	-	-	178	-	-	-	-	-
417	2006.3.2893.6	334 / 335	6806	27. t. 12.	-	1	-	-	-	-	179	-	-	2	1	Az egyik törésfelület simára csiszolt
418	2006.3.2898.1	319 / 320	6811	29. t. 6.	-	1	-	-	-	-	180	-	-	-	2	-
419	2006.3.2932.1	327 / 328	6851	30. t. 4.	1	-	-	19	-	-	181	-	-	-	-	-
420	2006.3.2959.2	325 / 326	6880	29. t. 5.	-	1	-	-	-	-	182	-	-	-	-	-
421	2006.3.2987.7	76	6915	29. t. 3.	-	1	-	-	-	-	183	-	-	-	-	-
422	2006.3.3036.1	64	6979	26. t. 6.	-	1	-	-	-	-	184	-	-	-	-	-
423	2006.3.3123.15	44	7130	28. t. 2.	1	-	-	25	-	-	185	-	-	-	-	-
424	2006.3.3146.3	2	7157	26. t. 9.; 50. t. 10.	1	-	-	22	-	-	186	-	BELLA[TVLVS]	-	-	-
425	2006.3.3265.11	615	7294	28. t. 3a–d.	3	1	-	25	-	-	187	-	-	1	-	-
426	2006.3.3265.14	614	7294	26. t. 1a–b.	-	2	-	-	-	-	188	-	-	-	-	-
427	2006.3.3294.1	466	7324	30. t. 1a–c.	1	3	-	-	-	0,7	189	-	-	-	-	-
428	2006.3.3339.2	291 / 292	7376	30. t. 8a–b.; 50. t. 17.	-	2	-	-	-	-	190	-	[C]SS[EROT] + COM(ITIALIS)	-	1	1 töredék elveszett!
429	2006.3.3523.2	609	7629	30. t. 6.	-	1	-	-	-	-	191	-	-	-	-	-
430	2006.3.3556.1	734	7663	30. t. 3.	-	1	-	-	-	-	192	-	-	1	-	Részleges furat a külső felület felől
431	2006.3.3593.1	706	7710	28. t. 5.	1	-	-	26	-	-	193	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
432	2006.3.3600.4	553	7717	30. t. 10.	-	1	-	-	-	-	194	-	-	-	1	-
433	2006.3.3612.6	579	7730	30. t. 7.	-	1	-	-	-	-	195	-	-	-	-	-
434	2006.3.3612.7	576	7730	30. t. 9.	-	1	-	-	-	-	196	-	-	-	-	-
435	2006.3.3622.2	753	7744	30. t. 11.	-	1	-	-	-	-	197	-	-	-	-	A külső felület részben töredékes
436	2006.3.3704.84	525	szórvány	30. t. 2.	-	1	-	-	-	-	198	-	-	-	-	-
437	2006.3.3704.122	516	szórvány	31. t. 1.	-	1	-	-	-	-	199	-	-	-	1	-
438	2006.3.3704.123	498	szórvány	27. t. 8.; 50. t. 11.	1	-	-	-	-	-	200	-	LVCCEIVSFEC	-	-	-
439	2007.7.82.1	663	8008	26. t. 8.; 50. t. 12.	-	1	-	-	-	-	201	-	CSSER	1	-	Egy teljes és egy részleges furat a töredéken
440	2007.7.179.1	654	8114	28. t. 4.	-	1	-	-	-	-	202	-	-	-	-	-
VII.: Westerndorf / Drag. 37 / Comitialis, Helenius																
441	2006.3.1137.3	127	4573–4575	31. t. 2.	-	1	-	-	-	0,8	203	-	-	-	-	-
VII.1b.: Westerndorf / Drag. 37 / Helenius																
442	2004.1.215.67	105	2286	31. t. 6.	-	1	-	-	-	0,8	204	-	-	-	-	-
443	2004.1.224.77	84	2295	34. t. 7.	-	1	-	-	-	0,4	205	-	-	-	-	-
444	2004.1.404.28	101	2534	33. t. 1.	1	-	-	22	-	0,5	206	-	-	1	-	-
445	2006.3.208.5	375 / 376	3396	33. t. 8.	-	1	-	-	-	0,7	207	-	-	3	-	Zseton jellegű töredék
446	2006.3.625.48	102	3893	33. t. 9.	-	1	-	-	-	0,7	208	-	-	-	-	-
447	2006.3.633.1	736	3903	31. t. 5a–c.	1	2	-	20	-	-	209	-	-	-	1	-
448	2006.3.1071.6	122	4482	31. t. 8.	-	1	-	-	-	0,7	210	-	-	-	-	-
449	2006.3.1141.5	491	4579	33. t. 4.	1	-	-	24	-	-	211	-	-	-	-	-
450	2006.3.1155.2	121	4595	31. t. 3.	-	1	-	-	-	0,5	212	4	-	-	-	-
451	2006.3.1448.5	390 / 391	4991/b	34. t. 6a–c.	-	3	-	-	-	-	213	-	-	1	2	-
452	2006.3.2000.1	533	5690	34. t. 3.	1	-	-	20	-	-	214	-	-	1, 2	-	Két törésfelülete simára csiszolt
453	2006.3.2098.1	198 / 199	5793	31. t. 9.	-	1	-	-	-	0,8	215	-	-	-	-	-
454	2006.3.2102.3	217 / 218	5799	33. t. 6.	-	1	-	-	-	0,9	216	-	-	-	-	-
455	2006.3.2104.1	241 / 242	5801	36. t. 7.	-	1	-	-	-	0,7	217	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
456	2006.3.2116.4	237 / 238	5814	34. t. 2.	-	1	-	-	-	1	218	-	-	-	-	-
457	2006.3.2168.1	227 / 228	5881	36. t. 13.	-	1	-	-	-	0,8	219	-	-	-	-	-
458	2006.3.2267.6	257 / 258	6025	31. t. 7.	-	1	-	-	-	0,8	220	-	-	-	-	-
459	2006.3.2283.3	259 / 260	6044	36. t. 14.	-	1	-	-	-	0,9	221	-	-	-	-	-
460	2006.3.2286.2	260 / 261	6048	31. t. 4.	-	1	-	-	-	0,6	222	-	-	-	-	-
461	2006.3.2414.14	530	6215	35. t. 3.	-	1	-	-	-	0,7	223	-	-	-	-	-
462	2006.3.2447.12	410 / 411	6255	34. t. 8.	-	1	-	-	-	0,7	224	-	-	-	1	-
463	2006.3.2458.28	636	6266	33. t. 7.	-	1	-	-	-	0,6	225	-	-	-	-	-
464	2006.3.2462.48, 50	642	6270	35. t. 8a–b.	-	2	-	-	-	0,6–0,7	226	-	-	-	-	-
465	2006.3.2481.134	412	6295	37. t. 1.	-	1	-	-	-	0,4	227	-	-	-	-	-
466	2006.3.2651.4	349 / 350	6506	34. t. 4.	1	-	-	22	-	0,7	228	4	-	-	-	-
467	2006.3.2676.1	358 / 359	6537	37. t. 6.	-	1	-	-	-	0,8	229	-	-	-	-	-
468	2006.3.2762.9	313	6651	33. t. 3.	-	1	-	-	-	0,8	230	4	-	-	-	-
469	2006.3.2762.10	312	6651	35. t. 4.; 50. t. 4.	1	-	-	-	-	0,7	231	-	[MAT]ERNIA[NF]	-	-	-
470	2006.3.2814.6	417	6712	37. t. 4.	-	1	-	-	-	0,6	232	-	-	-	-	-
471	2006.3.2872.27	459	6781	36. t. 6.	-	1	-	-	-	0,8	233	-	-	-	2	-
472	2006.3.2924.2	333 / 334	6842	35. t. 9.	-	1	-	-	-	-	234	-	-	-	2	-
473	2006.3.2968.10	346 / 347	6891	35. t. 2a–c.	-	3	-	-	-	-	235	-	-	-	-	-
474	2006.3.3006.2	59	6941	32. t. 1.	1	-	-	25	-	-	236	-	-	-	-	Közel teljes profilú töredék
475	2006.3.3009.2	60	6945	37. t. 2.	-	1	-	-	-	-	237	-	-	-	-	-
476	2006.3.3052.3	79	7001	36. t. 11.	-	1	-	-	-	-	238	-	-	-	-	-
477	2006.3.3052.4	80	7001	36. t. 1a–b.	-	1	-	-	-	-	239	-	-	4	-	Oldaltöredékből kialakított orsókarika
478	2006.3.3066.2	184 / 185	7030	32. t. 2.; 50. t. 8.	1	-	-	22	-	-	240	-	VICTORINVSFE	-	-	-
479	2006.3.3075.5	417	7048	36. t. 5.	-	1	-	-	-	0,7	241	-	-	-	-	-
480	2006.3.3103.3	16	7107	37. t. 3.	-	1	-	-	-	-	242	-	-	-	-	-
481	2006.3.3118.10	45	7124	34. t. 1.	1	-	-	21	-	-	243	-	-	-	-	-
482	2006.3.3121.4	38	7128	35. t. 3.	-	1	-	-	-	-	244	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
483	2006.3.3145.4	34	7156	35. t. 7.	-	1	-	-	-	-	245	-	-	-	-	-
484	2006.3.3247.1	391 / 392	7274	37. t. 5.	-	1	-	-	-	-	246	-	-	-	-	-
485	2006.3.3255.3	404 / 405	7284	36. t. 4.	-	1	-	-	-	-	247	-	-	-	-	-
486	2006.3.3266.9	408 / 409	7295	36. t. 10.	-	1	-	-	-	-	248	-	-	2	-	Két törésfelülete simára csiszolt
487	2006.3.3292.1	?	7322	37. t. 9.	-	1	-	-	-	-	249	-	-	-	-	-
488	2006.3.3361.4	279 / 280	7399	33. t. 2.	-	1	-	-	-	-	250	-	-	-	-	-
489	2006.3.3541.1	705	7648	35. t. 10.	-	1	-	-	-	-	251	-	-	-	-	-
490	2006.3.3547.1	726	7654	34. t. 5.	-	1	-	-	-	-	252	-	-	-	-	-
491	2006.3.3596.3	718	7713	37. t. 7.	-	1	-	-	-	-	253	-	-	-	2	-
492	2006.3.3619.1	554	7740	36. t. 8.	-	1	-	-	-	-	254	-	-	-	2	-
493	2006.3.3620.4	758	7742/a	35. t. 6.	-	1	-	-	-	-	255	-	-	-	2	-
494	2006.3.3620.7	742	7742/b	35. t. 5.	-	1	-	-	-	-	256	-	-	-	-	-
495	2006.3.3625.1	539	7749	36. t. 2.	-	1	-	-	-	-	257	4	-	-	-	-
496	2006.3.3654.4–5	662	7785	36. t. 9a–b.	-	2	-	-	-	0,5	258	-	-	3	-	Korong alakúra csiszolt zseton
497	2006.3.3655.3	557	7786	37. t. 8.	-	1	-	-	-	-	259	-	-	-	-	-
498	2006.3.3657.4	561	7788	36. t. 12.	-	1	-	-	-	-	260	-	-	-	-	-
499	2006.3.3704.76	517	szórvány	33. t. 5.	1	-	-	22	-	-	261	-	-	-	-	-
500	2006.3.3704.82	523	szórvány	35. t. 1.	1	-	-	19	-	-	262	-	-	-	-	-
VII.1c.: Westerndorf / Drag. 37 / Onniorix																
501	2006.3.1160.116	520	4600	37. t. 10.	-	1	-	-	-	-	263	-	-	-	-	-
502	2006.3.3173.6	25	7188	37. t. 11.	-	1	-	-	-	-	264	-	-	-	-	-
VII.: Westerndorf / Drag. 37 / Meghatározhatatlan mester áruja																
503	2002.1.92.81	70	114	40. t. 5a–b.	-	-	1	-	7	-	-	-	-	-	-	Porózus anyagminőséggel jelentkező töredék
504	2003.1.551.1	78	1159	37. t. 12.	-	1	-	-	-	-	265	-	-	-	-	-
505	2003.1.572.4	67	1195	39. t. 11.	1	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-
506	2004.1.402.4	89	2529	38. t. 13.	1	-	-	26	-	0,9	-	-	-	-	1	-
507	2006.3.561.31	90	3824	41. t. 6a–b.	-	-	1	-	10	2,3	-	-	-	-	-	-
508	2006.3.606.11 + 2006.3.610.32	161 / 162	3874 + 3878	40. t. 4a–d.	-	2	1	-	7	0,6	266	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
509	2006.3.634.19	91	3904	43. t. 18.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
510	2006.3.639.24	98	3909	38. t. 19.	1	-	-	26	-	0,8	-	-	-	-	-	-
511	2006.3.653.13	160 / 161	3927	37. t. 13.	-	1	-	-	-	0,7	267	-	-	-	-	-
512	2006.3.660.37	103	3937	43. t. 19.	-	1	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
513	2006.3.668.9	106	3948	37. t. 14.	-	1	-	-	-	0,7	268	-	-	-	-	-
514	2006.3.689.34	387	3979	43. t. 15.	1	-	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	A külső felület nagyrészt töredékes
515	2006.3.696.2	377 / 378	3986	42. t. 2a–b.	-	-	1	-	11	1,9	-	-	-	-	-	-
516	2006.3.701.8	384 / 385	3991	38. t. 8.	-	1	-	-	-	0,7	269	-	-	-	-	-
517	2006.3.759.20	142	4062–4063	43. t. 11.	-	1	-	-	-	-	270	-	-	-	-	-
518	2006.3.761.53	131	4064	43. t. 20.	-	1	-	-	-	0,8	271	-	-	-	-	A reliefmező nagyrészt sérült
519	2006.3.823.75	671	4152	41. t. 1a–c.	-	-	1	-	9,4	2,2	-	-	-	-	-	-
520	2006.3.827.22	134	4159	39. t. 19.	1	-	-	24	-	0,6	-	-	-	-	-	-
521	2006.3.833.12	123	4169	39. t. 8.	1	-	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
522	2006.3.845.2	146	4184	43. t. 7.	-	1	-	-	-	0,7	272	-	-	-	-	-
523	2006.3.1137.4	126	4573–4575	39. t. 33.	1	-	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
524	2006.3.1141.6	492	4579	38. t. 22.	1	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-
525	2006.3.1156.8	145	4596	39. t. 31.	1	-	-	-	-	0,8	-	-	-	-	-	-
526	2006.3.1160.115	521	4600	39. t. 5.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A külső felület nagyrészt lepattogzott felületű
527	2006.3.1374.1	178 / 179	4879	43. t. 21.	-	1	-	-	-	0,9	-	4	-	-	-	-
528	2006.3.1452.2	691	4995	37. t. 16.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
529	2006.3.1452.5	673	4995	43. t. 9.	-	1	-	-	-	-	273	4	-	-	-	-
530	2006.3.1452.6	672	4995	38. t. 16.	1	-	-	18	-	-	274	-	-	1	1	-
531	2006.3.1731.1	168 / 169	5334	43. t. 22.	-	1	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	-
532	2006.3.1731.2	167 / 168	5334	42. t. 6a–b.	-	-	1	-	7	2,9	-	-	-	-	-	-
533	2006.3.1734.2	179 / 180	5338	42. t. 5a–b.	-	-	1	-	6	2,3	-	-	-	-	2	-
534	2006.3.1848.19	485	5486	38. t. 20.	1	-	-	29	-	-	-	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
535	2006.3.1858.4	477	5496	39. t. 4.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
536	2006.3.2000.2	534	5690	38. t. 23.	1	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-
537	2006.3.2003.1	529	5694	37. t. 15.	-	1	-	-	-	0,9	275	-	-	-	1	-
538	2006.3.2090.2	192 / 193	5786	38. t. 15.	1	-	-	19	-	0,6	-	-	-	1	-	-
539	2006.3.2104.2	242 / 243	5801	41. t. 3a–b.	-	-	1	-	10,8	2,3	-	-	-	-	-	-
540	2006.3.2116.3	238 / 239	5814/a–b	39. t. 22.	1	-	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
541	2006.3.2132.1	191 / 192	5833	39. t. 23.	1	-	-	23	-	1,2	-	-	-	-	-	-
542	2006.3.2151.2	200 / 201	5860	39. t. 16.	1	-	-	-	-	0,8	-	-	-	-	-	-
543	2006.3.2152.4	570	5861/a	39. t. 14.	1	-	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	A belső felület töredékes
544	2006.3.2168.2	226 / 227	5881	39. t. 24.	1	-	-	16	-	0,8	-	-	-	-	1	-
545	2006.3.2195.1	209 / 210	5919	39. t. 15.	1	-	-	18	-	0,7	-	-	-	-	-	-
546	2006.3.2195.2	210 / 211	5919	39. t. 13.	1	-	-	22	-	0,7	-	-	-	-	-	-
547	2006.3.2225.5	205 / 206	5959	39. t. 1.	1	-	-	24	-	0,8	-	-	-	-	-	-
548	2006.3.2251.2	249 / 250	6002/a–b	39. t. 9.	1	-	-	22	-	0,7	-	-	-	-	-	-
549	2006.3.2255.1	251 / 252	6006/b	38. t. 18.	1	-	-	24	-	0,7	-	-	-	-	-	-
550	2006.3.2269.1	248 / 249	6027	40. t. 9a–b.	-	-	1	-	9	2,3	-	-	-	-	1	-
551	2006.3.2282.4	244 / 245	6042	43. t. 24.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
552	2006.3.2290.9	708	6052	40. t. 1a–b.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
553	2006.3.2299.1	256 / 257	6064	38. t. 2.	-	1	-	-	-	0,7	276	-	-	-	2	-
554	2006.3.2323.2	246 / 247	6097	40. t. 7a–b.	-	-	1	-	7,6	1,8	-	-	-	-	-	-
555	2006.3.2445.17	572	6249	41. t. 4a–b.	-	-	1	-	9,5	2,9	-	-	-	-	-	-
556	2006.3.2447.10	409 / 410	6255	41. t. 7a–b.	-	-	1	-	9,6	2,3	-	-	-	-	-	-
557	2006.3.2462.42	526	6270	39. t. 28.	1	-	-	-	-	0,8	-	-	-	-	-	-
558	2006.3.2462.49	641	6270	38. t. 6.	-	1	-	-	-	0,5	277	-	-	-	-	-
559	2006.3.2471.48	456	6282	38. t. 21.	1	-	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
560	2006.3.2480.7	413	6291	37. t. 17.	-	1	-	-	-	0,6	278	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
561	2006.3.2499.17	446	6321	43. t. 2.	-	2	-	-	-	0,6	279	-	-	-	1	-
562	2006.3.2622.1	482	6474	43. t. 27.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt
563	2006.3.2651.5	350 / 351	6506	39. t. 32.	1	-	-	24	-	0,5	-	-	-	-	-	-
564	2006.3.2669.4	354 / 355	6528	39. t. 21.	1	-	-	20	-	0,6	-	-	-	-	-	-
565	2006.3.2729.7	372 / 373	6594	42. t. 12.	-	1	-	-	-	0,7	280	-	-	-	1	-
566	2006.3.2760.2	301	6647	39. t. 20.	1	-	-	18	-	0,7	-	-	-	-	-	-
567	2006.3.2768.1	292 / 293	6659	38. t. 7.	-	1	-	-	-	0,7	281	-	-	-	-	-
568	2006.3.2784.6	310	6677	39. t. 26.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
569	2006.3.2803.7	472	6700	43. t. 23.	-	1	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	-
570	2006.3.2895.2	335 / 336	6808	43. t. 1.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
571	2006.3.2932.2	326 / 327	6851	43. t. 25.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
572	2006.3.2971.25	342 / 343	6894	38. t. 3.	-	1	-	-	-	-	282	-	-	-	-	-
573	2006.3.2974.3	339 / 340	6897	42. t. 1a–b.	-	-	1	-	9,8	1,1	-	-	-	-	-	-
574	2006.3.2987.6	75	6915	42. t. 11.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
575	2006.3.3006.1	58	6941	43. t. 17.	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-
576	2006.3.3065.1	57	7027	43. t. 4.	-	1	-	-	-	-	283	-	-	-	-	-
577	2006.3.3107.6	680	7111	43. t. 8.	-	1	-	-	-	-	284	-	-	-	1	-
578	2006.3.3108.1	598	7112	38. t. 14.	1	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	-
579	2006.3.3123.13	51	7130	40. t. 3a–b.	1	1	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-
580	2006.3.3123.14	52	7130	43. t. 16.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A külső felület szinte teljesen letöredezett
581	2006.3.3131.4	49	7139	39. t. 29.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
582	2006.3.3136.1	28	7144	42. t. 15.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
583	2006.3.3139.1	5	7148	39. t. 3.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
584	2006.3.3145.2	32	7156	42. t. 4a–b.	-	-	1	-	9	-	-	-	-	-	2	-
585	2006.3.3147.3	14	7158	39. t. 2.	1	1	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-
586	2006.3.3173.7	24	7188	43. t. 12.	-	1	-	-	-	-	285	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
587	2006.3.3179.3	39	7195	42. t. 3a–b.	-	-	1	-	10	-	-	-	-	-	-	-
588	2006.3.3179.4	40	7195	42. t. 16.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
589	2006.3.3179.5	41	7195	38. t. 12.	-	1	-	-	-	-	286	-	-	-	-	-
590	2006.3.3194.1	596	7214	42. t. 9a–b.	-	-	1	-	7	1,6	-	-	-	-	-	-
591	2006.3.3210.2	395 / 396	7233	43. t. 5.	-	1	-	-	-	-	287	4	-	-	-	-
592	2006.3.3222.1	10	7246	38. t. 10.	-	1	-	-	-	-	288	-	-	-	-	-
593	2006.3.3236.11	54	7262	38. t. 11.	-	1	-	-	-	-	289	-	-	-	-	-
594	2006.3.3236.13	53	7262	39. t. 12.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
595	2006.3.3265.9	617	7294	39. t. 30.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
596	2006.3.3265.15	619	7294	38. t. 5.	-	1	-	-	-	-	290	-	-	-	1	-
597	2006.3.3279.1	276 / 277	7310	39. t. 27.	1	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-
598	2006.3.3318.8	287 / 288	7350	43. t. 6.	-	1	-	-	-	-	291	-	-	-	-	-
599	2006.3.3330.3	272 / 273	7365	41. t. 5a–b.	-	-	1	-	10	2,7	-	-	-	-	-	-
600	2006.3.3334.1	591	7370	42. t. 10a–b.	-	-	1	-	9	-	-	-	-	-	-	-
601	2006.3.3352.1	271	7390	43. t. 26.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
602	2006.3.3518.1	394 / 395	7623	40. t. 8a–b.	-	-	1	-	7,8	1,9	-	-	-	-	-	-
603	2006.3.3523.3	610	7629	42. t. 14.	-	1	-	-	-	-	292	-	-	1	2	-
604	2006.3.3533.2	588	7639/a	38. t. 9.	-	1	-	-	-	-	293	-	-	-	-	-
605	2006.3.3549.2	728	7656	43. t. 13.	-	1	-	-	-	-	294	-	-	-	1	-
606	2006.3.3550.1	732	7657	39. t. 17.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
607	2006.3.3556.2	735	7663	43. t. 3.	-	1	-	-	-	-	295	-	-	-	1	-
608	2006.3.3557.1	749	7664	39. t. 7.	1	-	-	24	-	-	-	-	-	2	1	Az egyik törésfelület simára csiszolt
609	2006.3.3557.4	751	7664	38. t. 4.	-	1	-	-	-	-	296	-	-	-	-	-
610	2006.3.3569.1	762	7680	43. t. 10.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	Oválisra csiszolt zseton; belső felülete töredékes

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
611	2006.3.3576.1	739	7688	39. t. 18.	1	-	-	18	-	-	-	-	-	2	-	Az egyik törésfelület ívesen simára csiszolt
612	2006.3.3594.1–2	715	7711	40. t. 2a–b.	1	1	-	-	-	-	297	4	-	-	1	-
613	2006.3.3596.1	719	7713	39. t. 25.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
614	2006.3.3601.3	723	7718	42. t. 8a–b.	-	-	1	-	8,5	0,9	-	-	-	-	2	-
615	2006.3.3602.3	759	7719	40. t. 6a–b.	-	-	1	-	8,4	2,2	-	-	-	-	-	-
616	2006.3.3607.2	551	7725	43. t. 14.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A külső felület töredékes
617	2006.3.3612.3	578	7730	42. t. 7a–b.	-	-	1	-	8	-	-	-	-	-	1	-
618	2006.3.3620.8	743	7742/b	42. t. 13.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
619	2006.3.3630.1	563	7758	38. t. 17.	1	-	-	20	-	-	-	-	-	2	-	Két törésfelület simára csiszolt
620	2006.3.3657.2	560	7788	39. t. 10.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
621	2006.3.3704.78	506	szórvány	41. t. 2a–b.	-	-	1	-	10,2	2,4	-	-	-	-	-	-
622	2007.7.99.1	?	8027	38. t. 1.	-	1	-	-	-	-	298	-	-	-	-	-
623	2007.7.182.1	665	8118	39. t. 6.	1	-	-	19	-	-	-	-	-	-	2	-
VII.: Westerndorf / Meghatározhatatlan forma																
624	2003.1.536.124	162	1138	44. t. 23.	-	1	-	-	-	0,8	-	-	-	-	-	A külső felület nagyrészt töredékes
625	2006.3.679.45	693	3962	43. t. 28.	-	1	-	-	-	1	-	-	-	3	1	Korong alakúra tördelt zseton
626	2006.3.679.46	694	3962	43. t. 29.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	3	-	Korong alakúra csiszolt zseton
627	2006.3.738.31	147	4037	44. t. 1.	-	1	-	-	-	0,8	-	-	-	-	-	-
628	2006.3.1101.5	152	4533	43. t. 30.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	3	-	Korong alakúra csiszolt zseton
629	2006.3.2075.1	223	5769	44. t. 12.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
630	2006.3.2119.1	214 / 215	5817	44. t. 13.	-	1	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-
631	2006.3.2303.27	623	6070	44. t. 27a–b.	-	1	-	-	-	0,2	-	-	-	-	-	A külső felület töredékes
632	2006.3.2458.30	646	6266	44. t. 26a–b.	-	1	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	A belső felület töredékes

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
633	2006.3.2472.11	423	6283	44. t. 3.	-	1	-	-	-	0,7	299	-	-	-	-	A reliefmező sérült
634	2006.3.2656.16	362 / 363	6512	44. t. 24a–c.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A kisebb oldaltöredék külső-belső felülete töredékes
635	2006.3.2717.1	361 / 362	6585	44. t. 20.	-	1	-	-	-	0,5	-	-	-	-	2	-
636	2006.3.2777.2	295	6669	44. t. 4.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
637	2006.3.3026.1	71	6967	44. t. 25a–b.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A külső felület teljes egészében lepattant
638	2006.3.3141.1	601	7150	44. t. 9a–b.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt
639	2006.3.3142.4	20	7151	44. t. 28.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
640	2006.3.3147.4	13	7158	44. t. 10.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
641	2006.3.3164.1	597	7177	44. t. 16.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A belső felület töredékes
642	2006.3.3254.2	396 / 397	7283	44. t. 2.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
643	2006.3.3265.13	618	7294	44. t. 14.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
644	2006.3.3266.10	690	7295	44. t. 5.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
645	2006.3.3301.4	268	7332	44. t. 7.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
646	2006.3.3306.1	594	7337	44. t. 21.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
647	2006.3.3356.1	583	7394	44. t. 29.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
648	2006.3.3360.1	589	7398	44. t. 8.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt
649	2006.3.3550.3	733	7657	44. t. 17.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
650	2006.3.3562.5	747	7669	44. t. 11.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	Helyenként simára csiszolt felületek a töredéken
651	2006.3.3581.1	697	7695	44. t. 6.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
652	2006.3.3582.1	699	7696	44. t. 30.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
653	2006.3.3594.3	643	7711	44. t. 19.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
654	2006.3.3599.4	555	7716	44. t. 15.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
655	2006.3.3620.9	744	7742/b	44. t. 22.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
656	2006.3.3658.5	548	7789	44. t. 31.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
657	2007.7.75.19	660	7999	44. t. 18.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
VIII.: Westerndorf – Pfaffenhofen / Drag. 33																
658	2006.3.678.24	688	3959	44. t.34.	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
659	2006.3.2462.45	644	6270	44. t. 33a–c.	3	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-
660	2006.3.3653.2	666	7784	44. t. 32.	1	-	-	10	-	-	-	4	-	-	-	-
VIII.1.: Westerndorf – Pfaffenhofen / Drag. 37 / Helenius																
661	2003.1.536.120	62	1138	45. t. 5a–b.	1	1	-	21	-	-	300	-	-	3	-	A kisebb töredék zseton jellegű
662	2006.3.2033.1	228 / 229	5725	45. t. 1.	1	-	-	-	-	-	301	-	-	1	1	-
663	2006.3.2305.16	709	6072	45. t. 2.	-	1	-	-	-	-	302	-	-	-	-	-
664	2006.3.2794.3	300 / 301	6689	45. t. 4.	-	1	-	-	-	-	303	-	-	-	-	-
665	2006.3.3286.3	285 / 286	7315	45. t. 3.	-	1	-	-	-	-	304	-	-	-	-	-
VIII.: Westerndorf – Pfaffenhofen / Drag. 37 / Meghatározhatatlan mester áruja																
666	2006.3.712.1	119	4006	44. t. 40a–b.	-	-	1	-	9	-	-	-	-	-	-	-
667	2006.3.812.117	512	4141	44. t. 39.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
668	2006.3.1195.3	176 / 177	4649	44. t. 35.	1	-	-	25	-	0,9	-	-	-	-	-	-
669	2006.3.2729.10	714	6594	44. t. 38.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
670	2006.3.3236.14	55	7262	45. t. 6.	-	1	-	-	-	-	305	-	-	-	-	-
671	2006.3.3316.1	592	7348	44. t. 37.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
672	2006.3.3557.3	750	7664	45. t. 7a–b.	-	-	1	-	8	-	-	-	-	-	-	-
673	2007.7.66.1	648	7990	44. t. 36.	1	-	-	21	-	-	-	-	-	-	1	-
VIII.: Westerndorf – Pfaffenhofen / Meghatározhatatlan forma																
674	2006.3.2203.2	196 / 197	5925/a	45. t. 8.	-	1	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	-
IX.: Pfaffenhofen / Drag. 33																
675	2006.3.2708.2	367 / 368	6575	45. t. 11a–b.	-	-	1	-	-	1,1	-	-	-	-	-	-
IX.1.: Pfaffenhofen / Drag. 37 / Helenius																
676	2006.3.637.19–20	104	3907	46. t. 2a–c.	2	1	-	17	-	0,7	306	-	-	-	-	-
677	2006.3.1858.2	478	5496	45. t. 9.	-	1	-	-	-	-	307	-	-	-	-	-
678	2006.3.1859.9	480	5497	46. t. 3.	1	-	-	17	-	-	308	-	-	-	-	-
679	2006.3.2468.88	668	6277	46. t. 5.	1	-	-	25	-	-	309	-	-	-	1	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
680	2006.3.2485.7	402 / 403	6301	46. t. 6a–b.	1	1	-	-	-	0,6	310	-	olvashatatlan	-	-	-
681	2006.3.2814.10	443	6712	45. t. 10.	-	1	-	-	-	0,5	311	-	-	-	2	-
682	2006.3.3600.3	552	7717	46. t. 1.	1	-	-	19	-	-	312	-	-	-	-	Közel teljes profilú töredék
683	2007.7.35.1	656	7946	46. t. 4.	-	1	-	-	-	-	313	-	-	-	-	-
IX.2.: Pfaffenhofen / Drag. 37 / Dicanus																
684	2006.3.826.14	130	4158	48. t. 11.	-	1	-	-	-	0,7	314	-	-	-	-	-
685	2006.3.1061.1	120	4471	48. t. 4.	-	1	-	-	-	0,6	315	-	-	-	-	-
686	2006.3.1102.2	164 / 165	4534	48. t. 1a–b.	-	3	-	-	-	0,6	316	-	-	-	-	-
687	2006.3.1109.8	115	4546	47. t. 2.	-	1	-	-	-	-	317	-	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt
688	2006.3.1129.1	139	4567	47. t. 4.	-	1	-	-	-	0,7	318	-	-	-	-	-
689	2006.3.1741.12	519	5348	47. t. 7.	-	1	-	-	-	-	319	-	-	-	-	-
690	2006.3.2462.47	643	6270	47. t. 10.	-	1	-	-	-	1,1	320	-	-	2	-	Három törésfelület simára csiszolt
691	2006.3.2471.50	458	6282	47. t. 8.	-	1	-	-	-	0,6	321	-	-	-	-	-
692	2006.3.2472.9	421	6283	47. t. 11.	-	1	-	-	-	1	322	-	-	-	-	-
693	2006.3.2485.5	400 / 401	6301	47. t. 3.	-	1	-	-	-	0,6	323	-	-	2	-	Két szomszédos törésfelület simára csiszolt
694	2006.3.2485.6	401 / 402	6301	48. t. 13a–b.	-	2	-	-	-	0,6	324	-	-	-	-	-
695	2006.3.2663.1	359 / 360	6522	47. t. 1.	1	-	-	-	-	0,9	325	-	-	-	-	-
696	2006.3.2682.3	348 / 349	6543	48. t. 14a–d.	1	2	-	18	-	-	326	-	-	-	1	-
697	2006.3.2683.95	415	6545	48. t. 6.	-	1	-	-	-	0,7	327	-	-	-	-	1 töredék elveszett!
698	2006.3.2729.9	347 / 348	6594/a	47. t. 13.	-	1	-	-	-	1	328	-	-	-	-	-
699	2006.3.2803.5	470	6700	47. t. 6.	-	1	-	-	-	0,3	329	-	-	-	-	-
700	2006.3.2821.44	453	6720	48. t. 3.	-	1	-	-	-	0,9	330	-	-	-	-	-
701	2006.3.2955.1	600	6875	48. t. 7.	-	1	-	-	-	-	331	-	-	-	-	-
702	2006.3.2974.4	340 / 341	6897	48. t. 12a–b.	-	2	-	-	-	-	332	-	-	-	-	-

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
703	2006.3.3180.1	605	7196	48. t. 9.	-	1	-	-	-	-	333	-	-	-	-	-
704	2006.3.3243.3	399 / 400	7270	47. t. 12.	-	1	-	-	-	-	334	-	-	-	-	-
705	2006.3.3243.4	684	7270	48. t. 8.	-	1	-	-	-	-	335	-	-	2	-	A leghosszabb törésfelület simára csiszolt
706	2006.3.3331.1	593	7366	48. t. 5.	-	1	-	-	-	-	336	-	-	-	-	-
707	2006.3.3585.2	704	7699	48. t. 2.	-	1	-	-	-	-	337	-	-	2	1	Az egyik törésfelület simára csiszolt
708	2006.3.3593.2	707	7710	47. t. 5.	-	1	-	-	-	-	338	-	-	2	-	Két törésfelület simára csiszolt
709	2006.3.3628.1	540	7756	48. t. 10.	-	1	-	-	-	-	339	-	-	1	-	-
710	2006.3.3653.3	667	7784	47. t. 9.	-	1	-	-	-	1	340	-	-	-	-	-
IX.: Pfaffenhofen / Drag. 37 / Meghatározhatatlan mester áruja																
711	2006.3.700.22	382 / 383	3990	49. t. 12.	-	1	-	-	-	0,7	341	-	-	-	-	-
712	2006.3.1415.6	687	4947	49. t. 10.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
713	2006.3.1445.2	689	4988	49. t. 18.	-	1	-	-	-	-	342	-	-	-	-	-
714	2006.3.1452.4	674	4995	49. t. 20.	-	1	-	-	-	-	343	-	-	-	2	-
715	2006.3.1848.22	483	5486	49. t. 2.	1	-	-	23	-	-	-	4	-	-	-	-
716	2006.3.1888.1	567	5529	49. t. 22.	-	1	-	-	-	0,8	344	-	-	2	-	Az egyik törésfelület simára csiszolt; a külső felület töredékes
717	2006.3.1989.2	566	5678	49. t. 24.	-	1	-	-	-	0,8	345	-	-	-	-	-
718	2006.3.2447.113	627	6255	49. t. 9.	1	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-
719	2006.3.2453.8	639	6261	49. t. 3.	1	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-
720	2006.3.2691.2	710	6553	49. t. 1.	1	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-
721	2006.3.2708.1	368 / 369	6575	49. t. 21.	-	1	-	-	-	0,9	346	-	-	-	-	-
722	2006.3.2710.49	433	6577	49. t. 13a–c.	2	1	-	-	-	1	347	-	-	1	-	-
723	2006.3.2729.6	370 / 371	6594	49. t. 6.	1	-	-	23	-	0,8	-	-	-	-	-	-
724	2006.3.2814.8	440	6712	49. t. 7.	1	-	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-	-
725	2006.3.2887.43	451	6799	49. t. 15.	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	Krétaszerű anyagminőséggel jelentkező töredék
726	2006.3.2985.1	604	6911	49. t. 8.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
727	2006.3.3318.6	288 / 289	7350	49. t. 19.	-	1	-	-	-	-	348	-	-	3	-	Zseton jellegű töredék

A1	A2	A3	B	C	D1	D2	D3	E1	E2	E3	F1	F2	G	H	I	J
728	2006.3.3549.1	727	7656	49. t. 14.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
729	2006.3.3579.1	698	7692	49. t. 25.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
730	2006.3.3597.2	545	7714	49. t. 23a–b.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A külső felület töredékes
731	2006.3.3607.1	550	7725	49. t. 5a–b.	2	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	Lehetséges provinciális terra sigillata imitáció
732	2006.3.3634.3	568	7762	49. t. 11.	-	1	-	-	-	-	349	-	-	-	-	-
733	2006.3.3706.1	685	7850	49. t. 16.	-	1	-	-	-	0,8	350	-	-	1	-	-
734	2007.7.68.1	649	7992	49. t. 4a–b.	2	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-
735	2007.7.114.8	652	8044	49. t. 17.	-	1	-	-	-	-	351	-	-	-	-	-
IX.: Pfaffenhofen / Meghatározhatatlan forma																
736	2006.3.679.44	692	3962	49. t. 26a–b.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Nagyon rossz megtartású töredékek
737	2006.3.2680.1	365 / 366	6541	49. t. 27.	1	-	-	-	-	0,6	-	-	-	-	2	-

FÜGGELÉK 5C: A reliefdíszes terra sigillata töredékek motívumkincsének leírása és meghatározása

1 (Kat. 6): A reliefmezőben tojásfüzér, alatta kettős körből álló medaillon és balra futó oroszlán töredéke.[21]

2 (Kat. 7): A töredékek alsó részén a reliefmezőt lezáró vízszintes borda részlete.

3 (Kat. 10): A reliefmezőben tojásfüzér, alatta asztragalosz függőleges gyöngysor végén.

4 (Kat. 12): A reliefmezőben tojásfüzér, alatta kisméretű tagolt körgyűrű.

5 (Kat. 14): A reliefmezőben talán állatábrázolás részlete, erősen töredékes motívum.

6 (Kat. 70): A reliefmezőt függőleges gyöngysor (Ri-Fi O 258) tagolja, a végén virágmotívummal (Ri-Fi P 99), jobbra szintén ez a virágmotívum ismétlődik, balra azonosíthatatlan dísz részlete.

7 (Kat. 71): A reliefmezőben tagolt kögyűrűből álló medaillonban (Ri-Fi K 48) Hercules bunkóval (Ri-Fi M 87), alatta balra lépő vándor (Ri-Fi M 253).

8 (Kat. 72): A reliefmezőben Faun (Ri-Fi M 94), mellette retrográd névbélyeg töredéke ([---] SFE).

9 (Kat. 73): A reliefmezőben posztamensből (Ri-Fi O 10) és tagolt félkörívből (Ri-Fi KB 89) álló árkádmotívum, az egyik ív alatt Amor gyümölcskosárral (Ri-Fi M 115), a másikban szárnyas Amor fáklyával (Ri-Fi M 123), fent a körívek találkozási pontjában hármas tagolású levélmotívum (Ri-Fi P 125).

10 (Kat. 74): A nagyobb töredéken (a) a reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 2), alatta tagolt félkörív (Ri-Fi KB 126) alatt fején kosarat hordó asszony (Ri-Fi M 56). A kisebb töredéken (b) a reliefmezőt lezáró vízszintes borda részlete.

11 (Kat. 75): A reliefmezőben tagolt félkörív (Ri-Fi KB 126), tőle jobbra fején kosarat hordó női alak (Ri-Fi M 55), a töredék bal és jobb szélén található további motívumok töredékesek.

12 (Kat. 76): A reliefmezőben tojásfüzér töredéke, alatta a reliefmezőt gyöngysor (Ri-Fi O 258) tagolja metopékra, utóbbi felül kettős levélmotívumban (Ri-Fi P 137) záródik. A bal oldali mezőben tagolt körgyűrű töredéke (Ri-Fi K 48), a jobb oldali mezőben gladiátor töredéke (Ri-Fi M 225).

13 (Kat. 77): A reliefmezőt kettős gyöngysor (Ri-Fi O 246) tagolja függőlegesen, mellette kívül sima, belül tagolt körgyűrűk töredékei.

14 (Kat. 78): A reliefmezőt balra futó, kettős levelekből álló fríz (Ri-Fi R 33) zárja, felette balra futó kutya töredéke (Ri-Fi T 130a).

15 (Kat. 79): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 58), alatta levélkehely motívum (Ri-Fi P 112a), a töredék alján további töredékes minta részlete.

16 (Kat. 80): A reliefmezőben indahullám levéllel (Ri-Fi P 64).

[21] A bemutatott terra sigillaták meghatározását teljes egészében Horváth Friderika végezte. Ezúton is köszönöm, hogy a leírásait és megállapításait tartalmazó dokumentumot a rendelkezésemre bocsátotta!

17 (Kat. 81): A reliefmezőben koncentrikus körgyűrű motívum (Ri-Fi O 131).

18 (Kat. 82): A nagyobb töredéken (b) a reliefmezőt balra haladó, kettős levélből álló fríz (Ri-Fi R 34) zárja, felette balra futó kutya (Ri-Fi T 130) és további dísztag töredéke. A kisebb töredéken (a) talán indahullám levéllel (Ri-Fi P 69).

19 (Kat. 83): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 2), alatta tagolt, kettős félkörív töredéke (Ri-Fi KB 126).

20 (Kat. 84): A reliefmezőben tojásfüzér töredéke (Ri-Fi E 2), alatta koszorú jellegű félkörív (Ri-Fi KB 126), a végén hatszirmú rozettával.

21 (Kat. 85): A reliefmezőben tagolt körgyűrű (Ri-Fi K 48), benne Amor szőlőtőkével (Ri-Fi M 128), mellette névbélyeg (nem olvasható).

22 (Kat. 86): A reliefmezőt függőleges gyöngysor (Ri-Fi O 258) tagolja, tőle balra a dárdájára támaszkodó harcos töredéke (Ri-Fi M 238), jobbról kettős körből álló medaillon részlete (Ri-Fi K 19a), benne talán térdelő Amor (Ri-Fi M 119).

23 (Kat. 87): A reliefmezőt függőleges gyöngysor tagolja (Ri-Fi O 258), tőle jobbra tagolt körgyűrűből (Ri-Fi K 48) álló medaillonban Triton (Ri-Fi M 104), balra Amor bottal (Ri-Fi M 142).

24 (Kat. 88): A reliefmezőben tojásfüzér részlete (Ri-Fi E 38), alatta tagolt félkörívben (Ri-Fi KB 112) posztamensre támaszkodó Venus (Ri-Fi M 60).

25 (Kat. 89): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 1), alatta tagolt félkörív (Ri-Fi KB 114), jobbra hármas osztatú virágmotívum (Ri-Fi P 125).

26 (Kat. 90): A reliefmezőben Mars maszkos posztamensen (Ri-Fi M 75), balról rügyes ág motívum (Ri-Fi P 103), a reliefmezőt alulról vízszintes borda zárja le.

27 (Kat. 91): A reliefmezőben fogathajtó (Ri-Fi M 164), mellette jobbra rozetta (Ri-Fi O 52a), a reliefmezőt jobbra futó kettős levélfríz zárja le (Ri-Fi P 36).

28 (Kat. 92): A legnagyobb töredéken (b) a reliefmezőben tagolt körgyűrű részlete (Ri-Fi K 48), tőle balra férfi álló figurája kannával (Ri-Fi M 99) és Hercules bunkóval (Ri-Fi M 83). Az egyik kisebb oldaltöredéken (a) a reliefmezőben jobbra lépő drapériás női alak (Ri-Fi M 246a), mellette kettős körből álló medaillon részlete (Ri-Fi K 20a). A harmadik töredéken (c) a reliefmezőben tagolt körgyűrűből álló medaillon (Ri-Fi K 48), benne szárnyas Ámor fáklyával (Ri-Fi M 123), mellette álló férfi figurájának töredéke kannával (Ri-Fi M 99) és ötszirmú rozetta (Ri-Fi O 52).

29 (Kat. 93): A reliefmezőben tagolt körgyűrű töredéke (Ri-Fi K 48), alatta balra futó kutya feje (Ri-Fi T 141), illetve további meghatározhatatlan motívumok töredékei.

30 (Kat. 94): A reliefmezőben tagolt körgyűrű (Ri-Fi K 48) duplán bélyegezve, alatta balra futó kutya (Ri-Fi T 141), mellette névbélyeg töredéke (COM [---]), a reliefmezőt vízszintes borda zárja le.

31 (Kat. 95): A reliefmezőben függőleges gyöngysor (Ri-Fi O 258), tőle balra retrográd

névbélyeg töredéke ([C]OMITIAL[IS]), mellette gladiátor (Ri-Fi M 215).

32 (Kat. 96): A reliefmezőben Mars maszkos posztamensen (Ri-Fi M 75), mellette jobbra tagolt körgyűrű töredéke (Ri-Fi K 48), balra meghatározhatlan motívum részlete.

33 (Kat. 97): A reliefmezőben tagolt körgyűrű (Ri-Fi K 48), alatta S kampó (Ri-Fi O 158), jobbra mellette Mars maszkos posztamensen (Ri-Fi M 75), illetve rügyes ág részlete (Ri-Fi P 103), a reliefmezőt vízszintes borda zárja le.

34 (Kat. 98): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 53), alatta tagolt körgyűrű töredéke (Ri-Fi K 48).

35 (Kat. 99): A reliefmezőben tojásfüzér töredéke (Ri-Fi E 53), alatta balra futó oroszlán (Ri-Fi T 2), mellette tagolt félkörív töredéke (Ri-Fi KB 133).

36 (Kat. 100): A nagyobb töredéken (a) a reliefmezőben hatszirmú rozetta (Ri-Fi O 34), mellette retrográd névbélyeg töredéke ([ARVER]NICVS) és levélmotívum részlete, a reliefmezőt balra futó levélfríz (Ri-Fi R 33) zárja le. A kisebb (b) oldaltöredéken a reliefmezőben ülő Ámor töredéke (Ri-Fi M 256) fonott mintás félkörívben (Ri-Fi KB 126).

37 (Kat. 101): A reliefmezőben balra forduló emberi alak töredéke (Ri-Fi M 193a).

38 (Kat. 102): A reliefmezőben jobbra forduló nyilas figurájának töredéke (Ri-Fi M 174a).

39 (Kat. 103): A reliefmezőben tojásfüzér részlete (Ri-Fi E 1), alatta Faun (Ri-Fi M 94a), mellette talán emberábrázolás töredéke.

40 (Kat. 104): A reliefmezőben tojásfüzér részlete (Ri-Fi E 3).

41 (Kat. 105): A releifmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 17), alatta kettős körgyűrű töredéke: a külső gyöngysorból áll (Ri-Fi KB 144), a belső tagolatlan kör.

42 (Kat. 106): A nagyobb töredéken (a) a reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 25.26). A kisebb oldaltöredéken (b) tagolt körgyűrűből álló medaillonban (Ri-Fi K 48) Triton ábrázolása (Ri-Fi M 104a).

43 (Kat. 107): A reliefmezőben tagolatlan körgyűrűből álló medaillonokban (Ri-Fi K 6) talán állatábrázolások töredékei, köztük rozetta (Ri-Fi O 40).

44 (Kat. 108): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 25.26), alatta kettős körből álló medaillon (Ri-Fi K 20), mellette jobbfelé birkózó (Ri-Fi M 196a), illetve erősen kopott, olvashatatlan névbélyeg töredéke.

45 (Kat. 109): A nagyobb peremtöredéken (a) a reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 25.26), alatta háromtagú levélmotívum (Ri-Fi P 126), tőle jobbra meghatározhatatlan alak töredéke. A kisebb töredéken (b) csak az említett tojásfüzér indítása látszik.

46 (Kat. 110): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 25.26), alatta kettős körgyűrűből álló medaillonok (Ri-Fi K 20) között mákfej motívum (Ri-Fi P 121), a jobb szélső körgyűrűkben meghatározhatatlan motívum töredékével.

47 (Kat. 111): Mindhárom oldaltöredéken (a–c) ugyanaz az ornamentika figyelhető meg: a

reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 25.26), alatta kettős félkörív (Ri-Fi KB 85) alatt kantharosz (Ri-Fi O 21).

48 (Kat. 112): A nagyobb oldaltöredéken (b) a reliefmezőben tojásfüzér töredéke (Ri-Fi E 46), alatta tagolatlan félkörívből (Ri-Fi KB 62) álló árkádmotívum, a végén rozettával (Ri-Fi O 48), a bal oldali mezőben fa levéllel és szőlővel (Ri-Fi P 5). A másik díszített oldaltöredéken (d) a reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 46), alatta tagolatlan félkörívből (Ri-Fi KB 62) álló árkádmotívum töredéke és további meghatározhatatlan dísz kopott részlete.

49 (Kat. 113): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 25.26), alatta retrográd névbélyeg (ATTILVSF). A reliefmezőt ferdén osztott gyöngysor tagolja (Ri-Fi O 239), mellette balról kettős körből álló medaillonban (Ri-Fi K 19) jobbfelé forduló delfin (Ri-Fi T 193).

50 (Kat. 114): A reliefmezőben kettős körből álló medaillon (Ri-Fi K 19a), benne jobbra vágtató bika (Ri-Fi T 118), illetve retrográd névbélyeg (ATTILVSF), alatta kettős levél részlete (Ri-Fi P 145).

51 (Kat. 115): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 56), alatta jobbfelé fordított, legelő ünő (Ri-Fi T 87).

52 (Kat. 116): A reliefmezőben erősen kopott, határozatlan körvonalú tojásfüzér (Ri-Fi E 60).

53 (Kat. 117): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 10), alatta a reliefmezőt függőleges gyöngysorok tagolják metopékra: a baloldali mezőben jobbra futó, nagyméretű oroszlán (Ri-Fi T 15a); a jobb oldali mezőben kettős körből kialakított medaillonban (Ri-Fi K 19a) jobbra futó, kistestű oroszlán (Ri-Fi T 21a).

54 (Kat. 118): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfogható részlete, alatta a reliefmezőt gyöngysor (Ri-Fi O 260) tagolja mezőkre. Az bal oldali mezőben jobbra futó oroszlán (Ri-Fi T15a), a jobb oldaliban kettős körből álló medaillon töredéke (Ri-Fi K 19a).

55 (Kat. 119): Mindkét töredéken (a–b) ugyanazon minta részletei látszanak: a reliefmezőben kettős körből álló medaillonban (Ri-Fi K 54) kettős sípot fújó férfi alakja (Ri-Fi M 166).

56 (Kat. 120): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 40), alatta jobbra futó medve (Ri-Fi T 60), a jobb szélen felül levélmotívum töredéke (Ri-Fi P 145), a bal szélen meghatározhatatlan motívum részlete.

57 (Kat. 121): A reliefmezőben egymásba pecsételt körgyűrűk töredékei (Ri-Fi K 7)

58 (Kat. 122): Az oldaltöredéken (b) a reliefmezőben kettős körgyűrűből álló medaillon töredéke (Ri-Fi K 54a), benne kettős sípot fújó férfi alakja (Ri-Fi M 166), jobbra mellette tagolt kettős levélmotívum töredéke (Ri-Fi P 145).

59 (Kat. 123): A reliefmezőben kettős, kívül tagolt, belül tagolatlan körgyűrű töredéke (Ri-Fi K 54a).

60 (Kat. 124): A nagyobb oldaltöredéken (c) a reliefmezőben tagolt félkörívben (Ri-Fi KB 100) levélmotívum (Ri-Fi P 72).

61 (Kat. 125): A releifmezőben kettős félkörívek (Ri-Fi KB 74) között háromosztatú levél motívummal (Ri-Fi P 129).

62 (Kat. 126): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 70), alatta támaszték töredéke (Ri-Fi O 186).

63 (Kat. 127): A reliefmezőben tojásfüzér kopott részlete (Ri-Fi E 70).

64 (Kat. 128): A reliefmezőben kopott és lepattogzott felületű tojásfüzér (Ri-Fi E 70).

65 (Kat. 129): A reliefmezőben háromosztatú levél kocsánnyal (Ri-Fi P 129), tőle balfelé oszlop-motívum (Ri-Fi O 161), felette tagolt körgyűrű (Ri-Fi K 33).

66 (Kat. 130): Az egyik kisebb oldaltöredéken (b) a reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 70), a másik töredéken (c) a reliefmezőt alulról lezáró vízszintes borda részlete.

67 (Kat. 131): A reliefmezőben a tojásfüzér alatti gyöngysor részlete (RiFi E 70), alatta hegyes levélmotívum (Ri-Fi P 34), tőle jobbra tagolatlan körgyűrű töredéke.

68 (Kat. 132): A reliefmezőben tojásfüzér vízszintes vonallal (Ri-Fi E 70a), alatta tagolt körgyűrű (Ri-Fi K 31), benne meghatározhatatlan motívum töredéke.

69 (Kat. 133): A reliefmezőben függőleges posztamensen fekvő vízszintes posztamensből (Ri-Fi O 188) és kettős félkörből (Ri-Fi KB 74) álló árkádmotívum, a félkörívek között háromosztatú levél kocsánnyal (Ri-Fi P 129). A jobb oldali mezőben thrax harcos (Ri-Fi M 220a), alatta levélmotívum (Ri-Fi P 33).

70 (Kat. 134): A reliefmezőben nyulat széttépő sas ábrázolának részlete (Ri-Fi T 204).

71 (Kat. 135): A reliefmezőben jobbfelé irányított bokszoló (Ri-Fi M 194) és balfelé fordított bokszoló (Ri-Fi M 191) figurájának töredékei, felettük meghatározhatatlan motívum részletével.

72 (Kat. 136): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 17), alatta kettős körből álló medaillon töredéke.

73 (Kat. 137): Mindkét töredéken (a–b) ugyanazon motívumok részletei látszanak: a reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 2), alatta tagolt körgyűrű töredéke.

74 (Kat. 138): A reliefmezőben tojásfüzér töredéke (Ri-Fi E 1).

75 (Kat. 139): A reliefmezőben tojásfüzér töredéke (Ri-Fi E 1).

76 (Kat. 140): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke (Ri-Fi E 1).

77 (Kat. 141): A reliefmezőben tojásfüzér töredéke (Ri-Fi E1).

78 (Kat. 142): A reliefmezőben kettős körből álló medaillon töredéke (Ri-Fi K 18), benne meghatározhatatlan motívum részlete, tőlük jobbra névbélyeg töredéke (C [---]). A reliefmezőt az alján vízszintes borda zárja le.

79 (Kat. 143): A reliefmezőt vízszintesen és függőlegesen egymást keresztező gyöngysor tagolja (Ri-Fi O 260), az egyik mezőben kettőskörből álló medaillon töredéke (Ri-Fi K19).

80 (Kat. 144): A reliefmezőben tojásfüzér elmosódott körvonalú töredéke.

81 (Kat. 151): A reliefmezőben tojásfüzér sérült, csak kis részletében megfigyelhető töredéke.

82 (Kat. 152): A kopott és lepattogzott felületű reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 17), alatta levélmotívum (Ri-Fi P 80), tőle jobbfelé függőleges sorba rendeződő, kisméretű körgyűrűk.

83 (Kat. 153): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

84 (Kat. 154): A reliefmező alján balra haladó levélfríz kis felületen megfigyelhető töredéke, felette meghatározhatatlan motívum töredéke.

85 (Kat. 157): A reliefmező alján meghatározhatatlan motívum töredéke.

86 (Kat. 160): A reliefmezőben mákfej motívum töredéke (Ri-Fi O 116).

87 (Kat. 161): Az oldaltöredéken (b) a reliefmezőben S-kampó motívum részlete (Ri-Fi O 158), alatta a reliefmezőt lezáró vízszintes borda.

88 (Kat. 163): A reliefmezőben kettős körből álló medaillonban (Ri-Fi K 20) meghatátozhatatlan motívum részlete, mellette jobbfelé madár alakjának töredéke.

89 (Kat. 165): A kiméretű oldaltöredéken (c) a reliefmezőben meghatározhatatlan motívum részlete.

90 (Kat. 166): A reliefmezőben támaszték-motívum részlete mellett tagolt levél töredéke, alattuk a reliefmezőt lezáró vízszintes borda töredéke.

91 (Kat. 167): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 17), alatta meghatározhatatlan motívum töredéke.

92 (Kat. 171): A reliefmezőben kettős körből álló medaillon töredéke, benne meghatározhatatlan motívum részlete, mellette gyöngysor, a végén szív alakú levéllel (Ri-Fi P 138).

93 (Kat. 173): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 25.26).

94 (Kat. 175): A reliefmező alján kisméretű levélmotívum töredéke (Ri-Fi P 99), alatta a reliefmezőt lezáró vízszintes borda.

95 (Kat. 176): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 62), alatta indahullám töredéke.

96 (Kat. 178): A reliefmezőben balra lépő ünő alakjának töredéke (Ri-Fi T 82).

97 (Kat. 180): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 25), alatta kettős körgyűrűből álló medaillon részlete.

98 (Kat. 181): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér töredéke.

99 (Kat. 182): A reliefmezőben jobbfelé forduló medve alakjának töredéke (Ri-Fi T 60).

100 (Kat. 184): A reliefmezőben tojásfüzér sérült felületű részlete.

101 (Kat. 193): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

102 (Kat. 194): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 25.26), alatta kettős körből álló medaillonban

(Ri-Fi K 19) jobbra lépő, kettős sípot fújó férfi alakja (Ri-Fi M 166).

103 (Kat. 195): A reliefmezőben tojásfüzér töredéke (Ri-Fi E 1), alatta meghatározhatatlan motívum töredéke.

104 (Kat. 196): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

105 (Kat. 197): A reliefmezőben tojásfüzér kopott töredéke (Ri-Fi E 44), alatta talán határozatlan körvonalú, meghatározhatatlan motívum.

106 (Kat. 198): A reliefmező alján jól megfigyelhető rozetták (Ri-Fi O 48), felettük poszatmensek töredékei, alattuk a reliefmezőt lezáró vízszintes borda.

107 (Kat. 199): A kopott felületű reliefmezőt gyöngysor tagolja függőlegesen, ennek végén rozetta, a bal oldali mezőben Venus fátyollal (Ri-Fi M 48), jobbra körgyűrű töredéke.

108 (Kat. 205): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 25.26), alatta talán meghatározhatatlan motívum töredéke.

109 (Kat. 206): A lepattogzott felületű reliefmezőben egyetlen körgyűrűből álló medaillon töredéke.

110 (Kat. 207): A reliefmezőben kettős körgyűrűből álló medaillon töredéke.

111 (Kat. 208): A kopott és lepattogzott felületű reliefmezőben meghatározhatatlan motívumok töredékei.

112 (Kat. 210): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér töredéke.

113 (Kat. 211): A töredék külső felülete nagyrészt letörött, ám a reliefmező megmaradt részében meghatározhatatlan motívum részlete látszik.

114 (Kat. 217): A kopott felületű töredéken a reliefmezőben határozatlan körvonalú, meghatározhatatlan motívum részlete, illetve talán a reliefmezőt lezáró vízszintes borda töredéke.

115 (Kat. 218): A reliefmezőben tojásfüzér (Ri-Fi E 25.26), alatta határozatlan körvonalú levélmotívum töredéke.

116 (Kat. 219): A töredéken csupán a reliefmezőt alulról lezáró vízszintes borda részlete figyelhető meg.

117 (Kat. 220): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

118 (Kat. 223): A reliefmezőben talán indahullám töredéke, mellette jobbra mozduló állat alakjának töredéke és meghatározhatatlan motívum részlete.

119 (Kat. 224): A reliefmezőt spirálmotívum zárja, amelybe további bordák csatlakoznak a töredék felső része felől.

120 (Kat. 226): A reliefmezőben kettős körből álló erőteljes medaillon töredéke, mellette talán gyöngysor indítása.

121 (Kat. 228): A reliefmezőben kettős körből álló medaillon (Ri-Fi K 24), benne meghatározhatatlan motívum töredékével.

122 (Kat. 231): Az oldaltöredéken (b) a reliefmező alján virág (Ri-Fi O 99), alatta a reliefmezőt lezáró vízszintes borda.

123 (Kat. 232): A töredéken csupán a reliefmezőt lezáró vízszintes borda részlete figyelhető meg.

124 (Kat. 234): A reliefmezőben határozatlan körvonalú motívumok sorozata: tagolt félkörívekből összeálló árkádmotívum töredéke, a körívek találkozásánál található gyöngyözött oszlopot rozetta tagolja (Ri-Fi O 48), a bal félkörív alatt famotívumok (Ri-Fi P 5).

125 (Kat. 237): A reliefmezőben talán medaillon tagolt körgyűrűjének alig megfigyelhető részlete.

126 (Kat. 240): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

127 (Kat. 241): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

128 (Kat. 248): A reliefmezőben kettős körből álló medaillon töredéke.

129 (Kat. 253): A szinte teljes egészében letörött külső felületű reliefmezőben talán tojásfüzérre utaló, egymást szabályos rendben követő bemélyedések azonosíthatók.

130 (Kat. 254): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Ri-Fi E 25.26).

131 (Kat. 256): A nagyrészt cementes lerakódással fedett reliefmezőben egymásba pecsételt körgyűrűk (Ri-Fi K 5) látszanak.

132 (Kat. 260): A nagyobb oldaltöredéken (a) a reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető részlete, míg a kisebb töredéken (b) meghatározhatatlan állatábrázolás töredéke.

133 (Kat. 261): A töredék alján a reliefmezőt lezáró vízszintes borda részlete.

134 (Kat. 262): A kisebb oldaltöredéken (b) a reliefmezőben meghatározhatatlan motívum töredéke.

135 (Kat. 316): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 2), alatta meghatározhatatlan motívum kopott felületű töredéke.

136 (Kat. 320): A reliefmezőben meghatározhatatlan motívum kisméretű töredéke.

137: (Kat. 324): A nagyméretű oldaltöredéken (b) a reliefmezőt függőleges, T alakú elemben végződő gyöngysor tagolja (Kellner 70), mellette balra fent kettős félkörív (Kellner 59), benne balra futó kutya figurájának töredéke (Kellner 59). A medaillon alatti mezőben jobbra lépő szónok (Kellner 18) mellett balra tekintő bokszoló alakja (Kellner 16). A gyöngysortól jobbra további meghatározhatatlan motívum töredéke.

138 (Kat. 325): A reliefmezőben rozetta, a belsejében kereszttel (Kellner 54).

139 (Kat. 326): A reliefmező alján körkörös dísztag (Kellner 56).

140 (Kat. 327): A reliefmezőben Victoria koszorúval és pálmaággal (Gabler-Kellner 103), töredékes és sérült motívum.

141 (Kat. 328): A reliefmező alján rozetta (Gabler-Kellner 146), tőle balra kisméretű levél (Gabler-Kellner 140).

142 (Kat. 329): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta a reliefmezőt korongban végződő függőleges gyöngysor tagolja, tőle jobbra tagolt körívben (Gabler-Kellner 162) gladiátor alakjának kicsiny részlete (Gabler-Kellner 112).

143 (Kat. 330): A reliefmezőben tagolt félkörív (Gabler-Kellner 151), végén asztragalosszal (Gabler-Kellner 154), alatta Venus fátyollal (Kiss 5. t. 10.).

144 (Kat. 331): A reliefmezőben Victoria alakjának töredéke, a jobb kezében koszorúval (Gabler-Kellner 103).

145 (Kat. 332): A peremtöredék alján (a) gyengén megfigyelhető névbélyeg részlete ([---] IVS [---]). Az oldaltöredéken (b) a reliefmezőben tagolt félkörív (Gabler-Kellner 160), benne meghatározhatatlan motívum töredéke (talán emberi alak karja), mellette tagolt lécdísz (Gabler-Kellner 172).

146 (Kat. 333): A reliefmezőben jobbra lépő táncosnő (Kellner 11), mellette kettős gyöngysorból álló oszlop (Gabler-Kellner 171), továbbá a jobb szélen meghatározhatatlan motívum töredéke.

147 (Kat. 334): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta tagolt félkörívek (Gabler-Kellner 151), amelyeket asztragalosz köt össze (Gabler-Kellner 154). A félkörívek alatt női figurák töredékei (Kiss 5. t. 10.)

148 (Kat. 335): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 10), alatta tagolt félkörívből (Gabler-Kellner 162) és tagolt gyöngysorból (Gabler-Kellner 172) álló árkádmotívum, a bal oldali félkörív alatt Victoria pálmaággal és koszorúval (Gabler-Kellner 103).

149 (Kat. 336): A reliefmező legalján meghatározhatatlan motívum alig megfigyelhető töredéke.

150 (Kat. 337): Az oldaltöredéken (b) a reliefmezőben kettős gyöngysorból álló oszlop (Gabler-Kellner 171), mellette balfelé Triton (Kiss 5. t. 22.), jobbra meghatározhatatlan motívum töredéke.

151 (Kat. 340): A reliefmező legalján talán koncentrikus körgyűrű motívum töredéke.

152 (Kat. 341): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

153 (Kat. 345): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 2), alatta kettős körgyűrűből álló medaillon töredéke (Kellner 66), tőle balra levélkehely motívum részlete (Kellner 46).

154 (Kat. 346): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Kellner E 2).

155 (Kat. 347): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 2), alatta levélkehely alig megfigyelhető töredéke (Kellner 46).

156 (Kat. 394): A reliefmezőben jobbra lépő szarvas alakjának töredéke (Kellner 34).

157 (Kat. 395): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 2), alatta kettős félkörívben (Kellner 59) levélinda motívum töredéke.

158 (Kat. 396): Mindkét töredéken (a–b) ugyanazon ornamentika részletei figyelhetők meg: a

reliefmezőben háromszoros körgyűrűből álló medaillonokban (Kellner 65) jobbra néző fejek (Kellner 22), a körgyűrűk között felül asztragalosz (Kellner 50), alatta Triton (Kellner 19), legalul T-formájú támaszték (Kellner 51). A nagyobb töredék (b) jobb szélén talán olvashatatlan névbélyeg részlete.

159 (Kat. 397): A lepattogozott felületű reliefmezőben balra Minerva töredéke (Kellner 1), jobbra jobbfelé futó kutya figurájának részlete (Kellner 37).

160 (Kat. 398): A reliefmezőben kettős, tagolt félkörív (Kellner 59) alatt szónok jobbra forduló figurájának töredéke (Kellner 18).

161 (Kat. 399): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke (Kellner E 1 vagy Kellner E 2).

162 (Kat. 400): A reliefmezőben jobbra lépő ló töredéke (Kellner 36), tőle jobbfelé oroszlán töredéke (Kellner 26), alatta jobbra futó kutya (Kellner 37 vagy Kellner 38).

163 (Kat. 401): A reliefmezőben jobbfelé forduló szarvas részlete (Kellner 34), felette meghatározhatatlan motívum töredéke.

164 (Kat. 402): A reliefmezőben kettős körből álló medaillonban (Kellner 66) jobbra lépő szarvas (Kellner 34), alatta balra futó kutya (Kellner 39), tőle jobbra madár alakjának töredéke (Kellner 41).

165 (Kat. 403): A lepattogzott felületű reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 1), alatta jobbra futó kutya töredéke (Kellner 37 vagy Kellner 38).

166 (Kat. 404): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 2), közvetlenül alatta tagolt levélmotívum (Kellner 47), a töredék legalján jobbra futó kutya (Kellner 37 vagy Kellner 38), a jobb szélen kettős körgyűrűből álló medaillon részlete (Kellner 66).

167 (Kat. 405): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 2), alatta kettős körgyűrűből álló medaillonban (Kellner 66) balra néző párduc (Kellner 29), mellette szabad mezőben balra futó kutya (Kellner 39), alatta jobbfelé fordított oroszlán (Kellner 26).

168 (Kat. 406): A reliefmezőben jobbra futó kutya alakjának töredéke (Kellner 37 vagy Kellner 38), mellette tagolt párfánylevél részlete (Kellner 47).

169 (Kat. 407): A reliefmezőben háromszoros körgyűrűből álló medaillonban (Kellner 65) jobbra néző fej töredéke (Kellner 22).

170 (Kat. 408): A szabad stílusú képmező jobb szélén jobbra ugró szarvas (Kellner 32), a bal szélén jobbfelé lépő szarvas (Kellner 34), felettük tagolt levélmotívum (Kellner 47) és gázlómadár alakjának részlete (Kellner 41).

171 (Kat. 409): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 2), alatta háromszoros körgyűrűből álló medaillonban (Kellner 65) jobbra tekintő fej részlete (Kellner 22), mellettük jobbfelé asztragaloszból (Kellner 50) és kisméretű félkörívből (Kellner 63) álló motívumban tagolt körgyűrű (Kellner 54).

172 (Kat. 410): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 1), alatta elmosódott körvonalú, meghatározhatatlan motívum töredéke.

173 (Kat. 411): A reliefmezőben tojásfüzér töredéke (Kellner E 2).

174 (Kat. 412): Mindkét töredéken (a–b) ugyanazon motívum részlete látszik: a reliefmezőben táncosnő jobbra fordított figurájának töredéke (Kellner 11).

175 (Kat. 413): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Kellner E1), alatta balra tekintő párduc (Kellner 29) és meghatározhatatlan motívum töredéke.

176 (Kat. 414): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E1), alatta jobbra ugró nőstényoroszlán (Kellner 27), illetve körgyűrű töredéke. A töredék legalján névbélyeg töredéke (COM [---]).

177 (Kat. 415): Mindkét töredéken (a–b) ugyanazon ornamentika részelete látszik: a reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Kellner E 2).

178 (Kat. 416): A reliefmezőben kettős körből álló körgyűrűben (Kellner 66) balra tekintő párduc részlete (Kellner 29), tőle jobbfelé balra futó kutya (Kellner 39), alatta jobbra lépő ló töredéke (Kellner 36).

179 (Kat. 417): A reliefmező alján jobbra futó kutya figurájának alig megfigyelhető töredéke (Kellner 38).

180 (Kat. 418): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 1), alatta kettős körgyűrűből álló medaillon (Kellner 67), tőle jobbra madár figurájának töredéke (Kellner 41).

181 (Kat. 419): A reliefmezőben tojásfüzér részlete (Kellner E 1).

182 (Kat. 420): A reliefmezőben kettős körgyűrűből álló medaillonban (Kellner 66) balra néző párduc töredéke (Kellner 29).

183 (Kat. 421): A reliefmezőben jobbra futó kutya (Kellner 38), felette jobbra lépő állat (talán ló vagy szarvas) alakjának töredéke.

184 (Kat. 422): A reliefmezőben jobbra lépő szarvas alakjának töredéke (Kellner 34).

185 (Kat. 423): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 1), alatta mindkét végén asztragalosszal (Kellner 50) díszített félkörívben (Kellner 63) kereszttel tagolt rozetta (Kellner 54). Az összetett motívumtól jobbra hármas körgyűrűből álló medaillon töredékében (Kellner 65) meghatározhatatlan minta részlete.

186 (Kat. 424): A peremsávban sekélyen pecsételve jól olvasható névbélyeg (BELLA[TVLVS]), alatta a reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 1 vagy Kellner E 2).

187 (Kat. 425): Több peremtöredék alján (b, d) ugyanaz a motívumsor figyelhető meg: a reliefmezőben tojásfüzér részlete (Kellner E 1).

188 (Kat. 426): A nagyobb oldatöredéken (a) a reliefmező alján jobbra lépő szarvasok (Kellner 34), fellettük kisméretű páfránylevél részlete (Kellner 47). A kisebb oldaltöredék (b) motívumkincse töredékes, meghatározhatatlan (jobbra talán állatalak részlete).

189 (Kat. 427): A peremtöredékeken (a–b) a reliefmezőben alulról vízszintes vonallal határolt tojásfüzér (Kellner E 2), míg az oldaltöredéken (c) a reliefmező alján gázlómadár figurája (Kellner 41).

190 (Kat. 428): A nagyobb oldaltöredéken (a) a reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 1), alatta körív töredéke (Kellner 60), a másik töredéken (b) jobbra futó oroszlán (Kellner 27). Mindkét töredéken megfigyelhető névbélyeg részlete: a nagyobb töredéken (a) COM[ITIALIS], míg a kisebben (b) [C]SS[EROT] olvasható.

191 (Kat. 429): A lepattogzott felületű reliefmezőben borostömlőt és edényt tartó szatír alakjának töredéke (Kellner 9).

192 (Kat. 430): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 2) alatta balra futó kutya (Kellner 39).

193 (Kat. 431): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 2), alatta tagolt kettős félkörív (Kellner 59), amihez indahullám és levélmotívum kapcsolódik (utóbbi motívum erősen töredékes).

194 (Kat. 432): A reliefmezőben tojásfüzér részlete (Kellner E 1).

195 (Kat. 433): Az erősen kopott és lepattogzott felületű reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 1), alatta balra futó kutya (Kellner 39) és jobbra futó nőstény oroszlán alakjának alig megfigyelhető töredéke (Kellner 27).

196 (Kat. 434): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke (Kellner E 1).

197 (Kat. 435): A nagyrészt sérült felületű reliefmezőben tojásfüzér bizonytalanul megfigyelhető részlete (Kellner E 2).

198 (Kat. 436): A reliefmezőben Apollo figurájának töredéke, kezében ággal (Kellner 4).

199 (Kat. 437): A reliefmezőben Faun alakjának töredéke (Kellner 8), mellette balra, a reliefmező alján rozetta (Kellner 54).

200 (Kat. 438): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke. A peremsávban ferdén pecsételt névbélyeg található (LVCCEIVSFEC).

201 (Kat. 439): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Kellner E 1), alatta jobbra futó nőstény oroszlán (Kellner 27) és szintén jobbra futó szarvas (Kellner 32). A töredék jobb szélén jól olvasható névbélyeg (CSSER).

202 (Kat. 440): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner E 2), alatta posztamnesre támaszkodó Venus figurájának töredéke (Kellner 2), mellette kisméretű koncentrikus körökből álló díszítőelem (Kellner 56).

203 (Kar. 441): A letöredezett felületű reliefmezőben balra futó kutya (Kellner 39; Gabler-Kellner 132), tőle balra és jobbra is meghatározhatatlan motívumok alig megfigyelhető részletei.

204 (Kat. 442): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta 1-1 tagolatlan keskeny, illetve 1-1 kettős, tagolt gyöngysor (Gabler-Kellner 171) osztja függőleges mezőkre a felületet. Az egyetlen megmaradt mezőben jobbra lépő táncosnő figurája (Kellner 1964, Abb. 4, 29.).

205 (Kat. 443): A reliefmezőt vízszintes borda zárja le, amelyet szakaszosan derékszögben osztott korongmotívumok (Gabler-Kellner 148) tagolnak.

206 (Kat. 444): A teljes felületén erősen kopott reliefmezőben tojásfüzér részlete (Gabler-Kellner E 9).

207 (Kat. 445): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 10), alatta spirális motívum töredéke (Gabler-Kellner 145).

208 (Kat. 446): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta a töredék bal és jobb szélén is jobbfelé futó állati alakok részletei.

209 (Kat. 447): Mindhárom töredéken (a–c) ugyanazon ornamentika részletei látszanak: a reliefmezőben tojásfüzér vízszintes vonalon (Kiss 5. t. 5.), alatta a képmezőben balra lépő kapucnis figura (Gabler-Kellner 117), tőle balfelé másik emberi alak részlete (a motívum ezidáig ismeretlen). Az emberábrázolások mellett jobbra lépő bika (Gabler-Kellner 128) és jobbfelé fordított gázlómadár (Gabler-Kellner 136) ábrázolása.

210 (Kat. 448): A reliefmezőben tojásfüzér vízszintes vonalon (Gabler-Kellner E 10), alatta meghatározhatatlan motívum töredéke.

211 (Kat. 449): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta meghatározhatatlan motívum alig megfigyelhető töredéke.

212 (Kat. 450): A reliefmezőben tojásfüzér vízszintes vonalon (Gabler-Kellner E 10).

213 (Kat. 451): Mindhárom töredéken (a–c) ugyanazon motívumok részletei látszanak: a reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta indahullám, a végén nagyméretű levéllel (Kiss 6. t. 54.).

214 (Kat. 452): A reliefmezőben tojásfüzér részlete (Gabler-Kellner E 9).

215 (Kat. 453): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér vízszintes vonallal (Gabler-Kellner E 10), alatta balfelé tagolt kettős körgyűrű (Gabler-Kellner 164), jobbfelé tagolt félkörív (Gabler-Kellner 161), köztük osztott korongmotívumok (Gabler-Kellner 148).

216 (Kat. 454): A reliefmezőben gladiátor (Gabler-Kellner 108), tőle jobbra bestiarius (Gabler-Kellner 107), közvetlenül alatta csillagmotívum (Gabler-Kellner 149), a töredék jobb szélén jobbfelé futó állat lábának töredéke.

217 (Kat. 455): A reliefmezőben jobbra futó oroszlán részlete (Gabler-Kellner 122), felette madár alakjának alig megfigyelhető töredéke (Gabler-Kellner 135).

218 (Kat. 456): A reliefmezőben rendkívül határozatlan körvonalú tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta levélmotívum töredéke (Gabler-Kellner 138).

219 (Kat. 457): A reliefmezőt egymást metsző tagolatlan körgyűrűk zárják (Gabler-Kellner 165).

220 (Kat. 458): A reliefmezőben erősen töredékes tagolt félkörívben (Gabler-Kellner 158) levélmotívum (Gabler-Kellner 141).

221 (Kat. 459): A lepattogzott felületű reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9).

222 (Kat. 460): A reliefmezőben tagolt félkörív kisméretű töredéke (Gabler-Kellner 160).

223 (Kat. 461): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér vízszintes vonalon (Gabler-Kellner E 9).

224 (Kat. 462): A reliefmezőben függőlegesen tagolt kettős oszlopok (Gabler-Kellner 168) tagolt levelekkel (Gabler-Kellner 143) váltakozva, alattuk négyszögletesen tagolt korongok (Gabler-Kellner 148)

225 (Kat. 463): A reliefmezőt ferde irányítású bordák (Kiss 2. t. 32.) tagolják, amelyek kettős koncentrikus, kisméretű körgyűrűkből álló dísztagban futnak össze. A diagonális osztatú mezőkben tagolt pálca részlete (Kiss 2. t. 37.).

226 (Kat. 464): A reliefmezőben fekvő emberalak (Gabler-Kellner 115), közvetlenül alatta négyágú csillag (Gabler-Kellner 149), felette és tőle balra meghatározhatatlan motívumok töredékei.

227 (Kat. 465): A reliefmezőben karóhoz kötözött férfi alakjának részlete (Gabler-Kellner 115), tőle balfelé balra tekintő madár (Kiss 5. t. 50.).

228 (Kat. 466): A reliefmezőben tojásfüzér töredéke (Gabler-Kellner E 9).

229 (Kat. 467): A reliefmezőben tojásfüzér részlete (Gabler-Kellner E 10), alatta levélkehely alig megfigyelhető töredéke (Gabler-Kellner 153).

230 (Kat. 468): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta jobbra lépő, nagyméretű oroszlán (Gabler-Kellner 121).

231 (Kat. 469): A reliefmezőben tojásfüzér részlete (Gabler-Kellner E 10), a peremsávban mélyen pecsételt névbélyeg töredéke ([MAT]ERNIA[NF]).

232 (Kat. 470): A sérült felületű reliefmezőben Victoria pálmaággal és koszorúval (Gabler-Kellner 103), tőle jobbra meghatározhatatlan motívum töredéke.

233 (Kat. 471): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta jobbra futó állat alakjának alig megfigyelhető töredéke.

234 (Kat. 472): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke (Gabler-Kellner E 9).

235 (Kat. 473): A nagyobb oldaltöredékeken (a–b) a reliefmezőben kettős körből álló medaillonban (Gabler-Kellner 164) balra forduló, kettős sípot fújó férfi figurájának töredéke (Gabler-Kellner 118). A legkisebb oldaltöredéken (c) talán madár alakjának alig megfigyelhető részlete.

236 (Kat. 474): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta a reliefmezőt egymást keresztező, ferde és függőleges gyöngysorok tagolják, amelyek hármas csoportokban a képmező alján 1-1 kettős körgyűrűből álló díszítőelemben találkoznak, illetve a reliefmező tetején is 1-1 vízszintes, tagolt díszítőtagból indulnak ki. Ugyancsak hármas osztásban, a ferde gyöngysorok között felül tagolt kettős félkörívek találhatók, belsejükben kettős körgyűrűből álló díszítőelemekkel.

237 (Kat. 475): A reliefmezőben Victoria alakjának részlete koszorúval és pálmaággal (Gabler-Kellner 103), balfelé jobbra futó állat lábának alig megfigyelhető töredéke.

238 (Kat. 476): A nagyrészt sérült reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke (Gabler-Kellner E 9).

239 (Kat. 477): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke (valószínűleg Gabler-Kellner E 10).

240 (Kat. 478): A reliefmezőben tojásfüzér vízszintes vonalon (Gabler-Kellner E 9), alatta a képmezőt függőleges és egymást keresztező gyöngysorok tagolják, amelyek felül rövid, tagolt pálcikában záródnak, közöttük tagolt félkörívekkel (Gabler-Kellner 151), benne koncentrikus körgyűrűkből álló díszítőelemekkel (Gabler-Kellner 147). A peremsávban kissé ferdén, sekélyen bepecsételt névbélyeg (VICTORINVSFE).

241 (Kat. 479): A reliefmezőben nyolcszirmú rozetta (Gabler-Kellner 146), mellette kettős gyöngysorból álló oszlopmotívum (Gabler-Kellner 171), tőlük jobbra tagolt körgyűrű töredéke (Gabler-Kellner 167).

242 (Kat. 480): A nagyrészt lepattogzott felületű reliefmezőben egymást keresztező tagolt léctagok töredékei (Gabler-Kellner 170).

243 (Kat. 481): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta hármas körgyűrűből álló kisméretű medaillonban meghatározhatatlan motívum töredéke, mellette jobbra futó oroszlán alakjának részlete (Gabler-Kellner 122).

244 (Kat. 482): A reliefmezőben tojásfüzér vízszintes vonallal (Gabler-Kellner E 10), alatta indahullám alig megfigyelhető töredéke.

245 (Kat. 483): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta meghatározhatatlan motívum töredéke.

246 (Kat. 484): A reliefmezőben határozatlan körvonalú levélkehely motívum töredéke (Gabler-Kellner 153).

247 (Kat. 485): A reliefmezőben gladiátor tőrrel (Gabler-Kellner 108), tőle jobbra levél részlete (Kiss 6. t. 54.), balra meghatározhatatlan motívum töredéke.

248 (Kat. 486): A reliefmezőben egymást keresztező, ferde irányú gyöngysorok (Gabler-Kellner 173), közöttük balra tekintő, megkötözött rab (Gabler-Kellner 116) figurájának töredéke.

249 (Kat. 487): A reliefmezőben kettős félkörív töredéke (Gabler-Kellner 161), mellette madár alakja (Gabler-Kellner 137), alatta meghatározhatatlan motívum részlete.

250 (Kat. 488): A reliefmezőt egymásra pecsételt kettős gyöngysor tagolja függőlegesen (Gabler-Kellner 168), alul a képmezőt koncentrikus körgyűrűk zárják le (Gabler-Kellner 147). A jobb oldali mezőben felül félkörívben levélkehely motívum (Gabler-Kellner 153), alatta jobbra forduló madár (Gabler-Kellner 136), a bal oldali mezőben meghatározhatatlan motívum töredéke.

251 (Kat. 489): A reliefmezőben balra futó kutya (Gabler-Kellner 132), tőle balra meghatározhatatlan motívum alig megfigyelhető töredéke. A képmezőt alulról vízszintes borda zárja le.

252 (Kat. 490): A reliefmezőben kisméretű nyolcszirmú rozetták (Gabler-Kellner 146), mellettük tagolt félkörívek (Gabler-Kellner 151), mindkét motívumtípus egymás alá pecsételt oszlopokba rendezve.

253 (Kat. 491): A reliefmezőben Victoria figurájának alig megfigyelhető töredéke, kezében koszorúval és pálmaággal (Gabler-Kellner 103).

254 (Kat. 492): A reliefmezőben tojásfüzér vízszintes vonalon (Gabler-Kellner E 9), alatta meghatározhatatlan motívum töredéke.

255 (Kat. 493): A nagyrészt lepattogzott felületű reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér vízszintes vonalon (Gabler-Kellner E 9).

256 (Kat. 494): A reliefmezőben tojásfüzér vízszintes vonalon (Gabler-Kellner E 10), alatta Victoria alakja koszorúval és pálmaággal (Gabler-Kellner 103), tőle jobbra lovon vágtató figura alig megfigyelhető részlete (Gabler-Kellner 106).

257 (Kat. 495): A reliefmezőben nagyon határozatlan körvonalú tojásfüzér töredéke (Gabler-Kellner E 11).

258 (Kat. 496): A kisebb oldaltöredéken (b) a reliefmezőben tagolt kettős félkörív (Gabler-Kellner 151), mellette meghatározhatatlan motívum kisebb részlete. A nagyobb töredéken (a) a képmezőt gyöngysor tagolja diagonálisan (Kiss 2. t. 32.), jobbfelé tagolt lécdísz töredéke (Kiss 2. t. 37.).

259 (Kat. 497): A reliefmezőt gyöngysor osztja metopékra, a tagolt borda spirálissal záródik (Gabler-Kellner 145).

260 (Kat. 498): A reliefmezőben tagolt félkörív töredéke (Gabler-Kellner 151), a töredék szélén meghatározhatatlan motívum alig megfigyelhető részlete.

261 (Kat. 499): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér vízszintes vonalon (Gabler-Kellner E 9), alatta tagolt félkörívben (Gabler-Kellner 151) kettős körgyűrűből álló dísztag (Gabler-Kellner 147), a félkörívet felül asztragalosz (Gabler-Kellner 154) zárja.

262 (Kat. 500): A reliefmezőben tojásfüzér részlete (Gabler-Kellner E 11).

263 (Kat. 501): A nagyrészt lepattogzott felületű reliefmezőben sokszirmú rozetta (Gabler-Kellner 185).

264 (Kat. 502): A reliefmezőben tagolt hegyes levélmotívumok (Gabler-Kellner 184), a bal oldali tagolt félkörív (Gabler-Kellner 194) alatt.

265 (Kat. 504): A reliefmezőben határozatlan körvonalú indahullám töredéke.

266 (Kat. 508): Az oldaltöredékeken (a–b) a reliefmező alján kettős körből álló medaillonok töredékei mellett emberi alakok részletei, a képmezőt alulról vízszintes borda zárja le.

267 (Kat. 511): A reliefmezőben különböző állatábrázolások alig megfigyelhető töredékei látszanak.

268 (Kat. 513): A reliefmezőben lándzsájára támaszkodó harcos figurájának részlete mellette jobbfelé tagolt dísztag, illetve további meghatározhatatlan motívumok töredékei.

269 (Kat. 516): A reliefmezőben vékony körgyűrű alig megfigyelhető részlete.

270 (Kat. 517): A töredék felületén meghatározhatatlan reliefdísz alig megfigyelhető töredéke látszik.

271 (Kat. 518): A nagyrészt lehasadt külső felületű töredéken meghatározhatatlan reliefdísz kisméretű töredéke.

272 (Kat. 522): A reliefmezőben vékony körgyűrű töredéke.

273 (Kat. 529): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

274 (Kat. 530): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

275 (Kat. 537): A reliefmezőben meghatározhatatlan motívumok kiméretű töredékei.

276 (Kat. 553): A reliefmezőben tagolt levélmotívum részlete, tőle jobbfelé további meghatározhatatlan díszek töredékei.

277 (Kat. 558): A reliefmezőben kettős körből álló medaillon vagy félkörív alig megfigyelhető töredéke.

278 (Kat. 560): A reliefmezőben komplex motívum kisméretű töredéke látszik (részben talán tagolatlan körgyűrű maradéka azonosítható).

279 (Kat. 561): A reliefmezőben vízszintes vonalon tojásfüzér (Gabler-Kellner E 10) töredéke.

280 (Kat. 565): A reliefmezőben jobbra futó állat alakjának töredéke és további meghatározhatatlan motívumok részletei.

281 (Kat. 567): A reliefmezőben meghatározhatatlan motívum alig megfigyelhető töredéke.

282 (Kat. 572): A reliefmezőben határozatlan körvonalú motívum (talán tojástag) alig megfigyelhető töredéke.

283 (Kat. 576): A reliefmezőben tagolt körgyűrű kisméretű töredéke.

284 (Kat. 577): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

285 (Kat. 586): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

286 (Kat. 589): A reliefmezőben jobbra futó kutya figurájának kisméretű töredéke.

287 (Kat. 591): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

288 (Kat. 592): A reliefmezőben jobbfelé emberi alak jobbra fordított töredéke, mellette balra meghatározhatatlan motívum részlete.

289 (Kat. 593): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9) kisméretű töredéke.

290 (Kat. 596): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető részlete, alatta kettős körből álló medaillon töredéke.

291 (Kat. 598): A kisméretű oldaltöredéken határozatlan körvonalú, meghatározhatatlan motívum töredéke látszik.

292 (Kat. 603): A reliefmezőben érintkező körgyűrűk vagy indahullám összetartozó elemeinek töredékei.

293 (Kat. 604): A nagyrészt lepattogzott felületű reliefmezőben indahullám nehezen megfigyelhető töredéke.

294 (Kat. 605): A töredék legalján vízszintesen futó borda kisméretű töredéke látszik.

295 (Kat. 607): A reliefmezőben körgyűrű részlete, benne és mellette is meghatározhatatlan motívumok töredékei.

296 (Kat. 609): A reliefmezőben emberábrázolás csupán kis részletében megfigyelhető töredéke.

297 (Kat. 612): A nagyobb peremtöredéken (b) a reliefmezőben talán tojásfüzér alig megfigyelhető részlete látszik.

298 (Kat. 622): A reliefmezőben tojásfüzér vízszintes vonalon, alatta balfelé levélmotívum, jobbfelé kettős tagolatlan körgyűrű töredéke.

299 (Kat. 633): A kopott reliefmezőben meghatározhatatlan motívum helyenként sérült töredéke.

300 (Kat. 661): Az oldaltöredéken (b) a reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta talán tagolt körív részlete.

301 (Kat. 662): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9 / Pf. 27), alatta gladiátor (Gabler-Kellner 108), tőle balra vaddisznó alakjának részlete (Gabler-Kellner 126), jobbfelé madár (Pons Aeni 1967, Abb. 18, 5.) és jobbra futó kutya figurájának töredéke.

302 (Kat. 663): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta meghatározhatatlan motívum alig megfigyelhető részlete.

303 (Kat. 664): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), alatta meghatározhatatlan motívum részlete (talán körgyűrű töredéke lehet).

304 (Kat. 665): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke, alatta tagolt kettős félkörív (Gabler-Kellner 151) részlete.

305 (Kat. 670): A reliefmezőben tagolt körgyűrűk töredékei, a jobb szélsőben meghatározhatatlan motívum részlete, köztük kisméretű rozetta. A képmezőt rozettasor zárja, látszólag ezt ugyanannak a motívumnak az ismétlődése alkotja, mint ami a körgyűrűk között található.

306 (Kat. 676): Mindhárom töredéken (a–c) ugyanazon ornamentika részletei látszanak: a reliefmezőben tojásfüzér (Kellner 1964, Abb. 3, 1.) alatta balra futó nyulak (Kellner 1964, Abb. 3, 6.) és tagolt dísztag (Kellner 1964, Abb. 3, 15.) részlete.

307 (Kat. 677): A reliefmezőben jobbra futó vaddisznó (Gabler-Kellner 127; Kiss 5. t. 37.), alatta tagolt korongmotívum (Kiss 6. t. 65.), jobbra meghatározhatatlan motívum részlete.

308 (Kat. 678): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Kellner 1964, Abb. 3, 1.).

309 (Kat. 679): A reliefmezőben tojásfüzér (Kellner 1967, Abb. 18. 1.) töredéke.

310 (Kat. 680): Az oldaltöredéken (b) a reliefmezőben jobbra futó kistermetű kutya (Kiss 4. t. 36.), tőle jobbra tagolt, kettős félkörív részlete (Gabler-Kellner 151), míg balfelé erősen kopott, olvashatatlan névbélyeg töredéke.

311 (Kat. 681): A reliefmezőben oszlopmotívum (Kellner 1964, Abb. 3, 17.) azonosítható, felette és balfelé meghatározhatatlan díszek kisméretű töredékei látszanak.

312 (Kat. 682): A reliefmezőben tojásfüzér (Pf. 1), alatta a képmezőt egy tagolt rozettában (Pf. 22) végződő oszlop osztja metopékra: az egyik mezőben felül nyitott, tagolt félkörív, benne hétszirmú rozettával (Pf. 9), alatta kisméretű dísztag; a szomszédos mezőben alulról nyitott, tagolt félkörív, benne ugyanazon hétszirmú rozettával.

313 (Kat. 683): A reliefmezőben jobbra futó kutya (Kellner 37) és jobbra futó nyúl (Kellner 35) alakjának töredékei.

314 (Kat. 684): A nagyrészt lepattogzott felületű reliefmezőben tagolt félkörív részlete, mellette támaszték (Fölzer 795) töredéke.

315 (Kat. 685): A kopott és lepattogzott felületű reliefmezőben tojásfüzér (D 3b), alatta talán tagolt félkörív alig megfigyelhető töredéke.

316 (Kat. 686): Mindkét erősen kopott töredéken (a–b) ugyanazon ornamentika részletei figyelhetők meg: a reliefmezőben tojásfüzér (Pf. D 1), alatta tagolt körgyűrűben (Fölzer 830) nyolcszirmú rozetta (Fölzer 848), tőle balra a kopás miatt meghatározhatatlan motívum.

317 (Kat. 687): A kopott reliefmezőben tojásfüzér (D 3a) töredéke.

318 (Kat. 688): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér részlete (Pf. D 5), alatta meghatározhatatlan minta töredéke.

319 (Kat. 689): Az erősen kopott reliefmezőben hétszirmú rozetta határozatlan körvonalú töredéke.

320 (Kat. 690): A reliefmezőben tojásfüzér részlete (Pf. D 5), alatta határozatlan körvonalú, egymás mellé pecsételt levélmotívumok és hétszirmú rozetta, illetve további meghatározhatatlan motívumok töredékei.

321 (Kat. 691): A reliefmezőben növényi ornamens (Pons Aeni 1967, Abb. 27, 8.) kisméretű töredéke.

322 (Kat. 692): A kopott felületű reliefmezőben egymásba pecsételt gyöngysorral tagolt körgyűrűk (Fölzer 830) töredékei.

323 (Kat. 693): A kopott felületű reliefmezőben tojásfüzér töredéke (Pf. D 3b).

324 (Kat. 694): Az oldaltöredéken (b) a reliefmezőben gyöngyözött körgyűrű töredéke (Fölzer 830), amelyet rápecsételtek a képmezőt lezáró vízszintes bordákra.

325 (Kat. 695): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Pf. D 3a), látszólag egymásba pecsételt tojástagokkal.

326 (Kat. 696): A peremtöredéken (a) a reliefmezőben tojásfüzér (Pf. D 1) részlete. A további 3 oldaltöredéken (b–d) ugyanazon ornamentika figyelhető meg: a reliefmezőben egymásba pecsételt gyöngyözött körgyűrűk, bennük kisméretű nyolcszirmú rozettákkal (Pons Aeni 1967, Abb. 22, 5.).

327 (Kat. 697): A kopott felületű reliefmezőben tojásfüzér (Pf. D 3b), alatta gyöngyökkel tagolt körgyűrű (Fölzer 830), benne kisméretű nyolcszirmú rozetta.

328 (Kat. 698): A reliefmezőben egymásba pecsételt gyöngyözött körgyűrűk (Fölzer 830) alkotta motívumsor.

329 (Kat. 699): Az erősen kopott reliefmezőben üllőmotívum (Fölzer 795) részlete.

330 (Kat. 700): A reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Pf. D 3b), alatta tagolatlan körgyűrű alig megfigyelhető részlete.

331 (Kat. 701): A reliefmezőben rozetta motívum alig megfigyelhető töredéke.

332 (Kat. 702): Az oldaltöredéken (b) a reliefmezőben rozetta és kettős, tagolt oszlopmotívum alig megfigyelhető töredékei.

333 (Kat. 703): A kopott felületű reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke, alatta tagolt körgyűrű (Pf. 24) részlete.

334 (Kat. 704): A kopott és lepattogzott felületű reliefmezőben tojásfüzér (Pf. D 1) töredéke, alatta gyöngyözött körgyűrű (Fölzer 830) részlete.

335 (Kat. 705): A reliefmezőben tojásfüzér (Pf. D 3b), közvetlenül alatta kagyló motívumokból (Fölzer 706) összeálló sáv, a képmező legalján támaszték minták (Fölzer 795) alkotta sor.

336 (Kat. 706): A kopott és lepattogzott felületű reliefmezőben tojásfüzér (Pf. D 1), alatta gyöngyözött körgyűrűben (Fölzer 830) meghatározhatatlan motívum töredéke, mellette kisméretű rozetta (Pf. 3. vagy Pf. 5).

337 (Kat. 707): A kopott és lepattogzott felületű reliefmezőben tojásfüzér (Pf. D 3a) részlete.

338 (Kat. 708): A reliefmezőben tojásfüzér (Pf. D 3a) részlete.

339 (Kat. 709): Az erősen kopott felületű reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Pf. D 3b) részlete.

340 (Kat. 710): Az általánosan lepattogzott felületű reliefmezőben tojásfüzér (Pf. D 5), alatta a teljes képmezőt kitöltő levél és virágfríz elemeinek szakaszosan megfigyelhető töredékei.

341 (Kat. 711): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető, kisméretű részlete.

342 (Kat. 713): A sérült felületű reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér (Kiss 5. t. 5.), alatta balra futó kutyák alakjai (Kiss 5. t. 47.) rendeződnek sorba, a képmezőben alul és felül is elszórtan rozetták részletei (Kiss 6. t. 69.).

343 (Kat. 714): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke, alatta függőlegesen és vízszintesen tagolt léctagok részletei.

344 (Kat. 716): A kopott felületű reliefmezőben tükörrel és fátyollal ábrázolt Venus figurájának nehezen azonosítható töredéke.

345 (Kat. 717): A kisméretű töredéken talán tagolt körgyűrű töredéke és egy további meghatározhatatlan motívum részlete figyelhető meg.

346 (Kat. 721): A reliefmezőben tojásfüzér alig megfigyelhető töredéke.

347 (Kat. 722): Az erősen kopott felületű reliefmezőben határozatlan körvonalú tojásfüzér alatt talán gyöngyözött félkörívben kagyló alakja (Fölzer 706), közvetlenül mellette balfelé üllő motívum töredéke (Fölzer 795).

348 (Kat. 727): A reliefmezőben kisméretű rozetta töredéke.

349 (Kat. 732): A töredék hasi részén meghatározhatatlan reliefdíszek alig megfigyelhető részletei látszanak.

350 (Kat. 733): A reliefmezőben tojásfüzér (Gabler-Kellner E 9), közvetlenül alatta balra futó vaddisznó (Gabler-Kellner 126), legalul jobbra futó kutya (Kiss 4. t. 36). A töredék bal szélén meghatározhatatlan motívumok részletei.

351 (Kat. 735): A erősen kopott felületű reliefmezőben tojásfüzér (Kiss 1. t. 4.), alatta medaillon töredéke.

FÜGGELÉK 6A: Feloldókulcs a múzeumi nyilvántartás adatait tartalmazó listához

A: Katalógusszám (a 7B–C függelékeknek megfelelően).

B: Leltári azonosító (a CKM nyilvántartásában szereplő azonosítószám).

C: Lelőhely megnevezése.

D: Objektumszám (az objektumszámok között szereplő kiegészítő jelzések listája a következő: + edénykapcsolat alapján egykorú objektumok; / vagy – a tétel a hivatkozott objektumok valamelyikéből származik; ? az objektum megnevezése nem szerepelt a dokumentációban).

E: A leltári tétel állapota és az edényforma megismerhetőségének lehetőségei.

1: Teljes edény (ép, ragasztott és/vagy kiegészített állapotban).

2: Teljes profilú töredék.

3: Több különálló, össze nem illő töredékből rajzon kiszerkeszthető teljes profil.

4: Töredékes tétel (minden esetben részleges profillal).

5: Másodlagosan felhasznált töredék (zseton vagy orsókarika).

F: A töredékek jellege és mennyisége (az adott oszlopokban megjelölt mennyiségek töredékszámban értendők; a ragasztott tételek összevonva szerepelnek).

F1: Egész edény vagy teljes profilú töredékek száma.

F2: Peremtöredékek száma.

F3: Oldaltöredékek száma.

F4: Fenék-, alj- vagy talptöredékek száma.

F5: Fültöredékek száma.

FÜGGELÉK 6B: A vizsgált leletanyag közgyűjteményi azonosításához szükséges információk listája

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
738	2003.1.536.88	Üllő 5.	1138	4	-	-	1	-	-
739	2003.1.572.1	Üllő 5.	1195	4	-	1	-	-	-
740	2004.1.214.14	Üllő 5.	2285	4	-	-	1	-	-
741	2004.1.215.57	Üllő 5.	2286	4	-	-	1	-	-
742	2004.1.509.6	Üllő 5.	2678	4	-	-	-	1	-
743	2006.3.399.3	Üllő 5.	3635	4	-	-	1	-	-
744	2006.3.399.4	Üllő 5.	3635	4	-	-	1	-	-
745	2006.3.408.1–2	Üllő 5.	3647	4	-	-	1	-	1
746	2006.3.410.1	Üllő 5.	3649	4	-	1	-	-	-
747	2006.3.441.1	Üllő 5.	3686	4	-	-	1	-	-
748	2006.3.547.2	Üllő 5.	3805	4	-	-	-	-	1
749	2006.3.556.17–22	Üllő 5.	3816	4	-	2	6	-	-
750	2006.3.559.1	Üllő 5.	3822	4	-	-	-	-	1
751	2006.3.567.13	Üllő 5.	3830	5	-	-	1	-	-
752	2006.3.607.10	Üllő 5.	3875	4	-	-	1	-	-
753	2006.3.611.2	Üllő 5.	3879	4	-	-	1	-	-
754	2006.3.656.19	Üllő 5.	3930	4	-	-	1	-	-
755	2006.3.664.3	Üllő 5.	3941	4	-	-	1	-	-
756	2006.3.683.40	Üllő 5.	3970	4	-	-	1	-	-
757	2006.3.683.44	Üllő 5.	3970	4	-	-	1	-	-
758	2006.3.722.49	Üllő 5.	4016	4	-	-	1	-	-
759	2006.3.743.12	Üllő 5.	4044	4	-	-	1	-	-
760	2006.3.775.116	Üllő 5.	4052–4082	5	-	-	1	-	-
761	2006.3.782.2	Üllő 5.	4082	4	-	-	1	-	-
762	2006.3.784.1	Üllő 5.	4084	4	-	-	1	-	-
763	2006.3.788.1–2	Üllő 5.	4098	4	-	-	2	-	-
764	2006.3.812.76	Üllő 5.	4141	4	-	-	1	-	-
765	2006.3.824.20	Üllő 5.	4153	4	-	-	1	-	-
766	2006.3.824.29	Üllő 5.	4153	4	-	-	1	-	-
767	2006.3.992.16	Üllő 5.	4388	4	-	-	1	-	-
768	2006.3.1141.8	Üllő 5.	4579	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
769	2006.3.1145.15	Üllő 5.	4585	4	-	-	1	-	-
770	2006.3.1217.18	Üllő 5.	4686	4	-	-	7	-	-
771	2006.3.1219.4–5	Üllő 5.	4689	4	-	-	2	-	-
772	2006.3.1223.1	Üllő 5.	4698	4	-	-	1	-	-
773	2006.3.1335.6	Üllő 5.	4817	4	-	-	1	-	-
774	2006.3.1335.7	Üllő 5.	4817	4	-	-	1	-	-
775	2006.3.1335.8	Üllő 5.	4817	4	-	-	1	-	-
776	2006.3.1354.3	Üllő 5.	4848	4	-	-	1	-	-
777	2006.3.1354.22	Üllő 5.	4848	4	-	-	1	-	-
778	2006.3.1358.4	Üllő 5.	4852	4	-	-	1	-	-
779	2006.3.1368.12	Üllő 5.	4872	4	-	-	1	-	-
780	2006.3.1368.15	Üllő 5.	4872	4	-	-	1	-	-
781	2006.3.1369.9–10	Üllő 5.	4873	4	-	-	2	-	-
782	2006.3.1374.11	Üllő 5.	4879	4	-	-	1	-	-
783	2006.3.1375.1	Üllő 5.	4880	4	-	-	1	-	-
784	2006.3.1390.3	Üllő 5.	4898	4	-	-	1	-	-
785	2006.3.1454.33	Üllő 5.	4997/a	4	-	-	1	-	-
786	2006.3.1745.149	Üllő 5.	5353	4	-	-	1	-	-
787	2006.3.1745.151	Üllő 5.	5353	4	-	-	1	-	-
788	2006.3.1745.158	Üllő 5.	5353	4	-	-	1	-	-
789	2006.3.1990.62	Üllő 5.	5679	4	-	-	-	-	1
790	2006.3.2064.12	Üllő 5.	5759	4	-	-	1	-	-
791	2006.3.2094.27	Üllő 5.	5789/a	4	-	-	1	-	-
792	2006.3.2163.19	Üllő 5.	5876	4	-	-	1	-	-
793	2006.3.2180.5	Üllő 5.	5895	4	-	-	1	-	-
794	2006.3.2227.243	Üllő 5.	5961/a	4	-	-	1	-	-
795	2006.3.2229.468	Üllő 5.	5961	4	-	-	1	-	-
796	2006.3.2255.8	Üllő 5.	6006/b	4	-	-	1	-	-
797	2006.3.2255.9	Üllő 5.	6006/b	4	-	-	1	-	-
798	2006.3.2255.69	Üllő 5.	6006/c	4	-	-	-	-	1
799	2006.3.2267.18	Üllő 5.	6025	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
800	2006.3.2271.65	Üllő 5.	6029	4	-	-	1	-	-
801	2006.3.2273.12	Üllő 5.	6031	4	-	-	1	-	-
802	2006.3.2277.6	Üllő 5.	6036	4	-	-	-	-	1
803	2006.3.2278.18	Üllő 5.	6037	4	-	-	1	-	-
804	2006.3.2283.39	Üllő 5.	6044	4	-	-	1	-	-
805	2006.3.2298.25	Üllő 5.	6063	4	-	-	1	-	-
806	2006.3.2326.49	Üllő 5.	6100	4	-	-	1	-	-
807	2006.3.2401.3	Üllő 5.	6202	4	-	-	1	-	-
808	2006.3.2404.15	Üllő 5.	6205	4	-	-	1	-	-
809	2006.3.2461.20	Üllő 5.	6269	4	-	-	1	-	-
810	2006.3.2463.32	Üllő 5.	6271	4	-	-	1	-	-
811	2006.3.2463.33	Üllő 5.	6271	4	-	-	1	-	-
812	2006.3.2464.71	Üllő 5.	6272	5	-	-	1	-	-
813	2006.3.2469.9	Üllő 5.	6280	4	-	-	1	-	-
814	2006.3.2469.10	Üllő 5.	6280	4	-	-	1	-	-
815	2006.3.2480.3	Üllő 5.	6291	4	-	-	1	-	-
816	2006.3.2485.18	Üllő 5.	6301	4	-	-	1	-	-
817	2006.3.2517.64	Üllő 5.	6344	4	-	-	1	-	-
818	2006.3.2520.7	Üllő 5.	6348	4	-	-	1	-	-
819	2006.3.2533.1	Üllő 5.	6371	4	-	-	1	-	-
820	2006.3.2658.25	Üllő 5.	6515	4	-	-	1	-	-
821	2006.3.2688.2	Üllő 5.	6550	4	-	-	1	-	-
822	2006.3.2699.5	Üllő 5.	6564	4	-	-	1	-	-
823	2006.3.2725.24	Üllő 5.	6593/a	4	-	-	1	-	-
824	2006.3.2755.44	Üllő 5.	6640	4	-	-	-	-	1
825	2006.3.2783.45	Üllő 5.	6676	4	-	-	1	-	-
826	2006.3.2829.3	Üllő 5.	6731	4	-	-	1	-	-
827	2006.3.2882.4	Üllő 5.	6793	4	-	-	-	1	-
828	2006.3.2887.32	Üllő 5.	6799	4	-	-	1	-	-
829	2006.3.2889.5	Üllő 5.	6801	4	-	-	1	-	-
830	2006.3.2909.6	Üllő 5.	6824	4	-	-	1	-	-
831	2006.3.2916.3	Üllő 5.	6832	4	-	-	1	-	-
832	2006.3.2934.9	Üllő 5.	6853	4	-	-	1	-	-
833	2006.3.2969.34	Üllő 5.	6892	4	-	-	1	-	-
834	2006.3.2975.35	Üllő 5.	6898	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
835	2006.3.2975.36	Üllő 5.	6898	4	-	-	1	-	-
836	2006.3.3009.9	Üllő 5.	6945	4	-	-	1	-	-
837	2006.3.3066.135	Üllő 5.	7030	4	-	-	1	-	-
838	2006.3.3070.34	Üllő 5.	7040	4	-	-	1	-	-
839	2006.3.3105.2	Üllő 5.	7109	4	-	-	1	-	-
840	2006.3.3125.9	Üllő 5.	7132	4	-	-	1	-	-
841	2006.3.3151.16	Üllő 5.	7162	4	-	-	1	-	-
842	2006.3.3182.6	Üllő 5.	7199	4	-	-	1	-	-
843	2006.3.3183.26	Üllő 5.	7200	4	-	-	-	-	1
844	2006.3.3196.1	Üllő 5.	7216	4	-	-	1	-	-
845	2006.3.3198.14	Üllő 5.	7218	4	-	-	1	-	-
846	2006.3.3212.60	Üllő 5.	7235	4	-	-	1	-	-
847	2006.3.3212.61	Üllő 5.	7235	4	-	-	1	-	-
848	2006.3.3215.1	Üllő 5.	7239	4	-	-	2	-	-
849	2006.3.3224.20	Üllő 5.	7248	4	-	-	1	-	-
850	2006.3.3228.3	Üllő 5.	7253	4	-	-	-	-	1
851	2006.3.3246.16	Üllő 5.	7273	4	-	-	1	-	-
852	2006.3.3248.2	Üllő 5.	7275	4	-	-	1	-	-
853	2006.3.3248.7	Üllő 5.	7275	4	-	-	1	-	-
854	2006.3.3248.8	Üllő 5.	7275	4	-	-	1	-	-
855	2006.3.3248.9	Üllő 5.	7275	4	-	-	1	-	-
856	2006.3.3254.8	Üllő 5.	7283	4	-	-	1	-	-
857	2006.3.3264.11	Üllő 5.	7293	4	-	-	1	-	-
858	2006.3.3266.5	Üllő 5.	7295	4	-	-	2	-	-
859	2006.3.3266.21	Üllő 5.	7295	4	-	-	1	-	-
860	2006.3.3269.74	Üllő 5.	7298	5	-	-	1	-	-
861	2006.3.3276.4	Üllő 5.	7306	4	-	-	1	-	-
862	2006.3.3282.513	Üllő 5.	7312	4	-	-	1	-	-
863	2006.3.3306.4	Üllő 5.	7337	4	-	-	1	-	-
864	2006.3.3324.5	Üllő 5.	7359	4	-	-	1	-	-
865	2006.3.3339.1	Üllő 5.	7376	4	-	-	5	-	-
866	2006.3.3339.4	Üllő 5.	7376	4	-	-	1	-	-
867	2006.3.3339.5	Üllő 5.	7376	4	-	-	1	-	-
868	2006.3.3346.1	Üllő 5.	7383	4	-	-	1	-	-
869	2006.3.3352.5	Üllő 5.	7390	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
870	2006.3.3352.6–7	Üllő 5.	7390	4	-	-	2	-	-
871	2006.3.3510.49	Üllő 5.	7611	4	-	-	6	-	-
872	2006.3.3510.50	Üllő 5.	7611	4	-	-	1	-	-
873	2006.3.3510.51	Üllő 5.	7611	4	-	-	1	-	-
874	2006.3.3521.19	Üllő 5.	7626	4	-	-	1	-	-
875	2006.3.3528.1	Üllő 5.	7634	4	-	-	1	-	-
876	2006.3.3530.14	Üllő 5.	7636	4	-	-	1	-	-
877	2006.3.3531.16	Üllő 5.	7637	4	-	-	1	-	-
878	2006.3.3532.35	Üllő 5.	7638	4	-	-	1	-	-
879	2006.3.3533.32	Üllő 5.	7639/a	4	-	-	1	-	-
880	2006.3.3534.2	Üllő 5.	7640	4	-	-	1	-	-
881	2006.3.3546.144	Üllő 5.	7653	4	-	-	1	-	-
882	2006.3.3557.8	Üllő 5.	7664	4	-	-	1	-	-
883	2006.3.3557.9–10	Üllő 5.	7664	4	-	-	2	-	-
884	2006.3.3570.12	Üllő 5.	7682	4	-	-	8	-	-
885	2006.3.3570.13	Üllő 5.	7682	4	-	-	1	-	-
886	2006.3.3570.14	Üllő 5.	7682	4	-	-	1	-	-
887	2006.3.3570.16	Üllő 5.	7682	4	-	-	1	-	-
888	2006.3.3593.8	Üllő 5.	7710	4	-	-	1	-	-
889	2006.3.3637.35	Üllő 5.	7766	4	-	-	1	-	-
890	2006.3.3648.21	Üllő 5.	7779	4	-	-	1	-	-
891	2006.3.3649.9	Üllő 5.	7780	4	-	-	1	-	-
892	2006.3.3650.3	Üllő 5.	7781	4	-	-	1	-	-
893	2006.3.3654.30	Üllő 5.	7785	4	-	-	1	-	-
894	2006.3.3654.31	Üllő 5.	7785	4	-	-	1	-	-
895	2006.3.3655.56	Üllő 5.	7786	4	-	-	1	-	-
896	2006.3.3702.1088	Üllő 5.	7845	4	-	-	1	-	-
897	2006.3.3704.139	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
898	2006.3.3704.582	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
899	2006.3.3704.678	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
900	2007.7.99.2	Üllő 5.	8027	4	-	-	-	-	1
901	2007.7.105.2	Üllő 5.	8034	4	-	-	1	-	-
902	2007.7.112.1	Üllő 5.	8041	4	-	-	2	-	-
903	2007.7.114.17	Üllő 5.	8044	4	-	-	1	-	-
904	2007.7.114.18	Üllő 5.	8044	4	-	-	-	-	1

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
905	2007.7.136.1	Üllő 5.	8061	4	-	-	1	-	-
906	2007.7.139.1	Üllő 5.	8065	4	-	-	2	-	-
907	2007.7.141.2	Üllő 5.	8067	4	-	-	1	-	-
908	2007.7.205.7	Üllő 5.	8154	4	-	-	1	-	-
909	2007.7.216.1	Üllő 5.	8173	4	-	-	2	-	-
910	2008.1.122.10	Üllő 9.	122	4	-	-	1	-	-
911	2008.1.204.97	Üllő 9.	230	4	-	-	1	-	-
912	2006.3.3664.1	Üllő 5.	7795	4	-	2	1	-	-
913	2006.3.1802.3	Üllő 5.	5414	4	-	1	-	-	-
914	2006.3.3530.5	Üllő 5.	7636	4	-	1	-	-	-
915	2006.3.2468.23, 37, 41	Üllő 5.	6277	4	-	2	1	-	-
916	2006.3.2957.1	Üllő 5.	6877	4	-	1	-	-	-
917	2006.3.1814.184	Üllő 5.	5426	4	-	1	-	-	-
918	2006.3.3605.7	Üllő 5.	7723	4	-	1	-	-	-
919	2006.3.2281.5	Üllő 5.	6041	4	-	1	-	-	-
920	2006.3.2656.17	Üllő 5.	6512	4	-	1	-	-	-
921	2006.3.2098.3	Üllő 5.	5793	4	-	1	-	-	-
922	2006.3.2277.11 + 2006.3.2705.1	Üllő 5.	6036 + 6572	4	-	2	-	-	-
923	2006.3.3173.35	Üllő 5.	7188	4	-	1	-	-	-
924	2006.3.3259.2	Üllő 5.	7288	4	-	1	-	-	-
925	2006.3.2962.465	Üllő 5.	6883	4	-	1	-	-	-
926	2006.3.2971.7	Üllő 5.	6894	4	-	1	-	-	-
927	2006.3.2971.180	Üllő 5.	6894	4	-	1	-	-	-
928	2007.7.155.1	Üllő 5.	8086	4	-	1	-	-	-
929	2006.3.2760.1	Üllő 5.	6647	4	-	1	1	-	-
930	2006.3.3266.1	Üllő 5.	7295	4	-	1	-	-	-
931	2006.3.3582.2	Üllő 5.	7696	4	-	1	-	-	-
932	2006.3.1806.108	Üllő 5.	5416	4	-	-	1	-	-
933	2006.3.1156.3	Üllő 5.	4596	4	-	1	-	-	-
934	2006.3.2517.63	Üllő 5.	6344	4	-	1	-	-	-
935	2006.3.2710.53	Üllő 5.	6577	4	-	1	-	-	-
936	2006.3.3549.6	Üllő 5.	7656	4	-	1	-	-	-
937	2006.3.3661.2	Üllő 5.	7792	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
938	2006.3.1138.18	Üllő 5.	4576	4	-	1	-	-	-
939	2006.3.3653.5	Üllő 5.	7784	4	-	1	-	-	-
940	2006.3.1151.2	Üllő 5.	4591	4	-	1	-	-	-
941	2006.3.1848.8	Üllő 5.	5486	4	-	1	-	-	-
942	2006.3.2326.16	Üllő 5.	6100	4	-	1	-	-	-
943	2005.1.67.4	Üllő 5.	3099 / 3327	4	-	-	-	2	-
944	2006.3.643.24	Üllő 5.	3913	4	-	-	1	-	-
945	2006.3.2120.1	Üllő 5.	5818	4	-	-	-	1	-
946	2006.3.2213.9	Üllő 5.	5938	4	-	-	-	1	-
947	2006.3.2417.49	Üllő 5.	6218	4	-	1	-	-	-
948	2006.3.2463.31	Üllő 5.	6271	4	-	-	1	-	-
949	2006.3.3155.3	Üllő 5.	7167	2	1	-	-	-	-
950	2006.3.3177.6	Üllő 5.	7193	4	-	-	-	1	-
951	2006.3.3269.3	Üllő 5.	7298	4	-	-	-	1	-
952	2006.3.3605.8	Üllő 5.	7723	4	-	-	-	1	-
953	2006.3.3704.63	Üllő 5.	szórvány	2	1	-	-	-	-
954	2006.3.2728.79	Üllő 5.	6593	4	-	1	-	-	-
955	2006.3.3183.1	Üllő 5.	7200	4	-	1	-	-	-
956	2006.3.1451.5	Üllő 5.	4994	4	-	-	1	-	-
957	2006.3.3579.4	Üllő 5.	7692	4	-	-	-	1	-
958	2006.3.2447.65	Üllő 5.	6255	4	-	1	-	-	-
959	2006.3.3269.2	Üllő 5.	7298	4	-	1	-	-	-
960	2006.3.2087.10	Üllő 5.	5782	4	-	1	-	-	-
961	2006.3.420.33	Üllő 5.	3660	4	-	1	-	-	-
962	2006.3.2327.2, 4	Üllő 5.	6101	4	-	1	1	-	-
963	2006.3.2794.6	Üllő 5.	6689	4	-	-	1	-	-
964	2006.3.2453.11	Üllő 5.	6261	4	-	-	1	-	-
965	2006.3.830.144	Üllő 5.	4166	4	-	1	-	-	-
966	2006.3.1060.8	Üllő 5.	4470	4	-	1	-	-	-
967	2006.3.2382.3	Üllő 5.	6173	4	-	2	-	-	-
968	2006.3.3594.4	Üllő 5.	7711	4	-	1	-	-	-
969	2006.3.3577.20	Üllő 5.	7689	4	-	1	-	-	-
970	2006.3.2188.1	Üllő 5.	5904	4	-	1	-	-	-
971	2003.1.536.70	Üllő 5.	1138	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
972	2003.1.650.116 + 2004.1.366.36	Üllő 5.	1301 + 2483	4	-	1	-	-	-
973	2004.1.274.91	Üllő 5.	2365	4	-	1	-	-	-
974	2005.1.39.19	Üllő 5.	3065	4	-	1	-	-	-
975	2006.3.2030.122	Üllő 5.	5722	4	-	1	-	-	-
976	2006.3.2368.8	Üllő 5.	6158	4	-	1	-	-	-
977	2006.3.2383.7	Üllő 5.	6147	4	-	1	-	-	-
978	2006.3.2397.2	Üllő 5.	6195	4	-	1	-	-	-
979	2006.3.2404.8	Üllő 5.	6205	4	-	1	-	-	-
980	2006.3.2497.1	Üllő 5.	6319	4	-	1	-	-	-
981	2006.3.3555.1	Üllő 5.	7662	4	-	1	-	-	-
982	2006.3.3653.4	Üllő 5.	7784	4	-	1	-	-	-
983	2007.7.133.424	Üllő 5.	8059	4	-	1	-	-	-
984	2004.1.340.14	Üllő 5.	2443	4	-	1	-	-	-
985	2006.3.2656.144	Üllő 5.	6512	4	-	1	-	-	-
986	2003.1.146.103	Üllő 5.	661	4	-	1	-	-	-
987	2003.1.422.52	Üllő 5.	998	4	-	-	1	-	-
988	2003.1.884.32	Üllő 5.	1724	4	-	1	-	-	-
989	2004.1.314.96	Üllő 5.	2412	2	1	-	-	-	-
990	2004.1.607.227	Üllő 5.	2829	4	-	1	-	-	-
991	2006.3.2092.192 + 2006.3.2814.4	Üllő 5.	5788 + 6712	4	-	1	2	-	-
992	2006.3.2310.1	Üllő 5.	6078	4	-	2	-	-	-
993	2006.3.2382.2	Üllő 5.	6173	4	-	1	-	-	-
994	2006.3.2606.1	Üllő 5.	6458	4	-	1	-	-	-
995	2006.3.3704.699	Üllő 5.	szórvány	4	-	2	-	-	-
996	2006.3.2224.66	Üllő 5.	5955	4	-	1	-	-	-
997	2006.3.2357.11	Üllő 5.	6142	4	-	1	-	-	-
998	2006.3.2509.13 + 2006.3.3282.515–516	Üllő 5.	6335 + 7312	4	-	-	3	-	-
999	Leltári szám nélkül	Üllő 5.	szórvány	1	1	-	-	-	-
1000	2006.3.528.15	Üllő 5.	3782	4	-	2	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1001	2006.3.1416.1 + 2006 3 1417.1	Üllő 5.	4950 + 4951	4	-	2	-	-	-
1002	2006.3.2224.63, 68–71	Üllő 5.	5955	4	-	1	4	-	-
1003	2006.3.3385.71	Üllő 5.	7435	1	1	-	-	-	-
1004	2003.1.536.119	Üllő 5.	1138	4	-	1	-	-	-
1005	2006.3.2225.10	Üllő 5.	5956	4	-	2	-	-	-
1006	2006.3.2243.23	Üllő 5.	5992	4	-	1	-	-	-
1007	2003.1.1095.187	Üllő 5.	1978	4	-	-	1	-	-
1008	2006.3.1583.11	Üllő 5.	5145	4	-	-	1	-	-
1009	2006.3.2059.1 + 2006.3.3127.1	Üllő 5.	5753 + 7134	4	-	-	2	-	-
1010	2006.3.2764.3	Üllő 5.	6655/c	4	-	-	1	-	-
1011	2006.3.3212.58	Üllő 5.	7235	4	-	-	1	-	-
1012	2007.7.117.9	Üllő 5.	8046	4	-	-	1	-	-
1013	2006.3.2710.1	Üllő 5.	6577	5	-	-	1	-	-
1014	2006.3.2729.1	Üllő 5.	6594	4	-	1	-	-	-
1015	2006.3.2981.2	Üllő 5.	6907	4	-	-	1	-	-
1016	2006.3.197.14 + 2006.3.219.17	Üllő 5.	3382 + 3413	4	-	1	1	-	-
1017	2006.3.1418.10	Üllő 5.	4952	4	-	1	-	-	-
1018	2006.3.1990.11	Üllő 5.	5679	4	-	1	-	-	-
1019	2006.3.2116.6	Üllő 5.	5814/b	4	-	1	-	-	-
1020	2006.3.3599.101	Üllő 5.	7716	4	-	1	-	-	-
1021	2006.3.643.10	Üllő 5.	3913	4	-	1	-	-	-
1022	2006.3.2283.1	Üllő 5.	6044	4	-	1	-	-	-
1023	2006.3.2326.14	Üllő 5.	6100	4	-	1	-	-	-
1024	2006.3.3228.2	Üllő 5.	7253	3	-	1	4	2	-
1025	2006.3.2723.1	Üllő 5.	6591	3	-	2	-	1	-
1026	2006.3.3236.2	Üllő 5.	7262	4	-	1	-	-	-
1027	2006.3.3704.87	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1028	2006.3.1741.2	Üllő 5.	5348	4	-	1	1	-	-
1029	2006.3.3236.3	Üllő 5.	7262	4	-	1	-	-	-
1030	2006.3.2527.99	Üllő 5.	6365	4	-	1	-	-	-
1031	2006.3.3599.102	Üllő 5.	7716	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1032	2006.3.1741.11	Üllő 5.	5328	4	-	2	3	-	-
1033	2006.3.2305.17	Üllő 5.	6072	4	-	1	-	-	-
1034	2006.3.2674.1	Üllő 5.	6535	4	-	1	-	-	-
1035	2006.3.3052.1	Üllő 5.	7001	4	-	1	-	-	-
1036	2006.3.2265.10	Üllő 5.	6022	4	-	1	-	-	-
1037	2006.3.2294.1	Üllő 5.	6059	4	-	1	-	-	-
1038	2006.3.2675.3	Üllő 5.	6535	4	-	1	-	-	-
1039	2006.3.3105.1	Üllő 5.	7109	4	-	1	-	-	-
1040	2006.3.3549.8	Üllő 5.	7656	4	-	1	-	-	-
1041	2006.3.3619.3	Üllő 5.	7740	4	-	1	-	-	-
1042	2003.1.545.21	Üllő 5.	1152	4	-	1	-	-	-
1043	2006.3.647.11	Üllő 5.	3919	3	-	2	-	1	-
1044	2006.3.812.65	Üllő 5.	4141	4	-	1	-	-	-
1045	2006.3.2118.2	Üllő 5.	5816	4	-	1	-	-	-
1046	2006.3.2482.7	Üllő 5.	6298	4	-	1	-	-	-
1047	2006.3.2760.98	Üllő 5.	6647	4	-	1	-	-	-
1048	2006.3.1109.26	Üllő 5.	4546	4	-	1	-	-	-
1049	2006.3.2913.1	Üllő 5.	6829	4	-	1	-	-	-
1050	2004.1.213.18	Üllő 5.	2284	4	-	1	-	-	-
1051	2006.3.1109.3	Üllő 5.	4546	4	-	1	1	-	-
1052	2006.3.2810.6	Üllő 5.	6707	4	-	1	-	-	-
1053	2006.3.3335.1	Üllő 5.	7371	4	-	2	-	-	-
1054	2006.3.2728.49	Üllő 5.	6593	4	-	-	1	-	-
1055	2006.3.2728.82	Üllő 5.	6593	4	-	-	1	-	-
1056	2006.3.2801.1	Üllő 5.	6697	4	-	1	-	-	-
1057	2006.3.299.19	Üllő 5.	3505	4	-	1	-	-	-
1058	2006.3.1066.18	Üllő 5.	4476	4	-	1	-	-	-
1059	2006.3.1097.1	Üllő 5.	4529	4	-	1	-	-	-
1060	2006.3.1710.2	Üllő 5.	5301	4	-	1	-	-	-
1061	2006.3.3071.3	Üllő 5.	7042	4	-	1	-	-	-
1062	2006.3.426.22	Üllő 5.	3666	4	-	1	-	-	-
1063	2006.3.635.4	Üllő 5.	3905	4	-	1	-	-	-
1064	2006.3.2463.27	Üllő 5.	6271	4	-	1	-	-	-
1065	2006.3.2464.52	Üllő 5.	6272	4	-	1	-	-	-
1066	2006.3.2729.2	Üllő 5.	6594	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1067	2006.3.2803.10	Üllő 5.	6700	4	-	1	-	-	-
1068	2006.3.2803.11	Üllő 5.	6700	4	-	1	-	-	-
1069	2006.3.2895.1	Üllő 5.	6808	4	-	1	-	-	-
1070	2006.3.2953.1	Üllő 5.	6873	4	-	1	-	-	-
1071	2006.3.3018.5	Üllő 5.	6957	4	-	1	-	-	-
1072	2006.3.3100.1	Üllő 5.	7102	4	-	1	-	-	-
1073	2006.3.3140.1	Üllő 5.	7149	4	-	1	-	-	-
1074	2006.3.3141.2	Üllő 5.	7150	4	-	1	-	-	-
1075	2006.3.3265.18	Üllő 5.	7294	4	-	3	3	-	-
1076	2006.3.3301.3	Üllő 5.	7332	4	-	1	-	-	-
1077	2006.3.3338.1	Üllő 5.	7375	4	-	1	-	-	-
1078	2006.3.3599.3	Üllő 5.	7716	4	-	1	-	-	-
1079	2006.3.3657.5	Üllő 5.	7788	4	-	1	-	-	-
1080	2006.3.3661.1	Üllő 5.	7792	2	1	-	-	-	-
1081	2006.3.3704.111	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1082	2006.3.3704.127	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1083	2006.3.3704.141	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1084	2006.3.3704.765	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1085	2003.1.545.22	Üllő 5.	1152	4	-	1	-	-	-
1086	2003.1.545.39	Üllő 5.	1152	4	-	1	-	-	-
1087	2006.3.1067.1	Üllő 5.	4478	4	-	1	-	-	-
1088	2006.3.2669.247	Üllő 5.	6528/a	4	-	1	1	-	-
1089	2006.3.3177.2	Üllő 5.	7193	4	-	1	-	-	-
1090	2006.3.822.12	Üllő 5.	4151	4	-	1	-	-	-
1091	2006.3.823.24	Üllő 5.	4152	4	-	1	-	-	-
1092	2006.3.1141.1	Üllő 5.	4579	4	-	1	2	-	-
1093	2006.3.1445.3	Üllő 5.	4988	4	-	1	-	-	-
1094	2006.3.2445.11	Üllő 5.	6249	4	-	2	-	-	-
1095	2006.3.2551.11	Üllő 5.	6396	4	-	1	-	-	-
1096	2006.3.3198.2	Üllő 5.	7218	4	-	1	-	-	-
1097	2006.3.2160.1	Üllő 5.	5871	4	-	1	-	-	-
1098	2006.3.2170.84	Üllő 5.	5884	4	-	1	-	-	-
1099	2006.3.2253.13	Üllő 5.	6004	4	-	1	-	-	-
1100	2006.3.2471.51	Üllő 5.	6282	4	-	1	-	-	-
1101	2006.3.2729.12	Üllő 5.	6594	4	-	1	-	-	-
1102	2006.3.2814.9	Üllő 5.	6712	4	-	1	-	-	-
1103	2006.3.2968.5	Üllő 5.	6891	4	-	1	1	-	-
1104	2006.3.3118.3	Üllő 5.	7124	4	-	1	-	-	-
1105	2006.3.3165.1	Üllő 5.	7179	4	-	1	-	-	-
1106	2006.3.3255.1	Üllő 5.	7284	4	-	2	-	-	-
1107	2006.3.2094.24	Üllő 5.	5789/a	4	-	1	-	-	-
1108	2006.3.2298.49	Üllő 5.	6063	4	-	1	-	-	-
1109	2006.3.2783.1	Üllő 5.	6676	4	-	2	-	-	-
1110	2006.3.2795.4	Üllő 5.	6690	4	-	1	-	-	-
1111	2006.3.3265.17	Üllő 5.	7294	4	-	1	-	-	-
1112	2007.7.114.9	Üllő 5.	8044	4	-	1	-	-	-
1113	2003.1.536.62	Üllő 5.	1138	4	-	1	-	-	-
1114	2006.3.424.18	Üllő 5.	3664	4	-	1	-	-	-
1115	2006.3.2459.19	Üllő 5.	6267	4	-	1	-	-	-
1116	2006.3.2656.146	Üllő 5.	6512	4	-	1	-	-	-
1117	2006.3.2701.2	Üllő 5.	6567	4	-	1	-	-	-
1118	2006.3.2881.6	Üllő 5.	6792	4	-	1	-	-	-
1119	2004.1.448.515	Üllő 5.	2600	4	-	1	-	-	-
1120	2006.3.812.67	Üllő 5.	4141	4	-	1	-	-	-
1121	2006.3.816.42	Üllő 5.	4145	4	-	2	-	-	-
1122	2006.3.1141.2	Üllő 5.	4579	4	-	1	-	-	-
1123	2006.3.1181.99	Üllő 5.	4630	4	-	1	-	-	-
1124	2006.3.1598.1	Üllő 5.	5161	4	-	1	-	-	-
1125	2006.3.2467.21	Üllő 5.	6276	4	-	1	-	-	-
1126	2006.3.2499.19	Üllő 5.	6321	4	-	1	-	-	-
1127	2006.3.2672.3	Üllő 5.	6532	2	1	-	-	-	-
1128	2006.3.2921.3	Üllő 5.	6838	4	-	1	-	-	-
1129	2006.3.2937.2	Üllő 5.	6856	4	-	1	-	-	-
1130	2006.3.3179.1	Üllő 5.	7195	4	-	1	-	-	-
1131	2006.3.3238.2	Üllő 5.	7264	4	-	1	-	-	-
1132	2006.3.807.7 + 2006.3.817.21	Üllő 5.	4135 + 4146	4	-	1	1	-	-
1133	2006.3.2728.83	Üllő 5.	6593	4	-	1	-	-	-
1134	2006.3.3237.1	Üllő 5.	7263	4	-	1	-	-	-
1135	2006.3.3704.140	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1136	2004.1.513.22	Üllő 5.	2692	4	-	1	-	-	-
1137	2006.3.1199.4	Üllő 5.	4654	4	-	1	-	-	-
1138	2006.3.2447.75	Üllő 5.	6255	4	-	1	-	-	-
1139	2006.3.2712.5	Üllő 5.	6580	4	-	1	-	-	-
1140	2006.3.3070.30	Üllő 5.	7040	4	-	1	-	-	-
1141	2006.3.3704.65	Üllő 5.	4100	4	-	1	-	-	-
1142	2006.3.823.67	Üllő 5.	4152	4	-	1	-	-	-
1143	2006.3.823.69	Üllő 5.	4152	4	-	1	-	-	-
1144	2006.3.824.27	Üllő 5.	4153	4	-	1	-	-	-
1145	2006.3.2675.2	Üllő 5.	6535	4	-	1	-	-	-
1146	2006.3.2922.1	Üllő 5.	6839	4	-	1	-	-	-
1147	2006.3.3191.3	Üllő 5.	7209	4	-	1	-	-	-
1148	2006.3.3236.4	Üllő 5.	7262	4	-	1	-	-	-
1149	2003.1.535.6	Üllő 5.	1137	4	-	1	-	-	-
1150	2006.3.423.27	Üllő 5.	3663–3926	4	-	1	-	-	-
1151	2006.3.2143.1	Üllő 5.	5849	4	-	1	-	-	-
1152	2006.3.2447.114	Üllő 5.	6255	4	-	1	-	-	-
1153	2006.3.2733.5	Üllő 5.	6598	4	-	1	-	-	-
1154	2006.3.2935.2	Üllő 5.	6854	4	-	1	-	-	-
1155	2006.3.3549.4	Üllő 5.	7656	4	-	1	-	-	-
1156	2006.3.3704.110	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1157	2006.3.2701.3	Üllő 5.	6567	4	-	1	-	-	-
1158	2004.1.346.71	Üllő 5.	2449	4	-	1	-	-	-
1159	2006.3.2929.1	Üllő 5.	6848	4	-	1	-	-	-
1160	2006.3.2939.1–2	Üllő 5.	6858	4	-	1	2	-	-
1161	2006.3.3316.3	Üllő 5.	7348	4	-	1	-	-	-
1162	2006.3.3609.1	Üllő 5.	7727	4	-	2	-	-	-
1163	2006.3.3648.24	Üllő 5.	7779	4	-	1	-	-	-
1164	2006.3.1090.11	Üllő 5.	4520	4	-	1	-	-	-
1165	2006.3.1107.9	Üllő 5.	4543	4	-	1	-	-	-
1166	2006.3.1110.14	Üllő 5.	4547	4	-	1	-	-	-
1167	2006.3.1848.9	Üllő 5.	5486	4	-	1	-	-	-
1168	2006.3.2897.2	Üllő 5.	6810	4	-	1	-	-	-
1169	2006.3.3143.1	Üllő 5.	7154	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1170	2006.3.3183.25	Üllő 5.	7200	4	-	1	-	-	-
1171	2006.3.3620.6	Üllő 5.	7742/b	4	-	1	-	-	-
1172	2007.7.114.10	Üllő 5.	8044	4	-	1	-	-	-
1173	2003.1.536.61	Üllő 5.	1138	4	-	1	-	-	-
1174	2006.3.700.23	Üllő 5.	3990	4	-	1	-	-	-
1175	2006.3.2753.11	Üllő 5.	6632	4	-	1	-	-	-
1176	2006.3.3191.4	Üllő 5.	7209	4	-	1	-	-	-
1177	2006.3.3300.1	Üllő 5.	7331	4	-	1	-	-	-
1178	2006.3.3358.2	Üllő 5.	7396	4	-	2	-	-	-
1179	2006.3.3597.3	Üllő 5.	7714	4	-	1	-	-	-
1180	2003.1.536.60	Üllő 5.	1138	4	-	1	-	-	-
1181	2003.1.536.63	Üllő 5.	1138	4	-	1	-	-	-
1182	2006.3.424.19	Üllő 5.	3664	4	-	1	-	-	-
1183	2006.3.428.2	Üllő 5.	3668	4	-	1	-	-	-
1184	2006.3.631.26	Üllő 5.	3900	4	-	1	-	-	-
1185	2006.3.647.12	Üllő 5.	3919	4	-	1	-	-	-
1186	2006.3.789.41	Üllő 5.	4100	4	-	1	-	-	-
1187	2006.3.812.66	Üllő 5.	4141	4	-	1	-	-	-
1188	2006.3.1156.2	Üllő 5.	4596	4	-	1	-	-	-
1189	2006.3.1156.7	Üllő 5.	4596	4	-	1	-	-	-
1190	2006.3.1191.7	Üllő 5.	4644	4	-	1	-	-	-
1191	2006.3.2408.31	Üllő 5.	6209	4	-	1	-	-	-
1192	2006.3.2417.50	Üllő 5.	6218	4	-	2	-	-	-
1193	2006.3.2656.8	Üllő 5.	6512	4	-	1	-	-	-
1194	2006.3.2753.2	Üllő 5.	6632	4	-	1	-	-	-
1195	2006.3.2959.1	Üllő 5.	6880	4	-	1	-	-	-
1196	2006.3.2968.3	Üllő 5.	6891	4	-	1	-	-	-
1197	2006.3.3051.1–2	Üllő 5.	6999	4	-	1	1	-	-
1198	2006.3.3122.1	Üllő 5.	7129	4	-	1	-	-	-
1199	2006.3.3192.1	Üllő 5.	7210	4	-	1	-	-	-
1200	2006.3.3255.2	Üllő 5.	7284	4	-	1	-	-	-
1201	2006.3.3329.1	Üllő 5.	7364	4	-	1	-	-	-
1202	2006.3.3620.32	Üllő 5.	7742/a	4	-	1	-	-	-
1203	2003.1.536.64	Üllő 5.	1138	4	-	2	-	-	-
1204	2004.1.225.149	Üllő 5.	2296	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1205	2004.1.475.307	Üllő 5.	2634	4	-	1	-	-	-
1206	2006.3.403.2	Üllő 5.	3652	4	-	1	-	-	-
1207	2006.3.433.9	Üllő 5.	3674	4	-	1	-	-	-
1208	2006.3.835.45	Üllő 5.	4173	4	-	1	-	-	-
1209	2006.3.1187.3	Üllő 5.	4638	4	-	1	-	-	-
1210	2006.3.1368.3	Üllő 5.	4872	4	-	1	-	-	-
1211	2006.3.1990.57	Üllő 5.	5679	4	-	1	-	-	-
1212	2006.3.2179.1	Üllő 5.	5894	4	-	1	-	-	-
1213	2006.3.2473.9	Üllő 5.	6284	4	-	1	-	-	-
1214	2006.3.2652.2	Üllő 5.	6507	4	-	1	-	-	-
1215	2006.3.2681.1	Üllő 5.	6542/a	4	-	1	-	1	-
1216	2006.3.2697.46	Üllő 5.	6562/c	4	-	1	-	-	-
1217	2006.3.2795.3	Üllő 5.	6690	4	-	1	-	-	-
1218	2006.3.3121.1	Üllő 5.	7128	4	-	1	-	-	-
1219	2006.3.3168.12	Üllő 5.	7183	4	-	1	-	-	-
1220	2006.3.3331.2–3	Üllő 5.	7366	4	-	1	1	-	-
1221	2006.3.3510.3	Üllő 5.	7611	4	-	1	1	-	-
1222	2006.3.3570.4	Üllő 5.	7682	4	-	1	-	-	-
1223	2006.3.3654.6	Üllő 5.	7785	4	-	1	-	-	-
1224	2006.3.403.1	Üllő 5.	3652	4	-	1	-	-	-
1225	2006.3.610.30–31	Üllő 5.	3878	4	-	2	-	-	-
1226	2006.3.1346.1	Üllő 5.	4836	4	-	1	-	-	-
1227	2006.3.1358.1 + 2006.3.1368.5	Üllő 5.	4852 + 4872	4	-	3	-	-	-
1228	2006.3.1368.1	Üllő 5.	4872	4	-	1	-	-	-
1229	2006.3.1368.4.	Üllő 5.	4872	4	-	3	-	-	-
1230	2006.3.1390.2	Üllő 5.	4898	4	-	1	-	-	-
1231	2006.3.1930.10	Üllő 5.	5584–5586	4	-	1	-	-	-
1232	2006.3.2229.463	Üllő 5.	5961	4	-	1	-	-	-
1233	2006.3.2276.8, 11	Üllő 5.	6035	4	-	1	1	-	-
1234	2006.3.2447.78	Üllő 5.	6255	4	-	1	-	-	-
1235	2006.3.2783.2	Üllő 5.	6676	4	-	-	1	-	-
1236	2006.3.2897.1	Üllő 5.	6810	4	-	1	-	-	-
1237	2006.3.2987.27	Üllő 5.	6915	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1238	2006.3.3051.3	Üllő 5.	6999	2	1	-	-	-	-
1239	2006.3.3117.2	Üllő 5.	7122	4	-	1	-	-	-
1240	2006.3.3123.71	Üllő 5.	7130	4	-	1	-	-	-
1241	2006.3.3226.1	Üllő 5.	7251	4	-	1	-	-	-
1242	2006.3.3510.5	Üllő 5.	7611	4	-	-	1	-	-
1243	2006.3.3513.3	Üllő 5.	7614	3	-	1	1	1	-
1244	2006.3.3601.8	Üllő 5.	7718	4	-	1	-	-	-
1245	2006.3.3643.113	Üllő 5.	7773	4	-	1	-	-	-
1246	2007.7.70.1	Üllő 5.	7994	4	-	1	-	-	-
1247	2006.3.845.1	Üllő 5.	4184	4	-	1	-	-	-
1248	2006.3.1188.3	Üllő 5.	4640	4	-	1	-	-	-
1249	2006.3.1354.1	Üllő 5.	4848	4	-	1	-	-	-
1250	2006.3.1448.7	Üllő 5.	4991/a	4	-	1	-	-	-
1251	2006.3.1859.4	Üllő 5.	5497	4	-	1	-	-	-
1252	2006.3.2117.4	Üllő 5.	5815	4	-	1	-	-	-
1253	2006.3.2120.3	Üllő 5.	5818	4	-	1	-	-	-
1254	2006.3.2260.5	Üllő 5.	6012	4	-	1	-	-	-
1255	2006.3.2397.3	Üllő 5.	6195	4	-	1	-	-	-
1256	2006.3.2447.77	Üllő 5.	6255	4	-	1	-	-	-
1257	2006.3.2515.10	Üllő 5.	6342	4	-	1	-	-	-
1258	2006.3.2704.1	Üllő 5.	6571	4	-	1	-	-	-
1259	2006.3.2735.2	Üllő 5.	6600	4	-	1	-	-	-
1260	2006.3.3108.2	Üllő 5.	7112	4	-	1	-	-	-
1261	2006.3.3108.4	Üllő 5.	7112	4	-	1	-	-	-
1262	2006.3.3220.6	Üllő 5.	7244	4	-	1	-	-	-
1263	2006.3.3316.2	Üllő 5.	7348	4	-	1	-	-	-
1264	2006.3.3529.1	Üllő 5.	7635	4	-	1	-	-	-
1265	2006.3.3579.2	Üllő 5.	7692	4	-	1	-	-	-
1266	2007.7.100.1	Üllő 5.	8030	4	-	1	-	-	-
1267	2007.7.133.390	Üllő 5.	8059	4	-	1	-	-	-
1268	2006.3.2076.1	Üllő 5.	5770	4	-	-	1	-	-
1269	2006.3.2294.2	Üllő 5.	6059	4	-	1	1	-	-
1270	2006.3.2669.207	Üllő 5.	6528	4	-	1	-	-	-
1271	2006.3.2784.8	Üllő 5.	6677	4	-	1	-	-	-
1272	2006.3.2900.1	Üllő 5.	6814	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1273	2006.3.3123.7	Üllő 5.	7130	4	-	1	-	-	-
1274	2007.7.26.1	Üllő 5.	7932	4	-	1	-	-	-
1275	2003.1.536.66	Üllő 5.	1138	4	-	1	-	-	-
1276	2006.3.2224.64	Üllő 5.	5955	4	-	1	-	-	-
1277	2006.3.2440.3, 6	Üllő 5.	6244	4	-	3	6	-	-
1278	2006.3.2669.208	Üllő 5.	6528	4	-	1	-	-	-
1279	2006.3.3177.1	Üllő 5.	7193	4	-	1	-	-	-
1280	2006.3.3533.8	Üllő 5.	7639/b	4	-	1	-	-	-
1281	2006.3.3549.5	Üllő 5.	7656	4	-	1	-	-	-
1282	2006.3.3599.5–6	Üllő 5.	7716	4	-	1	1	-	-
1283	2006.3.3633.1	Üllő 5.	7761	4	-	1	-	-	-
1284	2006.3.3704.176	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1285	2007.7.207.2	Üllő 5.	8158	4	-	1	-	-	-
1286	2006.3.822.10	Üllő 5.	4151	4	-	1	-	-	-
1287	2006.3.1317.20	Üllő 5.	4792	4	-	1	-	-	-
1288	2006.3.2803.12	Üllő 5.	6700	4	-	1	-	-	-
1289	2006.3.3704.138	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1290	2006.3.812.126	Üllő 5.	4141	4	-	1	-	-	-
1291	2006.3.1415.2	Üllő 5.	4947	4	-	1	-	-	-
1292	2006.3.2544.11	Üllő 5.	6387	4	-	2	1	-	-
1293	2006.3.2691.3	Üllő 5.	6553	4	-	1	-	-	-
1294	2006.3.3052.24	Üllő 5.	7001	4	-	1	-	-	-
1295	2006.3.3102.1	Üllő 5.	7106	4	-	1	-	-	-
1296	2006.3.3173.1	Üllő 5.	7188	4	-	1	-	-	-
1297	2006.3.3620.31	Üllő 5.	7742/a	4	-	1	-	-	-
1298	2006.3.3704.86	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1299	2007.7.133.3	Üllő 5.	8059	4	-	1	-	-	-
1300	2006.3.427.16	Üllő 5.	3667	4	-	1	-	-	-
1301	2006.3.1153.18	Üllő 5.	4593	4	-	1	-	-	-
1302	2006.3.2104.7	Üllő 5.	5801	4	-	1	-	-	-
1303	2006.3.2116.1	Üllő 5.	5814	4	-	4	2	-	-
1304	2006.3.2131.2	Üllő 5.	5832	4	-	1	-	-	-
1305	2006.3.2262.2	Üllő 5.	6015	4	-	1	-	-	-
1306	2006.3.2721.12	Üllő 5.	6589	4	-	1	-	-	-
1307	2006.3.2726.1	Üllő 5.	6593/b	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1308	2006.3.2872.11	Üllő 5.	6781	4	-	1	-	-	-
1309	2006.3.2973.1	Üllő 5.	6896	4	-	1	1	-	-
1310	2006.3.2975.3, 5, 7– 8	Üllő 5.	6898	3	-	1	2	-	-
1311	2006.3.3598.2	Üllő 5.	7715	4	-	1	-	-	-
1312	2006.3.3614.2	Üllő 5.	7732	4	-	1	-	-	-
1313	2006.3.3636.1	Üllő 5.	7765	4	-	2	-	-	-
1314	2006.3.3704.126	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1315	2006.3.1859.5	Üllő 5.	5497	4	-	1	-	-	-
1316	2006.3.2669.206	Üllő 5.	6528	4	-	1	-	-	-
1317	2006.3.2872.29	Üllő 5.	6781	4	-	1	-	-	-
1318	2006.3.3070.31	Üllő 5.	7040	4	-	1	-	-	-
1319	2006.3.1217.6	Üllő 5.	4686	4	-	2	1	-	-
1320	2006.3.1368.2	Üllő 5.	4872	4	-	1	-	-	-
1321	2006.3.3510.1	Üllő 5.	7611	4	-	2	2	-	-
1322	2005.1.23.15	Üllő 5.	3041	4	-	1	-	-	-
1323	2006.3.812.68	Üllő 5.	4141	4	-	1	-	-	-
1324	2006.3.2439.3	Üllő 5.	6243	4	-	1	-	-	-
1325	2006.3.2733.4	Üllő 5.	6598	4	-	1	-	-	-
1326	2006.3.3197.10	Üllő 5.	7217	4	-	1	-	-	-
1327	2006.3.3342.1 + 2006.3.3538.1	Üllő 5.	7379 + 7645	4	-	1	1	-	-
1328	2006.3.3599.99	Üllő 5.	7716	4	-	2	1	-	-
1329	2006.3.3606.1	Üllő 5.	7724	4	-	1	-	-	-
1330	2006.3.3704.175	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1331	2006.3.1454.5	Üllő 5.	4997/b	4	-	1	-	-	-
1332	2006.3.2281.3	Üllő 5.	6041	4	-	2	-	-	-
1333	2003.1.536.121	Üllő 5.	1138	4	-	1	-	-	-
1334	2006.3.3354.1	Üllő 5.	7392	4	-	1	-	-	-
1335	2006.3.3605.6	Üllő 5.	7723	4	-	1	-	-	-
1336	2007.7.133.4	Üllő 5.	8059	4	-	1	-	-	-
1337	2006.3.2468.90	Üllő 5.	6277	4	-	1	-	-	-
1338	2006.3.2719.5	Üllő 5.	6587	4	-	1	-	-	-
1339	2006.3.2726.1–2	Üllő 5.	6593/b	4	-	1	-	-	-
1340	2006.3.2726.9	Üllő 5.	6593/b	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1341	2006.3.2728.45	Üllő 5.	6593	4	-	1	-	-	-
1342	2006.3.2728.46	Üllő 5.	6593	4	-	1	-	-	-
1343	2006.3.2728.80	Üllő 5.	6593	4	-	1	-	-	-
1344	2006.3.2728.81	Üllő 5.	6593	4	-	1	-	-	-
1345	2006.3.2728.87	Üllő 5.	6593	4	-	2	-	-	-
1346	2006.3.2729.11	Üllő 5.	6594	4	-	1	1	-	-
1347	2006.3.2729.50	Üllő 5.	6594	4	-	1	-	-	-
1348	2006.3.3302.4	Üllő 5.	7333	4	-	1	-	-	-
1349	2006.3.3546.2	Üllő 5.	7653	4	-	1	-	-	-
1350	2006.3.3629.4	Üllő 5.	7757	4	-	1	-	-	-
1351	2006.3.2544.12	Üllő 5.	6387	4	-	2	2	-	-
1352	2006.3.2732.1	Üllő 5.	6597	4	-	1	-	-	-
1353	2006.3.2768.3	Üllő 5.	6659	4	-	1	-	-	-
1354	2006.3.2803.13	Üllő 5.	6700	4	-	-	1	-	-
1355	2006.3.2823.5	Üllő 5.	6724	4	-	1	-	-	-
1356	2006.3.3282.7	Üllő 5.	7312	4	-	1	-	-	-
1357	2006.3.3300.2	Üllő 5.	7331	4	-	1	-	-	-
1358	2006.3.3560.3	Üllő 5.	7666	4	-	1	-	-	-
1359	2007.7.1.7	Üllő 5.	7901	4	-	1	-	-	-
1360	2006.3.2969.1	Üllő 5.	6892	4	-	1	-	-	-
1361	2006.3.407.1	Üllő 5.	3646	3	-	1	1	1	-
1362	2006.3.424.20	Üllő 5.	3664	4	-	1	-	-	-
1363	2006.3.823.76	Üllő 5.	4152	3	-	1	-	1	-
1364	2006.3.1090.12	Üllő 5.	4520	4	-	1	-	-	-
1365	2006.3.1806.96	Üllő 5.	5416	4	-	1	-	-	-
1366	2006.3.3195.1	Üllő 5.	7215	4	-	1	-	-	-
1367	2006.3.3562.609	Üllő 5.	7669	4	-	1	-	-	-
1368	2006.3.3634.4	Üllő 5.	7762	4	-	1	-	-	-
1369	2006.3.657.40	Üllő 5.	3932	4	-	1	-	-	-
1370	2006.3.2447.5	Üllő 5.	6255	4	-	1	-	-	-
1371	2006.3.2447.115	Üllő 5.	6255	4	-	1	-	-	-
1372	2006.3.2468.91	Üllő 5.	6277	4	-	1	-	-	-
1373	2006.3.2762.2	Üllő 5.	6651	4	-	1	1	-	-
1374	2006.3.426.24	Üllő 5.	3666	4	-	1	-	-	-
1375	2006.3.1071.93	Üllő 5.	4482	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1376	2006.3.3118.2	Üllő 5.	7124	4	-	1	-	-	-
1377	2006.3.3704.670	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1378	2006.3.1848.6	Üllő 5.	5486	4	-	1	-	-	-
1379	2006.3.2262.4	Üllő 5.	6015	4	-	1	-	-	-
1380	2006.3.3220.2	Üllő 5.	7244	4	-	1	-	-	-
1381	2006.3.3619.2 + 2006.3.3625.5	Üllő 5.	7740 + 7749	4	-	2	-	-	-
1382	2006.3.3659.1	Üllő 5.	7790	4	-	1	-	-	-
1383	2007.7.133.423	Üllő 5.	8059	4	-	1	-	-	-
1384	2006.3.801.63	Üllő 5.	4117	4	-	1	-	-	-
1385	2006.3.1369.1	Üllő 5.	4873	4	-	1	-	-	-
1386	2006.3.2102.4	Üllő 5.	5799	2	1	-	-	-	-
1387	2007.7.162.1	Üllő 5.	8093	4	-	1	-	-	-
1388	2003.1.536.71	Üllő 5.	1138	4	-	1	-	-	-
1389	2003.1.566.1	Üllő 5.	1187	4	-	1	-	-	-
1390	2006.3.835.58	Üllő 5.	4173	4	-	1	-	-	-
1391	2006.3.1454.10	Üllő 5.	4997/b	4	-	1	-	-	-
1392	2006.3.1741.108	Üllő 5.	5348	4	-	1	-	-	-
1393	2006.3.1859.6	Üllő 5.	5497	4	-	1	-	-	-
1394	2006.3.2120.5	Üllő 5.	5818	4	-	1	-	-	-
1395	2006.3.2202.1	Üllő 5.	5924	4	-	1	-	-	-
1396	2006.3.2242.2	Üllő 5.	5938 / 5991	4	-	1	-	-	-
1397	2006.3.2281.2	Üllő 5.	6041	4	-	1	-	-	-
1398	2006.3.2305.18	Üllő 5.	6072	4	-	1	-	-	-
1399	2006.3.2315.13	Üllő 5.	6086–6087	4	-	1	-	-	-
1400	2006.3.2316.2	Üllő 5.	6087	4	-	1	-	-	-
1401	2006.3.2321.6	Üllő 5.	6094	4	-	1	-	-	-
1402	2006.3.2408.32	Üllő 5.	6209	4	-	1	-	-	-
1403	2006.3.2417.25	Üllő 5.	6218	4	-	1	-	-	-
1404	2006.3.2462.51	Üllő 5.	6270	4	-	1	-	-	-
1405	2006.3.2464.51	Üllő 5.	6272	4	-	1	-	-	-
1406	2006.3.2468.39	Üllő 5.	6277	4	-	1	-	-	-
1407	2006.3.2656.147	Üllő 5.	6512	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1408	2006.3.2674.2	Üllő 5.	6535	4	-	1	-	-	-
1409	2006.3.2688.3	Üllő 5.	6550	4	-	1	-	-	-
1410	2006.3.2710.35	Üllő 5.	6577	4	-	1	-	-	-
1411	2006.3.2723.3	Üllő 5.	6591	4	-	1	-	-	-
1412	2006.3.2726.3	Üllő 5.	6593/b	4	-	1	-	-	-
1413	2006.3.2726.4	Üllő 5.	6593/b	4	-	1	-	-	-
1414	2006.3.2771.1	Üllő 5.	6663	4	-	1	-	-	-
1415	2006.3.2777.1	Üllő 5.	6669	4	-	1	-	-	-
1416	2006.3.2824.45	Üllő 5.	6720	4	-	1	-	-	-
1417	2006.3.2924.25	Üllő 5.	6842	4	-	1	-	-	-
1418	2006.3.2937.3	Üllő 5.	6856	4	-	1	-	-	-
1419	2006.3.2967.2	Üllő 5.	6888	4	-	1	-	-	-
1420	2006.3.3066.143	Üllő 5.	7030	1	1	-	-	-	-
1421	2006.3.3104.2	Üllő 5.	7108	4	-	1	-	-	-
1422	2006.3.3194.2	Üllő 5.	7214	4	-	2	-	-	-
1423	2006.3.3533.3	Üllő 5.	7639/a	4	-	1	-	-	-
1424	2006.3.3559.2	Üllő 5.	7666	4	-	1	-	-	-
1425	2006.3.3598.79	Üllő 5.	7715	4	-	1	-	-	-
1426	2006.3.3704.116	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1427	2006.3.3704.181	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1428	2007.7.147.1	Üllő 5.	8077	4	-	1	-	-	-
1429	2004.1.513.21	Üllő 5.	2692	4	-	1	-	-	-
1430	2006.3.426.23	Üllő 5.	3666	4	-	1	-	-	-
1431	2006.3.561.9	Üllő 5.	3824	4	-	1	-	-	-
1432	2006.3.590.9	Üllő 5.	3855	4	-	1	-	-	-
1433	2006.3.631.27	Üllő 5.	3900	4	-	1	-	-	-
1434	2006.3.812.122	Üllő 5.	4141	4	-	1	-	-	-
1435	2006.3.835.46	Üllő 5.	4173	4	-	1	-	-	-
1436	2006.3.1071.94	Üllő 5.	4482	4	-	1	-	-	-
1437	2006.3.1109.1	Üllő 5.	4546	4	-	1	-	-	-
1438	2006.3.1741.3	Üllő 5.	5348	4	-	1	-	-	-
1439	2006.3.1852.1	Üllő 5.	5490	4	-	1	-	-	-
1440	2006.3.1986.1	Üllő 5.	5675	4	-	1	-	-	-
1441	2006.3.1990.58	Üllő 5.	5679	4	-	1	-	-	-
1442	2006.3.2131.1	Üllő 5.	5832	4	-	1	-	-	-
1443	2006.3.2165.21	Üllő 5.	5878	4	-	1	-	-	-
1444	2006.3.2203.5	Üllő 5.	5925	4	-	1	-	-	-
1445	2006.3.2321.7	Üllő 5.	6094	4	-	1	-	-	-
1446	2006.3.2325.3	Üllő 5.	6099	4	-	1	-	-	-
1447	2006.3.2447.7	Üllő 5.	6255	4	-	1	-	-	-
1448	2006.3.2455.20	Üllő 5.	6263	4	-	1	-	-	-
1449	2006.3.2464.77	Üllő 5.	6272	4	-	2	-	-	-
1450	2006.3.2729.3	Üllő 5.	6594	4	-	1	-	-	-
1451	2006.3.2786.1	Üllő 5.	6679	4	-	1	-	-	-
1452	2006.3.2843.42	Üllő 5.	6746	4	-	1	-	-	-
1453	2006.3.3070.32	Üllő 5.	7040	4	-	1	-	-	-
1454	2006.3.3104.1	Üllő 5.	7108	4	-	1	-	-	-
1455	2006.3.3113.2	Üllő 5.	7117	4	-	1	-	-	-
1456	2006.3.3221.3	Üllő 5.	7245	4	-	1	-	-	-
1457	2006.3.3294.3	Üllő 5.	7324	4	-	1	-	-	-
1458	2006.3.3312.1	Üllő 5.	7343	4	-	1	-	-	-
1459	2006.3.3335.2	Üllő 5.	7371	4	-	1	-	-	-
1460	2006.3.3385.72	Üllő 5.	7435	4	-	1	-	-	-
1461	2006.3.3530.4	Üllő 5.	7636	4	-	1	-	-	-
1462	2006.3.3579.3	Üllő 5.	7692	4	-	1	-	-	-
1463	2006.3.3704.88	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1464	2007.7.117.6	Üllő 5.	8046	4	-	1	-	-	-
1465	2007.7.130.5	Üllő 5.	8056	4	-	1	-	-	-
1466	2007.7.211.2	Üllő 5.	8162	4	-	1	-	-	-
1467	2007.7.217.1	Üllő 5.	8174	4	-	1	-	-	-
1468	2006.3.592.2	Üllő 5.	3857	4	-	1	-	-	-
1469	2006.3.650.20	Üllő 5.	3922	4	-	1	1	-	-
1470	2006.3.685.7	Üllő 5.	3972	4	-	1	-	-	-
1471	2006.3.686.18	Üllő 5.	3973	4	-	2	-	-	-
1472	2006.3.1416.2	Üllő 5.	4950	4	-	2	-	-	-
1473	2006.3.2199.6	Üllő 5.	5922	4	-	1	1	-	-
1474	2006.3.2284.8	Üllő 5.	6046	4	-	1	-	-	-
1475	2006.3.2417.26	Üllő 5.	6218	4	-	1	-	-	-
1476	2006.3.2457.4	Üllő 5.	6264	4	-	1	-	-	-
1477	2006.3.2762.3	Üllő 5.	6651	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1478	2006.3.2784.9	Üllő 5.	6677	4	-	1	-	-	-
1479	2006.3.2938.1	Üllő 5.	6857	4	-	1	-	-	-
1480	2006.3.3202.5	Üllő 5.	7223	4	-	1	-	-	-
1481	2006.3.3704.80	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1482	2007.7.126.1	Üllő 5.	8052	4	-	1	-	-	-
1483	2008.1.210.12	Üllő 9.	236	4	-	1	-	-	-
1484	2006.3.2281.6	Üllő 5.	6041	4	-	1	-	-	-
1485	2006.3.1219.9	Üllő 5.	4689	4	-	1	-	-	-
1486	2006.3.2136.1	Üllő 5.	5838	4	-	1	-	-	-
1487	2006.3.2140.2	Üllő 5.	5846	4	-	-	1	-	-
1488	2006.3.2168.4	Üllő 5.	5881	4	-	-	1	-	-
1489	2006.3.2170.1	Üllő 5.	5884	4	-	1	-	-	-
1490	2006.3.2170.31	Üllő 5.	5884	4	-	-	1	-	-
1491	2006.3.2753.1	Üllő 5.	6632	4	-	1	-	-	-
1492	2006.3.2753.22	Üllő 5.	6632	4	-	1	-	-	-
1493	2006.3.2920.1	Üllő 5.	6837	4	-	1	-	-	-
1494	2007.7.36.1	Üllő 5.	7952	4	-	2	2	-	-
1495	2006.3.421.9	Üllő 5.	3661	4	-	1	-	-	-
1496	2006.3.689.33	Üllő 5.	3979	4	-	1	-	-	-
1497	2006.3.2172.5	Üllő 5.	5886	4	-	1	-	-	-
1498	2006.3.2760.3	Üllő 5.	6647	4	-	1	-	-	-
1499	2006.3.2766.1	Üllő 5.	6657	4	-	1	1	-	-
1500	2006.3.2768.2	Üllő 5.	6659	4	-	1	-	-	-
1501	2006.3.2810.7	Üllő 5.	6707	4	-	1	-	-	-
1502	2006.3.3191.5	Üllő 5.	7209	4	-	1	-	-	-
1503	2006.3.3238.1	Üllő 5.	7264	4	-	1	-	-	-
1504	2006.3.3549.3	Üllő 5.	7656	4	-	1	-	-	-
1505	2006.3.3585.6	Üllő 5.	7699	4	-	1	-	-	-
1506	2006.3.662.21	Üllő 5.	3939	4	-	1	-	-	-
1507	2006.3.832.93	Üllő 5.	4168	4	-	1	-	-	-
1508	2006.3.1848.7	Üllő 5.	5486	4	-	1	-	-	-
1509	2006.3.2128.2	Üllő 5.	5829/b	4	-	1	-	-	-
1510	2006.3.3544.21	Üllő 5.	7651	4	-	1	-	-	-
1511	2006.3.3630.2	Üllő 5.	7758	4	-	1	-	-	-
1512	2006.3.3543.1	Üllő 5.	7650	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1513	2006.3.3269.53	Üllő 5.	7298	4	-	1	-	-	-
1514	2006.3.3551.2–3	Üllő 5.	7658	4	-	1	1	-	-
1515	2006.3.643.9	Üllő 5.	3913	4	-	1	-	-	-
1516	2006.3.830.143	Üllő 5.	4166	4	-	1	-	-	-
1517	2006.3.2229.464	Üllő 5.	5961	4	-	1	-	-	-
1518	2006.3.2659.1	Üllő 5.	6516	4	-	1	-	-	-
1519	2006.3.3168.1	Üllő 5.	7183	4	-	1	-	-	-
1520	2006.3.2165.3	Üllő 5.	5878	4	-	1	-	-	-
1521	2006.3.2165.23	Üllő 5.	5878	4	-	1	-	-	-
1522	2006.3.2502.14	Üllő 5.	6326	4	-	1	-	-	-
1523	2006.3.2794.5	Üllő 5.	6689	4	-	1	-	-	-
1524	2006.3.2968.4	Üllő 5.	6891	4	-	1	-	-	-
1525	2006.3.3137.1	Üllő 5.	7145	4	-	1	-	-	-
1526	2006.3.3255.5	Üllő 5.	7284	4	-	1	-	-	-
1527	2006.3.2194.2	Üllő 5.	5918	4	-	1	-	-	-
1528	2006.3.812.127	Üllő 5.	4141	4	-	1	-	-	-
1529	2006.3.1448.8	Üllő 5.	4991	4	-	1	-	-	-
1530	2006.3.1728.63	Üllő 5.	5330	4	-	1	-	-	-
1531	2006.3.1855.2	Üllő 5.	5493	4	-	1	-	-	-
1532	2006.3.1860.1	Üllő 5.	5498	5	-	1	-	-	-
1533	2006.3.2312.23	Üllő 5.	6083	4	-	1	-	-	-
1534	2006.3.2318.11	Üllő 5.	6090	4	-	1	-	-	-
1535	2006.3.2417.52	Üllő 5.	6218	4	-	1	-	-	-
1536	2006.3.2764.1	Üllő 5.	6654	4	-	1	-	-	-
1537	2006.3.2770.1	Üllő 5.	6661	4	-	1	-	-	-
1538	2006.3.2790.1	Üllő 5.	6683	4	-	1	-	-	-
1539	2006.3.2792.1	Üllő 5.	6686	4	-	1	-	-	-
1540	2006.3.2909.1	Üllő 5.	6824	4	-	1	-	-	-
1541	2006.3.2971.18	Üllő 5.	6894	4	-	1	-	-	-
1542	2006.3.3121.3	Üllő 5.	7128	4	-	1	-	-	-
1543	2006.3.3129.1	Üllő 5.	7137	4	-	1	-	-	-
1544	2006.3.3146.2	Üllő 5.	7157	4	-	1	-	-	-
1545	2006.3.3165.2	Üllő 5.	7179	4	-	1	-	-	-
1546	2006.3.3177.12	Üllő 5.	7193	4	-	1	-	-	-
1547	2006.3.3179.2	Üllő 5.	7195	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1548	2006.3.3236.5	Üllő 5.	7262	4	-	1	-	-	-
1549	2006.3.3300.3	Üllő 5.	7331	4	-	1	-	-	-
1550	2006.3.3535.1	Üllő 5.	7641	4	-	1	-	-	-
1551	2006.3.3536.1	Üllő 5.	7642	4	-	1	-	-	-
1552	2006.3.3704.89	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1553	2006.3.3704.717	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1554	2006.3.3704.779	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
1555	2007.7.11.4	Üllő 5.	7913 / 7915	4	-	1	-	-	-
1556	2007.7.124.1	Üllő 5.	8049	4	-	1	-	-	-
1557	2007.7.179.2	Üllő 5.	8114	4	-	1	-	-	-
1558	2006.3.399.1	Üllő 5.	3635	4	-	-	-	1	-
1559	2006.3.2136.2	Üllő 5.	5838	4	-	-	-	1	-
1560	2006.3.2656.11	Üllő 5.	6512	4	-	-	-	1	-
1561	2006.3.2784.10	Üllő 5.	6677	4	-	-	-	1	-
1562	2007.7.88.1	Üllő 5.	8015	4	-	-	-	1	-
1563	2006.3.1125.1	Üllő 5.	4563	4	-	-	-	1	-
1564	2006.3.2974.1	Üllő 5.	6897	4	-	-	-	1	-
1565	2006.3.3398.20	Üllő 5.	7456	4	-	-	-	1	-
1566	2006.3.3605.101	Üllő 5.	7723	4	-	-	-	1	-
1567	2006.3.3612.9	Üllő 5.	7730	4	-	-	-	1	-
1568	2006.3.299.20	Üllő 5.	3505	4	-	-	-	1	-
1569	2006.3.651.57	Üllő 5.	3924	4	-	-	-	1	-
1570	2006.3.832.58	Üllő 5.	4168	4	-	-	-	1	-
1571	2006.3.1103.37	Üllő 5.	4537	4	-	-	-	1	-
1572	2006.3.1369.7	Üllő 5.	4873	4	-	-	-	1	-
1573	2006.3.1969.1	Üllő 5.	5637	4	-	-	-	1	-
1574	2006.3.2099.1–2	Üllő 5.	5794	4	-	-	1	1	-
1575	2006.3.2828.6	Üllő 5.	6730	4	-	-	-	1	-
1576	2006.3.3308.18	Üllő 5.	7339	4	-	-	-	1	-
1577	2006.3.3631.1	Üllő 5.	7759	4	-	-	-	1	-
1578	2006.3.3704.631	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	-	1	-
1579	2007.7.64.1	Üllő 5.	7988	4	-	-	-	1	-
1580	2006.3.2262.3	Üllő 5.	6015	4	-	-	-	1	-
1581	2006.3.2656.9	Üllő 5.	6512	5	-	-	-	1	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1582	2006.3.3326.2	Üllő 5.	7361	4	-	-	-	1	-
1583	2006.3.3633.2	Üllő 5.	7761	5	-	-	-	1	-
1584	2003.1.536.76	Üllő 5.	1138	4	-	-	-	1	-
1585	2003.1.1027.425	Üllő 5.	1893	4	-	-	-	1	-
1586	2006.3.1849.2	Üllő 5.	5487	4	-	-	-	1	-
1587	2006.3.2125.1	Üllő 5.	5826	4	-	-	-	1	-
1588	2006.3.2326.51	Üllő 5.	6100	4	-	-	-	1	-
1589	2006.3.2669.110	Üllő 5.	6528/a	4	-	-	-	1	-
1590	2006.3.2975.1.	Üllő 5.	6898	3	-	-	-	3	-
1591	2006.3.3122.18	Üllő 5.	7129	4	-	-	-	1	-
1592	2006.3.3236.6	Üllő 5.	7262	4	-	-	-	1	-
1593	2006.3.3599.103	Üllő 5.	7716	4	-	-	-	1	-
1594	2006.3.3704.77	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	-	1	-
1595	2007.7.221.2	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	-	1	-
1596	2006.3.793.4	Üllő 5.	4108	4	-	-	-	1	-
1597	2006.3.1848.18	Üllő 5.	5486	4	-	-	-	1	-
1598	2006.3.1957.2	Üllő 5.	5621	4	-	-	-	1	-
1599	2006.3.2218.8	Üllő 5.	5946	4	-	-	-	1	-
1600	2006.3.2259.4	Üllő 5.	6011	4	-	-	-	1	-
1601	2006.3.2447.4	Üllő 5.	6255	4	-	-	-	1	-
1602	2006.3.2447.6	Üllő 5.	6255	4	-	-	-	1	-
1603	2006.3.2656.148	Üllő 5.	6512	4	-	-	-	1	-
1604	2006.3.2689.15	Üllő 5.	6551/b	4	-	-	-	1	-
1605	2006.3.2795.5	Üllő 5.	6690	4	-	-	-	1	-
1606	2006.3.2824.46	Üllő 5.	6720	4	-	-	-	1	-
1607	2006.3.3122.2	Üllő 5.	7129	4	-	-	-	1	-
1608	2006.3.3294.4	Üllő 5.	7324	4	-	-	-	2	-
1609	2006.3.3533.12	Üllő 5.	7639/b	4	-	-	-	1	-
1610	2006.3.3583.3	Üllő 5.	7697	4	-	-	-	1	-
1611	2006.3.3598.80	Üllő 5.	7715	4	-	-	-	1	-
1612	2006.3.3632.1	Üllő 5.	7760	4	-	-	-	1	-
1613	2006.3.3704.597	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	-	1	-
1614	2006.3.3704.743	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	-	1	-
1615	2003.1.582.1	Üllő 5.	1210	4	-	-	-	1	-
1616	2003.1.1027.424	Üllő 5.	1893	4	-	-	-	1	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1617	2004.1.215.69	Üllő 5.	2286–2287	4	-	-	-	1	-
1618	2004.1.404.29	Üllő 5.	2529	4	-	-	1	1	-
1619	2006.3.422.1	Üllő 5.	3662	4	-	-	-	1	-
1620	2006.3.601.1	Üllő 5.	3868	4	-	-	-	1	-
1621	2006.3.656.34	Üllő 5.	3930	4	-	-	-	1	-
1622	2006.3.683.47	Üllő 5.	3970	4	-	-	-	2	-
1623	2006.3.689.31	Üllő 5.	3979	4	-	-	-	1	-
1624	2006.3.692.9	Üllő 5.	3982	4	-	-	-	1	-
1625	2006.3.796.12	Üllő 5.	4111	4	-	-	-	1	-
1626	2006.3.812.69	Üllő 5.	4141	4	-	-	-	1	-
1627	2006.3.827.19	Üllő 5.	4159	4	-	-	-	1	-
1628	2006.3.1120.4	Üllő 5.	4558	4	-	-	-	1	-
1629	2006.3.1181.82	Üllő 5.	4630	4	-	-	-	1	-
1630	2006.3.1447.23	Üllő 5.	4990	4	-	-	-	1	-
1631	2006.3.2120.6	Üllő 5.	5818	4	-	-	-	1	-
1632	2006.3.2152.3	Üllő 5.	5861	4	-	-	-	1	-
1633	2006.3.2185.2	Üllő 5.	5900	4	-	-	-	1	-
1634	2006.3.2279.1	Üllő 5.	6038	4	-	-	-	1	-
1635	2006.3.2280.1	Üllő 5.	6039	4	-	-	-	1	-
1636	2006.3.2282.2	Üllő 5.	6042	4	-	-	-	1	-
1637	2006.3.2327.1	Üllő 5.	6101	4	-	-	-	1	-
1638	2006.3.2753.3	Üllő 5.	6632	4	-	-	-	1	-
1639	2006.3.2761.1	Üllő 5.	6650	4	-	-	-	1	-
1640	2006.3.2810.8	Üllő 5.	6707	4	-	-	-	1	-
1641	2006.3.2904.2	Üllő 5.	6819	4	-	-	-	1	-
1642	2006.3.2920.2	Üllő 5.	6837	4	-	-	-	1	-
1643	2006.3.2933.5	Üllő 5.	6852	4	-	-	-	1	-
1644	2006.3.2935.4	Üllő 5.	6854	4	-	-	-	1	-
1645	2006.3.2987.28	Üllő 5.	6915	4	-	-	-	1	-
1646	2006.3.3118.5	Üllő 5.	7124	4	-	-	-	1	-
1647	2006.3.3173.36	Üllő 5.	7188	4	-	-	-	1	-
1648	2006.3.3175.1	Üllő 5.	7190	4	-	-	-	1	-
1649	2006.3.3281.2	Üllő 5.	7311	4	-	-	-	1	-
1650	2006.3.3302.5	Üllő 5.	7333	4	-	-	-	1	-
1651	2006.3.3601.379	Üllő 5.	7718	4	-	-	-	1	-
1652	2006.3.3620.78	Üllő 5.	7742/b	4	-	-	-	1	-
1653	2006.3.3637.2	Üllő 5.	7766	4	-	-	-	1	-
1654	2006.3.3657.6	Üllő 5.	7788	4	-	-	-	1	-
1655	2006.3.3704.674	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	-	1	-
1656	2006.3.661.5	Üllő 5.	3938	4	-	-	-	1	-
1657	2006.3.832.67	Üllő 5.	4168	4	-	-	-	1	-
1658	2006.3.2003.3	Üllő 5.	5694	4	-	-	-	1	-
1659	2006.3.2106.2	Üllő 5.	5803	4	-	-	-	1	-
1660	2006.3.2203.35	Üllő 5.	5925	4	-	-	-	1	-
1661	2006.3.2224.67	Üllő 5.	5955	4	-	-	-	1	-
1662	2006.3.2255.7	Üllő 5.	6006/b	4	-	-	-	1	-
1663	2006.3.2477.10	Üllő 5.	6288	4	-	-	-	1	-
1664	2006.3.2542.3	Üllő 5.	6385	4	-	-	-	1	-
1665	2006.3.2657.2	Üllő 5.	6514	4	-	-	-	1	-
1666	2006.3.2792.2	Üllő 5.	6686	4	-	-	-	1	-
1667	2006.3.2887.22	Üllő 5.	6798	4	-	-	-	1	-
1668	2006.3.2904.3	Üllő 5.	6819	4	-	-	-	1	-
1669	2006.3.2982.1	Üllő 5.	6908	4	-	-	-	1	-
1670	2006.3.3704.67	Üllő 5.	4100	4	-	-	-	1	-
1671	2007.7.23.1	Üllő 5.	7928	4	-	-	-	1	-
1672	2007.7.160.1	Üllő 5.	8091	4	-	-	-	1	-
1673	2007.7.208.1	Üllő 5.	8159	4	-	-	-	1	-
1674	2008.1.25.33	Üllő 9.	25	4	-	-	-	1	-
1675	2003.1.546.18	Üllő 5.	1153	4	-	-	2	1	-
1676	2006.3.426.25	Üllő 5.	3666	4	-	-	-	1	-
1677	2006.3.822.13	Üllő 5.	4151	4	-	-	-	1	-
1678	2006.3.2770.2	Üllő 5.	6661	4	-	-	-	1	-
1679	2006.3.2920.5	Üllő 5.	6837	5	-	-	-	1	-
1680	2006.3.2975.3	Üllő 5.	6898	4	-	-	-	1	-
1681	2006.3.3245.24	Üllő 5.	7272	4	-	-	-	1	-
1682	2006.3.3269.5	Üllő 5.	7298	4	-	-	-	1	-
1683	2006.3.3269.54, 56	Üllő 5.	7298	4	-	-	1	1	-
1684	2006.3.3655.6	Üllő 5.	7786	4	-	-	-	1	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1685	2007.7.98.4	Üllő 5.	8026	4	-	-	-	1	-
1686	2004.1.224.84	Üllő 5.	2295	4	-	-	1	-	-
1687	2006.3.833.11	Üllő 5.	4169	4	-	-	1	-	-
1688	2006.3.2039.2	Üllő 5.	5731	4	-	-	1	-	-
1689	2006.3.2133.3	Üllő 5.	5834	4	-	-	1	-	-
1690	2006.3.2414.15	Üllő 5.	6215	4	-	-	1	-	-
1691	2006.3.2447.68	Üllő 5.	6255	4	-	-	1	-	-
1692	2006.3.2474.4	Üllő 5.	6285	4	-	-	1	-	-
1693	2006.3.2513.6	Üllő 5.	6340	4	-	-	1	-	-
1694	2006.3.2769.1	Üllő 5.	6660	4	-	-	2	-	-
1695	2006.3.2897.3	Üllő 5.	6810	4	-	-	1	-	-
1696	2006.3.3123.8	Üllő 5.	7130	4	-	-	1	-	-
1697	2006.3.3173.3	Üllő 5.	7188	4	-	-	1	-	-
1698	2006.3.3191.15	Üllő 5.	7209	4	-	-	1	-	-
1699	2006.3.3314.5	Üllő 5.	7345	4	-	-	1	-	-
1700	2006.3.3612.11	Üllő 5.	7730	4	-	-	1	-	-
1701	2006.3.3704.720	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
1702	2006.3.3704.788	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
1703	2006.3.423.29, 31	Üllő 5.	3663–3926	4	-	-	2	-	-
1704	2006.3.429.11	Üllő 5.	3669	4	-	-	1	-	-
1705	2006.3.431.13	Üllő 5.	3671	4	-	-	1	-	-
1706	2006.3.568.108	Üllő 5.	3831/a	4	-	-	1	-	-
1707	2006.3.577.7	Üllő 5.	3842	4	-	-	1	-	-
1708	2006.3.644.38	Üllő 5.	3915	4	-	-	1	-	-
1709	2006.3.667.2	Üllő 5.	3945	4	-	-	1	-	-
1710	2006.3.744.57	Üllő 5.	4045	4	-	-	1	-	-
1711	2006.3.832.95	Üllő 5.	4168	4	-	-	1	-	-
1712	2003.1.1038.157	Üllő 5.	1909	4	-	-	1	-	-
1713	2006.3.1093.11	Üllő 5.	4523	4	-	-	1	-	-
1714	2006.3.1145.3	Üllő 5.	4585	4	-	-	1	-	-
1715	2006.3.1146.1	Üllő 5.	4586	4	-	-	1	-	-
1716	2006.3.1225.11	Üllő 5.	4700	4	-	-	1	-	-
1717	2006.3.1354.18	Üllő 5.	4848	4	-	-	1	-	-
1718	2006.3.1374.10	Üllő 5.	4879	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1719	2006.3.2064.15	Üllő 5.	5759	4	-	-	1	-	-
1720	2006.3.2086.1	Üllő 5.	5781	4	-	-	1	-	-
1721	2006.3.2111.86	Üllő 5.	5807	4	-	-	1	-	-
1722	2006.3.2120.4	Üllő 5.	5818	4	-	-	1	-	-
1723	2006.3.2125.2	Üllő 5.	5826	4	-	-	1	-	-
1724	2006.3.2131.3	Üllő 5.	5832	4	-	-	1	-	-
1725	2006.3.2133.1	Üllő 5.	5834	4	-	-	2	-	-
1726	2006.3.2133.4	Üllő 5.	5834	4	-	-	2	-	-
1727	2006.3.2154.1	Üllő 5.	5863	4	-	-	1	-	-
1728	2006.3.2186.1	Üllő 5.	5901	4	-	-	1	-	-
1729	2006.3.2189.1	Üllő 5.	5905	4	-	-	1	-	-
1730	2006.3.2198.17	Üllő 5.	5921	4	-	-	1	-	-
1731	2006.3.2199.1	Üllő 5.	5922	4	-	-	2	-	-
1732	2006.3.2199.8	Üllő 5.	5922	4	-	-	1	-	-
1733	2006.3.2268.13	Üllő 5.	6026	4	-	-	1	-	-
1734	2006.3.2271.33	Üllő 5.	6029	4	-	-	1	-	-
1735	2006.3.2283.41	Üllő 5.	6044	4	-	-	1	-	-
1736	2006.3.2327.3	Üllő 5.	6101	4	-	-	3	-	-
1737	2006.3.2651.3	Üllő 5.	6505	4	-	-	1	-	-
1738	2006.3.2697.3	Üllő 5.	6562/b	4	-	-	1	-	-
1739	2006.3.2697.33	Üllő 5.	6562/b	4	-	-	1	-	-
1740	2006.3.2729.13	Üllő 5.	6594	4	-	-	1	-	-
1741	2006.3.2780.1	Üllő 5.	6672	4	-	-	1	-	-
1742	2006.3.2790.2	Üllő 5.	6683	4	-	-	1	-	-
1743	2006.3.2795.6	Üllő 5.	6690	4	-	-	1	-	-
1744	2006.3.2796.1	Üllő 5.	6691	4	-	-	1	-	-
1745	2006.3.2831.34	Üllő 5.	6733	4	-	-	1	-	-
1746	2006.3.2899.1	Üllő 5.	6812	4	-	-	1	-	-
1747	2006.3.2927.23	Üllő 5.	6846	4	-	-	1	-	-
1748	2006.3.2941.1	Üllő 5.	6860	4	-	-	1	-	-
1749	2006.3.2975.6	Üllő 5.	6898	4	-	-	1	-	-
1750	2006.3.3019.1	Üllő 5.	6959	4	-	-	1	-	-
1751	2006.3.3107.3	Üllő 5.	7111	4	-	-	1	-	-
1752	2006.3.3115.1	Üllő 5.	7119	4	-	-	1	-	-
1753	2006.3.3182.1	Üllő 5.	7199	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1754	2006.3.3242.1–2	Üllő 5.	7269	4	-	-	2	-	-
1755	2006.3.3258.1	Üllő 5.	7287	4	-	-	1	-	-
1756	2006.3.3265.21	Üllő 5.	7294	4	-	-	1	-	-
1757	2006.3.3265.22	Üllő 5.	7294	4	-	-	1	-	-
1758	2006.3.3357.1	Üllő 5.	7395	4	-	-	1	-	-
1759	2006.3.3546.145	Üllő 5.	7653	4	-	-	1	-	-
1760	2006.3.3550.11	Üllő 5.	7657	4	-	-	1	-	-
1761	2006.3.3550.34	Üllő 5.	7657	4	-	-	1	-	-
1762	2006.3.3573.1	Üllő 5.	7685	4	-	-	1	-	-
1763	2006.3.3656.1	Üllő 5.	7787	4	-	-	1	-	-
1764	2006.3.3657.7	Üllő 5.	7788	4	-	-	1	-	-
1765	2006.3.3662.4	Üllő 5.	7793	4	-	-	1	-	-
1766	2006.3.3704.142	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
1767	2006.3.3704.864	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
1768	2007.7.3.3	Üllő 5.	7903	4	-	-	1	-	-
1769	2007.7.13.6	Üllő 5.	7913 / 7915	4	-	-	1	-	-
1770	2007.7.81.1	Üllő 5.	8007	4	-	-	1	-	-
1771	2007.7.98.3	Üllő 5.	8026	4	-	-	1	-	-
1772	2007.7.114.15	Üllő 5.	8044	4	-	-	1	-	-
1773	2003.1.537.4	Üllő 5.	1140	4	-	-	2	-	-
1774	2006.3.421.6–7	Üllő 5.	3661	4	-	-	2	-	-
1775	2006.3.429.10	Üllő 5.	3669	4	-	-	1	-	-
1776	2006.3.567.14	Üllő 5.	3830	4	-	-	1	-	-
1777	2006.3.578.8	Üllő 5.	3843	4	-	-	1	-	-
1778	2006.3.607.11	Üllő 5.	3875	4	-	-	1	-	-
1779	2006.3.607.12	Üllő 5.	3875	4	-	-	1	-	-
1780	2006.3.674.4	Üllő 5.	3955	4	-	-	1	-	-
1781	2006.3.692.10	Üllő 5.	3982	4	-	-	1	-	-
1782	2006.3.817.22	Üllő 5.	4146	4	-	-	1	-	-
1783	2006.3.1145.13	Üllő 5.	4585	4	-	-	1	-	-
1784	2006.3.1151.5	Üllő 5.	4591	4	-	-	1	-	-
1785	2006.3.2058.1	Üllő 5.	5752	4	-	-	1	-	-
1786	2006.3.2168.3	Üllő 5.	5881	4	-	-	1	-	-
1787	2006.3.2180.6	Üllő 5.	5895	4	-	-	1	-	-
1788	2006.3.2276.14	Üllő 5.	6035	4	-	-	1	-	-
1789	2006.3.2318.12	Üllő 5.	6090	4	-	-	1	-	-
1790	2006.3.2468.36	Üllő 5.	6277	4	-	-	1	-	-
1791	2006.3.2475.14	Üllő 5.	6286	4	-	-	1	-	-
1792	2006.3.2475.23	Üllő 5.	6286	4	-	-	1	-	-
1793	2006.3.2771.7	Üllő 5.	6663	4	-	-	1	-	-
1794	2006.3.2790.3	Üllő 5.	6683	4	-	-	1	-	-
1795	2006.3.2875.42	Üllő 5.	6785	4	-	-	1	-	-
1796	2006.3.2896.15	Üllő 5.	6809	4	-	-	1	-	-
1797	2006.3.3115.11	Üllő 5.	7119	4	-	-	1	-	-
1798	2006.3.3160.37	Üllő 5.	7173	4	-	-	1	-	-
1799	2006.3.3170.2	Üllő 5.	7185	4	-	-	1	-	-
1800	2006.3.3212.57	Üllő 5.	7235	4	-	-	1	-	-
1801	2006.3.3264.10	Üllő 5.	7293	4	-	-	1	-	-
1802	2006.3.3291.3	Üllő 5.	7321	4	-	-	1	-	-
1803	2006.3.3562.6	Üllő 5.	7669	4	-	-	1	-	-
1804	2007.7.121.2	Üllő 5.	8047–8059	4	-	-	1	-	-
1805	2007.7.179.3	Üllő 5.	8114	4	-	-	1	-	-
1806	2003.1.536.84	Üllő 5.	1138	4	-	-	1	-	-
1807	2003.1.536.89	Üllő 5.	1138	4	-	-	1	-	-
1808	2003.1.545.23	Üllő 5.	1152	4	-	-	1	-	-
1809	2003.1.545.25	Üllő 5.	1152	4	-	-	1	-	-
1810	2003.1.545.40	Üllő 5.	1152	4	-	-	1	-	-
1811	2004.1.152.14	Üllő 5.	2220	4	-	-	1	-	-
1812	2004.1.214.23	Üllő 5.	2285	4	-	-	1	-	-
1813	2004.1.214.25	Üllő 5.	2285	4	-	-	1	-	-
1814	2004.1.215.58	Üllő 5.	2286	4	-	-	1	-	-
1815	2004.1.215.64	Üllő 5.	2286	4	-	-	1	-	-
1816	2004.1.215.70	Üllő 5.	2286–2288	4	-	-	1	-	-
1817	2004.1.218.7	Üllő 5.	2289	4	-	-	1	-	-
1818	2004.1.403.10	Üllő 5.	2531	4	-	-	1	-	-
1819	2004.1.621.152	Üllő 5.	2844	4	-	-	1	-	-
1820	2006.3.186.11	Üllő 5.	3371	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1821	2006.3.216.26	Üllő 5.	3404	4	-	-	1	-	-
1822	2006.3.420.34	Üllő 5.	3660	4	-	-	1	-	-
1823	2006.3.420.35	Üllő 5.	3660	4	-	-	1	-	-
1824	2006.3.420.36	Üllő 5.	3660	4	-	-	1	-	-
1825	2006.3.421.4	Üllő 5.	3661	4	-	-	1	-	-
1826	2006.3.423.28	Üllő 5.	3663–3926	4	-	-	1	-	-
1827	2006.3.423.30	Üllő 5.	3663–3926	4	-	-	2	-	-
1828	2006.3.429.9	Üllő 5.	3669	4	-	-	1	-	-
1829	2006.3.558.1	Üllő 5.	3818	4	-	-	1	-	-
1830	2006.3.631.28	Üllő 5.	3900	4	-	-	1	-	-
1831	2006.3.638.2	Üllő 5.	3908	4	-	-	1	-	-
1832	2006.3.642.5	Üllő 5.	3912	4	-	-	1	-	-
1833	2006.3.644.36	Üllő 5.	3915	4	-	-	1	-	-
1834	2006.3.644.37	Üllő 5.	3915	4	-	-	1	-	-
1835	2006.3.644.40	Üllő 5.	3915	4	-	-	1	-	-
1836	2006.3.644.42	Üllő 5.	3915	4	-	-	1	-	-
1837	2006.3.644.43	Üllő 5.	3915	4	-	-	1	-	-
1838	2006.3.645.1	Üllő 5.	3916	4	-	-	1	-	-
1839	2006.3.656.35	Üllő 5.	3930	4	-	-	1	-	-
1840	2006.3.656.36	Üllő 5.	3930	4	-	-	1	-	-
1841	2006.3.662.22	Üllő 5.	3939	4	-	-	1	-	-
1842	2006.3.677.31	Üllő 5.	3958	4	-	-	1	-	-
1843	2006.3.679.41	Üllő 5.	3962	4	-	-	1	-	-
1844	2006.3.679.42	Üllő 5.	3962	4	-	-	1	-	-
1845	2006.3.685.8	Üllő 5.	3972	4	-	-	1	-	-
1846	2006.3.687.23	Üllő 5.	3977	4	-	-	1	-	-
1847	2006.3.694.15	Üllő 5.	3984	4	-	-	1	-	-
1848	2006.3.773.58	Üllő 5.	4081	4	-	-	1	-	-
1849	2006.3.801.64	Üllő 5.	4117	4	-	-	1	-	-
1850	2006.3.802.33	Üllő 5.	4118	4	-	-	1	-	-
1851	2006.3.802.34	Üllő 5.	4118	4	-	-	1	-	-
1852	2006.3.803.4	Üllő 5.	4127	4	-	-	1	-	-
1853	2006.3.804.45	Üllő 5.	4128	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1854	2006.3.807.8	Üllő 5.	4135	4	-	-	1	-	-
1855	2006.3.811.13	Üllő 5.	4140	4	-	-	1	-	-
1856	2006.3.811.14	Üllő 5.	4140	4	-	-	1	-	-
1857	2006.3.812.70	Üllő 5.	4141	4	-	-	1	-	-
1858	2006.3.812.80	Üllő 5.	4141	4	-	-	1	-	-
1859	2006.3.812.124	Üllő 5.	4141	4	-	-	1	-	-
1860	2006.3.812.129	Üllő 5.	4141	4	-	-	1	-	-
1861	2006.3.812.130	Üllő 5.	4141	4	-	-	1	-	-
1862	2006.3.812.131	Üllő 5.	4141	4	-	-	1	-	-
1863	2006.3.823.27	Üllő 5.	4152	4	-	-	1	-	-
1864	2006.3.823.72	Üllő 5.	4152	4	-	-	1	-	-
1865	2006.3.827.21	Üllő 5.	4159	4	-	-	2	-	-
1866	2006.3.830.146	Üllő 5.	4166	4	-	-	1	-	-
1867	2006.3.832.73	Üllő 5.	4168	4	-	-	1	-	-
1868	2006.3.832.89	Üllő 5.	4168	4	-	-	1	-	-
1869	2006.3.835.60	Üllő 5.	4173	4	-	-	1	-	-
1870	2006.3.970.46	Üllő 5.	4356	4	-	-	1	-	-
1871	2006.3.1041.43	Üllő 5.	4443	4	-	-	1	-	-
1872	2006.3.1071.98	Üllő 5.	4482	4	-	-	1	-	-
1873	2006.3.1073.3	Üllő 5.	4487	4	-	-	1	-	-
1874	2006.3.1076.27	Üllő 5.	4492	4	-	-	1	-	-
1875	2006.3.1101.2	Üllő 5.	4533	4	-	-	1	-	-
1876	2006.3.1102.1	Üllő 5.	4534	4	-	-	1	-	-
1877	2006.3.1107.7	Üllő 5.	4543	4	-	-	1	-	-
1878	2006.3.1109.28	Üllő 5.	4546	4	-	-	1	-	-
1879	2006.3.1114.15	Üllő 5.	4552	4	-	-	1	-	-
1880	2006.3.1126.69	Üllő 5.	4564	4	-	-	1	-	-
1881	2006.3.1131.10	Üllő 5.	4569	4	-	-	1	-	-
1882	2006.3.1144.6	Üllő 5.	4584	4	-	-	1	-	-
1883	2006.3.1145.2	Üllő 5.	4585	4	-	-	1	-	-
1884	2006.3.1151.4	Üllő 5.	4591	4	-	-	1	-	-
1885	2006.3.1156.4	Üllő 5.	4596	4	-	-	1	-	-
1886	2006.3.1156.6	Üllő 5.	4596	4	-	-	1	-	-
1887	2006.3.1160.109	Üllő 5.	4600	4	-	-	1	-	-
1888	2006.3.1354.2	Üllő 5.	4848	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1889	2006.3.1366.9	Üllő 5.	4869	4	-	-	1	-	-
1890	2006.3.1368.13	Üllő 5.	4872	4	-	-	1	-	-
1891	2006.3.1368.14	Üllő 5.	4872	4	-	-	1	-	-
1892	2006.3.1415.4	Üllő 5.	4947	4	-	-	1	-	-
1893	2006.3.1447.24	Üllő 5.	4990	4	-	-	1	-	-
1894	2006.3.1449.20	Üllő 5.	4992	4	-	-	1	-	-
1895	2006.3.1449.21	Üllő 5.	4992	4	-	-	1	-	-
1896	2006.3.1452.3	Üllő 5.	4995	4	-	-	1	-	-
1897	2006.3.1454.4	Üllő 5.	4997/a	4	-	-	2	-	-
1898	2006.3.1456.1	Üllő 5.	4999	4	-	-	1	-	-
1899	2006.3.1710.3	Üllő 5.	5301	4	-	-	1	-	-
1900	2006.3.1710.4	Üllő 5.	5301	4	-	-	1	-	-
1901	2006.3.1717.72	Üllő 5.	5316	4	-	-	1	-	-
1902	2006.3.1729.25	Üllő 5.	5332–5333	4	-	-	1	-	-
1903	2006.3.1741.4	Üllő 5.	5348	4	-	-	1	-	-
1904	2006.3.1741.13	Üllő 5.	5348	4	-	-	1	-	-
1905	2006.3.1848.10	Üllő 5.	5486	4	-	-	1	-	-
1906	2006.3.1848.11–12	Üllő 5.	5486	4	-	-	2	-	-
1907	2006.3.1848.13	Üllő 5.	5486	4	-	-	1	-	-
1908	2006.3.1848.14	Üllő 5.	5486	4	-	-	1	-	-
1909	2006.3.1848.15	Üllő 5.	5486	4	-	-	1	-	-
1910	2006.3.1848.16	Üllő 5.	5486	4	-	-	1	-	-
1911	2006.3.1849.3	Üllő 5.	5487	4	-	-	1	-	-
1912	2006.3.1851.1	Üllő 5.	5489	4	-	-	1	-	-
1913	2006.3.1881.834	Üllő 5.	5520	4	-	-	1	-	-
1914	2006.3.1881.835	Üllő 5.	5520	4	-	-	1	-	-
1915	2006.3.1995.2	Üllő 5.	5684	4	-	-	1	-	-
1916	2006.3.2039.3	Üllő 5.	5731	4	-	-	1	-	-
1917	2006.3.2083.7	Üllő 5.	5779	4	-	-	1	-	-
1918	2006.3.2092.195	Üllő 5.	5788	4	-	-	1	-	-
1919	2006.3.2106.1	Üllő 5.	5803	4	-	-	1	-	-
1920	2006.3.2116.2	Üllő 5.	5814	4	-	-	1	-	-
1921	2006.3.2116.5	Üllő 5.	5814	4	-	-	1	-	-
1922	2006.3.2116.7–8	Üllő 5.	5814/b	4	-	-	2	-	-
1923	2006.3.2117.5	Üllő 5.	5815	4	-	-	1	-	-
1924	2006.3.2120.24	Üllő 5.	5818	4	-	-	1	-	-
1925	2006.3.2120.30	Üllő 5.	5818	4	-	-	1	-	-
1926	2006.3.2126.6	Üllő 5.	5827	4	-	-	1	-	-
1927	2006.3.2144.1	Üllő 5.	5851	4	-	-	1	-	-
1928	2006.3.2169.3	Üllő 5.	5882	4	-	-	1	-	-
1929	2006.3.2170.4	Üllő 5.	5884	4	-	-	1	-	-
1930	2006.3.2172.2	Üllő 5.	5886	4	-	-	1	-	-
1931	2006.3.2188.2	Üllő 5.	5904	4	-	-	1	-	-
1932	2006.3.2190.1	Üllő 5.	5908	4	-	-	1	-	-
1933	2006.3.2190.12	Üllő 5.	5908	4	-	-	1	-	-
1934	2006.3.2194.4	Üllő 5.	5918	4	-	-	1	-	-
1935	2006.3.2199.9	Üllő 5.	5922	4	-	-	1	-	-
1936	2006.3.2227.245	Üllő 5.	5961/a	4	-	-	1	-	-
1937	2006.3.2229.3	Üllő 5.	5961	4	-	-	1	-	-
1938	2006.3.2229.467	Üllő 5.	5961	4	-	-	1	-	-
1939	2006.3.2229.476	Üllő 5.	5961	4	-	-	1	-	-
1940	2006.3.2246.15	Üllő 5.	5997	4	-	-	1	-	-
1941	2006.3.2255.81	Üllő 5.	6006/c	4	-	-	1	-	-
1942	2006.3.2267.7	Üllő 5.	6025	4	-	-	1	-	-
1943	2006.3.2267.19	Üllő 5.	6025	4	-	-	1	-	-
1944	2006.3.2269.7–8	Üllő 5.	6027	4	-	-	2	-	-
1945	2006.3.2276.13	Üllő 5.	6035	4	-	-	1	-	-
1946	2006.3.2278.19	Üllő 5.	6037	4	-	-	1	-	-
1947	2006.3.2281.7	Üllő 5.	6041	4	-	-	2	-	-
1948	2006.3.2281.8	Üllő 5.	6041	4	-	-	1	-	-
1949	2006.3.2282.1	Üllő 5.	6042	4	-	-	1	-	-
1950	2006.3.2286.16	Üllő 5.	6048	4	-	-	1	-	-
1951	2006.3.2290.6	Üllő 5.	6052	4	-	-	1	-	-
1952	2006.3.2291.16	Üllő 5.	6053	4	-	-	1	-	-
1953	2006.3.2294.3	Üllő 5.	6059	4	-	-	1	-	-
1954	2006.3.2298.26–27	Üllő 5.	6063	4	-	-	2	-	-
1955	2006.3.2303.21	Üllő 5.	6070	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1956	2006.3.2303.28	Üllő 5.	6070	4	-	-	1	-	-
1957	2006.3.2308.5	Üllő 5.	6076	4	-	-	1	-	-
1958	2006.3.2324.28	Üllő 5.	6098	4	-	-	1	-	-
1959	2006.3.2326.55	Üllő 5.	6100	4	-	-	1	-	-
1960	2006.3.2326.56	Üllő 5.	6100	4	-	-	1	-	-
1961	2006.3.2382.4	Üllő 5.	6173	4	-	-	1	-	-
1962	2006.3.2382.44	Üllő 5.	6173	4	-	-	1	-	-
1963	2006.3.2411.17	Üllő 5.	6212	4	-	-	1	-	-
1964	2006.3.2412.38	Üllő 5.	6213	4	-	-	1	-	-
1965	2006.3.2415.11	Üllő 5.	6216	4	-	-	3	-	-
1966	2006.3.2417.48	Üllő 5.	6218	4	-	-	1	-	-
1967	2006.3.2447.8	Üllő 5.	6255	4	-	-	2	-	-
1968	2006.3.2447.9	Üllő 5.	6255	4	-	-	1	-	-
1969	2006.3.2447.70	Üllő 5.	6255	4	-	-	1	-	-
1970	2006.3.2447.73	Üllő 5.	6255	4	-	-	1	-	-
1971	2006.3.2455.21	Üllő 5.	6263	4	-	-	1	-	-
1972	2006.3.2456.1	Üllő 5.	6264	4	-	-	1	-	-
1973	2006.3.2458.14	Üllő 5.	6266	4	-	-	1	-	-
1974	2006.3.2459.29	Üllő 5.	6267	4	-	-	1	-	-
1975	2006.3.2462.44	Üllő 5.	6270	4	-	-	1	-	-
1976	2006.3.2462.52	Üllő 5.	6270	4	-	-	1	-	-
1977	2006.3.2462.53	Üllő 5.	6270	4	-	-	1	-	-
1978	2006.3.2463.30	Üllő 5.	6271	4	-	-	1	-	-
1979	2006.3.2464.56	Üllő 5.	6272	4	-	-	1	-	-
1980	2006.3.2467.25	Üllő 5.	6276	4	-	-	1	-	-
1981	2006.3.2471.53	Üllő 5.	6282	4	-	-	2	-	-
1982	2006.3.2475.15	Üllő 5.	6286	4	-	-	1	-	-
1983	2006.3.2477.11	Üllő 5.	6288	4	-	-	1	-	-
1984	2006.3.2479.24	Üllő 5.	6290	4	-	-	1	-	-
1985	2006.3.2485.3	Üllő 5.	6301	4	-	-	1	-	-
1986	2006.3.2485.33	Üllő 5.	6301	4	-	-	1	-	-
1987	2006.3.2490.3	Üllő 5.	6306	4	-	-	1	-	-
1988	2006.3.2496.3	Üllő 5.	6317	4	-	-	1	-	-
1989	2006.3.2499.20	Üllő 5.	6321	4	-	-	1	-	-
1990	2006.3.2522.2	Üllő 5.	6356	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
1991	2006.3.2544.6	Üllő 5.	6387	4	-	-	1	-	-
1992	2006.3.2545.3	Üllő 5.	6388	4	-	-	1	-	-
1993	2006.3.2623.32 + 2006.3.2640.12	Üllő 5.	6475 + 6496	4	-	-	2	-	-
1994	2006.3.2656.12	Üllő 5.	6512	4	-	-	1	-	-
1995	2006.3.2656.13	Üllő 5.	6512	4	-	-	1	-	-
1996	2006.3.2656.18	Üllő 5.	6512	4	-	-	1	-	-
1997	2006.3.2656.150	Üllő 5.	6512	4	-	-	1	-	-
1998	2006.3.2656.151	Üllő 5.	6512	4	-	-	1	-	-
1999	2006.3.2656.152	Üllő 5.	6512	4	-	-	1	-	-
2000	2006.3.2656.154	Üllő 5.	6512	4	-	-	1	-	-
2001	2006.3.2656.155	Üllő 5.	6512	4	-	-	1	-	-
2002	2006.3.2661.2	Üllő 5.	6518	4	-	-	1	-	-
2003	2006.3.2663.6	Üllő 5.	6522	4	-	-	1	-	-
2004	2006.3.2669.111	Üllő 5.	6528/a	4	-	-	1	-	-
2005	2006.3.2669.209	Üllő 5.	6528	4	-	-	1	-	-
2006	2006.3.2671.1	Üllő 5.	6531	4	-	-	1	-	-
2007	2006.3.2673.4	Üllő 5.	6533	4	-	-	1	-	-
2008	2006.3.2682.2	Üllő 5.	6543	4	-	-	1	-	-
2009	2006.3.2683.96	Üllő 5.	6545	4	-	-	1	-	-
2010	2006.3.2691.4	Üllő 5.	6553	4	-	-	1	-	-
2011	2006.3.2697.47	Üllő 5.	6562/c	4	-	-	1	-	-
2012	2006.3.2698.8	Üllő 5.	6563	4	-	-	1	-	-
2013	2006.3.2699.6	Üllő 5.	6564	4	-	-	1	-	-
2014	2006.3.2701.1	Üllő 5.	6567	4	-	-	1	-	-
2015	2006.3.2710.52	Üllő 5.	6577	4	-	-	1	-	-
2016	2006.3.2716.2	Üllő 5.	6584	4	-	-	1	-	-
2017	2006.3.2721.15	Üllő 5.	6589	4	-	-	1	-	-
2018	2006.3.2721.16	Üllő 5.	6589	4	-	-	2	-	-
2019	2006.3.2726.5	Üllő 5.	6593/b	4	-	-	1	-	-
2020	2006.3.2726.6	Üllő 5.	6593/b	4	-	-	1	-	-
2021	2006.3.2728.48	Üllő 5.	6593	4	-	-	1	-	-
2022	2006.3.2728.53	Üllő 5.	6593	4	-	-	1	-	-
2023	2006.3.2728.55	Üllő 5.	6593	4	-	-	1	-	-
2024	2006.3.2728.86	Üllő 5.	6593	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2025	2006.3.2729.4	Üllő 5.	6594	4	-	-	1	-	-
2026	2006.3.2729.5	Üllő 5.	6594	4	-	-	1	-	-
2027	2006.3.2729.15	Üllő 5.	6594	4	-	-	1	-	-
2028	2006.3.2729.51	Üllő 5.	6594	4	-	-	1	-	-
2029	2006.3.2733.2	Üllő 5.	6598	4	-	-	2	-	-
2030	2006.3.2733.7	Üllő 5.	6598	4	-	-	1	-	-
2031	2006.3.2733.8	Üllő 5.	6598	4	-	-	1	-	-
2032	2006.3.2753.5	Üllő 5.	6632	4	-	-	1	-	-
2033	2006.3.2753.6	Üllő 5.	6632	4	-	-	1	-	-
2034	2006.3.2760.99	Üllő 5.	6647	4	-	-	1	-	-
2035	2006.3.2762.11	Üllő 5.	6651	4	-	-	1	-	-
2036	2006.3.2766.2	Üllő 5.	6657	4	-	-	1	-	-
2037	2006.3.2768.4	Üllő 5.	6659	4	-	-	1	-	-
2038	2006.3.2768.21	Üllő 5.	6659	4	-	-	1	-	-
2039	2006.3.2771.4	Üllő 5.	6663	4	-	-	1	-	-
2040	2006.3.2771.5	Üllő 5.	6663	4	-	-	1	-	-
2041	2006.3.2780.2	Üllő 5.	6672	4	-	-	1	-	-
2042	2006.3.2783.3	Üllő 5.	6676	4	-	-	1	-	-
2043	2006.3.2790.4	Üllő 5.	6683	4	-	-	1	-	-
2044	2006.3.2790.5	Üllő 5.	6683	4	-	-	1	-	-
2045	2006.3.2790.17	Üllő 5.	6683	4	-	-	1	-	-
2046	2006.3.2791.1	Üllő 5.	6685	4	-	-	1	-	-
2047	2006.3.2794.8	Üllő 5.	6689	4	-	-	1	-	-
2048	2006.3.2794.9	Üllő 5.	6689	4	-	-	1	-	-
2049	2006.3.2795.2	Üllő 5.	6690	4	-	-	1	-	-
2050	2006.3.2797.2	Üllő 5.	6693	4	-	-	1	-	-
2051	2006.3.2810.9	Üllő 5.	6707	4	-	-	1	-	-
2052	2006.3.2810.10	Üllő 5.	6707	4	-	-	1	-	-
2053	2006.3.2810.11	Üllő 5.	6707	4	-	-	1	-	-
2054	2006.3.2813.19	Üllő 5.	6711	4	-	-	1	-	-
2055	2006.3.2821.26	Üllő 5.	6720	4	-	-	1	-	-
2056	2006.3.2826.17	Üllő 5.	6727	4	-	-	1	-	-
2057	2006.3.2826.18	Üllő 5.	6727	4	-	-	1	-	-
2058	2006.3.2826.19	Üllő 5.	6727	4	-	-	1	-	-
2059	2006.3.2832.7	Üllő 5.	6734	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2060	2006.3.2835.30	Üllő 5.	6737	4	-	-	1	-	-
2061	2006.3.2839.1	Üllő 5.	6741	4	-	-	1	-	-
2062	2006.3.2867.4	Üllő 5.	6774	4	-	-	1	-	-
2063	2006.3.2872.30	Üllő 5.	6781	4	-	-	1	-	-
2064	2006.3.2881.7	Üllő 5.	6792	4	-	-	1	-	-
2065	2006.3.2883.3	Üllő 5.	6794	4	-	-	1	-	-
2066	2006.3.2887.23	Üllő 5.	6798	4	-	-	1	-	-
2067	2006.3.2891.1	Üllő 5.	6803	4	-	-	1	-	-
2068	2006.3.2893.2	Üllő 5.	6806	4	-	-	1	-	-
2069	2006.3.2893.3	Üllő 5.	6806	4	-	-	1	-	-
2070	2006.3.2893.4	Üllő 5.	6806	4	-	-	1	-	-
2071	2006.3.2901.2	Üllő 5.	6815	4	-	-	1	-	-
2072	2006.3.2906.2	Üllő 5.	6821	4	-	-	1	-	-
2073	2006.3.2916.2	Üllő 5.	6832	4	-	-	1	-	-
2074	2006.3.2921.5	Üllő 5.	6838	4	-	-	1	-	-
2075	2006.3.2921.6	Üllő 5.	6838	4	-	-	1	-	-
2076	2006.3.2924.1	Üllő 5.	6842	4	-	-	1	-	-
2077	2006.3.2927.22	Üllő 5.	6846	4	-	-	1	-	-
2078	2006.3.2929.2	Üllő 5.	6848	4	-	-	1	-	-
2079	2006.3.2934.1	Üllő 5.	6853	4	-	-	1	-	-
2080	2006.3.2956.2	Üllő 5.	6876	4	-	-	1	-	-
2081	2006.3.2957.3	Üllő 5.	6877	4	-	-	1	-	-
2082	2006.3.2960.1	Üllő 5.	6881	4	-	-	1	-	-
2083	2006.3.2971.8	Üllő 5.	6894	4	-	-	1	-	-
2084	2006.3.2971.13	Üllő 5.	6894	4	-	-	1	-	-
2085	2006.3.2971.189	Üllő 5.	6894	4	-	-	1	-	-
2086	2006.3.2971.190	Üllő 5.	6894	4	-	-	1	-	-
2087	2006.3.2974.28	Üllő 5.	6897	4	-	-	1	-	-
2088	2006.3.2974.29	Üllő 5.	6897	4	-	-	1	-	-
2089	2006.3.2975.5	Üllő 5.	6898	4	-	-	1	-	-
2090	2006.3.2985.2	Üllő 5.	6911	4	-	-	1	-	-
2091	2006.3.3003.1	Üllő 5.	6935	4	-	-	1	-	-
2092	2006.3.3028.9	Üllő 5.	6969	4	-	-	1	-	-
2093	2006.3.3030.2	Üllő 5.	6971	4	-	-	1	-	-
2094	2006.3.3064.10	Üllő 5.	7026	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2095	2006.3.3066.146	Üllő 5.	7030	4	-	-	2	-	-
2096	2006.3.3066.148	Üllő 5.	7030	4	-	-	1	-	-
2097	2006.3.3067.2	Üllő 5.	7032	4	-	-	1	-	-
2098	2006.3.3070.33	Üllő 5.	7040	4	-	-	1	-	-
2099	2006.3.3100.2	Üllő 5.	7102	4	-	-	1	-	-
2100	2006.3.3103.2	Üllő 5.	7107	4	-	-	1	-	-
2101	2006.3.3107.2	Üllő 5.	7111	4	-	-	1	-	-
2102	2006.3.3108.5	Üllő 5.	7112	4	-	-	1	-	-
2103	2006.3.3112.1	Üllő 5.	7116	4	-	-	1	-	-
2104	2006.3.3112.2	Üllő 5.	7116	4	-	-	1	-	-
2105	2006.3.3113.17	Üllő 5.	7117	4	-	-	1	-	-
2106	2006.3.3118.6	Üllő 5.	7124	4	-	-	1	-	-
2107	2006.3.3118.7	Üllő 5.	7124	4	-	-	1	-	-
2108	2006.3.3123.12	Üllő 5.	7130	4	-	-	1	-	-
2109	2006.3.3125.1	Üllő 5.	7132	4	-	-	1	-	-
2110	2006.3.3127.72	Üllő 5.	7134	4	-	-	1	-	-
2111	2006.3.3128.1	Üllő 5.	7136	4	-	-	1	-	-
2112	2006.3.3130.1	Üllő 5.	7138	4	-	-	1	-	-
2113	2006.3.3131.3	Üllő 5.	7139	4	-	-	1	-	-
2114	2006.3.3140.2	Üllő 5.	7149	4	-	-	1	-	-
2115	2006.3.3140.10	Üllő 5.	7149	4	-	-	1	-	-
2116	2006.3.3142.2	Üllő 5.	7151	4	-	-	1	-	-
2117	2006.3.3142.3	Üllő 5.	7151	4	-	-	1	-	-
2118	2006.3.3143.2	Üllő 5.	7154	4	-	-	1	-	-
2119	2006.3.3145.1	Üllő 5.	7156	4	-	-	4	-	-
2120	2006.3.3147.2	Üllő 5.	7158	4	-	-	1	-	-
2121	2006.3.3150.1	Üllő 5.	7161	4	-	-	1	-	-
2122	2006.3.3151.1	Üllő 5.	7162	4	-	-	1	-	-
2123	2006.3.3152.2	Üllő 5.	7163	4	-	-	1	-	-
2124	2006.3.3152.3	Üllő 5.	7163	4	-	-	1	-	-
2125	2006.3.3156.2	Üllő 5.	7168	4	-	-	1	-	-
2126	2006.3.3162.1	Üllő 5.	7175	4	-	-	1	-	-
2127	2006.3.3173.5	Üllő 5.	7188	4	-	-	1	-	-
2128	2006.3.3180.3	Üllő 5.	7196	4	-	-	1	-	-
2129	2006.3.3183.2	Üllő 5.	7200	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2130	2006.3.3183.3	Üllő 5.	7200	4	-	-	1	-	-
2131	2006.3.3199.9	Üllő 5.	7219	4	-	-	1	-	-
2132	2006.3.3210.1	Üllő 5.	7233	4	-	-	1	-	-
2133	2006.3.3214.2	Üllő 5.	7237	4	-	-	1	-	-
2134	2006.3.3215.19	Üllő 5.	7239	4	-	-	1	-	-
2135	2006.3.3216.2	Üllő 5.	7240	4	-	-	1	-	-
2136	2006.3.3220.23	Üllő 5.	7244	4	-	-	1	-	-
2137	2006.3.3226.2	Üllő 5.	7251	4	-	-	1	-	-
2138	2006.3.3236.7	Üllő 5.	7262	4	-	-	1	-	-
2139	2006.3.3236.9	Üllő 5.	7262	4	-	-	1	-	-
2140	2006.3.3236.10	Üllő 5.	7262	4	-	-	1	-	-
2141	2006.3.3237.2	Üllő 5.	7263	4	-	-	1	-	-
2142	2006.3.3239.1	Üllő 5.	7265	4	-	-	1	-	-
2143	2006.3.3243.2	Üllő 5.	7270	4	-	-	1	-	-
2144	2006.3.3245.1	Üllő 5.	7272	4	-	-	1	-	-
2145	2006.3.3245.2	Üllő 5.	7272	4	-	-	1	-	-
2146	2006.3.3245.3	Üllő 5.	7272	4	-	-	1	-	-
2147	2006.3.3246.1	Üllő 5.	7273	4	-	-	1	-	-
2148	2006.3.3250.2	Üllő 5.	7277	4	-	-	1	-	-
2149	2006.3.3258.2	Üllő 5.	7287	4	-	-	1	-	-
2150	2006.3.3261.5	Üllő 5.	7290	4	-	-	1	-	-
2151	2006.3.3263.1	Üllő 5.	7292	4	-	-	1	-	-
2152	2006.3.3265.23	Üllő 5.	7294	4	-	-	1	-	-
2153	2006.3.3265.24	Üllő 5.	7294	4	-	-	1	-	-
2154	2006.3.3265.25	Üllő 5.	7294	4	-	-	1	-	-
2155	2006.3.3265.26	Üllő 5.	7294	4	-	-	1	-	-
2156	2006.3.3265.28	Üllő 5.	7294	4	-	-	1	-	-
2157	2006.3.3265.106	Üllő 5.	7294	4	-	-	1	-	-
2158	2006.3.3266.4	Üllő 5.	7295	4	-	-	1	-	-
2159	2006.3.3266.6	Üllő 5.	7295	4	-	-	1	-	-
2160	2006.3.3268.8	Üllő 5.	7297	4	-	-	1	-	-
2161	2006.3.3269.6	Üllő 5.	7298	4	-	-	1	-	-
2162	2006.3.3269.7	Üllő 5.	7298	4	-	-	1	-	-
2163	2006.3.3269.8	Üllő 5.	7298	4	-	-	4	-	-
2164	2006.3.3270.13	Üllő 5.	7299	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2165	2006.3.3271.9	Üllő 5.	7300	4	-	-	1	-	-
2166	2006.3.3273.4	Üllő 5.	7302	4	-	-	1	-	-
2167	2006.3.3279.126	Üllő 5.	7310	4	-	-	1	-	-
2168	2006.3.3288.8	Üllő 5.	7317	4	-	-	1	-	-
2169	2006.3.3295.1	Üllő 5.	7326	4	-	-	1	-	-
2170	2006.3.3300.4	Üllő 5.	7331	4	-	-	1	-	-
2171	2006.3.3316.4	Üllő 5.	7348	4	-	-	1	-	-
2172	2006.3.3316.5	Üllő 5.	7348	4	-	-	1	-	-
2173	2006.3.3316.6	Üllő 5.	7348	4	-	-	1	-	-
2174	2006.3.3316.37	Üllő 5.	7348	4	-	-	1	-	-
2175	2006.3.3318.3	Üllő 5.	7350	4	-	-	1	-	-
2176	2006.3.3318.4	Üllő 5.	7350	4	-	-	1	-	-
2177	2006.3.3318.5	Üllő 5.	7350	4	-	-	1	-	-
2178	2006.3.3319.3	Üllő 5.	7352	4	-	-	1	-	-
2179	2006.3.3324.1	Üllő 5.	7359	4	-	-	1	-	-
2180	2006.3.3332.1	Üllő 5.	7367	4	-	-	1	-	-
2181	2006.3.3354.10	Üllő 5.	7392	4	-	-	1	-	-
2182	2006.3.3355.1	Üllő 5.	7393	4	-	-	1	-	-
2183	2006.3.3358.3	Üllő 5.	7396	4	-	-	1	-	-
2184	2006.3.3499.11	Üllő 5.	7596	4	-	-	1	-	-
2185	2006.3.3510.4	Üllő 5.	7611	4	-	-	1	-	-
2186	2006.3.3519.2	Üllő 5.	7624	4	-	-	1	-	-
2187	2006.3.3519.3	Üllő 5.	7624	4	-	-	1	-	-
2188	2006.3.3519.4	Üllő 5.	7624	4	-	-	1	-	-
2189	2006.3.3519.5	Üllő 5.	7624	4	-	-	1	-	-
2190	2006.3.3529.2	Üllő 5.	7635	4	-	-	1	-	-
2191	2006.3.3529.4	Üllő 5.	7635	4	-	-	1	-	-
2192	2006.3.3530.6	Üllő 5.	7636	4	-	-	1	-	-
2193	2006.3.3530.9	Üllő 5.	7636	4	-	-	1	-	-
2194	2006.3.3530.12	Üllő 5.	7636	4	-	-	1	-	-
2195	2006.3.3531.15	Üllő 5.	7637	4	-	-	1	-	-
2196	2006.3.3533.6	Üllő 5.	7639/a	4	-	-	1	-	-
2197	2006.3.3533.9	Üllő 5.	7639/b	4	-	-	1	-	-
2198	2006.3.3538.8	Üllő 5.	7645	4	-	-	1	-	-
2199	2006.3.3549.9	Üllő 5.	7656	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2200	2006.3.3550.6	Üllő 5.	7657	4	-	-	1	-	-
2201	2006.3.3550.7	Üllő 5.	7657	4	-	-	1	-	-
2202	2006.3.3552.1	Üllő 5.	7659	4	-	-	1	-	-
2203	2006.3.3553.2	Üllő 5.	7660	4	-	-	1	-	-
2204	2006.3.3553.3	Üllő 5.	7660	4	-	-	1	-	-
2205	2006.3.3556.3	Üllő 5.	7663	4	-	-	1	-	-
2206	2006.3.3557.5	Üllő 5.	7664	4	-	-	1	-	-
2207	2006.3.3557.6	Üllő 5.	7664	4	-	-	1	-	-
2208	2006.3.3562.610	Üllő 5.	7669	4	-	-	1	-	-
2209	2006.3.3573.2	Üllő 5.	7685	4	-	-	1	-	-
2210	2006.3.3577.1	Üllő 5.	7689	4	-	-	1	-	-
2211	2006.3.3577.22	Üllő 5.	7689	4	-	-	1	-	-
2212	2006.3.3579.5	Üllő 5.	7692	4	-	-	1	-	-
2213	2006.3.3596.6	Üllő 5.	7713	4	-	-	1	-	-
2214	2006.3.3597.4	Üllő 5.	7714	4	-	-	1	-	-
2215	2006.3.3598.1	Üllő 5.	7715	4	-	-	1	-	-
2216	2006.3.3598.3	Üllő 5.	7715	4	-	-	1	-	-
2217	2006.3.3598.82	Üllő 5.	7715	4	-	-	1	-	-
2218	2006.3.3598.84	Üllő 5.	7715	4	-	-	2	-	-
2219	2006.3.3598.85	Üllő 5.	7715	4	-	-	1	-	-
2220	2006.3.3599.104	Üllő 5.	7716	4	-	-	1	-	-
2221	2006.3.3612.33	Üllő 5.	7730	4	-	-	1	-	-
2222	2006.3.3614.13	Üllő 5.	7732	4	-	-	1	-	-
2223	2006.3.3616.1	Üllő 5.	7734	4	-	-	1	-	-
2224	2006.3.3618.1	Üllő 5.	7736	4	-	-	1	-	-
2225	2006.3.3620.10	Üllő 5.	7742/b	4	-	-	1	-	-
2226	2006.3.3622.3	Üllő 5.	7744	4	-	-	1	-	-
2227	2006.3.3625.7	Üllő 5.	7749	4	-	-	1	-	-
2228	2006.3.3634.6	Üllő 5.	7762	4	-	-	1	-	-
2229	2006.3.3637.3	Üllő 5.	7766	4	-	-	3	-	-
2230	2006.3.3637.4	Üllő 5.	7766	4	-	-	1	-	-
2231	2006.3.3642.33	Üllő 5.	7771	4	-	-	1	-	-
2232	2006.3.3654.7	Üllő 5.	7785	4	-	-	1	-	-
2233	2006.3.3655.4	Üllő 5.	7786	4	-	-	1	-	-
2234	2006.3.3655.53	Üllő 5.	7786	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2235	2006.3.3656.7	Üllő 5.	7787	4	-	-	1	-	-
2236	2006.3.3658.8	Üllő 5.	7789	4	-	-	1	-	-
2237	2006.3.3658.9	Üllő 5.	7789	4	-	-	1	-	-
2238	2006.3.3661.3	Üllő 5.	7792	4	-	-	1	-	-
2239	2006.3.3662.5	Üllő 5.	7793	4	-	-	1	-	-
2240	2006.3.3664.2	Üllő 5.	7795	4	-	-	1	-	-
2241	2006.3.3664.3	Üllő 5.	7795	4	-	-	1	-	-
2242	2006.3.3687.655	Üllő 5.	7830	4	-	-	1	-	-
2243	2006.3.3704.68	Üllő 5.	4100	4	-	-	1	-	-
2244	2006.3.3704.69, 71	Üllő 5.	4100	4	-	-	2	-	-
2245	2006.3.3704.72	Üllő 5.	4100	4	-	-	1	-	-
2246	2006.3.3704.73	Üllő 5.	4100	4	-	-	1	-	-
2247	2006.3.3704.90	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2248	2006.3.3704.91	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2249	2006.3.3704.92	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2250	2006.3.3704.93	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2251	2006.3.3704.94	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2252	2006.3.3704.131	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2253	2006.3.3704.143	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2254	2006.3.3704.144	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2255	2006.3.3704.172	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2256	2006.3.3704.178	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2257	2006.3.3704.179	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2258	2006.3.3704.599	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2259	2006.3.3704.676	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2260	2006.3.3704.677	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2261	2006.3.3704.690	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2262	2007.7.100.2	Üllő 5.	8030	4	-	-	1	-	-
2263	2007.7.106.1	Üllő 5.	8035	4	-	-	1	-	-
2264	2007.7.114.12	Üllő 5.	8044	4	-	-	1	-	-
2265	2007.7.117.10	Üllő 5.	8046 / 8073	4	-	-	1	-	-
2266	2007.7.117.11	Üllő 5.	8047 / 8073	4	-	-	1	-	-
2267	2007.7.117.13	Üllő 5.	8048 / 8073	4	-	-	1	-	-
2268	2007.7.126.3	Üllő 5.	8052	4	-	-	1	-	-
2269	2007.7.127.3	Üllő 5.	8053	4	-	-	1	-	-
2270	2007.7.130.1	Üllő 5.	8056	4	-	-	1	-	-
2271	2007.7.133.389	Üllő 5.	8059	4	-	-	1	-	-
2272	2007.7.133.422	Üllő 5.	8059	4	-	-	1	-	-
2273	2007.7.148.1	Üllő 5.	8078	4	-	-	3	-	-
2274	2007.7.171.2	Üllő 5.	8106	4	-	-	1	-	-
2275	2008.1.62.112	Üllő 9.	62	4	-	-	1	-	-
2276	2008.1.124.95	Üllő 9.	124	4	-	-	1	-	-
2277	2003.1.536.73	Üllő 5.	1138	4	-	-	-	1	-
2278	2004.1.215.45	Üllő 5.	2286	4	-	1	-	-	-
2279	2006.3.2447.66	Üllő 5.	6255	4	-	1	-	-	-
2280	2006.3.2653.1	Üllő 5.	6508	4	-	1	1	-	-
2281	2006.3.2728.7	Üllő 5.	6593 + 6593/c	4	-	2	-	-	-
2282	2006.3.2797.1	Üllő 5.	6693	4	-	1	-	-	-
2283	2006.3.1166.29	Üllő 5.	4607	4	-	1	1	-	-
2284	2006.3.2971.179	Üllő 5.	6894	4	-	1	-	-	-
2285	2006.3.3326.1	Üllő 5.	7361	4	-	1	-	-	-
2286	2006.3.3352.3	Üllő 5.	7390	4	-	1	-	-	-
2287	2006.3.3531.1	Üllő 5.	7637	4	-	1	-	-	-
2288	2006.3.1717.5	Üllő 5.	5316	4	-	-	-	1	-
2289	2006.3.2408.36–37	Üllő 5.	6209	4	-	-	-	2	-
2290	2006.3.2485.4	Üllő 5.	6301	4	-	-	-	1	-
2291	2006.3.2697.1	Üllő 5.	6562/a	4	-	-	-	1	-
2292	2006.3.2990.1	Üllő 5.	6920	4	-	-	-	1	-
2293	2006.3.3091.5	Üllő 5.	7077	4	-	-	1	1	-
2294	2006.3.3342.2	Üllő 5.	7379	4	-	-	-	1	-
2295	2006.3.3704.673	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	-	1	-
2296	2006.3.1143.1	Üllő 5.	4583	4	-	3	1	-	-
2297	2006.3.2571.11	Üllő 5.	6420	4	-	1	-	-	-
2298	2006.3.2669.3	Üllő 5.	6528	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2299	2006.3.2798.1	Üllő 5.	6694	2	1	-	-	-	-
2300	2006.3.3152.1	Üllő 5.	7163	4	-	1	-	-	-
2301	2006.3.2733.6	Üllő 5.	6598	4	-	1	-	-	-
2302	2006.3.2824.47	Üllő 5.	6720	4	-	1	-	-	-
2303	2006.3.3209.1	Üllő 5.	7232	4	-	4	-	-	-
2304	2007.7.117.4	Üllő 5.	8046 / 8073	4	-	1	-	-	-
2305	2006.3.2728.85	Üllő 5.	6593	4	-	1	-	-	-
2306	2006.3.2728.47	Üllő 5.	6593	4	-	1	-	-	-
2307	2006.3.2937.1	Üllő 5.	6856	4	-	1	-	-	-
2308	2006.3.644.39	Üllő 5.	3915	4	-	1	-	-	-
2309	2006.3.3704.542	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
2310	2003.1.926.319	Üllő 5.	1775	4	-	1	-	-	-
2311	2006.3.828.30	Üllő 5.	4160	4	-	1	-	-	-
2312	2006.3.3118.4	Üllő 5.	7124	4	-	1	-	-	-
2313	2007.7.127.2	Üllő 5.	8053	4	-	1	-	-	-
2314	2006.3.421.8	Üllő 5.	3661	4	-	1	-	-	-
2315	2006.3.423.26	Üllő 5.	3663–3926	4	-	1	-	-	-
2316	2006.3.2111.76	Üllő 5.	5807	4	-	1	-	-	-
2317	2006.3.2175.3	Üllő 5.	5889	4	-	1	1	-	-
2318	2006.3.3113.3	Üllő 5.	7117	4	-	1	-	-	-
2319	2006.3.3549.7	Üllő 5.	7656	4	-	1	-	-	-
2320	2003.1.47.11	Üllő 5.	555	4	-	-	1	-	-
2321	2006.3.2795.1	Üllő 5.	6690	4	-	1	-	-	-
2322	2006.3.2906.1	Üllő 5.	6821	4	-	-	1	-	-
2323	2006.3.2170.77	Üllő 5.	5884	4	-	1	-	-	-
2324	2007.7.126.2	Üllő 5.	8052	4	-	1	-	-	-
2325	2006.3.3180.10	Üllő 5.	7196	4	-	1	-	-	-
2326	2003.1.451.379	Üllő 5.	1032/a	4	-	1	-	-	-
2327	2004.1.363.30, 32	Üllő 5.	2480	4	-	1	1	-	-
2328	2006.3.1960.11, 15	Üllő 5.	5625	4	-	1	4	-	-
2329	2006.3.816.44	Üllő 5.	4145	4	-	1	-	-	-
2330	2006.3.816.46	Üllő 5.	4145	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2331	2006.3.1081.10	Üllő 5.	4500	4	-	1	-	-	-
2332	2006.3.3269.50	Üllő 5.	7298	4	-	1	-	-	-
2333	2003.1.174.31	Üllő 5.	691	4	-	1	-	-	-
2334	2006.3.2170.85	Üllő 5.	5884	4	-	1	-	-	-
2335	2006.3.2215.22	Üllő 5.	5943	4	-	-	1	-	-
2336	2006.3.2256.3	Üllő 5.	6007	4	-	1	1	-	-
2337	2008.1.50.15 + 2008.1.61.151	Üllő 9.	50 + 61	4	-	2	-	-	-
2338	2006.3.3704.167	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
2339	2006.3.2152.2	Üllő 5.	5861	4	-	1	-	-	-
2340	2006.3.2468.40	Üllő 5.	6277	4	-	1	1	-	-
2341	2006.3.3066.144, 147, 149, 150	Üllő 5.	7030	4	-	2	7	-	-
2342	2006.3.2194.1	Üllő 5.	5918	4	-	1	-	-	-
2343	2006.3.2202.2	Üllő 5.	5924	4	-	1	-	-	-
2344	2006.3.3108.3	Üllő 5.	7112	4	-	1	-	-	-
2345	2006.3.2064.10	Üllő 5.	5759	4	-	1	-	-	-
2346	2006.3.2175.17	Üllő 5.	5889	4	-	1	-	-	-
2347	2006.3.2199.10	Üllő 5.	5922	4	-	1	-	-	-
2348	2004.1.509.5	Üllő 5.	2678	4	-	1	-	-	-
2349	2006.3.1415.1	Üllő 5.	4947	4	-	1	-	-	-
2350	2006.3.3704.295	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
2351	2006.3.2291.14	Üllő 5.	6053	4	-	1	-	-	-
2352	2006.3.3620.77, 79, 81–83	Üllő 5.	7742/b	4	-	1	4	-	-
2353	2006.3.3704.671	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
2354	2006.3.645.2 + 2006.3.1447.1	Üllő 5.	3916 + 4990	4	-	1	-	-	-
2355	2006.3.3302.3	Üllő 5.	7333	4	-	1	-	-	-
2356	2006.3.3308.16–17	Üllő 5.	7339	4	-	2	-	-	-
2357	2006.3.3599.100	Üllő 5.	7716	4	-	2	-	-	-
2358	2006.3.2831.6	Üllő 5.	6733	4	-	2	-	-	-
2359	2006.3.2124.6	Üllő 5.	5825	4	-	1	-	-	-
2360	2006.3.3538.2	Üllő 5.	7645	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2361	2006.3.2175.4	Üllő 5.	5889	4	-	1	-	-	-
2362	2006.3.3704.703	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
2363	2006.3.9.27	Üllő 5.	3116	4	-	-	-	1	-
2364	2006.3.87.12	Üllő 5.	3229	4	-	-	-	1	-
2365	2006.3.141.14	Üllő 5.	3303	4	-	-	-	2	-
2366	2006.3.236.14	Üllő 5.	3425	4	-	-	-	1	-
2367	2006.3.823.66	Üllő 5.	4152	4	-	-	-	1	-
2368	2006.3.1857.2	Üllő 5.	5495	4	-	-	-	1	-
2369	2006.3.2208.7	Üllő 5.	5932	4	-	-	-	1	-
2370	2006.3.2595.49	Üllő 5.	6447	4	-	-	-	1	-
2371	2006.3.2681.2	Üllő 5.	6542/b	4	-	-	-	1	-
2372	2006.3.2775.5	Üllő 5.	6667	4	-	-	-	1	-
2373	2006.3.3612.10	Üllő 5.	7730	4	-	-	-	1	-
2374	2006.3.3704.862	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	-	1	-
2375	2006.3.2284.9	Üllő 5.	6046	4	-	-	-	-	1
2376	2006.3.2408.34	Üllő 5.	6209	4	-	-	-	-	1
2377	2006.3.2971.181	Üllő 5.	6894	4	-	-	-	-	1
2378	2006.3.3584.78	Üllő 5.	7698	4	-	-	-	-	1
2379	2006.3.1725.1	Üllő 5.	5325	4	-	-	-	-	1
2380	2006.3.2375.3	Üllő 5.	6166	4	-	-	-	-	1
2381	2006.3.2448.11	Üllő 5.	6256	4	-	-	-	-	1
2382	2006.3.2768.22	Üllő 5.	6659	4	-	-	-	-	1
2383	2006.3.3229.1	Üllő 5.	7254	4	-	-	-	-	1
2384	2006.3.3286.2	Üllő 5.	7315	4	-	-	-	-	1
2385	2006.3.3704.117	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	-	-	1
2386	2006.3.1354.16	Üllő 5.	4848	4	-	-	-	-	1
2387	2006.3.1977.11	Üllő 5.	5650	4	-	-	-	-	1
2388	2006.3.2669.112	Üllő 5.	6528/a	4	-	-	-	-	1
2389	2006.3.2753.4	Üllő 5.	6632	4	-	-	-	-	1
2390	2006.3.3051.4	Üllő 5.	6999	4	-	-	-	-	1
2391	2006.3.3510.48	Üllő 5.	7611	4	-	-	-	-	1
2392	2006.3.3557.35	Üllő 5.	7664	4	-	-	-	-	1
2393	2006.3.3704.66	Üllő 5.	4100	4	-	-	-	-	1
2394	2002.1.159.653	Üllő 5.	202	4	-	-	1	-	-
2395	2002.1.299.72	Üllő 5.	367	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2396	2002.1.299.73	Üllő 5.	367	4	-	-	1	-	-
2397	2003.1.405.29	Üllő 5.	979	4	-	-	1	-	-
2398	2003.1.944.75	Üllő 5.	1796	4	-	-	1	-	-
2399	2003.1.997.53	Üllő 5.	1859	4	-	-	1	-	-
2400	2003.1.1000.1026	Üllő 5.	1862	4	-	-	1	-	-
2401	2003.1.1050.270, 273, 276 + 2003.1.1078.20	Üllő 5.	1924 + 1969	4	-	-	4	-	-
2402	2004.1.214.20	Üllő 5.	2285	4	-	-	1	-	-
2403	2004.1.214.21	Üllő 5.	2285	4	-	-	1	-	-
2404	2004.1.214.22	Üllő 5.	2285	4	-	-	1	-	-
2405	2004.1.448.310	Üllő 5.	2600	4	-	-	1	-	-
2406	2004.1.468.92	Üllő 5.	2627	4	-	-	1	-	-
2407	2004.1.724.6	Üllő 5.	2961	4	-	-	1	-	-
2408	2006.3.16.8	Üllő 5.	3128	4	-	-	1	-	-
2409	2006.3.399.2	Üllő 5.	3635	4	-	-	1	-	-
2410	2006.3.420.14	Üllő 5.	3660	4	-	-	1	-	-
2411	2006.3.457.6	Üllő 5.	3703	4	-	-	1	-	-
2412	2006.3.566.19	Üllő 5.	3829	4	-	-	1	-	-
2413	2006.3.610.18	Üllő 5.	3878	4	-	-	1	-	-
2414	2006.3.610.29	Üllő 5.	3878	4	-	-	1	-	-
2415	2006.3.644.41	Üllő 5.	3915	4	-	-	1	-	-
2416	2006.3.679.43	Üllő 5.	3962	4	-	-	1	-	-
2417	2006.3.694.16	Üllő 5.	3984	4	-	-	1	-	-
2418	2006.3.744.38	Üllő 5.	4045	4	-	-	1	-	-
2419	2006.3.789.42	Üllő 5.	4100	4	-	-	1	-	-
2420	2006.3.816.45	Üllő 5.	4145	4	-	-	1	-	-
2421	2006.3.822.14	Üllő 5.	4151	4	-	-	1	-	-
2422	2006.3.822.15	Üllő 5.	4151	4	-	-	1	-	-
2423	2006.3.823.74	Üllő 5.	4152	4	-	-	1	-	-
2424	2006.3.824.22	Üllő 5.	4153	4	-	-	1	-	-
2425	2006.3.828.30	Üllő 5.	4160	4	-	1	-	-	-
2426	2006.3.981.106	Üllő 5.	4373	4	-	-	5	-	-
2427	2006.3.1039.111	Üllő 5.	4441	4	-	-	1	-	-
2428	2006.3.1065.8	Üllő 5.	4475	4	-	-	2	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2429	2006.3.1101.3	Üllő 5.	4533	4	-	-	1	-	-
2430	2006.3.1109.4	Üllő 5.	4546	4	-	-	2	-	-
2431	2006.3.1109.5–6	Üllő 5.	4546	4	-	-	2	-	-
2432	2006.3.1137.1	Üllő 5.	4573–4575	4	-	-	1	-	-
2433	2006.3.1149.43	Üllő 5.	4589	4	-	-	1	-	-
2434	2006.3.1151.3	Üllő 5.	4591	4	-	-	1	-	-
2435	2006.3.1244.44, 47	Üllő 5.	4719	4	-	-	2	-	-
2436	2006.3.1354.21	Üllő 5.	4848	4	-	-	1	-	-
2437	2006.3.1452.1	Üllő 5.	4995	4	-	-	1	-	-
2438	2006.3.1454.8	Üllő 5.	4997/b	4	-	-	1	-	-
2439	2006.3.1717.7	Üllő 5.	5316	4	-	-	1	-	-
2440	2006.3.1717.69	Üllő 5.	5316	4	-	-	1	-	-
2441	2006.3.1725.2	Üllő 5.	5325	4	-	-	1	-	-
2442	2006.3.1859.7–8	Üllő 5.	5497	4	-	-	1	-	-
2443	2006.3.1957.3	Üllő 5.	5621	4	-	-	2	-	-
2444	2006.3.1989.3	Üllő 5.	5678	4	-	-	1	-	1
2445	2006.3.1989.4	Üllő 5.	5678	4	-	-	1	-	-
2446	2006.3.1990.68	Üllő 5.	5679	4	-	-	1	-	-
2447	2006.3.2058.28–34, 36	Üllő 5.	5752	4	-	-	9	-	-
2448	2006.3.2081.2	Üllő 5.	5776	4	-	-	1	-	-
2449	2006.3.2083.8	Üllő 5.	5779	4	-	-	1	-	-
2450	2006.3.2095.1	Üllő 5.	5790	4	-	-	1	-	-
2451	2006.3.2111.83	Üllő 5.	5807	4	-	-	1	-	-
2452	2006.3.2111.84	Üllő 5.	5807	4	-	-	1	-	-
2453	2006.3.2111.85	Üllő 5.	5807	4	-	-	1	-	-
2454	2006.3.2119.3	Üllő 5.	5817	4	-	-	1	-	-
2455	2006.3.2120.18	Üllő 5.	5818	4	-	-	1	-	-
2456	2006.3.2133.2	Üllő 5.	5834	4	-	-	1	-	-
2457	2006.3.2146.1	Üllő 5.	5853	4	-	-	1	-	-
2458	2006.3.2170.29	Üllő 5.	5884	4	-	-	1	-	-
2459	2006.3.2170.64	Üllő 5.	5884	4	-	-	1	-	-
2460	2006.3.2175.5	Üllő 5.	5889	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2461	2006.3.2195.4	Üllő 5.	5919	4	-	-	1	-	-
2462	2006.3.2229.479	Üllő 5.	5961	4	-	-	1	-	-
2463	2006.3.2269.9	Üllő 5.	6027	4	-	-	1	-	-
2464	2006.3.2269.11	Üllő 5.	6027	4	-	-	1	-	-
2465	2006.3.2269.12	Üllő 5.	6027	4	-	-	1	-	-
2466	2006.3.2276.12	Üllő 5.	6035	4	-	-	1	-	-
2467	2006.3.2278.20	Üllő 5.	6037	4	-	-	1	-	-
2468	2006.3.2294.4	Üllő 5.	6059	4	-	-	1	-	-
2469	2006.3.2300.4	Üllő 5.	6066	4	-	-	1	-	-
2470	2006.3.2315.14	Üllő 5.	6086–6087	4	-	-	1	-	-
2471	2006.3.2316.3	Üllő 5.	6087	4	-	-	1	-	-
2472	2006.3.2323.31	Üllő 5.	6097	4	-	-	1	-	-
2473	2006.3.2436.14	Üllő 5.	6240	4	-	-	1	-	-
2474	2006.3.2440.4	Üllő 5.	6244	4	-	-	1	-	-
2475	2006.3.2443.13	Üllő 5.	6247	4	-	-	1	-	-
2476	2006.3.2447.69	Üllő 5.	6255	4	-	-	1	-	-
2477	2006.3.2447.71–72	Üllő 5.	6255	4	-	-	2	-	-
2478	2006.3.2447.74	Üllő 5.	6255	4	-	-	1	-	-
2479	2006.3.2447.116	Üllő 5.	6255	4	-	-	1	-	-
2480	2006.3.2448.13	Üllő 5.	6256	4	-	-	1	-	-
2481	2006.3.2461.21	Üllő 5.	6269	4	-	-	1	-	-
2482	2006.3.2461.22	Üllő 5.	6269	4	-	-	1	-	-
2483	2006.3.2469.11	Üllő 5.	6280	4	-	-	1	-	-
2484	2006.3.2471.30	Üllő 5.	6282	4	-	-	1	-	-
2485	2006.3.2480.6	Üllő 5.	6292	4	-	-	1	-	-
2486	2006.3.2656.153	Üllő 5.	6512	4	-	-	1	-	-
2487	2006.3.2658.26	Üllő 5.	6515	4	-	-	1	-	-
2488	2006.3.2669.210	Üllő 5.	6528	4	-	-	1	-	-
2489	2006.3.2669.211	Üllő 5.	6528	4	-	-	1	-	-
2490	2006.3.2669.213	Üllő 5.	6528	4	-	-	1	-	-
2491	2006.3.2675.1	Üllő 5.	6535	4	-	-	4	-	-
2492	2006.3.2676.12	Üllő 5.	6537	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2493	2006.3.2678.19–20	Üllő 5.	6539	4	-	-	2	-	-
2494	2006.3.2691.58	Üllő 5.	6553	4	-	-	1	-	-
2495	2006.3.2710.36–38	Üllő 5.	6577	4	-	-	3	-	-
2496	2006.3.2720.2	Üllő 5.	6588	4	-	-	1	-	-
2497	2006.3.2721.14	Üllő 5.	6589	4	-	-	1	-	-
2498	2006.3.2728.50	Üllő 5.	6593	4	-	-	1	-	-
2499	2006.3.2728.52	Üllő 5.	6593	4	-	-	1	-	-
2500	2006.3.2733.9	Üllő 5.	6598	4	-	-	1	-	-
2501	2006.3.2737.6	Üllő 5.	6602	4	-	-	1	-	-
2502	2006.3.2753.7	Üllő 5.	6632	4	-	-	1	-	-
2503	2006.3.2753.12	Üllő 5.	6632	4	-	-	1	-	-
2504	2006.3.2759.65	Üllő 5.	6646	4	-	-	1	-	-
2505	2006.3.2760.100	Üllő 5.	6647	4	-	-	1	-	-
2506	2006.3.2783.46	Üllő 5.	6676	4	-	-	1	-	-
2507	2006.3.2794.25	Üllő 5.	6689	4	-	-	1	-	-
2508	2006.3.2798.3	Üllő 5.	6694	4	-	-	1	-	-
2509	2006.3.2835.29	Üllő 5.	6737	4	-	-	1	-	-
2510	2006.3.2847.23	Üllő 5.	6750	4	-	-	1	-	-
2511	2006.3.2857.1, 3	Üllő 5.	6762	4	-	-	2	-	-
2512	2006.3.2857.2	Üllő 5.	6762	4	-	-	1	-	-
2513	2006.3.2893.5	Üllő 5.	6806	4	-	-	2	-	-
2514	2006.3.2904.4	Üllő 5.	6819	4	-	-	1	-	-
2515	2006.3.2922.22	Üllő 5.	6839	4	-	-	1	-	-
2516	2006.3.2924.26	Üllő 5.	6842	4	-	-	1	-	-
2517	2006.3.2927.2	Üllő 5.	6846	4	-	-	1	-	-
2518	2006.3.2934.10	Üllő 5.	6853	4	-	-	1	-	-
2519	2006.3.2936.1	Üllő 5.	6855	4	-	-	2	-	-
2520	2006.3.2937.4	Üllő 5.	6856	4	-	-	1	-	-
2521	2006.3.2946.1	Üllő 5.	6866	4	-	-	1	-	-
2522	2006.3.2957.2	Üllő 5.	6877	4	-	-	1	-	-
2523	2006.3.2966.1	Üllő 5.	6887	4	-	-	1	-	-
2524	2006.3.2968.6	Üllő 5.	6891	4	-	-	1	-	-
2525	2006.3.2968.44	Üllő 5.	6891	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2526	2006.3.2971.12	Üllő 5.	6894	4	-	-	2	-	-
2527	2006.3.2971.14, 19	Üllő 5.	6894	4	-	-	3	-	-
2528	2006.3.2971.188	Üllő 5.	6894	4	-	-	1	-	-
2529	2006.3.2972.1	Üllő 5.	6895	4	-	-	1	-	-
2530	2006.3.2981.1	Üllő 5.	6907	4	-	-	1	-	-
2531	2006.3.3103.36	Üllő 5.	7107	4	-	-	1	-	-
2532	2006.3.3115.10	Üllő 5.	7119	4	-	-	1	-	-
2533	2006.3.3118.8	Üllő 5.	7124	4	-	-	1	-	-
2534	2006.3.3123.9–11	Üllő 5.	7130	4	-	-	3	-	-
2535	2006.3.3123.68, 72	Üllő 5.	7130	4	-	-	2	-	-
2536	2006.3.3132.1	Üllő 5.	7140	4	-	-	1	-	-
2537	2006.3.3137.2	Üllő 5.	7145	4	-	-	1	-	-
2538	2006.3.3137.3	Üllő 5.	7145	4	-	-	1	-	-
2539	2006.3.3151.2	Üllő 5.	7162	4	-	-	1	-	-
2540	2006.3.3152.16	Üllő 5.	7163	4	-	-	1	-	-
2541	2006.3.3155.7	Üllő 5.	7167	4	-	-	1	-	-
2542	2006.3.3160.4	Üllő 5.	7173	4	-	-	3	-	-
2543	2006.3.3164.2	Üllő 5.	7177	4	-	-	1	-	-
2544	2006.3.3173.4	Üllő 5.	7188	4	-	-	1	-	-
2545	2006.3.3183.5	Üllő 5.	7200	4	-	-	1	-	-
2546	2006.3.3191.6	Üllő 5.	7209	4	-	-	1	-	-
2547	2006.3.3198.13	Üllő 5.	7218	4	-	-	1	-	-
2548	2006.3.3205.1	Üllő 5.	7226	4	-	-	1	-	-
2549	2006.3.3212.59	Üllő 5.	7235	4	-	-	-	-	1
2550	2006.3.3216.1	Üllő 5.	7240	4	-	-	1	-	-
2551	2006.3.3218.10	Üllő 5.	7242	4	-	-	1	-	-
2552	2006.3.3220.21	Üllő 5.	7244	4	-	-	1	-	-
2553	2006.3.3222.15	Üllő 5.	7246	4	-	-	1	-	-
2554	2006.3.3242.3	Üllő 5.	7269	4	-	-	1	-	-
2555	2006.3.3242.4	Üllő 5.	7269	4	-	-	1	-	-
2556	2006.3.3256.1	Üllő 5.	7285	4	-	-	1	-	-
2557	2006.3.3260.1	Üllő 5.	7289	4	-	-	1	-	-
2558	2006.3.3265.107	Üllő 5.	7294	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2559	2006.3.3266.3	Üllő 5.	7295	4	-	-	1	-	-
2560	2006.3.3269.4	Üllő 5.	7298	4	-	-	1	-	-
2561	2006.3.3284.1	Üllő 5.	7313	4	-	-	1	-	-
2562	2006.3.3302.6	Üllő 5.	7333	4	-	-	1	-	-
2563	2006.3.3306.2–3	Üllő 5.	7337	4	-	-	2	-	-
2564	2006.3.3318.43	Üllő 5.	7350	4	-	-	1	-	-
2565	2006.3.3321.1	Üllő 5.	7354	4	-	-	1	-	-
2566	2006.3.3330.1	Üllő 5.	7365	4	-	-	1	-	-
2567	2006.3.3332.2	Üllő 5.	7367	4	-	-	2	-	-
2568	2006.3.3332.3	Üllő 5.	7367	4	-	-	2	-	-
2569	2006.3.3349.1	Üllő 5.	7386	4	-	-	1	-	-
2570	2006.3.3356.3	Üllő 5.	7394	4	-	-	2	-	-
2571	2006.3.3359.1	Üllő 5.	7397	4	-	-	1	-	-
2572	2006.3.3360.3	Üllő 5.	7398	4	-	-	1	-	-
2573	2006.3.3360.4	Üllő 5.	7398	4	-	-	1	-	-
2574	2006.3.3361.2	Üllő 5.	7399	4	-	-	1	-	-
2575	2006.3.3361.3	Üllő 5.	7399	4	-	-	1	-	-
2576	2006.3.3510.2	Üllő 5.	7611	4	-	-	1	-	-
2577	2006.3.3530.8	Üllő 5.	7636	4	-	-	1	-	-
2578	2006.3.3531.2	Üllő 5.	7637	4	-	-	1	-	-
2579	2006.3.3533.5	Üllő 5.	7639/a	4	-	-	1	-	-
2580	2006.3.3534.1	Üllő 5.	7640	4	-	-	1	-	-
2581	2006.3.3549.10	Üllő 5.	7656	4	-	-	1	-	-
2582	2006.3.3576.5	Üllő 5.	7688	4	-	-	1	-	-
2583	2006.3.3598.80	Üllő 5.	7715	4	-	-	-	1	-
2584	2006.3.3599.105	Üllő 5.	7716	4	-	-	1	-	-
2585	2006.3.3604.1	Üllő 5.	7722	4	-	-	1	-	-
2586	2006.3.3607.3	Üllő 5.	7725	4	-	-	1	-	-
2587	2006.3.3620.33	Üllő 5.	7742/a	4	-	-	1	-	-
2588	2006.3.3620.79	Üllő 5.	7742/b	4	-	-	1	-	-
2589	2006.3.3620.81	Üllő 5.	7742/b	4	-	1	4	-	-
2590	2006.3.3620.82	Üllő 5.	7742/b	4	-	1	4	-	-
2591	2006.3.3626.1	Üllő 5.	7750	4	-	-	1	-	-
2592	2006.3.3626.3	Üllő 5.	7750	4	-	-	1	-	-
2593	2006.3.3629.1	Üllő 5.	7757	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2594	2006.3.3630.23	Üllő 5.	7758	4	-	-	1	-	-
2595	2006.3.3655.52	Üllő 5.	7786	4	-	-	2	-	-
2596	2006.3.3658.7	Üllő 5.	7789	4	-	-	1	-	-
2597	2006.3.3658.10	Üllő 5.	7789	4	-	-	1	-	-
2598	2006.3.3663.7	Üllő 5.	7794	4	-	-	6	-	-
2599	2006.3.3682.3	Üllő 5.	7825	4	-	-	1	-	-
2600	2006.3.3704.97	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2601	2006.3.3704.128	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2602	2006.3.3704.675	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2603	2006.3.3704.789	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2604	2007.7.73.4	Üllő 5.	7997	4	-	-	3	1	-
2605	2007.7.105.1	Üllő 5.	8034	4	-	-	1	-	-
2606	2007.7.114.16	Üllő 5.	8044	4	-	-	4	-	-
2607	2007.7.121.1	Üllő 5.	8047–8059	4	-	-	1	-	-
2608	2007.7.173.1	Üllő 5.	8109	4	-	-	1	-	-
2609	2007.7.208.2	Üllő 5.	8159	4	-	-	1	-	-
2610	2008.1.62.111	Üllő 9.	62	4	-	-	-	1	-
2611	2008.1.210.13	Üllő 9.	236	4	-	-	1	-	-
2612	2003.1.536.82	Üllő 5.	1138	4	-	-	1	-	-
2613	2006.3.2463.29	Üllő 5.	6271	4	-	-	1	-	-
2614	2006.3.2716.19 + 2006.3.3704.767	Üllő 5.	6584 + szórvány	4	-	-	2	-	-
2615	2004.1.214.15	Üllő 5.	2285	4	-	-	1	-	-
2616	2007.7.114.13	Üllő 5.	8044	4	-	-	1	-	-
2617	2007.7.114.14	Üllő 5.	8044	4	-	-	1	-	-
2618	2003.1.544.1	Üllő 5.	1151	4	-	-	1	-	-
2619	2003.1.545.24	Üllő 5.	1152	4	-	-	1	-	-
2620	2004.1.210.26	Üllő 5.	2280	4	-	-	1	-	-
2621	2004.1.401.3	Üllő 5.	2528	4	-	-	1	-	-
2622	2004.1.418.61	Üllő 5.	2548	4	-	1	-	-	-
2623	2004.1.448.516	Üllő 5.	2600	4	-	-	1	-	-
2624	2004.1.662.198	Üllő 5.	2890	4	-	-	1	-	-
2625	2006.3.571.2	Üllő 5.	3834	4	-	-	1	-	-
2626	2006.3.625.47	Üllő 5.	3893	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2627	2006.3.631.29	Üllő 5.	3901	4	-	-	1	-	-
2628	2006.3.632.25	Üllő 5.	3902	4	-	-	1	-	-
2629	2006.3.656.37	Üllő 5.	3930	4	-	-	1	-	-
2630	2006.3.750.4	Üllő 5.	4052	4	-	-	1	-	-
2631	2006.3.775.110	Üllő 5.	4052–4082	4	-	1	-	-	-
2632	2006.3.789.44	Üllő 5.	4100	4	-	-	1	-	-
2633	2006.3.807.9	Üllő 5.	4135	4	-	-	1	-	-
2634	2006.3.810.54	Üllő 5.	4139	4	-	-	1	-	-
2635	2006.3.812.132	Üllő 5.	4141	4	-	-	1	-	-
2636	2006.3.824.24	Üllő 5.	4153	4	-	-	1	-	-
2637	2006.3.824.25	Üllő 5.	4153	4	-	-	1	-	-
2638	2006.3.826.13	Üllő 5.	4158	4	-	-	1	-	-
2639	2006.3.828.31	Üllő 5.	4160	4	-	-	1	-	-
2640	2006.3.832.96	Üllő 5.	4168	4	-	-	1	-	-
2641	2006.3.835.44	Üllő 5.	4173	4	-	-	1	-	-
2642	2006.3.1068.4	Üllő 5.	4479	4	-	-	1	-	-
2643	2006.3.1089.24	Üllő 5.	4519	4	-	-	1	-	-
2644	2006.3.1097.2	Üllő 5.	4529	4	-	-	1	-	-
2645	2006.3.1110.15	Üllő 5.	4547	4	-	-	1	-	-
2646	2006.3.1123.13	Üllő 5.	4561	4	-	-	1	-	-
2647	2006.3.1138.19	Üllő 5.	4576	4	-	-	1	-	-
2648	2006.3.1141.3	Üllő 5.	4579	4	-	-	2	-	-
2649	2006.3.1149.44	Üllő 5.	4589	4	-	-	1	-	-
2650	2006.3.1156.5	Üllő 5.	4596	4	-	-	1	-	-
2651	2006.3.1159.1	Üllő 5.	4599	4	-	-	1	-	-
2652	2006.3.1188.2	Üllő 5.	4640	4	-	-	1	-	-
2653	2006.3.1200.39	Üllő 5.	4655	4	-	-	1	-	-
2654	2006.3.1256.25	Üllő 5.	4731	4	-	-	1	-	-
2655	2006.3.1388.2–3	Üllő 5.	4895	4	-	-	2	-	-
2656	2006.3.1416.3	Üllő 5.	4950	4	-	-	1	-	-
2657	2006.3.1416.5	Üllő 5.	4950	4	-	-	1	-	-
2658	2006.3.1449.17	Üllő 5.	4992	4	-	-	1	-	-
2659	2006.3.1449.22	Üllő 5.	4992	4	-	-	1	-	-
2660	2006.3.1454.7	Üllő 5.	4997/b	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2661	2006.3.1710.5	Üllő 5.	5301	4	-	-	1	-	-
2662	2006.3.1848.17	Üllő 5.	5486	4	-	-	1	-	-
2663	2006.3.1855.3	Üllő 5.	5493	4	-	-	1	-	-
2664	2006.3.2073.3	Üllő 5.	5767	4	-	-	1	-	-
2665	2006.3.2154.19	Üllő 5.	5863	4	-	-	1	-	-
2666	2006.3.2203.3	Üllő 5.	5925/a	4	-	-	1	-	-
2667	2006.3.2267.20	Üllő 5.	6025	4	-	-	1	-	-
2668	2006.3.2271.32	Üllő 5.	6029	4	-	-	-	1	-
2669	2006.3.2275.68	Üllő 5.	6033	4	-	-	1	-	-
2670	2006.3.2282.57	Üllő 5.	6042	4	-	-	1	-	-
2671	2006.3.2283.40	Üllő 5.	6044	4	-	-	1	-	-
2672	2006.3.2286.15	Üllő 5.	6048	4	-	-	1	-	-
2673	2006.3.2305.19	Üllő 5.	6072	4	-	-	1	-	-
2674	2006.3.2307.4	Üllő 5.	6075	4	-	-	1	-	-
2675	2006.3.2323.9	Üllő 5.	6097–6516	4	-	-	1	-	-
2676	2006.3.2325.4	Üllő 5.	6099	4	-	-	1	-	-
2677	2006.3.2326.53	Üllő 5.	6100	4	-	-	1	-	-
2678	2006.3.2326.54	Üllő 5.	6100	4	-	-	1	-	-
2679	2006.3.2360.4	Üllő 5.	6145	4	-	-	1	-	-
2680	2006.3.2411.16	Üllő 5.	6212	4	-	-	1	-	-
2681	2006.3.2412.39	Üllő 5.	6213	4	-	-	1	-	-
2682	2006.3.2412.40	Üllő 5.	6213	4	-	-	1	-	-
2683	2006.3.2417.28	Üllő 5.	6218	4	-	-	1	-	-
2684	2006.3.2417.29	Üllő 5.	6218	4	-	-	1	-	-
2685	2006.3.2417.30	Üllő 5.	6218	4	-	-	-	1	-
2686	2006.3.2417.32	Üllő 5.	6218	4	-	-	1	-	-
2687	2006.3.2417.53	Üllő 5.	6218	4	-	-	1	-	-
2688	2006.3.2436.15	Üllő 5.	6240	4	-	-	1	-	-
2689	2006.3.2440.5	Üllő 5.	6244	4	-	-	1	-	-
2690	2006.3.2444.11	Üllő 5.	6248	4	-	-	1	-	-
2691	2006.3.2451.6	Üllő 5.	6259	4	-	-	1	-	-
2692	2006.3.2464.55	Üllő 5.	6272	4	-	-	1	-	-
2693	2006.3.2467.22–24	Üllő 5.	6276	4	-	-	3	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2694	2006.3.2481.78	Üllő 5.	6296	4	-	-	1	-	-
2695	2006.3.2522.1	Üllő 5.	6356	4	-	-	1	-	-
2696	2006.3.2538.2	Üllő 5.	6379	4	-	-	1	-	-
2697	2006.3.2663.5	Üllő 5.	6522	4	-	-	1	-	-
2698	2006.3.2669.212	Üllő 5.	6528	4	-	-	1	-	-
2699	2006.3.2669.214	Üllő 5.	6528	4	-	-	1	-	-
2700	2006.3.2675.6	Üllő 5.	6536	4	-	-	1	-	-
2701	2006.3.2682.1	Üllő 5.	6543	4	-	-	1	-	-
2702	2006.3.2690.4	Üllő 5.	6552	4	-	-	1	-	-
2703	2006.3.2692.4	Üllő 5.	6554	4	-	-	1	-	-
2704	2006.3.2699.7	Üllő 5.	6564	4	-	-	1	-	-
2705	2006.3.2707.12	Üllő 5.	6574	4	-	-	1	-	-
2706	2006.3.2728.54	Üllő 5.	6593	4	-	-	1	-	-
2707	2006.3.2729.14	Üllő 5.	6594	4	-	-	1	-	-
2708	2006.3.2729.16	Üllő 5.	6594	4	-	-	1	-	-
2709	2006.3.2734.21	Üllő 5.	6599	4	-	-	1	-	-
2710	2006.3.2771.6	Üllő 5.	6663	4	-	-	1	-	-
2711	2006.3.2784.3	Üllő 5.	6677	4	-	-	1	-	-
2712	2006.3.2794.7	Üllő 5.	6689	4	-	-	1	-	-
2713	2006.3.2798.4	Üllő 5.	6694	4	-	-	1	-	-
2714	2006.3.2809.6	Üllő 5.	6706	4	-	-	1	-	-
2715	2006.3.2817.4	Üllő 5.	6716	4	-	-	1	-	-
2716	2006.3.2831.35	Üllő 5.	6733	4	-	-	1	-	-
2717	2006.3.2831.36–37	Üllő 5.	6733	4	-	-	2	-	-
2718	2006.3.2843.43	Üllő 5.	6746	4	-	-	1	-	-
2719	2006.3.2872.12	Üllő 5.	6781	4	-	-	1	-	-
2720	2006.3.2872.31	Üllő 5.	6781	4	-	-	1	-	-
2721	2006.3.2873.101	Üllő 5.	6782	4	-	-	1	-	-
2722	2006.3.2875.43	Üllő 5.	6785	4	-	-	1	-	-
2723	2006.3.2910.4	Üllő 5.	6826	4	-	-	1	-	-
2724	2006.3.2921.4	Üllő 5.	6838	4	-	-	1	-	-
2725	2006.3.2936.2	Üllő 5.	6855	4	-	-	1	-	-
2726	2006.3.2952.2	Üllő 5.	6872	4	-	-	1	-	-
2727	2006.3.2968.7	Üllő 5.	6891	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2728	2006.3.2971.10	Üllő 5.	6894	4	-	-	1	-	-
2729	2006.3.2971.21	Üllő 5.	6894	4	-	-	1	-	-
2730	2006.3.2971.22	Üllő 5.	6894	4	-	-	1	-	-
2731	2006.3.2971.186	Üllő 5.	6894	4	-	-	1	-	-
2732	2006.3.3050.17	Üllő 5.	6998	4	-	-	-	1	-
2733	2006.3.3066.1	Üllő 5.	7030	4	-	-	1	-	-
2734	2006.3.3121.38	Üllő 5.	7128	4	-	-	1	-	-
2735	2006.3.3131.2	Üllő 5.	7139	4	-	-	1	-	-
2736	2006.3.3146.1	Üllő 5.	7157	4	-	-	1	-	-
2737	2006.3.3177.5	Üllő 5.	7193	4	-	-	1	-	-
2738	2006.3.3180.2	Üllő 5.	7196	4	-	-	1	-	-
2739	2006.3.3183.4	Üllő 5.	7200	4	-	-	1	-	-
2740	2006.3.3215.16	Üllő 5.	7239	4	-	-	1	-	-
2741	2006.3.3215.17	Üllő 5.	7239	4	-	-	1	-	-
2742	2006.3.3236.43	Üllő 5.	7262	4	-	-	1	-	-
2743	2006.3.3243.153	Üllő 5.	7270	4	-	-	1	-	-
2744	2006.3.3261.4	Üllő 5.	7290	4	-	-	1	-	-
2745	2006.3.3282.514	Üllő 5.	7312	4	-	-	1	-	-
2746	2006.3.3282.517	Üllő 5.	7312	4	-	-	1	-	-
2747	2006.3.3282.518	Üllő 5.	7312	4	-	-	1	-	-
2748	2006.3.3299.13	Üllő 5.	7330	4	-	-	1	-	-
2749	2006.3.3316.7	Üllő 5.	7348	4	-	-	1	-	-
2750	2006.3.3316.8	Üllő 5.	7348	4	-	-	1	-	-
2751	2006.3.3316.9	Üllő 5.	7348	4	-	-	1	-	-
2752	2006.3.3318.45	Üllő 5.	7350	4	-	-	1	-	-
2753	2006.3.3328.1	Üllő 5.	7363	4	-	1	-	-	-
2754	2006.3.3335.3	Üllő 5.	7371	4	-	-	1	-	-
2755	2006.3.3335.26	Üllő 5.	7371	4	-	-	1	-	-
2756	2006.3.3352.4	Üllő 5.	7390	4	-	-	1	-	-
2757	2006.3.3473.159	Üllő 5.	7565	4	-	-	1	-	-
2758	2006.3.3519.6	Üllő 5.	7624	4	-	-	1	-	-
2759	2006.3.3525.1	Üllő 5.	7631	4	-	-	1	-	-
2760	2006.3.3529.3	Üllő 5.	7635	4	-	-	1	-	-
2761	2006.3.3530.11	Üllő 5.	7636	4	-	-	1	-	-
2762	2006.3.3533.4	Üllő 5.	7639/a	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2763	2006.3.3546.3	Üllő 5.	7653	4	-	-	1	-	-
2764	2006.3.3550.8	Üllő 5.	7657	4	-	-	1	-	-
2765	2006.3.3550.9	Üllő 5.	7657	4	-	-	1	-	-
2766	2006.3.3553.1	Üllő 5.	7660	4	-	-	1	-	-
2767	2006.3.3557.7	Üllő 5.	7664	4	-	-	1	-	-
2768	2006.3.3560.4	Üllő 5.	7666	4	-	-	1	-	-
2769	2006.3.3571.1	Üllő 5.	7683	4	-	-	1	-	-
2770	2006.3.3579.6	Üllő 5.	7692	4	-	-	1	-	-
2771	2006.3.3580.1	Üllő 5.	7694	4	-	-	1	-	-
2772	2006.3.3584.3	Üllő 5.	7698	4	-	-	1	-	-
2773	2006.3.3596.5	Üllő 5.	7713	4	-	-	1	-	-
2774	2006.3.3598.4	Üllő 5.	7715	4	-	-	1	-	-
2775	2006.3.3620.80	Üllő 5.	7742/b	4	-	-	1	-	-
2776	2006.3.3655.55	Üllő 5.	7786	4	-	-	1	-	-
2777	2006.3.3659.2	Üllő 5.	7790	4	-	-	1	-	-
2778	2006.3.3701.4	Üllő 5.	7843	4	-	1	-	-	-
2779	2006.3.3704.130	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2780	2006.3.3704.449	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2781	2006.3.3704.632	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2782	2006.3.3704.780	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2783	2007.7.11.5	Üllő 5.	7913 / 7915	4	-	-	1	-	-
2784	2007.7.11.6	Üllő 5.	7914–7915	4	-	-	1	-	-
2785	2007.7.11.7	Üllő 5.	7915	4	-	1	-	-	-
2786	2007.7.13.4	Üllő 5.	7915–7916	4	-	-	1	-	-
2787	2007.7.13.5	Üllő 5.	7915 / 7917	4	-	-	1	-	-
2788	2007.7.104.1	Üllő 5.	8033	4	-	-	1	-	-
2789	2007.7.114.21	Üllő 5.	8044	4	-	-	1	-	-
2790	2007.7.126.4	Üllő 5.	8052	4	-	-	1	-	-
2791	2007.7.141.3	Üllő 5.	8067	4	-	-	1	-	-
2792	2007.7.143.1	Üllő 5.	8071	4	-	-	1	-	-
2793	2007.7.144.1	Üllő 5.	8046 / 8073	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2794	2007.7.149.1	Üllő 5.	8079	4	-	-	1	-	-
2795	2007.7.154.2	Üllő 5.	8085	4	-	-	1	-	-
2796	2006.3.1124.1	Üllő 5.	4562	4	-	-	1	-	-
2797	2006.3.1717.4	Üllő 5.	5316	4	-	1	-	-	-
2798	2006.3.678.26	Üllő 5.	3959	4	-	-	1	-	-
2799	2006.3.827.18	Üllő 5.	4159	4	-	-	1	-	-
2800	2006.3.830.149	Üllő 5.	4166	4	-	-	1	-	-
2801	2006.3.832.90	Üllő 5.	4168	4	-	-	1	-	-
2802	2006.3.834.17	Üllő 5.	4172	4	-	-	-	-	1
2803	2006.3.1140.23	Üllő 5.	4578	4	-	-	1	-	-
2804	2006.3.1145.14	Üllő 5.	4585	4	-	-	1	-	-
2805	2006.3.1146.12	Üllő 5.	4586	4	-	-	1	-	-
2806	2006.3.1734.1	Üllő 5.	5338	4	-	-	1	-	-
2807	2006.3.1745.159	Üllő 5.	5353	4	-	-	1	-	-
2808	2006.3.1858.1	Üllő 5.	5496	4	-	1	1	-	-
2809	2006.3.2133.5	Üllő 5.	5834	4	-	-	1	-	-
2810	2006.3.2170.2	Üllő 5.	5884	4	-	-	1	-	-
2811	2006.3.2172.15	Üllő 5.	5886	4	-	-	1	-	-
2812	2006.3.2173.1	Üllő 5.	5887	4	-	-	1	-	-
2813	2006.3.2176.32	Üllő 5.	5890	4	-	-	1	-	-
2814	2006.3.2194.3	Üllő 5.	5918	4	-	-	1	-	-
2815	2006.3.2199.7, 11	Üllő 5.	5922	4	-	-	4	-	-
2816	2006.3.2276.10	Üllő 5.	6035	4	-	-	1	-	-
2817	2006.3.2282.3	Üllő 5.	6042	4	-	-	1	-	-
2818	2006.3.2318.13	Üllő 5.	6090	4	-	-	1	-	-
2819	2006.3.2415.12	Üllő 5.	6216	4	-	-	1	-	-
2820	2006.3.2455.1	Üllő 5.	6263	4	-	-	1	-	-
2821	2006.3.2473.10	Üllő 5.	6284	4	-	-	1	-	-
2822	2006.3.2482.6	Üllő 5.	6298	4	-	1	-	-	-
2823	2006.3.2668.29	Üllő 5.	6527	4	-	-	1	-	-
2824	2006.3.2694.9	Üllő 5.	6556	4	-	-	1	-	-
2825	2006.3.2887.21	Üllő 5.	6798	4	-	-	1	-	-
2826	2006.3.2923.2	Üllő 5.	6840	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2827	2006.3.2971.15–17, 182–185, 187, 211	Üllő 5.	6894	4	-	-	12	-	-
2828	2006.3.3051.5	Üllő 5.	6999	4	-	-	1	-	-
2829	2006.3.3220.22	Üllő 5.	7244	4	-	-	1	-	-
2830	2006.3.3262.14	Üllő 5.	7291	4	-	-	1	-	-
2831	2006.3.3265.19, 49, 103	Üllő 5.	7294	4	-	-	9	1	-
2832	2006.3.3265.20	Üllő 5.	7294	4	-	-	1	-	-
2833	2006.3.3321.2	Üllő 5.	7354	4	-	-	1	-	-
2834	2006.3.3345.4	Üllő 5.	7382	4	-	-	1	-	-
2835	2006.3.3357.2	Üllő 5.	7395	4	-	-	1	-	-
2836	2006.3.3530.10	Üllő 5.	7636	4	-	-	1	-	-
2837	2006.3.3589.11	Üllő 5.	7702	4	-	-	1	-	-
2838	2006.3.3625.6	Üllő 5.	7749	4	-	1	-	-	-
2839	2006.3.3654.8	Üllő 5.	7785	4	-	-	1	-	-
2840	2006.3.3654.32	Üllő 5.	7785	4	-	-	1	-	-
2841	2006.3.3655.54	Üllő 5.	7786	4	-	-	1	-	-
2842	2006.3.3704.173	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	2	-	-
2843	2006.3.3704.691	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2844	2007.7.10.2	Üllő 5.	7912	4	-	-	1	-	-
2845	2007.7.98.5	Üllő 5.	8026	4	-	-	1	-	-
2846	2003.1.164.241	Üllő 5.	680	4	-	-	1	-	-
2847	2006.3.465.75	Üllő 5.	3711	4	-	-	1	-	-
2848	2006.3.563.2	Üllő 5.	3826	4	-	-	1	-	-
2849	2006.3.694.14	Üllő 5.	3984	4	-	-	7	-	-
2850	2006.3.832.94	Üllő 5.	4168	4	-	-	2	-	-
2851	2006.3.1449.19	Üllő 5.	4992	4	-	-	1	-	-
2852	2006.3.2083.6	Üllő 5.	5779	4	-	-	1	-	-
2853	2006.3.2165.4	Üllő 5.	5878	4	-	-	4	-	-
2854	2006.3.2165.39–40, 44–45, 47–50	Üllő 5.	5878	4	-	-	8	-	-
2855	2006.3.2165.43	Üllő 5.	5878	4	-	-	1	-	-
2856	2006.3.2282.63	Üllő 5.	6042	4	-	-	1	-	-
2857	2006.3.2301.6	Üllő 5.	6067	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2858	2006.3.2447.117	Üllő 5.	6255	4	-	-	1	-	-
2859	2006.3.2771.3	Üllő 5.	6663	4	-	-	-	-	1
2860	2006.3.2784.11	Üllő 5.	6677	4	-	-	1	-	-
2861	2006.3.2784.12	Üllő 5.	6677	4	-	-	1	-	-
2862	2006.3.2785.1	Üllő 5.	6678	4	-	-	1	-	-
2863	2006.3.2934.8	Üllő 5.	6853	4	-	-	1	-	-
2864	2006.3.2987.29	Üllő 5.	6915	4	-	-	1	-	-
2865	2006.3.3191.7	Üllő 5.	7209	4	-	-	1	-	-
2866	2006.3.3248.1	Üllő 5.	7275	4	-	-	1	-	1
2867	2006.3.3265.29	Üllő 5.	7294	4	-	-	21	-	-
2868	2006.3.3358.13	Üllő 5.	7396	4	-	-	1	-	-
2869	2006.3.3612.12	Üllő 5.	7730	4	-	-	1	-	-
2870	2006.3.3629.2	Üllő 5.	7757	4	-	-	1	-	-
2871	2006.3.3636.2	Üllő 5.	7765	4	-	-	1	-	-
2872	2006.3.3653.6	Üllő 5.	7784	4	-	-	1	-	-
2873	2007.7.36.2	Üllő 5.	7952	4	-	-	1	-	-
2874	2007.7.43.15	Üllő 5.	7964	4	-	-	2	-	-
2875	2007.7.73.2–3	Üllő 5.	7997	4	-	-	3	-	-
2876	2003.1.536.74	Üllő 5.	1138	4	-	-	-	1	-
2877	2004.1.513.24	Üllő 5.	2692	4	-	-	-	1	-
2878	2006.3.801.60	Üllő 5.	4117	4	-	-	-	1	-
2879	2006.3.1071.95	Üllő 5.	4482	4	-	-	-	1	-
2880	2006.3.2168.37	Üllő 5.	5881	4	-	-	-	1	-
2881	2006.3.2243.24	Üllő 5.	5992	4	-	-	-	1	-
2882	2006.3.2483.5	Üllő 5.	6299	4	-	-	-	1	-
2883	2006.3.3130.6	Üllő 5.	7138	4	-	-	-	1	-
2884	2006.3.3160.3	Üllő 5.	7173	4	-	-	-	1	-
2885	2004.1.224.83	Üllő 5.	2295	4	-	-	2	-	-
2886	2006.3.422.2	Üllő 5.	3662	4	-	-	1	-	-
2887	2006.3.577.8	Üllő 5.	3842	4	-	-	1	-	-
2888	2004.1.577.218	Üllő 5.	2790	4	-	-	1	-	-
2889	2006.3.804.46	Üllő 5.	4128	4	-	-	1	-	-
2890	2006.3.849.4	Üllő 5.	4191	4	-	-	-	1	-
2891	2006.3.1036.21	Üllő 5.	4437	4	-	-	1	-	-
2892	2006.3.1445.1	Üllő 5.	4988	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2893	2006.3.1717.6	Üllő 5.	5316	4	-	-	1	-	-
2894	2006.3.2104.8	Üllő 5.	5801	4	-	-	1	-	-
2895	2006.3.2107.3	Üllő 5.	5804	4	-	-	1	-	-
2896	2006.3.2170.63	Üllő 5.	5884	4	-	-	1	-	-
2897	2006.3.2298.50	Üllő 5.	6063	4	-	-	1	-	-
2898	2006.3.2710.35	Üllő 5.	6577	4	-	1	-	-	-
2899	2006.3.2728.51	Üllő 5.	6593/a	4	-	-	1	-	-
2900	2006.3.2759.64	Üllő 5.	6646	4	-	-	1	-	-
2901	2006.3.2794.24	Üllő 5.	6689	4	-	-	1	-	-
2902	2006.3.3118.9	Üllő 5.	7124	4	-	-	1	-	-
2903	2006.3.3243.5	Üllő 5.	7270	4	-	-	1	-	-
2904	2006.3.3374.22	Üllő 5.	7416	4	-	-	1	-	-
2905	2006.3.3530.10, 13	Üllő 5.	7636	4	-	-	2	-	-
2906	2006.3.3584.77	Üllő 5.	7698	4	-	-	1	-	-
2907	2006.3.3704.650	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2908	2006.3.2971.11, 191–195	Üllő 5.	6894	4	-	-	5	-	-
2909	2006.3.3066.142, 209	Üllő 5.	7030	4	-	-	3	-	-
2910	2006.3.3269.55	Üllő 5.	7298	4	-	-	1	-	-
2911	2006.3.421.5	Üllő 5.	3661	4	-	-	1	-	-
2912	2006.3.3299.12	Üllő 5.	7330	4	-	-	1	-	-
2913	2006.3.3655.7–8	Üllő 5.	7786	4	-	-	3	-	-
2914	2006.3.1153.20	Üllő 5.	4593	4	-	-	1	-	-
2915	2006.3.2921.2	Üllő 5.	6838	4	-	-	1	-	-
2916	2006.3.3265.109	Üllő 5.	7294	4	-	-	1	-	-
2917	2006.3.607.9	Üllő 5.	3875	4	-	1	-	-	-
2918	2006.3.1071.92	Üllő 5.	4482	4	-	2	-	-	-
2919	2006.3.3577.21	Üllő 5.	7689	4	-	1	-	-	-
2920	2006.3.1145.7	Üllő 5.	4585	4	-	-	1	-	-
2921	2006.3.2468.63	Üllő 5.	6277	4	-	-	1	-	-
2922	2006.3.2502.12	Üllő 5.	6326	4	-	-	1	-	-
2923	2006.3.2510.2	Üllő 5.	6337	4	-	-	1	-	-
2924	2006.3.2831.38–39	Üllő 5.	6733	4	-	-	2	-	-
2925	2006.3.2834.74	Üllő 5.	6736	4	-	-	1	-	-
2926	2006.3.3066.7–9	Üllő 5.	7030	4	-	-	3	-	-
2927	2007.7.144.2	Üllő 5.	8046 / 8073	4	-	2	18	-	-
2928	2007.7.189.1	Üllő 5.	8132	4	-	-	1	-	-
2929	2003.1.988.99	Üllő 5.	1850	4	-	-	1	-	-
2930	2006.3.2639.2	Üllő 5.	6495	4	-	-	1	-	-
2931	2006.3.1674.33	Üllő 5.	5256	4	-	1	-	-	-
2932	2008.1.659.1	Üllő 9.	789	4	-	2	-	-	-
2933	2003.1.1000.1023	Üllő 5.	1862	4	-	1	-	-	-
2934	2006.3.3704.137	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
2935	2003.1.413.39	Üllő 5.	987	4	-	-	1	-	-
2936	2003.1.798.24	Üllő 5.	1517	4	-	-	1	-	-
2937	2003.1.1041.69	Üllő 5.	1912	4	-	-	-	1	-
2938	2003.1.1050.277	Üllő 5.	1924	4	-	-	1	-	-
2939	2006.3.1282.70	Üllő 5.	4757	4	-	-	1	-	-
2940	2006.3.1641.3	Üllő 5.	5222	4	-	-	1	-	-
2941	2006.3.1767.63	Üllő 5.	5376	4	-	1	-	-	-
2942	2003.1.428.56 + 2004.1.299.237	Üllő 5.	1005 + 2396	4	-	2	-	-	-
2943	2003.1.422.54	Üllő 5.	998	4	-	-	1	-	-
2944	2006.3.1404.1	Üllő 5.	4926	1	1	-	-	-	-
2945	2006.3.1282.69	Üllő 5.	4757	4	-	1	-	-	-
2946	2003.1.106.288	Üllő 5.	621	4	-	-	-	1	-
2947	2003.1.413.38	Üllő 5.	987	4	-	1	-	-	-
2948	2003.1.428.57	Üllő 5.	1005	4	-	-	1	-	-
2949	2004.1.34.1	Üllő 5.	2056	4	-	-	1	-	-
2950	2003.1.673.17	Üllő 5.	1328	4	-	-	-	1	-
2951	2003.1.1019.31	Üllő 5.	1885	4	-	-	10	-	-
2952	2006.3.572.10	Üllő 5.	3835	4	-	1	-	-	-
2953	2006.3.1391.16	Üllő 5.	4900	1	1	-	-	-	-
2954	2006.3.3265.35	Üllő 5.	7294	4	-	1	-	-	-
2955	2006.3.2548.3	Üllő 5.	6393	1	1	-	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2956	2006.3.3751.1	Üllő 5.	7897	4	-	-	1	-	-
2957	2002.1.203.108	Üllő 5.	257	4	-	-	1	-	-
2958	2006.3.827.20	Üllő 5.	4159	4	-	-	-	-	1
2959	2006.3.1284.94	Üllő 5.	4759–4760	4	-	-	-	1	-
2960	2006.3.2279.15	Üllő 5.	6038	4	-	-	-	-	1
2961	2006.3.2282.64	Üllő 5.	6042	4	-	-	1	-	-
2962	2006.3.2768.5	Üllő 5.	6659	4	-	-	1	-	-
2963	2006.3.2858.4	Üllő 5.	6763	4	-	-	1	-	-
2964	2006.3.2968.11	Üllő 5.	6891	4	-	-	1	-	-
2965	2006.3.3230.1	Üllő 5.	7255	4	-	-	1	-	-
2966	2006.3.3276.5	Üllő 5.	7306	4	-	-	1	-	-
2967	2006.3.3612.1	Üllő 5.	7730	4	-	-	-	-	1
2968	2006.3.3612.2	Üllő 5.	7730	4	-	-	1	-	-
2969	2006.3.3693.203	Üllő 5.	7852	4	-	-	1	-	-
2970	2006.3.1442.3	Üllő 5.	4985	4	-	1	-	-	-
2971	2006.3.3362.9	Üllő 5.	7400	4	-	-	-	1	-
2972	2002.1.135.395	Üllő 5.	176/c–d	4	-	1	-	-	-
2973	2003.1.451.381	Üllő 5.	1032/a	4	-	1	-	-	-
2974	2006.3.3976.32 + 2006.3.3985.380	Üllő 5.	8194 + 8205	4	-	2	-	-	-
2975	2008.1.1.137	Üllő 9.	1	4	-	1	2	-	-
2976	2002.1.23.410, 413	Üllő 5.	?	4	-	1	-	-	-
2977	2002.1.362.9–10	Üllő 5.	466	4	-	-	4	-	-
2978	2004.1.305.90	Üllő 5.	2403	4	-	-	1	-	-
2979	2006.3.3477.51	Üllő 5.	7569	4	-	-	1	-	-
2980	2006.3.3704.244	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
2981	2008.1.362.612	Üllő 9.	400	4	-	-	1	-	-
2982	2006.3.1752.1	Üllő 5.	5361	4	-	1	-	-	-
2983	2003.1.995.82	Üllő 5.	1857	4	-	1	2	-	-
2984	2004.1.342.44, 47	Üllő 5.	2445	4	-	1	-	-	-
2985	2006.3.1879.87–89	Üllő 5.	5518	4	-	1	2	-	-
2986	2008.1.38.222	Üllő 9.	38	3	-	2	2	2	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
2987	2008.1.100.9	Üllő 9.	100	3	-	1	-	1	-
2988	2003.1.334.125	Üllő 5.	902	4	-	2	3	-	-
2989	2004.1.577.290	Üllő 5.	2790/a	4	-	1	-	-	-
2990	2006.3.204.14	Üllő 5.	3391	4	-	1	-	-	-
2991	2006.3.830.145	Üllő 5.	4166	4	-	1	-	-	-
2992	2006.3.1040.32	Üllő 5.	4442	4	-	1	-	-	-
2993	2006.3.1586.17	Üllő 5.	5147	4	-	1	-	-	-
2994	2006.3.3546.1	Üllő 5.	7653	4	-	1	-	-	-
2995	2008.1.448.90	Üllő 9.	509	4	-	2	3	-	-
2996	2006.3.2008.2	Üllő 9.	5700	4	-	1	-	-	-
2997	2003.1.164.233	Üllő 5.	680	4	-	-	2	-	-
2998	2006.3.1300.18	Üllő 5.	4775	4	-	-	1	-	-
2999	2006.3.2038.123	Üllő 5.	5729	4	-	-	1	-	-
3000	2002.1.2.4264	Üllő 5.	2	4	-	1	-	-	-
3001	2002.1.23.411	Üllő 5.	?	4	-	1	-	-	-
3002	2002.1.23.412	Üllő 5.	?	4	-	2	1	-	-
3003	2002.1.66.32	Üllő 5.	?	4	-	2	-	-	-
3004	2002.1.277.18	Üllő 5.	339	4	-	1	-	-	-
3005	2003.1.637.16	Üllő 5.	1286	4	-	1	-	-	-
3006	2004.1.305.89	Üllő 5.	2403	4	-	2	-	-	-
3007	2006.3.1631.281	Üllő 5.	5203	4	-	1	-	-	-
3008	2006.3.1635.210, 214	Üllő 5.	5210	4	-	1	1	-	-
3009	2006.3.1635.211–213, 215–216	Üllő 5.	5210	4	-	1	4	-	-
3010	2006.3.1311.71	Üllő 5.	4786	4	-	1	-	-	-
3011	2004.1.674.13 + 2004.1.676.14	Üllő 5.	2904 + 2906	4	-	1	1	-	-
3012	2004.1.744.286	Üllő 5.	2983	3	-	2	2	1	-
3013	2003.1.139.9	Üllő 5.	654	4	-	1	-	-	-
3014	2004.1.609.51	Üllő 5.	2831	4	-	1	-	-	-
3015	2006.3.3607.4	Üllő 5.	7725	4	-	1	-	-	-
3016	2006.3.83.2	Üllő 5.	3225	4	-	1	-	-	-
3017	2003.1.2.26	Üllő 5.	501	4	-	1	-	-	-
3018	2003.1.451.378	Üllő 5.	1032/a	4	-	1	-	1	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
3019	2003.1.705.28	Üllő 5.	1362	3	-	1	1	1	-
3020	2003.1.718.71	Üllő 5.	1376	4	-	1	-	-	-
3021	2004.1.358.29	Üllő 5.	2467	4	-	4	3	-	-
3022	2004.1.468.97	Üllő 5.	2627	4	-	1	-	-	-
3023	2005.1.7.5	Üllő 5.	3009	4	-	1	-	-	-
3024	2006.3.116.5	Üllő 5.	3261/d	4	-	2	-	-	-
3025	2006.3.310.50–51	Üllő 5.	3519	4	-	2	1	-	-
3026	2006.3.728.54	Üllő 5.	4023	4	-	2	1	-	-
3027	2006.3.1051.35	Üllő 5.	4455	4	-	3	1	-	-
3028	2006.3.1534.1	Üllő 5.	5085	4	-	1	-	-	-
3029	2006.3.1583.8	Üllő 5.	5145	4	-	1	-	-	-
3030	2006.3.1583.10	Üllő 5.	5145	4	-	2	-	-	-
3031	2006.3.3444.5	Üllő 5.	7525	2	1	-	-	-	-
3032	2006.3.3704.215	Üllő 5.	szórvány	4	-	1	-	-	-
3033	2007.7.211.3	Üllő 5.	8162	4	-	1	-	-	-
3034	2004.1.366.35	Üllő 5.	2483	4	-	1	-	-	-
3035	2008.1.14.100	Üllő 9.	14	4	-	1	-	-	-
3036	2008.1.99.140	Üllő 9.	99	4	-	2	-	-	-
3037	2003.1.135.4	Üllő 5.	650	4	-	1	-	-	-
3038	2003.1.491.1, 5	Üllő 5.	1081	4	-	1	3	-	-
3039	2003.1.506.6	Üllő 5.	1098	4	-	1	3	-	-
3040	2003.1.859.86	Üllő 5.	1596	4	-	7	5	-	-
3041	2004.1.28.603	Üllő 5.	2050	4	-	1	-	-	-
3042	2004.1.274.90	Üllő 5.	2365	4	-	1	-	-	-
3043	2004.1.314.97	Üllő 5.	2412	4	-	1	-	-	-
3044	2004.1.326.11	Üllő 5.	2426	4	-	1	-	-	-
3045	2004.1.463.165	Üllő 5.	2620	4	-	1	-	-	-
3046	2004.1.546.7	Üllő 5.	2737	4	-	1	-	-	-
3047	2004.1.577.219	Üllő 5.	2790	4	-	2	-	-	-
3048	2004.1.577.289	Üllő 5.	2790/a	4	-	1	-	-	-
3049	2005.1.43.29–31	Üllő 5.	3073	4	-	2	1	-	-
3050	2006.3.41.5	Üllő 5.	3163	4	-	1	-	-	-
3051	2006.3.147.12	Üllő 5.	3315	4	-	1	2	-	-
3052	2006.3.465.74	Üllő 5.	3711	4	-	1	-	-	-
3053	2006.3.734.62	Üllő 5.	4033	4	-	1	-	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
3054	2006.3.835.37	Üllő 5.	4173	4	-	1	-	-	-
3055	2006.3.881.34	Üllő 5.	4235	4	-	2	-	-	-
3056	2006.3.1402.2	Üllő 5.	4924	3	-	2	15	1	-
3057	2006.3.1675.43	Üllő 5.	5257	4	-	1	-	-	-
3058	2006.3.2240.4	Üllő 5.	5985	1	1	-	-	-	-
3059	2006.3.3487.3	Üllő 5.	7581	4	-	1	-	-	-
3060	2006.3.3704.85	Üllő 5.	szórvány	3	-	1	2	1	-
3061	2007.7.133.387	Üllő 5.	8059	4	-	1	2	-	-
3062	2008.1.493.1	Üllő 9.	557	4	-	1	-	-	-
3063	2008.1.493.648	Üllő 9.	557	4	-	2	1	-	-
3064	2003.1.451.378	Üllő 5.	1032/a	4	-	2	-	-	-
3065	2003.1.451.380	Üllő 5.	1032/a	4	-	1	-	-	-
3066	2003.1.802.1	Üllő 5.	1524	4	-	1	-	-	-
3067	2003.1.1000.1025	Üllő 5.	1862	4	-	1	-	-	-
3068	2004.1.274.89	Üllő 5.	2365	4	-	2	-	-	-
3069	2006.3.2047.2	Üllő 5.	5741	4	-	1	-	-	-
3070	2003.1.1095.188	Üllő 5.	1978	4	-	1	-	-	-
3071	2006.3.19.14	Üllő 5.	3131	4	-	1	-	-	-
3072	2006.3.883.15	Üllő 5.	4237	4	-	1	1	-	-
3073	2006.3.919.26	Üllő 5.	4286	4	-	1	-	-	-
3074	2006.3.1583.9	Üllő 5.	5145	4	-	1	-	-	-
3075	2006.3.2595.48	Üllő 5.	6447	4	-	2	3	-	-
3076	2006.3.2643.23	Üllő 5.	6498	4	-	1	-	-	-
3077	2006.3.3976.33	Üllő 5.	8194	4	-	1	-	-	-
3078	2007.7.117.3	Üllő 5.	8046 / 8073	4	-	1	-	-	-
3079	2003.1.387.10	Üllő 5.	959	4	-	-	1	-	-
3080	2003.1.469.19	Üllő 5.	1053	4	-	-	1	-	-
3081	2003.1.469.20	Üllő 5.	1053	4	-	-	1	-	-
3082	2003.1.531.115	Üllő 5.	1133	4	-	-	1	-	-
3083	2003.1.681.236	Üllő 5.	1337	4	-	-	1	-	-
3084	2003.1.686.13	Üllő 5.	1342	4	-	-	1	-	-
3085	2003.1.995.82	Üllő 5.	1857	4	-	-	1	-	-
3086	2003.1.998.180	Üllő 5.	1860	4	-	-	1	-	-
3087	2003.1.1000.1027	Üllő 5.	1862	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
3088	2003.1.1027.428	Üllő 5.	1893	4	-	-	5	-	-
3089	2003.1.1102.53	Üllő 5.	1988	4	-	-	1	-	-
3090	2004.1.59.4832	Üllő 5.	2085/c	4	-	-	1	-	-
3091	2004.1.248.18	Üllő 5.	2330	4	-	-	1	-	-
3092	2004.1.300.192	Üllő 5.	2397	4	-	-	1	-	-
3093	2004.1.375.236	Üllő 5.	2492/a	4	-	-	1	-	-
3094	2004.1.563.16	Üllő 5.	2766	4	-	-	1	-	-
3095	2004.1.623.871 + 2006.3.3704.389	Üllő 5.	2846 + szórvány	4	-	-	1	-	-
3096	2004.1.623.871	Üllő 5.	2846	4	-	-	1	-	-
3097	2004.1.673.22	Üllő 5.	2903	4	-	-	1	-	-
3098	2004.1.711.105	Üllő 5.	2947	4	-	-	1	-	-
3099	2006.3.95.5	Üllő 5.	3238	4	-	-	1	-	-
3100	2006.3.747.57	Üllő 5.	4048	4	-	-	1	-	-
3101	2006.3.750.3	Üllő 5.	4052	4	-	-	1	-	-
3102	2006.3.761.50	Üllő 5.	4064	4	-	-	1	-	-
3103	2006.3.773.44	Üllő 5.	4081	4	-	-	1	-	-
3104	2006.3.1416.4	Üllő 5.	4950	4	-	-	1	-	-
3105	2006.3.1513.63	Üllő 5.	5059/b	4	-	-	1	-	-
3106	2006.3.1583.117	Üllő 5.	5145	4	-	-	1	-	-
3107	2006.3.1583.117	Üllő 5.	5145	4	-	-	1	-	-
3108	2006.3.1635.3	Üllő 5.	5210	4	-	-	1	-	-
3109	2006.3.2023.146	Üllő 5.	5714/a	4	-	-	1	-	-
3110	2006.3.2024.2	Üllő 5.	5715	4	-	-	1	-	-
3111	2006.3.2576.17	Üllő 5.	6425	4	-	-	1	-	-
3112	2006.3.2629.13	Üllő 5.	6483	4	-	-	1	-	-
3113	2006.3.3704.61	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
3114	2007.7.9.1	Üllő 5.	7911	4	-	-	1	-	-
3115	2007.7.10.1	Üllő 5.	7912	4	-	-	1	-	-
3116	2007.7.117.7	Üllő 5.	8046 / 8073	4	-	-	1	-	-
3117	2007.7.117.8	Üllő 5.	8046 / 8073	4	-	-	1	-	-
3118	2007.7.133.5	Üllő 5.	8059	4	-	-	1	-	-
3119	2007.7.162.3	Üllő 5.	8093	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
3120	2002.1.241.22	Üllő 5.	303	4	-	-	-	1	-
3121	2003.1.889.57	Üllő 5.	1730	5	-	-	-	1	-
3122	2003.1.1027.426	Üllő 5.	1893	4	-	-	1	1	-
3123	2004.1.40.72	Üllő 5.	2063	4	-	-	-	1	-
3124	2004.1.267.376	Üllő 5.	2354	5	-	-	-	1	-
3125	2004.1.363.31	Üllő 5.	2480	4	-	-	2	1	-
3126	2004.1.376.73	Üllő 5.	2493	4	-	-	-	1	-
3127	2004.1.475.308	Üllő 5.	2634	4	-	-	-	1	-
3128	2004.1.493.20	Üllő 5.	2657	4	-	-	-	1	-
3129	2006.3.52.20	Üllő 5.	3183	4	-	-	-	1	-
3130	2006.3.209.8	Üllő 5.	3397	4	-	-	-	1	-
3131	2006.3.1039.112	Üllő 5.	4441	4	-	-	-	1	-
3132	2006.3.1470.56	Üllő 5.	5014	4	-	-	-	1	-
3133	2006.3.2576.16	Üllő 5.	6425	4	-	-	-	1	-
3134	2006.3.3967.1	Üllő 5.	8185	4	-	-	-	1	-
3135	2007.7.114.11 + 2007.7.116.1	Üllő 5.	szórvány + 8044	5	-	-	-	2	-
3136	2002.1.23.423	Üllő 5.	?	4	-	-	1	-	-
3137	2002.1.302.76	Üllő 5.	370	4	-	-	1	-	-
3138	2003.1.146.104	Üllő 5.	661	4	-	-	1	-	-
3139	2003.1.164.234	Üllő 5.	680	4	-	-	1	-	-
3140	2003.1.164.236	Üllő 5.	680	4	-	-	1	-	-
3141	2003.1.493.221	Üllő 5.	1083	4	-	-	1	-	-
3142	2003.1.529.8	Üllő 5.	1131	4	-	-	1	-	-
3143	2003.1.650.114	Üllő 5.	1301	4	-	-	1	-	-
3144	2003.1.718.73	Üllő 5.	1376	4	-	-	1	-	-
3145	2003.1.798.23	Üllő 5.	1517	4	-	-	1	-	-
3146	2003.1.842.12	Üllő 5.	1571	4	-	1	-	-	-
3147	2003.1.874.152	Üllő 5.	1703	4	-	-	1	-	-
3148	2003.1.967.13	Üllő 5.	1823	4	-	-	1	-	-
3149	2003.1.967.14	Üllő 5.	1823	4	-	-	1	-	-
3150	2003.1.967.15	Üllő 5.	1823	4	-	-	1	-	-
3151	2003.1.1027.430	Üllő 5.	1893	4	-	-	1	-	-
3152	2004.1.65.179	Üllő 5.	2092	4	-	-	1	-	-
3153	2004.1.274.92	Üllő 5.	2365	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
3154	2004.1.428.158	Üllő 5.	2557–2558	4	-	-	1	-	-
3155	2004.1.456.348	Üllő 5.	2613	4	-	-	1	-	-
3156	2004.1.463.166	Üllő 5.	2620	4	-	-	1	-	-
3157	2004.1.465.92	Üllő 5.	2622	4	-	-	1	-	-
3158	2004.1.578.20	Üllő 5.	2791	4	-	-	1	-	-
3159	2004.1.650.1507	Üllő 5.	2878	4	-	-	1	-	-
3160	2004.1.678.87	Üllő 5.	2908	4	-	-	1	-	-
3161	2004.1.682.154	Üllő 5.	2913	4	-	-	1	-	-
3162	2004.1.752.150	Üllő 5.	2991	4	-	-	1	-	-
3163	2006.3.200.13	Üllő 5.	3386	4	-	-	1	-	-
3164	2006.3.219.18	Üllő 5.	3413	4	-	-	1	-	-
3165	2006.3.259.8	Üllő 5.	3459	4	-	-	2	-	-
3166	2006.3.350.21	Üllő 5.	3564	4	-	-	1	-	-
3167	2006.3.812.77	Üllő 5.	4141	4	-	-	1	-	-
3168	2006.3.883.16	Üllő 5.	4237	4	-	-	1	-	-
3169	2006.3.992.21	Üllő 5.	4388	4	-	-	1	-	-
3170	2006.3.992.22	Üllő 5.	4388	4	-	-	1	-	-
3171	2006.3.1227.20	Üllő 5.	4702	4	-	-	1	-	-
3172	2006.3.1242.13	Üllő 5.	4717	4	-	-	1	-	-
3173	2006.3.1416.6	Üllő 5.	4950	4	-	-	2	-	-
3174	2006.3.1653.164	Üllő 5.	5234	4	-	-	1	-	-
3175	2006.3.1895.251	Üllő 5.	5537	4	-	-	1	-	-
3176	2006.3.2043.223	Üllő 5.	5737	4	-	-	1	-	-
3177	2006.3.2213.40	Üllő 5.	5938–5991	4	-	-	1	-	-
3178	2006.3.2213.41	Üllő 5.	5938–5991	4	-	1	-	-	-
3179	2006.3.2584.56	Üllő 5.	6434	4	-	-	1	-	-
3180	2006.3.3465.272	Üllő 5.	7555	4	-	-	1	-	-
3181	2006.3.3543.2	Üllő 5.	7650	4	-	-	1	-	-
3182	2006.3.3649.10	Üllő 5.	7780	4	-	-	1	-	-
3183	2006.3.3704.62	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
3184	2006.3.3704.70	Üllő 5.	4100	4	-	-	2	-	-
3185	2006.3.3704.168	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
3186	2006.3.3704.216	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
3187	2006.3.3704.633	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	3	-	-
3188	2006.3.3704.704	Üllő 5.	szórvány	4	-	-	1	-	-
3189	2006.3.3977.12	Üllő 5.	8195	4	-	-	1	-	-
3190	2007.7.117.12	Üllő 5.	8046 / 8073	4	-	-	1	-	-
3191	2008.1.35.223	Üllő 9.	35	4	-	-	1	-	-
3192	2008.1.38.226	Üllő 9.	38	4	-	-	1	-	-
3193	2003.1.798.22	Üllő 5.	1517	4	-	-	1	-	-
3194	2003.1.1000.1024	Üllő 5.	1862	4	-	2	3	-	-
3195	2005.1.44.38	Üllő 5.	3074	4	-	1	-	-	-
3196	2006.3.1408.3	Üllő 5.	4936	1	1	-	-	-	-
3197	2006.3.1580.1	Üllő 5.	5142	4	-	1	-	-	-
3198	2003.1.776.5–6	Üllő 5.	1487	4	-	1	7	-	-
3199	2006.3.3437.26	Üllő 5.	7509	4	-	1	2	1	-
3200	2003.1.681.231	Üllő 5.	1337	4	-	1	-	-	-
3201	2003.1.1027.423	Üllő 5.	1893	4	-	1	-	-	-
3202	2005.1.30.5	Üllő 5.	3053	4	-	1	-	-	-
3203	2006.3.291.7	Üllő 5.	3497	4	-	1	-	-	-
3204	2006.3.1498.70	Üllő 5.	5046	4	-	-	1	-	-
3205	2003.1.123.462	Üllő 5.	638	4	-	1	-	-	-
3206	2004.1.318.24	Üllő 5.	2416	4	-	1	-	-	-
3207	2003.1.681.236	Üllő 5.	1337	4	-	1	-	-	-
3208	2003.1.682.38	Üllő 5.	1338	4	-	1	-	-	-
3209	2006.3.2584.32	Üllő 5.	6433	4	-	1	-	-	-
3210	2006.3.3441.5	Üllő 5.	7516	4	-	1	3	-	-
3211	2007.7.117.5	Üllő 5.	8046 / 8073	4	-	1	-	-	-
3212	2006.3.1366.5	Üllő 5.	4867	4	-	-	-	1	-
3213	2006.3.1669.86	Üllő 5.	5250	4	-	1	-	-	-
3214	2006.3.1433.18 + 2206.3.1435.5	Üllő 5.	4976 + 4978	4	-	-	9	1	-
3215	2006.3.281.12	Üllő 5.	3482/b	4	-	-	-	1	-
3216	2006.3.2046.254	Üllő 5.	5740	4	-	-	-	1	-
3217	2003.1.334.125	Üllő 5.	902	4	-	-	2	-	-
3218	2003.1.426.75	Üllő 5.	1003	4	-	-	1	-	-

A	B	C	D	E	F1	F2	F3	F4	F5
3219	2003.1.650.113	Üllő 5.	1301	4	-	-	1	-	-
3220	2004.1.682.139	Üllő 5.	2913	4	-	-	1	-	-
3221	2004.1.732.164	Üllő 5.	2970	4	-	-	1	-	-
3222	2006.3.985.8	Üllő 5.	4379	4	-	-	1	-	-
3223	2006.3.1634.44	Üllő 5.	5209	4	-	-	1	-	-
3224	2006.3.1895.250	Üllő 5.	5537	4	-	-	1	-	-
3225	2006.3.2594.75	Üllő 5.	6446	4	-	-	1	-	-

FÜGGELÉK 7A: Feloldókulcs az elemzett római és szarmata leletanyag leírósablonjához[22]

A: Katalógusszám.

B: Táblahivatkozás.

C: Metrikus jellemzők (a feltüntetett értékek minden esetben centiméterben értendők; a méretadatokat kiegészítő jelzések listája a következő: * kiszerkesztett adat; < töredékes és/vagy hiányos adat).

C1: Peremátmérő.

C2: Talp- vagy fenékátmérő.

C3: Magasság (csak a közel teljes vagy teljesre kiszerkeszthető formák esetében került rögzítésre).

C4: Falvastagság.

C5: Fülátmérő legnagyobb kiterjedése.

D: Égetés minősége.

1: Egyenletesen kiégetett tételek, a törésfelület egyszínűként jelentkezik.

2: Elégtelenül kiégetett tételek, a törésfelületen 2 réteg különíthető el.

21: A rétegek közel egyenlő vastagságúak.

22: A külső felület felé eső réteg vékonyabb.

23: A belső felület felé eső réteg vékonyabb.

3: Elégtelenül kiégetett tételek, a törésfelületen 3 réteg különíthető el.

31: A külső és a belső felületek felé eső kérgek vékonyak, a falmag domináns.

32: A falmag egyenlő vastagságú vagy vékonyabb a felszínnel szomszédos rétegekhez képest („szendvicsszerkezet", „szürkemagvas").

4: Elégtelenül kiégetett tételek, a törésfelületen 3-nál több réteg különíthető el (a katalógusban a domináns, nem a külső felszín vetületeként jelentkező, struktúrát alkotó rétegek megnevezésével).

E: Nyers szín (az égetés minősége (D) alapján meghatározott szerkezet szerint feltüntetve).[23]

E1: Árnyalat megnevezése (teljes törésfelület / külső réteg színe / felszínek mellé eső, vékonyabb kérgek színe).

E2: Árnyalat megnevezése (belső réteg színe / falmag színe).

[22] Az adatfelvétel során nagyvonalakban a LÁNG–NAGY–VÁMOS 2014, 39–40 alatt részletezett módszertant vettem alapul, míg a magyar nyelvű terminológia tekintetében a VÁMOS 2014, 160–161 által használt kifejezéseket tekintettem mérvadónak.

[23] A színek a *Munsell Soil Color Charts* 1994-es (Revised Edition) kiadása alapján kerültek meghatározásra.

F: Anyagminőség általános jellemzői.

F1: Keménység.

1: Puha (körömmel karcolható).

2: Kissé puha (hegyesvégű eszközzel karcolva mély nyom keletkezik).

3: Kemény (hegyesvégű eszközzel karcolva sekély nyom keletkezik.)

4: Igen kemény (hegyesvégű eszközzel sem karcolható).

F2: A falszerekezet homogenitása, elsődlegesen a törésfelület alapján megítélve.

1: Lényegi hiátusok nélküli, alapvetően egynemű mátrix.

2: A mátrixban kizárólagosan kisebb hiátusokkal (lyukacsos / pórusos szerkezetű).

3: A mátrixban a nagyobb hiátusok dominánsak (szakadozott szerkezetű).

4: A törésfelület kagylós, a falszerkezet lemezesen válik szét.

F3: Felület tapintása.

1: Púderes tapintású (porózus anyagminőséggel jelentkező tételek).

2: Sima tapintású (a valósan ide tartozó tételek mellett a teljesen bevonattal fedett külső-belső felületű töredékek is ebbe a kategóriába kerültek).

3: Szappanos tapintású (sima tapintású, a nyers felületeken önmagukban is erősebb fényű tételek, gyakran vékony rétegben felváló felszínnel).

4: Érdes tapinású (a szemcsés anyagminőség a felületen apró, egymástól határozottan el nem különíthető kitüremkedésekkel jelentkezik).

5: Durva tapintású (a felület szabálytalanságai intenzívek, önmagukban is jól körülhatárolhatók).

G: Adalékanyagok mennyisége és eloszlása: homok.

G1: Szemcseméret (a kvarcszemcsék esetében az egyedi elbírálás helyett a különböző mérettartományok egymáshoz viszonyított aránya került megállapításra).

0: A homok mennyisége makroszkópikusan nem vizsgálható.

1: Kizárólagosan finomabb szemcsés homok.

2: Vegyes mérettartományú, a finomabb szemcsés homok dominál.

3: Vegyes mérettartományú, a durvább szemcsés homok dominál.

4: Kizárólagosan durvább szemcsés homok.

G2: Eloszlás (a FitzPatrick-diagrammnak megfelelően meghatározva).[24]

0: Tömött (nem dokumentálható mennyiségű) / egyedi megjelenésű (0%).

1: Szórványos eloszlású (2%).

[24] Közvetett közléséhez lásd TOMBER–DORE 1996, Fig. 12. Az üllői leletanyag tendenciáinak megfelelően az 5%-os és a 10%-os kategóriák összevonásra kerültek.

2: Közepes eloszlású (5–10%).

3: Sűrű eloszlású (20% vagy magasabb arányú).

H: Adalékanyagok mennyisége és eloszlása: egyéb szennyeződések, soványítóanyagok (kételemű számsorként rögzítve: az első elem a leggyakrabban előforduló szemcseméretet nevezi meg; a második elem a teljes spektrum eloszlását mutatja, feloldásához lásd a G2 oszlopnál részletezett kategóriákat).

Mérettartományok:[25]

1: Nagyon finomszemcsés (0,063–0,125 mm).

2: Finomszemcsés (0,125–0,25 mm).

3: Középszemcsés (0,25–0,5 mm).

4: Nagyszemcsés (0,5–1 mm).

5: Durvaszemcsés (1–2 mm).

6: Finom kavics mérettartományba eső (2–4 mm).

Adalékanyagok típusai:

H1: Mészszemcsék és meszes zárványok („mészkukac”).

H2: Csillám (a makroszkópikus vizsgálat során a kategória a durvább szemcseméretű kvarchoz hasonló, alakos elemeket fedi).

H3: Aprószemű kavics.

H4: Kerámiatörmelék („samott”).

H5: Egyéb adalékanyagok (megnevezésüket lásd az adott edénytípust tárgyaló, elemző fejezetben), illetve bizonytalanul szennyeződésként azonosítható elszíneződések.

I: Bevonat általános jellemzői.[26]

I1: Technológia.

1: Bevonat nélküli, felületkezelés nyoma egyértelműen nem azonosítható (részben oka lehet a felület általános kopottsága is).

2: Bevonattal rendelkező, de annak jellege kérdéses (bizonytalanul vöröses alapszínű földfesték vagy *Glanztonüberzug/Sinterengobe*).

3: Vöröses alapszínű földfestékkel fedett felületű, további felületkezelés nyoma nem azonosítható.

31: Vöröses alapszínű földfestékkel fedett, a bevonatos felületen simítás vízszintes sávokba rendeződő, sekélyen bemélyedő nyomai figyelhetők meg.

[25] Referenciaként lásd SZAKMÁNY 2008, 2. táblázat. A régészeti leletanyag vizsgálatában a teljes spektrumnak csak korlátozott részlete lehet releváns.

[26] A jelen dolgozatban a különböző bevonattípusokra alkalmazott nevezéktanhoz lásd az I. kötet 1.4.1.3. fejezetét!

4: *Glanztonüberzug/Sinterengobe* jellegű bevonattal fedett (a vöröses alapszínű földfestéstől eltérően a felületről vékony rétegben lepattogzó, a vastagabban megült bevonatrészek repedezettek).

5: Fehéres/sárgás alapszínű engobe bevonatos (az általános nevezéktannal ellentétben a dolgozatban csak a fehéres árnyalatú, matt, érdes tapintású bevonatokra alkalmaztam).

6: Ólommázas, „aláfestés" nyoma nem látszik.

61: Ólommázas és „aláfestés" együttes jelenléte igazolható.

I2: Minőség az adatfelvétel időpontjában.

0: Minőség szempontjából értékelhetetlen tételek (bevonat nélküli / kopott bevonatú / sérült felületű töredékek).

1: Matt bevonat.

2: Gyenge fényű bevonat.

3: Közepes fényű bevonat.

4: Erős fényű bevonat, a felszínen az üvegesedett réteg korróziója nem figyehető meg („neutrális/lakkos" fényű).

5: Erős fényű bevonat, a felszínen az üvegesedett réteg korróziója egyértelműen megfigyelhető („fémes/aranyos" fényű).

J: A bevonat színe (a hivatkozott színkódokat lásd a 61. ábrán;[27] elsőként a legnagyobb felületet lefedő színek, majd a foltok és a megfolyások árnyalatai kerültek feltüntetésre).

J1–3: A külső felület színárnyalatai (a peremtől kifelé tartó falsíkra vonatkoztatva).

J4–6: A belső felület színárnyalatai (a peremtől befelé tartó falsíkra vonatkoztatva).

K: Díszítés.

K1: Komplex felületátalakító díszítések (kételemű számsor: az első elem a díszítés típusát jelöli a mellékelt feloldókulcs alapján; a második elem hivatkozik az 7D függelékben olvasható részletes leírásokra).

1: Pecsételt ornamentika.

2: Vonalas vagy pont jellegű bemélyített díszek (vésés, karcolás, bebökködés).

3: Barbotin technikával készült vagy rátett díszek.

K2: Tűzdelés / rádlizás.

0: Kopott vagy sérült motívum, típusszáma nem határozható meg egyértelműen.

[27] A színkódok szöveges megnevezései: 1: szürkésfehér; 2: sárgás árnyalatú fehér; 3: vöröses árnyalatú fehér; 4: narancs; 5: narancsvörös; 6: halványpiros; 7: piros; 8: vörös; 9: sötétvörös; 10: vörösesbarna; 11: világosbarna; 12: mogyoróbarna; 13: barna; 14: sötétbarna; 15: sárgásbarna; 16: zöldesbarna; 17: világoszöld; 18: középzöld; 19: sötétzöld; 20: szürke; 21: fekete.

1: 1. típus: határozott körvonalú, mély, szögletes (háromszög vagy rombusz alakú) elemek sorozata.

2: 2. típus: nagyrészt sekélyebb, hosszúkás, mindkét végükön csúcsban záródó elemek sorozata.

3: 3. típus: határozatlan körvonalú, sekély, háromszög vagy téglalap alakú elemek sorozata.

K3: Hornyolás.

0: Sérült vagy rövid szakaszon megfigyelhető jelenség, kérdésesen hornyolatként azonosítható bemélyedés, esetlegesen mélyebb felületi karc részlete.

1: Egyértelműen szándékosan kialakított hornyolat vagy hornyolatok.

L: Másodlagos égés nyomai (kételemű számsor, feloldását elemenként lásd a következőkben).

Koromnyom elhelyezkedése (első számjegy):

1: Másodlagos égés nyoma csak a külső felületen.

2: Másodlagos égés nyoma csak a belső felületen.

3: Másodlagos égés nyoma egyaránt a külső-belső felületen is.

Koromnyom kiterjedése (második számjegy):

0: A törésfelületen nem látszik a másodlagos égés nyoma.

1: A törésfelületen is látszik a másodlagos égés nyoma.

M: Antik javításra utaló másodlagos furatok (kételemű számsor, feloldását elemenként lásd a következőkben).

A furat belső szerkezete (első számjegy):

1: Egyoldali, kúpos kialakítású furat.

2: Kétoldali, kúpos kialakítású furat.

3: Szabályos, hengeres kialakítású furat.

4: Félbehagyott vagy az ellenoldali furattal nem találkozó javításnyom.

A furat irányítása (második számjegy, nem vonatkozik a hengeres kialakítású furatokra):

1: A külső falsík felől induló vagy a külső felület felé domináns furat.

2: A belső falsík felől induló vagy a belső felület felé domináns furat.

3: Mindkét falsík irányába egyenlő mértékben kiszélesedő furat.

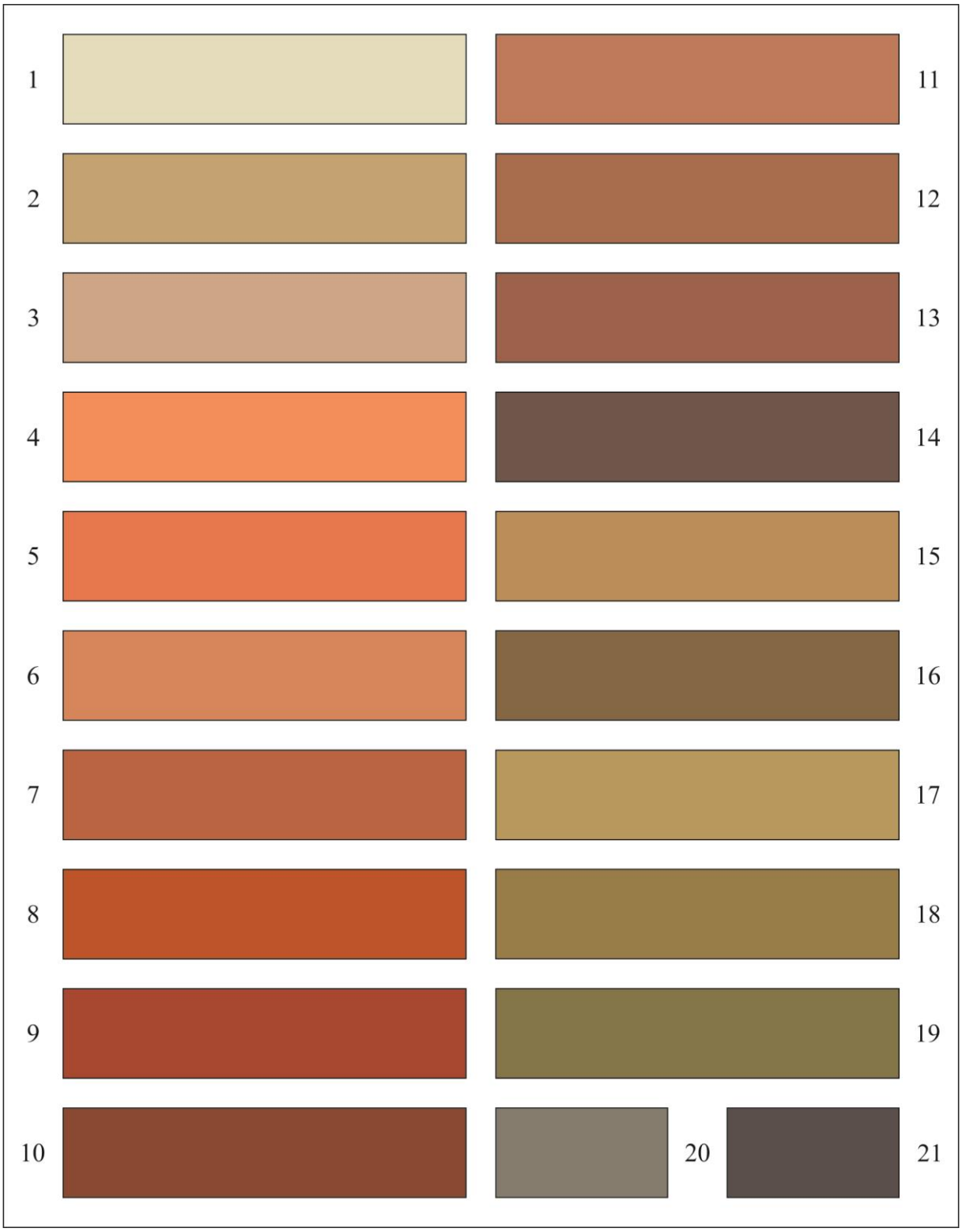

61. ábra

FÜGGELÉK 7B: A római eredetű kerámiaanyag katalógusa (a terra sigillaták kivételével)

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
II.: Amphora (Dressel 24 / Zeest 90 típus).																																
738	64. t. 11.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	5YR 8/4	-	2	1	3	1	1	32	21	30	-	-	5	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
739	51. t. 2.	16	-	-	0,8	-	1	2.5YR 6/6	-	3	1	4	3	1	31	31	41	-	42	5	1	3	2	-	3	2	-	-	-	-	-	-
740	63. t. 14.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	3	1	31	31	-	-	41	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
741	64. t. 4.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	2	1	1	23	-	30	-	21	5	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
742	52. t. 2.	-	2,1	-	0,8	-	23	5YR 7/6	5YR 7/8	1	1	1	1	1	33	-	-	-	31	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
743	63. t. 10.	-	-	-	0,7	-	3	5YR 7/1	2.5YR 6/6	4	1	2	3	1	51	30	-	-	-	5	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	31	-
744	64. t. 6.	-	-	-	1,1–1,3	-	1	5YR 7/8	-	4	2	1	3	1	41	31	40	31	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
745	52. t. 3a–b.	-	-	-	0,6–0,7	3,8	22	5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	1	2	3	1	41	31	-	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
746	51. t. 1a–b.; 347. t. 5.	15	-	-	0,6–0,7	-	32	2.5YR 7/4	2.5YR 7/8	4	1	4	3	1	42	21	-	-	31	5	1	3	1	-	3	2	-	-	-	-	-	11
747	65. t. 10.	-	-	-	0,6–0,7	-	3	5YR 7/6	5YR 7/8	2	1	1	2	1	22	30	-	-	41	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
748	53. t. 1.	-	-	-	-	3,8	31	2.5YR 7/6	5YR 7/8	2	3	4	3	1	41	31	51	-	32	5	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
749	51. t. 3a–c.; 349. t. 8.	19	-	-	0,6–1	-	1	5YR 7/8	-	1	3	1	3	1	32	31	40	-	42	5	1	3	2	1	3	2	1	-	-	-	30	21
750	53. t. 5.	-	-	-	1,2	4,7	1	5YR 7/8	-	3	2	2	3	1	32	21	-	-	42	5	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
751	53. t. 9.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 8/4	-	2	1	1	2	1	51	30	-	-	41	5	1	1	20	-	-	-	-	-	-	-	10	-
752	55. t. 3.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/4	-	1	2	1	3	1	51	41	-	-	-	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
753	65. t. 3.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	3	1	31	21	40	-	31	5	1	2	13	-	-	-	-	-	-	-	30	-
754	64. t. 5.	-	-	-	0,9	-	1	5YR 6/4	-	4	1	2	3	1	31	31	-	-	32	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
755	64. t.	-	-	-	0,8–	-	1	2.5YR	-	3	2	2	1	1	23	-	-	-	41	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	15.				0,9			6/8																								
756	65. t. 1.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	2.5YR 7/4	-	3	3	2	1	1	41	-	41	-	43	5	1	3	2	20	-	-	-	-	-	-	31	-
757	65. t. 6.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	4	2	2	1	1	22	-	-	-	41	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
758	65. t. 7.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 6/6	-	4	1	2	3	2	-	21	-	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
759	58. t. 13.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	1	2	51	-	-	-	40	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
760	53. t. 10.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 8/4	-	4	1	2	2	1	41	21	40	-	31	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
761	56. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	5YR 7/4	2.5YR 7/8	3	1	1	3	1	31	21	30	-	31	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
762	64. t. 14.	-	-	-	1–1,1	-	22	2.5YR 7/6	5YR 7/8	4	1	2	3	1	32	31	-	-	41	5	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
763	58. t. 1a–b.	-	-	-	0,5–1,2	-	23	5YR 6/6	5YR 7/8	1	3	1	3	1	51	31	-	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
764	65. t. 5.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	2.5YR 5/4	-	4	1	2	3	1	-	31	-	-	41	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
765	65. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	2	1	21	21	-	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-
766	65. t. 4.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 6/6	-	4	1	2	3	1	32	31	-	-	-	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
767	55. t. 1.	-	-	-	0,8–1	-	1	7.5YR 8/6	-	4	3	2	3	3	43	33	-	-	33	5	1	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-
768	55. t. 8.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/4	-	3	2	1	4	1	40	31	40	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
769	59. t. 9.	-	-	-	0,9–1	-	1	2.5YR 6/6	-	3	1	1	3	1	32	31	30	-	21	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
770	57. t. 2.	-	-	-	0,7–0,9	-	32	5YR 8/4	2.5YR 7/8	1	3	1	3	1	22	31	-	-	-	5	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
771	58. t. 2a–b.	-	-	-	0,7–0,9	-	32	5YR 8/4	2.5YR 7/8	3	1	2	3	1	21	31	-	-	31	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
772	59. t. 13.	-	-	-	0,6–0,7	-	32	5YR 8/4	2.5YR 7/8	4	1	2	3	1	23	21	-	-	-	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
773	56. t. 5.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 6/4	-	3	3	2	3	2	41	21	60	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
774	59. t. 14.	-	-	-	0,6	-	22	7.5YR 7/6	5YR 6/6	3	1	2	2	2	31	31	-	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
775	59. t. 12.	-	-	-	0,8	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 6/6	1	2	1	3	2	41	31	-	-	31	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
776	58. t. 3a–b.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	5YR 7/6	5YR 7/8	2	1	1	3	1	21	-	11	-	-	5	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
777	59. t. 17	-	-	-	0,6–0,8	-	22	10YR 8/3	5YR 7/8	2	2	4	3	3	31	33	30	-	42	5	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
778	59. t. 11.	-	-	-	0,9–1	-	3	5YR 7/6	5YR 7/8	4	1	2	1	1	23	-	-	-	21	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
779	60. t. 2.	-	-	-	0,6–0,8	-	32	5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	1	1	3	1	22	31	-	-	20	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
780	59. t. 15.	-	-	-	0,7	-	32	5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	1	1	3	1	32	31	-	-	21	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
781	57. t. 3a–b.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	5YR 7/6	5YR 7/8	1	1	1	3	1	31	31	-	-	21	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-
782	59. t. 16.	-	-	-	0,9–1	-	32	5YR 8/4	5YR 7/8	3	4	2	1	1	22	-	-	-	21	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
783	60. t. 9.	-	-	-	0,6–0,7	-	32	5YR 7/6	5YR 7/8	1	1	1	3	1	41	21	-	-	32	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
784	60. t. 3.	-	-	-	0,7–0,9	-	32	5YR 7/6	2.5YR 7/8	2	3	2	2	1	22	-	-	-	31	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
785	60. t. 7.	-	-	-	0,8<	-	22	10YR 7/2	5YR 7/8	3	4	2	3	3	51	43	30	-	31	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
786	59. t. 6.; 350. t. 10.	-	-	-	0,9–1,3	-	1	5YR 7/8	-	2	3	1	2	3	-	32	-	-	41	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22
787	59. t. 7.	-	-	-	1,1–1,3	-	1	5YR 7/8	-	2	3	1	2	3	40	31	-	-	42	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
788	59. t. 8.	-	-	-	1–1,2	-	1	5YR 7/8	-	3	3	1	2	3	-	23	30	-	31	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
789	53. t. 6.	-	-	-	1	4,1	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	3	1	23	31	50	-	-	5	2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
790	63. t. 1.	-	-	-	0,8	-	1	2.5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	22	41	-	-	-	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
791	63. t. 7.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	3	1	23	30	-	-	31	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
792	55. t. 2.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	1	3	1	23	20	-	-	31	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
793	63. t. 12.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	1	2	1	-	21	-	-	31	5	1	1	2	21	-	-	-	-	-	-	31	-
794	63. t. 3.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 6/6	-	3	2	2	3	1	32	31	-	-	31	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
795	63. t. 9.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/8	-	2	1	1	3	1	21	31	-	-	31	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
796	62. t. 17.	-	-	-	0,9–1	-	1	2.5YR 7/6	-	4	1	2	3	1	32	41	40	-	-	5	2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
797	51. t. 6.	-	-	-	0,5–0,9	-	4	2.5YR 6/8	5YR 7/8	4	2	2	3	2	32	31	41	-	42	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
798	53. t. 8.	-	-	-	0,7	4,3	1	2.5YR 6/6	-	3	4	2	3	1	32	31	-	-	-	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
799	64. t. 8.	-	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/8	-	3	3	1	3	2	31	41	-	-	-	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
800	63. t. 16.	-	-	-	0,5	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	2	1	23	31	-	-	33	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
801	56. t. 3.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	4	3	2	3	1	32	31	-	-	31	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
802	53. t. 2.	-	-	-	-	3,8	22	5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	2	1	3	1	21	31	-	-	31	5	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
803	63. t. 18.	-	-	-	0,7–0,8	-	3	5YR 7/4	5YR 4/2	4	1	2	1	1	-	-	-	-	31	5	1	2	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
804	56. t. 2.	-	-	-	0,9–1	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	3	2	31	31	30	-	-	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
805	56. t. 7.	-	-	-	0,5–1	-	1	2.5YR 6/6	-	3	1	2	3	1	23	41	-	50	31	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
806	64. t. 13.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	2	41	21	-	-	31	5	1	2	3	14	-	-	-	-	-	-	-	-
807	63. t. 19.	-	-	-	0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	3	1	31	31	41	-	31	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
808	65. t. 11.	-	-	-	0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	2	2	2	3	2	32	31	40	-	32	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
809	55. t. 5.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	10YR 8/2	5YR 7/8	2	1	5	3	3	41	33	30	-	32	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
810	64. t. 10.	-	-	-	0,8–0,9	-	22	2.5YR 8/4	2.5YR 7/8	4	1	1	3	1	32	31	-	-	42	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
811	63. t. 17.	-	-	-	0,8	-	1	2.5YR 7/6	-	3	3	1	1	1	22	31	30	-	31	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
812	53. t. 11.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	3	1	22	31	-	-	31	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
813	64. t. 7.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	3	1	32	31	-	-	43	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
814	64. t. 12.	-	-	-	0,8	-	22	5YR 6/4	5YR 7/8	3	1	2	3	2	31	31	50	-	42	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	30	-
815	65. t. 9.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	10YR 8/3	5YR 7/8	3	4	5	3	3	42	43	-	-	41	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
816	64. t. 9.	-	-	-	0,8–1	-	1	2.5YR 6/4	-	4	3	2	3	2	41	31	50	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
817	65. t. 8.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/4	-	4	1	2	3	1	-	21	-	-	21	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
818	63. t. 8.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	3	2	31	31	-	-	30	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
819	63. t. 13.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	2	3	1	3	1	23	31	-	-	31	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
820	64. t. 1.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 6/6	-	3	1	2	1	1	23	-	-	-	21	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
821	64. t. 3.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	3	1	32	21	-	-	-	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
822	63. t. 15.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	2.5YR 7/4	-	4	3	2	3	1	31	40	-	-	31	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
823	63. t. 11.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/6	-	3	1	2	2	1	21	21	31	-	-	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
824	53. t. 3.	-	-	-	-	4	1	5YR 7/6	-	1	2	1	3	2	32	31	30	-	41	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
825	55. t. 4.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	2.5YR 7/4	2.5YR 7/8	3	1	1	3	1	-	31	-	-	32	5	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
826	59. t. 2.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	3	1	32	41	-	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
827	52. t. 1a–c.	-	-	-	0,5–1	-	4	5YR 7/8	7.5YR 8/4	1	2	1	2	2	31	21	-	-	31	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	20	-
828	59. t. 1.	-	-	-	0,8–1,2	-	22	2.5YR 7/4	2.5YR 6/8	2	2	1	4	1	22	31	41	-	21	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-
829	64. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	3	1	33	21	-	50	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
830	60. t. 8.	-	-	-	0,8<	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	2	2	1	22	30	41	-	40	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
831	60. t. 1.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	2	2	1	23	21	-	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
832	60. t. 11.	-	-	-	0,7–1	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	3	1	22	21	50	-	31	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-
833	59. t. 18.	-	-	-	0,6–1	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	3	1	21	31	-	-	-	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
834	60. t. 10.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	3	1	21	21	30	-	50	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
835	60. t. 12.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 6/6	-	2	1	2	3	1	31	31	-	-	30	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
836	60. t. 6.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	1	1	23	21	40	-	40	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
837	59. t. 10.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 7/4	-	3	1	1	3	1	41	30	40	-	-	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
838	60. t. 4.	-	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/6	-	4	3	2	3	1	-	21	-	-	31	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
839	60. t. 5.	-	-	-	0,8	-	21	7.5YR 7/4	5YR 7/6	3	1	2	4	1	31	21	41	-	21	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
840	60. t. 13.	-	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/6	-	4	1	2	3	1	-	31	30	-	30	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
841	61. t. 4.	-	-	-	0,6	-	1	2.5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	21	30	30	-	32	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
842	61. t. 1.	-	-	-	0,8–0,9	-	22	5YR 8/4	2.5YR 6/8	4	3	2	3	1	40	31	-	-	32	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
843	53. t. 4.	-	-	-	-	4,1	31	2.5YR 7/4	2.5YR 7/8	3	1	1	3	1	21	31	-	-	30	5	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
844	59. t. 3.	-	-	-	0,7–1	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	2	1	33	-	41	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
845	60. t. 16.	-	-	-	0,8	-	22	10YR 8/3	5YR 7/6	1	2	4	3	2	31	42	-	-	31	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
846	55. t. 6.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	2.5YR 6/3	2.5YR 7/8	4	3	4	3	1	50	31	31	-	41	5	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	30	-
847	60. t. 17.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	10YR 8/2	5YR 7/8	1	1	4	3	3	41	32	-	-	32	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
848	58. t. 4a–b.	-	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	2	1	22	21	31	-	-	5	2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
849	61. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	1	1	3	1	31	31	-	-	21	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
850	53. t. 7.	-	-	-	-	3,8	1	5YR 7/8	-	3	3	2	2	2	13	30	-	-	-	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
851	58. t. 10.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 6/6	-	3	1	2	2	1	21	21	-	-	20	5	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	31	-
852	60. t. 14.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	2	1	23	-	21	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
853	61. t. 5.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 6/6	-	3	2	1	3	1	21	21	-	-	31	5	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	31	-
854	56. t. 4.	-	-	-	0,7–1	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	3	1	31	41	-	-	21	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
855	60. t. 15.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 6/6	-	4	2	2	2	1	23	31	40	-	31	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
856	61. t. 6.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/8	-	4	3	2	3	1	22	31	-	-	21	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
857	60. t. 19.	-	-	-	0,7<	-	1	2.5YR 6/6	-	4	1	2	3	2	31	31	-	40	32	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	21	-
858	58. t. 5a–b.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 5/8	-	3	1	1	4	1	23	-	40	-	-	5	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
859	60. t. 18.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/8	-	2	1	1	3	1	32	31	-	-	20	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
860	53. t. 12.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	3	1	22	31	30	-	32	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
861	61. t. 13.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	2.5YR 6/6	-	3	1	2	2	2	21	31	-	-	30	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
862	61. t.	-	-	-	0,6–	-	1	2.5YR	-	4	1	4	1	1	33	-	42	-	40	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	17.				0,7			6/8																								
863	61. t. 7.	-	-	-	0,6	-	1	10R 6/6	-	3	1	2	1	1	21	-	-	-	-	5	1	2	21	-	-	-	-	-	-	-	31	-
864	61. t. 3.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	2.5YR 6/8	-	3	4	2	3	2	33	31	-	-	31	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
865	57. t. 4a–e.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 5/8	-	3	1	2	3	1	23	-	31	-	-	5	1	3	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-
866	61. t. 8.	-	-	-	0,9–1	-	1	2.5YR 6/6	-	3	3	2	2	1	23	31	40	-	50	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
867	61. t. 9.	-	-	-	0,8–1	-	1	2.5YR 6/6	-	4	1	2	3	1	23	31	-	-	31	5	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
868	61. t. 15.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	2	1	22	-	41	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
869	61. t. 16.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	10R 5/6	-	4	1	2	2	1	31	20	-	-	-	5	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	31	-
870	58. t. 7a–b.	-	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	3	1	22	31	30	-	31	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
871	57. t. 1.	-	-	-	0,6–0,8	-	21	5YR 7/6	5YR 7/8	1	1	1	3	1	31	21	-	-	21	5	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	31	-
872	61. t. 12.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	2.5YR 6/8	-	1	2	1	3	1	31	31	-	-	21	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
873	61. t. 11.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	1	1	1	4	1	41	21	-	-	21	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
874	62. t. 1.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	1	3	1	21	31	-	-	21	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
875	62. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	2.5YR 6/6	-	3	1	4	3	2	33	32	-	-	21	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
876	58. t. 11.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 6/6	-	4	1	2	3	1	32	-	-	-	21	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
877	58. t. 12.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	2.5YR 6/6	-	3	1	2	3	2	32	31	50	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
878	55. t. 7.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 6/6	-	3	1	1	4	3	32	31	-	-	21	5	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	31	-
879	62. t. 11.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	2.5YR 6/6	-	3	4	1	4	1	32	31	30	-	31	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
880	62. t. 7.	-	-	-	0,9<	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	4	3	2	33	21	-	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
881	62. t. 2.	-	-	-	0,8–1,1	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	3	1	32	31	-	-	31	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
882	62. t. 8.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	1	1	32	-	-	-	21	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
883	58. t.	-	-	-	0,5–	-	1	2.5YR	-	3	1	2	1	1	32	-	-	-	-	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	6a–b.				0,8			6/8																								
884	54. t. 1.	-	-	-	0,5–1	-	1	5YR 7/8	-	3	1	1	3	1	32	31	40	-	-	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
885	61. t. 21.	-	-	-	1	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	1	3	1	32	21	-	-	-	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
886	62. t. 4.	-	-	-	0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	1	3	1	32	21	31	-	-	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
887	61. t. 20.	-	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/6	-	3	2	2	1	2	-	41	41	-	-	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
888	62. t. 5.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	2.5YR 6/8	-	1	1	1	3	1	33	21	41	-	-	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
889	62. t. 12.	-	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/6	-	2	1	2	1	1	22	30	41	-	-	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	20	-
890	63. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	21	2.5YR 6/6	2.5YR 6/8	1	2	1	3	1	31	31	31	-	40	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
891	59. t. 4.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	2.5YR 6/8	-	1	3	1	3	2	32	32	31	-	21	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
892	62. t. 13.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	1	23	31	-	-	-	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-
893	62. t. 15.	-	-	-	0,8–1	-	1	2.5YR 6/6	-	3	1	2	3	1	32	-	31	-	21	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-
894	59. t. 5.	-	-	-	0,7–0,8	-	2	2.5YR 6/8	10R 5/8	3	1	1	3	2	32	21	30	-	21	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
895	63. t. 4.	-	-	-	0,6–0,9	-	1	2.5YR 6/8	-	2	1	2	1	1	21	-	-	-	21	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
896	62. t. 14.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	1	1	23	20	-	-	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
897	62. t. 16.	-	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	2	1	1	33	-	30	41	-	5	1	2	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
898	63. t. 5.	-	-	-	0,9–1	-	1	5YR 6/6	-	3	2	1	3	1	22	31	-	30	-	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	11	-
899	63. t. 6.	-	-	-	0,8	-	32	5YR 7/4	2.5YR 7/8	4	1	1	2	2	31	21	-	-	20	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
900	52. t. 4.	-	-	-	-	3,7	32	2.5YR 6/6	10YR 6/1	3	2	1	4	1	41	-	-	-	-	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
901	61. t. 10.	-	-	-	0,9<	-	1	2.5YR 6/6	-	4	1	4	3	1	31	-	41	-	-	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
902	58. t. 8a–b.	-	-	-	0,9–1	-	31	7.5YR 7/4	2.5YR 7/6	4	2	1	4	1	32	-	41	-	31	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
903	61. t. 14.	-	-	-	0,9–1,1	-	1	10R 6/4	-	3	3	2	4	1	40	31	-	50	31	5	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
904	52. t. 5.	-	-	-	-	3,7	1	2.5YR 7/6	-	4	3	4	3	1	43	-	-	-	32	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
905	61. t. 18.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	2.5YR 7/4	2.5YR 7/6	4	1	2	2	1	21	20	-	-	21	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
906	58. t. 9a–b.	-	-	-	0,6	-	22	7.5YR 8/4	5YR 7/8	1	4	1	3	1	22	21	-	-	-	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
907	62. t. 9.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	2.5YR 7/6	-	3	1	4	2	1	22	20	30	-	-	5	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
908	62. t. 10.	-	-	-	0,6–0,7	-	3	5YR 8/4	2.5YR 7/8	3	2	2	1	1	22	-	-	-	42	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
909	54. t. 2a–b.	-	-	-	0,6–1,1	-	4	10YR 7/4	7.5YR 6/1	4	3	1	4	1	41	21	51	50	-	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
910	61. t. 19.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	4	4	1	21	20	23	-	-	5	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
911	62. t. 3.	-	-	-	0,9–1	-	1	10R 5/8	-	3	1	3	4	1	21	21	30	-	-	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-
IIIA.: Bevonatos tányérok és sekély tálak.																																
IIIA/I.1a1.: Rövid, lekerekített végű, vízszintesen kihajló peremű, ívelt oldalfalú csésze / sekély tál.																																
912	66. t. 1a–b.	12,3	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	3	2	41	31	41	51	31	2	2	6	9	10	9	10	-	-	-	-	-	-
IIIA/I.1a2.: Hosszú, vízszintesen kihajló peremű, ívelt oldalfalú tányérforma, a peremél alatt horonnyal tagolva.																																
913	66. t. 2.	30	-	-	0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	3	1	21	21	-	-	31	4	4	8	9	14	7	9	-	-	-	1	-	-
914	66. t. 3.	28	-	-	0,5–0,7	-	31	5YR 7/6	10YR 8/4	1	2	1	2	2	23	21	-	-	51	2	2	7	8	-	9	-	-	-	-	0	-	-
IIIA/I.1b1.: Hosszú, vízszintesen kihajló peremű, ívelt oldalfalú tányérforma, a szájnyíláson kívül eső felületen hornyolatokkal lehatárolt, kidomborodó peremsávval.																																
915	66. t. 5.	29	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	2	3	31	22	-	51	-	2	5	13	14	21	5	13	14	-	-	0	31	-
916	66. t. 4.	25	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	3	1	1	31	-	-	-	40	4	4	5	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-
IIIA/I.1b2.: Rövid, szögletes átmetszetű, erősen kihajló peremű, rézsűs falú tányér.																																
917	67. t. 2a–b.	26	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 8/4	-	2	3	2	2	2	30	31	-	-	31	4	2	9	10	-	8	10	14	-	-	0	-	-
IIIA/I.1.: A vízszintesen kihajló peremű tányérformával rokonítható, formai tipológiai csoportba egyértelműen nem sorolható peremtöredék.																																
918	67. t. 1a–b.	23	-	-	0,6	-	31	5YR 7/8	5YR 8/4	2	3	1	2	2	31	21	-	-	21	4	1	5	7	-	5	-	-	-	-	0	-	-
IIIA/I.2a.: Horizontálisan kihajló, élsávval lezárt peremű, íves oldalfalú tányérok, további tagolás nélkül.																																
919	67. t. 4a–b.	25	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	2	1	32	31	-	51	-	4	2	5	10	-	5	-	-	-	-	0	31	-
920	67. t. 3a–b.	26	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	4	2	2	1	31	21	-	41	40	4	3	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IIIA/I.2b.: Horizontálisan kihajló, erőteljes élsávval lezárt peremű, ívelt oldalfalú tányérforma, a belső felületen bordázással tagolva.																																
921	67. t. 5a–b.	27	-	-	0,7–0,9	-	32	2.5YR 6/8	10YR 7/4	2	2	1	2	1	31	21	-	-	41	4	3	7	8	9	7	9	-	-	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
IIIA/I.3a.: Hosszú, egyenletes ívben kihajló peremű, íves oldalfalú tányérok, a peremél alatt horonnyal hangsúlyozva.																																
922	68. t. 1.	28	-	-	0,5–0,8	-	32	7.5YR 7/6	10YR 7/4	4	3	3	2	3	41	21	-	51	41	4	4	5	-	-	5	-	-	-	2	1	-	-
923	68. t. 2.	29	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	3	2	-	32	-	-	31	2	2	4	-	-	4	-	-	-	-	0	-	-
924	68. t. 3.	-	-	-	0,5<	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	2	1	2	31	-	30	-	-	4	4	-	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-
IIIA/I.3b.: Ívelten kihajló, legömbölyítetten megvastagodó peremű, ívelt oldalfalú tányérok, az edénytest felől lépcsővel tagolva.																																
925	68. t. 6.	19	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/8	-	1	1	1	3	3	41	21	31	60	31	4	1	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
926	68. t. 4.	23	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	3	2	1	30	21	41	-	-	4	3	5	7	8	7	9	-	-	-	1	-	-
927	68. t. 5.	23	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	1	1	1	1	1	21	-	-	-	21	4	1	8	9	-	5	7	-	-	-	1	-	-
IIIA/I.3.: Az ívelten kihajló peremű tányérformához tartozó, formai tipológiai csoportba egyértelműen nem sorolható peremtöredék.																																
928	69. t. 1.	21	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	4	3	2	2	-	21	40	-	21	4	2	8	9	-	4	-	-	-	-	1	-	-
IIIA/I.4.: Erősen kihajló peremű tányérforma, íves, élesen megtörő vonalú oldalfallal.																																
929	69. t. 2.	21	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	1	3	2	1	-	21	-	-	-	4	4	5	7	-	5	7	8	-	-	1	-	-
930	69. t. 4.	22	-	-	0,5	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	4	1	2	1	1	21	-	31	-	-	4	4	4	5	-	5	-	-	-	2	-	-	-
931	69. t. 3.	21	-	-	0,7	-	1	10YR 7/3	-	3	1	2	1	1	20	21	31	31	-	4	3	11	13	14	12	13	-	-	-	1	31	-
IIIA/I.: Feltehetően kihajló peremű tányérokhoz tartozó, formai tipológiai csoportba nem sorolható töredék.																																
932	69. t. 5.	-	-	-	0,5–0,8	-	31	5YR 7/6	5YR 7/8	4	1	2	3	3	40	32	-	-	41	4	5	/8	13	14	7	8	-	-	-	-	-	-
IIIA/II.1a.: Álló, elvékonyodó vagy legömbölyített peremű, erősen összeszűkülő hasú tányérforma (a Drag. 32 forma másolatai).																																
933	70. t. 4., 347. t. 1.	26	-	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	4	3	1	1	40	-	50	-	-	4	4	7	10	-	7	-	-	-	-	-	-	3
934	70. t. 3.	29	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	2	1	-	21	-	-	-	4	5	13	14	-	13	14	-	-	-	-	-	-
935	70. t. 1.	28	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	1	1	22	-	-	50	-	4	4	7	-	-	7	9	-	-	-	-	-	-
936	70. t. 2.	30	-	-	0,6	-	31	7.5YR 7/6	5YR 6/6	2	3	2	1	3	41	-	-	-	-	4	4	5	7	-	5	7	-	-	-	-	-	-
937	70. t. 5.	25	-	-	0,8–0,9	-	31	10YR 8/3	2.5YR 7/6	2	3	2	3	1	32	31	-	-	-	4	2	7	8	-	7	8	-	-	-	0	-	-
IIIA/II.1b.: Rövid, meredek oldalfalú, erősen összeszűkülő hasú tányérforma, egyedi peremkiképzésekkel.																																
938	71. t. 1.	23	-	-	0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	2	3	3	1	1	21	-	-	40	-	4	3	5	-	-	4	5	-	-	-	-	-	-
939	71. t. 2.	21	-	-	0,5–	-	1	7.5YR	-	4	1	2	3	1	-	31	-	-	-	4	4	4	12	10	13	10	-	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
					0,7			8/4																								
IIIA/II.2.: Behúzott peremű, erősen ívelt válló, alacsony tányérok.																																
940	71. t. 3.	18	-	-	0,8–0,9	-	32	5YR 7/6	7.5YR 7/3	2	3	2	2	2	-	31	41	-	41	4	3	9	10	-	8	9	-	-	-	-	-	-
941	71. t. 5.	18	-	-	0,9	-	1	7.5YR 7/8	-	2	2	1	1	3	-	-	31	-	-	4	3	-	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-
942	71. t. 4.	19	-	-	1–1,2	-	32	5YR 7/8	7.5YR 8/3	2	3	1	1	3	-	21	-	51	31	4	2	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
IIIB.: Bevonatos, barbotindíszes edénytípusok.																																
IIIB/I.1.: Enyhén kigyűrt peremű, meredek falú, egyenes fenekű, alacsony talpgyűrűn álló, kisméretű tálak, barbotincseppekből összeálló ornamentikával.																																
943	74. t. 2a–b.; 329. t. 7.	-	11	-	0,5	-	1	7.5YR 8/6	-	3	3	2	2	1	20	-	40	51	-	4	5	12	13	-	12	13	-	3: 1	-	-	-	-
944	73. t. 3.; 329. t. 4.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	22	31	-	41	-	4	5	5	7	-	7	8	-	3: 2	-	-	-	-
945	74. t. 4a–b.	-	16	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	2	3	20	21	-	60	21	4	3	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
946	74. t. 5.	-	10	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/4	-	1	2	1	2	2	51	31	-	-	41	4	5	7	8	-	8	13	-	-	-	-	-	-
947	73. t. 2.; 329. t. 3.	13	-	-	0,6	-	22	10YR 8/4	5YR 7/6	2	1	2	2	1	22	30	-	-	-	4	3	7	8	-	8	10	-	3: 3	-	-	-	-
948	73. t. 4.; 329. t. 5.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	2	2	1	3	1	21	21	31	-	-	4	5	13	14	-	13	14	-	3: 4	-	-	-	-
949	72. t. 1a–c.; 329. t. 1.	15	14,5	8,2	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	3	2	2	31	21	31	-	40	4	4	8	9	-	9	-	-	3: 5	-	-	-	-
950	74. t. 3a–b.	-	14	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	1	2	1	2	-	22	-	-	31	4	2	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
951	74. t. 6a–b.; 329. t. 8.	-	11	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	31	-	-	41	-	4	5	5	8	14	8	13	14	3: 6	-	-	-	-
952	74. t. 1.; 329. t. 6.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	40	-	51	51	-	4	5	12	13	-	13	-	-	3: 7	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
953	73. t. 1a–b.; 329. t. 2.	13	12	7	0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	3	2	31	21	41	-	-	4	5	5	-	-	5	-	-	3: 8	-	-	-	-
IIIB/I.2.: Rézsűsen befelé csapott peremű, meredek falú tálforma, barbotincseppekből összeálló ornamentikával.																																
954	75. t. 4.; 330. t. 2.	18	-	-	0,9	-	32	5YR 7/6	7.5YR 6/4	2	3	2	2	3	22	30	21	-	-	4	2	9	10	-	9	-	-	3: 9	-	-	-	21
955	75. t. 3.; 330. t. 1.	17	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	3	2	23	31	31	60	-	4	2	9	10	-	9	-	-	3: 10	-	-	-	-
IIIB/I.: A meredek falú, barbotincseppekkel díszített tálakkal rokonítható, formai tipológiai csoportba nem sorolható töredékek.																																
956	75. t. 2.; 330. t. 3.	-	-	-	0,6–0,7	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/6	3	2	2	3	1	32	21	31	-	-	4	3	5	-	-	5	-	-	3: 11	-	0	-	-
957	75. t. 1a–b.	-	11	-	0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	2	3	21	31	31	-	-	4	3	7	9	10	8	-	-	-	-	-	10	-
IIIB/II.1.: Profilálatlan, legömbölyített peremű, a peremél alatt bordával tagolt, kónikus testű csészék, barbotinlevéllel díszítve.																																
958	76. t. 1.; 331. t. 1.	12	-	-	0,5	-	23	7.5YR 8/6	5YR 7/6	1	2	1	3	2	41	31	31	41	50	4	2	8	10	-	-	-	-	3: 12	-	-	-	-
959	76. t. 2.; 331. t. 2.	14	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	2	2	-	20	41	-	-	4	3	13	14	-	13	-	-	3: 13	-	-	-	-
IIIB/II.2a.: Rövid, szögletesen záródó, rézsűsen kihajló peremű edény, barbotinlevéllel díszítve.																																
960	76. t. 3.; 331. t. 3.	14	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	2	40	31	-	-	31	4	5	12	13	14	12	13	14	3: 14	-	-	-	-
IIIB/II.2b.: Ívelten kihajló peremű, nyomott gömbös testű edényforma barbotincseppekkel vagy barbotinlevéllel díszítve																																
961	75. t. 5.; 330. t. 4.	14	-	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	1	21	21	30	-	-	4	5	12	13	14	13	-	-	3: 15	-	-	31	-
962	77. t. 1–2.; 332. t. 1–2.	20	-	-	0,4–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	2	1	31	21	31	40	-	4	4	5	7	10	5	-	-	3: 16	-	1	-	-
963	77. t. 3.; 332. t. 3.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 8/4	2.5YR 7/6	3	3	2	2	2	-	31	31	-	-	4	3	5	-	-	5	-	-	3: 17	-	-	-	-
IIIB/II.: Barbotinlevéllel díszített, formai tipológiai csoportba nem sorolható oldaltöredék.																																

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
964	76. t. 4.; 331. t. 4.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	2	1	22	21	51	-	20	4	5	12	13	14	13	-	-	3: 18	-	0	-	-
IIIC.: Bevonatos, kónikus hasú csészék és tálak.																																
IIIC/I.1a.: Rövid, rézsűsen kihajló peremű, élesen vállasodó, meredek oldalfalú, kónikus hasú tálforma (nagyrészt reduktív égetésű termékek).																																
965	78. t. 6.	16	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	3	3	22	32	40	-	-	4	3	5	7	9	5	7	-	-	-	-	-	-
966	78. t. 2.; 87. t. 10, 18.; 333. t. 2.	14	-	-	0,6	-	1	2.5Y 6/1	-	4	3	2	3	1	31	31	41	-	-	4	2	20	21	-	20	21	-	1: 19	-	0	-	-
967	78. t. 1.; 87. t. 7, 20.; 333. t. 4.	14	-	-	0,7	-	1	2.5Y 6/1	-	4	2	3	2	1	21	21	-	-	-	4	3	20	21	-	20	-	-	1: 20	-	1	-	21
968	78. t. 5.	17	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	2	3	32	21	-	-	31	4	4	4	9	-	4	5	-	-	-	-	-	-
IIIC/I.1b.: Rövid, rézsűsen kihajló, „fedőhornyos” peremkialakítású, élesen vállasodó, meredek oldalfalú tálforma (reduktív égetésű termék).																																
969	78. t. 3.; 87. t. 11, 19.; 333. t. 3.	16	-	-	0,5–0,7	-	1	2.5Y 6/1	-	4	3	2	1	1	31	-	-	-	-	4	2	20	-	-	20	-	-	1: 21	-	-	-	-
IIIC/I.2.: Háromszög átmetszetű, erősen megvastagodó peremű, meredek oldalfalú tálforma (reduktív égetésű termék).																																
970	78. t. 4.; 87. t. 6, 14.; 333. t. 1.	31	-	-	0,8–1,2	-	32	2.5Y 7/1	2.5Y 5/1	4	3	2	1	1	41	-	-	-	-	4	2	21	-	-	21	-	-	1: 22	-	-	-	-
IIIC/II.1a.: Rövid, vízszintesen kihajló, profilálatlan peremkiképzésű, kónikus hasú csészék, függőleges vagy kifelé dőlő oldalfallal (oxidált égetésű termékek).																																
971	79. t. 7.	15	-	-	0,5–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	1	2	2	21	21	-	41	-	2	2	-	-	-	8	9	10	-	-	-	-	-
972	79. t. 8.; 350. t. 1.	16	-	-	0,5–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	4	2	2	3	1	51	31	-	61	-	2	2	9	10	14	13	-	-	-	-	-	31	22
973	79. t. 3.	13	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	2	2	3	1	21	31	30	-	-	4	1	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
974	79. t. 4.	14	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	3	1	40	21	-	-	-	2	1	9	10	-	8	9	-	-	-	-	-	-
975	79. t.	14	-	-	0,5–	-	1	10R 7/8	-	4	1	2	2	3	32	21	41	-	-	4	2	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	11.				0,6																											
976	79. t. 1.	15	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	1	3	2	2	2	-	21	-	-	20	4	4	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	-
977	79. t. 10.	13	-	-	0,5–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	2	2	1	3	1	32	21	-	-	21	4	2	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
978	79. t. 2.	15	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	1	3	2	2	2	-	21	-	-	20	4	4	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	-
979	79. t. 9.	11	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	3	21	31	-	-	50	2	1	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
980	80. t. 1.; 87. t. 8, 17.; 334. t. 6.	15	-	-	0,3–0,5	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	3	2	22	22	41	-	21	2	1	5	-	-	-	-	-	1: 23	-	0	-	-
981	79. t. 5.	13	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	2	2	-	31	-	-	21	2	1	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
982	79. t. 6.	15	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	3	1	41	31	-	-	-	4	4	5	13	-	5	13	-	-	-	-	11	-
983	80. t. 2.	16	-	-	0,5–0,8	-	1	2.5YR 7/8	-	3	1	2	2	2	-	21	-	-	-	4	1	10	-	-	9	10	-	-	-	-	11	-
IIIC/II.1b.: Behúzás nélküli, egyedi peremkiképzések, a bikónikushoz közelítő testű csészeformákon (oxidált égetésű termékek).																																
984	80. t. 3.	11	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	3	31	31	41	51	-	4	3	9	10	14	14	-	-	-	-	-	31	-
985	80. t. 4.	13	-	-	0,4–0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	3	1	31	31	-	-	-	4	2	6	8	10	6	-	-	-	-	-	-	22
IIIC/II.2a.: Rövid, vízszintesen kihajló, enyhén behúzott peremű, kónikus hasú tálak, függőleges vagy befelé dőlő oldalfallal (oxidált égetésű termékek).																																
986	81. t. 2.	18	-	-	0,8–1	-	3	5YR 7/8	10YR 8/4	1	2	1	2	3	41	31	40	-	-	4	1	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
987	81. t. 5.	-	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/8	-	2	3	1	2	3	40	32	50	-	-	2	2	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	23
988	80. t. 5.	17	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	3	2	31	21	-	-	-	4	2	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
989	82. t. 2a–c.	29,8	9,7	14,8	0,6–0,7	-	32	2.5YR 6/6	5YR 7/6	1	2	1	3	2	42	31	40	50	-	4	1	5	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-
990	82. t. 1.; 348. t. 17a–d.	24	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/8	-	2	4	1	3	2	41	32	-	51	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21
991	81. t. 4a–c.; 87. t. 3, 16.; 334. t. 1a–b.;	26	-	-	0,7–1	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	3	4	2	3	31	32	-	-	-	4	2	6	7	8	7	-	-	1: 24	-	-	-	22

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	350. t. 13.																															
992	81. t. 1.; 87. t. 1.; 334. t. 5.	26	-	-	0,7–1,1	-	32	7.5YR 8/6	2.5YR 7/8	3	2	3	1	1	40	21	-	-	21	4	3	6	7	-	-	-	-	1: 25	-	-	-	-
993	80. t. 6.; 87. t. 2, 15.; 334. t. 3.	22	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	3	3	1	21	21	30	-	-	2	1	5	-	-	-	-	-	1: 26	-	-	-	-
994	81. t. 3.	25	-	-	0,5	-	32	2.5YR 6/6	7.5YR 8/4	2	2	2	3	2	41	32	-	-	-	4	2	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
995	80. t. 7.; 87. t. 5.; 334. t. 4.	19	-	-	0,7–1,1	-	32	7.5YR 8/6	2.5YR 7/8	3	2	3	1	1	40	21	-	-	21	4	3	6	7	-	-	-	-	1: 27	-	-	-	-
IIIC/II.2b.: Rövid, vízszintesen kihajló, enyhén behúzott peremű, kónikus hasú tálak, a külső-belső felületükön festés jellegű bevonattal (oxidált égetésű termékek).																																
996	83. t. 2.	31	-	-	0,9–1,1	-	31	5YR 7/8	2.5YR 6/8	3	3	2	2	2	31	21	40	-	-	2	2	7	10	14	10	14	-	-	-	-	-	-	-
997	83. t. 1.	29	-	-	0,8–1,1	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	4	3	2	3	1	22	31	30	-	-	2	1	10	13	14	10	14	-	-	-	-	-	-	-
IIIC/II.3.: Megvastagodó, befelé rézsűsen síkozott, enyhén behúzott peremű, kónikus hasú tálak, enyhén befelé dőlő oldalfallal (oxidált égetésű termékek).																																
998	83. t. 4.; 87. t. 23.; 335. t. 2.	-	-	-	0,9	-	1	7.5YR 7/8	-	3	3	2	1	1	31	-	-	50	-	4	5	12	13	-	12	-	-	1: 28	-	-	-	-
999	83. t. 3a–c.; 87. t. 13, 22.; 335. t. 1.	19,8	7	9,3	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	1	1	41	20	51	-	-	4	5	12	13	14	12	13	-	1: 29	-	-	-	-
IIIC/II.4a.: Hosszú, ívelten kihajló peremű, éles hastörésű, kónikus hasú tálak, erősen befelé dőlő oldalfallal (oxidált égetésű termékek).																																
1000	84. t. 1.	21	-	-	0,5–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	3	1	31	21	-	-	-	4	2	8	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1001	84. t. 2a–b.	24	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	3	1	1	32	31	51	-	-	4	3	8	9	10	9	10	-	-	-	-	-	-
IIIC/II.4b.: Hosszú, ívelten kihajló peremű, a hasvonalon élesen kiugró bordával hangsúlyozott, kónikus hasú tálak (oxidált égetésű termékek).																																
1002	84. t. 3a–b.	20	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	2	31	31	-	50	50	2	1	8	-	-	6	-	-	-	-	0	-	-
1003	85. t. 1a–c.	15,6	6,4	8,3	0,4–0,5	-	1	5YR 6/8	-	1	2	1	2	1	12	21	21	50	-	4	1	8	9	10	9	10	-	-	-	-	-	-
IIIC/II.5.: Bizonytalanul a kónikus hasú tálformához kapcsolható egyedi peremkiképzések.																																
1004	86. t. 3.; 87. t. 12, 21.; 336. t. 1.	20	-	-	0,6–0,7	-	32	2.5YR 6/8	10YR 7/4	4	3	3	4	1	41	31	50	-	-	4	3	5	8	-	-	-	-	1: 30	-	-	-	-
1005	86. t. 1.	21	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	2	4	3	2	23	32	40	40	41	4	1	-	-	-	8	9	10	-	-	-	-	-
1006	86. t. 2.	20	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	3	33	32	40	-	-	4	1	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	21
IIIC/II.: A kónikus hasú tálakhoz tartozó, formai tipológiai csoportba nem sorolható oldaltöredékek.																																
1007	86. t. 7.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	1	2	1	1	1	21	31	30	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1008	86. t. 4.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	1	21	-	-	-	11	4	3	7	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1009	86. t. 9a–b.; 87. t. 5, 9.; 334. t. 2a–b.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	5YR 7/8	5YR 6/6	4	3	4	3	1	22	21	30	-	-	2	1	6	-	-	-	-	-	1: 31	-	-	-	-
1010	86. t. 5.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	2	2	11	11	-	-	11	4	2	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1011	86. t. 8.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	1	4	1	3	2	41	32	-	-	-	2	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1012	86. t. 6.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	2	41	31	30	-	-	4	1	9	10	-	10	-	-	-	-	-	10	-
IIID.: Bevonatos, vékony falú edénytípusok																																
IIID/I.: Párnásan megvastagodó peremű, lépcsősen megtörő vállú, félgömbös testű, vékony falú csészék, a magasság felső részén vésett ornamentikával.																																
1013	88. t. 2.; 337. t. 2.	-	-	-	0,3	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	3	1	1	32	-	31	-	21	4	4	5	7	8	7	8	-	2: 32	-	0	-	-
1014	88. t. 1.; 337. t. 1.	10	-	-	0,3	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	1	1	31	30	51	-	-	4	3	5	7	-	5	7	-	2: 33	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1015	88. t. 3.; 337. t. 3.	-	-	-	0,3	-	1	5YR 7/8	-	4	1	3	1	1	40	-	-	-	-	4	4	7	-	-	7	8	-	2: 34	-	-	-	-
IIID/II.: Álló, sűrűn bordázott peremű edényforma összeszűkülő, ívelt nyakkal és öblösödő, tagolt testtel.																																
1016	88. t. 4.	15	-	-	0,3	-	32	5YR 7/6	2.5YR 6/8	3	1	1	2	3	41	21	51	-	-	4	5	12	-	-	12	13	-	-	-	1	10	-
1017	88. t. 5.	15	-	-	0,3	-	1	5YR 6/8	-	3	2	2	2	3	41	31	-	-	21	4	3	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	-
IIIE.: Bevonatos, a félgömbös alapformára visszavezethető csésze- és táltípusok.																																
IIIE/I.: Enyhén megvastagodó, szögletes átmetszetű, élesen behúzott peremű, nyomott, félgömbös testű tálforma (reduktív égetésű áru).																																
1018	89. t. 2.	24	-	-	0,7	-	1	10YR 7/3	-	2	3	2	3	1	32	31	50	-	51	4	3	21	-	-	21	-	-	-	2	1	-	-
1019	89. t. 1.	23	-	-	0,7	-	1	10YR 6/2	-	2	3	2	3	2	41	31	-	40	-	4	3	11	21	-	11	21	-	-	2	1	-	-
IIIE/II.1.: Háromszög átmetszetű, rézsűsen kihajló, élesen behúzott peremű, nyomott gömbtestű tálforma.																																
1020	90. t. 1.	26	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	1	3	2	40	31	41	-	31	4	5	13	14	-	13	14	-	-	-	1	30	-
IIIE/II.2.: Rendkívül rövid, vízszintesen kihajló, vertikálisan ellapított peremű, alacsony, félgömbös testű tálak.																																
1021	91. t. 2.	19	-	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	2	31	31	40	40	-	4	2	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1022	91. t. 3.	17	-	-	0,6	-	32	5YR 7/8	5YR 7/6	2	1	4	2	2	41	21	31	-	-	4	2	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1023	91. t. 1.	22	-	-	0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	1	4	1	3	2	40	21	-	41	-	2	2	4	5	6	13	14	-	-	-	1	31	-
1024	90. t. 2a–e.	24	9	9,1*	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	1	1	3	1	3	31	31	21	-	-	4	4	7	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-
IIIE/II.3.: Hosszú, élesen visszahajtott, szögletesen záródó, a pereméltől kifelé kissé megvastagodó peremű, alacsony, félgömbös tál.																																
1025	91. t. 4a–c.	12,1	4,9	4,8	0,4	-	1	5YR 7/6	-	4	2	3	3	1	41	31	-	-	-	4	4	7	8	10	8	9	-	-	-	1	-	-
IIIE/II.4a1.: Duzzadt, kizárólagosan horizontálisan kifelé irányított, ellapított, éllel hangsúlyozott peremű, félgömbös testű tálforma, meredek állású oldalfallal.																																
1026	92. t. 1.	21	-	-	0,5–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	3	1	1	31	21	31	40	-	4	5	12	13	14	12	13	14	-	-	1	-	-
1027	92. t. 2.	18	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	1	1	31	20	-	-	30	4	5	12	13	14	12	13	-	-	-	1	-	-
IIIE/II.4a2.: Duzzadt, kizárólagosan kifelé elnyújtott, legömbölyített peremkiképzésű, félgömbös testű tálforma, meredek állású oldalfallal.																																
1028	92. t. 4.	27	-	-	0,5–0,8	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	3	2	1	41	21	40	-	-	4	4	4	5	-	4	5	-	-	-	0	20	-
1029	92. t. 3.	23	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	2	3	1	1	21	-	31	-	40	4	3	9	10	13	8	-	-	-	-	1	-	21
IIIE/II.4b1.: Szögletes átmetszetű, a külső-belső felület felé arányosan megvastagodó peremű, félgömbös testű tálak, meredek állású oldalfallal.																																
1030	93. t. 1.	24	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	2	1	50	31	-	-	51	4	5	13	14	-	13	14	-	-	-	1	-	-
1031	92. t. 5.	19	-	-	0,5–	-	1	5YR 7/6	-	3	3	1	1	2	31	21	-	40	-	4	2	7	8	-	8	-	-	-	-	0	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
					0,6																											
IIIE/II.4b2.: Legömbölyített, kifelé erősebben, befelé gyengébben megvastagodó peremű, félgömbös testű tálak.																																
1032	93. t. 3.	19	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	2	1	1	2	41	31	-	41	-	4	2	7	8	10	8	10	-	-	-	1	31	-
1033	94. t. 1.	21	-	-	0,8	-	22	5YR 7/8	5YR 7/6	1	3	1	3	1	31	31	-	51	41	4	3	8	9	10	10	-	-	-	-	1	-	-
1034	93. t. 4.	22	-	-	0,7–0,8	-	31	5YR 7/8	10YR 8/4	2	2	1	3	1	21	-	-	51	-	4	2	7	8	-	8	-	-	-	2	1	-	-
1035	93. t. 2.	27	-	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	2	1	31	21	-	-	41	4	2	7	8	-	7	-	-	-	-	1	-	-
IIIE/II.5.: Duzzadt, arányosan megvastagodó, kissé kifelé irányított, enyhén ellapított peremű, félgömbös testű tálak.																																
1036	94. t. 4.	12	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 8/4	5YR 7/8	2	2	1	2	3	51	22	-	51	-	4	2	8	10	-	8	10	-	-	-	0	-	-
1037	94. t. 5.	14	-	-	0,7–0,6	-	1	7.5YR 8/4	-	3	2	2	3	1	21	-	-	41	-	4	4	5	10	-	5	7	-	-	-	1	-	-
1038	94. t. 6.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	4	2	2	2	2	33	-	40	-	-	4	3	8	-	-	8	9	-	-	-	1	-	-
1039	94. t. 2.	18	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	4	1	3	3	2	22	31	31	-	-	4	4	7	8	-	7	8	-	-	-	0	-	-
1040	94. t. 7.	11	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	1	2	31	21	-	-	40	2	2	4	7	8	4	7	8	-	-	1	-	-
1041	94. t. 3.	17	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	21	-	-	41	-	4	5	12	13	-	12	13	14	-	-	-	20	-
IIIE/III.1a1.: Meredek falú, az éles hastörés alatt elvékonyodó oldalfalú tálak, szabályos háromszög átmetszetű peremkiképzéssel.																																
1042	95. t. 4.	17	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	3	3	1	1	31	21	-	40	-	4	3	7	8	10	7	8	-	-	-	-	-	-
1043	95. t. 1a–d.	22	9,9	-	0,7	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 6/6	3	2	1	2	2	32	21	60	60	-	4	3	8	9	10	9	-	-	-	-	1	-	21; 12
1044	96. t. 1.	24	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 8/4	-	4	2	2	1	1	41	21	31	-	-	4	5	12	13	14	12	13	14	-	-	1	31	21
1045	95. t. 3.	11	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/8	-	4	3	2	1	1	41	-	-	-	20	4	5	5	7	8	7	8	10	-	-	-	-	-
1046	96. t. 2.	18	-	-	0,9–1	-	1	7.5YR 8/6	-	3	2	1	3	1	41	31	41	41	-	4	2	5	13	10	8	7	-	-	-	0	-	-
1047	95. t. 2.	21	-	-	0,4–0,9	-	22	5YR 7/8	7.5YR 8/6	1	3	1	3	2	41	32	-	51	-	4	2	5	7	9	7	-	-	-	-	1	20	-
IIIE/III.1a2.: Meredek falú, az éles hasvonal alatt elvékonyodó oldalfalú tálak, legömbölyítetten megvastagodó peremkiképzéssel.																																
1048	96. t. 4.; 347. t. 3.	22	-	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	2	51	21	-	-	41	4	5	7	13	14	7	8	10	-	-	-	-	11
1049	96. t. 3.	23	-	-	0,9–1,2	-	1	5YR 7/6	-	3	3	1	3	1	41	31	-	52	52	4	5	5	13	14	5	13	-	-	-	-	-	21
IIIE/III.1b.: Szögletes átmetszetű, enyhén megvastagodó peremű, meredek falú tálak, a hasvonal alatt is változatlan, egyenletes falvastagsággal.																																
1050	97. t. 7.	17	-	-	0,5–	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	3	50	31	-	-	51	4	2	7	8	-	8	-	-	-	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
					0,6																											
1051	97. t. 4.	17	-	-	0,5–0,6	-	1	10YR 7/4	-	4	1	2	1	1	60	-	-	-	41	4	5	12	13	14	13	14	-	-	-	1	-	-
1052	97. t. 5.	19	-	-	0,6	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	4	3	2	3	2	41	31	-	-	31	4	2	7	8	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1053	97. t. 6.	17	-	-	0,6	-	4	2.5YR 7/6	7.5YR 7/6	3	3	2	2	1	31	21	-	-	21	4	2	8	10	-	8	9	-	-	-	-	-	11
IIIE/III.1.: A meredek falú tálakkal rokonítható, pontos formai tipológiai csoportba nem sorolható oldaltöredékek.																																
1054	97. t. 3.	-	-	-	0,6–0,9	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	2	3	1	2	3	31	32	-	-	41	4	2	6	7	9	7	8	-	-	2	1	-	-
1055	97. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	1	3	21	21	-	-	20	4	3	7	8	-	8	9	-	-	0	1	-	-
1056	97. t. 1.	-	-	-	0,9–1,1	-	1	5YR 7/6	-	3	2	3	2	3	41	31	-	51	-	4	4	7	10	21	12	-	-	-	-	0	31	-
IIIE/III.2a.: Enyhén megvastagodó, vertikálisan ellapított, közel háromszög átmetszetű, a külső síkján éllel hangsúlyozott peremű, félgömbös testű csészék.																																
1057	98. t. 3.	12	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	1	32	21	30	-	-	4	2	7	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1058	98. t. 4.	10	-	-	0,4	-	1	2.5YR 6/8	-	2	2	2	2	2	50	21	-	-	-	4	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1059	98. t. 5.	11	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	2	3	3	2	1	51	21	-	-	-	4	4	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1060	98. t. 1.	12	-	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	41	-	30	-	-	4	5	12	13	-	12	10	-	-	-	-	31	-
1061	98. t. 2.	11	-	-	0,4–0,6	-	1	10YR 8/3	-	3	2	2	2	1	-	21	-	-	-	2	2	13	14	-	14	-	-	-	-	-	31	-
IIIE/III.2b.: Gyengén megvastagodó, vertikálisan megnyújtott, háromszög átmetszetű, kívülről éllel hangsúlyozott peremű, félgömbös testű csészék.																																
1062	99. t. 3.	19	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	3	1	2	3	31	21	40	31	-	4	2	7	9	14	5	10	-	-	-	0	31	-
1063	100. t. 9.	23	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	21	21	-	-	-	4	3	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1064	101. t. 2.	14	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	2	1	-	21	30	-	-	4	4	5	14	21	5	13	14	-	-	-	31	-
1065	100. t. 5.; 350. t. 18.	16	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/4	-	2	3	2	1	2	-	31	-	-	21	4	3	12	13	-	13	-	-	-	-	-	31	23
1066	100. t. 4.	12	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	1	2	21	-	30	-	-	4	2	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1067	101. t. 7.	16	-	-	0,5	-	1	7.5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	21	20	-	50	-	4	2	7	8	10	5	9	8	-	-	-	-	-
1068	100. t.	15	-	-	0,5	-	1	7.5YR	-	3	3	2	2	2	31	-	-	30	31	4	2	5	8	-	8	9	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	2.							7/8																								
1069	100. t. 3.	12	-	-	0,4	-	1	5YR 8/4	-	4	1	2	1	1	41	-	-	-	10	4	3	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1070	101. t. 1.	14	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	3	3	3	1	31	31	-	-	-	4	4	5	13	14	5	12	13	-	-	0	-	-
1071	101. t. 3.	9	-	-	0,5	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	1	2	1	1	1	-	31	-	41	30	4	2	10	14	-	10	14	-	-	-	-	-	-
1072	101. t. 5.	12	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	1	3	3	1	40	31	-	-	-	4	4	8	9	-	8	-	-	-	-	0	-	-
1073	100. t. 7.	18	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	3	0	0	31	-	41	-	-	4	3	5	13	-	5	11	12	-	-	-	10	-
1074	101. t. 4.	11	-	-	0,4–0,5	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	1	1	31	-	-	-	21	4	4	7	13	-	7	-	-	-	-	-	10	-
1075	99. t. 2a–b.; 347. t. 10a–c.	16	-	-	0,6	-	32	2.5YR 7/8	5YR 7/6	3	1	2	3	3	-	31	-	40	21	4	4	4	7	8	5	8	-	-	-	-	30	21
1076	100. t. 8.	19	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/4	-	3	2	3	3	1	31	21	31	-	-	4	4	5	12	-	5	12	-	-	-	-	31	-
1077	101. t. 10.	16	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	3	1	1	22	20	-	40	-	4	4	7	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1078	100. t. 6.	17	-	-	0,6	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	2	3	-	22	-	-	-	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1079	101. t. 9.	17	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	11	-	21	-	-	4	4	5	12	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1080	99. t. 1a–c.	11,6	5,5	5,3	0,7	-	21	7.5YR 8/4	2.5YR 7/6	4	2	2	3	1	51	31	-	51	-	4	2	7	9	10	7	9	-	-	-	1	20	-
1081	100. t. 10.	19	-	-	0,5–0,6	-	1	10YR 7/3	-	3	3	3	1	1	-	31	-	-	-	2	4	13	-	-	13	-	-	-	-	-	31	-
1082	100. t. 1.	12	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	2	2	2	3	1	31	31	-	40	-	2	2	7	10	-	7	10	-	-	-	1	-	-
1083	101. t. 6.	12	-	-	0,4–0,5	-	31	7.5YR 8/6	5YR 6/6	3	3	2	2	3	31	20	-	-	20	2	2	9	10	-	9	10	-	-	-	-	-	-
1084	101. t. 8.	14	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	2	31	-	60	51	-	4	3	4	5	13	4	5	-	-	-	-	-	-
IIIE/III.2c.: Félgömbös csészék erősen duzzadt, arányosan megvastagodó, háromszög átmetszetű, lekerekített élű peremkiképzéssel.																																
1085	102. t. 4.	14	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 7/6	-	2	3	2	1	2	21	21	30	-	-	4	2	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1086	102. t. 2.	13	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 6/3	-	3	2	2	3	3	31	22	40	-	-	4	2	13	14	-	14	-	-	-	-	-	31	-
1087	102. t.	13	-	-	0,4–	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	2	2	40	31	40	41	-	2	1	7	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	1.				0,5																											
1088	102. t. 3.	13	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	1	1	3	2	2	31	21	-	-	22	4	2	7	8	-	7	9	-	-	0	1	-	-
1089	102. t. 5.	15	-	-	0,4–0,5	-	1	10YR 8/4	-	3	2	2	1	1	31	-	-	-	31	4	3	7	9	10	7	10	-	-	-	-	-	-
IIIE/III.3a.: Megvastagodó, háromszög átmetszetű, a belső felület felől rézsűsen síkozott peremű, félgömbös testű csészék és tálak.																																
1090	103. t. 4.	11	-	-	0,5	-	23	2.5YR 6/6	7.5YR 7/6	3	3	2	3	2	21	32	-	-	41	4	2	7	8	10	7	8	-	-	-	-	-	-
1091	103. t. 5.	12	-	-	0,5	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	3	2	32	21	31	51	-	4	2	8	9	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1092	103. t. 1.	24	-	-	0,6–0,9	-	32	5YR 7/6	2.5YR 7/4	3	1	1	3	2	31	31	-	50	-	2	1	10	-	-	10	-	-	-	-	-	31	-
1093	103. t. 2a–b.; 349. t. 12a–c.	25	-	-	0,7–1	-	4	5YR 7/6	2.5YR 6/8	4	2	2	2	2	31	21	31	-	40	4	3	7	10	-	5	7	-	-	-	0	10	22
1094	103. t. 3.	12	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	1	2	1	3	1	41	31	-	-	41	4	2	5	7	8	5	6	-	-	-	-	-	-
1095	104. t. 1.	19	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	2	51	31	50	51	30	4	3	8	9	-	8	-	-	-	0	-	-	-
1096	103. t. 6.; 350. t. 9.	15	-	-	0,6	-	32	7.5YR 7/8	5YR 7/8	3	2	3	1	1	12	-	-	-	21	4	5	7	10	13	12	13	-	-	-	-	-	22
IIIE/III.3b.:Megvastagodó, háromszög átmetszetű, a belső felületen mélyedésel tagolt („szív alakú”) peremkiképzésű, félgömbös testű csészék és tálak.																																
1097	106. t. 1.	22	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	41	-	41	-	-	4	5	9	10	14	10	13	14	-	-	-	-	-
1098	104. t. 4.	20	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	1	31	21	51	60	50	4	5	5	13	10	8	-	-	-	-	0	31	-
1099	105. t. 1.	24	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	31	-	31	-	-	4	5	11	12	13	12	13	-	-	1	-	-	-
1100	106. t. 2.	22	-	-	0,6	-	31	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	2	2	2	3	32	21	20	-	20	4	3	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1101	104. t. 7.; 348. t. 7.	15	-	-	0,6	-	1	5YR 6/6	-	3	2	3	1	1	51	40	50	-	-	4	4	5	7	-	7	-	-	-	-	-	-	21
1102	104. t. 5.	19	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	31	-	41	-	20	4	5	11	12	13	12	13	-	-	-	-	-	-
1103	105. t. 2a–b.	19	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	4	3	3	1	1	32	-	20	-	-	4	5	12	13	-	12	13	14	-	1	-	-	-
1104	104. t.	19	-	-	0,7–	-	1	5YR 6/8	-	4	2	3	2	1	21	-	50	-	31	4	4	5	8	-	5	8	-	-	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	3.				0,8																											
1105	104. t. 2.	23	-	-	0,8–0,9	-	31	5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	1	3	2	1	32	21	-	51	-	4	3	5	6	14	5	12	14	-	-	-	-	-
1106	104. t. 6.	14	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	4	2	2	1	1	21	-	-	-	31	4	4	8	9	-	8	-	-	-	-	1	-	21
IIIE/III.4.: Enyhén megvastagodó, vertikálisan nyújtott, élben végződő, megvastagodó peremsávval hangsúlyozott peremű, félgömbös testű tálforma.																																
1107	106. t. 4.; 349. t. 16.	21	-	-	0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	1	3	1	3	2	-	31	-	51	31	4	2	5	7	8	5	-	-	-	-	-	-	22
1108	106. t. 3.	20	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	1	2	2	2	2	31	21	-	-	-	4	3	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1109	107. t. 1.	24	-	-	0,8–1	-	1	5YR 8/6	-	4	2	2	3	1	31	-	-	-	-	4	5	12	13	14	12	13	14	-	2	1	10	-
1110	107. t. 2.	24	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	2	2	2	2	1	-	21	31	40	-	4	2	13	14	-	14	-	-	-	-	-	-	-
1111	106. t. 5.	22	-	-	0,8	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	1	2	3	1	31	31	51	50	-	4	2	8	9	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1112	106. t. 6.	14	-	-	0,5–0,6	-	32	7.5YR 8/6	5YR 6/8	3	2	1	2	2	-	21	-	-	31	4	2	7	10	-	7	8	-	-	-	-	-	-
IIIE/III.5.: Az oldalfalra kifejtett vertikális erőhatással kiképzett, háromszög átmetszetű peremkiképzéssel ellátott, félgömbös testű, meredekebb oldalfalú tálforma.																																
1113	108. t. 4.	23	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	1	1	1	3	1	41	21	-	41	31	4	2	5	-	-	5	-	-	-	-	-	20	-
1114	108. t. 2.	26	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	3	1	41	21	40	-	-	2	2	5	6	-	5	6	-	-	-	-	-	-
1115	108. t. 6.	27	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	2	2	31	21	50	-	-	4	3	9	-	-	7	8	-	-	-	-	-	-
1116	108. t. 1.	13	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	2	2	3	2	20	31	-	-	31	4	3	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1117	108. t. 5.	23	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	31	31	40	-	50	2	5	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1118	108. t. 3.	22	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	2	2	40	31	-	-	41	4	3	5	11	-	12	-	-	-	-	-	21	-
IIIE/IV.1a.: Gyengén megvastagodó, horizontálisan nyújtott peremű, a felső részén egyenletes ívben kihajló oldalfalú, félgömbös testű csészék és tálak.																																
1119	110. t. 7.	19	-	-	0,7	-	32	5YR 7/6	10YR 7/3	1	3	1	3	1	41	31	31	-	32	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1120	109. t. 4.	12	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	1	4	2	2	22	31	-	30	-	4	2	8	-	-	5	8	-	-	-	-	-	-
1121	109. t. 3a–c.	12	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	1	42	31	-	-	-	4	2	5	12	-	12	-	-	-	-	-	-	-
1122	109. t.	13	-	-	0,6–	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	2	21	21	-	-	51	4	2	11	13	14	12	13	14	-	-	1	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	2.				0,7																											
1123	110. t. 2.	11	-	-	0,4	-	1	10YR 7/3	-	3	1	2	1	1	31	-	30	-	-	4	3	11	13	14	12	14	-	-	-	-	-	-
1124	111. t. 1.	20	-	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	1	3	21	21	41	-	-	4	2	8	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
1125	110. t. 4a–b.; 350. t. 12.	23	-	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	3	2	31	22	-	51	-	4	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	22
1126	110. t. 3.	10	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	1	1	31	-	40	-	-	4	2	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	-
1127	109. t. 1a–c.	12	5	5,2	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	1	33	31	-	-	31	4	2	5	7	9	8	9	-	-	-	-	-	-
1128	110. t. 8.	21	-	-	0,7	-	23	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	3	3	1	1	11	-	31	-	-	4	2	5	7	-	5	6	-	-	-	-	-	-
1129	110. t. 6.	23	-	-	0,8–0,9	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	3	2	1	30	21	50	40	31	4	4	7	-	-	7	8	-	-	-	-	-	-
1130	110. t. 5.	17	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	31	-	-	-	30	4	4	7	8	-	4	5	8	-	-	-	-	-
1131	110. t. 1.	12	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	2	3	2	1	31	31	30	-	-	4	3	6	-	-	6	-	-	-	-	1	-	-
IIIE/IV.1b.: Erősen megvastagodó, ovális átmetszetű, rézsűsen nyújtott peremű, a felső részén enyhén kihajló oldalfalú, félgömbös testű csészék.																																
1132	111. t. 3.	14	-	-	0,5	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	3	1	41	41	-	50	-	2	2	9	10	-	9	10	-	-	-	-	-	-
1133	111. t. 5.	13	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	2	3	21	31	-	40	-	4	2	9	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1134	111. t. 4.	12	-	-	0,5	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	4	2	3	1	1	21	-	50	-	-	4	2	8	9	-	8	10	-	-	-	-	-	-
1135	111. t. 2.	15	-	-	0,5–0,6	-	1	10YR 8/4	-	2	1	2	3	1	-	30	-	-	-	4	5	5	13	10	13	10	-	-	-	-	-	-
IIIE/IV.1c.: Erősen megvastagodó, párnás peremkiképzésű, félgömbös tálak, az oldalfal tengelye nem esik egybe a perem függőleges középvonalával.																																
1136	111. t. 7.	-	-	-	0,9–1	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	2	1	41	30	-	42	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1137	112. t. 3.	19	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	1	3	1	1	41	-	40	-	-	4	4	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1138	112. t. 2.	24	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	3	2	31	32	40	-	-	4	5	5	7	14	7	14	-	-	-	-	-	-
1139	111. t. 8.	12	-	-	0,6–0,7	-	1	10YR 8/4	-	2	3	2	3	1	20	31	-	-	31	2	2	5	14	21	5	21	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1140	111. t. 6.; 336. t. 3.	19	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	2	1	31	31	-	-	-	4	2	7	8	-	7	-	-	1: 35	-	-	-	-
1141	112. t. 1.	17	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	2	2	41	21	40	41	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IIIE/IV.2a.: Félgömbös testű tálak, a gyengén megvastagodó, párnás jellegű perem alatt lágyan, S vonalban ívelődő oldalfallal.																																
1142	113. t. 1.	22	-	-	0,6	-	1	10YR 8/3	-	4	3	1	1	2	51	31	-	-	-	4	5	5	-	-	14	-	-	-	-	-	31	-
1143	112. t. 4.	22	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	1	2	2	31	31	-	60	-	4	5	13	14	-	13	14	-	-	-	1	-	-
1144	112. t. 7.	24	-	-	0,7	-	1	5YR 7/4	-	3	2	1	2	3	51	31	-	40	-	4	5	5	14	-	13	14	-	-	0	1	31	-
1145	113. t. 3.	22	-	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	1	2	21	-	30	-	-	4	3	5	8	9	5	8	-	-	-	-	-	-
1146	113. t. 2.	20	-	-	0,6	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	4	1	2	3	2	-	31	-	-	-	4	4	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1147	112. t. 5.	21	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	31	21	-	40	30	4	5	5	12	13	5	13	-	-	-	-	-	-
1148	112. t. 6.	23	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	2	1	32	21	-	51	-	4	5	12	14	-	12	13	14	-	-	-	-	-
IIIE/IV.2b.: Félgömbös testű tálak, az erősen megvastagodó, párnás jellegű perem alatt erős ívben vagy élben megtörő, S profilú oldalfallal.																																
1149	114. t. 2.	24	-	-	0,7–0,8	-	3	7.5YR 8/4	2.5YR 7/6	1	1	1	1	2	31	31	50	53	-	4	1	7	-	-	7	-	-	-	-	1	-	-
1150	114. t. 3.	19	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	2	1	3	1	32	21	31	-	-	4	5	12	13	-	14	-	-	-	-	-	-	-
1151	113. t. 5.	21	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	2	41	31	60	51	-	4	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1152	113. t. 4.	23	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	1	2	32	21	-	-	-	4	3	7	8	-	7	-	-	-	-	-	-	21
1153	114. t. 4.	26	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	32	-	-	41	-	4	5	7	10	-	8	10	-	-	-	-	-	-
1154	113. t. 6.	25	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	2	-	21	30	-	-	4	4	5	12	21	5	6	21	-	-	-	31	-
1155	114. t. 5.	22	-	-	0,8	-	1	5YR 7/4	-	4	2	2	1	1	41	-	-	-	30	4	5	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1156	114. t. 1.	24	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	2	3	3	2	2	32	21	-	-	-	4	4	7	9	-	7	-	-	-	-	1	-	-
IIIE/IV.2c.: Enyhén megvastagodó, háromszög átmetszetű peremmel ellátott, félgömbös testű csésze, az oldalfal változása gyenge ívű.																																
1157	114. t. 6.	14	-	-	0,4	-	1	7.5YR 8/4	-	1	3	1	2	2	41	21	-	-	-	2	2	5	9	10	5	8	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
IIIE/IV.3.: Erősen kihajló, lekerekített, fokozatosan elvékonyodó peremű, egyenletes vonalú, félgömbös testű tálforma.																																
1158	115. t. 2.	17	-	-	0,7–0,8	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	2	2	2	41	31	-	-	-	2	1	10	13	14	13	21	-	-	-	-	31	-
1159	115. t. 3.	18	-	-	0,7	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	3	2	32	32	-	-	-	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1160	115. t. 5.	25	-	-	0,6–0,7	-	32	10YR 8/4	2.5YR 7/8	2	3	3	2	1	-	21	51	-	-	4	2	5	10	-	5	13	-	-	-	1	-	-
1161	115. t. 1.	16	-	-	0,5	-	1	10YR 8/4	-	3	3	2	1	1	21	-	20	-	-	4	2	5	14	-	14	-	-	-	-	-	-	-
1162	115. t. 4.	18	-	-	0,6	-	31	7.5YR 8/4	5YR 7/8	2	4	1	2	3	31	31	-	-	52	4	3	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1163	115. t. 6.	23	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	3	1	1	1	1	-	-	-	40	21	4	2	13	14	-	13	14	-	-	-	-	-	-
IIIE/V.1.: Érdemi profilálás nélküli, a felső részén legömbölyített peremű, arányosan megvastagodó oldalfalú, félgömbös testű tálak.																																
1164	116. t. 2.	17	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	1	2	31	31	-	51	-	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1165	116. t. 6.	20	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	21	-	51	-	-	4	5	5	8	10	8	14	-	-	-	-	-	-
1166	116. t. 3.	17	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	3	1	21	31	-	50	-	4	3	8	13	14	8	10	-	-	-	-	-	-
1167	116. t. 5.	19	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	32	-	41	-	-	4	5	12	13	-	11	12	-	-	-	-	-	-
1168	116. t. 8.	18	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	41	-	31	-	-	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	-	10	-
1169	116. t. 7.	12	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	3	1	1	21	-	40	50	-	4	3	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1170	116. t. 9.	21	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 6/4	-	4	4	2	3	2	-	31	-	-	41	4	5	13	14	-	12	13	14	-	-	-	-	-
1171	116. t. 1.	17	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	21	21	40	-	-	4	5	10	14	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1172	116. t. 4.; 347. t. 2.	17	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 7/4	-	4	3	2	2	1	51	21	-	-	21	4	5	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	3
IIIE/V.2a.: Alacsony, enyhén duzzadt, arányosan megvastagodó, horonnyal vagy gyengén eldolgozott visszahajtással hangsúlyozott peremű, félgömbös testű csészék és tálak.																																
1173	117. t. 2.	22	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	2	1	41	21	40	-	-	4	5	13	14	-	13	14	-	-	-	1	-	-
1174	117. t. 4.	14	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 6/6	-	3	2	2	3	1	41	31	-	51	-	2	2	7	21	-	7	-	-	-	-	1	31	-
1175	117. t. 7.	23	-	-	0,6	-	1	7.5YR 8/3	-	4	1	2	2	1	-	31	-	-	-	4	4	5	-	-	5	-	-	-	-	-	11	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1176	117. t. 5.	10	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	3	1	1	31	-	-	41	-	4	5	12	13	14	12	-	-	-	-	-	-	-
1177	117. t. 3.	17	-	-	0,6–0,7	-	23	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	3	1	1	32	-	-	31	40	4	4	7	-	-	8	-	-	-	-	1	-	-
1178	117. t. 6.	22	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	2	3	2	2	21	21	31	-	-	4	4	4	9	10	8	-	-	-	-	-	31	-
1179	117. t. 1.	22	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	1	1	-	21	30	-	-	4	2	10	14	-	10	13	-	-	2	0	-	-
IIIE/V.2b.: Magasabb, erősebben duzzadt, arányosan megvastagodó, a gyenge visszahajtás alá futó rézsűs falsíkkal hangsúlyozott peremű, félgömbös testű tálak.																																
1180	118. t. 5.	24	-	-	0,8	-	31	10YR 8/4	5YR 7/6	1	1	1	3	1	41	31	-	51	-	4	2	12	13	14	12	13	14	-	-	-	-	-
1181	119. t. 2.	18	-	-	0,3–0,4	-	32	7.5YR 8/6	5YR 7/8	1	2	1	2	2	32	20	-	40	21	2	1	6	-	-	7	14	-	-	-	-	-	-
1182	119. t. 1.; 348. t. 6.	20	-	-	0,7	-	32	2.5YR 6/8	10YR 7/1	4	2	2	2	2	-	31	41	-	21	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	0	31	21
1183	120. t. 1.	21	-	-	0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	3	3	2	2	1	31	21	50	-	21	4	2	7	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1184	120. t. 8.	13	-	-	0,9	-	1	2.5YR 7/6	-	2	3	2	1	2	-	-	-	51	40	2	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1185	118. t. 1.	20	-	-	0,9–1	-	31	10YR 7/4	2.5YR 7/6	4	3	3	1	1	-	31	-	51	-	4	2	8	9	10	10	-	-	-	-	-	31	-
1186	119. t. 3.	23	-	-	0,9–1,1	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	1	2	40	21	40	-	41	4	2	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1187	119. t. 6.	27	-	-	0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	1	3	2	41	21	41	50	-	4	3	9	10	-	7	9	-	-	-	-	-	-
1188	118. t. 2.	18	-	-	1	-	31	10YR 7/4	2.5YR 7/6	3	3	3	3	1	41	31	-	51	-	4	4	9	10	-	10	-	-	-	-	0	-	-
1189	120. t. 10.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	31	-	-	-	40	4	5	12	13	14	12	13	14	-	-	-	-	-
1190	119. t. 4.	21	-	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	1	31	-	21	-	-	4	5	11	12	13	12	13	-	-	-	0	-	-
1191	118. t. 4.	20	-	-	0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	1	1	1	3	1	-	31	-	53	-	4	2	12	-	-	12	13	-	-	-	-	-	-
1192	118. t. 3.	21	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	1	1	33	-	41	50	-	4	2	8	9	-	7	-	-	-	-	1	-	-
1193	120. t. 2.	22	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	4	1	2	1	1	40	-	30	-	-	4	5	11	12	14	12	13	14	-	-	0	-	-
1194	120. t. 6.	22	-	-	0,9–1	-	1	5YR 7/8	-	3	2	1	1	1	33	-	-	-	-	4	3	8	-	-	8	9	-	-	-	-	-	-
1195	120. t.	24	-	-	0,2<	-	1	5YR 7/8	-	3	1	3	3	2	51	21	40	-	-	4	4	9	10	-	-	-	-	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	7.																															
1196	118. t. 6.	24	-	-	0,8	-	1	7.5YR 7/3	-	2	1	3	3	2	41	-	-	41	-	4	4	11	12	13	5	13	-	-	-	1	11	-
1197	119. t. 5.	24	-	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	3	3	2	1	40	31	-	-	-	4	4	7	8	-	4	5	-	-	2	1	-	-
1198	120. t. 3.	21	-	-	0,7–0,8	-	32	7.5YR 6/6	7.5YR 5/3	3	3	2	1	1	31	-	-	-	-	4	5	11	12	13	12	13	-	-	-	1	-	-
1199	120. t. 4.	19	-	-	1–1,1	-	1	5YR 7/6	-	2	2	3	2	1	20	31	20	-	-	4	4	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1200	120. t. 5.	19	-	-	0,9	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	2	3	2	1	1	41	21	40	-	-	4	5	12	13	-	14	-	-	-	-	1	-	-
1201	119. t. 7.; 350. t. 14.	22	-	-	0,9	-	32	5YR 7/8	7.5YR 7/3	4	2	3	2	1	41	21	51	-	31	4	4	8	9	-	8	-	-	-	-	1	-	23
1202	120. t. 9.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 6/8	-	1	2	1	3	2	-	31	-	-	21	4	4	-	-	-	14	-	-	-	-	-	30	-
IIIE/V.3a1.: Félgömbös testű tálforma, enyhén duzzadt, arányosan megvastagodó, trapézos átmetszetű peremkiképzéssel.																																
1203	123. t. 3.	21	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	2	1	41	31	-	52	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1204	122. t. 6.	18	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 8/4	-	4	1	2	2	1	-	31	-	50	-	4	3	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1205	123. t. 7.	16	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	2	30	21	31	-	21	2	1	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1206	122. t. 5.	20	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	3	2	31	31	41	51	-	4	2	-	-	-	7	8	-	-	-	0	-	-
1207	121. t. 2.	24	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	2	3	1	2	3	41	21	51	-	21	4	2	9	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1208	123. t. 6.	12	-	-	0,6–0,7	-	31	5YR 7/8	10YR 8/3	2	2	2	2	3	31	21	-	-	41	4	3	4	5	6	7	8	-	-	-	-	-	-
1209	123. t. 4.	21	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	1	3	3	1	31	21	30	-	-	4	4	7	9	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1210	122. t. 3.	22	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	1	1	22	20	-	-	11	4	3	5	8	-	5	7	-	-	-	-	-	-
1211	122. t. 7.	19	-	-	0,7	-	1	10YR 8/3	-	1	1	1	2	2	-	31	-	-	41	4	2	5	-	-	4	5	-	-	-	-	-	-
1212	123. t. 10.	20	-	-	0,7	-	22	7.5YR 8/4	5YR 7/6	2	2	2	2	2	50	21	-	-	31	4	4	5	7	8	4	5	9	-	-	-	-	-
1213	123. t. 5.	14	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	1	3	30	31	-	-	40	4	2	5	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1214	123. t. 2.	21	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	2	2	31	21	-	30	41	2	2	8	10	-	8	-	-	-	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1215	121. t. 1a–c.	20	9	8,1*	0,7–0,9	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	3	3	2	2	1	41	31	-	-	51	4	5	12	13	14	10	13	14	-	2	-	31	-
1216	123. t. 8.	11	-	-	0,6	-	1	2.5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	23	31	-	40	-	4	2	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1217	122. t. 2.	18	-	-	0,7	-	1	10R 6/8	-	4	2	3	1	1	32	-	-	-	-	4	3	7	8	10	8	-	-	-	-	-	-	-
1218	123. t. 9.	16	-	-	0,5	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	1	1	31	-	-	-	-	4	4	4	5	-	4	12	-	-	-	-	-	-
1219	122. t. 8.	23	-	-	0,8	-	1	10YR 7/2	-	2	1	2	2	1	41	21	-	-	31	2	1	21	-	-	21	-	-	-	-	-	31	-
1220	123. t. 1.	18	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	4	2	3	2	41	31	-	-	40	4	3	8	10	-	9	-	-	-	-	0	-	-
1221	121. t. 3.	23	-	-	0,6	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	2	1	1	2	1	31	21	30	-	-	4	3	5	7	9	5	8	-	-	2	1	-	-
1222	122. t. 4.	23	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	3	2	-	21	-	-	51	4	4	4	8	10	8	-	-	-	-	-	-	-
1223	122. t. 1.	19	-	-	0,7–0,9	-	21	10R 7/6	7.5YR 8/4	3	2	2	3	2	41	32	-	-	40	4	2	7	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
IIIE/V.3a2.: Közvetlenül a perem alatt induló, tűzdelt sávval díszített, félgömbös testű tálforma, enyhén duzzadt, arányosan megvastagodó, trapézos átmetszetű peremkiképzéssel.																																
1224	125. t. 3.	26	-	-	0,8	-	31	7.5YR 8/6	5YR 7/8	4	3	2	1	1	-	-	40	-	22	4	5	13	14	-	13	-	-	-	2	-	-	-
1225	126. t. 7.	23	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	1	1	2	41	21	-	-	41	4	5	5	7	-	7	-	-	-	2	-	31	-
1226	127. t. 3.	26	-	-	0,6–0,7	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	1	2	1	1	1	10	21	60	-	31	4	2	5	-	-	5	13	-	-	2	1	-	21
1227	127. t. 1–2.	26	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	2	1	22	21	-	-	31	4	3	5	-	-	5	-	-	-	2	1	-	22
1228	125. t. 1.	17	-	-	0,7	-	31	2.5YR 6/8	7.5YR 7/6	3	3	2	1	1	21	21	-	30	-	4	2	13	-	-	13	-	-	-	2	1	-	22
1229	127. t. 4.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	2	1	22	21	-	-	31	4	3	5	-	-	5	-	-	-	2	1	-	22
1230	125. t. 4.	-	-	-	0,7	-	31	10YR 7/3	2.5YR 7/6	4	3	2	1	1	30	-	-	-	-	4	2	13	14	-	11	13	-	-	2	0	-	-
1231	125. t. 2.	17	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	2	2	2	1	40	21	-	-	-	2	2	11	13	14	13	-	-	-	2	1	10	-
1232	126. t. 1.	19	-	-	0,7	-	21	5YR 7/6	10YR 7/1	2	2	2	2	2	31	21	-	-	51	4	3	5	-	-	5	-	-	-	2	-	-	-
1233	125. t. 6.	21	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	2	3	1	3	2	-	22	-	-	41	4	3	5	-	-	5	-	-	-	2	1	31	-
1234	127. t. 6.	23	-	-	0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	3	1	20	31	-	-	40	4	4	9	10	14	9	10	-	-	2	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1235	127. t. 5.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	1	2	2	-	31	-	-	21	4	4	4	5	-	5	-	-	-	2	1	-	-
1236	126. t. 3.	22	-	-	0,6	-	1	10YR 7/3	-	2	1	2	1	2	30	20	-	-	-	4	3	7	9	-	13	-	-	-	2	1	31	-
1237	126. t. 6.	23	-	-	0,7	-	31	5YR 7/6	7.5YR 8/4	3	1	2	3	1	41	21	-	-	50	4	2	8	-	-	9	-	-	-	2	-	-	-
1238	128. t. 1a–c.	22	8	8,8	0,6–0,7	-	32	2.5YR 6/8	7.5YR 8/3	3	3	3	3	1	31	31	-	-	61	4	4	4	8	10	8	-	-	-	2	1	-	21
1239	126. t. 5.	22	-	-	0,8	-	31	5YR 7/8	7.5YR 7/8	4	1	3	2	1	21	-	-	41	-	4	4	5	-	-	7	-	-	-	2	1	-	-
1240	125. t. 5.; 350. t. 6.	24	-	-	0,7	-	32	7.5YR 7/3	7.5YR 6/3	3	2	2	1	1	30	21	41	-	-	4	5	13	14	-	14	-	-	-	2	-	-	22
1241	126. t. 2.	19	-	-	0,7–0,8	-	32	5YR 7/6	10YR 6/1	4	1	2	3	2	31	21	-	-	30	4	2	5	7	-	7	-	-	-	2	-	31	-
1242	124. t. 2.	-	-	-	0,9	-	32	7.5YR 8/4	10YR 7/1	4	3	2	1	1	-	10	-	-	11	4	2	14	-	-	14	-	-	-	2	-	31	-
1243	124. t. 1a–b.	19	11	-	0,7–0,9	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	1	3	1	3	1	31	31	-	-	21	2	1	13	14	-	13	14	-	-	2	0	-	-
1244	126. t. 4.	22	-	-	0,7	-	22	10YR 8/4	5YR 7/6	3	3	2	2	3	32	31	-	-	30	4	2	5	-	-	5	-	-	-	2	0	-	-
1245	124. t. 3.	21	-	-	0,7	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/6	3	3	2	2	2	41	31	-	60	-	4	1	13	14	-	13	14	-	-	2	-	-	-
1246	126. t. 8.	25	-	-	0,7	-	1	10YR 8/4	-	2	1	1	1	1	-	30	31	-	-	4	2	4	5	-	5	-	-	-	2	-	-	-
IIIE/V.3b1.: Enyhén duzzadt, arányosan, kör átmetszetben megvastagodó peremű, félgömbös testű csészék és tálak.																																
1247	130. t. 11.	21	-	-	0,6	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	2	1	1	1	2	40	31	-	-	-	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1248	130. t. 8.	18	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	1	2	21	-	-	-	40	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
1249	131. t. 4.	25	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	3	32	32	-	-	21	4	2	-	-	-	7	-	-	-	-	0	-	-
1250	129. t. 4.	16	-	-	0,5	-	1	5YR 7/4	-	2	1	2	3	2	-	21	-	-	31	4	2	10	14	-	5	10	14	-	-	-	31	-
1251	129. t. 1.	10	-	-	0,4	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	1	1	41	-	-	-	-	4	2	5	8	9	5	8	-	-	-	-	-	-
1252	131. t. 3.	21	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	2	51	21	40	-	-	4	2	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1253	130. t. 6.	18	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	31	31	31	-	-	4	5	5	13	14	5	-	-	-	-	0	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1254	131. t. 2.	19	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	2	2	1	2	2	21	31	-	-	41	4	3	12	13	14	5	10	-	-	-	0	31	-
1255	130. t. 12.	24	-	-	0,5–0,6	-	1	10YR 8/4	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-	32	2	1	4	-	-	4	5	-	-	-	-	-	-
1256	129. t. 2.	16	-	-	0,6	-	23	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	2	2	3	1	21	21	-	-	-	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	20	-
1257	129. t. 3.	17	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 8/3	-	2	3	1	2	2	-	31	-	41	-	2	2	12	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
1258	129. t. 5.	17	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/4	-	4	3	2	1	1	41	-	51	-	-	4	5	12	10	-	12	13	-	-	-	0	-	-
1259	130. t. 4.	16	-	-	0,6	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	3	1	3	1	1	30	20	-	-	20	4	3	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1260	131. t. 1.	19	-	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	3	3	3	2	21	21	30	-	-	4	4	7	-	-	5	7	-	-	-	-	-	21
1261	130. t. 9.	20	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	3	1	1	41	20	41	-	-	4	3	12	13	14	12	13	-	-	-	-	-	-
1262	130. t. 10.	21	-	-	0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	1	2	1	2	2	41	31	-	-	31	2	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1263	130. t. 5.	16	-	-	0,8	-	1	2.5YR 7/6	-	4	4	2	2	1	41	31	-	-	20	4	2	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1264	130. t. 1.	10	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	2	4	2	2	-	32	-	60	52	4	2	7	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1265	130. t. 7.	18	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	31	20	-	-	-	4	2	7	14	-	7	14	-	-	-	-	-	-
1266	130. t. 3.	15	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	3	1	-	21	-	31	-	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1267	130. t. 2.	13	-	-	0,7	-	1	10YR 7/2	-	4	1	2	2	2	-	21	60	-	-	4	3	13	-	-	13	14	-	-	-	-	31	-
IIIE/V.3b2.: Enyhén duzzadt, arányosan, kör átmetszetben megvastagodó peremű, félgömbös testű tálforma, a perem alatt közvetlenül induló, tűzdeléssel díszített sávval.																																
1268	131. t. 8.	-	-	-	0,4–1	-	1	7.5YR 8/6	-	3	1	2	3	3	21	32	-	-	41	2	4	5	-	-	5	-	-	-	2	1	-	-
1269	131. t. 5a–b.	19	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	31	31	50	-	40	4	4	5	-	-	5	-	-	-	2	-	-	-
1270	131. t. 6a–b.; 349. t. 10.	17,5	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	3	1	41	31	40	51	-	4	2	5	7	-	5	7	-	-	-	1	-	22
1271	132. t. 1.	20	-	-	0,5–0,6	-	1	10YR 7/4	-	4	1	2	3	1	-	31	-	-	21	4	4	12	14	-	12	14	-	-	2	1	-	-
1272	132. t. 2.	21	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	3	1	3	1	1	21	-	30	-	31	4	4	6	-	-	7	-	-	-	2	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1273	132. t. 3.	20	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	2	2	3	-	21	-	-	41	4	3	5	-	-	5	-	-	-	2	1	-	-
1274	131. t. 7.	15	-	-	0,4	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	2	2	2	2	1	21	21	-	-	21	4	2	12	13	-	12	13	-	-	2	-	31	-
IIIE/VI.1a1.: Erősen duzzadt, arányosan a külső-belső felület felé megvastagodó („gyűrűs”) peremű, félgömbös testű tálak, a perem visszahajtása jól eldolgozott.																																
1275	133. t. 3.	20	-	-	0,6	-	31	5YR 7/6	5YR 7/8	1	1	1	2	1	31	21	-	41	-	2	1	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	21
1276	133. t. 4.	22	-	-	0,7	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	1	3	1	2	3	-	31	50	50	41	2	1	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1277	133. t. 6.	18	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	3	1	2	2	2	31	21	21	50	-	4	5	4	5	10	5	7	10	-	-	-	31	-
1278	134. t. 2.	22	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	2	4	3	2	41	32	41	-	31	2	1	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1279	133. t. 2.	19	-	-	0,5–0,7	-	31	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	2	3	2	1	21	31	40	50	31	4	4	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1280	134. t. 5.	20	-	-	0,5–0,6	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	1	2	1	1	22	-	21	-	-	4	2	5	9	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1281	134. t. 3.	23	-	-	0,6	-	1	2.5YR 7/4	-	2	3	1	1	2	41	21	-	41	-	2	2	8	10	-	-	-	-	-	-	0	-	21
1282	133. t. 5.	22	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	2	1	51	21	-	-	-	4	2	5	7	-	8	-	-	-	-	1	-	-
1283	133. t. 1.	17	-	-	0,5	-	1	7.5YR 7/6	-	2	2	1	2	1	31	-	-	40	-	4	1	5	-	-	5	6	-	-	-	-	-	-
1284	134. t. 1.	19	-	-	0,7	-	31	5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	1	1	22	-	40	-	-	4	5	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	-
1285	134. t. 4.	24	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	1	31	31	30	-	-	4	3	7	8	-	7	8	-	-	-	-	-	-
IIIE/VI.1a2.: Erősen duzzadt, arányosan a külső-belső felület felé megvastagodó („gyűrűs”) peremű, félgömbös testű tálforma, a perem visszahajtása hiányosan eldolgozott.																																
1286	135. t. 1.	13	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	2	3	31	31	-	-	40	2	2	8	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1287	134. t. 8a–b.	19	-	-	0,4	-	1	7.5YR 8/6	-	2	2	2	1	1	-	-	50	-	41	4	5	13	-	-	12	13	-	-	-	-	11	-
1288	134. t. 7.	18	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	1	1	2	21	-	-	-	-	4	2	7	-	-	7	8	-	-	-	-	-	-
1289	134. t. 6.	20	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	1	1	21	30	-	-	-	4	3	5	10	-	5	12	10	-	-	-	-	-
IIIE/VI.1b.: Erősen duzzadt, vertikálisan kissé nyújtott (ovális átmetszetű), a külső-belső felület felé megvastagodó peremű, félgömbös testű tálak.																																
1290	135. t. 5.	22	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	4	3	2	1	1	50	-	-	-	21	4	5	12	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1291	135. t.	18	-	-	0,7	-	1	10YR	-	2	3	3	1	1	-	-	-	-	50	4	4	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	4.							7/4																								
1292	136. t. 4.	22	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	2	1	33	-	40	42	-	4	5	5	9	14	5	14	-	-	-	-	-	-
1293	136. t. 3.	21	-	-	0,6	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	2	1	1	31	20	-	50	41	4	5	12	13	14	13	-	-	-	-	1	-	-
1294	136. t. 1.	20	-	-	0,7	-	1	7.5YR 6/4	-	3	3	2	3	1	-	21	61	-	-	4	2	13	14	-	13	14	-	-	-	1	-	-
1295	135. t. 7.	24	-	-	0,6	-	1	7.5YR 6/8	-	4	1	3	2	1	40	21	41	-	-	4	3	12	13	-	12	14	-	-	-	-	11	21
1296	135. t. 6.	24	-	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	1	1	21	20	-	31	-	4	2	5	7	-	5	7	-	-	-	-	-	-
1297	135. t. 2.	18	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 6/4	5YR 6/6	3	3	2	3	2	21	21	50	-	21	4	5	13	14	-	12	13	-	-	-	1	31	-
1298	136. t. 2.	20	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	3	2	31	21	-	-	30	4	5	7	8	14	8	9	10	-	-	1	-	-
1299	135. t. 3.	18	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	2	41	21	31	-	31	4	2	5	7	9	7	8	-	-	-	1	-	-
IIIE/VI.2a.: Erősen duzzadt, szabályosan körbefutó ívben kifelé megvastagodó peremű, félgömbös testű tálak, a perem visszahajtása jól eldolgozott.																																
1300	136. t. 6.	21	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 8/6	2.5YR 6/8	3	2	2	2	1	33	21	60	-	-	4	3	8	10	21	8	10	-	-	-	-	10	-
1301	137. t. 4.	22	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	3	2	2	-	21	31	-	31	4	3	7	8	-	5	-	-	-	2	1	-	-
1302	136. t. 5.	16	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	3	1	51	31	-	-	-	4	5	12	13	14	8	14	-	-	-	-	-	-
1303	137. t. 1a–c.; 347. t. 6.	21	-	-	0,6	-	32	2.5YR 7/6	7.5YR 8/6	2	3	2	2	2	51	31	-	-	30	4	4	4	5	9	5	7	-	-	-	-	20	11
1304	136. t. 7.	20	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	3	30	21	50	-	-	4	5	12	13	14	12	14	-	-	-	-	10	-
1305	136. t. 8.	21	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	2	2	41	21	30	-	-	4	4	5	7	13	5	8	9	-	-	1	10	-
1306	138. t. 1.	20	-	-	0,9	-	1	5YR 8/4	-	1	3	1	3	3	-	32	-	50	41	2	1	8	-	-	9	-	-	-	-	1	-	-
1307	136. t. 10.	19	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 7/6	-	3	3	1	2	1	31	-	-	-	41	4	5	11	13	14	12	13	14	-	-	-	-	-
1308	136. t. 8.	22	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 8/4	2.5YR 6/8	3	3	1	3	3	41	32	-	52	-	4	2	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1309	137. t. 2.; 348. t. 13.	18	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	2	3	1	1	31	-	31	-	-	4	5	5	13	14	5	13	14	-	-	-	-	21

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1310	137. t. 3.; 350. t. 16.	17	11,5	-	0,5–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	4	1	3	2	2	21	21	-	31	21	4	5	5	7	13	5	12	13	-	-	-	31	23
1311	138. t. 2.	20	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	2	2	11	20	-	-	-	4	1	7	10	-	9	-	-	-	-	1	-	-
1312	138. t. 3.	19	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	1	11	-	30	-	-	4	2	7	8	10	5	7	-	-	-	1	-	-
1313	136. t. 11a–b.	16	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	31	31	-	50	-	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	0	10	-
1314	138. t. 4.	20	-	-	0,6	-	1	2.5YR 7/6	-	4	3	1	2	2	51	21	-	-	31	4	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
IIIE/VI.2b.: Erősen duzzadt, szabályosan körbefutó ívben kifelé megvastagodó peremű, félgömbös testű tálak, a perem visszahajtása gyengén eldolgozott.																																
1315	139. t. 3.	21	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	2	4	1	22	-	40	-	-	4	5	12	13	14	13	-	-	-	-	1	-	-
1316	139. t. 2.	21	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/4	-	4	3	2	2	3	41	31	-	41	-	4	2	7	9	-	12	13	-	-	-	0	31	-
1317	139. t. 4.	19	-	-	0,6	-	23	2.5YR 7/8	7.5YR 7/6	4	1	2	1	1	-	21	-	41	-	4	4	7	9	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1318	139. t. 1.	20	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	3	2	32	21	31	40	-	4	1	7	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-
IIIE/VI.2c.: Félgömbös testű tálak, erősen duzzadt, kissé ovális átmetszetben megvastagodó, a falsíkból határozottan kiugró peremkiképzéssel.																																
1319	138. t. 7.	25	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	4	1	3	1	41	31	-	-	51	4	2	8	9	-	8	9	13	-	2	1	30	-
1320	138. t. 6.	26	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	2	1	21	31	-	-	20	4	2	7	9	-	7	8	-	-	2	1	-	-
1321	138. t. 5.	22	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/8	-	1	1	1	1	1	33	30	40	41	-	4	1	5	-	-	8	-	-	-	2	1	-	-
IIIE/VI.3a1.: Erősen duzzadt, arányosan megvastagodó, elnagyolt négyzetes átmetszetű, több felületén síkozott peremű, félgömbös testű tálforma.																																
1322	140. t. 4.	22	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	4	2	3	2	31	31	-	51	40	4	2	8	13	10	5	9	-	-	-	1	31	-
1323	140. t. 7.	19	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	2	31	30	30	-	21	4	2	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1324	140. t. 5.	25	-	-	0,9	-	32	7.5YR 7/3	2.5YR 7/6	3	3	2	1	2	40	-	-	-	40	4	5	12	-	-	12	13	-	-	-	-	31	-
1325	141. t. 2.	21	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	2	1	31	-	20	-	-	4	5	7	8	10	7	8	-	-	-	-	-	-
1326	140. t. 6.	20	-	-	0,7	-	32	7.5YR 8/4	2.5YR 8/4	4	3	2	1	1	41	-	40	41	-	4	5	8	14	-	8	9	10	-	-	-	-	-
1327	140. t. 1a–b.	19	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	41	-	41	51	-	4	5	12	13	14	12	13	-	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1328	140. t. 2a–b.; 348. t. 15.	16	-	-	0,5–0,8	-	31	7.5YR 8/6	5YR 7/6	2	2	1	3	2	31	32	41	51	21	4	2	5	-	-	5	8	13	-	-	-	-	21
1329	140. t. 3.	21	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	21	20	30	-	-	4	5	12	13	14	13	14	-	-	-	-	-	-
1330	141. t. 1.	22	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	2	2	31	21	-	42	21	4	5	5	6	-	5	7	-	-	-	-	-	-
IIIE/VI.3a2.: Félgömbös testű csészék, komplex kialakítású, erősen megvastagodó, szögletes átmetszetű (megközelítőleg trapézos) peremkiképzésekkel.																																
1331	141. t. 7.	13	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	4	2	3	1	3	41	31	41	-	-	4	3	12	13	14	12	13	-	-	-	-	31	-
1332	141. t. 8.	14	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	21	-	30	50	21	4	5	12	13	14	11	12	-	-	-	1	-	-
IIIE/VI.3b.: Enyhén duzzadt, arányosan, kör átmetszetben megvastagodó, kívülről határozott éllel hangsúlyozott peremű, félgömbös testű tálak.																																
1333	141. t. 6.	19	-	-	0,6	-	1	10YR 8/4	-	2	1	3	3	1	31	30	-	-	21	4	3	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
1334	141. t. 4.	18	-	-	0,6	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	1	3	1	1	31	-	50	-	21	4	4	7	-	-	7	-	-	-	-	0	-	-
1335	141. t. 3.	25	-	-	0,9	-	4	7.5YR 6/3	2.5YR 6/8	4	3	2	1	1	41	30	41	-	50	4	5	13	10	-	13	10	-	-	-	-	-	-
1336	141. t. 5.	16	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	2	3	-	22	30	-	-	2	1	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
IIIE/VI.4a.: Enyhén duzzadt, kifelé, arányosan megvastagodó, alulról horonypárral hangsúlyozott peremű, félgömbös testű tálforma.																																
1337	143. t. 3.	21	-	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	2	21	31	40	-	-	4	2	5	7	8	5	7	-	-	-	1	-	-
1338	144. t. 1.	19	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	31	-	-	-	31	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	1	-	-
1339	143. t. 4.	19	-	-	0,6	-	32	7.5YR 8/6	2.5YR 7/6	3	2	2	1	2	-	21	-	-	-	4	2	8	10	-	9	10	-	-	-	1	-	-
1340	142. t. 1.	20	-	-	0,7	-	1	7.5YR 6/3	-	4	1	3	1	1	21	-	-	40	-	4	3	12	13	-	13	-	-	-	-	1	31	-
1341	142. t. 4.	19	-	-	0,7	-	32	7.5YR 7/3	2.5YR 7/6	3	2	2	3	1	41	31	-	-	-	4	3	8	9	13	10	13	-	-	-	1	-	-
1342	142. t. 5.	20	-	-	0,7	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	2	3	1	2	3	-	31	-	51	-	4	2	7	9	-	9	-	-	-	-	-	31	-
1343	144. t. 3.	12	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	1	1	21	21	-	-	-	4	3	7	8	-	7	8	-	-	-	1	-	-
1344	142. t. 2.	19	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/3	-	4	1	2	2	2	-	21	-	-	30	4	5	10	13	-	10	13	-	-	-	1	31	-
1345	142. t. 3.	20	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/4	-	2	1	2	1	1	50	-	31	51	-	4	2	8	9	10	9	10	-	-	-	1	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1346	143. t. 1.	19	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/4	-	4	2	3	3	1	41	31	-	-	51	4	3	7	8	-	7	8	-	-	-	1	-	-
1347	143. t. 2.	21	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 7/4	-	2	3	2	3	3	42	32	-	61	-	4	3	10	14	21	13	21	-	-	-	1	31	-
1348	144. t. 2.	15	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	3	3	3	3	1	23	21	-	-	-	4	3	7	-	-	7	8	9	-	-	1	-	-
1349	143. t. 6.	18	-	-	0,5	-	1	7.5YR 7/3	-	3	2	2	1	1	31	-	-	-	21	4	5	13	14	-	13	14	-	-	-	1	-	-
1350	143. t. 5.	24	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	21	-	31	-	-	4	5	13	14	-	12	13	14	-	-	1	-	-
IIIE/VI.4b1.: Enyhén duzzadt, kifelé, arányosan megvastagodó, alulról mély árkolással hangsúlyozott, félgömbös testű tálforma.																																
1351	145. t. 2.	18	-	-	0,5–0,6	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	2	1	1	2	1	13	21	31	41	50	4	5	8	10	14	10	13	14	-	-	1	-	-
1352	145. t. 7.	12	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	3	3	2	1	-	30	-	-	40	4	3	5	7	10	8	10	-	-	-	1	-	-
1353	145. t. 4.	15	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	2	3	1	1	1	30	-	-	-	21	4	5	12	13	14	13	14	-	-	-	0	-	-
1354	144. t. 4.	17	-	-	0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	4	1	2	1	1	21	-	-	-	21	4	5	12	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
1355	145. t. 3.	19	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 8/4	-	1	3	1	2	3	-	32	-	60	41	2	1	9	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1356	145. t. 1.	18	-	-	0,6	-	32	7.5YR 8/6	2.5YR 7/6	4	1	3	1	1	21	-	-	-	30	4	4	9	10	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1357	144. t. 5.	12	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	21	20	-	-	41	4	5	11	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
1358	145. t. 6.	15	-	-	0,5	-	1	10YR 7/3	-	4	2	2	3	1	-	31	-	51	-	4	2	5	11	-	5	13	-	-	-	1	31	-
1359	145. t. 5.	15	-	-	0,4–0,5	-	31	5YR 7/6	5YR 7/8	2	1	2	2	2	30	31	-	40	-	4	3	5	8	-	5	-	-	-	-	-	-	-
IIIE/VI.4b2.: A peremél felé megvastagodó oldalfalú, kisméretű csésze, legömbölyített, megvastagodás nélküli, a külső felület felől erőteljes árkolással tagolt peremkiképzéssel.																																
1360	145. t. 8.	9	-	-	0,4	-	23	5YR 7/8	7.5YR 7/6	3	2	2	1	2	40	30	-	-	-	2	2	5	7	-	5	-	-	-	-	1	31	-
IIIE/VII.1a1.: Párnásan megvastagodó, a külső felületen lépcsősen tagolt peremű, rézsűs oldalfalú, félgömbös haskiképzésű csészék.																																
1361	146. t. 2a–c.	14	7	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/8	-	2	3	1	3	1	31	32	-	-	-	4	3	7	9	-	8	9	-	-	-	-	-	-
1362	147. t. 3.	12	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 8/4	-	3	2	2	3	1	-	21	41	60	-	4	2	7	8	-	10	-	-	-	-	1	-	-
1363	146. t. 1a–c.	11	5	-	0,5–0,6	-	1	10YR 8/2	-	3	3	2	1	1	-	-	50	50	-	4	5	12	13	14	14	-	-	-	-	-	31	-
1364	147. t.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	1	40	30	-	-	-	4	5	5	13	14	12	13	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	6.																															
1365	147. t. 2.	11	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	3	2	-	31	-	-	30	4	5	12	13	14	12	13	14	-	-	1	31	-
1366	147. t. 4.	13	-	-	0,4	-	1	7.5YR 8/6	-	3	1	3	1	1	31	-	-	-	21	4	5	5	13	14	12	11	14	-	-	-	-	-
1367	147. t. 1.	11	-	-	0,4–0,5	-	1	10YR 7/2	-	2	2	1	2	1	51	21	31	-	-	4	2	13	14	-	13	-	-	-	-	-	31	-
1368	147. t. 5.	13	-	-	0,5	-	1	10YR 8/4	-	3	2	2	1	1	11	-	-	40	-	4	2	8	10	14	8	14	-	-	-	-	-	-
IIIE/VII.1a2.: Párnásan megvastagodó, a külső íven mélyedéssel tagolt, alulról kidomborodó peremsávval hangsúlyozott peremű, félgömbös testű tálak.																																
1369	148. t. 1.	23	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	2	4	2	2	2	41	32	-	-	41	4	2	8	10	-	8	9	-	-	-	-	-	-
1370	148. t. 2.; 347. t. 12a–b.	18	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	3	3	1	2	23	21	50	-	-	4	2	5	7	10	7	9	-	-	-	1	-	21
1371	147. t. 9.	22	-	-	0,6–0,9	-	31	10YR 7/4	2.5YR 6/8	2	2	2	2	1	20	-	40	-	-	4	2	9	10	-	10	-	-	-	-	-	11	-
1372	147. t. 7.	20,5	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/8	-	2	1	2	2	1	41	31	-	50	-	4	2	5	7	9	7	8	-	-	-	1	-	-
1373	147. t. 8.	23	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 8/4	2.5YR 7/8	4	2	2	1	1	11	-	-	-	11	4	3	7	9	10	7	10	-	-	-	1	-	-
IIIE/VII.1b.: Egyedi kialakítású, a külső felület felől mélyedéssel ellátott, párnásan megvastagodó peremkiképzések, a tagolás szándékossága kérdéses.																																
1374	148. t. 3.	25	-	-	0,9–1	-	22	10YR 8/4	5YR 7/8	3	3	2	2	2	43	31	-	-	21	4	4	8	10	14	8	10	-	-	-	-	-	-
1375	148. t. 4.	21	-	-	0,5–0,6	-	32	7.5YR 8/4	2.5YR 6/8	3	2	4	3	2	51	41	-	-	41	4	2	9	-	-	9	-	-	-	-	0	-	-
1376	148. t. 6.	21	-	-	0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	4	2	3	1	1	31	-	-	50	-	4	5	11	10	13	12	13	14	-	-	-	-	-
1377	148. t. 5.	19	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	2	2	30	21	-	-	40	4	5	12	13	14	13	14	-	-	-	-	-	23
IIIE/VII.2a1.: Párnásan megvastagodó, egyenletes ívű, tagolatlan peremű, félgömbös testű tálak, a perem visszahajtása a külső falsíkra simított.																																
1378	149. t. 1.	19	-	-	0,6	-	32	10YR 7/3	2.5YR 7/6	3	2	2	1	1	-	-	41	-	-	4	5	12	13	14	12	14	-	-	-	1	31	-
1379	149. t. 5.	23	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	2	2	1	1	1	21	21	50	42	-	4	2	12	14	-	12	14	-	-	-	1	-	-
1380	149. t. 6.; 348. t. 1.	20	-	-	0,7–0,9	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	4	3	3	2	31	-	41	-	-	4	3	5	8	-	-	-	-	-	-	1	-	21

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1381	149. t. 2a–b.	19	-	-	0,4–0,6	-	31	10YR 7/4	2.5YR 7/6	2	2	1	1	1	11	-	21	-	-	4	4	8	10	-	12	13	-	-	-	1	21	-
1382	149. t. 3.	19	-	-	0,6–0,8	-	23	2.5YR 7/6	7.5YR 7/6	4	3	2	1	1	42	-	41	-	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
1383	149. t. 4.; 350. t. 2.	18	-	-	0,6–0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	2	1	20	31	41	-	-	4	5	8	12	-	12	13	-	-	-	1	20	22
IIIE/VII.2a2.: Párnásan megvastagodó, behúzott jellegű peremmel ellátott, félgömbös testű tálforma, a perem visszahajtása a külső falsíkra simított.																																
1384	150. t. 3.	26	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	4	4	2	3	2	60	31	-	-	-	4	2	7	8	10	7	-	-	-	-	-	-	-
1385	150. t. 4.	18	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	21	20	-	-	-	2	3	5	9	10	12	13	-	-	2	-	-	-
1386	150. t. 1a–c.	19,3	7,8	7,9	0,6–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	2	3	33	21	51	-	31	4	3	5	8	10	5	7	8	-	-	1	-	-
1387	150. t. 2.	22	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	3	31	21	40	-	-	4	5	10	-	-	12	13	-	-	-	1	-	-
IIIE/VII.2b1.: Erősen duzzadt, ovális átmetszettel megvastagodó peremű, félgömbös testű tálforma, jól eldolgozott, de éles vonalú visszahajtással.																																
1388	155. t. 5.	19	-	-	0,6	-	32	5YR 7/8	7.5YR 8/6	1	1	1	3	1	33	31	40	42	-	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1389	155. t. 1.	26	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	41	30	30	-	-	4	5	12	13	14	12	13	-	-	-	-	-	-
1390	155. t. 7.	13	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	41	30	-	-	31	4	5	4	12	13	10	-	-	-	-	-	-	-
1391	155. t. 2.	29	-	-	0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	3	3	1	21	-	41	-	-	4	5	12	13	14	12	14	-	-	-	0	-	-
1392	154. t. 1.	23	-	-	0,6	-	1	5YR 8/4	-	1	3	1	3	1	50	41	-	-	-	4	2	13	14	-	13	14	-	-	-	-	31	-
1393	155. t. 9.	-	-	-	0,7	-	32	5YR 7/8	10YR 7/3	2	2	1	2	1	-	31	-	41	-	4	1	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1394	153. t. 9.	22	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	1	1	2	2	22	21	40	-	21	4	2	5	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1395	154. t. 4.	23	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	31	30	-	51	-	4	5	10	13	-	10	-	-	-	-	1	-	-
1396	155. t. 8.	19	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	1	1	1	2	32	-	41	51	-	4	2	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1397	152. t. 1.	20	-	-	0,6–1	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	4	1	2	2	1	31	21	41	-	-	4	3	5	7	9	7	8	-	-	-	1	-	-
1398	152. t. 2.; 349. t. 9.	21	-	-	0,7–0,8	-	31	5YR 7/6	5YR 7/4	3	4	1	3	1	22	31	-	51	51	4	5	13	14	21	13	14	-	-	2	-	11	22

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1399	152. t. 7.	18	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	1	1	40	-	-	41	-	4	2	8	12	-	12	14	-	-	-	-	31	-
1400	156. t. 1.	24	-	-	0,5–0,7	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	3	2	3	3	33	32	-	-	21	4	5	12	13	14	12	13	-	-	-	-	-	-
1401	151. t. 2a–b.	20	-	-	0,6–1	-	3	10YR 8/4	2.5YR 6/8	3	3	2	3	3	41	31	50	-	51	4	2	5	8	10	8	-	-	-	-	1	10	-
1402	153. t. 11.	23	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	1	40	31	40	-	-	4	5	13	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1403	154. t. 6.	25	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	51	-	-	40	51	4	5	13	14	-	13	14	-	-	-	1	-	-
1404	153. t. 2.	18	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	31	-	41	40	-	4	3	5	10	14	5	-	-	-	-	0	-	-
1405	152. t. 4.	14	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	42	20	-	-	-	4	2	5	13	14	5	-	-	-	-	-	-	-
1406	155. t. 6.	14	-	-	0,4–0,6	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	4	2	2	1	1	31	20	-	-	30	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	-	-	-
1407	152. t. 5.	14	-	-	0,6	-	1	7.5YR 6/4	-	4	1	2	1	1	-	21	-	-	-	2	3	21	-	-	13	-	-	-	-	-	31	-
1408	153. t. 7.	22	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	2	1	3	1	2	21	-	40	50	-	4	2	7	8	-	8	-	-	-	2	-	-	-
1409	153. t. 4.	20	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	1	2	21	41	-	-	-	4	3	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1410	154. t. 7.	25	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	2	3	21	31	-	51	-	4	2	5	9	-	7	8	-	-	-	-	31	-
1411	155. t. 3.	27	-	-	0,6	-	32	5YR 7/6	5YR 7/8	3	3	2	3	3	-	32	-	-	-	4	3	7	13	-	7	13	10	-	-	0	-	-
1412	153. t. 3.	19	-	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	3	2	30	21	-	-	31	4	2	5	7	14	8	10	14	-	-	1	-	-
1413	154. t. 2.	23	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	2	1	2	1	30	-	30	-	-	4	3	5	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-
1414	152. t. 3.; 348. t. 10.	21	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	2	3	3	1	-	31	-	41	-	4	5	12	13	14	12	14	-	-	2	-	-	21
1415	153. t. 13.	24	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	-	-	-	-	31	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
1416	154. t. 5.	23	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	3	1	1	2	33	21	-	50	-	4	3	7	8	9	8	-	-	-	-	-	-	-
1417	154. t. 3.	23	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	41	21	31	-	-	4	3	12	13	-	12	-	-	-	-	1	31	-
1418	152. t. 6.	17	-	-	0,7	-	32	5YR 7/6	2.5YR 6/4	3	2	2	2	3	-	22	40	-	-	4	2	5	-	-	5	12	-	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1419	153. t. 12.	23	-	-	0,8	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/6	4	2	2	2	1	33	-	31	41	-	4	5	5	13	14	12	13	-	-	-	-	-	-
1420	151. t. 1a–c.	23,1	9,8	12,1	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	3	1	41	21	41	-	41	4	2	9	10	-	7	8	9	-	-	1	10	-
1421	153. t. 10.	22	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	4	2	2	2	1	50	-	30	50	-	4	2	4	5	13	12	13	-	-	-	-	30	-
1422	156. t. 2.	23,7	-	-	0,6–1	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	1	3	1	1	21	21	31	-	50	4	3	7	9	14	8	10	-	-	-	1	-	-
1423	153. t. 14.	20	-	-	0,7	-	31	2.5YR 6/4	5YR 7/4	3	3	2	1	2	-	21	-	-	-	4	2	12	13	-	13	-	-	-	2	-	31	-
1424	155. t. 4.	24	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	3	3	2	1	1	21	-	-	-	40	4	5	12	13	14	12	13	-	-	-	-	-	-
1425	153. t. 8.	22	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	41	21	-	50	-	4	5	12	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
1426	153. t. 5.	22	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	1	60	21	-	-	50	4	3	6	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1427	153. t. 1.	18	-	-	0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	3	3	2	3	1	40	31	-	-	41	2	2	13	14	-	11	13	14	-	-	-	-	-
1428	153. t. 6.; 350. t. 4.	20	-	-	0,8	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 8/4	3	3	2	3	1	30	21	-	-	41	4	5	10	14	-	13	14	-	-	-	1	31	22
IIIE/VII.2b2.: Erősen duzzadt, párnásan (közel ovális átmetszettel) megvastagodó, a legömbölyített peremél felé kissé elvékonyított peremű, félgömbös testű tálforma.																																
1429	157. t. 13.	20	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 8/6	-	1	3	1	1	1	41	20	-	42	-	4	2	14	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1430	157. t. 11.	20	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	2	41	21	-	-	21	4	2	7	10	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1431	159. t. 2.	23	-	-	0,6–0,8	-	3	7.5YR 8/6	5YR 7/8	1	3	1	2	3	50	32	30	-	51	4	2	5	7	14	5	14	-	-	-	-	10	-
1432	159. t. 4.	23	-	-	0,6–0,8	-	22	10YR 8/4	5YR 7/6	3	3	2	2	3	40	32	50	50	31	2	5	4	7	10	8	10	-	-	-	-	-	-
1433	158. t. 6.	22	-	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	31	-	-	51	-	4	5	9	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1434	158. t. 1a–b.	21	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	3	2	-	41	-	-	51	2	1	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1435	157. t. 4.	17	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 6/4	-	3	1	2	2	1	42	30	51	-	-	4	5	12	13	14	13	14	-	-	-	-	31	-
1436	157. t. 15.	21	-	-	0,6	-	31	7.5YR 8/6	5YR 7/8	1	3	1	3	2	-	42	-	-	-	4	2	8	13	14	13	14	-	-	-	0	31	-
1437	157. t. 7.	19	-	-	0,7	-	1	2.5YR 7/8	-	3	2	2	1	2	21	31	-	-	41	4	2	7	9	10	7	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1438	158. t. 3.	22	-	-	0,9–1	-	1	5YR 7/6	-	3	2	3	1	2	21	-	-	-	-	4	3	5	-	-	9	10	-	-	-	1	-	-
1439	160. t. 8.	24	-	-	0,7–0,8	-	1	10YR 8/4	-	4	1	2	2	1	31	21	-	50	40	4	5	11	12	13	12	13	-	-	-	-	-	-
1440	158. t. 4.	22	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	3	33	31	41	-	-	4	3	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1441	160. t. 3.	24	-	-	0,8–0,9	-	3	10YR 8/3	5YR 8/4	1	3	1	3	2	-	31	-	41	-	4	2	8	9	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1442	160. t. 7.	24	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 6/4	-	3	2	2	1	1	40	-	-	-	-	4	4	5	13	14	5	13	14	-	-	-	30	-
1443	157. t. 12.	20	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 8/4	-	1	4	1	2	2	-	21	50	-	41	2	2	9	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1444	157. t. 8.	19	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	3	2	21	21	41	-	21	4	3	6	7	8	7	8	-	-	-	-	-	-
1445	157. t. 9.; 348. t. 4.	20	-	-	0,6–0,7	-	23	5YR 7/8	5YR 7/6	2	3	2	3	2	33	31	-	-	51	4	2	5	7	6	7	6	-	-	-	1	-	21
1446	160. t. 9.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/4	-	3	2	2	1	1	40	-	-	-	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
1447	157. t. 16.	21	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	1	3	2	1	-	21	41	50	-	4	3	5	9	-	5	9	-	-	-	-	-	-
1448	160. t. 2.	24	-	-	0,8	-	1	10YR 7/2	-	2	3	2	1	2	-	31	-	-	30	4	3	12	13	14	13	14	-	-	-	-	31	-
1449	157. t. 2.	15	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	2	31	-	41	50	-	4	2	7	8	-	7	-	-	-	-	1	-	-
1450	159. t. 5.	24	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	2	3	1	1	61	-	-	40	-	4	3	5	-	-	5	10	-	-	-	-	-	-
1451	159. t. 6.	24	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	1	2	11	-	31	-	-	4	4	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1452	157. t. 1.	12	-	-	0,5	-	1	7.5YR 7/3	-	2	3	1	2	2	-	22	-	-	42	4	2	12	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1453	160. t. 6.	24	-	-	0,5	-	3	7.5YR 8/6	5YR 7/8	1	3	1	2	2	30	21	-	-	-	2	2	5	6	7	7	-	-	-	-	0	-	-
1454	157. t. 5.	18	-	-	0,7	-	32	7.5YR 7/8	2.5YR 6/8	4	2	2	1	1	30	-	40	-	-	4	2	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1455	160. t. 5.	26	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	2	1	31	-	-	41	-	4	2	5	7	-	5	7	-	-	-	-	-	-
1456	157. t. 6.	17	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	2	1	1	30	-	-	41	-	4	5	13	14	-	13	-	-	-	-	-	31	-
1457	160. t. 4.	24	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	1	2	2	33	21	40	-	-	4	3	12	10	14	12	13	-	-	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1458	158. t. 7.	22	-	-	0,8	-	32	7.5YR 8/4	5YR 7/4	4	3	3	1	1	41	-	51	51	-	4	4	13	14	-	14	-	-	-	-	-	-	-
1459	160. t. 1.	24	-	-	0,8–0,9	-	1	10YR 8/3	-	3	2	1	2	1	31	21	50	-	-	4	5	12	-	-	13	-	-	-	-	-	31	-
1460	159. t. 1.	23	-	-	0,8	-	1	7.5YR 8/3	-	1	3	1	2	1	-	31	-	51	-	4	5	14	-	-	13	14	-	-	-	-	-	-
1461	159. t. 3.	23	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	3	2	41	21	-	-	20	4	2	8	9	-	8	-	-	-	-	0	-	-
1462	159. t. 7.	26	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	3	31	31	-	-	21	4	2	5	7	13	-	-	-	-	-	-	-	-
1463	158. t. 2.	21	-	-	0,8–0,9	-	32	7.5YR 8/6	5YR 7/4	3	2	2	1	1	22	21	-	32	30	4	5	14	-	-	13	14	-	-	-	-	-	-
1464	157. t. 3.	16	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/3	-	1	1	1	3	2	40	21	-	-	42	2	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1465	158. t. 5.	22	-	-	0,9	-	32	5YR 7/8	5YR 7/6	3	2	2	3	2	41	32	-	51	31	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	1	-	-
1466	157. t. 10.	20	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	2	2	31	21	-	30	-	4	2	7	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1467	157. t. 14.	20	-	-	0,7	-	22	10YR 7/4	5YR 7/8	3	1	2	1	1	31	-	40	-	20	4	5	13	14	-	12	14	-	-	-	-	-	-
IIIE/VIII.1a.: Erősen duzzadt, vertikálisan hosszan megnyújtott, éllel hangsúlyozott peremű, félgömbös testű tálforma, a peremél a perem testének elvékonyításával kiképzett.																																
1468	162. t. 4.	15	-	-	0,4	-	32	5YR 7/8	7.5YR 8/6	1	2	1	3	1	41	21	-	-	-	4	2	8	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1469	162. t. 6.	27	-	-	0,7–0,9	-	32	10YR 8/4	5YR 8/4	3	1	1	2	1	41	21	-	-	31	4	5	5	13	14	13	14	-	-	-	1	-	-
1470	162. t. 5.	13	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	2	2	40	31	-	42	-	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	1	-	-
1471	161. t. 3.	19	-	-	0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	2	2	2	3	1	31	31	-	-	30	4	2	5	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-
1472	161. t. 9.	16	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	2	3	3	1	2	-	41	-	52	-	4	4	7	8	-	7	8	-	-	-	-	31	-
1473	162. t. 3.	19	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	1	32	21	60	-	-	4	3	7	8	-	7	-	-	-	2	-	-	-
1474	161. t. 1.	19	-	-	0,6–0,7	-	1	10YR 7/4	-	3	2	2	3	2	22	21	-	51	-	4	3	7	10	-	12	-	-	-	-	1	-	-
1475	161. t. 4.	14	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	2	3	2	2	1	41	31	-	-	-	4	5	12	14	-	12	-	-	-	-	-	-	-
1476	161. t. 8.	20	-	-	0,7	-	1	10YR 7/4	-	3	2	2	1	1	-	21	-	40	-	2	2	13	14	-	14	-	-	-	-	-	-	-
1477	161. t. 6.	19	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	1	1	1	1	21	-	41	-	-	4	4	5	7	8	7	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1478	161. t. 2.	17	-	-	0,4–0,6	-	31	10YR 8/4	5YR 7/6	2	2	2	1	1	31	-	-	-	-	4	4	5	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-
1479	162. t. 2.	26	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	3	1	1	-	-	-	61	-	4	3	13	14	-	12	13	14	-	-	-	-	-
1480	161. t. 7.	17	-	-	0,9	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	2	2	1	31	21	-	-	40	4	5	12	14	-	12	14	-	-	-	-	-	-
1481	161. t. 10.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	3	2	40	20	-	-	-	4	4	7	13	14	5	7	14	-	-	-	-	-
1482	162. t. 1.	22	-	-	0,9	-	31	5YR 7/8	7.5YR 8/4	3	3	1	2	1	41	21	-	52	21	4	3	7	8	-	-	-	-	-	-	-	31	-
1483	161. t. 5.	14	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	-	31	-	60	20	4	3	7	9	-	5	7	-	-	-	1	-	-
IIIE/VIII.1b.: Erősen duzzadt, vertikálisan nyújtott peremű, félgömbös testű tál, a peremél a megvastagodó perem külső felületének a szájnyílás felé simításával kiképzett																																
1484	162. t. 7.	21	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	3	1	33	21	41	-	50	4	2	7	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
IIIE/VIII.2a.: Erősen megvastagodó, vertikálisan nyújtott, a belső felület felől mélyedéssel tagolt („szív alakú”) peremkiképzésű, félgömbös testű tálak, a visszahajtás jól eldolgozott.																																
1485	165. t. 2.	30	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	1	3	2	1	21	-	31	-	-	4	4	7	8	-	7	-	-	-	2	1	-	-
1486	165. t. 1.	23	-	-	0,8	-	21	2.5YR 6/8	5YR 7/6	4	1	2	1	2	31	21	40	-	-	4	5	7	-	-	7	13	14	-	2	-	-	4
1487	164. t. 4.	-	-	-	0,6–0,8	-	32	10YR 8/4	5YR 7/8	3	1	2	2	1	-	21	30	-	30	4	5	12	13	-	13	14	-	-	2	1	31	-
1488	164. t. 5.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	2	-	31	-	-	-	4	3	11	13	10	9	10	-	-	2	-	-	-
1489	164. t. 2.	23	-	-	0,7	-	22	10YR 8/4	5YR 7/6	3	2	2	1	1	-	21	-	51	21	4	5	10	12	14	9	10	-	-	2	-	-	-
1490	164. t. 3.; 348. t. 12.	-	-	-	0,7	-	4	2.5YR 7/6	10YR 8/3	3	3	1	2	1	-	20	-	51	-	4	5	12	13	14	10	14	-	-	2	0	-	21
1491	163. t. 1.	24	-	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	1	31	-	-	-	40	4	5	12	13	14	11	12	13	-	2	-	31	21
1492	164. t. 1.	20	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	60	31	-	-	-	4	5	13	14	-	13	14	-	-	-	-	-	-
1493	163. t. 2.	23	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	3	3	3	1	-	-	31	41	-	4	5	12	13	14	12	13	14	-	2	-	-	-
1494	165. t. 3.	28	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	1	1	1	2	23	-	31	40	21	4	2	5	-	-	5	9	-	-	2	1	-	23
IIIE/VIII.2b.: Erősen megvastagodó, vertikálisan nyújtott, a belső felület felől mélyedéssel tagolt („szív alakú”) peremkiképzésű, félgömbös testű tálak, a visszahajtás gyengén eldolgozott.																																
1495	166. t. 3.	22	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 8/6	7.5YR 6/4	4	2	2	1	1	31	-	30	-	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1496	166. t. 5.; 350. t. 11.	24	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	-	21	-	40	-	4	5	13	14	-	12	13	14	-	-	0	-	22
1497	166. t. 1.	18	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 7/3	-	3	3	2	2	1	40	21	-	-	41	4	2	14	-	-	13	14	-	-	-	-	31	-
1498	166. t. 4.	22	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	3	1	-	31	30	-	-	2	1	10	-	-	6	10	-	-	-	1	31	-
1499	165. t. 4.	14	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	1	1	10	-	-	50	21	4	3	5	8	10	5	7	10	-	-	-	-	-
1500	165. t. 6.	25	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	2	40	31	-	-	-	4	5	12	13	14	12	13	-	-	-	-	-	-
1501	166. t. 6.	20	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	3	2	31	32	-	-	41	4	3	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1502	165. t. 8.	23	-	-	0,8	-	32	7.5YR 7/8	5YR 7/8	3	1	3	1	2	31	21	-	-	30	4	5	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1503	166. t. 2.	19	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	1	3	1	1	21	-	21	-	40	4	4	4	5	-	5	7	-	-	-	-	-	-
1504	165. t. 7.; 349. t. 3.	24	-	-	0,8	-	32	7.5YR 8/4	5YR 7/8	3	1	2	3	1	30	21	-	-	-	4	2	13	14	-	14	-	-	-	-	1	-	21
1505	165. t. 5.	15	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 6/8	-	4	2	2	2	1	-	32	41	-	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
IIIE/VIII.2c.: Erősen duzzadt, ovális átmetszettel megvastagodó, elvékonyodás nélküli, behúzott peremű, félgömbös testű tálforma.																																
1506	167. t. 2.	20	-	-	0,6–0,7	-	23	2.5YR 6/8	7.5YR 7/8	4	3	2	1	2	41	40	-	-	51	4	4	8	14	-	8	13	14	-	-	1	-	-
1507	166. t. 9.	-	-	-	0,2<	-	3	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	2	2	3	1	-	22	-	-	20	4	5	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1508	166. t. 7.	20	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	4	3	2	1	1	31	21	-	-	-	4	2	5	-	-	5	-	-	-	-	1	-	-
1509	166. t. 8.	14	-	-	0,4	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	2	32	21	30	-	-	4	2	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1510	167. t. 1.	20	-	-	0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	2	3	1	51	31	-	-	21	4	2	5	6	13	5	7	-	-	-	1	31	-
IIIE/VIII.3a.: Profilálatlan, legömbölyített, arányosan megvastagodó, erősen behúzott peremű, nyomott, félgömbös testű tál.																																
1511	168. t. 1.	20	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	2	1	21	-	31	-	-	4	1	8	9	-	8	-	-	-	-	1	-	-
IIIE/VIII.3b.: Rövid, lapított, szögletes átmetszetű, erősen behúzott peremű, félgömbös testű tál.																																
1512	168. t. 2.	23	-	-	0,7	-	32	2.5YR 6/8	5YR 7/6	3	1	2	3	1	22	31	-	-	-	4	3	8	-	-	8	-	-	-	-	0	-	-
IIIE/VIII.3c1.: Kifelé erősen megvastagodó, lapított, vertikálisan hangsúlyos, erősen behúzott peremű, félgömbös testű tálforma.																																

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1513	169. t. 1.	19	-	-	0,7	-	1	10YR 6/1	-	2	2	1	2	2	32	21	-	50	40	2	2	14	21	-	-	-	-	-	-	0	-	-
1514	168. t. 3.	23	-	-	0,5–0,7	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	2	2	2	3	31	22	-	50	20	4	3	5	14	-	5	7	-	-	-	1	10	-
IIIE/VIII.3c2.: Kifelé erősen megvastagodó, vertikálisan nyújtott, kívül határozott éllel hangsúlyozott, erősen behúzott peremű, félgömbös testű tálak.																																
1515	169. t. 6.	19	-	-	0,9	-	23	5YR 7/8	10YR 7/3	1	1	1	3	1	42	21	52	52	-	4	1	8	-	-	5	-	-	-	-	1	-	-
1516	169. t. 4.	26	-	-	0,6–0,8	-	22	10YR 8/4	5YR 7/6	1	2	1	3	2	21	22	-	51	32	4	4	9	-	-	7	8	-	-	-	1	-	-
1517	169. t. 5.	19	-	-	0,6–0,8	-	1	10YR 8/3	-	2	3	1	1	1	41	40	-	-	41	4	5	12	13	14	12	13	14	-	-	1	-	-
1518	169. t. 3.; 349. t. 2.	23	-	-	0,7	-	31	7.5YR 8/4	2.5YR 7/8	2	3	2	3	2	31	22	50	-	41	4	3	9	10	-	8	-	-	-	-	1	-	21
1519	169. t. 2.	24,5	-	-	0,6–0,7	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	3	2	1	31	21	-	41	31	4	4	8	9	-	7	8	-	-	-	1	-	-
IIIE/VIII.3c3.: Kifelé erősen megvastagodó, kissé vertikálisan nyújtott, legömbölyített, behúzott peremű, félgömbös testű tálak.																																
1520	170. t. 3.	22	-	-	0,6	-	23	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	4	1	2	2	2	30	21	50	-	21	4	3	5	7	-	5	7	-	-	-	1	-	-
1521	170. t. 2.	22	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	32	31	40	-	41	4	4	12	13	21	12	13	-	-	-	1	11	-
1522	170. t. 4.	24	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	3	2	31	21	-	41	-	4	3	7	8	-	5	-	-	-	-	1	-	-
1523	170. t. 1.	22	-	-	0,6	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	4	2	2	2	1	23	31	41	-	50	4	3	5	7	-	5	7	-	-	-	-	-	-
1524	170. t. 5.	22	-	-	0,7	-	31	5YR 7/8	5YR 6/8	3	3	3	2	1	31	-	30	-	-	4	3	7	8	-	6	7	-	-	-	-	-	-
1525	170. t. 6.	22	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	3	2	2	1	1	23	-	41	-	41	4	4	5	7	8	5	7	-	-	-	1	-	23
IIIE/VIII.3d1.: Erősen duzzadt, kifelé arányosan megvastagodó, a felső részén síkozott, élesen behúzott peremű, félgömbös testű tál.																																
1526	171. t. 1.	23	-	-	0,8	-	1	7.5YR 6/4	-	4	2	2	1	1	31	-	41	51	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	1	-	-
IIIE/VIII.3d2.: Erősen megvastagodó, vertikálisan nyújtott, gyengén behúzott peremű, meredekebb oldalfalú, félgömbös testű tál.																																
1527	171. t. 2.	23	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	1	1	1	2	2	31	31	31	-	-	4	2	13	21	-	13	-	-	-	-	-	11	-
IIIE/IX.3.: A félgömbös testű tálakkal rokonítható, de töredékességük miatt formai tipológiai csoportba nem sorolható peremtöredékek.																																
1528	171. t. 9.	-	-	-	0,5<	-	1	5YR 7/8	-	4	3	2	3	1	31	31	-	-	20	4	2	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	23
1529	172. t. 8.	-	-	-	0,4–0,6	-	31	10YR 7/4	5YR 7/8	2	1	1	1	2	-	21	41	-	-	4	3	13	14	-	12	-	-	-	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1530	171. t. 3.	21	-	-	0,3<	-	3	7.5YR 8/4	5YR 7/8	1	1	1	2	3	32	31	-	-	51	4	2	8	9	-	-	-	-	-	-	1	31	-
1531	172. t. 18.	-	-	-	0,3<	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	1	1	-	-	-	-	11	1	4	-	-	-	7	9	-	-	-	-	-	-
1532	172. t. 17.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	31	-	31	40	-	4	2	5	8	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1533	172. t. 6.	-	-	-	0,7–0,8	-	23	5YR 7/6	2.5YR 6/6	3	2	2	3	2	31	31	-	-	31	4	4	5	6	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1534	171. t. 11.	18	-	-	0,4<	-	31	10YR 7/4	5YR 7/8	3	1	2	1	2	21	-	30	40	21	4	3	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1535	172. t. 14.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/8	-	1	1	2	1	1	22	21	-	-	22	4	2	5	9	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1536	172. t. 9.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	10YR 7/4	2.5YR 7/6	3	1	2	1	3	21	-	30	-	-	4	3	11	12	13	5	-	-	-	-	-	-	-
1537	172. t. 3.; 350. t. 3.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	3	30	21	30	-	-	4	4	12	13	-	4	12	13	-	-	-	31	22
1538	171. t. 14.	-	-	-	0,7	-	31	5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	2	3	1	1	-	-	-	40	-	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1539	171. t. 10.	13	-	-	0,2<	-	3	7.5YR 8/6	2.5YR 7/6	4	1	3	1	2	-	-	-	-	-	4	3	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
1540	172. t. 16.	-	-	-	0,7	-	32	5YR 7/8	7.5YR 7/6	4	3	2	1	1	41	-	31	-	-	4	3	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1541	172. t. 12.	-	-	-	0,6–0,8	-	31	5YR 7/8	7.5YR 7/6	2	2	1	3	2	21	-	-	-	31	4	1	5	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-
1542	172. t. 10.	-	-	-	0,7<	-	2	10YR 7/3	10R 7/8	2	1	3	2	2	-	-	40	-	31	4	3	-	-	-	4	5	-	-	-	-	10	-
1543	172. t. 2.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	2	3	3	2	2	30	21	31	-	-	4	2	5	7	-	5	8	13	-	-	-	-	-
1544	172. t. 11.	-	-	-	0,6<	-	23	2.5YR 7/8	5YR 6/8	3	1	2	1	3	31	-	-	-	-	4	3	-	-	-	9	-	-	-	-	-	31	-
1545	171. t. 6.	23	-	-	0,7<	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	1	2	3	2	31	21	-	41	-	4	2	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1546	171. t. 8.	-	-	-	0,6	-	3	7.5YR 8/4	2.5YR 7/6	3	3	2	2	2	-	31	-	51	-	4	2	9	10	-	8	10	-	-	-	-	-	-
1547	172. t. 13.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	1	3	1	1	21	-	-	-	-	4	2	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	-
1548	171. t. 12.	25	-	-	0,1<	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	1	1	21	-	31	-	-	4	2	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1549	171. t. 5.	21	20	-	0,4<	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	3	3	2	3	31	22	-	-	-	4	4	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1550	172. t. 4.	-	-	-	0,4<	-	3	2.5YR 6/8	5YR 7/6	4	1	2	2	3	21	22	-	41	-	4	2	-	-	-	7	13	21	-	-	-	20	-
1551	171. t. 13.	-	-	-	0,4<	-	3	2.5YR 6/6	5YR 7/6	4	1	2	2	3	31	31	-	-	30	4	3	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1552	172. t. 15.	-	-	-	0,5	-	1	2.5YR 7/6	-	3	1	2	2	3	50	22	-	-	30	4	3	7	8	21	12	13	21	-	-	-	31	-
1553	172. t. 5.	-	-	-	0,7	-	31	7.5YR 8/4	5YR 7/8	2	1	1	2	3	-	32	-	-	-	4	5	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1554	171. t. 7.	-	-	-	0,3<	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	3	1	30	31	-	-	-	4	3	10	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-
1555	172. t. 7.	-	-	-	0,4<	-	1	10YR 8/3	-	1	3	1	3	2	-	31	-	-	41	2	2	-	-	-	4	5	-	-	-	-	31	-
1556	171. t. 4.	22	-	-	0,3<	-	1	10YR 7/2	-	3	2	2	3	3	-	43	-	-	50	4	3	12	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
1557	172. t. 1.	11	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	1	2	2	3	-	21	-	-	50	4	3	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
IIIE/IX.1a1.: Vékony, magas talpkiképzésű aljtöredékek, a talpgyűrű lényegi tagolás nélküli, szögletesen záródik.																																
1558	173. t. 4.	-	8	-	0,7	-	31	7.5YR 8/4	5YR 7/8	3	3	2	1	3	51	41	-	51	-	4	5	5	7	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1559	173. t. 5.; 183. t. 5.	-	7,7	-	0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	1	1	1	2	2	31	21	41	-	41	4	2	6	-	-	6	-	-	-	0	-	-	-
1560	173. t. 3.; 183. t. 11.; 349. t. 13.	-	9	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	1	3	2	2	42	21	-	-	31	4	3	4	7	21	5	21	-	-	-	-	31	22
1561	173. t. 1.; 183. t. 1.	-	11	-	0,7–1,1	-	32	5YR 7/6	10YR 8/4	3	3	2	3	2	-	32	-	51	61	4	2	5	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
1562	173. t. 2.; 183. t. 2.	-	9	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	21	-	40	-	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	2	-	-	-
IIIE/IX.1a2.: Vékony, magas talpkiképzésű aljtöredékek, a talpgyűrű szögletesen záródik, a külső ívének éle rézsűsen levágott.																																
1563	173. t. 9.	-	8	-	0,6–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	3	1	1	40	-	-	-	31	4	5	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1564	174. t. 1.; 183. t. 12.	-	9	-	0,6–0,8	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	1	3	2	2	22	20	40	-	20	4	3	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1565	173. t. 6.; 183.	-	8	-	0,7–1	-	21	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	3	1	2	2	31	21	-	51	31	4	5	5	13	14	-	-	-	-	2	-	21	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	t. 6.																															
1566	173. t. 8.	-	8	-	0,6–0,7	-	1	10YR 8/4	-	3	1	2	2	2	31	21	41	-	21	4	5	11	12	13	13	14	-	-	-	-	31	-
1567	173. t. 7.; 183. t. 3.	-	8	-	1–1,1	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	31	-	30	-	21	4	5	11	12	13	12	13	-	-	0	-	31	-
IIIE/IX.1a3.: Vékony, magas talpkiképzésű aljtöredékek, a talpgyűrű a legvégén profiláltan kiszélesedő talpfelületet képez.																																
1568	174. t. 9.	-	11	-	-	-	22	10YR 8/4	5YR 7/6	1	3	1	1	2	-	22	41	-	-	4	2	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1569	174. t. 5.; 183. t. 7.	-	9,5	-	0,6–0,9	-	22	5YR 7/8	7.5YR 7/6	3	3	2	3	2	-	31	-	53	-	4	5	5	10	14	13	-	-	-	-	-	31	-
1570	174. t. 2.	-	9	-	0,8–1	-	32	7.5YR 8/4	7.5YR 7/3	1	3	1	2	2	30	21	40	61	-	4	2	5	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1571	174. t. 12.	-	11	-	0,8	-	32	7.5YR 8/4	5YR 7/8	2	1	2	3	2	41	31	-	41	-	4	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1572	174. t. 3.	-	7	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	1	2	1	3	2	42	32	-	41	50	4	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1573	174. t. 4.; 183. t. 8.	-	10	-	0,7–0,8	-	1	10YR 8/3	-	1	3	1	2	1	42	21	-	-	41	2	1	5	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1574	174. t. 11.; 183. t. 10.	-	9	-	0,4–1,1	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	2	1	31	-	41	-	31	4	5	11	12	14	12	13	14	-	-	-	-	-
1575	174. t. 8.; 183. t. 4.; 348. t. 5.	-	9,3	-	1	-	31	5YR 7/8	5YR 7/6	2	3	2	2	2	41	31	-	50	-	4	2	5	7	8	-	-	-	-	-	-	-	21
1576	174. t. 7.	-	9	-	0,9	-	1	10YR 8/3	-	2	3	2	3	1	-	31	-	-	-	4	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
1577	174. t. 13.	-	8	-	0,5	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	2	1	2	40	-	-	-	40	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1578	174. t. 10.	-	10	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	3	3	31	22	-	-	-	4	5	5	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-
1579	174. t. 6.; 183. t. 9.	-	7	-	0,7–1	-	23	10YR 8/4	10YR 7/4	4	3	2	1	1	21	-	41	-	-	4	5	13	14	-	11	12	13	-	-	-	31	-
IIIE/IX.1a.: Vékony, magas talpkiképzésű aljtöredékek, a talpgyűrű komplex, egyedi kialakítású.																																

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1580	175. t. 2.	-	4,8	-	0,4	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	1	1	2	11	11	20	-	-	4	2	4	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1581	175. t. 3.	-	5	-	-	-	1	5YR 7/8	-	4	1	3	2	1	21	21	31	-	50	4	3	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1582	175. t. 1.	-	6,2	-	0,8	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	1	3	3	1	41	21	-	50	-	4	5	11	12	14	13	-	-	-	-	-	-	-
1583	175. t. 4.	-	5	-	0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	21	-	32	-	30	4	5	11	12	13	12	13	-	-	-	-	10	-
IIIE/IX.1b1.: Közepes vastagságú, magas talpkikézésű aljtöredékek, a szögletesen záródó talpgyűrű alsó síkja szöget zár be az idealizált vízszintes tengellyel.																																
1584	176. t. 6.	-	12	-	1	-	1	7.5YR 8/4	-	2	2	1	3	1	50	-	51	51	21	2	2	11	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1585	176. t. 11.; 184. t. 3.	-	6,2	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	3	4	2	2	40	21	40	51	-	4	2	8	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1586	176. t. 1a–b.	-	7	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	2	3	50	32	-	60	31	4	2	8	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-
1587	176. t. 12a–b.	-	7	-	0,7–1	-	23	7.5YR 7/6	5YR 7/6	3	1	1	2	2	-	21	-	-	31	4	4	9	10	-	10	-	-	-	2	-	30	-
1588	176. t. 4.	-	9	-	0,8	-	1	10YR 8/4	-	1	3	1	2	3	30	32	-	41	-	2	2	5	12	10	-	-	-	-	-	-	31	-
1589	176. t. 7.	-	10	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	2	31	21	-	51	-	4	2	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1590	176. t. 10.; 347. t. 11.	-	11,5	-	0,5–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	4	1	3	2	2	21	21	-	31	21	4	5	5	7	13	5	12	13	-	-	-	31	21
1591	176. t. 8.	-	8,5	-	0,6	-	1	5YR 7/4	-	2	1	2	1	3	60	-	-	-	41	4	4	7	14	21	21	-	-	-	-	-	31	-
1592	176. t. 9.	-	10	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/8	-	2	2	3	2	2	21	21	-	50	31	4	2	4	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1593	176. t. 3.; 184. t. 10.	-	10	-	1	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	2	3	-	21	-	41	21	4	2	5	10	-	-	-	-	-	-	-	31	-
1594	176. t. 2.; 184. t. 1.	-	10,8	-	0,7	-	21	5YR 7/8	7.5YR 8/4	2	3	1	2	3	31	32	40	41	61	4	2	7	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-
1595	176. t. 5.	-	8	-	0,8	-	32	5YR 7/8	7.5YR 7/3	1	2	1	3	1	30	31	-	-	21	4	1	4	13	14	12	14	-	-	-	-	31	-
IIIE/IX.1b2.: Közepes vastagságú, magas talpkiképzésű aljtöredékek, a szögletesen záródó talpgyűrű alsó síkja egybeesik az idealizált vízszintes tengellyel.																																

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1596	177. t. 11.	-	9	-	0,4	-	1	7.5YR 8/4	-	3	2	2	3	2	-	31	-	41	-	4	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
1597	178. t. 2.; 184. t. 6.	-	7,7	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	2	1	41	31	-	51	-	4	2	5	8	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1598	177. t. 1.; 184. t. 2.	-	8	-	0,5–1	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	2	33	31	-	51	31	4	3	5	7	-	7	10	14	-	0	-	-	-
1599	178. t. 5.	-	9	-	0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	2	3	1	-	31	-	53	53	4	5	8	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
1600	178. t. 3.; 184. t. 5.	-	11	-	0,6	-	3	5YR 7/8	7.5YR 7/6	3	3	2	3	3	41	32	-	42	-	4	2	4	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1601	177. t. 3.; 184. t. 4.	-	11,5	-	0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	1	3	1	2	3	41	31	-	41	31	4	4	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
1602	177. t. 4.; 184. t. 11.	-	10	-	1,4	-	32	5YR 7/8	7.5YR 7/6	1	3	3	3	2	31	21	-	51	31	4	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1603	177. t. 7.	-	8,5	-	0,3<	-	1	5YR 7/6	-	3	2	1	3	2	31	31	51	-	41	4	2	5	7	8	-	-	-	-	-	0	-	-
1604	177. t. 2.	-	10	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	3	42	31	50	60	-	2	2	8	10	21	-	-	-	-	-	-	31	23
1605	177. t. 9.	-	10	-	-	-	1	5YR 7/6	-	2	3	3	1	1	-	-	-	-	31	4	4	4	5	-	5	-	-	-	-	-	10	-
1606	177. t. 5.	-	8	-	0,2<	-	1	5YR 7/8	-	4	1	1	1	1	21	-	40	-	21	4	3	5	9	10	9	10	-	-	-	-	-	-
1607	178. t. 4.; 184. t. 7.	-	8,7	-	-	-	1	7.5YR 6/4	-	2	1	3	2	3	31	-	41	-	-	4	4	11	12	-	14	-	-	-	-	-	31	-
1608	178. t. 7.	-	6	-	0,6	-	32	10YR 7/4	2.5YR 7/6	2	1	1	1	1	41	30	-	-	21	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
1609	178. t. 8.; 184. t. 9.	-	5	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 7/3	-	4	1	2	1	1	-	-	-	-	21	4	5	11	14	-	13	14	-	-	-	-	31	-
1610	178. t. 1.	-	10	-	0,7	-	21	2.5YR 6/8	5YR 7/6	2	1	1	2	2	32	21	40	-	-	4	2	5	8	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1611	178. t. 6.; 184. t. 8.	-	6	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	-	-	41	50	31	4	5	12	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
1612	177. t.	-	9,2	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	1	11	11	40	50	41	4	2	5	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	6.																															
1613	177. t. 8.	-	8	-	0,7	-	31	5YR 7/8	5YR 7/6	1	3	1	3	2	32	21	-	53	50	2	2	5	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-
1614	177. t. 10.	-	9	-	0,7	-	22	10YR 8/3	5YR 7/8	3	3	2	2	3	31	21	-	50	-	4	5	11	12	13	10	14	-	-	-	-	-	-
IIIE/IX.1b3.: Közepes vastagságú, magas talpkiképzésű aljtöredékek, a talpgyűrű szögletesen záródó, a külső ívének éle rézsűsen levágott.																																
1615	180. t. 10.	-	7,6	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	1	1	41	-	-	-	41	4	3	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1616	180. t. 9.	-	6,4	-	0,7	-	4	2.5YR 6/8	10YR 5/1	3	3	2	3	2	41	32	-	-	41	4	3	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1617	178. t. 13.; 185. t. 10.	-	10	-	0,8	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	3	2	31	21	-	51	-	4	3	5	7	9	7	9	-	-	-	-	-	-
1618	180. t. 1.	-	10	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	1	1	1	2	3	21	31	40	-	41	4	2	13	14	-	12	-	-	-	2	-	31	-
1619	179. t. 7.	-	10	-	0,7	-	1	2.5YR 7/6	-	3	2	2	3	1	21	21	31	-	-	4	3	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1620	180. t. 3.	-	8	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	1	3	-	40	-	-	41	2	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1621	180. t. 12.	-	8	-	-	-	1	5YR 7/4	-	2	3	2	2	1	-	21	-	-	40	4	2	10	14	-	-	-	-	-	-	-	11	-
1622	179. t. 8.	-	11	-	-	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	2	2	-	31	41	-	-	2	2	5	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1623	179. t. 14.; 185. t. 8.	-	10	-	0,7	-	31	7.5YR 8/6	2.5YR 6/8	3	3	2	3	1	21	31	-	40	-	4	2	5	7	9	9	-	-	-	-	-	-	-
1624	180. t. 13.	-	9	-	0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	3	2	2	1	2	41	41	-	-	-	4	2	12	13	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1625	181. t. 4.	-	11	-	0,5	-	1	7.5YR 6/6	-	2	3	2	2	3	-	21	-	-	21	4	2	5	7	13	8	13	-	-	-	-	31	-
1626	179. t. 4.; 185. t. 9.	-	10	-	0,9	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	3	2	3	2	42	21	-	50	-	4	2	5	13	14	5	7	-	-	-	-	21	-
1627	179. t. 9.	-	11	-	-	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	1	2	30	21	-	-	41	4	2	5	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-
1628	180. t. 4.	-	9	-	-	-	1	5YR 7/6	-	3	1	3	3	1	22	20	-	31	21	4	4	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1629	180. t. 6.	-	10	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	3	3	40	32	-	-	41	4	3	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1630	179. t. 13.	-	7	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	2	30	31	-	-	-	2	2	5	-	-	13	-	-	-	-	-	31	-
1631	180. t. 11.	-	7	-	0,5	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	1	2	2	2	30	31	30	-	21	4	2	5	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1632	180. t. 14.; 185. t. 11.	-	10	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	3	2	30	21	50	-	-	4	5	11	12	14	12	13	-	-	-	-	-	-
1633	179. t. 3.	-	9	-	-	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	3	31	21	-	60	31	4	3	4	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-
1634	178. t. 11.; 185. t. 3.	-	9,6	-	1	-	1	5YR 7/8	-	3	3	1	3	1	23	21	60	-	41	4	2	7	9	14	-	-	-	-	-	-	-	-
1635	178. t. 9.; 185. t. 4.	-	8,7	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	1	1	1	3	3	41	31	-	-	41	4	3	5	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-
1636	181. t. 3.	-	10,2	-	0,8	-	32	7.5YR 7/6	5YR 7/8	4	2	3	2	1	31	21	40	-	41	4	3	4	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-
1637	181. t. 1.; 185. t. 15.	-	6,5	-	0,6	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	3	2	3	2	30	21	-	50	-	4	5	5	9	14	10	13	21	-	-	-	31	-
1638	179. t. 5.	-	9	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	1	1	2	1	21	-	41	-	21	4	2	7	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-
1639	179. t. 6.; 185. t. 6.	-	8	-	0,8	-	23	7.5YR 7/6	5YR 7/8	4	2	2	3	1	31	21	40	51	-	4	3	9	10	-	-	-	-	-	-	-	31	22
1640	180. t. 7.	-	8,5	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	1	3	22	22	-	-	-	4	3	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1641	178. t. 10.; 185. t. 2.	-	8	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	1	1	22	-	-	-	21	4	5	11	12	13	12	14	-	-	0	-	-	-
1642	179. t. 12.; 185. t. 13.	-	8,5	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	1	1	31	20	-	41	-	4	5	5	12	13	13	-	-	-	-	-	-	-
1643	180. t. 15.	-	5	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	-	30	31	-	-	4	5	11	12	14	12	-	-	-	-	-	-	-
1644	181. t. 2.; 185.	-	9,3	-	-	-	22	10YR 8/6	5YR 7/8	3	3	2	2	2	41	21	51	61	-	4	4	4	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	t. 5.																															
1645	180. t. 5.	-	9	-	-	-	32	5YR 7/8	5YR 7/6	2	2	2	2	3	31	21	31	40	-	4	4	5	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-
1646	178. t. 14.	-	9	-	0,5<	-	1	7.5YR 8/6	-	4	1	3	2	1	20	-	-	-	-	4	5	12	13	14	14	-	-	-	-	-	-	-
1647	181. t. 5.; 185. t. 7.	-	10,8	-	-	-	1	7.5YR 8/4	-	2	3	1	3	1	41	31	-	-	51	4	5	8	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
1648	180. t. 8.; 185. t. 12.	-	9	-	0,8	-	32	5YR 7/8	10YR 7/3	4	1	2	2	1	31	21	-	-	-	4	3	7	10	-	5	7	-	-	-	-	-	-
1649	179. t. 1.	-	8	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	2	3	33	31	-	41	-	4	5	8	9	-	8	-	-	-	2	-	-	-
1650	179. t. 2.; 185. t. 14.	-	9	-	1,1	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	1	1	41	-	30	-	-	4	2	5	8	9	9	-	-	-	-	-	-	-
1651	180. t. 16.	-	8	-	0,4–0,6	-	31	10YR 7/3	2.5YR 7/6	3	3	2	2	1	40	21	-	-	-	4	2	5	8	10	14	-	-	-	-	-	-	-
1652	178. t. 12.; 185. t. 1.; 349. t. 6.	-	9	-	0,4	-	1	10YR 7/4	-	3	1	2	2	1	21	-	41	-	31	4	5	11	12	14	12	13	-	-	-	-	-	21
1653	179. t. 10.	-	9	-	0,4	-	1	2.5YR 6/8	-	3	2	1	2	3	51	31	-	-	-	4	2	7	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-
1654	180. t. 2.	-	10	-	-	-	22	5YR 7/8	5YR 7/6	3	1	2	3	1	51	21	-	-	-	4	4	5	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1655	179. t. 11.	-	9	-	0,8	-	31	10YR 8/4	5YR 7/6	1	2	1	2	2	30	21	40	41	-	4	2	7	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-
IIIE/IX.1c.: Masszív, alacsony talpkiképzésű aljtöredékek.																																
1656	182. t. 7.	-	10	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	3	1	41	32	-	41	51	4	2	7	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-
1657	181. t. 7.	-	10	-	0,4	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	3	32	22	41	-	21	4	2	5	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-
1658	182. t. 9.; 186. t. 6.	-	10	-	0,5	-	31	5YR 7/8	7.5YR 7/6	1	2	1	2	2	32	21	51	-	32	4	2	4	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-
1659	181. t. 9.; 186. t. 1.	-	11	-	0,7–1	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	2	3	31	31	-	51	31	4	5	4	7	14	13	-	-	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1660	181. t. 6.; 186. t. 4.	-	10	-	0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	2	3	1	-	41	-	41	50	4	5	12	13	14	13	14	-	-	-	-	31	-
1661	182. t. 11.; 186. t. 9.	-	8	-	1,1	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	2	2	40	31	-	-	51	2	1	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1662	182. t. 2.; 186. t. 3.	-	8,3	-	0,7	-	3	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	3	1	2	3	51	32	50	-	41	4	4	5	6	10	-	-	-	-	-	-	-	-
1663	182. t. 8.	-	8	-	-	-	1	5YR 7/8	-	3	1	3	2	3	-	-	31	-	21	4	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1664	182. t. 5.; 186. t. 8.	-	9	-	0,5	-	32	2.5YR 6/8	5YR 7/6	4	3	2	2	3	23	21	-	51	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1665	182. t. 4.	-	10	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	2	3	30	21	40	-	41	4	2	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1666	181. t. 8.	-	9	-	0,8–1,2	-	3	5YR 7/8	5YR 7/6	3	3	2	2	2	21	22	-	41	-	4	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1667	182. t. 3.; 186. t. 5.	-	10	-	0,6	-	1	7.5YR 8/4	-	3	1	1	1	1	21	41	41	42	-	4	5	11	13	14	14	-	-	-	-	-	-	-
1668	182. t. 10.	-	7,8	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	21	-	42	-	-	4	3	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1669	182. t. 15.	-	7	-	0,4	-	1	10YR 7/4	-	4	1	2	2	1	32	-	31	-	-	4	2	12	10	14	12	13	14	-	-	-	31	-
1670	182. t. 14.	-	-	-	0,8	-	1	7.5YR 6/6	-	4	3	2	3	2	-	31	40	-	-	4	2	13	14	21	13	14	-	-	-	-	31	-
1671	182. t. 12.	-	8	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	2	2	31	21	-	41	21	4	3	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1672	182. t. 1.; 186. t. 2.	-	9,7	-	0,8	-	3	5YR 7/8	5YR 7/6	3	2	2	2	3	41	21	-	43	-	4	3	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1673	182. t. 13.	-	9	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	3	1	32	-	60	41	-	4	2	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1674	182. t. 6.; 186. t. 7.	-	8	-	0,3<	-	1	2.5YR 7/8	-	3	1	2	2	1	31	-	50	-	-	4	3	4	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-
IIIE/IX.1.: Formai tipológiai csoportba nem sorolható talpgyűrű-töredékek.																																
1675	187. t. 4.	-	9	-	0,7–0,8	-	23	5YR 7/8	7.5YR 7/6	3	2	2	2	2	32	21	-	-	41	4	3	7	8	-	7	10	-	-	1	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1676	187. t. 2.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	1	2	21	21	32	-	-	4	2	9	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
1677	187. t. 10a–b.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	2.5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	41	31	-	-	-	4	4	8	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-
1678	187. t. 6.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	2	-	32	-	50	50	4	3	5	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1679	187. t. 11.	-	4,3	-	-	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	1	1	21	-	30	-	21	4	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
1680	187. t. 7.	-	-	-	-	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	1	31	-	-	-	41	4	3	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1681	187. t. 3.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	3	20	21	-	-	-	2	2	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1682	187. t. 9.	-	-	-	0,3–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	-	20	-	-	-	4	2	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1683	187. t. 1a–c.	-	10	-	0,7–1	-	32	7.5YR 7/3	5YR 7/8	1	4	1	3	2	41	31	51	42	-	4	2	12	13	14	12	-	-	-	-	-	31	-
1684	187. t. 8.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	1	1	31	11	-	-	-	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1685	187. t. 5.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	2	3	2	2	1	31	-	31	51	-	4	2	5	8	14	5	-	-	-	-	-	-	-
IIIE/IX.2a.: Oldaltöredékek tűzdeléssel (1. típus): határozott körvonalú, mélyen benyomkodott, szögletes (háromszög és rombusz alakú) elemekből összeálló díszítés.																																
1686	189. t. 1.	-	-	-	0,7	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	2	2	41	21	-	-	31	4	5	5	-	-	7	-	-	-	1	-	-	-
1687	189. t. 5.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	1	1	-	30	-	-	-	4	4	10	-	-	14	-	-	-	1	-	-	-
1688	189. t. 6.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	3	32	31	30	40	-	4	5	5	7	9	5	8	14	-	1	-	20	-
1689	190. t. 1.	-	-	-	0,6	-	23	5YR 7/8	7.5YR 8/6	4	2	2	1	3	41	21	-	-	-	4	2	5	7	-	7	-	-	-	1	-	-	-
1690	190. t. 3.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	41	30	31	-	-	4	5	13	14	-	12	-	-	-	1	-	-	-
1691	189. t. 3.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 6/8	-	2	3	4	3	1	50	31	30	50	-	4	5	13	14	-	12	13	14	-	1	-	-	-
1692	188. t. 5.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	50	-	-	-	-	4	5	12	-	-	12	13	-	-	1	-	-	-
1693	188. t. 2.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/3	-	3	4	2	3	1	-	31	-	40	-	4	4	14	-	-	13	14	-	-	1	0	31	-
1694	188. t. 6.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	2	1	21	21	-	40	-	4	5	12	13	14	12	13	-	-	1	-	-	-
1695	189. t.	-	-	-	0,7–	-	1	7.5YR	-	3	1	2	1	1	41	-	30	40	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	1	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	2.				0,8			8/6																								
1696	188. t. 7.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	2	2	31	-	-	50	-	4	5	12	-	-	12	-	-	-	1	-	-	-
1697	190. t. 4.	-	-	-	0,7–1,1	-	1	5YR 7/6	-	4	1	4	2	1	31	-	40	-	21	4	5	11	12	14	12	-	-	-	1	-	-	-
1698	188. t. 1.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	7.5YR 6/3	-	2	3	2	2	3	-	22	-	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	1	-	30	-
1699	188. t. 4.	-	-	-	0,7–0,8	-	23	2.5YR 6/8	7.5YR 7/6	3	2	2	1	2	22	-	-	-	31	4	5	8	-	-	10	-	-	-	1	-	-	-
1700	190. t. 2.	-	-	-	0,6–1	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	21	-	31	-	21	4	5	12	13	-	12	13	-	-	1	-	-	-
1701	188. t. 3.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	4	1	3	3	31	32	-	-	40	4	5	5	7	-	-	-	-	-	1	-	-	-
1702	189. t. 4.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 6/4	-	3	3	2	3	1	41	31	-	50	40	4	5	13	14	21	13	14	-	-	1	-	31	-
IIIE/IX.2b.: Oldaltöredékek tűzdeléssel (2. típus): sekélyebb, hosszúkás, csúcsban végződő elemekből összeálló díszítés.																																
1703	193. t. 2a–b.	-	-	-	0,6–0,8	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	1	3	2	22	21	30	-	21	4	4	12	13	14	12	14	-	-	2	-	31	-
1704	196. t. 8.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	3	1	30	31	-	-	31	4	1	10	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
1705	193. t. 7.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	3	2	3	1	21	31	31	-	-	4	4	4	5	7	7	-	-	-	2	-	-	-
1706	193. t. 4.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	3	1	21	40	-	-	31	2	2	10	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
1707	196. t. 10.	-	-	-	0,7	-	1	7.5YR 5/4	-	4	1	2	3	1	-	41	-	-	-	4	3	12	13	14	13	-	-	-	2	1	31	-
1708	196. t. 4.	-	-	-	0,6<	-	1	5YR 7/6	-	1	2	2	3	2	-	32	-	-	40	4	4	9	10	-	-	-	-	-	2	-	-	-
1709	196. t. 3.	-	-	-	0,5<	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	-	31	-	-	-	4	5	5	12	14	-	-	-	-	2	-	-	-
1710	194. t. 2.	-	-	-	0,5	-	1	10YR 8/4	-	4	1	2	1	2	-	-	40	-	-	4	3	7	-	-	13	-	-	-	2	0	-	-
1711	196. t. 2.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	1	-	31	-	40	-	4	2	8	9	-	10	-	-	-	2	-	-	-
1712	196. t. 6.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	2	1	2	1	41	21	50	-	-	4	2	8	10	-	9	-	-	-	2	-	-	-
1713	195. t. 2.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	10YR 8/4	5YR 7/6	2	3	2	2	2	60	31	-	50	20	4	3	8	-	-	8	-	-	-	2	1	-	-
1714	197. t. 5.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	4	2	3	1	40	21	-	-	-	4	5	12	13	14	12	13	14	-	2	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1715	197. t. 8.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	2	30	21	-	-	50	4	4	5	12	14	5	-	-	-	2	-	10	-
1716	196. t. 11.	-	-	-	0,9–1	-	21	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	1	3	1	31	-	-	-	-	4	3	11	14	-	13	-	-	-	2	-	-	21
1717	195. t. 1.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	1	1	1	1	2	30	-	41	-	31	2	2	12	13	14	-	-	-	-	2	-	-	-
1718	195. t. 4.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	2	50	22	-	42	-	4	4	4	5	-	5	7	-	-	2	1	-	-
1719	194. t. 3.	-	-	-	0,7–0,9	-	23	2.5YR 7/8	5YR 8/4	4	3	2	3	2	41	41	-	-	40	4	5	10	-	-	9	-	-	-	2	1	-	-
1720	194. t. 7.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	2	30	21	41	-	-	4	2	9	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
1721	194. t. 9.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	3	2	1	2	2	-	31	-	60	-	4	5	5	-	-	5	-	-	-	2	1	-	-
1722	193. t. 8.	-	-	-	0,5–0,7	-	22	5YR 7/6	2.5YR 6/4	1	4	1	3	2	31	31	41	-	-	4	2	5	7	-	5	-	-	-	2	0	30	-
1723	194. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	1	3	3	1	1	32	-	40	-	-	4	2	9	10	-	7	9	-	-	2	-	-	-
1724	194. t. 11.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	10YR 7/4	-	3	2	2	2	2	-	21	31	-	-	4	4	5	7	-	5	7	-	-	2	-	31	-
1725	192. t. 4.; 348. t. 9.	-	-	-	0,6	-	31	10YR 8/4	5YR 7/6	2	2	4	2	2	31	31	-	-	31	4	3	7	-	-	8	9	-	-	2	0	-	21
1726	194. t. 12.	-	-	-	0,6–0,8	-	31	7.5YR 8/6	2.5YR 7/6	2	2	1	2	2	21	21	50	-	31	4	3	5	7	-	8	-	-	-	2	-	-	-
1727	194. t. 4.	-	-	-	0,9	-	23	2.5YR 6/8	10YR 7/4	3	1	2	2	3	41	31	40	-	-	4	5	8	-	-	12	-	-	-	2	-	-	-
1728	193. t. 6.	-	-	-	0,8–0,9	-	22	10YR 7/4	5YR 7/8	2	1	2	2	2	-	21	-	-	41	4	3	4	7	10	10	-	-	-	2	-	-	-
1729	196. t. 12.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	3	3	2	2	1	21	31	-	-	31	4	5	11	13	14	14	-	-	-	2	-	-	-
1730	192. t. 2.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	2	3	-	31	-	-	41	4	3	9	10	-	9	-	-	-	2	-	-	-
1731	196. t. 9.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	2	1	2	3	1	23	21	41	-	40	4	3	7	10	-	7	8	-	-	2	-	-	-
1732	197. t. 3.	-	-	-	0,6–1,1	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	0	0	21	-	41	-	31	4	5	12	13	14	11	13	-	-	2	-	-	-
1733	197. t. 2.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	3	2	-	21	-	-	-	4	4	5	7	10	5	9	-	-	2	-	-	-
1734	191. t. 9.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	1	3	31	-	-	-	-	4	4	5	7	21	7	21	-	-	2	-	30	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1735	194. t. 6.	-	-	-	0,6<	-	23	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	3	2	3	3	-	33	-	50	-	4	2	12	13	14	-	-	-	-	2	-	-	-
1736	192. t. 5a–b.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	2.5YR 7/6	10YR 7/4	3	3	2	3	2	32	21	-	40	-	4	3	5	7	-	7	-	-	-	2	1	-	-
1737	192. t. 6.	-	-	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	1	4	2	2	41	-	-	41	-	4	3	5	-	-	5	-	-	-	2	1	-	-
1738	194. t. 10.	-	-	-	0,5–0,8	-	31	7.5YR 8/4	2.5YR 7/6	3	1	2	2	2	-	31	-	-	41	4	4	5	10	-	5	-	-	-	2	1	-	-
1739	194. t. 8.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	1	-	21	-	40	21	2	5	5	12	-	-	-	-	-	2	0	-	-
1740	191. t. 6.	-	-	-	0,6	-	4	7.5YR 8/4	2.5YR 6/6	4	4	3	2	1	21	20	-	51	-	4	4	5	-	-	5	-	-	-	2	1	-	-
1741	193. t. 3.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	1	3	1	2	2	21	21	-	-	41	2	1	12	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
1742	196. t. 16.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	3	1	1	21	21	-	-	-	4	2	8	-	-	7	-	-	-	2	-	-	-
1743	191. t. 1.	-	-	-	0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	4	3	3	3	1	21	-	40	-	-	4	4	5	-	-	4	-	-	-	2	-	-	-
1744	193. t. 1.	-	-	-	0,8–1,1	-	1	5YR 6/8	-	4	1	3	1	1	-	-	41	-	50	4	4	12	-	-	12	-	-	-	2	1	-	-
1745	192. t. 3.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	2	2	51	31	-	-	41	4	4	7	8	-	7	-	-	-	2	-	-	-
1746	191. t. 4.	-	-	-	0,7–0,8	-	31	2.5YR 6/8	7.5YR 7/6	4	2	2	3	1	31	-	50	-	-	4	3	5	-	-	5	-	-	-	2	1	-	-
1747	191. t. 7.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 7/8	-	4	3	2	1	2	-	21	-	50	-	4	4	7	8	-	7	-	-	-	2	-	-	-
1748	191. t. 3.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	7.5YR 8/4	-	4	3	3	1	1	51	40	40	40	-	4	4	4	5	-	5	-	-	-	2	-	-	-
1749	196. t. 1.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	-	20	-	-	-	4	4	5	-	-	5	-	-	-	2	0	-	-
1750	196. t. 5.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	3	2	41	31	-	-	30	4	3	9	10	-	9	-	-	-	2	-	-	-
1751	194. t. 5.	-	-	-	0,4	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	4	1	2	1	1	-	-	30	-	-	4	3	5	-	-	4	-	-	-	2	1	-	-
1752	197. t. 6.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	2	1	-	20	-	-	-	4	2	4	5	-	-	-	-	-	2	-	-	-
1753	196. t. 18.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	-	-	-	31	-	4	4	10	-	-	9	-	-	-	2	-	-	-
1754	195. t. 6.	-	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	1	2	3	2	3	31	31	-	41	50	4	2	4	7	-	5	7	-	-	2	1	31	-
1755	192. t.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	4	2	3	2	1	22	-	31	-	-	4	3	7	-	-	7	-	-	-	2	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	7.																															
1756	197. t. 4.	-	-	-	0,4–0,5	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/6	4	1	2	1	1	21	-	21	-	-	4	2	8	-	-	9	-	-	-	2	1	-	-
1757	191. t. 10.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	3	1	23	30	-	60	21	4	4	8	10	-	8	10	-	-	2	-	-	-
1758	191. t. 5.	-	-	-	0,7	-	4	2.5YR 7/6	10YR 7/4	4	3	2	1	1	21	-	-	-	-	4	4	5	-	-	5	-	-	-	2	0	-	-
1759	193. t. 9.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	5YR 7/6	2.5YR 7/1	3	3	2	2	1	21	21	31	-	-	4	5	13	14	-	13	14	-	-	2	1	-	-
1760	196. t. 13.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	-	31	-	-	-	4	2	12	13	-	12	13	-	-	2	0	-	-
1761	196. t. 15.	-	-	-	0,6	-	1	10YR 7/3	-	4	1	2	3	1	-	31	41	-	-	4	2	20	21	-	11	20	21	-	2	-	31	-
1762	196. t. 7.	-	-	-	0,5–0,6	-	21	10R 6/6	10YR 8/4	4	1	2	1	1	21	-	-	-	-	4	2	6	7	-	5	7	-	-	2	1	-	-
1763	195. t. 3.	-	-	-	0,6	-	31	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	1	2	1	1	21	-	-	40	31	4	3	9	10	-	9	10	-	-	2	1	-	-
1764	191. t. 2.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 8/4	-	4	1	2	1	1	-	-	30	-	41	4	3	5	-	-	5	-	-	-	2	1	-	-
1765	196. t. 17.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	3	1	11	21	-	-	21	4	3	8	9	10	8	-	-	-	2	-	-	-
1766	197. t. 1.	-	-	-	0,9	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	3	2	3	1	31	31	-	-	20	4	5	5	13	14	10	13	-	-	2	-	-	-
1767	193. t. 5.; 350. t. 19.	-	-	-	0,6–1	-	22	7.5YR 8/4	5YR 7/6	2	1	2	2	2	-	21	51	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	23
1768	192. t. 1.	-	-	-	1	-	1	5YR 7/6	-	2	4	3	1	1	30	-	31	-	22	4	1	9	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
1769	194. t. 13.	-	-	-	0,4–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	1	1	1	2	3	30	21	31	51	-	4	3	4	5	-	5	-	-	-	2	1	-	-
1770	196. t. 14.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	1	2	41	21	-	-	-	4	2	8	9	-	8	-	-	-	2	-	-	-
1771	191. t. 8.	-	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	3	1	2	1	1	-	21	-	-	-	4	5	12	13	-	13	14	-	-	2	-	-	-
1772	195. t. 5.	-	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	1	3	1	2	2	-	21	-	51	-	4	3	-	-	-	5	7	-	-	2	1	31	-
IIIE/IX.2.: Tálakhoz tartozó oldaltöredékek sérült és/vagy kopott, meghatározhatatlan típusú tűzdeléssel díszítve.																																
1773	198. t. 2a–b.	-	-	-	0,6<	-	31	10YR 7/4	5YR 7/8	2	3	2	3	1	51	-	-	-	31	4	5	12	13	-	12	-	-	-	0	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1774	198. t. 1a–b.	-	-	-	0,7<	-	22	7.5YR 7/3	5YR 7/6	1	4	2	2	2	-	22	-	-	31	4	4	7	10	-	9	-	-	-	0	0	-	-
1775	199. t. 4.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	4	1	2	2	-	21	31	-	21	4	0	13	-	-	13	-	-	-	0	-	-	-
1776	199. t. 5.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	4	2	2	2	31	21	-	-	-	4	3	7	-	-	7	-	-	-	0	1	-	-
1777	197. t. 7.	-	-	-	0,8–0,9	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	4	2	2	2	1	30	21	40	-	-	4	5	13	14	-	10	14	-	-	0	-	-	-
1778	198. t. 7.	-	-	-	0,6–0,8	-	22	10YR 8/4	5YR 7/8	2	2	1	2	2	31	31	-	42	-	4	3	7	8	-	-	-	-	-	0	-	-	-
1779	199. t. 11.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	2	1	22	21	-	41	-	2	1	8	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-
1780	199. t. 6.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 8/6	2.5YR 7/8	1	3	1	3	1	23	41	-	-	42	2	2	7	10	-	-	-	-	-	0	-	-	-
1781	197. t. 11.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	3	1	2	3	2	-	31	-	-	21	4	5	12	13	14	12	13	14	-	0	-	-	-
1782	198. t. 8.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	10YR 8/4	5YR 7/8	1	3	2	2	1	23	21	-	-	30	4	3	8	-	-	8	-	-	-	0	-	-	-
1783	199. t. 7.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	2	2	31	21	-	51	-	4	3	5	-	-	-	-	-	-	0	1	-	-
1784	199. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	2	3	32	21	-	60	-	4	2	8	-	-	8	-	-	-	0	-	-	-
1785	198. t. 10.	-	-	-	0,6	-	21	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	1	2	2	3	32	32	-	-	-	4	3	12	13	14	5	8	-	-	0	-	-	-
1786	198. t. 5.	-	-	-	0,9	-	32	10YR 8/4	2.5YR 7/4	2	3	1	1	1	30	-	30	-	-	4	5	13	14	-	12	13	-	-	0	-	31	-
1787	197. t. 10.	-	-	-	0,7	-	23	2.5YR 7/6	10YR 7/2	4	4	2	1	2	-	30	-	-	30	4	5	12	13	14	14	-	-	-	0	-	31	-
1788	199. t. 3.	-	-	-	0,6–0,9	-	3	5YR 7/8	7.5YR 8/4	3	4	2	2	2	31	21	-	40	-	4	2	8	-	-	8	9	-	-	0	0	-	-
1789	199. t. 16.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	2	3	3	2	1	21	-	40	-	21	4	2	4	-	-	4	5	-	-	0	-	-	-
1790	199. t. 13.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 6/8	-	1	2	1	2	3	40	22	-	-	41	1	0	-	-	-	-	-	-	-	0	1	-	-
1791	199. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	31	7.5YR 8/4	5YR 7/8	4	2	2	3	2	41	21	-	-	31	4	5	4	5	-	5	-	-	-	0	-	-	-
1792	198. t. 3.	-	-	-	0,7–0,8	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	1	2	2	2	31	-	-	41	21	4	2	5	8	-	5	-	-	-	0	-	-	-
1793	197. t. 9.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	2	3	2	3	-	21	50	-	-	4	4	9	10	-	9	-	-	-	0	1	-	21
1794	199. t.	-	-	-	0,4–	-	1	7.5YR	-	2	1	1	1	1	-	-	-	-	31	4	2	5	-	-	5	-	-	-	0	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	8.				0,5			7/6																								
1795	198. t. 11.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	7.5YR 7/4	-	4	3	2	3	2	50	31	50	-	-	4	5	13	14	-	12	13	14	-	0	-	31	-
1796	198. t. 6.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	30	30	40	-	-	4	2	12	13	-	8	-	-	-	0	1	-	-
1797	198. t. 4.; 348. t. 8.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	2	2	2	41	31	-	-	41	4	3	14	-	-	12	-	-	-	0	-	-	21
1798	199. t. 10.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	2	2	-	31	-	-	30	4	3	12	8	-	-	-	-	-	0	-	-	-
1799	199. t. 15.	-	-	-	0,7	-	4	5YR 7/8	5YR 7/6	2	3	2	2	2	22	30	-	-	-	4	2	7	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-
1800	199. t. 12.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	2	3	40	22	60	-	41	4	3	4	5	-	-	-	-	-	0	-	-	-
1801	198. t. 9.	-	-	-	0,6–0,9	-	4	5YR 7/8	7.5YR 7/3	4	2	2	2	3	20	32	-	-	31	4	5	11	12	13	14	-	-	-	0	-	31	-
1802	199. t. 9.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	5YR 7/6	5YR 7/8	2	1	2	1	2	21	31	-	-	-	2	2	7	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-
1803	199. t. 14.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	2	4	2	1	31	31	-	50	31	4	2	4	5	-	5	-	-	-	0	-	-	-
1804	199. t. 18.	-	-	-	0,9	-	4	7.5YR 7/6	10YR 5/1	2	3	2	2	3	-	31	-	51	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-
1805	199. t. 17.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	1	3	3	1	1	-	21	41	-	21	4	1	4	7	-	-	-	-	-	0	-	-	-
IIIE/IX.3.: Csészékhez vagy tálakhoz tartozó, formai tipológiai csoportba nem sorolható oldaltöredékek.																																
1806	206. t. 1.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	7.5YR 8/6	-	1	1	1	2	1	30	21	31	-	-	2	2	11	12	-	12	-	-	-	-	-	-	-
1807	206. t. 20.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/8	-	2	1	1	2	3	23	21	41	-	51	4	2	5	7	-	7	-	-	-	-	-	-	22
1808	206. t. 2.	-	-	-	0,3–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	3	2	1	-	-	-	-	-	4	3	7	-	-	8	-	-	-	-	1	-	-
1809	206. t. 3.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	4	2	1	1	20	-	50	41	-	4	3	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1810	206. t. 13.	-	-	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	2	22	21	41	-	-	4	3	5	4	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1811	206. t. 4.	-	-	-	0,9	-	21	5YR 7/6	2.5YR 6/8	2	1	1	3	3	31	-	32	-	-	4	3	8	9	-	11	-	-	-	-	-	-	-
1812	206. t. 9.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	-	21	-	-	41	4	5	12	14	-	13	-	-	-	-	-	30	-
1813	206. t. 10.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	2	2	-	31	-	51	40	4	4	7	8	10	8	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1814	200. t. 2.	-	-	-	0,5	-	31	2.5YR 7/8	10YR 8/3	3	2	1	2	2	41	21	40	-	-	2	1	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1815	206. t. 5.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	2	2	21	21	-	51	-	4	2	7	8	-	12	13	-	-	-	-	21	-
1816	206. t. 6.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	21	30	30	-	-	4	4	8	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1817	206. t. 16.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	3	1	3	1	21	21	-	42	-	4	1	7	21	-	14	-	-	-	-	-	-	22
1818	206. t. 7.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	2.5YR 6/8	-	4	2	2	2	1	31	21	30	-	-	4	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1819	206. t. 15.	-	-	-	0,6–0,7	-	4	7.5YR 6/4	10YR 5/1	3	1	2	3	3	-	33	-	-	41	2	2	9	10	-	9	-	-	-	-	0	-	-
1820	206. t. 18.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	2	3	1	-	31	-	-	-	2	1	10	14	-	9	10	-	-	-	-	10	-
1821	206. t. 8.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	2	2	21	21	-	-	21	4	1	9	-	-	9	-	-	-	-	0	-	-
1822	206. t. 19.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	5YR 7/8	7.5YR 7/6	3	2	2	2	1	22	21	-	-	31	4	3	5	6	7	7	-	-	-	-	-	-	-
1823	200. t. 6.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	-	31	41	-	41	4	5	13	14	-	14	-	-	-	-	-	31	22
1824	200. t. 7.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	31	21	30	-	-	4	5	13	14	-	13	10	-	-	-	-	-	-
1825	206. t. 11.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	1	-	-	41	-	-	4	4	9	10	-	9	-	-	-	-	0	-	-
1826	206. t. 22.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	2	1	31	-	31	-	21	4	4	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1827	205. t. 12.	-	-	-	0,7–0,8	-	4	10YR 8/4	2.5YR 7/6	3	1	1	3	1	-	21	31	41	-	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	21	-
1828	206. t. 14.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/4	-	4	3	2	2	1	40	21	50	-	21	4	5	12	13	14	12	13	-	-	-	0	-	-
1829	206. t. 12.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	4	2	1	2	-	21	-	41	50	4	3	5	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1830	206. t. 17.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 8/4	-	4	4	2	2	3	-	21	-	-	-	4	4	7	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1831	207. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	2.5YR 7/6	5YR 8/4	4	3	2	3	1	32	31	41	-	-	4	3	7	10	-	7	-	-	-	-	0	-	-
1832	207. t. 5.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	3	2	60	22	-	-	40	4	5	5	-	-	13	14	-	-	-	-	-	-
1833	207. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	2	31	31	-	-	-	4	5	7	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1834	207. t.	-	-	-	0,6–	-	1	2.5YR	-	3	1	2	1	2	31	-	-	-	31	4	3	8	10	-	7	8	-	-	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	3.				0,7			6/6																								
1835	207. t. 4.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	2	32	-	-	51	-	4	3	7	-	-	7	8	-	-	-	-	-	-
1836	206. t. 21.	-	-	-	0,7–1,2	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	3	2	1	1	41	-	-	-	30	4	5	13	14	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1837	207. t. 6.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	2	31	31	-	41	-	2	2	5	8	10	10	-	-	-	-	-	-	-
1838	200. t. 1.; 350. t. 17.	-	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	3	2	31	32	-	-	41	4	5	12	13	14	13	14	-	-	-	0	-	23
1839	207. t. 7.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	2.5YR 7/8	7.5YR 8/6	3	2	2	2	1	-	31	-	-	31	2	2	7	9	-	12	-	-	-	-	-	-	-
1840	207. t. 9.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	4	1	2	3	1	31	31	41	41	-	4	5	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1841	207. t. 8.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 8/4	-	4	3	2	1	1	-	30	-	-	-	4	3	8	10	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1842	207. t. 12.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/8	-	4	3	2	1	2	61	-	50	51	-	4	3	7	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1843	200. t. 8.	-	-	-	0,8	-	32	5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	3	2	3	2	41	31	-	50	-	4	5	13	14	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1844	207. t. 10.	-	-	-	1–1,2	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	3	1	41	31	-	-	-	4	5	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1845	207. t. 16.	-	-	-	0,8–1,1	-	32	5YR 7/8	7.5YR 7/6	4	3	2	2	3	33	22	-	-	51	4	5	5	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1846	207. t. 13.	-	-	-	0,9–1	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	3	-	32	-	-	41	4	3	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1847	207. t. 14.	-	-	-	0,6<	-	1	5YR 7/8	-	3	3	3	3	1	-	21	-	-	31	2	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1848	207. t. 15.	-	-	-	0,4	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	1	3	1	1	13	21	-	-	-	4	2	5	8	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1849	207. t. 18.	-	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	2	3	2	-	31	-	-	-	4	5	7	8	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1850	205. t. 7.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	1	2	41	31	-	-	51	4	3	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1851	207. t. 19.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	3	32	32	-	51	30	2	2	8	10	-	8	-	-	-	-	1	-	-
1852	207. t. 20.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	31	-	31	-	-	4	5	11	13	14	12	13	14	-	-	-	31	-
1853	207. t. 11.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	2	30	31	-	52	-	4	3	7	13	-	7	8	-	-	-	-	-	-
1854	207. t.	-	-	-	0,6–	-	23	5YR 7/8	7.5YR	2	2	1	2	2	22	30	-	50	-	4	2	9	10	-	8	10	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	21.				0,7				8/4																							
1855	207. t. 17.	-	-	-	0,7–0,9	-	32	5YR 7/8	7.5YR 7/3	4	3	2	2	3	31	32	-	41	-	4	2	8	10	-	8	-	-	-	-	1	-	-
1856	205. t. 9.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	3	40	22	-	40	-	4	2	8	10	-	-	-	-	-	-	0	-	-
1857	207. t. 22.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 8/4	-	4	2	2	1	1	-	-	31	-	21	4	4	10	13	-	10	-	-	-	-	-	31	-
1858	200. t. 3.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	3	1	31	32	-	-	31	4	2	5	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1859	207. t. 23.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	10YR 8/4	5YR 7/8	4	1	2	2	3	60	20	-	-	41	2	2	9	10	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1860	207. t. 24.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	2	42	31	-	-	30	4	2	13	14	-	13	-	-	-	-	1	-	-
1861	207. t. 25.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	4	4	2	1	1	51	-	-	-	40	4	5	13	14	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1862	200. t. 5.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	2	3	31	23	30	-	-	2	2	8	9	-	-	-	-	-	-	0	-	-
1863	208. t. 1.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 7/8	-	3	4	2	3	2	-	32	-	-	20	4	3	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1864	208. t. 2.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	31	-	-	-	21	4	5	12	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
1865	208. t. 22.	-	-	-	0,5	-	4	2.5YR 6/8	10YR 7/3	3	2	2	2	2	21	22	-	-	41	4	3	12	13	10	12	13	-	-	-	-	-	-
1866	208. t. 5.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	2	2	41	31	-	-	40	4	2	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1867	208. t. 3.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	10YR 7/4	-	4	2	2	2	2	50	21	41	-	-	4	3	14	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1868	208. t. 4.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 8/4	-	3	3	2	2	1	31	21	-	40	-	4	3	5	7	-	-	-	-	-	-	-	21	-
1869	208. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	3	23	33	-	-	-	4	2	7	8	10	9	-	-	-	-	-	-	-
1870	208. t. 9.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/4	-	3	3	2	2	3	-	31	-	-	41	4	2	13	14	-	12	-	-	-	-	1	10	-
1871	208. t. 10.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	2	3	21	21	50	-	-	2	1	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1872	208. t. 7.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	2	-	31	-	-	31	2	1	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1873	208. t. 12.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	3	2	41	31	-	-	-	4	3	7	9	10	10	14	-	-	-	1	31	-
1874	208. t. 13.	-	-	-	0,8–1,2	-	22	7.5YR 8/4	2.5YR 7/6	4	3	2	3	1	31	31	-	41	-	4	5	10	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1875	208. t. 23.	-	-	-	0,7–1	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	2	1	32	31	-	-	31	4	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1876	201. t. 8.	-	-	-	0,7–1	-	1	5YR 7/6	-	2	1	3	1	1	-	30	-	51	-	4	3	5	7	-	6	7	-	-	-	1	-	-
1877	220. t. 4.	-	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	4	2	2	3	1	41	31	-	-	40	4	5	13	14	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1878	208. t. 8.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	2	2	41	22	-	-	31	2	3	8	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1879	208. t. 11.	-	-	-	0,7–0,8	-	23	5YR 7/8	5YR 7/6	2	2	2	2	1	22	20	-	-	30	4	3	7	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1880	200. t. 12.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/4	-	4	1	3	3	1	31	31	41	-	40	4	4	13	14	-	12	13	-	-	-	1	31	-
1881	208. t. 14.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	3	3	2	2	40	21	-	-	21	4	2	10	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1882	200. t. 4.	-	-	-	0,4–0,5	-	31	5YR 7/6	2.5YR 6/8	3	2	3	1	1	31	-	-	-	-	4	3	5	7	9	7	8	-	-	-	1	-	-
1883	208. t. 18.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	2	40	-	-	-	40	4	2	7	10	14	7	-	-	-	-	0	-	-
1884	208. t. 15.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	2	41	32	-	-	-	4	3	7	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1885	208. t. 16.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	3	2	3	1	1	31	-	-	-	-	4	3	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	-
1886	208. t. 17.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	2.5YR 7/4	-	3	1	3	1	1	30	-	-	51	-	4	5	5	14	-	5	14	-	-	-	-	31	-
1887	208. t. 19.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	31	-	-	-	51	4	5	12	13	-	13	-	-	-	-	0	-	-
1888	208. t. 20.	-	-	-	0,6	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	1	1	1	3	1	31	21	-	-	21	4	2	5	-	-	5	8	-	-	-	-	-	-
1889	209. t. 1.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	2	2	31	-	40	-	30	4	3	7	-	-	7	-	-	-	-	0	30	-
1890	209. t. 2.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	3	3	31	32	-	42	-	4	2	-	-	-	8	10	-	-	-	-	-	-
1891	209. t. 6.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	1	1	31	-	-	-	21	4	4	8	13	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1892	209. t. 7.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	2	3	2	1	21	21	-	-	-	4	4	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1893	208. t. 23.	-	-	-	0,5–0,7	-	31	7.5YR 8/6	10R 6/8	2	1	2	2	3	41	22	-	-	-	4	2	12	14	-	12	14	-	-	-	-	-	-
1894	209. t. 8.	-	-	-	0,4–0,5	-	31	5YR 8/6	5YR 7/8	3	1	2	3	3	32	22	-	-	-	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1895	209. t.	-	-	-	0,6–	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	50	32	-	-	41	4	4	5	12	-	5	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	9.				0,8																											
1896	201. t. 9.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	3	23	-	-	-	40	4	4	8	9	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1897	209. t. 10.	-	-	-	0,4–0,6	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	3	1	2	2	2	23	21	-	-	-	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1898	209. t. 4.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	5YR 7/8	7.5YR 8/4	3	2	2	1	1	40	20	50	-	41	4	3	7	-	-	7	-	-	-	-	0	-	-
1899	209. t. 15.	-	-	-	0,7–0,8	-	31	10YR 7/4	2.5YR 7/6	3	1	2	1	1	30	-	40	-	21	4	3	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1900	209. t. 11.	-	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	3	1	-	31	-	-	31	4	2	4	5	9	-	-	-	-	-	-	31	-
1901	209. t. 12.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/4	-	3	4	2	2	2	-	31	-	-	31	4	5	13	-	-	13	14	-	-	-	0	11	-
1902	200. t. 10a–b.	-	-	-	0,8	-	1	10YR 8/3	-	1	2	1	3	1	50	31	-	51	-	2	2	13	-	-	13	-	-	-	-	-	-	22
1903	201. t. 5.	-	-	-	0,8–1,2	-	1	5YR 7/6	-	3	2	3	1	1	-	21	-	-	-	4	3	7	10	-	7	10	-	-	-	1	-	-
1904	209. t. 13.	-	-	-	0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	1	2	1	22	21	-	41	-	4	2	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1905	209. t. 5.	-	-	-	1–1,1	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	2	1	42	-	-	-	-	4	5	12	-	-	13	-	-	-	-	-	31	-
1906	202. t. 4.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	21	-	40	-	31	4	5	12	-	-	12	13	-	-	-	-	-	-
1907	209. t. 3.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	1	3	2	-	-	41	50	-	4	2	10	-	-	-	-	-	-	-	1	21	-
1908	209. t. 18.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	-	-	-	40	11	4	4	5	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1909	209. t. 14.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	1	2	-	20	-	50	-	4	2	9	-	-	8	-	-	-	-	-	10	-
1910	209. t. 19.	-	-	-	0,7–0,8	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	1	2	1	1	21	11	31	-	-	4	2	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
1911	209. t. 16.; 348. t. 11.	-	-	-	0,6–0,8	-	31	7.5YR 7/6	10R 5/8	4	2	2	2	1	21	31	30	50	-	4	2	5	7	9	5	7	-	-	-	-	-	21
1912	209. t. 20.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	3	-	-	-	41	-	4	2	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1913	209. t. 22.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/4	-	2	4	1	3	1	-	31	-	-	32	4	3	9	10	-	8	10	-	-	-	-	31	-
1914	203. t. 6.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	5YR 7/6	7.5YR 7/6	2	2	1	2	1	-	21	-	-	31	2	1	7	9	-	7	8	-	-	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1915	210. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	2	2	2	3	2	31	31	41	-	22	4	2	8	10	-	10	13	14	-	-	-	-	23
1916	209. t. 23.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	1	2	40	21	-	-	31	4	4	5	10	-	5	7	-	-	-	-	11	-
1917	209. t. 24.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	2	3	1	2	1	51	31	-	-	30	4	5	5	14	-	12	13	-	-	-	1	-	-
1918	209. t. 25.	-	-	-	0,5	-	31	10YR 7/4	5YR 8/4	3	1	2	2	1	40	31	-	-	-	4	3	13	14	-	13	14	-	-	-	-	-	-
1919	209. t. 26.	-	-	-	0,8–1,1	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	2	1	32	31	40	-	-	4	2	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1920	202. t. 1.; 348. t. 3.	-	-	-	0,6–0,8	-	22	5YR 6/6	7.5YR 7/6	3	3	2	2	3	-	31	-	40	-	4	4	5	10	21	5	10	-	-	-	-	10	21
1921	210. t. 3.	-	-	-	1–1,2	-	4	5YR 7/8	7.5YR 7/6	2	2	2	3	3	42	31	30	60	-	4	3	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1922	210. t. 2a–b.	-	-	-	0,6–0,7	-	23	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	3	2	2	3	51	-	40	-	21	4	4	5	9	-	5	8	-	-	-	-	31	-
1923	209. t. 17.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 7/8	-	3	2	2	3	1	32	21	-	40	31	4	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1924	209. t. 21.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	1	2	1	3	2	40	31	-	41	40	4	3	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1925	209. t. 27.	-	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 7/3	5YR 8/4	3	2	2	3	1	30	31	-	-	31	4	5	10	13	14	12	10	14	-	-	-	-	-
1926	210. t. 8.	-	-	-	0,7–0,9	-	31	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	3	2	3	2	32	31	-	-	40	4	3	5	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1927	210. t. 4.	-	-	-	0,6–1	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	2	3	30	21	-	51	32	4	4	5	7	14	-	-	-	-	-	-	31	-
1928	202. t. 3.	-	-	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	32	-	-	40	-	4	5	11	13	14	12	13	-	-	-	-	-	-
1929	209. t. 29.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	40	-	-	60	-	4	5	13	-	-	13	-	-	-	-	0	-	-
1930	202. t. 2.	-	-	-	0,7–1,1	-	21	2.5YR 7/8	7.5YR 8/6	2	2	1	1	1	32	30	40	-	50	4	2	8	10	-	9	10	-	-	-	1	-	-
1931	209. t. 28.	-	-	-	0,6	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	3	2	2	2	21	21	-	40	-	4	3	7	-	-	7	-	-	-	-	0	-	-
1932	210. t. 5.	-	-	-	0,7–1	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	2	33	21	40	-	31	4	3	8	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1933	210. t. 9.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	1	2	60	21	-	51	-	4	5	8	13	14	12	13	-	-	-	0	-	-
1934	210. t. 6.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	3	1	32	21	-	-	30	4	2	10	14	-	7	10	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1935	210. t. 11.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	3	1	31	21	-	-	-	4	5	11	12	13	13	-	-	-	-	-	-	-
1936	210. t. 13.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	2	60	30	-	41	-	4	3	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1937	210. t. 14.	-	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	2	21	-	41	-	-	4	3	-	-	-	9	10	-	-	-	-	-	-
1938	202. t. 5.	-	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	1	3	1	2	3	-	32	-	51	51	4	3	7	-	-	5	-	-	-	-	1	-	-
1939	210. t. 7.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	2	-	21	-	-	30	4	5	12	13	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1940	210. t. 12.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	2	3	1	3	2	-	31	41	-	41	4	2	5	7	8	-	-	-	-	-	1	-	-
1941	202. t. 7.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 7/4	-	3	3	2	1	1	-	41	-	51	42	4	5	13	14	-	12	13	-	-	-	-	-	-
1942	210. t. 18.	-	-	-	0,5–0,6	-	31	5YR 7/6	2.5YR 7/6	2	1	2	1	1	31	-	41	-	-	4	3	4	5	-	4	-	-	-	-	-	-	-
1943	210. t. 16.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	2	50	21	40	-	-	4	3	5	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1944	202. t. 8.	-	-	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	41	30	-	50	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
1945	210. t. 17.	-	-	-	0,9–1	-	3	2.5YR 7/6	10YR 8/3	3	2	2	2	1	41	21	-	41	-	4	3	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	4
1946	211. t. 3.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	5YR 7/8	7.5YR 7/2	2	2	2	2	2	-	31	-	41	-	4	2	13	14	-	13	10	-	-	-	1	31	-
1947	211. t. 1a–b.	-	-	-	0,7–0,9	-	22	10YR 7/4	2.5YR 6/6	4	2	2	2	2	31	30	40	-	-	4	4	8	9	10	8	9	-	-	-	-	-	-
1948	211. t. 4.	-	-	-	0,8–0,9	-	32	7.5YR 8/6	2.5YR 7/6	4	3	2	1	1	31	-	31	-	-	4	2	12	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1949	210. t. 15.	-	-	-	0,9–1	-	1	5YR 7/6	-	3	3	3	1	1	20	21	-	60	21	4	4	9	-	-	7	9	-	-	-	-	-	-
1950	210. t. 19.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	2	1	30	21	-	-	-	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	0	-	-
1951	211. t. 2.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	3	2	-	31	-	41	-	4	5	7	8	-	5	-	-	-	-	-	31	-
1952	210. t. 10.	-	-	-	0,6–0,9	-	32	5YR 7/8	7.5YR 8/4	4	3	2	2	2	41	31	-	31	-	4	2	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1953	211. t. 5.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	3	11	30	60	40	-	4	2	7	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1954	211. t. 7a–b.	-	-	-	0,5–0,6	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	3	3	2	2	2	31	31	50	50	-	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	0	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1955	202. t. 9.	-	-	-	0,7–1	-	1	7.5YR 8/6	-	2	2	2	3	1	30	31	-	-	41	4	5	7	8	10	12	13	-	-	-	-	-	-
1956	211. t. 6.	-	-	-	0,4–0,5	-	22	2.5YR 6/8	7.5YR 7/6	3	1	2	1	1	23	-	-	41	21	4	5	5	7	-	7	13	-	-	-	-	-	-
1957	211. t. 9.	-	-	-	0,3–0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	21	-	-	-	21	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	0	-	-
1958	211. t. 13.	-	-	-	0,7–1	-	23	2.5YR 6/8	7.5YR 8/6	3	1	2	3	1	40	31	-	-	51	4	3	5	14	21	-	-	-	-	-	-	11	-
1959	211. t. 16.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	3	2	31	31	-	41	-	4	4	7	-	-	7	-	-	-	-	0	-	-
1960	211. t. 17.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	3	2	40	31	-	40	-	4	2	8	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1961	211. t. 10.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 6/4	-	4	1	2	1	1	-	-	40	-	-	4	4	13	-	-	13	-	-	-	-	-	31	-
1962	211. t. 18.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	2	50	41	-	51	-	4	2	5	10	-	5	8	14	-	-	-	31	-
1963	212. t. 1.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	1	40	31	-	-	-	4	5	12	13	14	12	-	-	-	-	-	-	-
1964	211. t. 11.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	3	1	2	1	1	-	-	-	50	32	2	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
1965	205. t. 11a–b.	-	-	-	0,4–0,5	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	1	2	1	3	2	-	22	40	-	32	2	1	7	-	-	7	-	-	-	-	1	-	-
1966	211. t. 14.	-	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	2	1	50	30	40	-	31	4	2	8	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1967	212. t. 2.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	4	2	3	3	31	31	-	-	30	4	3	6	8	9	5	-	-	-	-	-	-	-
1968	211. t. 15.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	2	3	2	1	31	21	-	-	-	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	0	-	-
1969	211. t. 12.	-	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	2	3	2	20	21	-	-	30	4	3	12	13	-	9	10	-	-	-	-	31	-
1970	211. t. 19.	-	-	-	0,6–0,8	-	22	7.5YR 8/4	5YR 7/8	3	3	2	2	1	-	20	31	-	-	4	1	10	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1971	211. t. 8.	-	-	-	0,7–0,9	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/6	1	3	1	3	2	50	31	-	-	41	4	5	5	13	21	-	-	-	-	-	-	-	-
1972	212. t. 5.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	2	-	41	-	-	40	4	5	12	14	-	12	-	-	-	-	-	-	23
1973	205. t. 3.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	2	3	40	32	-	-	31	4	3	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1974	201. t. 4.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	4	3	2	0	0	-	-	41	-	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	1	-	-
1975	211. t.	-	-	-	0,6	-	32	10YR	2.5YR	3	1	2	3	1	41	31	-	-	21	4	3	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	24.							7/4	7/8																							
1976	212. t. 4.	-	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	21	-	20	-	-	4	3	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
1977	211. t. 20.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	12	-	-	-	-	4	4	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1978	212. t. 3.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	1	3	1	3	2	20	21	50	-	31	2	5	13	-	-	13	14	-	-	-	-	31	-
1979	212. t. 8.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	10YR 8/4	-	2	3	2	3	1	31	22	-	-	31	4	5	13	14	-	12	14	-	-	-	1	-	-
1980	201. t. 1.	-	-	-	0,6	-	32	10YR 7/4	5YR 7/8	3	2	3	1	1	21	-	-	-	-	4	3	12	13	14	12	13	-	-	-	-	31	-
1981	212. t. 9.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	21	-	-	41	-	4	5	9	10	-	12	-	-	-	-	-	-	-
1982	211. t. 21.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 6/6	-	2	1	2	3	2	21	31	-	-	-	4	3	12	13	14	12	13	14	-	-	-	31	-
1983	211. t. 22.	-	-	-	0,8–1,1	-	31	10YR 8/4	2.5YR 7/6	2	2	2	1	1	32	-	-	52	-	4	5	13	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1984	211. t. 23.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	2	3	2	1	1	-	-	-	-	-	4	5	13	14	-	8	-	-	-	-	-	-	-
1985	212. t. 6.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	7.5YR 8/6	-	3	1	1	2	2	21	-	31	-	-	4	2	5	-	-	5	10	-	-	-	-	-	-
1986	212. t. 7.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	10YR 8/4	-	3	3	2	2	1	51	-	31	30	-	4	2	11	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
1987	212. t. 15.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	2	1	21	-	-	-	21	4	5	12	10	-	12	-	-	-	-	1	-	-
1988	212. t. 11.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 7/8	-	2	3	2	1	1	11	30	-	-	-	4	5	13	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-
1989	212. t. 10.	-	-	-	0,6–0,7	-	32	5YR 7/8	5YR 7/6	3	3	2	1	1	32	-	-	41	-	4	3	7	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1990	212. t. 12.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	20	40	-	-	-	4	2	12	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
1991	202. t. 10.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	3	2	32	32	40	52	-	4	5	5	12	-	12	13	-	-	-	-	-	-
1992	212. t. 13.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 7/3	-	3	2	2	2	1	-	21	-	-	31	4	5	12	14	-	13	-	-	-	-	1	31	-
1993	212. t. 14a–b.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	2	4	2	3	1	30	31	-	-	-	2	1	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
1994	212. t. 19.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	30	-	-	30	-	4	4	4	-	-	4	-	-	-	-	-	30	-
1995	212. t. 20.	-	-	-	0,7–1	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	30	-	-	50	31	4	3	4	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
1996	212. t. 21.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	2	32	31	-	-	41	4	2	9	10	-	9	10	-	-	-	-	-	-
1997	212. t. 27.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	2	31	22	-	-	30	4	2	5	6	10	7	-	-	-	-	-	-	-
1998	213. t. 1.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	2	31	31	-	-	31	4	4	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-
1999	212. t. 16.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	2	41	31	-	31	-	4	5	7	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2000	212. t. 17.	-	-	-	0,8–1	-	3	2.5YR 6/8	5YR 7/6	4	1	2	2	3	22	32	-	-	-	4	4	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2001	212. t. 28.	-	-	-	-	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	3	1	22	31	-	40	-	4	5	7	8	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2002	213. t. 4.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	1	2	30	21	-	-	-	2	2	9	-	-	8	-	-	-	-	1	-	3
2003	212. t. 18.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	1	40	20	-	-	-	4	3	13	14	-	13	-	-	-	-	-	31	-
2004	212. t. 29.	-	-	-	1	-	32	5YR 7/8	7.5YR 8/4	2	3	1	3	3	-	32	-	41	-	4	2	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	203. t. 1.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	1	3	1	2	2	23	31	41	50	-	4	2	5	9	10	10	-	-	-	-	0	-	12
2006	213. t. 9.; 350. t. 5.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	1	3	2	1	1	21	11	30	-	-	4	4	11	12	13	13	14	-	-	-	-	21	22
2007	213. t. 5.	-	-	-	0,5	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	1	2	2	1	-	21	-	-	-	4	3	5	7	-	7	-	-	-	-	1	-	-
2008	213. t. 10.	-	-	-	0,4–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	3	-	-	-	-	-	4	2	7	8	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2009	213. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	5YR 7/6	7.5YR 5/4	3	3	2	0	0	-	21	-	41	-	4	5	12	13	14	12	13	-	-	-	0	-	-
2010	213. t. 3.	-	-	-	0,9–1,1	-	31	2.5YR 7/4	2.5YR 6/8	4	3	2	2	3	42	22	-	-	-	4	5	8	-	-	9	10	-	-	-	-	-	-
2011	213. t. 6.	-	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	4	2	2	1	1	51	-	-	-	-	4	5	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2012	213. t. 7.	-	-	-	0,8–0,9	-	32	2.5YR 6/8	7.5YR 8/4	3	3	2	1	2	22	-	40	-	-	4	3	8	-	-	7	-	-	-	-	1	-	-
2013	213. t. 12.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	4	3	2	2	1	41	21	-	-	30	4	5	12	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
2014	212. t. 22.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 8/4	-	4	3	2	1	2	41	-	40	-	-	4	3	8	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2015	213. t. 13.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	31	-	31	41	-	4	5	4	5	10	10	-	-	-	-	0	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2016	212. t. 24.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	2	33	22	-	41	40	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2017	213. t. 24.	-	-	-	0,6–0,8	-	3	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	1	1	2	2	31	21	-	-	30	4	2	9	-	-	9	10	-	-	-	-	-	-
2018	203. t. 3.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	2	41	32	-	42	-	4	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2019	214. t. 1.	-	-	-	0,9–1,2	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	1	1	40	-	-	50	-	4	5	5	7	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2020	204. t. 3.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	2	2	3	1	2	40	-	-	-	41	4	3	5	10	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2021	204. t. 1.	-	-	-	0,8–0,9	-	22	5YR 7/8	5YR 7/6	1	3	1	2	3	51	31	50	41	-	4	5	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2022	213. t. 15.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	2	2	1	-	21	-	60	-	4	5	12	10	14	12	-	-	-	-	-	-	-
2023	213. t. 16.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	4	1	2	1	1	40	30	-	-	-	4	5	12	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
2024	213. t. 17.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 7/3	-	3	1	2	1	1	-	21	21	-	-	4	2	12	13	-	13	-	-	-	-	-	31	-
2025	213. t. 18.	-	-	-	0,7–0,8	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	2	2	1	1	22	-	-	50	-	4	2	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2026	213. t. 19.	-	-	-	0,9	-	31	10YR 7/4	2.5YR 7/6	3	2	2	1	2	20	11	40	-	-	4	3	11	13	-	13	14	-	-	-	-	21	-
2027	212. t. 23.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	-	40	-	-	-	2	2	4	13	14	8	-	-	-	-	-	-	-
2028	203. t. 10.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	2	2	41	32	-	50	41	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2029	203. t. 5.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	3	-	23	50	41	50	2	2	9	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-
2030	213. t. 20.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	2	1	21	-	-	-	-	4	2	7	8	-	7	8	9	-	-	-	-	-
2031	203. t. 9.	-	-	-	0,8–0,9	-	32	7.5YR 6/4	2.5YR 6/8	3	3	2	1	1	51	-	41	-	-	4	5	13	-	-	13	14	-	-	-	-	31	-
2032	213. t. 21.	-	-	-	0,8–0,9	-	31	10YR 7/4	5YR 7/8	3	3	2	1	2	32	-	30	-	31	4	3	7	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2033	213. t. 22.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	41	-	31	-	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	0	-	-
2034	213. t. 14.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	2	1	-	30	-	51	-	4	5	5	-	-	5	-	-	-	-	-	20	-
2035	213. t. 26.	-	-	-	1–1,1	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	3	50	32	-	-	-	4	5	4	8	10	5	13	14	-	-	-	-	-
2036	213. t.	-	-	-	0,8–	-	31	7.5YR	5YR 7/8	3	3	2	3	2	32	-	31	41	-	4	3	9	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	11.				0,9			7/6																								
2037	213. t. 25.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	10YR 6/6	-	4	3	2	1	1	51	-	-	-	-	4	3	5	10	14	9	-	-	-	-	-	31	-
2038	214. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	3	2	61	31	-	-	41	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	0	-	-
2039	214. t. 12.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	3	1	-	21	-	-	31	4	5	6	7	10	13	-	-	-	-	-	-	-
2040	213. t. 8.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	41	-	-	-	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2041	214. t. 3.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	3	2	2	1	2	-	21	-	-	31	4	5	13	14	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2042	214. t. 10.	-	-	-	0,6	-	31	10YR 7/4	2.5YR 6/8	4	1	2	1	1	11	-	30	40	-	4	4	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2043	204. t. 5.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	31	-	-	41	-	4	5	12	13	14	12	-	-	-	-	-	-	-
2044	211. t. 29.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	21	-	-	41	-	4	5	11	12	14	12	-	-	-	-	-	-	-
2045	214. t. 7.	-	-	-	0,4–0,8	-	1	5YR 7/4	-	2	3	2	1	3	-	21	-	-	40	4	4	10	11	21	10	12	21	-	-	-	31	-
2046	212. t. 26.	-	-	-	0,8	-	21	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	1	2	3	1	32	10	31	-	-	4	3	12	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2047	214. t. 5.	-	-	-	0,9	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	3	2	2	1	41	21	-	-	21	4	5	13	10	-	12	13	14	-	-	-	-	-
2048	214. t. 11.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	3	1	1	40	-	-	53	-	4	3	7	14	-	12	-	-	-	-	0	-	-
2049	203. t. 8.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	3	1	3	1	1	41	-	-	-	21	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2050	203. t. 7.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	-	20	-	50	-	4	5	5	13	14	5	11	14	-	-	-	-	-
2051	214. t. 13.	-	-	-	0,7	-	32	5YR 7/6	10YR 5/3	4	3	2	3	1	-	31	-	-	30	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2052	214. t. 14.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	4	2	2	2	1	42	31	-	51	30	4	5	13	14	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2053	212. t. 25.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/8	-	4	2	2	3	2	-	21	-	-	30	4	3	8	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2054	214. t. 6.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	5YR 7/8	7.5YR 7/6	2	2	1	2	2	-	31	-	-	51	4	5	12	13	14	5	-	-	-	-	-	10	-
2055	214. t. 9.	-	-	-	0,7	-	4	7.5YR 8/6	5YR 7/4	2	3	2	2	3	41	31	-	51	60	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2056	214. t. 8.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	5YR 7/8	5YR 7/6	2	3	2	2	3	41	22	-	61	-	4	2	5	10	13	5	12	-	-	-	0	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2057	203. t. 12.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	3	1	41	31	50	51	-	4	3	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2058	214. t. 4.	-	-	-	0,4–0,6	-	32	5YR 7/8	5YR 7/6	2	2	2	3	2	51	31	-	-	-	4	2	7	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2059	211. t. 25.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	1	-	31	-	-	-	4	5	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2060	211. t. 26.	-	-	-	0,7	-	1	10YR 7/4	-	2	2	2	1	1	40	-	-	-	-	4	3	13	14	-	13	-	-	-	-	-	31	-
2061	211. t. 27.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	4	1	3	1	1	21	-	31	-	-	4	3	5	10	-	5	10	-	-	-	-	-	-
2062	211. t. 28.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	3	1	2	3	1	41	31	-	-	-	2	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2063	213. t. 23.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	2	23	22	30	-	-	4	2	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2064	214. t. 16.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	3	2	51	31	-	51	-	4	2	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
2065	215. t. 1.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 6/4	-	2	3	2	2	2	31	32	-	-	40	4	5	13	-	-	13	-	-	-	-	-	31	-
2066	215. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	2	31	21	-	51	-	4	5	5	12	-	5	12	-	-	-	-	-	-
2067	214. t. 17.	-	-	-	0,8–0,9	-	23	5YR 7/6	2.5YR 6/6	4	3	2	3	1	22	-	-	41	-	4	5	12	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2068	215. t. 3.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	3	1	10	-	21	-	-	4	2	5	7	-	9	10	-	-	-	1	-	-
2069	214. t. 15.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	10R 5/8	7.5YR 7/6	4	2	2	3	1	22	20	30	-	-	4	3	5	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-
2070	215. t. 8.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	11	10	-	40	21	4	2	7	-	-	5	-	-	-	-	-	31	-
2071	205. t. 13.	-	-	-	0,8–1,1	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	3	1	-	21	-	50	-	4	4	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2072	215. t. 6.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 8/6	-	1	3	1	2	2	21	21	-	-	41	4	4	13	14	-	14	-	-	-	-	1	-	-
2073	215. t. 9.	-	-	-	0,7–0,8	-	23	7.5YR 8/6	5YR 7/6	4	2	2	1	1	21	-	-	-	-	4	2	10	13	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2074	214. t. 18.	-	-	-	0,6	-	23	5YR 7/8	7.5YR 7/6	3	2	2	1	1	40	21	-	-	-	4	5	9	10	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2075	214. t. 20.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	50	-	-	-	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2076	214. t. 21.	-	-	-	0,9–1,1	-	1	10YR 7/3	-	3	1	2	1	1	10	-	-	40	-	4	2	13	-	-	9	10	-	-	-	-	31	-
2077	214. t.	-	-	-	0,4–	-	1	7.5YR	-	3	3	2	3	1	31	21	30	50	-	4	2	13	14	-	13	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	22.				0,5			7/6																								
2078	214. t. 23.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	1	2	3	1	31	31	-	-	-	4	3	5	7	10	7	-	-	-	-	-	-	-
2079	214. t. 19.	-	-	-	0,5<	-	1	2.5YR 6/8	-	4	2	2	1	2	-	21	-	-	20	4	3	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
2080	201. t. 7.	-	-	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	1	3	3	1	31	21	-	-	-	4	5	8	11	10	5	7	-	-	-	1	-	-
2081	215. t. 10.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	2	1	41	21	-	-	-	4	5	12	14	-	12	13	-	-	-	1	-	-
2082	214. t. 24.	-	-	-	0,4	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	1	2	1	1	22	-	-	-	21	4	2	12	13	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2083	215. t. 4.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	4	1	3	2	1	11	-	-	-	31	4	2	5	8	-	5	8	-	-	-	-	31	-
2084	215. t. 11.	-	-	-	0,5–0,6	-	23	5YR 7/8	10YR 8/3	2	1	1	1	1	21	-	-	-	-	4	2	12	10	-	5	10	-	-	-	-	-	-
2085	215. t. 5.	-	-	-	0,6–0,9	-	22	5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	3	1	21	-	50	-	-	4	3	8	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
2086	215. t. 7.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	1	1	2	1	21	21	31	-	21	4	2	5	8	-	9	-	-	-	-	-	-	-
2087	215. t. 12.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 7/4	-	2	3	3	2	2	31	21	-	50	-	4	2	21	-	-	21	-	-	-	-	-	31	-
2088	215. t. 13.	-	-	-	0,7	-	31	10YR 7/3	7.5YR 7/4	4	1	2	2	3	30	21	-	-	-	4	4	7	12	14	-	-	-	-	-	-	31	-
2089	216. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	31	21	-	-	-	4	2	7	8	10	-	8	-	-	-	-	-	-
2090	201. t. 2.	-	-	-	0,2–0,3	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	3	1	-	31	40	-	-	4	3	5	6	10	7	-	-	-	-	-	-	-
2091	215. t. 14.	-	-	-	0,5–0,6	-	23	5YR 7/8	10YR 8/4	2	2	3	1	1	-	-	-	50	-	4	4	5	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-
2092	215. t. 15.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	2	2	1	41	21	-	40	31	4	2	12	13	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2093	216. t. 2.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	2	3	21	21	31	41	-	4	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2094	215. t. 16.	-	-	-	0,9–1,1	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	42	-	50	-	-	4	5	11	12	10	12	-	-	-	-	-	-	-
2095	201. t. 11.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	3	3	22	33	30	-	41	4	2	9	10	-	7	8	-	-	-	1	-	-
2096	215. t. 19.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	2	1	-	21	-	-	31	4	3	5	6	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2097	216. t. 3.	-	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	1	1	1	2	1	21	21	40	-	-	4	1	10	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2098	216. t. 4.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	3	2	41	33	-	-	-	2	2	9	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2099	216. t. 10.	-	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	1	2	1	1	-	-	40	41	-	4	4	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2100	215. t. 18.; 349. t. 14a–b.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	3	1	1	-	-	21	40	-	4	5	5	10	-	13	-	-	-	-	-	-	22
2101	216. t. 5.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	2	2	3	1	2	-	-	-	-	-	4	4	7	10	-	7	9	-	-	-	-	-	-
2102	216. t. 8.	-	-	-	0,4<	-	1	5YR 7/6	-	3	1	3	2	3	50	21	-	-	21	4	4	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2103	216. t. 9.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	1	1	21	-	-	50	-	4	4	5	10	-	4	-	-	-	-	-	31	-
2104	216. t. 6.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	2	3	2	2	-	-	-	40	20	4	3	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
2105	216. t. 7.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	2	1	2	1	2	-	21	-	-	-	4	4	5	14	-	5	14	-	-	-	0	-	-
2106	216. t. 11.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	2.5YR 6/8	-	3	2	2	2	1	21	11	-	-	-	2	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2107	216. t. 12.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	2	-	-	-	-	21	4	3	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2108	216. t. 14.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 7/8	-	3	1	3	1	1	31	-	50	-	-	4	3	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2109	216. t. 13.	-	-	-	0,5	-	32	7.5YR 7/6	5YR 7/8	4	1	3	1	1	40	-	-	-	-	4	2	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2110	215. t. 20.	-	-	-	0,7–1,1	-	1	10YR 7/4	-	3	3	2	3	1	40	-	-	-	51	4	5	12	14	-	14	-	-	-	-	-	31	-
2111	215. t. 17.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	3	1	1	31	-	-	30	-	4	4	4	5	-	4	-	-	-	-	-	-	-
2112	216. t. 15.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	2	3	1	1	31	-	40	-	-	4	4	5	9	10	4	5	-	-	-	-	-	-
2113	201. t. 3.	-	-	-	0,4–0,5	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	1	2	1	1	-	-	40	-	-	4	3	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2114	216. t. 16.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	31	-	-	42	50	4	3	5	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2115	216. t. 18.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	51	-	-	-	-	4	5	12	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
2116	216. t. 19.	-	-	-	0,7	-	32	7.5YR 8/4	10R 7/6	3	1	2	2	2	-	-	-	21	-	4	1	8	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2117	216. t.	-	-	-	0,6–	-	1	10YR	-	4	1	2	1	1	-	-	31	-	-	4	3	12	14	-	13	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	17.				0,7			7/4																								
2118	216. t. 20.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	1	1	20	-	31	-	-	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2119	214. t. 25.	-	-	-	0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	4	2	2	31	31	-	-	31	4	2	6	7	9	9	-	-	-	-	-	-	-
2120	201. t. 12.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	2	1	21	-	-	30	-	4	2	7	-	-	12	10	-	-	-	1	-	-
2121	214. t. 26.	-	-	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	1	1	3	1	2	41	20	-	50	-	4	3	8	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
2122	216. t. 27.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	1	1	23	-	21	-	40	4	3	8	-	-	7	8	-	-	-	-	-	-
2123	216. t. 23.	-	-	-	0,6–0,7	-	23	5YR 7/8	5YR 7/6	4	3	2	1	1	31	30	60	-	-	4	3	8	-	-	7	-	-	-	-	0	-	-
2124	201. t. 13.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	31	21	40	-	-	4	4	5	-	-	4	5	-	-	-	1	31	-
2125	214. t. 28.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	32	21	-	-	-	4	3	7	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2126	214. t. 27.	-	-	-	0,7	-	22	10YR 7/4	5YR 7/6	3	2	3	1	1	22	-	40	-	31	4	3	7	14	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2127	214. t. 28.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	4	3	2	1	3	22	-	-	30	-	4	3	5	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-
2128	216. t. 21.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	2.5YR 6/8	10YR 7/4	4	2	2	2	1	21	31	31	51	-	4	2	4	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-
2129	216. t. 22.	-	-	-	0,7	-	4	5YR 7/6	2.5YR 6/8	4	3	2	2	1	22	21	-	41	20	4	3	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2130	216. t. 24.	-	-	-	0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	3	2	3	1	1	21	21	31	-	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2131	217. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	2	-	21	-	-	-	4	4	20	21	-	20	-	-	-	-	-	30	-
2132	216. t. 29.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/8	-	4	3	3	2	2	22	20	-	-	31	4	3	5	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2133	216. t. 30.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	4	3	2	1	2	21	-	41	-	41	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2134	216. t. 25.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/4	-	3	3	2	2	2	-	-	-	-	-	2	1	13	14	-	21	-	-	-	-	-	31	-
2135	216. t. 26.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	1	3	3	1	-	20	-	-	21	4	2	5	-	-	5	9	-	-	-	-	31	-
2136	217. t. 2.	-	-	-	0,9–1	-	31	7.5YR 8/6	2.5YR 7/6	3	3	2	2	1	31	21	-	41	-	4	5	7	8	10	13	-	-	-	-	-	-	-
2137	202. t. 6.	-	-	-	0,7–0,9	-	23	5YR 7/6	2.5YR 6/8	3	1	2	2	2	21	21	31	-	-	4	5	5	13	-	5	7	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2138	217. t. 8.	-	-	-	0,4–0,7	-	31	10YR 7/4	2.5YR 7/6	3	1	2	1	1	21	-	-	-	-	4	3	12	13	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2139	217. t. 7.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 7/6	-	3	1	3	1	1	11	21	-	-	-	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2140	217. t. 3.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	4	2	2	1	1	21	-	31	-	-	4	5	12	13	-	14	-	-	-	-	-	-	-
2141	217. t. 9.	-	-	-	0,8–1	-	1	10YR 7/4	-	4	1	3	1	1	31	-	41	-	-	4	2	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2142	217. t. 11.	-	-	-	0,6–0,9	-	31	7.5YR 8/6	2.5YR 8/6	4	3	2	2	1	50	31	-	-	31	4	5	8	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2143	201. t. 14.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	2	1	31	21	31	40	-	4	5	5	7	-	5	8	-	-	-	-	-	-	-
2144	216. t. 31.	-	-	-	1	-	1	5YR 7/8	-	4	2	3	3	2	41	31	-	-	31	4	4	12	10	13	10	14	-	-	-	-	-	-	-
2145	217. t. 6.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	3	2	1	31	21	-	40	-	4	3	4	5	-	4	5	-	-	-	-	-	-	-
2146	217. t. 15.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	2	-	31	-	-	20	4	4	5	-	-	5	13	-	-	-	-	-	-	-
2147	217. t. 5.	-	-	-	0,7	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 8/4	3	2	2	3	1	31	31	-	52	50	4	2	11	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2148	217. t. 16.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	1	3	1	1	21	-	30	-	-	4	3	8	-	-	8	10	-	-	-	1	-	-	-
2149	217. t. 17.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	2	3	2	2	-	21	-	-	-	4	3	5	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-	-
2150	217. t. 12.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	11	-	-	-	-	4	2	9	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
2151	201. t. 10.	-	-	-	0,6–0,9	-	31	2.5YR 7/4	5YR 7/6	3	3	1	3	1	31	31	-	-	-	4	5	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-
2152	217. t. 13.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	1	21	21	-	-	21	4	2	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-
2153	217. t. 10.	-	-	-	0,5	-	31	7.5YR 7/6	5YR 6/8	4	1	2	2	1	22	-	30	50	-	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-
2154	203. t. 11.	-	-	-	0,6–0,7	-	32	5YR 7/6	10YR 7/4	3	4	2	1	3	31	21	-	40	-	4	4	12	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-
2155	217. t. 4.	-	-	-	0,5	-	1	2.5YR 6/4	-	4	2	2	1	2	21	-	21	-	40	4	4	13	21	-	12	13	-	-	-	-	31	-	-
2156	217. t. 18.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	2	20	21	-	-	30	4	4	4	-	-	4	5	-	-	-	-	-	-	-
2157	217. t. 19.	-	-	-	0,7	-	32	5YR 7/6	10YR 8/4	2	3	2	1	2	31	-	-	-	32	4	5	4	5	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-
2158	217. t.	-	-	-	0,5–	-	1	5YR 7/6	-	2	1	3	1	1	-	-	-	50	21	4	2	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	20.				0,6																											
2159	202. t. 12.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	10YR 7/3	-	4	1	3	1	1	-	21	-	-	-	4	5	14	-	-	13	-	-	-	-	1	31	-
2160	217. t. 27.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/4	-	3	1	2	2	1	40	31	-	-	31	2	2	12	13	-	13	14	-	-	-	-	31	-
2161	217. t. 22.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	1	22	-	31	50	-	4	5	5	12	-	5	10	-	-	-	-	-	-
2162	217. t. 23.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	3	2	3	-	21	31	-	-	4	2	5	13	14	5	13	-	-	-	-	31	-
2163	205. t. 10.	-	-	-	0,5–0,9	-	31	10YR 7/4	2.5YR 7/8	3	1	2	2	1	21	-	40	-	-	4	5	8	10	13	5	13	14	-	-	-	-	-
2164	218. t. 1.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	1	2	2	41	31	-	-	40	4	5	12	13	-	12	13	14	-	-	-	-	-
2165	217. t. 14.	-	-	-	0,7	-	1	10YR 7/3	-	2	4	2	1	2	20	-	-	50	40	2	1	14	20	-	21	-	-	-	-	-	31	-
2166	202. t. 11.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	3	3	2	1	1	50	31	-	-	21	4	5	12	13	14	14	-	-	-	-	1	-	-
2167	217. t. 26.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	-	20	-	-	30	4	5	13	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2168	218. t. 2.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	7.5YR 8/6	-	2	2	1	3	1	41	31	-	50	41	4	5	8	9	10	12	13	-	-	-	-	-	-
2169	217. t. 21.	-	-	-	0,6–0,7	-	4	5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	3	3	1	1	40	21	-	-	40	4	4	9	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2170	217. t. 28.	-	-	-	0,4	-	1	7.5YR 8/4	-	3	1	2	2	1	-	21	-	-	-	4	3	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2171	218. t. 3.	-	-	-	0,7–0,8	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	1	3	2	1	22	21	-	51	-	2	2	7	8	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2172	218. t. 8.	-	-	-	0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	2	2	1	31	21	-	-	-	4	5	8	13	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2173	218. t. 9.	-	-	-	0,9	-	22	10YR 7/4	2.5YR 7/8	3	3	2	1	1	22	-	-	-	21	4	3	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2174	218. t. 4.	-	-	-	0,6	-	1	10YR 7/4	-	2	1	2	1	2	30	21	-	-	30	4	4	5	14	-	5	13	14	-	-	-	31	-
2175	217. t. 24.	-	-	-	0,9–1	-	21	5YR 7/8	7.5YR 7/6	3	2	3	2	1	22	30	-	-	-	4	4	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2176	217. t. 25.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	20	-	41	-	-	4	5	12	13	14	12	-	-	-	-	-	-	-
2177	217. t. 29.	-	-	-	0,8	-	21	7.5YR 7/3	2.5YR 6/6	4	3	2	1	1	22	-	21	-	40	4	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2178	202. t. 13.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 6/4	-	3	3	2	3	2	31	21	60	-	-	4	4	11	12	14	11	14	-	-	-	1	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2179	204. t. 10.	-	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	31	31	41	-	-	4	5	4	12	13	12	13	-	-	-	-	-	-
2180	218. t. 10.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	4	3	3	1	1	31	20	-	-	-	4	3	5	14	-	7	21	-	-	-	1	31	-
2181	218. t. 6.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	10YR 7/1	-	1	2	1	2	2	-	20	-	-	40	2	2	13	-	-	13	-	-	-	-	-	31	-
2182	218. t. 7.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	2	2	22	21	-	-	40	4	3	8	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
2183	218. t. 5.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	2	2	13	-	31	-	-	4	3	5	6	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2184	218. t. 12.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	21	40	41	-	-	4	5	11	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2185	218. t. 16.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	3	2	42	22	-	-	31	4	2	5	-	-	5	7	21	-	-	-	31	-
2186	218. t. 13.	-	-	-	0,6–0,7	-	22	10YR 8/4	2.5YR 7/6	3	3	1	3	1	40	31	51	-	-	4	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2187	218. t. 14.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	4	3	2	3	1	-	21	41	-	-	4	2	8	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2188	218. t. 19.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	10YR 8/3	-	4	1	1	1	1	60	-	-	-	21	4	5	13	14	-	14	-	-	-	-	-	31	-
2189	218. t. 20.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	3	2	2	2	2	-	21	-	31	-	4	2	7	14	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2190	218. t. 11.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	3	2	2	3	1	22	21	-	-	40	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2191	218. t. 21.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	3	2	21	21	-	51	-	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2192	218. t. 22.	-	-	-	0,5	-	1	10YR 7/3	-	3	1	2	2	2	30	20	-	-	-	4	2	11	13	14	12	14	-	-	-	-	31	-
2193	218. t. 27.	-	-	-	0,9	-	22	5YR 7/6	5YR 7/8	3	3	2	1	1	32	-	-	-	41	4	2	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2194	218. t. 15.	-	-	-	0,4	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	2	1	2	21	-	40	-	20	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2195	218. t. 23.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	2.5YR 7/4	-	2	1	2	3	2	31	32	-	41	41	4	4	5	21	-	4	5	14	-	-	0	31	-
2196	219. t. 8.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	10YR 7/3	-	2	1	1	2	3	-	21	30	-	-	4	2	13	14	-	12	13	-	-	-	-	11	-
2197	218. t. 24.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	10YR 7/3	5YR 7/8	4	1	2	1	1	-	20	-	-	20	4	3	13	-	-	12	-	-	-	-	-	31	-
2198	204. t. 11.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	31	-	42	51	-	4	5	12	13	14	12	13	14	-	-	-	-	-
2199	204. t.	-	-	-	0,7–	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	2	1	50	31	50	50	42	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	6.				0,8																											
2200	204. t. 4.	-	-	-	0,5–0,6	-	23	5YR 7/8	7.5YR 7/6	4	1	2	1	1	41	-	-	-	41	4	5	5	8	10	5	10	14	-	-	-	-	-
2201	204. t. 2.	-	-	-	0,5–0,9	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 6/6	3	2	2	3	2	21	21	50	-	-	4	2	5	7	-	7	-	-	-	-	1	-	-
2202	204. t. 8.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	2	3	2	21	31	-	50	31	4	3	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2203	218. t. 25.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/8	-	4	3	2	1	3	31	-	-	-	-	2	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2204	218. t. 26.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	31	30	60	-	-	4	2	5	7	9	9	-	-	-	-	-	-	-
2205	218. t. 29.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	30	21	-	-	-	2	2	5	10	14	9	13	14	-	-	1	31	-
2206	218. t. 17.	-	-	-	0,6–0,7	-	23	5YR 7/6	7.5YR 7/6	3	3	2	1	1	31	20	-	-	50	4	2	8	9	-	8	-	-	-	-	1	-	-
2207	218. t. 18.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	31	21	50	-	40	4	3	8	13	21	12	13	21	-	-	-	31	-
2208	218. t. 30.	-	-	-	0,3–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	20	21	21	-	-	4	2	5	6	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2209	218. t. 28.	-	-	-	0,5	-	1	10YR 8/3	-	3	3	2	1	2	21	21	-	-	-	2	2	8	9	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2210	219. t. 1.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	21	-	-	-	31	4	5	8	10	-	8	10	-	-	-	-	-	-
2211	219. t. 2.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	3	2	2	3	1	41	21	-	41	-	4	5	7	10	-	13	14	-	-	-	-	-	-
2212	219. t. 3.	-	-	-	0,6	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	2	1	32	-	-	-	31	4	2	9	-	-	7	8	-	-	-	-	-	-
2213	219. t. 4.	-	-	-	0,4	-	1	7.5YR 7/3	-	3	3	2	1	1	-	-	50	-	-	4	2	13	-	-	13	-	-	-	-	-	31	-
2214	219. t. 5.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	2	1	22	-	-	30	-	4	3	7	8	-	7	9	-	-	-	-	-	-
2215	219. t. 10.	-	-	-	0,6–0,7	-	23	5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	2	3	21	31	-	40	-	4	2	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	-
2216	219. t. 9.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	2	2	11	21	-	-	-	4	2	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	21
2217	219. t. 21.; 350. t. 15.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	1	1	1	2	1	-	-	41	-	31	4	5	11	13	14	-	-	-	-	-	-	-	23
2218	19. t. 12a–b.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	2	2	40	31	41	-	21	2	2	5	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2219	219. t. 6.	-	-	-	0,6	-	23	5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	2	3	41	31	41	-	21	4	3	5	7	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2220	219. t. 18.	-	-	-	0,7–1	-	23	5YR 7/6	10YR 7/4	1	3	1	2	2	-	22	-	40	21	4	3	5	7	-	12	13	-	-	-	0	20	-
2221	219. t. 7.	-	-	-	0,7	-	32	10YR 8/4	5YR 7/4	3	1	1	1	2	30	-	41	51	-	4	2	13	14	-	14	-	-	-	-	-	-	-
2222	219. t. 11.	-	-	-	0,7	-	1	10YR 7/2	-	3	1	2	2	2	31	21	40	-	30	4	2	12	21	-	21	-	-	-	-	-	31	-
2223	219. t. 13.	-	-	-	1	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	2	2	21	-	40	-	30	4	1	8	-	-	8	-	-	-	-	-	31	-
2224	219. t. 14.	-	-	-	0,8–0,9	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	4	3	2	3	1	41	31	50	-	-	4	3	5	6	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2225	219. t. 15.	-	-	-	0,6	-	32	7.5YR 8/6	5YR 7/8	4	4	2	1	3	21	-	50	-	-	4	2	12	13	-	13	-	-	-	-	-	21	-
2226	219. t. 16.	-	-	-	0,7–0,8	-	31	7.5YR 8/6	2.5YR 7/6	4	1	2	1	1	32	20	-	-	-	4	3	12	13	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2227	219. t. 20.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	2	3	11	31	-	51	31	4	1	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2228	220. t. 29.	-	-	-	0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	1	2	31	21	-	41	-	4	2	10	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2229	205. t. 5.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	4	1	3	2	-	31	-	61	-	4	2	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2230	219. t. 22.	-	-	-	0,7–0,8	-	31	7.5YR 8/4	2.5YR 7/6	3	1	2	3	2	32	32	-	-	-	4	5	8	13	14	8	21	-	-	-	-	31	-
2231	204. t. 7.; 349. t. 5.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	1	3	1	1	2	-	31	-	30	41	4	5	12	-	-	12	13	14	-	-	1	-	21
2232	205. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	2	-	21	41	-	-	4	5	12	14	-	8	-	-	-	-	0	10	-
2233	219. t. 17.	-	-	-	0,5	-	22	7.5YR 8/4	5YR 7/8	3	1	2	1	1	11	-	-	-	21	4	3	5	10	-	5	-	-	-	-	1	-	-
2234	220. t. 2.	-	-	-	0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	41	-	-	50	-	4	5	12	13	14	12	-	-	-	-	1	-	-
2235	219. t. 19.	-	-	-	0,7–1	-	1	10YR 7/4	-	2	2	2	1	1	-	-	-	-	21	4	5	10	13	-	10	-	-	-	-	-	31	-
2236	220. t. 3.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	1	3	30	21	-	-	21	4	4	8	-	-	8	-	-	-	-	-	10	-
2237	220. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	3	2	21	-	-	40	-	4	5	8	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-
2238	220. t. 5.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	40	31	41	-	-	4	5	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2239	205. t. 8.	-	-	-	0,5–0,7	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	3	2	2	1	1	21	11	-	40	-	4	3	7	10	-	8	-	-	-	-	1	-	-
2240	220. t. 6.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	4	3	2	1	1	-	-	-	-	41	4	2	13	14	-	13	-	-	-	-	0	-	-
2241	220. t. 28.	-	-	-	0,6–0,7	-	23	7.5YR 8/4	5YR 7/6	4	3	2	2	1	21	21	-	-	20	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2242	205. t. 6.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	1	2	1	1	1	10	-	-	50	-	4	5	11	12	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2243	203. t. 2.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	51	31	41	-	-	4	5	12	13	14	10	14	-	-	-	-	-	-
2244	203. t. 4.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	2	3	1	2	2	31	21	41	40	-	4	2	7	8	10	13	10	-	-	-	-	-	-
2245	220. t. 7.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	1	3	1	3	1	31	21	40	-	31	4	2	5	10	-	8	10	-	-	-	-	-	-
2246	220. t. 10.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	2	3	21	21	31	41	-	4	3	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2247	219. t. 23.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	-	31	-	-	-	4	5	10	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2248	220. t. 12.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	3	30	22	-	-	-	2	2	8	9	21	9	21	-	-	-	1	31	-
2249	220. t. 8.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/8	-	4	3	2	3	1	41	21	-	-	-	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2250	220. t. 9.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 8/4	-	2	1	1	3	1	30	31	-	-	31	4	5	8	9	-	9	-	-	-	-	-	-	-
2251	205. t. 4.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	5YR 7/8	10YR 7/4	2	2	1	2	3	-	21	-	-	31	2	2	11	12	10	-	-	-	-	-	1	-	-
2252	220. t. 13.	-	-	-	0,5<	-	3	7.5YR 7/6	5YR 7/8	1	1	2	1	3	41	-	-	61	51	4	5	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2253	220. t. 22.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	10YR 8/4	5YR 7/8	3	3	2	2	1	31	21	-	-	-	2	2	4	8	10	9	-	-	-	-	-	-	-
2254	220. t. 11.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	3	1	31	21	-	-	40	4	3	13	-	-	12	13	14	-	-	-	-	-
2255	220. t. 15.	-	-	-	0,5–0,7	-	23	2.5YR 6/8	5YR 7/6	2	1	2	2	2	23	21	30	-	31	4	3	7	8	9	7	8	-	-	-	-	-	-
2256	220. t. 16.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	1	2	11	22	31	-	-	4	2	5	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2257	220. t. 19.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	21	21	-	41	-	4	2	7	-	-	8	9	-	-	-	0	-	-
2258	220. t. 18.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	5YR 8/4	5YR 7/8	3	2	2	3	1	41	-	41	-	-	4	3	5	8	-	5	-	-	-	-	0	-	-
2259	220. t.	-	-	-	0,5–	-	31	10YR	5YR 7/8	1	3	2	3	2	21	21	-	-	40	4	4	5	21	-	7	10	21	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	14.				0,6			7/4																								
2260	220. t. 17.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	2	31	21	40	-	-	4	2	5	6	7	5	-	-	-	-	1	-	-
2261	205. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	1	3	1	51	21	-	-	31	4	5	13	14	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2262	220. t. 20.	-	-	-	0,6–0,7	-	23	5YR 7/8	5YR 7/6	3	3	2	3	1	31	31	-	-	-	4	2	8	9	10	7	8	-	-	-	-	-	-
2263	204. t. 9.	-	-	-	0,8–0,9	-	32	5YR 7/6	2.5YR 7/8	2	3	2	2	2	30	32	-	-	-	4	3	5	10	13	-	-	-	-	-	1	-	-
2264	215. t. 21a–c.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	41	-	-	60	-	4	5	8	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2265	219. t. 25.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	21	21	-	-	-	4	5	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2266	220. t. 26.	-	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	2	1	2	1	2	-	31	31	-	-	4	5	7	-	-	5	14	-	-	-	1	-	-
2267	220. t. 27.	-	-	-	0,6	-	1	10YR 8/3	-	3	3	1	1	1	-	30	-	50	-	4	3	10	-	-	5	-	-	-	-	-	31	-
2268	220. t. 25.	-	-	-	0,6	-	22	5YR 7/6	7.5YR 8/6	3	3	2	1	1	51	-	20	-	-	4	5	10	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2269	220. t. 23.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	21	31	-	-	-	4	2	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2270	201. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	3	1	40	31	-	-	-	4	5	7	8	10	10	13	-	-	-	0	-	-
2271	220. t. 21.	-	-	-	0,9	-	31	7.5YR 8/6	5YR 8/4	3	3	2	3	1	51	31	-	-	21	4	5	12	13	14	10	-	-	-	-	1	-	-
2272	200. t. 9.; 350. t. 8.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	3	3	51	32	-	61	60	4	3	8	10	14	8	10	14	-	-	1	31	22
2273	219. t. 24a–b.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	3	1	51	21	-	-	-	4	3	8	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
2274	220. t. 24.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	2	2	21	32	-	40	-	4	2	5	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-
2275	200. t. 11.	-	-	-	0,7–1	-	1	5YR 7/8	-	1	3	1	3	2	30	-	-	41	-	4	1	5	8	13	8	-	-	-	-	-	10	-
2276	219. t. 26.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	3	1	31	21	-	-	-	4	2	8	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
IIIF.: Bevonatos, szarmata közegben ritka táltípusok.																																
IIIF/I.: Hosszú, vízszintesen futó gallérral ellátott, íves oldalfalú, bevonatos dörzstálak.																																
2277	221. t. 6a–b.	-	8,4	-	0,7	-	4	5YR 7/6	10YR 6/1	1	3	1	3	2	31	32	-	51	22	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2278	221. t. 3.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	3	3	-	22	51	-	-	4	4	12	-	-	12	14	-	-	-	-	31	-
2279	221. t. 4.	-	-	-	1	-	1	5YR 7/6	-	4	3	3	1	1	20	20	-	43	-	4	4	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2280	221. t. 5.	-	-	-	0,4–0,7	-	31	10YR 8/4	5YR 7/6	2	4	2	1	3	21	21	-	-	31	4	1	5	-	-	8	9	-	-	-	-	-	21
2281	221. t. 2a–b.	28	-	-	0,7	-	22	5YR 7/6	10YR 5/1	3	4	4	3	3	-	32	-	51	51	4	3	13	-	-	13	-	-	-	-	-	31	-
2282	221. t. 1a–b.	24	-	-	1	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	1	-	31	50	61	-	4	3	8	10	-	7	-	-	-	-	-	-	-
IIIF/II.: Vízszintesen kihajló peremű, meredek oldalfalú, a fenék fölött rézsűsen összeszűkülő testű táltípus.																																
2283	222. t. 1.; 350. t. 20.	22	-	-	0,8–1	-	1	7.5YR 8/4	-	1	3	1	3	1	41	31	-	-	51	2	1	5	9	14	-	-	-	-	-	1	-	23
2284	222. t. 2.	21	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	3	1	31	31	51	-	-	4	2	11	12	14	12	13	14	-	-	-	-	-
2285	222. t. 5.	18	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	3	1	1	50	-	41	-	-	4	3	13	-	-	12	10	-	-	-	-	-	-
2286	222. t. 4.	15	-	-	0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	4	1	2	3	1	31	31	-	-	-	4	5	12	13	14	12	14	-	-	-	-	-	-
2287	222. t. 3.	16	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	3	1	51	31	50	60	-	4	4	7	9	14	7	9	-	-	-	-	-	-
IIIF/III.: Bizonytalanul tálként meghatározható, egyenes fenekű tételek, a meredek oldalfal indításával, a talpon árkolásssal tagolva.																																
2288	223. t. 2a–c.	-	8,8	-	0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	3	2	4	1	1	32	21	-	51	-	4	2	5	8	-	7	8	-	-	-	-	-	-
2289	223. t. 4.	-	11,5	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	3	2	41	31	-	-	41	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2290	223. t. 8.	-	12	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	21	-	40	-	31	4	5	13	-	-	12	13	-	-	-	-	31	-
2291	223. t. 3.	-	9	-	0,8	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	3	2	31	21	40	-	31	4	2	5	8	14	9	10	-	-	-	-	31	-
2292	223. t. 1a–c.	-	9,5	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	2	3	1	1	50	-	50	-	-	4	5	12	13	14	10	13	14	-	-	-	-	-
2293	223. t. 7.	-	10	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	3	1	-	31	-	42	-	4	5	13	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2294	223. t. 5a–b.	-	13	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	3	3	2	41	31	-	62	21	4	4	7	9	-	7	-	-	-	-	-	31	-
2295	223. t. 6a–b.	-	12	-	0,8	-	1	5YR 7/4	-	4	3	2	2	1	42	31	-	-	-	4	5	12	13	14	10	14	-	-	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
IIIG.: Bevonatos, kisméretű ivóedények (poharak, csészék, bögrék, gömbtestű edények).																																
IIIG/I.1.: Profilálatlan peremű, kónikus testű csészék (a Drag. 33 forma másolatai).																																
2296	224. t. 2a–b.	13	-	-	0,2–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	2	3	31	22	-	-	-	4	3	6	7	14	7	14	-	-	-	1	-	-
2297	224. t. 5.	14	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	1	2	-	40	-	-	40	2	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2298	224. t. 4a–b.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	21	-	-	-	-	4	3	5	7	10	7	10	-	-	-	-	-	-
2299	224. t. 1a–c.	14	5,7	7	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	3	-	22	-	41	-	4	2	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2300	224. t. 3.	10	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	3	3	2	21	32	41	51	-	4	2	7	8	-	7	9	-	-	-	-	-	-
IIIG/I.2.: Profilálatlan peremű, egyenletesen ívelt oldalfalú (hordó testű), az edényetest teljes magasságában sűrűn bordázott felületű poharak.																																
2301	226. t. 3.	11	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	21	-	-	-	31	4	5	12	10	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2302	226. t. 2.	11	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	31	-	30	-	-	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	0	-	-
2303	225. t. 1a–b.	12	-	-	0,3–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	42	21	-	51	-	4	3	5	7	-	5	-	-	-	-	1	-	-
2304	226. t. 1.	10	-	-	0,5	-	1	10YR 7/4	-	3	1	2	3	1	-	40	-	-	-	2	2	13	14	-	12	13	-	-	-	-	-	-
IIIG/II.2a.: Ívelten, enyhén kihajló, profilálatlan peremű, rendkívül magas nyakú, öblösödő testű edényforma.																																
2305	226. t. 4.	7	-	-	0,4	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	1	1	2	32	21	-	-	-	4	2	5	7	-	5	7	-	-	-	-	-	-
2306	226. t. 5.	8	-	-	0,4	-	1	7.5YR 7/6	-	2	2	1	2	2	31	21	-	-	-	4	2	5	7	-	5	7	-	-	-	-	-	-
2307	226. t. 6.	8	-	-	0,2	-	1	5YR 7/6	-	1	3	2	1	1	31	-	30	-	-	4	3	5	8	-	4	7	-	-	-	-	-	-
IIIG/II.2b.: Hosszú, erősen kihajló, profilálatlan peremű, öblösödő testű, egyfülű bögrék.																																
2308	226. t. 7.	10	-	-	0,4	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	3	2	41	31	-	60	31	2	2	9	-	-	8	9	-	-	-	-	-	-
2309	226. t. 8.	10	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	2	1	31	21	-	-	31	2	2	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
IIIG/II.1.: Kissé megvastagodó, legömbölyített, rézsűsen kihajló peremű, kónikus vállú, vékony falú pohár.																																
2310	226. t. 9.	9	-	-	0,4	-	1	10YR 8/1	-	3	1	1	1	1	-	20	-	-	-	4	3	14	-	-	14	-	-	-	2	-	-	-
IIIG/II.3a.: Rövid, egyenes vonalú, rézsűsen kihajló, profilálatlan peremű, kónikus vállú edényforma.																																
2311	226. t. 10.	10	-	-	0,3	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	1	31	31	-	-	-	4	2	7	-	-	7	8	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2312	226. t. 12.	10	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/8	-	3	1	2	1	2	-	-	-	-	-	4	2	8	-	-	8	9	-	-	-	-	-	-
2313	226. t. 11.	10	-	-	0,5–0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	1	1	-	-	40	-	-	4	5	13	14	-	12	13	-	-	-	-	-	-
IIIG/II.3b.: Hosszú, ívelten kihajló, nagyrészt profilálatlan peremű, rövid nyakú, egyenletes ívben öblösödő oldalfalú, gömbtestű edények.																																
2314	227. t. 3.	10	-	-	0,3–0,4	-	22	7.5YR 8/4	2.5YR 7/8	4	1	2	3	1	41	21	-	-	50	4	2	5	10	-	5	7	-	-	-	0	-	-
2315	227. t. 4.	11	-	-	0,5–0,6	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	3	1	3	1	30	21	-	-	21	4	2	12	-	-	-	-	-	-	-	1	31	-
2316	227. t. 6a–b.	12	-	-	0,4–0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	3	1	31	31	-	-	30	4	5	12	13	-	5	7	13	-	-	0	-	-
2317	227. t. 1.	10	-	-	0,4–0,6	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	4	3	1	31	31	41	-	-	4	5	12	13	14	11	13	14	-	-	-	31	-
2318	227. t. 2.	10	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	2	31	21	-	50	-	4	3	5	8	-	8	-	-	-	-	-	30	-
2319	227. t. 5.	8	-	-	0,4–0,7	-	1	7.5YR 8/3	-	4	1	2	1	1	31	-	-	-	30	4	2	9	10	-	12	13	-	-	-	-	-	-
IIIG/III.: Gyengén duzzadt, arányosan megvastagodó peremű, magas, hengeres nyakú, alacsony bordával tagolt vállú, gömbtestű edényforma.																																
2320	228. t. 3.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	7.5YR 8/4	-	3	2	2	1	2	-	31	40	51	-	4	2	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2321	228. t. 1.; 347. t. 4.	10	-	-	0,3–0,4	-	31	5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	1	3	3	2	-	21	-	-	21	4	2	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	11
2322	228. t. 2.	-	-	-	0,4	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	1	2	3	31	32	50	-	51	2	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IIIH.: Bevonatos, fazékszerű edények és korsók.																																
IIIH/I.1a.: Hosszú, vízszintesen kihajló peremű, rövid nyakú, erőteljes vállal tagolt testű edénytípus.																																
2323	229. t. 2.	21	-	-	0,4	-	1	7.5YR 7/6	-	4	1	2	2	1	-	30	50	-	42	4	2	12	13	-	13	14	-	-	-	-	-	-
2324	229. t. 1.	18	-	-	0,5	-	1	10YR 7/4	-	4	2	2	2	1	41	-	-	-	51	2	2	13	-	-	13	-	-	-	-	-	31	-
IIIH/I.1b.: Hosszú, kifelé rézsűsen lehajló, enyhén behúzott peremű, a nyaknál élesen megtörő oldalfalú edénytípus.																																
2325	229. t. 3.	15	-	-	0,6	-	1	10YR 8/4	-	3	2	2	1	1	30	21	40	-	31	2	2	13	14	-	12	13	-	-	-	-	-	-
IIIH/I.2.: „Szív alakú” átmetszettel rendelkező peremkialakítású, nyak nélküli, enyhe lépcsővel tagolt oldalfalú, fazékszerű edényforma.																																
2326	229. t. 4.	16	-	-	0,7	-	31	5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	2	1	2	2	31	21	41	-	31	4	3	8	9	10	9	10	-	-	-	-	-	-
2327	229. t. 5.	16	-	-	0,5–0,6	-	31	5YR 7/6	2.5YR 6/8	2	2	2	1	1	31	-	31	-	-	4	3	8	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
IIIH/II.1a1.: Összetett peremkiképzésű, magas, erősen szűkülő nyakú, lépcsősen tagolt vállú, öblösödő testű, egyfülű korsó.																																

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2328	230. t. 1a–d.	4,1	-	-	0,4–0,8	-	32	5YR 7/8	7.5YR 8/4	2	1	1	3	2	40	31	-	-	50	4	5	10	13	14	12	13	14	-	-	-	-	-
IIIH/II.1a2.: Magas, hengeres nyakkiképzésű korsótípusok, tölcséres kialakítású, erősen tagolt peremkialakításokkal.																																
2329	231. t. 1.	11	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	2	32	21	-	-	-	4	5	12	13	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2330	229. t. 7.	11	-	-	0,6	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	2	2	2	2	31	21	-	-	41	4	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2331	231. t. 2.	11	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	2	3	2	1	1	31	31	-	-	-	2	2	12	13	-	12	13	14	-	-	-	-	-
2332	229. t. 6.	8	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	30	21	-	-	21	4	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IIIH/II.1b.: Enyhén kihajló, kifelé megvastagodó, lényegi tagolás nélküli peremkiképzésű, magas, hengeres nyakú, az edénytest alsó harmadában kiöblösödő korsóformák.																																
2333	232. t. 1a–c.	8,1	-	13,1<	0,4–0,8	-	21	10YR 8/3	2.5YR 7/6	2	2	2	2	1	41	21	51	51	-	4	3	7	10	13	4	5	7	-	-	-	-	-
2334	233. t. 2.	12	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	4	2	3	1	50	31	-	-	51	4	2	8	13	14	8	-	-	-	-	0	-	-
2335	231. t. 4.	-	-	-	0,4–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	2	4	4	3	1	41	31	60	-	-	2	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2336	231. t. 3a–b.	8	-	-	0,3–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	3	4	2	3	1	41	31	40	50	41	4	2	7	10	13	13	-	-	-	-	-	-	-
2337	233. t. 1a–b.	9,8	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	1	1	3	2	41	31	40	-	51	4	2	5	7	8	5	8	-	-	-	-	10	-
IIIH/II.1c.: Elvékonyodó, profilálatlan peremű, magas, hengeres nyakú, nagyméretű, kétfülű korsó.																																
2338	233. t. 3a–b.	14	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	4	2	2	2	31	21	-	-	50	4	2	10	-	-	4	8	10	-	-	-	-	-
IIIH/II.2a1.: Rövid, vízszintesen kihajló, profilálatlan peremű, kónikus nyakú, nyomott gömbös testű korsóforma.																																
2339	234. t. 2.	12	-	-	0,6	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 6/4	4	2	4	4	1	21	21	-	-	31	4	5	11	13	-	12	13	-	-	-	1	-	-
2340	233. t. 4.	13	-	-	0,3–0,5	-	1	5YR 7/6	-	1	1	1	1	3	50	21	-	50	-	2	1	12	13	10	12	13	10	-	-	-	31	-
2341	234. t. 1a–c.	-	-	-	0,4–0,6	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	3	1	3	3	40	32	-	-	51	4	2	9	10	-	9	-	-	-	-	1	-	3
IIIH/II.2a2.: Hosszú, vízszintesen kihajló, szögletes átmetszetű, rosszul eldolgozott peremű, kónikus nyakú korsók.																																
2342	234. t. 5.	14	-	-	0,5–0,6	-	32	7.5YR 8/6	2.5YR 7/8	2	1	1	1	1	22	-	-	51	-	4	5	11	12	13	12	13	-	-	-	-	-	-
2343	234. t. 4.	14	-	-	0,4–0,6	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 6/6	4	2	2	1	1	31	-	41	-	21	4	5	12	13	-	11	12	13	-	-	-	-	-
2344	234. t.	13	-	-	0,5–	-	1	7.5YR	-	2	2	2	2	1	31	31	31	40	-	4	3	13	14	-	12	13	20	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	3.				0,8			7/6																								
IIIH/II.2a3.: Hosszú, közel vízszintesen kihajló, komplex kialakítású, szögletes átmetszetű, a szájnyílás közelében tagolt peremű, kónikus nyakú korsók.																																
2345	234. t. 6a–b.	15	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	1	1	2	3	21	32	-	-	41	4	2	9	13	14	10	13	14	-	-	1	30	-
2346	235. t. 2.	16	-	-	0,5	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	2	2	3	1	-	31	-	-	-	4	2	7	8	14	7	8	14	-	-	-	10	-
2347	235. t. 1.	17	-	-	0,5	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	4	2	2	3	2	31	31	-	-	21	4	2	5	6	-	5	7	-	-	-	1	-	-
IIIH/II.2b1.: Hosszú, erősen kihajló, lekerekített élű, arányosan megvastagodó peremű, kónikus nyakú korsóforma.																																
2348	235. t. 5.	16	-	-	0,8	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	1	2	2	2	31	21	40	-	31	4	4	8	13	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2349	235. t. 4.	18	-	-	0,5–0,9	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	1	3	1	1	41	-	41	-	-	4	4	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2350	235. t. 3.	16	-	-	0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	2	1	2	2	3	41	41	40	-	-	2	2	8	-	-	8	9	-	-	-	-	31	-
IIIH/II.2b2.: Erősen duzzadt, kifelé megvastagodó, horizontálisan megnyújtott peremű, kónikus nyakú korsóforma.																																
2351	236. t. 1a–b.	10,5	-	-	0,3–0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	3	1	31	31	30	41	31	4	2	12	13	14	12	13	14	-	-	1	-	-
2352	235. t. 6.	11,5	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	1	1	1	41	-	-	41	-	4	5	13	14	-	12	13	14	-	-	1	31	-
2353	235. t. 7.	9	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/3	-	2	3	1	3	1	40	31	-	-	31	4	5	13	14	21	13	14	-	-	-	1	31	-
IIIH/II.2b3.: Enyhén megvastagodó, legömbölyített, kívül horizontális éllel hangsúlyozott peremű, kónikus nyakú korsóforma.																																
2354	236. t. 5.	12	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	3	2	42	31	-	-	51	4	5	12	13	-	12	13	14	-	-	-	-	-
2355	236. t. 3.	12	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	31	-	41	-	40	4	5	12	14	-	8	9	10	-	-	-	-	-
2356	236. t. 4.	10	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	2	2	1	1	41	31	-	-	50	4	2	13	14	-	13	14	-	-	-	-	31	-
2357	236. t. 2.	12	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	3	1	1	1	31	-	-	-	-	4	5	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
IIIH/II.2c1.: A felső felületén teljes szélességében síkozott, a külső-belső felület felé arányosan kinyúló peremkiképzésű, kónikus nyakú korsó.																																
2358	237. t. 1a–b.	13,7	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	3	2	2	3	41	31	40	-	41	2	2	5	7	-	5	7	10	-	-	-	31	-
IIIH/II.2c2.: A felső felületén rézsűsen síkozott, erősen megvastagodó peremű, kónikus nyakú, a perem alatt megtörő oldalfalú korsóforma.																																
2359	237. t. 2.	12	-	-	0,4–0,6	-	32	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	3	1	2	1	-	30	-	-	41	4	5	13	14	-	12	13	14	-	-	-	-	-
2360	237. t. 3a–b.	18	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	1	1	3	2	-	31	-	-	31	4	2	13	14	21	13	21	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
IIIH/II.2.: Feltehetően a kónikus nyakú korsótípushoz tartozó, formai tipológiai csoportba nem sorolható peremtöredékek.																																
2361	237. t. 5.	12	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	1	31	21	41	-	21	4	2	12	13	14	12	13	-	-	-	1	31	-
2362	237. t. 4.	16	-	-	0,7	-	32	7.5YR 8/6	10YR 7/2	2	2	1	1	2	31	21	31	-	-	4	2	12	13	14	12	14	-	-	-	1	-	-
IIIH/III.1.: Kisméretű ivóedényekhez, fazékszerű edényekhez és korsókhoz tartozó, egyedi kiképzésű aljtöredékek.																																
2363	239. t. 2a–b.	-	11	-	0,5–0,6	-	32	5YR 7/6	10YR 7/2	1	4	1	2	2	23	31	-	42	61	4	1	7	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-
2364	238. t. 1a–b.	-	9	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	2	-	32	-	51	-	4	2	5	13	14	8	-	-	-	-	-	31	-
2365	239. t. 1a–d.; 349. t. 1.	-	9,4	-	0,5–1	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	3	1	31	31	61	60	50	2	1	5	13	10	-	-	-	-	-	-	-	21
2366	238. t. 8a–b.	-	4,4	-	0,7	-	1	10YR 7/2	-	3	2	2	1	1	-	-	21	-	-	4	2	20	21	-	20	21	-	-	-	-	31	-
2367	238. t. 6.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	3	1	30	21	-	-	31	4	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
2368	238. t. 9a–c.	-	3,7	-	0,4	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	2	1	32	-	-	-	21	4	2	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	-
2369	238. t. 2a–b.	-	8	-	0,6	-	22	10YR 8/4	2.5YR 7/6	3	3	2	2	1	41	21	60	-	-	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2370	239. t. 3.	-	8	-	0,8–1,2	-	32	5YR 7/8	7.5YR 7/3	1	1	1	2	3	41	31	50	-	-	2	2	5	8	9	-	-	-	-	-	-	31	-
2371	238. t. 3a–b.	-	7	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	3	2	31	21	-	-	30	4	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2372	238. t. 5.	-	7	-	0,9–1	-	31	10YR 8/3	7.5YR 8/4	3	3	2	2	2	31	31	-	-	41	4	3	13	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2373	238. t. 4a–b.	-	6	-	0,5	-	31	5YR 7/6	2.5YR 6/8	3	1	2	1	1	21	21	-	50	21	4	2	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2374	238. t. 7a–b.	-	3,4	-	0,4	-	1	5YR 8/4	-	1	1	1	2	1	31	-	30	-	41	4	3	4	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-
IIIH/III.2a.: Kisméretű, kétosztatú szalagfülekhez tartozó töredékek.																																
2375	240. t. 3.	-	-	-	-	2,3	1	10YR 8/3	-	3	2	2	1	1	21	-	60	-	21	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2376	240. t. 4.	-	-	-	-	2,3	31	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	1	1	3	1	30	31	-	-	-	2	2	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2377	240. t. 2.	-	-	-	-	1,6 x 0,7	1	5YR 7/8	-	1	1	1	2	3	31	21	31	-	50	4	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2378	240. t. 1.	-	-	-	-	2,2 x 0,9	1	2.5YR 7/8	-	1	1	1	2	3	50	21	-	-	21	4	2	5	10	14	-	-	-	-	-	-	31	-
IIIH/III.2b.: Közepes mérettartományba eső, három- vagy négyosztatú szalagfülekhez tartozó töredékek.																																
2379	240. t. 5.	-	-	-	-	-	32	10YR 8/4	5YR 7/8	1	3	1	1	3	-	21	-	-	-	4	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2380	240. t. 11.	-	-	-	-	2,5 x 0,8	32	5YR 7/8	7.5YR 8/6	1	1	2	3	1	22	31	-	-	41	4	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2381	240. t. 10.	-	-	-	-	2,2	1	5YR 7/6	-	3	2	2	3	2	-	32	-	-	40	4	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2382	240. t. 7.	-	-	-	-	2,5	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	3	1	31	31	-	-	40	4	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2383	240. t. 6.	-	-	-	-	2,4	1	7.5YR 6/6	-	2	3	3	3	2	-	31	-	-	41	4	2	7	9	10	-	-	-	-	-	-	31	-
2384	240. t. 9.	-	-	-	-	2,7	1	7.5YR 8/3	-	4	1	3	1	1	21	-	-	50	21	4	3	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2385	240. t. 8.	-	-	-	-	3,1	1	5YR 8/4	-	4	1	2	3	1	31	21	-	-	31	2	4	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
IIIH/III.2c.: Nagyméretű, három- vagy négyosztatú szalagfülekhez tartozó töredékek.																																
2386	241. t. 2.	-	-	-	-	2,3	31	10YR 8/4	5YR 7/8	1	2	1	3	1	-	21	40	60	32	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
2387	241. t. 6.	-	-	-	-	3,6	1	10YR 8/4	-	3	3	1	2	1	52	21	40	60	52	2	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2388	240. t. 15.	-	-	-	-	4,6	1	5YR 7/8	-	2	2	1	3	2	32	32	51	60	30	4	3	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2389	240. t. 13.	-	-	-	-	3,5	31	5Y 8/2	10R 6/4	3	2	4	1	1	32	-	41	-	31	4	1	13	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2390	240. t. 14.	-	-	-	-	4	23	5YR 7/6	10YR 8/4	3	2	2	2	3	40	31	41	-	-	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
2391	240. t. 12.	-	-	-	-	3,5	1	7.5YR 8/6	-	1	2	1	2	2	31	-	41	-	21	4	1	13	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2392	241. t. 3.	-	-	-	-	5	4	5YR 7/6	10YR 7/2	4	3	2	3	2	40	21	-	51	52	2	1	5	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2393	241. t. 1.	-	-	-	-	3,8	32	7.5YR 8/4	5YR 8/4	3	1	1	3	1	31	31	41	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
IIIH/III.: Gömbtestű edényekhez, fazékszerű edényekhez és korsókhoz tartozó, formai tipológiai csoportba nem sorolható oldaltöredékek.																																
2394	251. t. 1.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 5/4	-	4	1	2	1	1	31	20	-	-	-	4	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	21	-
2395	251. t. 2.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 7/8	-	2	1	2	3	3	41	23	-	-	-	2	2	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2396	248. t. 3.	-	-	-	0,4	-	1	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	2	3	2	31	32	-	-	50	2	2	7	8	10	7	8	-	-	-	-	-	-
2397	252. t. 11.	-	-	-	0,5–0,7	-	3	7.5YR 8/6	5YR 8/4	3	3	2	2	2	41	21	-	-	-	4	2	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2398	250. t. 4.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	1	3	2	41	31	-	-	31	2	1	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2399	251. t. 7.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	2	2	31	21	31	-	40	2	2	7	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2400	257. t. 5.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	-	-	-	40	-	2	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2401	243. t. 1a–d.	-	-	-	0,4–0,6	-	4	5YR 7/6	5YR 7/8	2	1	1	2	1	41	31	-	-	-	4	2	8	10	13	5	-	-	-	-	-	10	-
2402	251. t. 22.	-	-	-	0,5	-	4	5YR 7/6	2.5YR 7/6	4	2	2	3	2	21	41	-	-	41	4	2	8	10	7	-	-	-	-	-	-	-	-
2403	251. t. 5.	-	-	-	0,5	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	1	2	2	2	31	31	-	-	41	2	2	12	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2404	251. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	7.5YR 8/6	2.5YR 6/6	3	2	2	2	2	40	31	-	-	30	4	3	12	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2405	241. t. 10.	-	-	-	1	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	2	1	1	3	2	51	21	52	-	31	2	1	5	8	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2406	249. t. 8.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	3	2	32	31	-	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2407	251. t. 3.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	2	31	21	31	-	-	2	1	11	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2408	251. t. 9.	-	-	-	0,9	-	3	5YR 7/6	5YR 7/8	1	2	1	2	2	32	21	-	-	41	4	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2409	257. t. 7.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	10YR 7/4	-	2	2	2	3	1	-	31	-	52	-	2	2	4	12	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2410	251. t. 8.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	2	-	31	-	-	32	4	2	12	-	-	12	13	-	-	-	1	-	-
2411	251. t. 23.	-	-	-	0,9–1	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	3	1	31	21	-	-	-	4	2	9	10	-	8	9	-	-	-	-	-	21
2412	251. t. 11.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	3	1	32	31	-	-	41	4	2	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2413	251. t. 12.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	3	1	2	1	41	31	-	50	-	4	2	5	7	10	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2414	251. t. 13.	-	-	-	0,6–0,8	-	22	5YR 7/6	2.5Y 6/1	3	2	5	3	1	21	21	-	-	30	4	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2415	251. t. 4.	-	-	-	0,4–0,5	-	22	7.5YR 7/8	5YR 7/8	4	1	2	2	2	22	30	40	-	-	2	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
2416	251. t. 14.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 7/4	-	3	1	2	1	1	31	-	51	-	-	4	5	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2417	251. t. 16.	-	-	-	0,6–0,7	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	1	2	3	2	33	31	-	50	-	4	2	13	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2418	252. t. 6.	-	-	-	0,4–0,6	-	23	10YR 7/3	5YR 7/8	3	3	2	3	1	51	31	61	-	-	4	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2419	257. t. 19.	-	-	-	0,3–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	3	2	50	32	31	-	-	4	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2420	257. t. 16.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	3	2	2	1	2	-	21	-	-	40	4	3	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2421	251. t. 17.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	50	-	-	-	21	4	5	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2422	253. t. 15.	-	-	-	0,7–0,8	-	4	7.5YR 7/6	10YR 5/1	3	3	2	3	2	-	32	-	-	-	4	2	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2423	253. t. 14.	-	-	-	0,5<	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	2	2	32	22	-	-	41	4	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2424	253. t. 17.	-	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 8/6	2.5YR 7/4	3	2	2	1	1	31	30	-	51	-	4	2	11	12	-	-	-	-	-	-	-	10	-
2425	257. t. 21.	-	-	-	0,3	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	1	31	31	-	-	-	4	2	7	-	-	7	8	-	-	-	-	-	-
2426	248. t. 7.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	1	2	1	2	3	40	31	-	-	41	4	2	13	14	-	12	-	-	-	-	-	10	-
2427	246. t. 7.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	3	2	2	2	3	31	32	-	-	-	2	2	5	12	13	12	-	-	-	-	1	31	-
2428	247. t. 5.	-	-	-	0,3	-	1	7.5YR 8/6	-	1	1	2	1	2	41	-	-	-	20	4	2	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2429	251. t. 18.	-	-	-	0,3–0,5	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	1	1	1	3	1	20	31	-	50	-	2	2	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2430	251. t. 20.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	4	4	2	3	2	30	32	-	-	31	4	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2431	248. t. 2a–b.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	3	2	2	2	31	31	40	-	-	4	2	5	8	10	8	-	-	-	-	-	-	-
2432	252. t. 7.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	3	1	3	1	1	31	30	-	41	30	4	5	12	13	-	11	12	-	-	-	-	-	-
2433	254. t. 5.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 8/6	-	3	1	2	2	1	41	31	-	-	30	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2434	252. t.	-	-	-	0,7–	-	1	2.5YR	-	4	3	2	3	2	-	31	30	60	50	4	2	6	10	-	-	-	-	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	1.				1,1			6/4																								
2435	251. t. 19a–b.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	7.5YR 6/3	-	3	1	2	2	2	41	31	-	61	-	4	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2436	257. t. 2.	-	-	-	0,4–0,5	-	4	5YR 7/8	10YR 8/4	2	2	1	3	1	21	31	-	31	-	4	2	5	-	-	5	10	-	-	-	0	31	-
2437	252. t. 5.	-	-	-	0,6	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	2	2	2	2	1	31	-	-	-	-	4	3	8	-	-	5	9	-	-	-	-	-	-
2438	251. t. 15.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	10YR 7/3	-	3	1	2	1	1	-	-	-	-	31	4	3	13	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2439	245. t. 1.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	1	2	51	-	50	-	21	4	2	4	5	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2440	251. t. 21.	-	-	-	0,4–0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	3	41	32	-	-	-	2	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2441	250. t. 1.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	2	2	1	3	1	20	20	-	-	-	4	5	11	12	14	12	13	-	-	-	-	-	-
2442	249. t. 5a–b.	-	-	-	0,6–0,7	-	22	5YR 6/8	5YR 7/8	3	3	2	1	1	32	-	21	-	-	2	1	13	14	-	-	-	-	-	-	-	10	-
2443	252. t. 8a–b.	-	-	-	0,4–0,7	-	31	7.5YR 8/4	5YR 8/4	1	1	1	3	2	31	21	51	-	21	4	2	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2444	241. t. 4.	-	-	-	0,5–0,8	4,2	2	5YR 7/8	5YR 7/6	3	3	2	3	2	32	21	41	-	-	4	5	10	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2445	249. t. 3.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	3	2	31	21	31	-	21	4	2	12	13	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2446	252. t. 2.	-	-	-	0,4–0,5	-	21	10YR 8/4	5YR 7/4	3	2	2	2	1	51	-	-	-	31	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2447	243. t. 2.	-	-	-	0,4–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	1	3	1	2	2	41	31	-	50	41	2	1	10	13	-	-	-	-	-	-	1	-	11
2448	253. t. 1.	-	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	1	2	3	1	21	31	-	61	-	4	3	7	9	-	6	7	-	-	-	-	-	-
2449	252. t. 3.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 8/3	-	3	2	2	2	2	-	21	-	-	41	4	2	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2450	252. t. 12.	-	-	-	0,5	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	2	2	4	3	2	21	31	41	-	31	4	5	7	-	-	7	8	-	-	-	-	20	-
2451	253. t. 8.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	3	3	40	31	40	-	-	2	2	8	13	-	-	-	-	-	-	-	20	-
2452	253. t. 2.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	4	2	2	2	-	41	-	-	60	4	5	8	10	12	-	-	-	-	-	-	-	-
2453	253. t. 9.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	3	2	-	32	40	-	40	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	10	-
2454	252. t.	-	-	-	0,7	-	32	2.5YR	5YR 8/4	3	1	2	2	3	33	21	-	40	-	4	3	7	9	-	7	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	14.							7/6																								
2455	248. t. 1.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5Y 7/1	-	2	3	2	2	3	-	32	-	-	-	4	2	13	14	-	-	-	-	-	0	0	31	-
2456	253. t. 19.	-	-	-	1	-	32	5YR 7/8	7.5YR 7/6	3	2	2	3	3	31	21	-	-	31	4	3	5	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-
2457	250. t. 10.	-	-	-	0,9–1,2	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	4	3	2	3	2	41	31	40	51	-	4	2	7	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-
2458	253. t. 10.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	2.5YR 6/8	-	4	2	4	3	3	31	33	-	-	-	2	2	5	9	13	-	-	-	-	-	-	31	-
2459	253. t. 11.	-	-	-	0,4–0,5	-	22	10YR 7/3	2.5YR 6/8	3	1	2	3	1	40	31	-	31	-	2	2	13	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2460	257. t. 18.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	10YR 8/4	-	3	1	2	2	3	30	31	41	-	21	4	1	14	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2461	247. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	21	5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	2	1	3	2	60	21	30	-	-	4	5	12	13	14	12	13	-	-	-	1	-	-
2462	253. t. 4.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	1	3	1	41	31	-	-	21	2	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2463	252. t. 15.	-	-	-	0,4–0,6	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	3	2	3	2	51	21	-	-	40	4	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2464	256. t. 16.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	2	3	41	21	41	-	50	2	1	5	7	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2465	256. t. 17.	-	-	-	0,5–0,9	-	22	10YR 7/4	5YR 7/8	2	2	2	2	2	12	21	-	-	-	4	5	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2466	253. t. 5.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	3	2	31	31	-	51	-	2	2	5	8	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2467	253. t. 16.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/6	-	1	2	1	3	2	41	21	-	-	30	2	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2468	253. t. 6.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 7/6	-	2	1	4	3	3	-	31	40	-	-	2	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2469	253. t. 3.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	4	2	2	3	3	31	22	-	-	31	2	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2470	249. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	10YR 8/3	5YR 7/8	2	3	1	3	2	31	31	-	50	-	2	2	5	6	13	-	-	-	-	-	-	-	-
2471	252. t. 13.	-	-	-	0,4	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	1	1	1	1	3	31	21	-	-	31	4	1	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2472	246. t. 4.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	2	41	31	-	-	-	4	2	7	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2473	257. t. 13.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	-	-	40	-	21	4	5	12	14	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2474	253. t. 12.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	1	3	2	2	2	21	21	40	-	-	4	3	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2475	253. t. 13.	-	-	-	0,5	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	3	2	2	2	40	32	-	-	41	4	3	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2476	254. t. 7.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	21	21	-	-	21	4	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2477	253. t. 7a–b.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	1	1	21	21	31	-	-	4	5	5	12	-	-	-	-	-	-	-	11	-
2478	254. t. 8.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 8/6	-	1	1	1	2	1	-	21	31	-	30	4	5	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2479	253. t. 24.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	21	30	-	-	21	4	4	5	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2480	253. t. 18.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	2	3	-	31	-	40	-	4	3	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2481	254. t. 1.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	10YR 7/3	-	3	2	2	1	1	-	30	-	-	31	4	3	12	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2482	253. t. 20.	-	-	-	0,4	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	3	2	3	2	-	22	-	-	-	4	2	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2483	254. t. 2.	-	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 8/6	2.5YR 7/6	1	3	1	3	1	-	31	-	51	40	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2484	253. t. 21.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	3	21	32	-	-	31	2	2	11	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-
2485	254. t. 3.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	2	2	40	21	-	-	-	2	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2486	250. t. 2.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	1	1	1	51	30	-	41	-	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2487	257. t. 22.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	2	1	2	3	2	31	21	-	41	-	2	1	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2488	257. t. 17.	-	-	-	0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	2	2	2	31	31	-	-	-	2	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2489	250. t. 6.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	10YR 8/4	-	3	1	2	2	1	40	31	-	-	31	4	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2490	253. t. 22.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	4	2	2	3	-	21	-	-	31	4	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2491	250. t. 13a–b.	-	-	-	0,5–1	-	1	5YR 7/8	-	3	3	1	2	2	32	21	31	-	31	4	4	5	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-
2492	253. t. 23.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	3	1	2	1	2	41	30	-	-	30	2	2	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2493	246. t. 3.	-	-	-	0,4–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	1	2	21	21	-	60	-	4	2	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2494	257. t. 14.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	1	2	2	2	30	21	-	40	-	4	2	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2495	256. t. 14a–b.	-	-	-	0,4–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	3	2	31	32	-	50	-	4	2	7	10	-	7	9	-	-	-	-	31	-
2496	253. t. 25.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	7.5YR 6/4	-	3	3	2	2	2	-	21	-	50	50	4	3	13	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2497	248. t. 4.	-	-	-	0,6–0,9	-	31	5YR 7/6	5YR 7/8	2	3	1	2	1	32	41	-	-	-	4	5	7	6	-	7	8	-	-	-	-	-	-
2498	250. t. 7.	-	-	-	0,3–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	2	31	21	50	-	-	4	2	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2499	254. t. 4.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	1	2	31	21	-	-	31	4	2	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2500	247. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	4	2	2	2	-	21	-	50	11	2	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	20	-
2501	250. t. 9.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/4	-	4	1	2	2	1	-	21	-	-	31	4	5	5	10	14	-	-	-	-	-	-	31	-
2502	250. t. 5.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	7.5YR 8/6	2.5YR 7/6	2	3	1	1	1	41	-	50	-	31	4	2	5	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-
2503	247. t. 4.	-	-	-	0,3–0,4	-	22	10YR 8/4	5YR 7/6	1	1	1	2	2	21	21	-	-	40	2	3	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2504	241. t. 9.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	3	4	2	3	1	-	21	-	-	41	4	2	12	13	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2505	252. t. 10.	-	-	-	0,6–0,8	-	31	10YR 8/4	5YR 7/6	2	2	1	1	2	40	31	-	-	41	4	2	10	12	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2506	246. t. 6.	-	-	-	0,4	-	1	10YR 8/3	-	2	3	1	2	3	-	22	-	-	31	4	2	13	14	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2507	252. t. 4.	-	-	-	0,3–0,4	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	2	2	2	31	31	-	40	-	2	1	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2508	252. t. 9.	-	-	-	0,5–0,8	-	23	7.5YR 7/6	2.5YR 6/6	3	3	2	3	2	30	32	40	41	31	4	3	5	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2509	257. t. 8.	-	-	-	0,6	-	23	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	3	2	1	2	31	-	40	-	31	4	3	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2510	241. t. 8.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	10YR 8/3	-	2	1	1	2	2	30	21	-	-	40	4	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2511	245. t. 2.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	1	1	2	3	32	-	31	-	21	4	5	5	7	13	-	-	-	-	-	-	10	-
2512	257. t. 9.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	1	1	22	-	20	-	-	4	4	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2513	245. t. 5.	-	-	-	0,4–0,7	-	1	7.5YR 7/8	-	3	3	2	2	1	41	21	30	-	40	4	5	13	14	-	12	13	14	-	-	-	-	-
2514	248. t. 8.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	2	3	3	1	-	21	50	41	-	4	2	5	10	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2515	256. t.	-	-	-	0,5–	-	31	7.5YR	2.5YR	4	1	2	3	1	-	21	41	-	40	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	6.				0,7			8/4	7/6																							
2516	256. t. 7.	-	-	-	0,5	-	31	5YR 7/6	2.5YR 6/8	4	1	2	3	2	-	31	-	-	31	4	3	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2517	251. t. 10.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	1	3	31	-	31	-	-	4	2	5	-	-	5	8	-	-	-	0	-	-
2518	256. t. 8.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	1	1	-	-	31	50	-	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2519	249. t. 9.	-	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/6	-	3	3	3	1	1	21	41	-	-	51	4	5	5	10	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2520	257. t. 4.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	31	21	-	40	-	4	5	13	14	-	13	14	-	-	-	-	-	-
2521	256. t. 9.	-	-	-	0,7–0,9	-	22	5YR 7/8	5YR 7/6	2	3	2	3	1	-	21	-	-	31	2	4	6	7	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2522	256. t. 10.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	5YR 7/8	-	4	3	3	2	1	31	30	-	-	-	4	3	7	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2523	249. t. 2.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	1	1	2	3	32	21	41	-	-	2	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2524	256. t. 11.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	2	21	21	-	-	-	4	3	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2525	257. t. 6.	-	-	-	0,4	-	1	10YR 7/4	-	3	1	2	3	1	-	21	20	-	-	4	2	13	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2526	257. t. 12a–b.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	3	2	21	21	-	30	-	2	1	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2527	249. t. 10a–c.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	3	2	21	21	-	41	31	4	2	9	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-
2528	255. t. 25.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	10YR 8/4	-	1	1	1	2	1	31	-	31	-	-	4	1	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2529	247. t. 2.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	3	1	1	40	-	41	-	41	4	3	5	7	10	-	-	-	-	-	-	31	-
2530	257. t. 10.	-	-	-	0,4	-	1	5R 7/6	-	4	1	3	1	1	20	-	-	-	-	4	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2531	256. t. 12.	-	-	-	0,4–0,5	-	21	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	1	2	2	3	-	23	-	61	-	4	2	13	10	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2532	257. t. 3.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	41	-	40	-	-	4	3	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2533	256. t. 15.	-	-	-	0,3	-	1	7.5YR 7/8	-	3	1	2	1	1	-	-	-	40	-	4	3	4	9	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2534	241. t. 5.	-	-	-	0,4–0,6	-	21	5YR 7/6	7.5YR 6/4	3	1	1	2	2	31	32	40	-	-	4	5	5	8	10	-	-	-	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2535	257. t. 1a–b.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	40	42	-	-	41	2	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2536	257. t. 15.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	1	3	3	1	31	21	-	-	50	4	3	9	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2537	255. t. 14.	-	-	-	0,8–1	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	3	2	2	2	21	31	-	-	41	4	3	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2538	255. t. 16.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	4	1	3	1	1	41	-	41	-	-	4	4	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2539	255. t. 15.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	1	1	3	1	1	30	-	-	41	-	4	3	8	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-
2540	255. t. 17.	-	-	-	0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	4	3	2	2	2	-	21	-	41	-	2	1	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2541	255. t. 12.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	10YR 8/4	-	4	1	2	1	1	60	-	50	-	40	4	2	12	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2542	255. t. 26.	-	-	-	0,4–0,6	-	23	5YR 7/6	10YR 6/1	1	2	4	3	2	22	42	-	-	40	4	4	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2543	255. t. 18.	-	-	-	0,7–0,8	-	4	5YR 6/8	7.5YR 7/6	4	1	2	2	1	-	-	41	-	31	2	4	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2544	255. t. 19.	-	-	-	0,5	-	32	10YR 7/3	2.5YR 6/8	4	1	2	2	2	-	-	30	-	-	4	2	12	13	14	11	-	-	-	-	-	-	-
2545	255. t. 21.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	4	1	2	1	1	21	20	30	-	-	4	3	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2546	248. t. 6.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	3	2	2	2	1	41	-	41	60	-	4	3	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2547	256. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	2	3	2	51	31	-	31	-	4	1	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2548	250. t. 8.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 7/6	-	2	2	2	3	1	21	31	-	41	-	4	2	5	-	-	5	10	-	-	-	-	-	-
2549	241. t. 7.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 6/8	-	3	1	4	3	2	-	32	-	-	41	4	1	6	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
2550	256. t. 1.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 6/3	-	3	1	2	1	1	21	-	40	-	41	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	1	31	-
2551	248. t. 5.	-	-	-	0,9–1,2	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	2	-	31	-	61	41	4	5	5	13	14	-	-	-	-	-	-	21	-
2552	255. t. 20.	-	-	-	0,3–0,5	-	1	7.5YR 6/4	-	4	1	2	1	1	21	31	40	-	-	4	5	13	14	-	12	13	14	-	-	-	-	-
2553	250. t. 3.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	40	31	-	-	31	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2554	255. t. 22.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	10YR 8/4	-	1	2	1	2	1	30	21	50	-	-	4	2	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	11
2555	255. t.	-	-	-	0,4–	-	1	10YR	-	1	2	1	3	2	30	31	31	-	40	2	3	12	13	-	-	-	-	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	23.				0,6			8/3																								
2556	256. t. 4.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	4	2	3	3	41	21	41	50	-	4	3	5	7	-	-	-	-	-	-	0	-	-
2557	255. t. 24.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	4	1	3	1	1	-	-	30	-	-	2	3	10	-	-	5	8	-	-	-	-	-	-
2558	256. t. 5.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	2	1	-	31	-	-	-	2	2	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2559	254. t. 13.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	1	1	60	-	-	-	11	4	3	8	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-
2560	254. t. 14.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	4	3	2	3	1	21	21	-	-	21	4	2	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2561	250. t. 11.	-	-	-	0,5–0,6	-	23	7.5YR 8/4	5YR 7/6	2	2	3	3	2	30	22	41	-	-	2	4	5	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2562	254. t. 15.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	4	1	3	1	1	21	20	40	-	-	4	2	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2563	254. t. 17a–b.	-	-	-	0,3–0,4	-	22	10YR 7/3	2.5YR 7/6	3	2	2	3	1	21	31	-	-	21	2	3	13	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2564	254. t. 18.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 8/4	-	3	3	2	1	1	31	-	-	-	31	4	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2565	254. t. 19.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	7.5YR 8/4	-	3	2	3	2	1	31	21	-	60	41	4	3	5	8	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2566	257. t. 20.	-	-	-	0,5–0,8	-	22	10YR 7/4	5YR 7/8	4	1	2	2	2	31	-	31	-	-	2	3	8	10	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2567	250. t. 12.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	3	3	2	2	40	30	31	-	-	2	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2568	245. t. 3a–b.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	2	2	3	2	3	41	31	41	-	21	2	4	4	5	9	-	-	-	2: 36	-	-	-	-
2569	254. t. 16.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 7/6	-	4	1	3	1	1	20	21	-	-	30	4	5	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2570	254. t. 20.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	3	2	3	-	22	41	-	-	2	4	5	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2571	254. t. 24.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	10YR 7/3	-	4	1	3	1	2	10	-	20	-	-	4	3	8	9	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2572	254. t. 21.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	5YR 7/6	2.5YR 7/6	3	3	2	2	2	50	-	-	-	41	2	3	9	10	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2573	247. t. 3.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/8	-	3	2	3	2	1	-	21	41	-	-	2	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2574	254. t. 22.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	4	3	3	3	1	31	21	-	-	21	4	3	12	10	-	11	-	-	-	-	-	-	-
2575	254. t.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	4	4	2	3	2	31	21	30	-	-	4	3	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	6.																															
2576	254. t. 23.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	2	2	1	3	2	31	31	-	-	41	4	1	11	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-
2577	257. t. 11.	-	-	-	0,4	-	22	7.5YR 7/6	2.5R 6/6	4	3	2	2	2	-	21	-	-	31	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2578	254. t. 25.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	10YR 7/3	-	4	1	3	2	1	21	21	-	-	-	4	4	10	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-
2579	255. t. 1.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	2	2	-	30	-	-	30	4	2	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2580	255. t. 2.	-	-	-	0,4–0,6	-	31	10YR 8/3	2.5YR 7/4	4	1	2	1	1	31	30	-	-	31	4	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2581	255. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/4	-	4	1	2	2	2	21	30	-	-	-	2	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2582	255. t. 7.	-	-	-	0,5	-	22	5YR 7/6	5YR 7/8	3	4	2	3	2	-	32	-	50	21	2	1	10	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2583	246. t. 1.	-	6	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	-	-	41	50	31	4	5	12	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
2584	255. t. 9.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	1	1	1	31	30	-	-	31	4	2	13	14	-	-	-	-	-	-	-	21	-
2585	254. t. 26.	-	-	-	0,5–0,8	-	32	10YR 7/4	2.5YR 7/6	3	3	2	2	2	-	32	50	-	41	4	3	4	5	12	-	-	-	-	-	-	-	-
2586	255. t. 8.	-	-	-	0,6	-	21	2.5YR 6/6	7.5YR 8/3	4	1	1	1	1	-	21	-	50	31	4	2	6	10	-	-	-	-	-	-	1	31	-
2587	255. t. 10.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	7.5YR 8/4	-	3	2	1	3	1	31	21	-	-	20	4	1	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2588	256. t. 13.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	1	1	1	41	-	-	41	-	4	5	13	14	-	12	13	14	-	-	1	31	-
2589	249. t. 7.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	1	1	1	41	-	-	41	-	4	5	13	14	-	12	13	14	-	-	1	31	-
2590	249. t. 4.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	1	1	1	41	-	-	41	-	4	5	13	14	-	12	13	14	-	-	1	31	-
2591	244. t. 2a–b.	-	-	-	0,4–0,7	-	22	7.5YR 8/6	2.5YR 8/6	4	4	4	3	1	22	31	40	-	-	4	2	9	10	14	9	10	-	-	-	-	31	-
2592	244. t. 1a–b.	-	-	-	0,6–1,1	-	1	7.5YR 6/3	-	3	2	1	3	1	30	31	-	41	-	4	2	12	13	14	12	13	-	-	-	-	31	-
2593	255. t. 11.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	5YR 7/8	5YR 7/6	2	2	2	2	2	23	21	-	-	-	4	3	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2594	246. t. 5.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	32	-	-	40	-	4	5	12	13	-	11	12	13	-	-	0	-	-
2595	249. t.	-	-	-	0,4–	-	1	5YR 7/6	-	4	3	4	2	2	21	-	50	50	-	4	5	14	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	1.				0,6																											
2596	246. t. 9.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	22	21	50	-	-	4	3	5	8	-	5	7	-	-	-	1	-	-
2597	255. t. 3.	-	-	-	0,5	-	21	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	3	2	1	1	11	-	-	-	21	4	2	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2598	245. t. 4.	-	-	-	0,6–0,7	-	32	10YR 7/4	2.5YR 7/6	2	1	1	2	1	-	-	60	40	-	4	5	12	13	14	13	-	-	-	-	1	-	-
2599	255. t. 5.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	30	-	-	-	-	4	5	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2600	255. t. 4.	-	-	-	0,6–0,8	-	32	5YR 7/8	5YR 7/6	3	1	2	2	3	-	22	-	51	-	4	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2601	255. t. 13.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	2	41	21	-	-	-	4	5	12	10	13	13	-	-	-	-	-	-	-
2602	256. t. 3.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	2	1	-	31	-	-	40	4	5	5	7	-	5	7	10	-	-	-	-	-
2603	254. t. 9.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	10YR 8/4	5YR 7/6	2	2	1	2	3	21	22	-	60	-	2	2	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2604	242. t. 1a–c.; 348. t. 2.	-	9,5	19,8<	0,3–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	1	1	1	21	21	51	-	21	4	5	12	13	14	11	12	14	-	-	1	-	21
2605	246. t. 8.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	10YR 8/4	-	1	2	1	1	1	11	-	-	31	-	4	2	14	-	-	13	14	-	-	-	-	-	-
2606	252. t. 16a–c.	-	-	-	0,5–1,3	-	32	10YR 8/3	10YR 6/1	3	3	1	3	1	41	41	53	-	-	4	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2607	254. t. 12.	-	-	-	0,2<	-	1	5YR 7/6	-	1	3	2	3	1	41	21	-	-	31	4	2	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2608	246. t. 2a–b.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	10YR 8/4	-	2	2	1	1	1	-	-	51	-	-	4	5	13	14	-	12	13	-	-	-	0	-	-
2609	254. t. 10.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 7/6	10YR 5/1	1	1	1	2	2	21	21	50	-	32	2	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2610	241. t. 11.	-	7	-	0,8–1,1	-	1	5YR 7/6	-	1	3	4	2	2	31	31	40	60	-	2	1	10	13	-	8	9	-	-	-	-	30	-
2611	254. t. 11.	-	-	-	0,4–0,7	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	1	51	31	-	40	-	4	1	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IIIJ.: Formailag meghatározhatatlan, bevonatos töredékek.																																
IIIJ/I.1.: Edényformához bizonytalanul köthető, pecsételt díszű oldaltöredékek.																																
2612	258. t. 3.; 336. t. 4.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	2	2	1	1	1	31	31	-	-	-	4	5	13	14	-	-	-	-	1: 37	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2613	258. t. 2.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	1	1	-	21	-	40	-	4	2	9	10	-	7	-	-	1: 38	-	-	-	-
2614	258. t. 1.; 336. t. 2.	-	-	-	0,7	-	1	2.5Y 5/1	-	4	3	2	2	1	21	-	-	-	21	4	3	20	-	-	20	-	-	1: 39	-	0	-	-
IIIJ/I.2.: Edényformához bizonytalanul köthető, karcolt díszű oldaltöredékek.																																
2615	258. t. 4.; 337. t. 4.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	2	31	21	-	-	-	4	1	10	-	-	-	-	-	2: 40	-	-	-	-
2616	258. t. 6.; 337. t. 5.	-	-	-	0,3–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	1	2	1	1	-	21	-	-	20	2	2	4	5	-	-	-	-	2: 41	-	-	-	-
2617	258. t. 5.; 337. t. 6.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 6/8	-	1	2	2	1	2	30	21	-	-	-	4	1	9	10	-	-	-	-	2: 42	-	0	-	-
IIIJ/II.: Edényformához nem köthető, jellegtelen és/vagy sérült tételek.																																
2618	259. t. 5.	-	-	-	0,7–1	-	1	5YR 7/6	-	1	1	2	3	1	41	21	50	-	31	4	3	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2619	259. t. 6.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	10YR 8/3	-	3	2	3	1	1	-	-	41	61	-	2	2	5	10	-	14	-	-	-	-	-	-	-
2620	259. t. 7.	-	-	-	0,9	-	31	5YR 7/8	7.5YR 8/3	3	3	2	2	3	31	31	-	-	33	4	3	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2621	259. t. 13.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	1	4	1	2	3	20	22	-	-	21	2	1	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2622	259. t. 1.	-	-	-	0,5<	-	32	5YR 7/6	10YR 7/3	4	1	4	3	2	41	31	32	-	-	2	2	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2623	264. t. 25.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	2	1	40	31	40	-	31	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2624	259. t. 8.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	2	2	3	51	32	-	-	-	2	2	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2625	259. t. 17.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	3	1	-	21	31	-	-	2	3	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2626	259. t. 9.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	1	1	1	1	1	31	-	-	-	31	2	0	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
2627	260. t. 1.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 8/4	-	3	1	2	3	2	-	31	-	-	41	4	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2628	259. t. 18.; 350. t. 7.	-	-	-	0,7–0,9	-	4	10YR 8/4	5YR 8/4	3	2	2	1	1	-	31	-	51	50	4	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	31	22
2629	260. t.	-	-	-	0,5–	-	1	5YR 7/6	-	4	4	2	1	2	-	30	-	-	-	2	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	3.				0,8																											
2630	260. t. 2.	-	-	-	1<	-	32	7.5YR 7/6	5YR 7/6	1	3	1	3	3	20	32	32	40	-	4	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2631	259. t. 4.	-	-	-	0,7–1	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	1	1	-	-	20	-	-	4	4	5	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2632	259. t. 10.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	4	3	2	2	2	-	31	-	-	41	4	3	13	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2633	259. t. 11.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	2	3	40	31	50	-	51	4	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2634	259. t. 14.	-	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	2	30	32	51	-	51	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
2635	259. t. 12.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	1	1	2	3	41	22	-	50	-	4	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2636	264. t. 32.	-	-	-	0,3<	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	3	2	51	41	-	42	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2637	259. t. 15.	-	-	-	0,8–0,9	-	32	5YR 7/4	2.5Y 6/1	4	3	2	2	2	-	22	-	-	51	4	3	14	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2638	264. t. 38.	-	-	-	0,4<	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	2	1	30	31	-	-	40	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2639	259. t. 16.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	1	2	21	21	-	-	31	4	2	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2640	260. t. 8.	-	-	-	0,4	-	21	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	3	1	3	1	21	21	-	51	-	4	4	4	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2641	260. t. 7.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	2	31	21	-	-	20	4	2	5	13	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2642	260. t. 5.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	4	1	2	3	1	-	31	50	-	-	4	2	12	9	10	-	-	-	-	-	1	-	-
2643	260. t. 9.	-	-	-	0,8–1	-	3	7.5YR 8/4	5YR 7/8	3	3	2	1	1	31	21	-	-	30	4	2	7	9	10	9	-	-	-	-	-	-	-
2644	260. t. 4.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	3	3	3	1	30	31	-	-	31	2	4	13	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2645	260. t. 6.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	3	1	-	31	-	51	32	4	2	7	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2646	260. t. 11.	-	-	-	0,8–1,1	-	1	10YR 8/3	-	4	2	2	2	1	41	31	51	50	-	4	2	4	5	6	-	-	-	-	-	-	-	-
2647	260. t. 10.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	2	1	21	-	30	-	-	4	4	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2648	260. t. 12.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	2	3	-	23	-	50	42	2	2	10	-	-	8	10	-	-	-	-	-	-
2649	261. t. 3.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	1	2	31	-	-	50	40	4	2	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2650	260. t. 13.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	4	3	1	1	31	-	41	-	-	4	3	5	7	8	7	-	-	-	-	1	-	-
2651	261. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	10YR 7/4	5YR 7/8	3	1	4	3	1	22	40	-	-	40	4	2	13	14	21	9	10	-	-	-	-	-	-
2652	260. t. 14.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 6/6	-	2	2	3	1	1	-	21	-	-	21	4	4	9	10	-	21	-	-	-	-	-	31	-
2653	260. t. 23.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 8/6	-	1	1	1	1	1	-	20	-	30	-	4	2	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2654	260. t. 16.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	1	1	11	20	20	-	-	4	3	7	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2655	260. t. 15a–b.	-	-	-	0,6–0,8	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/6	2	2	1	2	3	31	32	-	51	-	4	2	5	9	10	-	-	-	-	-	0	-	-
2656	260. t. 17.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	1	3	3	1	1	31	-	50	-	-	2	4	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2657	260. t. 22.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	3	1	3	1	31	31	50	-	41	2	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2658	260. t. 18.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	31	-	-	50	30	4	3	12	13	21	-	-	-	-	-	-	20	23
2659	261. t. 30.	-	-	-	0,4–0,6	-	4	5YR 7/8	7.5YR 8/6	4	1	2	3	1	41	32	-	-	30	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2660	260. t. 21.	-	-	-	0,4<	-	1	7.5YR 7/6	-	4	2	3	2	3	20	20	30	-	50	4	2	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2661	261. t. 20.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	1	3	1	-	31	-	-	-	4	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2662	261. t. 9.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 7/4	-	3	1	2	1	1	51	-	-	-	-	4	5	13	14	-	12	-	-	-	-	1	-	-
2663	261. t. 10.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	1	3	21	-	31	-	-	4	2	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2664	260. t. 20.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/6	-	1	1	1	2	3	32	31	-	-	31	2	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2665	260. t. 19.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	2	3	41	32	-	51	-	4	3	7	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-
2666	261. t. 7.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	1	40	20	-	-	21	4	5	10	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2667	261. t. 8.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	1	2	1	2	3	40	32	-	-	-	4	2	9	10	-	-	-	-	-	-	0	-	-
2668	261. t. 1.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	3	2	21	22	-	51	-	2	1	10	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
2669	259. t. 3.	-	-	-	0,7<	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	-	-	-	-	11	4	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2670	261. t.	-	-	-	0,8–	-	31	7.5YR	5YR 7/6	3	2	2	3	2	31	31	-	42	-	4	3	8	9	-	-	-	-	-	-	0	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	11.				0,9			7/6																								
2671	261. t. 25.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	2	2	-	31	41	-	-	4	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-
2672	261. t. 24.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	3	1	41	40	-	-	30	4	2	7	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-
2673	261. t. 15.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	5YR 7/6	-	1	3	1	1	1	40	21	-	-	30	4	2	9	10	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2674	261. t. 12.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	4	2	2	3	-	31	40	-	33	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	0	-	-
2675	261. t. 13.	-	-	-	0,6–0,9	-	1	5Yr 7/6	-	1	3	1	3	2	-	32	30	51	-	2	1	4	5	10	5	-	-	-	-	-	-	-
2676	261. t. 26.	-	-	-	0,3<	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	1	2	30	40	40	-	-	4	2	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2677	262. t. 2.	-	-	-	0,6–0,8	-	22	10YR 8/4	5YR 7/8	3	1	2	2	2	41	31	-	51	-	2	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2678	261. t. 31.	-	-	-	0,5<	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	3	2	31	31	-	-	-	4	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2679	261. t. 28.	-	-	-	0,5–0,6	-	23	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	2	2	3	2	31	21	-	-	31	2	2	4	7	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2680	261. t. 14.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	7.5YR 7/6	5YR 7/4	3	3	2	2	3	-	32	-	-	-	4	3	12	-	-	12	-	-	-	-	-	31	-
2681	262. t. 1.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	2	2	40	21	-	-	-	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2682	261. t. 17.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	7.5YR 8/4	5YR 7/6	1	2	1	1	2	-	31	-	-	41	4	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2683	261. t. 18.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	2	2	31	21	-	40	42	2	2	9	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2684	261. t. 16.	-	-	-	0,6–0,8	-	3	10YR 8/4	5YR 7/8	1	3	1	1	2	32	21	-	41	32	2	2	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2685	261. t. 2.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	3	2	2	1	1	21	-	31	40	21	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2686	261. t. 22.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	30	31	-	-	31	4	5	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2687	261. t. 21.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	31	20	-	-	-	4	2	5	8	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2688	259. t. 22.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	1	3	1	1	21	30	-	-	-	4	5	12	13	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2689	261. t. 23.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 7/4	-	2	2	2	2	1	31	-	41	-	-	2	1	10	14	-	10	-	-	-	-	-	31	-
2690	261. t. 4.	-	-	-	0,6–1	-	1	7.5YR 7/6	-	1	2	2	3	1	51	31	-	41	-	4	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2691	261. t. 29.	-	-	-	0,7–1,1	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	3	2	51	31	-	40	-	4	2	7	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2692	261. t. 32.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	1	2	21	-	-	61	31	4	2	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2693	261. t. 19a–c.	-	-	-	0,6–0,9<	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/6	3	2	2	3	3	40	22	-	31	-	2	1	6	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2694	262. t. 3.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 7/3	-	2	3	2	1	2	-	30	-	-	31	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2695	261. t. 27.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	10YR 8/4	-	2	2	4	1	1	-	30	-	-	32	2	0	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2696	262. t. 4.	-	-	-	1,2	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	21	30	-	52	-	4	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2697	262. t. 5.	-	-	-	0,9–1	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	1	40	21	-	-	-	4	3	5	7	13	-	-	-	-	-	-	-	-
2698	262. t. 6.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	5YR 7/6	5YR 7/8	2	3	2	2	3	-	32	-	-	42	2	2	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2699	262. t. 7.	-	-	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	2	1	40	30	-	-	-	4	5	12	10	-	-	-	-	-	-	0	31	-
2700	262. t. 9.	-	-	-	0,6–0,9	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	3	2	32	22	41	-	-	4	4	7	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-
2701	262. t. 8.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	4	3	2	1	1	32	-	-	40	-	4	5	12	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
2702	262. t. 12.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	2	2	3	31	21	41	30	-	4	3	6	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2703	262. t. 13.	-	-	-	0,8	-	1	2.5YR 7/8	-	2	3	2	3	1	-	31	-	-	-	4	3	9	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2704	262. t. 16.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 7/8	-	2	1	1	1	3	-	31	-	-	41	4	0	-	-	-	7	21	-	-	-	-	31	-
2705	262. t. 17.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	3	1	2	3	1	41	32	-	-	-	4	2	13	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2706	262. t. 14.	-	-	-	0,6	-	31	10YR 8/4	5YR 7/8	3	1	2	1	2	-	-	-	-	31	4	2	9	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2707	262. t. 15.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	2.5YR 7/6	-	2	2	3	2	1	-	21	40	60	-	4	2	9	-	-	9	10	-	-	-	-	-	-
2708	262. t. 10.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	2.5YR 7/6	-	2	3	2	3	3	-	32	-	51	-	4	3	5	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
2709	262. t. 20.	-	-	-	0,5<	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	3	2	2	2	40	31	-	-	-	2	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2710	262. t. 18.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	2	40	20	-	-	-	4	3	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2711	262. t.	-	-	-	0,5–	-	1	5YR 7/8	-	4	2	2	1	1	-	-	20	-	-	4	2	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	30.				0,6																											
2712	262. t. 29.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	-	21	40	-	-	4	3	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2713	262. t. 11.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 7/6	-	3	4	2	3	2	-	22	-	-	40	2	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2714	262. t. 19.	-	-	-	1	-	22	5YR 7/8	5YR 7/6	2	3	2	3	2	31	31	-	51	-	4	2	7	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2715	262. t. 26.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/6	-	1	3	2	3	2	30	32	-	-	40	4	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2716	263. t. 1.	-	-	-	0,7–1,1	-	1	7.5YR 8/4	-	3	3	2	3	1	51	31	-	-	40	4	3	7	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2717	262. t. 24a–b.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/8	-	1	2	1	2	2	41	21	-	-	33	4	2	10	-	-	10	-	-	-	-	1	-	-
2718	262. t. 21.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 8/4	-	2	2	1	2	3	41	31	-	40	-	4	5	5	-	-	5	-	-	-	-	0	-	-
2719	262. t. 22.	-	-	-	0,4<	-	1	2.5YR 7/6	-	4	1	2	3	3	40	23	-	-	-	4	2	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2720	262. t. 23.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 7/6	-	4	2	2	3	1	31	21	-	42	21	4	2	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2721	262. t. 27.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	2	3	-	21	-	51	-	4	4	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2722	262. t. 28.	-	-	-	0,7	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	1	1	1	1	2	31	21	-	-	41	4	5	-	-	-	5	-	-	-	-	-	10	-
2723	262. t. 25.	-	-	-	1,2	-	1	7.5YR 8/4	-	3	1	2	2	2	50	21	-	-	21	4	2	14	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2724	259. t. 19.	-	-	-	0,4	-	22	5YR 7/6	2.5YR 7/8	4	1	2	1	1	40	-	11	-	-	4	5	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2725	263. t. 4.	-	-	-	0,8–1	-	32	10YR 8/3	5YR 7/8	2	1	1	1	1	41	-	-	50	-	4	3	5	13	-	-	-	-	-	-	-	10	-
2726	263. t. 7.	-	-	-	0,4–0,5	-	23	5YR 7/6	10YR 7/4	2	2	3	1	1	21	30	-	-	-	2	3	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2727	263. t. 5.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	3	22	31	30	-	-	4	3	6	7	10	-	-	-	-	-	-	-	-
2728	263. t. 12.	-	-	-	0,5<	-	1	5YR 7/8	-	4	1	3	1	1	-	21	-	-	31	2	1	9	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2729	263. t. 8.	-	-	-	0,3	-	1	5YR 7/6	-	2	1	1	1	1	-	-	-	-	31	2	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2730	263. t. 9.	-	-	-	0,6<	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	3	1	1	-	-	30	-	-	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2731	263. t. 13.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	2.5Y 8/3	-	1	1	1	1	1	30	-	-	-	21	4	1	14	21	-	-	-	-	-	-	-	31	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2732	261. t. 5.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	1	1	3	2	31	21	41	40	-	4	2	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2733	263. t. 2.	-	-	-	0,8<	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	2	1	-	21	-	-	31	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-
2734	263. t. 3.	-	-	-	0,8–0,9	-	22	10YR 8/3	5YR 7/6	1	2	1	3	2	30	31	-	-	31	2	1	9	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-
2735	263. t. 16.	-	-	-	0,6<	-	1	10YR 6/8	-	4	1	2	2	2	40	-	-	40	-	2	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2736	264. t. 20.	-	-	-	0,5<	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	2	3	-	21	30	-	-	4	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2737	263. t. 10.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	5YR 7/8	-	2	1	2	1	1	-	-	41	-	-	4	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2738	263. t. 15.	-	-	-	0,5<	-	1	5YR 7/8	-	4	2	3	2	2	31	21	30	-	21	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2739	259. t. 20.	-	-	-	0,6<	-	3	2.5YR 6/8	10YR 5/1	4	1	2	3	1	-	31	-	-	-	4	2	-	-	-	8	13	-	-	-	-	-	-
2740	263. t. 11.	-	-	-	0,4	-	22	10YR 8/4	7.5YR 8/4	1	1	1	2	1	-	21	-	-	21	2	2	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2741	263. t. 24.	-	-	-	0,6	-	23	7.5YR 7/6	5YR 7/8	1	2	1	3	1	-	31	-	-	30	2	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2742	263. t. 6.	-	-	-	0,6<	-	1	7.5YR 8/4	-	3	2	2	1	1	-	-	-	-	50	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	0	-	-
2743	263. t. 17.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	3	1	30	21	-	40	40	4	2	7	9	-	-	-	-	-	-	0	-	-
2744	263. t. 18.	-	-	-	0,4<	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	2	31	21	41	-	20	2	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2745	263. t. 21.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	1	1	1	2	31	20	-	-	-	4	2	8	9	-	7	9	-	-	-	-	-	-
2746	263. t. 22.	-	-	-	0,5–0,7	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	3	2	1	1	-	21	-	-	31	2	1	7	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-
2747	263. t. 14.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	2	2	40	21	-	-	-	2	1	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2748	263. t. 20.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	2	3	2	1	2	-	31	-	-	21	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	-	30	-
2749	263. t. 25.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	2	1	21	30	-	-	-	4	2	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2750	263. t. 26.	-	-	-	0,7<	-	1	5YR 7/8	-	3	3	2	2	3	50	31	-	-	-	2	1	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2751	263. t. 27.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	3	1	-	21	-	-	40	2	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2752	263. t.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR	-	1	3	1	1	3	40	21	-	-	31	2	2	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	19.							8/6																								
2753	263. t. 28.	-	-	-	0,5	-	31	10YR 8/4	2.5YR 7/6	3	1	2	1	1	31	20	40	-	-	4	4	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2754	263. t. 29.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 7/6	-	4	1	1	2	1	31	21	-	-	-	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2755	264. t. 3.	-	-	-	0,9	-	1	7.5YR 8/3	-	1	1	1	2	3	-	22	-	-	31	2	2	11	13	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2756	264. t. 29.	-	-	-	0,6<	-	1	2.5YR 6/8	-	3	4	2	2	3	42	32	-	-	51	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2757	264. t. 22.; 348. t. 14.	-	-	-	0,6–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	2	2	2	1	1	31	-	51	-	21	4	2	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21
2758	259. t. 21.	-	-	-	0,5<	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	2	3	-	21	-	60	-	4	2	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2759	264. t. 1.	-	-	-	0,9	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	4	2	2	2	2	31	21	-	-	-	4	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2760	264. t. 2.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 8/6	-	4	3	2	2	2	31	22	-	-	41	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2761	264. t. 5.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	4	2	2	30	21	-	-	31	4	2	10	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2762	259. t. 23.	-	-	-	0,3	-	23	7.5YR 8/6	5YR 7/6	3	1	2	0	0	30	-	-	-	20	2	2	5	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2763	264. t. 6.	-	-	-	0,8	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	2	2	2	2	3	-	22	-	-	-	4	3	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2764	264. t. 7.	-	-	-	0,4<	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	1	30	20	-	-	30	2	2	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2765	264. t. 8.	-	-	-	0,7	-	22	7.5YR 8/4	5YR 7/8	3	2	2	2	2	30	30	-	-	41	4	2	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2766	264. t. 10.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 8/4	-	4	2	2	1	2	-	-	-	-	40	4	4	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2767	264. t. 11.	-	-	-	0,6	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	3	2	2	2	-	20	-	-	30	2	2	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2768	264. t. 12.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 7/3	-	3	1	2	1	2	-	20	-	-	-	4	2	8	14	-	13	-	-	-	-	-	-	-
2769	264. t. 13.	-	-	-	1	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/6	4	1	2	2	2	31	22	-	-	-	2	1	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2770	264. t. 9.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	31	31	-	-	-	4	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	11	-
2771	264. t. 4.	-	-	-	0,4	-	1	7.5YR 7/6	-	4	1	2	2	2	20	21	-	-	-	4	2	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2772	263. t. 30.	-	-	-	0,6<	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	3	41	22	-	51	31	4	2	5	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2773	264. t. 14.	-	-	-	0,4<	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	22	21	-	-	22	4	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2774	264. t. 15.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 7/6	-	2	2	2	1	3	-	31	40	-	-	4	3	5	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2775	263. t. 23.	-	-	-	0,6–0,8	-	23	7.5YR 8/4	5YR 7/8	2	2	1	2	2	-	11	-	-	31	4	2	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2776	263. t. 31.	-	-	-	0,7	-	2	10YR 7/3	2.5YR 8/4	2	2	1	1	1	-	-	-	-	11	4	3	12	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2777	264. t. 16.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	1	21	-	-	50	31	4	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2778	264. t. 30.	-	-	-	0,4<	-	1	10YR 7/4	-	4	1	4	1	1	60	-	-	-	40	4	3	21	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
2779	264. t. 24.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	4	2	3	1	31	21	-	31	-	4	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2780	264. t. 35.	-	-	-	0,5–0,7	-	21	5YR 7/8	5YR 7/6	3	1	5	3	3	-	23	51	-	41	2	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2781	264. t. 33.	-	-	-	0,8	-	31	5YR 7/6	7.5YR 7/4	2	2	1	2	3	-	32	-	-	41	2	2	-	-	-	10	14	-	-	-	-	31	-
2782	264. t. 26.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	7.5YR 8/4	2.5YR 7/6	4	1	2	1	1	51	40	50	-	-	4	3	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2783	264. t. 27.	-	-	-	0,4<	-	1	5YR 7/8	-	1	3	1	2	2	-	41	-	-	-	2	1	-	-	-	9	10	-	-	-	-	-	-
2784	264. t. 28.	-	-	-	0,8–0,9	-	1	5YR 7/6	-	1	3	1	2	1	-	31	-	51	51	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2785	259. t. 2.	-	-	-	0,7	-	3	5YR 7/8	7.5YR 8/4	1	3	1	2	2	-	31	-	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2786	264. t. 18.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	31	21	-	-	-	4	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2787	264. t. 19.	-	-	-	0,3<	-	1	10YR 7/4	-	3	1	2	2	1	20	20	-	-	-	4	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	11	-
2788	264. t. 23.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 7/6	-	1	2	1	2	2	-	21	-	-	-	4	1	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
2789	264. t. 31.	-	-	-	0,8	-	1	5YR 7/4	-	3	2	2	1	1	-	-	-	-	20	2	1	13	14	-	13	-	-	-	-	-	31	-
2790	264. t. 37.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	-	-	51	-	-	4	3	7	8	-	12	13	-	-	-	-	-	-
2791	264. t. 34.	-	-	-	0,4<	-	31	10YR 7/3	5YR 6/6	3	3	2	3	2	-	32	-	50	-	4	5	12	13	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2792	264. t.	-	-	-	0,5–	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	1	1	-	21	-	51	-	4	5	7	13	-	12	14	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	32.				0,6																											
2793	263. t. 32.	-	-	-	0,3–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	3	1	-	21	-	-	30	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2794	264. t. 17.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	1	21	-	21	-	-	4	4	5	10	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2795	264. t. 21.	-	-	-	0,3<	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	1	3	21	-	20	-	-	4	4	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
IV.: Sávos festésű kerámia.																																
IV/I.: Vízszintesen kihajló peremű, tojásdad testű, sávosan festett felületű fazéktípus.																																
2796	265. t. 2.	-	-	-	0,4	-	1	7.5YR 8/6	-	3	1	3	1	1	-	20	-	-	11	4	3	10	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
2797	265. t. 1.	10	-	-	0,4–0,5	-	1	10YR 8/4	-	1	2	1	1	1	41	21	-	-	-	2	2	7	10	-	-	-	-	-	2	1	20	-
IV/II.1.: Erősen ecsetnyomos, nagyrészt barnás árnyalatú, sávokban felvitt bevonattal fedett korsók (1. anyagtípus).																																
2798	267. t. 6.	-	-	-	0,3–0,5	-	22	7.5YR 8/4	5YR 7/8	4	2	2	3	1	41	41	50	50	-	2	5	11	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2799	270. t. 13.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	7.5YR 8/4	-	4	1	2	1	1	-	-	-	-	21	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2800	269. t. 3.	-	-	-	0,4–0,7	-	22	10YR 5/3	2.5YR 7/6	4	2	2	3	1	31	21	-	-	21	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2801	270. t. 3.	-	-	-	0,6<	-	22	10YR 8/4	2.5YR 7/8	3	2	2	3	1	42	31	-	-	40	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2802	266. t. 5.	-	-	-	-	2,4	1	10YR 8/2	-	1	1	2	0	0	-	-	41	-	31	2	1	11	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2803	270. t. 14.	-	-	-	0,5	-	21	10YR 7/4	5YR 7/6	2	1	2	1	1	-	20	-	-	21	2	3	14	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2804	270. t. 2.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	10YR 8/3	-	2	1	1	3	1	40	31	40	-	41	2	1	14	20	21	-	-	-	-	-	-	31	-
2805	270. t. 15.	-	-	-	0,5	-	1	10YR 8/4	-	2	4	1	3	1	31	21	40	-	-	2	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2806	270. t. 4.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	1	3	1	2	21	-	-	-	41	2	3	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2807	270. t. 20.	-	-	-	0,6	-	1	10YR 8/4	-	3	1	2	3	1	-	21	-	-	31	2	3	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2808	266. t. 2a–b.	11	-	-	0,3–0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	1	1	1	31	21	41	-	-	2	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2809	269. t. 2.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	10YR 8/4	-	1	1	1	1	2	32	21	40	-	-	2	5	11	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2810	267. t. 2.	-	-	-	0,5–0,6	-	31	5YR 7/6	2.5YR 6/4	4	2	2	2	1	21	-	30	40	-	2	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2811	267. t. 5.	-	-	-	0,4	-	1	7.5YR 8/4	-	4	1	2	2	1	-	21	-	-	21	2	5	12	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2812	268. t. 3.	-	-	-	0,4–0,6	-	21	7.5YR 7/6	5YR 7/4	3	1	1	2	1	21	21	30	-	-	2	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2813	267. t. 3.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	3	2	3	2	40	21	41	-	41	2	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2814	266. t. 6.	-	-	-	0,4–0,5	-	32	10YR 7/4	2.5YR 7/4	1	1	2	4	1	21	-	-	-	21	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	-	21	-
2815	266. t. 7.	-	-	-	0,4–0,5	-	4	7.5YR 7/6	2.5YR 7/8	3	1	2	1	1	31	21	40	-	-	2	5	11	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2816	268. t. 4.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	2	41	41	40	-	-	2	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
2817	268. t. 5.	-	-	-	0,4–0,5	-	21	7.5YR 8/6	5YR 7/6	2	1	2	2	1	21	-	31	50	-	2	3	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2818	270. t. 17.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/4	-	2	1	2	2	1	21	21	-	-	31	2	3	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2819	270. t. 16.	-	-	-	0,4	-	1	10YR 8/4	-	2	4	2	1	1	-	-	-	-	31	2	2	11	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2820	269. t. 1.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	7.5YR 7/6	-	3	1	2	1	1	31	-	30	-	-	2	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2821	270. t. 9.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 7/6	-	4	4	2	2	2	41	21	-	-	-	2	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2822	266. t. 1.	9,5	-	-	0,9	-	1	5YR 7/6	-	3	2	1	3	1	31	31	41	50	30	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	0	-	-
2823	270. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	2	42	31	-	51	-	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2824	268. t. 2.	-	-	-	0,5	-	22	5YR 7/6	5YR 7/4	4	3	2	1	2	-	-	40	-	-	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	0	-	-
2825	268. t. 6.	-	-	-	0,4–0,5	-	21	10YR 7/4	5YR 7/6	1	1	1	3	1	20	-	-	31	-	2	2	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2826	270. t. 19.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	3	3	3	1	22	30	-	-	41	2	4	12	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2827	268. t. 1.	-	-	-	0,5–0,7	-	4	10YR 8/4	5YR 7/6	1	1	3	2	2	31	31	41	-	21	2	2	5	13	14	10	-	-	-	-	-	31	-
2828	269. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	2	2	20	-	30	-	-	2	2	11	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
2829	269. t. 5.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/4	-	4	1	2	2	1	-	30	-	-	40	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2830	270. t. 22.	-	-	-	0,5	-	23	5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	2	3	22	22	-	31	-	2	1	12	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2831	267. t. 1a–c.	-	8	-	0,8–0,9	-	23	7.5YR 8/6	2.5YR 7/2	3	2	1	3	1	31	31	50	51	-	2	3	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2832	270. t. 21.	-	-	-	0,4–0,5	-	22	10YR 7/4	2.5YR 8/4	4	1	2	1	1	21	30	31	-	-	2	1	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2833	270. t. 8.	-	-	-	0,4–0,6	-	21	10YR 8/4	2.5YR 7/6	3	2	2	3	1	31	20	41	-	21	2	3	11	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2834	270. t. 5.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	3	1	2	3	1	-	21	42	40	-	2	2	11	13	14	-	-	-	-	-	-	10	-
2835	270. t. 18.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	10YR 7/4	10R 7/6	4	3	3	3	1	30	21	-	-	-	2	5	11	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2836	266. t. 4.	-	-	-	0,4	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/6	4	1	2	3	1	41	21	50	41	-	2	5	13	14	21	-	-	-	-	-	-	-	-
2837	270. t. 1.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 7/6	-	3	4	4	3	2	41	31	21	-	-	2	2	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2838	266. t. 3.	12	-	-	0,7	-	31	10YR 7/4	5YR 7/8	4	1	2	1	1	41	-	31	-	-	2	2	11	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2839	269. t. 4.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	2	-	50	-	61	-	2	2	11	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2840	270. t. 10.	-	-	-	0,4–0,5	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/6	4	3	2	1	1	31	21	41	-	-	2	1	11	12	14	-	-	-	-	-	-	20	-
2841	270. t. 11.	-	-	-	0,5	-	21	2.5Y 8/2	7.5YR 7/7	1	2	1	1	1	-	-	-	-	-	2	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2842	367. t. 4.	-	-	-	0,4	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 7/4	1	1	2	2	2	-	21	30	-	-	2	5	12	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2843	270. t. 12.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	10YR 8/4	-	3	1	2	2	1	-	21	-	-	41	2	2	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2844	270. t. 7.	-	-	-	0,3–0,4	-	22	10YR 8/3	5YR 7/8	2	1	2	2	1	22	21	-	-	21	2	3	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2845	270. t. 23.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 8/6	-	4	2	2	3	1	41	30	51	-	31	2	1	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV/II.2.: Nagyrészt egyenletes, gyenge fényű, narancs vagy narancsvörös színű, sávokban felvitt bevonattal fedett korsók (2. anyagtípus).																																
2846	272. t. 4.	-	-	-	0,4	-	22	10YR 8/3	5YR 7/6	4	3	2	1	1	-	21	-	-	-	2	2	8	9	-	-	-	-	-	-	0	-	-
2847	271. t. 6.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 7/8	-	2	3	1	2	3	31	21	-	-	20	2	1	8	9	-	-	-	-	-	-	-	20	-
2848	273. t. 4.	-	-	-	0,5	-	22	10YR 8/4	5YR 7/8	2	2	2	3	2	32	31	-	41	40	2	3	8	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2849	271. t. 1.	-	-	-	0,3–0,5	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	1	2	1	3	2	41	31	-	41	-	2	4	5	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2850	274. t. 3a–b.	-	-	-	0,5–0,6	-	23	10YR 8/3	5YR 7/8	4	4	2	2	1	31	21	-	-	41	2	3	9	10	13	-	-	-	-	-	-	-	-
2851	271. t. 2.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	3	2	41	31	-	-	31	2	2	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2852	273. t. 6.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	10YR 8/3	-	3	3	2	3	2	-	21	-	-	40	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	11	-
2853	273. t. 1a–b.	-	-	-	0,4–0,6	-	32	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	1	2	2	32	21	40	51	-	2	3	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2854	273. t. 2.	-	-	-	0,3–0,5	-	32	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	3	3	2	3	1	31	31	-	60	31	2	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	31	-
2855	273. t. 10.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	2.5YR 6/8	5YR 7/6	3	2	2	3	1	51	31	-	40	-	4	3	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2856	274. t. 4.	-	-	-	0,5–0,6	-	21	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	2	2	1	2	21	-	-	41	-	4	3	4	7	10	-	-	-	-	-	-	-	-
2857	271. t. 7.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	3	2	32	31	-	-	40	4	2	6	7	10	-	-	-	-	-	0	-	-
2858	273. t. 3.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	4	2	3	1	42	21	31	-	-	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	10	-
2859	271. t. 5a–b.; 347. t. 8.	-	-	-	0,3–0,5	3,6	21	2.5YR 7/6	5YR 8/4	4	2	2	3	1	41	31	-	-	30	2	2	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	11
2860	271. t. 9.	-	-	-	0,4	-	1	10YR 8/3	-	3	1	2	1	1	20	-	50	-	-	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2861	273. t. 9.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	10YR 8/3	-	3	3	2	3	1	50	21	-	60	60	2	4	4	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-
2862	271. t. 11.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	2.5YR 6/8	7.5YR 7/6	4	1	2	1	2	31	20	-	-	50	2	3	5	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2863	271. t. 8.	-	-	-	0,7–0,9	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	2	2	1	2	2	21	21	50	-	21	2	1	4	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-
2864	274. t. 1.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	5YR 7/8	7.5YR 7/6	2	1	1	2	2	32	31	30	41	-	4	2	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2865	271. t. 4.	-	-	-	0,4–0,7	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	2	22	21	-	31	-	2	2	4	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-
2866	271. t. 3.	-	-	-	0,4	-	22	7.5YR 8/6	5YR 8/6	3	1	1	2	2	22	21	-	-	21	2	3	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2867	272. t. 1.	-	-	-	0,4–0,5	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	3	3	2	3	1	32	31	40	-	21	2	3	5	12	14	-	-	-	-	-	-	30	-
2868	271. t. 10.	-	-	-	0,5	-	22	10YR 8/4	5YR 7/6	3	2	2	2	2	41	31	-	-	20	2	2	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2869	274. t. 2.	-	-	-	0,6–0,7	-	22	2.5YR 7/8	5YR 7/6	2	2	1	3	1	21	-	40	50	-	2	2	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2870	272. t. 2.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	3	1	3	2	21	21	30	-	21	2	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2871	273. t. 7.	-	-	-	0,4–0,7	-	21	5YR 7/6	10YR 8/3	3	1	2	3	2	42	32	-	50	21	2	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2872	274. t. 5.	-	-	-	0,6–0,7	-	22	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	1	2	3	1	50	31	-	-	-	2	2	9	10	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2873	272. t. 3.	-	-	-	0,6	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/6	1	1	1	2	1	11	21	41	-	-	2	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2874	273. t. 5.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	3	1	21	21	-	-	21	2	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2875	273. t. 8a–b.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/8	-	3	4	1	2	1	40	40	60	-	-	2	1	7	9	-	-	-	-	-	-	-	31	-
IV/III.1.: Az edénytest alsó harmadában festetlen, korsóhoz tartozó aljtöredékek.																																
2876	275. t. 2a–b.	-	8	-	0,6–1	-	23	7.5YR 8/4	2.5YR 7/8	1	2	1	3	1	41	31	51	-	-	4	5	12	13	14	13	-	-	-	-	-	-	-
2877	276. t. 2a–b.	-	7,9	-	1,1	-	1	5YR 7/6	-	3	3	1	2	1	-	30	41	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2878	275. t. 1a–b.	-	7,8	-	0,4–0,6	-	3	5YR 8/4	2.5YR 7/8	3	4	2	3	2	32	22	-	-	-	2	2	4	5	13	-	-	-	-	-	-	31	-
2879	276. t. 5a–b.	-	9	-	0,6–0,8	-	22	10YR 8/4	-	1	3	1	3	2	-	21	-	52	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2880	275. t. 4a–b.	-	7	-	0,5–0,6	-	22	5YR 7/8	5YR 7/6	4	2	2	2	1	41	40	-	-	40	2	2	8	10	12	-	-	-	-	-	-	10	-
2881	276. t. 2.	-	8	-	1	-	32	5YR 7/8	7.5YR 8/4	2	2	1	2	2	23	31	-	-	-	2	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
2882	276. t. 4a–b.	-	8	-	0,8	-	22	10YR 7/2	10YR 6/1	3	3	2	3	2	-	21	-	-	-	2	2	-	-	-	12	13	20	-	-	-	31	-
2883	275. t. 3a–b.	-	9,4	-	0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	3	1	2	3	41	22	-	-	31	4	5	12	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2884	276. t. 1a–b.	-	6,2	-	0,9	-	22	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	3	3	1	2	41	21	51	-	-	4	2	5	11	13	-	-	-	-	-	-	-	-
IV/III.: Feltételesen sávos festésű edénytípusokhoz tartozó oldaltöredékek (kérdéses a megfigyelhető hiátusok kialakításának szándékossága).																																
2885	278. t. 3.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	10YR 7/4	-	4	1	2	1	1	21	-	50	-	-	4	5	12	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2886	277. t. 7.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	1	31	21	-	-	-	2	2	5	7	-	-	-	-	-	-	-	20	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2887	277. t. 8.	-	-	-	0,8	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	3	2	31	31	50	-	-	2	2	8	10	-	-	-	-	-	-	-	21	-
2888	278. t. 11.	-	-	-	0,4–0,5	-	31	5YR 7/6	2.5YR 7/6	4	3	2	2	3	51	31	-	61	-	4	5	12	13	10	10	-	-	-	-	-	-	-
2889	278. t. 2.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	2	3	42	32	-	-	20	4	3	9	-	-	8	9	-	-	-	-	-	-
2890	277. t. 10.	-	-	-	0,5–0,7	-	22	10YR 8/3	5YR 7/8	1	4	1	2	3	41	41	-	51	-	2	3	4	7	10	-	-	-	-	-	-	-	-
2891	277. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	23	2.5YR 6/8	5YR 7/8	3	3	1	2	2	52	31	-	50	40	2	1	6	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-
2892	278. t. 5.	-	-	-	0,3–1,2	-	23	5YR 7/6	10YR 4/1	3	3	3	3	2	21	21	41	-	-	4	3	13	14	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2893	277. t. 3.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 7/6	-	4	2	2	3	1	41	21	-	-	-	4	1	11	13	14	12	14	-	-	-	-	31	-
2894	278. t. 1.	-	-	-	0,6–1	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	3	2	21	31	-	-	40	4	3	7	8	10	-	-	-	-	-	-	10	-
2895	278. t. 12.	-	-	-	0,8–0,9	-	21	7.5YR 8/6	5YR 7/8	3	3	2	3	2	32	31	-	-	-	4	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2896	278. t. 8.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	5YR 7/6	-	3	2	2	2	3	-	32	40	41	-	2	1	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2897	277. t. 4.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	1	1	21	31	-	-	20	2	2	7	8	13	-	-	-	-	-	-	10	-
2898	278. t. 7.	-	-	-	0,7	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	2	3	21	31	-	51	-	4	2	5	9	-	7	8	-	-	-	-	31	-
2899	278. t. 6.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 7/4	-	2	2	1	2	2	30	21	-	-	51	4	2	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2900	278. t. 13.	-	-	-	0,4–0,5	-	22	10YR 8/4	5YR 7/8	1	2	1	2	2	50	21	-	40	-	4	5	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2901	277. t. 5.	-	-	-	0,4–0,5	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	3	2	2	3	2	-	31	-	-	41	4	3	9	13	14	-	-	-	-	-	-	10	-
2902	278. t. 4.	-	-	-	0,6–0,9	-	1	7.5YR 7/6	-	3	3	2	1	1	31	-	51	-	-	4	5	4	10	13	4	11	-	-	-	-	-	-
2903	277. t. 2.; 347. t. 14a–c.	-	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 7/6	5YR 7/8	3	1	1	2	3	-	21	40	-	-	2	1	12	13	-	13	-	-	-	-	-	31	21
2904	277. t. 9.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	1	1	-	21	40	-	-	2	3	4	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-
2905	277. t. 6.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 8/4	-	3	2	1	3	2	50	31	-	-	40	2	2	8	11	14	-	-	-	-	-	-	-	-
2906	278. t.	-	-	-	0,6–1	-	21	7.5YR	2.5YR	1	2	1	2	3	20	32	31	-	41	4	2	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	10.							7/6	7/8																							
2907	278. t. 9.	-	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 8/6	2.5YR 8/6	1	2	1	2	3	31	21	-	50	40	2	2	7	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-
V.: Római eredetű, festetlen kerámia.																																
V/I.1.: Öblösödő testű korsó, a felületén sekélyen bemélyedő, háromszög alakú elemekből összeálló rádlizással, illetve sűrű, függőleges bevagdosással díszítve (1. típus).																																
2908	279. t. 2a–c.	-	-	-	0,3–0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	1	1	2	1	31	31	-	50	21	1	0	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
2909	279. t. 1.	-	-	-	0,4–0,5	-	23	5YR 7/8	5YR 7/6	2	4	2	2	2	-	32	-	50	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	3	-	31	-
2910	279. t. 3.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	2	21	30	-	-	31	1	0	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
V/I.2.: Öblösödő testű korsó, a felületén sekélyen bemélyedő, téglalap alakú elemekből összeálló rádlizással díszítve (2. típus).																																
2911	280. t. 3.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	1	3	21	20	-	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
2912	280. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	2	3	4	3	2	-	31	40	53	22	1	0	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-
2913	280. t. 1a–b.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	5YR 6/8	-	3	2	4	2	3	41	31	50	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
V/I.3.: A fenék felé szűkülő testű korsótípus, felületén mély, sűrű, függőleges bevagdalással díszítve (3. típus).																																
2914	280. t. 5.	-	-	-	0,4–0,7	-	21	7.5YR 8/6	2.5YR 7/6	3	1	2	3	1	21	-	-	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2915	280. t. 6.	-	-	-	0,7–1	-	21	7.5YR 7/6	2.5YR 7/4	3	2	3	3	1	21	-	-	-	21	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2916	280. t. 4.	-	-	-	0,7–0,9	-	22	10YR 8/3	7.5YR 8/4	4	2	2	1	2	-	21	30	-	31	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V/II.: A jelenlegi töredékek felületén bevonat nyomait nem mutató (részben kopott felületű) tételek.																																
2917	281. t. 2.	13	-	-	0,4	-	1	5YR 7/8	-	1	1	1	3	1	41	31	-	-	41	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2918	281. t. 1a–b.	10,7	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 7/4	-	4	1	2	3	1	51	31	-	-	32	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2919	281. t. 3.	-	-	-	0,5–0,7	-	31	7.5YR 8/4	5YR 7/8	3	1	2	1	3	42	-	-	41	31	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-
VI.: Sóderes soványítású házi kerámia.																																
2920	282. t. 2.	-	-	-	0,7–1,3	-	4	7.5YR 7/3	10YR 5/1	4	3	5	4	1	-	41	53	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2921	283. t. 4.	-	-	-	0,7–0,9	-	1	7.5YR 7/3	-	4	3	5	4	1	31	41	53	52	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2922	283. t. 5.	-	-	-	0,9–1,1	-	1	7.5YR 8/3	-	3	3	5	3	1	50	31	52	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2923	283. t. 2.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 7/3	-	3	3	5	3	2	41	32	53	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2924	283. t. 3.	-	-	-	0,6–1,1	-	1	7.5YR 7/3	-	3	3	5	3	1	-	31	52	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2925	283. t. 6.	-	-	-	0,9–1	-	1	7.5YR 7/3	-	3	3	5	4	1	50	41	52	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2926	283. t. 1.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 7/3	-	3	3	5	4	1	50	41	53	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2927	282. t. 1.	29<	-	-	0,7–1,1	-	32	10YR 7/3	10YR 5/1	4	3	5	4	1	-	41	53	51	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2928	283. t. 7.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 7/3	-	3	3	5	3	1	-	31	53	51	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.: Trieri fekete bevonatos kerámia.																																
2929	284. t. 1.; 338. t. 1.	-	-	-	0,3	-	1	2.5YR 6/8	-	4	1	2	2	1	21	-	-	-	-	4	5	21	-	-	21	-	-	3: 43	-	1	-	-
VIII.: Balácai „névbélyeges” edény.																																
2930	284. t. 2.; 338. t. 2.	-	-	-	0,5–0,8	-	1	10YR 6/1	-	2	3	1	2	1	31	40	-	40	-	4	2	20	21	-	21	-	-	2: 44	-	1	31	-
IX.: Ólommázas kerámia.																																
IX/I.1a.: Dörzstálak „madárcsőr-szerű” peremkiképzéssel, a gallér felső síkja azonos magasságú a szögletes kialakítású, jól eldolgozott peremmel.																																
2931	285. t. 2.	27	-	-	0,6	-	4	2.5YR 7/8	10YR 8/3	4	3	4	3	1	51	42	50	-	50	61	4	13	10	14	18	16	21	-	-	-	-	-
2932	285. t. 1.	24	-	-	0,5–0,7	-	32	5YR 7/8	2.5YR 7/4	4	1	5	3	1	-	21	51	-	-	61	4	5	7	10	18	16	19	-	-	-	-	-
IX/I.1b.: Dörzstálak „madárcsőr-szerű” peremkiképzéssel, a gallér felső síkja magasana a legömbölyített, gyengén eldolgozott perem fölé nyúlik.																																
2933	285. t. 3.	25	-	-	0,9	-	31	5YR 7/8	10YR 5/2	3	1	4	4	1	-	-	42	51	22	61	3	9	-	-	10	13	-	-	-	-	-	-
IX/I.2.: Dörzstál lépcsősen megtörő oldalfallal.																																
2934	285. t. 5.	-	-	-	0,8–1	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	2	3	42	31	51	-	41	6	2	-	-	-	17	16	13	-	-	-	-	-
IX/I.: Dörzstálakhoz tartozó, formai tipológiai csoportba egyértelműen nem besorolható töredékek.																																
2935	286. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	4	3	4	3	1	-	31	41	-	-	61	4	17	16	-	18	16	-	-	-	-	-	-
2936	286. t. 6.	-	-	-	1,1–1,4	-	32	5YR 7/8	10YR 8/3	3	1	2	2	2	-	30	51	-	43	6	4	16	21	-	-	-	-	-	-	-	11	-
2937	285. t. 4.	-	-	-	1,3–1,5	-	23	5YR 8/4	7.5YR 6/3	4	3	2	3	1	21	21	50	-	23	6	4	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-
2938	286. t.	-	-	-	0,7–	-	21	2.5YR	10YR	4	3	2	3	1	-	21	51	-	-	6	4	16	13	-	19	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	3.				0,8			6/8	5/1																							
2939	286. t. 5.	-	-	-	1,2–1,3	-	1	2.5YR 6/8	-	4	2	2	1	1	13	-	51	-	21	6	4	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-
2940	286. t. 1a–b.	-	-	-	0,7–1,1	-	23	7.5YR 8/4	5YR 7/8	4	1	4	1	1	50	31	51	-	31	61	4	11	10	17	19	13	-	-	-	-	-	-
2941	285. t. 4.	25	-	-	1,1–1,2	-	1	5YR 7/8	-	4	2	4	2	1	41	31	51	-	31	2	1	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IX/II.1.:Nagyméretű, T peremű, alacsony sekély tál vagy tányér.																																
2942	286. t. 6a–b.; 338. t. 3.	23	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	3	2	3	3	-	33	-	-	-	6	1	-	-	-	18	19	-	2: 45	-	-	31	-
IX/II.2a.: Vízszintesen kihajló, sűrűn (négyszeresen) bordázott peremű, kónikus testű, alacsony sekély tál vagy tányér.																																
2943	286. t. 7a–b.	13	-	-	0,4–0,5	-	1	5Yr 7/8	-	3	1	2	3	2	40	22	-	-	40	6	4	16	13	-	18	15	-	-	-	0	-	-
IX/II.2b1.: Vízszintesen kihajló, ritkásan (háromszorosan) bordázott peremű, kónikus testű, kisméretű, alacsony sekély tál.																																
2944	287. t. 1a–b.; 349. t. 15.	12,8	4,3	5,2	0,4–0,5	-	1	5YR 7/8	-	3	1	4	3	2	32	22	60	-	41	6	4	17	16	-	17	16	-	-	-	-	-	22
IX/II.2b2.: Vízszintesen kihajló, ritkásan (háromszorosan) bordázott peremű, kónikus testű, nagyméretű, alacsony tányér.																																
2945	287. t. 2a–b.	28	-	-	0,5–0,7	-	22	2.5YR 6/8	2.5Y 7/1	4	2	2	1	2	-	-	51	-	21	61	4	9	17	13	17	13	-	-	-	-	-	-
IX/II.: Tálakhoz vagy tányérokhoz tartozó, formai tipológiai csoportba nem sorolható töredékek.																																
2946	287. t. 3.	-	27	-	0,6–0,7	-	4	2.5YR 6/8	10YR 7/4	4	2	2	2	3	-	21	50	-	-	6	4	-	-	-	17	18	13	-	-	-	10	-
2947	288. t. 1.	-	-	-	0,5–0,6	-	22	7.5YR 7/6	2.5YR 7/6	4	1	2	2	2	30	31	30	40	-	6	4	-	-	-	18	16	13	-	-	-	-	-
2948	288. t. 2.	-	-	-	0,6–0,7	-	4	7.5YR 6/4	2.5YR 7/6	4	1	2	2	3	-	21	-	-	21	6	4	-	-	-	17	19	13	-	-	-	10	-
2949	288. t. 3.; 338. t. 4.	-	-	-	0,7	-	23	2.5YR 6/8	10YR 5/2	4	1	2	1	2	11	21	40	-	-	6	2	-	-	-	17	16	-	2: 46	-	-	-	-
IX/III.: Öblösödő testű, magasított, kiszélesedő aljú talpon álló, kisméretű, gömbtestű edény.																																
2950	288. t. 4.; 338. t. 5a–b.	-	3,2–3,5	4,7<	0,2–0,5	-	1	5YR 6/8	-	2	3	4	3	2	61	22	51	60	-	61	3	17	16	13	17	16	-	3: 47	-	0	-	-
IX/IV.1.: Tölcséres peremű, erősen szűkülő, bordával tagolt nyakú, egyenletesen öblösödő testű korsótípus.																																

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2951	288. t. 6a–f.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	10R 7/8	-	4	3	4	4	2	43	42	61	51	40	61	4	17	16	-	17	16	13	-	-	-	-	-
2952	289. t. 2.	5	-	-	0,4	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	20	-	31	-	21	6	4	16	13	-	16	-	-	-	-	-	31	-
2953	288. t. 5.	8,3	9,7	31	0,5–0,8	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	41	-	51	-	-	6	4	16	13	-	16	-	-	-	-	-	-	-
2954	289. t. 1.	8	-	-	0,4	-	1	5YR 7/6	-	4	1	2	1	1	31	-	60	-	-	6	4	17	16	13	17	13	-	-	-	0	-	-
IX/IV.2.: Enyhén kihajló, gyengén megvastagodó, kónikus nyakú, a magassága alsó harmadában kiöblösödő testű, egyfülű korsó.																																
2955	289. t. 3.	7,5	6,5	16,2	0,5–0,6	2,5	1	5YR 7/6	-	3	1	2	3	2	42	22	-	-	42	6	4	18	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IX/IV.3.: Közel hengeres testű, a vállában élesen megtörő testű, szűkülő nyakú, kétfülű korsó.																																
2956	289. t. 4.	-	-	-	0,4–0,5	3,2	21	10YR 7/1	5YR 7/8	4	1	2	3	1	-	31	-	-	21	6	4	17	15	13	-	-	-	-	-	-	-	-
IX/IV.: Bögrékhez vagy korsókhoz tartozó, formai tipológiai csoportba nem sorolható töredékek.																																
2957	290. t. 6.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	4	1	4	3	1	60	31	-	-	-	6	4	15	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2958	290. t. 2.	-	-	-	-	2,5	1	2.5YR 6/4	-	3	2	2	1	1	50	-	-	-	-	6	4	19	21	-	-	-	-	-	-	-	31	-
2959	290. t. 1a–b.	-	9–10	-	0,9–1,1	-	1	5YR 7/8	-	4	1	2	3	1	-	-	50	41	-	6	4	15	19	13	15	-	-	-	-	-	-	-
2960	290. t. 3.	-	-	-	-	2,7	1	5YR 6/6	-	3	2	2	4	1	22	-	50	-	-	6	4	17	18	13	-	-	-	-	-	-	-	-
2961	291. t. 1.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/6	-	3	1	2	3	1	-	20	60	-	-	6	2	18	19	13	17	18	19	-	-	-	-	-
2962	291. t. 2.	-	-	-	0,3–0,6	-	23	2.5YR 6/4	10YR 5/1	3	3	2	1	1	21	-	-	-	31	6	4	17	16	-	18	16	-	-	-	-	-	-
2963	291. t. 3.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	1	1	31	-	-	-	42	6	3	17	18	21	17	-	-	-	-	-	-	-
2964	291. t. 4.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 5/4	-	4	1	3	3	1	41	30	51	-	-	6	4	18	16	21	-	-	-	-	-	-	-	-
2965	291. t. 5.	-	-	-	0,5–0,7	-	32	5YR 6/8	7.5YR 6/4	3	3	3	2	1	40	21	-	51	41	6	2	19	16	-	17	-	-	-	-	1	-	-
2966	290. t. 5a–b.	-	-	-	0,5	-	1	2.5YR 6/6	-	4	2	2	2	1	32	21	-	-	42	6	3	17	19	-	17	19	-	-	-	1	-	-
2967	290. t. 4.	-	-	-	-	2,7	21	5YR 7/4	2.5YR 6/8	3	2	2	1	1	-	-	40	51	-	6	4	19	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2968	290. t. 8.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	1	1	50	-	30	41	-	6	4	19	16	21	17	18	-	-	-	-	-	-
2969	290. t.	-	-	-	0,5–	-	23	2.5YR	10YR	3	1	2	1	3	-	21	31	-	-	61	3	11	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	7.				0,6			6/8	6/1																							
IX/V.: Ólommáz bevonat nélküli tételek, a felületükön matt, vörös földfestékkel.																																
2970	292. t. 1.	-	-	-	1–1,1	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	2	1	1	23	-	40	62	-	3	1	10	13	-	-	-	-	-	-	-	10	-
2971	292. t. 2.	-	10	-	1,6	-	1	2.5YR 6/8	-	3	2	2	3	1	21	31	-	-	-	3	1	9	10	14	10	-	-	-	-	-	-	-

FÜGGELÉK 7C: A szarmata eredetű, vörösre festett edénytöredékek katalógusa

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
X.: Szarmata eredetű, vörösre festett kerámia																																
X/I.1a.: Vízszintesen kihajló, a külső peremélen hangsúlyozott, élesen behúzott peremű, alacsony tányérok.																																
2972	293. t. 1.	19	-	-	0,5–0,6	-	4	10R 6/8	10YR 5/1	4	3	2	3	1	31	31	40	-	51	31	2	8	10	-	8	10	-	-	-	-	-	-
2973	293. t. 2.	17	-	-	0,5<	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	1	3	2	41	22	-	-	21	3	1	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
X/I.1b.: Vízszintesen kihajló, elvékonyodó, felül síkozott peremű, alacsony tányérforma.																																
2974	293. t. 3.	25	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 6/8	-	3	1	2	2	3	40	-	-	-	31	31	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	21	-
X/I.2.: Megvastagodó, legömbölyített peremű, félgömbös testű sekély tál.																																
2975	293. t. 4.	17	-	-	0,4–0,8	-	31	7.5YR 6/8	10YR 6/1	3	1	2	4	2	-	31	-	-	51	31	2	7	8	-	7	8	-	-	-	-	-	-
X/II.1a1.: Kónikus testű csészék erősen tagolt hasvonallal (a Drag. 30 és/vagy a Drag. 33. forma utánzatai).																																
2976	293. t. 5a–b.	14	-	-	0,5–0,7	-	4	5YR 6/8	10YR 5/1	4	3	2	2	1	31	21	61	-	31	31	2	8	9	-	8	9	10	-	-	0	-	-
2977	294. t. 1a–b.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	4	2	3	2	51	31	-	-	41	3	2	9	-	-	7	9	-	-	-	1	10	-
2978	294. t. 3.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 6/8	-	3	2	2	2	1	42	-	40	-	-	31	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2979	293. t. 6.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	2.5YR 6/8	-	2	1	2	3	2	40	31	-	-	41	31	2	9	-	-	7	9	-	-	-	-	-	-
2980	294. t. 2.	-	-	-	0,5–0,7	-	32	5YR 6/8	10YR 5/1	3	2	2	2	2	30	22	-	-	-	31	2	10	-	-	8	10	-	-	-	1	-	-
2981	294. t. 4–b.; 347. t. 13.	-	-	-	0,7–0,8	-	31	5YR 6/8	7.5YR 6/4	2	3	2	3	2	41	31	-	40	-	31	2	8	9	-	9	-	-	-	-	-	-	21
X/II.1a2.: Kónikus testű csésze elvékonyodó peremkiképzséssel és gyengén tagolt hasvonallal.																																
2982	294. t. 5.	15	-	-	0,5–0,6	-	32	7.5YR 7/8	10YR 6/1	1	2	1	2	1	31	31	-	-	33	3	1	8	-	-	8	-	-	-	-	1	-	-
X/II.1b1.: Legömbölyített, egyszeri horonyolással hangsúlyozott peremű, meredek falú csészék.																																
2983	295. t. 2.	15	-	-	0,5–0,6	-	32	5YR 6/8	10YR 5/1	2	2	2	3	1	41	31	41	-	-	31	2	9	10	-	9	10	-	-	-	1	-	-
2984	295. t. 1.	17	-	-	0,6–0,7	-	31	5YR 6/8	10YR 5/1	3	1	2	3	2	41	31	-	-	42	31	2	10	-	-	8	10	-	-	-	1	-	3

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
2985	295. t. 3.	16	-	-	0,7–0,8	-	4	2.5YR 6/8	10YR 5/1	3	2	4	3	2	41	31	-	51	51	31	2	8	-	-	7	8	-	-	-	1	-	-
2986	294. t. 6a–c.; 339. t. 1.; 348. t. 16.	14	4,4	-	0,5–0,7	-	4	7.5YR 6/8	10YR 4/1	3	1	4	3	2	21	21	-	-	51	31	2	8	9	-	8	-	-	1: 48	-	-	-	21
X/II.1b2.: Legömbölyített, kifelé megvastagodó peremű, kidomborodó peremsávval tagolt, meredek falú csésze.																																
2987	297. t. 4a–b.	15	6	-	0,5–0,6	-	32	2.5YR 6/8	10YR 5/1	2	1	4	3	2	31	21	-	-	32	31	2	5	7	9	5	8	9	-	-	-	-	-
X/II.1c1.: A perem alatt kétszeres hornyolással tagolt, meredek falú csészék és kisméretű tálak.																																
2988	295. t. 4.	15	-	-	0,5–0,6	-	32	5YR 7/6	10YR 7/3	2	2	2	3	2	50	42	51	40	-	31	2	9	10	-	10	-	-	-	-	1	-	-
2989	296. t. 2.	18	-	-	0,6	-	21	5YR 7/8	7.5YR 6/6	2	2	2	3	2	-	32	-	-	22	31	2	8	9	-	9	-	-	-	-	1	-	-
2990	296. t. 3.	18	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	1	2	3	2	-	41	31	-	-	3	2	8	10	-	8	10	-	-	-	1	-	-
2991	295. t. 7.	15	-	-	0,5	-	1	5YR 6/6	-	3	2	2	3	1	31	21	-	-	51	31	3	10	-	-	10	-	-	-	-	1	-	-
2992	295. t. 6.; 347. t. 9a–b.	13	-	-	0,5–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	3	3	4	3	2	41	42	41	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	21
2993	296. t. 1.	16	-	-	0,5–0,7	-	32	5YR 7/6	10YR 8/3	1	2	1	3	2	-	32	-	-	41	3	1	10	-	-	8	9	21	-	-	1	31	-
2994	295. t. 5.	13	-	-	0,5	-	1	5YR 5/6	-	3	1	2	3	2	21	32	-	-	60	3	2	8	-	-	8	-	-	-	-	1	-	-
X/II.1c2.: Legömbölyített, bordázással hangsúlyozott peremű, meredek falú csésze.																																
2995	296. t. 5.	14	-	-	0,7	-	32	5YR 6/8	10YR 7/4	2	1	1	4	2	32	21	-	-	21	31	2	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	23
X/II.1d1.: Feltételesen a kónikus testű csészék közé sorolható, tölcséres peremkiképzésű, kisméretű edény töredéke.																																
2996	297. t. 1.	10	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 6/6	-	1	1	4	3	3	31	41	-	-	31	31	2	8	9	-	8	9	-	-	-	-	-	-
X/II.1d2.: Formai tipológiai csoportba nem sorolható, meredek falú csészékhez tartozó töredékek.																																
2997	296. t. 8.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 6/8	-	4	2	2	2	2	41	31	40	-	51	31	2	8	10	-	8	10	-	-	-	-	-	-
2998	296. t. 7.	-	-	-	0,6–0,9	-	32	5YR 7/6	10YR 6/1	2	1	2	3	2	31	31	-	-	31	31	2	9	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2999	296. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	2	4	3	2	51	31	41	-	41	31	2	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
X/II.2a.: Rövid, vízszintesen kihajló peremű, a fenék felé erősen szűkülő testű, nagyméretű mélytálak.																																
3000	297. t. 4.	17	-	-	0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	2	1	3	2	50	22	-	42	61	3	1	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3001	298. t. 1.	18	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 6/6	-	2	2	2	2	3	41	31	51	-	-	31	2	8	9	-	9	10	-	-	-	-	-	-
3002	297. t. 3.	21	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 6/8	-	3	1	2	3	2	31	31	41	-	31	31	2	8	9	10	8	9	-	-	-	1	-	-
3003	298. t. 2.	18	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	3	2	51	22	-	41	51	3	2	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3004	298. t. 3.	20	-	-	0,5–0,7	-	32	5YR 6/8	2.5YR 7/6	4	1	2	2	3	41	32	-	-	41	31	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3005	298. t. 6.	17	-	-	0,4–0,5	-	32	7.5YR 6/6	-	2	2	2	3	2	40	31	-	-	42	3	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
3006	298. t. 4.	18	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 6/8	-	3	3	2	3	1	32	31	-	-	-	31	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3007	298. t. 7.	14	-	-	0,5	-	1	5YR 6/8	-	2	1	2	3	2	31	33	-	-	61	31	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3008	298. t. 5a–b.	19	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	1	2	2	2	11	21	-	-	61	31	2	8	13	-	6	-	-	-	-	1	10	-
3009	297. t. 2.	17	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	3	1	2	3	2	21	31	-	-	31	31	2	8	9	-	8	-	-	-	-	1	-	-
X/II.2b.: Nagyméretű tál szögletes átmetszetű, kifelé rézsűsen síkozott, enyhén behúzott peremkiképzéssel.																																
3010	299. t. 1.	19	-	-	0,6	-	31	5YR 6/8	7.5YR 7/6	2	2	4	3	2	21	21	-	30	30	31	2	9	-	-	8	9	-	-	-	0	-	-
X/III.1a.: Félgömbös testű csészék tölcséres, megvastagodás nélküli peremkiképzéssel.																																
3011	299. t. 3.	12	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 6/4	-	3	1	2	3	3	50	42	-	51	51	31	2	8	14	-	8	14	-	-	-	1	31	-
3012	299. t. 2.	11	3,8	6,5*	0,6–0,9	-	1	7.5YR 6/6	-	2	1	3	3	1	31	31	61	-	21	31	4	7	9	10	7	9	-	-	-	1	-	-
X/III.1b.: Enyhén megvastagodó, szögletes átmetszetű, befelé rézsűsen csapott peremű, félgömbös testű csészék.																																
3013	299. t. 6.; 349. t. 11a–b.	13	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 6/8	-	1	2	1	3	2	-	41	-	41	53	31	2	10	-	-	9	-	-	-	-	-	-	22
3014	299. t. 4.	16	-	-	0,5–0,6	-	32	7.5YR 6/6	10YR 5/1	1	1	1	2	3	-	21	51	-	31	31	1	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3015	299. t. 5.	15	-	-	0,7	-	1	5YR 5/6	-	2	2	4	3	2	-	-	31	-	41	31	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
X/III.2a1.: Enyhén megvastagodó, legömbölyített peremű, félgömbös testű tál, a lépcsős tagolás vonalában megtörő ívű oldalfallal.																																

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3016	300. t. 1.; 326. t. 34.; 327. t. 14, 16.; 328. t. 21, 34.; 339. t. 2.	23	-	-	0,4–0,7	-	1	7.5YR 6/6	-	1	4	4	3	3	21	32	-	-	41	31	2	8	9	-	8	-	-	1: 49	-	-	-	23
X/III.2a2.: Enyhén megvastagodó, legömbölyített, kívül horizontális éllel hangsúlyozott peremű, félgömbös testű csészék és tálak.																																
3017	302. t. 3.	17	-	-	0,5	-	32	10R 6/8	10YR 6/1	4	4	2	2	2	31	31	-	-	31	31	2	10	-	-	6	9	-	-	-	-	-	-
3018	303. t. 1a–b.; 326. t. 6.; 327. t. 17.; 328. t. 7, 25.; 339. t. 3.	19	6,6	11,9*	0,6	-	1	5YR 6/8	-	3	2	4	2	3	32	32	41	50	21	31	3	7	9	10	9	10	-	1: 50	-	1	30	-
3019	303. t. 2a–c.; 326. t. 22.; 327. t. 8.; 340. t. 1a–b.	22	-	-	0,5–0,6	-	31	5YR 7/6	10YR 7/4	1	4	1	3	2	30	42	-	51	31	3	1	9	10	-	9	10	-	1: 51	-	-	10	-
3020	300. t. 2.	10	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	4	2	3	3	-	32	-	-	41	31	3	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3021	300. t. 7a–b.	14	-	-	0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	2	3	41	32	-	-	51	31	2	7	9	10	7	9	10	-	-	-	-	-
3022	301. t. 1.	13	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	3	1	4	3	1	21	42	-	-	32	3	1	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3023	302. t. 5., 326. t. 13.; 327. t. 13.; 328. t. 20.;	20	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 6/8	-	2	1	3	2	2	41	31	-	-	31	3	1	7	-	-	-	-	-	1: 52	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	341. t. 8.																															
3024	300. t. 3.	10	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	3	2	2	3	30	31	-	51	41	3	1	10	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
3025	301. t. 2.	14	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	3	4	2	2	30	31	-	-	21	31	2	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3026	300. t. 6a–b.	12	-	-	0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	3	3	11	42	31	-	21	31	2	7	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
3027	301. t. 3a–b.	13	-	-	0,5	-	1	7.5YR 6/6	-	1	2	1	3	3	41	23	30	-	42	3	1	6	8	-	7	8	-	-	-	-	-	-
3028	302. t. 1.; 326. t. 1.; 343. t. 1.	14	-	-	0,6–0,7	-	1	7.5YR 6/6	-	3	1	4	3	1	41	31	41	-	21	31	3	9	10	-	9	-	-	1: 53	-	0	-	-
3029	300. t. 5.	13	-	-	0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	2	4	4	2	2	40	31	-	-	51	31	2	7	9	10	7	10	-	-	-	0	-	-
3030	302. t. 2a–b.; 326. t. 15.; 343. t. 3a–b.	16	-	-	0,7	-	1	7.5YR 6/8	-	1	1	4	2	3	30	21	41	-	41	31	3	7	8	10	8	10	-	1: 54	-	1	-	-
3031	301. t. 4a–b.; 326. t. 3.; 342. t. 1.	16	5,8–6	7,7	0,5	-	1	5YR 6/8	-	1	4	4	2	3	41	22	41	-	32	3	1	8	9	-	8	-	-	1: 55	-	-	-	-
3032	300. t. 4.	12	-	-	0,6	-	4	2.5YR 6/8	10YR 5/1	1	2	1	3	2	-	22	-	43	-	31	2	8	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
3033	302. t. 4.	19	-	-	0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	2	1	2	2	3	21	21	41	-	21	31	2	10	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
X/III.2b1.: Félgömbös testű csészék, a párnásan megvastagodó perem külső síkján bemélyedéssel tagolva.																																
3034	304. t. 3.	12	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	2	2	2	2	-	31	-	-	41	31	2	8	9	-	7	8	-	-	-	-	-	-
3035	304. t. 2.	14	-	-	0,5–0,6	-	1	7.5YR 6/8	-	2	1	2	3	2	-	21	-	-	22	31	1	5	-	-	5	-	-	-	-	-	30	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3036	304. t. 1.	16	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	2	2	10	21	-	-	31	31	2	8	-	-	8	9	-	-	-	-	31	-
X/III.2b2.: Legömbölyített, kifelé párnásan megvastagodó, álló peremű, félgömbös testű csészék és tálak.																																
3037	305. t. 1.	12	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 6/6	-	2	1	2	3	3	31	32	-	-	61	31	2	9	10	-	9	14	-	-	-	-	30	-
3038	308. t. 2.; 326. t. 8.; 343. t. 4.	17	-	-	0,5	-	1	5YR 6/8	-	1	1	1	3	3	41	23	31	-	32	31	2	9	10	-	9	10	-	1: 56	-	0	-	-
3039	306. t. 1.	14	-	-	0,3–0,4	-	1	5R 6/8	-	2	4	2	3	1	41	41	-	-	51	31	3	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3040	306. t. 5a–g.	15	-	-	0,4–0,5	-	4	2.5YR 6/8	10YR 6/1	2	1	1	3	2	31	32	-	-	61	31	2	8	9	10	8	9	-	-	-	-	31	-
3041	307. t. 1.	17	-	-	0,5–0,6	-	32	5YR 7/6	10YR 5/1	2	2	4	2	3	40	31	-	42	42	3	1	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3042	306. t. 2.	15	-	-	0,3–0,6	-	31	7.5YR 7/6	2.5YR 6/8	3	1	2	3	1	20	21	-	51	61	31	2	7	10	-	7	8	10	-	-	-	-	-
3043	304. t. 6.; 349. t. 7.	12	-	-	0,5–0,6	-	31	5YR 6/8	10R 7/8	2	3	1	2	3	50	31	40	-	41	3	1	7	9	-	9	-	-	-	-	-	-	21
3044	304. t. 7.	12	-	-	0,3–0,4	-	1	5YR 6/8	-	2	3	2	2	2	-	21	-	-	51	31	2	9	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3045	307. t. 2.	19	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	1	2	3	1	51	31	30	-	60	31	2	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3046	308. t. 3.; 326. t. 24.; 343. t. 2.	18	-	-	0,5–0,6	-	32	5YR 7/8	5YR 7/6	3	3	1	3	2	41	31	-	-	41	3	1	5	6	-	5	6	-	1: 57	-	-	-	-
3047	305. t. 3.	13	-	-	0,4–0,5	-	32	5YR 6/8	2.5YR 7/6	2	2	2	3	3	41	23	-	-	41	31	2	7	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3048	306. t. 3.	15	-	-	0,5	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	2	3	41	22	-	50	31	3	1	7	8	-	7	8	-	-	-	-	-	-
3049	305. t. 8.	14	-	-	0,4–0,5	-	1	2.5YR 6/8	-	4	2	2	3	2	21	31	40	-	31	31	2	7	8	10	7	10	-	-	-	-	-	-
3050	304. t. 5.	11	-	-	0,5	-	1	5YR 6/8	-	2	3	2	2	3	-	32	40	-	41	31	2	8	9	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3051	305. t. 6.	13	-	-	0,4–0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	2	2	4	3	2	40	32	60	-	42	31	2	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3052	305. t.	14	-	-	0,5	-	1	7.5YR	-	1	2	4	2	3	-	31	-	-	31	3	1	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	4.							6/6																								
3053	305. t. 7.	14,5	-	-	0,4	-	1	7.5YR 6/6	-	2	1	4	3	2	-	32	31	-	30	31	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	31	-
3054	307. t. 5.	22	-	-	0,7	-	32	7.5YR 6/6	10YR 4/1	2	2	4	3	3	41	31	-	-	21	31	1	7	9	-	-	-	-	-	-	0	-	-
3055	307. t. 4.	20	-	-	0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	2	1	2	2	3	-	31	-	-	51	31	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3056	307. t. 6a–f.	18	6	11,1*	0,6–0,8	-	4	5YR 6/8	10YR 5/2	2	2	3	4	1	-	21	30	-	-	31	4	8	9	-	8	-	-	-	-	1	-	-
3057	305. t. 2.	13	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	4	2	3	2	41	41	-	-	42	31	2	8	10	-	8	9	-	-	-	-	31	-
3058	304. t. 4a–c.	10	3,7	6,9	0,5	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	3	1	-	21	-	-	31	31	2	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
3059	304. t. 8.	13	-	-	0,5	-	1	7.5YR 6/8	-	2	2	4	3	2	11	11	-	-	31	31	2	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3060	305. t. 5a–c.	14	4,5	8,3*	0,5–0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	3	1	2	3	2	21	31	-	40	51	31	2	8	9	10	9	10	-	-	-	-	-	-
3061	308. t. 1.; 326. t. 20.; 342. t. 2.	17	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	2	4	2	3	40	31	30	-	42	31	2	9	10	-	10	-	-	1: 58	-	-	-	-
3062	307. t. 3.	20	-	-	0,5	-	32	5YR 6/8	10YR 4/1	2	2	2	1	2	11	-	-	-	41	31	2	8	9	-	9	-	-	-	-	-	31	-
3063	306. t. 4.	17	-	-	0,4–0,5	-	32	5YR 7/8	10YR 6/1	2	1	4	3	2	21	21	-	-	41	31	2	5	6	-	8	-	-	-	-	1	-	-
X/III.2b3.: Félgömbös testű csészék és tálak, a párnásan megvastagodó perem vonalában enyhén kihajló oldalfallal.																																
3064	309. t. 1.	15	-	-	0,4	-	1	5YR 7/8	-	3	1	4	3	3	31	33	30	-	21	3	2	7	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3065	308. t. 4.	14	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 6/8	-	3	2	2	3	2	31	32	41	-	21	31	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	10	-
3066	309. t. 2.	17	-	-	0,5	-	32	5YR 6/8	10YR 7/4	2	2	2	3	3	31	42	41	-	51	31	2	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3067	309. t. 3.	20	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 6/6	10YR 4/1	4	2	2	3	2	40	41	60	-	51	31	2	9	10	-	10	-	-	-	-	1	-	-
3068	308. t. 5.	13	-	-	0,3–0,4	-	32	7.5YR 7/8	2.5YR 6/8	2	1	1	2	2	41	21	41	52	61	31	2	7	10	-	8	10	-	-	-	0	30	-
3069	308. t. 6.	13	-	-	0,4–0,5	-	31	7.5YR 7/8	10R 6/8	2	1	2	3	1	31	21	-	-	42	31	3	7	8	-	7	8	-	-	-	-	-	-
X/III.2c.: Erősen megvastagodó, a peremél felé elvékonyított, álló peremű, félgömbös testű csészék és tálak.																																

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3070	309. t. 7.; 326. t. 12.; 342. t. 3.	15	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 6/8	-	1	2	1	3	2	30	32	41	41	31	3	1	7	9	10	8	9	-	1: 59	-	-	31	-
3071	326. t. 33.; 342. t. 5.	16	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	1	2	1	2	3	30	23	-	40	41	3	1	8	10	-	8	9	-	1: 60	-	-	-	-
3072	310. t. 1.; 327. t. 4.; 328. t. 17.; 343. t. 5.	18	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 7/6	10YR 5/1	3	4	2	2	3	31	31	-	-	42	31	3	9	-	-	9	-	-	1: 61	-	-	-	-
3073	309. t. 6.; 126. t. 14.; 342. t. 4.	14	-	-	0,7–0,8	-	32	7.5YR 6/6	7.5YR 6/3	3	4	3	3	1	31	31	30	-	41	31	4	7	8	-	8	9	-	1: 62	-	-	-	-
3074	310. t. 2.	17	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	1	2	2	3	2	-	21	31	-	41	31	2	9	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3075	309. t. 8.	18	-	-	0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	1	4	1	2	3	31	22	-	-	42	3	1	7	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3076	310. t. 3.	20	-	-	0,7	-	31	5YR 6/8	2.5YR 6/6	2	2	1	2	3	40	31	-	-	41	3	1	10	-	-	9	10	-	-	-	-	-	-
3077	309. t. 4.	11	-	-	0,5	-	32	7.5YR 6/8	10YR 5/1	3	1	2	3	2	-	21	-	-	21	31	2	5	7	-	5	-	-	-	-	-	-	-
3078	309. t. 5.	11	-	-	0,5	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	2	2	21	22	-	-	41	31	2	9	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
X/III.3a.: Formai tipológiai csoportba nem sorolható, csészékhez és tálakhoz tartozó, pecsételt díszű oldaltöredékek																																
3079	315. t. 12.; 326. t. 21.; 345. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	1	2	4	3	1	21	31	-	-	31	3	1	6	7	-	7	-	-	1: 63	-	-	-	-
3080	315. t. 13.; 326. t.	-	-	-	0,6–0,9	-	22	5YR 6/8	5YR 7/6	1	2	1	2	1	-	21	-	-	51	3	2	10	14	-	10	-	-	1: 64	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	29.; 340. t. 6.																															
3081	315. t. 10.; 326. t. 30.; 344. t. 4.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	1	1	1	3	1	40	31	-	-	-	3	1	5	10	-	5	-	-	1: 65	-	-	-	-
3082	313. t. 1., 326. t. 9.; 345. t. 1.	-	-	-	0,5–0,8	-	4	2.5YR 6/8	10YR 8/1	1	1	1	3	2	41	22	-	-	53	3	1	7	-	-	7	-	-	1: 66	-	-	-	-
3083	313. t. 3.; 326. t. 4.; 328. t. 4.; 346. t. 6.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	2	3	-	31	-	-	21	31	3	9	-	-	9	-	-	1: 67	-	-	-	-
3084	314. t. 9.; 327. t. 22.; 328. t. 32.; 340. t. 7.	-	-	-	0,8–1,1	-	4	5YR 7/6	5YR 6/8	1	2	1	2	1	41	21	-	-	51	3	1	-	-	-	6	-	-	1: 68	-	-	-	-
3085	315. t. 15.; 326. t. 10.; 344. t. 5.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	1	2	2	3	-	22	-	-	41	31	2	7	8	-	8	-	-	1: 69	-	-	10	-
3086	313. t. 2.; 327. t. 5.; 346. t. 7.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	5YR 7/6	10YR 6/1	2	1	4	3	2	31	22	30	-	50	31	2	10	-	-	10	-	-	1: 70	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3087	314. t. 11.; 326. t. 7.; 327. t. 7.; 341. t. 7.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	7.5YR 6/4	10YR 5/1	2	3	2	2	3	-	22	-	-	-	31	2	9	10	-	8	10	14	1: 71	-	-	31	-
3088	312. t. 1a–b.; 326. t. 11.; 340. t. 2.	-	-	-	0,7–0,8	-	32	5YR 7/6	10YR 5/1	2	2	4	2	3	-	31	50	50	-	31	2	9	10	-	9	10	-	1: 72	-	-	-	-
3089	314. t. 7.; 327. t. 18.; 328. t. 27.; 340. t. 4.	-	-	-	0,6–1	-	1	5YR 6/8	-	1	1	1	2	2	41	41	-	-	42	3	1	8	9	-	8	-	-	1: 73	-	-	-	-
3090	312. t. 3.; 326. t. 26.; 328. t. 12.; 341. t. 9.	-	-	-	0,7–0,8	-	21	5YR 5/4	5YR 7/6	4	3	2	2	2	41	42	-	60	-	31	2	7	-	-	9	-	-	1: 74	-	0	31	-
3091	314. t. 12.; 326. t. 23.; 344. t. 6.	-	-	-	0,6–0,7	-	23	5YR 6/8	2.5YR 6/4	1	3	1	3	2	21	22	-	-	31	3	1	5	-	-	5	6	-	1: 75	-	-	-	-
3092	314. t. 1.; 326. t. 27.; 327. t. 21.; 328. t. 13, 31.; 340. t. 3.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 7/8	-	4	3	2	3	3	41	32	30	-	51	3	2	7	9	10	9	-	-	1: 76	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3093	311. t. 4.; 327. t. 1.; 344. t. 2.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	4	3	2	3	1	30	31	-	-	41	31	2	8	-	-	8	-	-	1: 77	-	-	-	-
3094	312. t. 2a–c.; 326. t. 31.; 345. t. 5.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	1	2	1	3	3	-	32	41	-	51	3	1	9	10	-	9	10	-	1: 78	-	-	-	-
3095	312. t. 4.; 327. t. 6.; 341. t. 1.	-	-	-	0,6–0,8	-	32	5YR 7/6	10YR 6/2	1	3	1	2	3	-	32	-	-	41	3	1	7	8	-	7	9	-	1: 79	-	-	-	-
3096	315. t. 11.; 326. t. 32.; 328. t. 18.; 346. t. 4.	-	-	-	0,6–0,7	-	32	5YR 7/6	7.5YR 6/3	2	3	1	3	2	-	31	-	-	31	3	1	7	-	-	7	-	-	1: 80	-	-	-	-
3097	315. t. 7.; 327. t. 3.; 344. t. 3.	-	-	-	0,4	-	1	10YR 7/3	-	3	1	2	3	3	-	32	-	-	-	3	1	6	-	-	7	-	-	1: 81	-	-	31	-
3098	312. t. 5.; 326. t. 25.; 345. t. 3.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 6/8	-	1	2	1	3	2	-	31	40	-	42	3	1	7	9	-	9	-	-	1: 82	-	-	-	-
3099	314. t. 2.; 326. t. 5.; 328. t. 6.; 345. t. 4.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	2	4	3	3	-	32	30	-	41	3	1	-	-	-	7	8	-	1: 83	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3100	327. t. 9.; 341. t. 2.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	3	4	2	3	2	30	31	30	-	41	31	2	7	8	-	8	-	-	1: 84	-	-	-	-
3101	314. t. 4.; 327. t. 10.; 328. t. 19.; 341. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	3	1	-	31	40	-	51	31	2	8	9	-	8	-	-	1: 85	-	-	-	-
3102	314. t. 3.; 327. t. 19.; 328. t. 28.; 340. t. 5.	-	-	-	0,6–0,7	-	22	5YR 7/8	10YR 7/3	3	2	2	3	1	-	21	-	-	51	31	2	8	10	-	6	-	-	1: 86	-	-	-	-
3103	315. t. 4.; 327. t. 11.; 341. t. 3.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 6/6	-	2	2	2	3	1	-	21	-	-	51	31	2	8	-	-	6	-	-	1: 87	-	-	-	-
3104	315. t. 3.; 326. t. 28.; 328. t. 15.; 345. t. 7.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	1	1	-	-	30	-	41	31	4	7	-	-	11	-	-	1: 88	-	-	-	-
3105	314. t. 8.; 346. t. 2.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 6/4	-	2	2	4	3	2	31	32	-	-	41	31	2	5	8	-	5	-	-	1: 89	-	-	-	-
3106	327. t. 12.; 341. t. 4.	-	-	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 6/6	-	4	1	2	2	3	30	22	30	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	1: 90	-	-	31	-
3107	311. t. 5.; 326. t. 16.; 346. t. 1.	-	-	-	0,5–0,9	-	1	7.5YR 6/6	-	3	3	2	2	1	-	21	31	-	60	3	2	-	-	-	7	8	-	1: 91	-	-	11	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3108	311. t. 3.; 327. t. 2.; 328. t. 16.; 344. t. 1.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 6/8	-	4	1	2	3	1	-	21	-	-	-	31	3	10	-	-	9	12	-	1: 92	-	0	11	-
3109	315. t. 9.; 326. t. 35.; 345. t. 9.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	3	2	21	31	-	-	51	31	2	9	-	-	9	-	-	1: 93	-	-	-	-
3110	315. t. 5.; 326. t. 36.; 345. t. 8.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	2	1	2	3	1	-	31	31	-	21	31	2	8	-	-	8	-	-	1: 94	-	1	11	-
3111	314. t. 13.; 326. t. 17.; 344. t. 7.	-	-	-	0,6–0,7	-	21	5YR 6/8	2.5YR 6/8	3	3	2	2	2	-	32	-	-	41	31	2	7	8	-	6	-	-	1: 95	-	-	-	-
3112	315. t. 6.; 346. t. 5.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	2	3	21	32	-	-	30	31	2	9	-	-	10	-	-	1: 96	-	-	-	-
3113	314. t. 5.; 326. t. 18.; 345. t. 2.	-	-	-	0,6–0,8	-	32	7.5YR 7/6	10YR 6/1	2	2	3	2	3	-	31	31	-	21	3	1	7	-	-	5	7	-	1: 97	-	-	-	-
3114	314. t. 10.; 327. t. 20.; 328. t. 30.; 340. t. 8.	-	-	-	0,6–0,7	-	23	5YR 7/8	7.5YR 6/4	2	3	2	3	1	31	31	-	-	50	31	2	8	-	-	7	13	-	1: 98	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3115	315. t. 8.; 326. t. 37.; 345. t. 10.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	2	-	31	40	-	40	31	2	7	-	-	7	-	-	1: 99	-	-	-	-
3116	314. t. 6.; 327. t. 15.; 341. t. 5.	-	-	-	0,7	-	1	5YR 6/8	-	2	4	1	3	2	-	32	-	-	31	3	1	7	-	-	7	-	-	1: 100	-	-	-	-
3117	315. t. 2.; 326. t. 2.; 346. t. 3.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 6/8	-	2	2	4	3	2	21	21	31	-	51	31	2	7	8	-	7	-	-	1: 101	-	-	-	-
3118	315. t. 1.; 326. t. 19.; 344. t. 8.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	4	2	3	2	-	32	-	-	41	31	2	9	10	-	9	-	-	1: 102	-	0	-	-
3119	315. t. 14.; 326. t. 38.; 345. t. 11.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 6/6	-	3	2	2	3	3	20	23	-	-	-	3	1	8	-	-	1	-	-	1: 103	-	-	-	-
X/III.3b1.: Csészéhez vagy tálhoz tartozó, talpgyűrűs kialakítású aljtöredék.																																
3120	316. t. 1a–c.	-	4,8	-	0,9	-	3	5YR 7/6	10YR 5/1	2	2	2	2	2	-	21	50	-	40	31	2	8	9	10	10	-	-	-	-	-	-	-
X/III.3b2.: Csészékhez vagy tálakhoz tartozó, talpkorongos kialakítású aljtöredékek.																																
3121	317. t. 10.	-	-	-	-	-	1	7.5YR 6/6	-	2	1	4	3	3	-	33	-	-	21	3	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3122	317. t. 6a–c.	-	6,5	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/6	-	3	2	5	3	1	41	31	41	-	61	3	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3123	317. t. 1a–b.	-	6	-	0,6	-	31	5YR 6/8	5YR 7/6	1	3	1	3	2	21	21	-	-	21	3	2	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3124	317. t. 8.	-	5,7	-	0,6	-	1	5YR 6/6	-	2	3	2	3	2	41	31	40	-	41	31	3	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3125	317. t. 5a–c.	-	5	-	0,7–0,8	-	32	7.5YR 7/6	10YR 5/1	2	3	2	3	1	51	31	-	51	52	31	2	6	8	9	6	9	10	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3126	317. t. 3a–b.	-	4,4	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 7/6	-	2	3	1	3	2	30	31	-	-	51	3	1	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
3127	316. t. 5a–b.	-	5,7	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	1	3	1	2	1	-	31	41	41	32	3	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3128	317. t. 4a–b.	-	4,9	-	0,8	-	1	7.5YR 6/6	-	2	3	4	3	2	31	22	-	-	31	3	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3129	316. t. 6a–c.	-	5,3	-	0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	1	2	3	3	41	31	30	-	-	31	2	7	9	10	7	9	-	-	-	-	-	-
3130	317. t. 2a–b.	-	4,6	-	0,7	-	32	7.5YR 7/6	7.5YR 7/1	2	3	1	3	2	41	31	-	-	31	31	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	31	-
3131	317. t. 7a–b.	-	4	-	0,4–0,6	-	1	5YR 6/6	-	3	2	4	3	3	31	32	30	-	51	3	2	8	10	-	9	-	-	-	-	-	31	-
3132	316. t. 2a–b.	-	4,6	-	0,7	-	1	5YR 6/8	-	2	2	4	2	2	21	21	-	-	31	31	3	6	7	-	6	-	-	-	-	-	-	-
3133	316. t. 4a–b.	-	7	-	0,7	-	22	5YR 7/6	10YR 7/3	1	4	1	2	2	-	31	40	-	51	3	1	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3134	316. t. 3a–b.	-	4,6	-	0,6–0,8	-	1	7.5YR 6/6	-	2	1	2	3	3	-	42	-	-	41	31	2	9	10	-	10	-	-	-	-	-	31	-
3135	317. t. 9a–b.	-	-	-	-	-	31	2.5YR 6/8	10R 5/6	2	3	2	2	3	31	32	-	-	-	31	2	7	8	-	7	9	-	-	-	-	31	-
X/III.: Formai tipológiai csoportba nem sorolható, csészékhez és tálakhoz tartozó oldaltöredékek.																																
3136	319. t. 15.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 5/8	-	3	1	2	2	2	41	21	50	-	31	31	2	8	9	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3137	318. t. 12.	-	-	-	0,7	-	4	5YR 7/6	10YR 5/1	2	2	2	3	1	-	31	-	-	41	31	2	9	-	-	9	10	-	-	-	-	-	-
3138	319. t. 3.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	5YR 6/8	-	3	1	2	2	3	-	33	40	-	33	3	1	-	-	-	6	10	-	-	-	-	-	-
3139	320. t. 15.	-	-	-	0,7	-	4	5YR 7/6	10YR 5/1	1	3	4	3	1	-	22	-	-	31	31	2	9	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3140	320. t. 2.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 7/8	-	3	1	2	2	2	-	41	-	-	51	3	1	8	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3141	320. t. 5.	-	-	-	0,4–0,5	-	32	2.5YR 6/8	10YR 5/1	3	2	2	1	1	-	30	-	-	31	31	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3142	318. t. 7.	-	-	-	0,6	-	31	5YR 7/6	7.5YR 8/6	2	2	1	3	2	31	41	-	-	50	3	1	7	10	-	8	9	-	-	-	-	-	-
3143	319. t. 10.; 349. t.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	3	4	2	3	41	32	-	-	41	3	1	6	7	-	7	-	-	-	-	-	-	21

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	4.																															
3144	319. t. 5.	-	-	-	0,7–1	-	32	5YR 7/6	10YR 6/1	1	2	4	3	3	41	32	60	-	51	3	1	6	8	-	8	-	-	-	-	-	-	4
3145	320. t. 11.	-	-	-	0,7–0,9	-	23	5YR 6/8	10YR 7/3	2	2	4	3	1	-	41	41	-	41	3	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3146	318. t. 9.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	5YR 6/8	10YR 5/1	2	2	4	3	2	-	32	-	-	60	3	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3147	320. t. 20.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	3	1	2	3	2	-	31	-	-	-	31	2	9	12	-	8	-	-	-	-	-	31	-
3148	320. t. 1.	-	-	-	0,7–0,8	-	4	10R 7/6	10YR 6/2	1	3	1	3	2	-	31	41	-	40	3	2	8	10	-	6	-	-	-	-	-	-	-
3149	318. t. 1.	-	-	-	0,5–0,6	-	4	5YR 6/8	2.5YR 6/6	2	2	2	3	2	-	41	-	-	50	31	2	10	-	-	6	-	-	-	-	-	-	4
3150	319. t. 9.	-	-	-	0,5–0,6	-	31	7.5YR 6/6	10R 6/8	4	2	2	2	2	31	21	-	-	50	31	2	8	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3151	319. t. 6.	-	-	-	0,7–0,9	-	32	5YR 7/6	10YR 6/1	1	2	1	3	2	-	22	41	-	21	3	1	9	-	-	8	9	-	-	-	-	-	-
3152	320. t. 9.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 6/6	-	3	3	2	2	2	41	21	40	-	21	31	1	10	-	-	10	-	-	-	-	1	31	-
3153	320. t. 18.	-	-	-	0,4–0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	1	2	2	1	-	31	41	50	21	31	2	9	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3154	318. t. 13.	-	-	-	0,4–0,6	-	32	5YR 6/8	10R 7/8	3	4	2	1	2	51	30	-	-	61	31	2	8	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3155	319. t. 12.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	2	3	1	3	2	21	31	-	-	21	3	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3156	319. t. 13.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 6/6	-	1	1	1	3	1	21	21	-	-	21	31	2	7	9	-	7	-	-	-	-	-	-	-
3157	320. t. 7.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 6/8	-	1	1	2	3	1	22	21	-	-	40	31	2	8	9	-	7	9	-	-	-	-	-	-
3158	320. t. 8.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 7/8	-	3	2	2	3	3	-	33	-	-	-	31	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3159	319. t. 11.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	7.5YR 5/8	2.5YR 5/8	3	2	4	3	2	31	31	30	40	51	3	2	8	9	-	-	-	-	-	-	1	20	-
3160	319. t. 14.	-	-	-	0,5–0,7	-	4	10YR 7/4	10YR 5/1	2	2	2	3	2	-	31	-	-	21	3	2	9	10	-	9	-	-	-	-	0	-	-
3161	320. t. 4.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	1	4	3	2	30	31	-	-	31	31	2	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3163	319. t. 4.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	5YR 6/8	-	1	3	1	3	2	21	31	51	-	31	3	2	8	9	-	8	-	-	-	-	1	-	-
3163	319. t.	-	-	-	0,5–	-	32	5YR 7/6	10YR	2	2	2	3	1	-	31	-	-	40	3	2	6	8	-	9	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
	8.				0,7				7/4																							
3164	319. t. 18.	-	-	-	0,9–1,1	-	32	7.5YR 6/6	10YR 5/2	2	2	1	3	2	-	21	30	-	21	3	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3165	319. t. 17.	-	-	-	0,8–0,9	-	32	7.5YR 6/6	7.5YR 5/4	2	3	4	2	3	21	22	-	-	21	3	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-
3166	320. t. 12.	-	-	-	0,8	-	1	7.5YR 6/6	-	3	2	2	2	2	-	31	31	-	21	31	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
3167	320. t. 6.	-	-	-	0,6	-	1	2.5YR 6/8	-	4	4	2	3	3	30	23	30	-	61	31	2	8	10	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3168	320. t. 13.	-	-	-	0,6–0,7	-	23	2.5YR 6/8	10YR 7/4	2	2	4	3	2	30	42	40	-	21	3	1	6	-	-	6	7	-	-	-	-	-	-
3169	319. t. 1.	-	-	-	0,6–0,7	-	4	5YR 6/8	10YR 7/3	3	2	2	3	2	31	32	40	-	51	3	1	9	10	13	9	13	14	-	-	1	31	-
3170	319. t. 2.	-	-	-	0,5–0,6	-	4	2.5YR 6/6	10YR 6/1	3	1	2	2	2	50	31	-	-	-	31	2	8	11	21	8	11	14	-	-	-	31	-
3171	320. t. 10.	-	-	-	0,6–0,7	-	32	5YR 6/8	10YR 5/1	2	2	2	3	2	21	21	-	-	30	31	2	8	9	-	8	-	-	-	-	1	-	-
3172	320. t. 21.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 6/8	-	2	1	2	3	2	21	32	40	-	31	31	2	9	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3173	320. t. 24a–b.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 7/6	-	2	1	2	2	2	-	21	40	51	60	31	2	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3174	319. t. 16.	-	-	-	0,5	-	1	7.5YR 6/6	-	2	2	2	2	2	-	32	-	-	51	31	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	31	-
3175	318. t. 11.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	2	2	21	21	-	41	41	3	1	7	-	-	8	-	-	-	-	0	-	-
3176	318. t. 5.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 6/8	-	3	2	2	2	3	51	21	-	-	51	31	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3177	318. t. 3.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 7/6	-	1	2	1	3	2	-	32	40	-	32	3	1	8	-	-	7	8	-	-	-	0	-	-
3178	318. t. 10.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	3	-	31	-	-	31	31	2	9	-	-	9	10	-	-	-	-	-	-
3179	318. t. 14.	-	-	-	0,7–0,8	-	1	7.5YR 6/6	-	2	3	2	3	2	31	32	-	-	50	31	2	8	-	-	7	8	-	-	-	-	-	-
3180	318. t. 6.	-	-	-	0,5–0,6	-	32	5YR 6/8	10YR 5/1	1	3	4	3	2	31	21	31	-	41	3	1	7	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3181	320. t. 19.	-	-	-	0,5	-	1	5YR 6/8	-	3	1	2	1	2	-	21	-	-	31	3	2	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3182	320. t. 22.	-	-	-	0,5–0,6	-	1	5YR 6/6	-	1	1	2	3	3	-	32	-	40	31	3	1	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3183	320. t. 3.	-	-	-	0,7	-	32	5YR 6/8	10YR 5/1	1	2	2	2	3	41	31	-	-	31	3	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3184	318. t. 4.	-	-	-	0,6	-	32	5YR 6/8	10YR 5/1	4	4	2	3	1	41	41	40	-	61	31	2	8	-	-	8	9	-	-	-	1	-	-
3185	320. t. 14.	-	-	-	0,6–0,7	-	1	5YR 6/8	-	2	2	4	2	2	-	31	-	-	50	3	1	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3186	320. t. 16.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 6/6	-	2	2	4	2	2	-	31	-	-	51	3	1	8	9	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3187	318. t. 2.	-	-	-	0,4–0,5	-	32	5YR 7/6	10YR 7/3	2	1	4	3	3	41	32	-	41	50	31	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3188	320. t. 23.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	2	1	4	3	2	-	31	-	-	21	3	2	9	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-
3189	318. t. 15.	-	-	-	0,6	-	1	7.5YR 6/6	-	1	1	4	3	3	-	-	-	-	31	3	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3190	320. t. 17.	-	-	-	0,4	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	3	2	20	32	-	-	40	31	2	10	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3191	319. t. 7.	-	-	-	0,5–0,6	-	4	5YR 7/6	10YR 5/1	2	1	1	3	1	41	31	-	-	42	3	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3192	318. t. 8.	-	-	-	0,6–0,7	-	31	5YR 6/8	7.5YR 7/1	2	1	2	4	3	31	31	40	-	41	31	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
X/IV.1.: Félgömbös alapformára visszavezethető, bordázott peremű és oldalfalú, vékony falú csészék.																																
3193	311. t. 2.	-	-	-	0,4–0,5	-	21	2.5Y 6/1	10R 7/8	4	2	2	3	1	-	31	-	-	31	31	3	10	-	-	9	10	-	-	-	-	-	-
3194	311. t. 1.	12	-	-	0,3–0,5	-	1	5YR 6/8	-	3	2	4	3	2	41	32	-	-	31	31	2	9	10	-	10	-	-	-	-	0	-	-
X/IV.2.: Enyhén kihajló, sűrűn bordázott peremű, bikónikus testű, vékony falú edényforma.																																
3195	321. t. 2.	10	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 6/8	-	1	1	2	2	2	31	31	-	51	31	31	2	8	10	-	8	9	10	-	-	-	-	-
3196	321. t. 1a–b.	9,9	3,6	6,9	0,4	-	1	5YR 6/8	-	2	1	4	3	3	-	32	41	-	41	31	3	7	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-
3197	321. t. 3.	11	-	-	0,4–0,5	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	3	3	-	32	-	-	20	31	2	8	9	-	6	8	-	-	-	-	-	-
X/V.1a1.: Hosszú, tölcséres peremű, szűkülő nyakú, a magassága felénél öblösödő testű, kisméretű, gömbtestű edények.																																
3198	321. t. 4.	6,4	2,9	9,8*	0,3–0,4	-	1	5YR 7/6	-	3	1	2	2	3	-	32	-	-	31	31	2	7	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
3199	321. t. 5a–d.	4,2	3,3	8*	0,4–0,7	-	1	5YR 6/8	-	1	2	1	3	3	60	31	-	-	51	3	1	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
X/V.1a2.: Rövid, rézsűsen kihajló peremű, a vállában öblösödő, nagyobb méretű gömbtestű edények.																																
3200	322. t. 3.	11	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	3	2	2	3	40	31	50	51	51	31	2	10	-	-	9	10	-	-	-	-	-	-
3201	322. t. 1.	14	-	-	0,7–0,8	-	32	7.5YR 6/6	5YR 5/4	3	2	5	3	2	41	33	40	-	61	3	1	8	9	-	10	-	-	-	-	1	-	-

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3202	322. t. 4.	13	-	-	0,4–0,7	-	1	5YR 7/6	-	1	1	4	3	2	31	22	41	-	51	3	1	7	9	-	7	9	-	-	-	-	-	-
3203	321. t. 6.	12	-	-	0,6–0,7	-	32	7.5YR 6/6	5YR 5/4	2	2	5	4	2	41	32	41	-	51	3	2	6	7	-	-	-	-	-	-	1	-	-
3204	322. t. 2.	-	-	-	0,4–0,7	-	1	7.5YR 6/6	-	2	2	4	2	3	-	42	-	-	51	31	2	9	10	6	-	-	-	-	-	1	-	-
X/V.1b.: Gömbtestű edények hosszan, ívelten kihajló peremkiképzéssel, a peremél közelében megvastagodással.																																
3205	322. t. 5.	9	-	-	0,4–0,5	-	31	5YR 6/6	10YR 7/4	2	3	4	3	3	41	33	40	-	41	31	2	10	-	-	10	8	-	-	-	1	-	-
3206	322. t. 6.	8	-	-	0,4	-	1	2.5YR 6/8	-	3	1	2	3	2	31	31	-	-	31	31	2	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
X/V.2a.: Megvastagodó, legömbölyített, gyengén eldolgozott peremű gömbtestű edény, határozott nyakkiképzés nélkül.																																
3207	322. t. 7.	11	-	-	0,6	-	1	5YR 7/6	-	2	2	2	2	2	41	21	-	-	-	31	2	9	10	-	9	10	-	-	-	-	-	-
X/V.2b.: Enyhén megvastagodó, legömbölyített, jól eldolgozott peremű gömbtestű edények, határozott nyakkiképzés nélkül.																																
3208	322. t. 8.	9	-	-	0,5	-	1	5YR 6/8	-	1	3	1	2	3	41	31	-	-	51	3	1	8	9	-	6	20	-	-	-	-	-	-
3209	322. t. 9.	11	-	-	0,4	-	1	5YR 6/8	-	1	3	1	3	2	-	31	-	-	42	31	2	9	10	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3210	322. t. 11a–d.	8	-	-	0,3–0,5	-	1	5YR 6/8	-	1	2	1	3	2	-	31	-	-	32	3	1	8	9	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3211	322. t. 10.	10	-	-	0,4	-	1	7.5YR 6/8	-	2	2	2	2	2	-	31	40	-	-	4	2	4	5	-	4	-	-	-	-	-	-	21
X/V.3a.: Kisméretű gömbtestű edény, a magasság alsó harmadában öblösödő testtel és erősen szűkülő, magas, ívelt vonalú nyakkal.																																
3212	323. t. 1.	-	3,1	8,1<	0,3–0,5	-	1	5YR 6/8	-	3	2	2	3	1	41	31	-	-	41	31	2	7	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-
X/V.3b.: Szögletesen záródó, erősen kihajló peremű, magas, hengeres nyakkiképzésű, gömbtestű edény.																																
3213	323. t. 2.	12	-	-	0,7	-	32	7.5YR 6/4	10YR 4/1	3	2	2	3	1	-	21	-	-	31	31	2	7	9	-	9	-	-	-	-	-	-	-
X/V.4.: Kisméretű, körtetestű korsó a vállra támaszkodó, ovális átmetszetű hurkafüllel.																																
3214	324. t. 1a–d.	-	6	-	0,5–1,5	-	22	5YR 7/6	7.5YR 8/6	1	1	1	2	2	43	21	50	51	-	3	2	7	8	-	-	-	-	-	-	1	-	-
X/V.: Gömbtestű edényekhez és/vagy korsókhoz tartozó aljtöredékek.																																
3215	323. t. 3a–b.	-	3,9	-	0,5–0,6	-	1	5YR 7/8	-	2	2	1	2	3	-	31	30	-	31	3	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3216	323. t. 4.	-	3,4–3,5	-	0,4	-	23	5YR 6/8	10R 5/8	1	1	2	3	2	-	31	-	42	62	31	2	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
X/V.: Gömbtestű edényekhez és/vagy korsókhoz tartozó, formai tipológiai csoportba nem sorolható oldaltöredékek.																																

A	B	C1	C2	C3	C4	C5	D	E1	E2	F1	F2	F3	G1	G2	H1	H2	H3	H4	H5	I1	I2	J1	J2	J3	J4	J5	J6	K1	K2	K3	L	M
3217	325. t. 1a–b.	-	-	-	0,3–0,4	-	1	7.5YR 7/6	-	2	4	4	3	2	-	32	-	50	51	3	1	9	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3218	325. t. 7.	-	-	-	0,5–0,7	-	1	7.5YR 6/6	-	3	2	2	2	3	-	51	-	-	61	31	2	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3219	325. t. 2.	-	-	-	0,4–0,5	-	1	7.5YR 6/6	-	2	3	2	2	2	21	31	-	-	60	3	1	5	-	-	7	8	-	-	-	-	-	-
3220	325. t. 3.	-	-	-	0,4–0,5	-	32	7.5YR 6/6	2.5YR 7/6	2	1	2	2	2	31	21	-	-	51	31	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3221	325. t. 4.	-	-	-	0,4	-	32	7.5YR 6/6	2.5YR 6/8	2	4	1	3	2	20	21	-	50	51	3	1	7	8	-	-	-	-	-	-	0	-	-
3222	325. t. 5.	-	-	-	0,5	-	32	7.5YR 6/6	10R 6/8	3	1	4	3	2	21	32	-	-	31	3	2	10	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
3223	325. t. 6.	-	-	-	0,6	-	1	5YR 6/8	-	2	2	2	3	3	21	-	-	-	42	3	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3224	325. t. 8.	-	-	-	0,5	-	32	5YR 7/6	2.5YR 6/8	2	1	2	2	2	-	22	-	-	41	31	2	8	-	-	7	8	-	-	-	-	-	-
3225	325. t. 9.	-	-	-	0,9–1,5	-	1	7.5YR 6/6	-	1	2	1	3	1	-	31	-	-	51	31	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

FÜGGELÉK 7D: A katalógusban említett, díszített, római és szarmata eredetű tételek részletes leírásai[28]

---

1 (Kat. 943): Meredek falú tál talpgyűrűjéhez közel elhelyezkedő *barbotincsepp* részlete (közel a háromnegyede őrződött meg). Keményebb agyagból készült, enyhén balra dőlő, egyenletesen ívelt vonalú és átmetszetű, a tetején egyenesre lepattant. A barbotincsepp jobb szélén kicsiny kiugrással, teljes egészében sötétebb sáv kereteli a bevonatban.

2 (Kat. 944): Erősen korongnyomos külső felületű, meredek falú tál oldaltöredékén elhelyezett 3 db *barbotincsepp*. Elrendezésük kérdéses, a bal oldali 2 egy oszlopban, a harmadik tőlük jobbra, a köztes távolságra pozícionálva (talán kereszt motívumot alkothattak). Mindhárom dísz azonos kialakítású: keményebb agyagból készülhettek, kissé lefelé elnyújtottan ovális alakúak, közel szabályosan ívelt átmetszetűek. Rányomták őket a mélyebb korongolásnyomokra, anyaguk kitölti azokat.

3 (Kat. 947): Meredek falú tál enyhén kihajló pereme alatt megülő *barbotincsepp*. Kisméretű, kompakt agyagból kiképzett, szabályosan ívelt vonalú és átmetszetű, kissé lefelé elmozdult.

4 (Kat. 948): A külső felületén erősen korongnyomos meredek falú tál oldaltöredékén elhelyezett *barbotincseppek*: a jobb oldalon egyértelműen oszlopba rendeződő 3 dísz (1 db teljes és 2 db sérült) mellett a töredék bal felső sarkában további 1 db részletével. A barbotincseppek változó méretűek, ám mind hígabb agyagból kialakítottak, lefelé elnyújtottan ovális alakúak, szétterülők. Minden esetben erősen kopottak, kitöltik az alattuk húzódó korongnyomokat, körülöttük a bevonatban sötétebb sávval.

5 (Kat. 949): Meredek falú tál teljes profilú töredékének oldalfalán megfigyelhető, *barbotincseppekből* felépülő, többelemű díszítés. A központi, teljesen rekonstruálható kereszt alakú motívumot 4 db, enyhén jobbfelé hasasodó oszlopnak megfelelően felvitt kisebb barbotincsepp (jelenleg 1 db ép, 1 db sérült, illetve 2 db leesett dísz), illetve az ezeket az alulról a 2. és 3. sorszámú cseppek közti magasságban kiegészítő, az oszlop mindkét oldalára

[28] A függelékben olvasható leírások az adatfelvétel időpontjában megfigyelhető állapotot rögzítik (2021–2022). A pecsételt díszű töredékek esetében a 2012–2013. év folyamán, az SZTE TTIK Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tanszékén végzet archeometriai vizsgálatok több alkalommal is roncsolták az ornamentika elemeit. Az érintett tételeknél lábjegyzetben hivatkozom a mintavétel előtti állapotokra, míg (a közölt rajzok pontatlansága ellenére) referenciaként lásd továbbá SZEBENYI 2013a és SZEBENYI 2013b vonatkozó képtábláit, amelyek még a petrográfiai vizsgálatok előtt készültek.

pozícionált 1–1 nagyobb dísz alkotja. A töredék jobb alsó sarkában megfigyelhető 1 db dísz alapján a további motívumok nem szerkeszthetők ki. A kisebb barbotincseppek keményebb agyagból készültek, 1 db kivételével leestek, helyükön az edényfal bevonat nélküli. A kereszttagot alkotó díszek híg agyagból kialakítottak, a középső ovális, a kisebb díszekkel közel megegyező méretű magokat szélesen szétterülő barbotin veszi körül.

6 (Kat. 951): Meredek falú tál tapgyűrűjének szélénél elhelyezett 2 db *barbotincsepp* részlete. A díszek hígabb agyagból kialakítottak lehettek, csak a szétterülő szélső részük örződött meg, amely egészen lenyúlik a talp vonaláig. A lepattant részek alatt nem figyelhető meg bevonat a felületen.

7 (Kat. 952): Meredek falú tál talp- és oldaltöredékén elhelyezett 2 db *barbotincsepp,* amelyek oszlop motívum részét képezhették. A kisebb méretű, alsó dísz egyértelműen keményebb agyagból kialakított, ívelt vonalú, átmetszetében kissé lejtős oldalú, a lepattant szélénél látszik alatta a bevonat nélküli, nyers színezetű edényfal. A nagyobb átmérőjű felső dísz hígabb anyagból kiképzett, minimális magassággal simul bele a falsíkba, széle mentén szétterülő jellegű sávval.

8 (Kat. 953): Meredek falú tál teljes profilú töredékének oldalán 4–4 db *barbotincseppből* felépülő oszlop motívumok (a bal oldali legfelső eleme leesett). Az oszlopok tengelye eltér a függőlegestől, különböző mértékben dőlnek jobbfelé, az elemek ennek ellenére közel egyenlő magasságban helyezkednek el. A 2 oszlop önálló egységet képezhet a díszítés motivisztikájában. A barbotincseppek keményebb agyagból készülhettek, alapformájukban kör alapúak, félgömb átmetszetűek, ám a jobb oldali oszlopban a díszek kiegészülnek egy kisebb nyúlvánnyal a jobb alsó részükön (feltehetően a készítéstechnika okán, a barbotin felvitelére használt eszköz mozgását mutathatják, amely egyben a jobb oldali oszlop erősebb dőlésszögét is magyarázhatja). A bal oldali oszlop legfelső, leesett elemére egy szabályos kör alakú, határozott vonalú bevonatfolt utal. Utóbbi alapján az edényen a barbotincseppek alatt is bevonatos az edény felülete.

9 (Kat. 954): Meredek falú tál pereme alatt közvetlenül elhelyezett *barbotincsepp* nyoma. Az esetleges dísz helyét a bevonatban nagyméretű, szabályos, ovális vonal rajzolja ki, amely nagyrészt rányúlik egy javításra utaló másodlagos furatra. A jelenség feltételezi, hogy a

barbotincsepp alatt az edény felszíne bevonatos, továbbá a dísz még az egykorú javítás előtt leesett.

10 (Kat. 955): Meredek falú tál perem- és oldaltöredéke 3 db *barbotincsepp* jellegű díszítéssel (jelenleg talán 2 db ép és 1 db leesett elemmel). A barbotindíszek igen szórtan helyezkednek el a töredék felületén, a 2 bal szélső talán oszlopba rendeződik, a jobb oldali bizonytalan jelenség a köztes távolságra pozícionált. A legalsó, jobban megfigyelhető dísz keményebb agyagból kialakított, szabályos, ovális, erősen balra dőlő, a tetején kissé megnyomott átmetszetű. Utóbbi felett hasonló, ám lényegesen alacsonyabb, kevésbé körvonalazható kiemelkedés látható, ez csak feltételesen határozható meg barbotincseppként. A perem alatt, a töredék bal oldalán, a bevonat kör alakú, határozott szélű hiátusa utalhat egy további leesett díszre.

11 (Kat. 956): A külső felületén erősen korongnyomos tál oldaltöredéke *barbotincsepphez* hasonló kiemelkedéssel. A kompaktabb agyagból kialakított dísz nyomott, ovális alakú, fekvő tájolású, a bal oldali törésénél jól megfigyelhető alatta a bevonat nélküli, nyers színű edénytest.

12 (Kat. 958): Kónikus falú csésze perem- és oldaltöredéke *barbotinlevél* erősen kopott maradványával. A balra futó dísz arányosan a meredek oldalfal középvonalához tájolt, egyenlő távolságra a perem alatti bordától és a hastörés éles vonalától. A levél a szár felőli végén háromszoros ívvel tagolt, az alsó karéj kiugró, a felső átmenetesen csatlakozik a balfelé összeszűkülő szélekhez. A levélhez csatlakozó inda nehezen megfigyelhető, erősen kopott, szakaszosan elvesző, ám a töredék jobb oldalán bizonyosan tompaszögben megtörő. A barbotindísz jelen állapotában az edénytesttel közös anyagminőséget mutat.

13 (Kat. 959): Kúpos testű csésze perem- és oldaltöredéke leesett *barbotinlevél* nyomával, illetve a hozzá tartozó, szintén barbotin technikával készült szárral. A peremmel párhuzamos borda alatt jobbra futó díszből a tompaszögben megtörő, változó szélességű, ellapított átmetszetű inda mellett a bevonat határozott vonalú hiátusa mutatja a levél pontos helyzetét. A nyers színű folt által kirajzolt forma alapján a levél szár felé eső végződése háromszorosan tagolt, az alsó és a felső karéj is egyaránt szabályos ívet követve ugrik ki a motívum csúcsa felé összeszűkülő szélek vonalából.

14 (Kat. 960): Kónikusan összeszűkülő nyakú edény peremtöredéke *barbotinlevél* részletével. A jobbra futó levéldísznek csak a felső, egyenletesen elnyújtott, lekerekített széle maradt meg, pontos formája nem szerkeszthető ki. A levélhez kapcsolódó szár szintén szabályos ívű, jobbfelé szélesedik, ellapított átmetszetű, az edény oldalfalából rézsűsen, lefelé irányítva emelkedik ki. A lepattogzott részek alapján a barbotin alatt az edény felülete bevonat nélküli, a levél részletén vastagabban megült bevonat erősen repedezett.

15 (Kat. 961): Nyomott gömbös testű tál perem- és oldaltöredéke *barbotincseppekből* összeálló komplex, rozetta jellegű díszítéssel. A motívum centrális részét egyetlen nagyméretű (teljes átmérője 2,6 cm), híg agyagból kiképzett, kör alakban szétterülő, vastagon felhordott barbotindísz alkotja, amelynek bal oldalán helyezkedik el a kissé balra dőlő, az utóbbiból átmenetesen, ívelt oldalakkal kiemelkedő, kompaktabb központi elem (átmérője 1,2 cm). Ezt vehette körbe szabálytalan négyszög formában elrendezve legalább 8 db kisméretű, keményebb anyagból kialakított, félgömb átmetszetű, kissé lefelé dőlő barbotincsepp (jelenleg 6 db még észlelhető magassággal megfogható és 2 db teljesen leesett elem). Mind a nagyobb szétterülő barbotindísz lepattant részei, mind az erre ráülő kisebb elemek hibái a felvitt barbotincseppek alatt az edény bevonat nélküli, nyers színét mutatják.

16 (Kat. 962): Ívelen kihajló peremű, öblösödő testű edényhez tartozó perem- és oldaltöredékek (2 db) barbotin technikával készült komplex díszítéssel. A nagyobb peremtöredék díszítését 2 db *barbotinlevél* határozza meg, amely kiegészül 2 db szakaszosan megfigyelhető, lepattogzott indadísszel, illetve a töredék jobb szélén a szőlőfürt motívumot alkotó kisméretű barbotincseppekkel (jelenleg 3 db ép, 1 db töredékes és 1 db leesett dísz azonosítható). Az edénytesten a barbotin technikával díszített sáv az öblösödő has középvonalára pozícionált, az ugyancsak ide elhelyezett kettős hornyolatra utóbbi ráül, teljesen kitölti annak árkolásait. A levéldíszek legalsó részének vonalában az edénytest külső felszíne mélyen lekopott, ám ez feltehetően további barbotinos díszeket nem pusztíthatott el. A 2 db jobbra futó barbotinlevél irányításában kissé eltérő, ám kialakításukban egyértelműen rokon készítmények: a jobb oldali, közel teljes motívum a szár felőli végén háromszorosan tagolt, a domináns karéjok a levél hosszának felét teszik ki, az ezt követően a csúcs felé tartó szakaszon a levél teste erősen összeszűkül, alsó szélén lépcsőzetesen megtörő vonalú. Az indadíszek a felső karéj középvonalából indulnak ki, a bal oldali tompaszögben megtörik, a jobb oldali elágazik, a rövidebb ág hurkosan visszahajlik. A töredék jobb szélének hiányos szőlőfürt motívumát kisméretű, közel kör alapú barbotincseppek alkotják, amelyek jobbfelé

mutató háromszög alakzatba rendeződhettek (3 db, majd 2 db elem látszik a töredéken), az inda az alulról 2. és 3. barbotincseppek között halad át, majd belefut a középső sor felső elemébe. A kisebb válltöredéken talán erőteljesen visszacsavarodó indadísz részlete látható, vastagsága változó. Mindkét töredék esetében a lepattant barbotindísz alatt a bevonat nélküli, nyers színű felület látszik.

17 (Kat. 963): Kisméretű oldaltöredék *barbotinlevél* részletével (díszítése alapján nagy valószínűséggel egy edény része lehet a Kat. 962 számú tétellel). A töredéken csupán a levél csúcsa figyelhető meg, amely a has törésének vonalában végződik. A teljes motívum nem szerkeszthető ki, a felső széle ívesen elnyújtott, az alsó lépcsősen megtörő. A barbotin bal oldalának lepattanásában a bevonat nélküli, nyers színű felszín látszik a dísz alatt.

18 (Kat. 964): A külső felületén erősen korongnyomos oldaltöredék *barbotinlevéllel*, illetve további barbotin technikával készült díszek részletével. A csúcsával balra mutató levéldísz a töredék alján helyezkedik el, a szár felőli végződés háromszorosan tagolt, a filigrán testtől a karéjok jól elkülönülnek, a jól megőrződött felső rész kör alakban önállóan is kiszélesedik. A csatlakozó indadísz széles, lapított átmetszetű, látszólag lefelé elsimított, az edénytestből rézsűsen emelkedik ki, kissé megtörő ívben a levél testét a középső tagolás vonalában éri el. A töredék felső részén, megközelítőleg a levélhez kapcsolódó szárral párhuzamosan futó, ívelten záródó, félkör átmetszetű indadísz, míg a töredék jobb oldalán hasonló kivitelű, több helyen lepattogzott, függőleges barbotindísz található. Az applikált díszek elfedik a felület korongolásnyomait, azoktól függetlenül helyezték el őket.

19 (Kat. 966): Reduktív égetésű, kónikus hasú tál perem- és oldaltöredéke kételemű *pecsételt* díszítéssel. Az egyetlen sorba rendeződő motívumok felső határa a váll törésvonalához igazított, a pecsétlések közel ugyanazon magasságban, egymástól egyenletes távolságokra helyezkednek el. A megfigyelhető 2 db, tagolt gyűrűvel keretelt rozetta motívum (I.4a. típus) erőteljesen bepecsételt, következetesen a bal alsó negyedükben mélyednek le jobban. A pecsétlő jellegzetessége lehet a rozetta jobb felső negyedében a szirmok közé beékelődő csökevényes elem, amelynek tanusága szerint a fazekasmester munkája során változtatta a pecsétlő helyzetét (a jobb oldali motívum 1 szirommal jobbra csavarodik a balhoz képest). A pecsétlő ferde tartása a mélységkülönbségek alapján a köztes tagolt S motívumoknál is megfigyelhető (II.3b–c. típus; 1 db ép és 2 db részleges minta). Az ellenoldali benyomódások ténye dokumentálható, de a felület lepattogzása miatt ujjlenyomat nem azonosítható.

20 (Kat. 967): Reduktív égetésű, kónikus hasú tál perem- és oldaltöredékei (2 db) kételemű *pecsételt* motívumsorral. Az egysoros díszítés nagyrészt a meredek oldalfal középvonalára pozícionált, ám a szögletesen záródó szirmokból felépülő rozetta motívumok (I.3a–b. típus; 2 db teljes és 1 db sérült minta) az osztott pálcatagok (III.1–2. típus; 2 db teljes és 1 db hiányos minta)[29] által meghatározott magasságú díszmező alsó részéhez közelítenek. A pecsétlő alkalmazása következetes és határozott, a minták egyöntetűen mélyek, a rozetták esetében a díszek bal alsó és jobb felső negyedei jobban lemélyednek, amely a pecsétlő sajátossága lehet. Minden dísznél megfigyelhető az ellenoldali benyomódás jelensége, a kopott belső felszín ellenére is azonosíthatók ujjlenyomatok a kiemelkedéseken: az egyik pálcatag esetében a redőzetek mintázata 2 ujjal történő ellentartást feltételez.

21 (Kat. 969): Redutív égetésű, kónikus hasú tál perem- és oldaltöredéke kételemű *pecsételt* díszítés részletével. A tagolt S motívum (II.3b–c. típus; 1 db hiányos minta) felső része közvetlenül érinti a váll élesen megtörő vonalát. A töredék másik pecsételt díszének meghatározása kérdéses, talán tagolt gyűrűvel keretelt rozettaként (I.4a. típus; 1 db minta részlete) egészíthető ki. A pecsétlés határozott, de a többi reduktív égetésű, kónikus hasú tálnál (Kat. 966–967, 970) tapasztatakhoz képest kevésbé mély. Talán utóbbinak tulajdonítható, hogy az ellenoldali benyomódások kevésbé hangsúlyosak, bár a rozetta esetében a teljes edényfal enyhén behorpad, amely a pecsétlés körül, a külső felület felől is jól észlelhető. Ellentartás nyoma nem azonosítható a belső felszínen.

22 (Kat. 970): Reduktív égetésű, kónikus hasú tál kisméretű peremtöredéke kételemű *pecsételt* díszítés részletével. Az archeometriai vizsgálatok mintavétele során sérült motívumok a váll éles törésvonalához igazodnak, egymáshoz igen sűrűn, de arányos távolságokban helyezkednek el. A pecsétek rendkívül mélyek, a pecsétlő erőteljes használatára utalhat a szögletes szirmokból kialakított rozetták (I.3a–b. típus; 2 db sérült minta) esetében megfigyelhető keret, amelynek hatására a szirmok közötti szakaszok is bemélyednek. A kisméretű, balra forduló, tagolatlan vonalú S motívum esetében (II.1. típus; 1 db majdnem teljes minta)[30] talán a pecsétlő hibája lehet a felső ív összeszűkülése. Feltehetően a vastag oldalfal miatt csak a rozettákkal szemben jelentkezik különböző mértékű ellenoldali

[29] A kisebb töredéken a hiányos pálcatag felső részét az archeometriai vizsgálat mintavétele vágta le. A motívum kialakításában nem különbözött a nagyobb töredéken megfigyelt, azonos típusú díszektől.
[30] A töredék jobb szélén az archeometriai vizsgálat mintavétele további 1 db S motívum részletét semmisítette meg, amely a megfigyeltekhez hasonlóan a rendkívül sűrű pecsétlés tényét erősíti.

benyomódás, ellentartásra utaló ujjlenyomat redőzete ezek közül csak az alacsonyabb kiemelkedésen dokumentálható.

23 (Kat. 980): Oxidatív égetésű, kónikus hasú tál erősen kopott perem- és oldaltöredéke kételemű *pecsételt* motívumsorral. A díszek a meredek oldalfalon következetes magasságban és egyenletes távolságokra helyezkednek el. A jobbfelé fordított, tagolatlan vonalú S motívumok (II.3a. típus; 1 db teljes és 1 db hiányos minta) közül a töredék bal szélén található a kopottság ellenére is igen mély maradt. Ellenoldali benyomódás minden pecsétlés esetében megfigyelhető, ám a szögletes szirmokból összeálló rozettával (I.3a–b. típus; 1 db kopott és sérült minta) szemben hangsúlyosabb. Utóbbi esetében a belső felület kiemelkedésének egyenetlensége a pecsétlő ferde használatára utalhat. Ellentartás a külső-belső felszín általános kopottsága miatt nem dokumentálható.

24 (Kat. 991): Oxidatív égetésű, kónikus hasú tál perem- és oldaltöredékei (2 db) kételemű *pecsételt* díszítéssel. A díszek megközelítőlegesen a meredek oldalfal középvonalára pozícionáltak, ám magasságuk és egymástól számított távolságuk is igen változó, míg a motívumok tájolása következetes. Az ívelten záródó szirmokból felépülő rozetták (I.1. típus; 3 db ép és 1 db hiányos minta) mélysége változó, a nagyobb peremtöredék bal felének elemeinél a legmélyebb pontok a bal felső, míg a jobb szélen az alsó részen jelentkeznek. A pecsétlő sajátossága lehet a bal felső negyed elemeinek hibája: a szirmok középvonalában alacsony, éles borda húzódik. A balfelé fordított, tagolatlan vonalú S motívumok (II.1. típus; 3 db teljes és 1 db sérült minta) a rozettáknál mélyebben pecsételtek, a felső végződésük felé lejtenek. A pecsétlő hibája lehet az S szárának gyengébb, szabálytalanabb felületet eredményező kivitelezése. Ellenoldali benyomódások csak a rozetákkal szemben jelentkeznek, a belső felület lepattogzása miatt ujjlenyomatok nem azonosíthatók.

25 (Kat. 992): Oxidatív égetésű, kónikus hasú tál perem- és oldaltöredéke *pecsételt* motívum részletével. A dísz a perem alatti bordától szokatlanul messze, a meredek oldalfalon helyezkedik el. Az ívesen záródó szirmokból kiképzett rozetta (I.1. típus; egyetlen minta részlete) határozatlan körvonalú, sekély, de egyenletes mélységű. A pecsétlőn szereplő minta jellegzetessége a rozetta bal felső negyedének csökevényes szirmai. A belső felületen csak gyengén megfogható ellenoldali benyomódás látszik, a kopott felületen ellentartás nyoma nem figyelhető meg.

26 (Kat. 993): Oxidatív égetésű, kónikus hasú tál erősen kopott perem- és oldaltöredéke kételemű *pecsételt* motívumsorral. A díszek a meredek oldalfalon a megtörő vonalú vállhoz közelebb pozícionáltak, egymástól igen távol esnek, de elhelyezésük arányos. A pecsétlések közül a kopás ellenére a balfelé fordított, tagolatlan vonalú S motívum (II.1. típus; 1 db teljes minta) mélyebb és határozott körvonalú, míg az ívelten végződő szirmokból összeálló rozetta (I.1. típus; 1 db minta részlete) sekélyen és elmosódva jelentkezik. Ellenoldali benyomódás csak a rozettával szemben dokumentálható, a kopás miatt ellentartás nyoma nem látszik.

27 (Kat. 995): Oxidatív égetésű, kónikus hasú tál rendkívül erősen kopott perem- és oldaltöredéke *pecsételt* motívummal. A dísz a perem alatti bordától szokatlanul távolra esik, a töredék jobb szélétől mért távolsága alapján a pecsétlés ritkásan elhelyezett lehetett. Az ívelten záródó szirmokból összeálló rozetta (I.1. típus; egyetlen erősen kopott, de teljes minta) rendkívül sekélyen jelentkezik, körvonalai elmosódottak. A pecsétlő sajátossága lehet a rozetta jobb felének kissé ívelten felfelé elhajló szirma. A kopott belső felület ellenére ellenoldali benyomódás észlelhető, ellentartás nyoma nem látszik.

28 (Kat. 998): Oxidatív égetésű, kónikus hasú tál oldaltöredékei (2 db), feltehetően megegyező *pecsételt* motívumok részleteivel. A díszek a meredek oldalfal legalján helyezkednek el, a kisebb töredéken a pecsétlés ráhúzódik a has éles törésvonalára is. A sekélyen bepecsételt, határozott körvonalú motívum az eddig ismert leletanyagban párhuzam nélküli, jelen esetben is csak kis részletében figyelhető meg: 2 db álló, párhuzamosan futó, kifelé lekerekített sarkú, kissé szabálytalan oldalú pálcatag alkotja, amelyek belső részeit kiemelkedő, kör alakú, függőleges vonalban elhelyezett elemek töltik ki (típusszámot a töredékessége miatt nem kapott; 2 db minta részlete). Az ellenoldali benyomódás nagyon csekély, az ellentartás biztos nyoma a kiemelkedéseken megfigyelhető ujjlenyomat.

29 (Kat. 999): Oxidatív égetésű, kónikus hasú, teljes profilú (kiegészített) tál kételemű *pecsételt* díszítéssel. Az ornamentikával lefedett sáv a meredek oldalfal középvonalára pozícionált, a pecsétlések egymáshoz viszonyított helyzete nagyrészt következetes, ám kivételként az egyik pálcatag ráhúzódik a perem alatti borda szélére. A díszmezőt szabálytalan alakú, a középpontjuk felé irányított 3 tömör és 3 üres háromszöggel kitöltött motívumok (I.5b. típus; 3 db teljes minta), illetve a belsejükben függőleges és vízszintes bordákkal tagolt pálcatagok (IV.3a. típus; 3 db teljes minta) váltakozása alkotja. Utóbbi motívumnál a pecsétlő sajátossága lehet a vízszintes elemek aszimmetrikus elosztása: a

függőleges borda bal oldalán 10, a jobb oldalán 9 elem látszik. A belső felületen egyaránt azonosítható ellenoldali benyomódás és ellentartás nyoma is, ezek együttes jelentkezésekor a pecsétlés következetesen sekélyebb. A dokumentálható ujjlenyomatok redőzete alapján a peremen benyúlva, lefelé tartott ujjal történhetett az ellentartás, ezekkel egy vonalban a perem élének külső részén is megfigyelhetők ujjnyomok, amelyek feltehetően szintén ehhez a munkafolyamathoz köthetők.

30 (Kat. 1004): Oxidatív égetésű, feltehetően kónikus hasú tálhoz tartozó perem- és oldaltöredék erősen kopott *pecsételt* díszítéssel. A nagyméretű pecsétlések kitöltik a meredek oldalfal közel teljes magasságát, az egymáshoz viszonyított helyzetük nem következetes. A töredék közepén elhelyezkedő minta csak kérdésesen azonosítható, talán a tagolt gyűrűvel keretelt rozettákkal rokon motívum lehet (I.4b. típus; egyetlen esetben figyelhető meg).[31] Sekélyen mélyed a felületbe, körvonalai nehezen követhetők, ám az ellenoldali benyomódás hiányára alapozva ennek elsődleges oka a pecsétlés technikájának gyengesége és nem kizárólagosan a felület erőteljes kopottsága. A bal és a jobb szélen található komplex pálcatagok (IV.1. típus; 2 db hiányos minta) közül utóbbi mutathatja a motívum eredeti formáját: az ívelten végződő, páhuzamos szélű oszlopot belülről egymást keresztező bordák töltik ki (feltehetően planta pedis imitációjaként értelmezhető). A bal oldali dísz esetében az ugyanezzel a pecsétlővel készült motívum javítása torzítja a mintázatot. Bár a kétszeres pecsétlés sorrendje nem állapítható meg egyértelműen, feltehetően az első dísz túlságosan közel kerülhetett a has törésvonalához (talán a pálcatag feltételezett felső záródása így a rozetta középpontjának vonalába esett volna), így szükséges volt ennek meghosszabítása egy újbóli, az előző tengelyével megegyező pecsétléssel. A pálcatag felső harmada lényegesen mélyebb, így itt a ferdén tartott pecsétlővel a fazekasmester igyekezett elkerülni a motívum egészének torzulását. Utóbbi megállapításokat az igen erőteljes ellenoldali benyomódás is igazolja, amelynek lépcsős kialakítása szintén 2 külön pecsétlőhasználatot feltételez. Az ellentartás nyoma a kopott belső felületen nem figyelhető meg.

31 (Kat. 1009): Oxidatív égetésű, kónikus hasú tál oldaltöredékei (2 db) *pecsételt* díszek részleteivel. A pecsétlések a meredek oldalfalon helyezkednek el, a nagyobb oldaltöredék tanulsága alapján magasan a has törésvonala felett. A töredékek kopott felülete ellenére a szögletesen végződő szirmokból összeálló rozetták (I.3a–b. típus; jelenleg 2 db minta

[31] A töredék bal szélén az archeometriai mintavétel teljesen megsemmisítette további 1 db rozetta motívum részletét. A jelenleg megfigyelhetőhöz hasonlóan erősen kopott minta nem tartalmazott ismeretlen elemeket.

részlete)[32] igen mélyek, határozott körvonalúak. A belső felületen az ellenoldali benyomódás erőteljesen jelentkezik, ám a kopás miatt az ellentartás nyoma nem figyelhető meg. A nagyobb töredéken a pecsétlő ferde használata miatt a dísz jobb oldala mélyebben benyomott, erre elsődlegesen a belső felület aszimmetrikus kitüremkedése utalhat.

32 (Kat. 1013): Vékony falú csésze oldaltöredéke mélyen *bevésett* díszítéssel. A motívumsor az oldalfal felső részére, az ívelt has görbülete fölé pozícionált, teljes egészében ráhúzódik 2 db párhuzamosan futó, vékony, ívelt átmetszetű, nagyrészt határozatlan vonalú hornyolatra. Utóbbiak közül a felső képezi a határt az ellentétes irányba induló bevésett díszek között, amelyek ugyanazzal a szerszámmal készülhettek, ennek egyenetlen kialakítása következetesen mély karcolatot hagyott a vésetek oldalfalában. A díszítés elemei csúcsukkal lefelé mutatnak, a felső részen szélesebbek, itt az egyik felmenő faluk rövidebb, míg a hornyolat alattiak keskenyebbek, ám szabályos V átmetszetűek. A felső sor elemeinek száma a kétszerese lehet az alsó sorhoz képest. A bevésett díszekkel szemben, a belső felületen, alacsonyabb ellenoldali benyomódás figyelhető meg.

33 (Kat. 1014): Vékony falú csésze perem- és oldaltöredéke teljes szélességében megfigyelhető *bevésett* díszítéssel. A motívumsor az edény feltételezett magasságának felső felére korlátozódik, az oldalfal perem alatti lépcsős tagolásából kivágva indulnak a felső sorozat elemei. Az edény oldalfalát kettős hornyolat tagolja, amelyek közül a felső a töredék jobb szélén rövid szakasz után elveszik. A mindkettőt metsző, ellentétes irányítású vésetek a folyamatos alsó hornyolat vonalában találkoznak. A díszek a horony alatt és fölött is igen hasonló kialakításúak (aszimmetrikus V átmetszetűek, az egyik oldalfalon a szerszám okozta karcnyommal, a lefelé mutató végükön csúcsban futnak össze a széleik), ám a felső sor elemei kissé hosszabbak és sűrűbben állnak, az alsóhoz viszonyítva itt kétszeres mennyiségű elem lehetett. A vésetekkel szemben az edény belső felületén enyhe ellenoldali benyomódás dokumentálható.

34 (Kat. 1015): Vékony falú edény kisméretű oldaltöredéke *bevésett* minta részletével. A töredéken egy sekély hornyolatot metsző, mélyen bevésett motívumsor figyelhető meg, amely kialakításában bizonyosan rokon lehet a Kat. 1013–1014 számú tételek díszével. Ezekhez

[32] A töredék jobb oldalán az archeometriai mintavétel megsemmisített egy jobbfelé irányított, tagolatlan vonalú S motívumot (II.3a. típus; 1 db kopott, de teljes minta). A dísz a rozettával egy magasságban helyezkedik el, sűrűn pecsételt díszítősáv részét képezhette.

hasonlóan az ellentétes irányítású, V átmetszetű vésetek a hornyolatnál találkoznak, a felső részükhöz közelebb szintén megfigyelhető a közös szerszám okozta karcolásnyom. Az elemek a töredék esetében mindkét végükön csúcsban záródnak, továbbá a horony mellett egymást is többször metszik.

35 (Kat. 1140): Megvastagodó peremű tál perem- és oldaltöredéke erősen sérült *pecsételt* motívum részletével. A dísz közvetlenül a perem alól indul ki, a töredéken csupán a felső és a bal oldali kiterjedése határolható le részben. A minta a felület sérülése miatt nehezen értelmezhető, csupán a bal oldalán foghatók meg az eredeti díszítésből megőrződött részletek. A jelenleg megfigyelhető motívum bal alsó részlete önálló egységként különíthető el: alsó széle ívesen megtörik, felső széle 3 kiugrással többszörösen tagolt, belül a középvonalában éles bordával kettéosztott. A minta bal felső széle szintén érintetlen, itt derékszögben megtörő, lekerekített vonalú, ívesen végződő, jobbfelé kiszélesedő motívum tart egy a sérült felszín által értelmezhetetlenné tett, feltehetően bonyolultabb kidolgozású minta felé. A belső felületen található ellenoldali benyomódások és az ellentartást igazoló ujjlenyomat alapján a dísz egyértelműen pecsétlésként határozható meg, míg a kitüremkedés kettős jellegét a motívum komplexitása okozhatja.

36 (Kat. 2568): Korsó válltöredéke applikált, *benyomkodott díszű bordával* tagolva. A magas, keskeny, lapított átmetszetű borda teljes szélességével fekszik fel az edény vállára, közvetlenül az ívelten indulú nyak tövében. Felső felszíne enyhén a nyak irányában elsimított, a válltöredék teljes szélességében ívelt keresztmetszetű tárgytól származó, keresztirányú benyomkodással tagolt. A bemélyítések a jobb szélen szabályos távolságokban követik egymást, a köztes szakaszok falvastagsága szintén megegyezik az eszköz szélességével, a díszítés itt lényegesen nem torzítja a borda kialakítását. Ezzel szemben a töredék bal szélén az utolsó 2 elem erőteljesebben benyomott, amely a borda anyagát jobban szétnyomva a másfélszeresére nyújtja annak szélességét, míg magassága az eredeti felére csökken.

37 (Kat. 2612): Bevonatos edény kisméretű oldaltöredéke *pecsétlés* jellegű díszítés részletével. A motívum alapját egy nyújtott, ovális alakú, íves átmetszetű elem adja, amely több helyen is kiemelkedik a falsíkból (legmarkánsabban a töredék legalján 0,1 cm magasságban fogható meg), szélei a magasságkülönbség és a bevonat elszíneződése miatt is jól elkülönülnek a környező felülettől. Ezt a platformot a megfigyelhető magassága felénél egy határozott vonalú, szögletes, közel egyenletes vastagságú, felfelé nyitott U alakú

mélyedés tagolja, amelynek vonalát a benne megült sötétebb bevonat is kihangsúlyozza. A mélyedés teljes szélességében a falsík alá nyúlik, a bal oldala felé lejt, míg a minta nyitott része felőli szakasz a platform alsó részéhez hasonlóan (bár annál kisebb mértékben) kidomborodik. A motívum felső részét egy újabb mélyedés zárhatja le, amelynek a díszhez tartozását a benne vastagabban megült bevonat igazolja. A belső felületen, a részletezett díszítés mélyebb pontjaival átellenben, egy ujj nagyságának megfelelő bemélyedés dokumentálható, amely talán az erőteljes ellentartás nyomaként értelmezhető.

38 (Kat. 2613): Bevonatos edény kisméretű oldaltöredéke, feltehetően *pecsételt* motívum részletével. A hason határozott, szabályos körvonalú bemélyedés széle követhető végig, amelynek álló részlete az idealizált függőleges tengelytől kissé jobbra csavarodik. A derékszögben megtörő vonalú motívum mélysége egyenletes, a balra kinyúló (talán ezen a részen kiszélesedő) szakasz a vége felé kissé lemélyül. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nem azonosítható a töredék belső oldalán.

39 (Kat. 2614): Reduktív égetésű edény oldaltöredékei (2 db) kétsoros *pecsételt* ornamentikával. A jelenlegi töredékes profil alapján a díszítés végigköveti a hosszan, egyenletesen ívelődő hasat. A pecsétlés technikája sok következetlenséget mutat: bár a díszek mélysége nagyrészt egyenletes, addig egymáshoz viszonyított magasságuk és távolságuk változó, emelett irányításuk sem állandó. A felső sort alkotó motívum teljes egészében nem figyelhető meg a töredékeken (4 db hiányos minta),[33] ám feltehetően erősen stilizált levélmotívumként azonosíthatók a 2 álló oszlop közé rendezett, ellentétes irányítású kisebb vonalak együttesei. Az alsó sorban gyenge kivitelű girlandok sora halad (1 db teljes és 2 db részleges minta), amelyeket a mindkét végükön hurkosan visszahajló vonalhoz igazodva apró háromszög motívumok sora kísér alulról. A középső girland esetében a felső vonal elveszik, amely talán a pecsétlő ferde tartására utalhat. A nagyobb oldaltöredék jobb szélső mintáinál megfigyelhető a 2 sor pecsétjeinek egymásba nyomása, bár viszonyuk kérdéses, látszólag a levél motívum vágja a girlandot. A belső felületen a stilizált levelekkel szemben tapasztalható csupán gyenge ellenoldali benyomódás, ellentartás nem látszik. A teljes külső felületet sűrűn elhelyezett, vékony hornyolás tagolja, amely egyértelműen vágja a pecsételt motívumokat.

[33] Az archeometriai vizsgálat mintavétele a kisebb töredéknek közel a felét megsemmisítette. Az ezen található stilizált levélmotívumok a nagyobb töredéken is megfigyelhető díszekkel megegyező típusúak. Bár a töredék egykori magasságával is csak hiányos motívumokat tartalmaz, ám a mintavétel előtt megfigyelhető volt a levél testének elkeskenyedése a felső szakaszán.

Elrendezésük a has alján mutat rendszert, ám a következetes távolságok használatának igénye a levélmotívumok felső része felé haladva fokozatosan fellazul.

40 (Kat. 2615): Erősen kopott felületű edény oldaltöredéke *bekarcolt* vonalak részleteivel. A díszítés a nyak hajlatából indulva végighalad a válltöredék teljes magasságában, a töredék mindkét szélén jelentkező díszek egymással párhuzamosan futnak, távolságuk ellenére közöttük további ornamentika nyoma nem látszik. A bal oldali karcolatnak csak az indítása dokumentálható, a nyak indításába V átmetszettel vág bele. A jobb oldali vékony vonalként jelentkezik, az árkát kitöltő cementes lerakódás miatt nem vizsgálható.

41 (Kat. 2616): Bevonatos külső felületű edény kopott oldaltöredéke *bekarcolt* vonalakból összeálló komplex motívummal. A díszítés központi elemét egy vízszintesen futó hornyolat adja, amelynek vonalában, végeikkel azt felülről és alulról is elvágva találkoznak az ellentétes irányítású, ferdén futó karcolatok. A dísz minden eleme ugyanazon szerszámmal készülhetett, a behúzott vonalak ívelt átmetszetűek, egyenletes mélységűek, a vékonyabbak esetében elkeskenyedő, ívelt záródással, míg a kissé mélyebb jobb alsó esetében szögletes indítással. Az alsó és a felső karcolatok elhelyezése egymással szimmetrikusnak tűnik, ám a felső rész sűrűbb lehetett (a jelenleg megfigyelhető alapján 2:1 arányban).

42 (Kat. 2617): Sérült és kopott külső felületű edény oldaltöredéke *bekarcolt* vonalak részleteivel. A díszítés a töredék rossz megtartása miatt csak nehézkesen figyelhető meg, ám a bekarcolások látszólag az egyik bal szélső elem kivételével végighaladnak az enyhén ívelődő hason. A töredék bal szélén 2 közel párhuzamosan futó karcolat látszik, amelyek sekélyek, enyhén íves átmetszetűek, az egyik egyenes vonalban záródik (az egyenletes mélység miatt kizárt, hogy a kopott felület miatt szakadna meg). A jobb szélen hasonló kivitelű, de szakaszosan sérült karcolat látszik, a töredék középső részén nem azonosítható további díszítés.

43 (Kat. 2929): Fekete bevonatos, vékony falú edény válltöredéke fehér *barbotincsepekkel* díszítve. A barbotin technikával kialakított díszek 2 különálló motívumcsoportba rendeződnek. Egyrészt a vállat tagoló horony árkában találhatók sűrűn elhelyezett, kisméretű, fekvő tájolású, ovális, több esetben balfelé kissé elkent cseppek (8 db látható a töredéken). Rendkívül híg anyagból készülhettek, magasságuk elhanyagolható, több esetben is jobban szétterülnek és kilógnak az árkolás sávjából. Közvetlenül a horony alatt 2 szőlőfürt minta

részlete indul, amelyek nagyobb, közel hasonló méretű, kör alakú barbotincseppekből állhatnak össze. A jobb oldali, teljesebb motívum alapján a csúcsával lefelé mutató háromszög alakban elrendezett mintát felül 3 db, majd a középső sorban 2 db elem alkothatta (a csúcsára további 1 elem kerülhetett), a barbotinos díszek egymással érintkező részei alapján a motívumot alulról felfelé haladva alakították ki. A barbotincseppek híg agyagból készültek, magasságuk a középső, ívelten kiemelkedő rész kivételével elhanyagolható.

44 (Kat. 2930): Reduktív égetésű, meredek falú tál („balácai névbélyeges edény") oldaltöredéke *bekarcolt vonalakkal és bebökködéssel* díszítve. Az ornamentika egésze a meredek oldalfalra pozícionált, az éles hastörés alatt az esetlegesen továbbfutó bekarcolt vonalak sem folytatódnak. A töredék felső részén széles, mély hornyolat fut végig, amelyet bár egyértelműen vágnak a központi háromszög különböző elemei, jelen töredék alapján kérdéses a viszonya az ornamentika további részével. Átmetszete alapján talán a karcolt díszekkel megegyező szerszámmal készíthették. Az ornamentikát a meredek oldalfal teljes magasságát kitöltő, csúcsukkal lefelé irányított háromszögek határozzák meg (a töredéken 3 ilyen részlete elemezhető). Kivitelezésükben egyediek, ám mindegyikük azonos elemeket tartalmaz: 2 db, ugyanazon pontba mutató árkolás képezi a háromszög befogóit, míg belső felületüket páhuzamos vonalkázás tölti ki. A bekarcolások mélyek, V átmetszetűek, nagyrészt egyenesen záródnak, gyakran szabálytalan vonalvezetésük ellenére is határozott szélűek. A bekarcolt motívumok és a has törésvonala által lehatárolt felületeket bebökködéssel töltötték ki. A határozottabban beszúrkált elemek egyenlő szárú háromszögekként jelentkeznek, ám a szerszám ferde vagy erőtlen használata torzíthatta az elemek alakját (megjelennek így négyzetes vagy pontszerű bemélyedések is). A bebökködések vízszintes sorokba rendeződnek, ám ezek száma mezőnként változó (a töredéken a bal oldalon 4, míg a jobb oldalon 3 sor látható), elhelyezésük ennek ellenére igyekszik szimmetrikusnak mutatkozni. A fentiekben említett összes díszítést ugyanazzal az egyenlőszárú háromszög átmetszetű szerszámmal készítették, a megfigyelhető nyomok alapján az edény felületére a következő sorrendben helyezhették el őket: hornyolás; háromszögeket kitöltő sraffozás; háromszögek befogói; majd legvégül a bebökködés.

45 (Kat. 2942): Ólommáz bevonatos, T peremű tál peremtöredékei (2 db), a tagolt perem mindkét ágának élén *benyomkodással* díszítve. A keresztirányú, szögletes átmetszetű elemek sűrűn követik egymást, a köztük lévő távolságok nagyrészt megegyeznek a benyomkodások szélességével. A nagyobb peremtöredéken a díszek mindkét peremélen egymással

szimmetrikusan futnak, a rosszabb megtartású darabon azonban a külső ív elemei közé több alkalommal is vékony, bevágáshoz hasonló nyomok ékelődnek be.

46 (Kat. 2949): Ólommáz bevonatos tál vagy tányér oldaltöredéke, a belső felületén *benyomkodott* díszítéssel. Az ívben futó ornamentika sűrűn elhelyezett téglalap alakú elemekből épül fel, amelyeket a külső ívüknél kérdésesen a díszhez tartozó lépcsőzetes tagolás határol. A dísz alkotóelemei igen sekélyek, határozatlan körvonalúak, a bennük mélyebben megült ólommáz sötétebb, alakos foltként jelentkezik. Jellegében a dísz rádlizás benyomását kelti, ám a nagyméretű, változó szélességű elemek ennek a technológiának az alkalmazását valószínűtlenné teszik.

47 (Kat. 2950): Ólommáz bevonatos gömbtestű edény fenék- és oldaltöredéke, applikált *barbotinpatkókkal* díszítve. Az edény felületén csupán 1 db teljes és 1 db töredékes rátett dísz figyelhető meg, ezek az ornamentika alsó határát jelölhetik ki az öblösödésnek induló hason. Egymástól távol, eltérő magasságban helyezkednek el, ám irányításuk hasonló: a felső részük az idealizált függőleges tengelytől kissé balra csavarodik. Kialakításukban megegyeznek (egyenletes ívűek, a végek felé csúcsossá szűkülnek), ám a jobb oldali még töredékes állapotában is kissé nagyobb, a lepattant részletek alapján a barbotin alatt az edény felülete bevonat nélküli. A patkók közötti távolság felénél kisebb kiemelkedés látszik az edény külső felületén, azonban ez csak anyagfelesleg lehet, nem értelmezhető díszítésként. Hasonlóan csak a készítéstechnika eredménye lehet a talp alsó részének mély, spirális karcolata.

48 (Kat. 2986): Szarmata eredetű, vörösre festett meredek, falú tál oldaltöredéke, feltehetően *pecsételt* minta részletével. A kisebb oldaltöredék alsó széle mentén, közvetlenül a lepattant felület határánál megjelenő hosszúkás, függőleges elemek alapján a jelenség pecsételt motívumként történő azonosítása bizonytalan, kiszerkesztése a rendelkezésre álló részlet alapján lehetetlen (a lelőhely ornamentikájában a II.b1–b2. tojásfüzér motívumok mutatnak hasonlóságot). A kisebb töredékekből kiszerkeszthető teljes profilon a feltételezett díszítés a magasság felső harmada alatt indulna.

49 (Kat. 3016): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál nagyméretű, rendkívül rossz megtartású perem- és oldaltöredéke, a külső felületén terra sigillata edényeket imitáló, kétsoros *pecsételt* ornamentikával. A díszítés első sorát tojásfüzér alkothatja, amely a lepattogzott felület ellenére is megmaradt végződések alapján az oldalfal lépcsős tagolásához

igazodik, de azzal nem érintkezik. A sekélyen bepecsételt tojástagok igen sűrű sorozatban, változó magasságban követik egymást, talán tagolatlan körívek alkothatták őket (feltehetően az I.b1. típussal rokon; bizonytalanul 6–7 db minta lenyomata figyelhető meg). A második sor nagyrészt az ívelődő, jelen állapotában lepattogzott felületű hasra pozícionált, ezt kisebb, 2 tagolatlan gyűrűből (VI.d1. típus; 1 db teljes minta) és nagyobb, 3 tagolatlan gyűrűből (VIII.a2. típus; 2 db minta részlete) álló üres medaillonok alkotják. A motívumok váltakozva, kis térközöket kihagyva követik egymást, a kisebb medaillon közelebb esik a tojásfüzérhez, míg a nagyobb medaillonok megegyező magasságban, kicsivel lejjebb jelentkeznek. A belső kopott felületen nem dokumentálható sem ellenoldali benyomódás, sem ellentartás nyoma.

50 (Kat. 3018): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál nagyméretű fenék- és oldaltöredéke, kétsoros *pecsételt* díszítéssel. A felső sort képező tojásfüzér az oldalfal lépcsős tagolása alatt, attól határozottan elkülönülve fut. A tagolt külső körvonalú, zárt tojástagok (II.b2. típus; 1 db ép és 3 db hiányos minta) ritkásan, egymástól egyenletes távolságra, változó magasságban, közel azonos irányítással helyezkednek el. A pecséteknek következetesen a jobb alsó sarka mélyebb, amely a pecsétlő ferde használatára utalhat, ez magyarázhatja a belső tagolatlan körív látszólag véletlenszerű jelenlétét is. Az alsó díszített sáv az ívelt has felső részén húzódik, tagolt körívekből összeálló girland motívumok alkotják (VII.a2. típus; 2 db teljes és 2 db hiányos minta). A girlandokat megközelítőlegesen egyvonalban helyezték el, ám az egymás közötti távolságuk következetlen: a jobb szélen sűrűn egymás mellé pecsételtek, ám a bal szélső mellett egy további minta helye üresen maradt. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható.

51 (Kat. 3019): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál rossz megtartású perem- és oldaltöredékei (2 db), nehezen azonosítható, kétsoros *pecsételt* ornamentikával. A díszítés első sorát sűrűn pecsételt tojásfüzér adja, amely a lépcső nélküli oldalfalon is a peremtől megszokott távolság kihagyásával indítja a díszmezőt. A kívül tagolt ívű, belül kitöltött tojástagok (III.b2. típus; 3 db hiányos minta) a kopás és a repedezett felület miatt nehézkesen megfigyelhetők. A második sor díszítése kérdéses: a kisebb oldaltöredéken található fogaskerék motívum (VI.b1. típus; 1 db hiányos minta) összetartozhat a peremtöredék alsó szélén, közvetlenül a tojásfüzér alatt dokumentálható tagolt körívvel, így ebben a formában az edényt a has vonalában girlandokkal díszíthették (feltehetően a VII.d1. típusnak megfelelő motívumok). A fogaskerék pecsétlőjének kialakítása okozhatja, hogy a külső tagolt gyűrű

határozott mélysége ellenére a belső tagolatlan ív igen sekély. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem figyelhető meg.

52 (Kat. 3023): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál nagyméretű, majdnem teljes felületén cementes lerakódással fedett perem- és oldaltöredéke, kétsoros *pecsételt* díszítéssel. A határozottan elkülönülő díszített sávok közül a felsőt tojásfüzér adja, amely egyértelműen az oldalfal lépcsős tagolásához igazodik, érintkezés nélkül követi annak a peremhez képest ferdén futó vonalát. A tagolt külső ívű tojástagok (III.b1. típus; 3 db teljes és 2 db hiányos minta) sűrűn, szabályosan egymás mellé pozícionáltak, egységes kialakításúak (következetes mélység és tájolás). A második sort az ívelt hasra szorosan egymás mellé pecsételt, nagyméretű, kívül tagolt gyűrűvel keretelt medaillonok (VI.c1. típus; jelenleg 3 db hiányos dísz) alkotják. A sekélyen benyomott motívumok vonala a tojásfüzérhez hasonlóan szintén követi a lépcsős tagolás szabálytalanságát. A pecsétlő hibája lehet a minta bal oldalának következetlensése: látszólag itt hiányzik egy elem, amely a középső pecsétnél a sorban következő taggal összevonva jelenik meg. A belső felületen ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik.

53 (Kat. 3028): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál perem- és oldaltöredéke, egysoros *pecsételt* díszítéssel. A sűrűn pecsételt tojásfüzér az oldalfal lépcsős tagolásához igazodik, nem érintkezik vele. A tagolatlan körívekből összeálló tojástagok (I.b1. típus; 2 db minta részlete) határozott körvonalúak, rendkívül mélyek, irányításuk megegyezik. A pecsétlő sajátossága figyelhető meg a bal szélső motívum jobb oldalán, ahol a körívek közötti falszakasz is részben lemélyed. A pecsétek szokatlan mélysége ellenére sem jelentkezik a belső felületen ellenoldali benyomódás, emellett a jó megfigyelési körülmények ellenére sem azonosítható ujjlenyomat az ellentartás nyomaként.

54 (Kat. 3030): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál kissé kopott perem- és oldaltöredékei (2 db), egysoros *pecsételt* díszítéssel. A tojásfüzér az oldalfalat tagoló horonyhoz igazodik, nem érintkezik vele. A sűrűn pecsételt, sekélyen benyomott, tagolt külső ívű tojástagok (III.b1. típus; 3 db ép és 3 db hiányos minta) egyvonalban helyezkenek el, de tájolásuk változatos (legtöbb esetben az idealizált függőleges tengelynek megfelelően, de ettől eltérnek balra és jobbra is). A pecsétek jobb oldala kis mértékben minden esetben mélyebb, ez talán a pecsétlő sajátossága lehet. Ellenoldali benyomódás vagy ellentarás nyoma nem dokumentálható.

55 (Kat. 3031): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál (teljes profilú, ragasztott) egysoros *pecsételt* díszítéssel. A teljes magasság felénél az oldalfalat lépcső tagolja, ehhez igazítva fut a tojásfüzér, egymással nem érintkeznek. A tagolatlan ívekből felépülő, belül kitöltött tojástagok (I.b2. típus; összesen 16 db pecsét az edény kerületén) nagyrészt egyvonalban, egy rövid szakasz kivételével egymástól következetes távolságokra helyezkednek el, tájolásukban általánosan az idealizált függőleges tengelytől jobbra csavarodnak. A pecsétlés közepes mélységű, a motívum külső ívének sekélyebb részlete a jobb oldalon a pecsétlő sajátossága lehet (több esetben itt elveszik a körív egy szakasza). Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik a belső felületen.

56 (Kat. 3038): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál kisméretű oldaltöredéke *pecsételt* motívum részletével. Az egyetlen megőrződött tagolt külső ívű tojástag (III.b1. típus; 1 db minta részlete) az oldalfalat tagoló horonyhoz igazodik, feltehetően érintkeznek, viszonyuk nem állapítható meg. A pecsét közepes mélységű, ám a belső körív jobb oldala jobban lemélyed. Utóbbihoz hasonlóan szintén a pecsétlő sajátossága lehet a külső tagolatlan körív többszöri megszakadása is. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik.

57 (Kat. 3046): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál perem és oldaltöredéke *pecsételt* motívumok részleteivel. A tagolt külső ívű, belül kitöltött tojástagok (III.b2. típus; 2db hiányos minta) az oldalfal lépcsős tagolásához igazodnak, a sekély pecsétek ellenére is mindkét esetben egyértelműen ráhúzódnak: a bal oldali minta külső tagolatlan ívének vége így veszik el, míg a jobb oldali pecsétnek ugyanezen szakasza nyomot hagy a lépcső alsó, peremsáv felé eső, mélyebben fekvő részletén. A pecsétlő sajátossága lehet, hogy a külső tagolt ív elemei mélyebbre nyomódnak a belső tagolatlan elemeknél. A belső felületen ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik.

58 (Kat. 3061): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál perem- és oldaltöredékei (2 db), egysoros *pecsételt* díszítéssel. A tojásfüzér az oldalfalon körbefutó, sekélyen jelentkező, néhol több vonalban futó horonyhoz igazodik, látszólag nem érintkeznek. A díszített sáv így az edény feltételezett magasságának felső harmada alá esik. A tagolt külső ívű tojástagok (III.b1. típus; 4 db teljes és 3 db hiányos minta) sűrűn pecsételve, egyvonalban helyezkednek el, mélységük és tájolásuk nagyrészt állandó, egymástól számított távolságuk azonban változó (a kisebb töredéken a pecsétek távolsága a sorban már csak a nagyobbik töredéken megfigyelt

fele). Az oldaltöredék balról második dísze esetében felmerülhet a pecsét javításának vagy másodszori pecsétlésének lehetősége, amelyet elsődlegesen a külső tagolt körív jobb alsó negyedének kialakítása igazolhat. A pecsétlő sajátossága a külső körív bal oldali utolsó elemeinek összeolvadása. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik.

59 (Kat. 3070): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál perem és oldaltöredéke *pecsételt* díszítéssel. A töredék felületén egyetlen kisméretű, tagolt külső ívű tojástag látszik (III.b1. típus; 1 db teljes minta), amely az oldalfal lépcsős tagolásához igazodik, de nem érintkezik vele. Az egyébként is sekély pecsét a kopás miatt részleteiben nem elemezhető. A díszek szokatlanul ritkásan helyezkedhettek el az edény kerületén, a bal oldali törésvonalig követhető karcolásnyomok alapján a pecsétek hiánya itt nem magyarázható a külső felszín általános kopottságával. Ellenoldali benyomódás és ellentartásra utaló ujjlenyomat nem figyelhető meg.

60 (Kat. 3071): Szarmata eredetű, vörösere festett, félgömbös tál rossz megtartású perem- és oldaltöredéke *pecsételt* motívumok részleteivel. A feltehetően tojásfüzér részét képező sekély és határozatlan körvonalú minták az oldalfalat tagoló lépcsőhöz igazodnak, az edény felületének töredezettsége és kopása miatt nem állapítható meg, hogy érintkeztek-e. A bal oldali motívum egyértelműen tagolt külső ívű tojástagként azonosítható (fetehetően III.b1. vagy III.b2. típus), ám a jobb oldali minta jelenlegi állapotában kialakításában és tájolásában is eltér az előzőtől. Ellenoldali benyomódás és ellentartás nyoma nem azonosítható a kopott belső felületen.

61 (Kat. 3072): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál perem- és oldaltöredéke, egysoros *pecsételt* díszítéssel. A pecsételt sáv megközelítőlegesen az oldalfal lépcsős tagolásához igazodva halad, így az edény kiszerkeszthető magasságának körülbelüli középvonalába esik. A ritkásan benyomkodott motívumsort kisméretű fogaskerék minták alkotják (V.b1. típus; 2 db teljes minta), a pecsétlő irányítása következetes, ám a díszek rendkívül sekélyek, szinte elvesznek a jó állapotban megörződött, utánsimított felületen. A motívumok alsó fele dominánsabb, ezen a részen a pecsétek következetesen mélyebbek, feltehetően ezt a pecsétlő kialakítása okozhatja. A belső felületen nem látszik ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma.

62 (Kat. 3073): Szarmata eredetű, vörösre festett, félgömbös tál perem- és oldaltöredéke *pecsételt* díszítéssel. A bizonytalanul megfigyelhető, tagolt külső ívű tojástag (III.b1. típus; 1 db erősen kopott minta) az oldalfal lépcsős tagolásához igazodik, nem érintkezik vele. A pecsétlés nagyon sekélyen jelentkezik a festett felületen is, így csekély mélysége nem tudható be kizárólagosan a felület kopottságának és lepattogzásának. A töredék széleihez viszonyított helyzete alapján a tojástagok ritkásan pecsételt sort alkothattak. Ellenoldali benyomódás és ellentartás nyoma nem dokumentálható a belső felületen.

63 (Kat. 3081): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke *pecsételt* motívum részletével. A bizonytalanul meghatározható, feltehetően tagolt külső ívű, belül kitöltött tojástag (valószínűleg III.b2. típus; 1db minta töredéke) az oldalfalat tagoló horonyhoz igazodik, nem érintkezik vele. A pecsétlés rendkívül mély, ennek ellenére ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik a belső felületen.

64 (Kat. 3082): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke, kétsoros *pecsételt* ornamentikára utaló nyomokkal. A benyomott motívumok sekélyen jelentkeznek, amely nagyrészt a felület egészére általános jelleggel kiterjedő kopás hatásának tulajdonítható. A felső sorban tagolt külső ívű tojástag részlete látszik (III.b1–b2. vagy III. c1. típusok valamelyike; 1 db minta részlete), a töredék jobb szélétől mért távolsága alapján a pecsétek ritkásan helyezkedhettek el. A második díszített sáv az előzőhöz igen közel futhatott, a jelen állapotában csak szakaszosan megfigyelhető dísz alapján tagolt és tagolatlan körívek együtteséből kialakított girlandok alkothatták (VII.c1. vagy VII.e1. jellegű motívum; 1 db minta részlete). Ellendoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma az erősen kopott belső felületen nem figyelhető meg.

65 (Kat. 3083): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke *pecsételt* motívum részletével. A felület kopása miatt csak igen sekélyen jelentkező dísz a tál oldalfalát tagoló lépcsőhöz igazodik, feltehetően a motívum hiányzó bal széle érintkezik vele. A tojástag részlete a tagolt külső körívű variánshoz tartozhatott (III.b1–b2. vagy III.c1. típus; 1 db minta részlete). Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható.

66 (Kat. 3084): Szarmata eredetű, vörösre festett tál oldaltöredéke *pecsételt* motívumsor részletével. A tojásfüzér az oldalfal szabálytalan vonalú, lépcsős tagolásához igazodik, nem érintkezik vele. A sűrű bepecsételt, külső ívükben tagolt tojástagok (III.b1. típus; 2 db teljes

és 1 db, az archeometriai mintavétel során megsérült minta) ráhúzódnak a töredék közepén jelentkező gyengébb, porózusabb anyagú foltra.[34] A felület javítására szolgáló, hígabb agyagból kiképzett pótlást ennek megfelelően a pecsétlés előtt applikálhatták a sérült edényfalra. Az alapanyag kompaktságának változása jól látható mértékben befolyásolja a pecsétek mélységét és körvonalaik élességét: a bal szélső minta (a javítás foltján kívül eső) határozott vonalú és mély; a középső minta (teljesen a javítás foltjába eső) kisebb méretű, határozatlan körvonalú, sekélyebb; míg a jobb szélső motívum bal felével a javított felületre, jobb felével ezen kívülre esve egy pecséten belül mutatja az előbbiekben részletezett átmenetet. A belső felületen ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható.

67 (Kat. 3085): Szarmata eredetű, vörösre festett edény jó megtartású oldaltöredéke, a külső felületén *pecsételt* jellegű díszítések sorával. Az egyvonalban elhelyezkedő, tagolatlan ívekből összeálló, sűrűn benyomkodott tojástagok (I.c1. típus; 2 db minta részlete) kisebb részleteikben eltérnek egymástól: legfontosabb különbségként a jobb oldali minta felülről 3. tagolatlan íve a motívum bal oldalán 2 vékonyabb vonalra oszlik, míg a bal oldali minta esetében ez egy folyamatos ívű árokként jelentkezik. Ennek ellenére a díszek mélységének következetes változása (mindkét esetben mélyebb külső és sekélyebb belső ívek) kizárja, hogy a pecsételt motívumkincset más technológia alkalmazásával (pl. bekarcolás vagy vésés) imitálták volna. A belső felületen nem látszik ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma.

68 (Kat. 3086): Szarmata eredetű, vörösre festett edény erőteljesen kopott oldaltöredéke *pecsételt* motívumok részleteivel. A feltehetően az ornamentika második sorát alkotó összetett girland motívumok (VII.f1. típus; 2 db minta részlete) az erős ívű has alsó részére pozícionáltak, egyvonalban helyezkednek el. A pecsétek 2 elemcsoportja eltérő mélységben jelentkezik: míg a girland szárai nagyon sekélyek, addig a zárótagok a kopás ellenére is közepes mélységűek, az előbbieknél határozottabb körvonalúak. Az elemcsoportok egymástól viszonyított helyzetének következetlensége mellett megfigyelhető, hogy a jobb oldali minta zárótagját egyértelműen belenyomták a girland jobb szélső ívébe. Utóbbiak alapján a komplex motívumot két külön pecsétlő használatával alakították ki. A kopott belső felületen nem azonosítható ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma.

[34] Az archeometriai mintavétel teljes egészében megsemmisített további 1 db hiányos mintát, amely a töredék jobb szélén, teljes egészében a javított felületen kívül helyezkedett el.

69 (Kat. 3087): Szarmata eredetű, vörösre festett edény oldaltöredéke *pecsételt* motívummal. Az egyetlen tagolt külső ívű tojástag (III.b1. típus; 1 db kopott minta) az oldalfal alacsony, lépcsős tagolásához igazodik, nem érintkezik vele. A pecsét mélysége nem egyenletes, a jobb felső negyedében a legsekélyebb, míg az alsó felén mélyed le leginkább. A töredék jobb szélétől mérhető távolsága alapján a tojásfüzér rendkívül ritkásan pecsételt lehetett. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik.

70 (Kat. 3088): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke, rontott *pecsételt* díszítés részletével. A töredék szélén azonosítható, egymást metsző fogaskerék motívumok (V.b1. típus; 2 db az archeometriai vizsgálat mintavétele során majdnem elpusztított dísz)[35] mélysége lényegi eltérést mutat: a felső sekélyen, míg a jobb oldali rendkívül mélyen benyomott. A pecsétlő sajátossága lehet a minta téglalap alakú elemeinek közepén megjelenő keresztirányú borda, amely alapján az egymásba pecsételt díszeket azonos eszközzel képezték ki, látszólag a mélyebb körvonal metszi a sekélyebbet. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható.

71 (Kat. 3089): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke, feltehetően kétsoros *pecsételt* ornamentika részletével. A töredék tetején tagolt külső ívű tojástagokból (III.b1. típus; 2 db hiányos minta) összeálló füzér maradványa dokumentálható, a pecsétek egyvonalban, sűrűn egymás mellett helyezkednek el, határozott körvonalúak, szokatlanul mélyek. A második sor díszítése meghatározhatatlan, a közvetlenül a tojásfüzér alatt megfigyelhető 1 tagolt és 1 tagolatlan körív részlete alapján talán girland lehetett (talán VII.c1. vagy VII.e1. típus; 1 db minta részlete). Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem azonosítható.

72 (Kat. 3090): Szarmata eredetű, vörösre festett tál kisméretű oldaltöredékei (5 db), feltehetően kétsoros *pecsételt* díszítés részletével. A nagyfokú töredezettség ellenére is jól megfigyelhető a tojásfüzér igazodása az oldalfal lépcsős tagolásához, utóbbival a díszek nem érintkeznek. A tagolt külső ívű tojástagok (III.b1. típus; 1 db teljes és 6 db hiányos minta) egyvonalban, közel azonos tájolással, sűrűn benyomva helyezkednek el, a pecsétek következetesen közepes mélységűek. A második sorra csak kisebb részletekből lehet

[35] A töredék bal szélén az archeometriai mintavétel további 1 db minta részletét semmisítette meg. A megközelítőlegesen a felső motívummal egyvonalba eső fogaskerék dísz a kis felületen megfigyelhető maradványa alapján is szimplán pecsételt lehet.

következtetni, a tojásfüzértől távol, az ívelődő has felső részére pozícionált tagolt körívek girlandok részei lehettek (az üllői anyagban hasonló a VII.d1. típus; 2 db minta töredéke). Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma a belső felületen nem látszik.

73 (Kat. 3091): Szarmata eredetű, vörösre festett edény erősen kopott felületű oldaltöredéke, feltehetően kétsoros *pecsételt* motívum részletével. A töredék alján a párhuzamok alapján a második sort alkotó 1 tagolt és 1 tagolatlan körívből felépülő, majd 7 ék alakú, egyvonalba rendezett zárótagban végződő girland figyelhető meg (VII.c1. típus; 1 vagy 2 minta részlete). Pozíciója a töredék alapján nem azonosítható, ám a töredék felső szélétől mérhető távolsága alapján igen messze helyezkedhetett el a feltételezett felső motívumsortól. A pecsétlés elemei különböző mélységekkel jelentkeznek: az alapvetően mélyebb részek mellett a jobbfelé eső ív bal oldala sekélyebb, míg a bal oldali ív erőteljesebben benyomott. A megfigyelhető nyomok alapján valószerűtlen, hogy a girland 2 íve egy pecsétlő részét képezhette, továbbá a zárótag vagy külön pecsétlővel készült, vagy az ív jobb végződéséhez kapcsolódhatott. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható a kopott belső felületen.

74 (Kat. 3092): Szarmata eredetű, vörösre festett edény oldaltöredéke, többsoros, *pecsételt* tojásfüzérekből felépülő díszítés részletével. A felső motívumsor az oldalfal kettős hornyolatához igazodik, az ingadozó magasságban elhelyezett tojástagok közül a balról második torzítja az alsó horony vonalát. A mindkét megfigyelhető tojásfüzért alkotó, tagolt külső ívű, felülről háromszögletű elemek sorával lezárt tojástagok (III.b3. típus; összesen 2 db teljes és 4 db hiányos minta) sűrűn pecsételtek, egységesen sekélyen jelentkeznek. Látszólag a sorok elemeinek elhelyezése nem szimmetrikus, a hasonló tájolás ellenére is csak részlegesen rendeződnek oszlopokba. A jó megtartású belső felület ellenére nem azonosítható ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma.

75 (Kat. 3093): Szarmata eredetű, vörösre festett edény erősen kopott felületű oldaltöredéke, *pecsételt* motívumok részletével. A tojásfüzér megmaradt elemei az oldalfal erőteljes lépcsős tagolásához igazodnak. A tagolt külső ívű, belül kitöltött tojástagok (III.b2. típus; 2 db részleges minta) közül a bal oldali estében a belső tagolatlan körív és a nyílásában elhelyezett tag is lényegi torzulás nélkül húzódik rá a lépcsőre, míg a jobb oldali esetében a külső körívek vágják azt. A sekélyen benyomott pecsétek bal oldala kissé mélyebbnek tűnik. A belső felületen nem azonosítható ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma.

76 (Kat. 3094): Szarmata eredetű, vörösre festett edény sérült felületű oldaltöredéke, kétsoros *pecsételt* ornamentika részletével. A felső sort alkotó tojásfüzér az oldalfal lépcsős tagolásához tájolt, nem érintkezik vele. A tagolt külső ívű tojástagok (III.c1. típus; 2 db teljes és 2 db hiányos minta) egyvonalban, sűrűn pecsételve, közel azonos tájolással helyezkednek el. A tojásfüzér vonalában egyöntetűen jelentkező bevonat ellenére a díszek mélysége itt elhanyagolható, megfigyelésük a sekélységük miatt nehézkes. A tojástagok alatt közvetlenül 1 tagolt és 1 tagolatlan körívből, illetve rozettás zárótagból összeálló girland részlete látszik (VII.e1. típus; 1 db minta részlete), amely így az erős ívű has felső részére pozícionált, a széles töredéken megfigyelhető egyetlen dísz alapján ritkásan pecsételt. A körív pecsétlése igen mély, így a belső tagolatlan körív megszakadása a pecsétlő sajátossága lehet. A zárótag egyértelműen külön pecsétlővel készült, a rozetta sekélyen benyomott pecsétje ráhúzódik a tagolt körív végződésére. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartásra utaló nyom nem azonosítható.

77 (Kat. 3095): Szarmata eredetű, vörösre festett edény oldaltöredéke, *pecsételt* motívum alig észlelhető maradékával. A motívum feltételesen rombusz mintaként azonosítható (V.a1. típus; 1 db dísz részlete), az ívelődő has felett helyezkedett el. A pecsét közepes mélységű, jelenleg nagyrészt cementes lerakódással kitöltött. A dísszel szemben a belső felület lepattant, így az ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma itt nem vizsgálható.

78 (Kat. 3096): Szarmata eredetű, vörösre festett edény oldaltöredéke *pecsételt* motívumsor szélének részletével. A minták az erősen ívelődő has fölé pozícionáltak, sűrűn pecsételtek, de elrendezésük a megmaradt részletek alapján is következetlen: a bal oldali minta lényegesen lentebb húzódik a jobb oldali által kijelölt vonaltól. A közepes mélységű pecsétek nagyrészt cementes lerakódással telítettek, a pontos motívum nem határozható meg (a jobb oldali részlet alapján talán az V.b1. típusú fogaskerék valószínűsíthető; 2 db minta részlete). Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem azonosítható.

79 (Kat. 3097): Szarmata eredetű, vörösre festett edény masszív kivitelű oldaltöredékei (2 db), nagyméretű *pecsételt* díszek részleteivel. A tagolt ívű fogaskerék motívumok (VI.a1. típus, 3 db hiányos minta) ráhúzódnak az erős ívű hasra, egymástól rendkívül nagy távolságokra helyezkednek el, ám egyvonalba rendeződnek, a kisebb elemek alapján tájolásuk megegyező. Szokatlanul nagy kiterjedésük, helyzetük és a ritka pecsétlés alapján nagy valószínűséggel eddig nem azonosított típusú, tagolt ívű medaillonok lehetnek inkább, így

pecsételt ornamentika második sorát alkothatják. A pecsétek határozott körvonalúak, mélyek, a kisebb töredék díszének lemélyedése a jobb alsó negyedben a pecsétlő ferde benyomására utalhat. A határozott pecsétlés ellenére sem látszik ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma a belső felületen.

80 (Kat. 3098): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű, sérült oldaltöredéke, *pecsételt* motívum részletével. A külső ívében tagolt tojástag (III.b1–b2. vagy III.c1. típus; 1 db minta részlete) a felület erőteljes kopása ellenére is igen mélyen jelentkezik. A töredék szélétől mérhető távolsága alapján a pecsétlés igen ritkás lehetett. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható.

81 (Kat. 3099): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű, teljes egészében másodlagosan égett felületű töredéke, *pecsételt* motívum részletével. A kisméretű fogaskerék motívum részlete (V.b1. típus; 1 db hiányos minta) határozott vonalú, de sekélyen benyomott. A motívum bal oldala talán kissé mélyebben jelentkezik. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma a csekélyke falvastagság ellenére sem látszik.

82 (Kat. 3100): Szarmata eredetű, vörösre festett edény erősen kopott felületű oldaltöredéke, *pecsételt* motívumsor részletével. A tojásfüzér az oldalfal lépcsős tagolásához igazodik, nem érintkezik vele. A tagolt külső ívű, belül kitöltött tojástagok (III.b2. típus; 2 db teljes, de erősen kopott minta) egyvonalban, sűrűn pecsételve, azonos tájolással helyezkednek el. A pecsétek a kopás miatt csak nagyon sekélyen jelentkeznek, következetesen a bal felső és a jobb szélső részük mélyed le jobban, amely a pecsétlő sajátossága lehet. A kevésbé kopott belső felületen sem azonosítható ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma.

83 (Kat. 3101): Szarmata eredetű, vörösre festett edény ragasztott oldaltöredékei, a kopott külső felületen *pecsételt* motívumsor részletével. A tojásfüzér az ívelődő has fölé pozícionált, ám nem látszik az edénytestnek olyan tagolása, amelyhez tájolhatták volna. A nagyfokú kopás miatt nehezen megfigyelhető, csak tagolt vonalú, bezáródó keretből álló tojástagok (II.b1. típus; 3 db hiányos minta) egyvonalban, sűrűn pecsételve helyezkednek el, ám irányításuk változatos lehetett: a bal szélső az idealizált függőleges tengelyhez közeli pozícióban benyomott, ám jobbfelé haladva ettől egyre jobban csavarodnak jobbra az elemek. A pecsétek a felület általános kopása miatt egyaránt sekélyen jelentkeznek, ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik.

84 (Kat. 3102): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredék *pecsételt* minta részletével. A minta belül tagolatlan körrel kitöltött fogaskerék vagy girland zárótagjának része lehet (VI.b1. típus; 1 db hiányos minta), sekélyen benyomott. A töredék széléig megfigyelhető díszítetlen sáv alapján ritkásan pecsételt lehet, utóbbi is talán a girlandként való azonosítás lehetőségét erősíti. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható.

85 (Kat. 3103): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke, *pecsételt* motívum részletével. A feltehetően az oldalfal felső, közel függőleges állású részére pozícionált dísz meghatározása kérdéses, belül tagolatlan körrel kitöltött fogaskerék motívumként és girland zárótagjaként is azonosítható (VI.b1. típus; 1 db hiányos minta).A pecsét határozatlan körvonalakkal, rendkívül sekélyen jelentkezik, amely a különböző mélységű részek együttese alapján (a külső tagolt gyűrű egyenletesen bemélyedő, ám a belső tagolatlan kör fokozatosan elveszik) a pecsétlő kialakításához köthető. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem azonosítható.

86 (Kat. 3104): Szarmata eredetű, vörösre festett edény erős ívű oldaltöredéke, kis szakaszon hiányos *pecsételt* motívummal. A tagolt körívből és a zárótagként felhasznált, belül 2 tagolatlan körrel kitöltött fogaskerék pecsétekből összeálló girland (VII.d1. típus, 1 db minta részlete) teljes egészében az íves vonalú hasra pozícionált, a zárótagok a talp feletti szakaszra szorulnak. A girland kialakítása 2 pecsétlővel történhetett: az általánosan határozott körvonalú, igen mélyen benyomott mintában a jobb oldali zárótag külső, tagolt gyűrűjét látszólag vágja a körív utolsó eleme. A zárótagok pecsétlőjének jellegzetessége lehet a külső gyűrű elemeinek következetlensége a jobb alsó negyedben. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik a belső felületen.

87 (Kat. 3105): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke *pecsételt* minta részletével. A tagolatlan belső körrel kitöltött fogaskerék motívum vagy girland zárótagja (VI.b1. típus; 1 db hiányos minta) feltehetően az ívelt has felső részére pozícionált. A pecsét határozott körvonalú, közepesen benyomott, egyenletes mélységű. A pecsétlő kialakításának következetlensége lehet a belső tagolatlan kör átmetszetének változása szögletesről íveltre a bal alsó negyedben. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik a belső felületen.

88 (Kat. 3106): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű, erősen utánsimított oldaltöredéke, gyengén látszó *pecsételt* moítvummal. A külső tagolt ívű, a megszokottal ellentétes irányítású tojástag (IV.b2. típus; 1 db talán teljes minta) az oldalfalat tagoló horonyhoz igazodik, a kiszerkeszthető ívéből következően érintkezhetett vele. A pecsét mélysége elhanyagolható, elveszik a simított felületen. Ellenoldali benyomódás és ellentartás nyoma nem látszik a jó megtartású belső felületen.

89 (Kat. 3107): Szarmata eredetű, vörösre festett edény erősen ívelődő oldaltöredéke, *pecsételt* motívum szélének részletével. A feltehetően tagolatlan ívekből felépülő tojástagok (I.b1–b2. vagy I.c1. típus; 1 db erősen hiányos minta) közvetlenül az ívelt has felett helyezkedhettek el. A megmaradt pecsét határozott vonalú, külső íve nagyon erősen a falsíkba mélyed, a belső azonban lényegesen sekélyebb. Utóbbi jelenség a pecsétlő sajátosságából következhet. Az erőteljes pecsétlés ellenére sem látszik ellenoldali benyomódás vagy ellentartásra utaló nyom.

90 (Kat. 3108): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű töredéke, *pecsételt* motívum részletével. Az ívelt, feltehetően a has régiójából származó töredéken tagolatlan körrel kitöltött fogaskerék motívum vagy girland zárótagjának részlete látszik (VI.b1. típus; 1 db hiányos minta). A pecsét határozott körvonalú, egyenletes mélységű, a belső felületen ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható.

91 (Kat. 3109): Szarmata eredetű, vörösre festett edény erős ívű oldaltöredéke *pecsételt* motívum részletével. Az ívelt has felső részére pozícionált, tagolt külső ívű tojástag (III.b1. típus; 1 db minta részlete) felületesen jelentkező, nagyon sekélyen benyomott, egyenletes mélységű. A pecsétlő kivitelezésének gyenge minősége okozhatja a díszítés bizonytalan vonalvezetését. A belső felületen nem látszik ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma.

92 (Kat. 3110): Szarmata eredetű, vörösre festett edény jó megtartású oldaltöredéke, a külső felületén *pecsételt* díszítéssel. Az ívelődő has felső részére pozícionált rombusz motívum (V.a1. típus; 1 db közel teljes minta) sekélyen bepecsételt, az elemek mélysége változó. A pecsétlő sajátossága, hogy a motívumot lehatároló tagolt körvonal jól követhető, ám a belső felületet kitöltő kisebb elemek sekélyebben, határozatlanul jelentkezők. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható.

93 (Kat. 3111): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke *pecsételt* motívumok részleteivel. A bal szélen megfigyelhető minta alapján tagolt külső ívű tojástagok (III.b1–b2. vagy III.c1. típus; 2 db minta részlete) sekélyen benyomkodott, határozott körvonalú pecsétei követhették egymást sűrű sorban, egymáshoz viszonyítva ingadozó magasságban. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik a belső felületen.

94 (Kat. 3112): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke, az alsó széle mentén *pecsételt* motívumok részleteivel. A tojásfüzér távolról az oldalfalat tagoló hornyolathoz igazodik, nem érintkezik vele. A tojástagok pontos típusa nehezen azonosítható, valószínűleg a tagolt külső ívű típushoz tartozhattak (talán III.b1. típus; 2 db erősen hiányos minta). A pecsétek határozott körvonalúak, közepes mélységűek, ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem látszik.

95 (Kat. 3113): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke, *pecsételt* motívumok kopott részleteivel. A tojásfüzér az oldalfal lépcsős tagolásához igazodik, a töredéken megfigyelhető szakaszon nem érintkezik vele. A külső tagolt ívű tojástagok (III.b1 típus; 2 db minta részlete) sűrűn pecsételtek, tájolásuk megegyező, ám csak lazán rendeződnek egyvonalba. A bal oldali, a lépcsős tagolástól nagyobb távolságra eső minta sekélyebben benyomott a jobb oldali, határozottabb körvonalúhoz képest. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható.

96 (Kat. 3114): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű, nagyrészt lepattant külső felületű oldaltöredéke, feltehetően *pecsételt* motívum erősen sérült részletével. A mintából megmaradt 5 db, kissé ívelt, bemélyedő sáv alapján a motívum nem azonosítható. A határozott szélek, a következetes mélység, illetve a vonalak szögletes átmetszete alapján a dísz biztosan pecsételt technikával készülhetett. A belső felületen ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható.

97 (Kat. 3115): Szarmata eredetű, vörösre festett edény sérült felületű oldaltöredéke, *pecsételt* motívumsor részletével. A tojásfüzér az oldalfal erőteljes lépcsős tagolásához igazodik, nem érintkezik vele. A külső ívükben tagolt tojástagok (III.b1. típus; 2 db minta részlete), megközelítőlegesen egyvonalban, sűrűn benyomkodva helyezkednek el. A pecsétek mélysége a mintán belül is változó (a jobb oldali dísz felső része rendkívül mély, míg az alsó

részén sekély), amely ilyen mértékben a pecsétlő ferde használatára utalhat. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem azonosítható a belső felületen.

98 (Kat. 3116): Szarmata eredetű, vörösre festett edény erős ívű oldaltöredéke, feltehetően kétsoros *pecsételt* ornamentika részletével. A töredéken megfigyelhető 2 tagolatlan körívből és zárótagként szereplő, 2 tagolatlan belső körrel kitöltött fogaskerékből összeálló girland (VII.d3. típus; 1 db hiányos minta) az ívelt has alsó felére pozícionált. A pecsétek határozott körvonalúak, ám nem egységes mélységűek: nagyrészt közepes erővel benyomottak, de a körív belső vonala és a zárótag külső tagolatlan vonala is sekélyebb. A motívum egyértelműen 2 pecsétlővel készült, mindkét zárótag esetében a körív tagolatlan vonalai vágják a fogaskerék motívumok külső, tagolt gyűrűjét (a bal oldali minta estében az erőteljes rápecsétlés torzítja az elvágott melletti elemeket is). Ellenoldali benyomódás és ellentartás nyoma nem figyelhető meg a belső felületen.

99 (Kat. 3117): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű, enyhén ívelt oldaltöredéke, *pecsételt* motívum részletével. A külső ívében tagolt tojástag (III.b1. vagy III.c1. típus; 1 db hiányos minta) az ívelődő oldalfal felső részére pozícionált, pontos elhelyezkedése a kisméretű töredék alapján nem határozható meg. A pecsétlő sajátossága lehet a mintán belül tapasztalható mélységkülönbség: a mélyebben benyomott, határozott vonalú, külső ívet sekélyebb belső elemek követik. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma a belső felületen nem dokumentálható.

100 (Kat. 3118): Szarmata eredetű, vörösre festett edény nagyrészt lepattant külső felületű oldaltöredéke, feltehetően *pecsételt* motívum részletével. A mintának csak kis részlete vizsgálható, itt egymással párhuzamosan futó, belül keresztirányú bordákkal tagolt, koncentrikus körök részletei látszanak (talán 3 körív és egy ezektől beljebb eső központi elem nyoma). A dísz sekélyen mélyed a falsíkba, körvonalai a bevonatos ép felületen is elmosódottak, ám a vonal belsejének tagolása és a következetes mélység egyértelműen pecsételt technológiára utal. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem azonosítható a belső felületen.

101 (Kat. 3119): Szarmata eredetű, vörösre festett edény erős ívű oldaltöredéke *pecsételt* motívumsor részletével. A tagolatlan körívekből összeálló tojástagok (I.b1. típus; 2 db minta részlete) az íves has felső részére pozícionáltak, egymáshoz rendkívül közel, egyvonalban

helyezkednek el. A pecsétek határozott körvonalúak, mélyen benyomottak, a bal oldali motívum külső ívének megszakadása utólagos hiba lehet, nem a pecsétlő sajátossága. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem figyelhető meg a belső felületen.

102 (Kat. 3120): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke, hiányos *pecsételt* motívummal. A külső ívében tagolt tojástag (III.b1. típus; 1 db majdnem teljes minta) az oldalfal lépcsős tagolásához igazodik, nem érintkezik vele. A pecsét határozott körvonalú, közepes mélységben a falsíkba nyomott, a belső tagolatlan körív bal felső vége jobban lemélyed (utóbbi a pecsétlő sajátossága lehet). A dísz kialakításában a tagolatlan körívek középvonalában futó alacsony borda, illetve a külső tagolt körív több elemének kettős jellege is kétszeresen bepecsételt motívum hatását kelti. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma a belső felületen nem azonosítható.

103 (Kat. 3121): Szarmata eredetű, vörösre festett edény kisméretű oldaltöredéke *pecsételt* motívum részletével. A külső ívében tagolt tojástag (III.b2. vagy III.c1. típus; 1 db minta részlete) ráhúzódik egy alatta futó sekély karcolásra, utóbbi nem képezhette a dísz orientációjának alapját. A pecsét rendkívül mély a megkopott felszín ellenére is, ám körvonalainak azonosítása problémás. A kis felületen megfigyelhető dísz belső tagolatlan íveinek kettős vonalvezetése, illetve a külső tagolt ív bal felső negyedében megjelenő plusz elemek egyaránt a motívum kétszeri, részben egymásra pecsétlésére utalhatnak. Ellenoldali benyomódás vagy ellentartás nyoma nem dokumentálható.

Doktori (PhD) értekezés

SZARMATA–RÓMAI KERESKEDELMI KAPCSOLATOK TÖRTÉNETI ÉS RÉGÉSZETI KÖVETKEZTETÉSEK ÜLLŐ 5–9. LELŐHELY KERÁMIAANYAGA ALAPJÁN

III. KÖTET

Szebenyi Tamás

Témavezető: Dr. habil. Forisek Péter

Debreceni Egyetem

BDT

2024

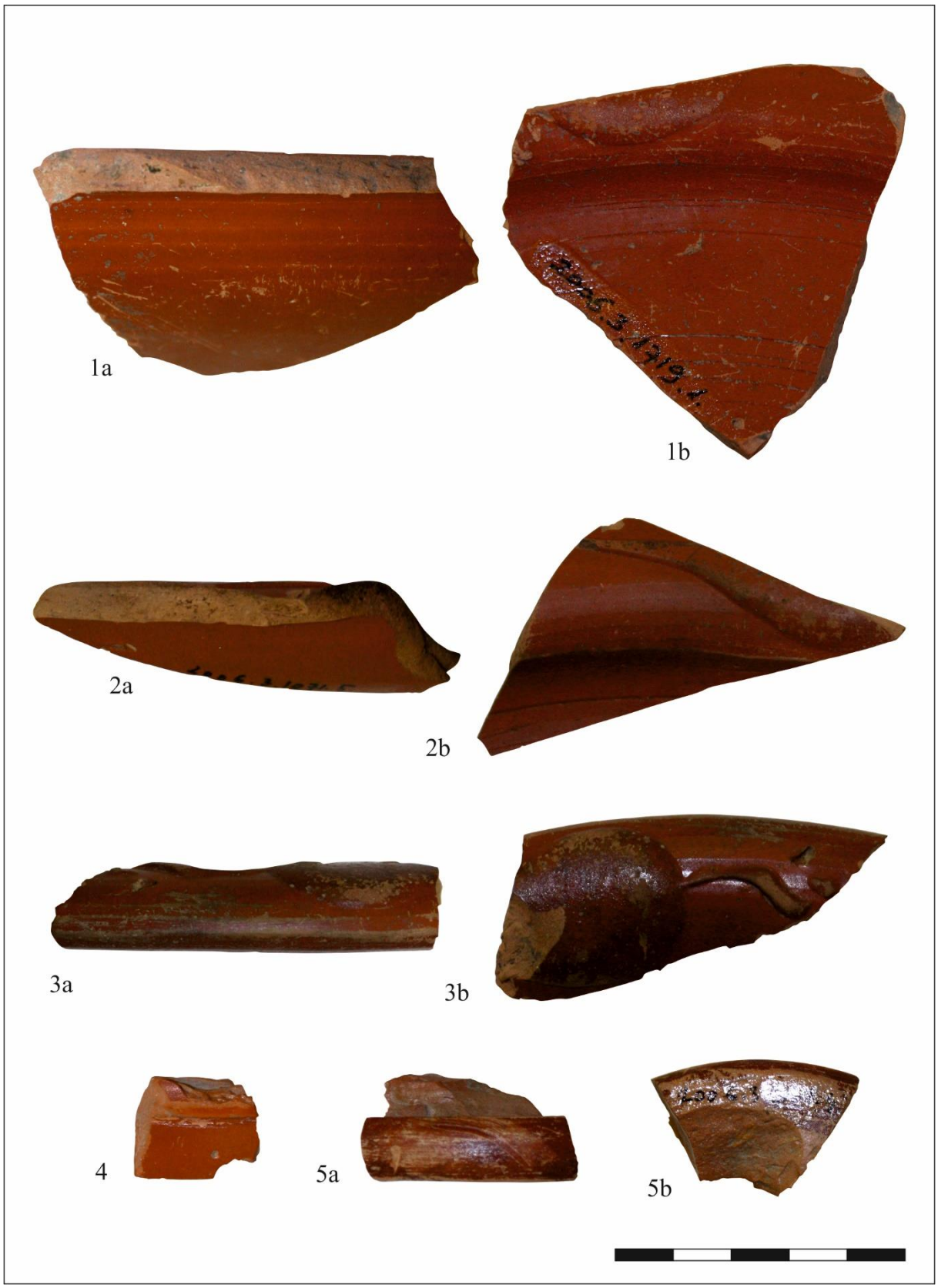

1. tábla

1a–b: Kat. 1; 2a–b: Kat. 2; 3a–b: Kat. 3; 4: Kat. 5; 5a–b: Kat. 4 (M 1:1).

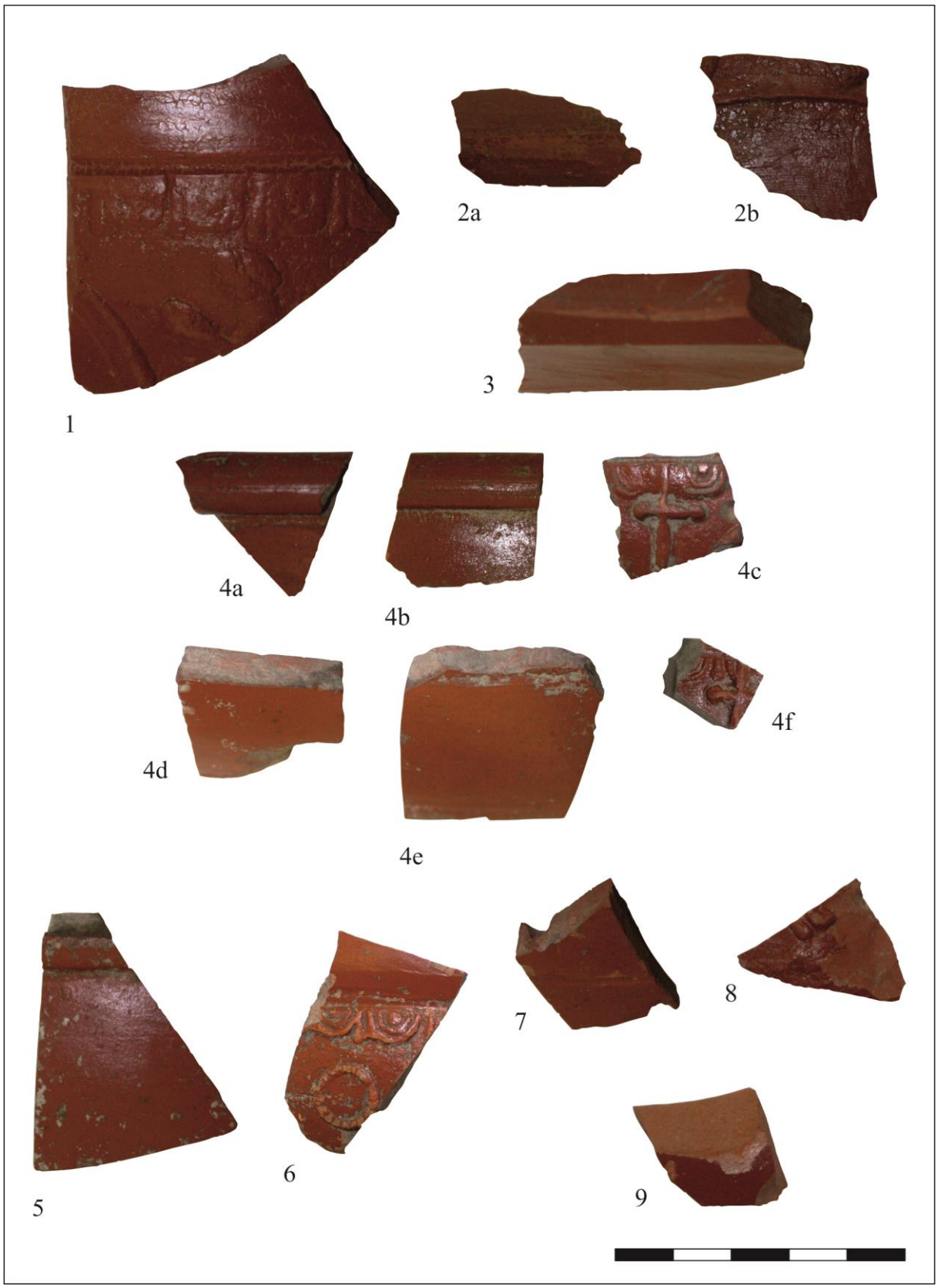

2. tábla

1: Kat. 6; 2a–b: Kat. 7; 3: Kat. 8; 4a–f: Kat. 10; 5: Kat. 11; 6: Kat. 12; 7: Kat. 9; 8: Kat. 14; 9: Kat. 13 (M 1:1).

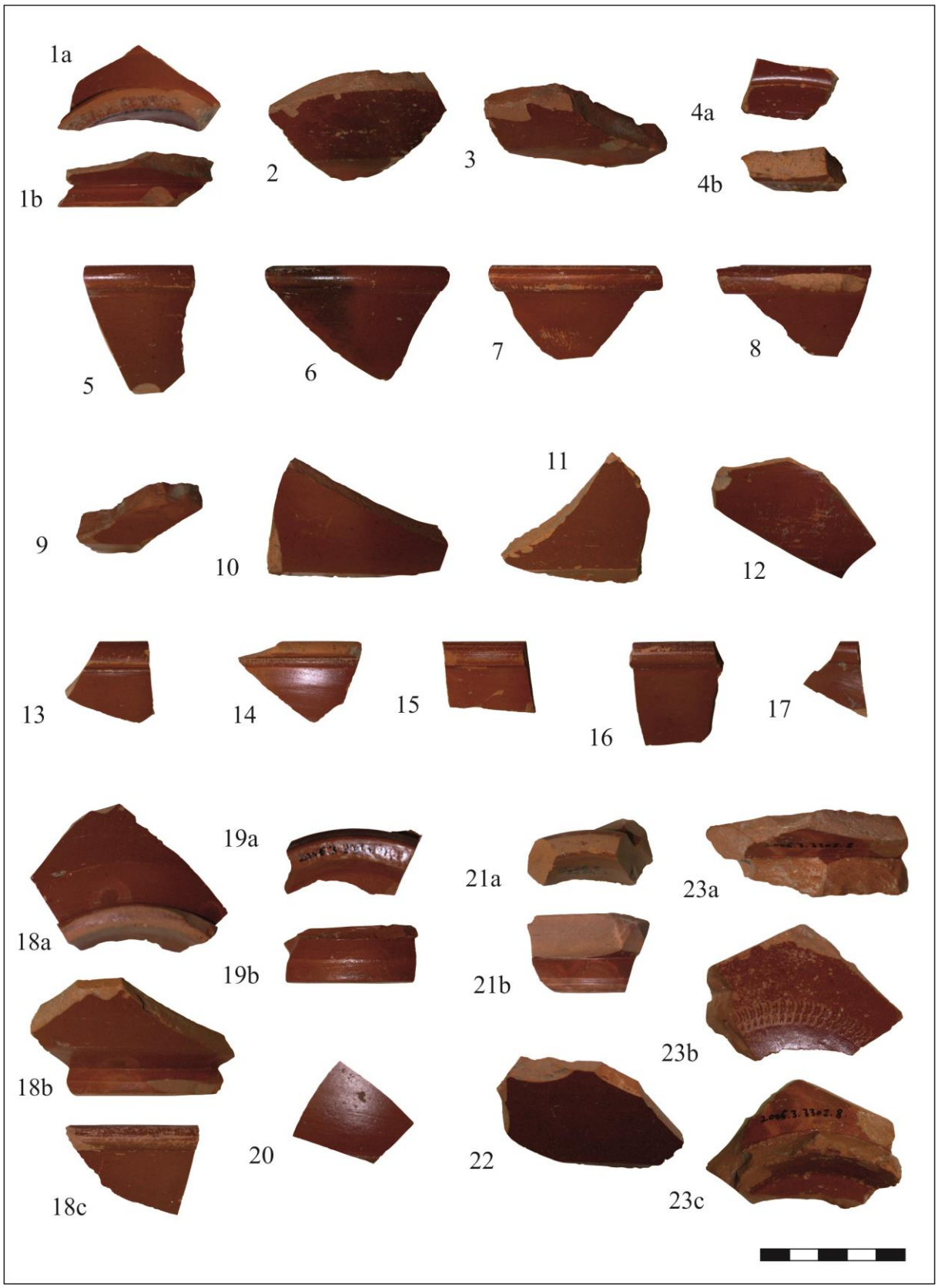

3. tábla

1a–b: Kat. 15; 2: Kat. 16; 3: Kat. 17; 4a–b: Kat. 18; 5: Kat. 32; 6: Kat. 22; 7: Kat. 20; 8: Kat. 26; 9: Kat. 23; 10: Kat. 24; 11: Kat. 19; 12: Kat. 25; 13: Kat. 21; 14: Kat. 29; 15: Kat. 31; 16: Kat. 37; 17: Kat. 33; 18a–c: Kat. 28; 19a–b: Kat. 35; 20: Kat. 30; 21a–b: Kat. 27; 22: Kat. 36; 23a–c: Kat. 34 (M 1:2).

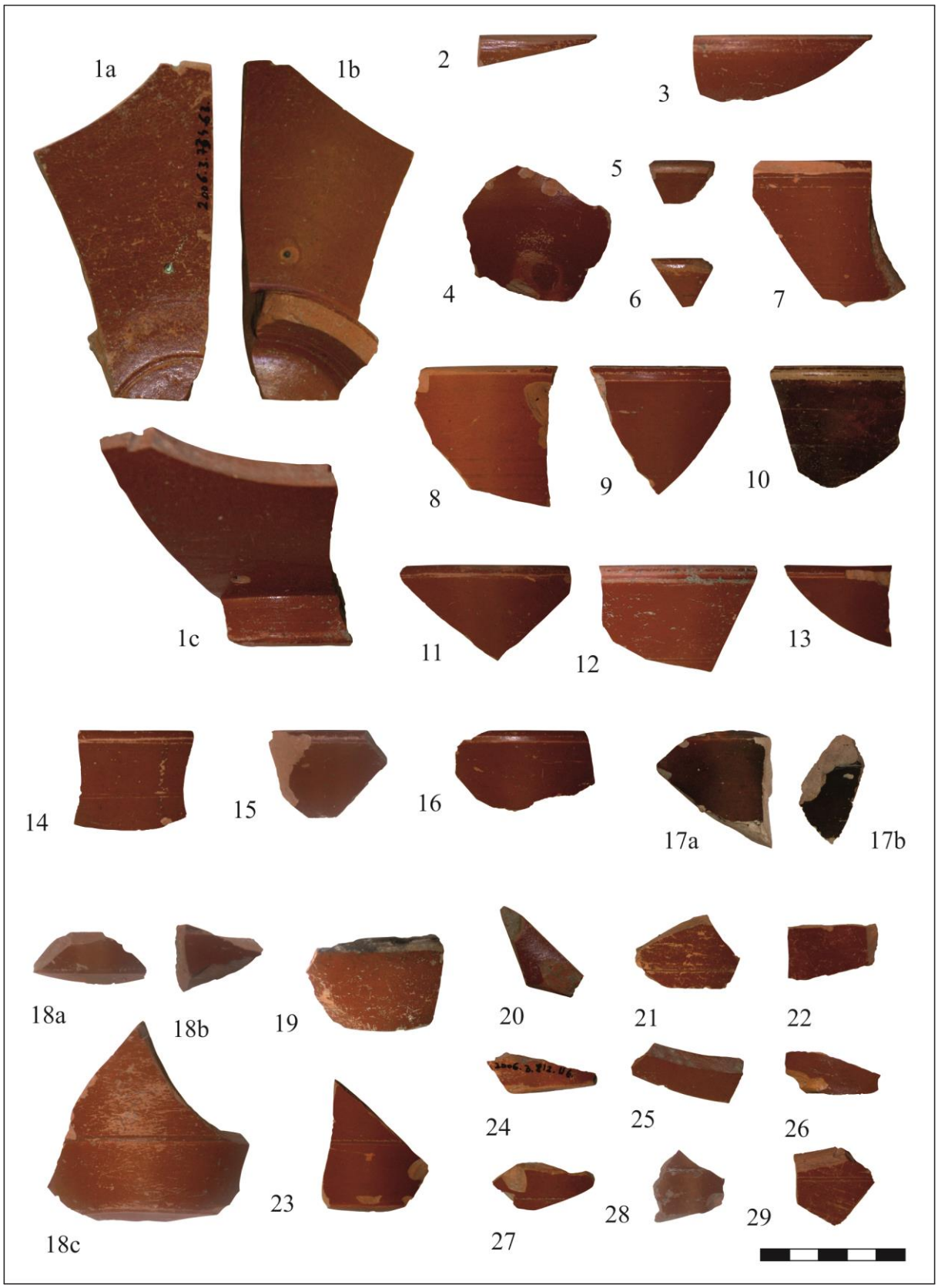

4. tábla

1a–c: Kat. 38; 2: Kat. 39; 3: Kat. 41; 4: Kat. 40; 5: Kat. 61; 6: Kat. 42; 7: Kat. 44; 8: Kat. 50; 9: Kat. 67; 10: Kat. 65; 11: Kat. 46; 12: Kat. 69; 13: Kat. 51; 14: Kat. 45; 15: Kat. 56; 16: Kat. 60; 17a–b: Kat. 54; 18a–c: Kat. 57; 19: Kat. 49; 20: Kat. 43; 21: Kat. 48; 22: Kat. 53; 23: Kat. 52; 24: Kat. 47; 25: Kat. 64; 26: Kat. 62; 27: Kat. 63; 28: Kat. 55; 29: Kat. 58 (M 1:2).

5. tábla

1: Kat. 59; 2: Kat. 66; 3: Kat. 68; 4: Kat. 70; 5: Kat. 71; 6: Kat. 77; 7: Kat. 75; 8: Kat. 72; 9: Kat. 76; 10a–b: Kat. 74; 11: Kat. 73; 12: Kat. 78 (M 1:1).

6. tábla

1a–b: Kat. 79; 2: Kat. 80; 3: Kat. 84; 4: Kat. 81; 5a–b: Kat. 82; 6: Kat. 83; 7: Kat. 86; 8: Kat. 87; 9: Kat. 85; 10: Kat. 88 (M 1:1).

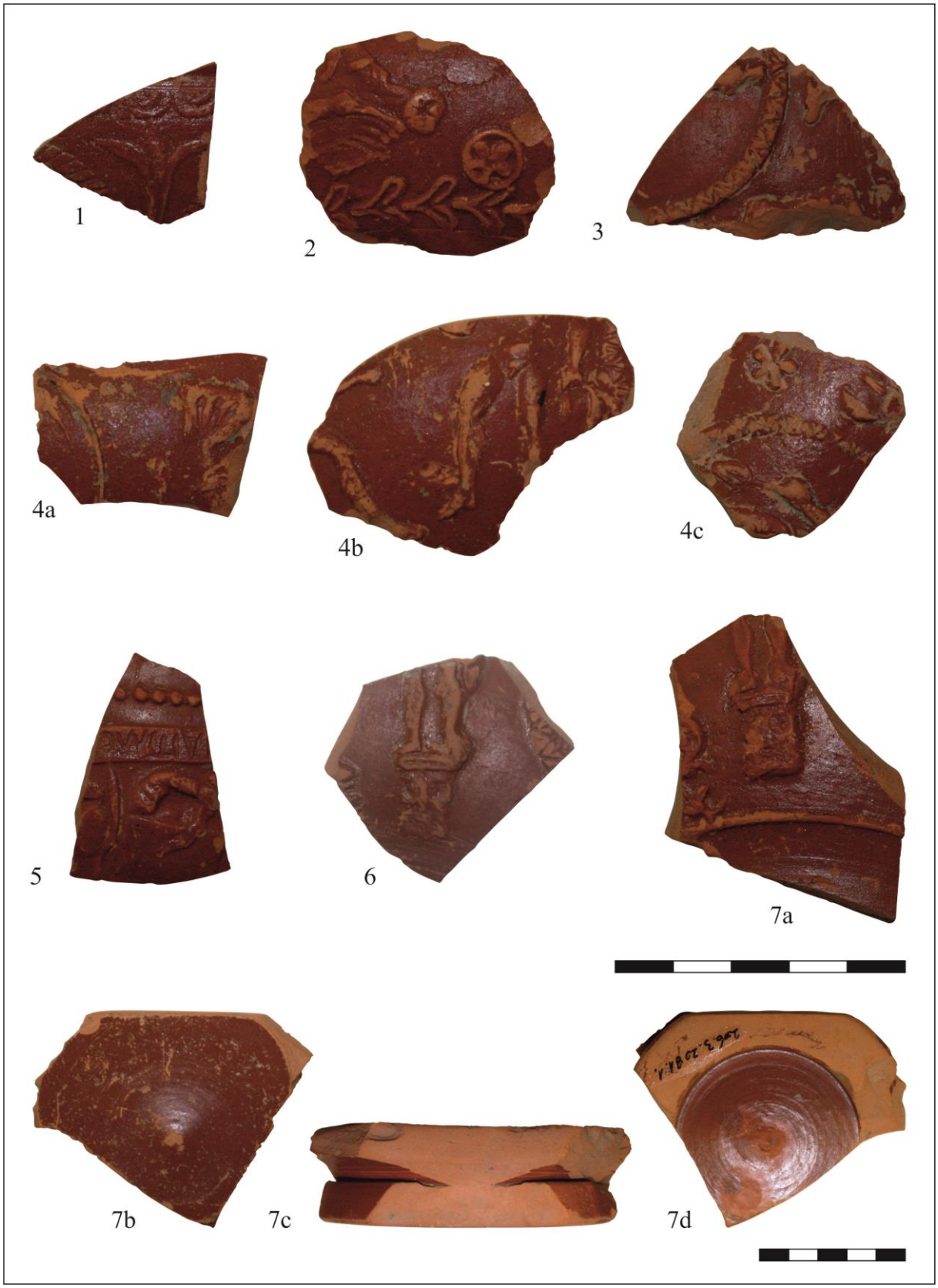

7. tábla

1: Kat. 89; 2: Kat. 91; 3: Kat. 93; 4a–c: Kat. 92; 5: Kat. 95; 6: Kat. 96; 7a: Kat. 90 (M 1:1); 7b–d: Kat. 90 (M 1:2).

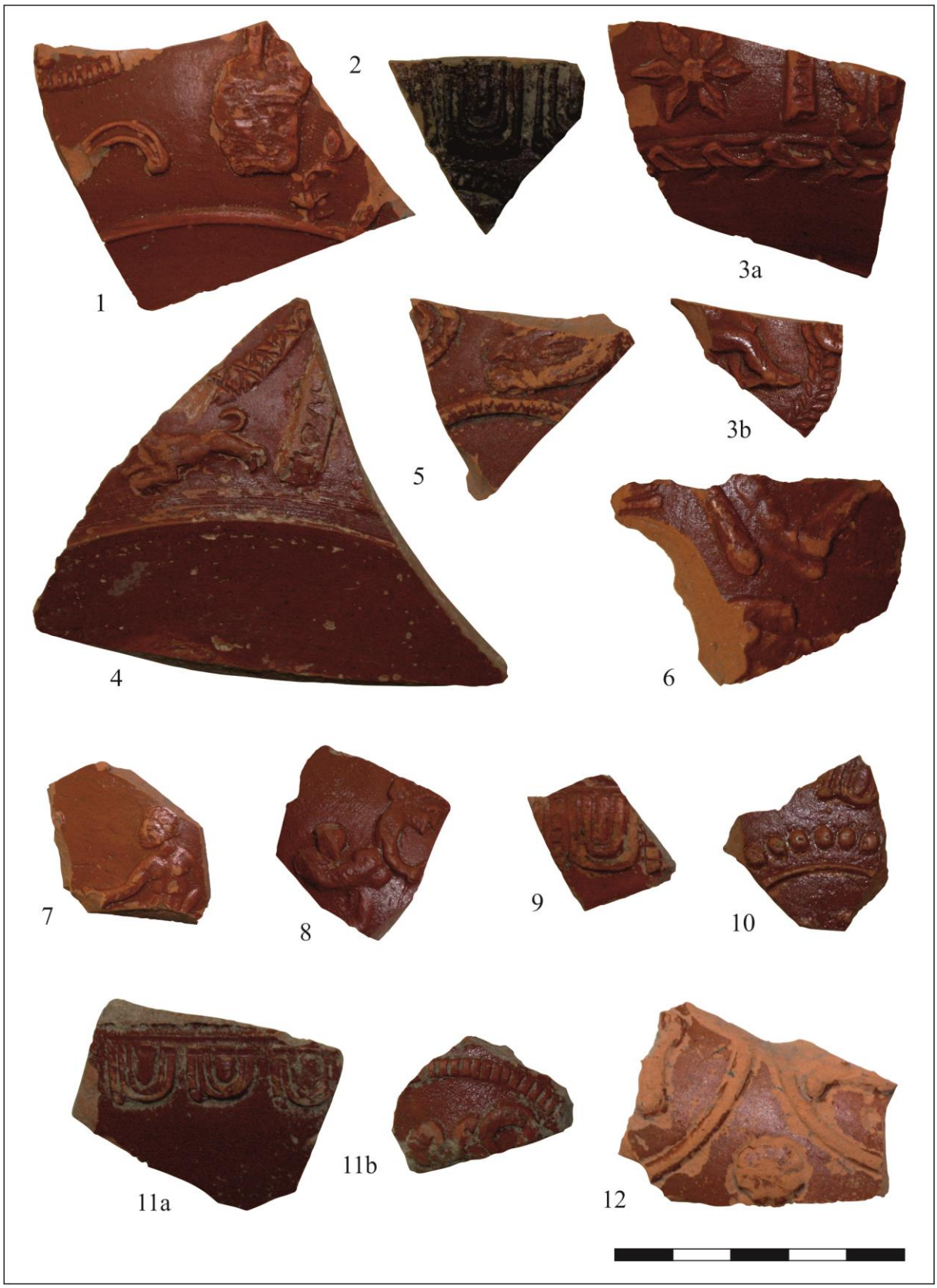

8. tábla

1: Kat. 97; 2: Kat. 98; 3a–b: Kat. 100; 4: Kat. 94; 5: Kat. 99; 6: Kat. 103; 7: Kat. 101; 8: Kat. 102; 9: Kat. 104; 10: Kat. 105; 11a–b: Kat. 106; 12: Kat. 107 (M 1:1).

9. tábla

1a–b: Kat. 109; 2: Kat. 108; 3a–c: Kat. 111; 4: Kat. 110; 5a–d: Kat. 112; 6: Kat. 113; 7: Kat. 114 (M 3:4).

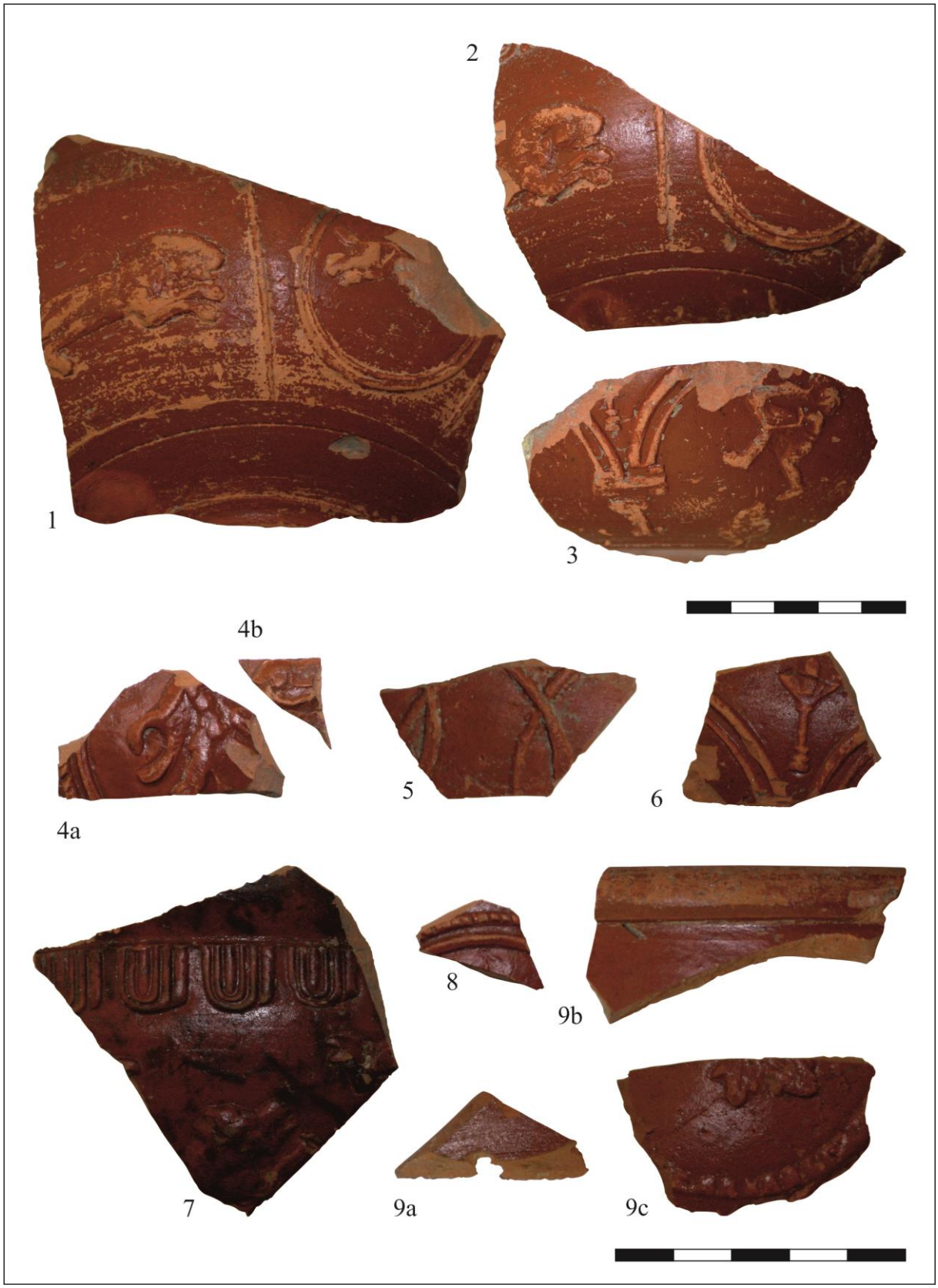

10. tábla

1: Kat. 117; 2: Kat. 118; 3: Kat. 133 (M 3:4); 4a–b: Kat. 119; 5: Kat. 121; 6: Kat. 125; 7: Kat. 120; 8: Kat. 123; 9a–c: Kat. 124 (M 1:1).

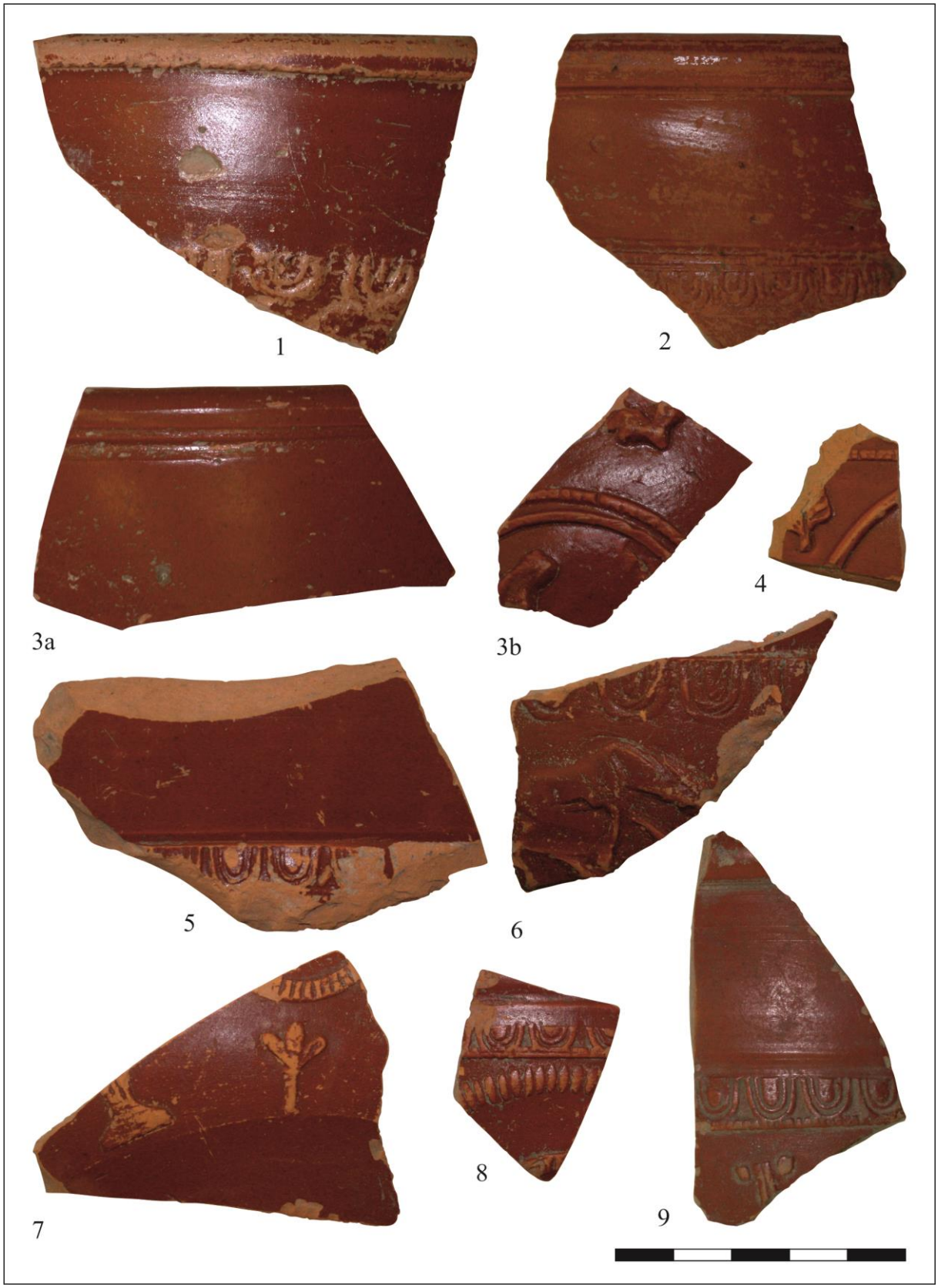

11. tábla

1: Kat. 116; 2: Kat. 128; 3a–b: Kat. 122; 4: Kat. 131; 5: Kat. 127; 6: Kat. 115; 7: Kat. 129; 8: Kat. 132; 9: Kat. 126 (M 1:1).

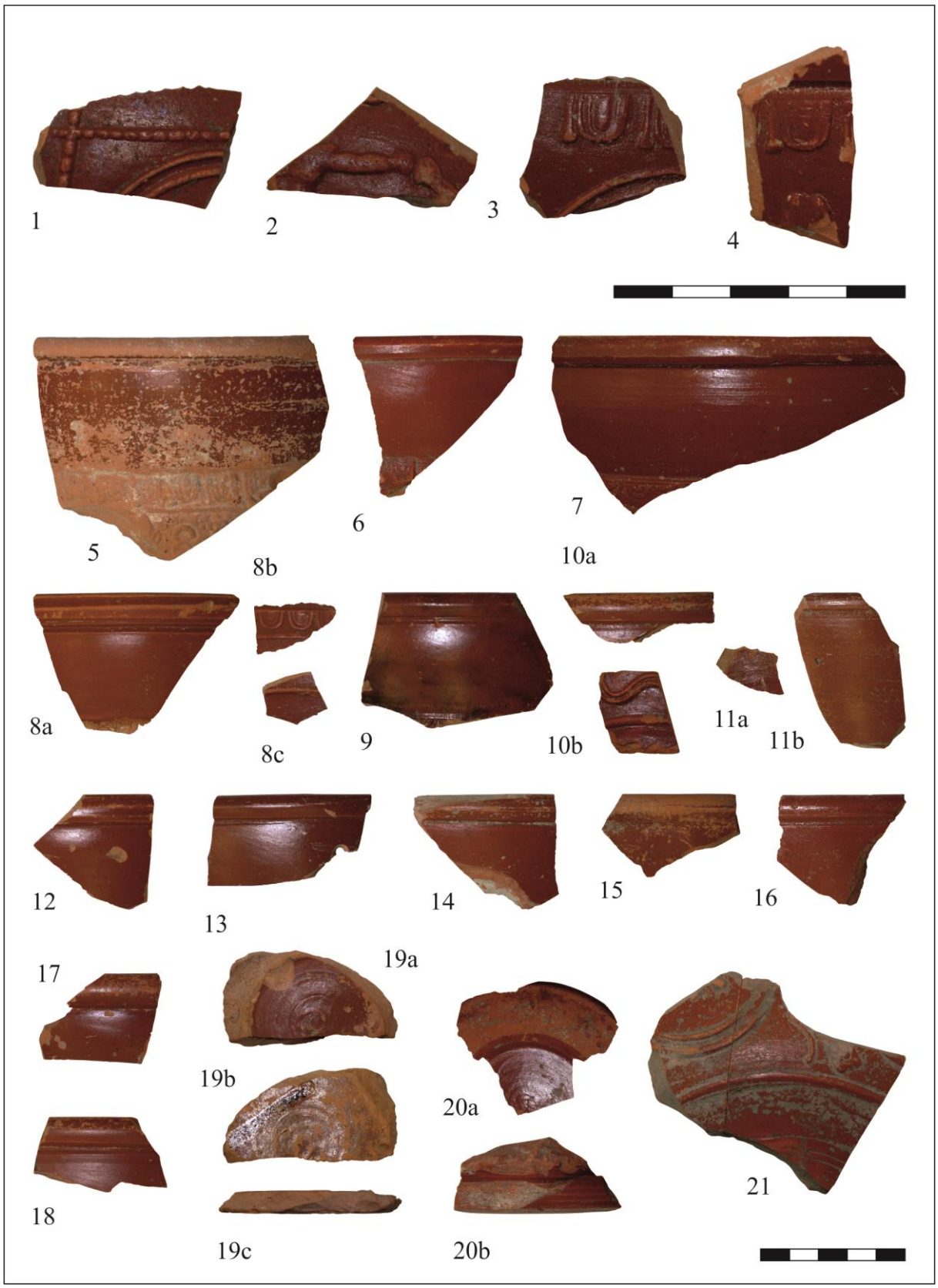

12. tábla

1: Kat. 143; 2. Kat 135; 3: Kat. 136; 4: Kat. 167 (M 1:1); 5: Kat. 152; 6: Kat. 138; 7: Kat. 139; 8a–c: Kat. 130; 9: Kat. 153; 10a–b: Kat. 161; 11a–b: Kat. 156; 12: Kat. 145; 13: Kat. 148; 14: Kat. 162; 15: Kat. 149; 16: Kat. 150; 17: Kat. 155; 18: Kat. 158; 19a–c: Kat. 164; 20a–b: Kat. 146; 21: Kat. 142 (M 1:2).

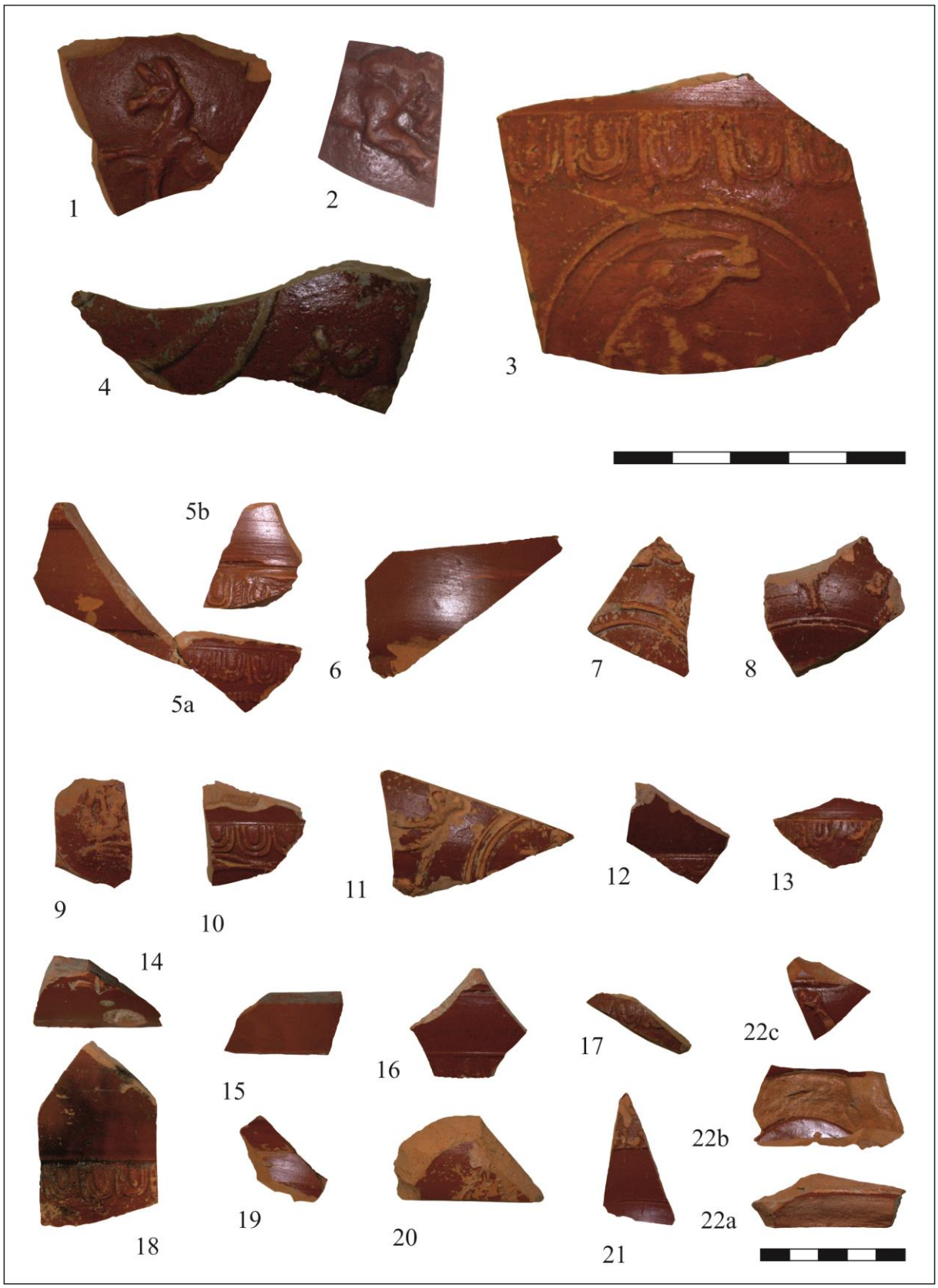

13. tábla

1: Kat. 178; 2: Kat. 182; 3: Kat. 194; 4: Kat. 223 (M 1:1); 5a–b: Kat. 137; 6: Kat. 151; 7: Kat. 163; 8: Kat. 166; 9: Kat. 134; 10: Kat. 176; 11: Kat. 171; 12: Kat. 141; 13. Kat. 144; 14: Kat. 157; 15: Kat. 159; 16: Kat. 181; 17: Kat. 140; 18: Kat. 205; 19: Kat. 147; 20: Kat. 160; 21: Kat. 154; 22a–c: Kat. 165 (M 1:2).

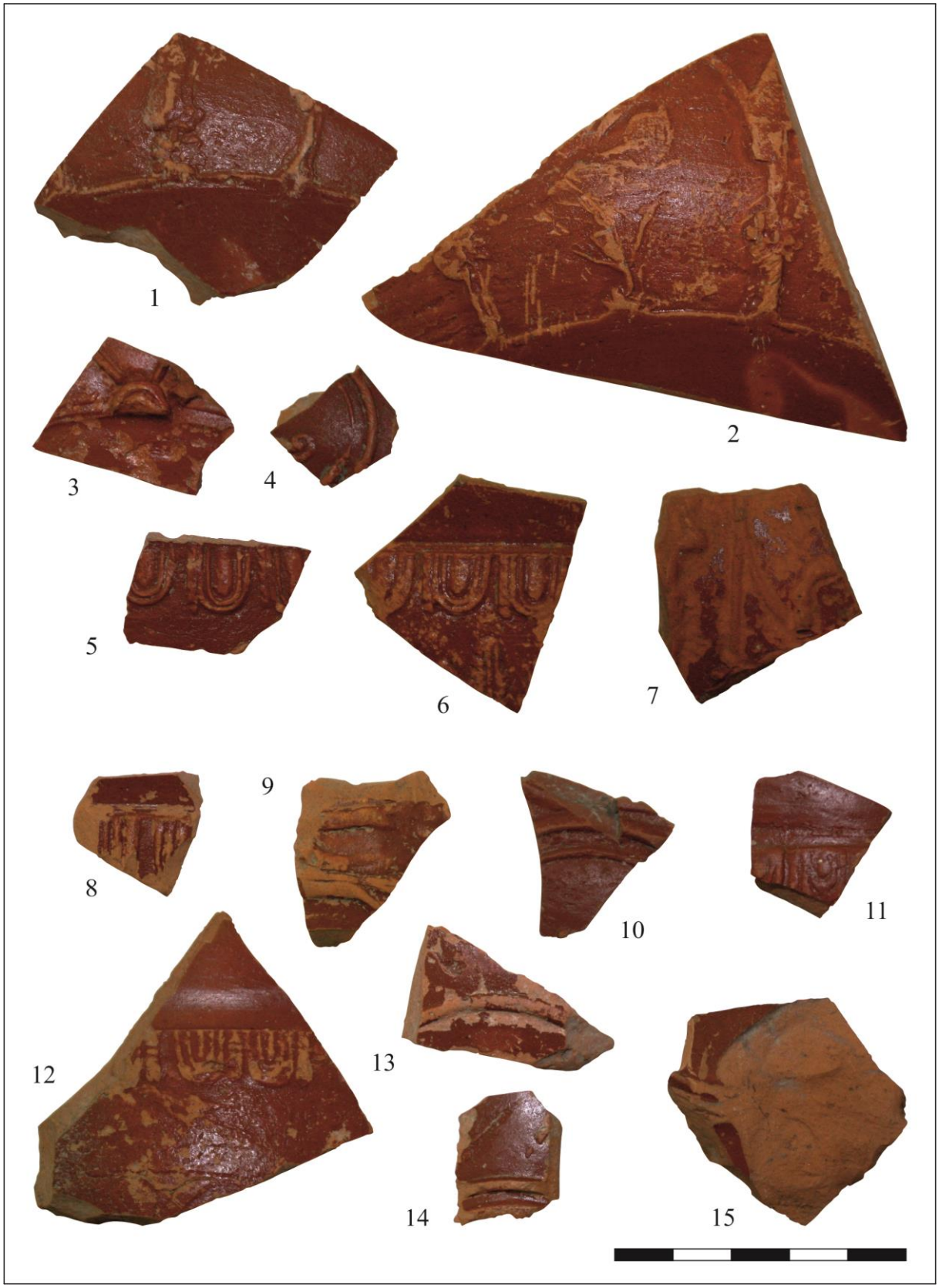

14. tábla

1: Kat. 198; 2: Kat. 234; 3: Kat. 224; 4: Kat. 228; 5: Kat. 173; 6: Kat. 218; 7: Kat. 199; 8: Kat. 184; 9: Kat. 208; 10: Kat. 207; 11: Kat. 210; 12: Kat. 197; 13: Kat. 206; 14: Kat. 226; 15: Kat. 211 (M 1:1).

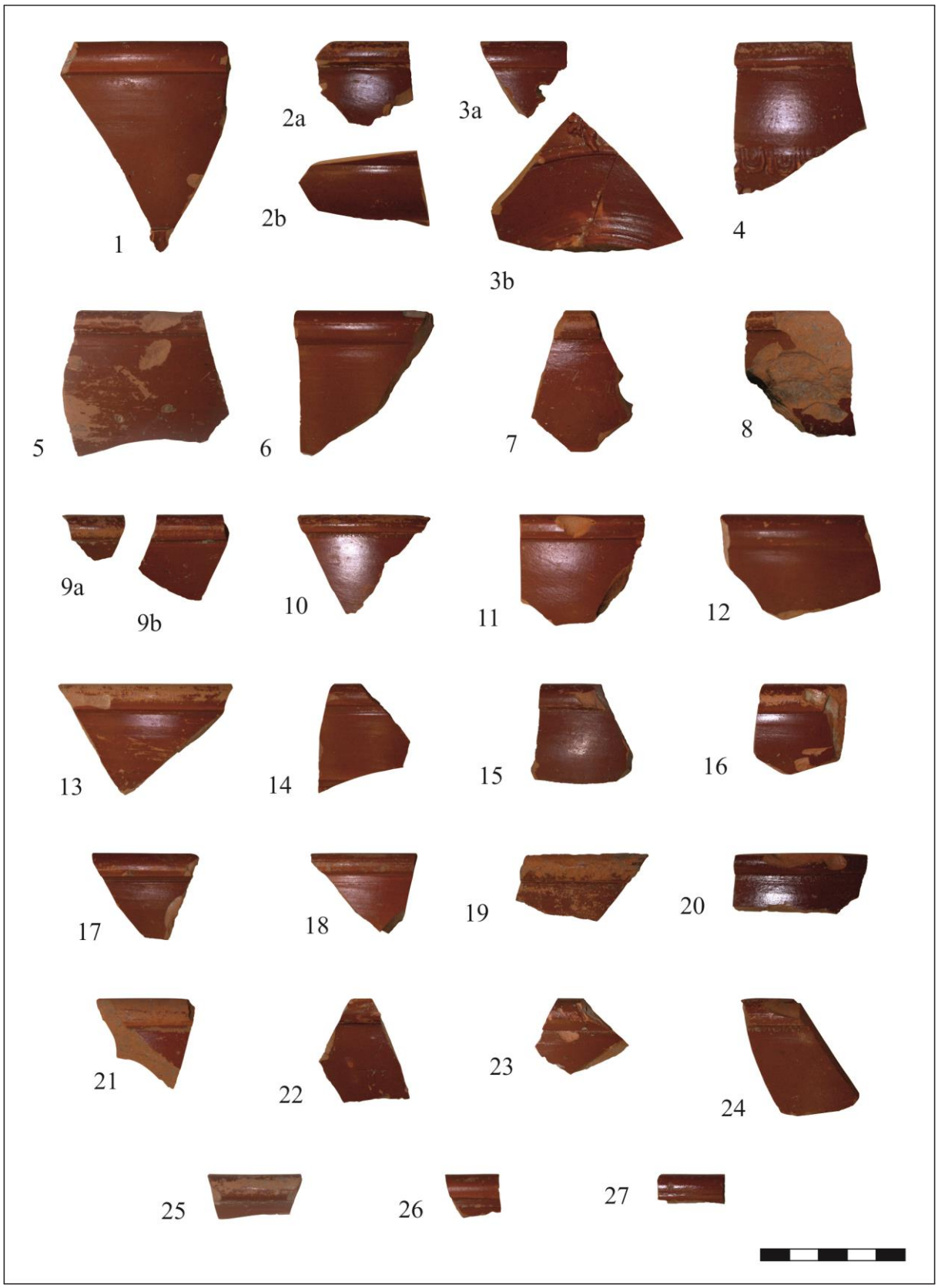

15. tábla

1: Kat. 193; 2a–b: Kat. 187; 3a–b: Kat. 231; 4: Kat. 195; 5: Kat. 185; 6: Kat. 172; 7: Kat. 227; 8: Kat. 233; 9a–b: Kat. 189; 10: Kat. 192; 11. Kat. 203; 12: Kat. 168; 13: Kat. 196; 14: Kat. 220; 15: Kat. 209; 16: Kat. 225; 17: Kat. 188; 18: Kat. 174; 19: Kat. 222; 20: Kat. 213; 21: Kat. 191; 22: Kat. 212; 23: Kat. 169; 24: Kat. 235; 25: Kat. 183; 26: Kat. 179; 27: Kat. 201 (M 1:2).

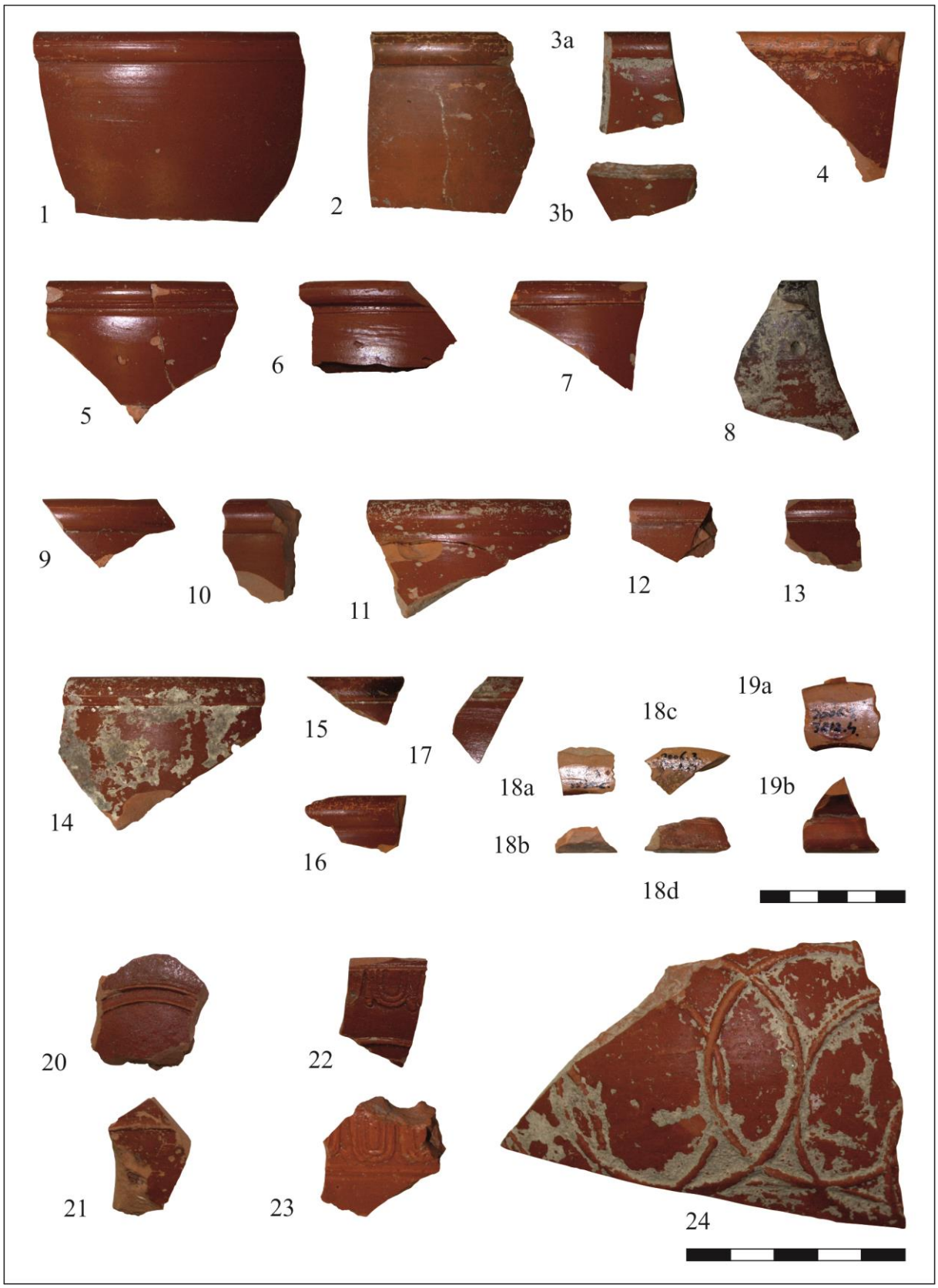

16. tábla

1: Kat. 245; 2: Kat. 252; 3a–b: Kat. 262; 4: Kat. 236; 5: Kat. 240; 6: Kat. 243; 7: Kat. 244; 8: Kat. 241; 9: Kat. 257; 10: Kat. 246; 11. Kat. 249; 12: Kat. 258; 13: Kat. 250; 14: Kat. 259; 15: Kat. 263; 16: Kat. 264; 17: Kat. 265; 18a–d: Kat. 239; 19: Kat. 247; 20: Kat. 248; 21: Kat. 217; 22: Kat. 180; 23: Kat. 254; 24: Kat. 256 (M 1:2).

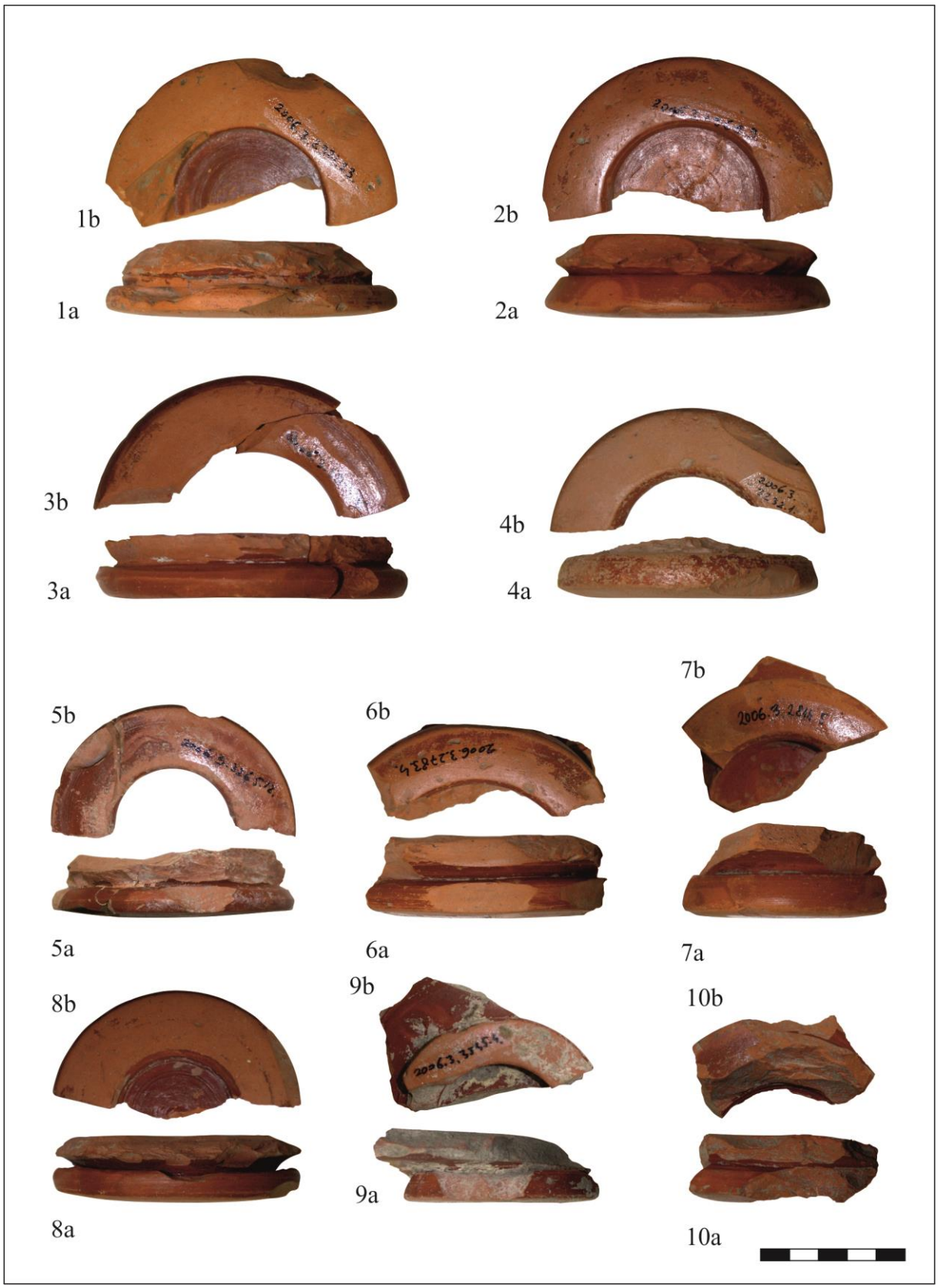

17. tábla

1a–b: Kat. 215; 2a–b: Kat. 214; 3a–b: Kat. 251; 4 a–b: Kat. 238; 5 a–b: Kat. 230; 6 a–b: Kat. 200; 7 a–b: Kat. 204; 8 a–b: Kat. 177; 9 a–b: Kat. 242; 10 a–b: Kat. 266 (M 1:2).

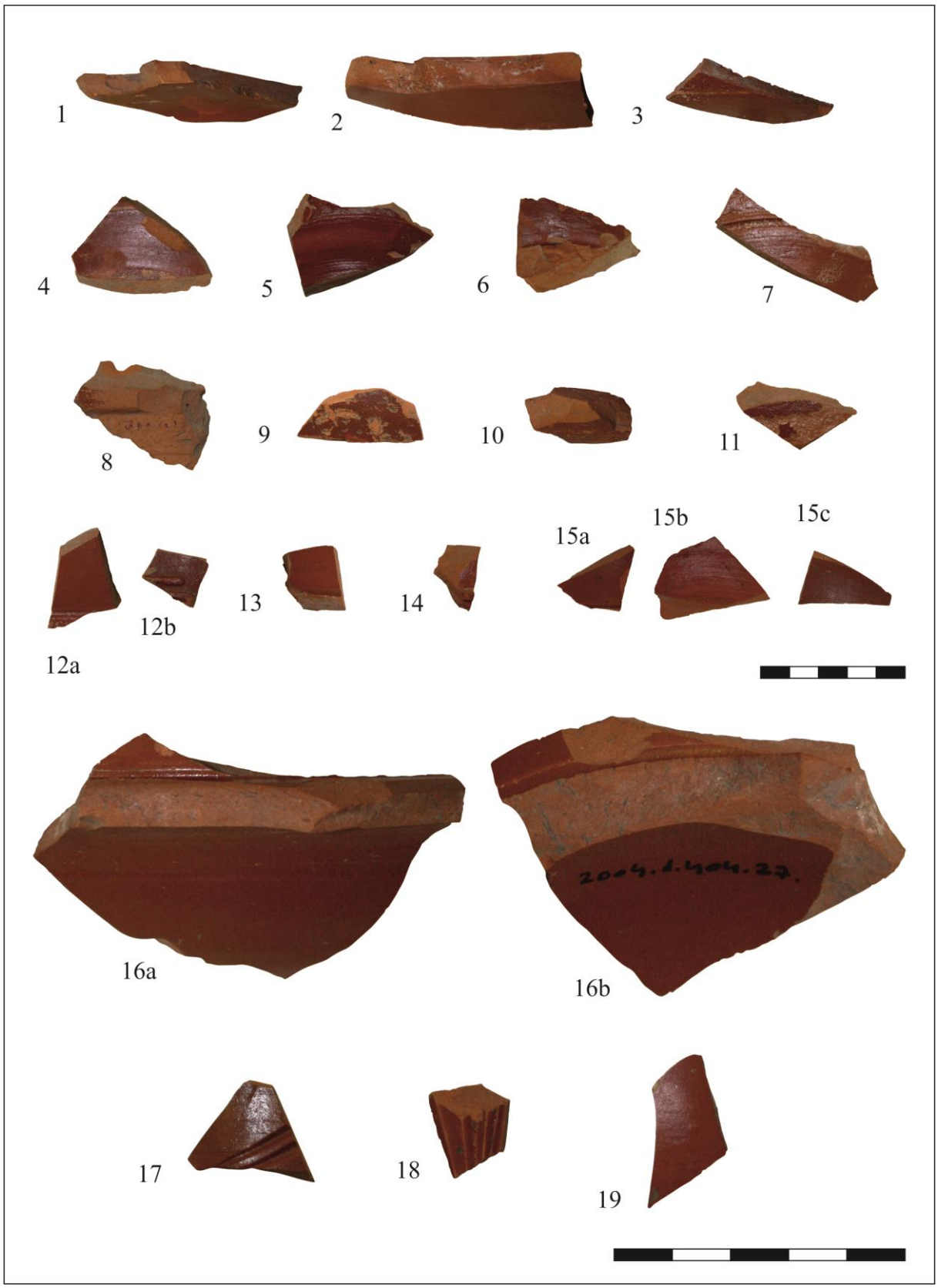

18. tábla

1: Kat. 190; 2: Kat. 202; 3: Kat. 261; 4: Kat. 219; 5: Kat. 175; 6: Kat. 186; 7: Kat. 232; 8: Kat. 253; 9: Kat. 170; 10: Kat. 229; 11: Kat. 221; 12a–b: Kat. 260; 13: Kat. 255; 14: Kat. 237; 15a–c: Kat. 216 (M 1:2); 16a–b: Kat. 267; 17: Kat. 270; 18: Kat. 269; 19: Kat. 268 (M 1:1).

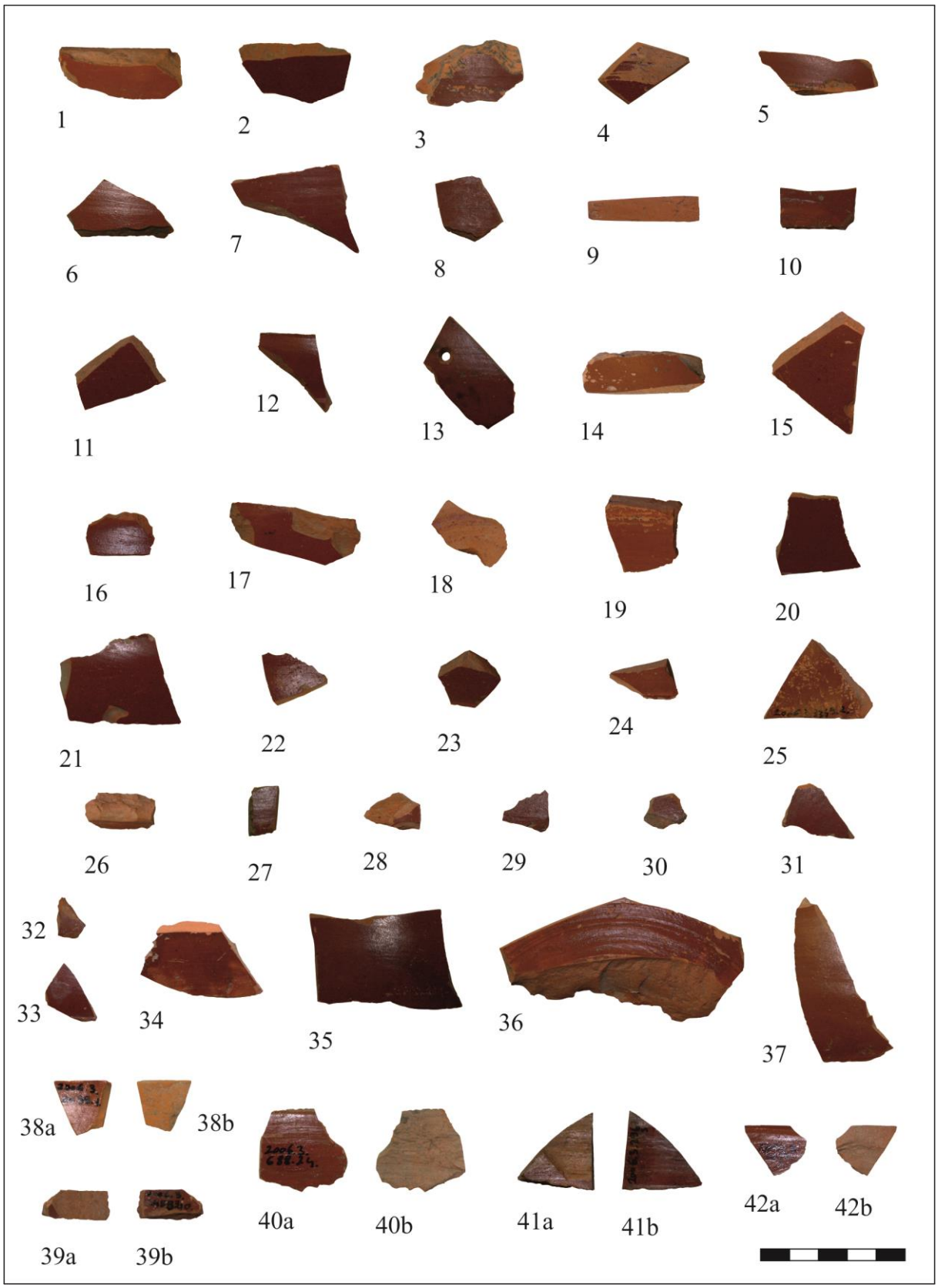

19. tábla

1: Kat. 271; 2: Kat. 272; 3: Kat. 273; 4: Kat. 275; 5: Kat. 276; 6: Kat. 278; 7: Kat. 279; 8: Kat. 280; 9: Kat. 281; 10: Kat. 282; 11: Kat. 283; 12: Kat. 285; 13: Kat. 292; 14: Kat. 288; 15: Kat. 289; 16: Kat. 290; 17: Kat. 293; 18: Kat. 296; 19: Kat. 297; 20: Kat. 298; 21: Kat. 277; 22: Kat. 286; 23: Kat. 299; 24: Kat. 300; 25: Kat. 301; 26: Kat. 302; 27: Kat. 303; 28: Kat. 304; 29: Kat. 305; 30: Kat. 306; 31: Kat. 307; 32: Kat. 308; 33: Kat. 309; 34: Kat. 312; 35: Kat. 295; 36: Kat. 291; 37: Kat. 310; 38a–b: Kat. 284; 39a–b: Kat. 287; 40a–b: Kat. 274; 41a–b: Kat. 294; 42a–b: Kat. 311 (M 1:2).

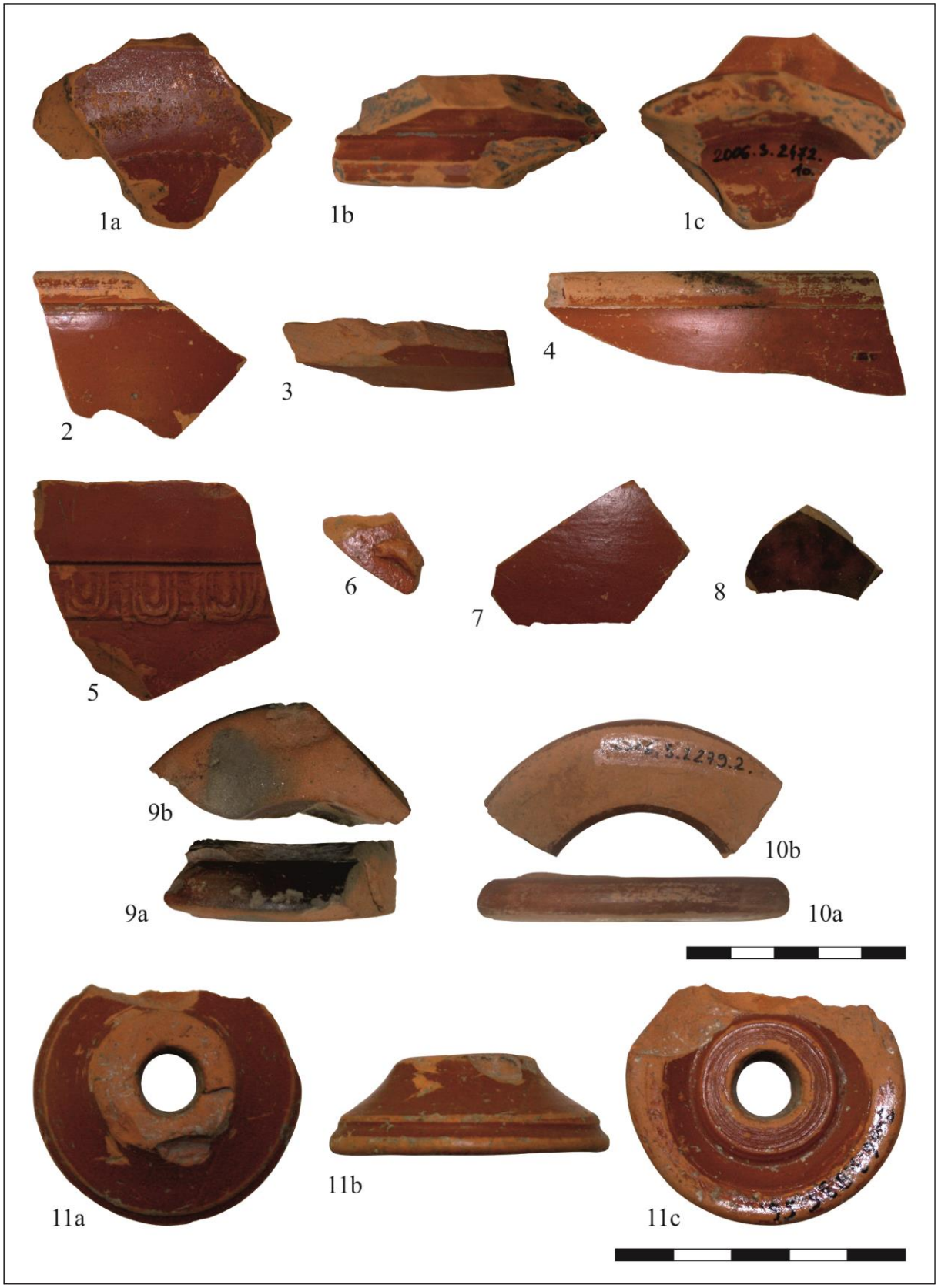

20. tábla

1a–c: Kat. 313; 2: Kat. 315; 3: Kat. 314; 4: Kat. 318; 5: Kat. 316; 6: Kat. 320; 7: Kat. 323; 8: Kat. 322; 9a–b: Kat. 317; 10a–b: Kat. 319 (M 3:4); 11a–c: Kat. 321 (M 1:1).

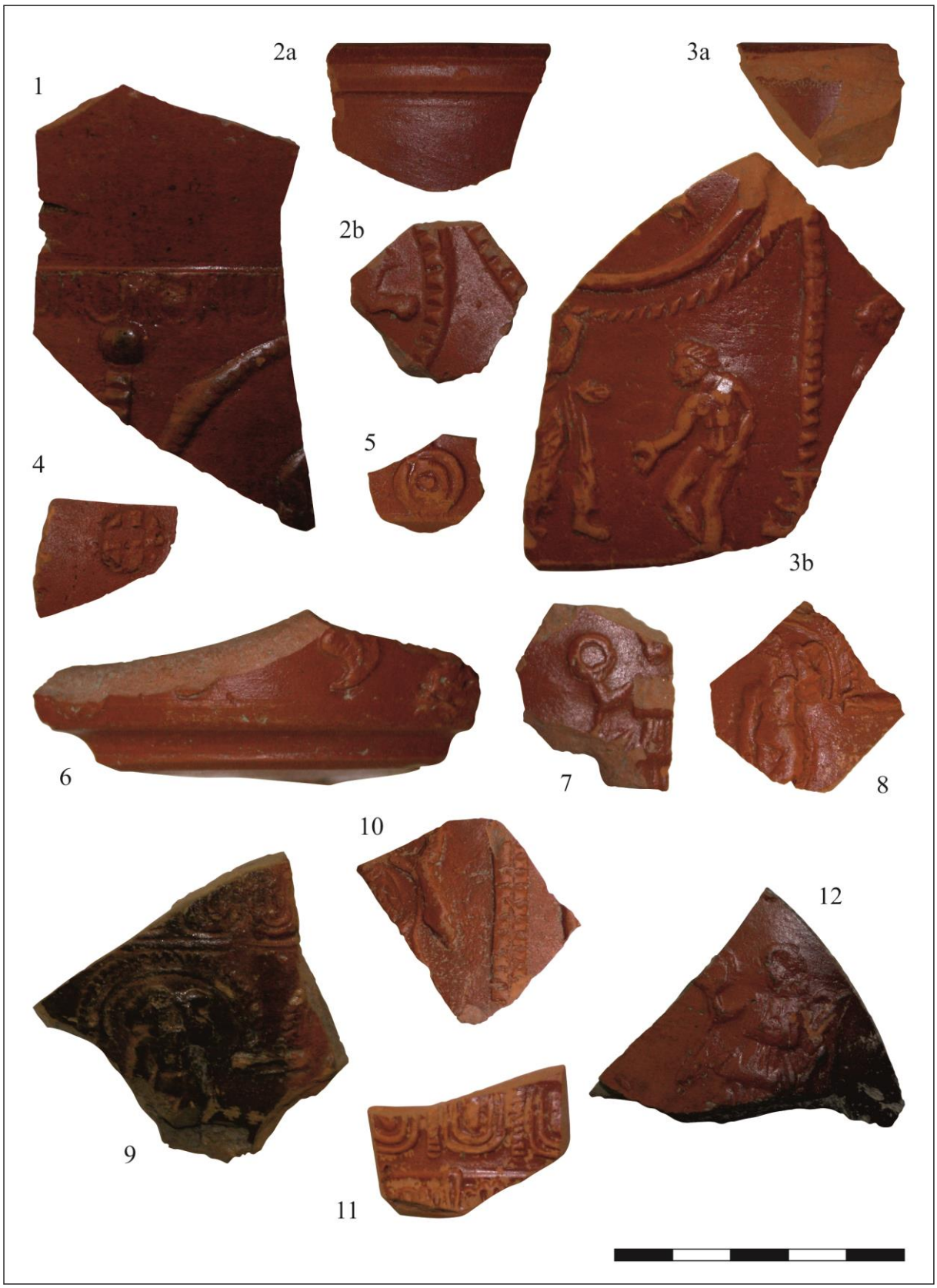

21. tábla

1: Kat. 329; 2a–b: Kat. 332; 3a–b: Kat. 324; 4: Kat. 325; 5: Kat. 326; 6: Kat. 328; 7: Kat. 331; 8: Kat. 330; 9: Kat. 334; 10: Kat. 333; 11: Kat. 347; 12: Kat. 327 (M 1:1).

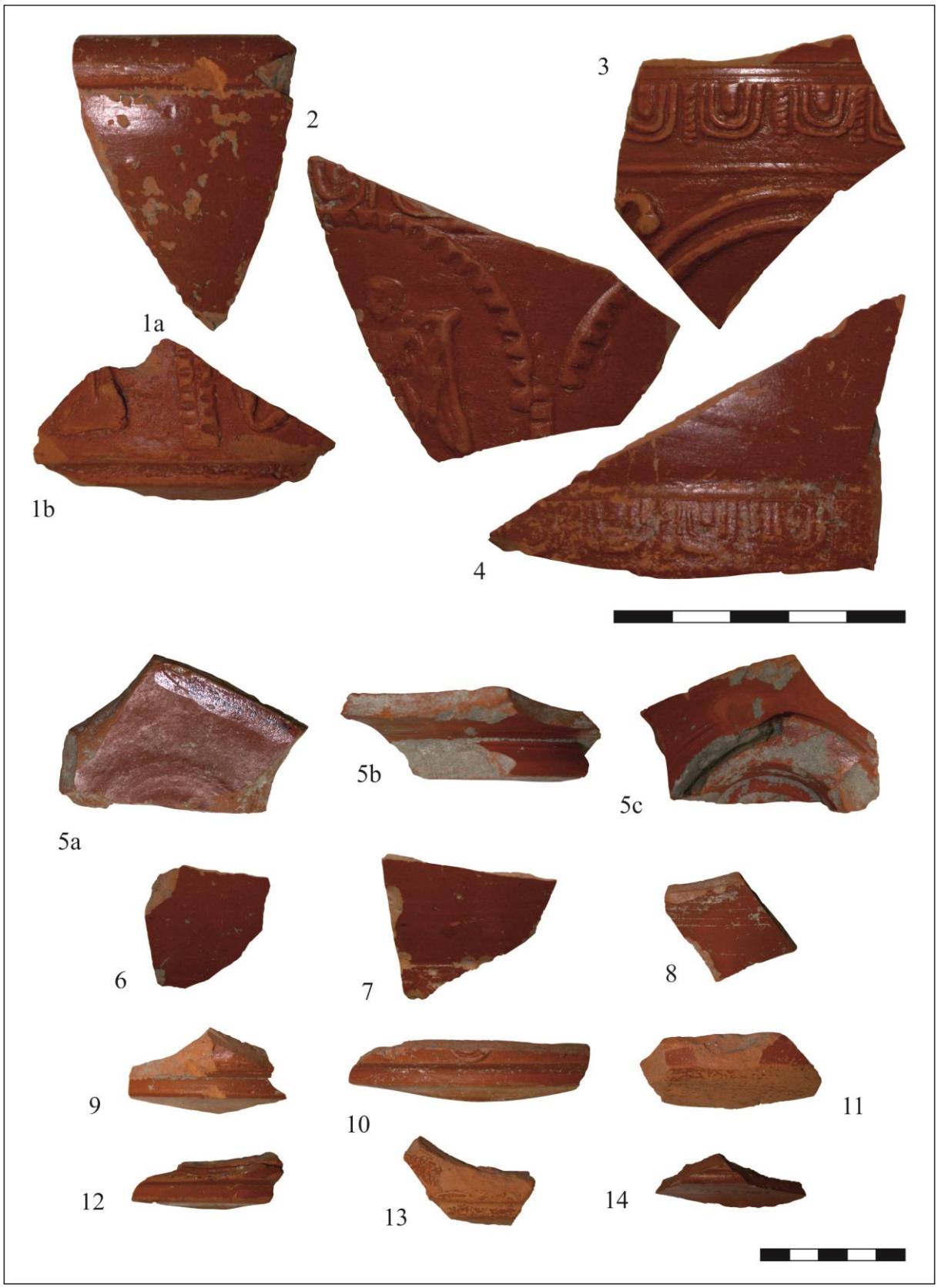

22. tábla

1a–b: Kat. 337; 2: Kat. 335; 3: Kat. 345; 4: Kat. 346 (M 1:1); 5a–c: Kat. 335; 6: Kat. 348; 7: Kat. 341; 8: Kat. 344; 9: Kat. 343; 10: Kat. 340; 11: Kat. 339; 12: Kat. 336; 13: Kat. 338; 14: Kat. 342 (M 1:2).

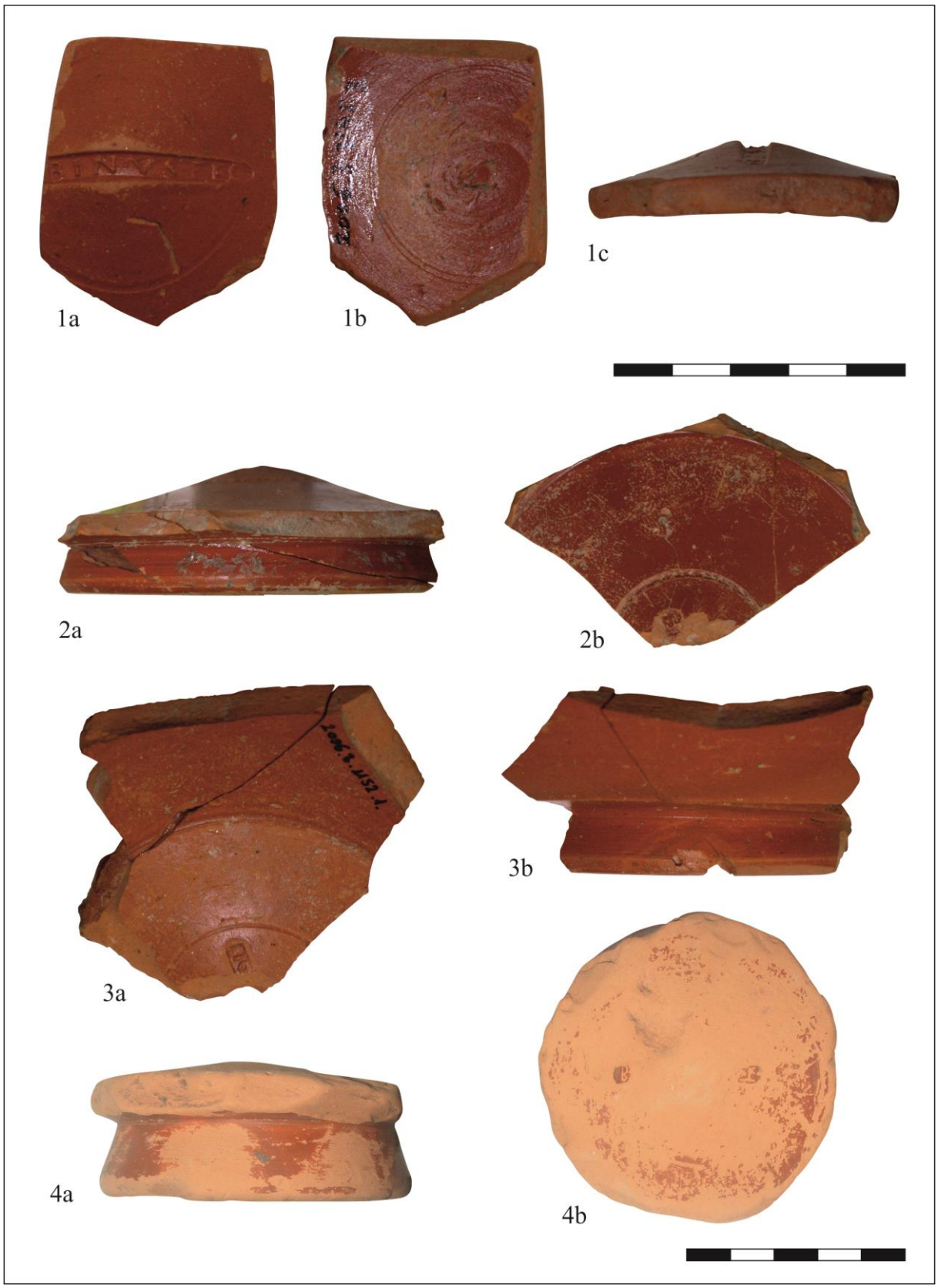

23. tábla

1a–c: Kat. 367 (M 1:1); 2a–b: Kat. 369; 3a–b: Kat. 357; 4a–b: Kat. 360 (M 3:4).

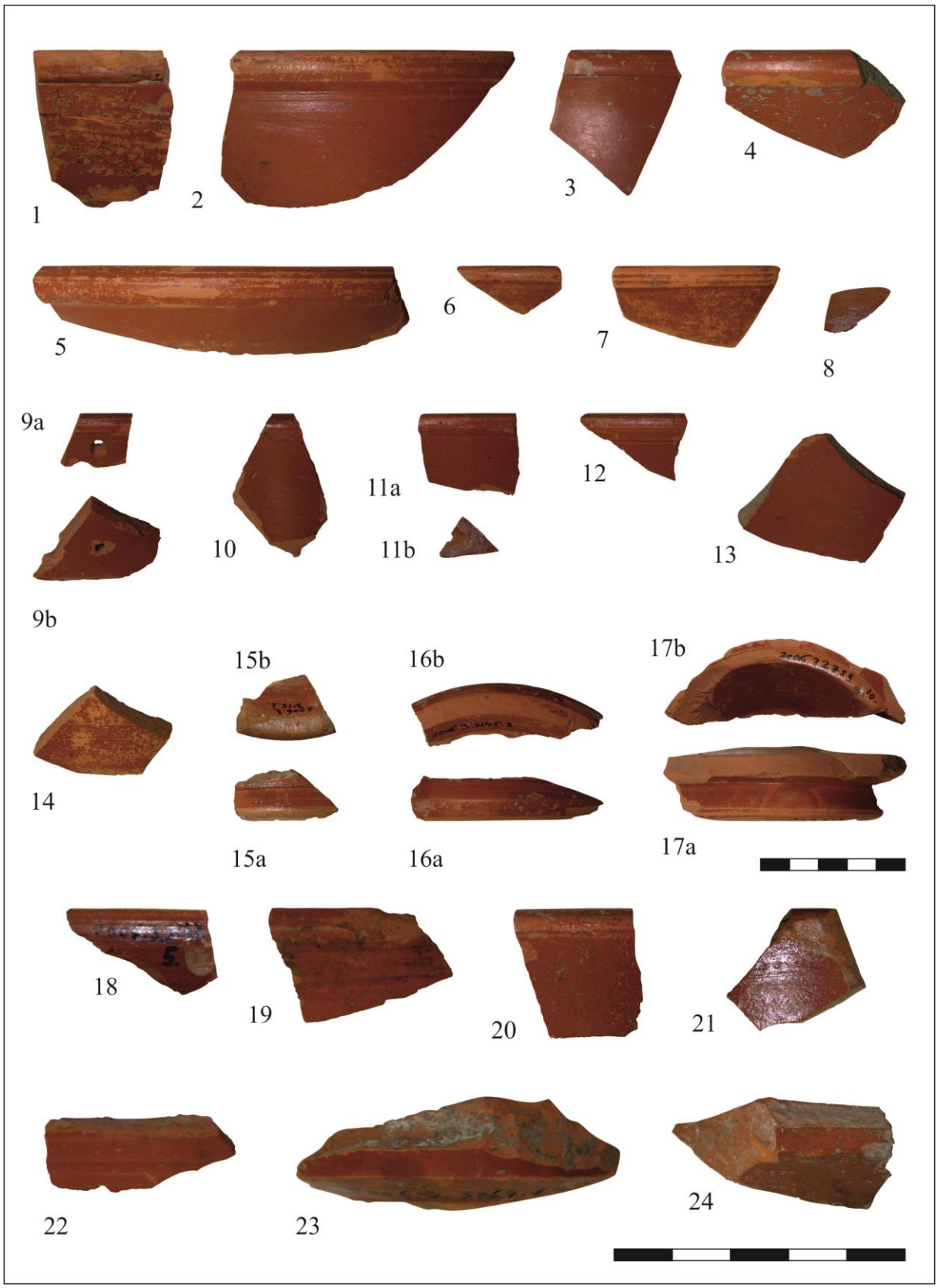

24. tábla

1: Kat. 352; 2: Kat. 353; 3: Kat. 354; 4: Kat. 355; 5: Kat. 350; 6: Kat. 358; 7: Kat. 359; 8: Kat. 356; 9a–b: Kat. 363; 10: Kat. 368; 11a–b: Kat. 365; 12: Kat. 364; 13: Kat. 351; 14: Kat. 349; 15a–b: Kat. 366; 16a–b: Kat. 361; 17a–b: Kat. 362 (M 1:2); 18: Kat. 370; 19: Kat. 385; 20: Kat. 391; 21: Kat. 380; 22: Kat. 386; 23: Kat. 382; 24: Kat. 383 (M 1:1).

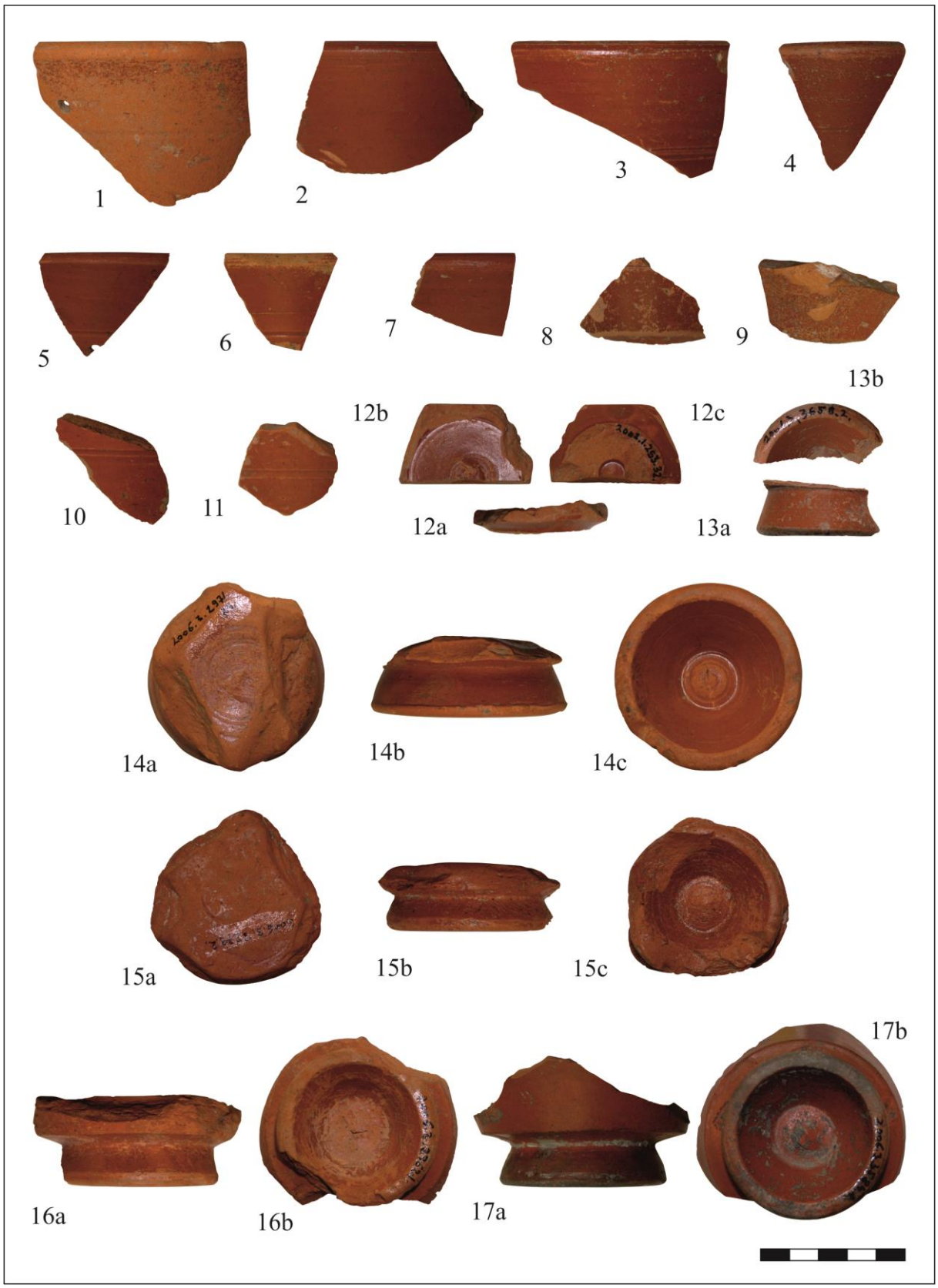

25. tábla

1: Kat. 374; 2: Kat. 376; 3: Kat. 387; 4: Kat. 389; 5: Kat. 378; 6: Kat. 373; 7: Kat. 377; 8: Kat. 375; 9: Kat. 388; 10: Kat. 384; 11: Kat. 372; 12a–c: Kat. 371; 13a–b: Kat. 393; 14a–c: Kat. 381; 15a–c: Kat. 392; 16a–b: Kat. 390; 17a–b: Kat. 379 (M 1:2).

26. tábla

1a–b: Kat. 426; 2: Kat. 401; 3: Kat. 394; 4: Kat. 406; 5: Kat. 408; 6: Kat. 422; 7: Kat. 402 (M 3:4); 8: Kat. 439; 9: Kat. 424 (M 1:1).

27. tábla

1: Kat. 395; 2: Kat. 398; 3: Kat. 409; 4: Kat. 404; 5: Kat. 403; 6: Kat. 407; 7: Kat. 400; 8: Kat. 438; 9: Kat. 397; 10a–b: Kat. 412; 11: Kat. 399; 12: Kat. 417 (M 1:1).

28. tábla

1: Kat. 405; 2: Kat. 423; 3a–d: Kat. 425; 4: Kat. 440; 5: Kat. 431 (M 3:4).

29. tábla

1a–b: Kat. 396; 2a–b: Kat. 415; 3: Kat. 421; 4: Kat. 416; 5: Kat. 420; 6: Kat. 418; 7: Kat. 410; 8: Kat. 413; 9: Kat. 414 (M 1:1).

30. tábla

1a–c: Kat. 427; 2: Kat. 436; 3: Kat. 430; 4: Kat. 419; 5: Kat. 411; 6: Kat. 429; 7: Kat. 433; 8a–b: Kat. 428; 9: Kat. 434; 10: Kat. 432; 11: Kat. 435 (M 1:1).

31. tábla

1: Kat. 437; 2: Kat. 441; 3: Kat. 450; 4: Kat. 460; 5a–c: Kat. 447; 6: Kat. 442; 7: Kat. 458; 8: Kat. 448; 9: Kat. 453 (M 1:1).

32. tábla

1: Kat. 474; 2: Kat. 478 (M 3:4).

33. tábla

1: Kat. 444; 2: Kat. 488; 3: Kat. 468; 4: Kat. 449; 5: Kat. 499; 6: Kat. 454; 7: Kat. 463; 8: Kat. 445; 9: Kat. 446 (M 3:4).

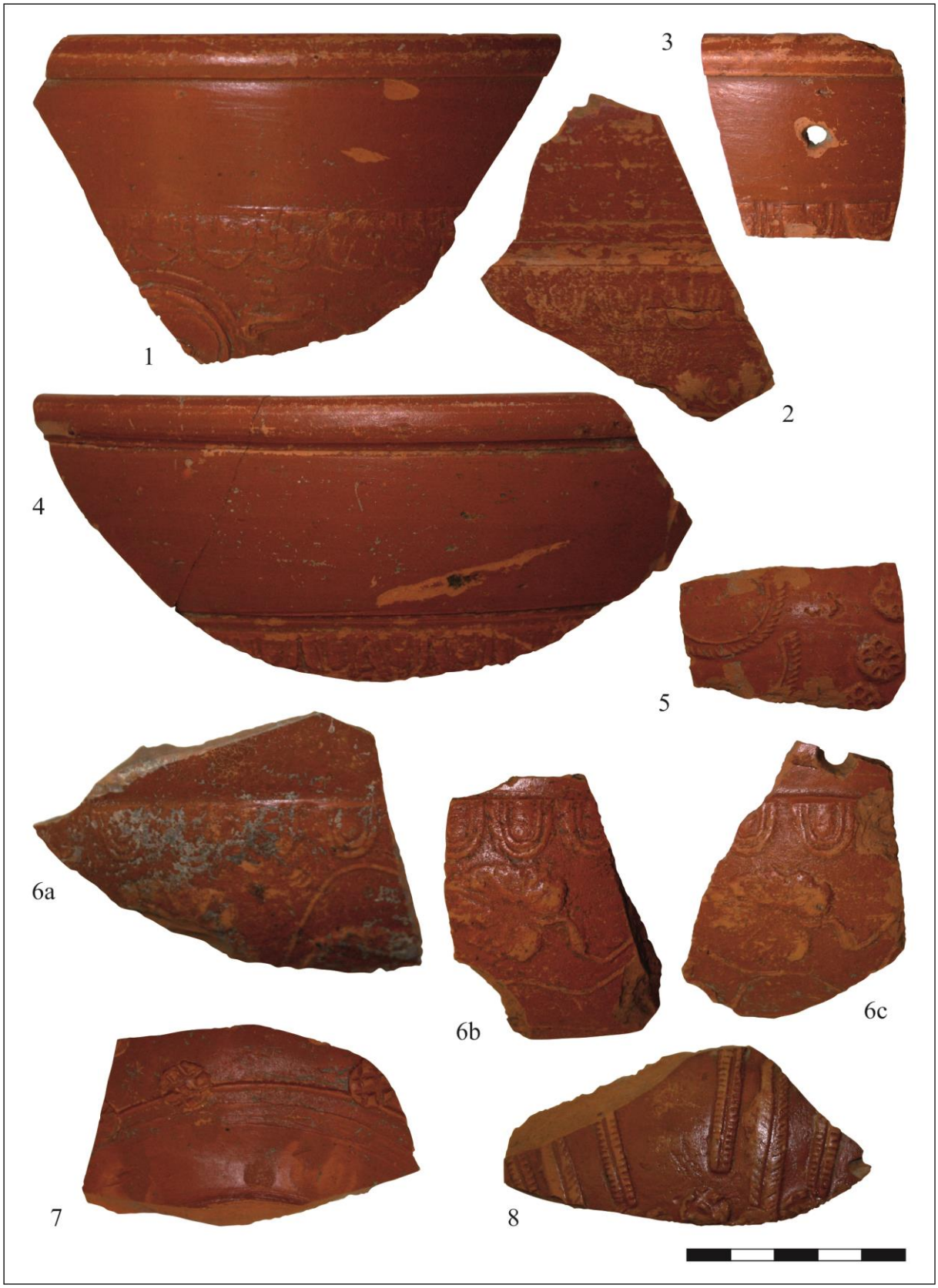

34. tábla

1: Kat. 481; 2: Kat. 456; 3: Kat. 452; 4: Kat. 466; 5: Kat. 490; 6a–c: Kat. 451; 7: Kat. 443; 8: Kat. 462 (M 3:4).

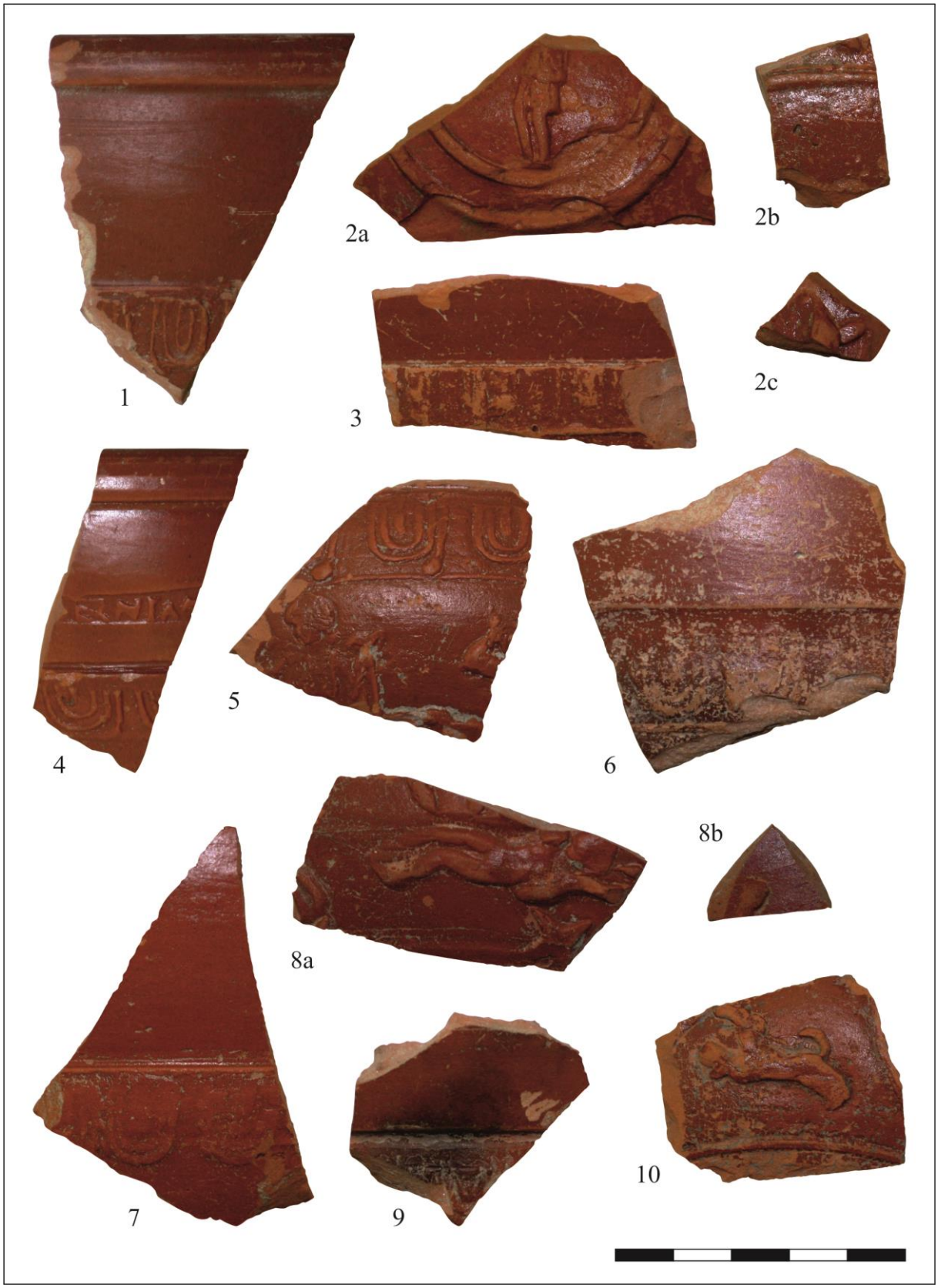

35. tábla

1: Kat. 500; 2a–c: Kat. 473; 3: Kat. 461; 4: Kat. 469; 5: Kat. 494; 6: Kat. 493; 7: Kat. 483; 8a–b: Kat. 464; 9: Kat. 472; 10: Kat. 489 (M 1:1).

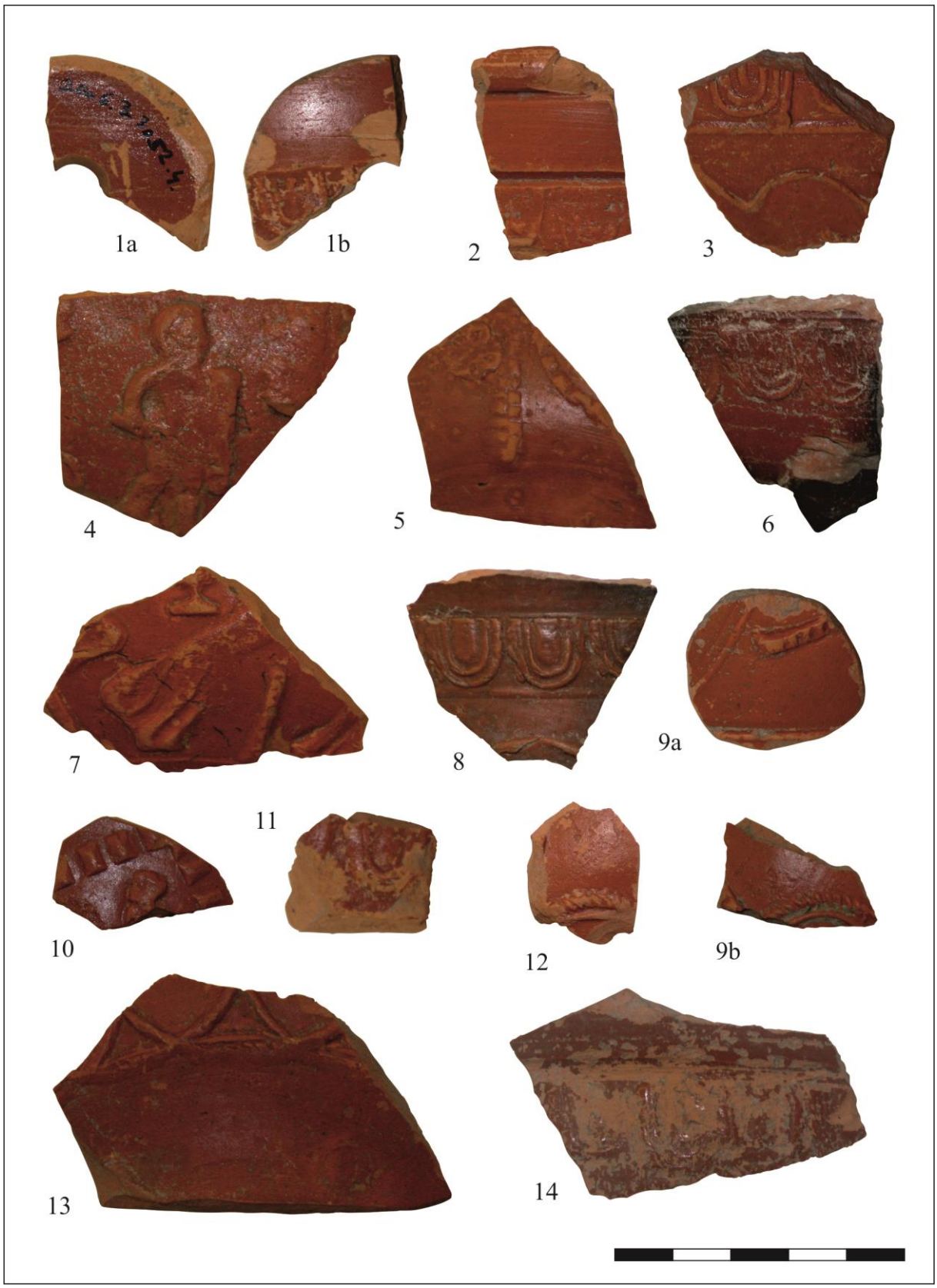

36. tábla

1a–b. Kat. 477; 2. Kat. 495; 3: Kat. 482; 4: Kat. 485; 5: Kat. 479; 6: Kat. 471; 7: Kat. 455; 8: Kat. 492; 9a–b: Kat. 496; 10: Kat. 486; 11: Kat. 476; 12: Kat. 498; 13: Kat. 457; 14: Kat. 459 (M 1:1).

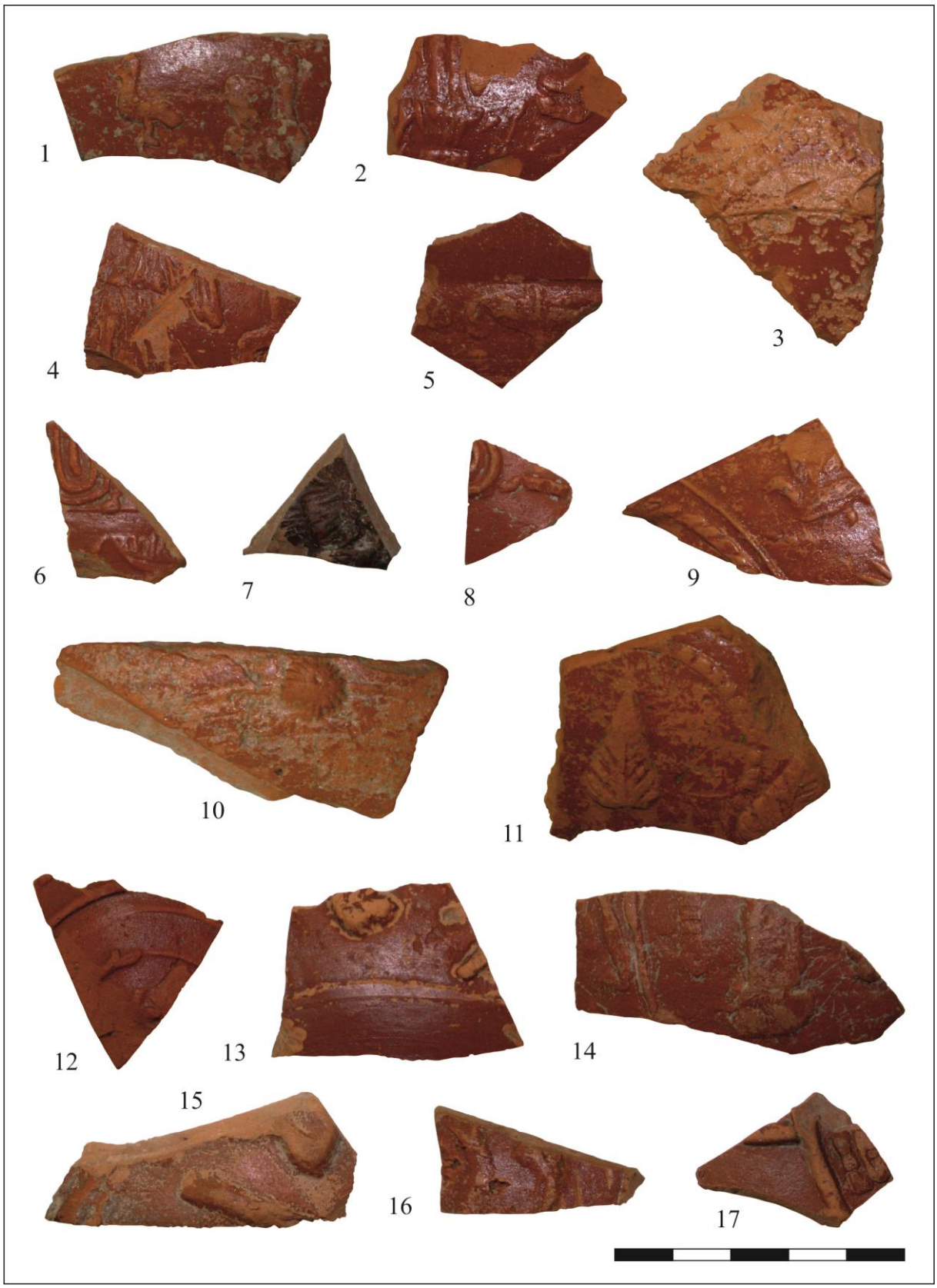

37. tábla

1: Kat. 465; 2: Kat. 475; 3: Kat. 480; 4: Kat. 470; 5: Kat. 484; 6: Kat. 467; 7: Kat. 491; 8: Kat. 497; 9: Kat. 487; 10: Kat. 501; 11: Kat. 502; 12: Kat. 504; 13: Kat. 511;14: Kat. 513; 15: Kat. 537; 16: Kat. 528; 17: Kat. 560 (M 1:1).

38. tábla

1: Kat. 622; 2: Kat. 553; 3: Kat. 572; 4: Kat. 609; 5: Kat. 596; 6: Kat. 558; 7: Kat. 567; 8: Kat. 516; 9: Kat. 604; 10: Kat. 592; 11: Kat. 593; 12: Kat. 589 (M 1:1); 13: Kat. 506; 14: Kat. 578; 15: Kat. 538; 16: Kat. 530; 17: Kat. 619; 18: Kat. 549; 19: Kat. 510; 20: Kat. 534; 21: Kat. 559; 22: Kat. 524; 23: Kat. 536 (M 1:2).

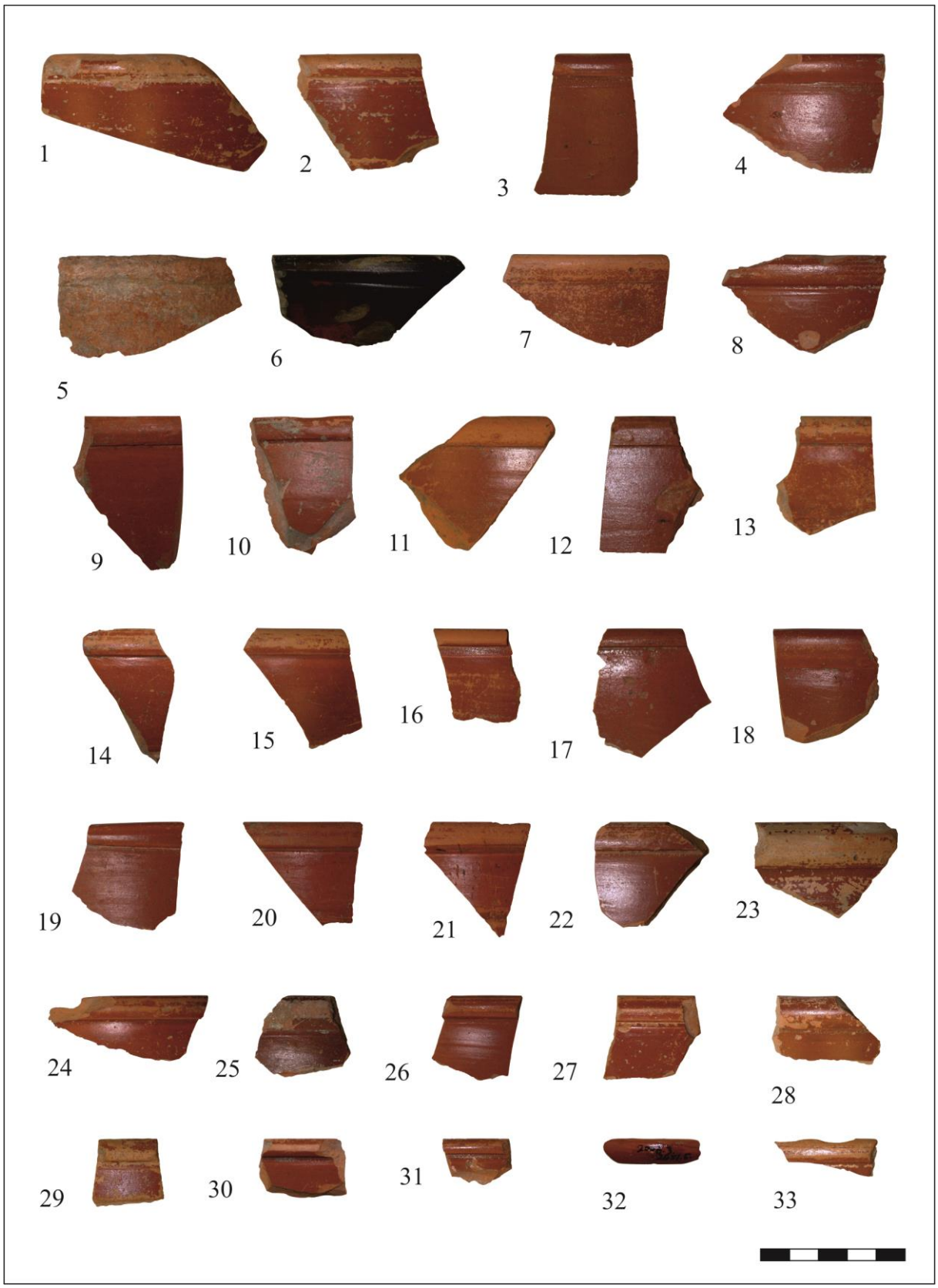

39. tábla

1: Kat. 547; 2: Kat. 585; 3: Kat. 583; 4: Kat. 535; 5: Kat. 526; 6: Kat. 623; 7: Kat. 608; 8: Kat. 521; 9: Kat. 548; 10: Kat. 620; 11: Kat. 505; 12: Kat. 594; 13:Kat. 546; 14: Kat. 543; 15: Kat. 545; 16: Kat. 542; 17: Kat. 606; 18: Kat. 611; 19: Kat. 520; 20: Kat. 566; 21: Kat. 564; 22: Kat. 540; 23: Kat. 541; 24: Kat. 544; 25: Kat. 613; 26: Kat. 568; 27: Kat. 597; 28: Kat. 557; 29: Kat. 581; 30: Kat. 595; 31: Kat. 525; 32: Kat. 563; 33: Kat. 523 (M 1:2).

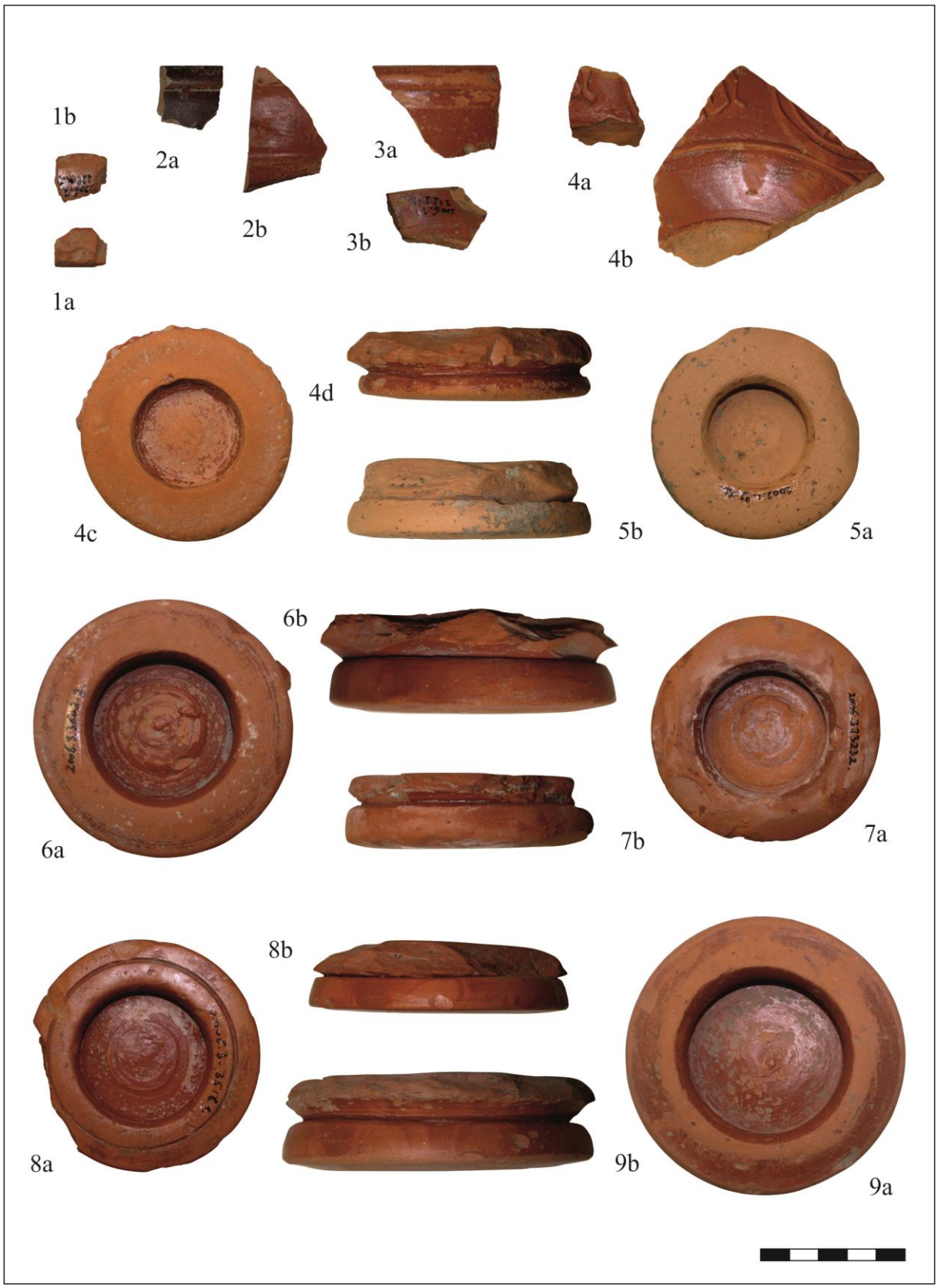

40. tábla

1a–b: Kat. 552; 2a–b: Kat. 612; 3a–b: Kat. 579; 4a–d: Kat. 508; 5a–b: Kat. 503; 6a–b: Kat. 615; 7a–b: Kat. 554; 8a–b: Kat. 602; 9a–b: Kat. 550 (M 1:2).

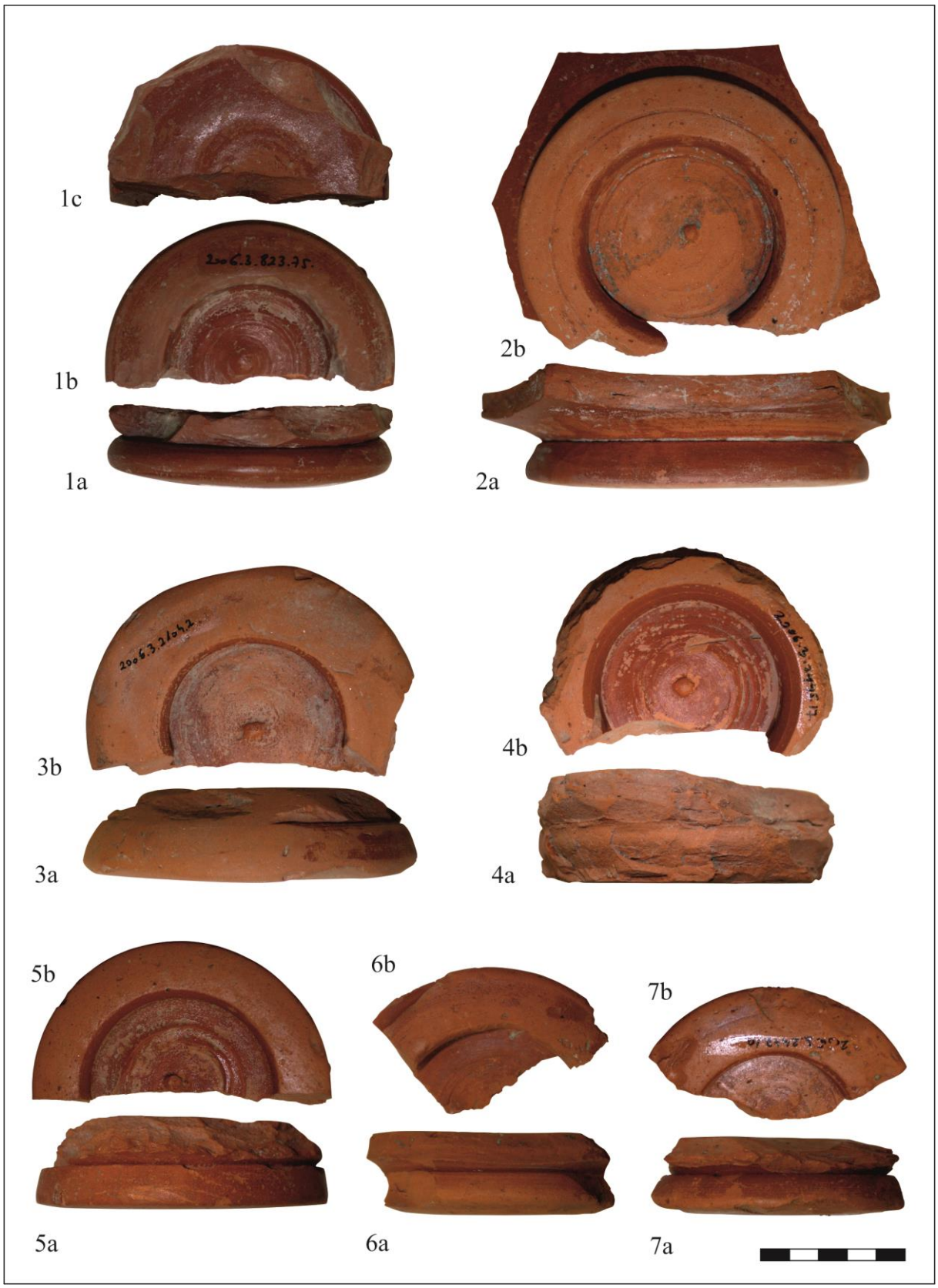

41. tábla

1a–c: Kat. 519; 2a–b: Kat. 621; 3a–b: Kat. 539; 4a–b: Kat. 555; 5a–b: Kat. 599; 6a–b: Kat. 507; 7a–b: Kat. 556 (M 1:2).

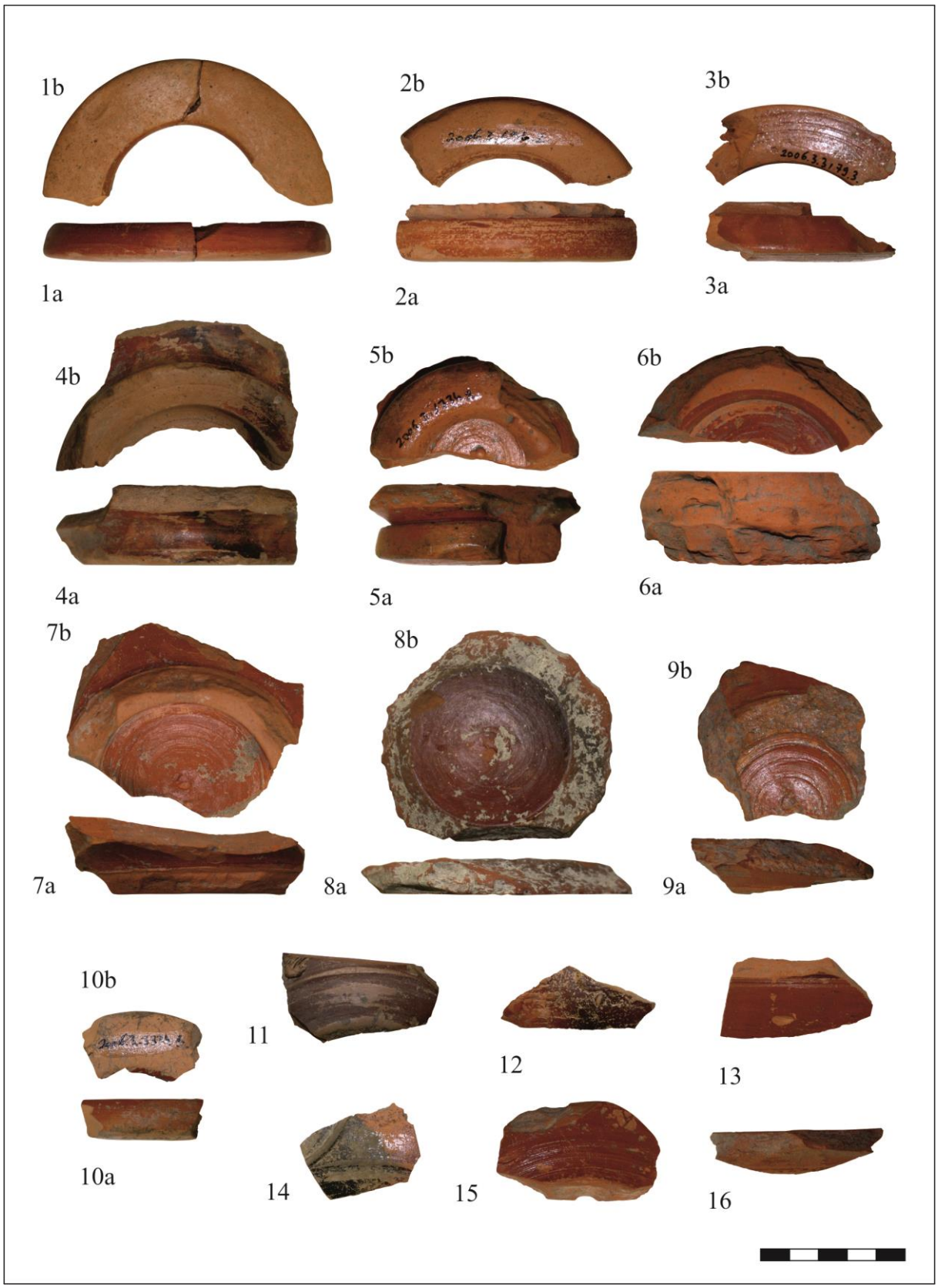

42. tábla

1a–b: Kat. 573; 2a–b: Kat. 515; 3a–b: Kat. 587; 4a–b: Kat. 584; 5a–b: Kat. 533; 6a–b: Kat. 532; 7a–b: Kat. 617; 8a–b: Kat. 614; 9a–b: Kat. 590; 10a–b: Kat. 600; 11: Kat. 574; 12: Kat. 565; 13: Kat. 618; 14: Kat. 603; 15: Kat. 582; 16: Kat. 588 (M 1:2).

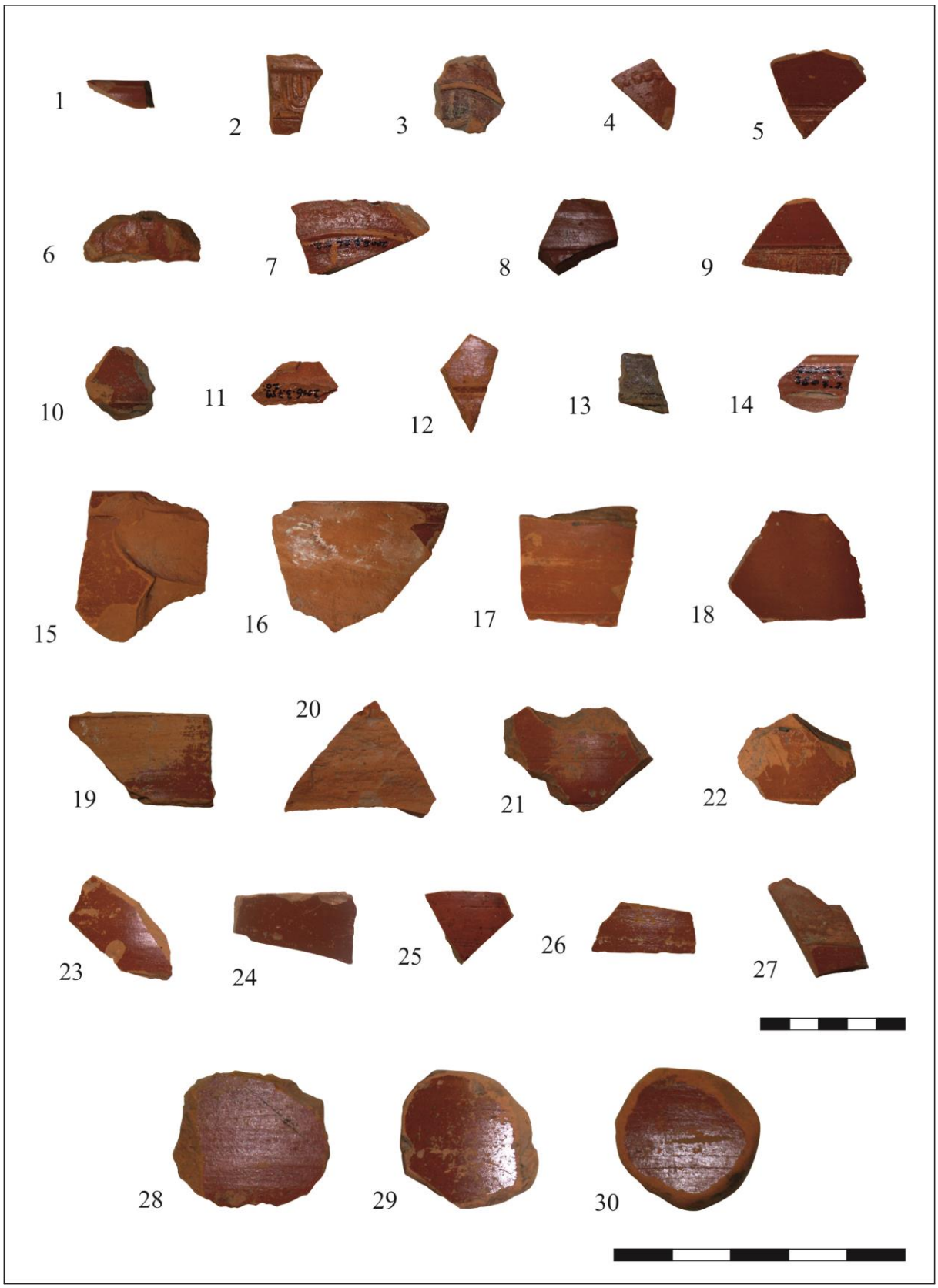

43. tábla

1: Kat. 570; 2: Kat. 561; 3: Kat. 607; 4: Kat. 576; 5: Kat. 591; 6: Kat. 598; 7: Kat. 522; 8: Kat. 577; 9: Kat. 529; 10: Kat. 610; 11: Kat. 517; 12: Kat. 586; 13: Kat. 605; 14: Kat. 616; 15: Kat. 514; 16: Kat. 580; 17: Kat. 575; 18: Kat. 509; 19: Kat. 512; 20: Kat. 518; 21: Kat. 527; 22: Kat. 531; 23: Kat. 569; 24: Kat. 551; 25: Kat. 571; 26: Kat. 601; 27: Kat. 562 (M 1:2); 28: Kat. 625; 29: Kat. 626; 30: Kat. 628 (M 1:1).

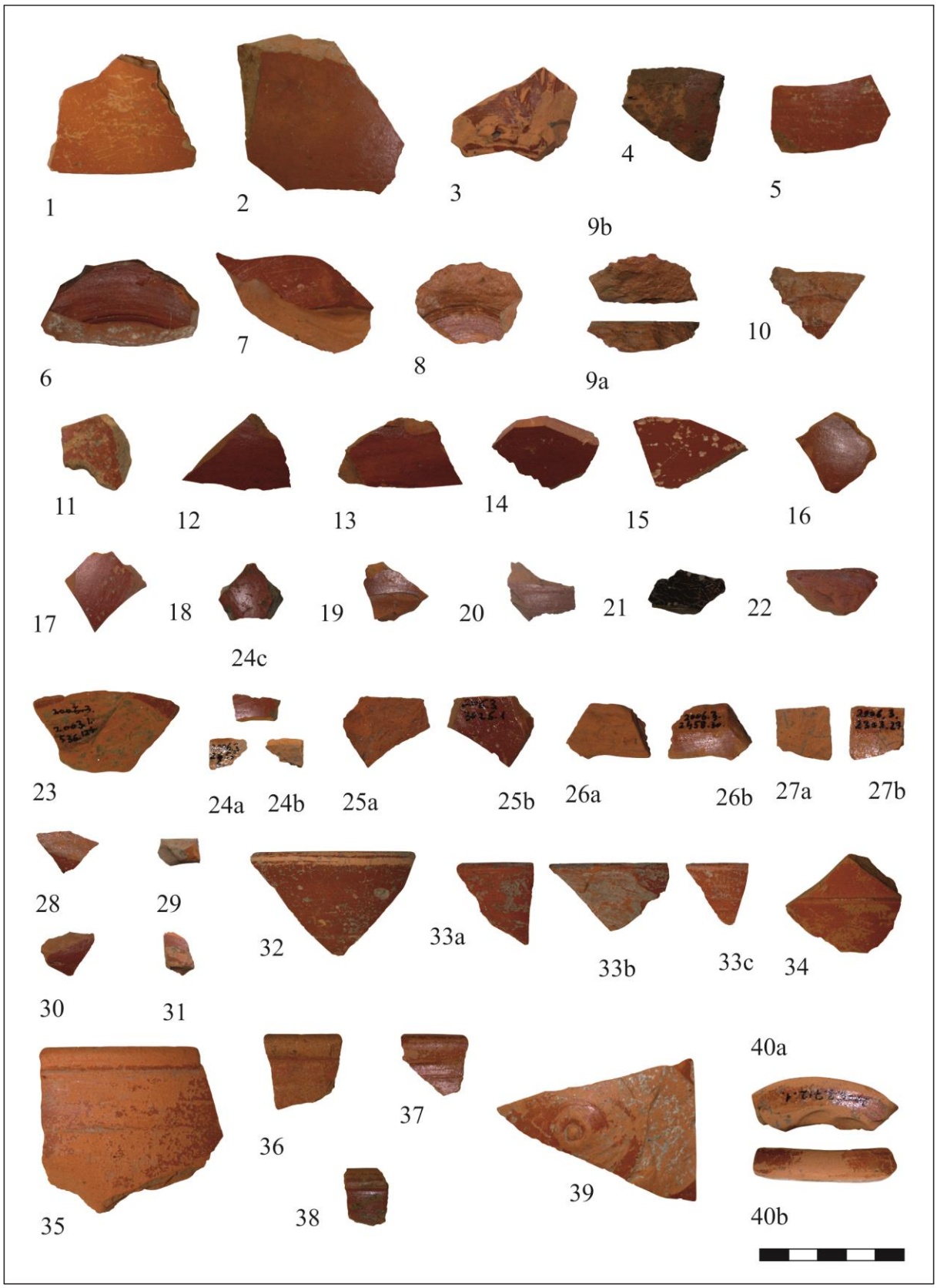

44. tábla

1: Kat. 627; 2: Kat. 642; 3: Kat. 633; 4: Kat. 636; 5: Kat. 644; 6: Kat. 651; 7: Kat. 645; 8: Kat. 648; 9a–b: Kat. 638; 10: Kat. 640; 11: Kat. 650; 12: Kat. 629; 13: Kat. 630; 14: Kat. 643; 15: Kat. 654; 16: Kat. 641; 17: Kat. 649; 18: Kat. 657; 19: Kat. 653; 20: Kat. 635; 21: Kat. 646; 22: Kat. 655; 23: Kat. 624; 24a–c: Kat. 634; 25a–b: Kat. 637; 26a–b: Kat. 632; 27a–b: Kat. 631; 28: Kat. 639; 29: Kat. 647; 30: Kat. 652; 31: Kat. 656; 32: Kat. 660; 33a–c: Kat. 659; 34: Kat. 658; 35: Kat. 668; 36: Kat. 673; 37: Kat. 671; 38: Kat. 669; 39: Kat. 667; 40a–b: Kat. 666 (M 1:2).

45. tábla

1: Kat. 662; 2: Kat. 663; 3: Kat. 665; 4: Kat. 664; 5a–b: Kat. 661; 6: Kat. 670; 7a–b: Kat. 672; 8: Kat. 674; 9: Kat. 677; 10: Kat. 681; 11a–b: Kat. 675 (M 1:1).

46. tábla

1: Kat. 682 (M 1:1); 2a–c: Kat. 676; 3: Kat. 678; 4: Kat. 683; 5: Kat. 679; 6a–b: Kat. 680 (M 3:4).

47. tábla

1: Kat. 695; 2: Kat. 687; 3: Kat. 693; 4: Kat. 688; 5: Kat. 708; 6: Kat. 699; 7: Kat. 689; 8: Kat. 691; 9: Kat. 710; 10: Kat. 690; 11: Kat. 692; 12: Kat. 704; 13: Kat. 698 (M 1:1).

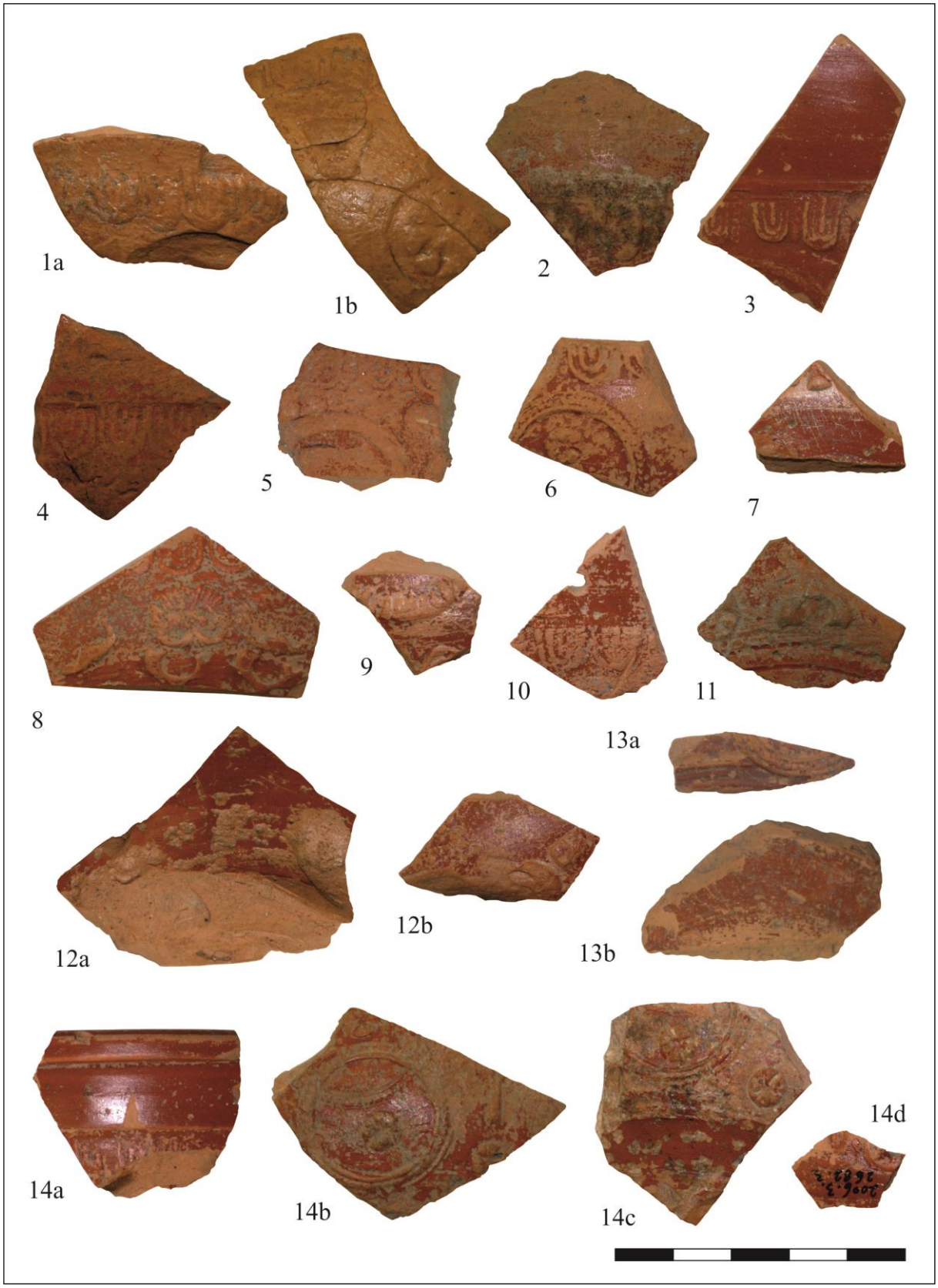

48. tábla

1a–b: Kat. 686; 2: Kat. 707; 3: Kat. 700; 4: Kat. 685; 5: Kat. 706; 6: Kat. 697; 7: Kat. 701; 8: Kat. 705; 9: Kat. 703; 10: Kat. 709; 11: Kat. 684; 12a–b: Kat. 702; 13a–b: Kat. 694; 14a–d: Kat. 696 (M 3:4).

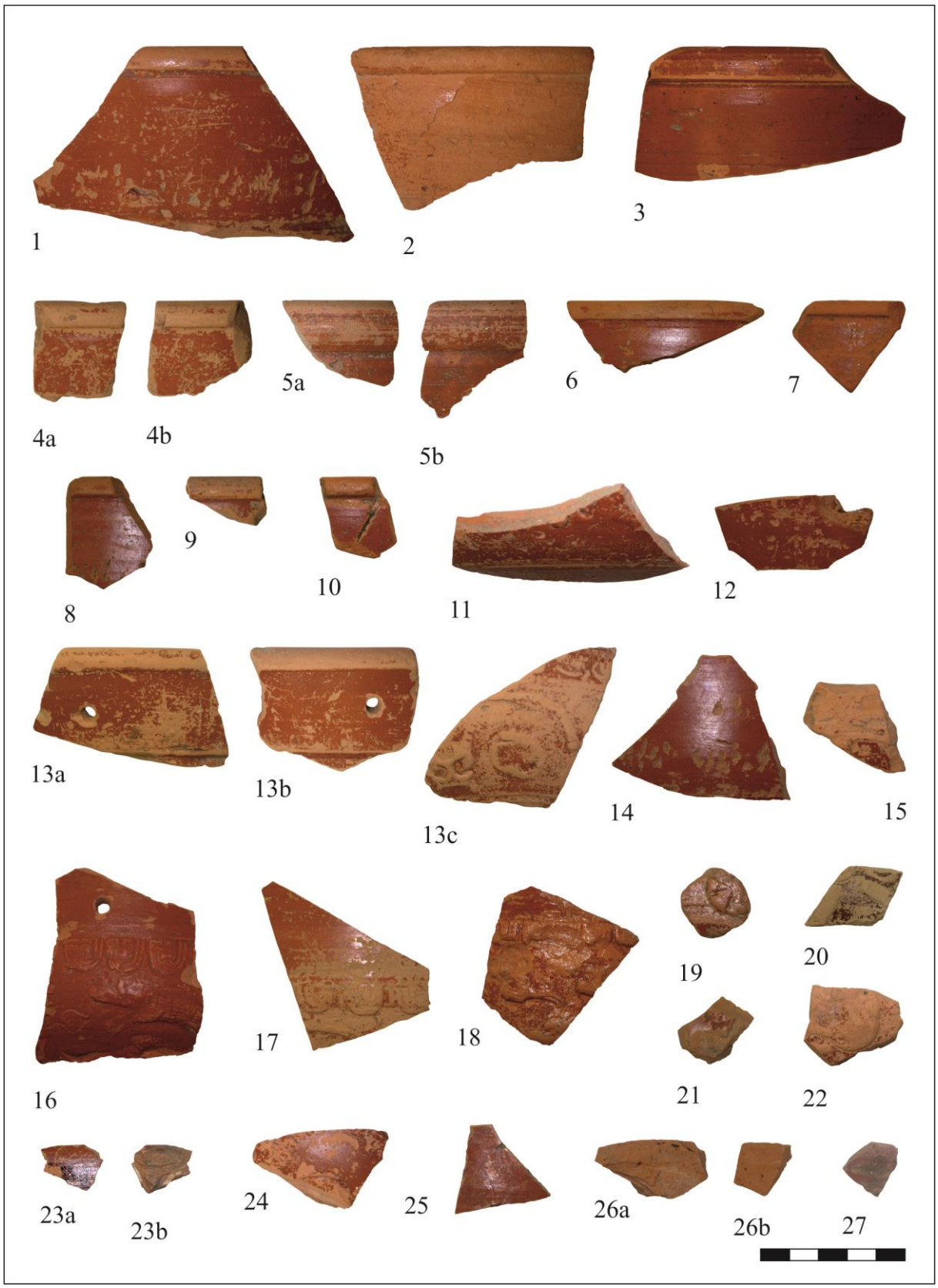

49. tábla

1: Kat. 720; 2: Kat. 715; 3: Kat. 719; 4a–b: Kat. 734; 5a–b: Kat. 731; 6: Kat. 723; 7: Kat. 724; 8: Kat. 726; 9: Kat. 718; 10: Kat. 712; 11: Kat. 732; 12: Kat. 711; 13a–c: Kat. 722; 14: Kat. 728; 15: Kat. 725; 16: Kat. 733; 17: Kat. 735; 18: Kat. 713; 19: Kat. 727; 20: Kat. 714; 21: Kat. 721; 22: Kat. 716; 23a–b: Kat. 730; 24: Kat. 717; 25: Kat. 729; 26a–b: Kat. 736; 27: Kat. 737 (M 1:2).

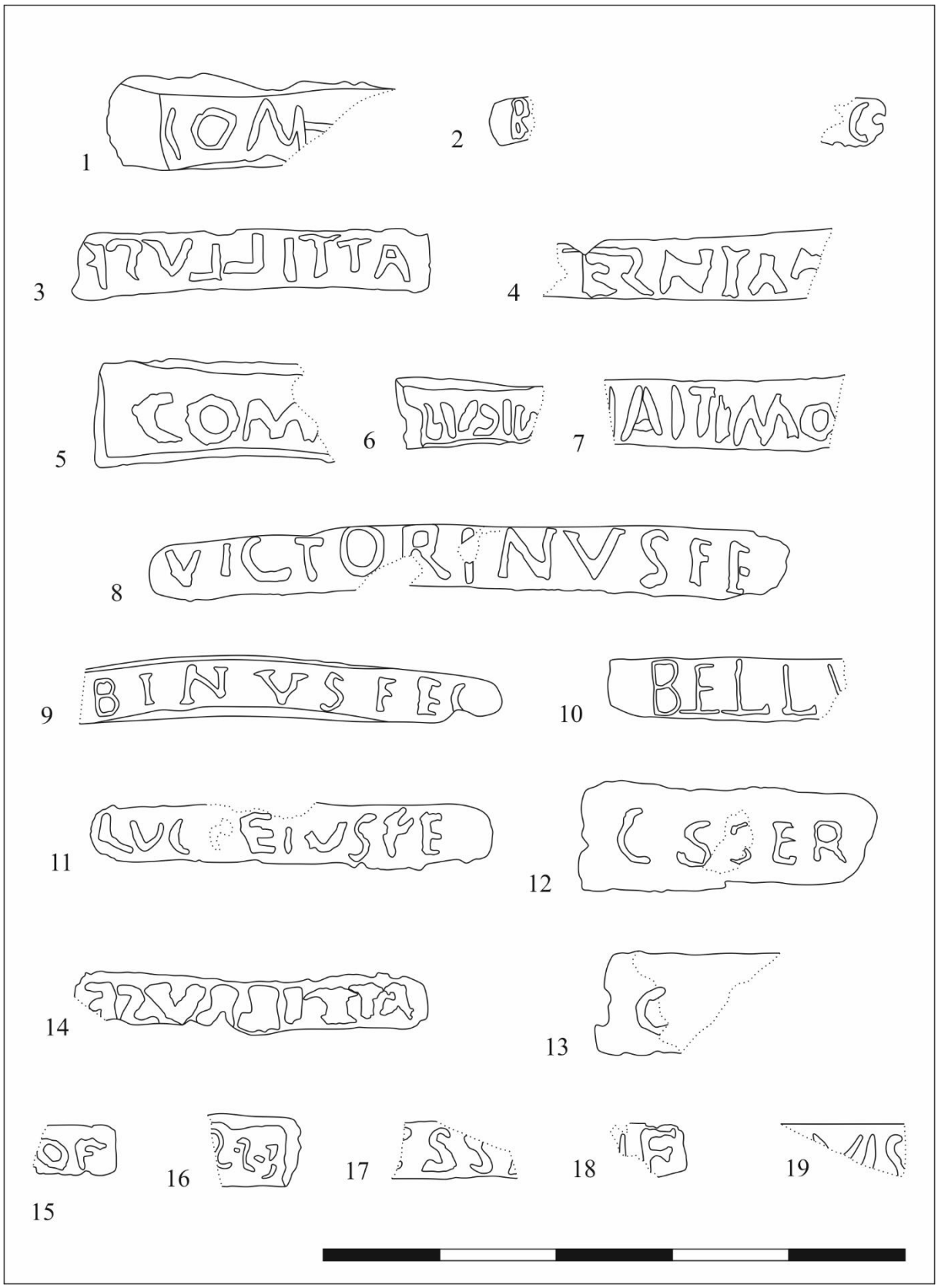

50. tábla

1: Kat. 94; 2: Kat. 360; 3: Kat. 113; 4: Kat. 469; 5: Kat. 414; 6: Kat. 100; 7: Kat. 95; 8: Kat. 478; 9: Kat. 367; 10: Kat. 424; 11: Kat. 438; 12: Kat. 439; 13: Kat. 114; 14: Kat. 142; 15: Kat. 357; 16: Kat. 72; 17: Kat. 428; 18: Kat. 369; 19: Kat. 332 (M 2:1).

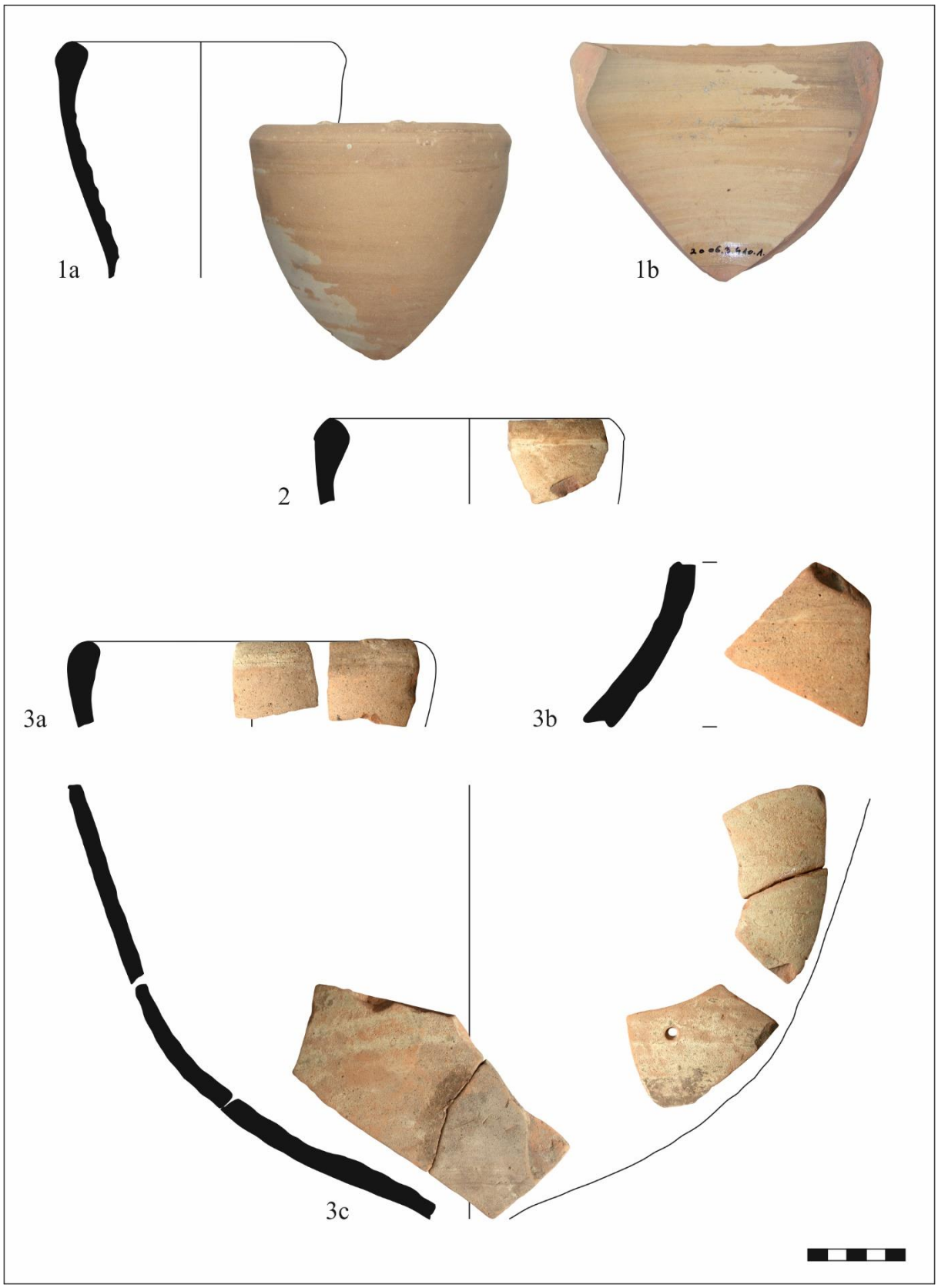

51. tábla

1a–b: Kat. 746; 2: Kat. 739; 3a–c: Kat. 749 (M 1:3).

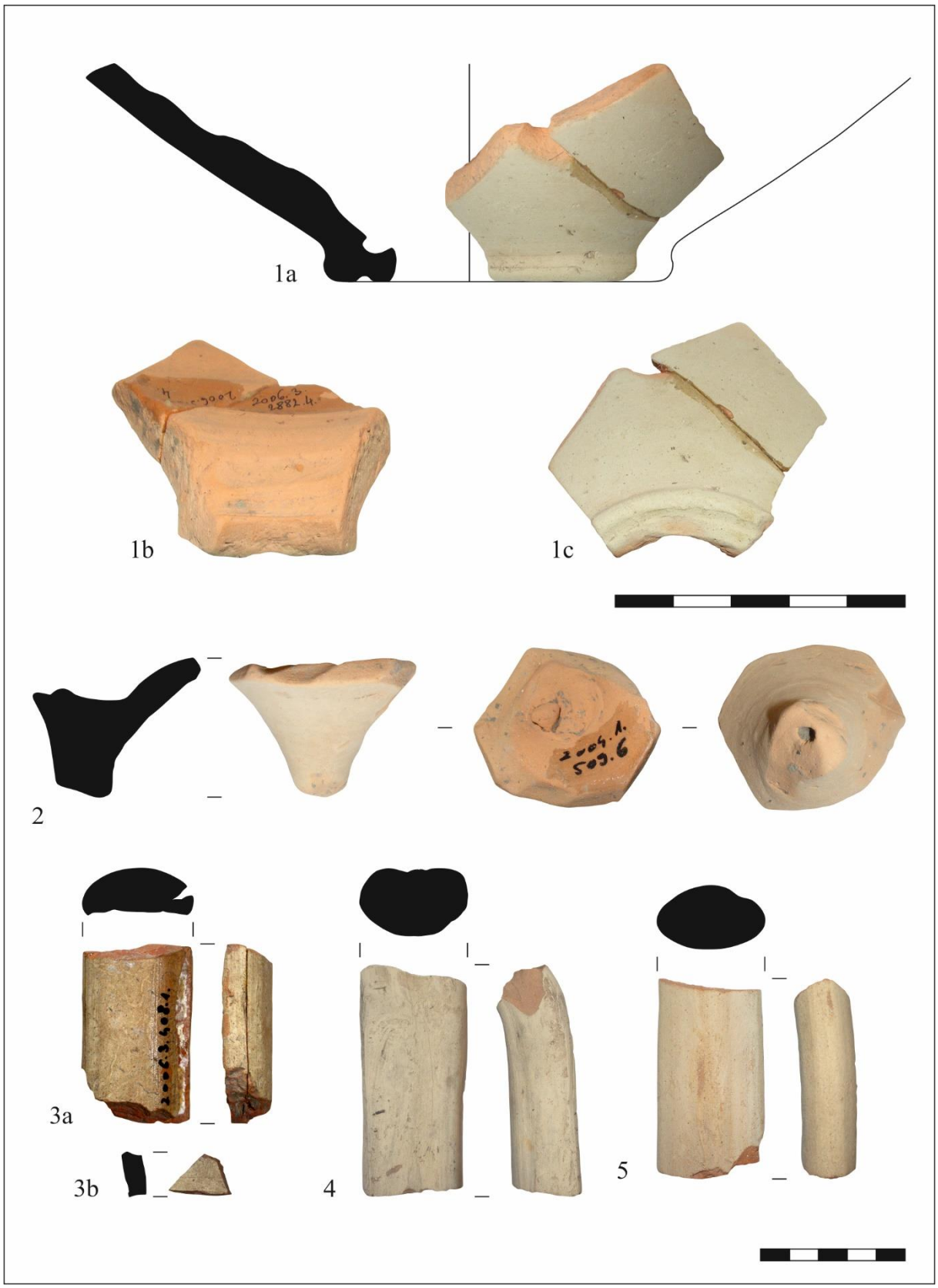

52. tábla

1a–c: Kat. 827 (M 1:1); 2: Kat. 742; 3a–b: Kat. 745; 4: Kat. 900; 5: Kat. 904 (M 1:2).

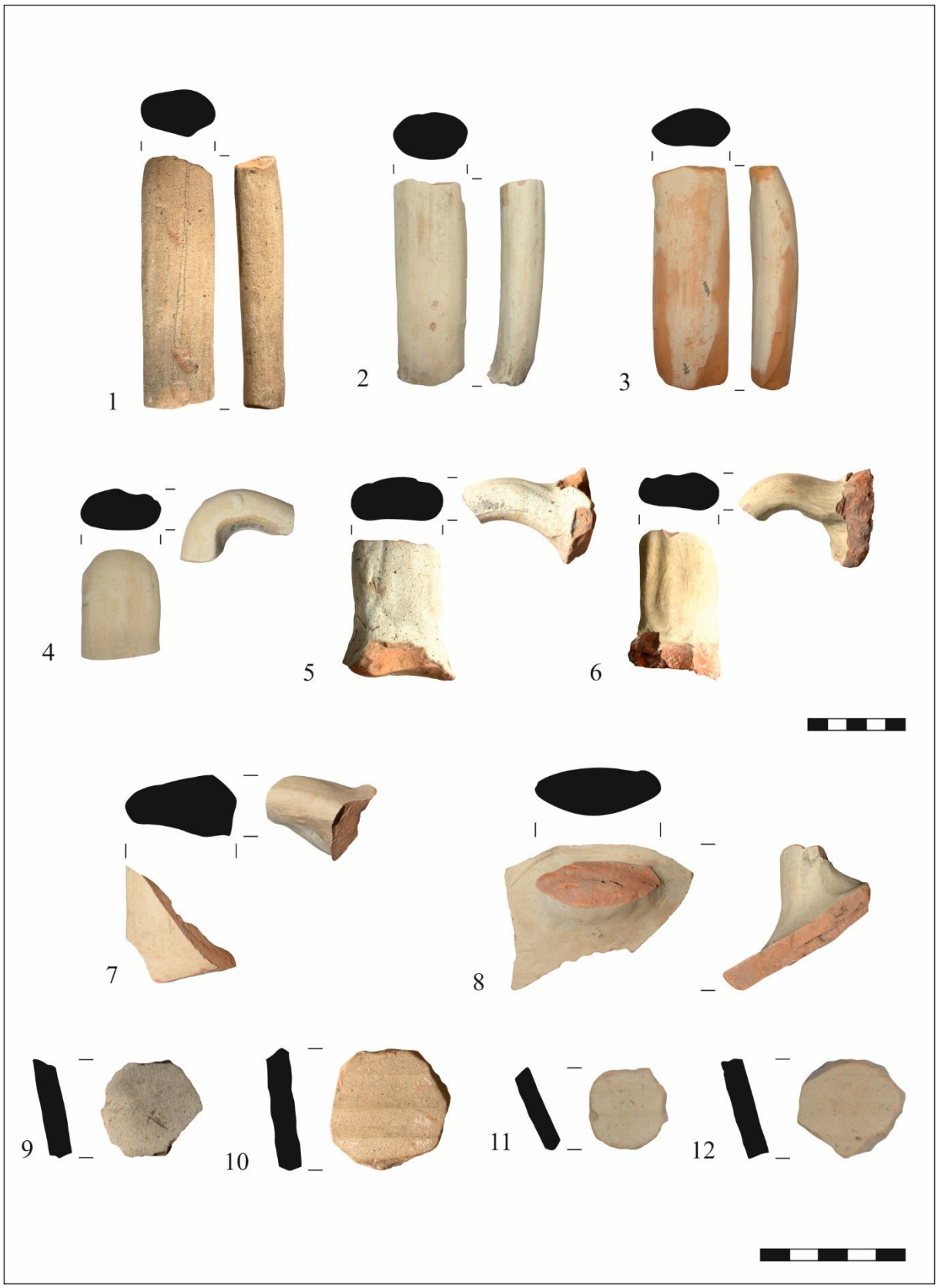

53. tábla

1: Kat. 748; 2: Kat. 802; 3: Kat. 824; 4: Kat. 843; 5: Kat. 750; 6: Kat. 789 (M 1:3); 7: Kat. 850; 8: Kat. 798; 9: Kat. 751; 10: Kat. 760; 11: Kat. 812; 12: Kat. 860 (M 1:2).

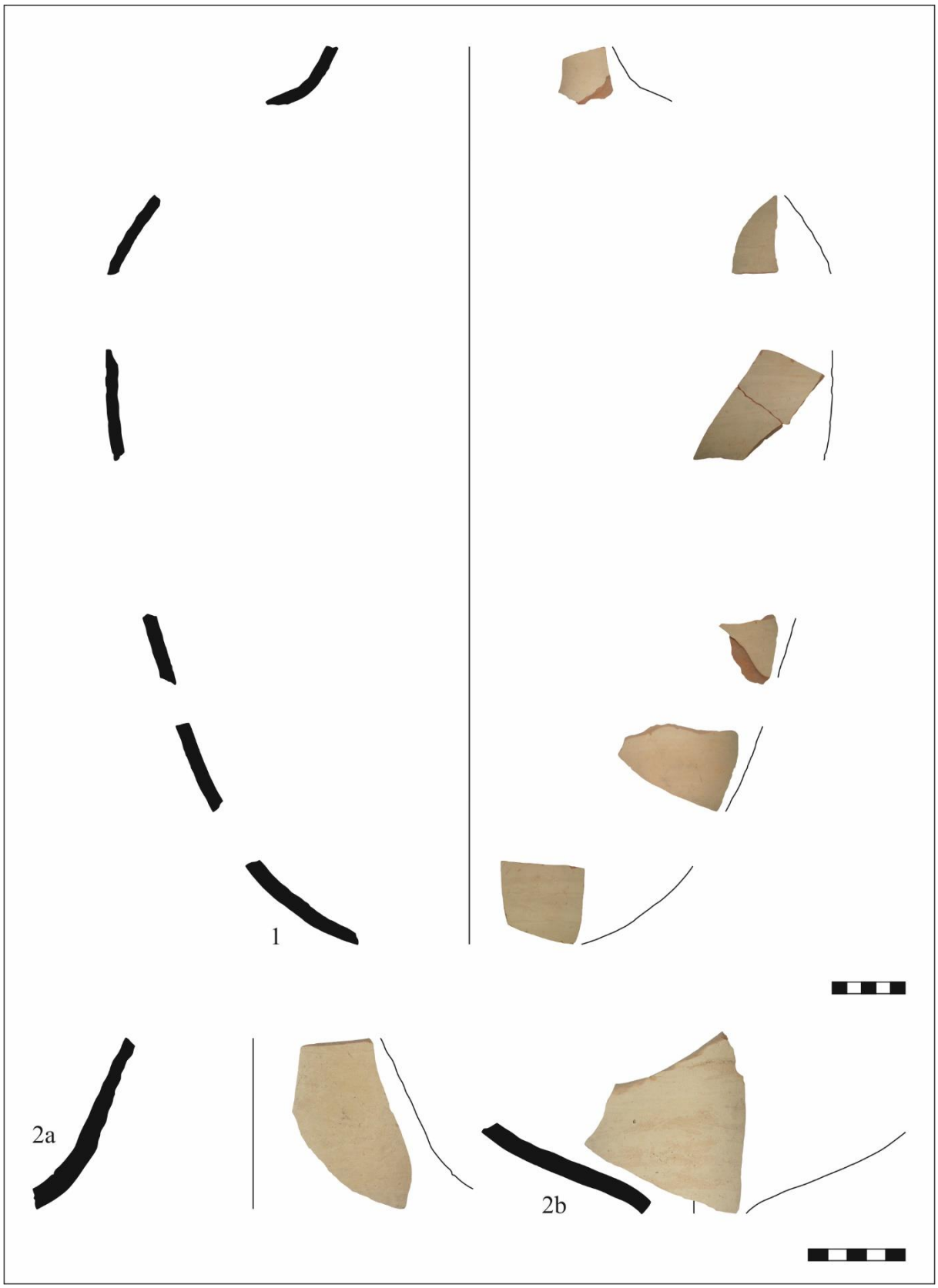

54. tábla

1: Kat. 884 (M 1:4); 2a–b: Kat. 909 (M 1:3).

55. tábla

1: Kat. 767; 2: Kat. 792; 3: Kat. 752; 4: Kat. 825 (M 1:3); 5: Kat. 809; 6: Kat. 846; 7: Kat. 878; 8: Kat. 768 (M 1:4).

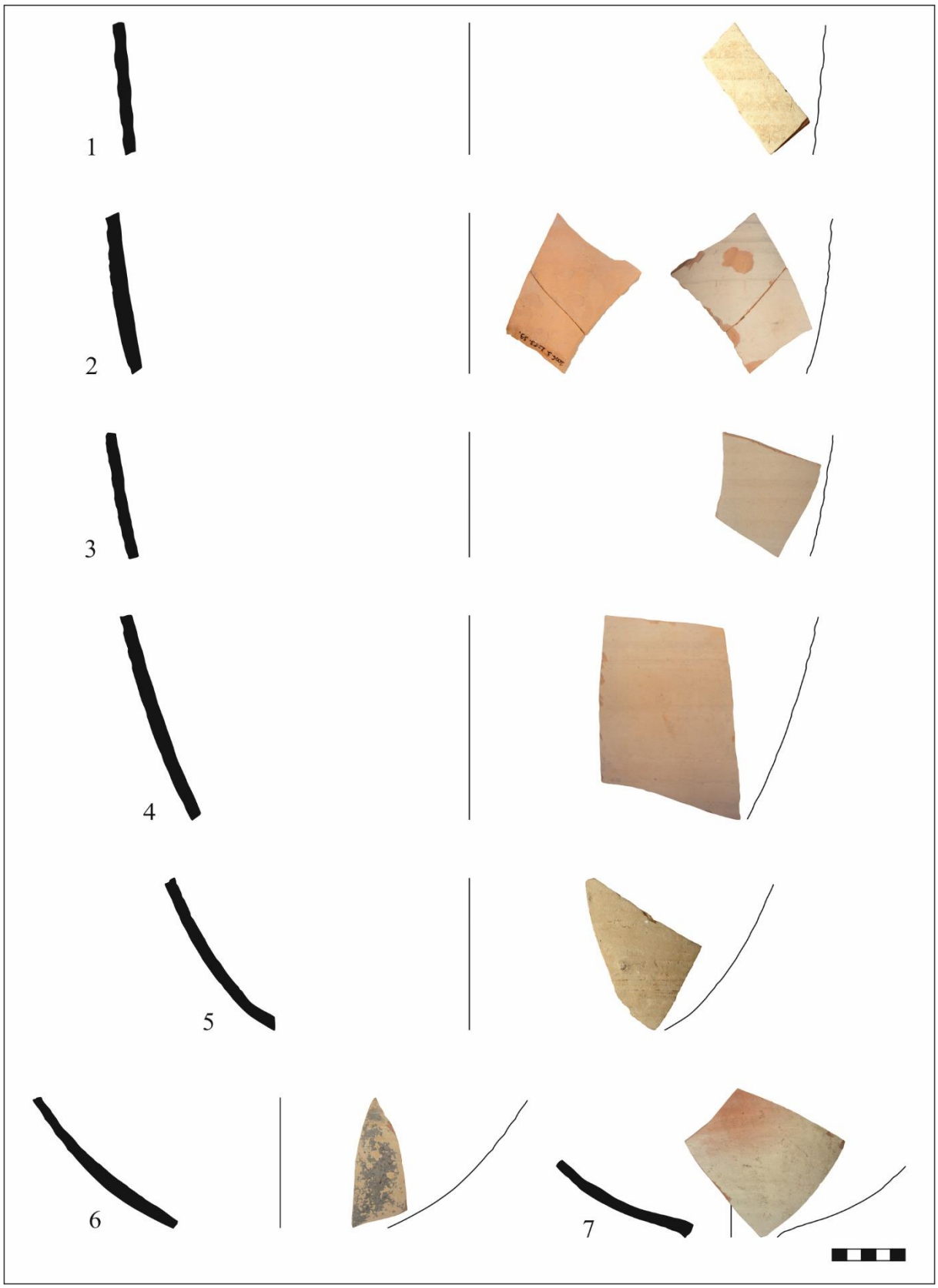

56. tábla

1: Kat. 761; 2: Kat 804; 3: Kat. 801; 4: Kat. 854; 5: Kat. 773; 6: Kat. 797; 7: Kat. 805 (M 1:4).

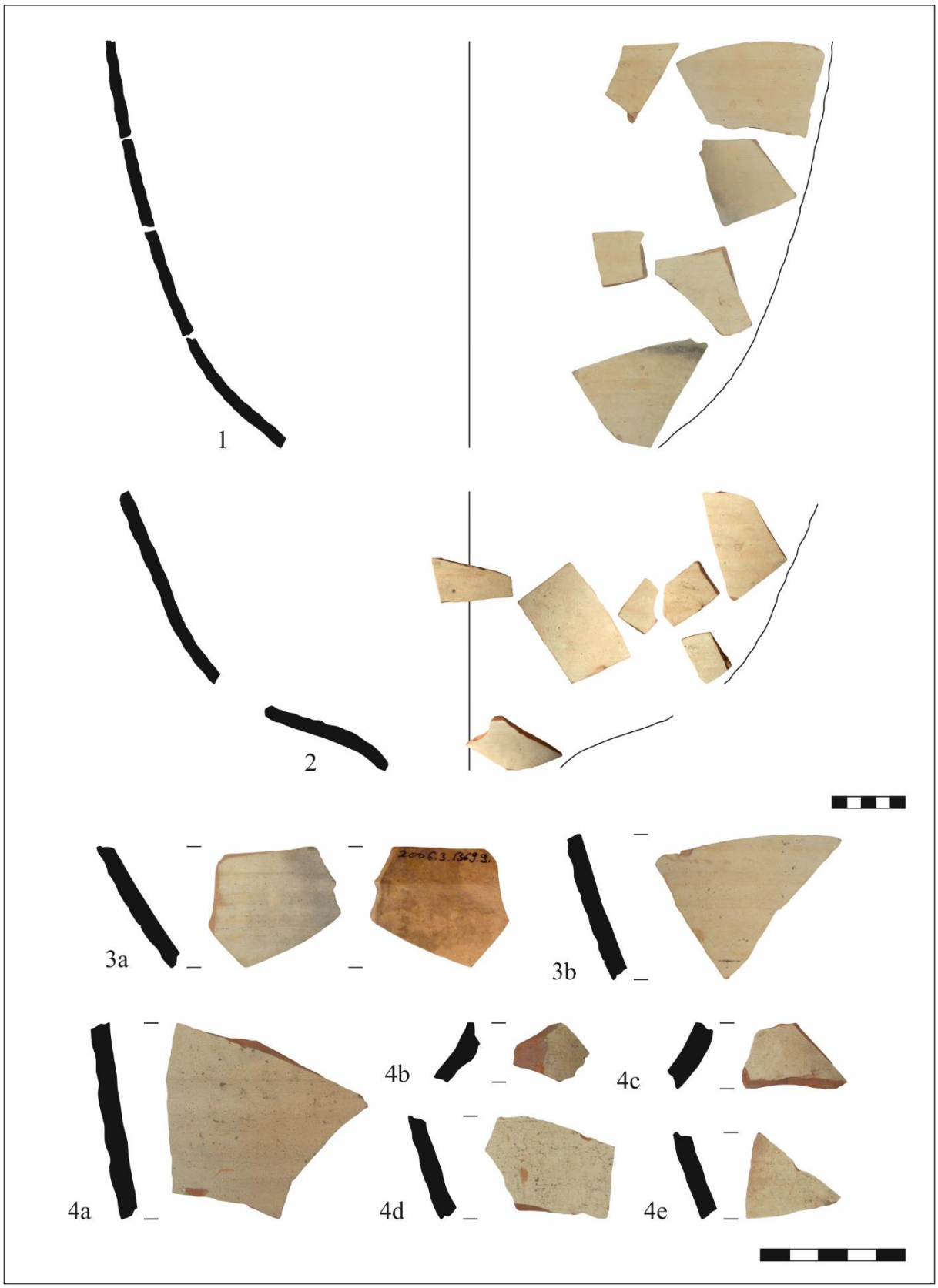

57. tábla

1: Kat. 871; 2: Kat. 770 (M 1:4); 3a–b: Kat. 781; 4a–e: Kat. 865 (M 1:2).

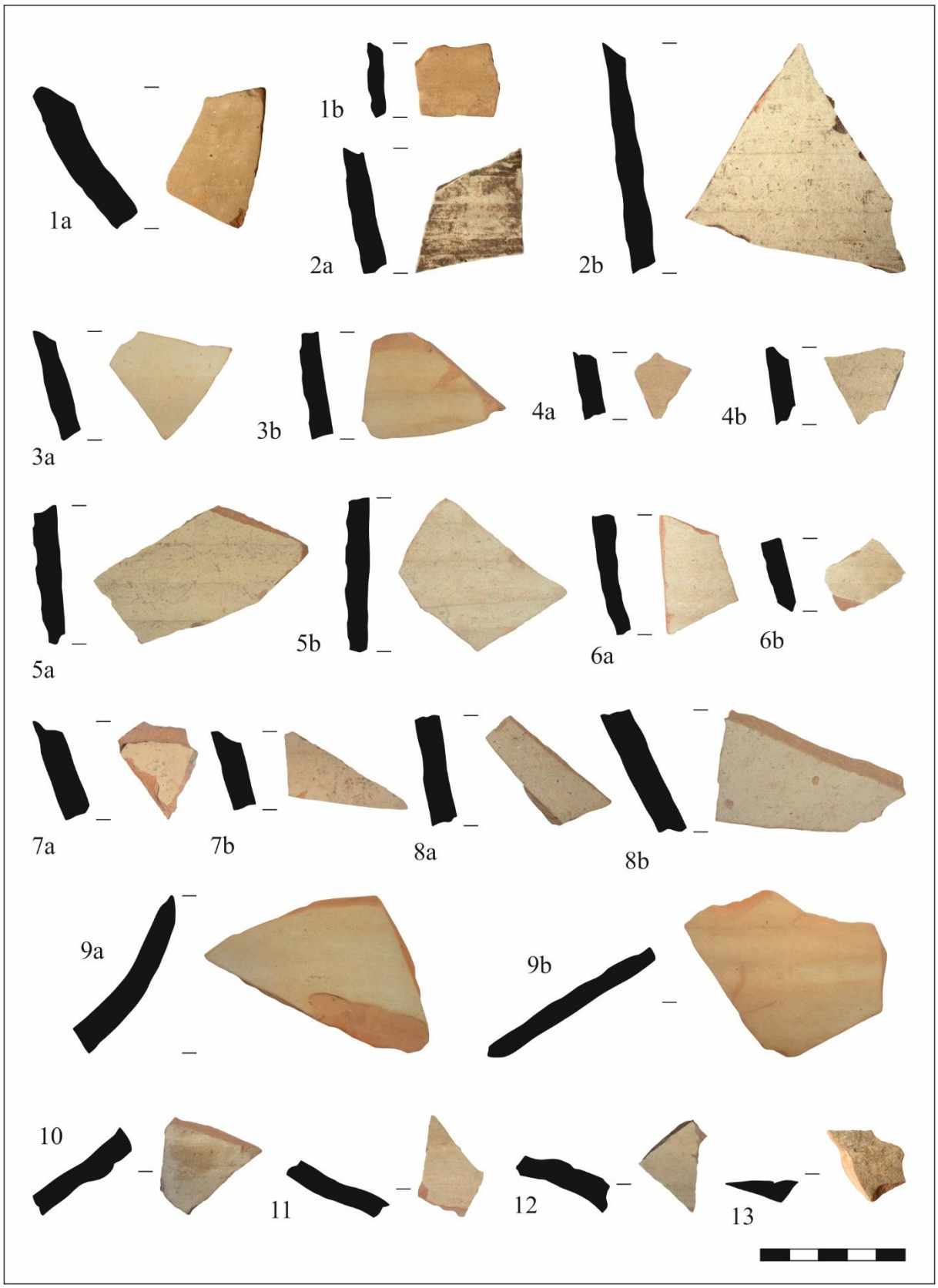

58. tábla

1a–b: Kat. 763; 2a–b: Kat. 771; 3a–b: Kat. 776; 4a–b: Kat. 848; 5a–b: Kat. 858; 6a–b: Kat. 883; 7a–b: Kat. 870; 8a–b: Kat. 902; 9a–b: Kat. 906; 10: Kat. 851; 11: Kat. 876; 12: Kat. 877; 13: Kat. 759 (M 1:2).

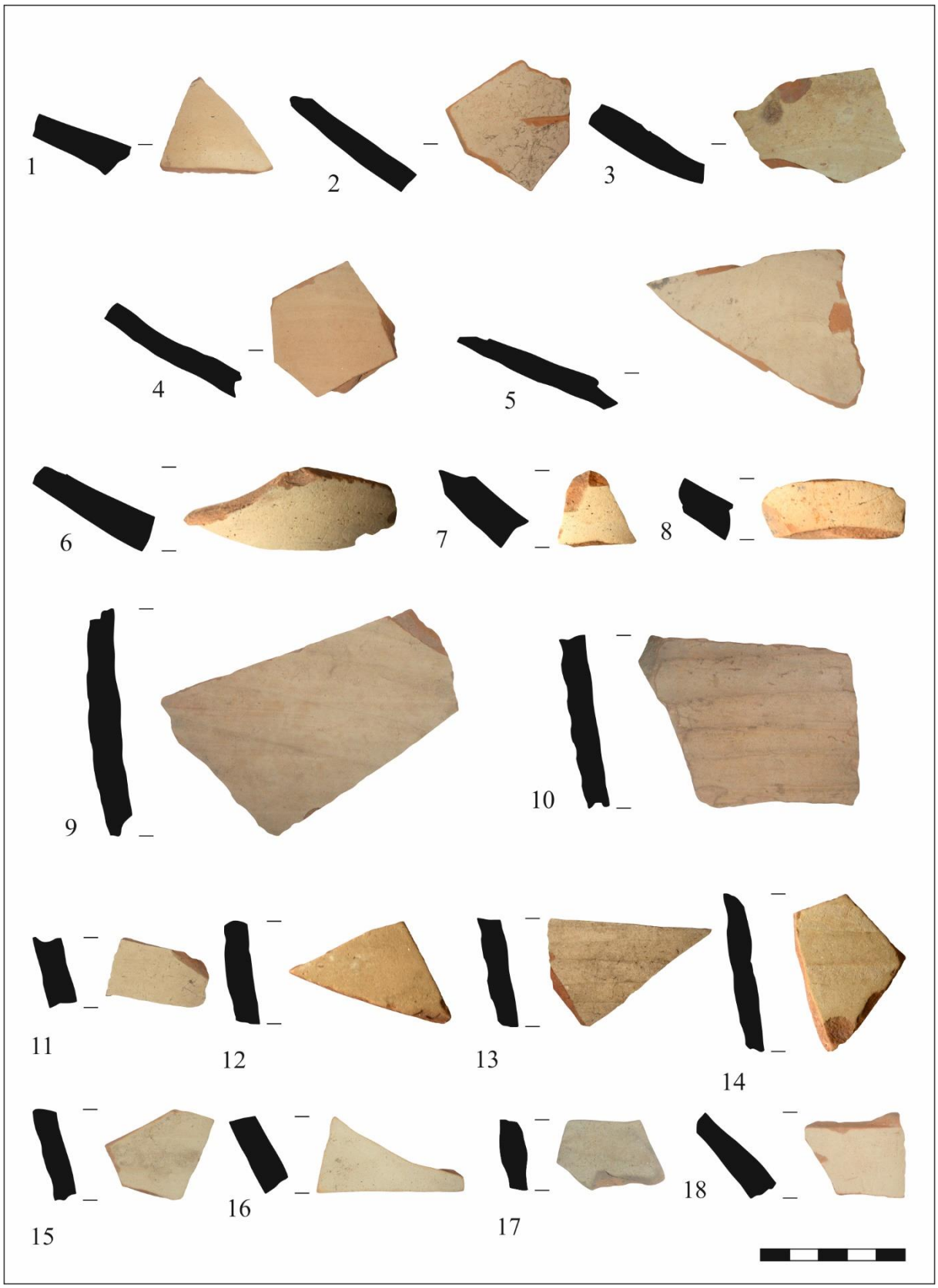

59. tábla

1: Kat. 828; 2: Kat. 826; 3: Kat. 844; 4: Kat. 891; 5: Kat. 894; 6: Kat. 786; 7: Kat. 787; 8: Kat. 788; 9: Kat. 769; 10: Kat. 837; 11: Kat. 778; 12: Kat. 775; 13: Kat. 772; 14: Kat. 774; 15: Kat. 780; 16: Kat. 782; 17: Kat. 777; 18: Kat. 833 (M 1:2).

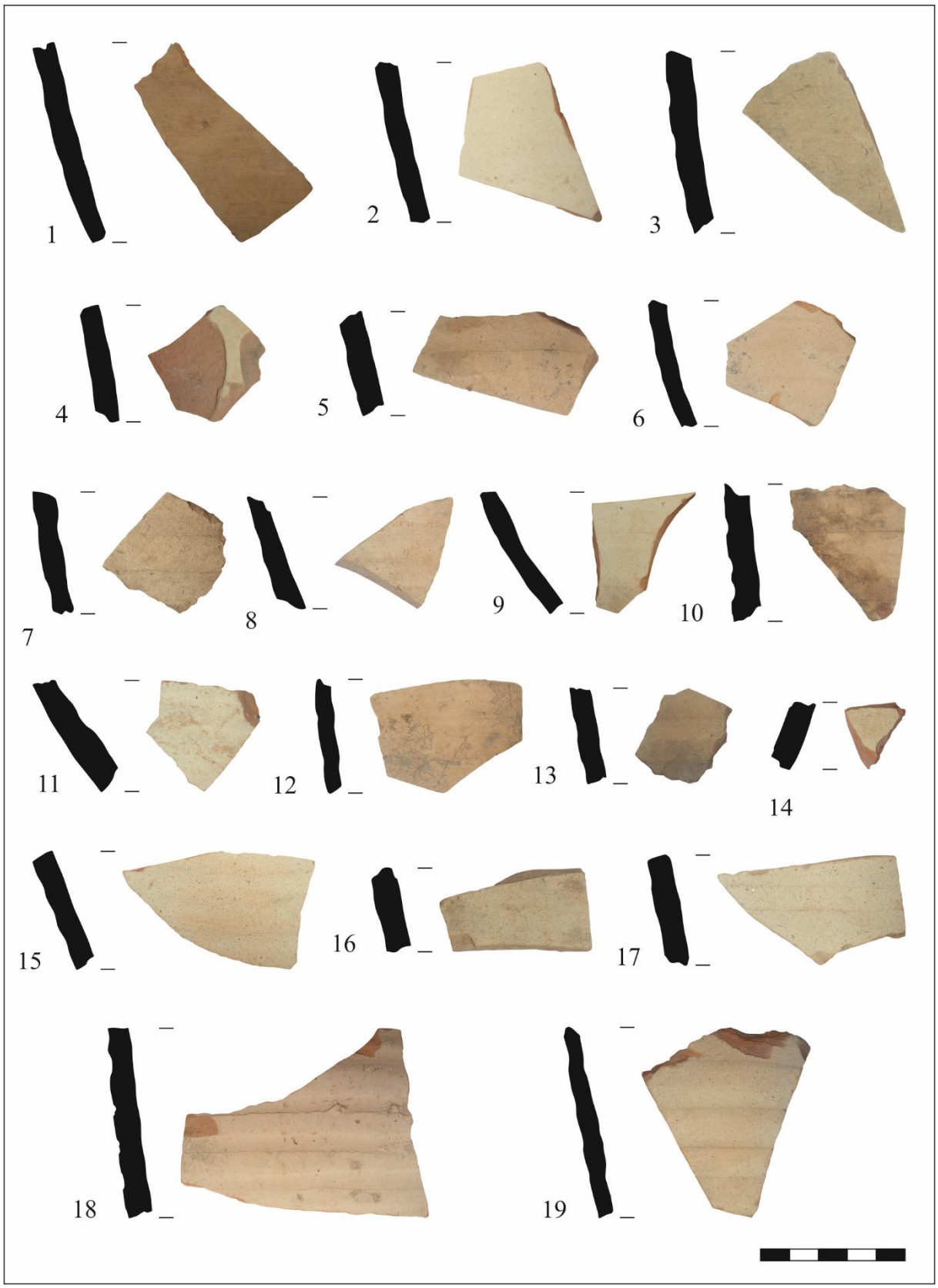

60. tábla

1: Kat. 831; 2: Kat. 779; 3: Kat. 784; 4: Kat. 838; 5: Kat. 839; 6: Kat. 836; 7: Kat. 785; 8: Kat. 830; 9: Kat. 783; 10: Kat. 834; 11: Kat. 832; 12: Kat. 835; 13: Kat. 840; 14: Kat. 852; 15: Kat. 855; 16: Kat. 845; 17: Kat. 847; 18: Kat. 859; 19: Kat. 857 (M 1:2).

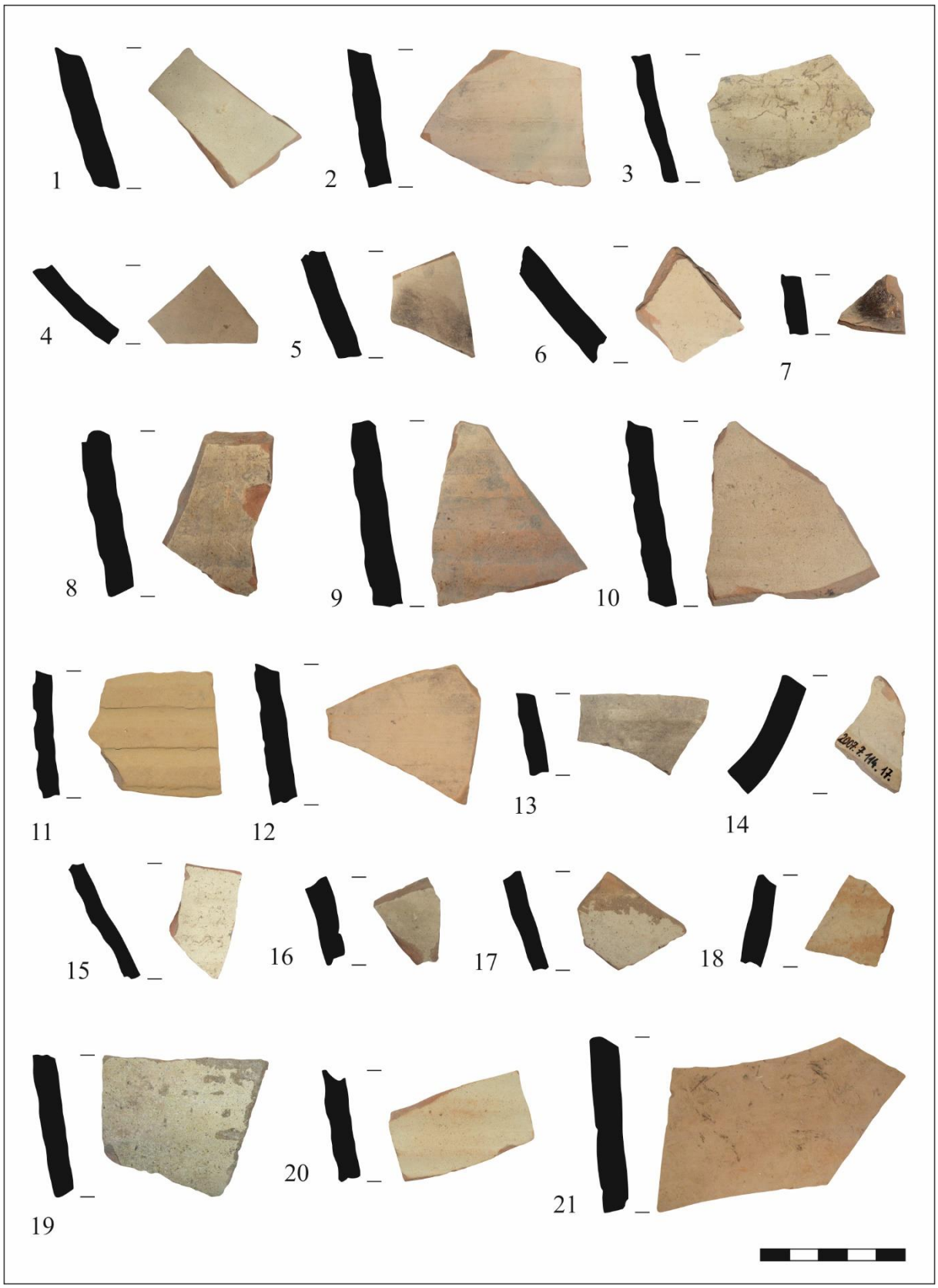

61. tábla

1: Kat. 842; 2: Kat. 849; 3: Kat. 864; 4: Kat. 841; 5: Kat. 853; 6: Kat. 856; 7: Kat. 863; 8: Kat. 866; 9: Kat. 867; 10: Kat. 901; 11: Kat. 873; 12: Kat. 872; 13: Kat. 861; 14: Kat. 903; 15: Kat. 868; 16: Kat. 869; 17: Kat. 862; 18: Kat. 905; 19: Kat. 910; 20: Kat. 887; 21: Kat. 885 (M 1:2).

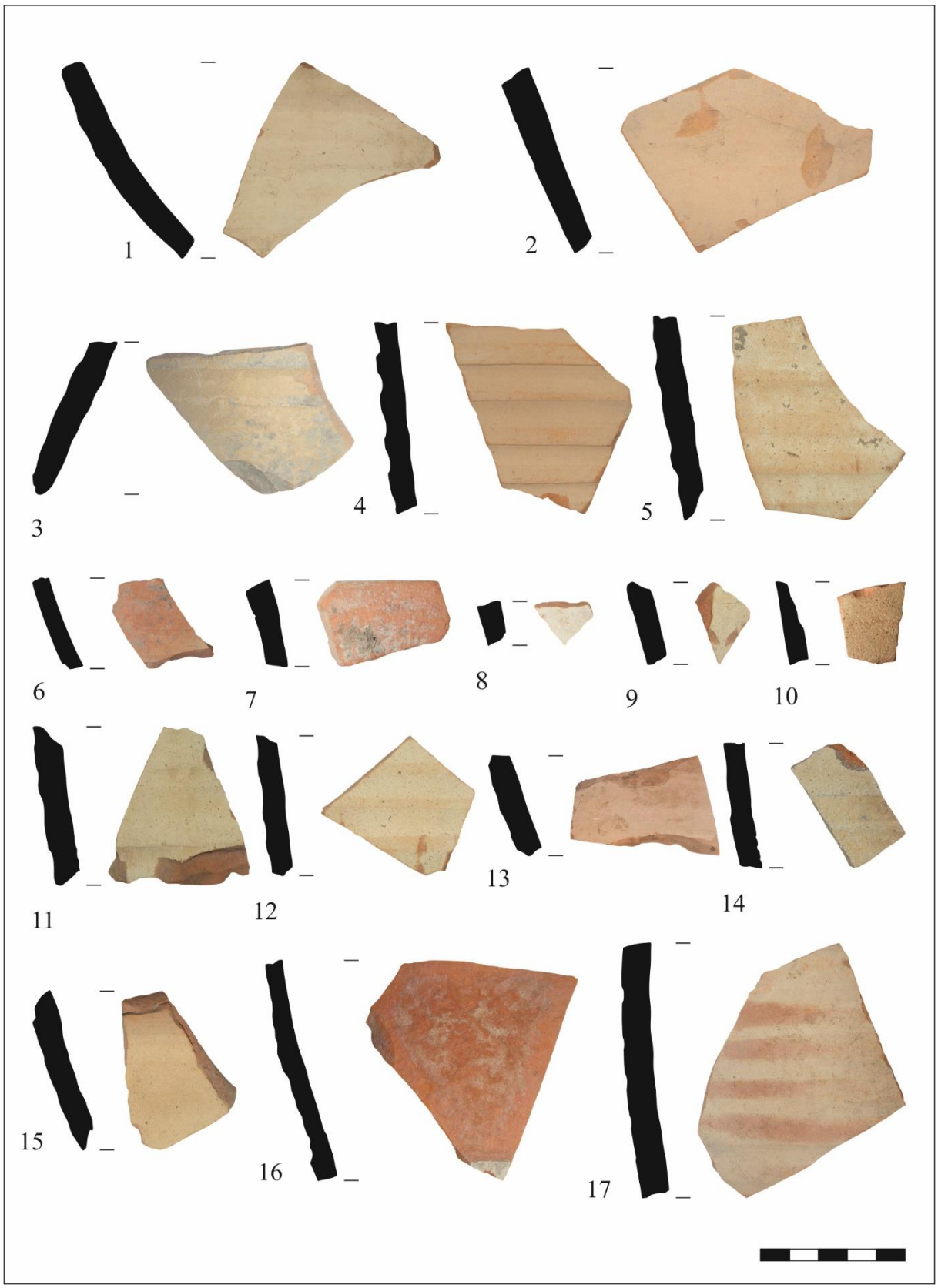

62. tábla

1: Kat. 874; 2: Kat. 881; 3: Kat. 911; 4: Kat. 886; 5: Kat. 888; 6: Kat. 875; 7: Kat. 880; 8: Kat. 882; 9: Kat. 907; 10: Kat. 908; 11: Kat. 879; 12: Kat. 889; 13: Kat. 892; 14: Kat. 896; 15: Kat. 893; 16: Kat. 897; 17: Kat. 796 (M 1:2).

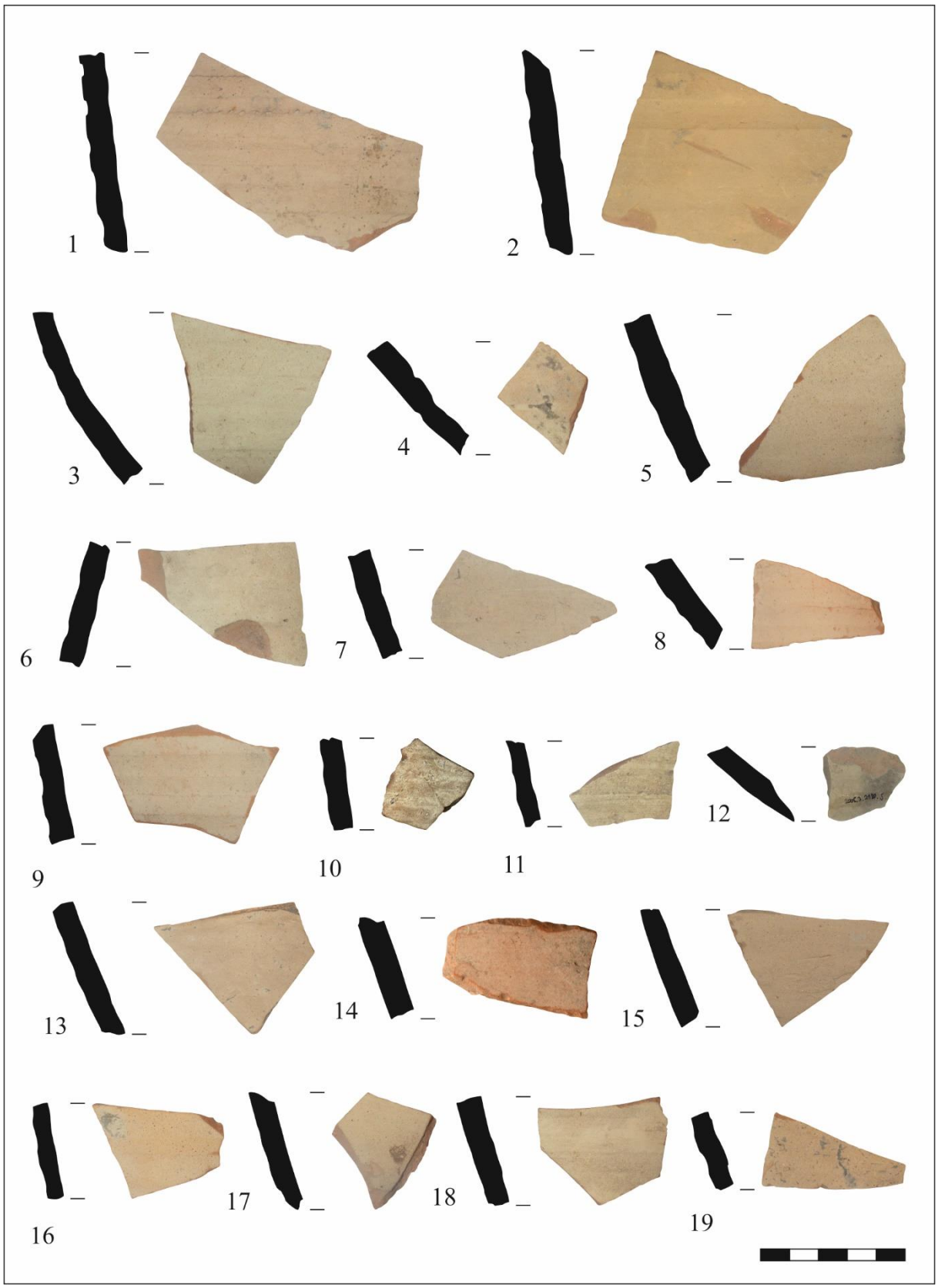

63. tábla

1: Kat. 790; 2: Kat. 890; 3: Kat. 794; 4: Kat. 895; 5: Kat. 898; 6: Kat. 899; 7: Kat. 791; 8: Kat. 818; 9: Kat. 795; 10: Kat. 743; 11: Kat. 823; 12: Kat. 793; 13: Kat. 819; 14: Kat. 740; 15: Kat. 822; 16: Kat. 800; 17: Kat. 811; 18: Kat. 803; 19: Kat. 807 (M 1:2).

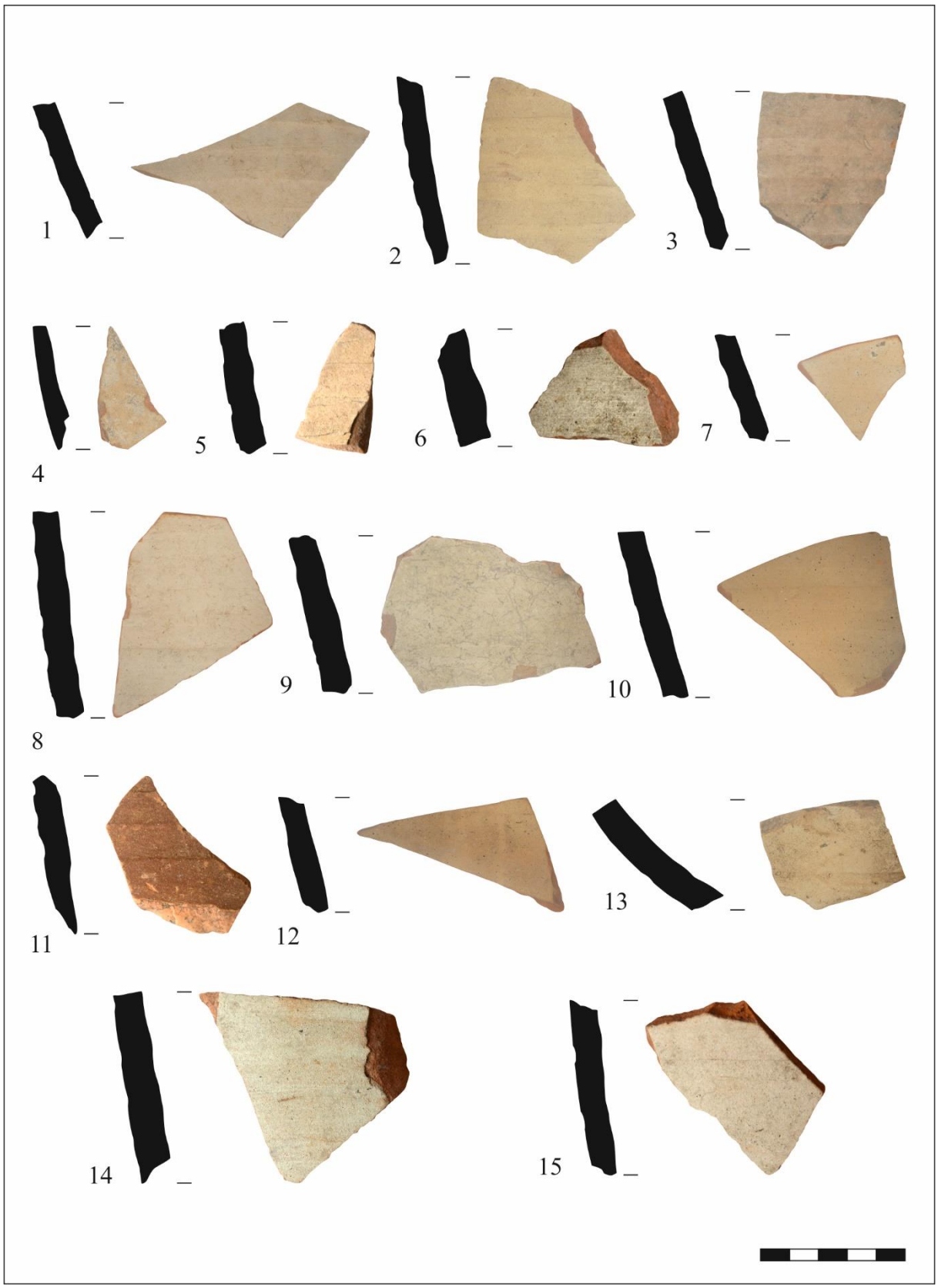

64. tábla

1: Kat. 820; 2: Kat. 829; 3: Kat. 821; 4: Kat. 741; 5: Kat. 754; 6: Kat. 744; 7: Kat. 813; 8: Kat. 799; 9: Kat. 816; 10: Kat. 810; 11: Kat. 738; 12: Kat. 814; 13: Kat. 806; 14: Kat. 762; 15: Kat. 755 (M 1:2).

65. tábla

1: Kat. 756; 2: Kat. 765; 3: Kat. 753; 4: Kat. 766; 5: Kat. 764 (M 1:2); 6: Kat. 757; 7: Kat. 758; 8: Kat. 817; 9: Kat. 815; 10: Kat. 747; 11: Kat. 808 (M 1:1).

66. tábla

1a–b: Kat. 912; 2: Kat. 913; 3: Kat. 914; 4: Kat. 916; 5: Kat. 915 (M 1:2).

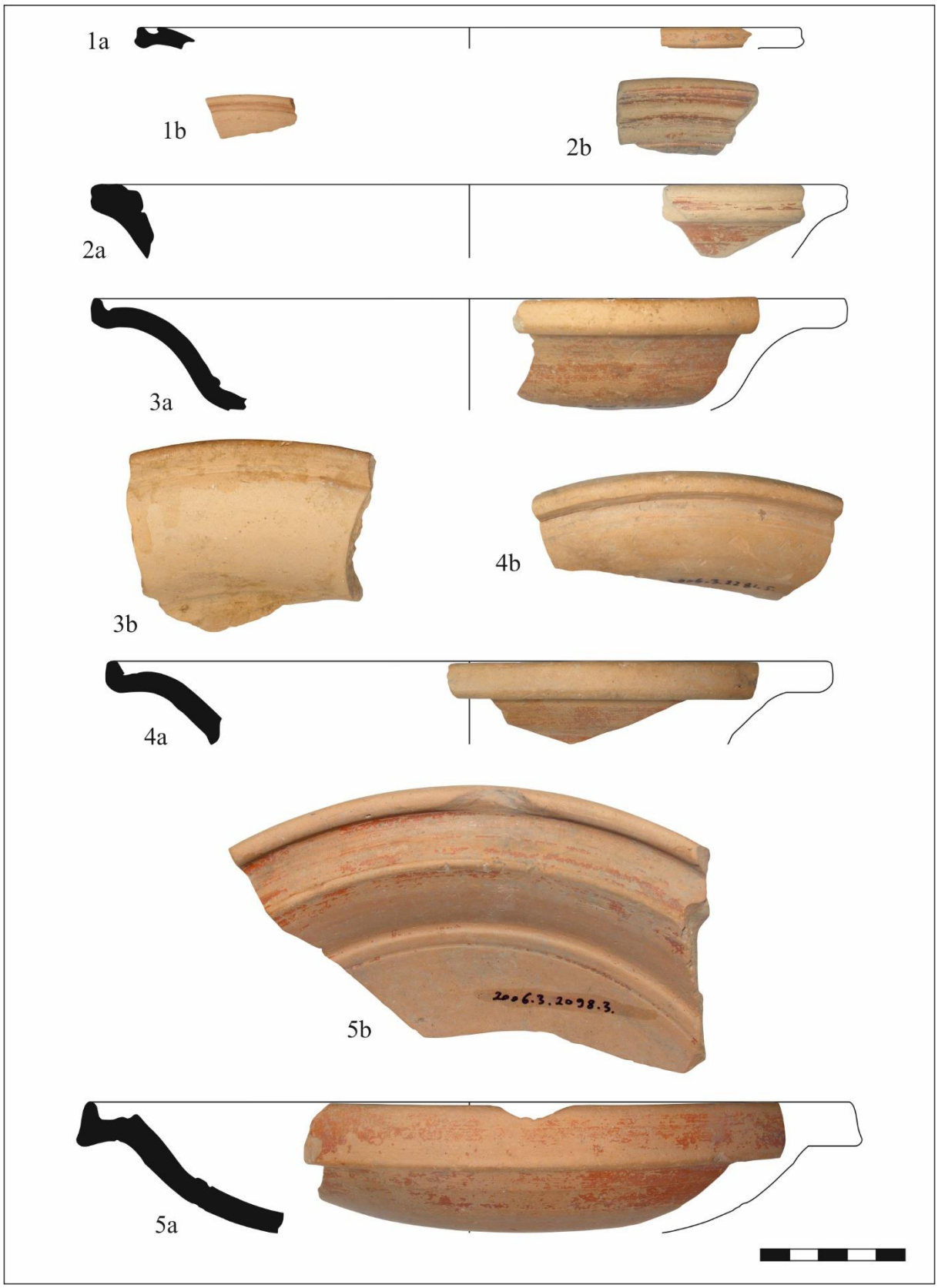

67. tábla

1a–b: Kat. 918; 2a–b: Kat. 917; 3a–b: Kat. 920; 4a–b: Kat. 919; 5a–b: Kat. 921 (M 1:2).

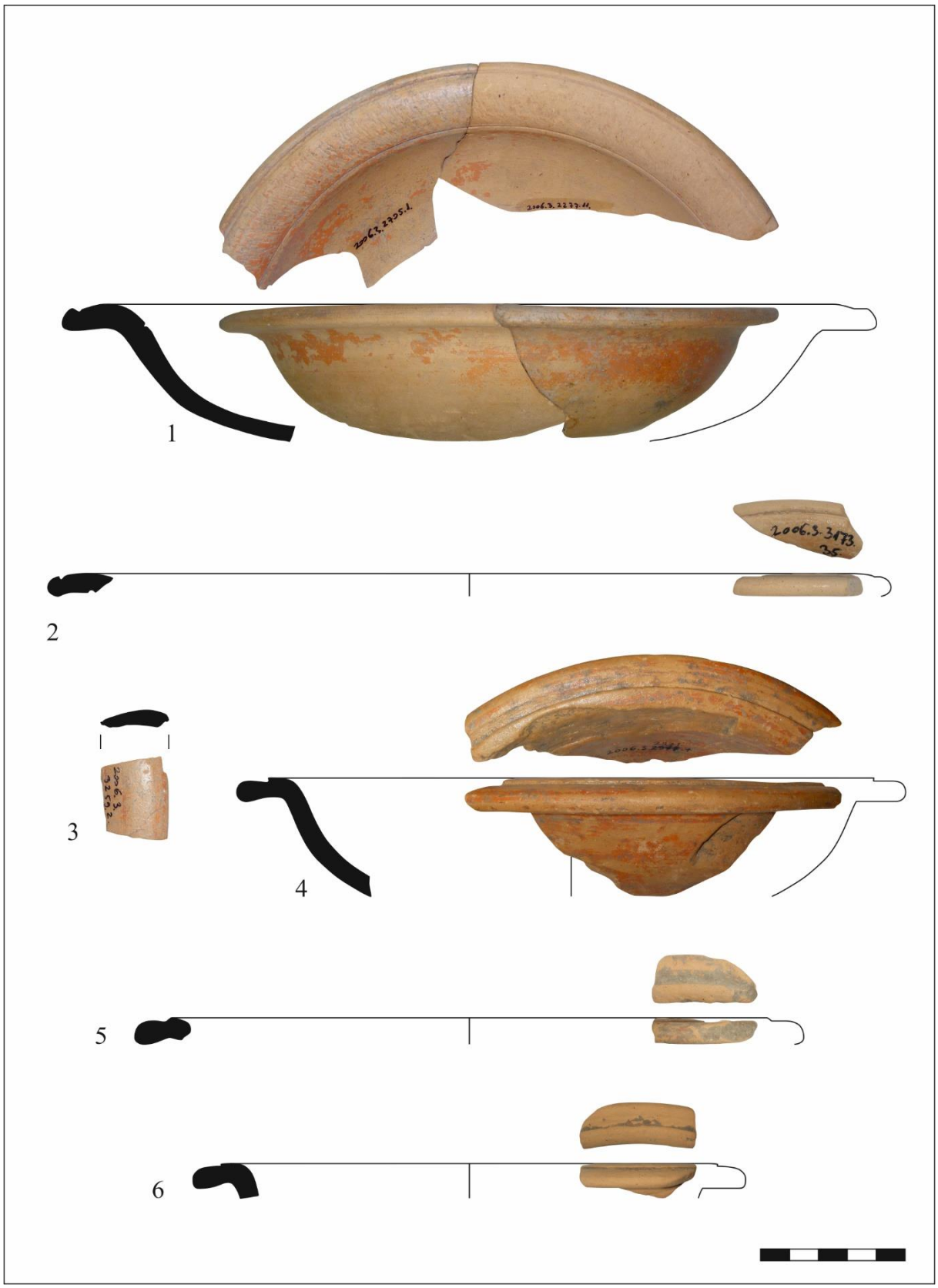

68. tábla

1: Kat. 922; 2: Kat. 923; 3: Kat. 924; 4: Kat. 926; 5: Kat. 927; 6: Kat. 925 (M 1:2).

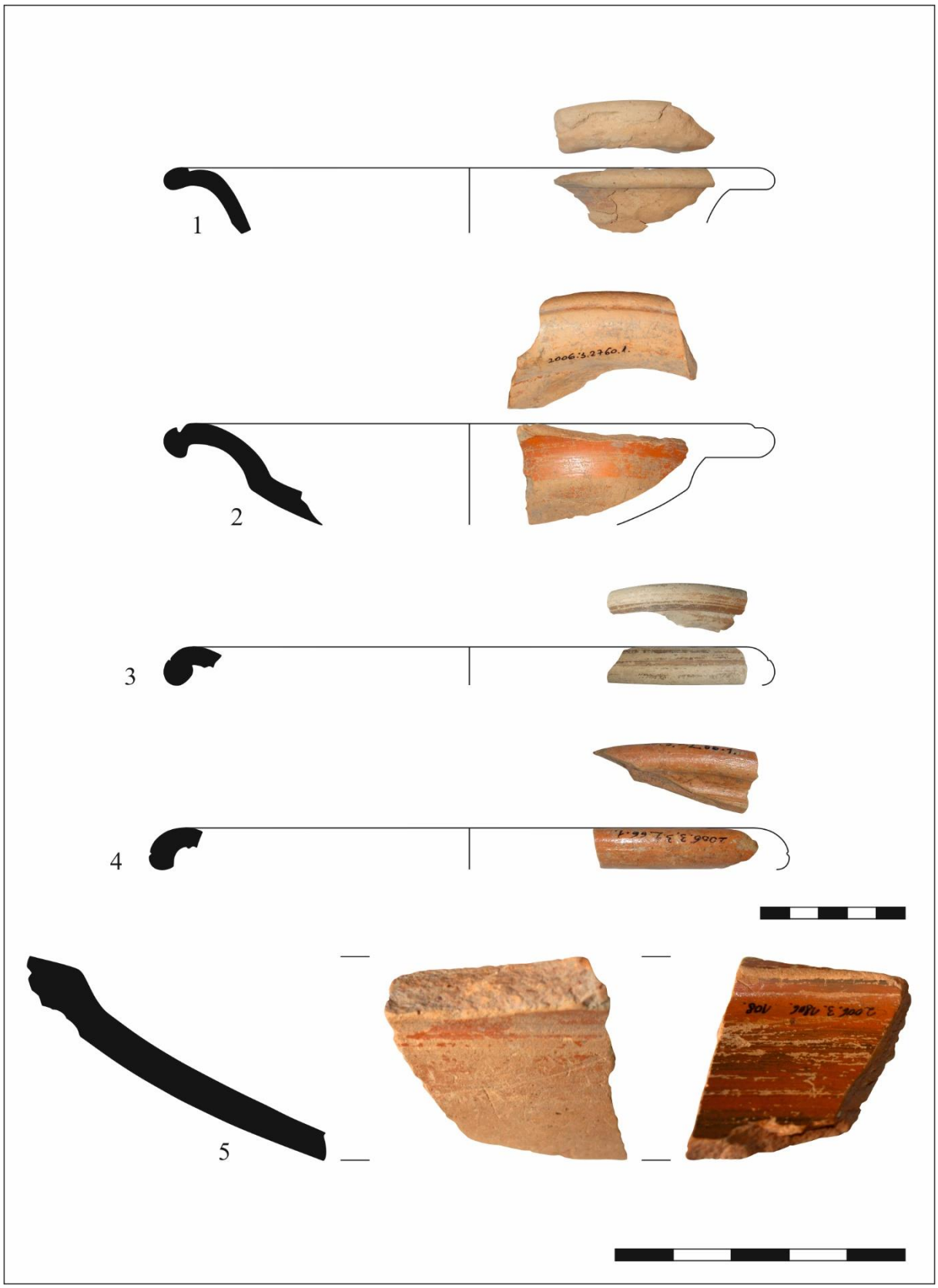

69. tábla

1: Kat. 928; 2: Kat. 929; 3: Kat. 931; 4: Kat. 930 (M 1:2); 5: Kat. 932 (M 1:1).

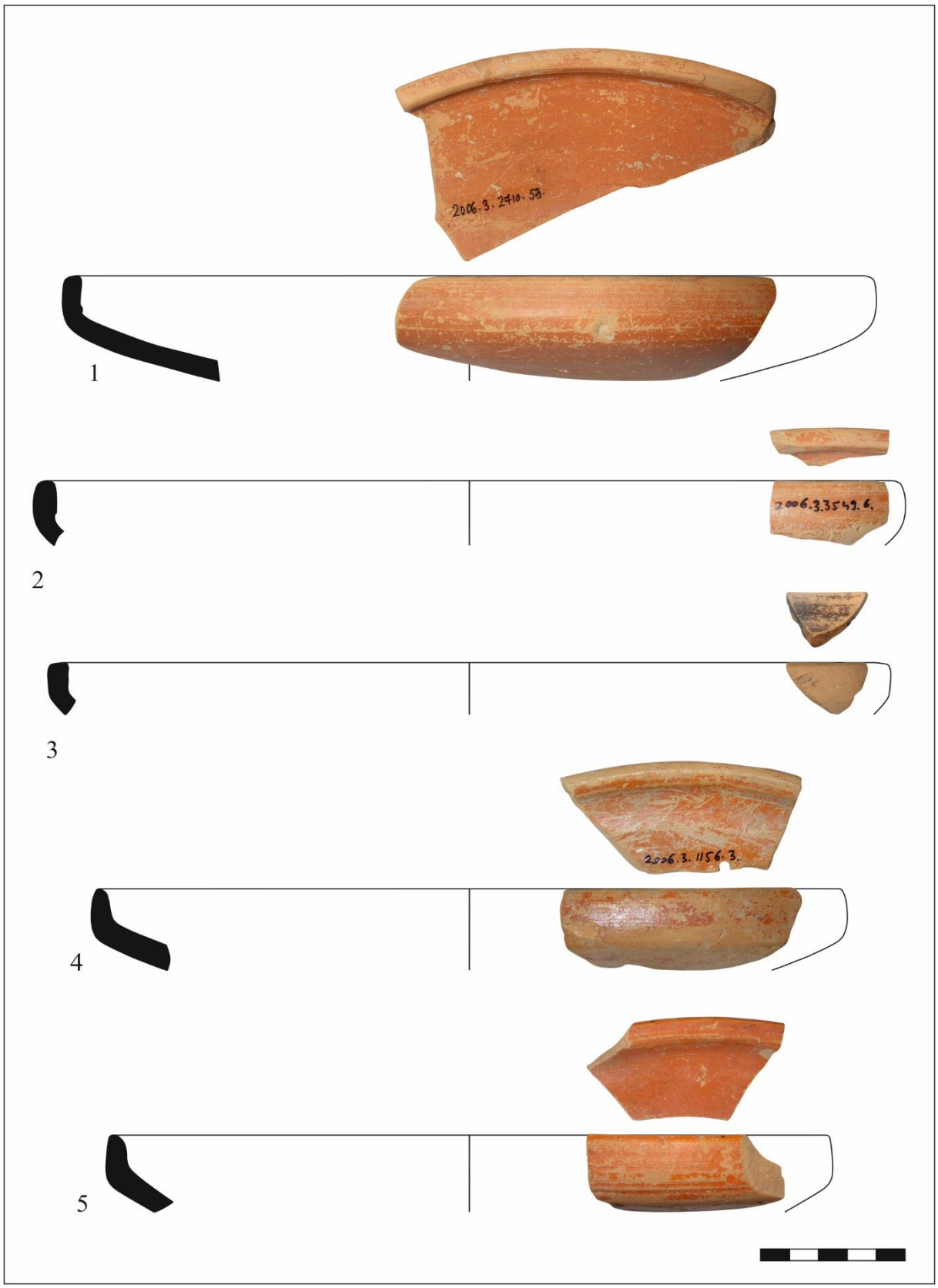

70. tábla

1: Kat. 935; 2: Kat. 936; 3: Kat. 934; 4: Kat. 933; 5: Kat. 937 (M 1:2).

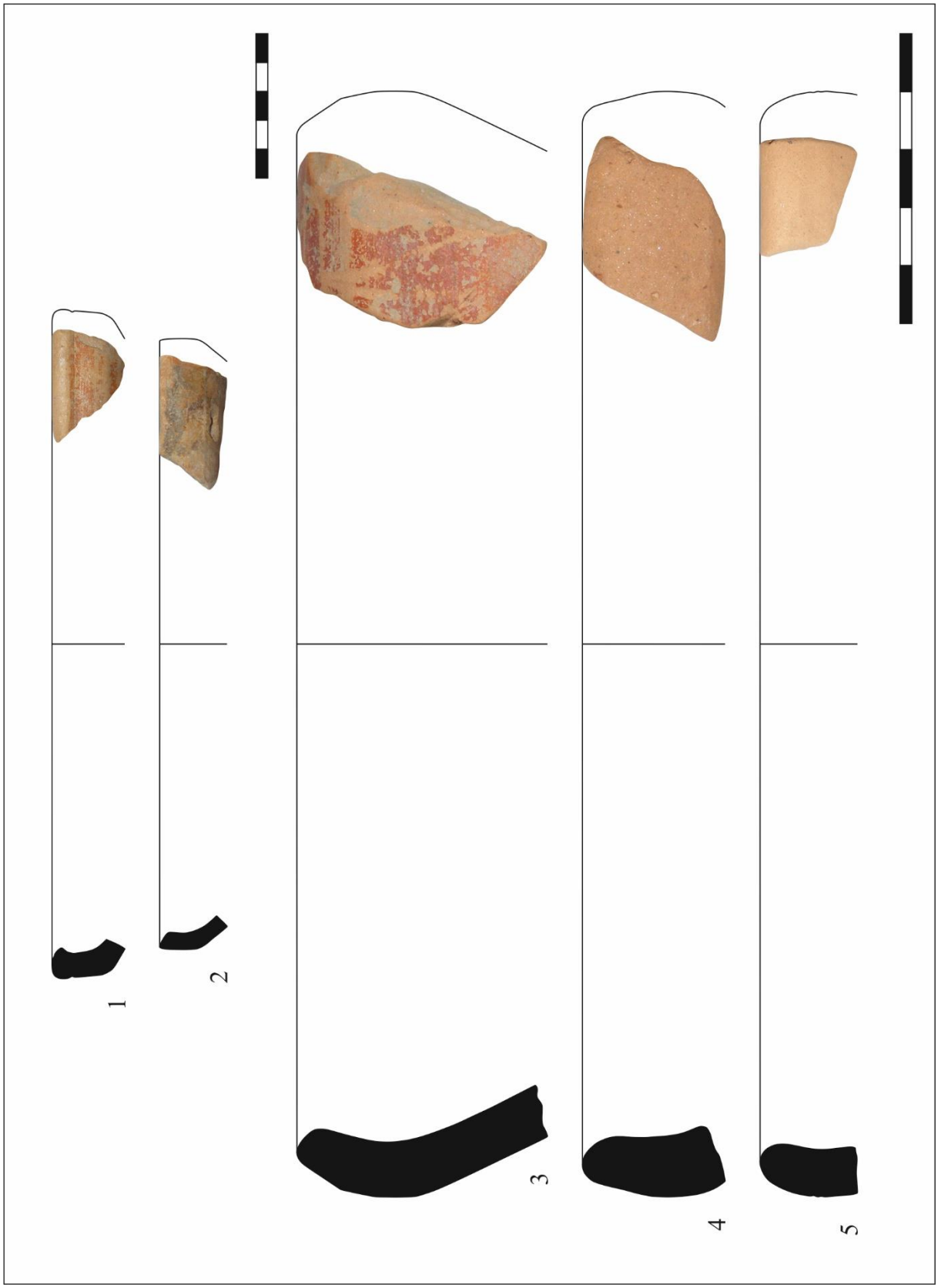

71. tábla

1: Kat. 938; 2: Kat. 939 (M 1:2); 3: Kat. 940; 4: Kat. 942; 5: Kat. 941 (M 1:1).

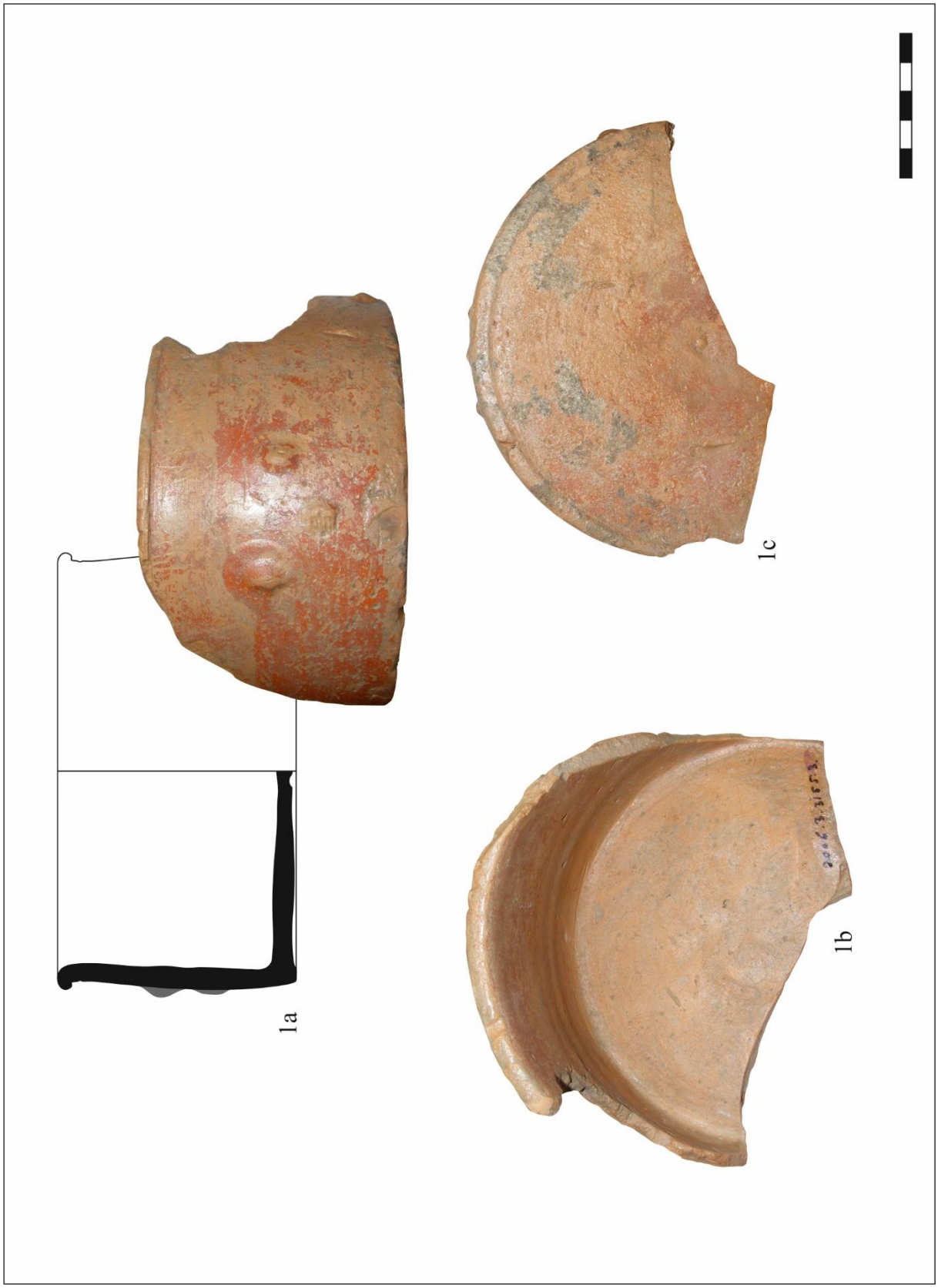

72. tábla

1a–c: Kat. 949 (M 1:2).

73. tábla

1a–b: Kat. 953 (M 1:2); 2: Kat. 947; 3: Kat. 944; 4: Kat. 948 (M 1:1).

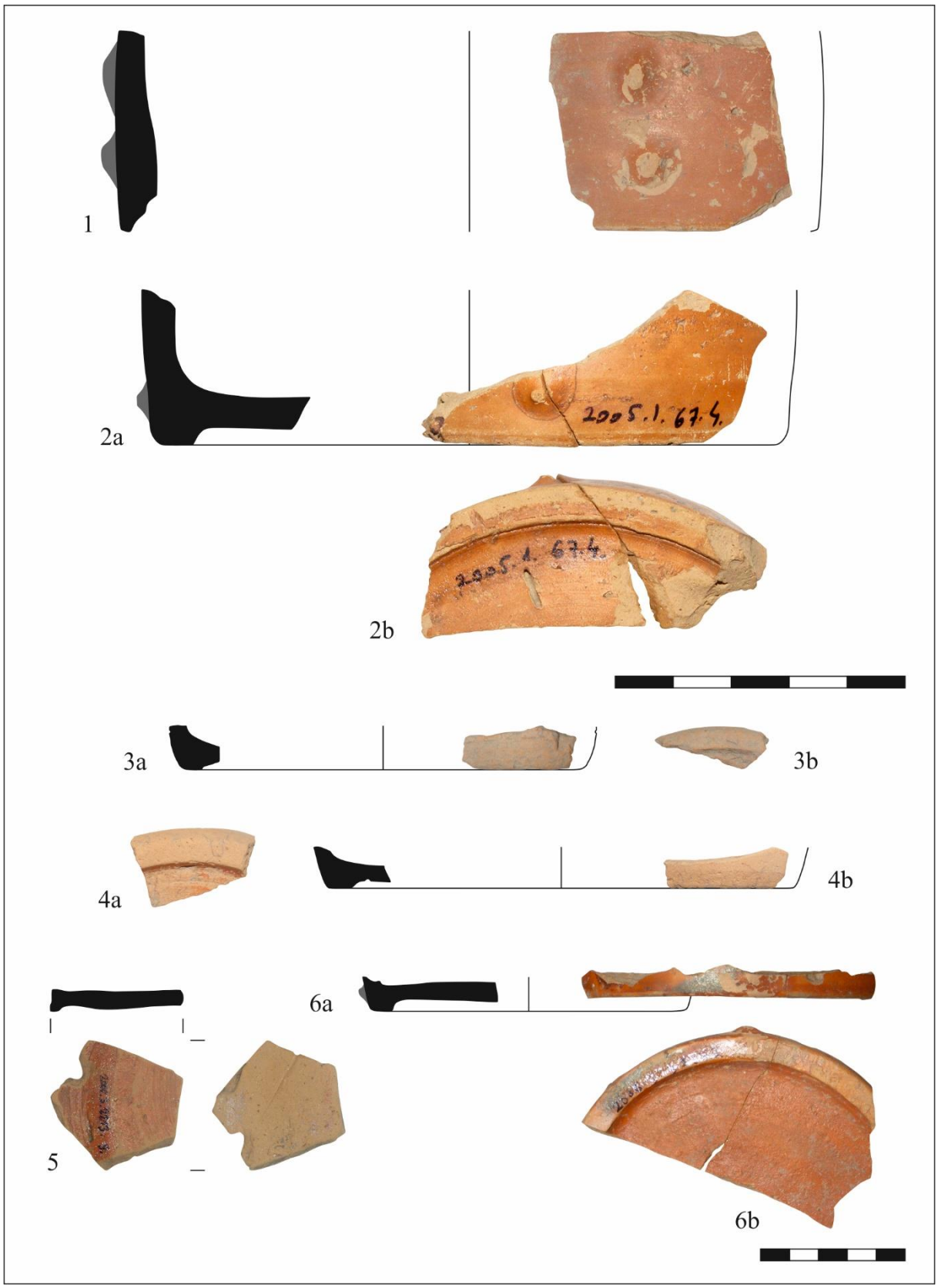

74. tábla

1: Kat. 952; 2a–b: Kat. 943 (M 1:1); 3a–b: Kat. 950; 4a–b: Kat. 945; 5: Kat. 946; 6a–b: Kat. 951 (M 1:2).

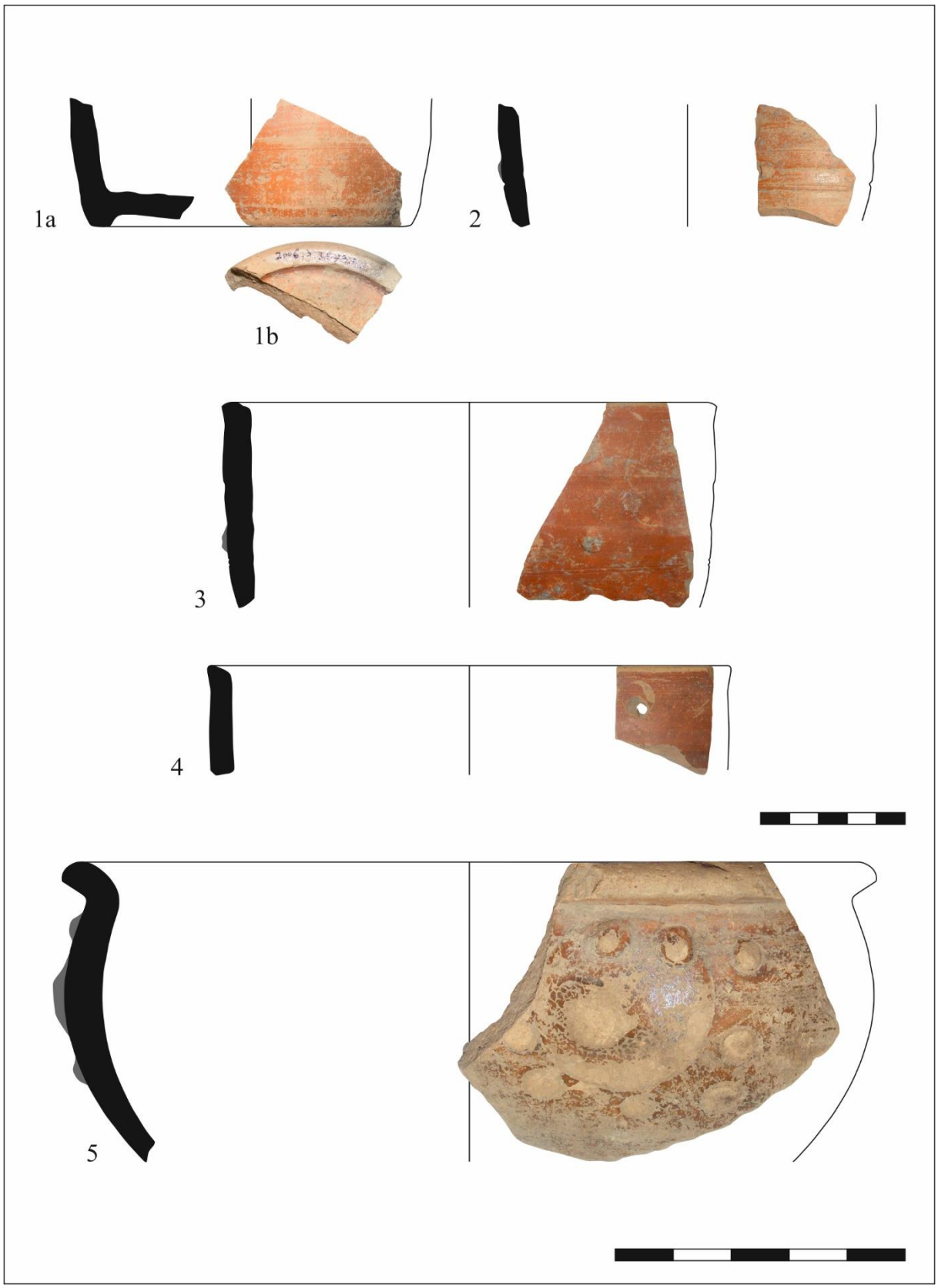

75. tábla

1a–b: Kat. 957; 2: Kat. 956; 3: Kat. 955; 4: Kat. 954 (M 1:2); 5: Kat. 961 (M 1:1).

76. tábla

1: Kat. 958; 2: Kat. 959; 3: Kat. 960; 4: Kat. 964 (M 1:1).

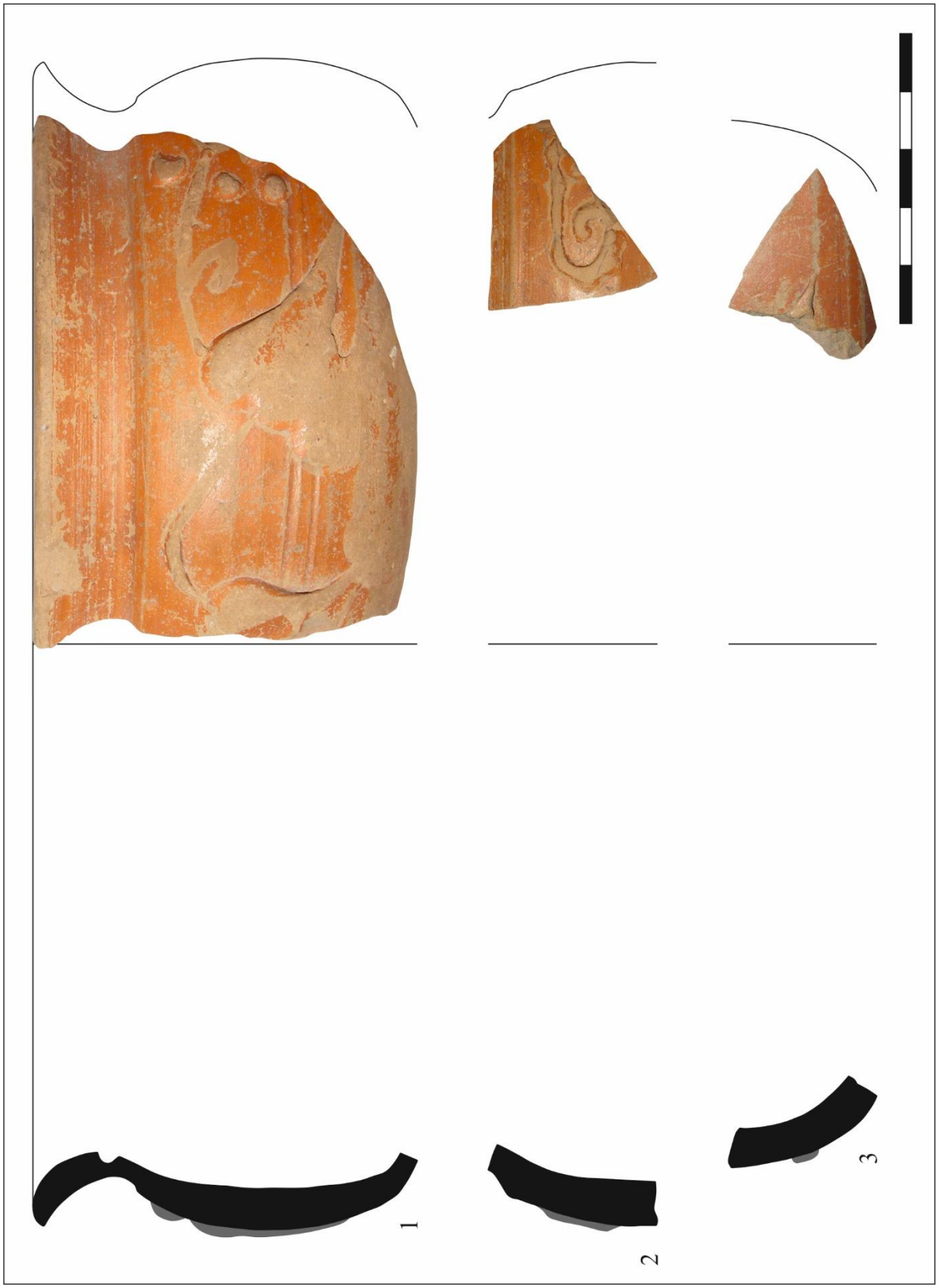

77. tábla

1–2: Kat. 962; 3: Kat. 963 (M 1:1).

78. tábla

1: Kat. 967; 2: Kat. 966; 3: Kat. 969 (M 1:1); 4: Kat. 970; 5: Kat. 968; 6: Kat. 965 (M 1:2).

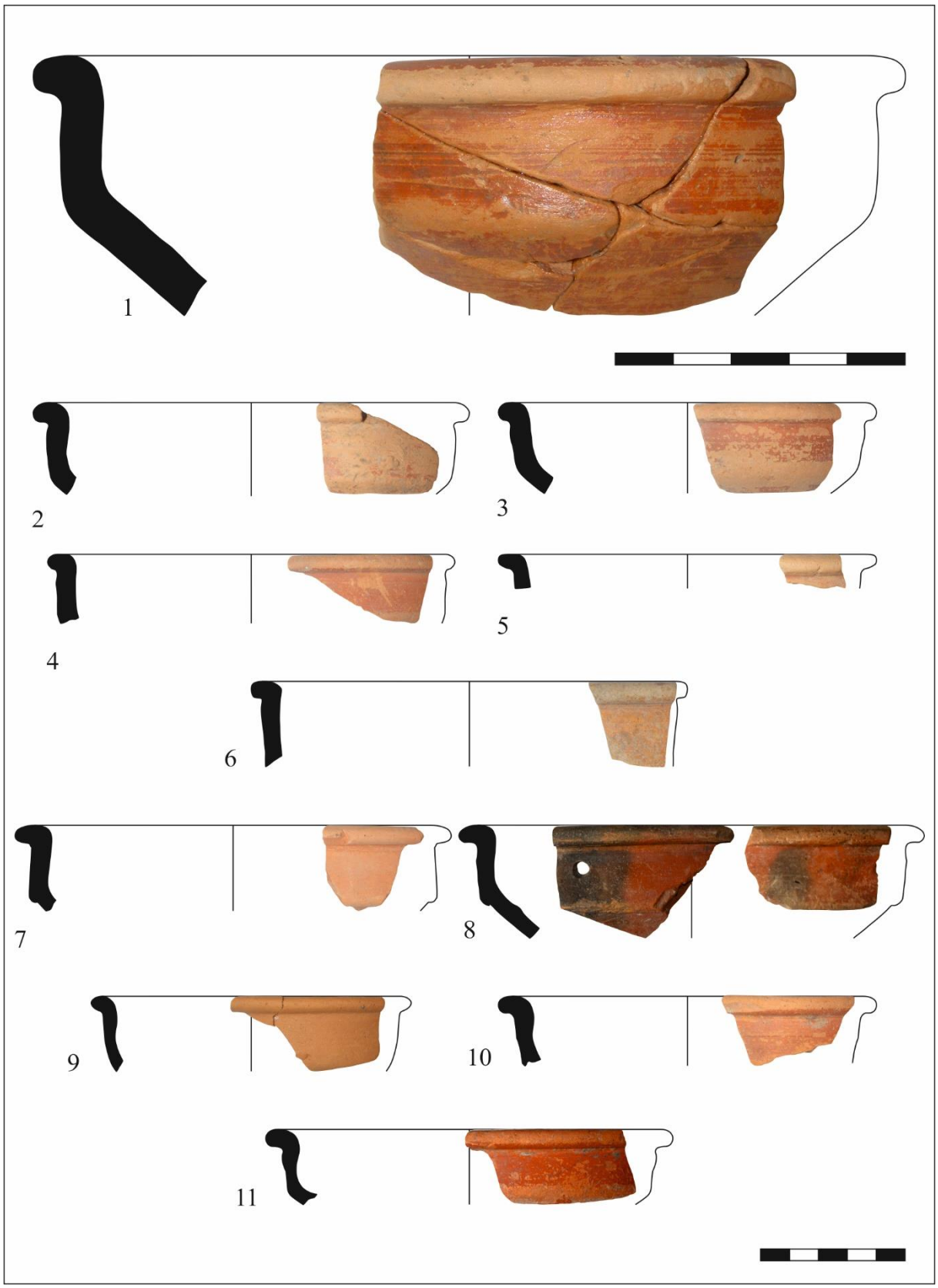

79. tábla

1: Kat. 976 (M 1:1); 2: Kat. 978; 3: Kat. 973; 4: Kat. 974; 5: Kat. 981; 6: Kat. 982; 7: Kat. 971; 8: Kat. 972; 9: Kat. 979; 10: Kat. 977; 11: Kat. 975 (M 1:2).

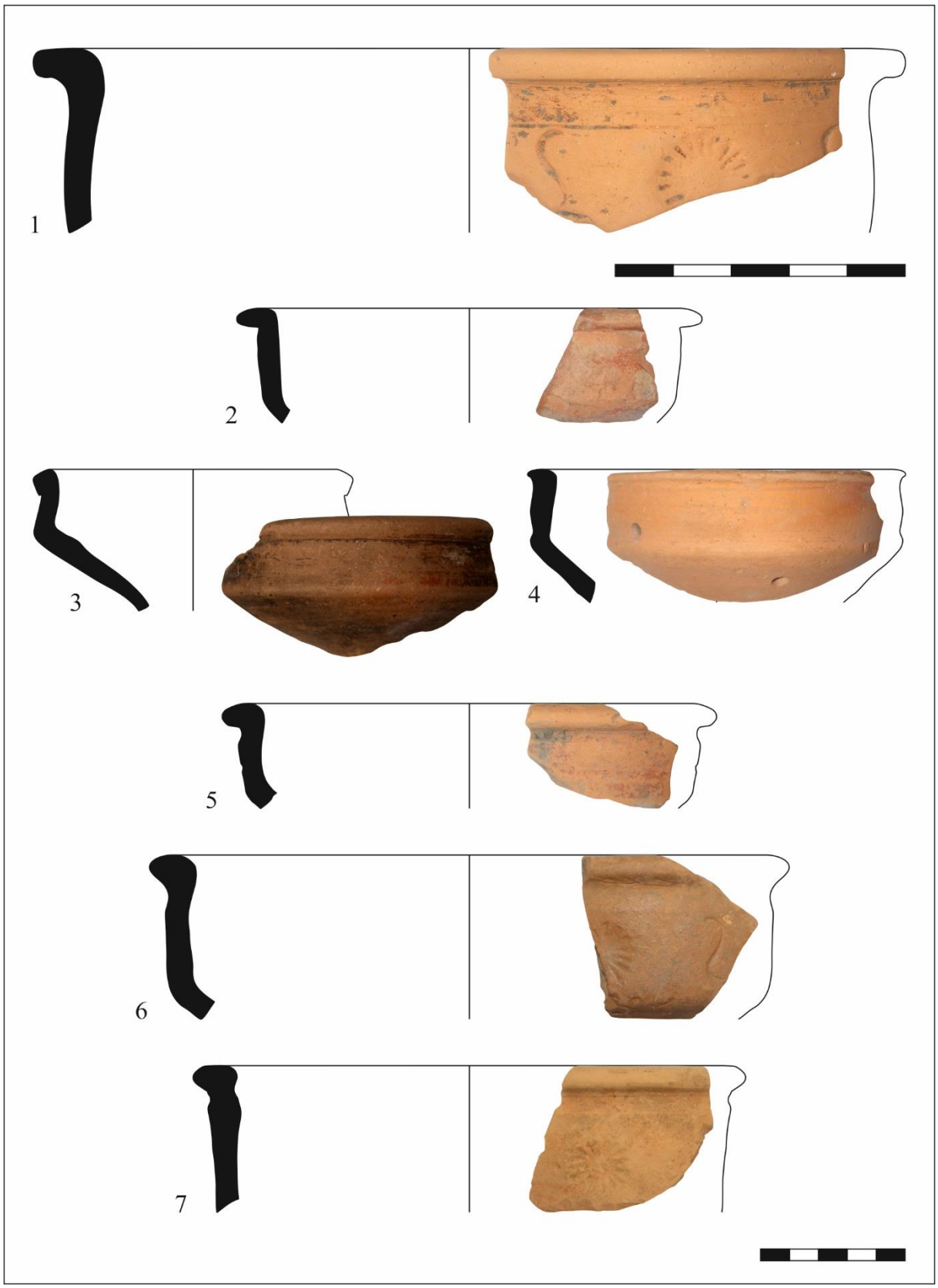

80. tábla

1: Kat. 980 (M 1:1); 2: Kat. 983; 3: Kat. 984; 4: Kat. 985; 5: Kat. 988; 6: Kat. 993; 7: Kat. 995 (M 1:2).

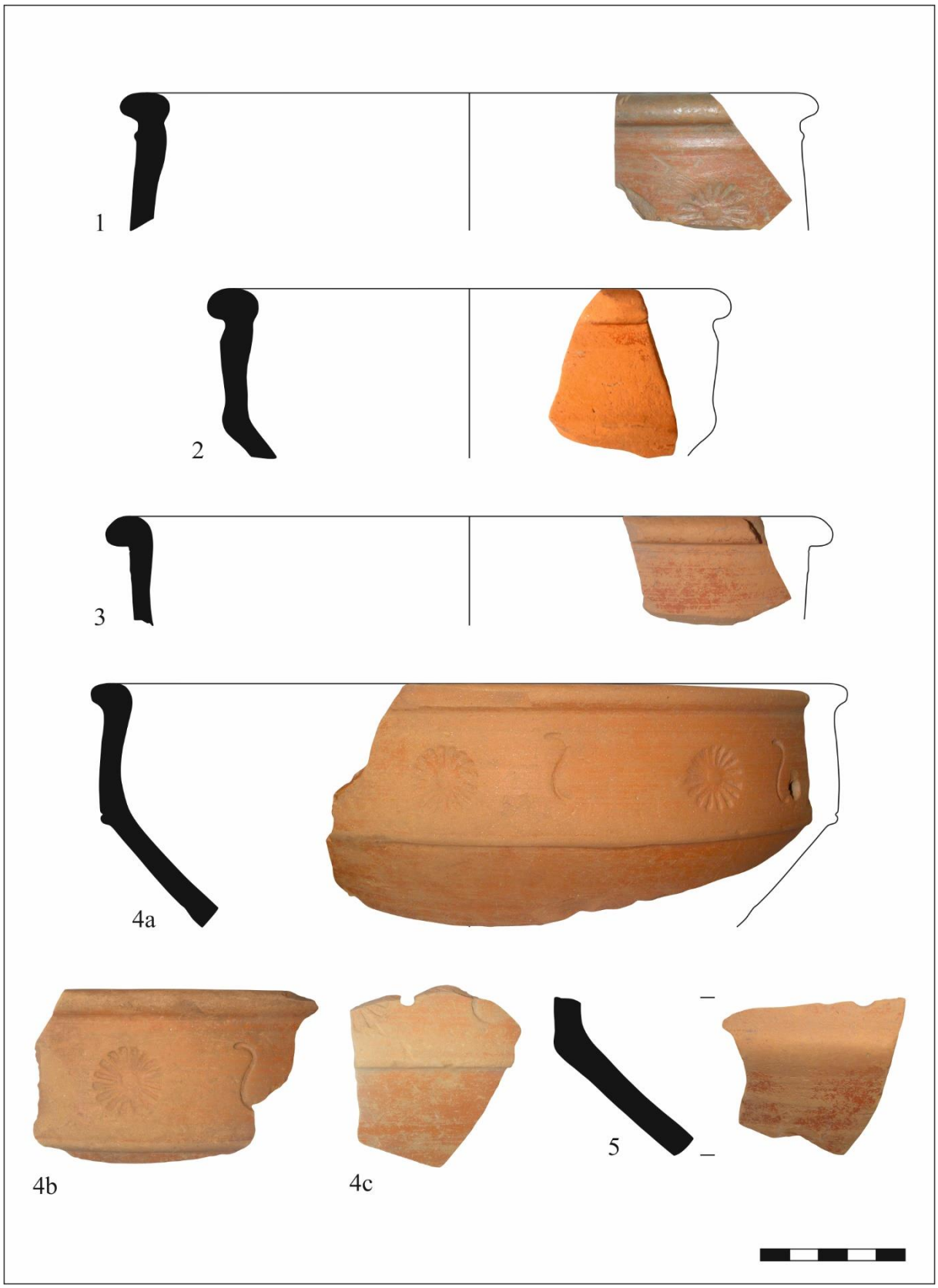

81. tábla

1: Kat. 992; 2: Kat. 986; 3: Kat. 994; 4a–c: Kat. 991; 5: Kat. 987 (M 1:2).

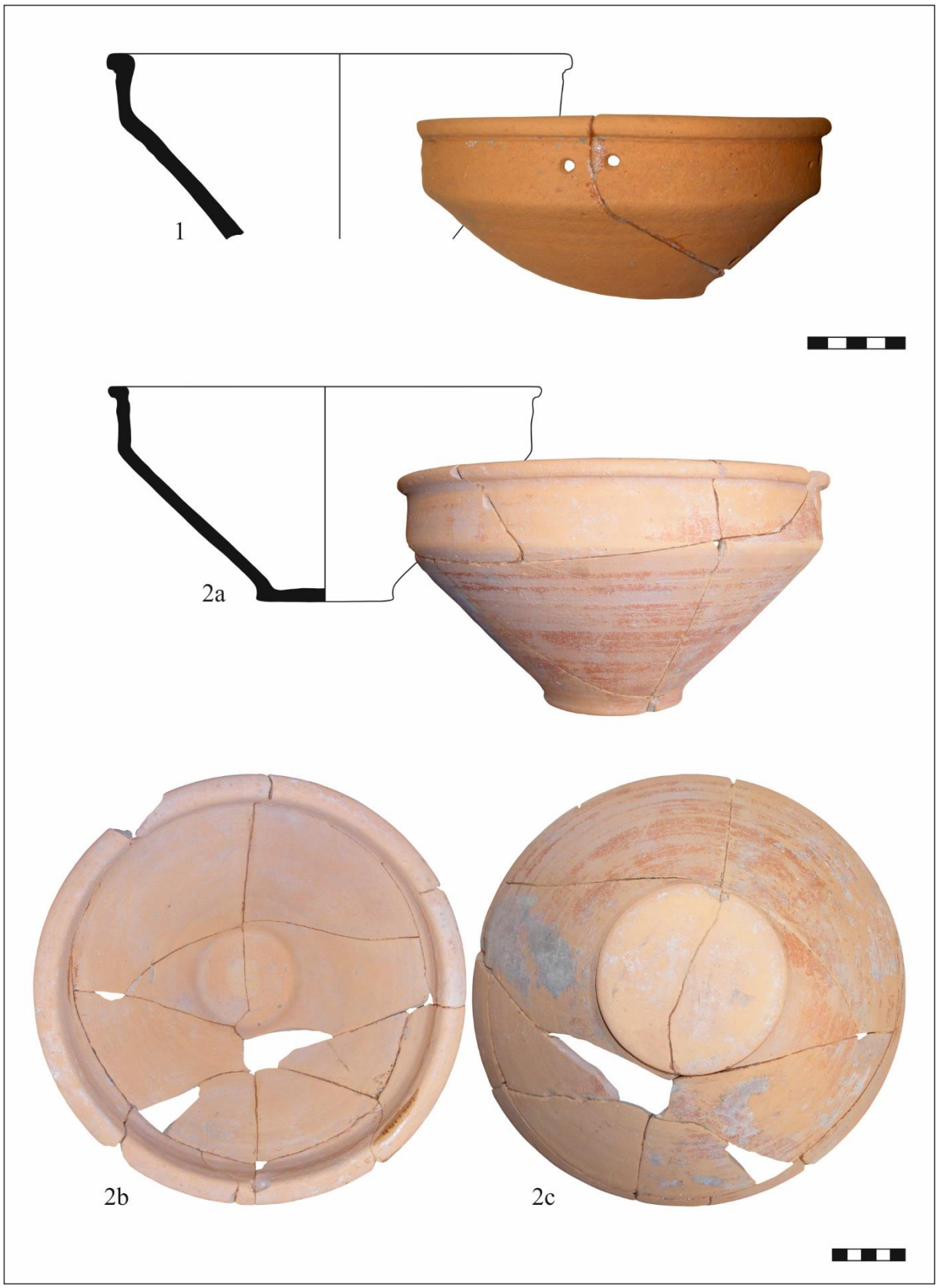

82. tábla

1: Kat. 990 (M 1:3); 2a–c: Kat. 989 (M 1:4).

83. tábla

1: Kat. 997; 2: Kat. 996; 3a–c: Kat. 999 (M 1:3); 4: Kat. 998 (M 1:2).

84. tábla

1: Kat. 1000; 2a–b: Kat. 1001; 3a–b: Kat. 1002 (M 1:2).

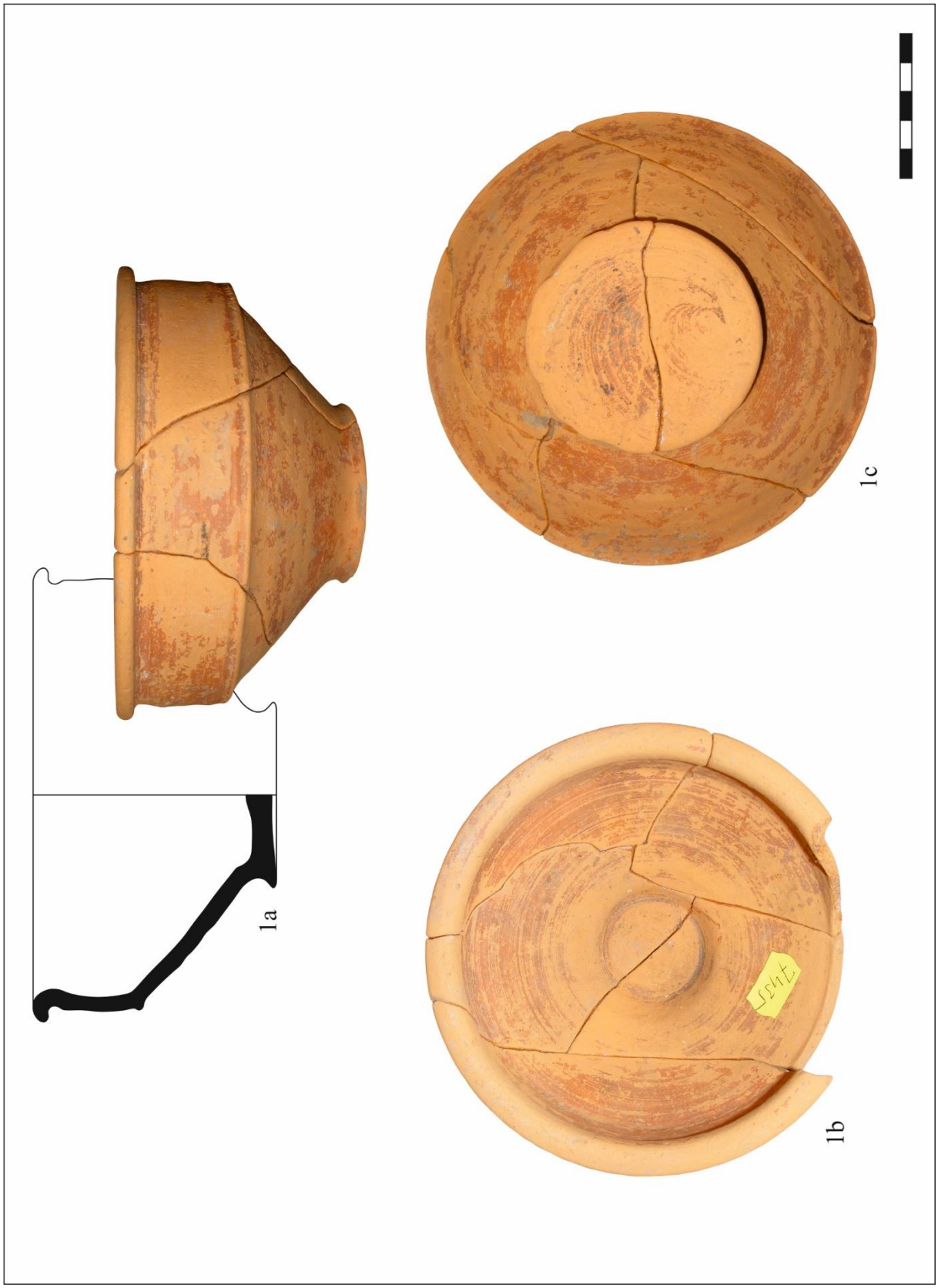

85. tábla

1a–c: Kat. 1003 (M 1:2).

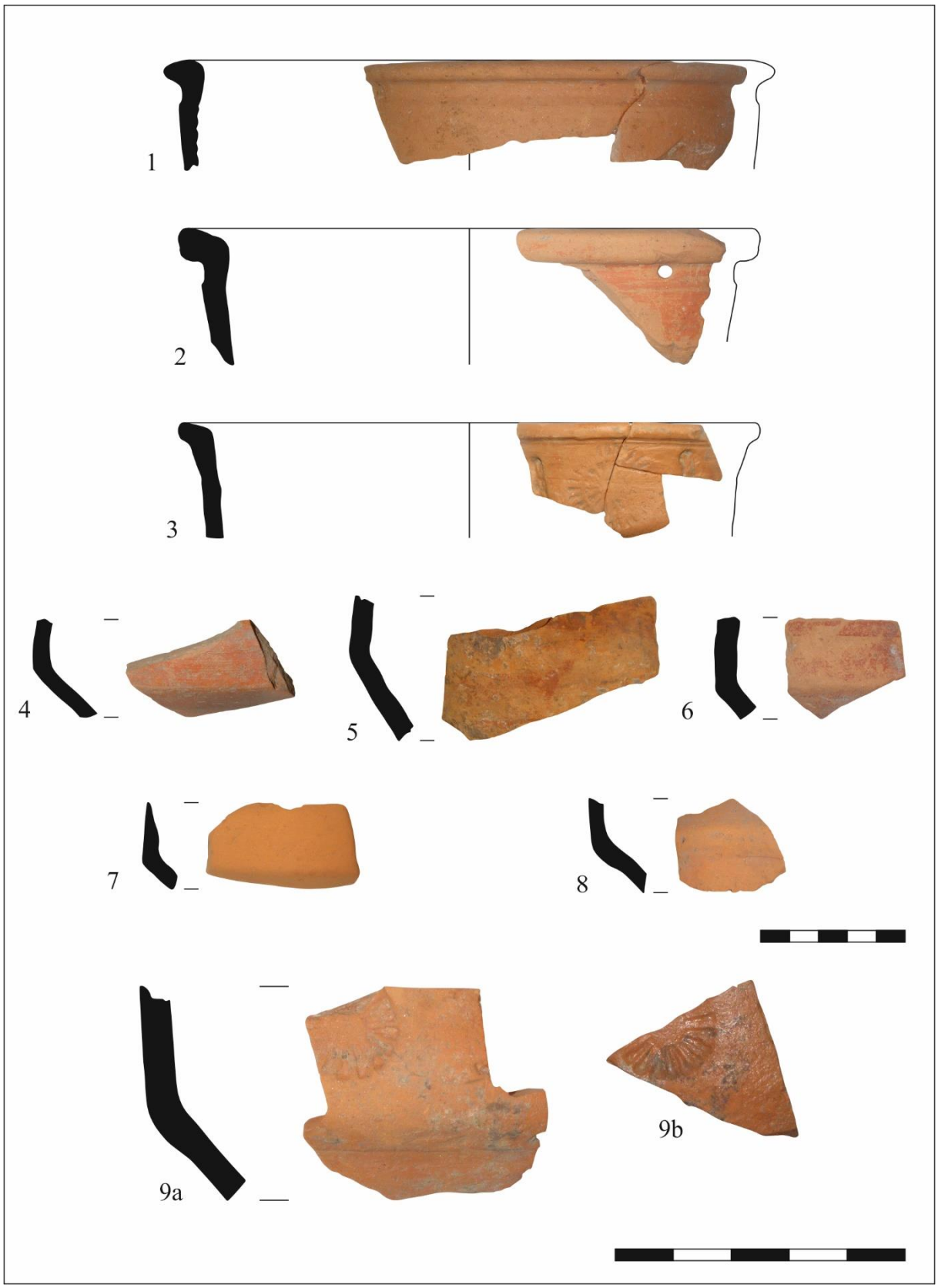

86. tábla

1: Kat. 1005; 2: Kat. 1006; 3: Kat. 1004; 4: Kat. 1008; 5: Kat. 1010; 6: Kat. 1012; 7: Kat. 1007; 8: Kat. 1011 (M 1:2); 9a–b: Kat. 1009 (M 1:1).

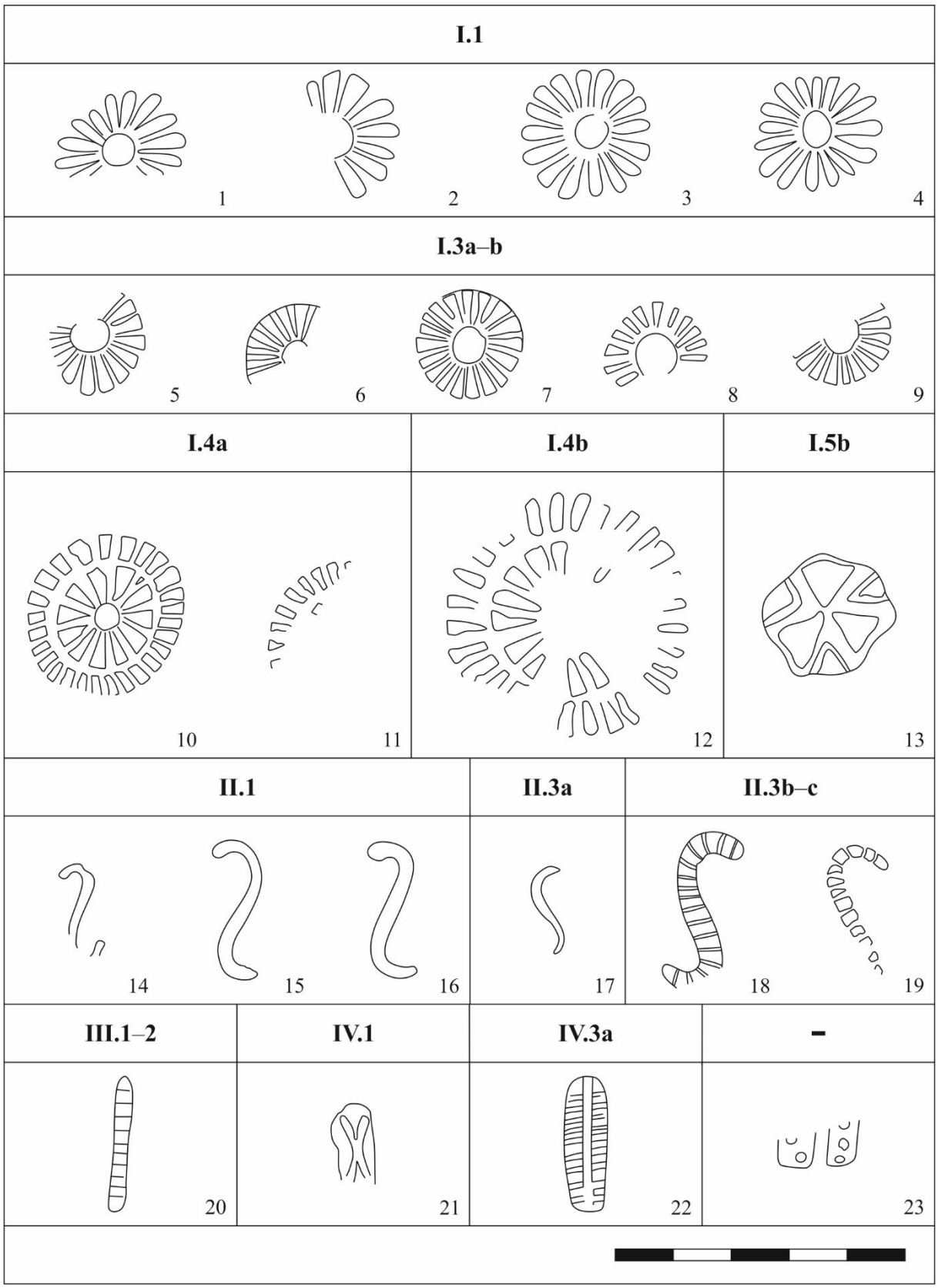

87. tábla

1: Kat. 992; 2: Kat. 993; 3: Kat. 991; 4: Kat. 995; 5: Kat. 1009; 6: Kat. 970; 7: Kat. 967; 8: Kat. 980; 9: Kat. 1009; 10: Kat. 966; 11: Kat. 969; 12: Kat. 1004; 13: Kat. 999; 14: Kat. 970; 15: Kat. 993; 16: Kat. 991; 17: Kat. 980; 18: Kat. 966; 19: Kat. 969; 20: Kat. 967; 21: Kat. 1004; 22: Kat. 999; 23: Kat. 998 (M 1:1).

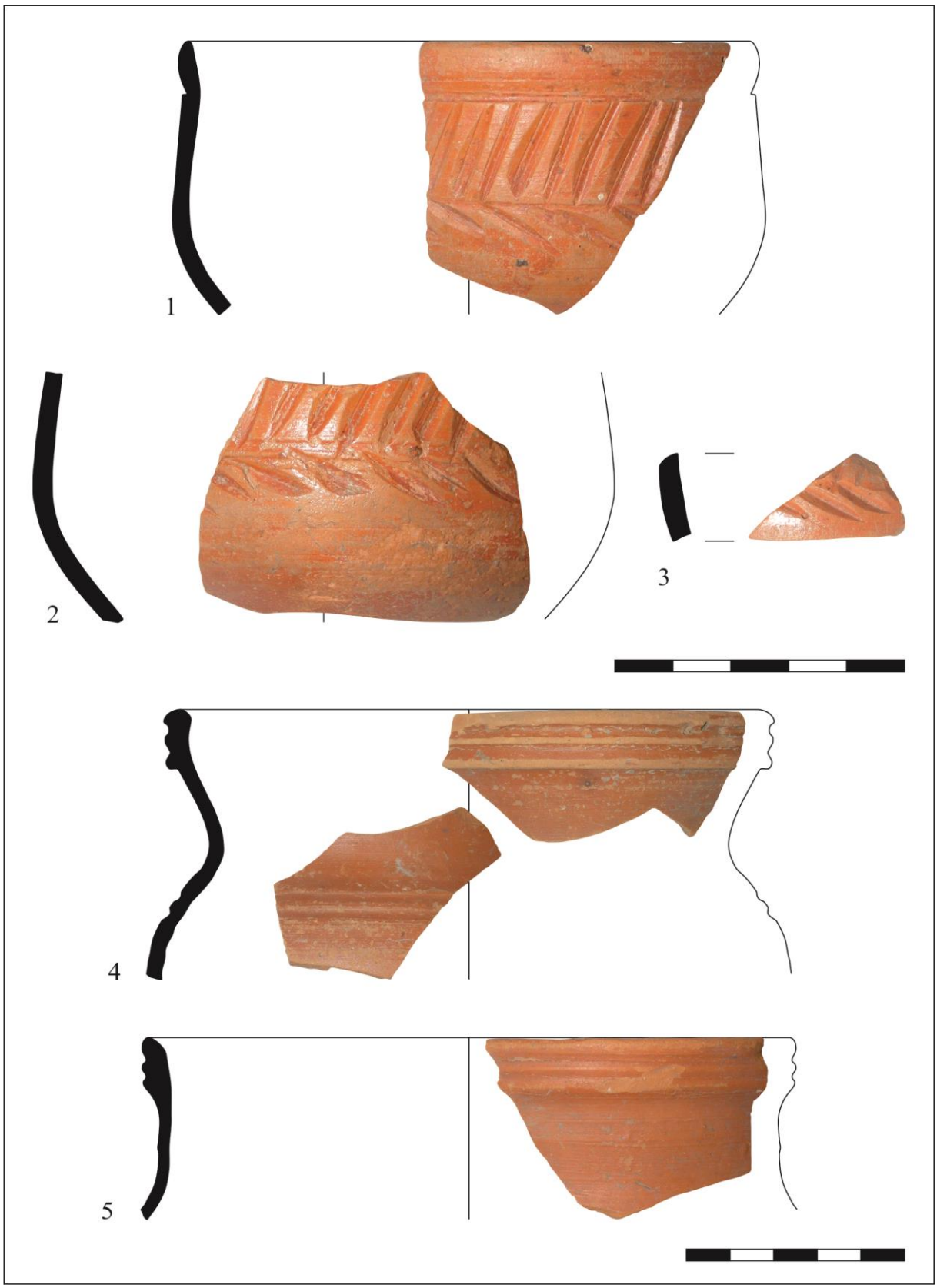

88. tábla

1: Kat. 1014; 2: Kat. 1013; 3: Kat. 1015 (M 1:1); 4: Kat. 1016; 5: Kat. 1017 (M 3:4).

89. tábla

1: Kat. 1019; 2: Kat. 1018 (M 3:4).

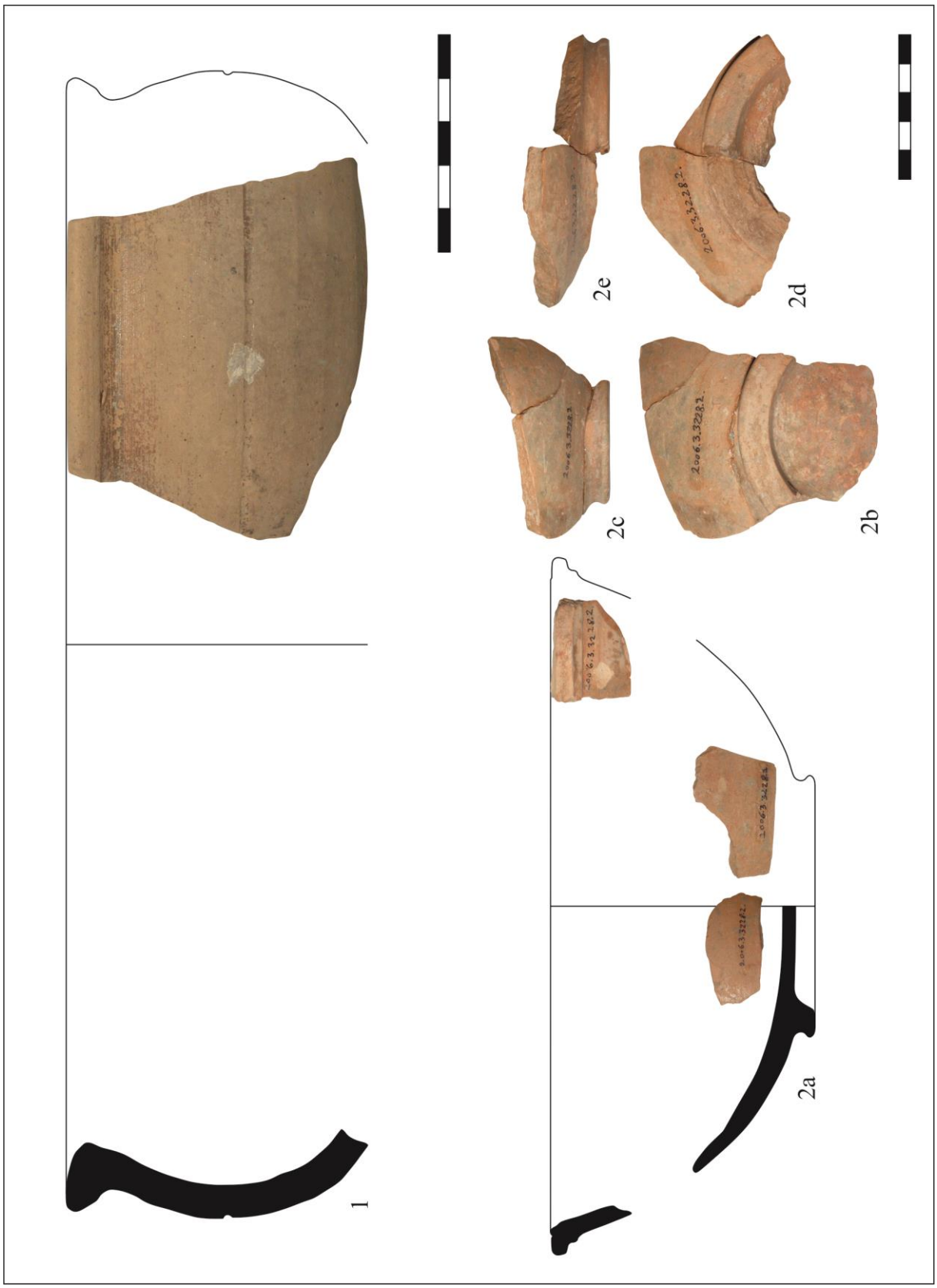

90. tábla

1: Kat. 1020 (M 3:4); 2a–e: Kat. 1024 (M 1:2).

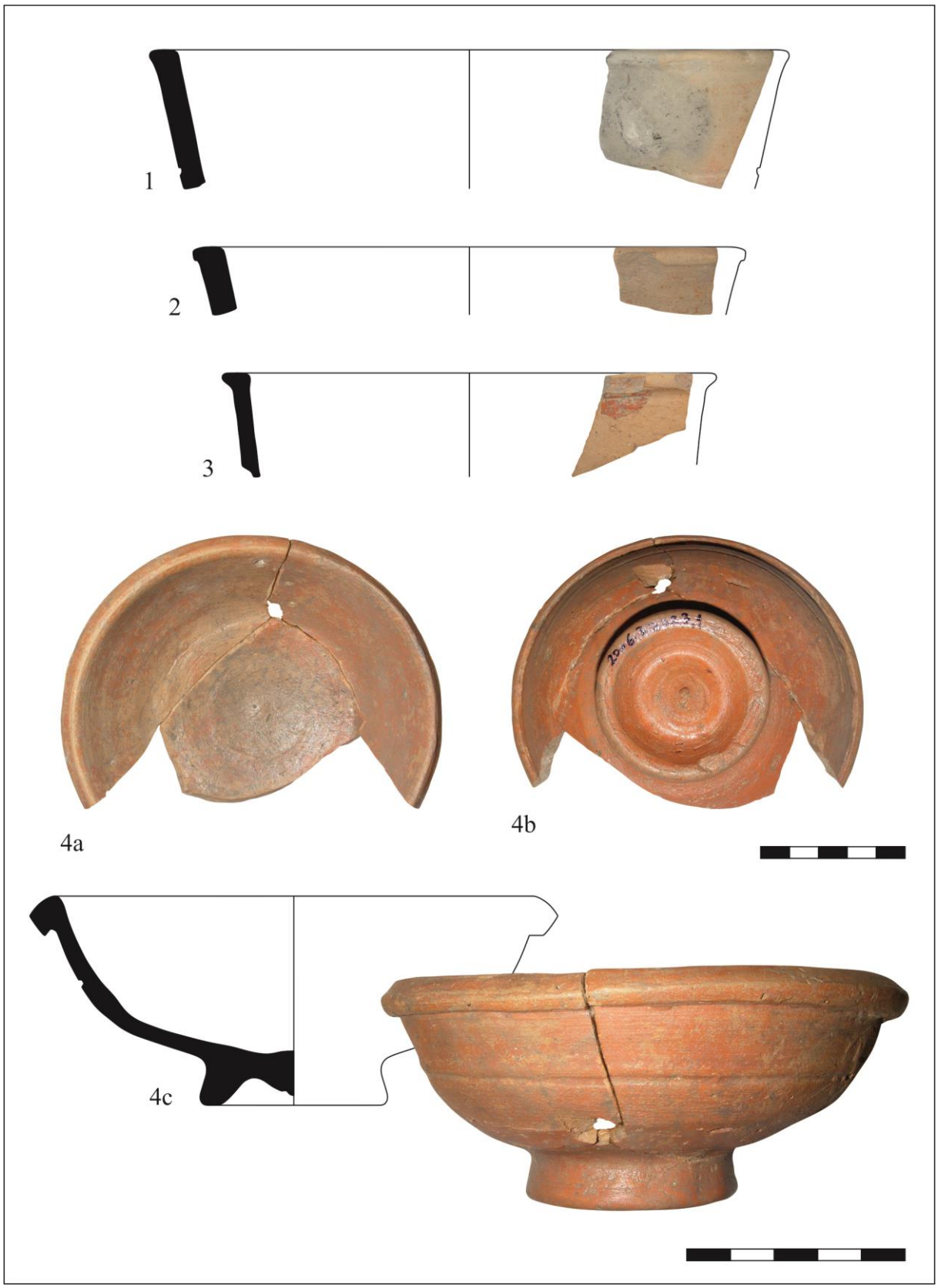

91. tábla

1: Kat. 1023; 2: Kat. 1021; 3: Kat. 1022; 4a–b: Kat. 1025 (M 1:2); 4c: Kat. 1025 (M 3:4).

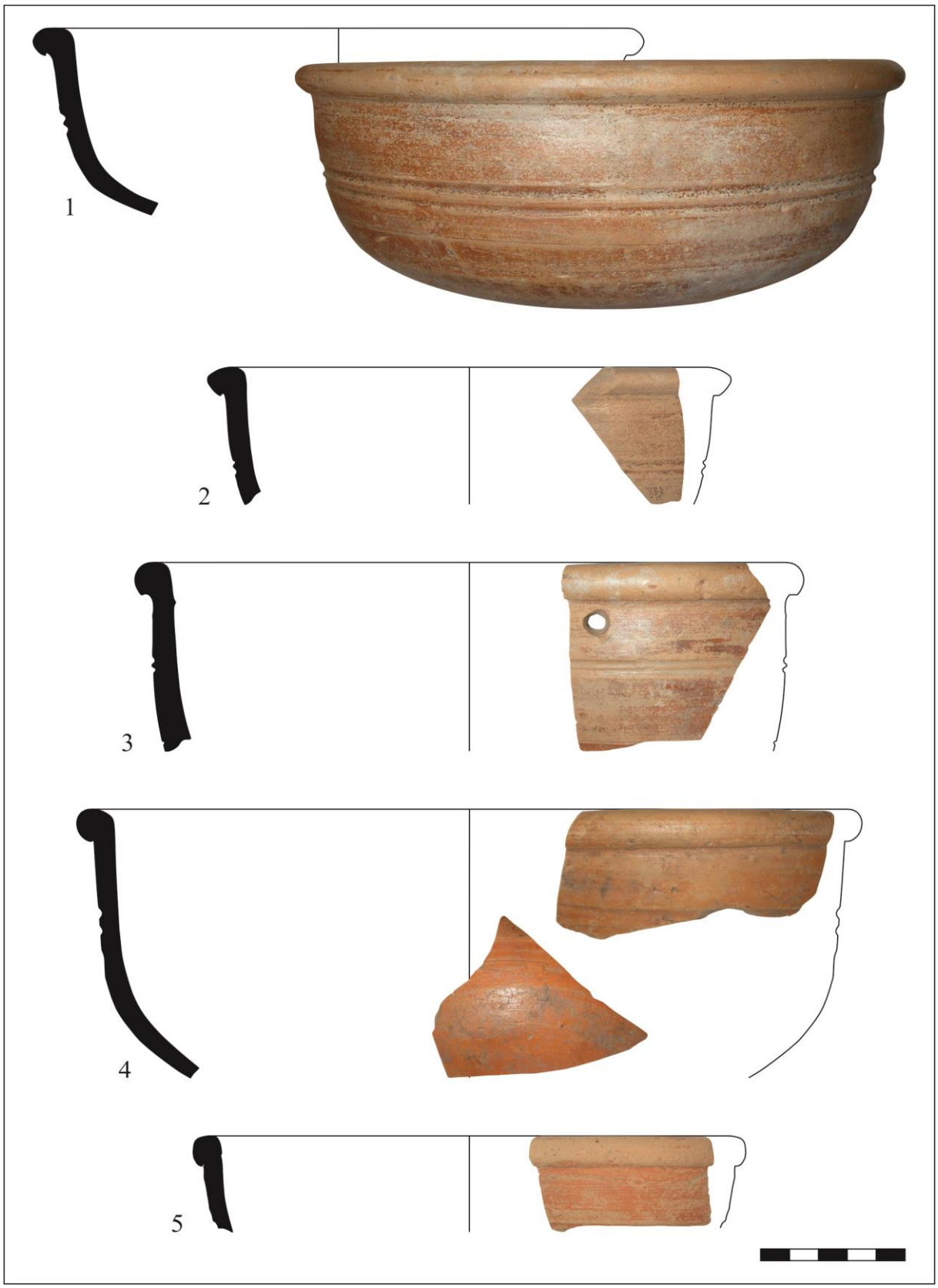

92. tábla

1: Kat. 1026; 2: Kat. 1027; 3: Kat. 1029; 4: Kat. 1028; 5: Kat. 1031 (M 1:2).

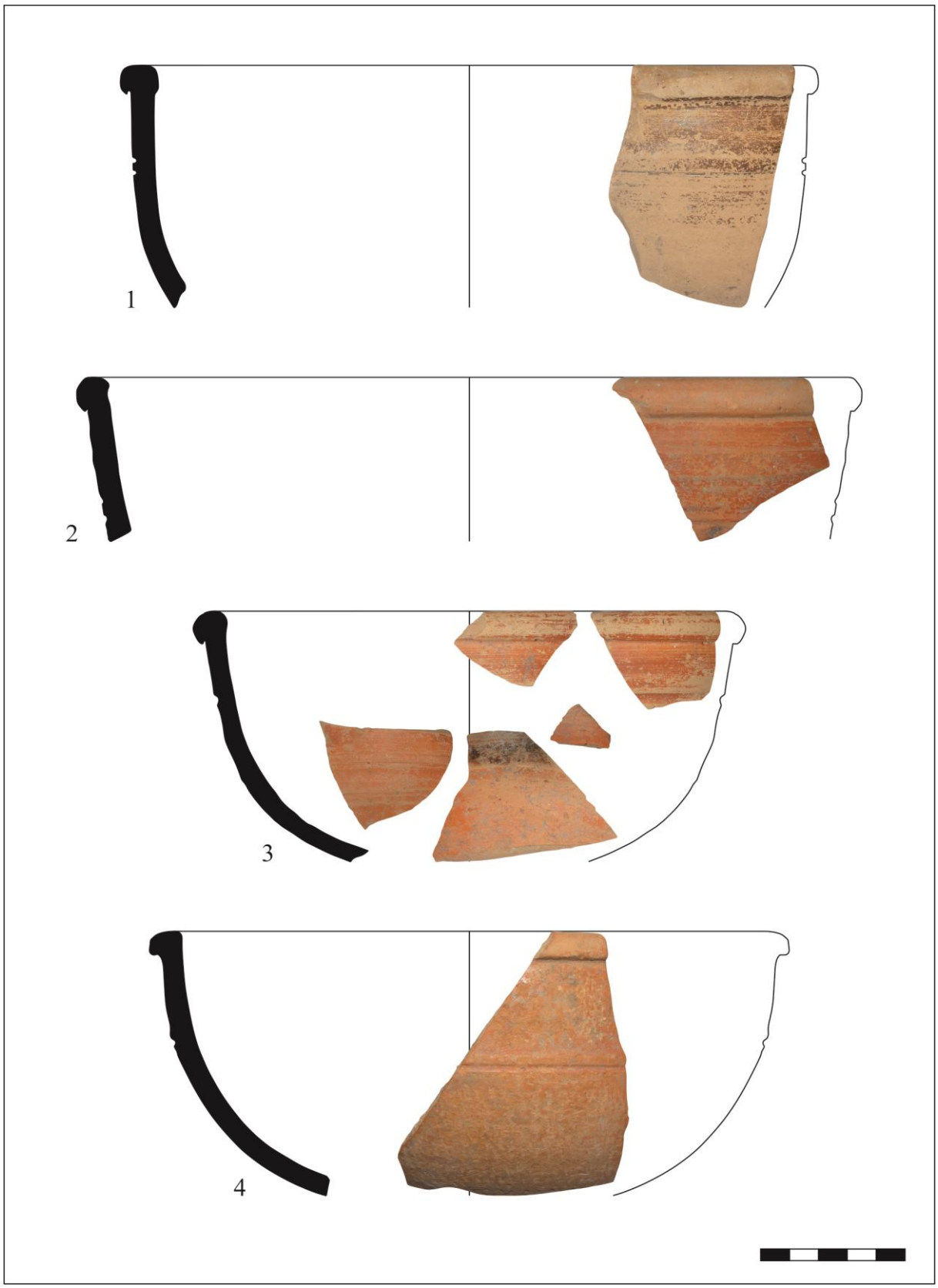

93. tábla

1: Kat. 1030; 2: Kat. 1035; 3: Kat. 1032; 4: Kat. 1034 (M 1:2).

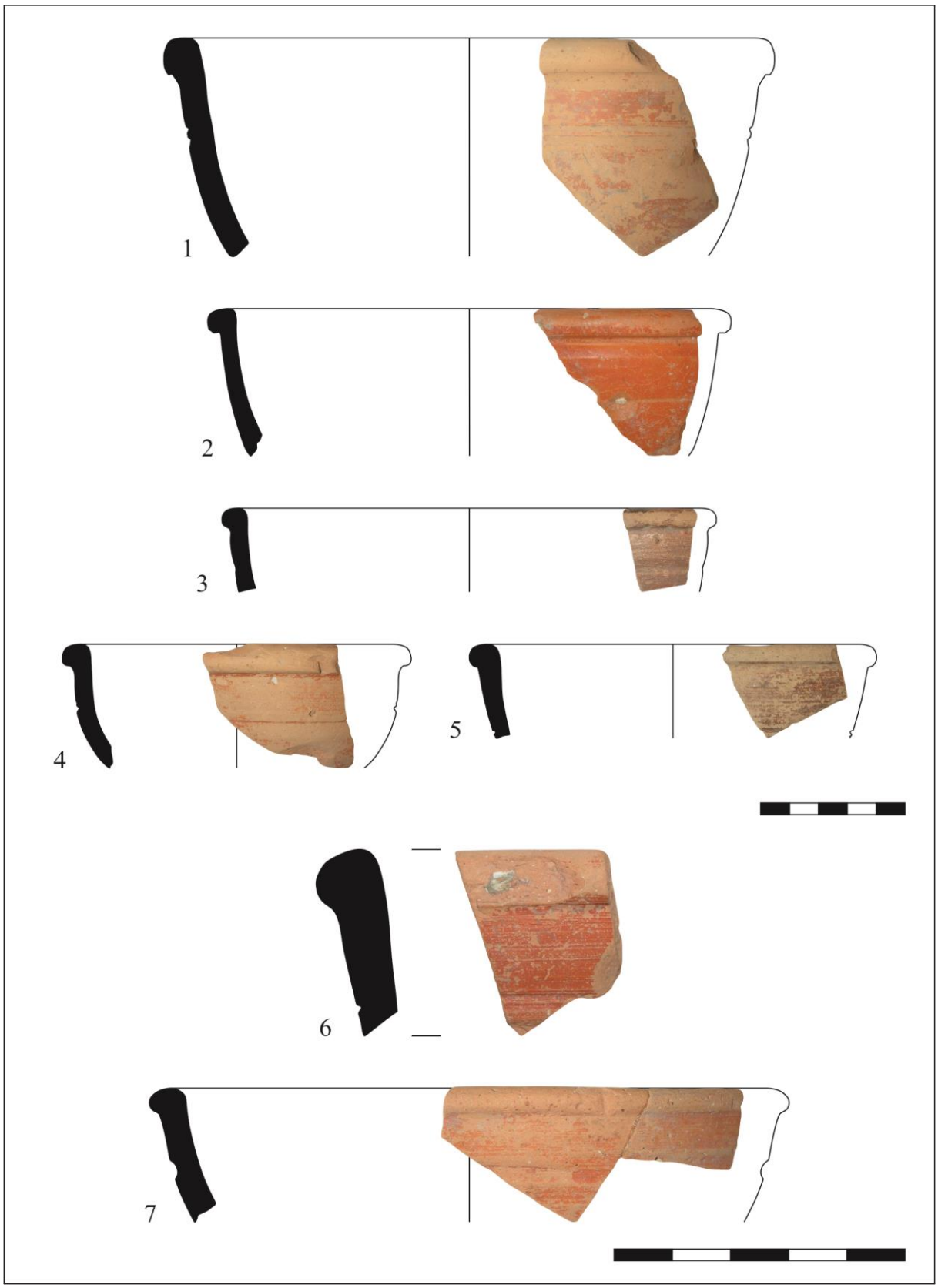

94. tábla

1: Kat. 1033; 2: Kat. 1039; 3: Kat. 1041; 4: Kat. 1036; 5: Kat. 1037 (M 1:2); 6: Kat. 1038; 7: Kat. 1040 (M 1:1).

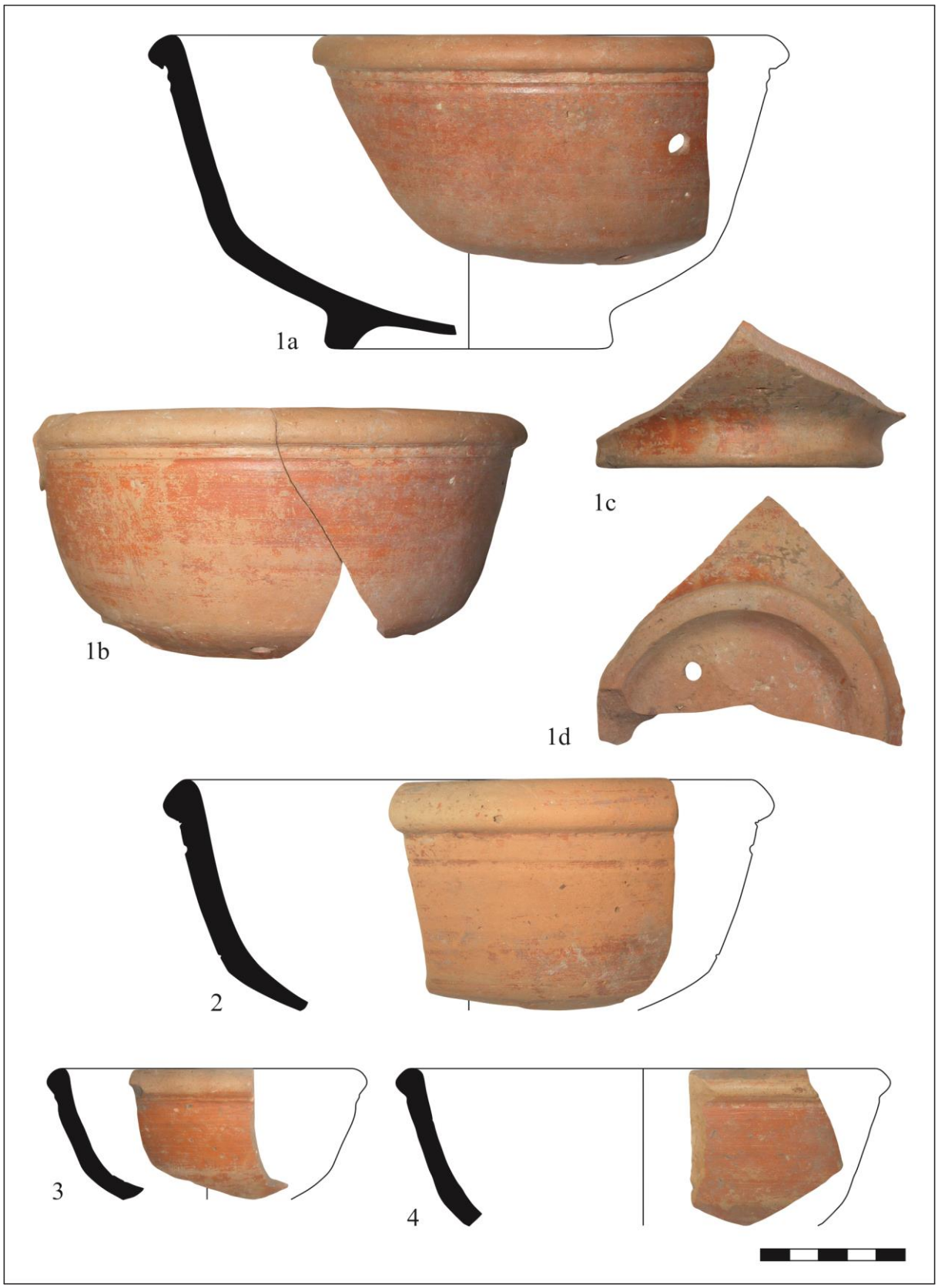

95. tábla

1a–d: Kat. 1043; 2: Kat. 1047; 3: Kat. 1045; 4: Kat. 1042 (M 1:2)

96. tábla

1: Kat. 1044; 2: Kat. 1046; 3: Kat. 1049; 4: Kat. 1048 (M 1:2).

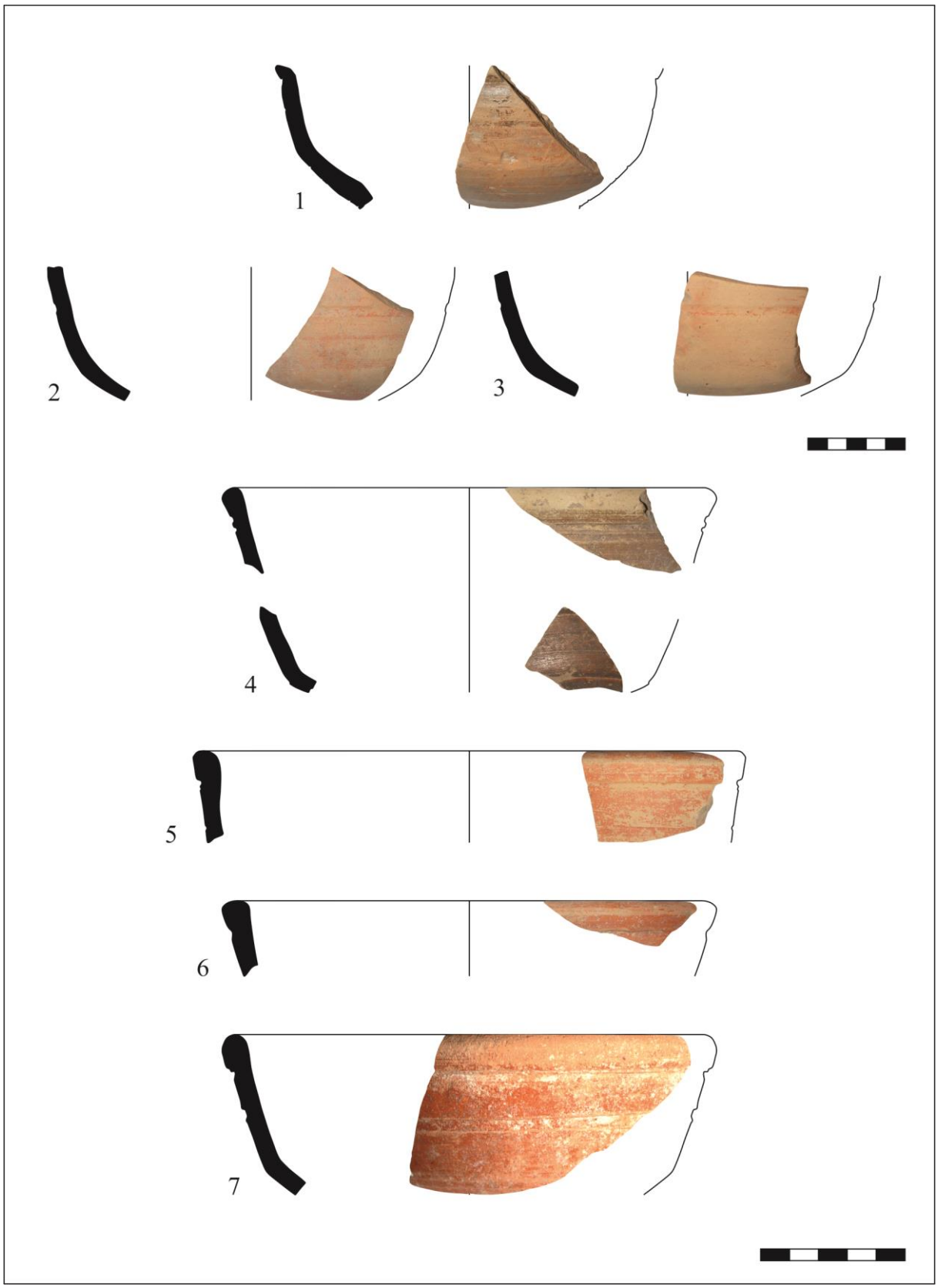

97. tábla

1: Kat. 1056; 2: Kat. 1055; 3: Kat. 1054 (M 1:3); 4: Kat. 1051; 5: Kat. 1052; 6: Kat. 1053; 7: Kat. 1050 (M 1:2).

98. tábla

1: Kat. 1060; 2: Kat. 1061; 3: Kat. 1057; 4: Kat. 1058; 5: Kat. 1059 (M 1:1).

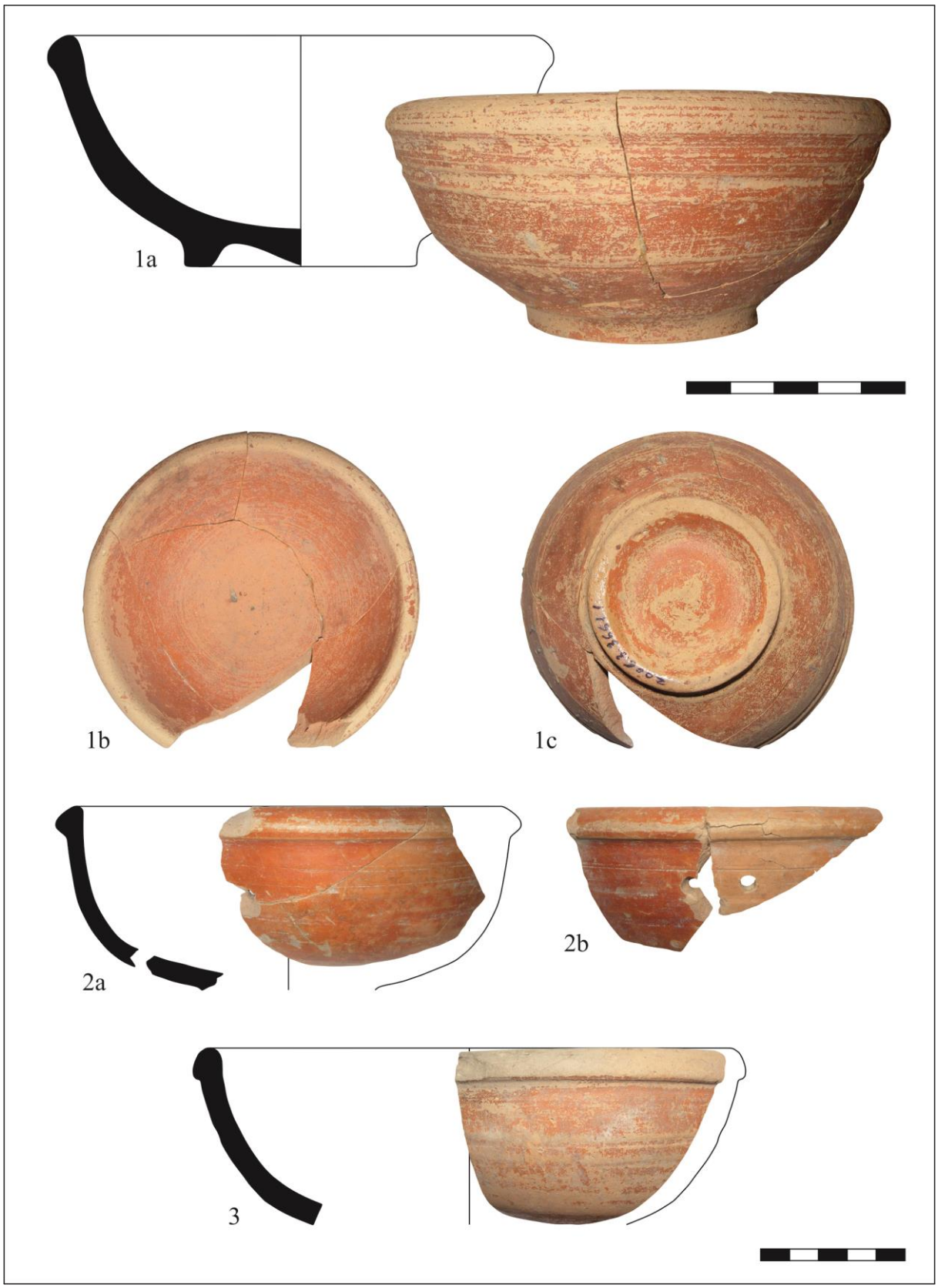

99. tábla

1a: Kat. 1080 (M 3:4); 1b–c: Kat. 1080; 2a–b: Kat. 1075; 3: Kat. 1062 (M 1:2).

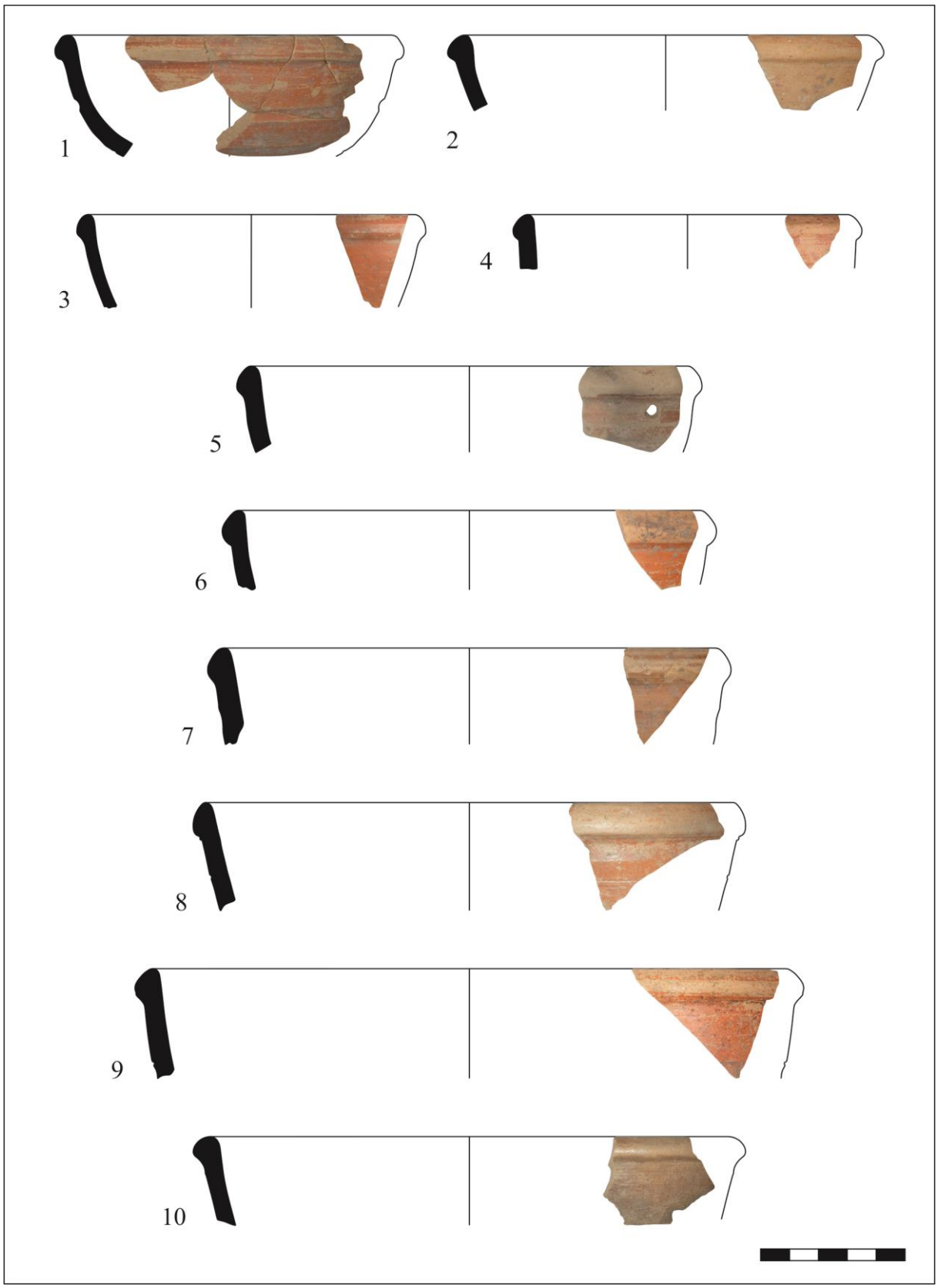

100. tábla

1: Kat. 1082; 2: Kat. 1068; 3: Kat. 1069; 4: Kat. 1066; 5: Kat. 1065; 6: Kat. 1078; 7: Kat. 1073; 8: Kat. 1076; 9: Kat. 1063; 10: Kat. 1081 (M 1:2).

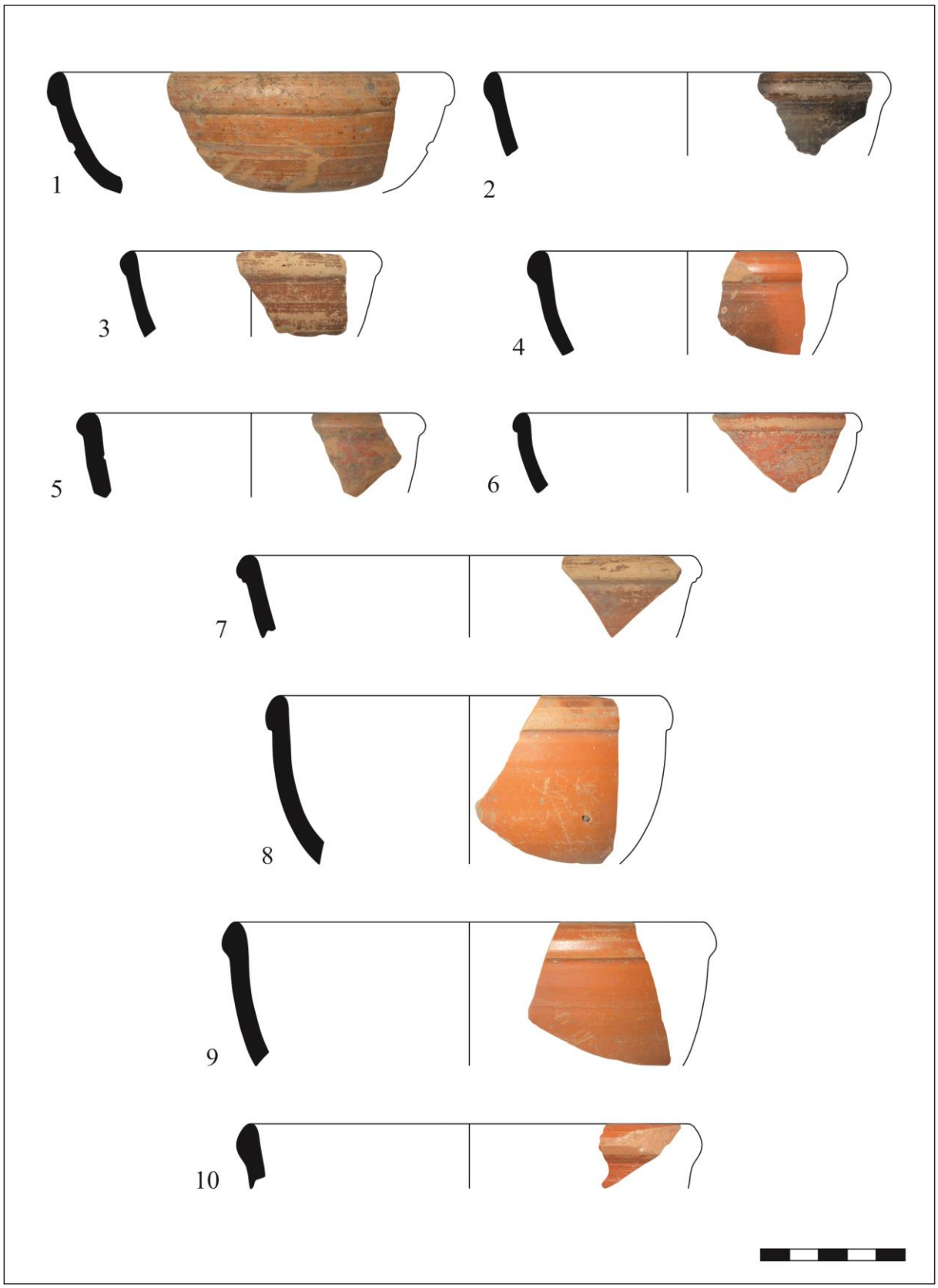

101. tábla

1: Kat. 1070; 2: Kat. 1064; 3: Kat. 1071; 4: Kat. 1074; 5: Kat. 1072; 6: Kat. 1083; 7: Kat. 1067; 8: Kat. 1084; 9: Kat. 1079; 10: Kat. 1077 (M 1:2).

102. tábla

1: Kat. 1087; 2: Kat. 1086; 3: Kat. 1088; 4: Kat. 1085; 5: Kat. 1089 (M 1:1).

103. tábla

1: Kat. 1092; 2a–b: Kat. 1093; 3: Kat. 1094; 4: Kat. 1090; 5: Kat. 1091; 6: Kat. 1096 (M 1:2).

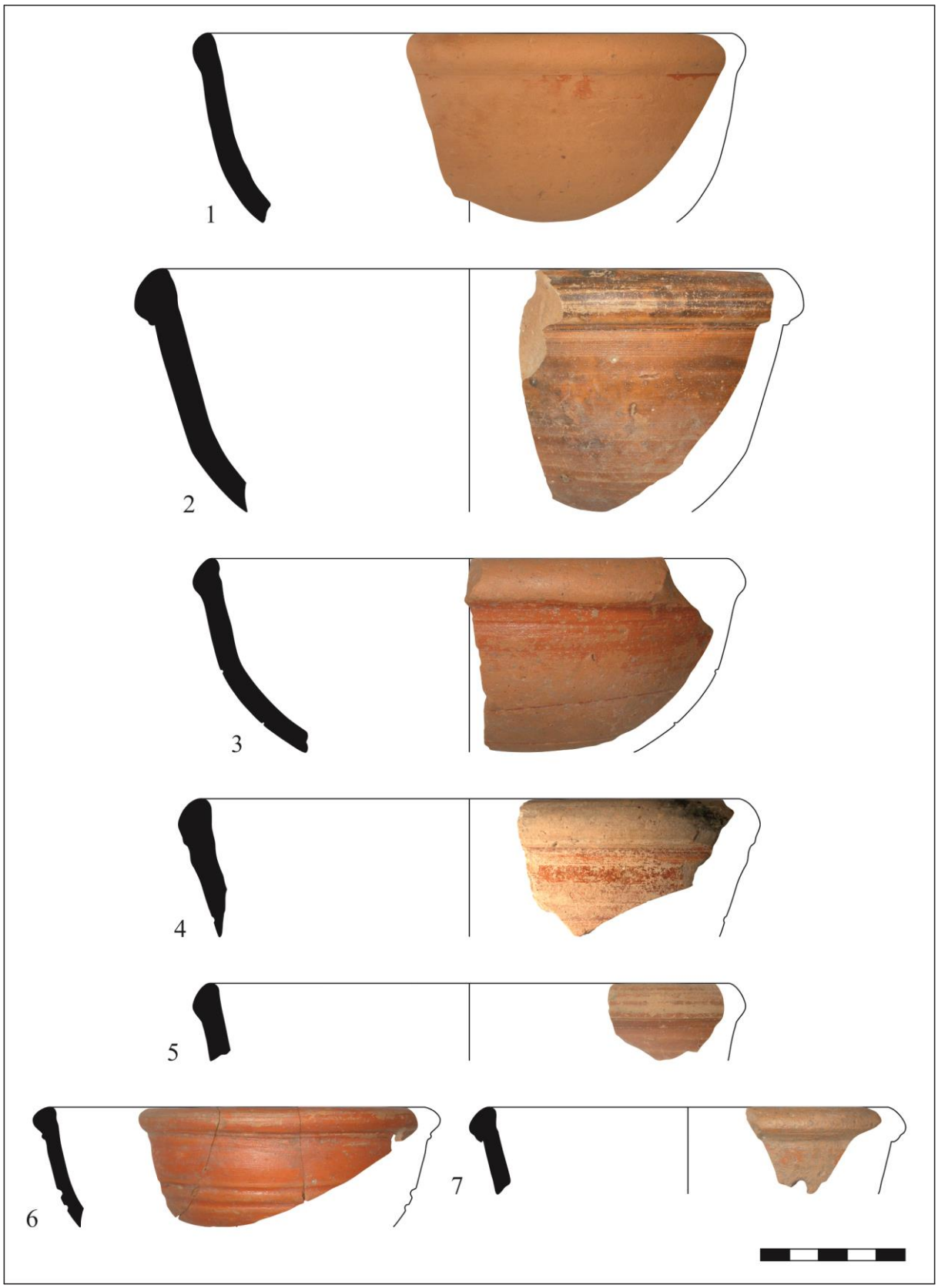

104. tábla

1: Kat. 1095; 2: Kat. 1105; 3: Kat. 1104; 4: Kat. 1098; 5: Kat. 1102; 6: Kat. 1106; 7: Kat. 1101 (M 1:2).

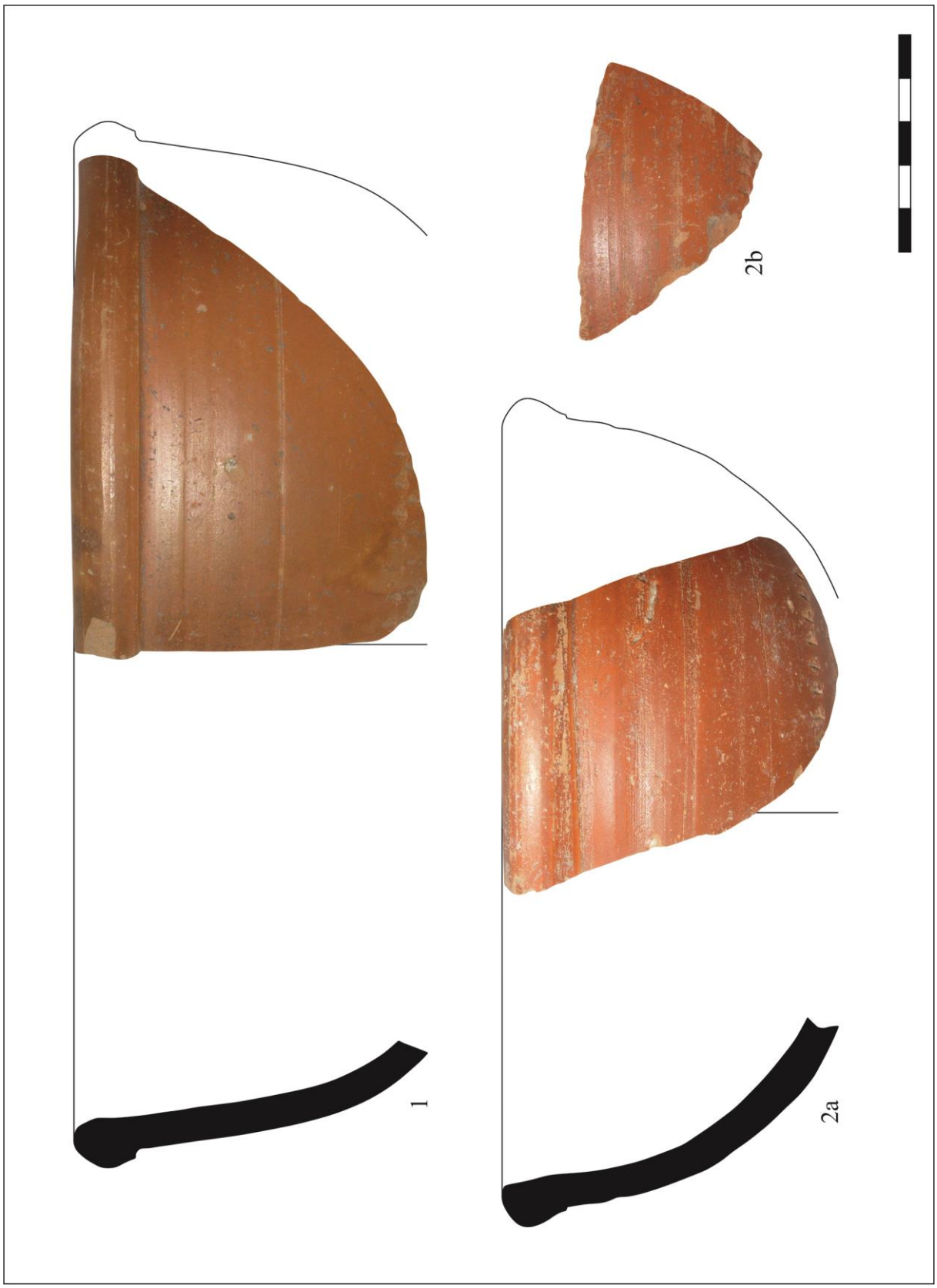

105. tábla

1: Kat. 1099; 2a–b: Kat. 1103 (M 3:4).

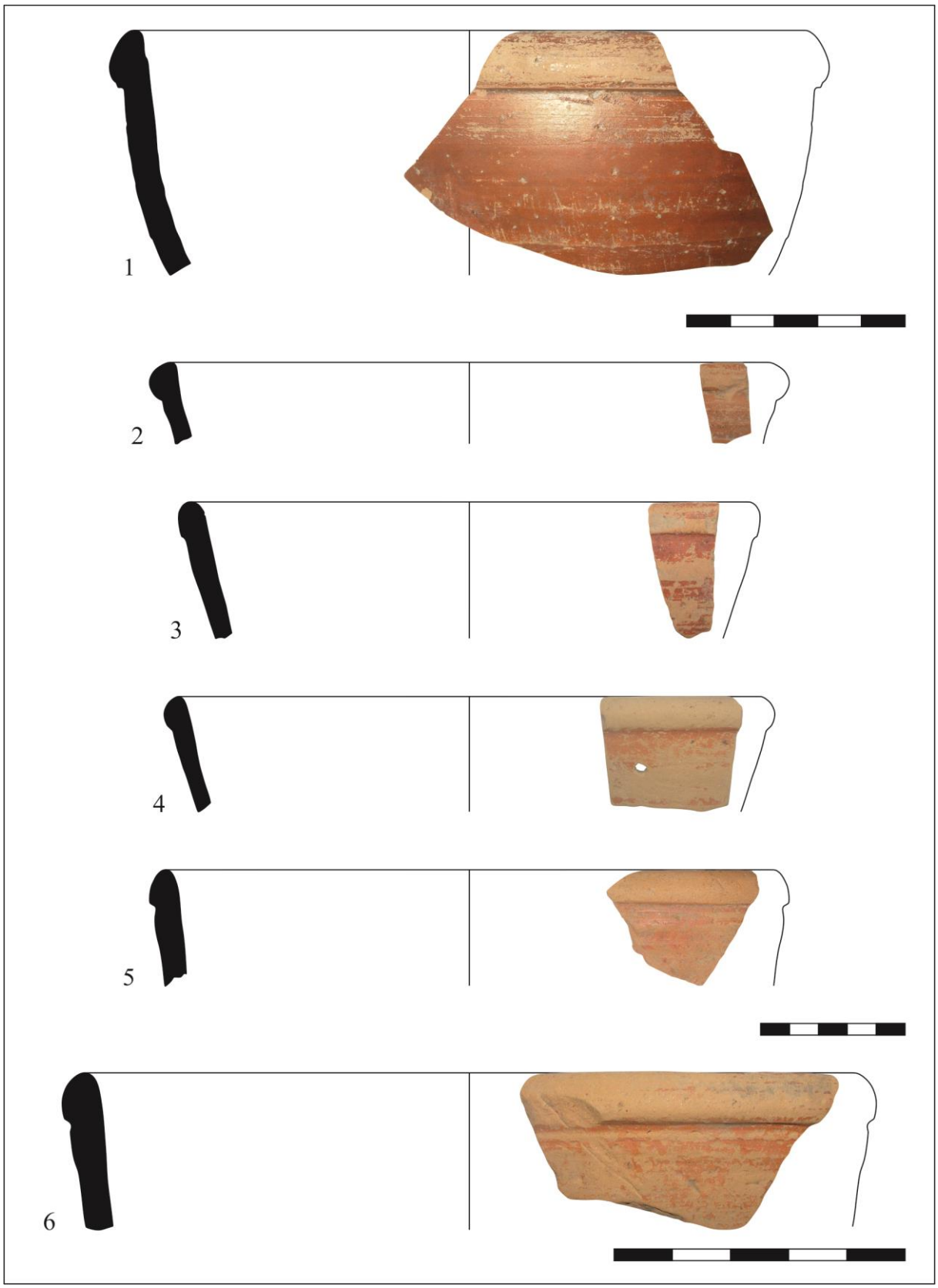

106. tábla

1: Kat. 1097 (M 3:4); 2: Kat. 1100; 3: Kat. 1108; 4: Kat. 1107; 5: Kat. 1111 (M 1:2); 6: Kat. 1112 (M 1:1).

107. tábla

1: Kat. 1109; 2: Kat. 1110 (M 3:4).

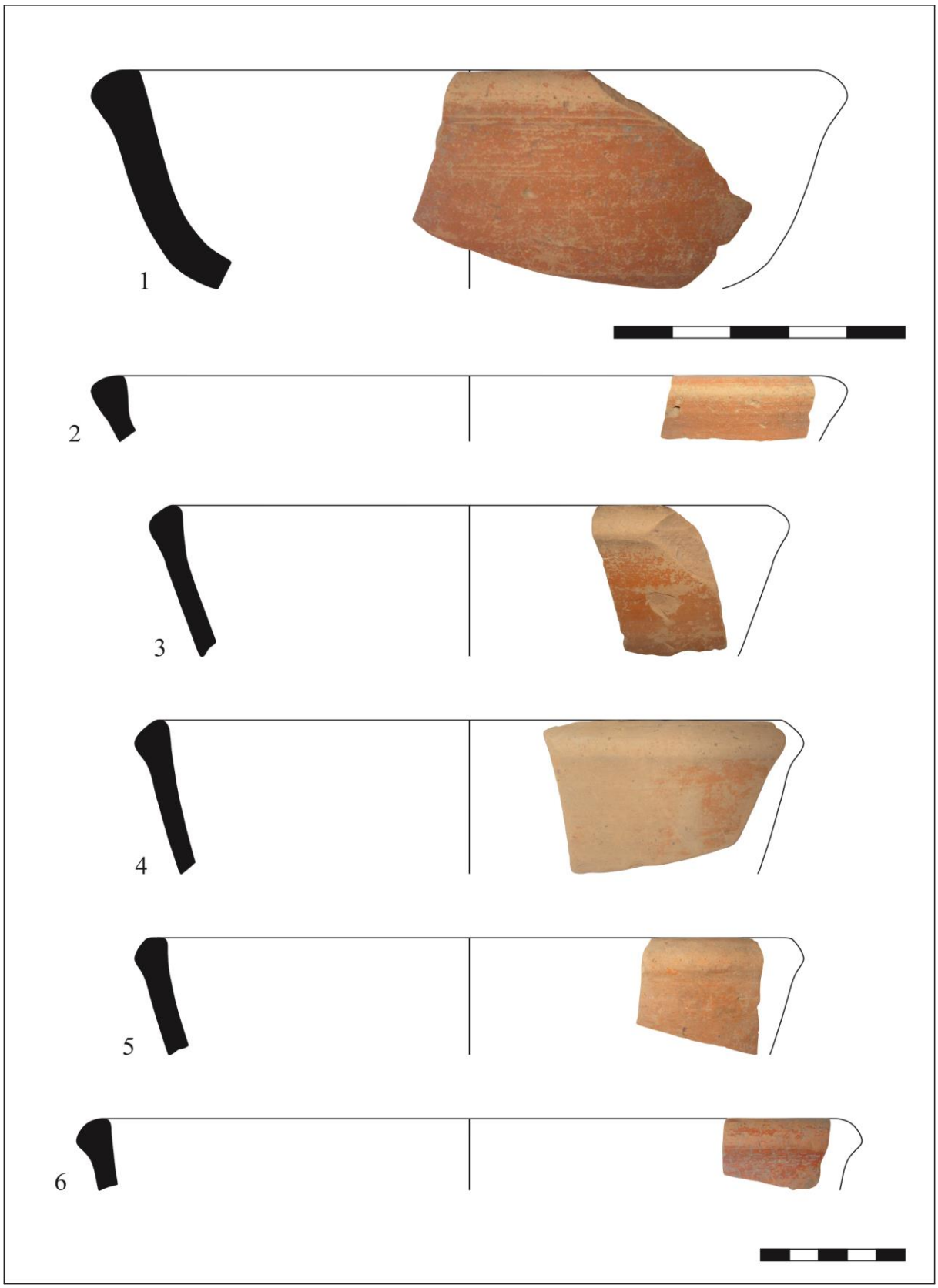

108. tábla

1: Kat. 1116 (M 1:1); 2: Kat. 1114; 3: Kat. 1118; 4: Kat. 1113; 5: Kat. 1117; 6: Kat. 1115 (M 1:2).

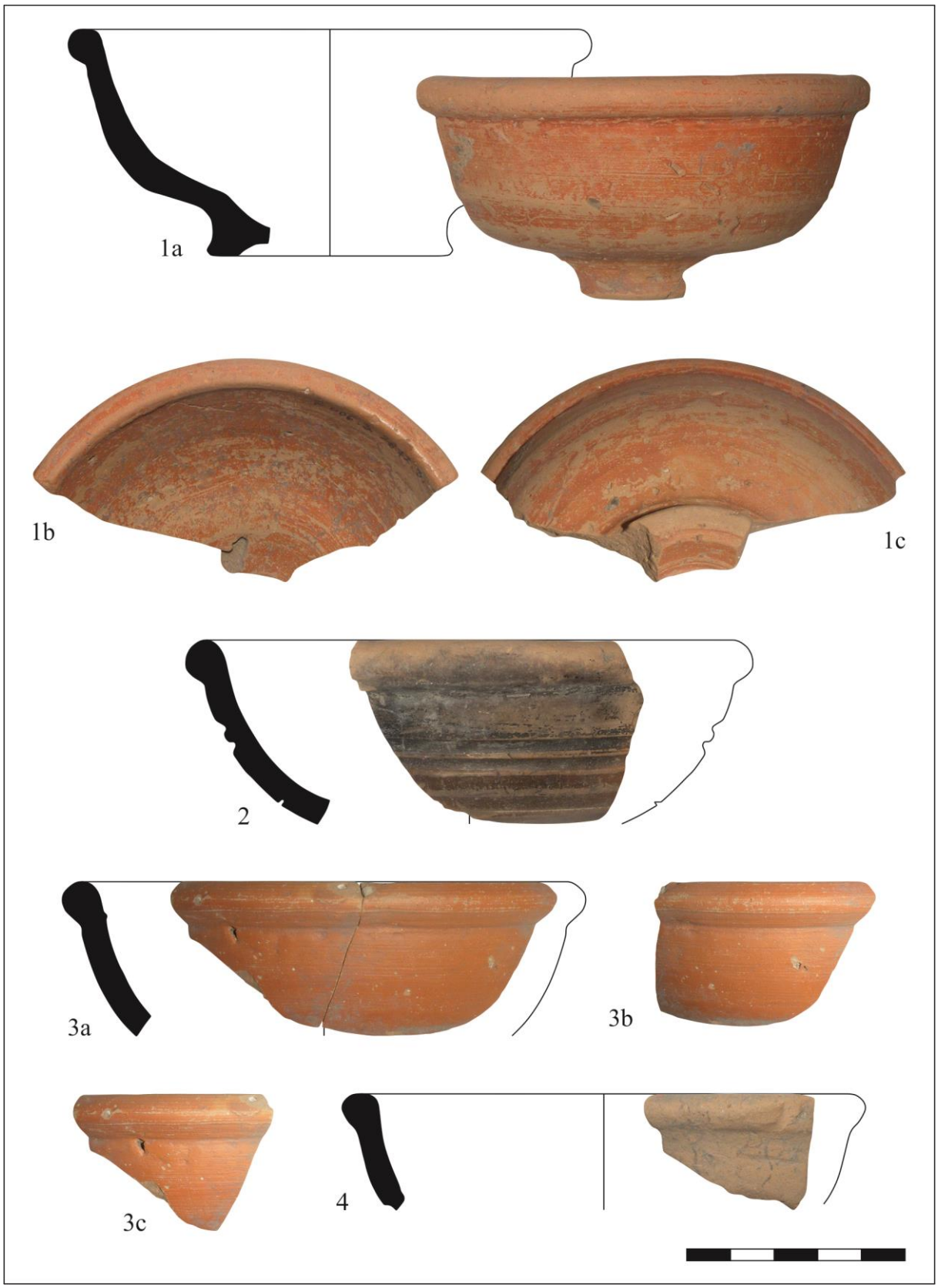

109. tábla

1a–c: Kat. 1127; 2: Kat. 1122; 3a–c: Kat. 1121; 4: Kat. 1120 (M 3:4).

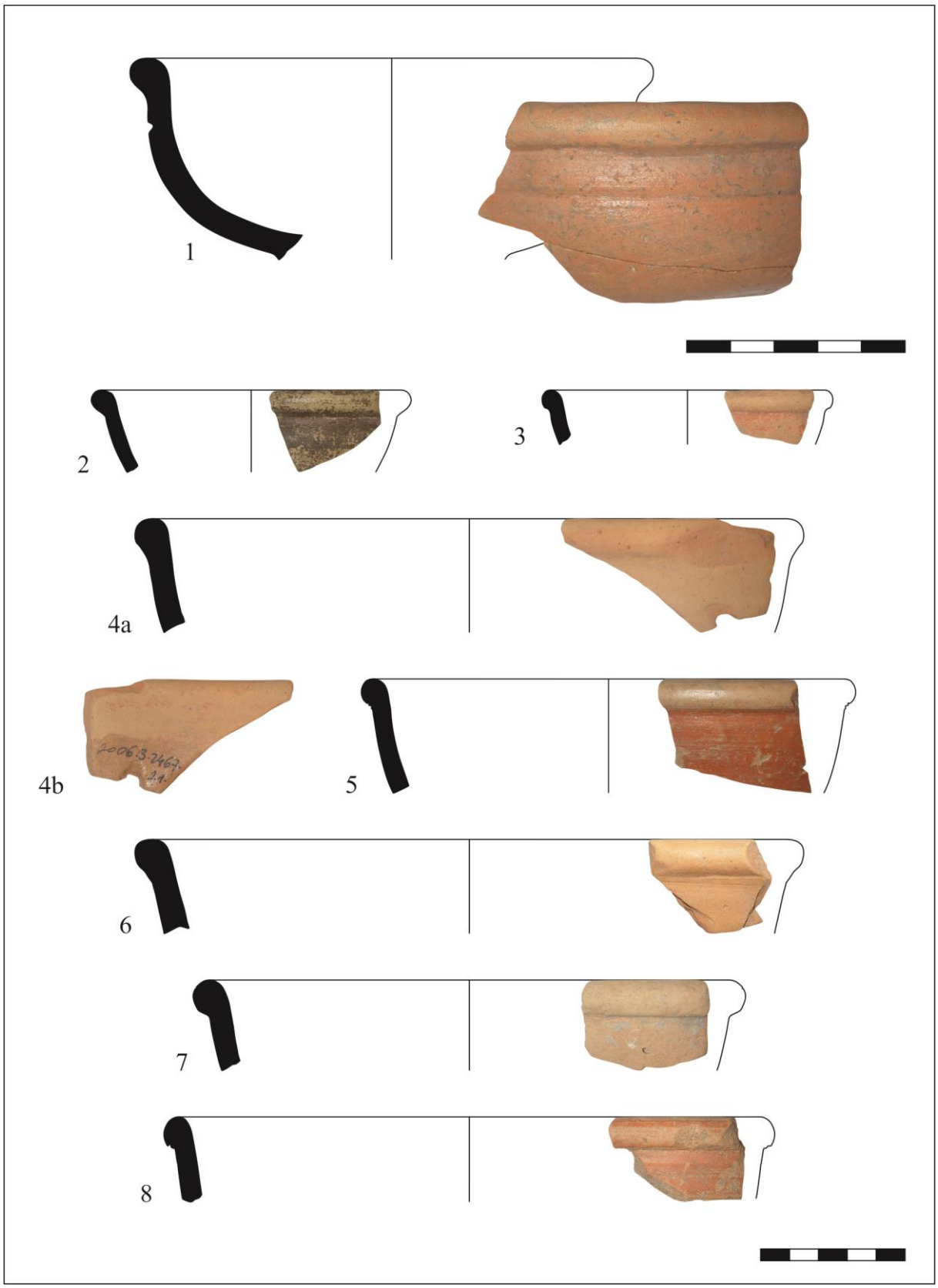

110. tábla

1: Kat. 1131 (M 3:4); 2: Kat. 1123; 3: Kat. 1126; 4a–b: Kat. 1125; 5: Kat. 1130; 6: Kat. 1129; 7: Kat. 1119; 8: Kat. 1128 (M 1:2).

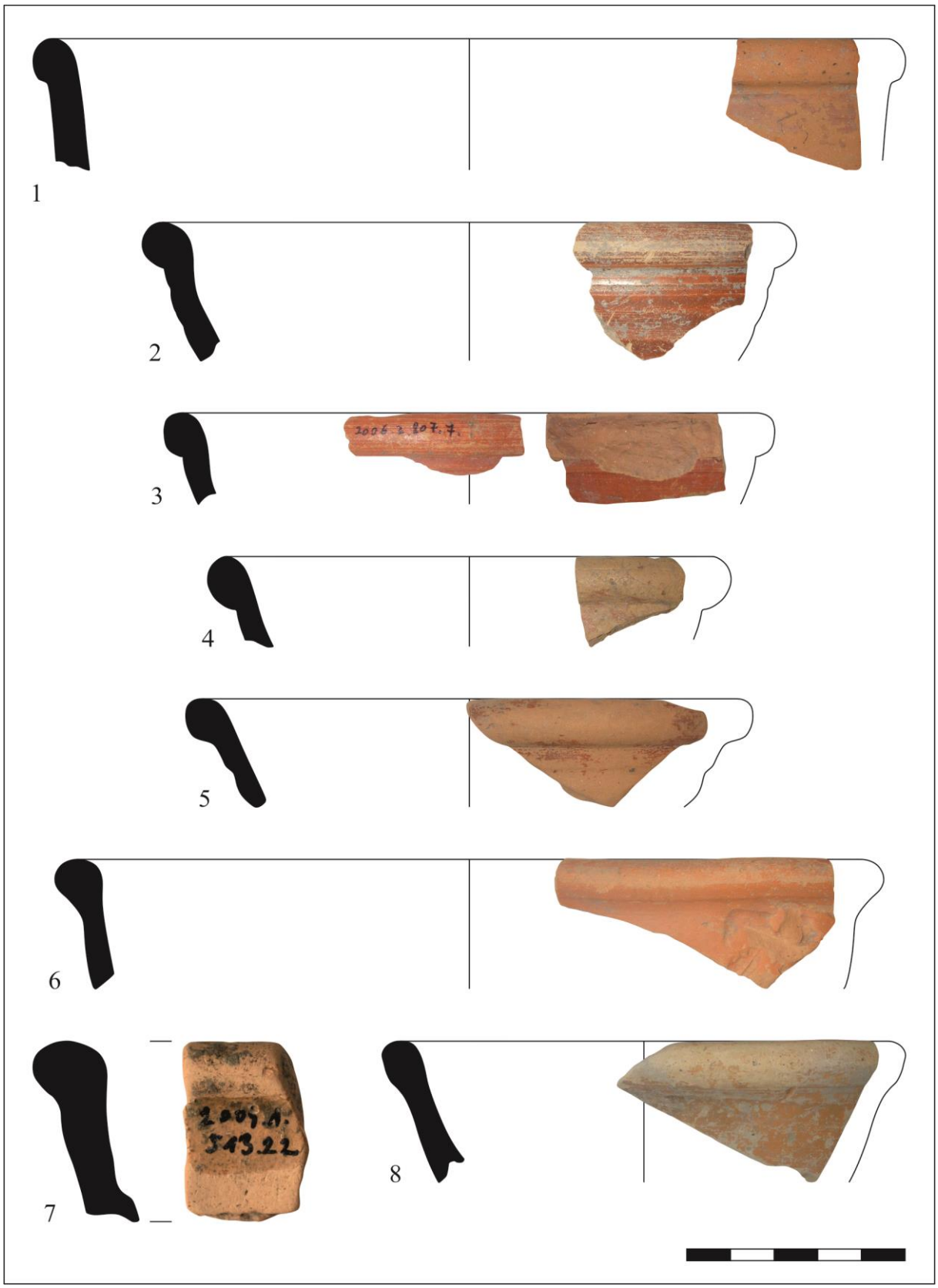

111. tábla

1: Kat. 1124; 2: Kat. 1135; 3: Kat. 1132; 4: Kat. 1134; 5: Kat. 1133; 6: Kat. 1140; 7: Kat. 1136; 8: Kat. 1139 (M 3:4).

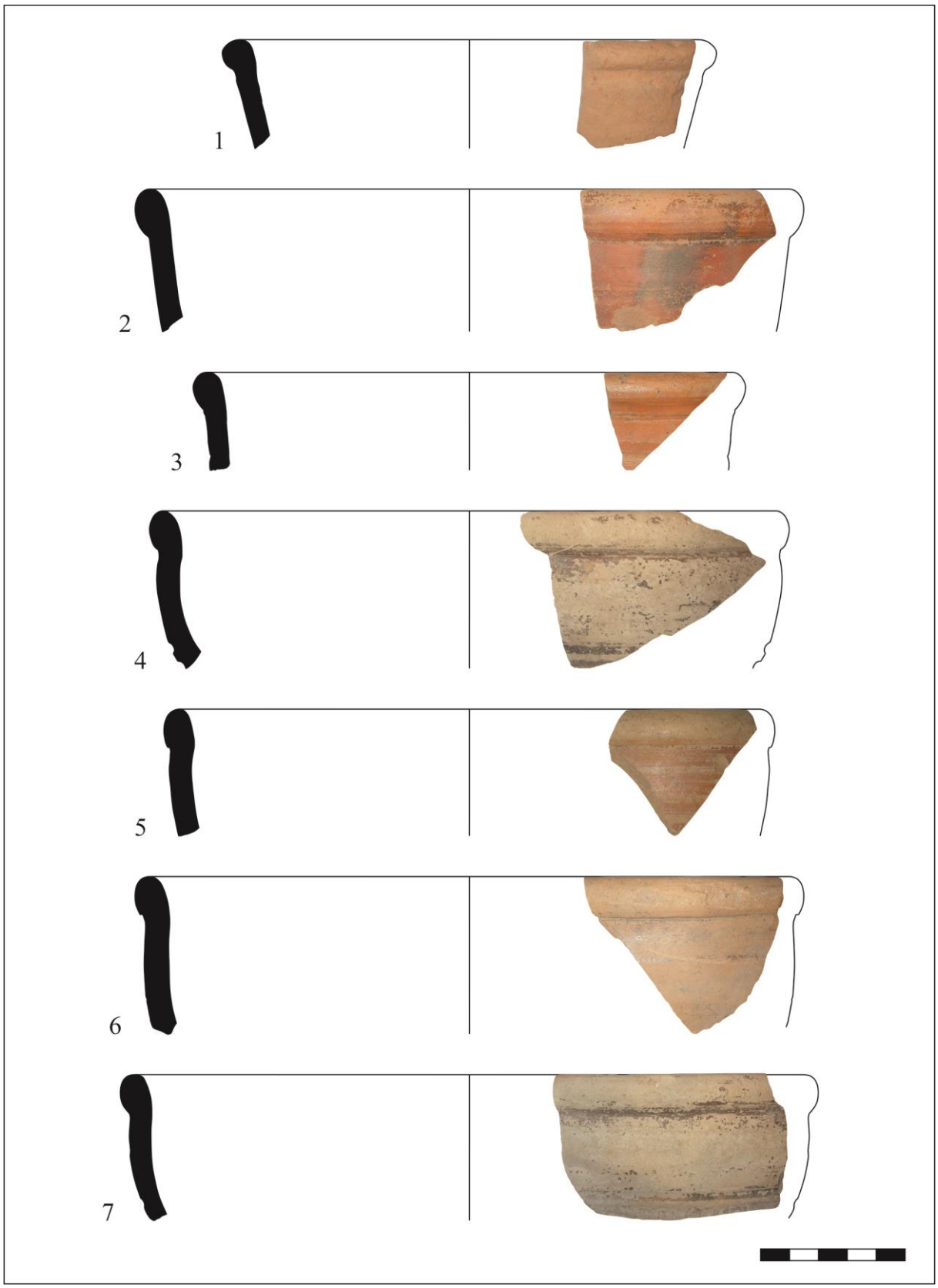

112. tábla

1: Kat. 1141; 2: Kat. 1138; 3: Kat. 1137; 4: Kat. 1143; 5: Kat. 1147; 6: Kat. 1148; 7: Kat. 1144 (M 1:2).

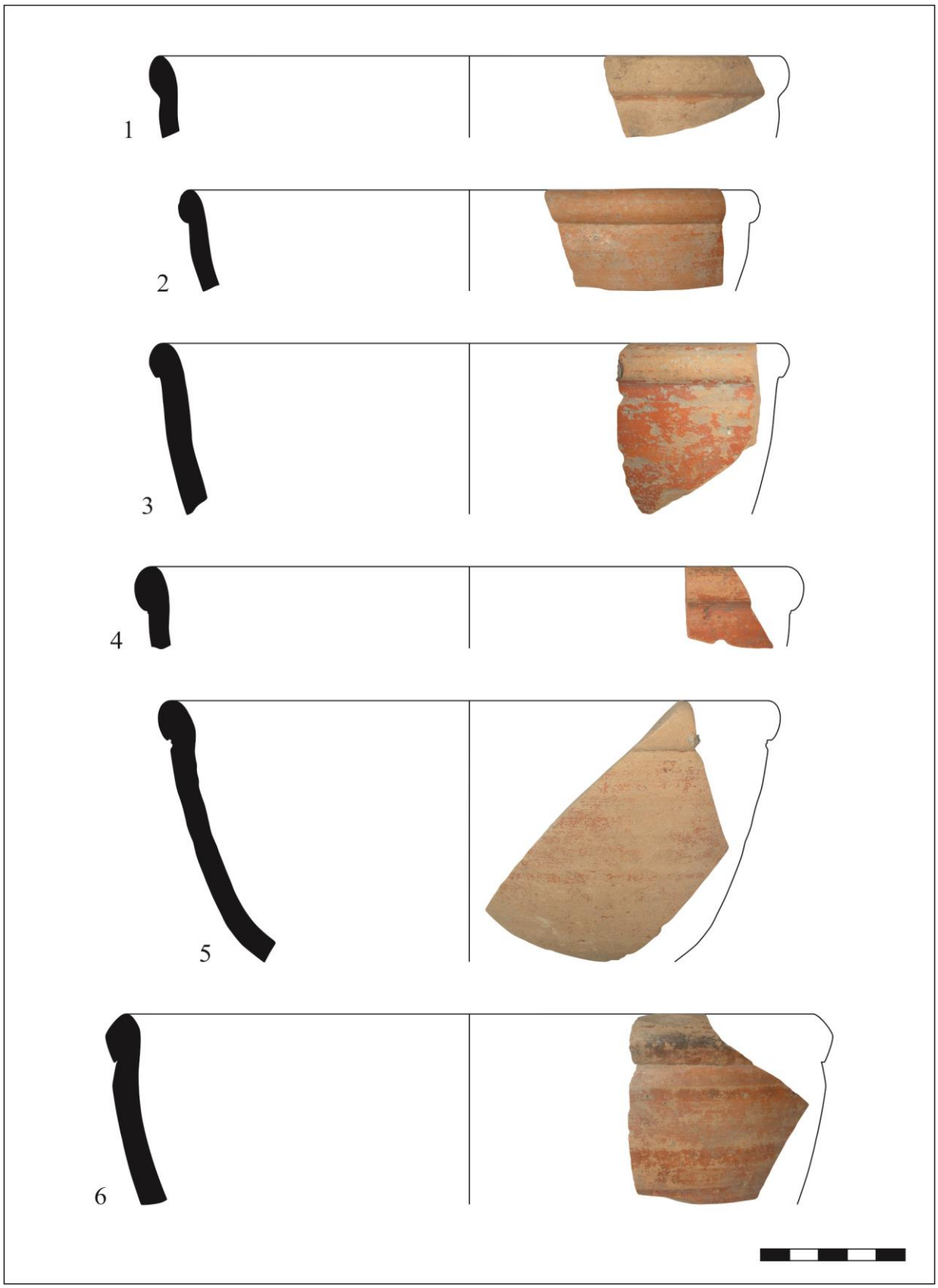

113. tábla

1: Kat. 1142; 2: Kat. 1146; 3: Kat. 1145; 4: Kat. 1152; 5: Kat. 1151; 6: Kat. 1154 (M 1:2).

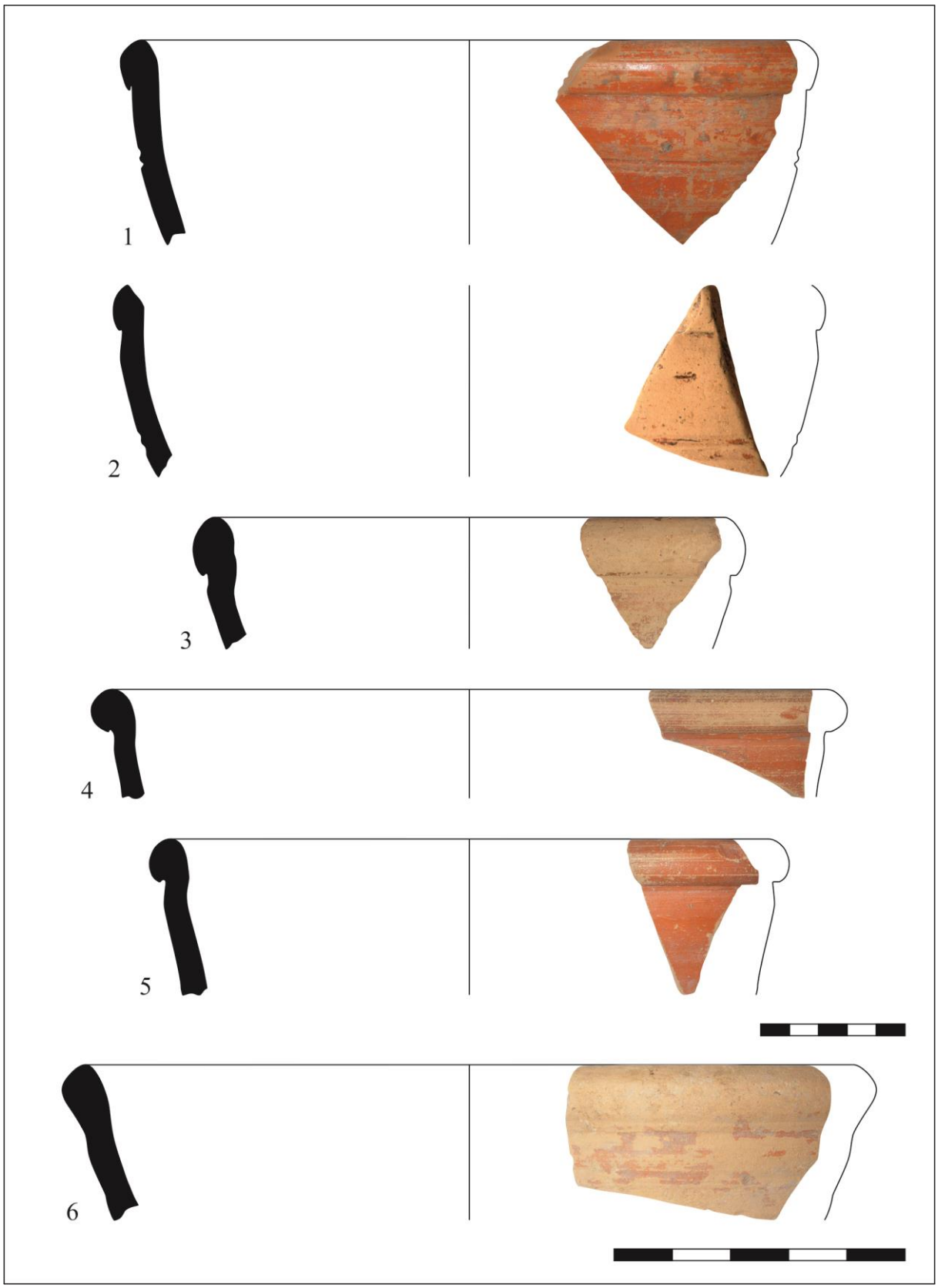

114. tábla

1: Kat. 1156; 2: Kat. 1149; 3: Kat. 1150; 4: Kat. 1153; 5: Kat. 1155 (M 1:2); 6: Kat. 1157 (M 1:1).

115. tábla

1: Kat. 1161; 2: Kat. 1158; 3: Kat. 1159; 4: Kat. 1162 (M 3:4); 5: Kat. 1160; 6: Kat. 1163 (M 1:2).

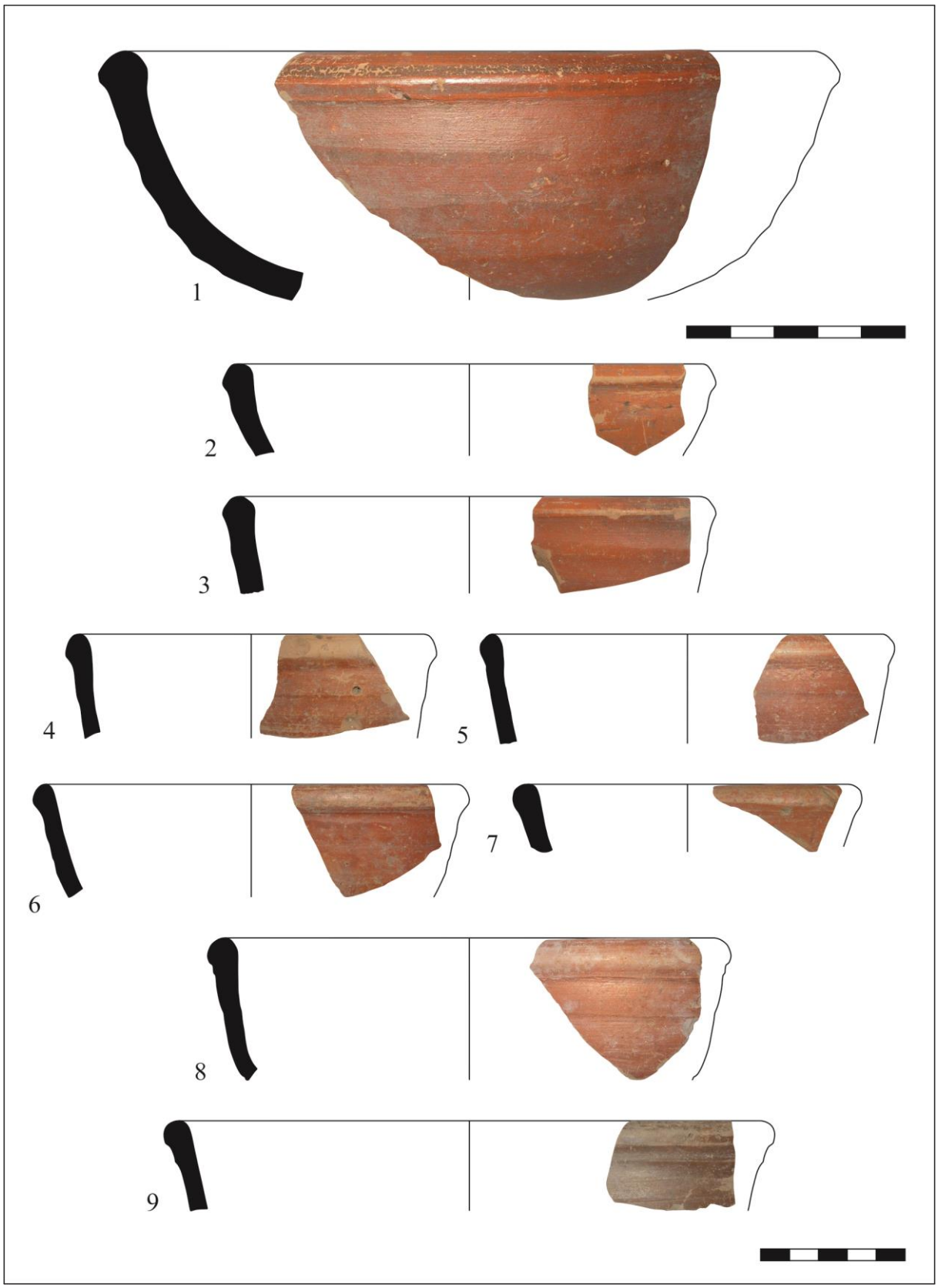

116. tábla

1: Kat. 1171 (M 3:4); 2: Kat. 1164; 3: Kat. 1166; 4: Kat. 1172; 5: Kat. 1167; 6: Kat. 1165; 7: Kat. 1169; 8: Kat. 1168; 9: Kat. 1170 (M 1:2).

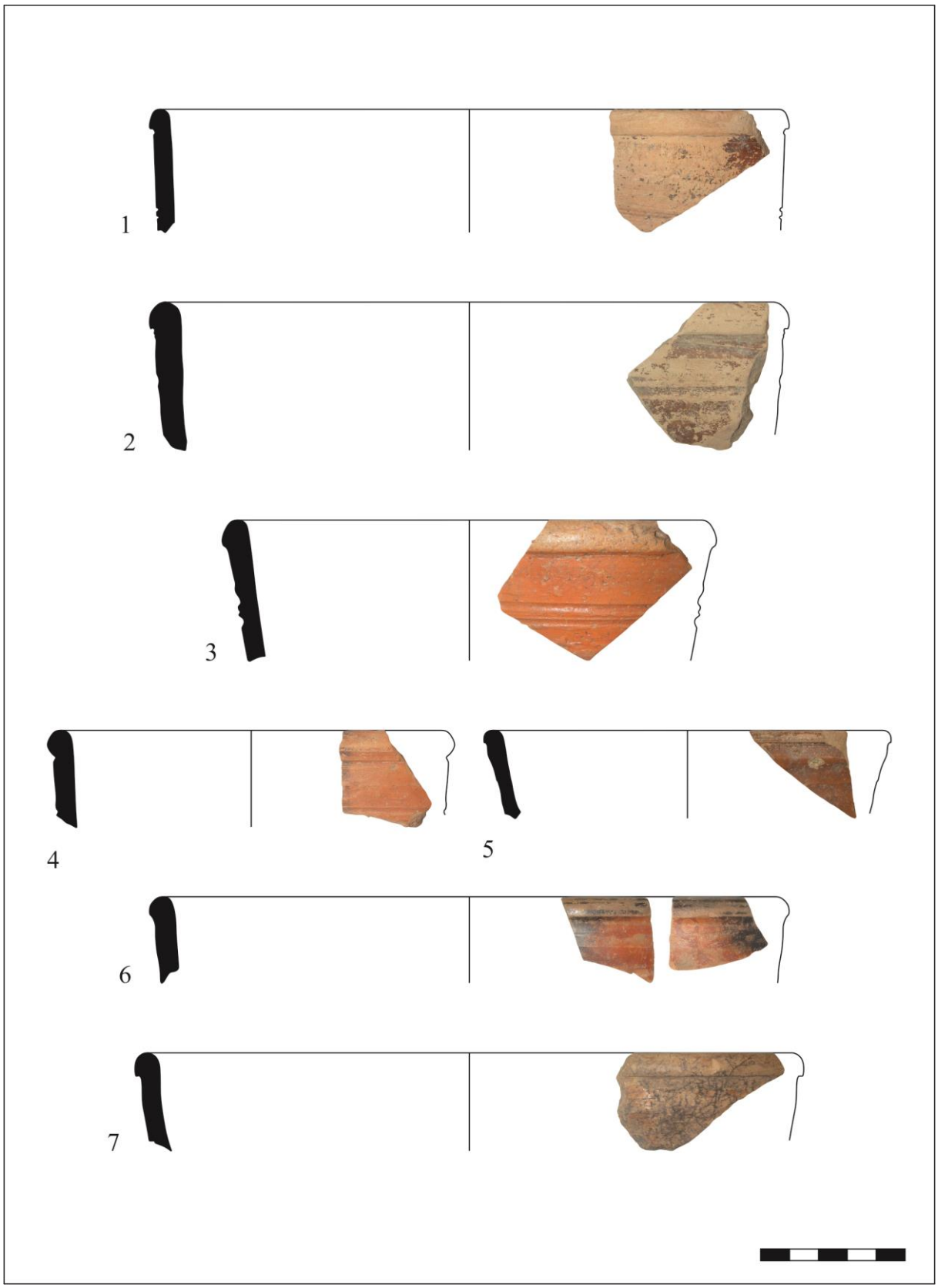

117. tábla

1: Kat. 1179; 2: Kat. 1173; 3: Kat. 1177; 4: Kat. 1174; 5: Kat. 1176; 6: Kat. 1178; 7: Kat. 1175 (M 1:2).

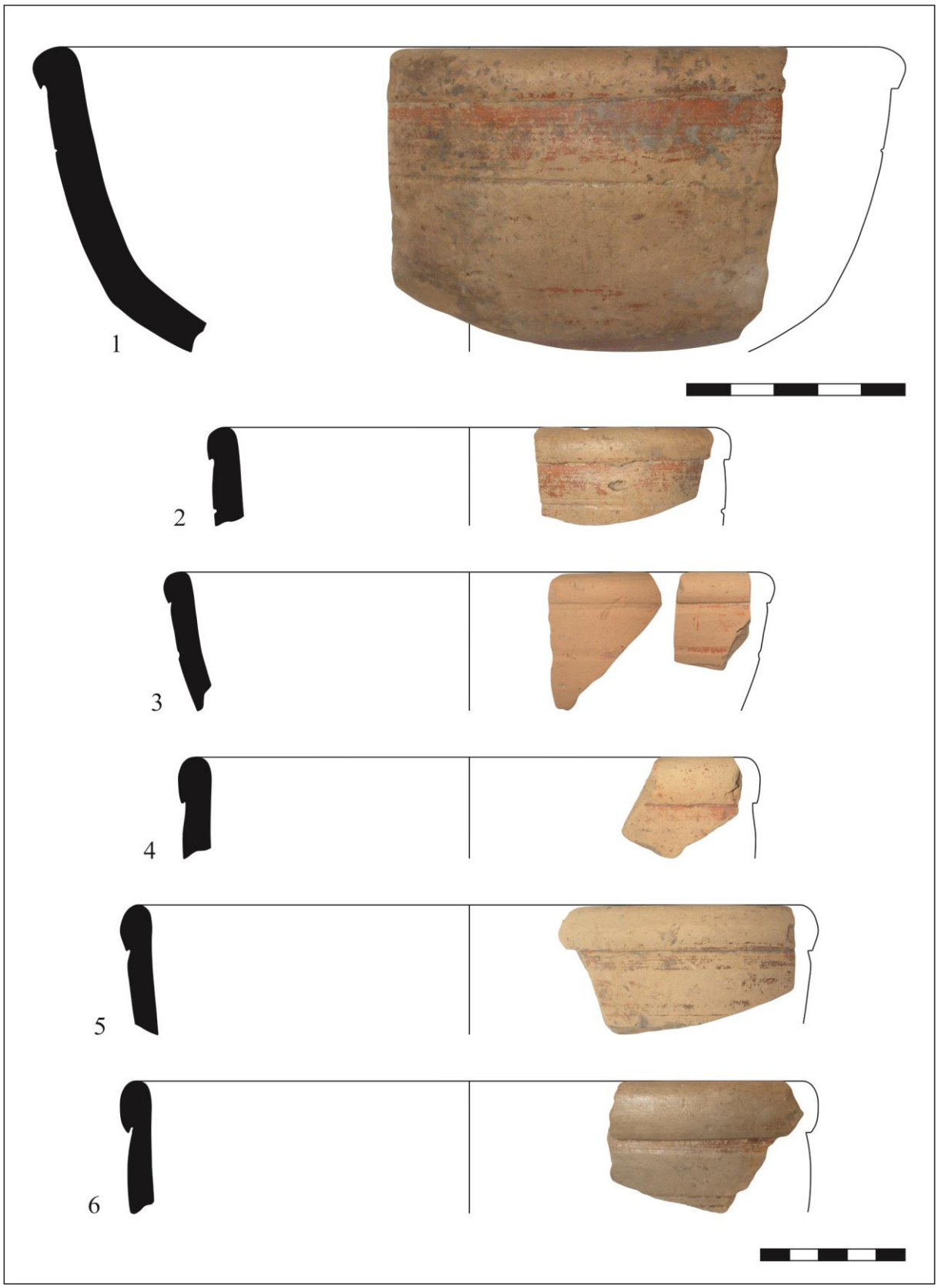

118. tábla

1: Kat. 1185 (M 3:4); 2: Kat. 1188; 3: Kat. 1192; 4: Kat. 1191; 5: Kat. 1180; 6: Kat. 1196 (M 1:2).

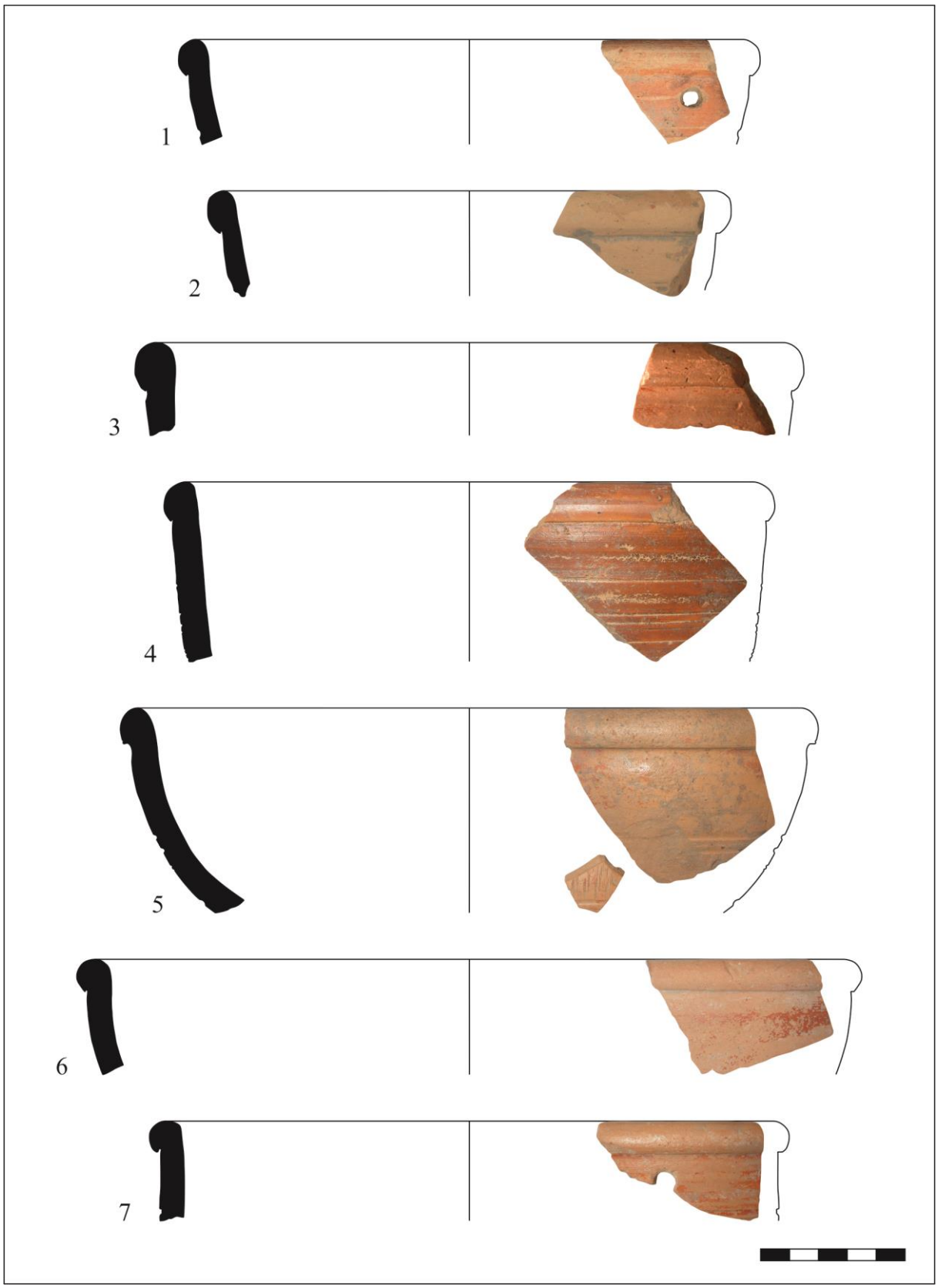

119. tábla

1: Kat. 1182; 2: Kat. 1181; 3: Kat. 1186; 4: Kat. 1190; 5: Kat. 1197; 6: Kat. 1187; 7: Kat. 1201 (M 1:2).

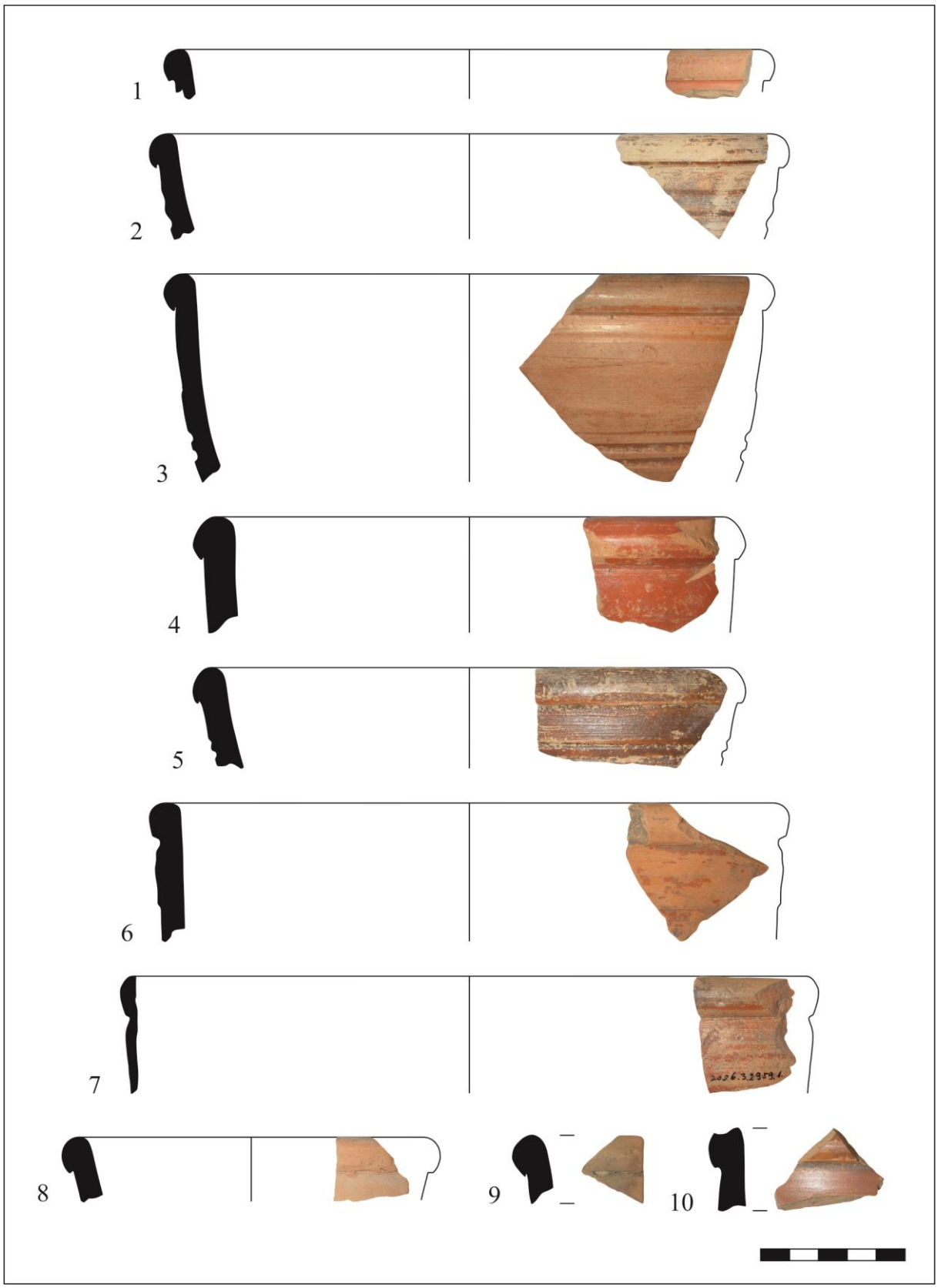

120. tábla

1: Kat. 1183; 2: Kat. 1193; 3: Kat. 1198; 4: Kat. 1199; 5: Kat. 1200; 6: Kat. 1194; 7: Kat. 1195; 8: Kat. 1184; 9: Kat. 1202; 10: Kat. 1189 (M 1:2).

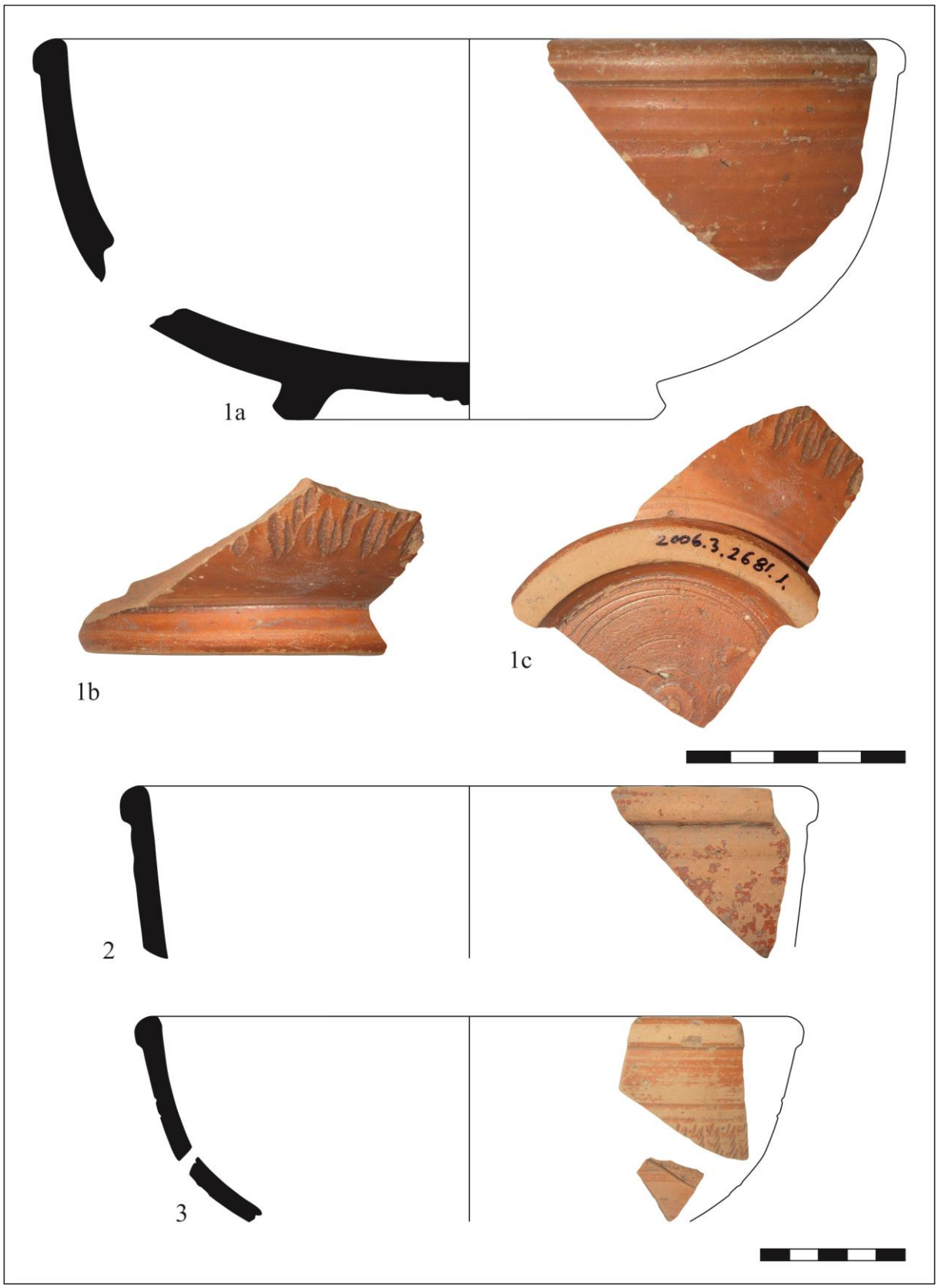

121. tábla

1a–c: Kat. 1215 (M 3:4); 2: Kat. 1207; 3: Kat. 1221 (M 1:2).

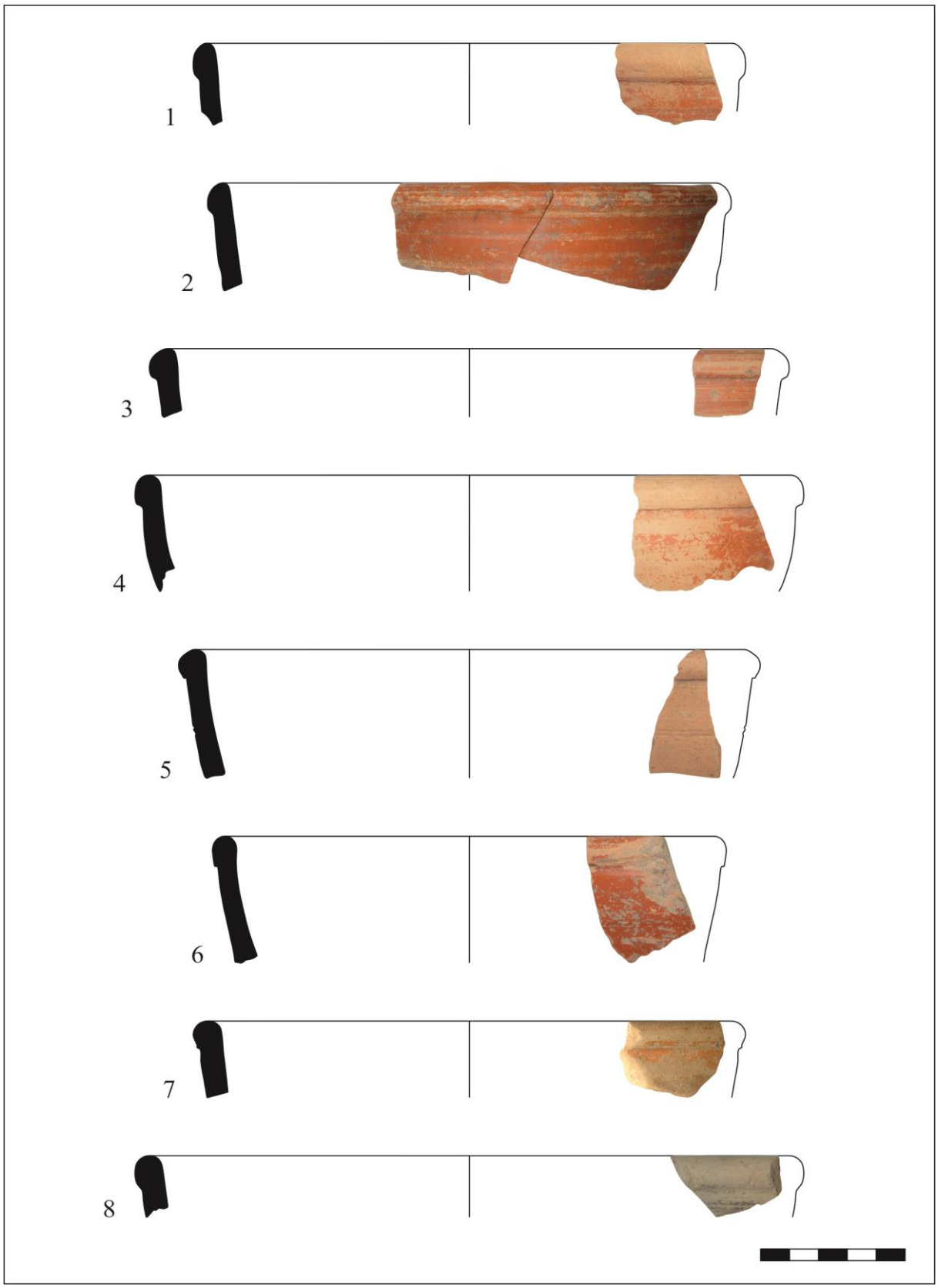

122. tábla

1: Kat. 1223; 2: Kat. 1217; 3: Kat. 1210; 4: Kat. 1222; 5: Kat. 1206; 6: Kat. 1204; 7: Kat. 1211; 8: Kat. 1219 (M 1:2).

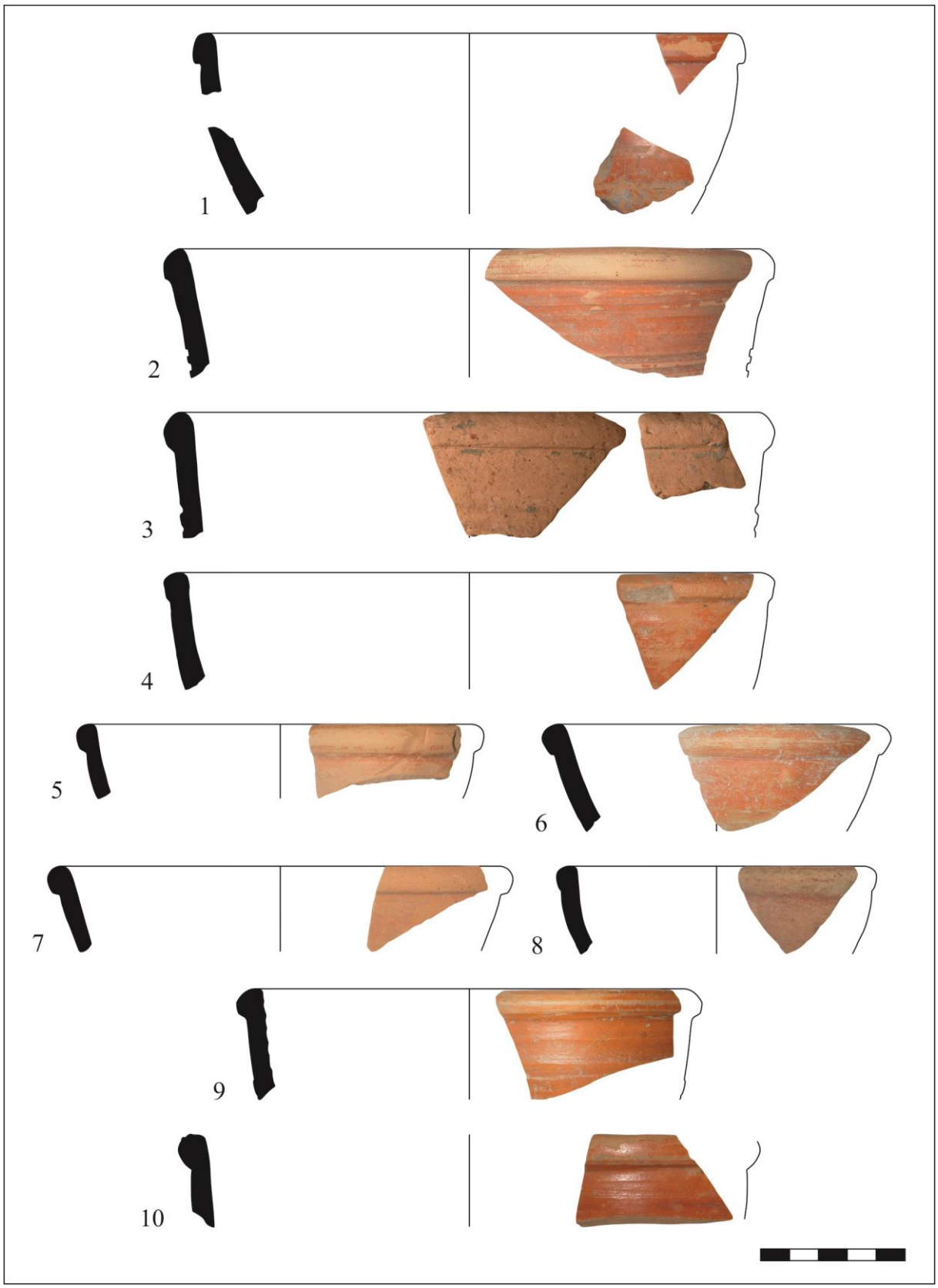

123. tábla

1: Kat. 1220; 2: Kat. 1214; 3: Kat. 1203; 4: Kat. 1209; 5: Kat. 1213; 6: Kat. 1208; 7: Kat. 1205; 8: Kat. 1216; 9: Kat. 1218; 10: Kat. 1212 (M 1:2).

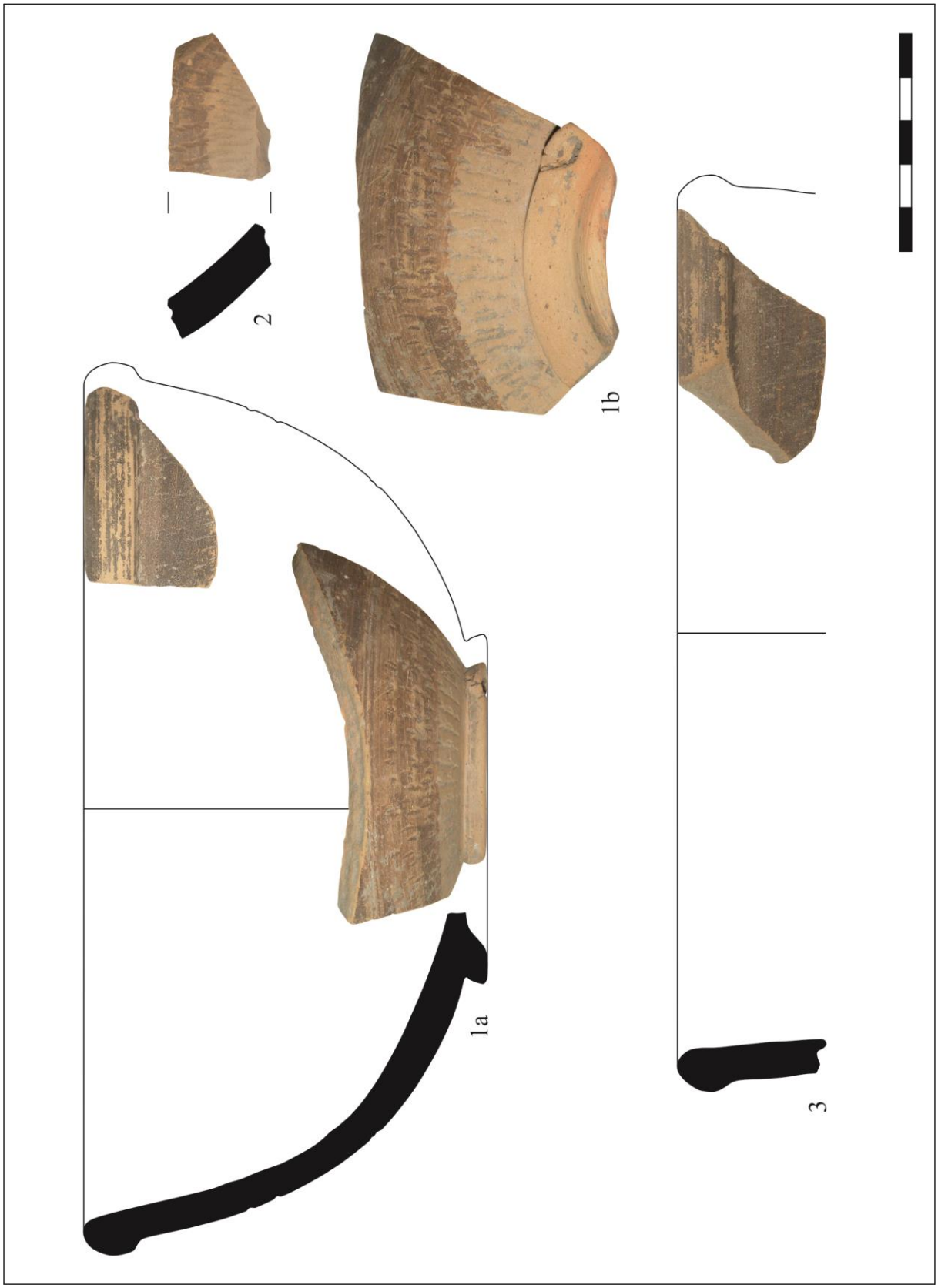

124. tábla

1a–b: Kat. 1243; 2: Kat. 1242; 3: Kat. 1245 (M 3:4).

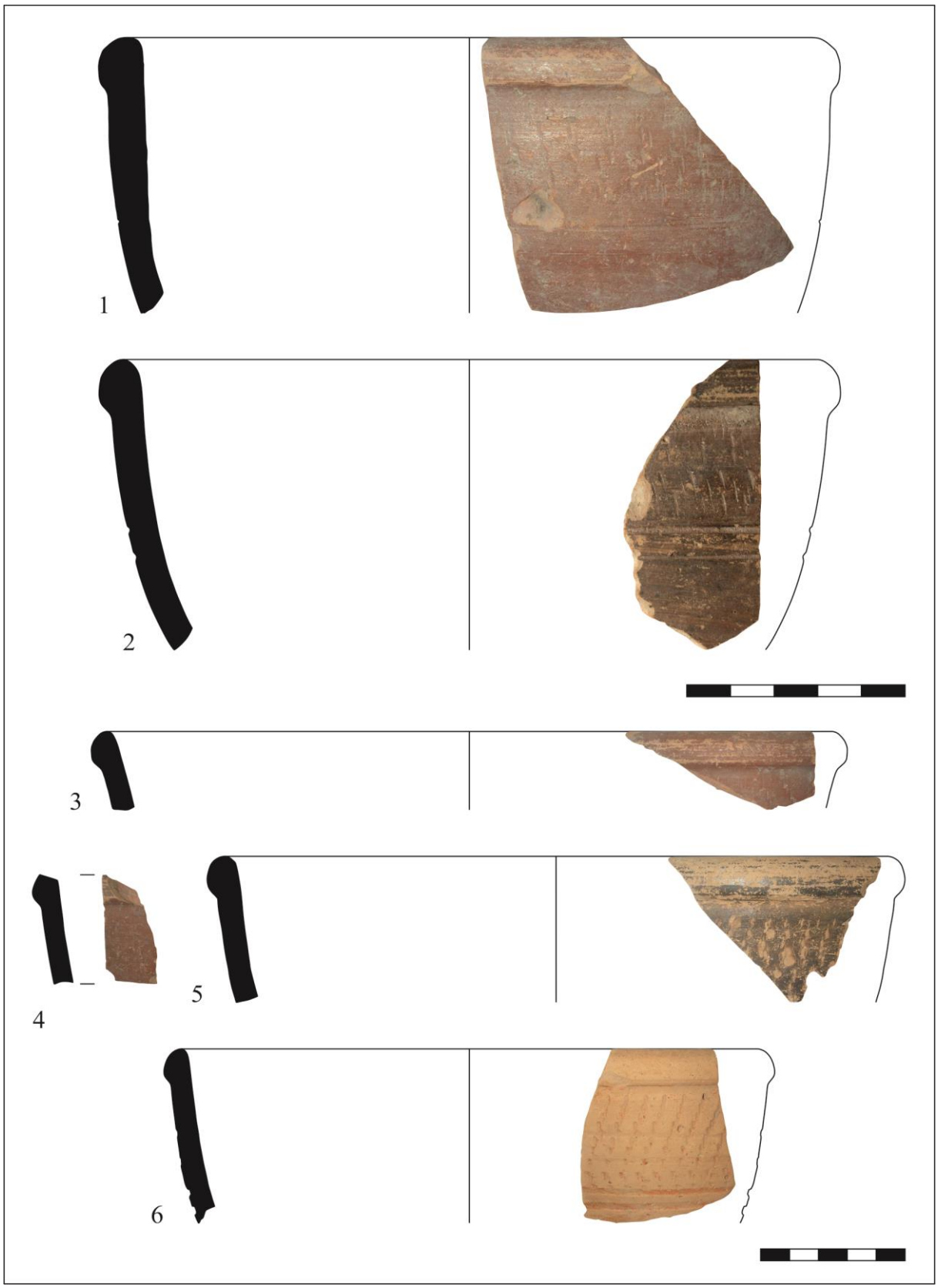

125. tábla

1: Kat. 1228; 2: Kat. 1231 (M 3:4); 3: Kat. 1224; 4: Kat. 1230; 5: Kat. 1240; 6: Kat. 1233 (M 1:2).

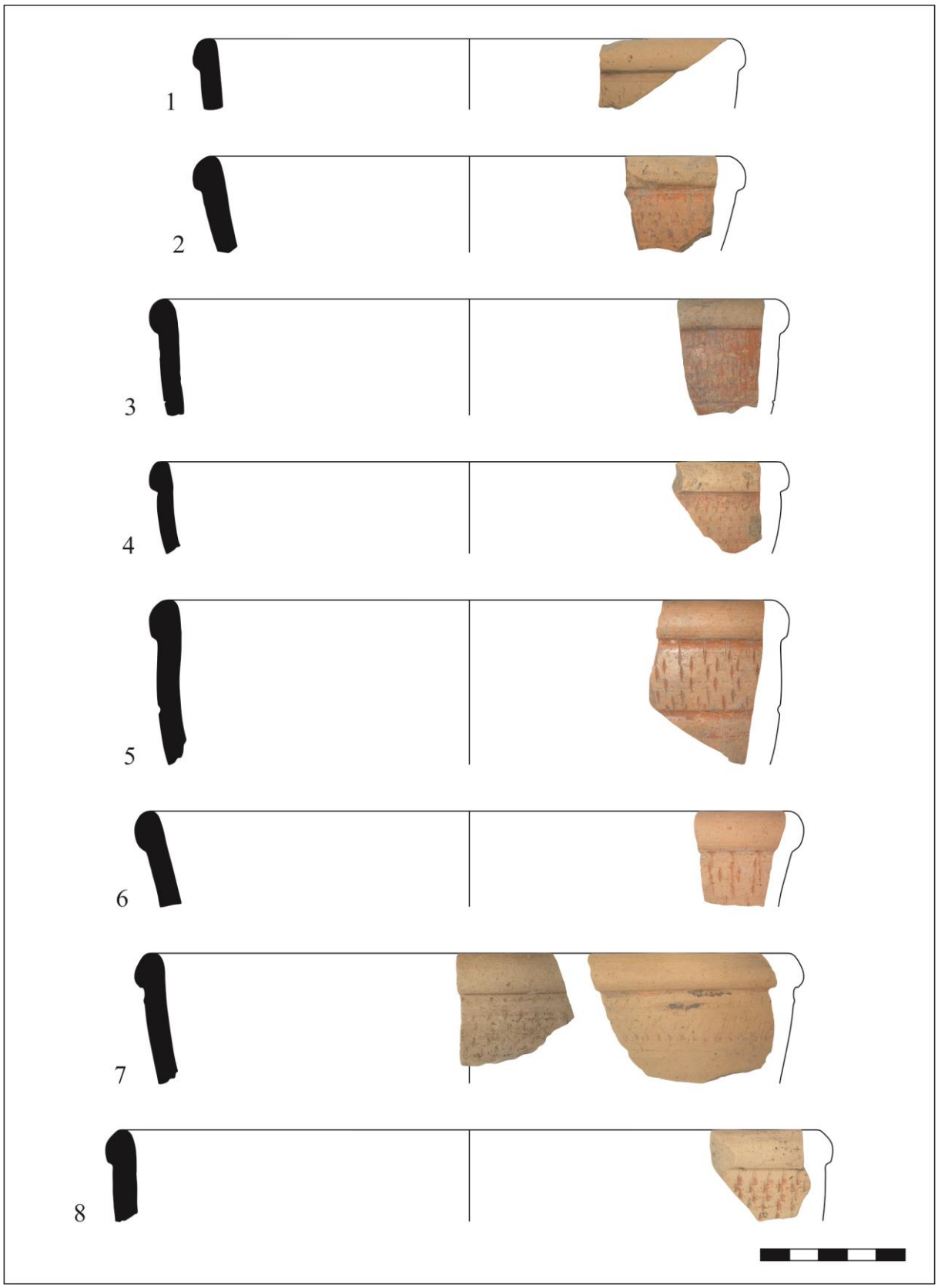

126. tábla

1: Kat. 1232; 2: Kat. 1241; 3: Kat. 1236; 4: Kat. 1244; 5: Kat. 1239; 6: Kat. 1237; 7: Kat. 1225; 8: Kat. 1246 (M 1:2).

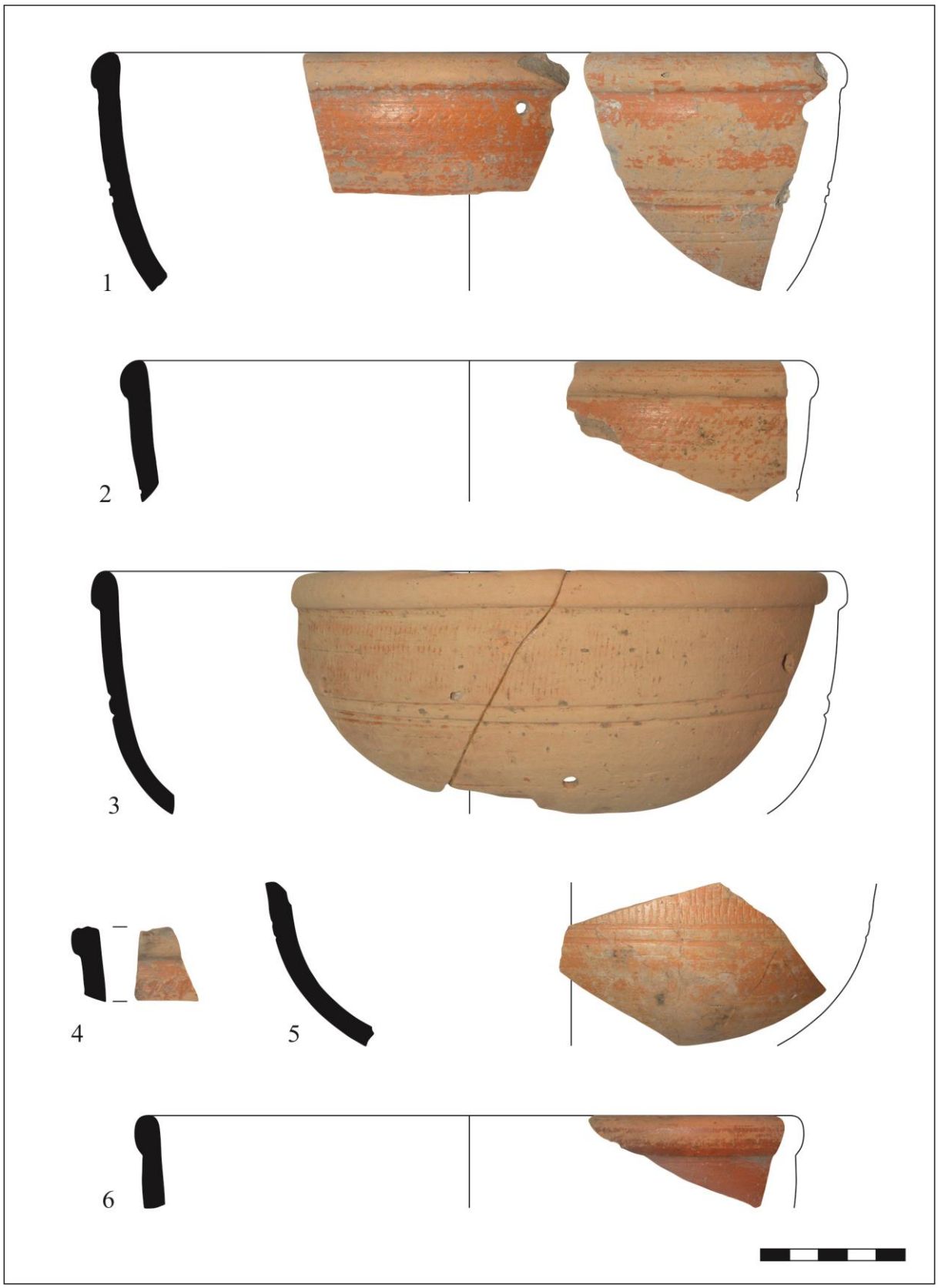

127. tábla

1–2: Kat. 1227; 3: Kat. 1226; 4: Kat. 1229; 5: Kat. 1235; 6: Kat. 1234 (M 1:2).

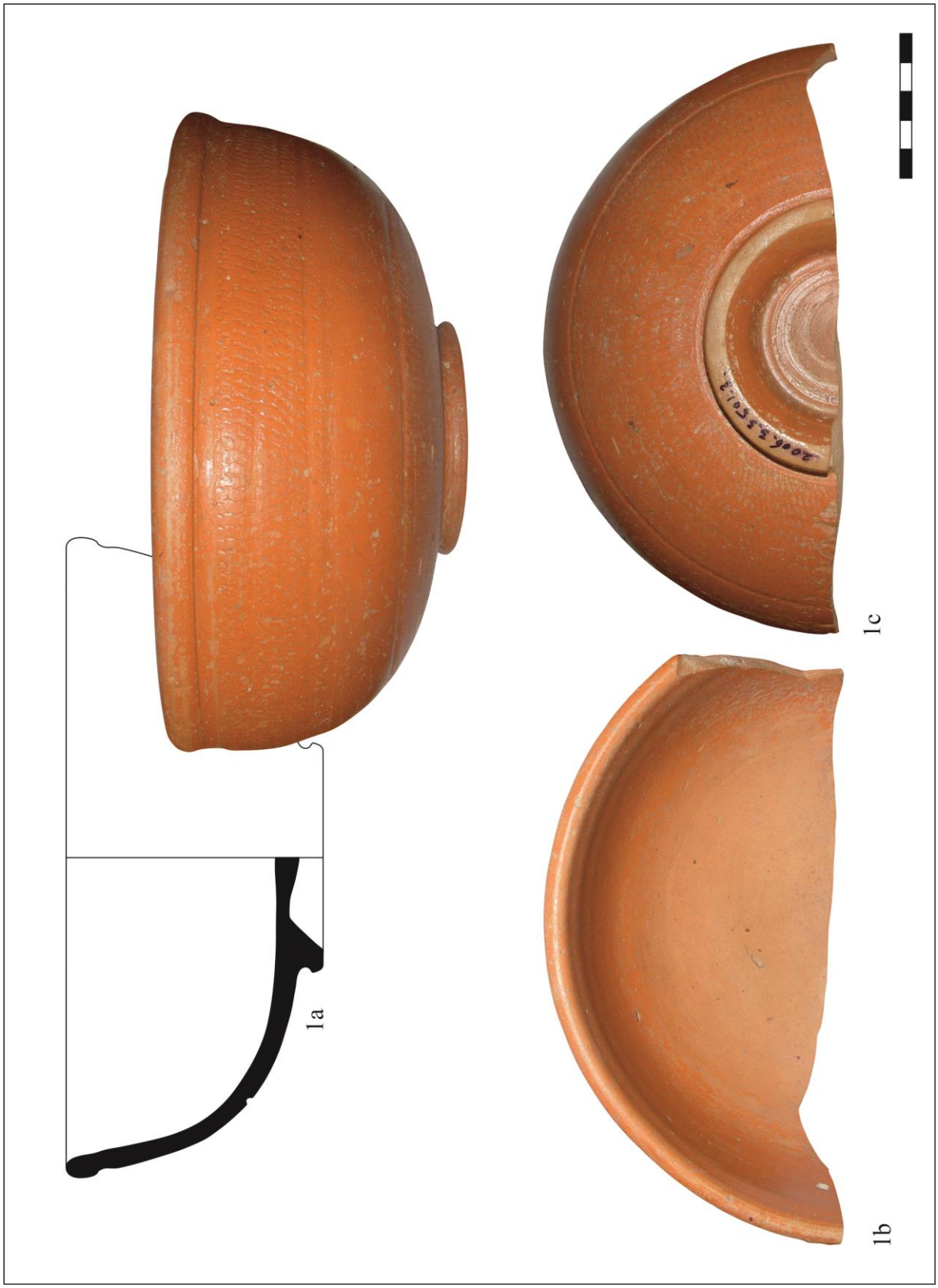

128. tábla

1a–c: Kat. 1238 (M 1:2).

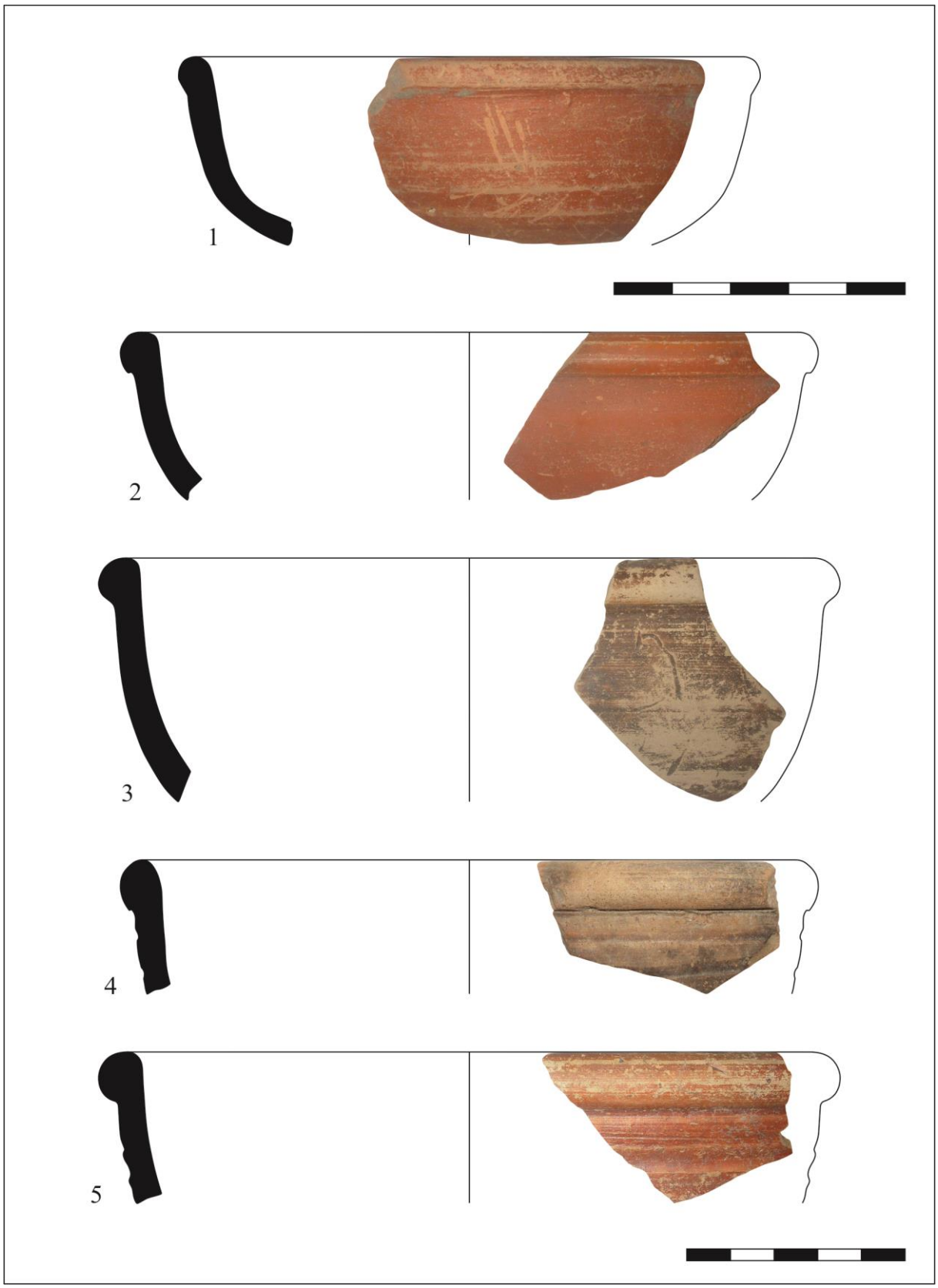

129. tábla

1: Kat. 1251 (M 1:1); 2: Kat. 1256; 3: Kat. 1257; 4: Kat. 1250; 5: Kat. 1258 (M 3:4).

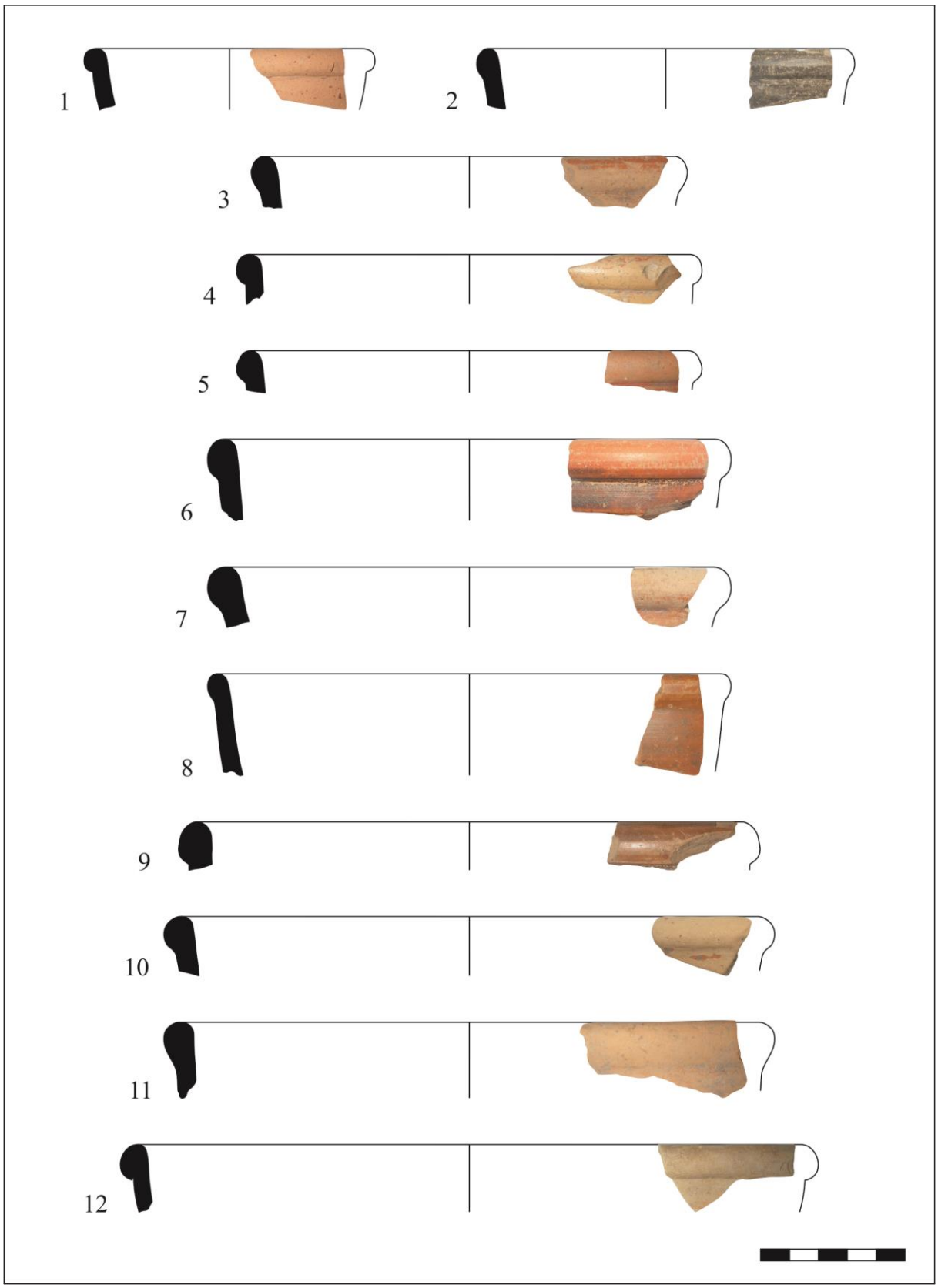

130. tábla

1: Kat. 1264; 2: Kat. 1267; 3: Kat. 1266; 4: Kat. 1259; 5: Kat. 1263; 6: Kat. 1253; 7: Kat. 1265; 8: Kat. 1248; 9: Kat. 1261; 10: Kat. 1262; 11: Kat. 1247; 12: Kat. 1255 (M 1:2).

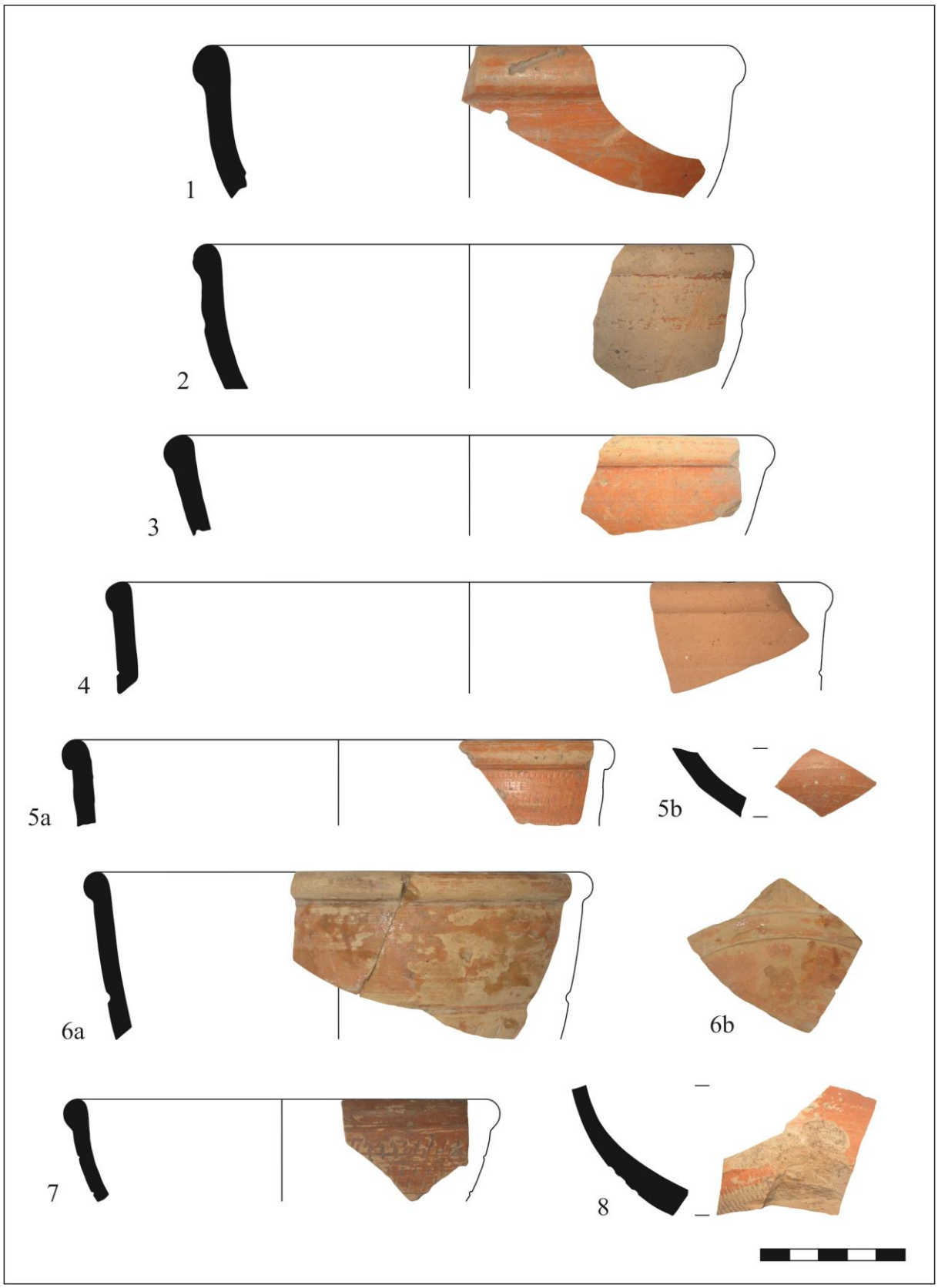

131. tábla

1: Kat. 1260; 2: Kat. 1254; 3: Kat. 1252; 4: Kat. 1249; 5a–b: Kat. 1269; 6a–b: Kat. 1270; 7: Kat. 1274; 8: Kat. 1268 (M 1:2).

132. tábla

1: Kat. 1271; 2: Kat. 1272; 3: Kat. 1273 (M 1:1).

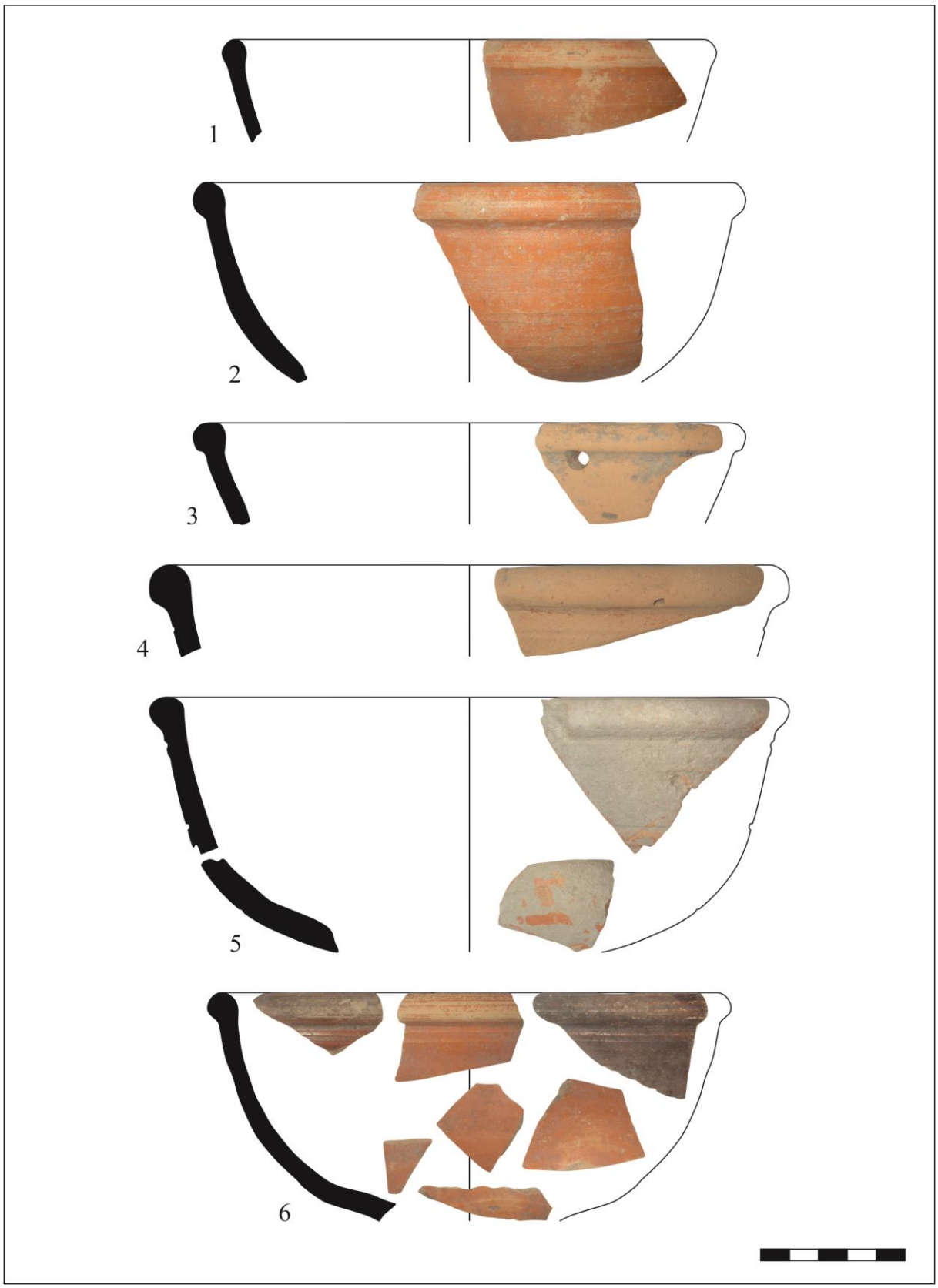

133. tábla

1: Kat. 1283; 2: Kat. 1279; 3: Kat. 1275; 4: Kat. 1276; 5. Kat. 1282; 6: Kat. 1277 (M 1:2).

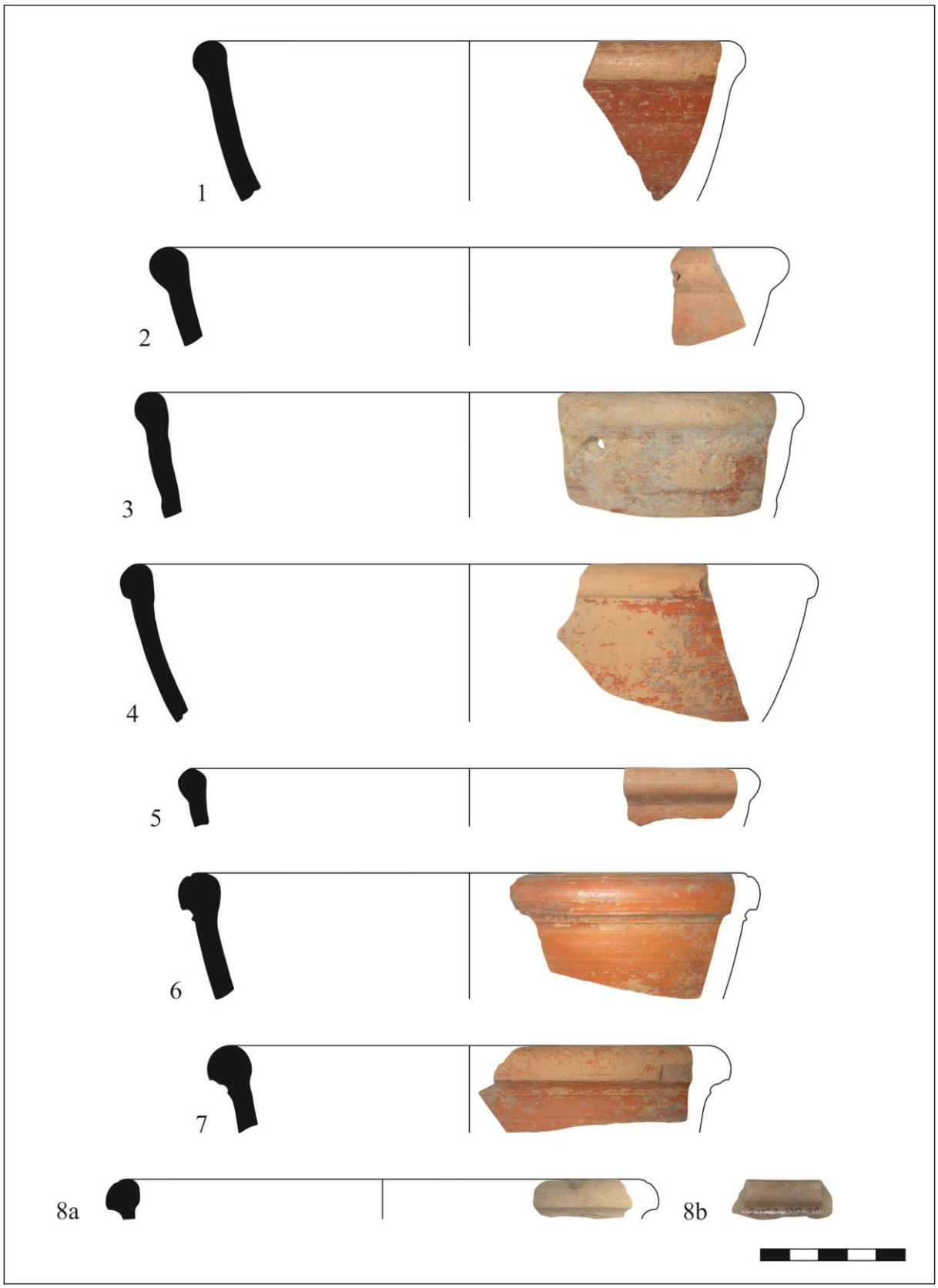

134. tábla

1: Kat. 1284; 2: Kat. 1278; 3: Kat. 1281; 4: Kat. 1285; 5: Kat. 1280; 6: Kat. 1289; 7: Kat. 1288; 8a–b: Kat. 1287 (M 1:2).

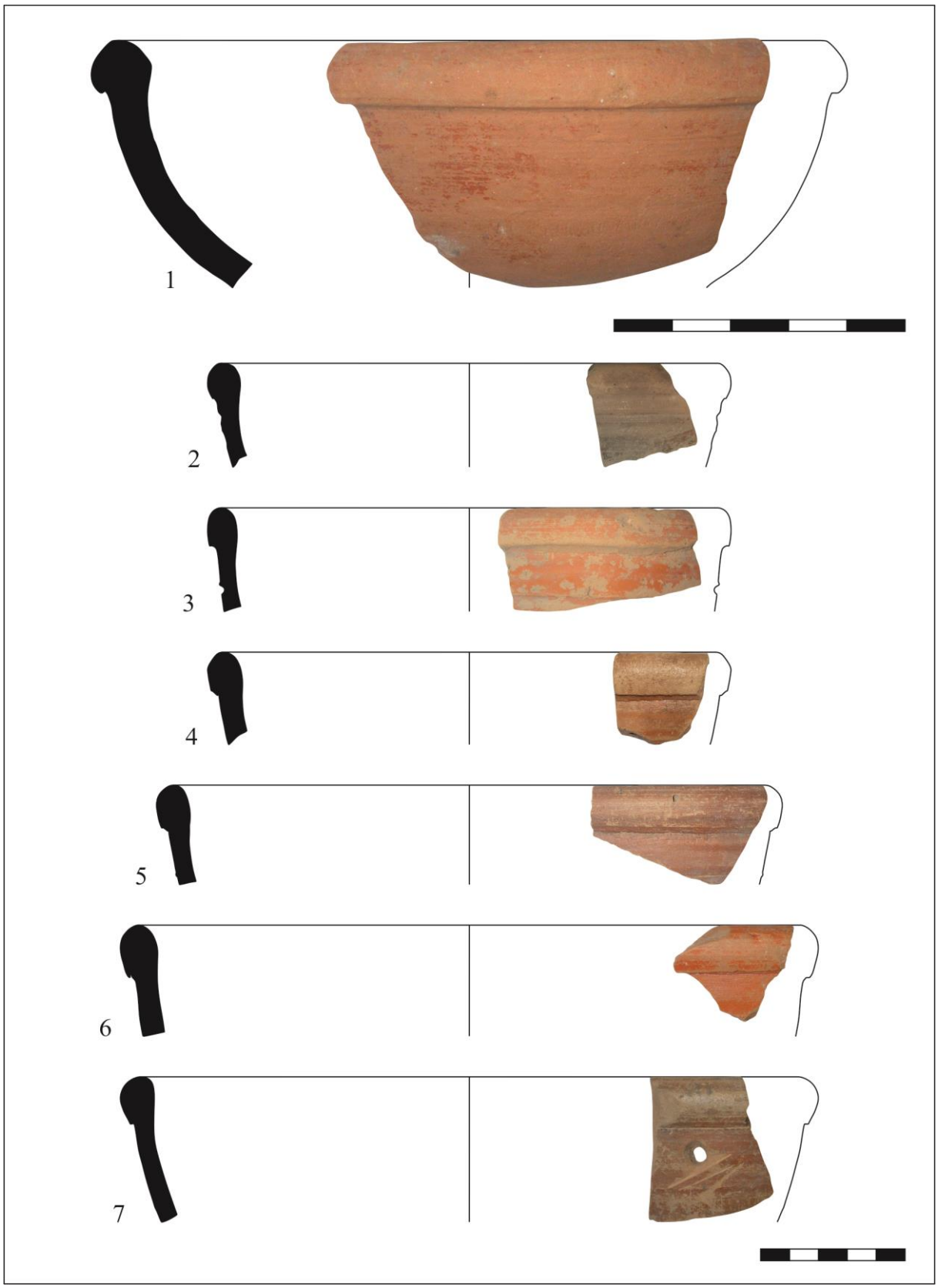

135. tábla

1: Kat. 1286 (M 1:1); 2: Kat. 1297; 3: Kat. 1299; 4: Kat. 1291; 5: Kat. 1290; 6: Kat. 1296; 7: Kat. 1295 (M 1:2).

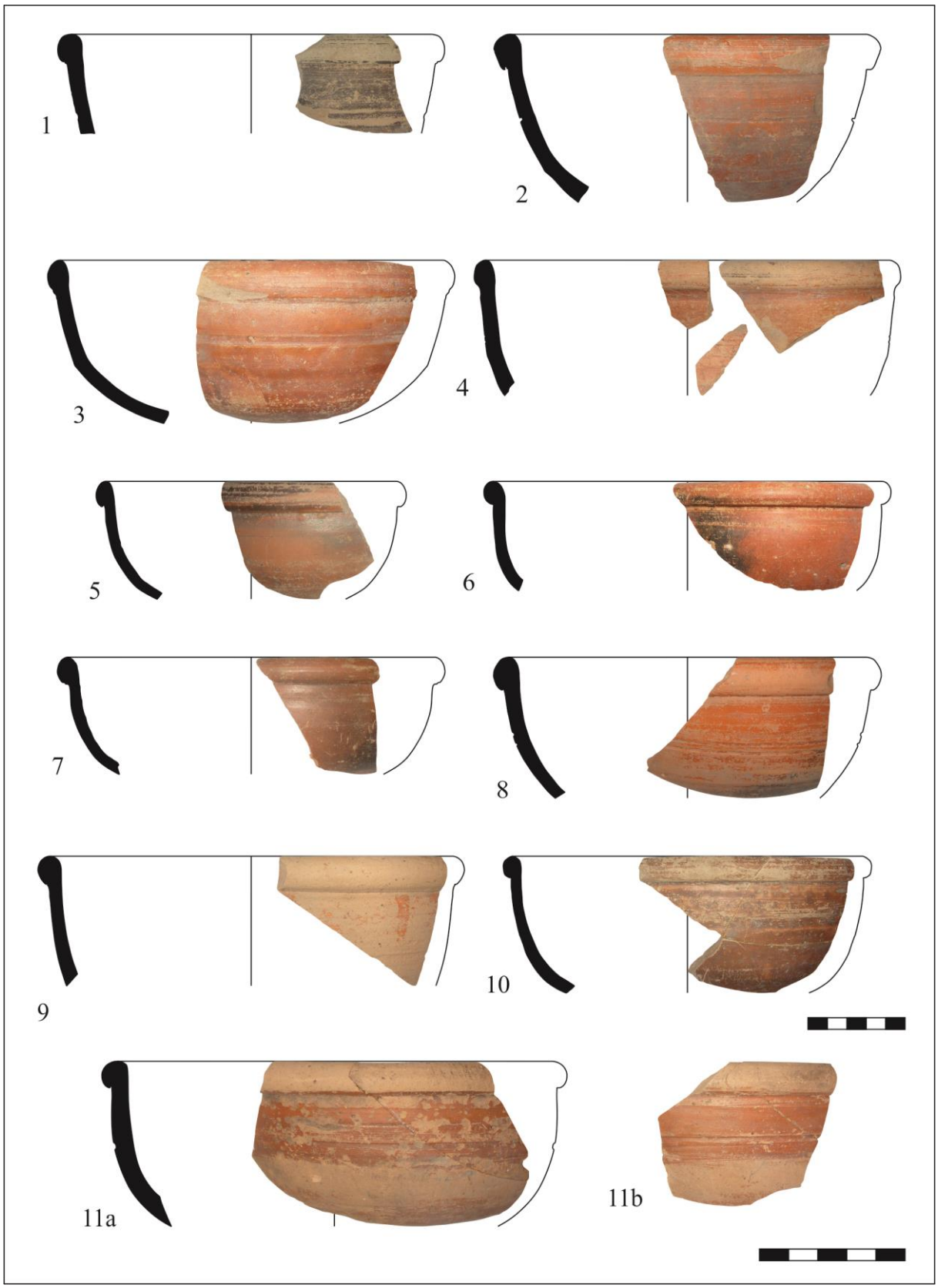

136. tábla

1: Kat. 1294; 2: Kat. 1298; 3: Kat. 1293; 4: Kat. 1292; 5: Kat. 1302; 6: Kat. 1300; 7: Kat. 1304; 8: Kat. 1305; 9: Kat. 1308; 10: Kat. 1307 (M 1:3); 11a–b: Kat. 1313 (M 1:2).

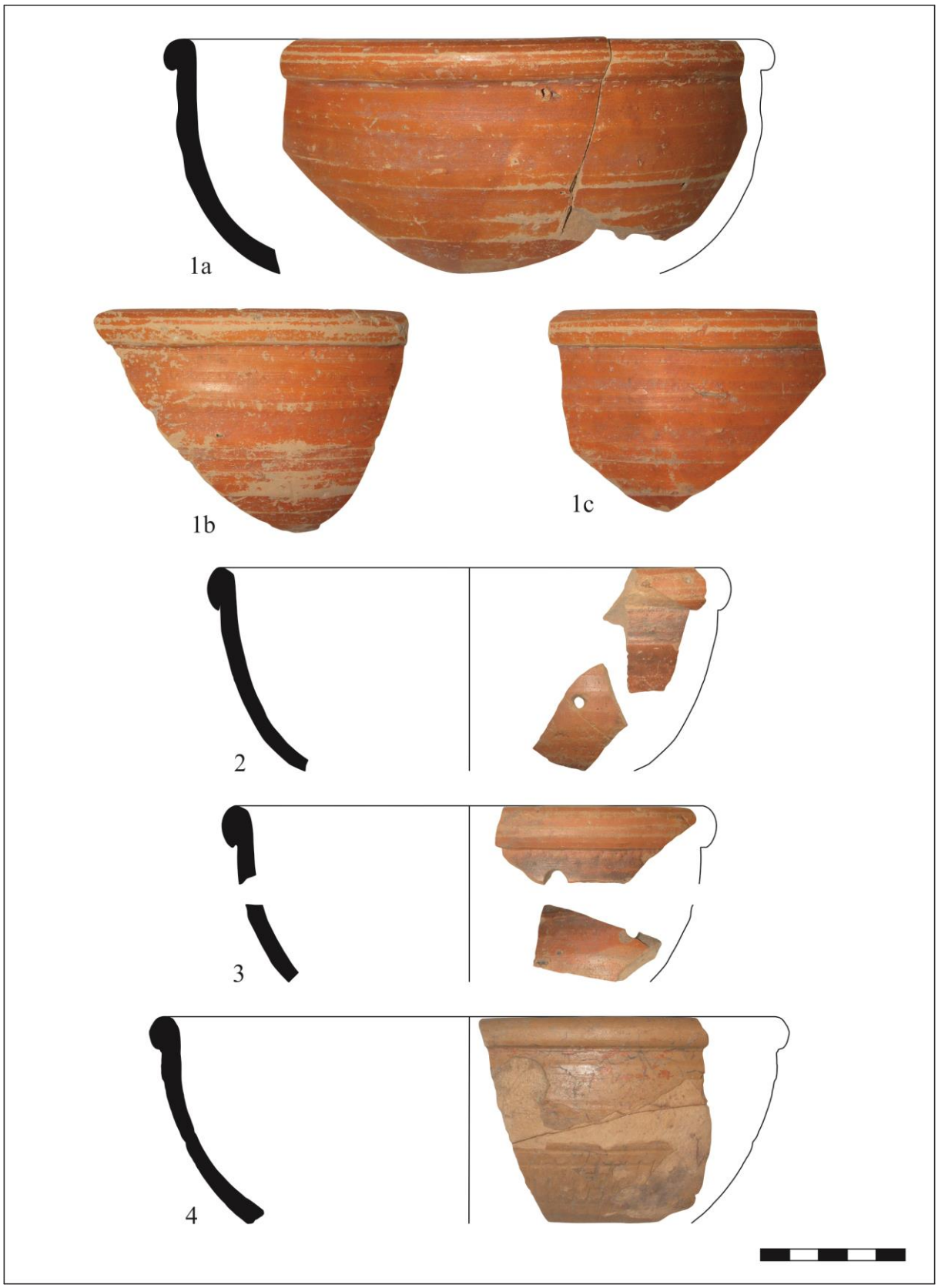

137. tábla

1a–c: Kat. 1303; 2: Kat. 1309; 3: Kat. 1310; 4: Kat. 1301 (M 1:2).

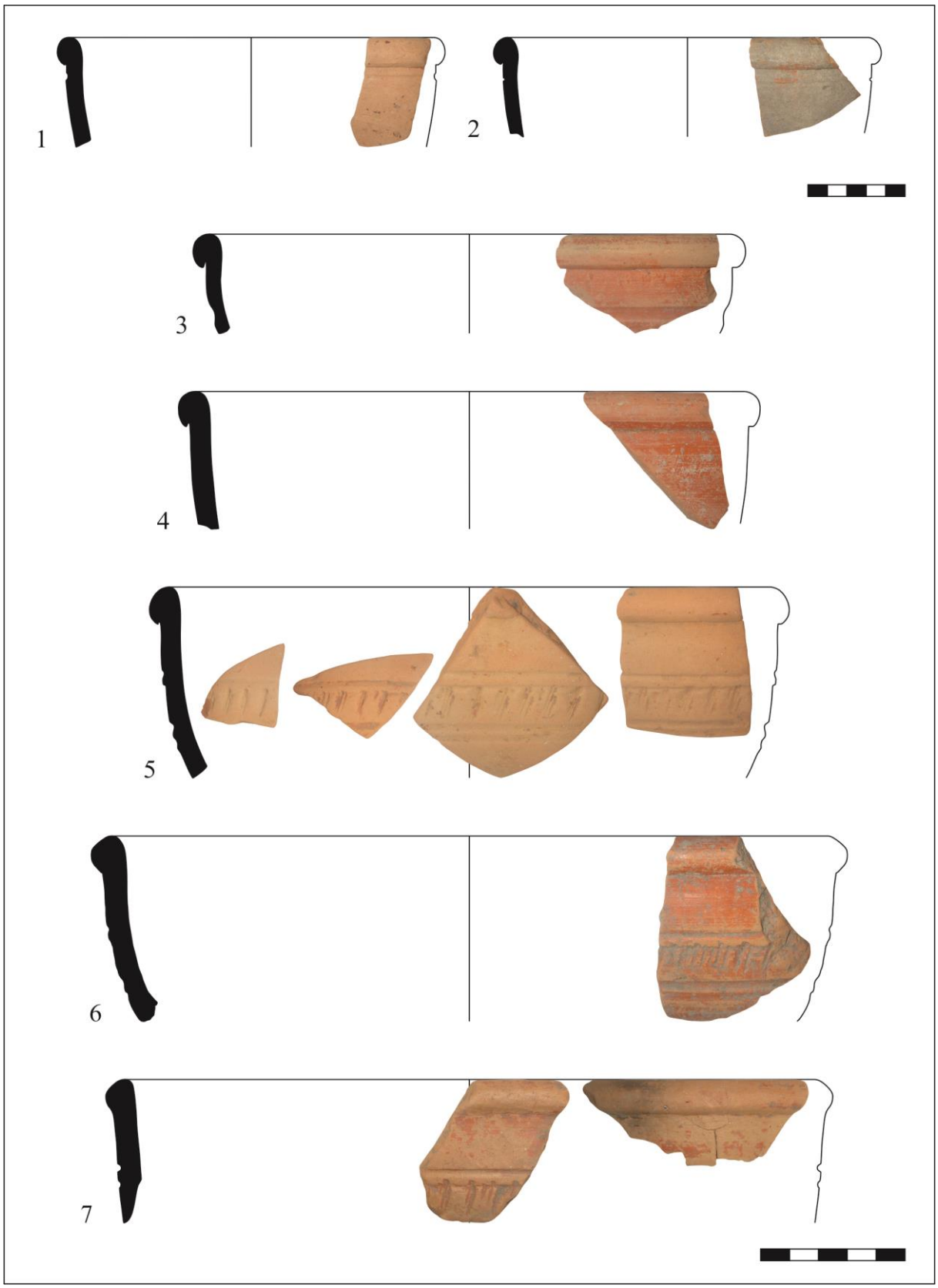

138. tábla

1: Kat. 1306; 2: Kat. 1311 (M 1:3); 3: Kat. 1312; 4: Kat. 1314; 5: Kat. 1321; 6: Kat. 1320; 7: Kat. 1319 (M 1:2).

139. tábla

1: Kat. 1318; 2: Kat. 1316; 3: Kat. 1315; 4: Kat. 1317 (M 1:1).

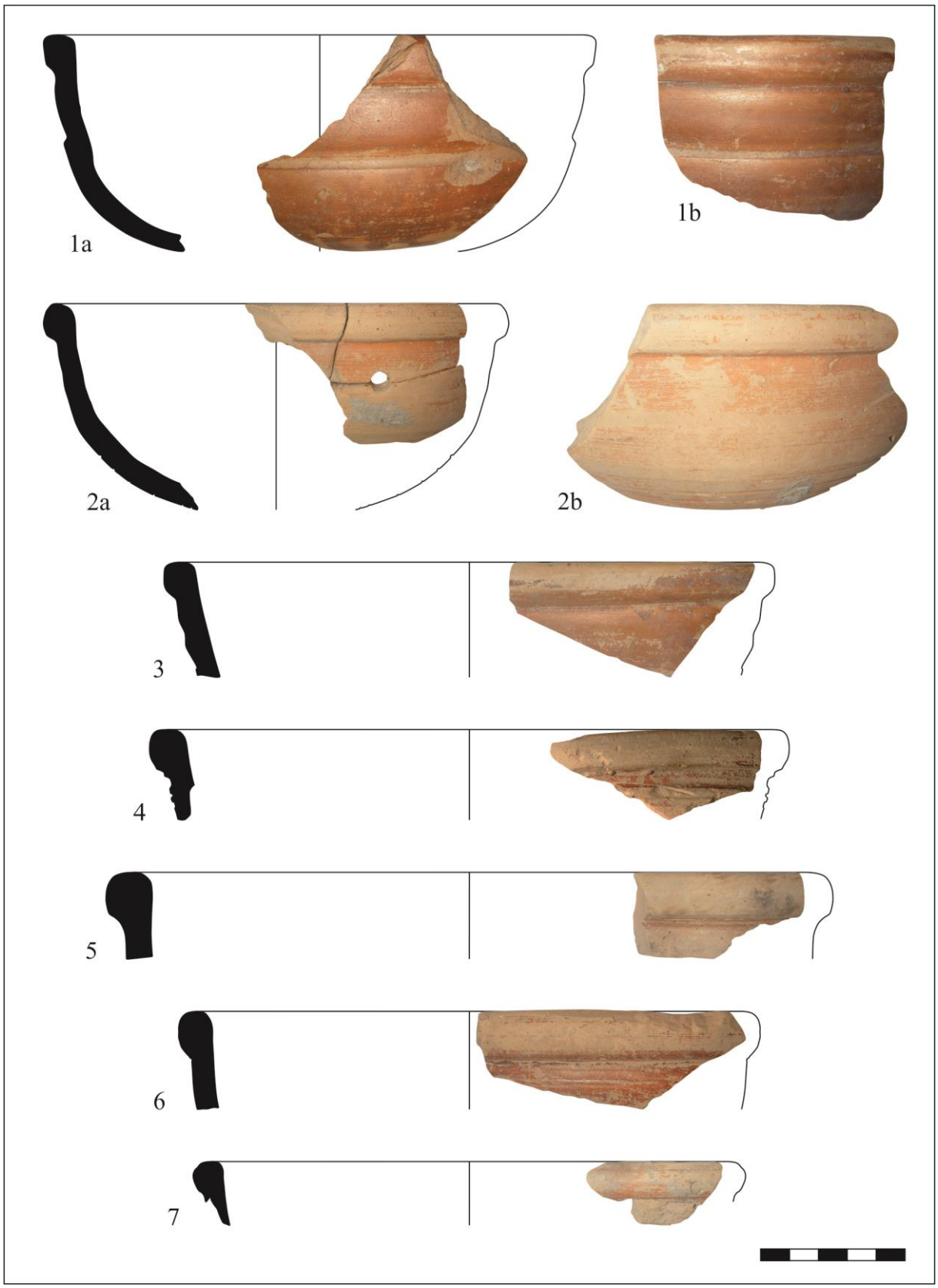

140. tábla

1a–b: Kat. 1327; 2a–b: Kat. 1328; 3: Kat. 1329; 4: Kat. 1322; 5: Kat. 1324; 6: Kat. 1326; 7: Kat. 1323 (M 1:2).

141. tábla

1: Kat. 1330; 2: Kat. 1325; 3: Kat. 1335; 4: Kat. 1334; 5: Kat. 1336; 6: Kat. 1333 (M 1:3); 7: Kat. 1331; 8: Kat. 1332 (M 1:1).

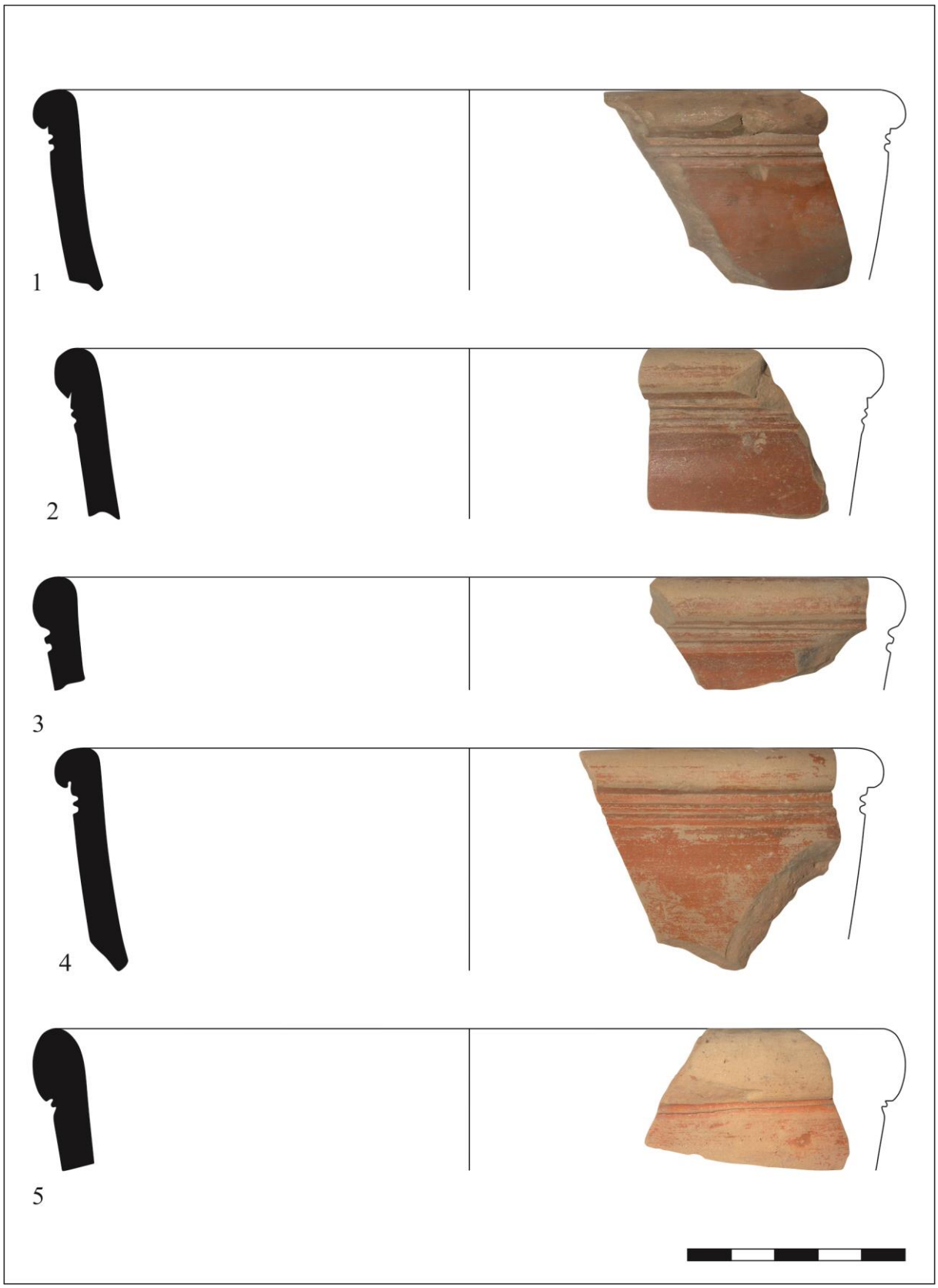

142. tábla

1: Kat. 1340; 2: Kat. 1344; 3: Kat. 1345; 4: Kat. 1341; 5: Kat. 1342 (M 3:4).

143. tábla

1: Kat. 1346; 2: Kat. 1347; 3: Kat. 1337; 4: Kat. 1339; 5: Kat. 1350; 6: Kat. 1349 (M 1:2).

144. tábla

1: Kat. 1338; 2: Kat. 1348; 3: Kat. 1343; 4: Kat. 1354 (M 3:4); 5: Kat. 1357 (M 1:1).

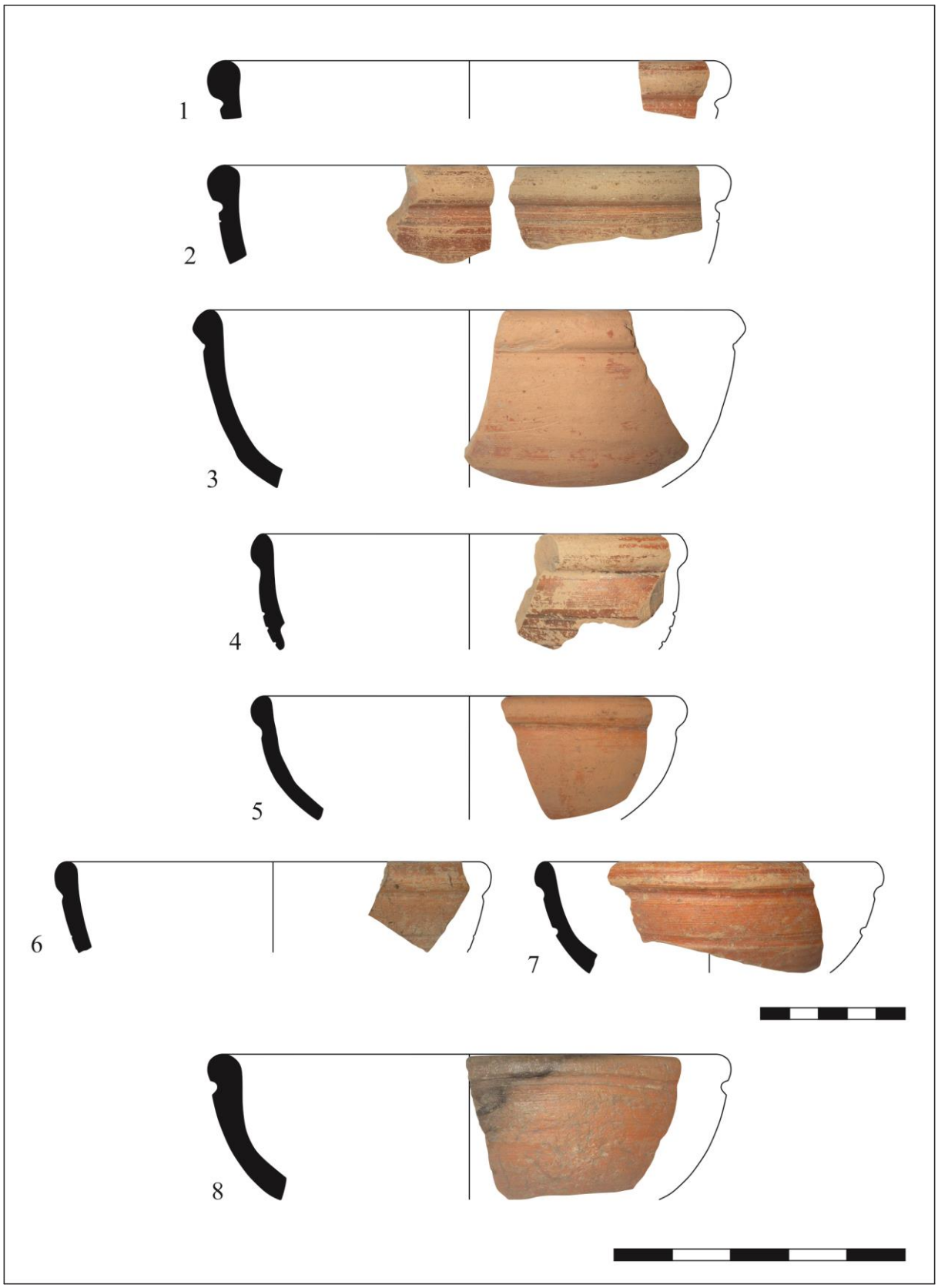

145. tábla

1: Kat. 1356; 2: Kat. 1351; 3: Kat. 1355; 4: Kat. 1353; 5: Kat. 1359; 6: Kat. 1358; 7: Kat. 1352 (M 1:2); 8: Kat. 1360 (M 1:1).

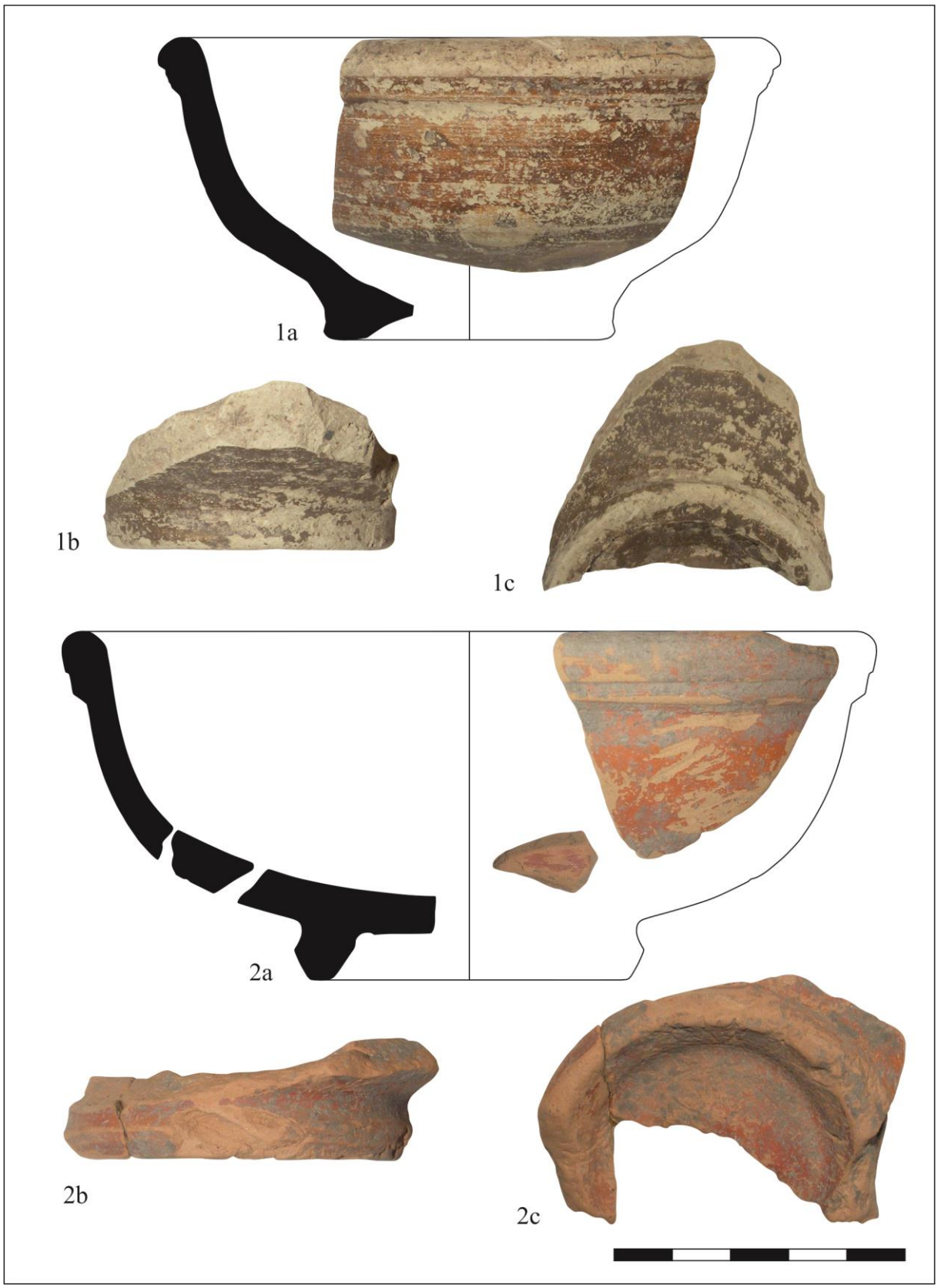

146. tábla

1a–c: Kat. 1363; 2a–c: Kat. 1361 (M 1:1).

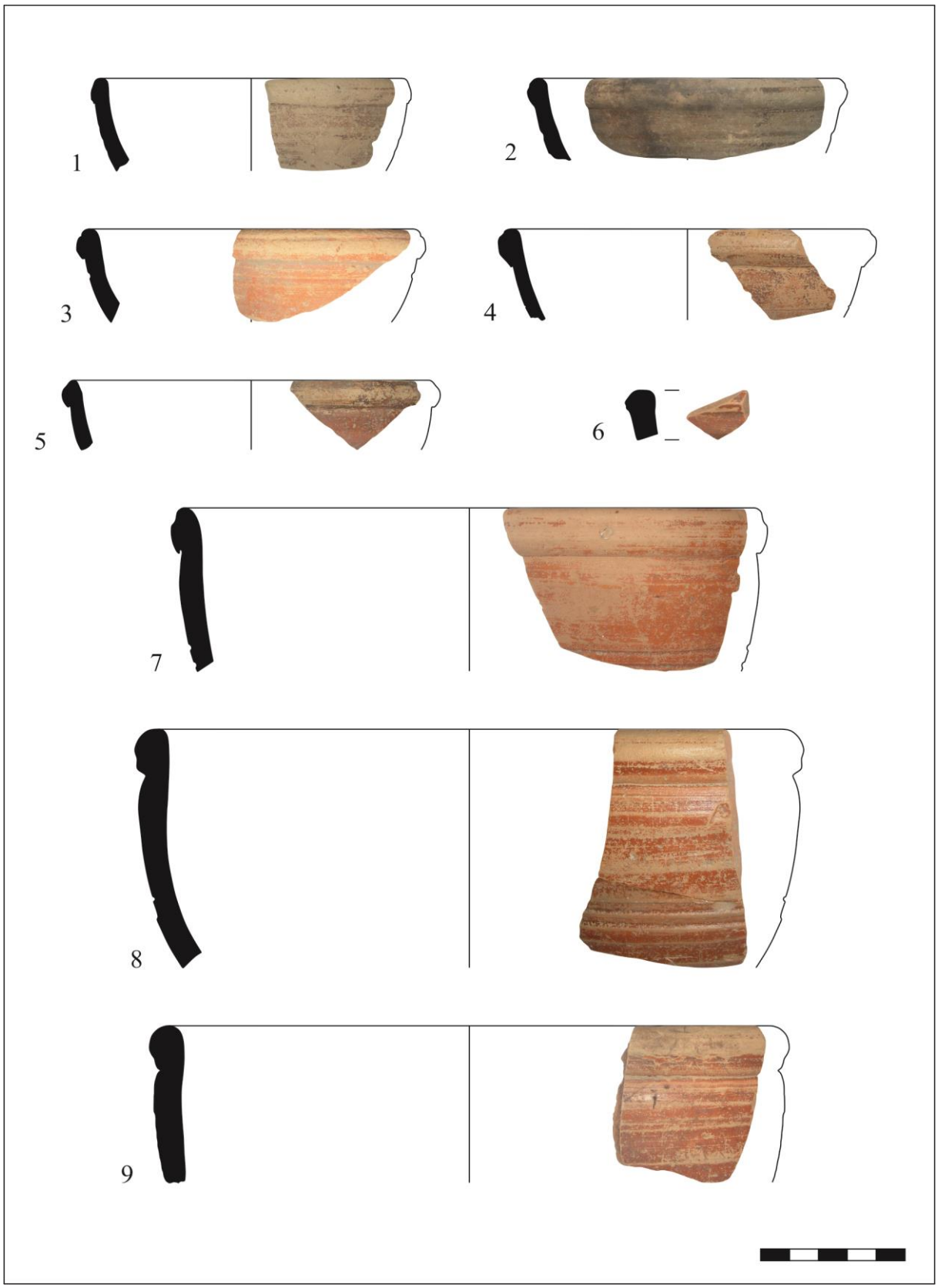

147. tábla

1: Kat. 1367; 2: Kat. 1365; 3. Kat. 1362; 4: Kat. 1366; 5: Kat. 1368; 6: Kat. 1364; 7: Kat. 1372; 8: Kat. 1373; 9: Kat. 1371 (M 1:2).

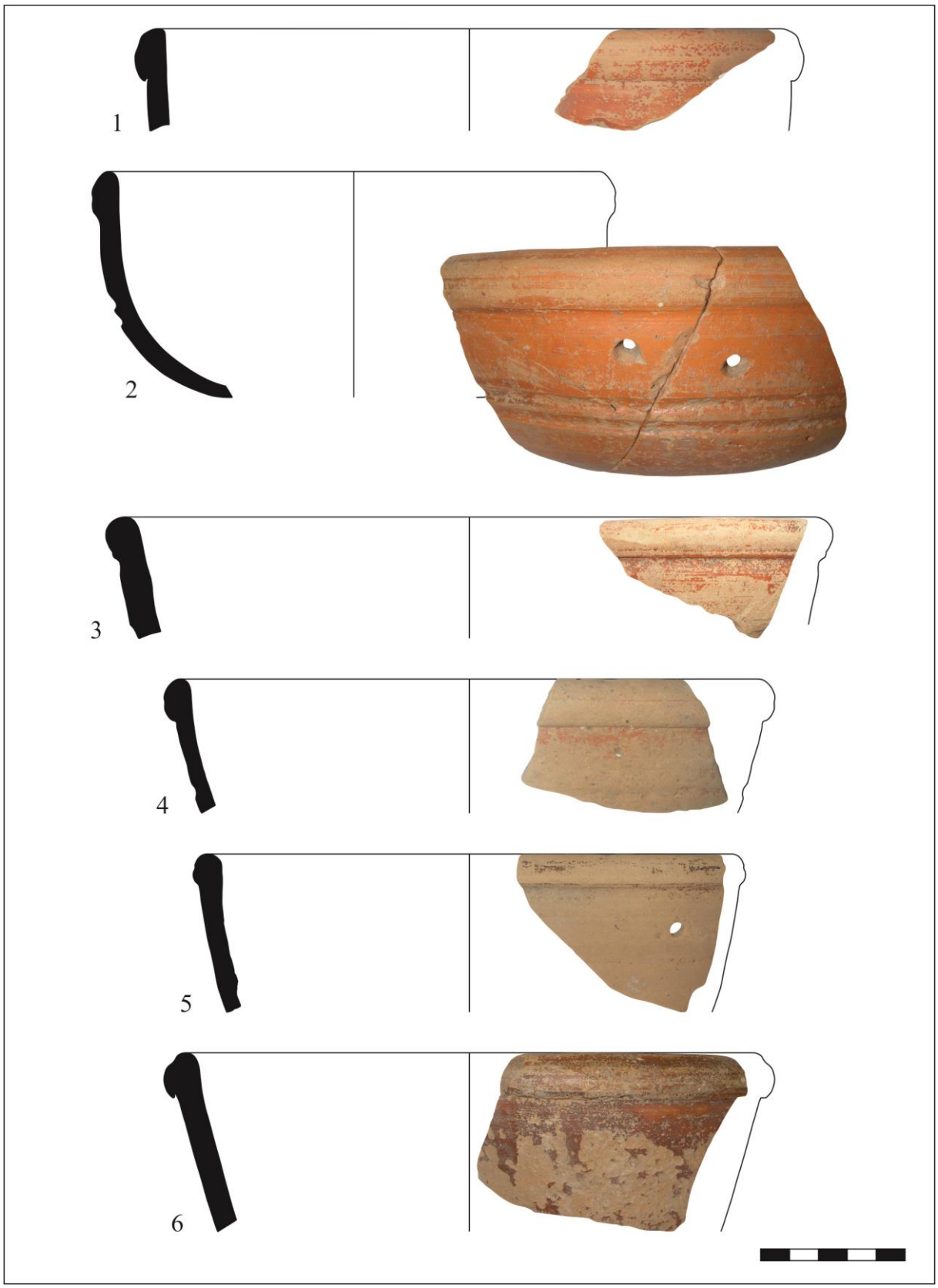

148. tábla

1: Kat. 1369; 2: Kat. 1370; 3: Kat. 1374; 4: Kat. 1375; 5: Kat. 1377; 6: Kat. 1376 (M 1:2).

149. tábla

1: Kat. 1378; 2a–b: Kat. 1381 (M 3:4); 3: Kat. 1382; 4: Kat. 1383; 5: Kat. 1379; 6: Kat. 1380 (M 1:3).

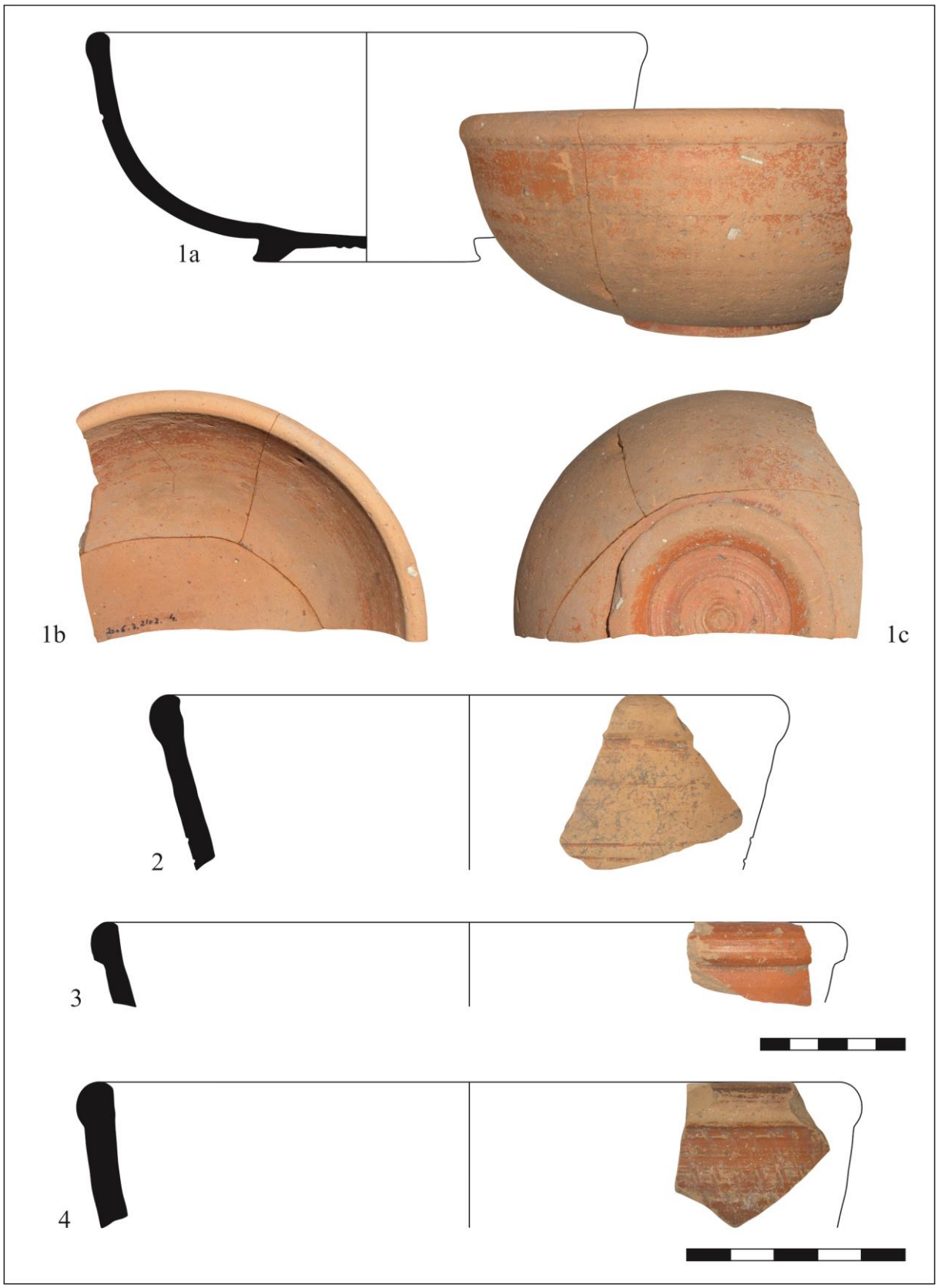

150. tábla

1a–c: Kat. 1386; 2: Kat. 1387; 3: Kat. 1384 (M 1:2); 4: Kat. 1385 (M 3:4).

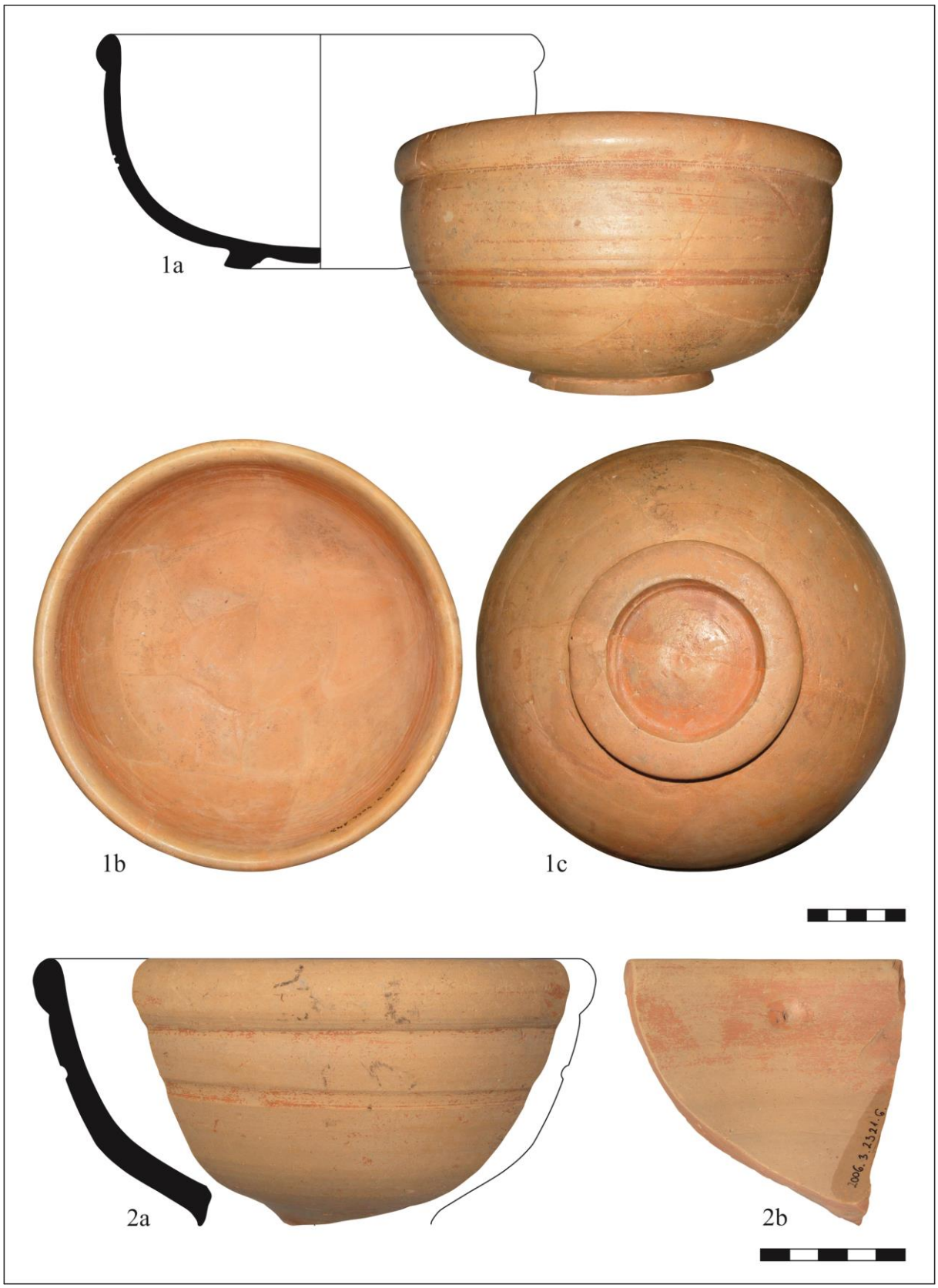

151. tábla

1a–c: Kat. 1420 (M 1:3); 2a–b: Kat. 1401 (M 1:2).

152. tábla

1: Kat. 1397; 2: Kat. 1398; 3: Kat. 1414; 4: Kat. 1405; 5: Kat. 1407; 6: Kat. 1418; 7: Kat. 1399 (M 1:2).

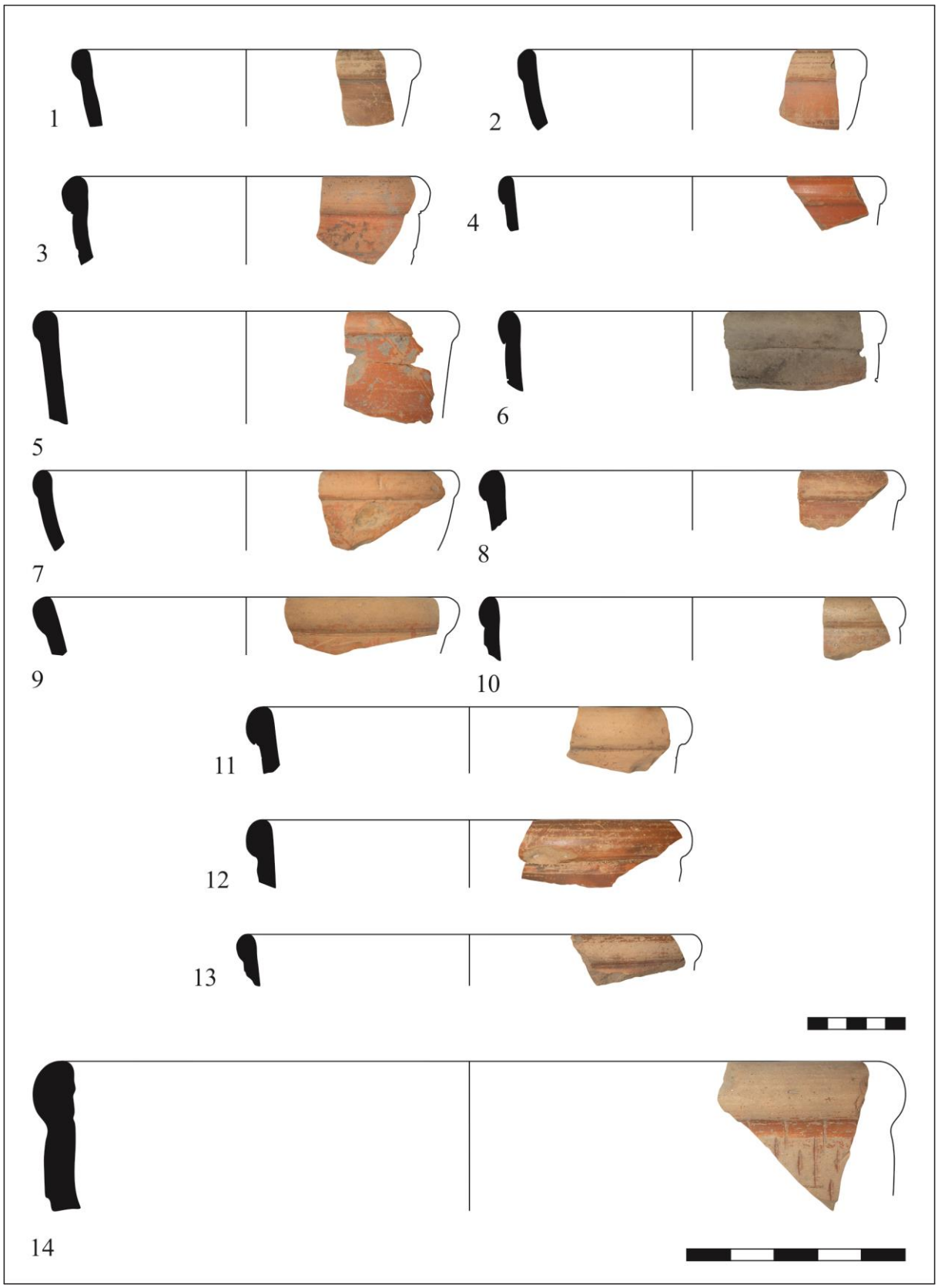

153. tábla

1: Kat. 1427; 2: Kat. 1404; 3: Kat. 1412; 4: Kat. 1409; 5: Kat. 1426; 6: Kat. 1428; 7: Kat. 1408; 8: Kat. 1425; 9: Kat. 1394; 10: Kat. 1421; 11: Kat. 1402; 12: Kat. 1419; 13. Kat. 1415 (M 1:3); 14: Kat. 1423 (M 3:4).

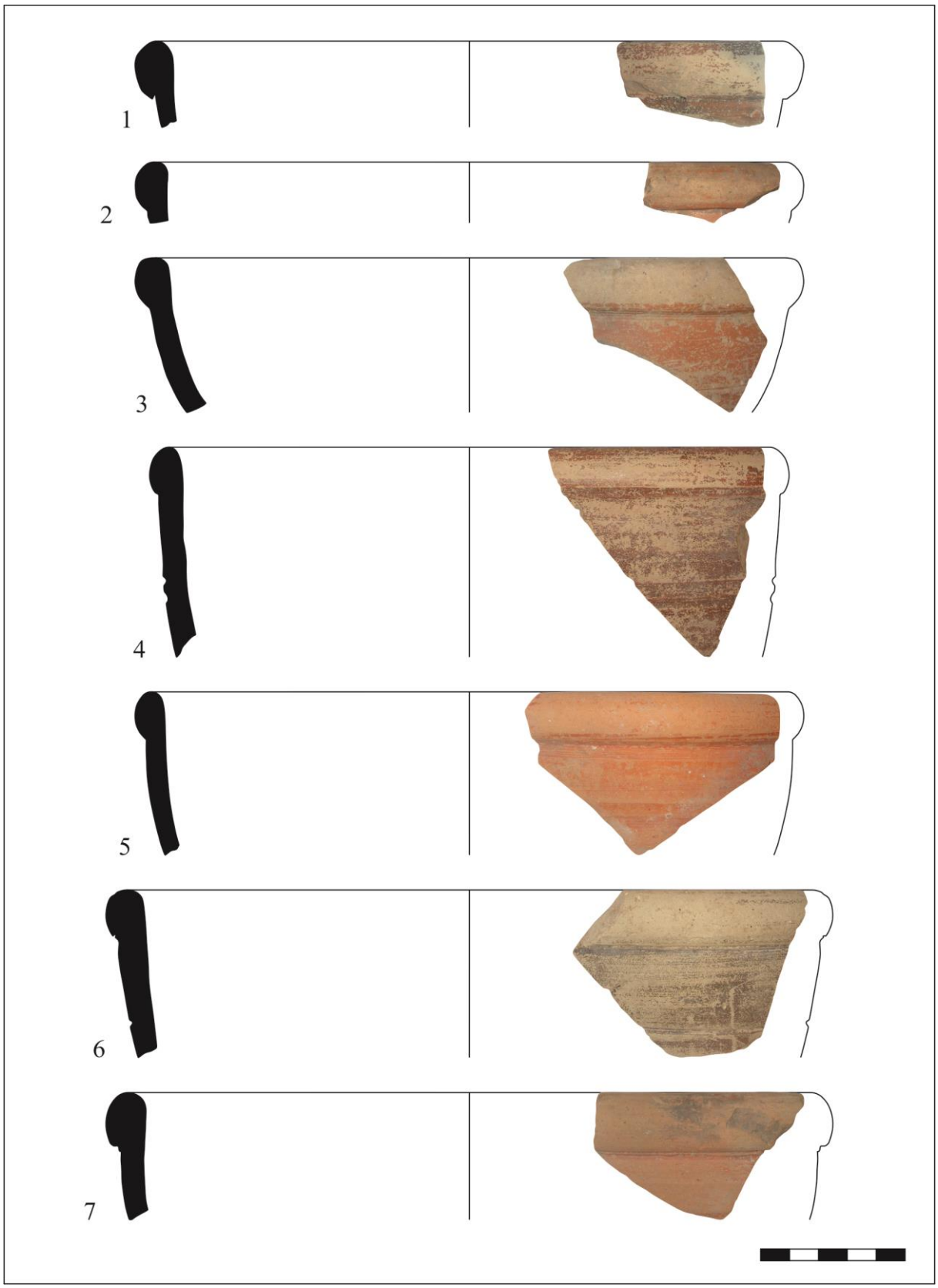

154. tábla

1: Kat. 1392; 2: Kat. 1413; 3: Kat. 1417; 4: Kat. 1395; 5: Kat. 1416; 6: Kat. 1403; 7: Kat. 1410 (M 1:2).

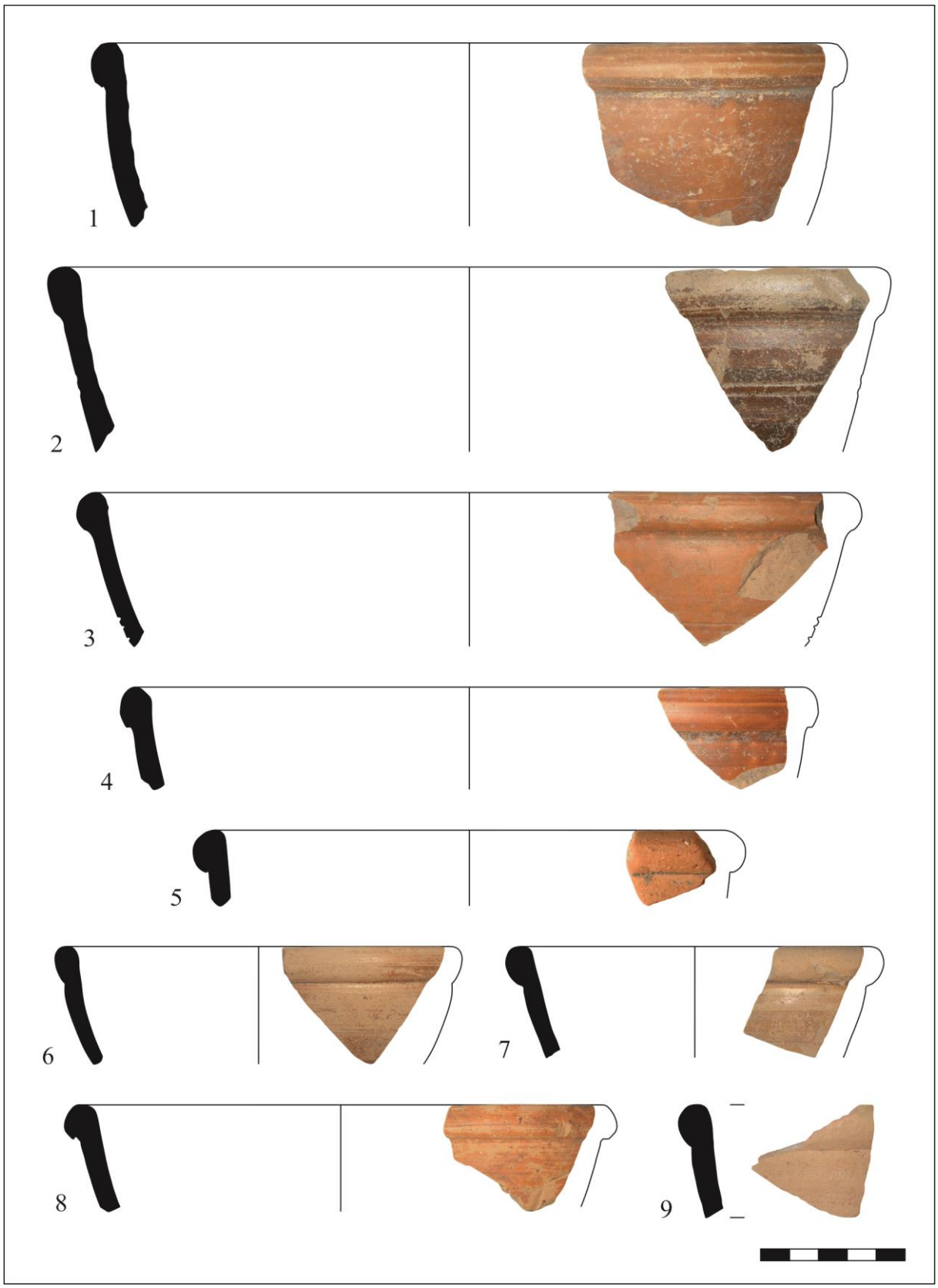

155. tábla

1: Kat. 1389; 2: Kat. 1391; 3: Kat. 1411; 4: Kat. 1424; 5: Kat. 1388; 6: Kat. 1406; 7: Kat. 1390; 8: Kat. 1396; 9: Kat. 1393 (M 1:2).

156. tábla

1: Kat. 1400; 2: Kat. 1422 (M 3:4).

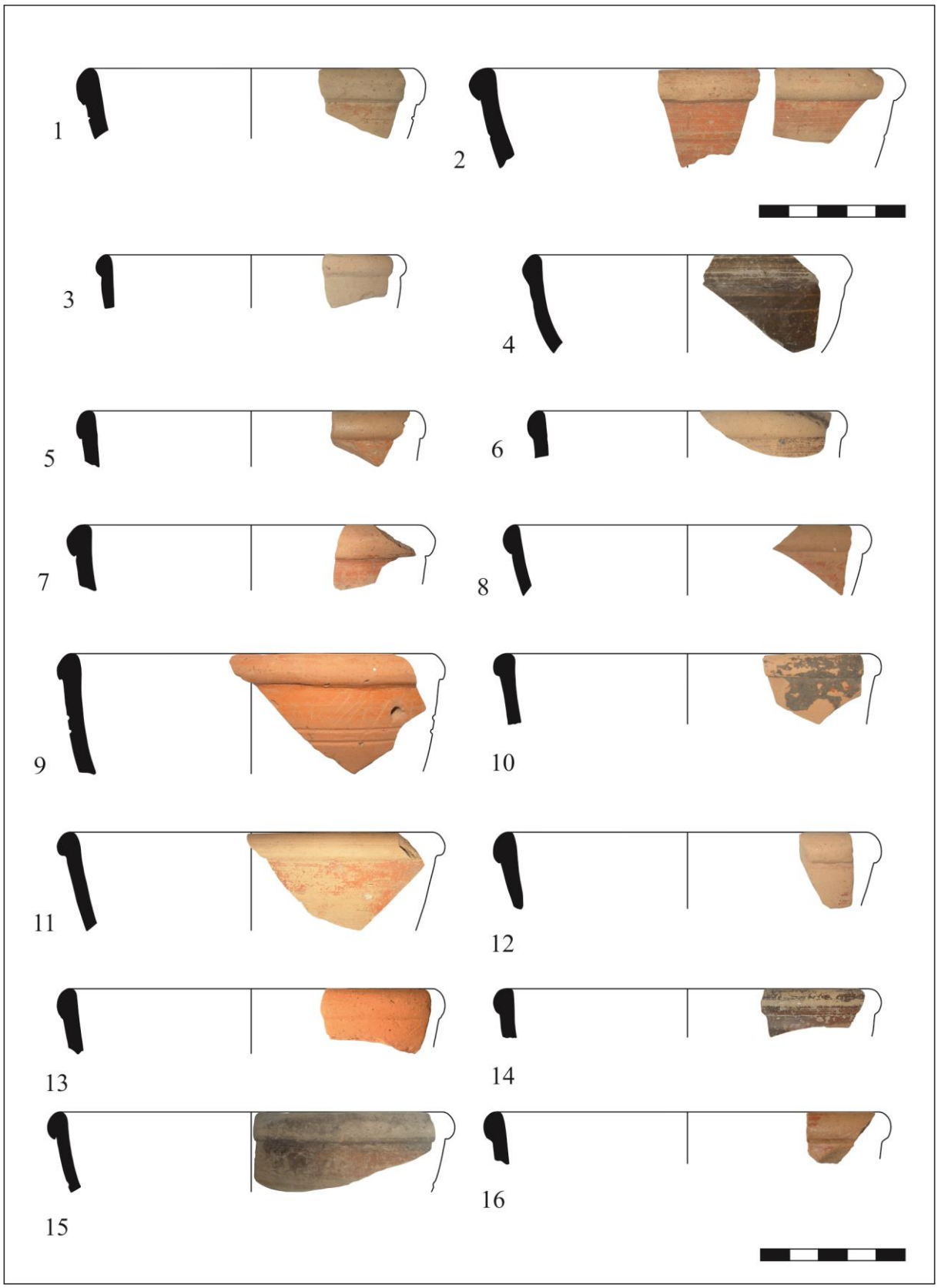

157. tábla

1: Kat. 1452; 2: Kat. 1449 (M 1:2); 3: Kat. 1464; 4: Kat. 1435; 5: Kat. 1454; 6: Kat. 1456; 7: Kat. 1437; 8: Kat. 1444; 9: Kat. 1445; 10: Kat. 1466; 11: Kat. 1430; 12: Kat. 1443; 13: Kat. 1429; 14: Kat. 1467; 15: Kat. 1436; 16: Kat. 1447 (M 1:3).

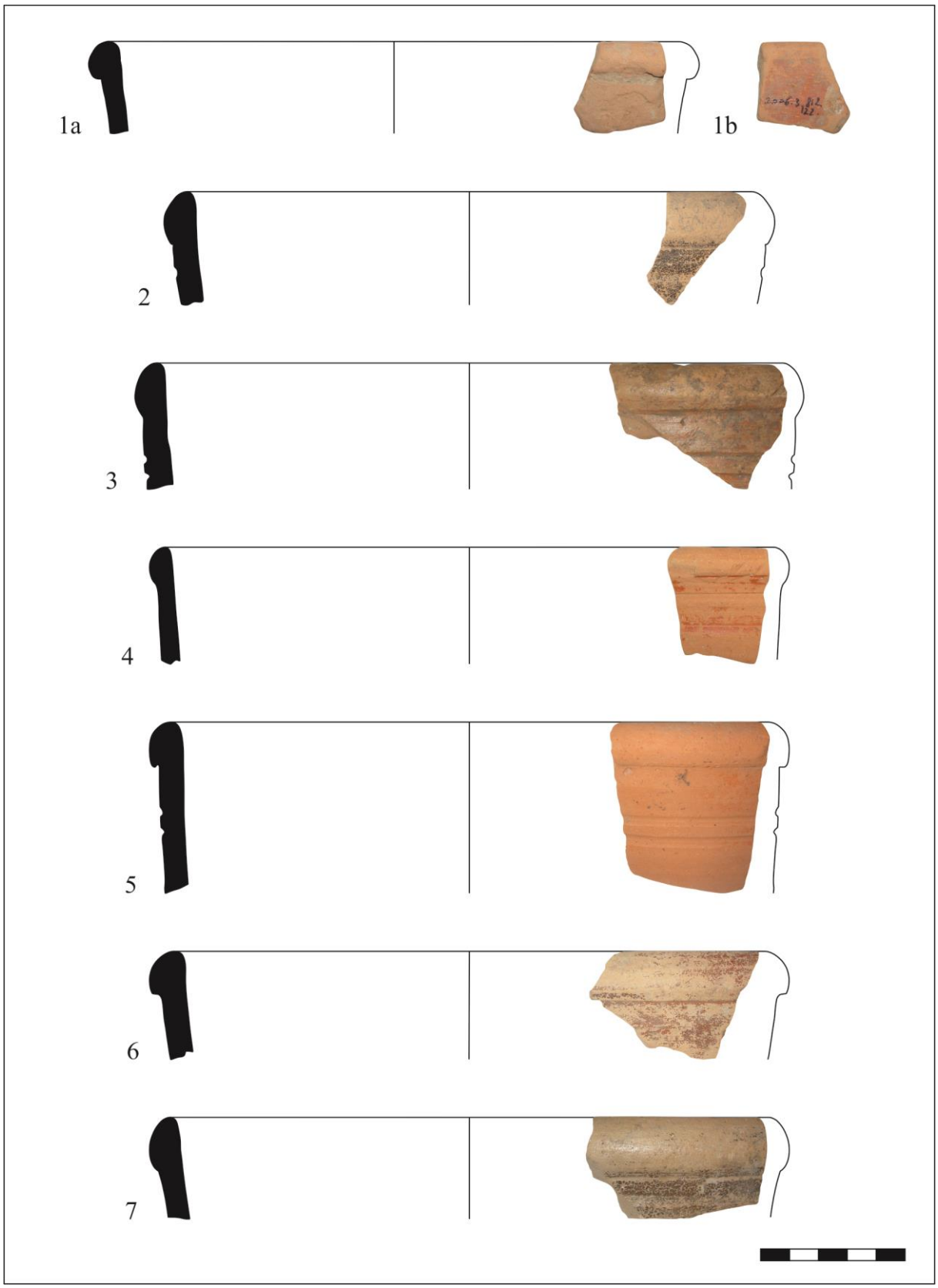

158. tábla

1a–b: Kat. 1434; 2: Kat. 1463; 3: Kat. 1438; 4: Kat. 1440; 5: Kat. 1465; 6: Kat. 1433; 7: Kat. 1458 (M 1:2).

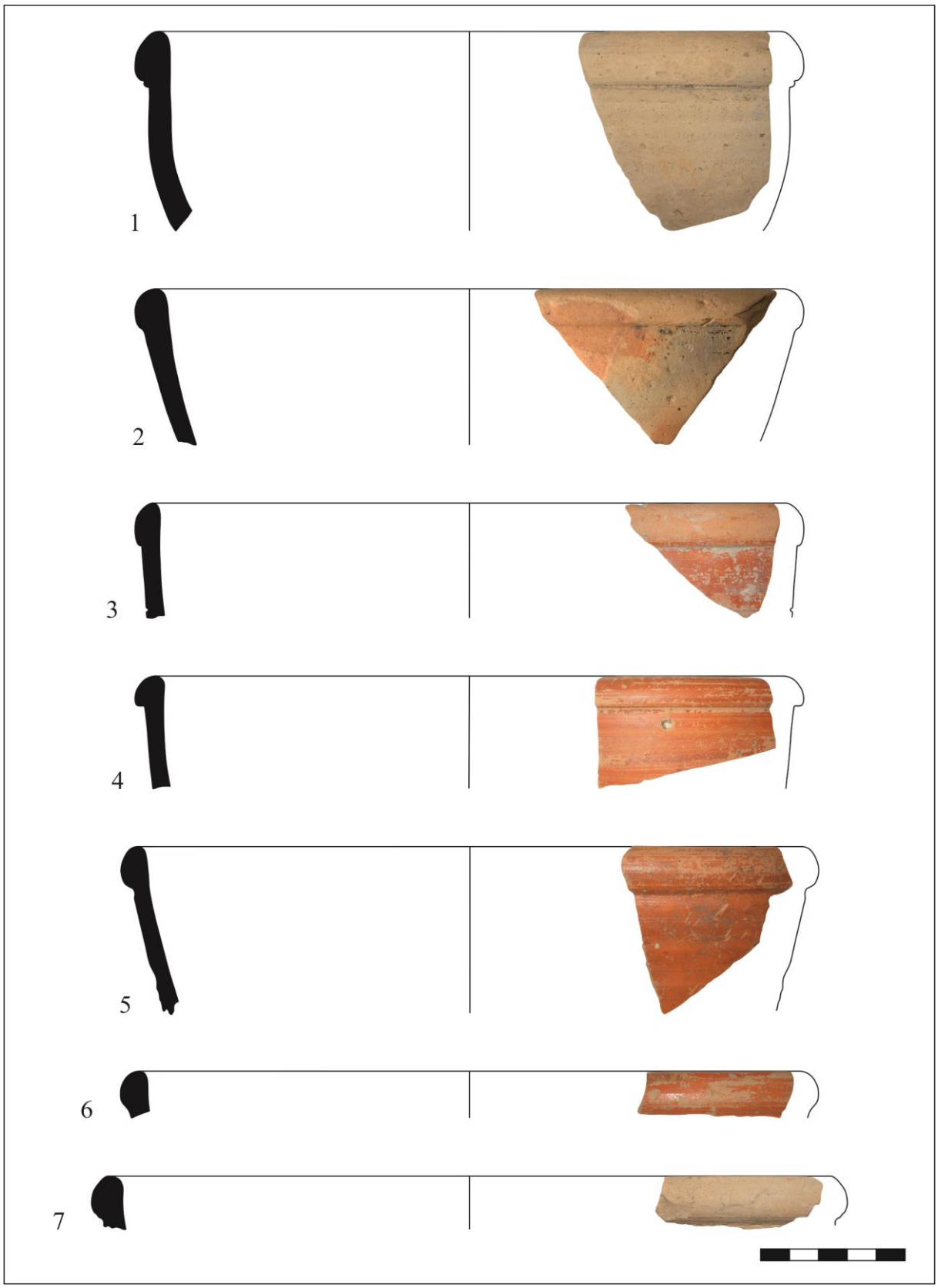

159. tábla

1: Kat. 1460; 2: Kat. 1431; 3: Kat. 1461; 4: Kat. 1432; 5: Kat. 1450; 6: Kat. 1451; 7: Kat. 1462 (M 1:2).

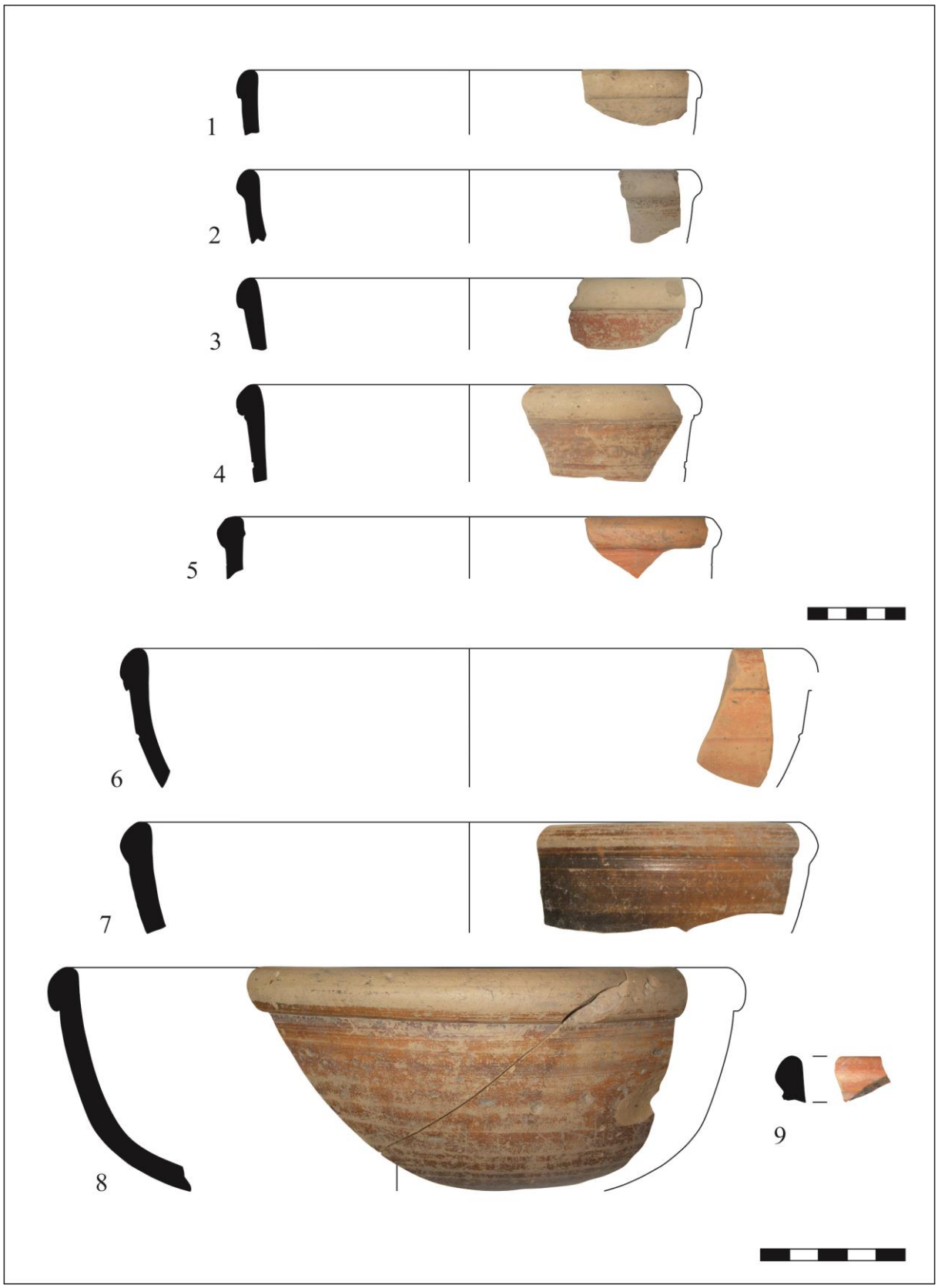

160. tábla

1: Kat. 1459; 2: Kat. 1448; 3: Kat. 1441; 4: Kat. 1457; 5: Kat. 1455 (M 1:3); 6: Kat. 1453; 7: Kat. 1442; 8: Kat. 1439; 9: Kat. 1446 (M 1:2).

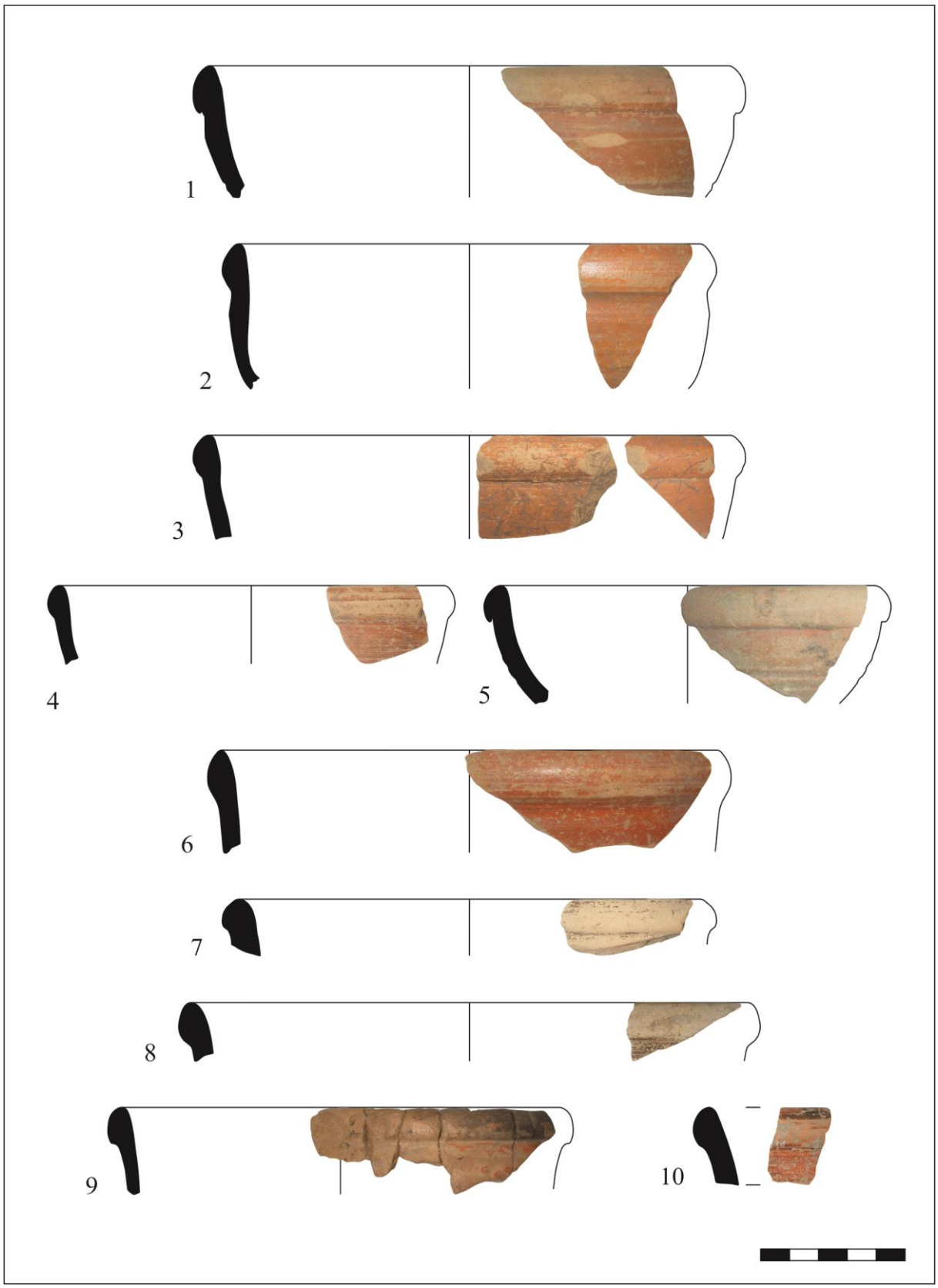

161. tábla

1: Kat. 1474; 2: Kat. 1478; 3: Kat. 1471; 4: Kat. 1475; 5: Kat. 1483; 6: Kat. 1477; 7: Kat. 1480; 8: Kat. 1476; 9: Kat. 1472; 10: Kat. 1481 (M 1:2).

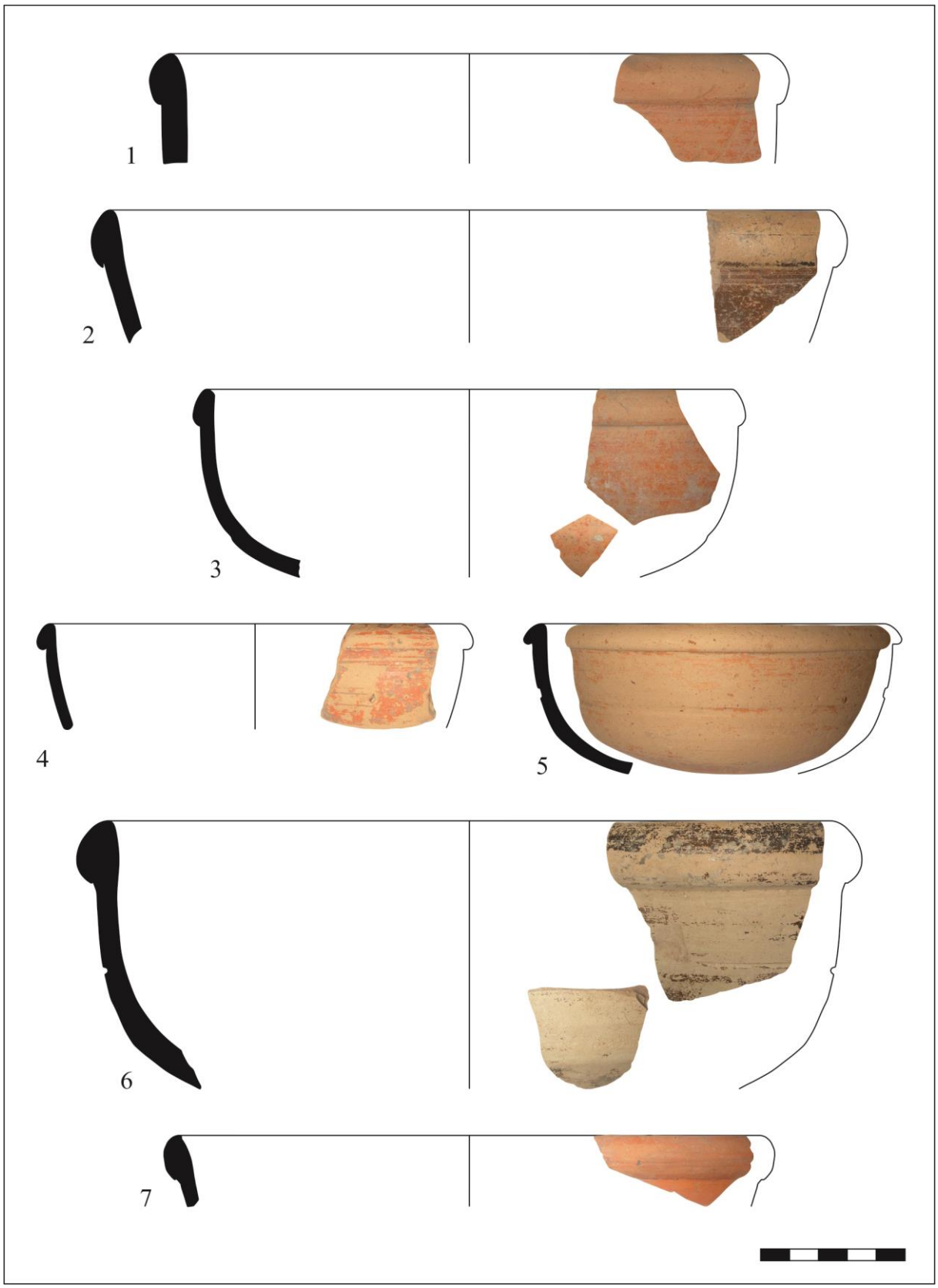

162. tábla

1: Kat. 1482; 2: Kat. 1479; 3: Kat. 1473; 4: Kat. 1468; 5: Kat. 1470; 6: Kat. 1469; 7: Kat. 1484 (M 1:2).

163. tábla

1: Kat. 1491; 2: Kat. 1493 (M 1:1).

164. tábla

1: Kat. 1492; 2: Kat. 1489; 3: Kat. 1490; 4: Kat. 1487; 5: Kat. 1488 (M 1:2).

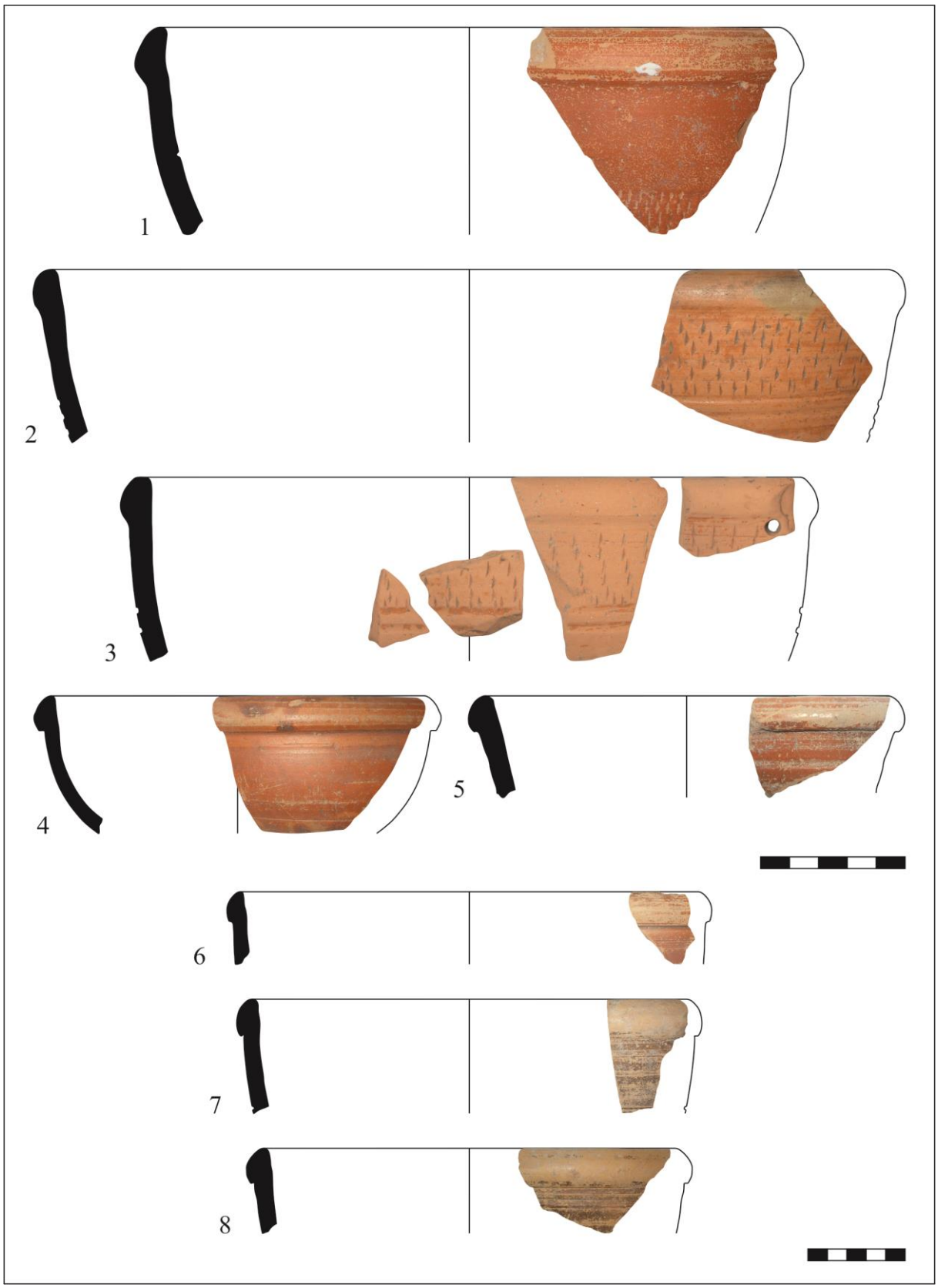

165. tábla

1: Kat. 1486; 2: Kat. 1485; 3: Kat. 1494; 4: Kat. 1499; 5: Kat. 1505 (M 1:2); 6: Kat. 1500; 7: Kat. 1504; 8: Kat. 1502 (M 1:3).

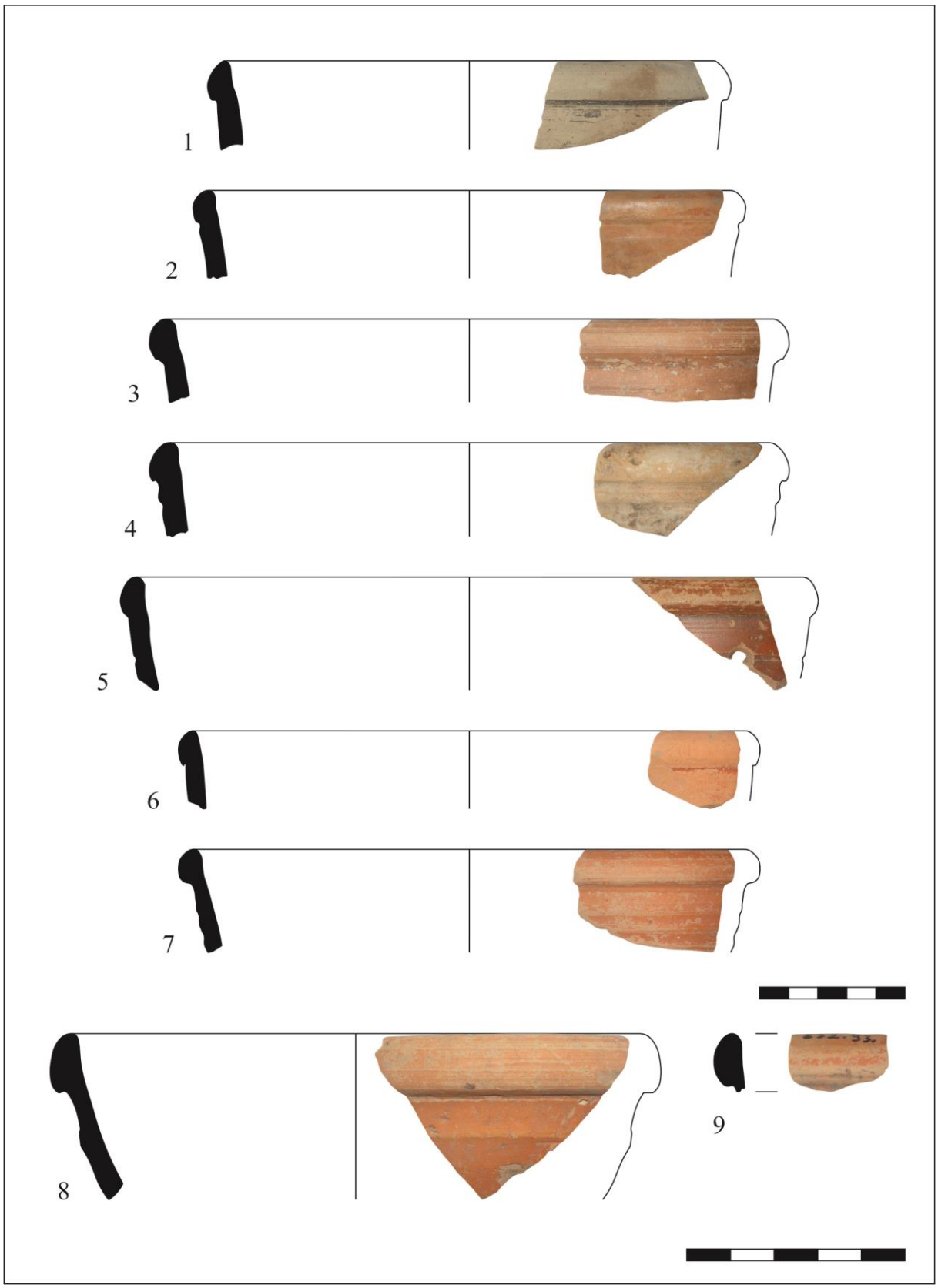

166. tábla

1: Kat. 1497; 2: Kat. 1503; 3: Kat. 1495; 4: Kat. 1498; 5: Kat. 1496; 6: Kat. 1501; 7: Kat. 1508 (M 1:2); 8: Kat. 1509; 9: Kat. 1507 (M 3:4).

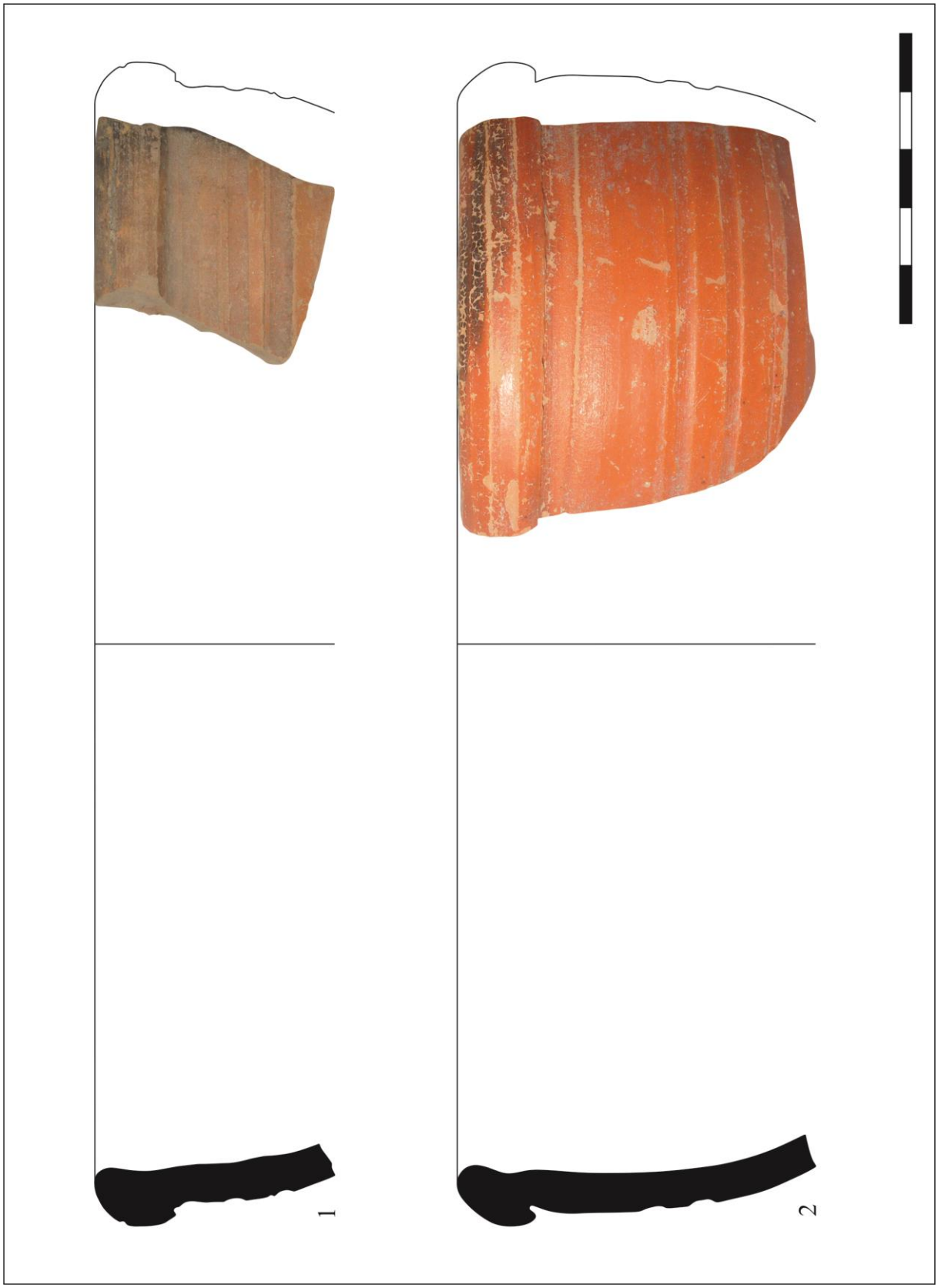

167. tábla

1: Kat. 1510; 2: Kat. 1506 (M 1:1).

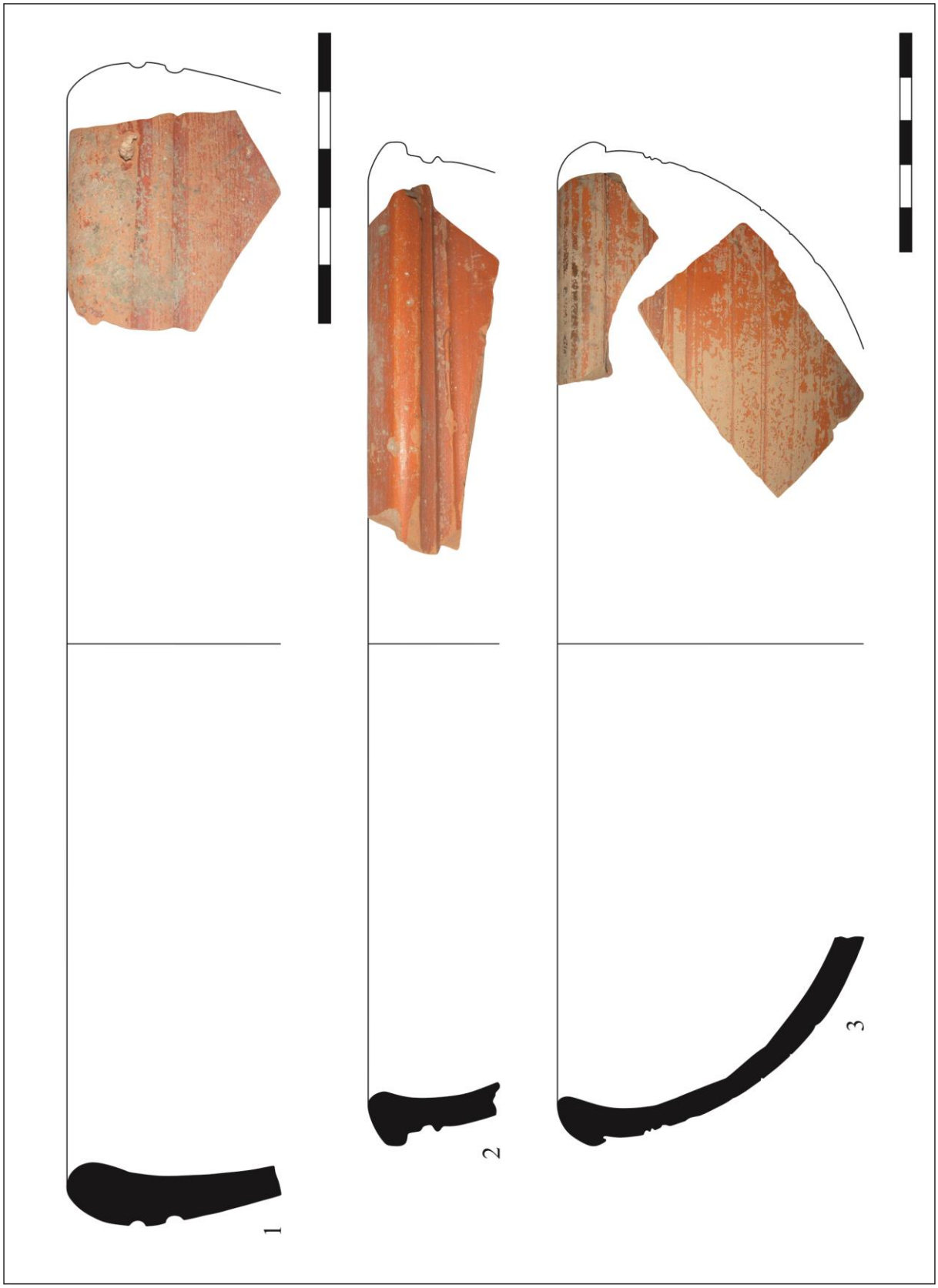

168. tábla

1: Kat. 1511 (M 1:1); 2: Kat. 1512; 3: Kat. 1514 (M 3:4).

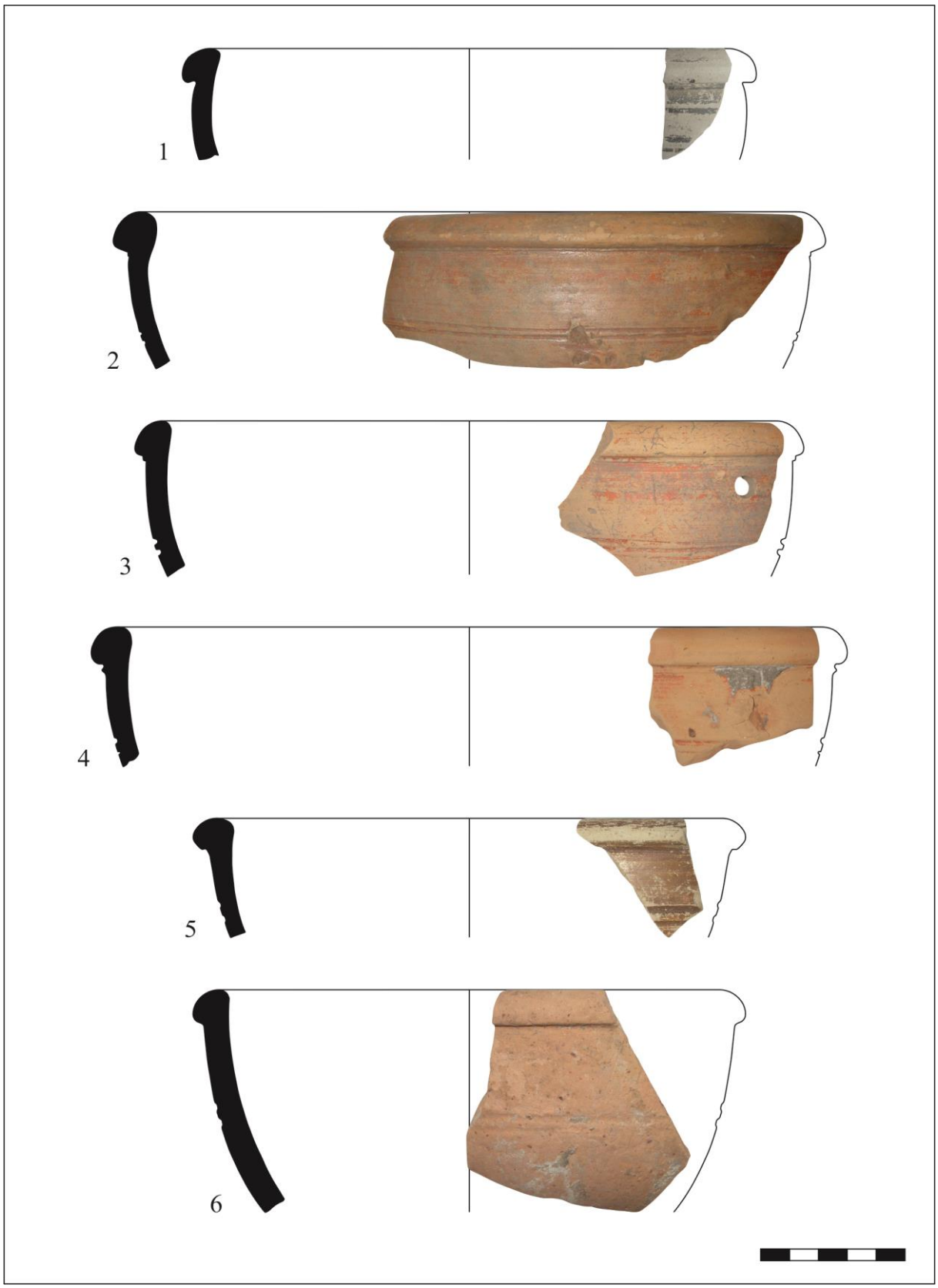

169. tábla

1: Kat. 1513; 2: Kat. 1519; 3: Kat. 1518; 4: Kat. 1516; 5: Kat. 1517; 6: Kat. 1515 (M 1:2).

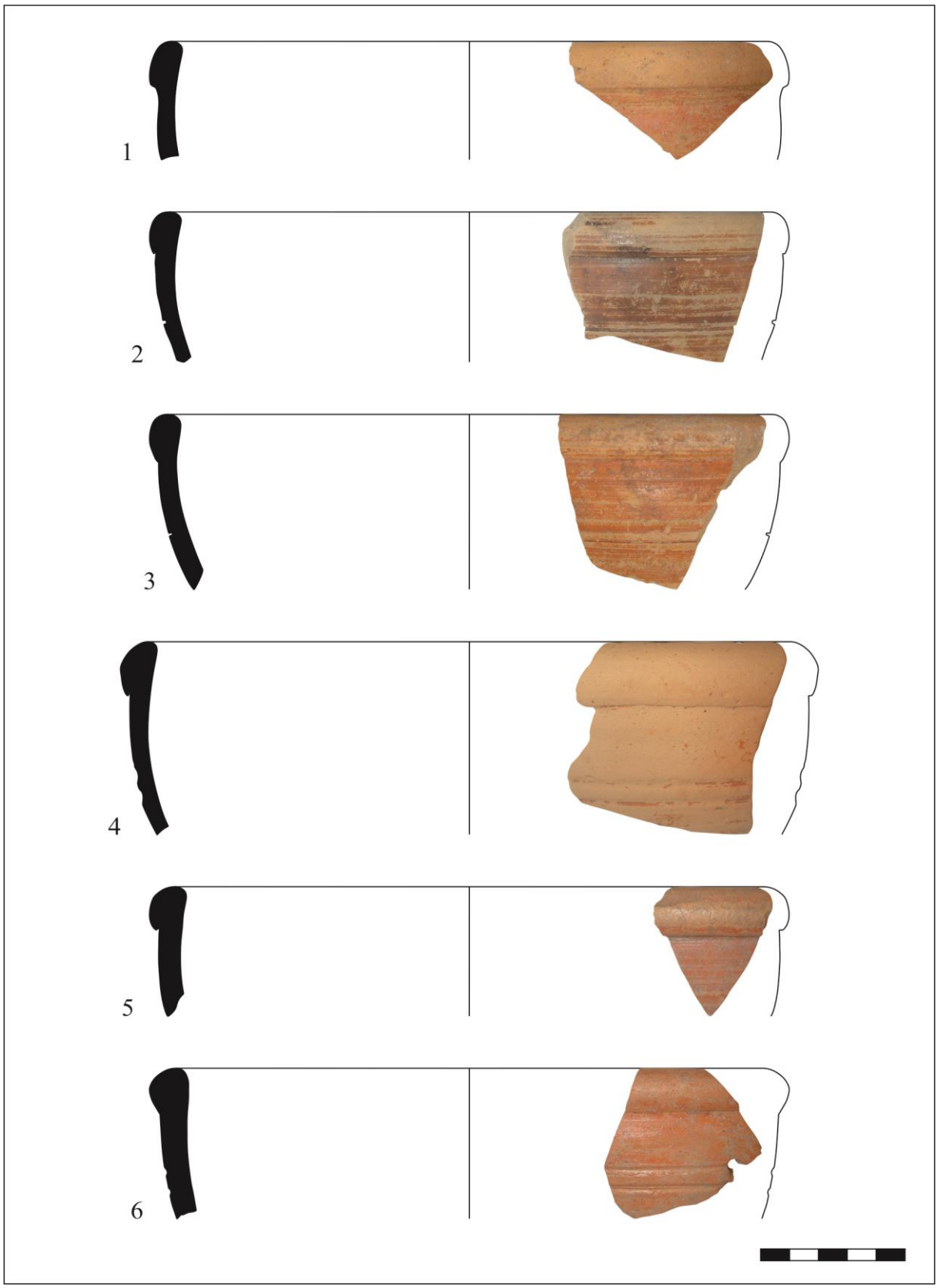

170. tábla

1: Kat. 1523; 2: Kat. 1521; 3: Kat. 1520; 4: Kat. 1522; 5: Kat. 1524; 6: Kat. 1525 (M 1:2).

171. tábla

1: Kat. 1526; 2: Kat. 1527; 3: Kat. 1530; 4: Kat. 1556; 5: Kat. 1549; 6: Kat. 1545; 7: Kat. 1554; 8: Kat. 1546; 9: Kat. 1528; 10: Kat. 1539; 11: Kat. 1534; 12: Kat. 1548; 13: Kat. 1551; 14: Kat. 1538 (M 1:2).

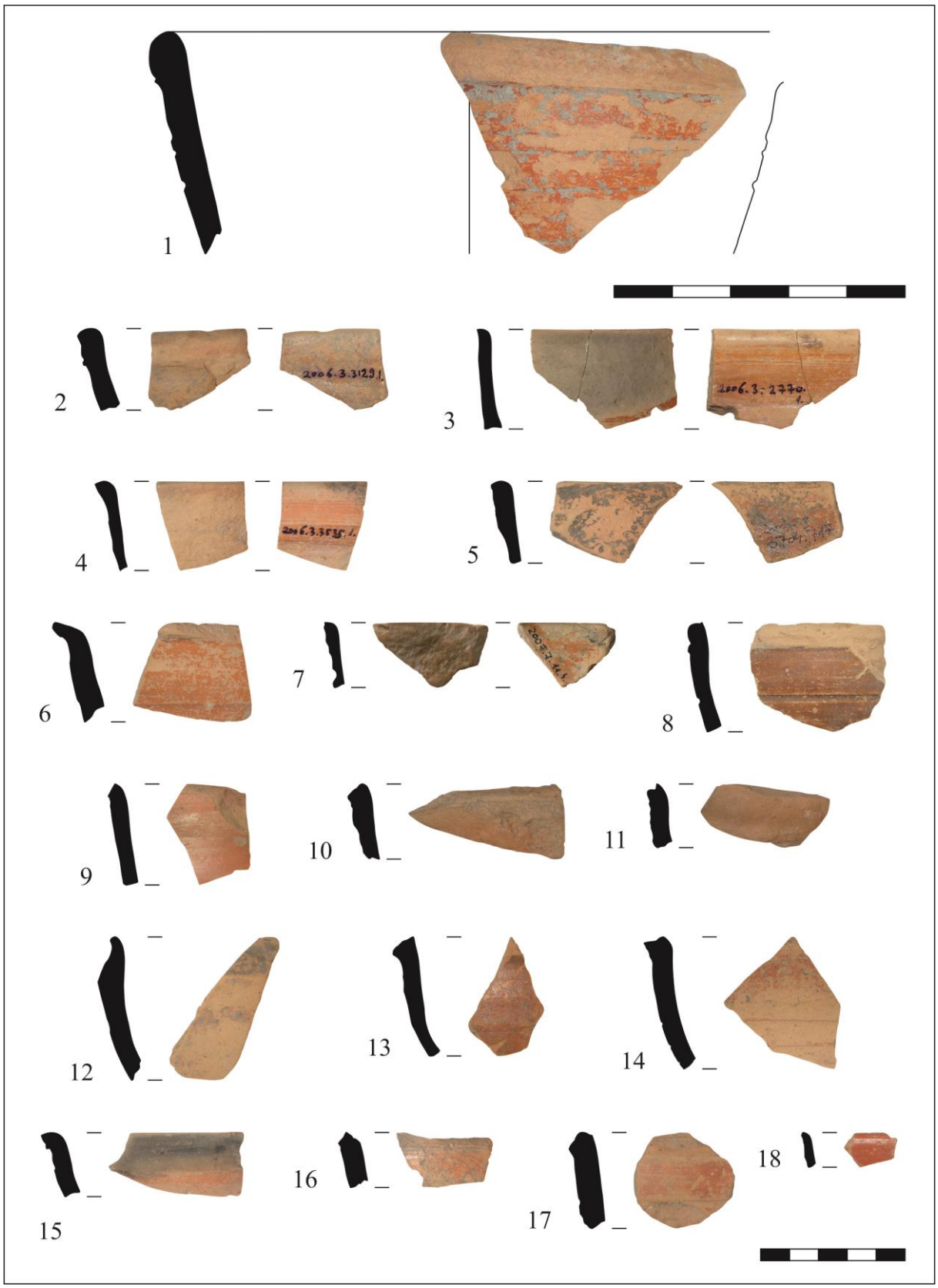

172. tábla

1: Kat. 1557 (M 1:1); 2: Kat. 1543; 3: Kat. 1537; 4: Kat. 1550; 5: Kat. 1553; 6: Kat. 1533; 7 Kat. 1555; 8: Kat. 1529; 9: Kat. 1536; 10: Kat. 1542; 11: Kat. 1544; 12: Kat. 1541; 13: Kat. 1547; 14: Kat. 1535; 15: Kat. 1552; 16: Kat. 1540; 17: Kat. 1532; 18: Kat. 1531 (M 1:2).

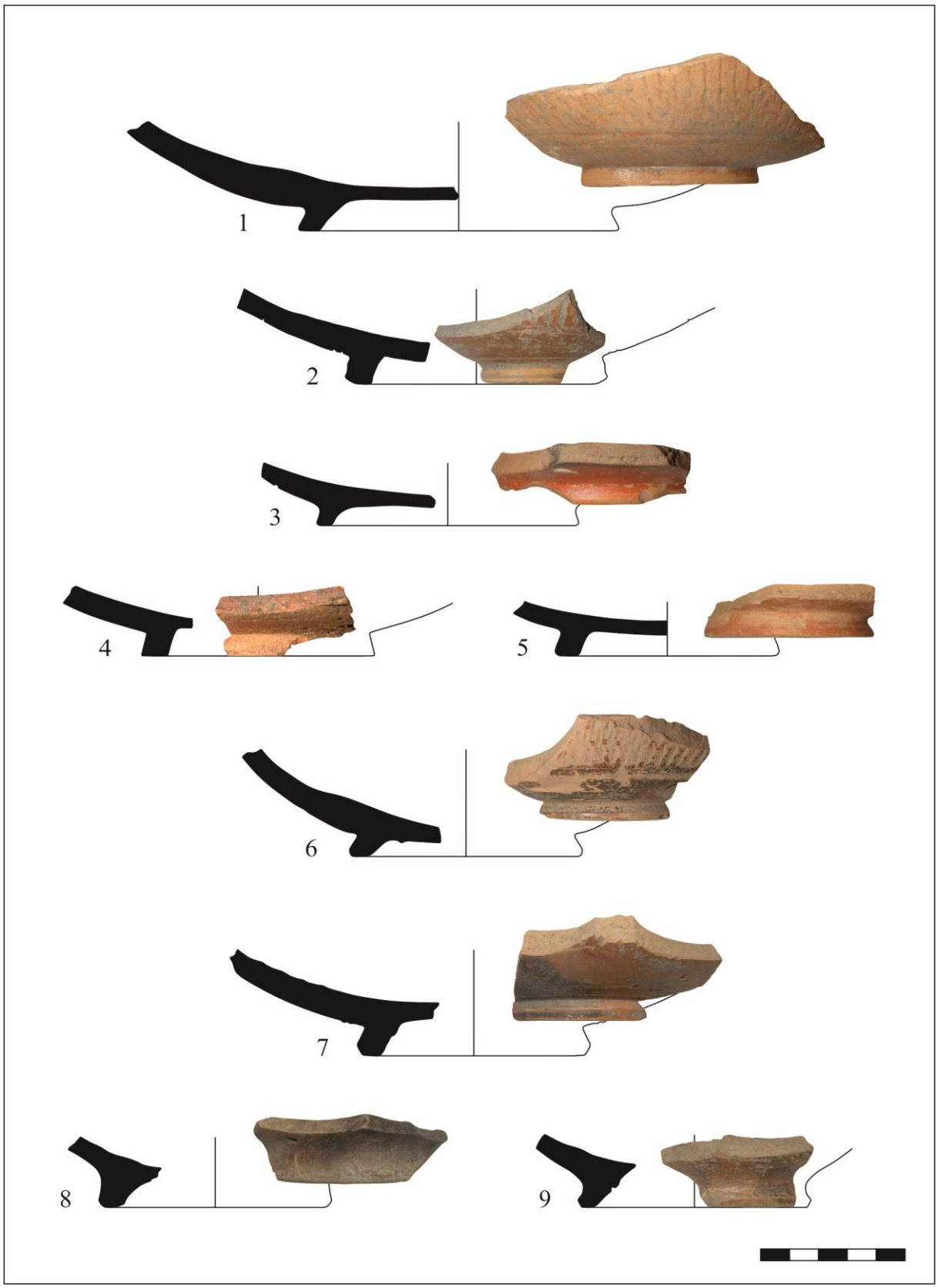

173. tábla

1: Kat. 1561; 2: Kat. 1562; 3: Kat. 1560; 4: Kat. 1558; 5: Kat. 1559; 6: Kat. 1565; 7: Kat. 1567; 8: Kat. 1566; 9: Kat. 1563 (M 1:2).

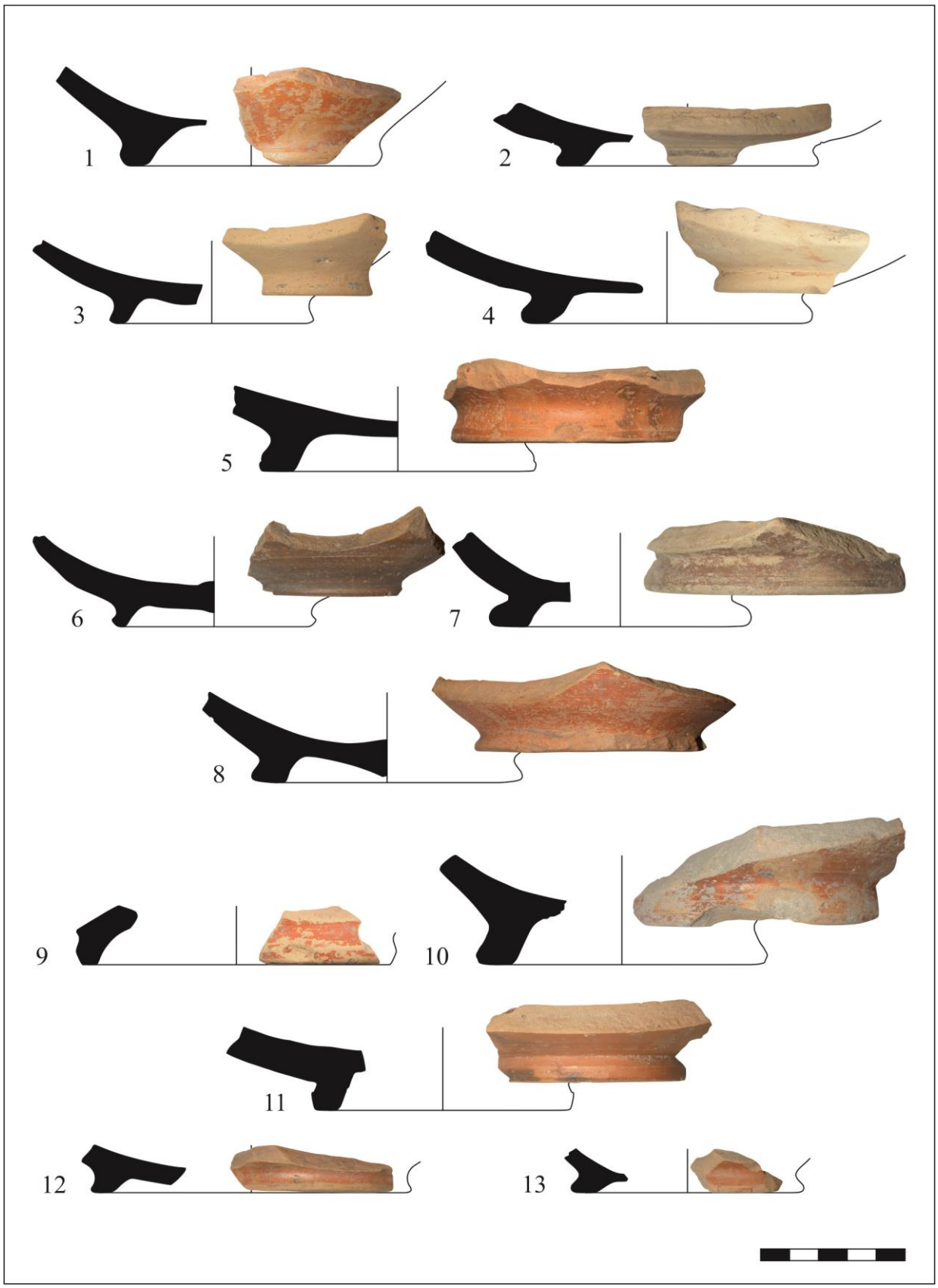

174. tábla

1: Kat. 1564; 2: Kat. 1570; 3: Kat. 1572; 4: Kat. 1573; 5: Kat. 1569; 6: Kat. 1579; 7: Kat. 1576; 8: Kat. 1575; 9: Kat. 1568; 10: Kat. 1578; 11: Kat. 1574; 12: Kat. 1571; 13: Kat. 1577 (M 1:2).

175. tábla

1: Kat. 1582; 2: Kat. 1580; 3: Kat. 1581; 4: Kat. 1583 (M 3:4).

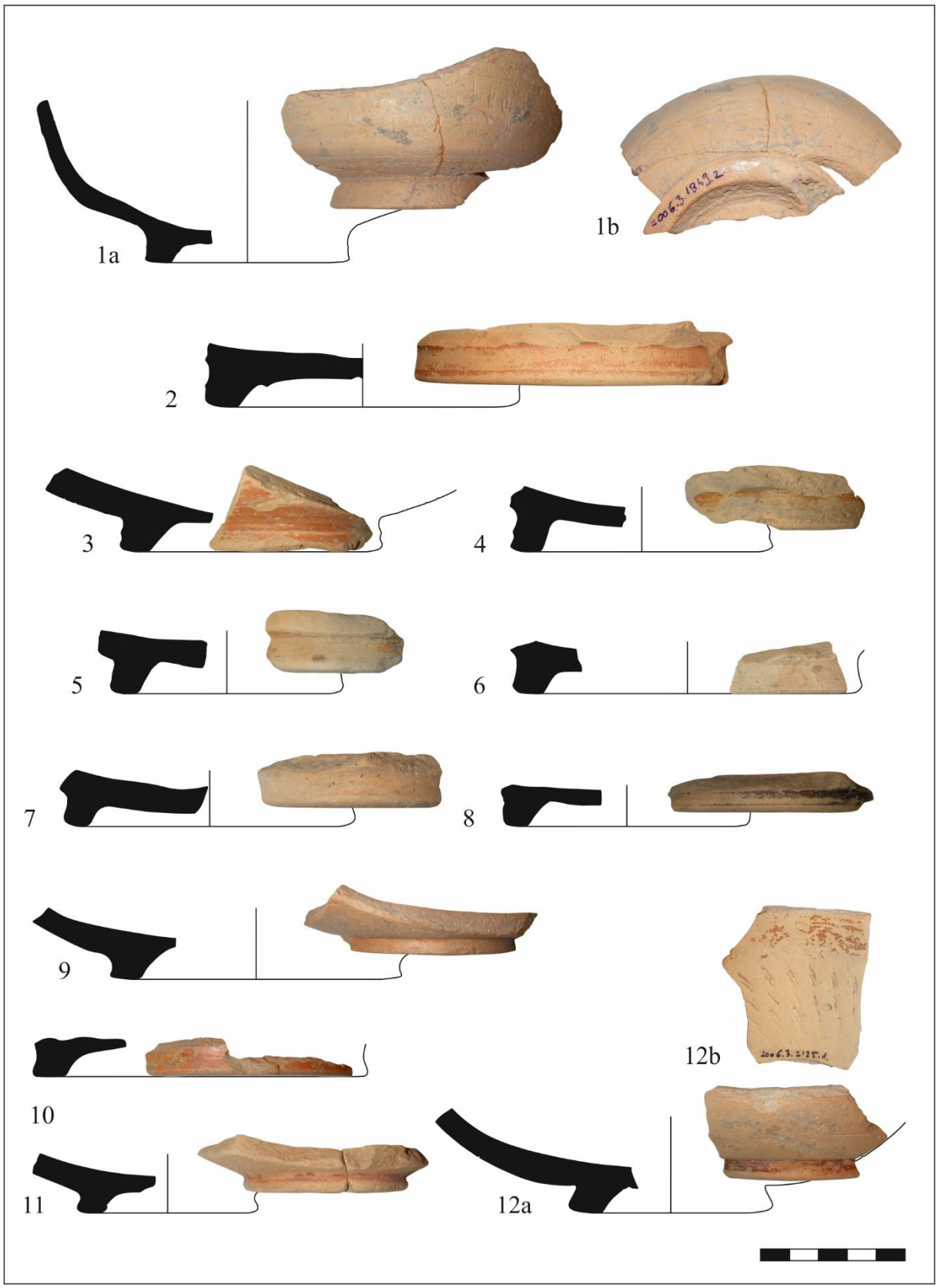

176. tábla

1a–b: Kat. 1586; 2: Kat. 1594; 3: Kat. 1593; 4: Kat. 1588; 5: Kat. 1595; 6: Kat. 1584; 7: Kat. 1589; 8: Kat. 1591; 9: Kat. 1592; 10: Kat. 1590; 11: Kat. 1585; 12a–b: Kat. 1587 (M 1:2).

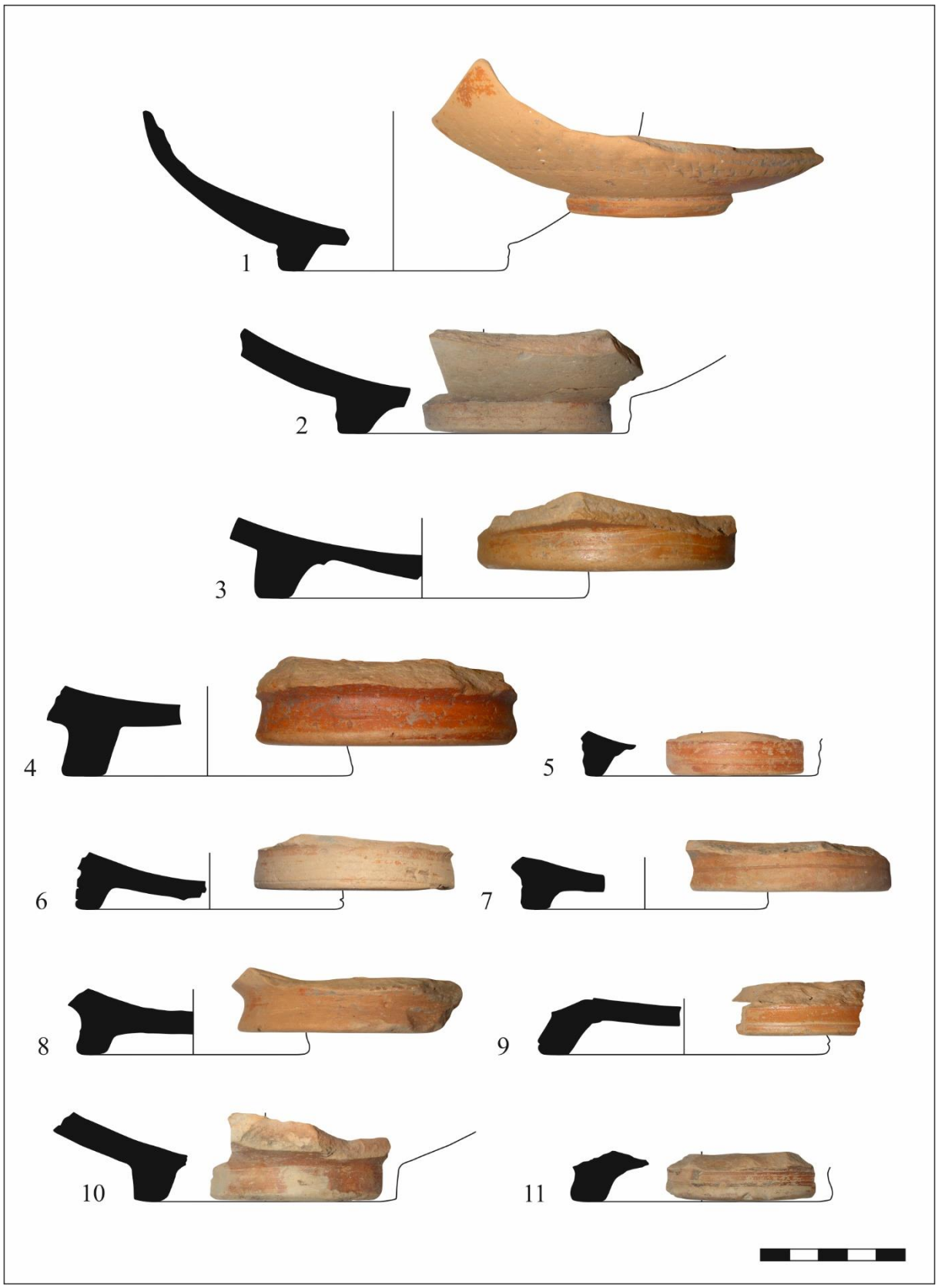

177. tábla

1: Kat. 1598; 2: Kat. 1604; 3: Kat. 1601; 4: Kat. 1602; 5: Kat. 1606; 6: Kat. 1612; 7: Kat. 1603; 8: Kat. 1613; 9: Kat. 1605; 10: Kat. 1614; 11: Kat. 1596 (M 1:2).

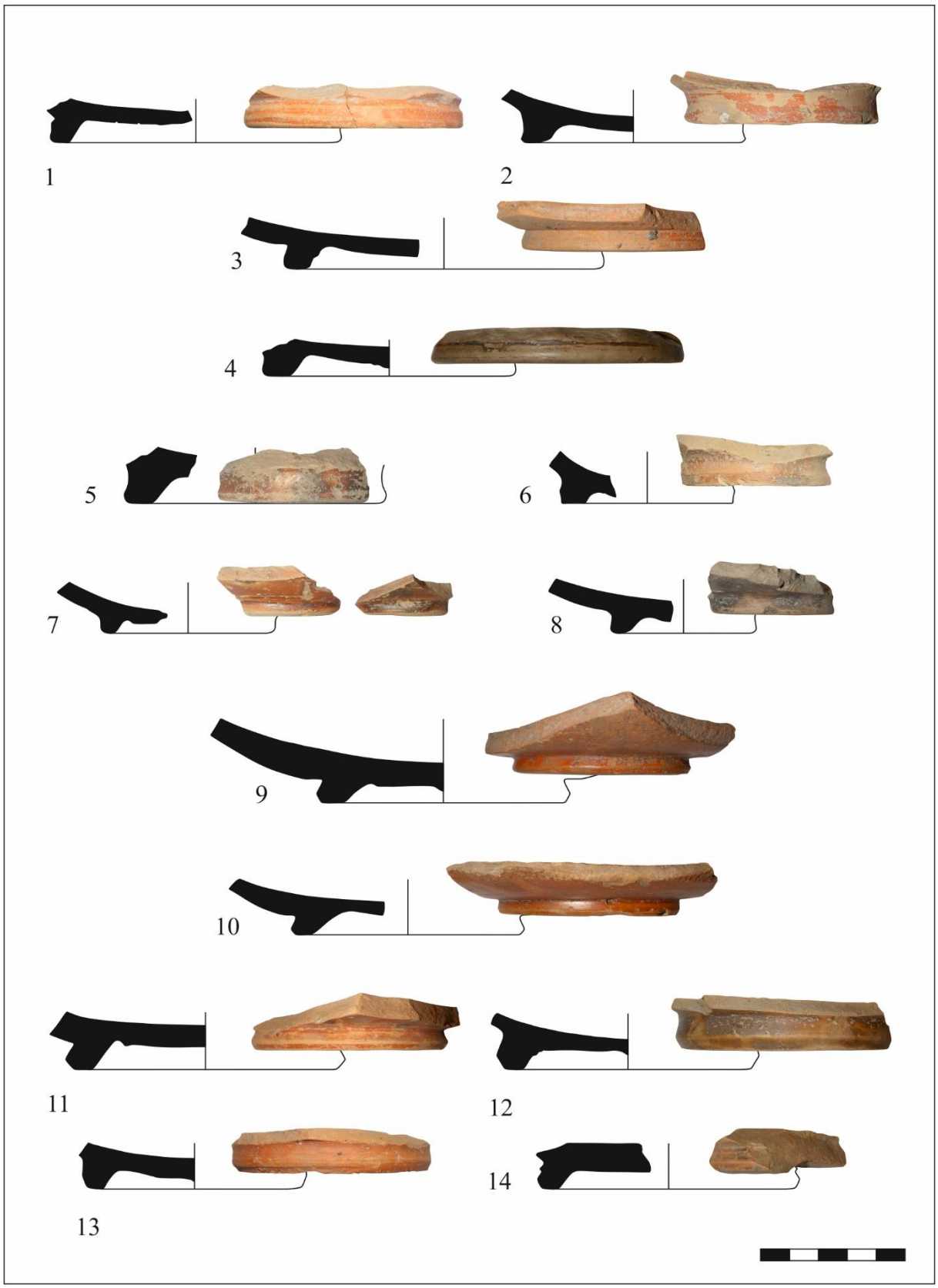

178. tábla

1: Kat. 1610; 2: Kat. 1597; 3: Kat. 1600; 4: Kat. 1607; 5: Kat. 1599; 6: Kat. 1611; 7: Kat. 1608; 8: Kat. 1609; 9: Kat. 1635; 10: Kat. 1641; 11: Kat. 1634; 12: Kat. 1652; 13: Kat. 1617; 14: Kat. 1646 (M 1:2).

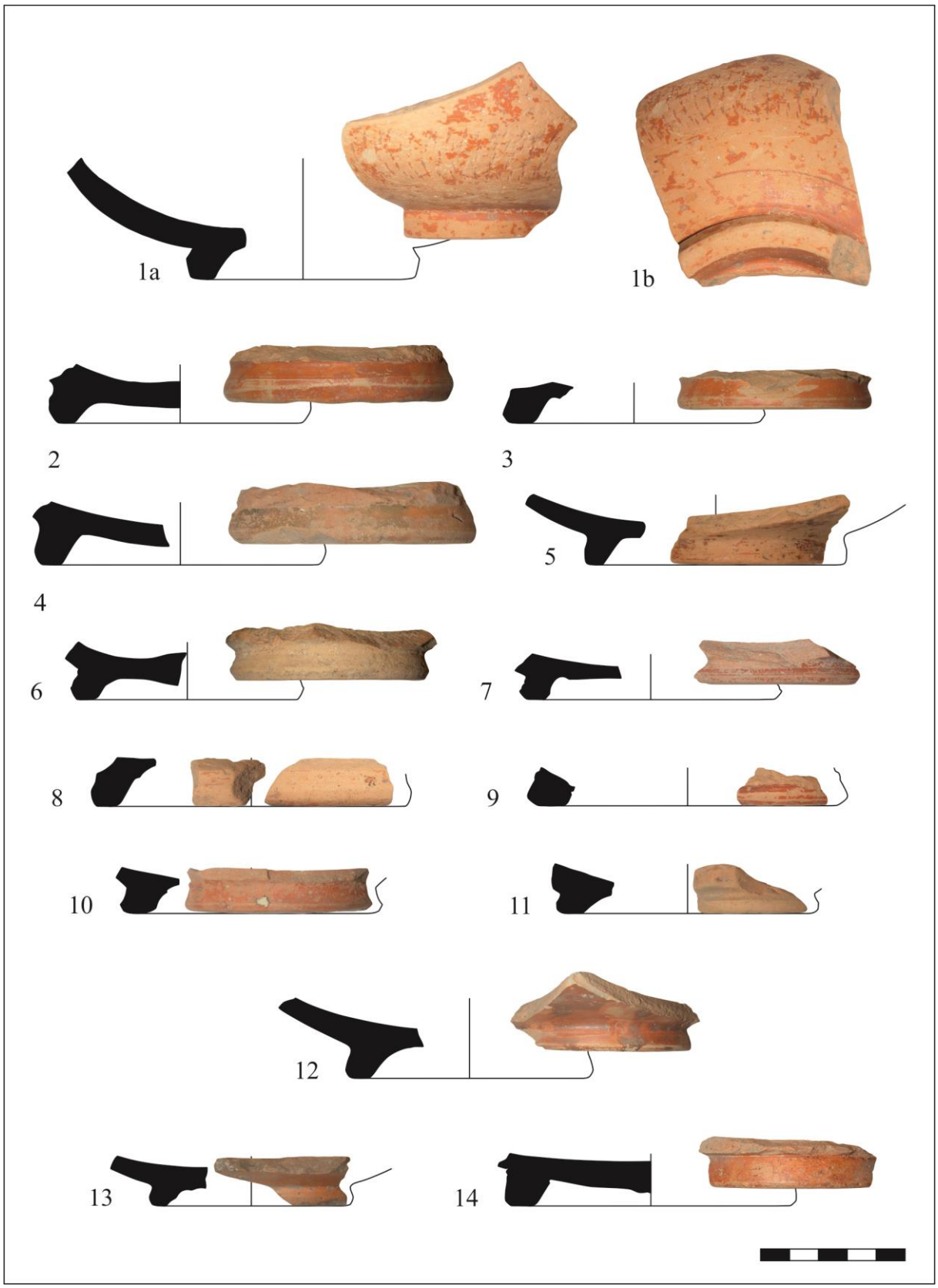

179. tábla

1: Kat. 1649; 2: Kat. 1650; 3: Kat. 1633; 4: Kat. 1626; 5: Kat. 1638; 6: Kat. 1639; 7: Kat. 1619; 8: Kat. 1622; 9: Kat. 1627; 10: Kat. 1653; 11: Kat. 1655; 12: Kat. 1642; 13: Kat. 1630; 14: Kat. 1623 (M 1:2).

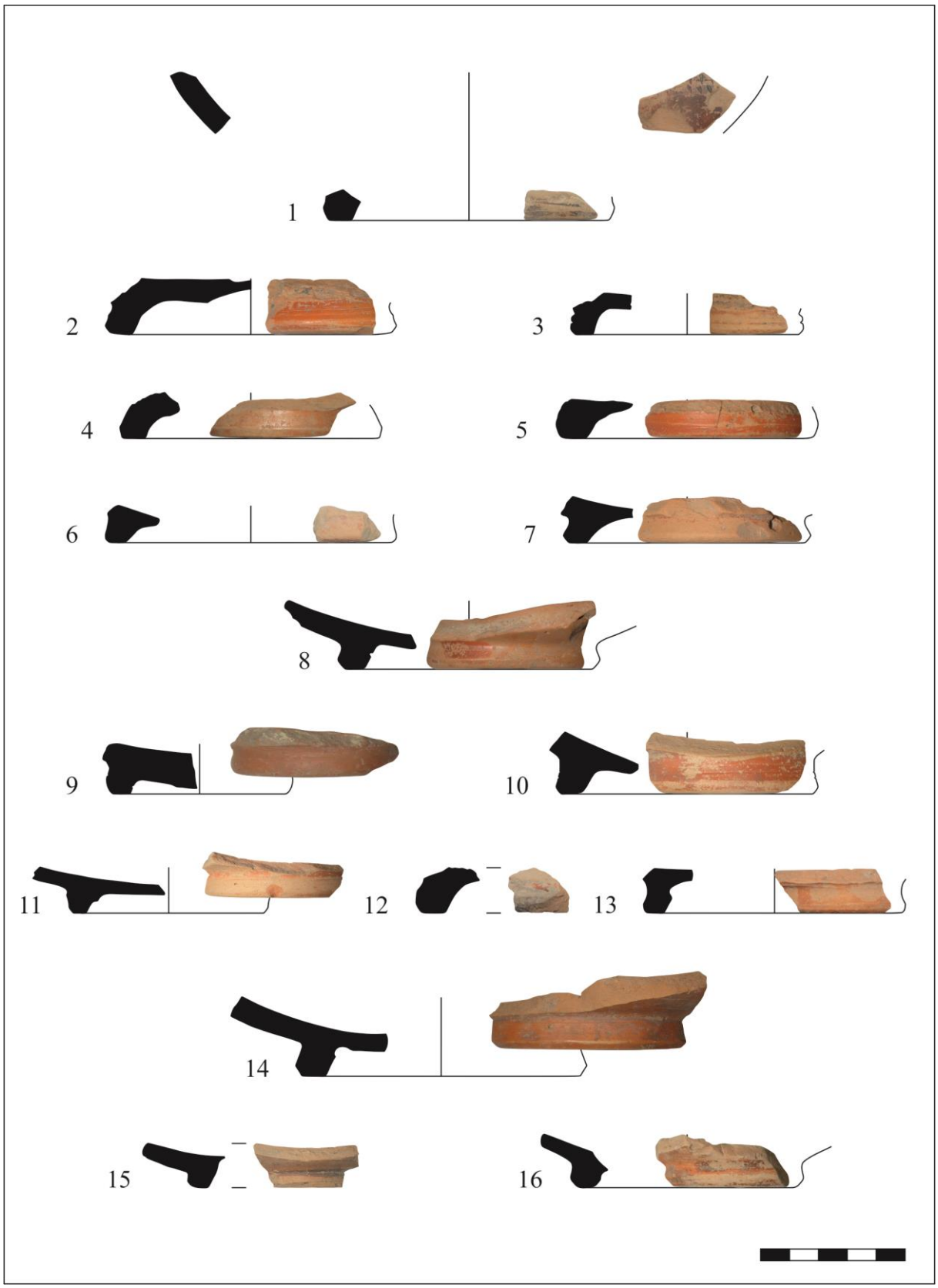

180. tábla

1: Kat. 1618; 2: Kat. 1654; 3: Kat. 1620; 4: Kat. 1628; 5: Kat. 1645; 6: Kat. 1629; 7: Kat. 1640; 8: Kat. 1648; 9: Kat. 1616; 10: Kat. 1615; 11: Kat. 1631; 12: Kat. 1621; 13: Kat. 1624; 14: Kat. 1632; 15: Kat. 1643; 16: Kat. 1651 (M 1:2).

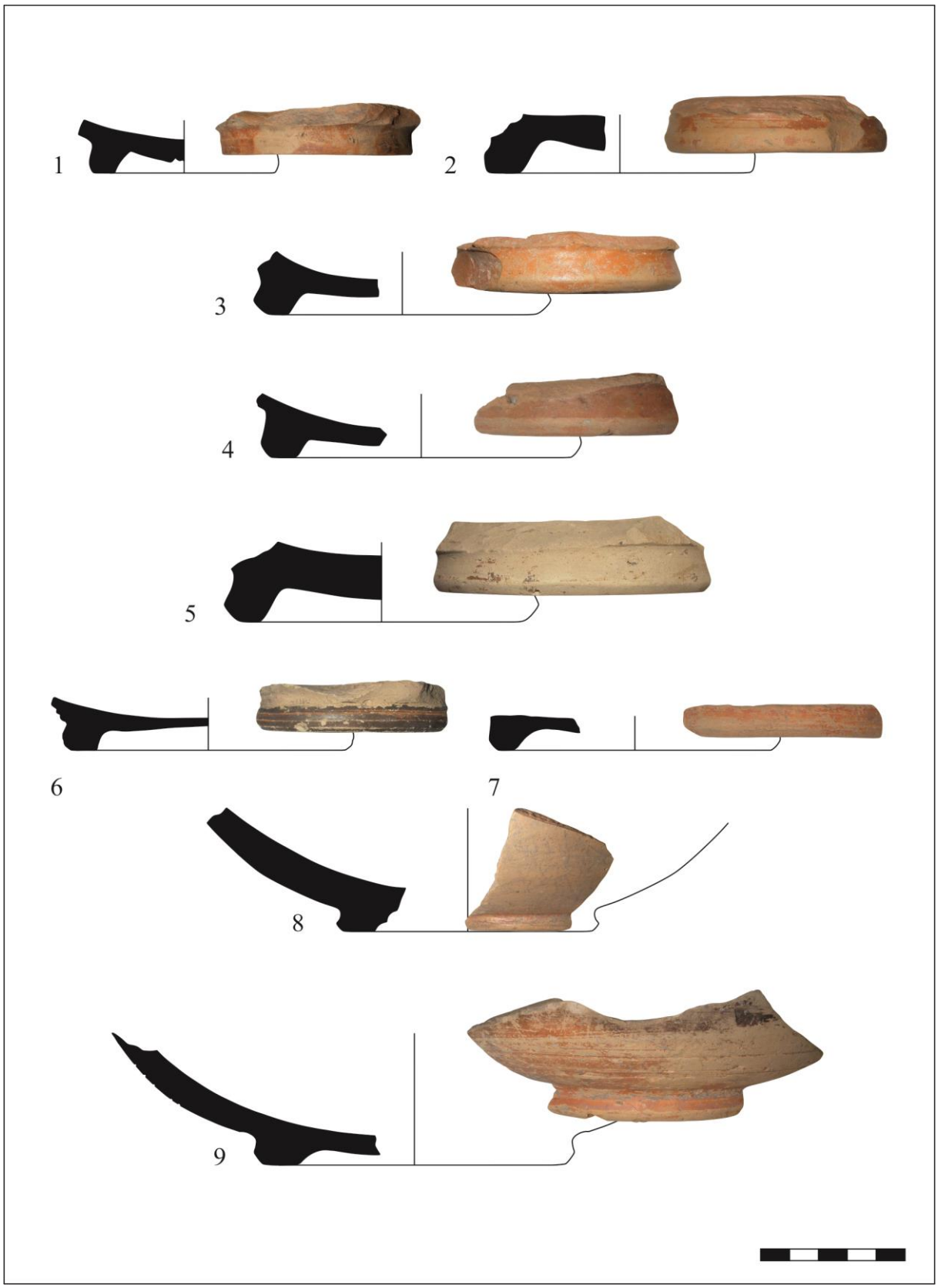

181. tábla

1: Kat. 1637; 2: Kat. 1644; 3: Kat. 1636; 4: Kat. 1625; 5: Kat. 1647; 6: Kat. 1660; 7: Kat. 1657; 8: Kat. 1666; 9: Kat. 1659 (M 1:2).

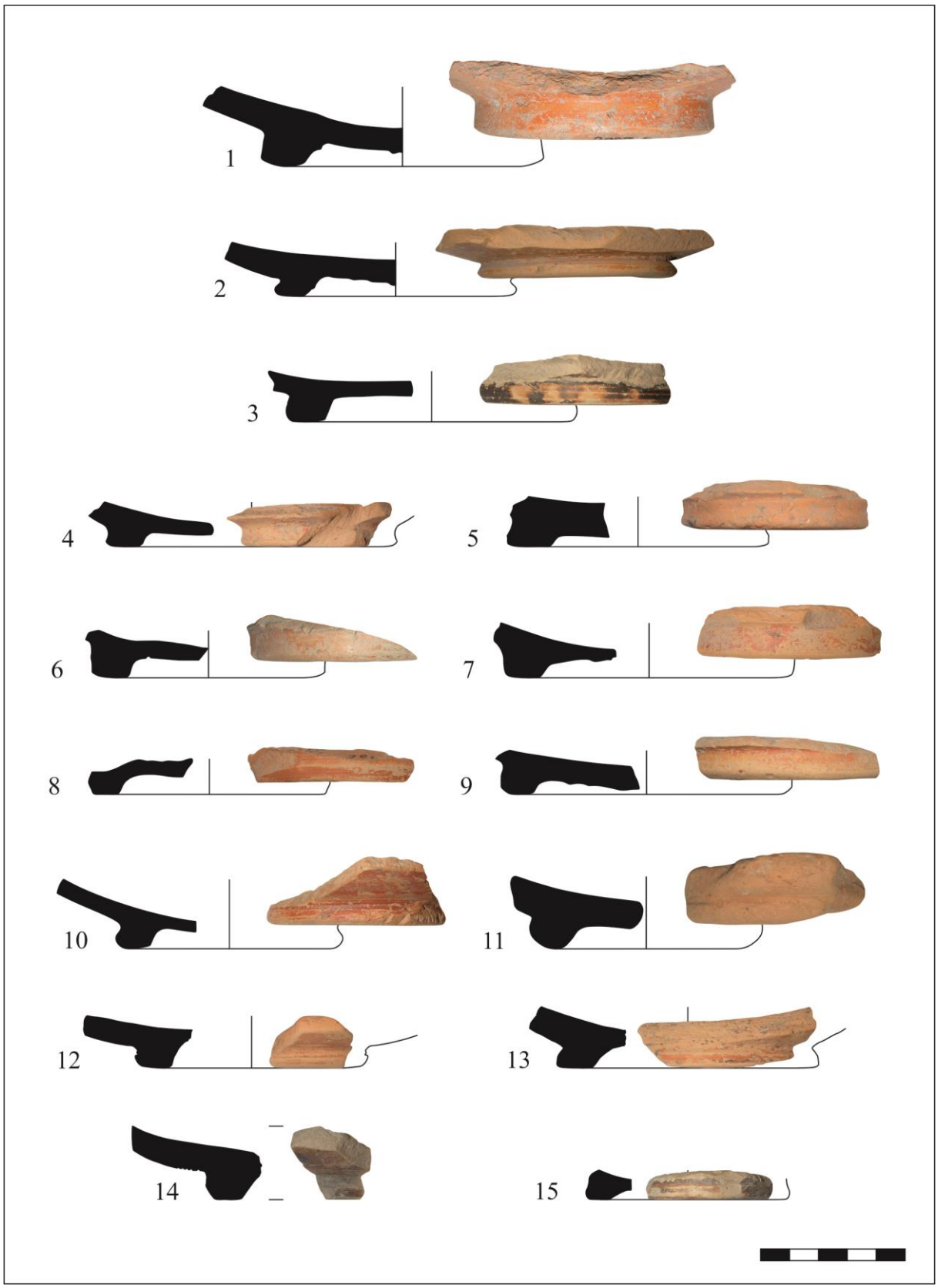

182. tábla

1: Kat. 1672; 2: Kat. 1662; 3: Kat. 1667; 4: Kat. 1665; 5: Kat. 1664; 6: Kat. 1674; 7: Kat. 1656; 8: Kat. 1663; 9: Kat. 1658; 10: Kat. 1668; 11: Kat. 1661; 12: Kat. 1671; 13: Kat. 1673; 14: Kat. 1670; 15: Kat. 1669 (M 1:2).

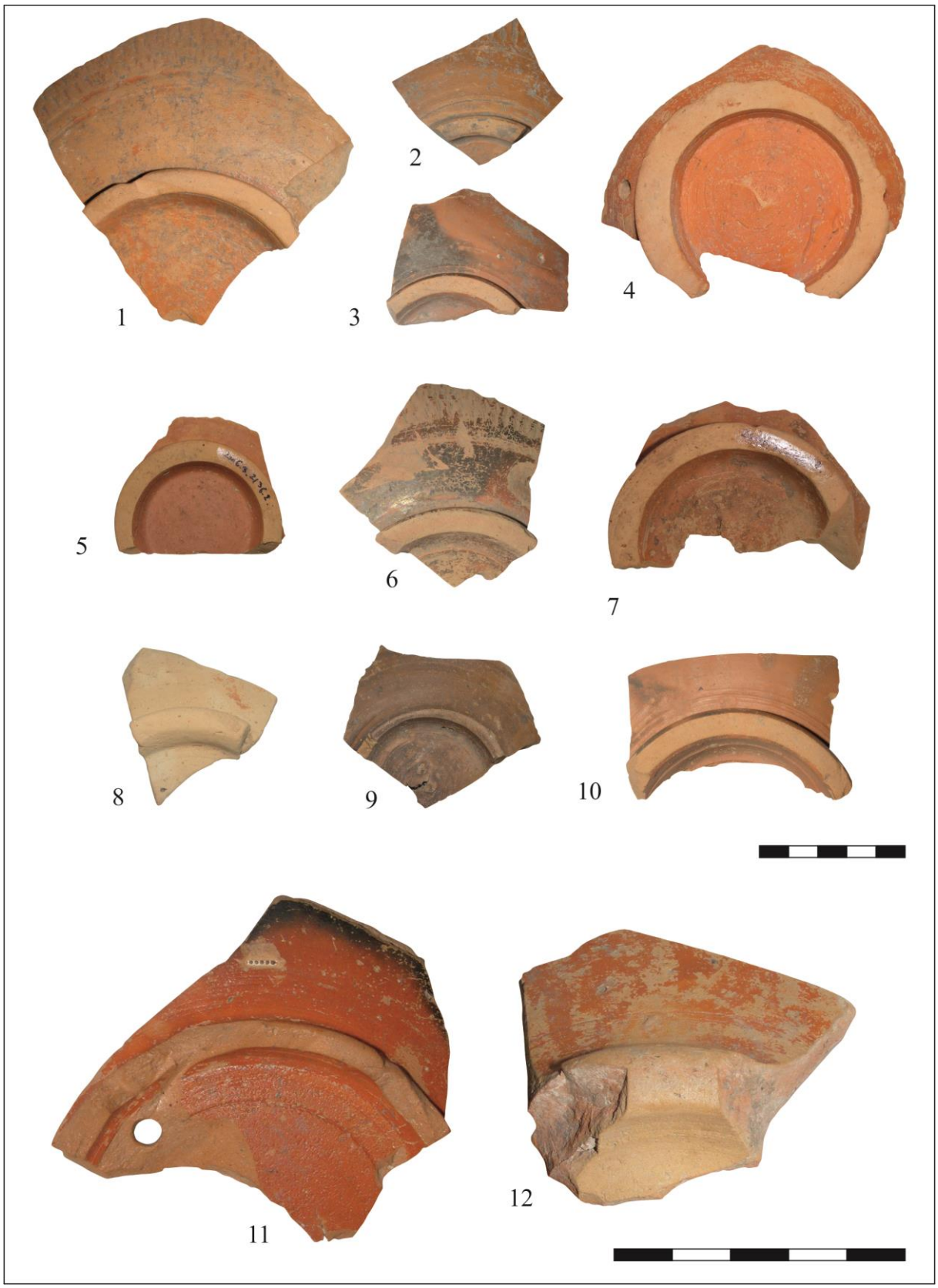

183. tábla

1: Kat. 1561; 2: Kat. 1562; 3: Kat. 1567; 4: Kat. 1575; 5: Kat. 1559; 6: Kat. 1565; 7: Kat. 1569; 8: Kat. 1573; 9: Kat. 1579; 10: Kat. 1574 (M 1:2); 11: Kat. 1560; 12: Kat. 1564 (M 1:1).

184. tábla

1: Kat. 1594; 2: Kat. 1598; 3: Kat. 1585; 4: Kat. 1601; 5: Kat. 1600; 6: Kat. 1597; 7: Kat. 1607; 8: Kat. 1611; 9: Kat. 1609 (M 1:2); 10: Kat. 1593; 11: Kat. 1602 (M 3:4).

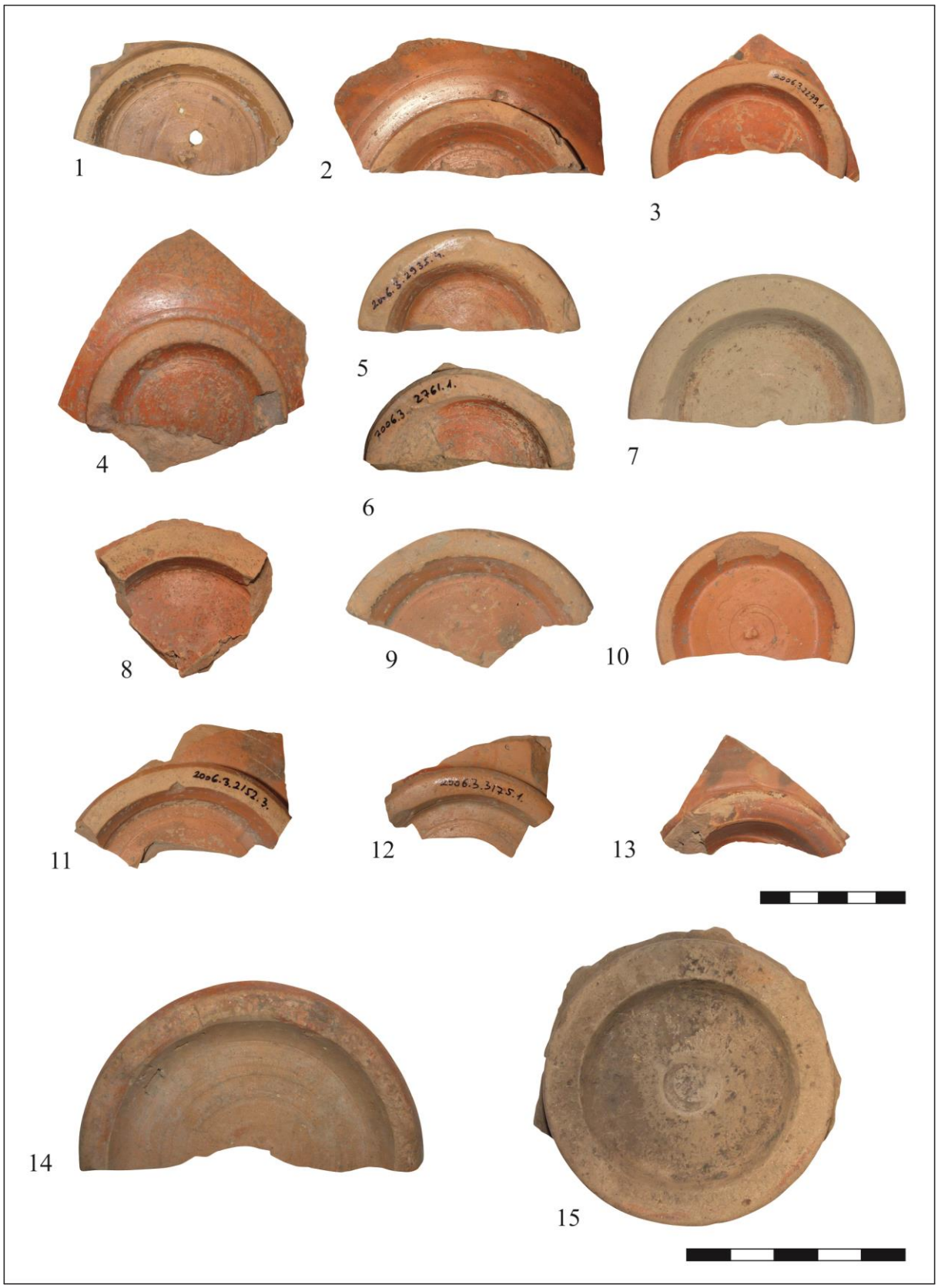

185. tábla

1: Kat. 1652; 2: Kat. 1641; 3: Kat. 1634; 4: Kat. 1635; 5: Kat. 1644; 6: Kat. 1639; 7: Kat. 1647; 8: Kat. 1623; 9: Kat. 1626; 10: Kat 1617; 11: Kat. 1632; 12: Kat. 1648; 13: Kat. 1642 (M 1:2); 14: Kat. 1650; 15: Kat. 1637 (M 3:4).

186. tábla

1: Kat. 1659; 2: Kat. 1672; 3: Kat. 1662; 4: Kat. 1660; 5: Kat. 1667 (M 1:2); 6: Kat. 1658; 7: Kat. 1674; 8: Kat. 1664; 9: Kat. 1661 (M 1:1).

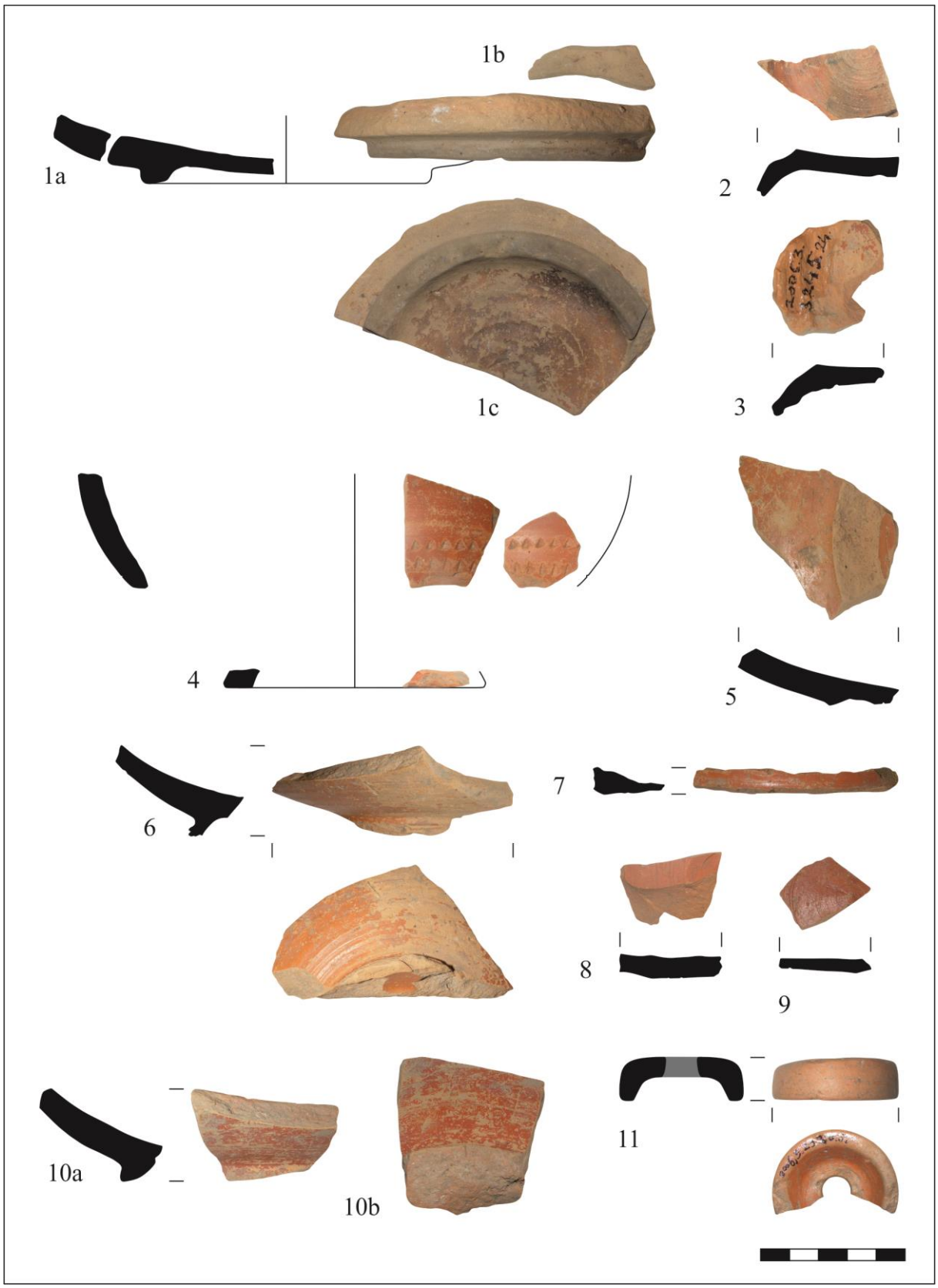

187. tábla

1a–c: Kat. 1683; 2: Kat. 1676; 3: Kat. 1681; 4: Kat. 1675; 5: Kat. 1685; 6: Kat. 1678; 7: Kat. 1680; 8: Kat. 1684; 9: Kat. 1682; 10a–b: Kat. 1677; 11: Kat. 1679 (M 1:2).

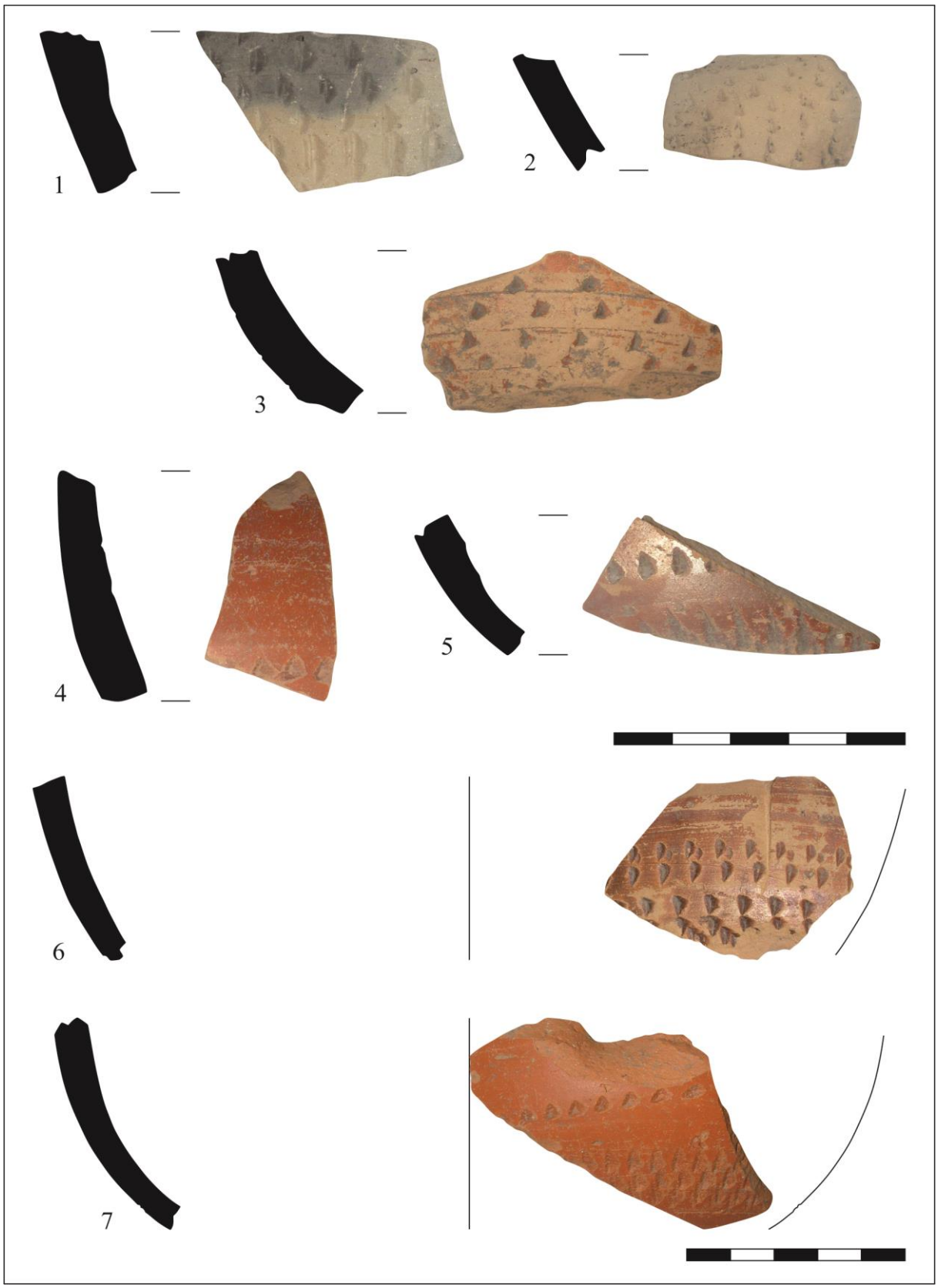

188. tábla

1: Kat. 1698; 2: Kat. 1693; 3: Kat. 1701; 4: Kat. 1699; 5: Kat. 1692 (M 1:1); 6: Kat. 1694; 7: Kat. 1696 (M 3:4).

189. tábla

1: Kat. 1686; 2: Kat. 1695; 3: Kat. 1691; 4: Kat. 1702; 5: Kat. 1687 (M 1:1); 6: Kat. 1688 (M 3:4).

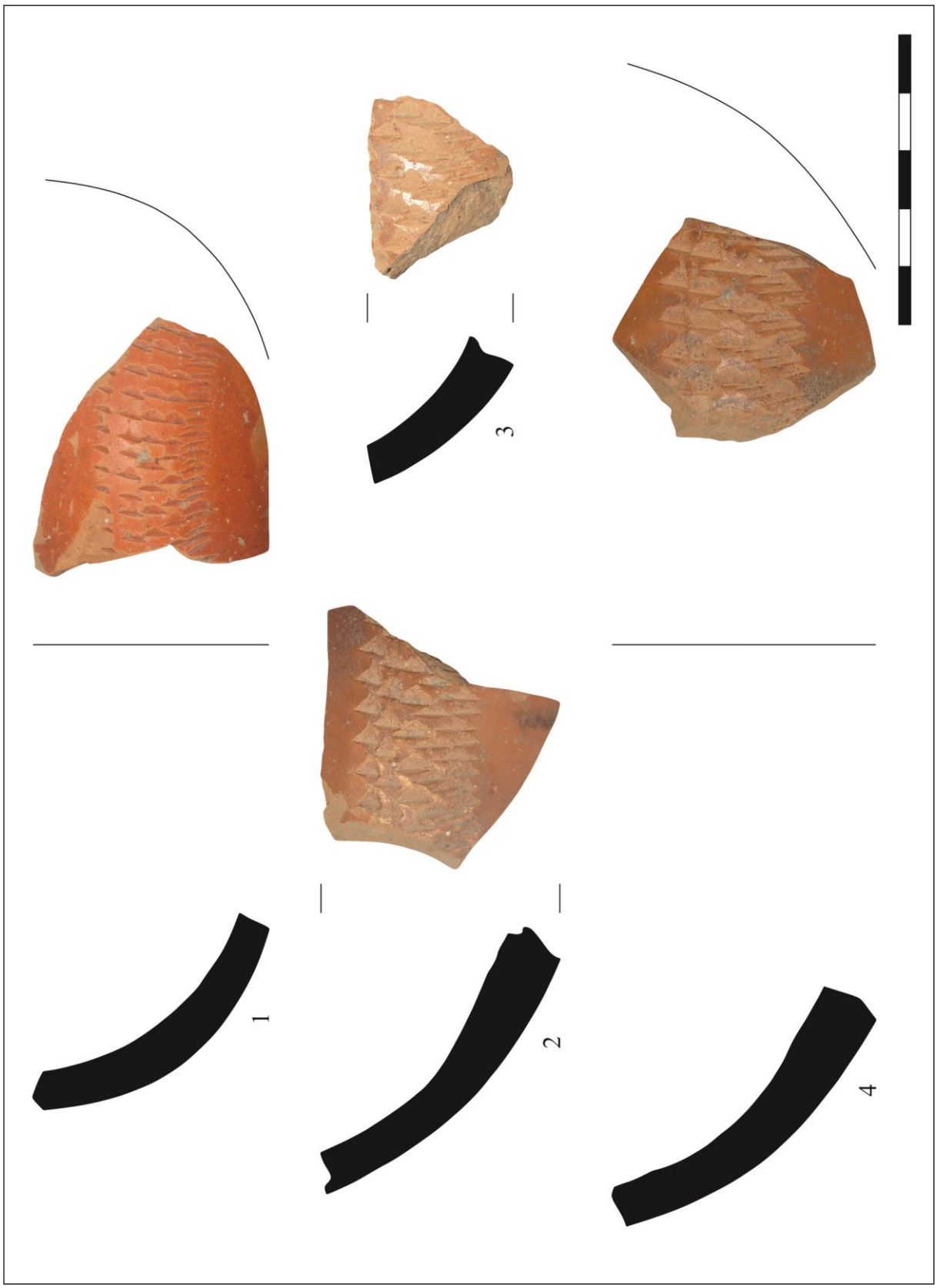

190. tábla

1: Kat. 1689; 2: Kat. 1700; 3: Kat. 1690; 4: Kat. 1697 (M 1:1).

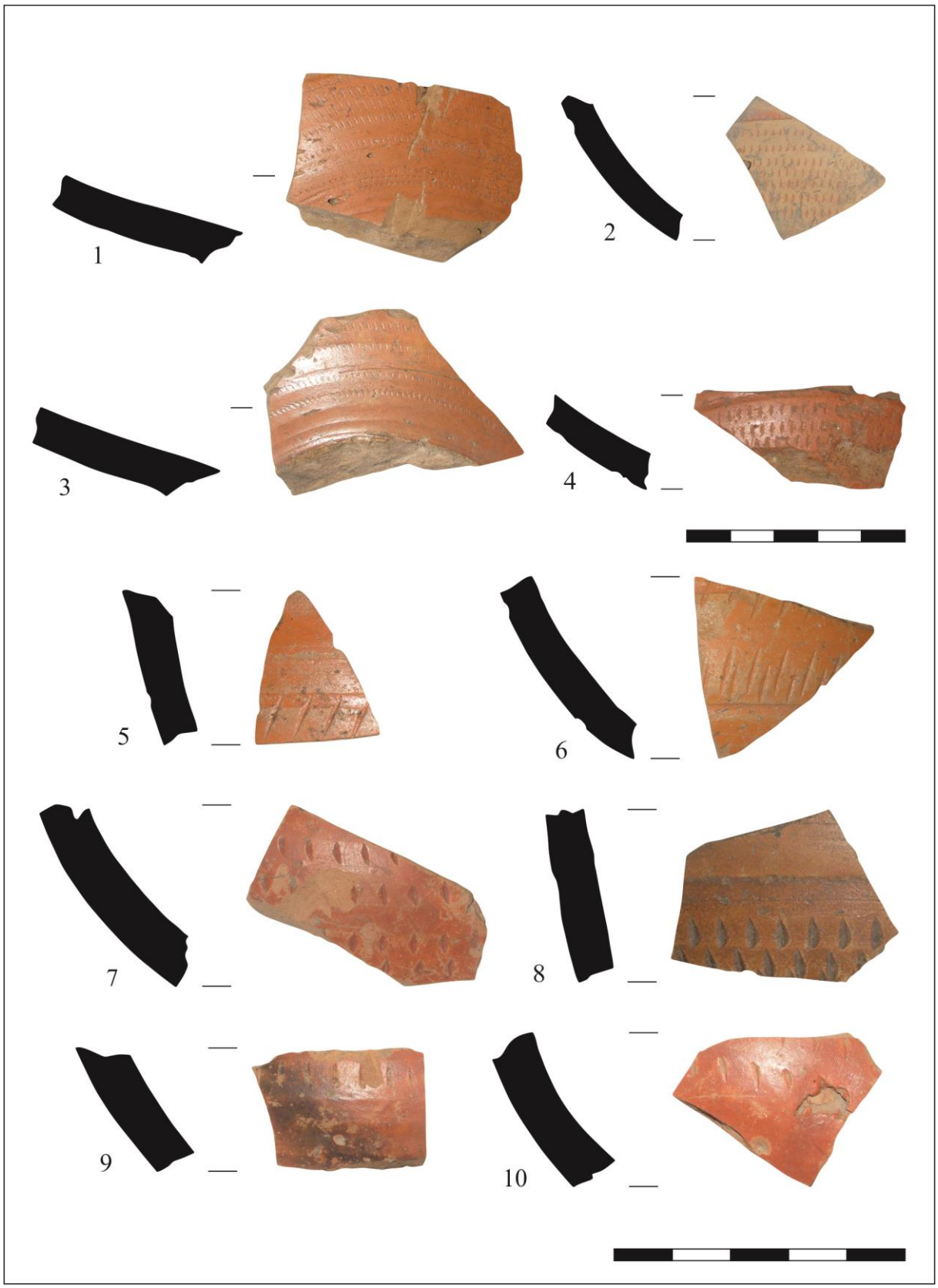

191. tábla

1: Kat. 1743; 2: Kat. 1764; 3: Kat. 1748; 4: Kat. 1746 (M 3:4); 5: Kat. 1758; 6: Kat. 1740; 7: Kat. 1747; 8: Kat. 1771; 9: Kat. 1734; 10: Kat. 1757 (M 1:1).

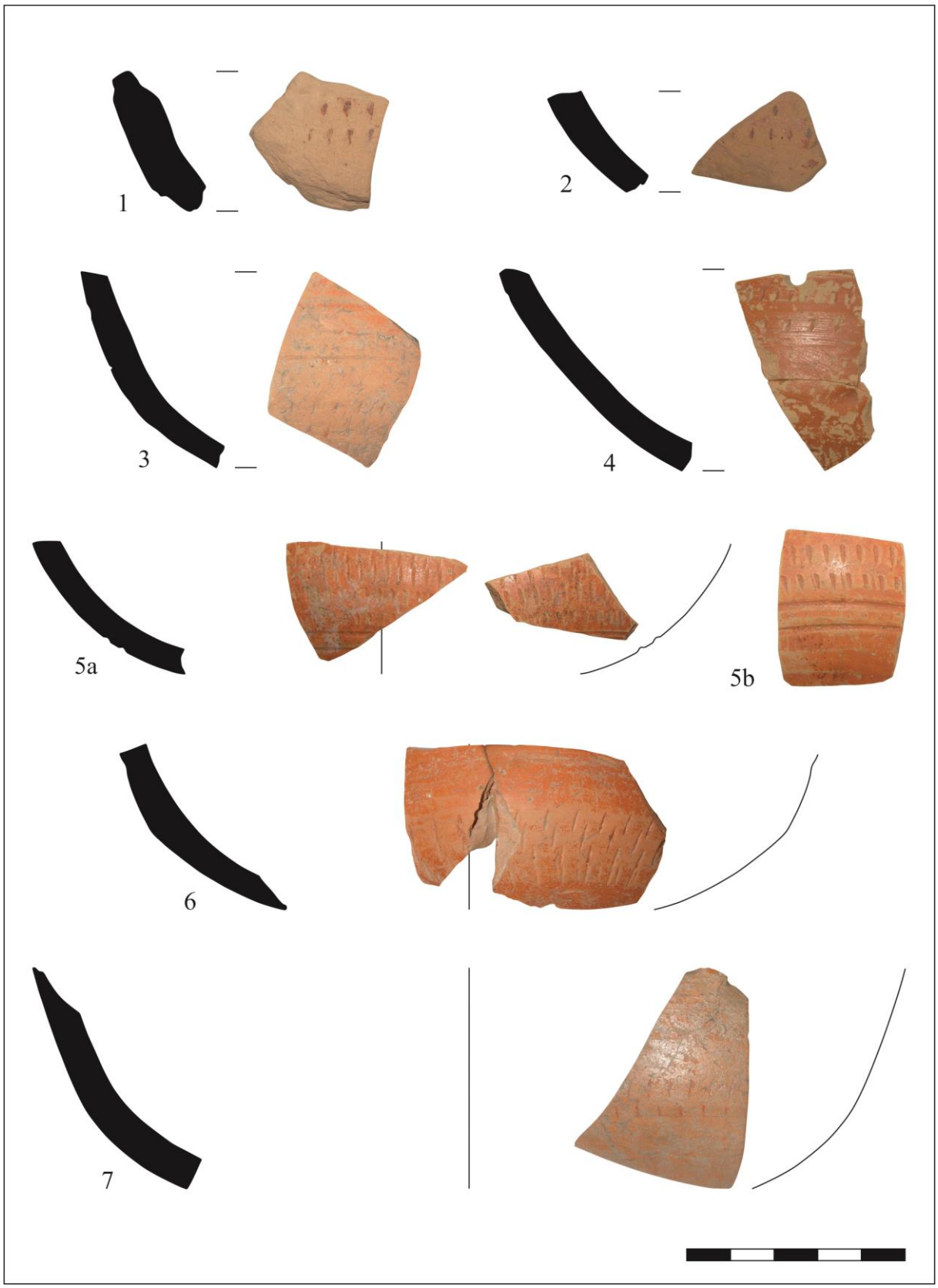

192. tábla

1: Kat. 1768; 2: Kat. 1730; 3: Kat. 1745; 4: Kat. 1725; 5a–b: Kat. 1736; 6: Kat. 1737; 7: Kat. 1755 (M 3:4).

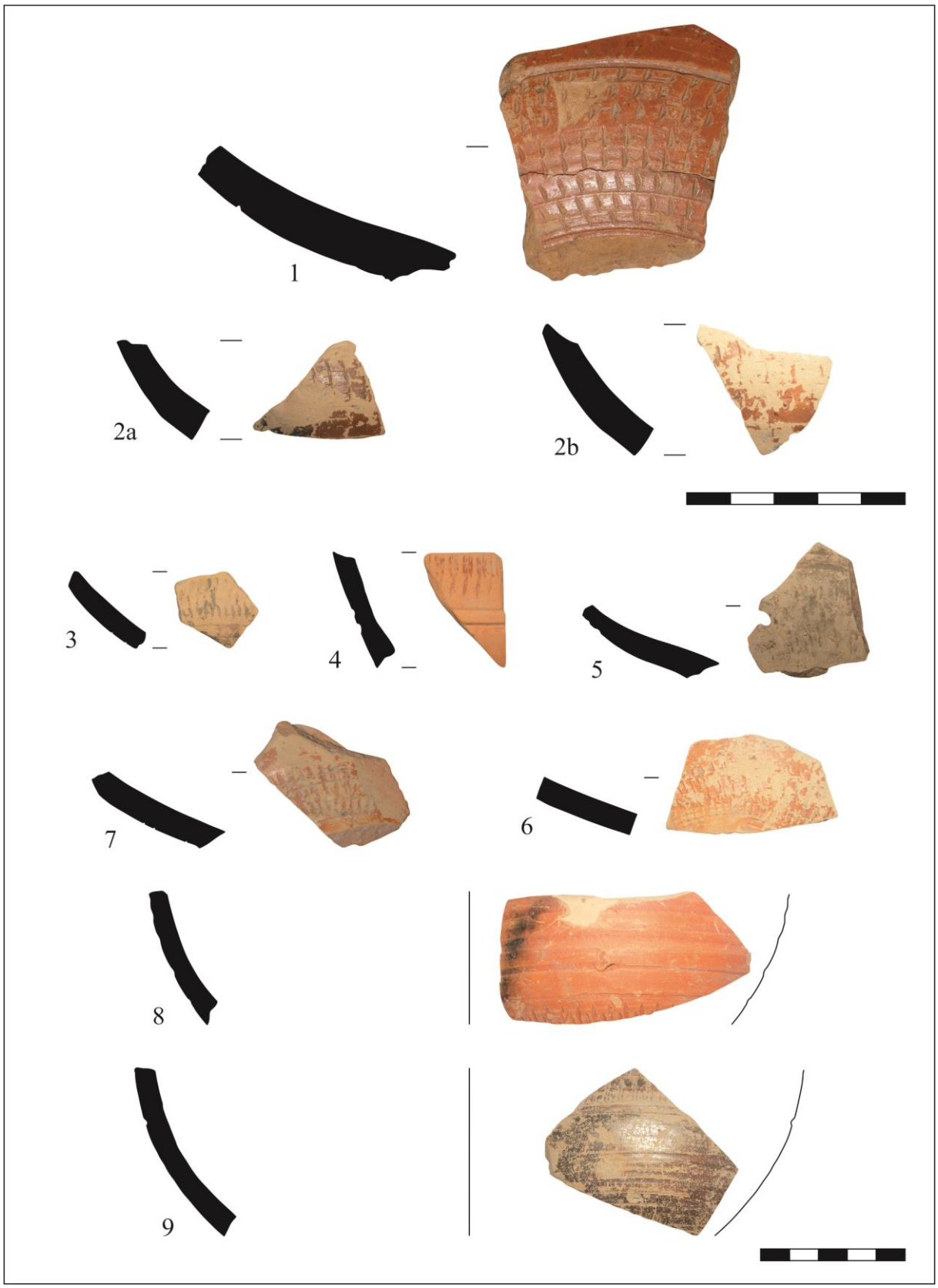

193. tábla

1: Kat. 1744; 2a–b: Kat. 1703 (M 3:4); 3: Kat. 1741; 4: Kat. 1706; 5: Kat. 1767; 6: Kat. 1728; 7: Kat. 1705; 8: Kat. 1722; 9: Kat. 1759 (M 1:2).

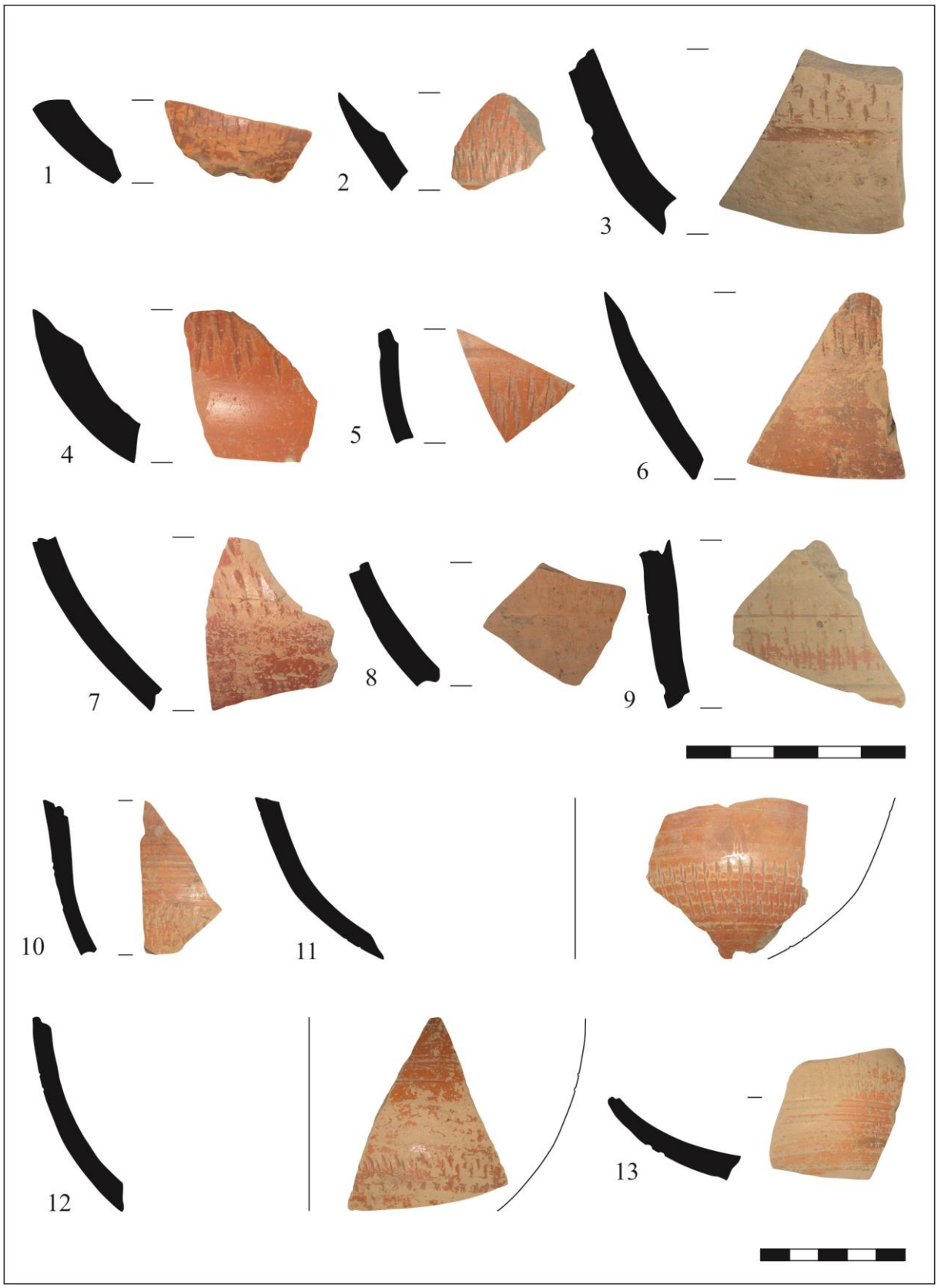

194. tábla

1: Kat. 1723; 2: Kat. 1710; 3: Kat. 1719; 4: Kat. 1727; 5: Kat. 1751; 6: Kat. 1735; 7: Kat. 1720; 8: Kat. 1739; 9: Kat. 1721 (M 3:4); 10: Kat. 1738; 11: Kat. 1724; 12: Kat. 1726; 13: Kat. 1769 (M 1:2).

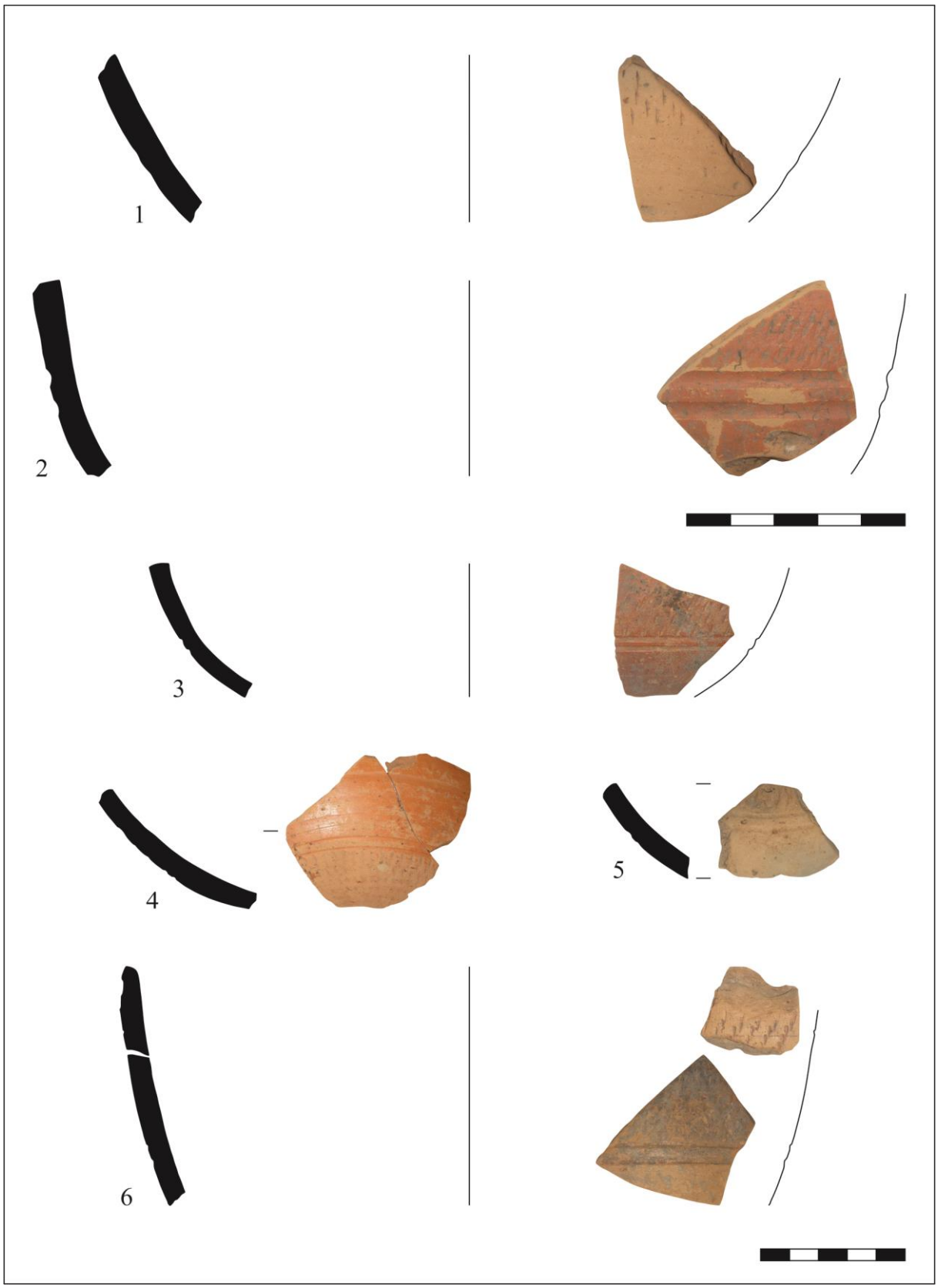

195. tábla

1: Kat. 1717; 2: Kat. 1713 (M 3:4); 3: Kat. 1763; 4: Kat. 1718; 5: Kat. 1772; 6: Kat. 1754 (M 1:2).

196. tábla

1: Kat. 1749; 2: Kat. 1711; 3: Kat. 1709; 4: Kat. 1708; 5: Kat. 1750; 6: Kat. 1712; 7: Kat. 1762; 8: Kat. 1704; 9: Kat. 1731; 10: Kat. 1707; 11: Kat. 1716; 12: Kat. 1729; 13: Kat. 1760; 14: Kat. 1770; 15: Kat. 1761; 16: Kat. 1742; 17: Kat. 1765; 18: Kat. 1753 (M 3:4).

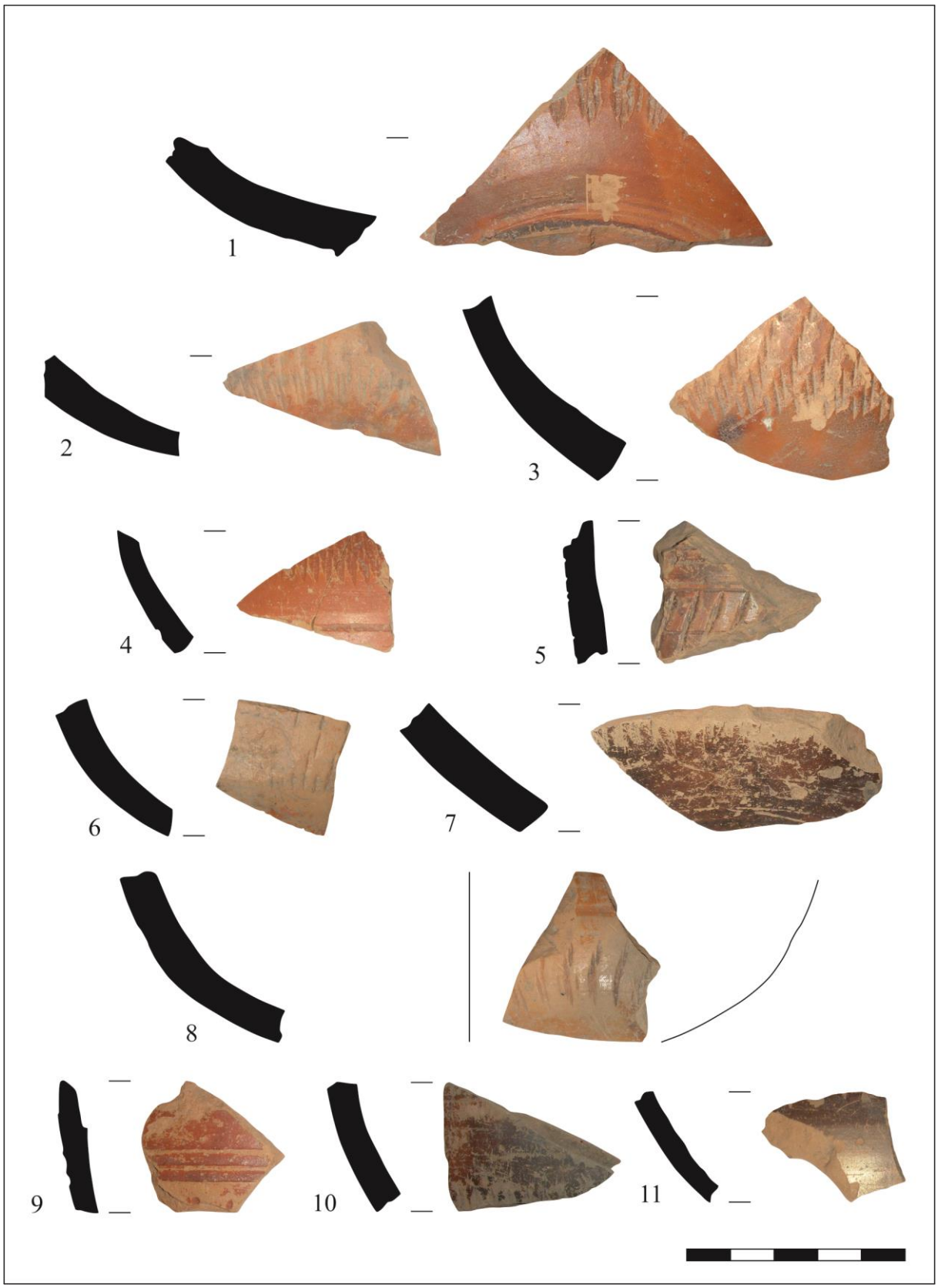

197. tábla

1: Kat. 1766; 2: Kat. 1733; 3: Kat. 1732; 4: Kat. 1756; 5: Kat. 1714; 6: Kat. 1752; 7: Kat. 1777; 8: Kat. 1715; 9: Kat. 1793; 10: Kat. 1787; 11: Kat. 1781 (M 3:4).

198. tábla

1a–b: Kat. 1774; 2a–b: Kat. 1773; 3: Kat. 1792; 4: Kat. 1797; 5: Kat. 1786; 6: Kat. 1796; 7: Kat. 1778; 8: Kat. 1782; 9: Kat. 1801; 10: Kat. 1785; 11: Kat. 1795 (M 3:4).

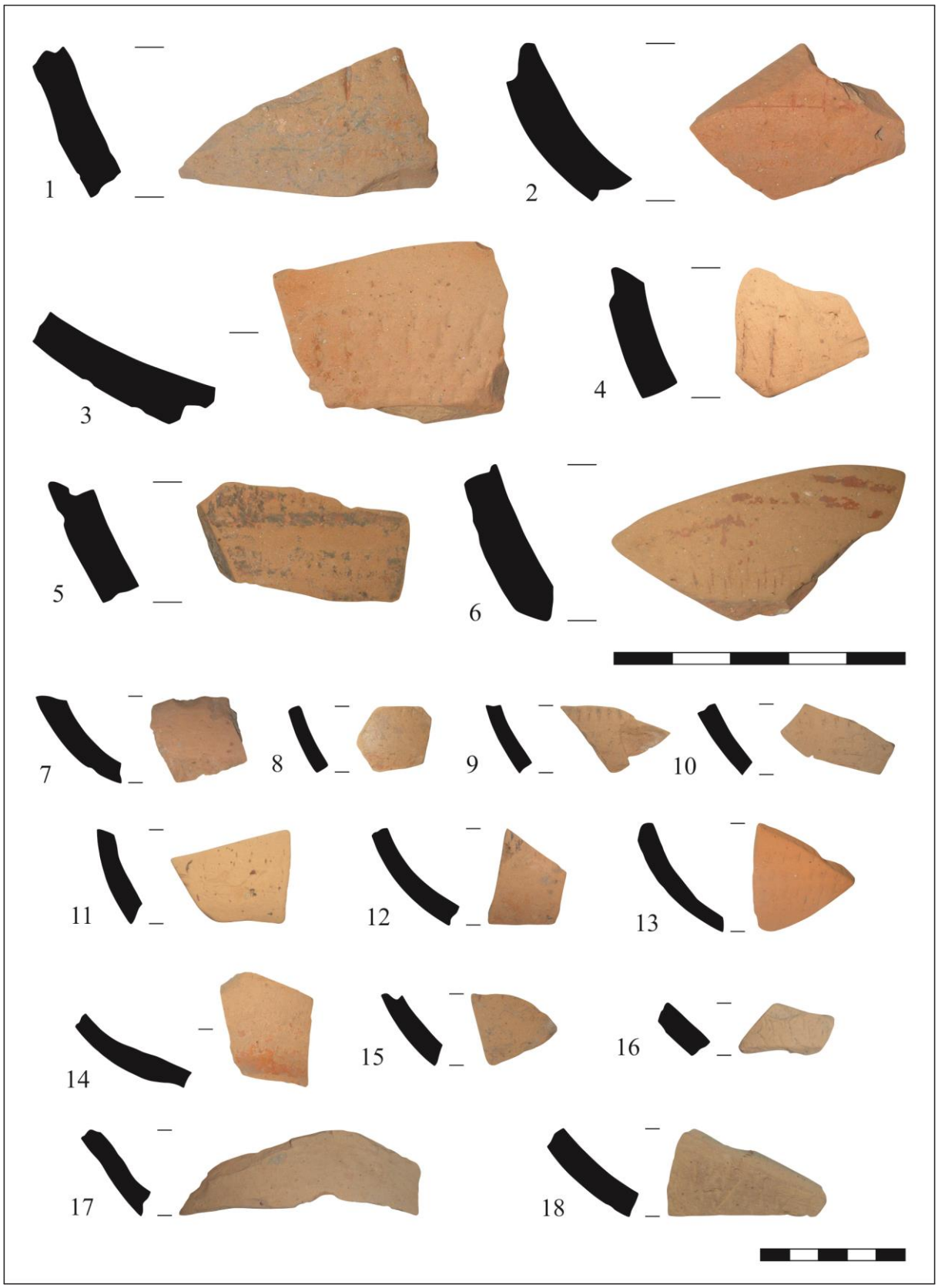

199. tábla

1: Kat. 1791; 2: Kat. 1784; 3: Kat. 1788; 4: Kat. 1775; 5: Kat. 1776; 6: Kat. 1780 (M 1:1); 7: Kat. 1783; 8: Kat. 1794; 9: Kat. 1802; 10: Kat. 1798; 11: Kat. 1779; 12: Kat. 1800; 13: Kat. 1790; 14: Kat. 1803; 15: Kat. 1799; 16: Kat. 1789; 17: Kat. 1805; 18: Kat. 1804 (M 1:2).

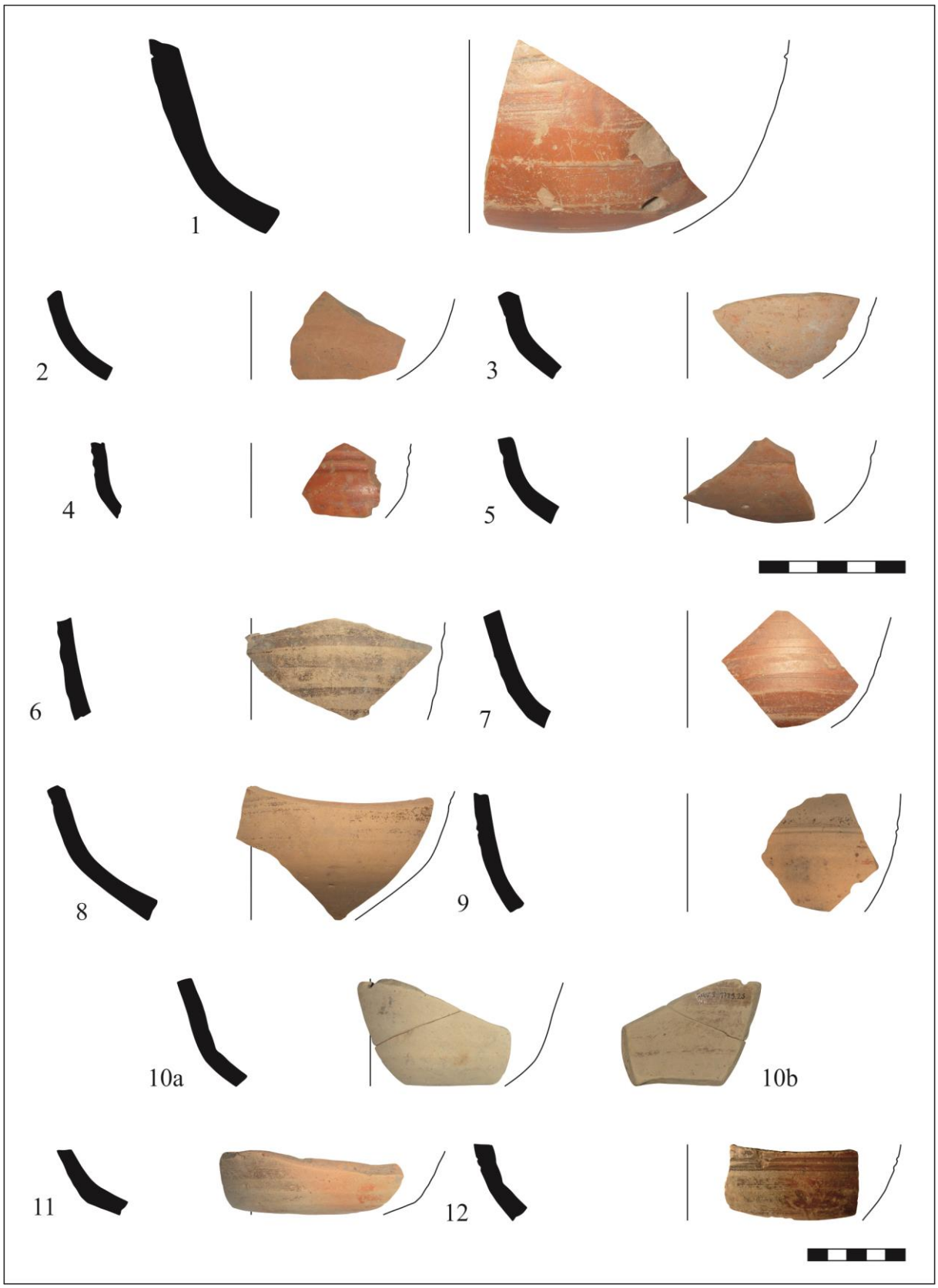

200. tábla

1: Kat. 1838; 2: Kat. 1814; 3: Kat. 1858; 4: Kat. 1882; 5: Kat. 1862 (M 1:2); 6: Kat. 1823; 7: Kat. 1824; 8: Kat. 1843; 9: Kat. 2272; 10a–b: Kat. 1902; 11: Kat. 2275; 12: Kat. 1880 (M 1:3).

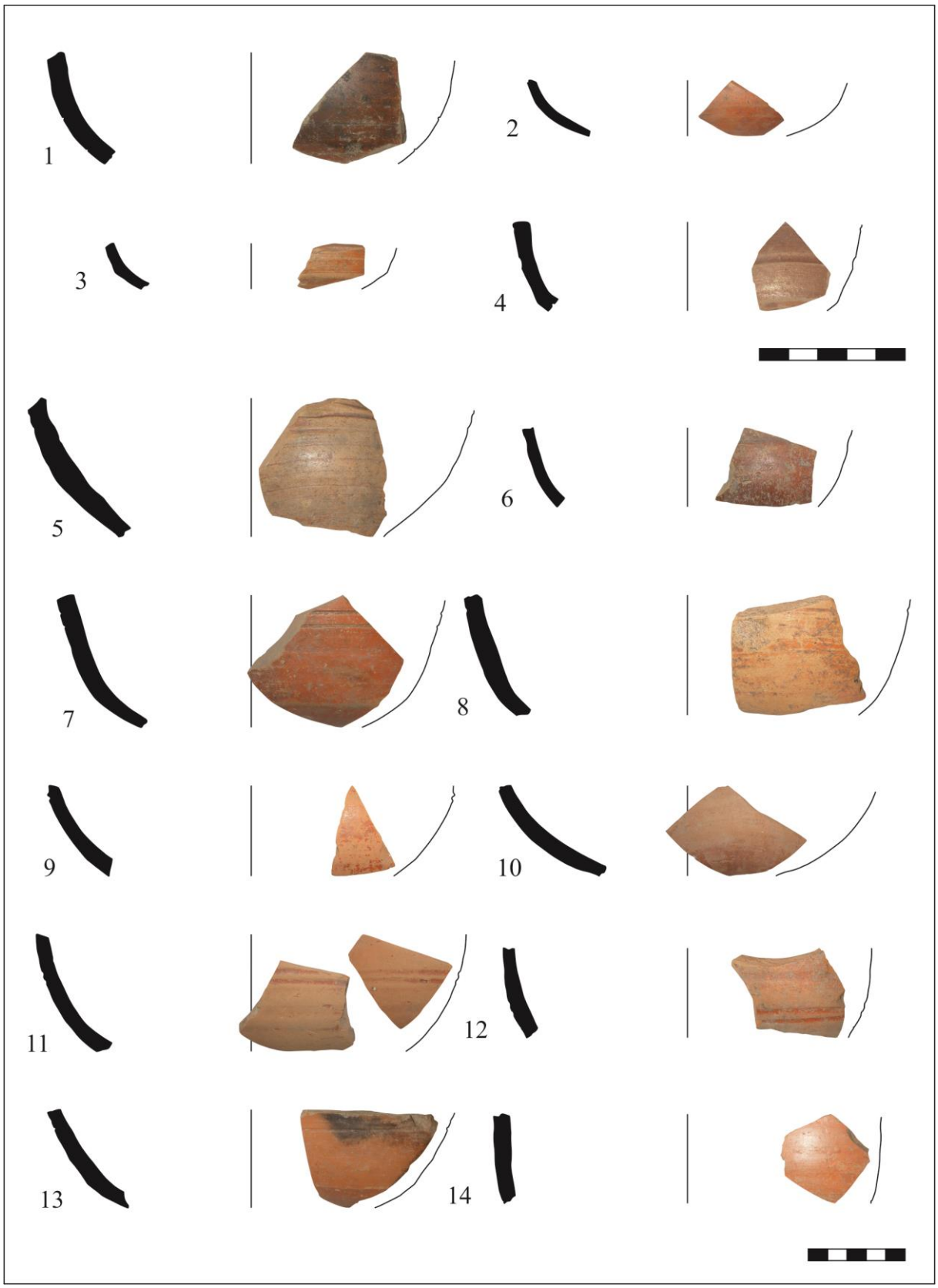

201. tábla

1: Kat. 1980; 2: Kat. 2090; 3: Kat. 2113; 4: Kat. 1974; 5: Kat. 1903; 6: Kat. 2270; 7: Kat. 2080; 8: Kat. 1876; 9: Kat. 1896; 10: Kat. 2151; 11: Kat. 2095; 12: Kat. 2120; 13: Kat. 2124; 14: Kat. 2143 (M 1:2).

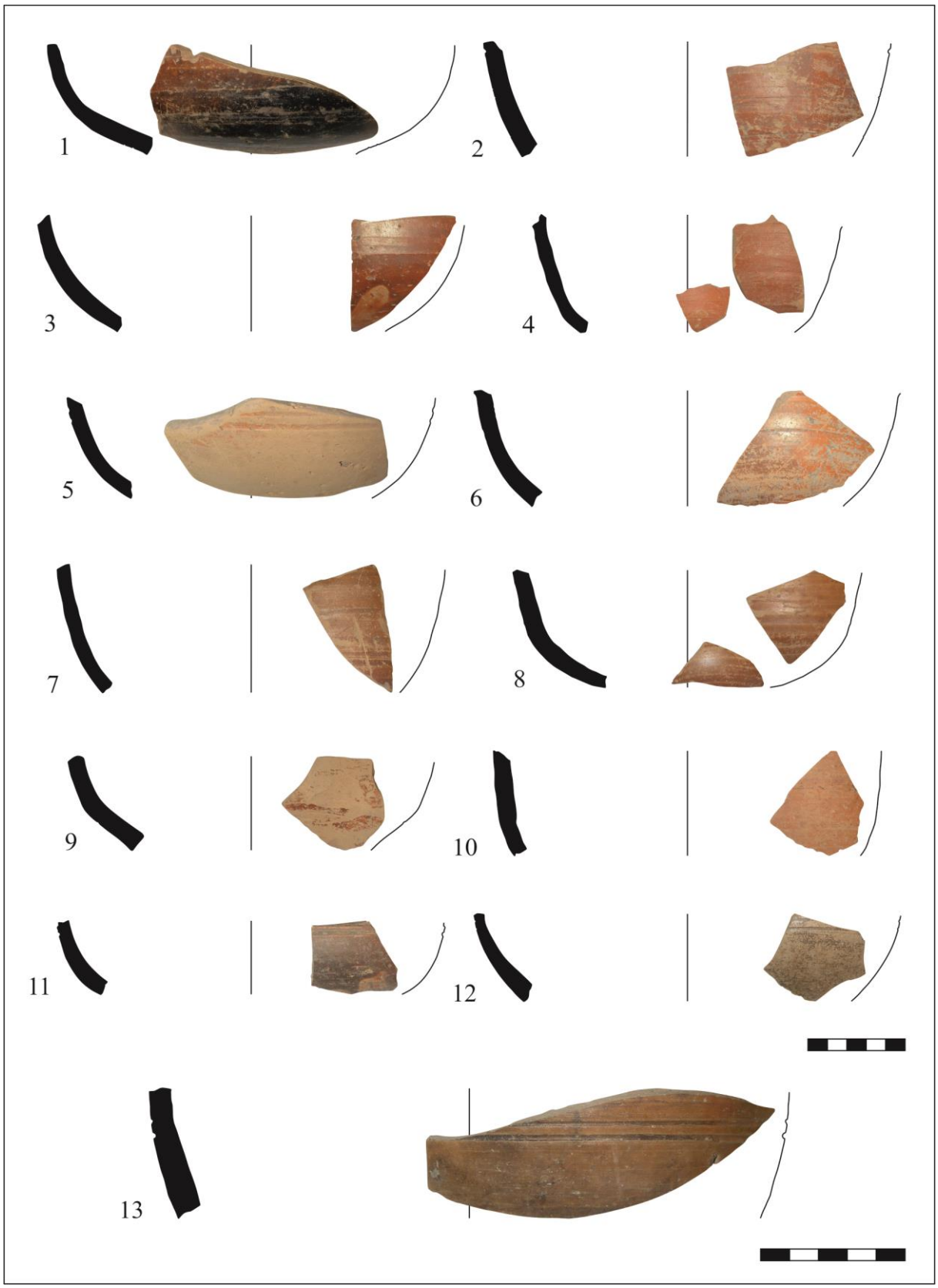

202. tábla

1: Kat. 1920; 2: Kat. 1930; 3: Kat. 1928; 4: Kat. 1906; 5: Kat. 1938; 6: Kat. 2137; 7: Kat. 1941; 8: Kat. 1944; 9: Kat. 1955; 10: Kat. 1991; 11: Kat. 2166; 12: Kat. 2159 (M 1:3); 13: Kat. 2178 (M 1:2).

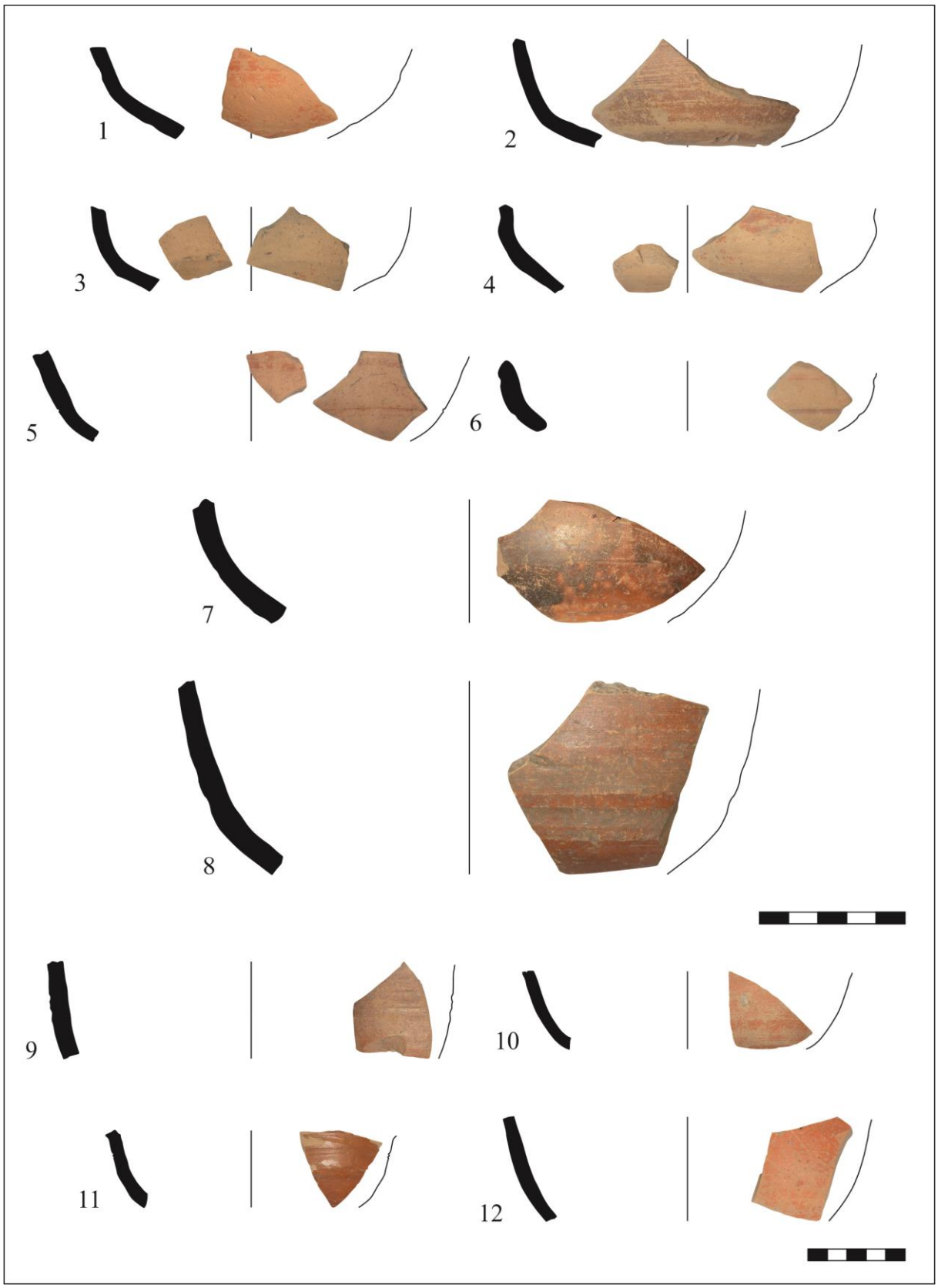

203. tábla

1: Kat. 2005; 2: Kat. 2243; 3: Kat. 2018; 4: Kat. 2244; 5: Kat. 2029; 6: Kat. 1914; 7: Kat. 2050; 8: Kat. 2049 (M 1:2); 9: Kat. 2031; 10: Kat. 2028; 11: Kat. 2154; 12: Kat. 2057 (M 1:3).

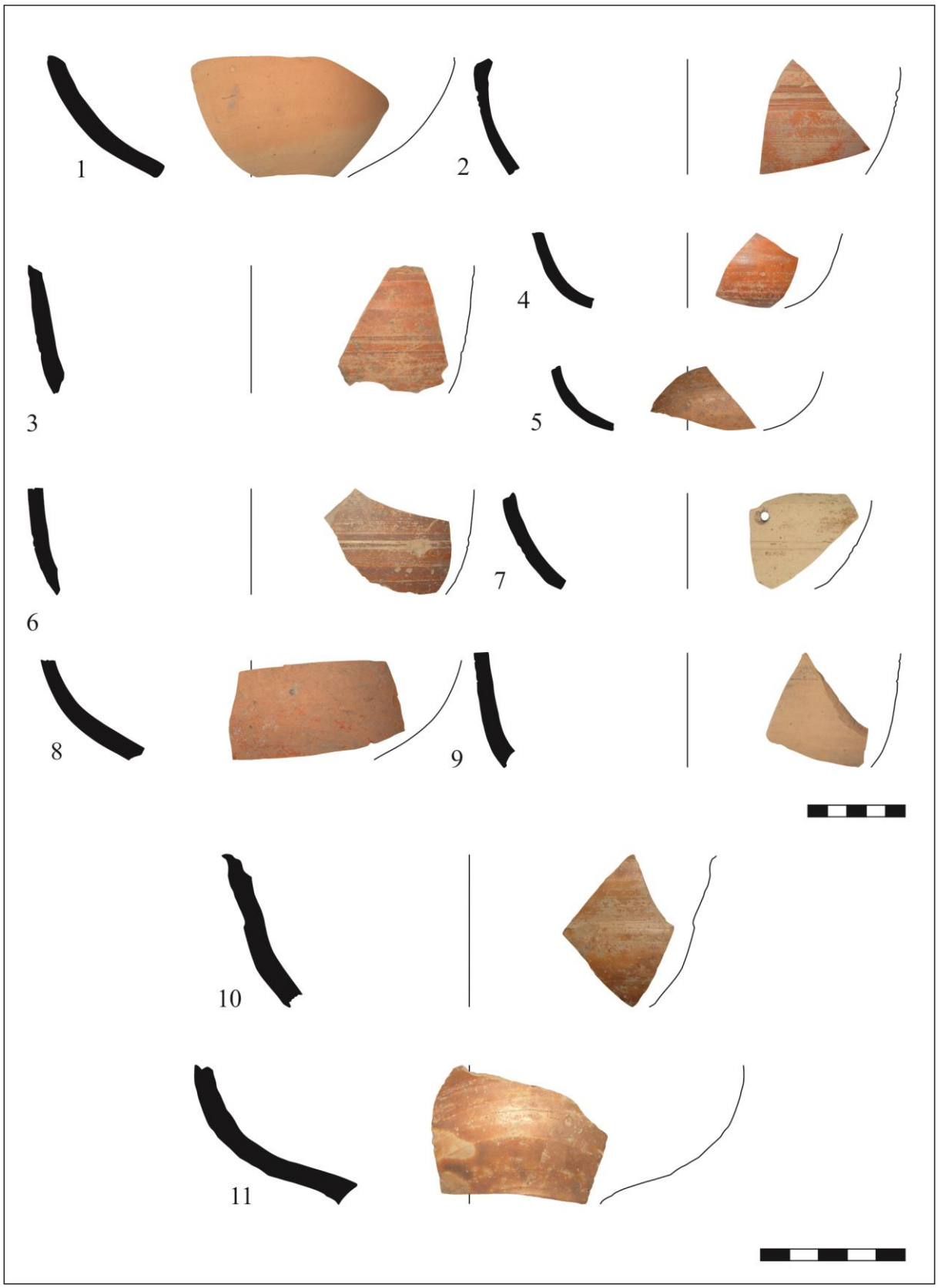

204. tábla

1: Kat. 2021; 2: Kat. 2201; 3: Kat. 2020; 4: Kat. 2200; 5: Kat. 2043; 6: Kat. 2199; 7: Kat. 2231; 8: Kat. 2202; 9: Kat. 2263 (M 1:3); 10: Kat. 2179; 11: Kat. 2198 (M 1:2).

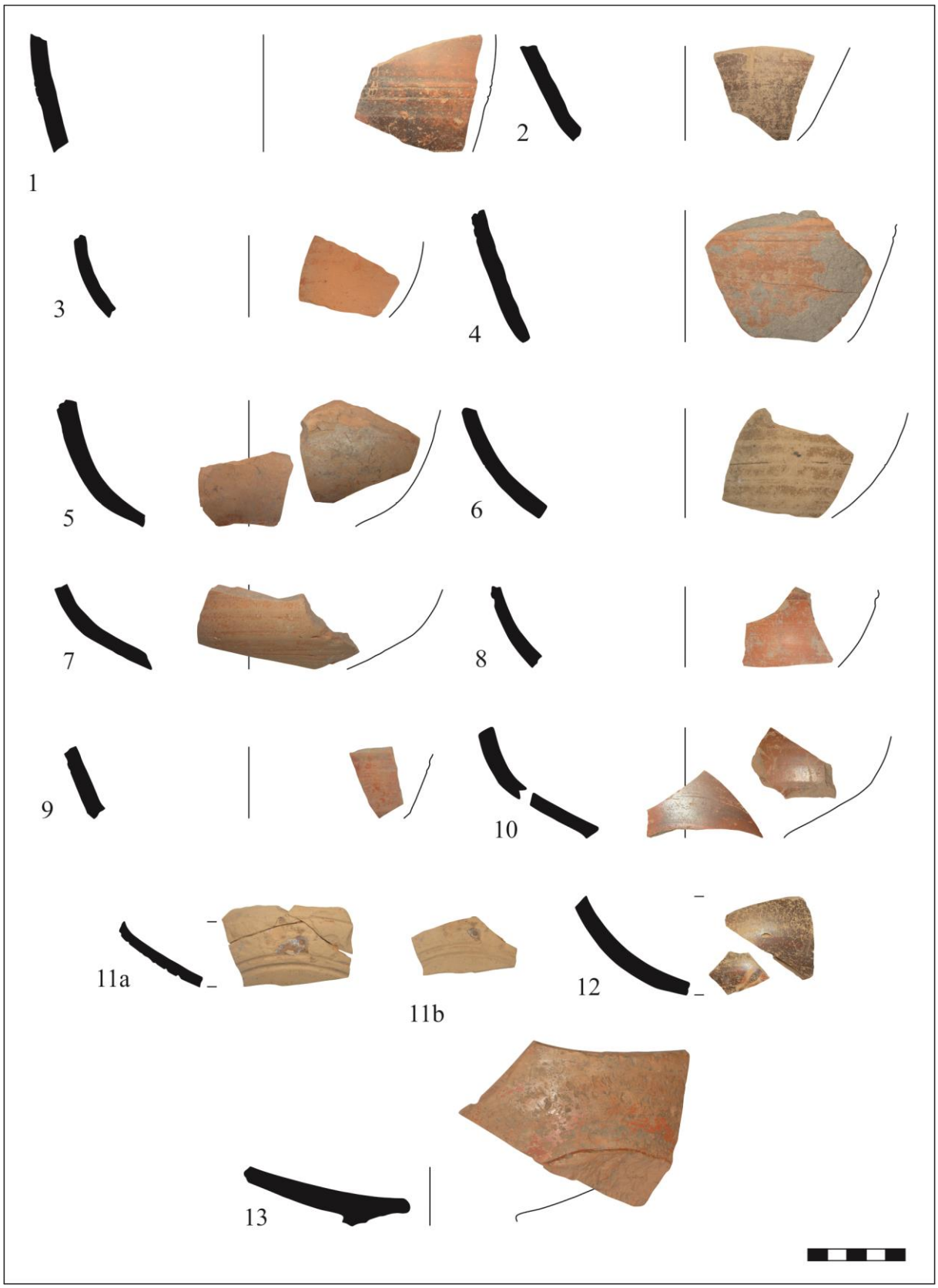

205. tábla

1: Kat. 2232; 2: Kat. 2261; 3: Kat. 1973; 4: Kat. 2251; 5: Kat. 2229; 6: Kat. 2242; 7: Kat. 1850; 8: Kat. 2239; 9: Kat. 1856; 10: Kat. 2163; 11a–b: Kat. 1965; 12: Kat. 1827; 13: Kat. 2071 (M 1:3).

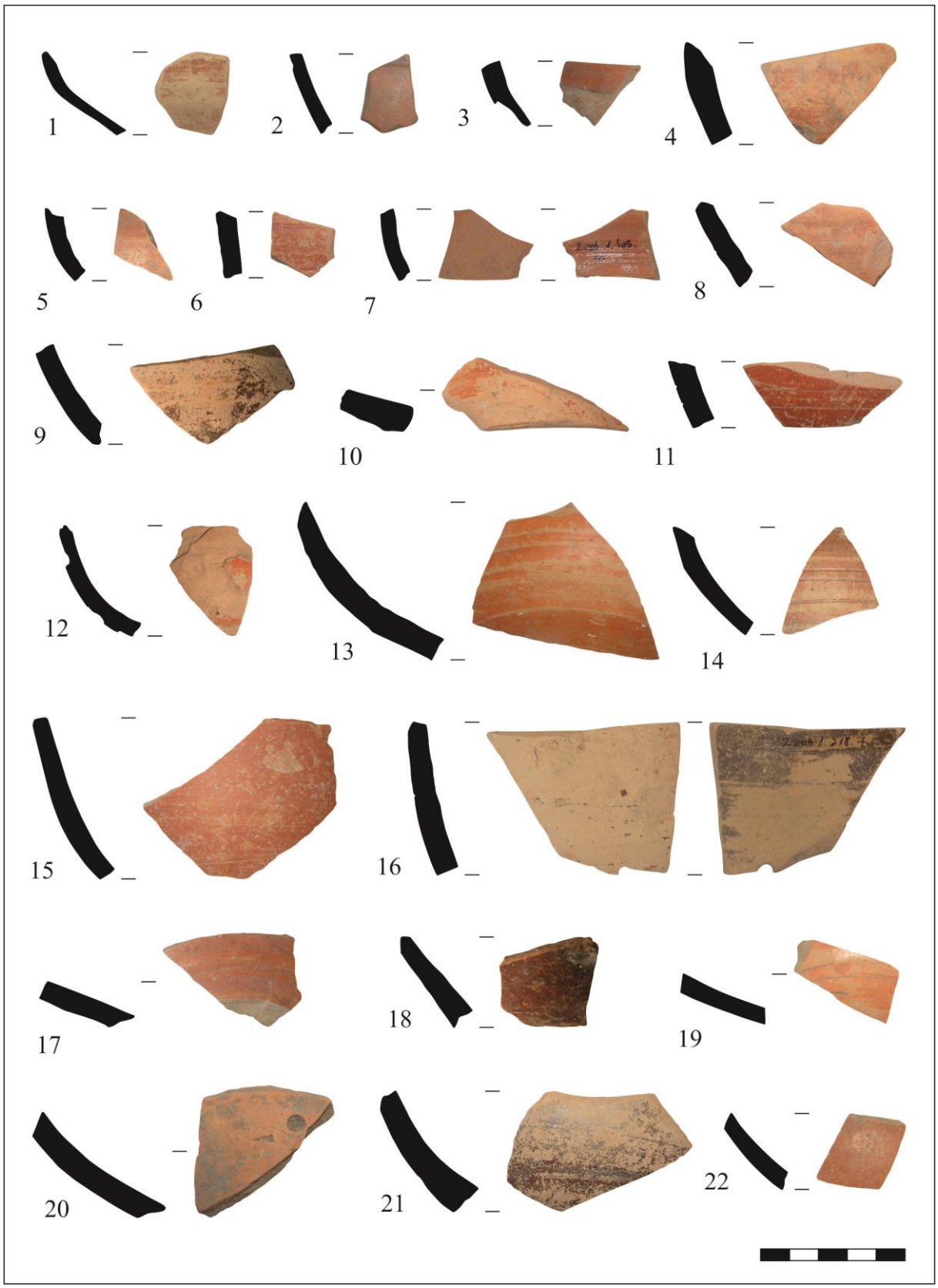

206. tábla

1: Kat. 1806; 2: Kat. 1808; 3: Kat. 1809; 4: Kat. 1811; 5. Kat. 1815; 6: Kat. 1816; 7: Kat. 1818; 8: Kat. 1821; 9: Kat. 1812; 10: Kat. 1813; 11: Kat. 1825; 12: Kat. 1829; 13: Kat. 1810; 14: Kat. 1828; 15: Kat. 1819; 16: Kat. 1817; 17: Kat. 1830; 18: Kat. 1820; 19: Kat. 1822; 20: Kat. 1807; 21: Kat. 1836; 22: Kat. 1826 (M 1:2).

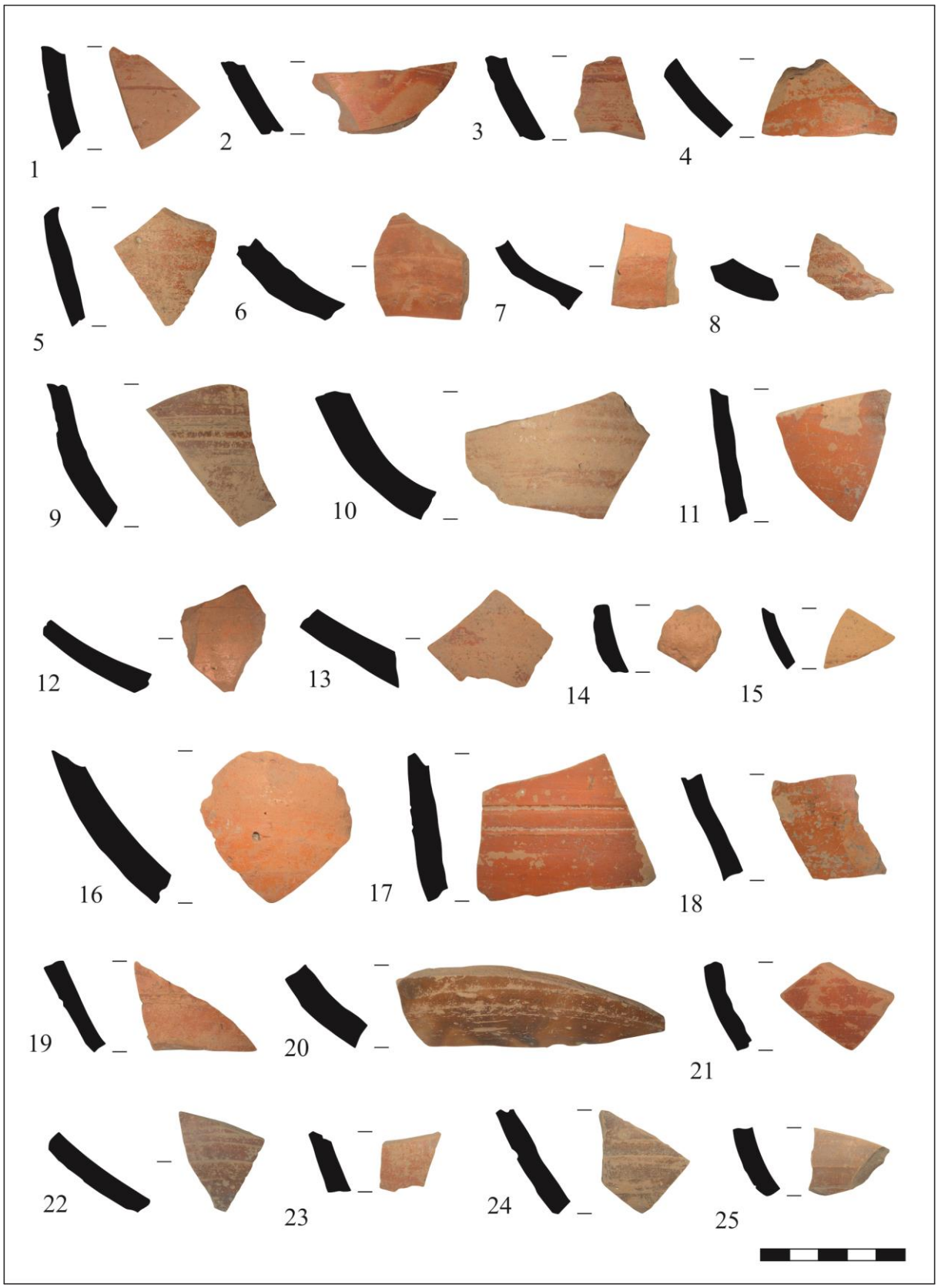

207. tábla

1: Kat. 1831; 2: Kat. 1833; 3: Kat. 1834; 4: Kat. 1835; 5: Kat. 1832; 6: Kat. 1837; 7: Kat. 1839; 8: Kat. 1841; 9: Kat. 1840; 10: Kat. 1844; 11: Kat. 1853; 12: Kat. 1842; 13: Kat. 1846; 14: Kat. 1847; 15: Kat. 1848; 16: Kat. 1845; 17: Kat. 1855; 18: Kat. 1849; 19: Kat. 1851; 20: Kat. 1852; 21: Kat. 1854; 22: Kat. 1857; 23: Kat. 1859; 24: Kat. 1860; 25: Kat. 1861 (M 1:2).

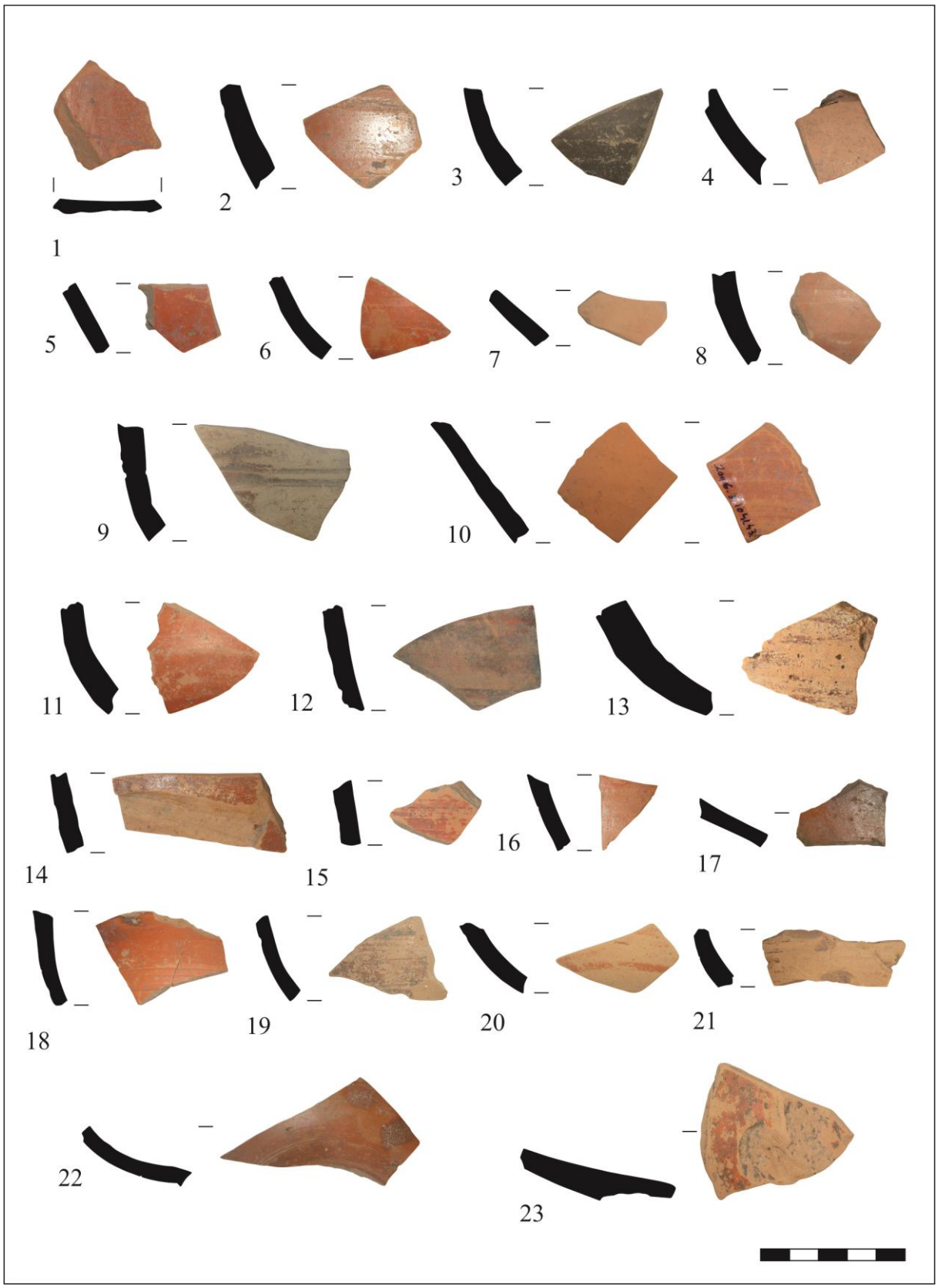

208. tábla

1: Kat. 1863; 2: Kat. 1864; 3: Kat. 1867; 4: Kat. 1868; 5: Kat. 1866; 6: Kat. 1869; 7: Kat. 1872; 8: Kat. 1878; 9: Kat. 1870; 10: Kat. 1871; 11: Kat. 1879; 12: Kat. 1873; 13: Kat. 1874; 14: Kat. 1881; 15: Kat. 1884; 16: Kat. 1885; 17: Kat. 1886; 18: Kat. 1883; 19: Kat. 1887; 20: Kat. 1888; 21: Kat. 1893; 22: Kat. 1865; 23: Kat. 1875 (M 1:2).

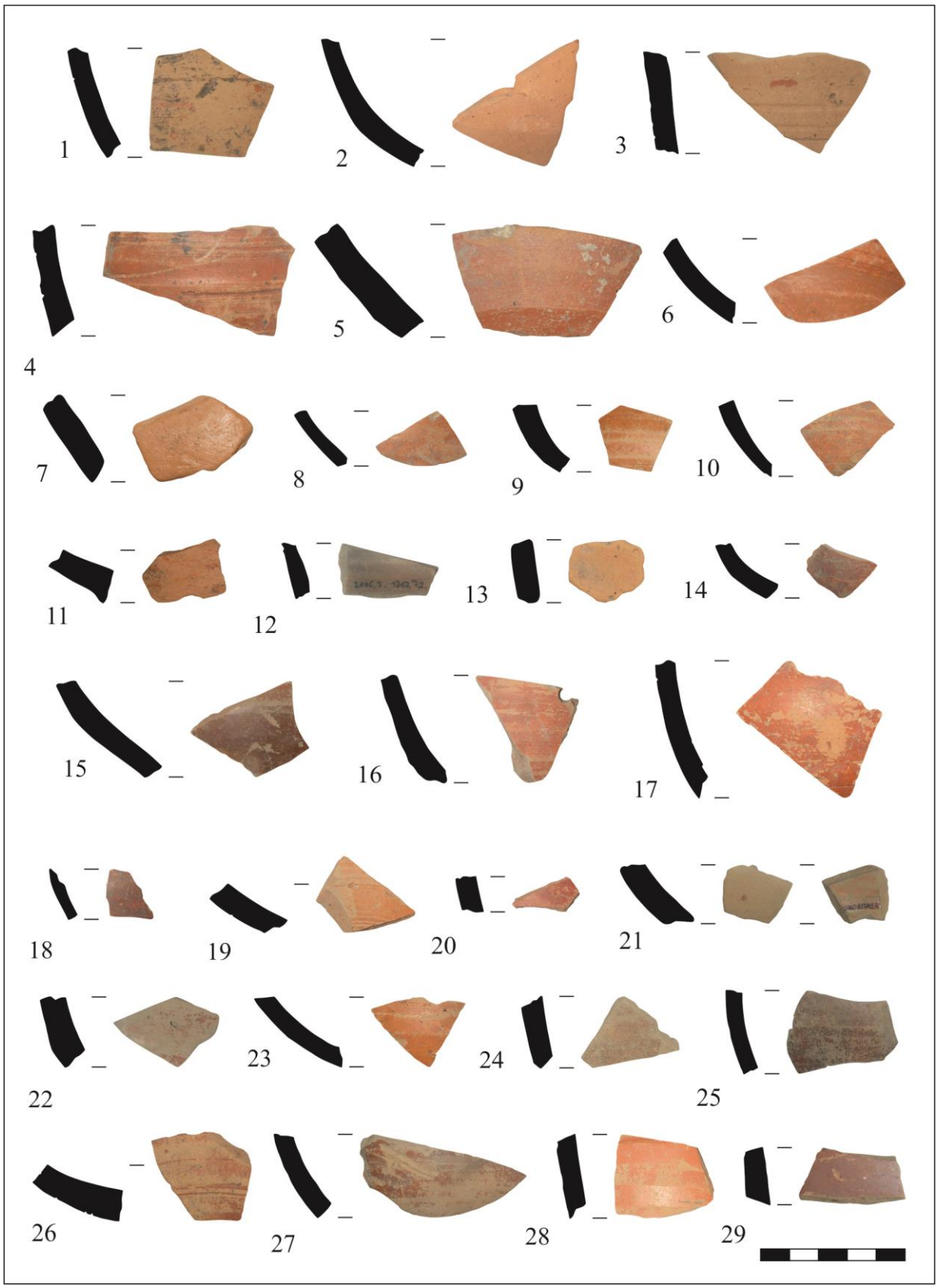

209. tábla

1: Kat. 1889; 2: Kat. 1890; 3: Kat. 1907; 4: Kat. 1898; 5: Kat. 1905; 6: Kat. 1891; 7: Kat. 1892; 8: Kat. 1894; 9: Kat. 1895; 10: Kat. 1897; 11: Kat. 1900; 12: Kat. 1901; 13: Kat. 1904; 14: Kat. 1909; 15: Kat. 1899; 16: Kat. 1911; 17: Kat. 1923; 18: Kat. 1908; 19: Kat. 1910; 20: Kat. 1912; 21: Kat. 1924; 22: Kat. 1913; 23: Kat. 1916; 24: Kat. 1917; 25: Kat. 1918; 26: Kat. 1919; 27: Kat. 1925; 28: Kat. 1931; 29: Kat. 1929 (M 1:2).

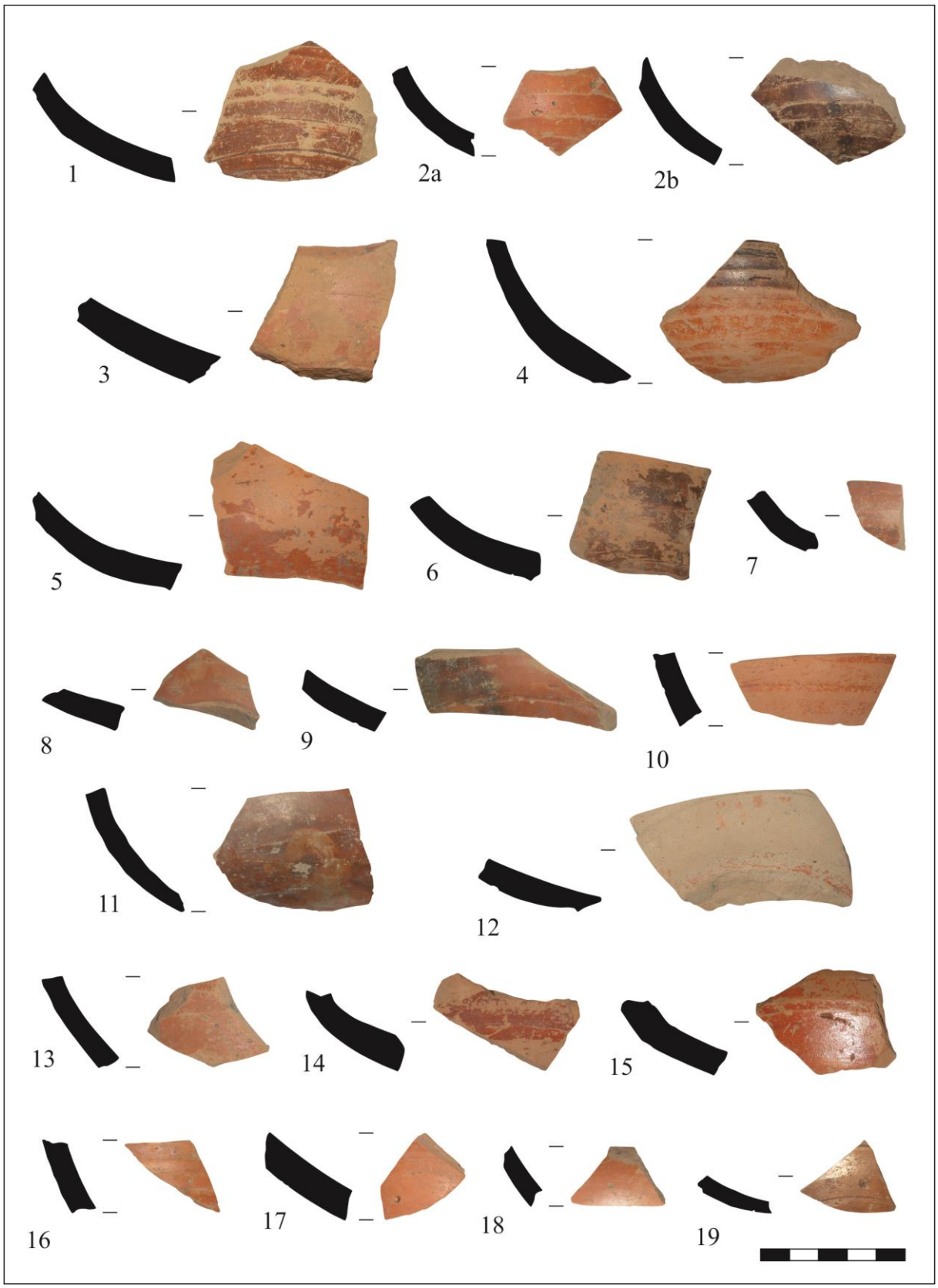

210. tábla

1: Kat. 1915; 2a–b: Kat. 1922; 3: Kat. 1921; 4: Kat. 1927; 5: Kat. 1932; 6: Kat. 1934; 7: Kat. 1939; 8: Kat. 1926; 9: Kat. 1933; 10: Kat. 1952; 11: Kat. 1935; 12: Kat. 1940; 13: Kat. 1936; 14: Kat. 1937; 15: Kat. 1949; 16: Kat. 1943; 17: Kat. 1945; 18: Kat. 1942; 19: Kat. 1950 (M 1:2).

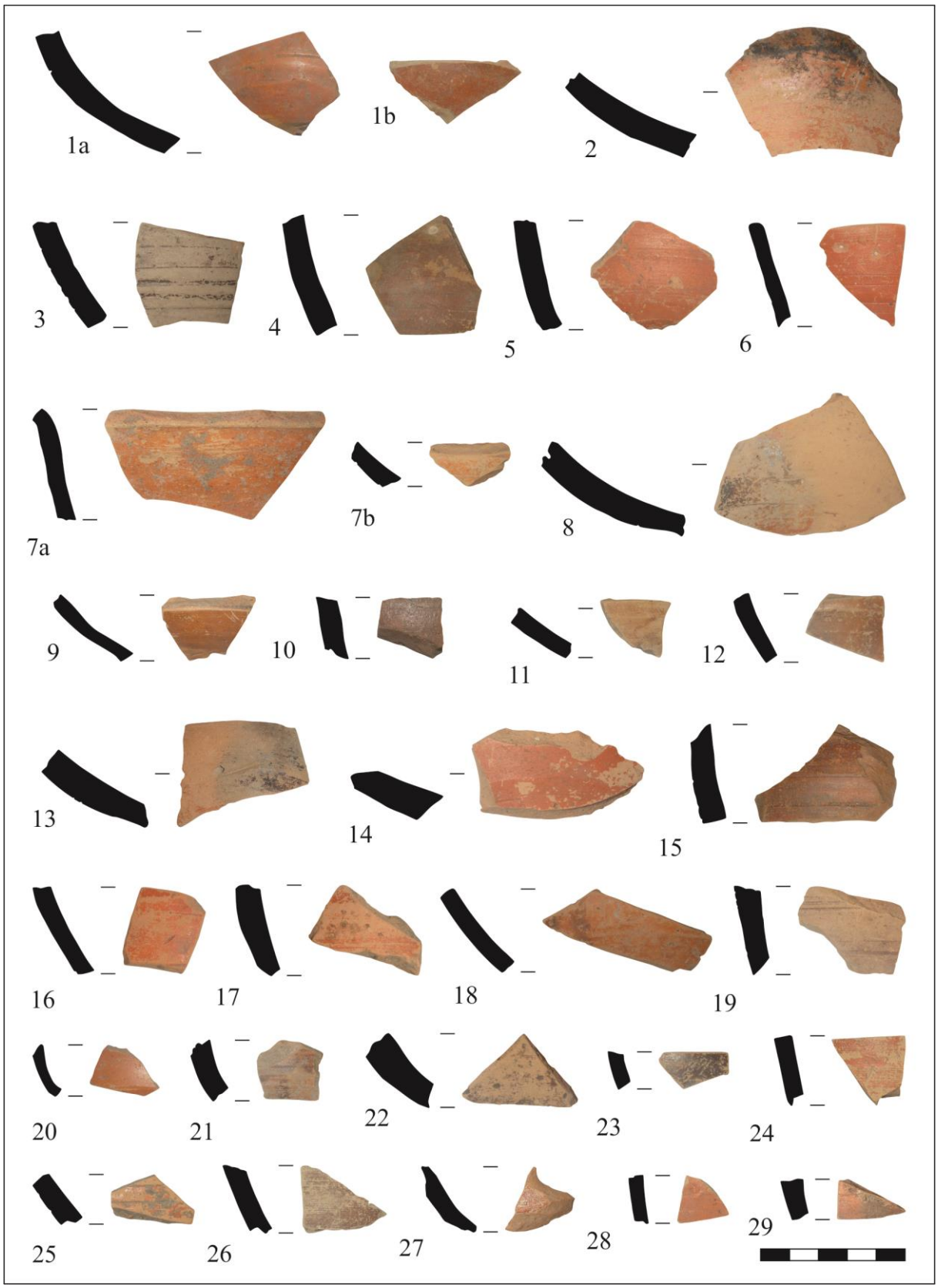

211. tábla

1a–b: Kat. 1947; 2: Kat. 1951; 3: Kat. 1946; 4: Kat. 1948; 5: Kat. 1953; 6: Kat. 1956; 7a–b: Kat. 1954; 8: Kat. 1971; 9: Kat. 1957; 10: Kat. 1961; 11: Kat. 1964; 12: Kat. 1969; 13: Kat. 1958; 14: Kat. 1966; 15: Kat. 1968; 16: Kat. 1959; 17: Kat. 1960; 18: Kat. 1962; 19: Kat. 1970; 20: Kat. 1977; 21: Kat. 1982; 22: Kat. 1983; 23: Kat. 1984; 24: Kat. 1975; 25: Kat. 2059; 26: Kat. 2060; 27: Kat. 2061; 28: Kat. 2062; 29: Kat. 2044 (M 1:2).

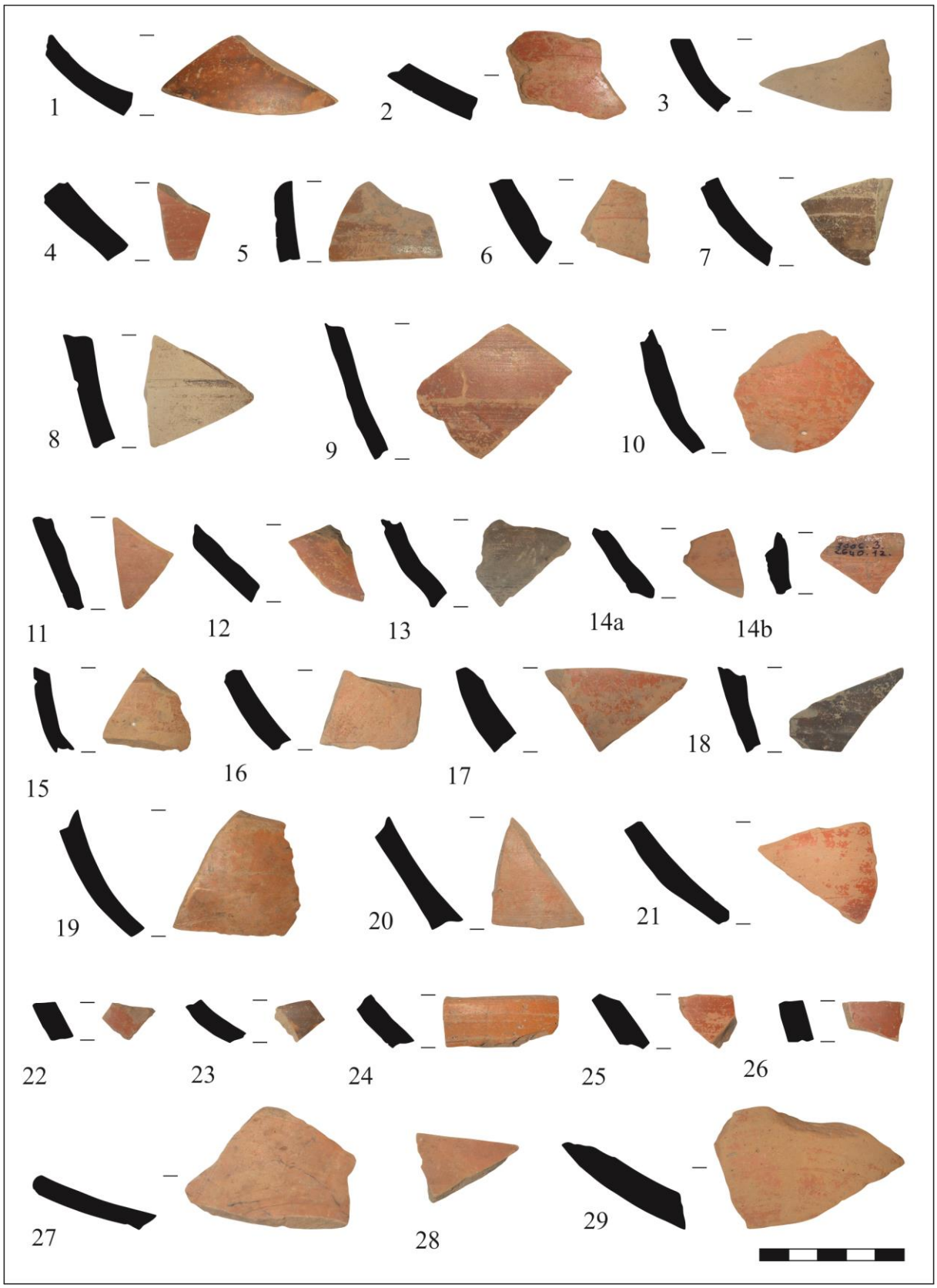

212. tábla

1: Kat. 1963; 2: Kat. 1967; 3: Kat. 1978; 4: Kat. 1976; 5: Kat. 1972; 6: Kat. 1985; 7: Kat. 1986; 8: Kat. 1979; 9: Kat. 1981; 10: Kat. 1989; 11: Kat. 1988; 12: Kat. 1990; 13: Kat. 1992; 14a–b: Kat. 1993; 15: Kat. 1987; 16: Kat. 1999; 17: Kat. 2000; 18: Kat. 2003; 19: Kat. 1994; 20: Kat. 1995; 21: Kat. 1996; 22: Kat. 2014; 23: Kat. 2027; 24: Kat. 2016; 25: Kat. 2053; 26: Kat. 2046; 27: Kat. 1997; 28: Kat. 2001; 29: Kat. 2004 (M 1:2).

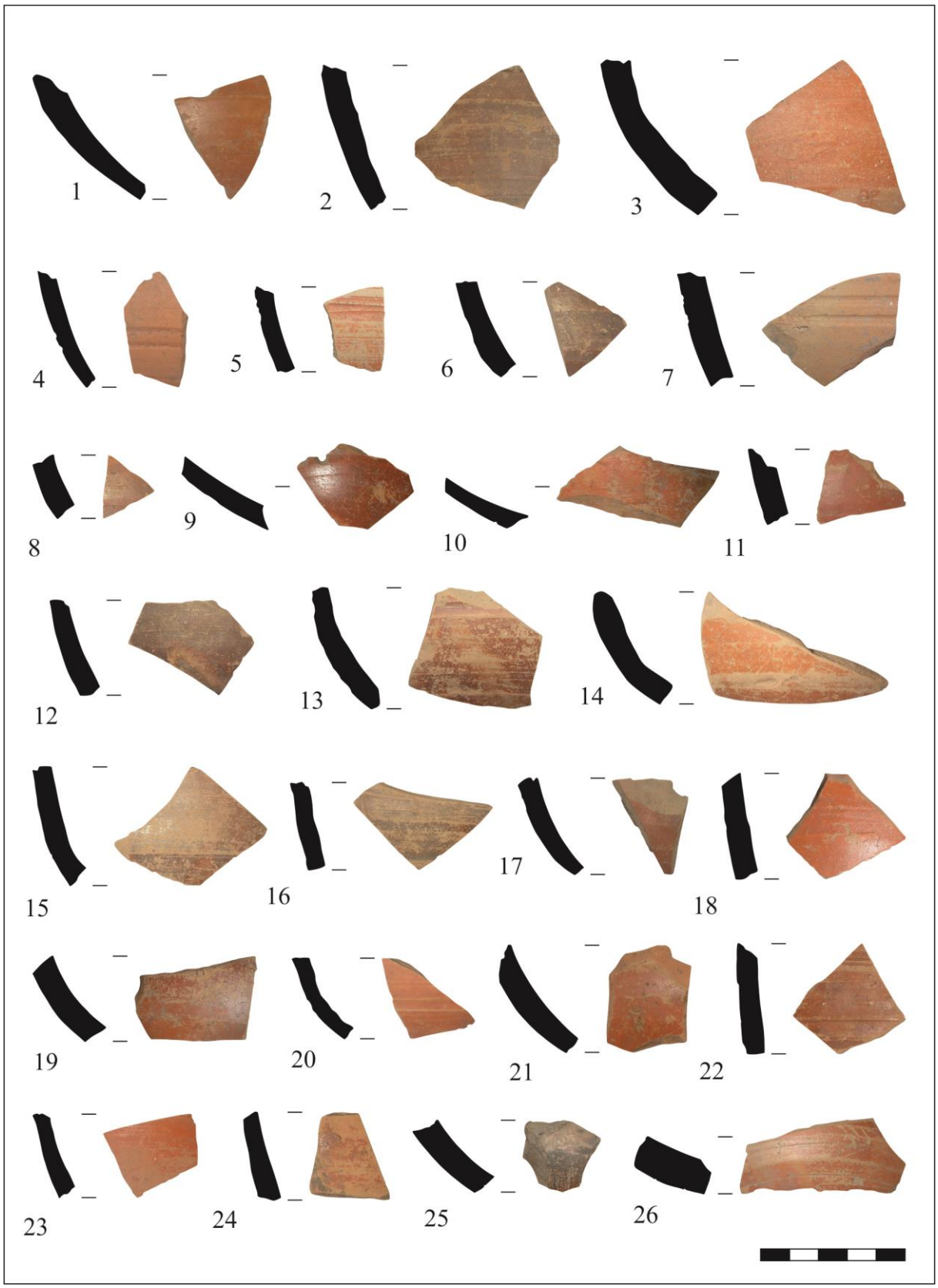

213. tábla

1: Kat. 1998; 2: Kat. 2009; 3: Kat. 2010; 4: Kat. 2002; 5: Kat. 2007; 6: Kat. 2011; 7: Kat. 2012; 8: Kat. 2040; 9: Kat. 2006; 10: Kat. 2008; 11: Kat. 2036; 12: Kat. 2013; 13: Kat. 2015; 14: Kat. 2034; 15: Kat. 2022; 16: Kat. 2023; 17: Kat. 2024; 18: Kat. 2025; 19: Kat. 2026; 20: Kat. 2030; 21: Kat. 2032; 22: Kat. 2033; 23: Kat. 2063; 24: Kat. 2017; 25: Kat. 2037; 26: Kat. 2035 (M 1:2).

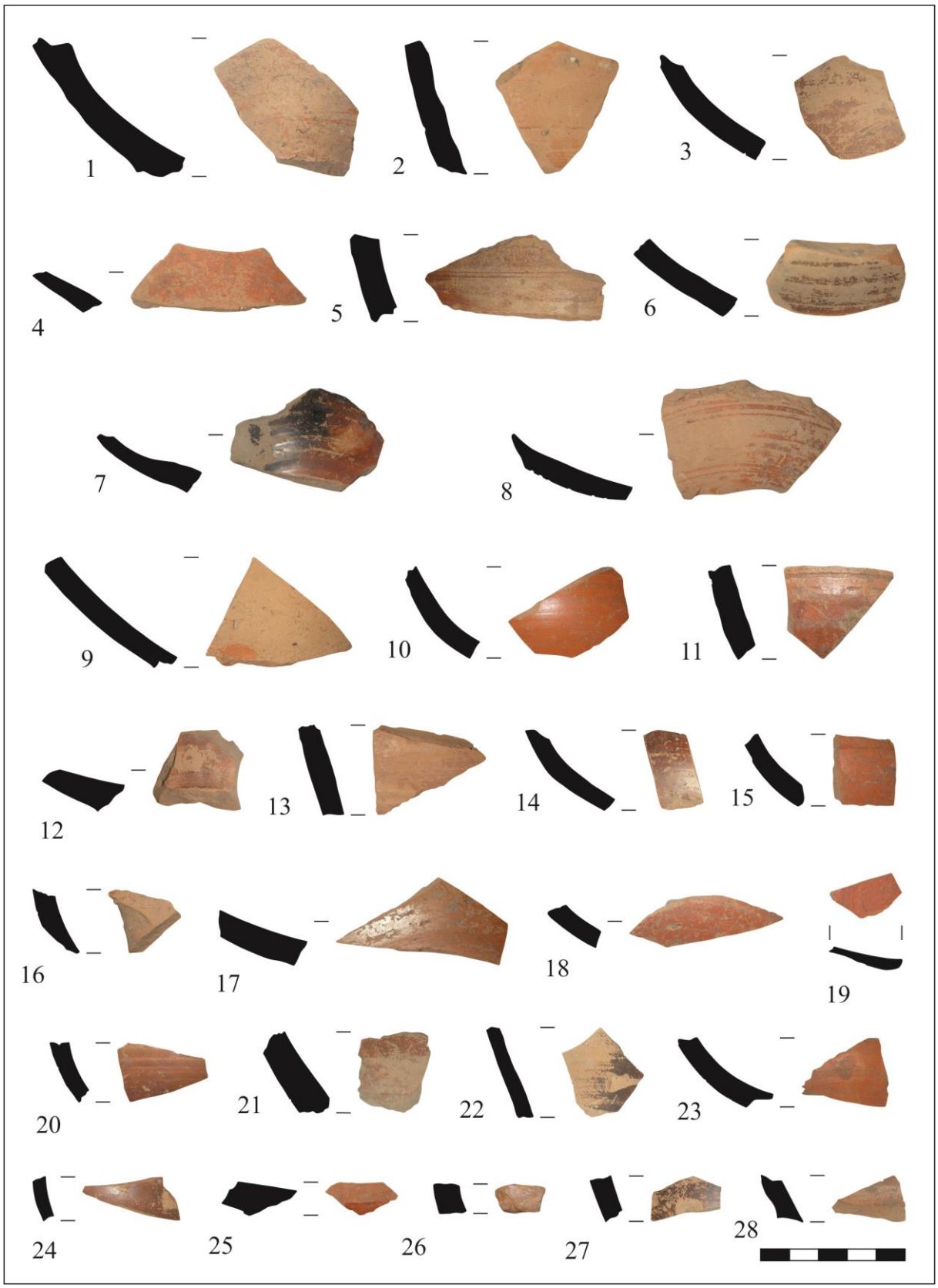

214. tábla

1: Kat. 2019; 2: Kat. 2038; 3: Kat. 2041; 4: Kat. 2058; 5: Kat. 2047; 6: Kat. 2054; 7: Kat. 2045; 8: Kat. 2056; 9: Kat. 2055; 10: Kat. 2042; 11: Kat. 2048; 12: Kat. 2039; 13: Kat. 2051; 14: Kat. 2052; 15: Kat. 2069; 16: Kat. 2064; 17: Kat. 2067; 18: Kat. 2074; 19: Kat. 2079; 20: Kat. 2075; 21: Kat. 2076; 22: Kat. 2077; 23: Kat. 2078; 24: Kat. 2082; 25: Kat. 2119; 26: Kat. 2121; 27: Kat. 2126; 28: Kat. 2127 (M 1:2).

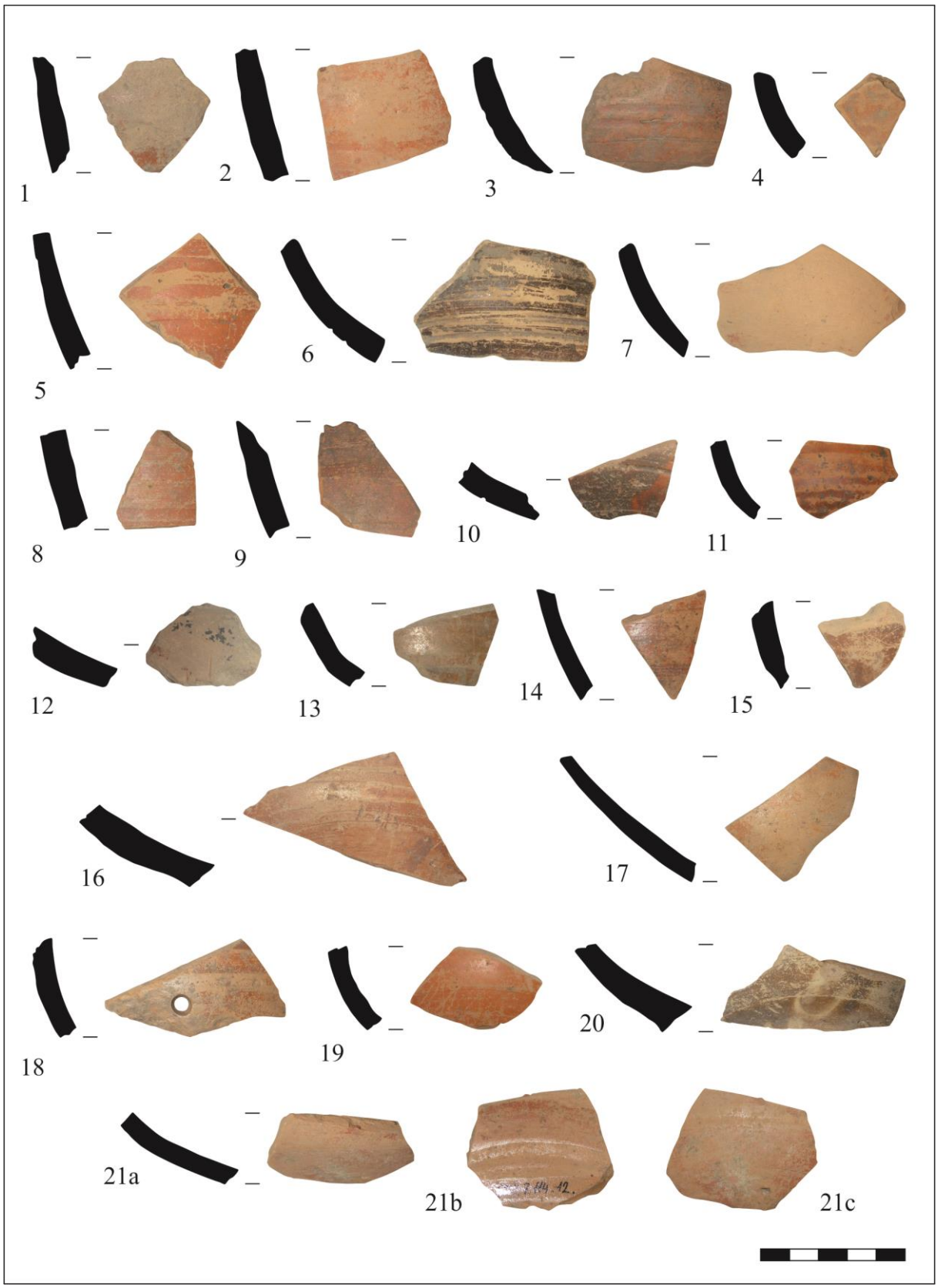

215. tábla

1: Kat. 2065; 2: Kat. 2066; 3: Kat. 2068; 4: Kat. 2083; 5: Kat. 2085; 6: Kat. 2072; 7: Kat. 2086; 8: Kat. 2070; 9: Kat. 2073; 10: Kat. 2081; 11: Kat. 2084; 12: Kat. 2087; 13: Kat. 2088; 14: Kat. 2091; 15: Kat. 2092; 16: Kat. 2094; 17: Kat. 2111; 18: Kat. 2100; 19: Kat. 2096; 20: Kat. 2110; 21a–c: Kat. 2264 (M 1:2).

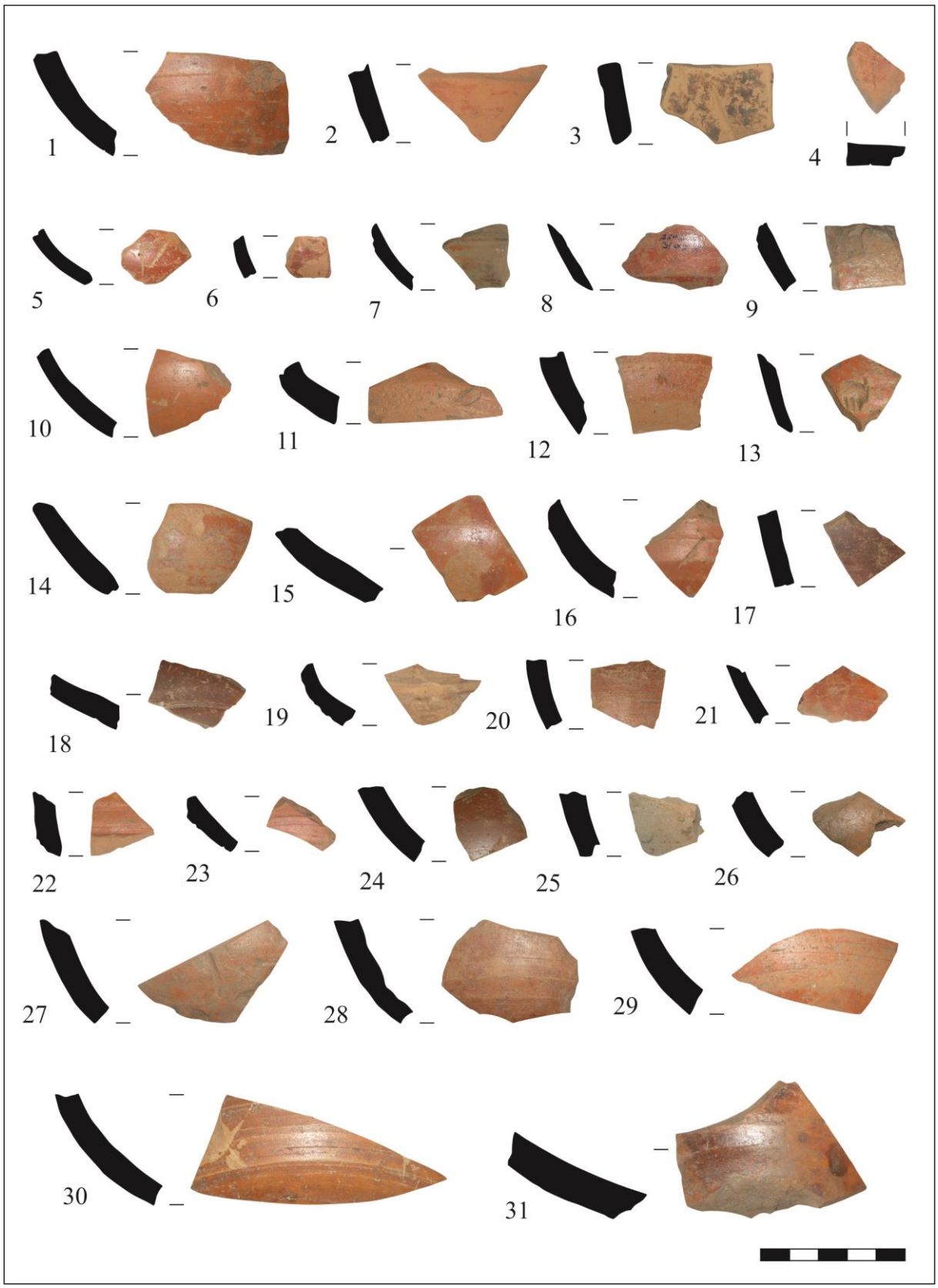

216. tábla

1: Kat. 2089; 2: Kat. 2093; 3: Kat. 2097; 4: Kat. 2098; 5: Kat. 2101; 6: Kat. 2104; 7: Kat. 2105; 8: Kat. 2102; 9: Kat. 2103; 10: Kat. 2099; 11: Kat. 2106; 12: Kat. 2107; 13: Kat. 2109; 14: Kat. 2108; 15: Kat. 2112; 16: Kat. 2114; 17: Kat. 2117; 18: Kat. 2115; 19: Kat. 2116; 20: Kat. 2118; 21: Kat. 2128; 22: Kat. 2129; 23: Kat. 2123; 24: Kat. 2130; 25: Kat. 2134; 26: Kat. 2135; 27: Kat. 2122; 28: Kat. 2125; 29: Kat. 2132; 30: Kat. 2133; 31: Kat. 2144 (M 1:2).

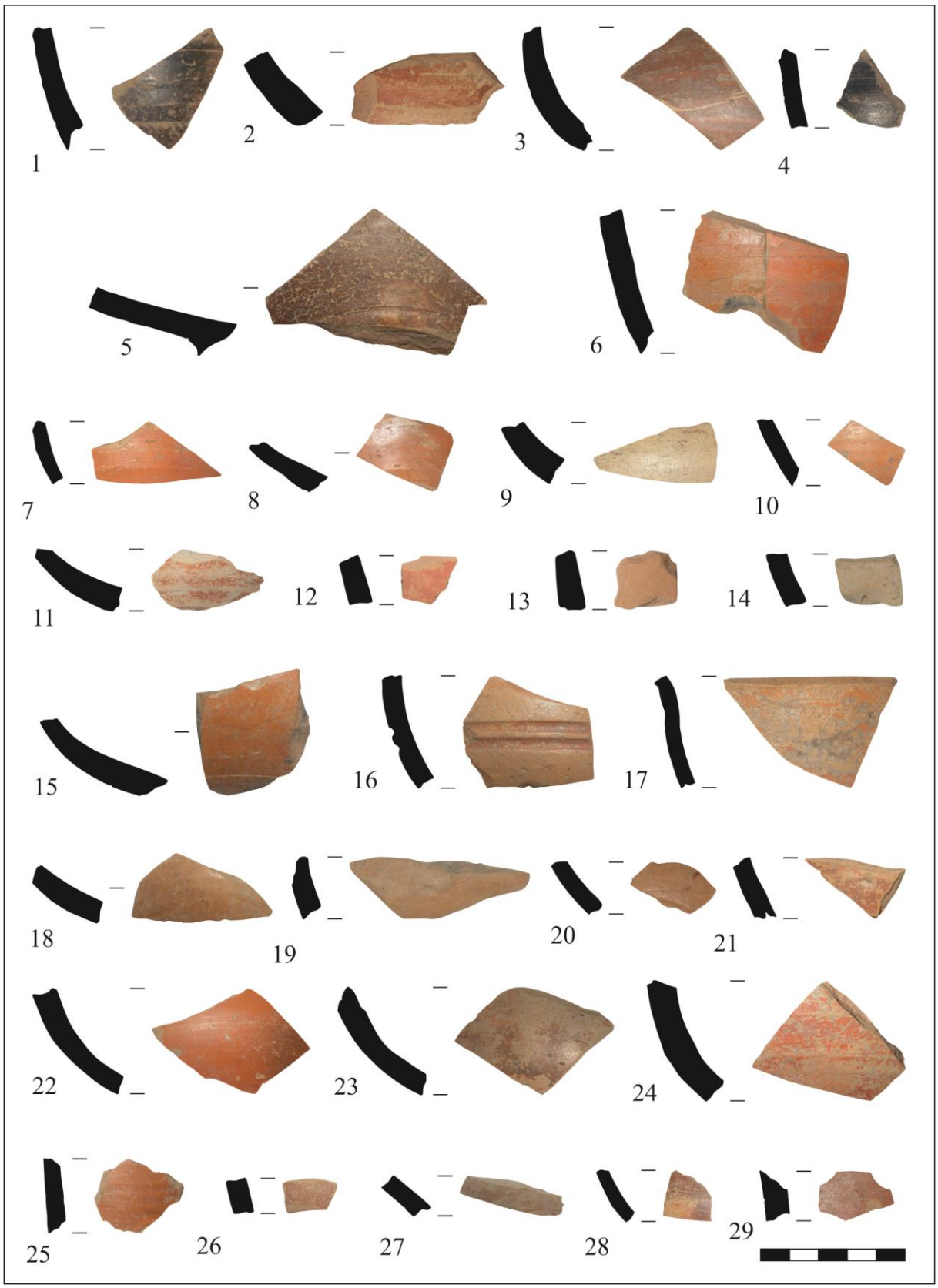

217. tábla

1: Kat. 2131; 2: Kat. 2136; 3: Kat. 2140; 4: Kat. 2155; 5: Kat. 2147; 6: Kat. 2145; 7: Kat. 2139; 8: Kat. 2138; 9: Kat. 2141; 10: Kat. 2153; 11: Kat. 2142; 12: Kat. 2150; 13: Kat. 2152; 14: Kat. 2165; 15: Kat. 2146; 16: Kat. 2148; 17: Kat. 2149; 18: Kat. 2156; 19: Kat. 2157; 20: Kat. 2158; 21: Kat. 2169; 22: Kat. 2161; 23: Kat. 2162; 24: Kat. 2175; 25: Kat. 2176; 26: Kat. 2167; 27: Kat. 2160; 28: Kat. 2170; 29: Kat. 2177 (M 1:2).

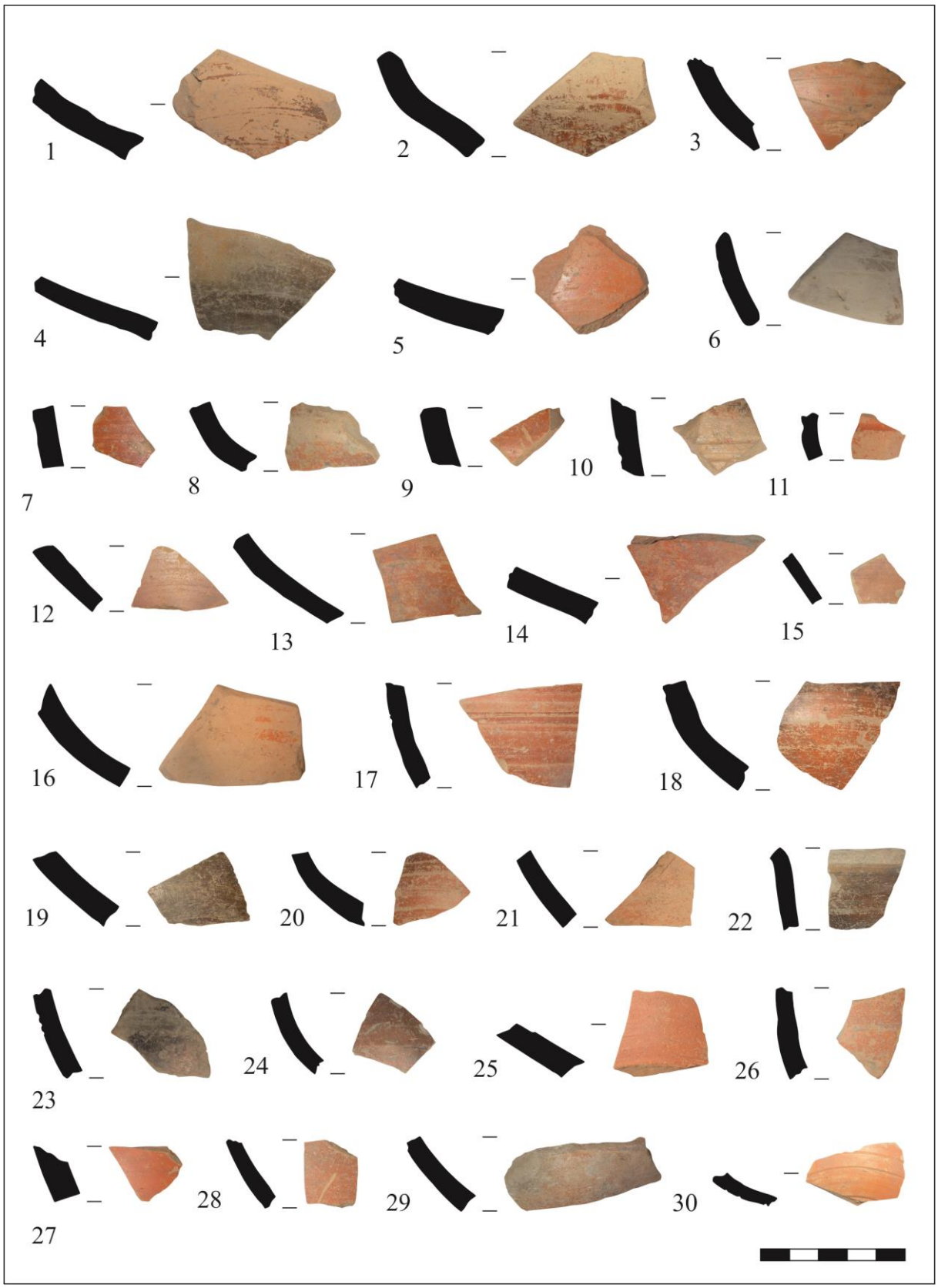

218. tábla

1: Kat. 2164; 2: Kat. 2168; 3: Kat. 2171; 4: Kat. 2174; 5: Kat. 2183; 6: Kat. 2181; 7: Kat. 2182; 8: Kat. 2172; 9: Kat. 2173; 10: Kat. 2180; 11: Kat. 2190; 12: Kat. 2184; 13: Kat. 2186; 14: Kat. 2187; 15: Kat. 2194; 16: Kat. 2185; 17: Kat. 2206; 18: Kat. 2207; 19: Kat. 2188; 20: Kat. 2189; 21: Kat. 2191; 22: Kat. 2192; 23: Kat. 2195; 24: Kat. 2197; 25: Kat. 2203; 26: Kat. 2204; 27: Kat. 2193; 28: Kat. 2209; 29: Kat. 2205; 30: Kat. 2208 (M 1:2).

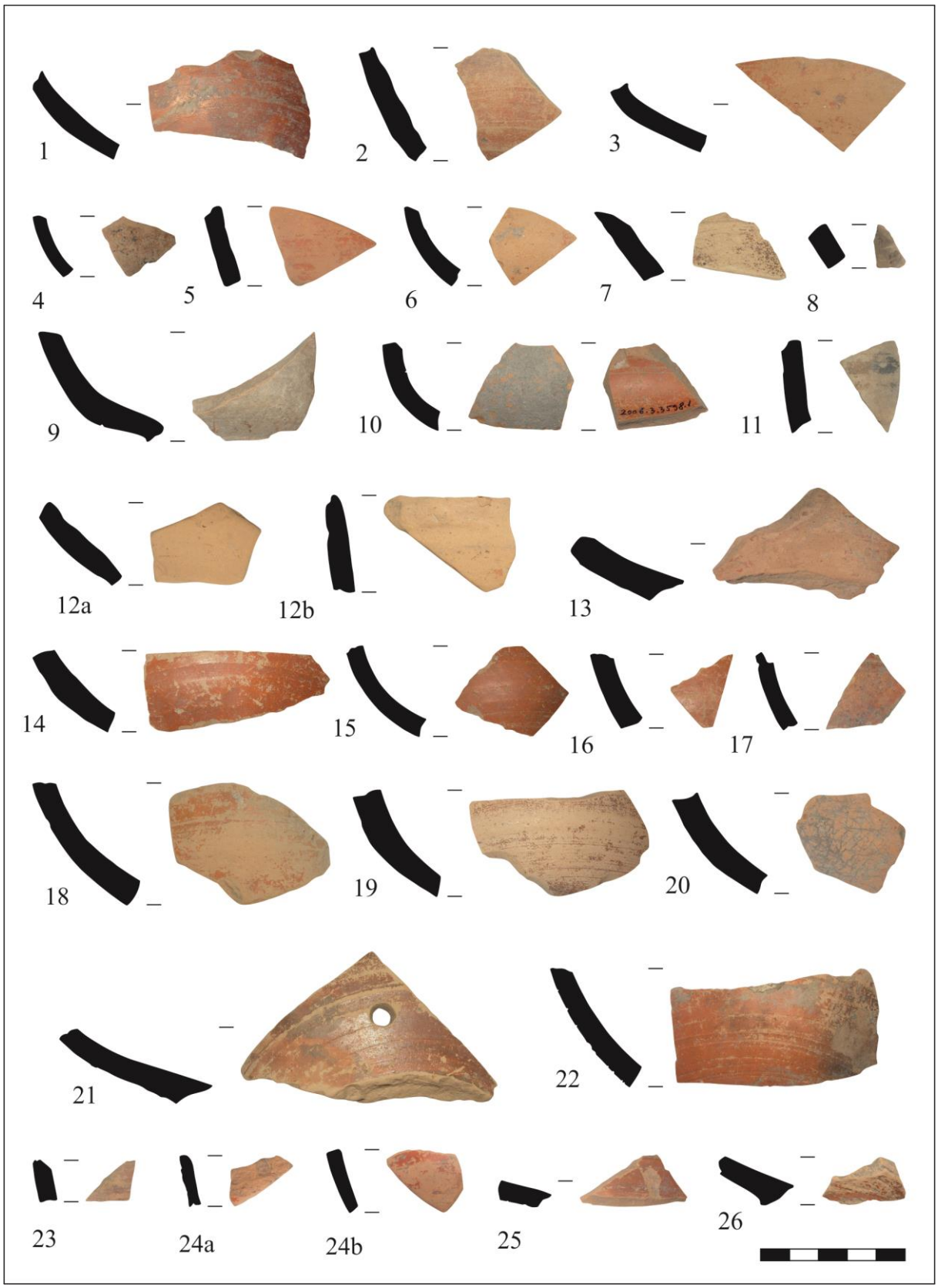

219. tábla

1. Kat. 2210; 2: Kat. 2211; 3: Kat. 2212; 4: Kat. 2213; 5: Kat. 2214; 6: Kat. 2219; 7: Kat. 2221; 8: Kat. 2196; 9: Kat. 2216; 10: Kat. 2215; 11: Kat. 2222, 12a–b: Kat. 2218; 13: Kat. 2223; 14: Kat. 2224; 15: Kat. 2225; 16: Kat. 2226; 17: Kat. 2233; 18: Kat. 2220; 19: Kat. 2235; 20: Kat. 2227; 21: Kat. 2217; 22: Kat. 2230; 23: Kat. 2247; 24a–b: Kat. 2273; 25: Kat. 2265; 26: Kat. 2276 (M 1:2).

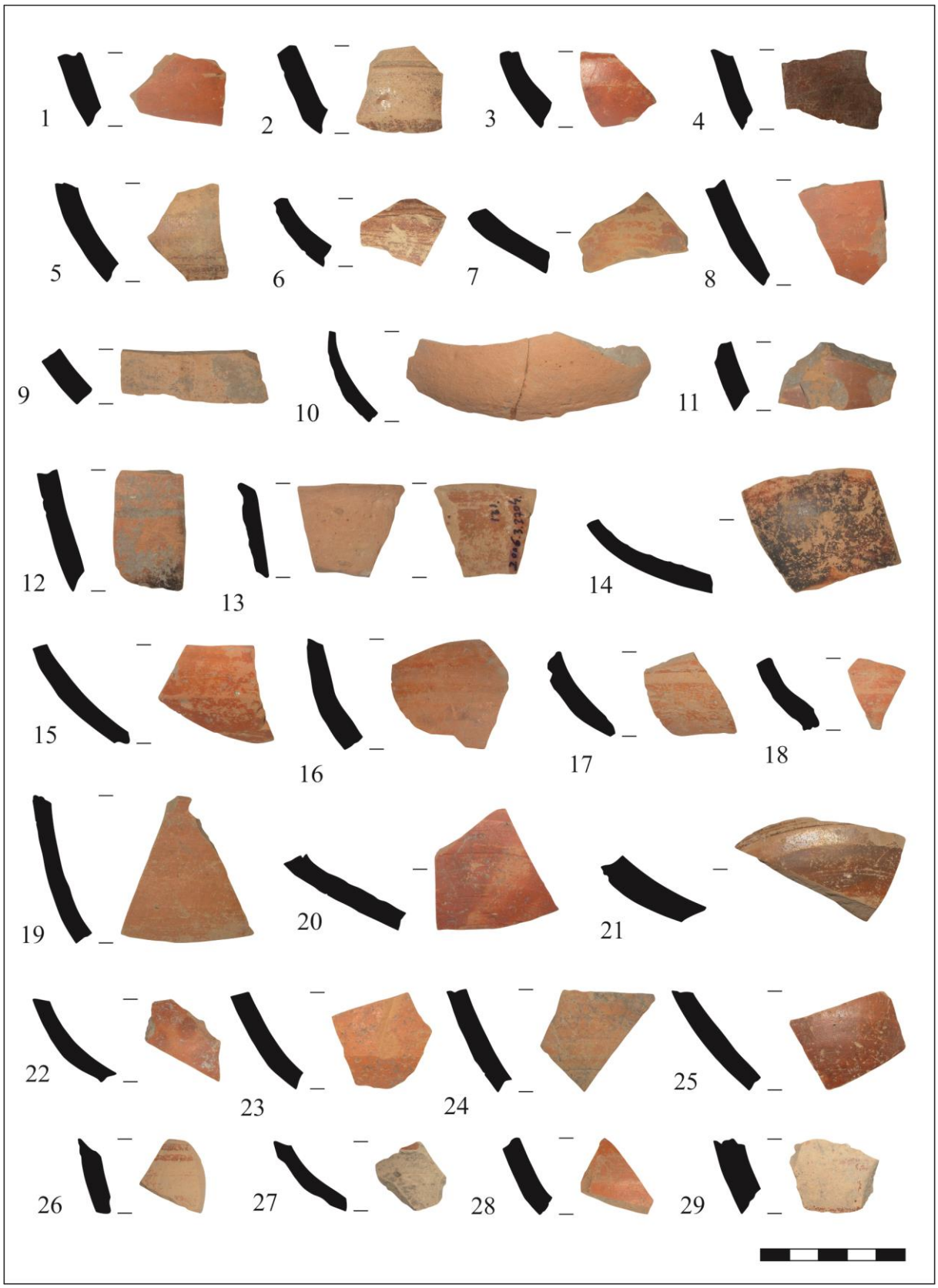

220. tábla

1: Kat. 2237; 2: Kat. 2234; 3: Kat. 2236; 4: Kat. 1877; 5: Kat. 2238; 6: Kat. 2240; 7: Kat. 2245; 8: Kat. 2249; 9: Kat. 2250; 10: Kat. 2246; 11: Kat. 2254; 12: Kat. 2248; 13: Kat. 2252; 14: Kat. 2259; 15: Kat. 2255; 16: Kat. 2256; 17: Kat. 2260; 18: Kat. 2258; 19: Kat. 2257; 20: Kat. 2262; 21: Kat. 2271; 22: Kat. 2253; 23: Kat. 2269; 24: Kat. 2274; 25: Kat. 2268; 26: Kat. 2266; 27: Kat. 2267; 28: Kat. 2241; 29: Kat. 2228 (M 1:2).

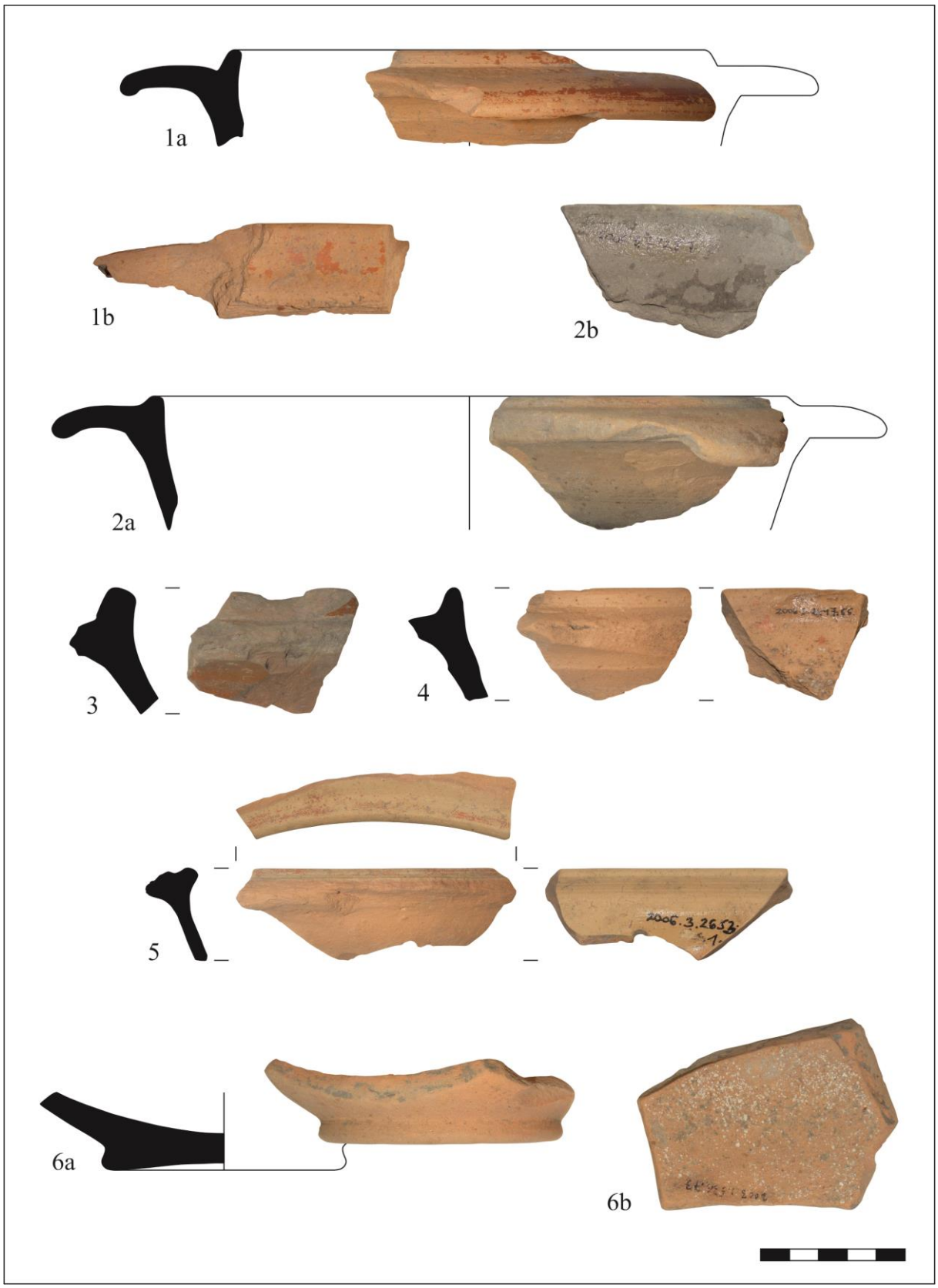

221. tábla

1a–b: Kat. 2282; 2a–b: Kat. 2281; 3: Kat. 2278; 4: Kat. 2279; 5: Kat. 2280; 6a–b: Kat. 2277 (M 1:2).

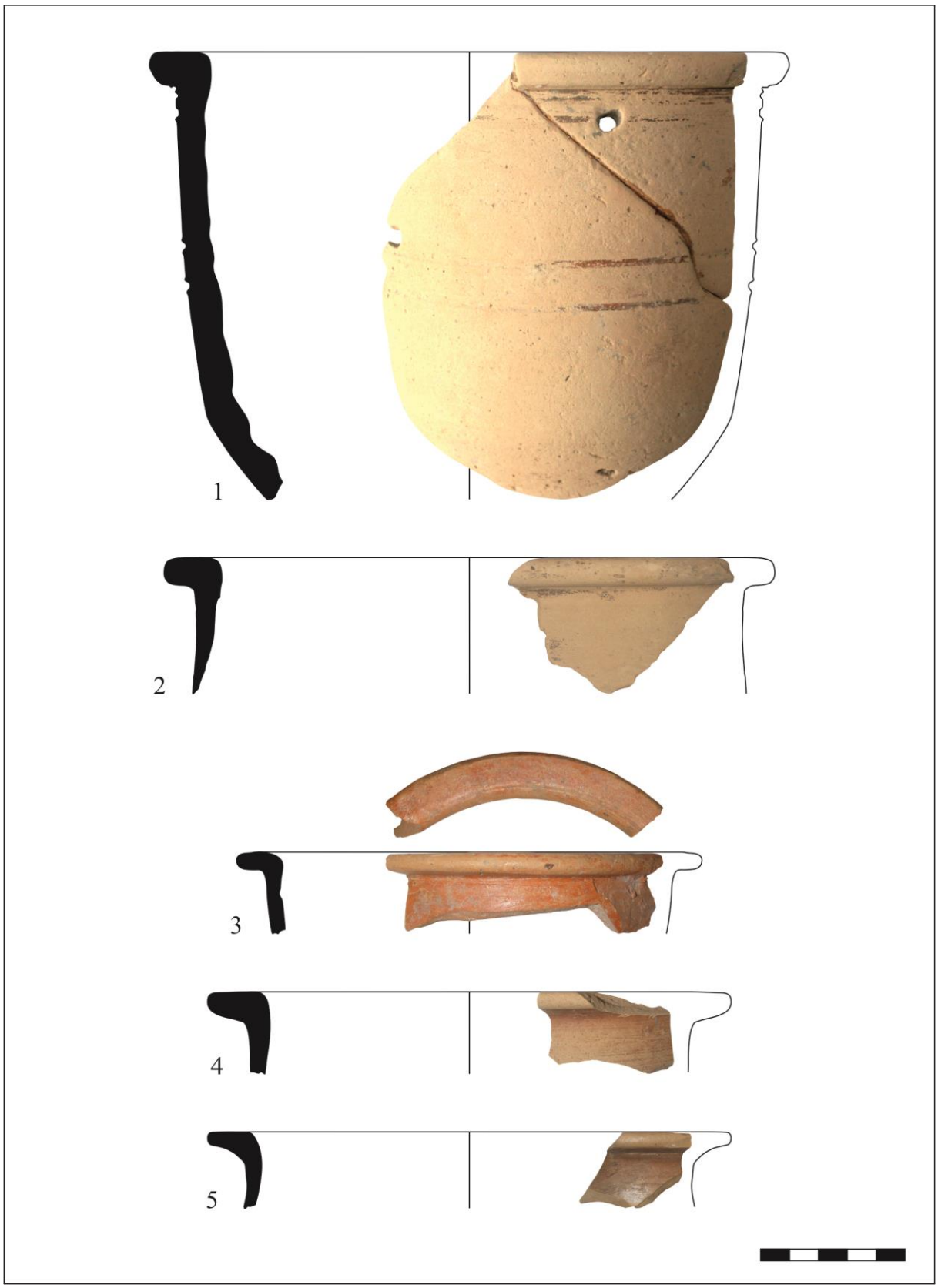

222. tábla

1: Kat. 2283; 2: Kat. 2284; 3: Kat. 2287; 4: Kat. 2286; 5: Kat. 2285 (M 1:2).

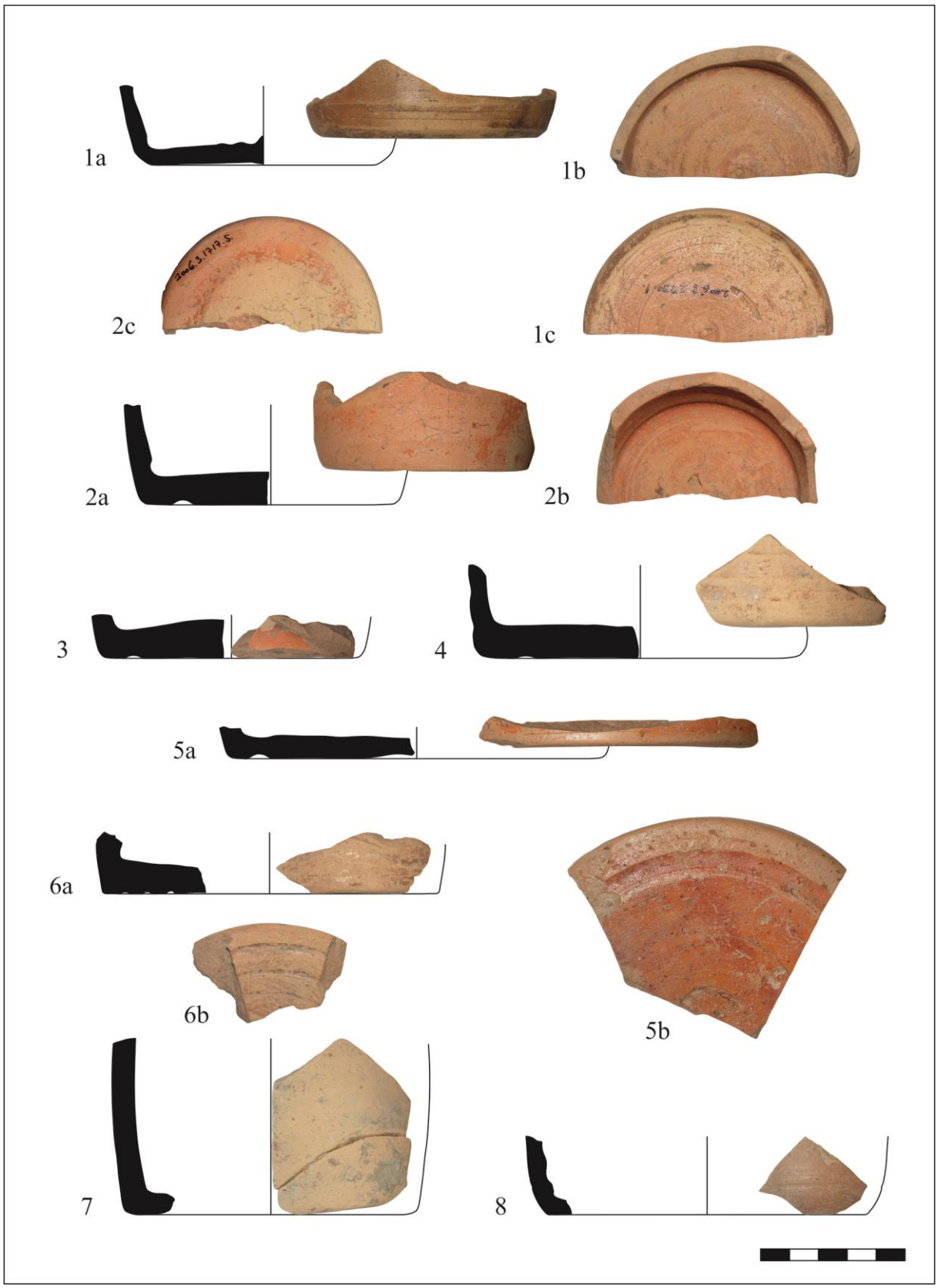

223. tábla

1a–c: Kat. 2292; 2a–c: 2288; 3: Kat. 2291; 4: Kat. 2289; 5a–b: Kat. 2294; 6a–b: Kat. 2295; 7: Kat. 2293; 8: Kat. 2290 (M 1:2).

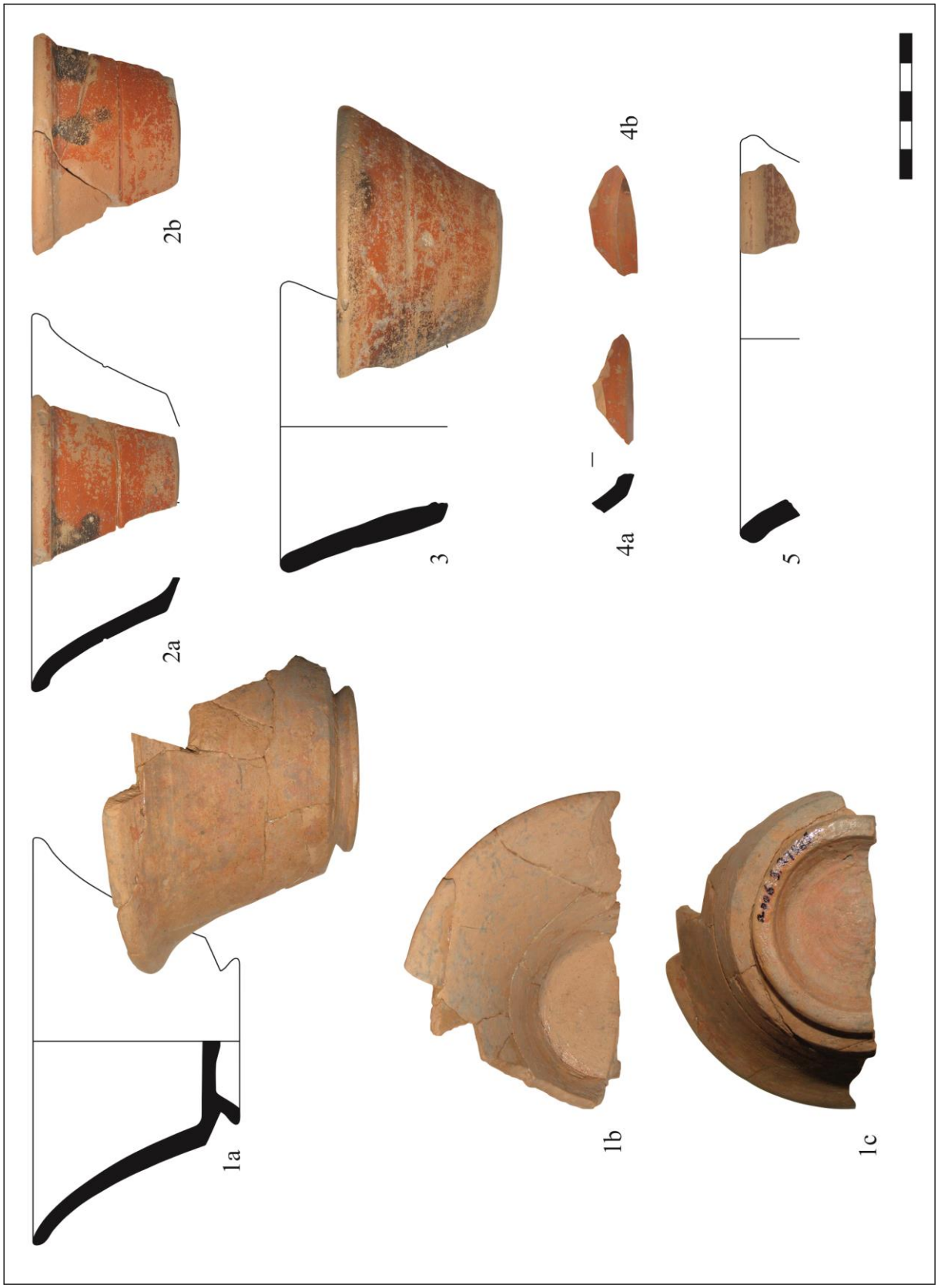

224. tábla

1a–c: Kat. 2299; 2a–b: Kat. 2296; 3: Kat. 2300; 4a–b: Kat. 2298; 5: Kat. 2297 (M 1:2).

225. tábla

1a–b: Kat. 2303 (M 3:4).

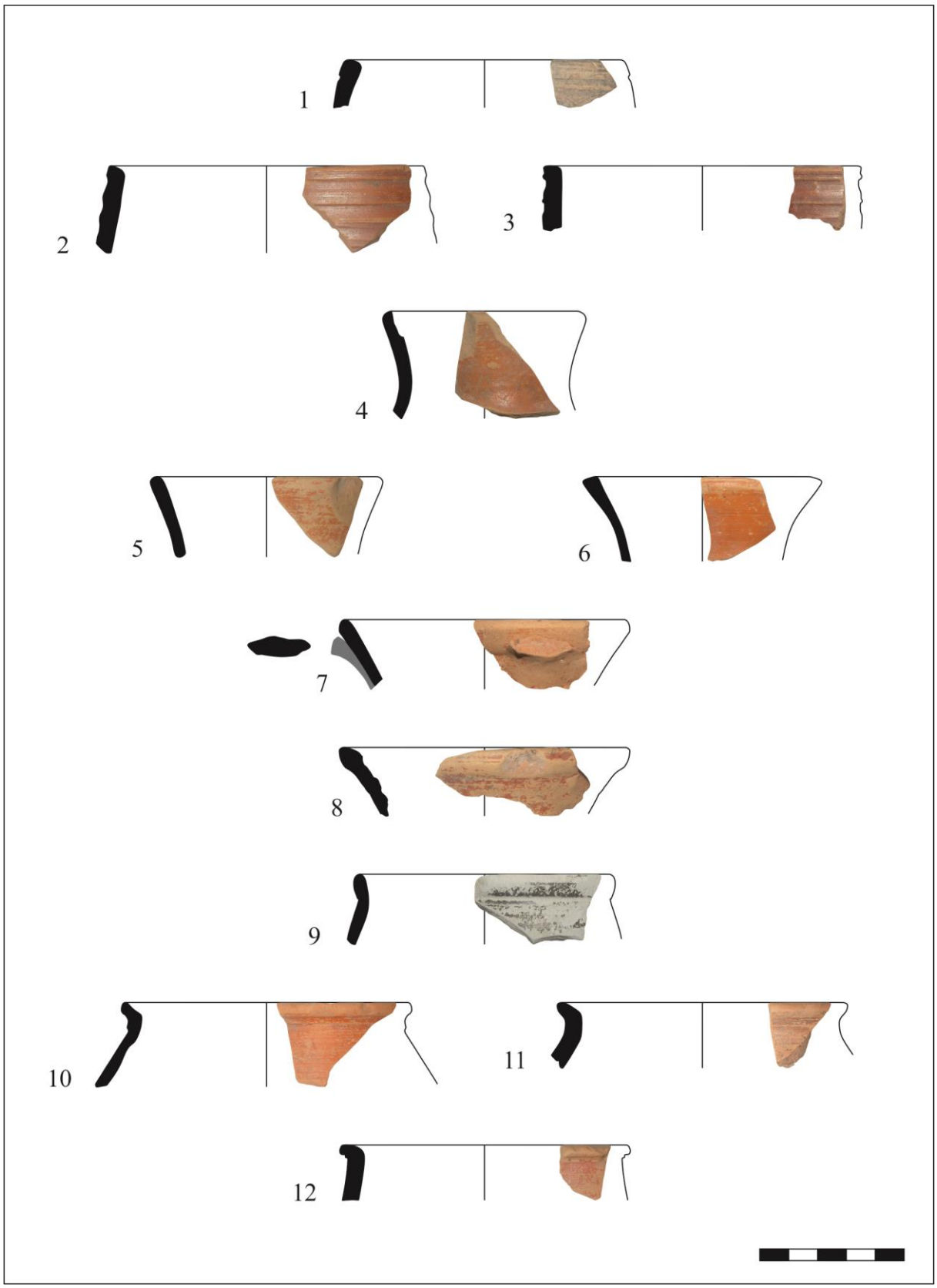

226. tábla

1: Kat. 2304; 2: Kat. 2302; 3: Kat. 2301; 4: Kat. 2305; 5: Kat. 2306; 6: Kat. 2307; 7: Kat. 2308; 8: Kat. 2309; 9: Kat. 2310; 10: Kat. 2311; 11: Kat. 2313; 12: Kat. 2312 (M 1:2).

227. tábla

1: Kat. 2317 (M 1:1); 2: Kat. 2318; 3: Kat. 2314; 4: Kat. 2315; 5: Kat. 2319; 6a–b: Kat. 2316 (M 1:2).

228. tábla

1: Kat. 2321; 2: Kat. 2322; 3: Kat. 2320 (M 1:1).

229. tábla

1: Kat. 2324; 2: Kat. 2323; 3: Kat. 2325; 4: Kat. 2326; 5: Kat. 2327; 6: Kat. 2332; 7: Kat. 2330 (M 1:2).

230. tábla

1a–d: Kat. 2328 (M 3:4).

231. tábla

1: Kat. 2329; 2: Kat. 2331 (M 1:2); 3a: Kat. 2336 (M 1:1); 3b: Kat. 2336; 4: Kat. 2335 (M 1:2).

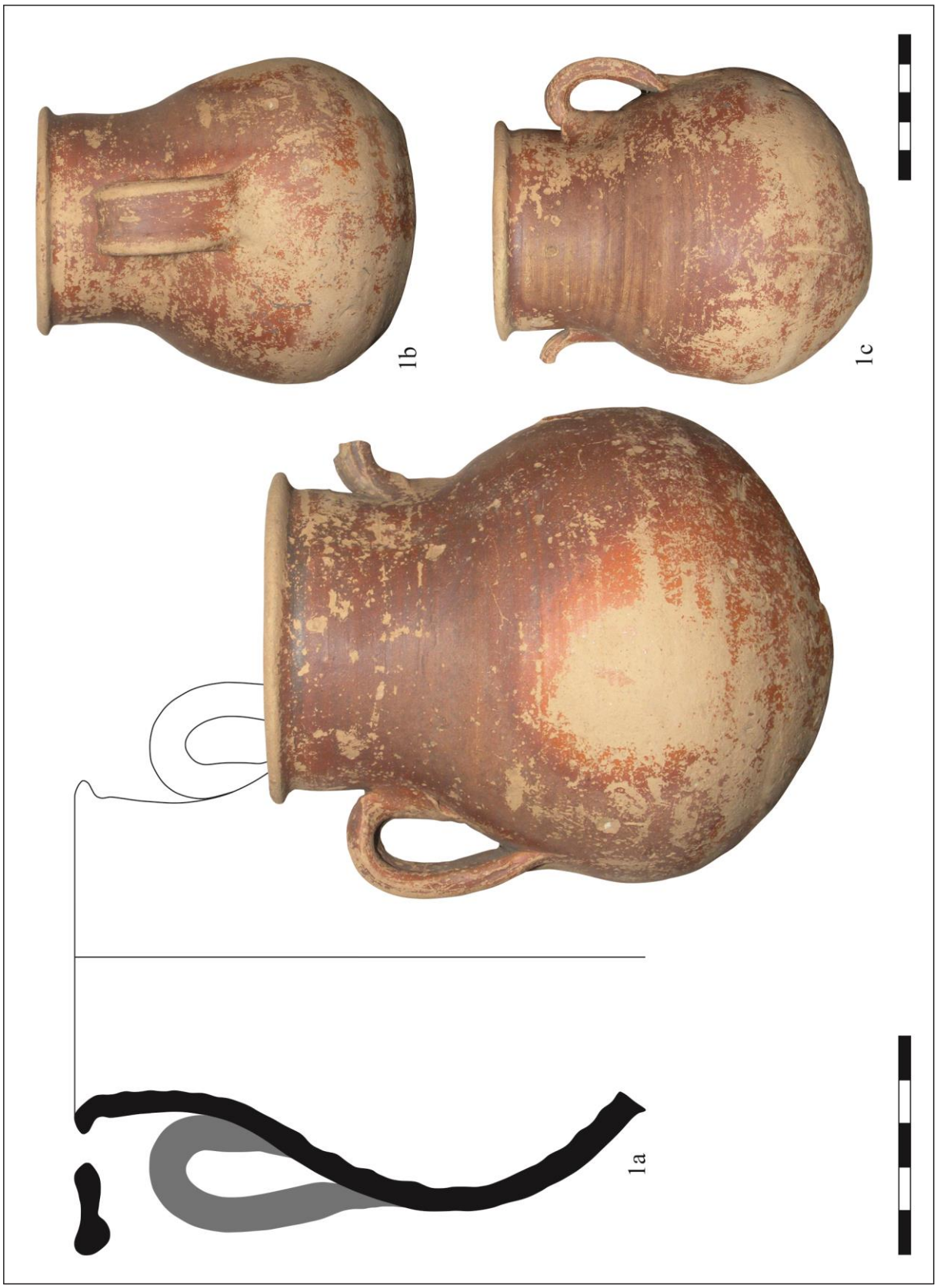

232. tábla

1a: Kat. 2333 (M 3:4); 1b–c: Kat. 2333 (M 1:2).

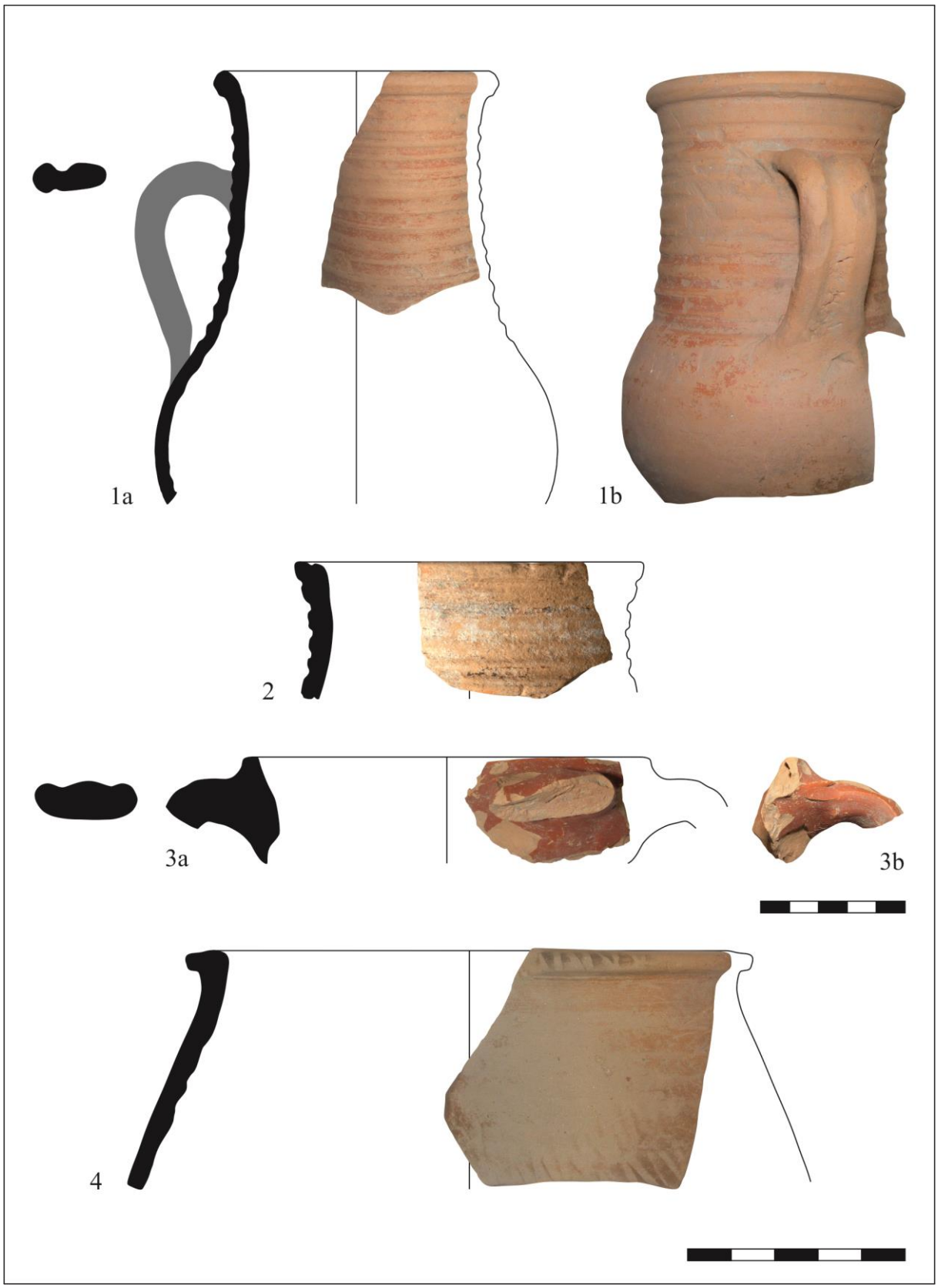

233. tábla

1a–b: Kat. 2337; 2: Kat. 2334; 3a–b: Kat. 2338 (M 1:2); 4: Kat. 2340 (M 3:4).

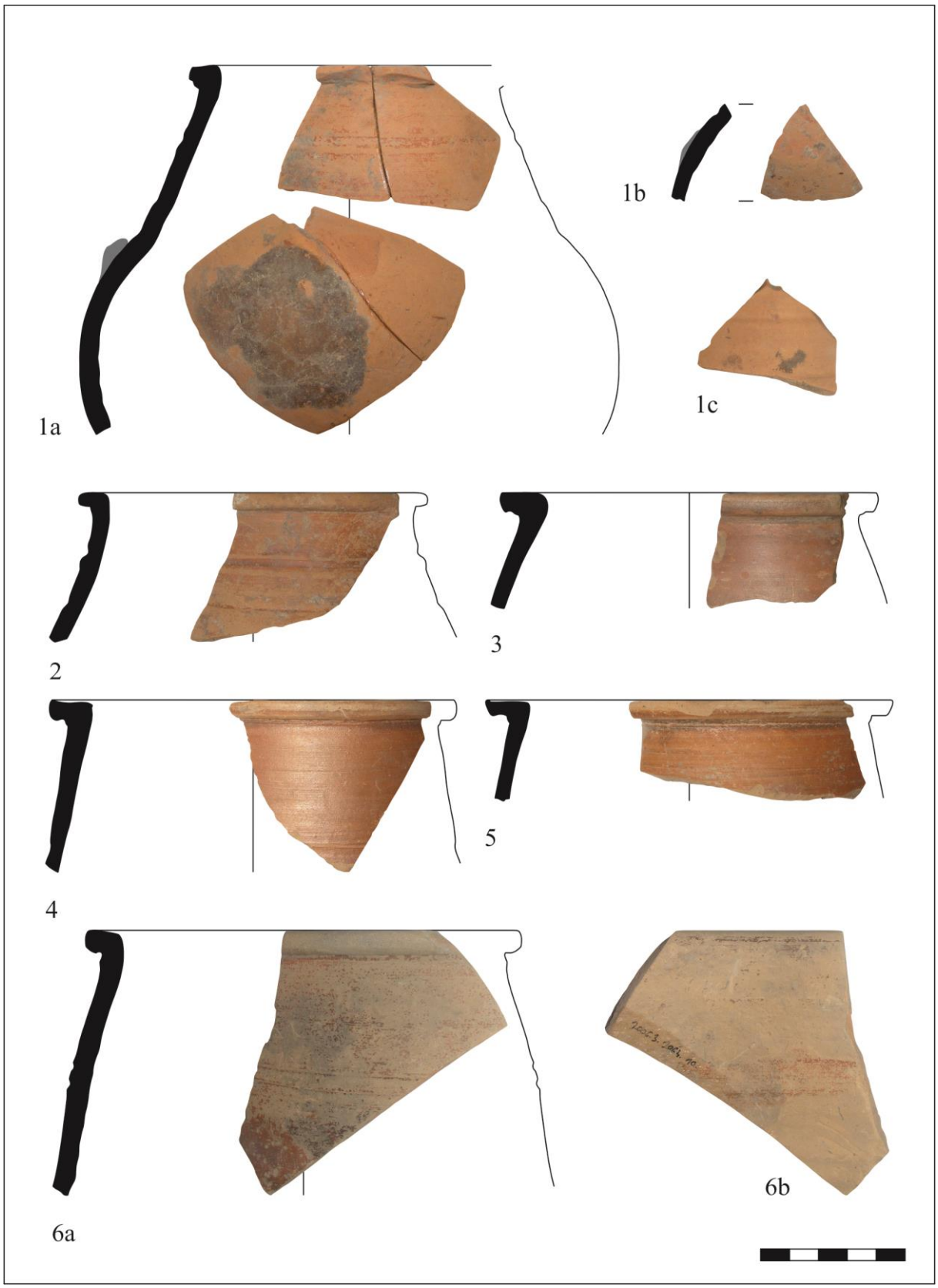

234. tábla

1a–c: Kat. 2341; 2: Kat. 2339; 3: Kat. 2344; 4: Kat. 2343; 5: Kat. 2342; 6a–b: Kat. 2345 (M 1:2).

235. tábla

1: Kat. 2347 (M 3:4); 2: Kat. 2346; 3: Kat. 2350; 4: Kat. 2349; 5: Kat. 2348; 6: Kat. 2352; 7: Kat. 2353 (M 1:2).

236. tábla

1a–b: Kat. 2351; 2: Kat. 2357; 3: Kat. 2355; 4: Kat. 2356; 5: Kat. 2354 (M 1:2).

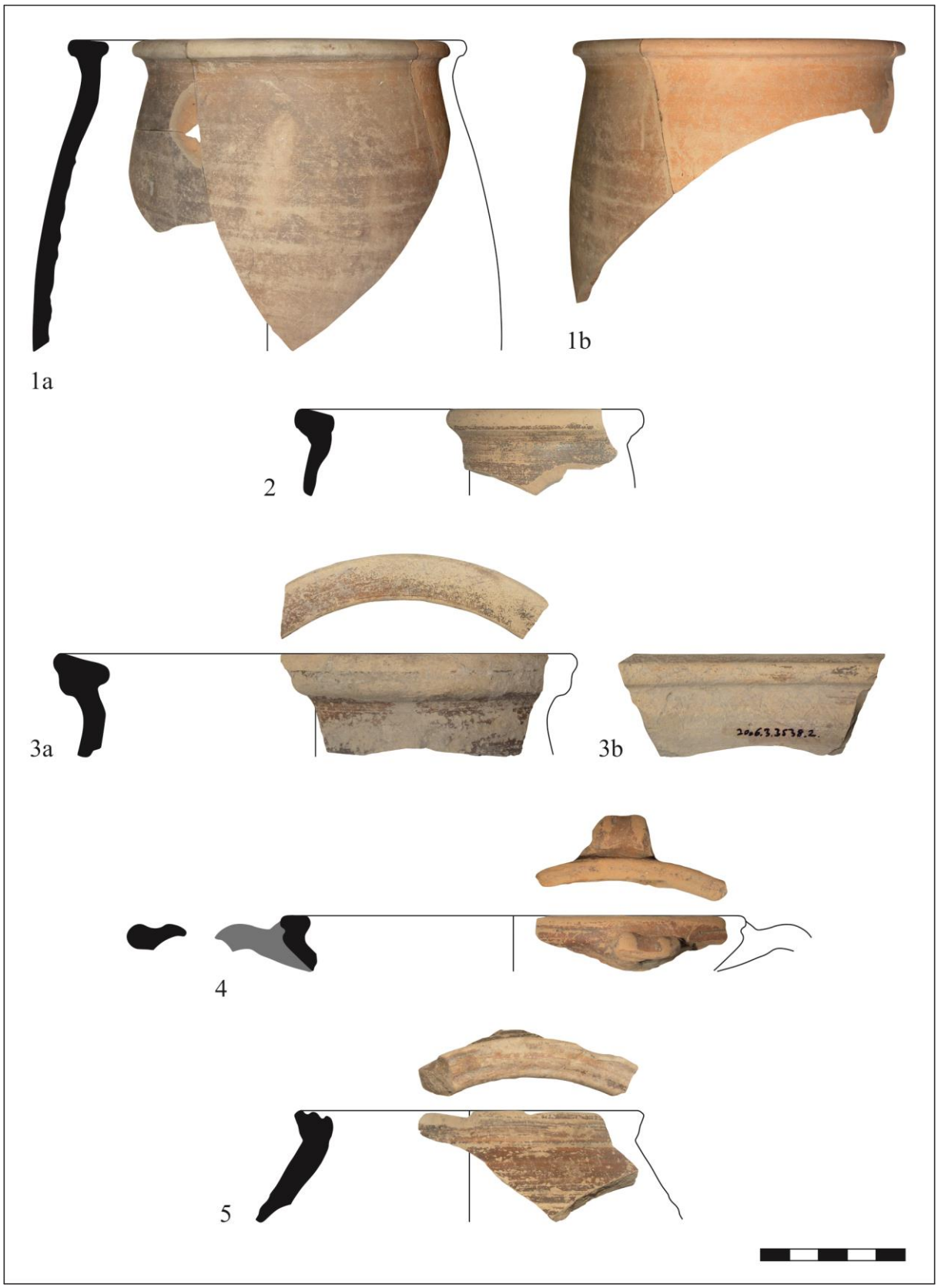

237. tábla

1a–b: Kat. 2358; 2: Kat. 2359; 3a–b: Kat. 2360; 4: Kat. 2362; 5: Kat. 2361 (M 1:2).

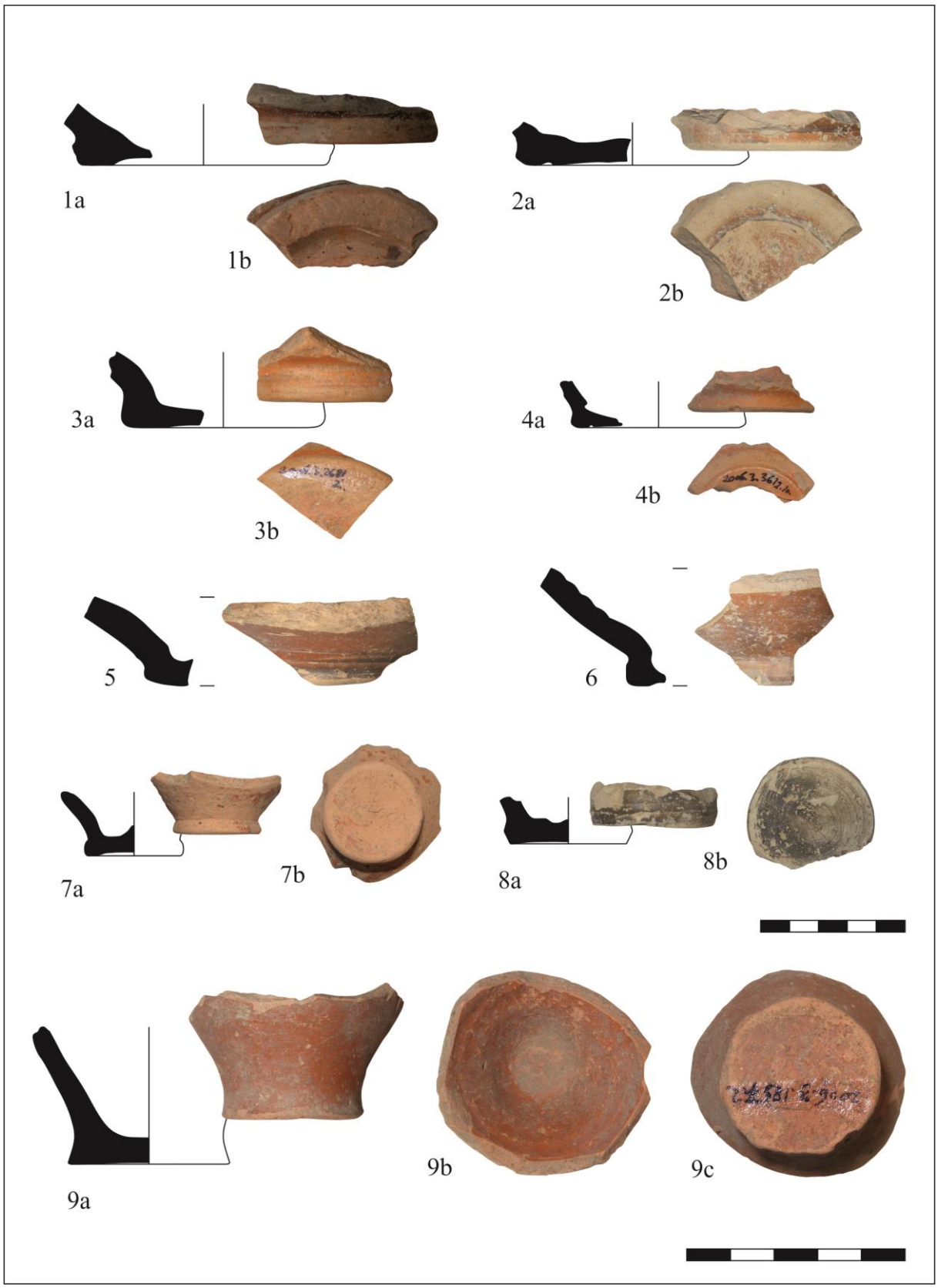

238. tábla

1a–b: Kat. 2364; 2a–b: Kat. 2369; 3a–b: Kat. 2371; 4a–b: Kat. 2373; 5: Kat. 2372; 6: Kat. 2367; 7a–b: Kat. 2374; 8a–b: Kat. 2366 (M 1:2); 9a–c: Kat. 2368 (M 3:4).

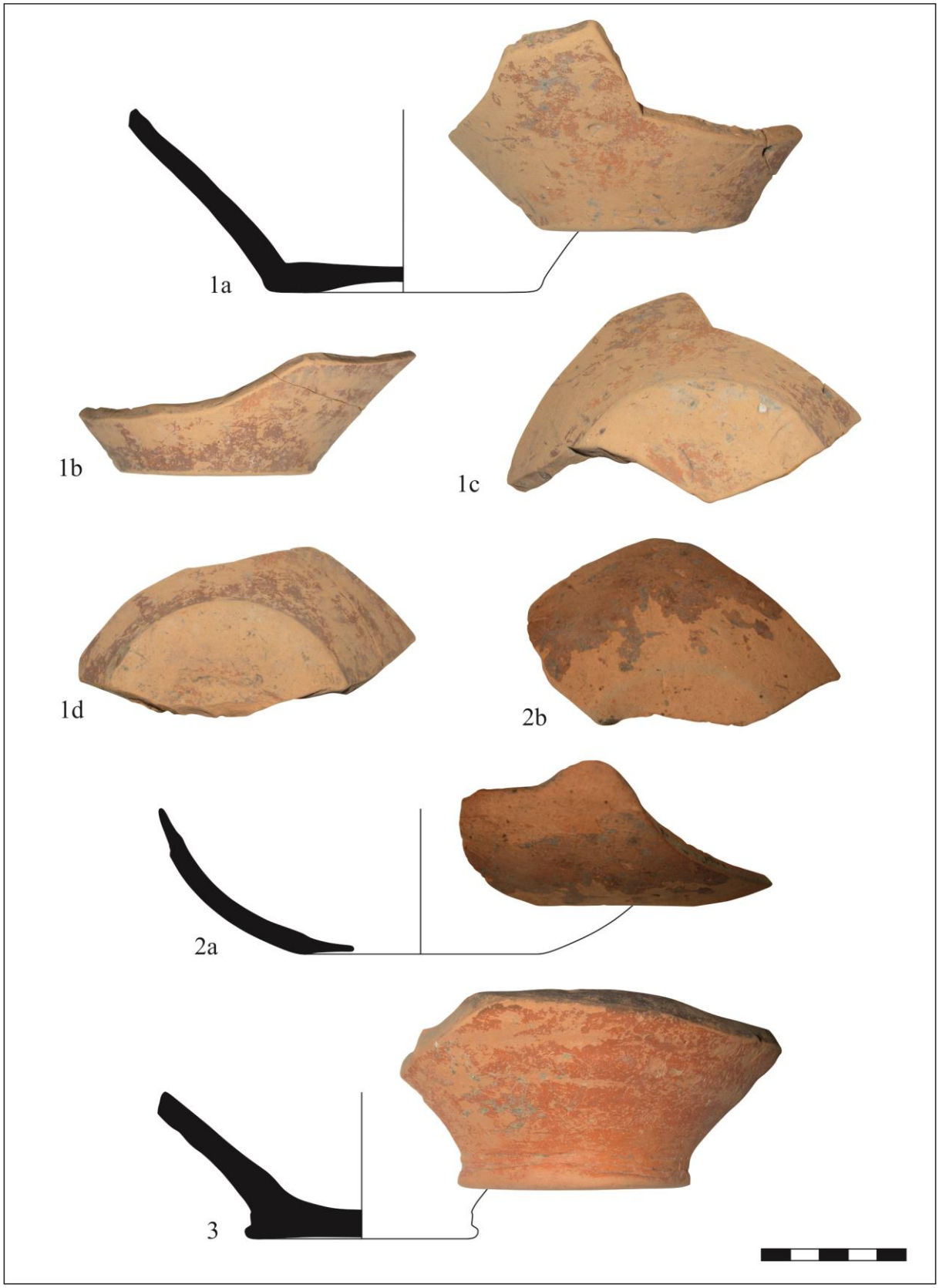

239. tábla

1a–d: Kat. 2365; 2a–b: Kat. 2363; 3: Kat. 2370 (M 1:2).

240. tábla

1: Kat. 2378; 2: Kat. 2377; 3: Kat. 2375; 4: Kat. 2376; 5: Kat. 2379; 6: Kat. 2383; 7: Kat. 2382; 8: Kat. 2385; 9: Kat. 2384; 10: Kat. 2381; 11: Kat. 2380; 12: Kat. 2391; 13: Kat. 2389; 14: Kat. 2390; 15: Kat. 2388 (M 1:2).

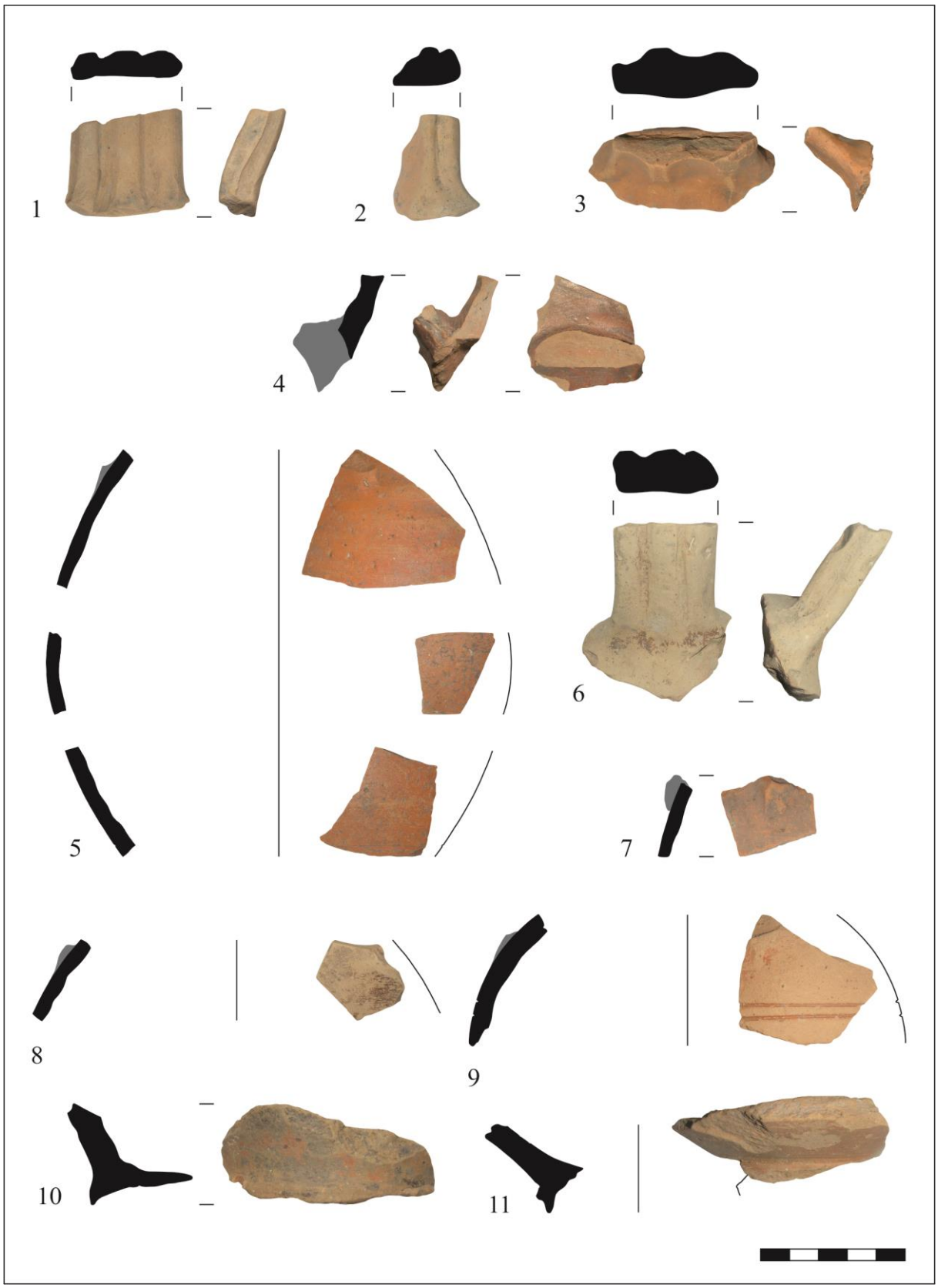

241. tábla

1: Kat. 2393; 2: Kat. 2386; 3: Kat. 2392; 4: Kat. 2444; 5: Kat. 2534; 6: Kat. 2387; 7: Kat. 2549; 8: Kat. 2510; 9: Kat. 2504; 10: Kat. 2405; 11: Kat. 2610 (M 1:2).

242. tábla

1a: Kat. 2604 (M 1:2); 1b–c: Kat. 2604 (M 1:3).

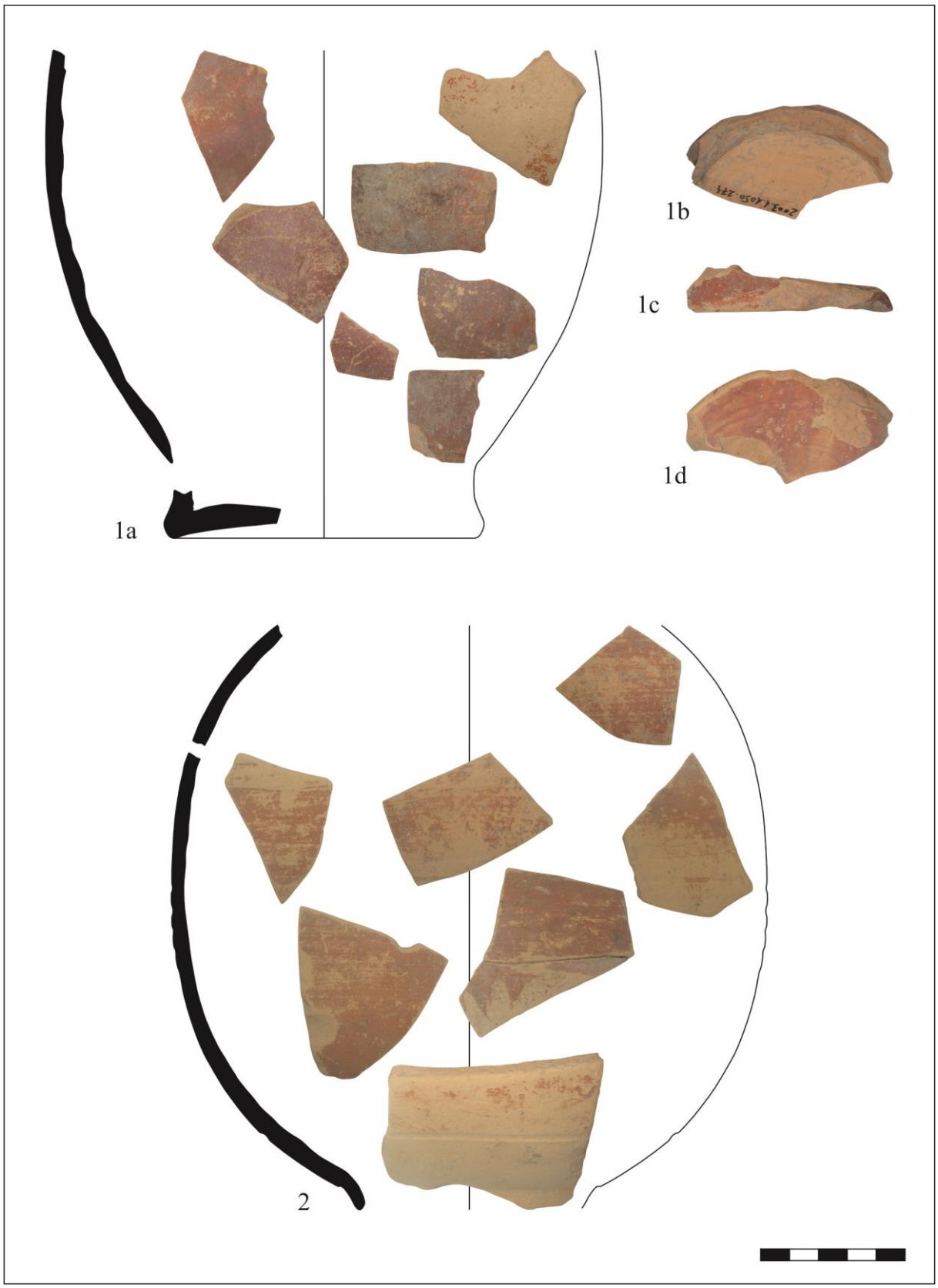

243. tábla

1a–d: Kat. 2401; 2: Kat. 2447 (M 1:2).

244. tábla

1a–b: Kat. 2592 (M 3:4); 2a–b: Kat. 2591 (M 1:2).

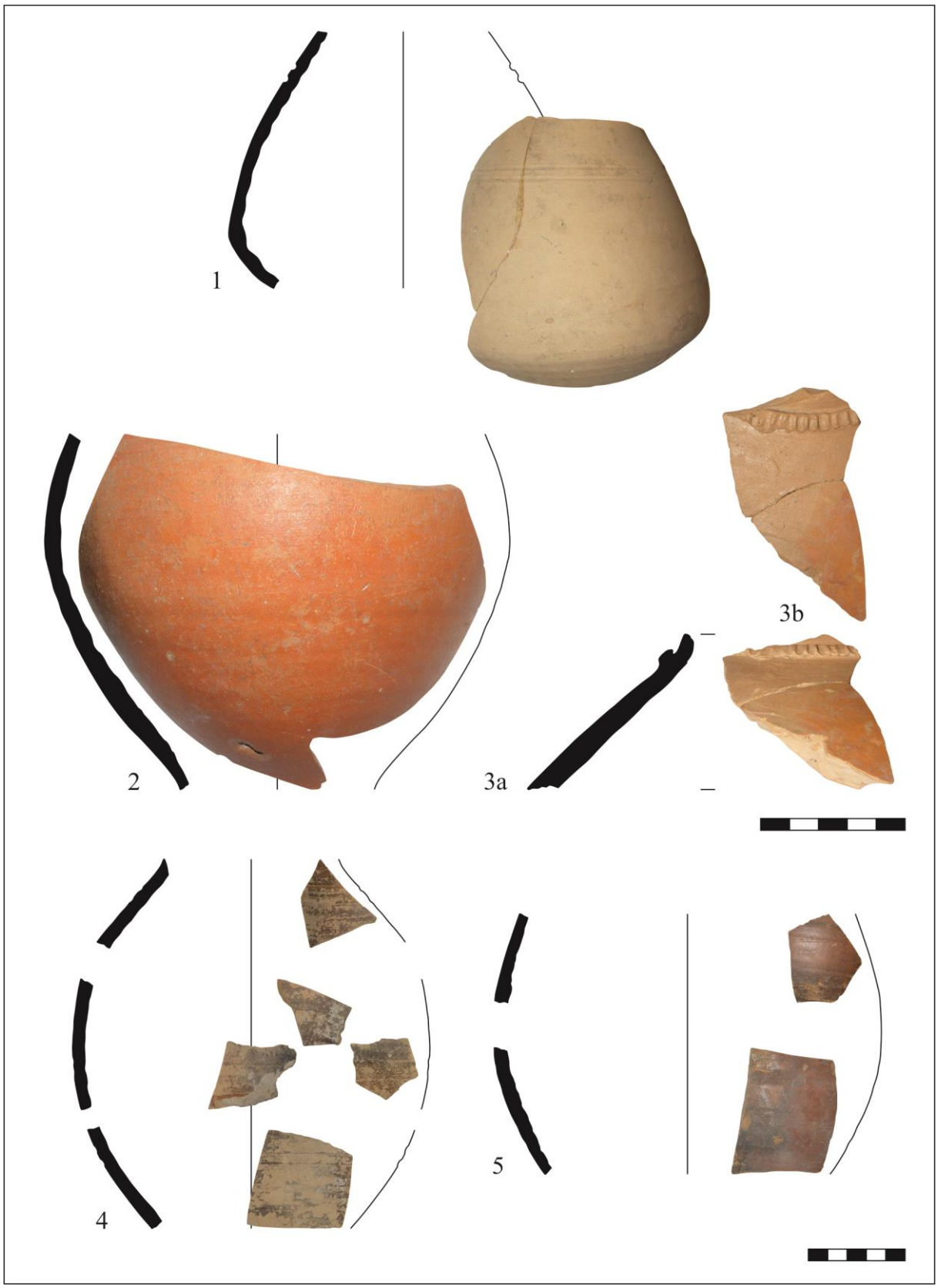

245. tábla

1: Kat. 2439; 2: Kat. 2511; 3a–b: Kat. 2568 (M 1:2); 4: Kat. 2598; 5: Kat. 2513 (M 1:3).

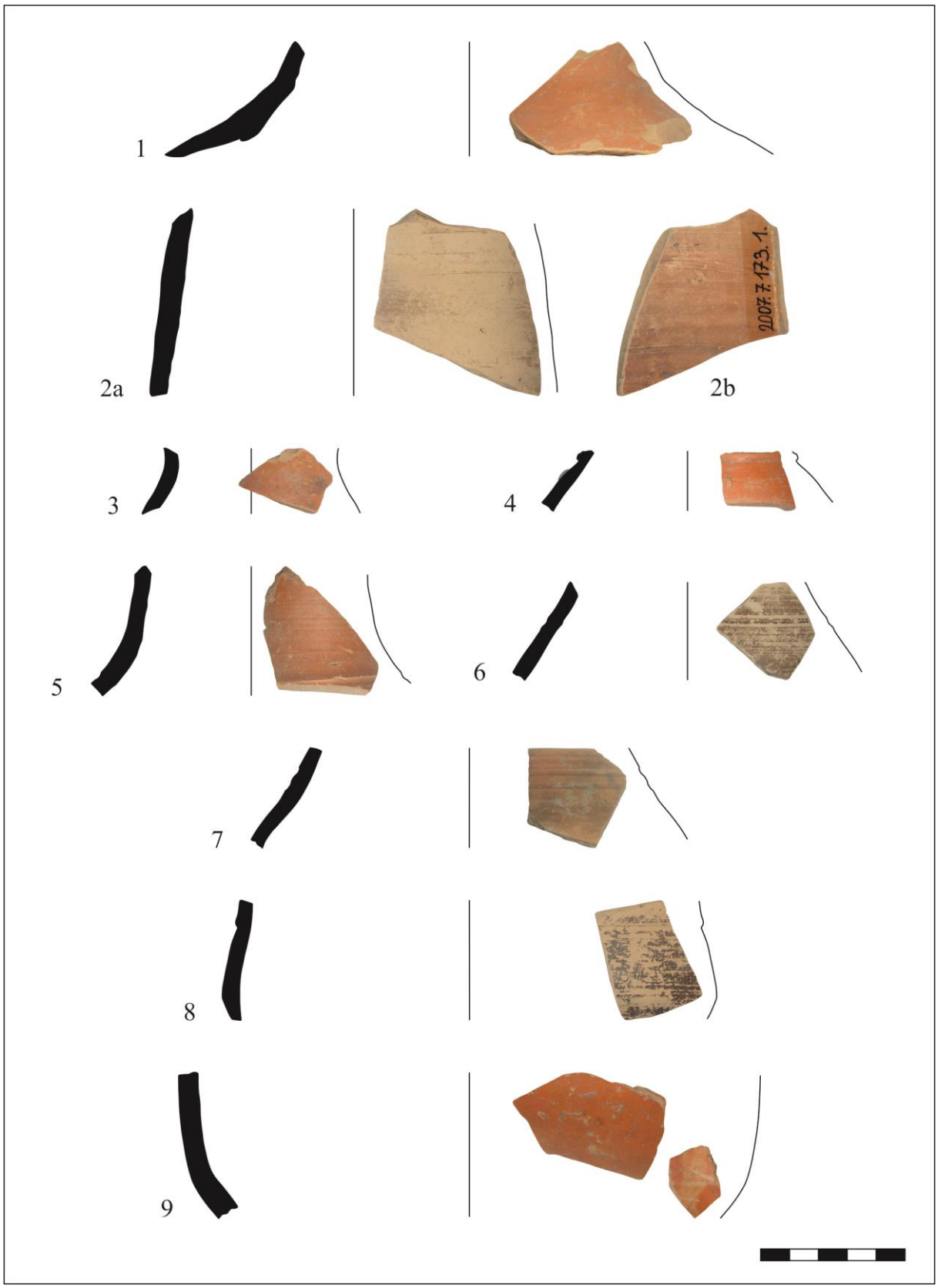

246. tábla

1: Kat. 2583; 2a–b: Kat. 2608; 3: Kat. 2493; 4: Kat. 2472; 5: Kat. 2594; 6: Kat. 2506; 7: Kat. 2427; 8: Kat. 2605; 9: Kat. 2596 (M 1:2).

247. tábla

1: Kat. 2461 (M 1:1); 2: Kat. 2529; 3: Kat. 2573; 4: Kat. 2503; 5: Kat. 2428; 6: Kat. 2500 (M 1:2).

248. tábla

1: Kat. 2455; 2a–b: Kat. 2431 (M 3:4); 3: Kat. 2396; 4: Kat. 2497; 5: Kat. 2551; 6: Kat. 2546; 7: Kat. 2426; 8: Kat. 2514 (M 1:3).

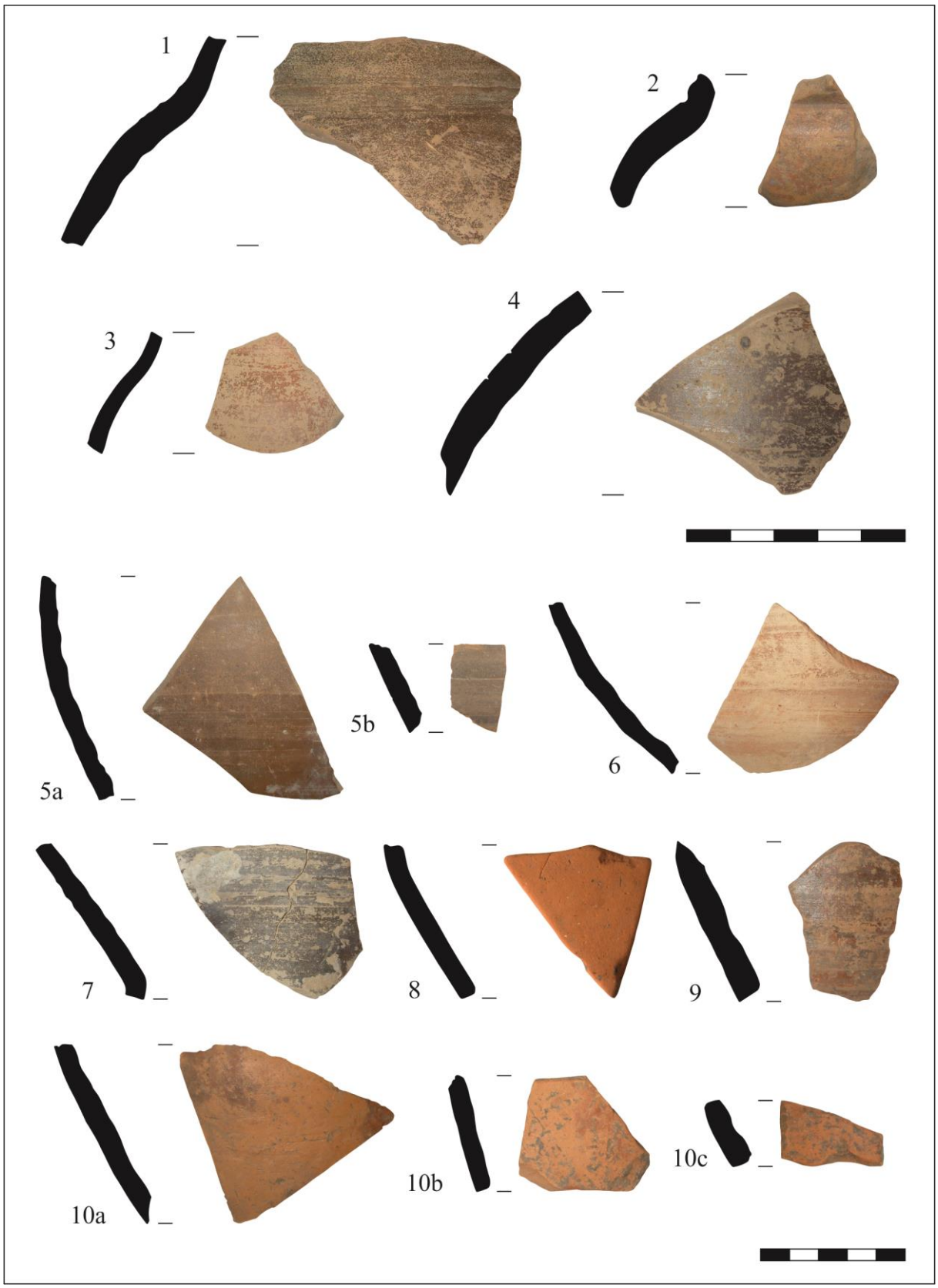

249. tábla

1: Kat. 2595; 2: Kat. 2523; 3: Kat. 2445; 4: Kat. 2590 (M 3:4); 5a–b: Kat. 2442; 6: Kat. 2470; 7: Kat. 2589; 8: Kat. 2406; 9: Kat. 2519; 10a–c: Kat. 2527 (M 1:2).

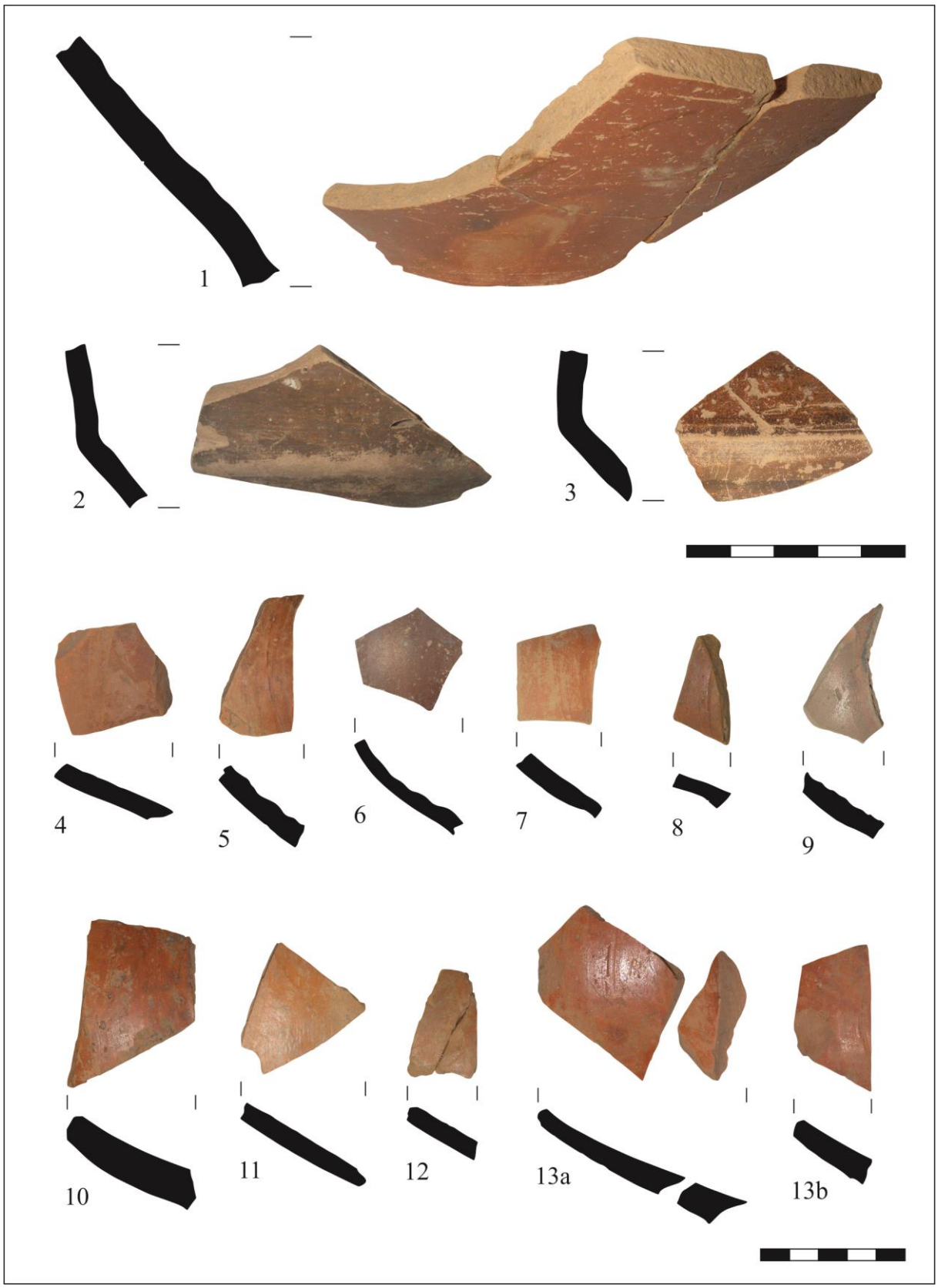

250. tábla

1: Kat. 2441; 2: Kat. 2486; 3: Kat. 2553 (M 3:4); 4: Kat. 2398; 5: Kat. 2502; 6: Kat. 2489; 7: Kat. 2498; 8: Kat. 2548; 9: Kat. 2501; 10: Kat. 2457; 11: Kat. 2561; 12: Kat. 2567; 13a–b: Kat. 2491 (M 1:2).

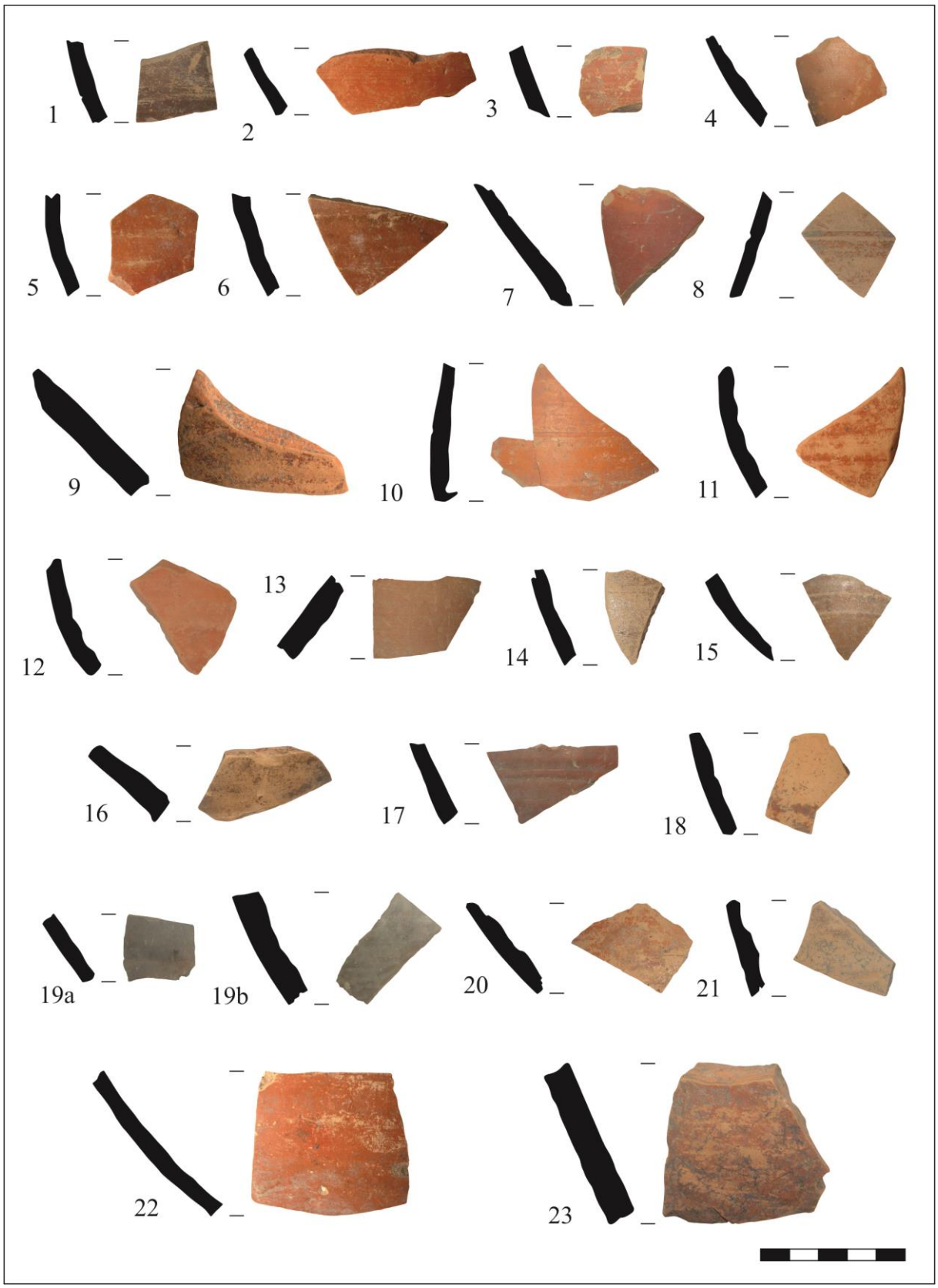

251. tábla

1: Kat. 2394; 2: Kat. 2395; 3: Kat. 2407; 4: Kat. 2415; 5: Kat. 2403; 6: Kat. 2404; 7: Kat. 2399; 8: Kat. 2410; 9: Kat. 2408; 10: Kat. 2517; 11: Kat. 2412; 12: Kat. 2413; 13: Kat. 2414; 14: Kat. 2416; 15: Kat. 2438; 16: Kat. 2417; 17: Kat. 2421; 18: Kat. 2429; 19a–b: Kat. 2435; 20: Kat. 2430; 21: Kat. 2440; 22: Kat. 2402; 23: Kat. 2411 (M 1:2).

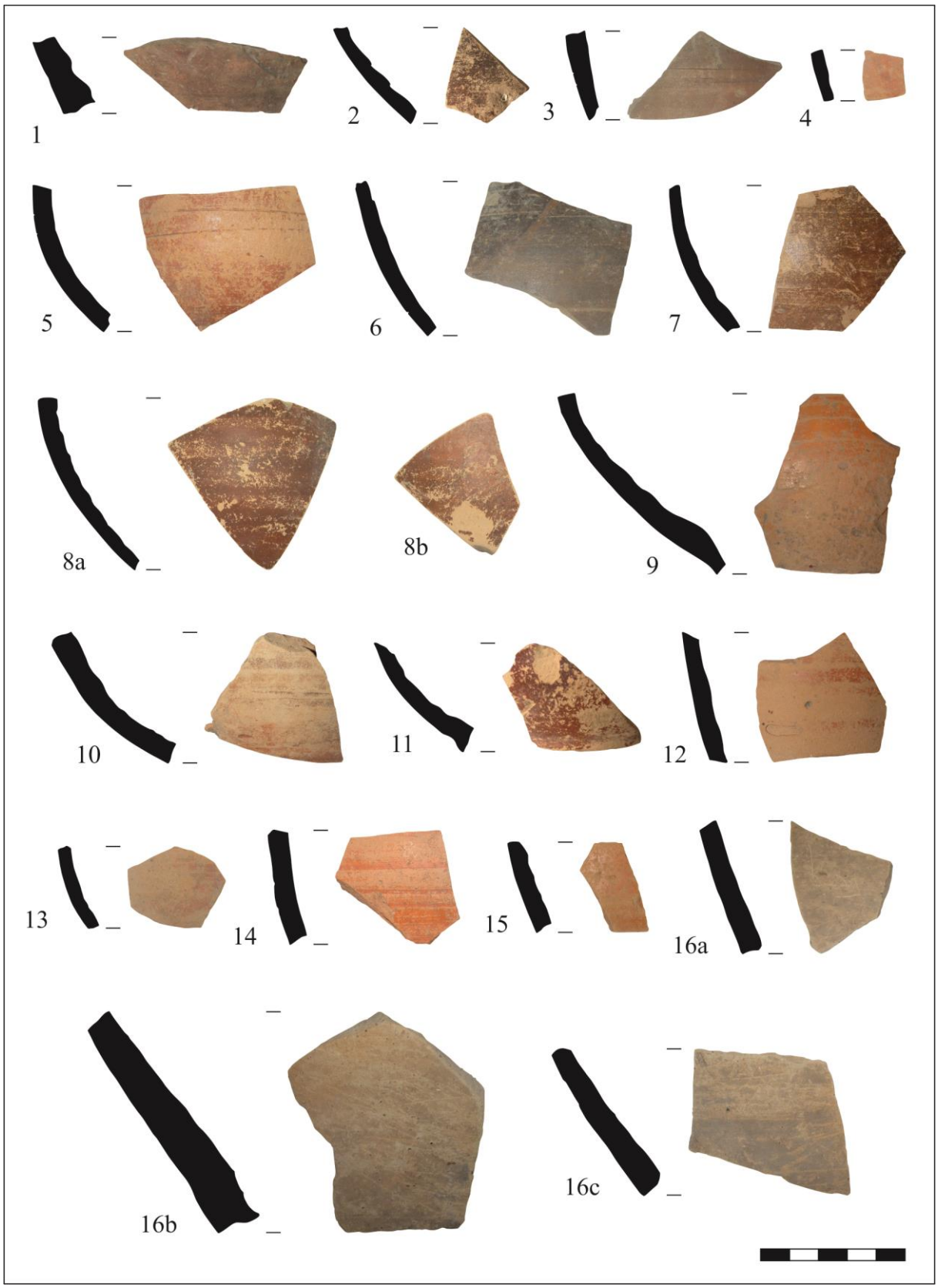

252. tábla

1: Kat. 2434; 2: Kat. 2446; 3: Kat. 2449; 4: Kat. 2507; 5: Kat. 2437; 6: Kat. 2418; 7: Kat. 2432; 8a–b: Kat. 2443; 9: Kat. 2508; 10: Kat. 2505; 11: Kat. 2397; 12: Kat. 2450; 13: Kat. 2471; 14: Kat. 2454; 15: Kat. 2463; 16a–c: Kat. 2606 (M 1:2).

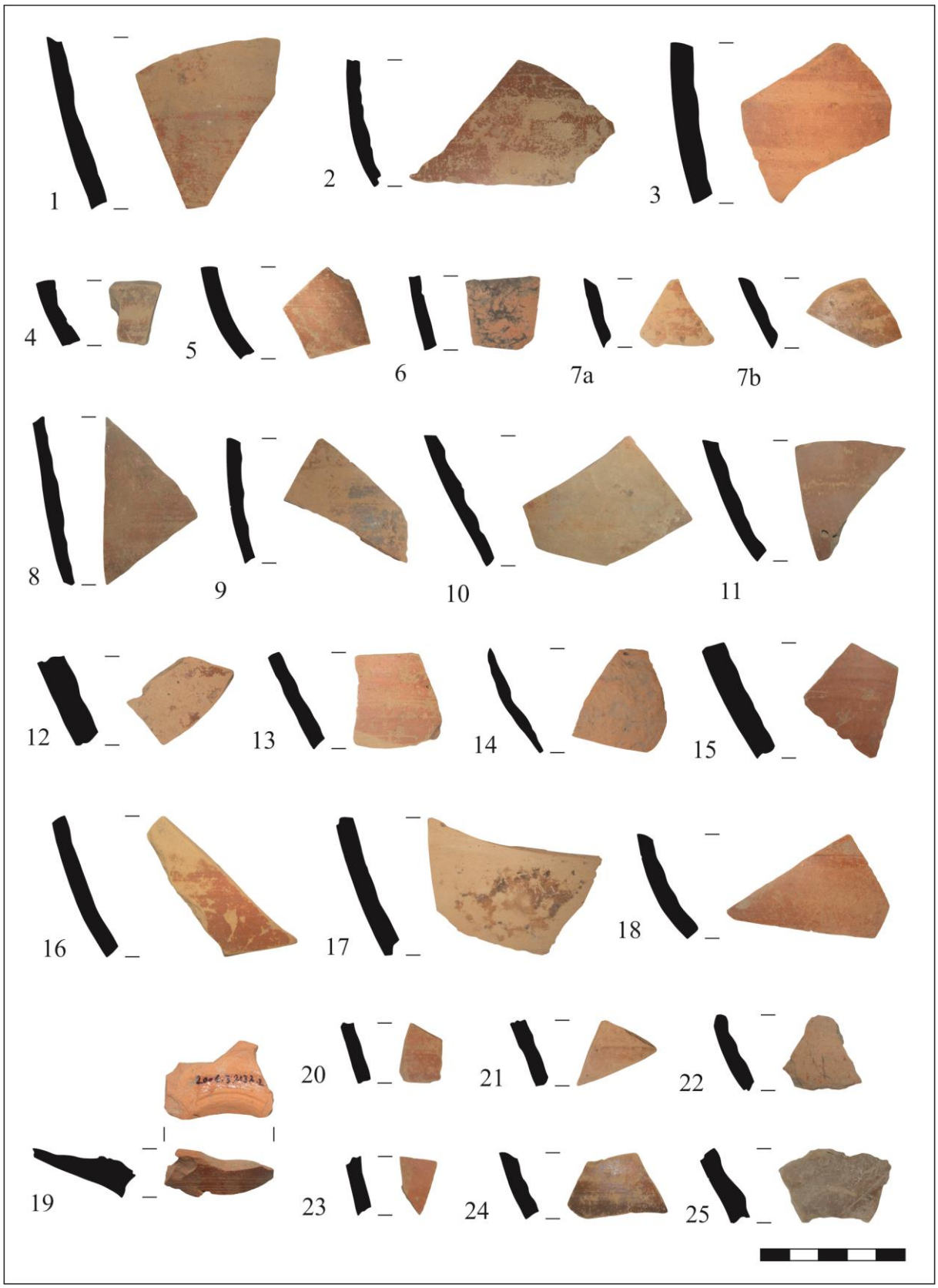

253. tábla

1: Kat. 2448; 2: Kat. 2452; 3: Kat. 2469; 4: Kat. 2462; 5: Kat. 2466; 6: Kat. 2468; 7a–b: Kat. 2477; 8: Kat. 2451; 9: Kat. 2453; 10: Kat. 2458; 11: Kat. 2459; 12: Kat. 2474; 13: Kat. 2475; 14: Kat. 2423; 15: Kat. 2422; 16: Kat. 2467; 17: Kat. 2424; 18: Kat. 2480; 19: Kat. 2456; 20: Kat. 2482; 21: Kat. 2484; 22: Kat. 2490; 23: Kat. 2492; 24: Kat. 2479; 25: Kat. 2496 (M 1:2).

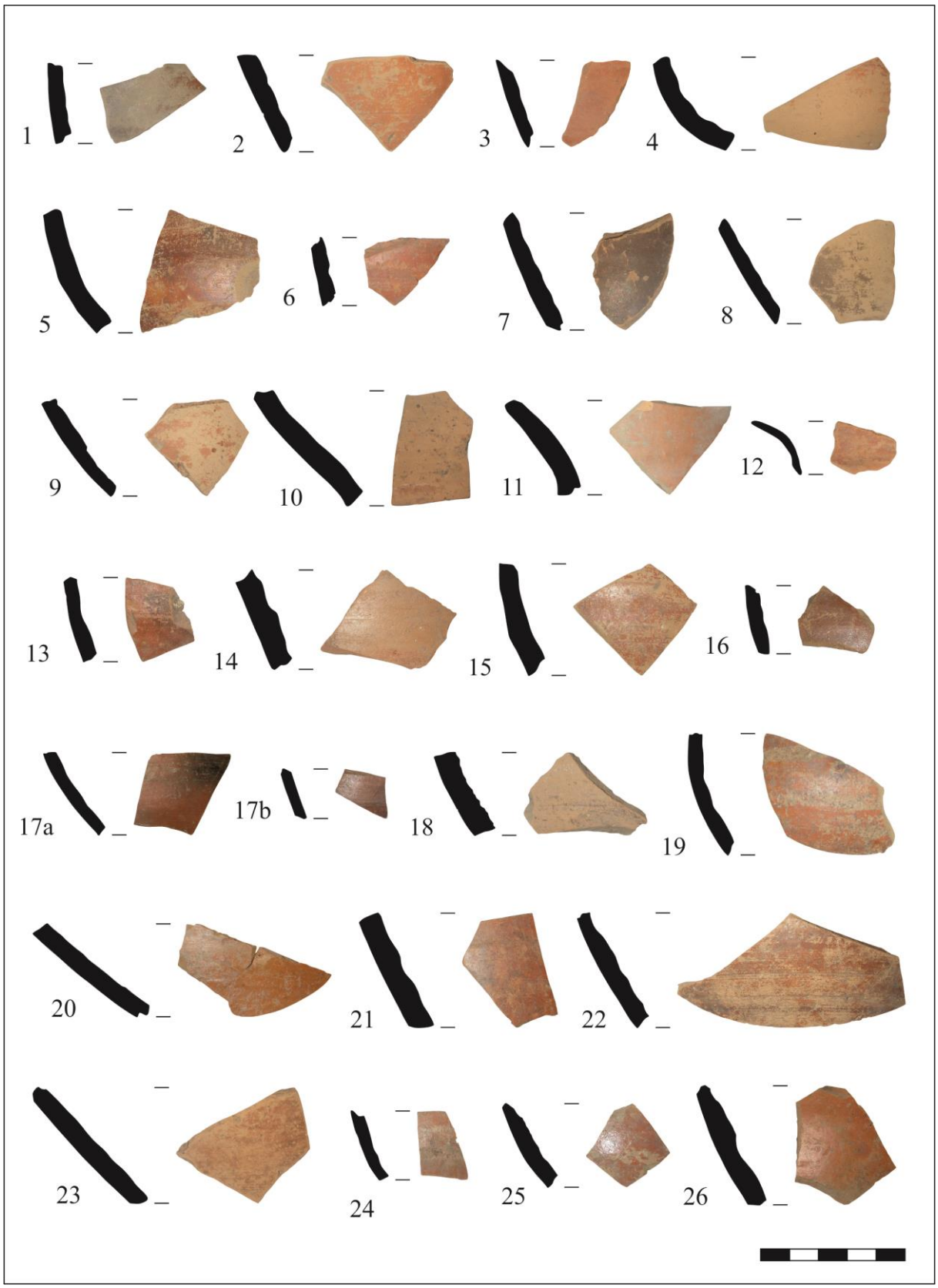

254. tábla

1: Kat. 2481; 2: Kat. 2483; 3: Kat. 2485; 4: Kat. 2499; 5: Kat. 2433; 6: Kat. 2575; 7: Kat. 2476; 8: Kat. 2478; 9: Kat. 2603; 10: Kat. 2609; 11: Kat. 2611; 12: Kat. 2607; 13: Kat. 2559; 14: Kat. 2560; 15: Kat. 2562; 16: Kat. 2569; 17a–b: Kat. 2563; 18: Kat. 2564; 19: Kat. 2565; 20: Kat. 2570; 21: Kat. 2572; 22: Kat. 2574; 23: Kat. 2576; 24: Kat. 2571; 25: Kat. 2578; 26: Kat. 2585 (M 1:2).

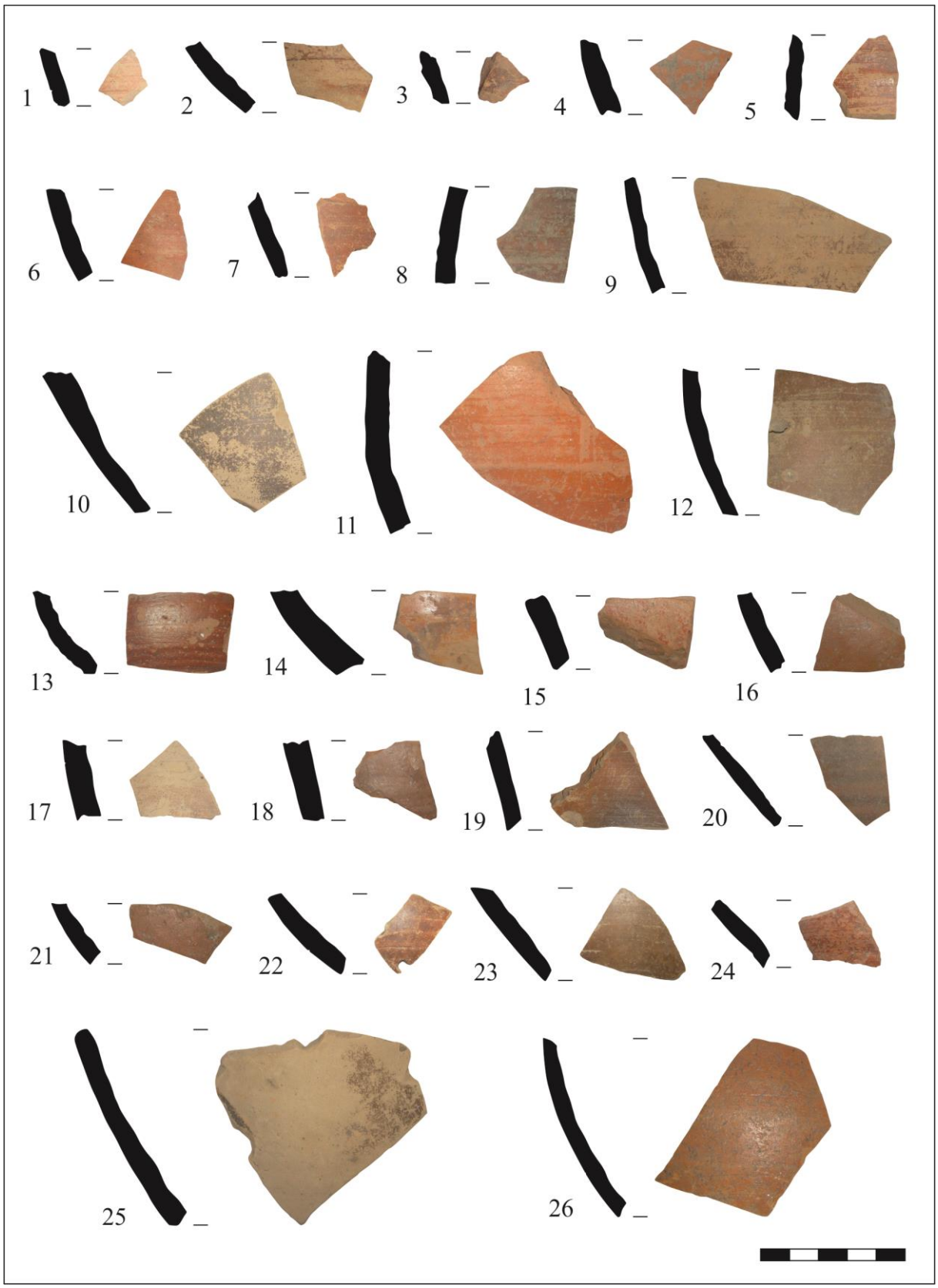

255. tábla

1: Kat. 2579; 2: Kat. 2580; 3: Kat. 2597; 4: Kat. 2600; 5: Kat. 2599; 6: Kat. 2581; 7: Kat. 2582; 8: Kat. 2586; 9: Kat. 2584; 10: Kat. 2587; 11: Kat. 2593; 12: Kat. 2541; 13: Kat. 2601; 14: Kat. 2537; 15: Kat. 2539; 16: Kat. 2538; 17: Kat. 2540; 18: Kat. 2543; 19: Kat. 2544; 20: Kat. 2552; 21: Kat. 2545; 22: Kat. 2554; 23: Kat. 2555; 24: Kat. 2557; 25: Kat. 2528; 26: Kat. 2542 (M 1:2).

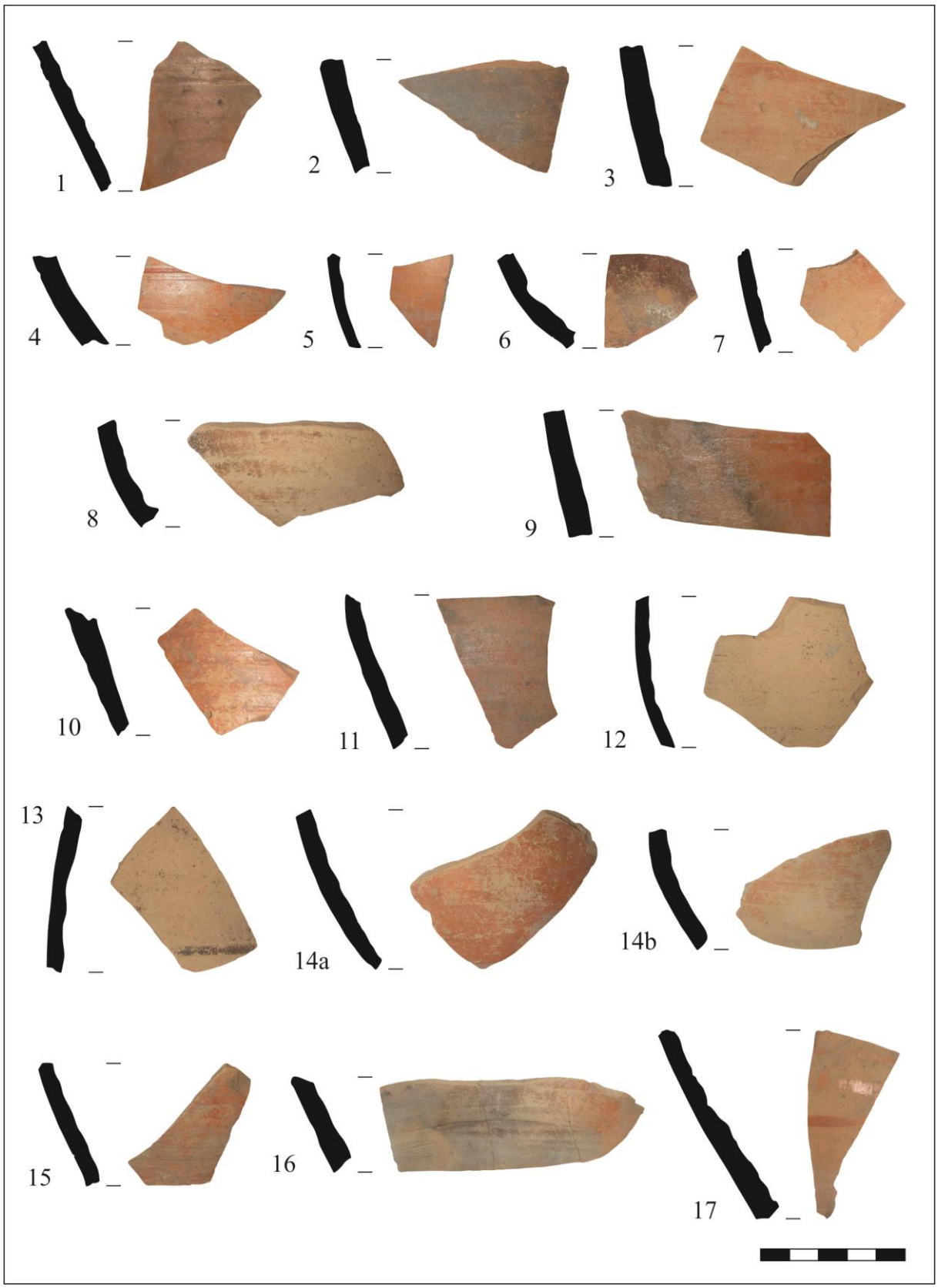

256. tábla

1: Kat. 2550; 2: Kat. 2547; 3: Kat. 2602; 4: Kat. 2556; 5: Kat. 2558; 6: Kat. 2515; 7: Kat. 2516; 8: Kat. 2518; 9: Kat. 2521; 10: Kat. 2522; 11: Kat. 2524; 12: Kat. 2531; 13: Kat. 2588; 14a–b: Kat. 2495; 15: Kat. 2533; 16: Kat. 2464; 17: Kat. 2465 (M 1:2).

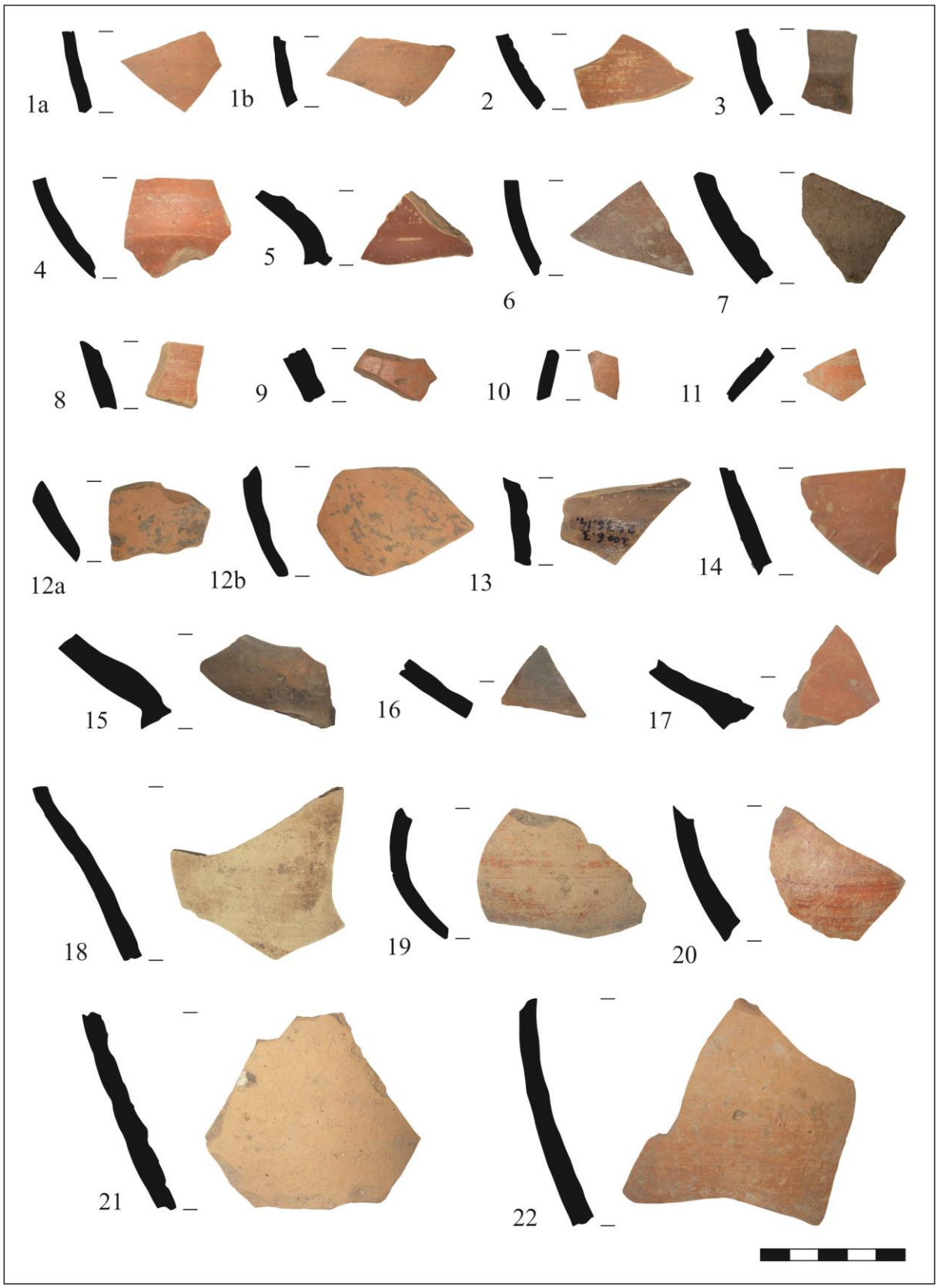

257. tábla

1a–b: Kat. 2535; 2: Kat. 2436; 3: Kat. 2532; 4: Kat. 2520; 5: Kat. 2400; 6: Kat. 2525; 7: Kat. 2409; 8: Kat. 2509; 9: Kat. 2512; 10: Kat. 2530; 11: Kat. 2577; 12a–b: Kat. 2526; 13: Kat. 2473; 14: Kat. 2494; 15: Kat. 2536; 16: Kat. 2420; 17: Kat. 2488; 18: Kat. 2460; 19: Kat. 2419; 20: Kat. 2566; 21: Kat. 2425; 22: Kat. 2487 (M 1:2).

258. tábla

1: Kat. 2614; 2: Kat. 2613; 3: Kat. 2612; 4: Kat. 2615; 5: Kat. 2617; 6: Kat. 2616 (M 1:1).

259. tábla

1: Kat. 2622; 2: Kat. 2785; 3: Kat. 2669; 4: Kat. 2631 (M 1:1); 5: Kat. 2618; 6: Kat. 2619; 7: Kat. 2620; 8: Kat. 2624; 9: Kat. 2626; 10: Kat. 2632; 11: Kat. 2633; 12: Kat. 2635; 13: Kat. 2621; 14: Kat. 2634; 15: Kat. 2637; 16: Kat. 2639; 17: Kat. 2625; 18: Kat. 2628; 19: Kat. 2724; 20: Kat. 2739; 21: Kat. 2758; 22: Kat. 2688; 23: Kat. 2762 (M 1:2).

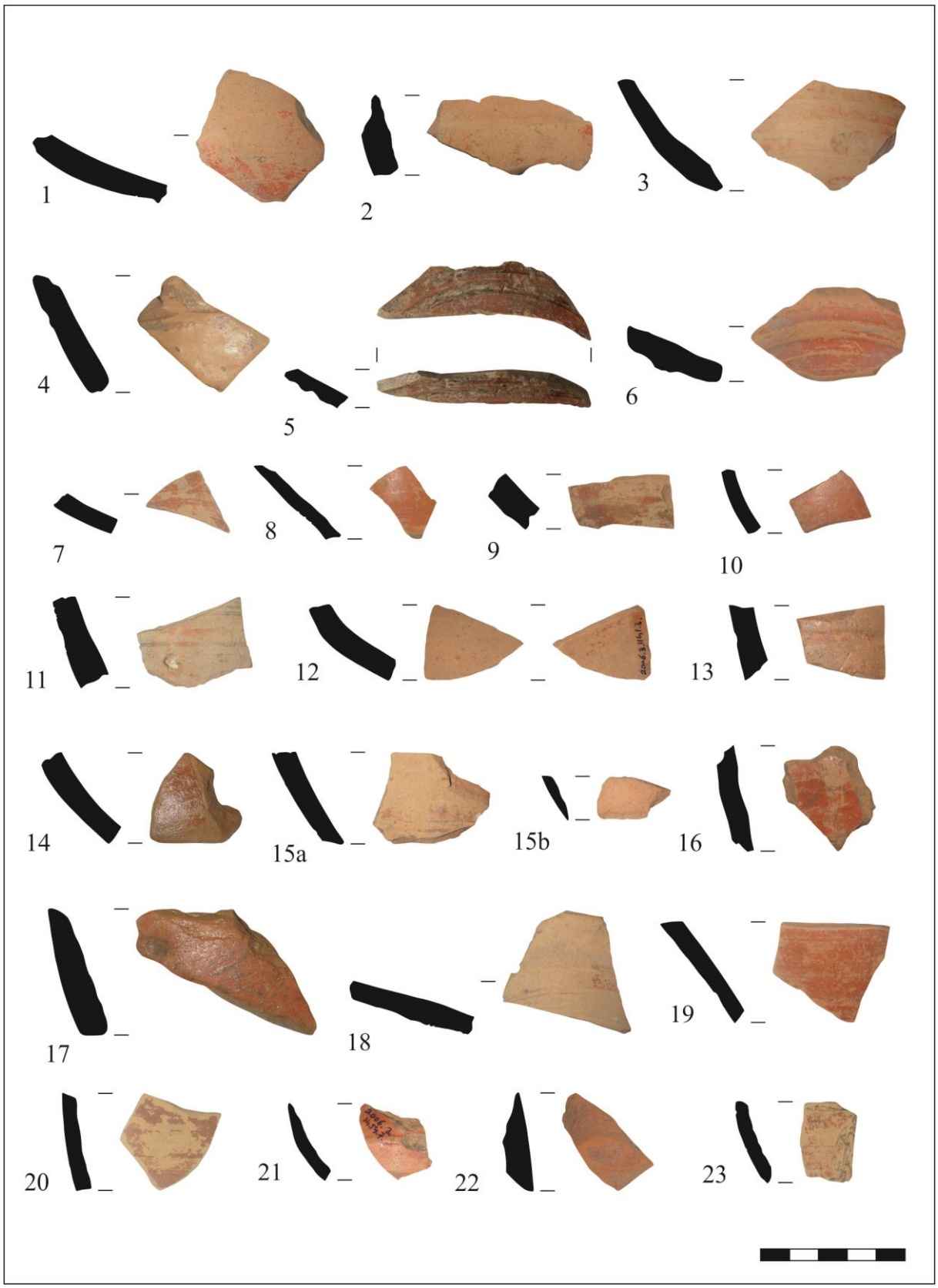

260. tábla

1: Kat. 2627; 2: Kat. 2630; 3: Kat. 2629; 4: Kat. 2644; 5: Kat. 2642; 6: Kat. 2645; 7: Kat. 2641; 8: Kat. 2640; 9: Kat. 2643; 10: Kat. 2647; 11: Kat. 2646; 12: Kat. 2648; 13: Kat. 2650; 14: Kat. 2652; 15a–b: Kat. 2655; 16: Kat. 2654; 17: Kat. 2656; 18: Kat. 2658; 19: Kat. 2665; 20: Kat. 2664; 21: Kat. 2660; 22: Kat. 2657; 23: Kat. 2653 (M 1:2).

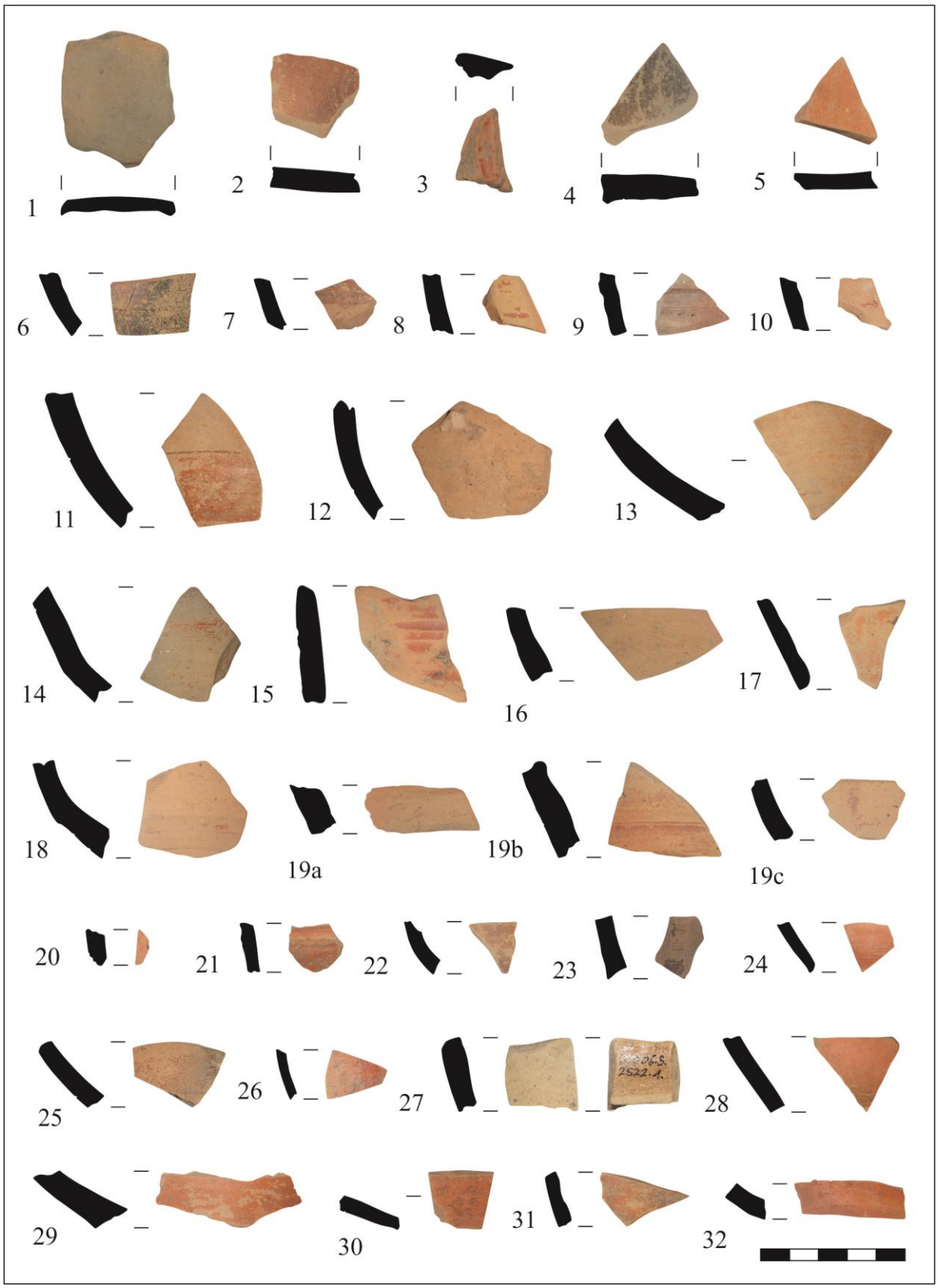

261. tábla

1: Kat. 2668; 2: Kat. 2685; 3: Kat. 2649; 4: Kat. 2690; 5: Kat. 2732; 6: Kat. 2651; 7: Kat. 2666; 8: Kat. 2667; 9: Kat. 2662; 10: Kat. 2663; 11: Kat. 2670; 12: Kat. 2674; 13: Kat. 2675; 14: Kat. 2680; 15: Kat. 2673; 16: Kat. 2684; 17: Kat. 2682; 18: Kat. 2683; 19a–c: Kat. 2693; 20: Kat. 2661; 21: Kat. 2687; 22: Kat. 2686; 23: Kat. 2689; 24: Kat. 2672; 25: Kat. 2671; 26: Kat. 2676; 27: Kat. 2695; 28: Kat. 2679; 29: Kat. 2691; 30: Kat. 2659; 31: Kat. 2678; 32: Kat. 2692 (M 1:2).

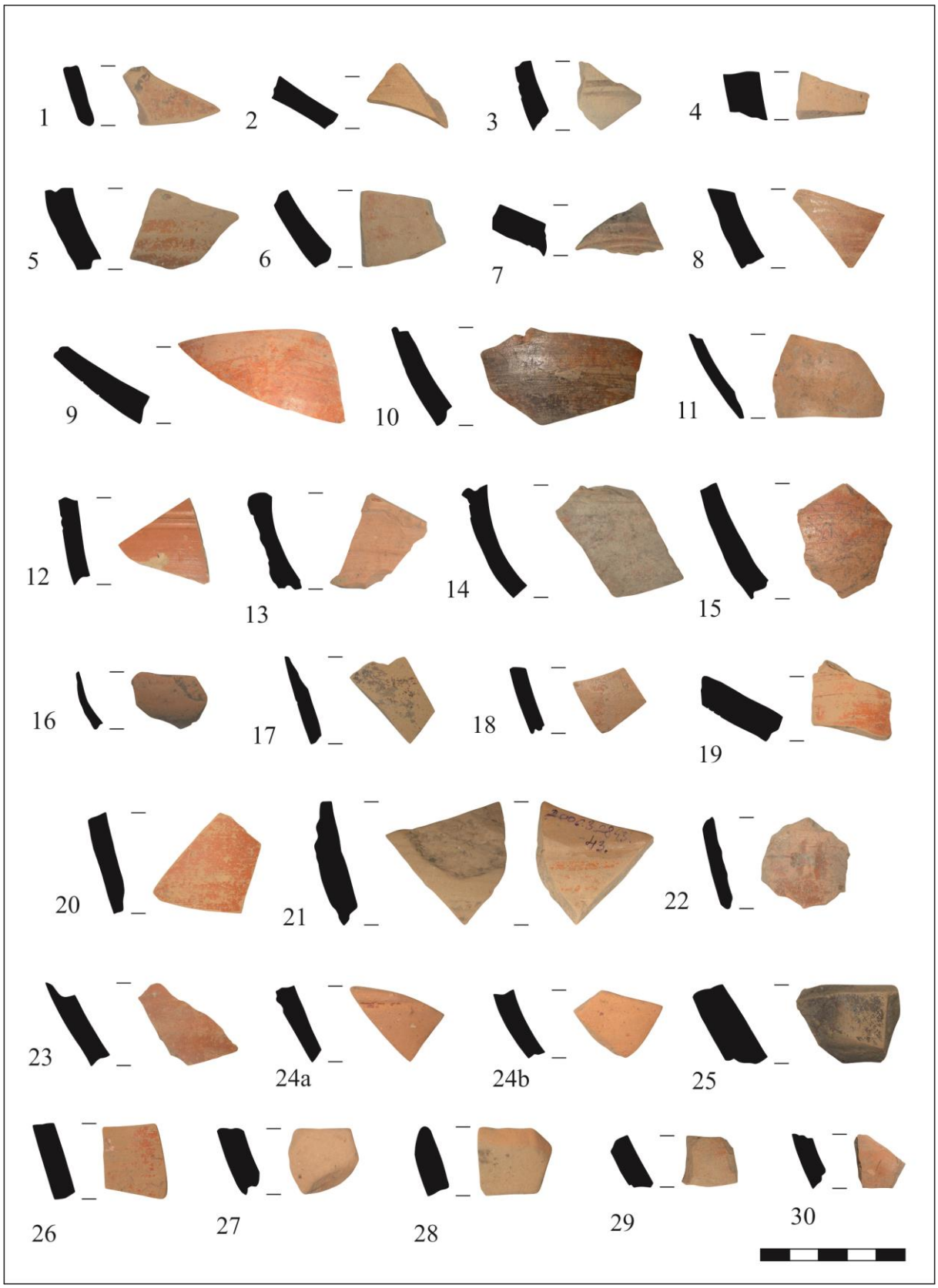

262. tábla

1: Kat. 2681; 2: Kat. 2677; 3: Kat. 2694; 4: Kat. 2696; 5: Kat. 2697; 6: Kat. 2698; 7: Kat. 2699; 8: Kat. 2701; 9: Kat. 2700; 10: Kat. 2708; 11: Kat. 2713; 12: Kat. 2702; 13: Kat. 2703; 14: Kat. 2706; 15: Kat. 2707; 16: Kat. 2704; 17: Kat. 2705; 18: Kat. 2710; 19: Kat. 2714; 20: Kat. 2709; 21: Kat. 2718; 22: Kat. 2719; 23: Kat. 2720; 24a–b: Kat. 2717; 25: Kat. 2723; 26: Kat. 2715; 27: Kat. 2721; 28: Kat. 2722; 29: Kat. 2712; 30: Kat. 2711 (M 1:2).

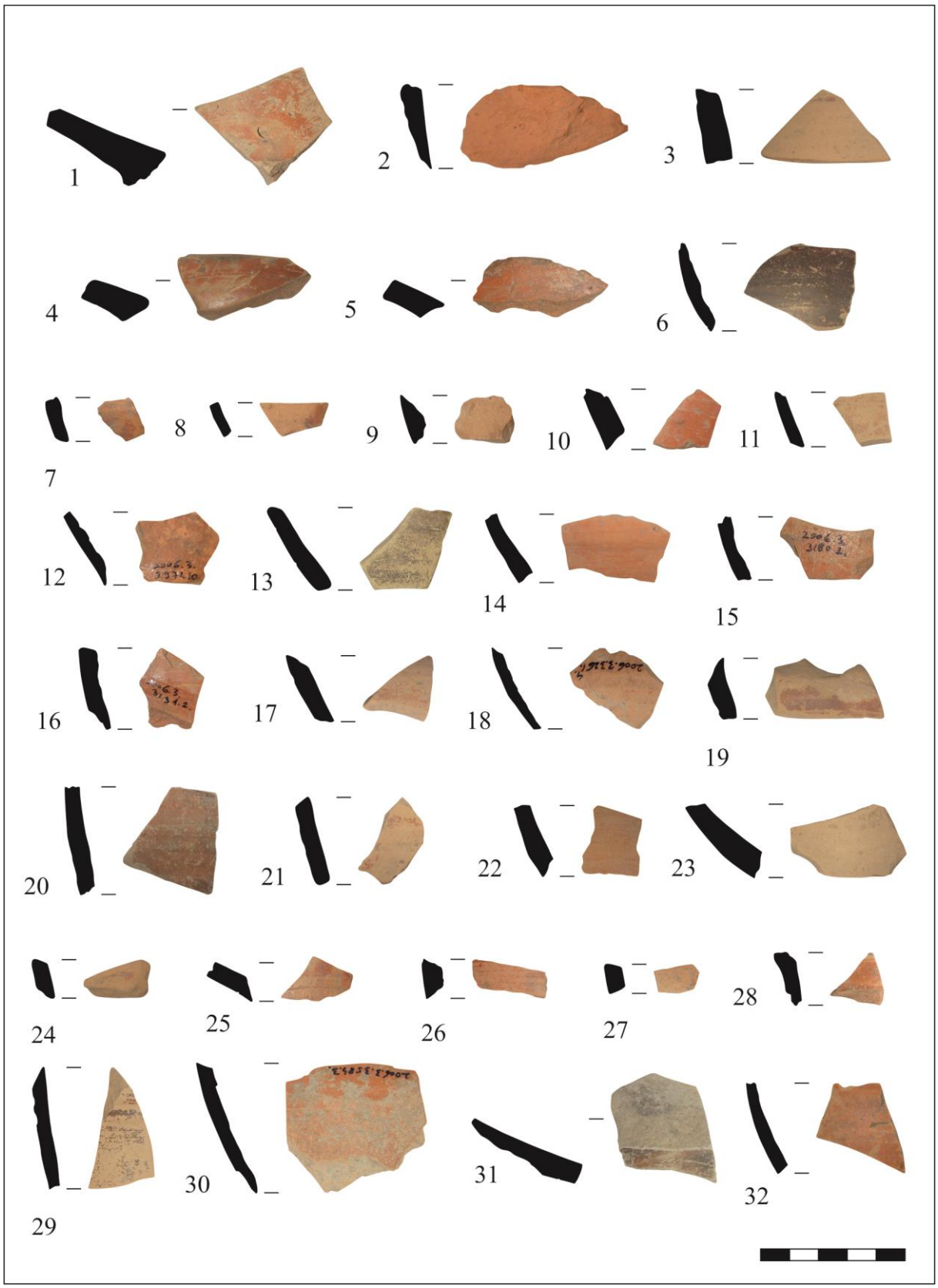

263. tábla

1: Kat. 2716; 2: Kat. 2733; 3: Kat. 2734; 4: Kat. 2725; 5: Kat. 2727; 6: Kat. 2742; 7: Kat. 2726; 8: Kat. 2729; 9: Kat. 2730; 10: Kat. 2737; 11: Kat. 2740; 12: Kat. 2728; 13: Kat. 2731; 14: Kat. 2747; 15: Kat. 2738; 16: Kat. 2735; 17: Kat. 2743; 18: Kat. 2744; 19: Kat. 2752; 20: Kat. 2748; 21: Kat. 2745; 22: Kat. 2746; 23: Kat. 2775; 24: Kat. 2741; 25: Kat. 2749; 26: Kat. 2750; 27: Kat. 2751; 28: Kat. 2753; 29: Kat. 2754; 30: Kat. 2772; 31: Kat. 2776; 32: Kat. 2793 (M 1:2).

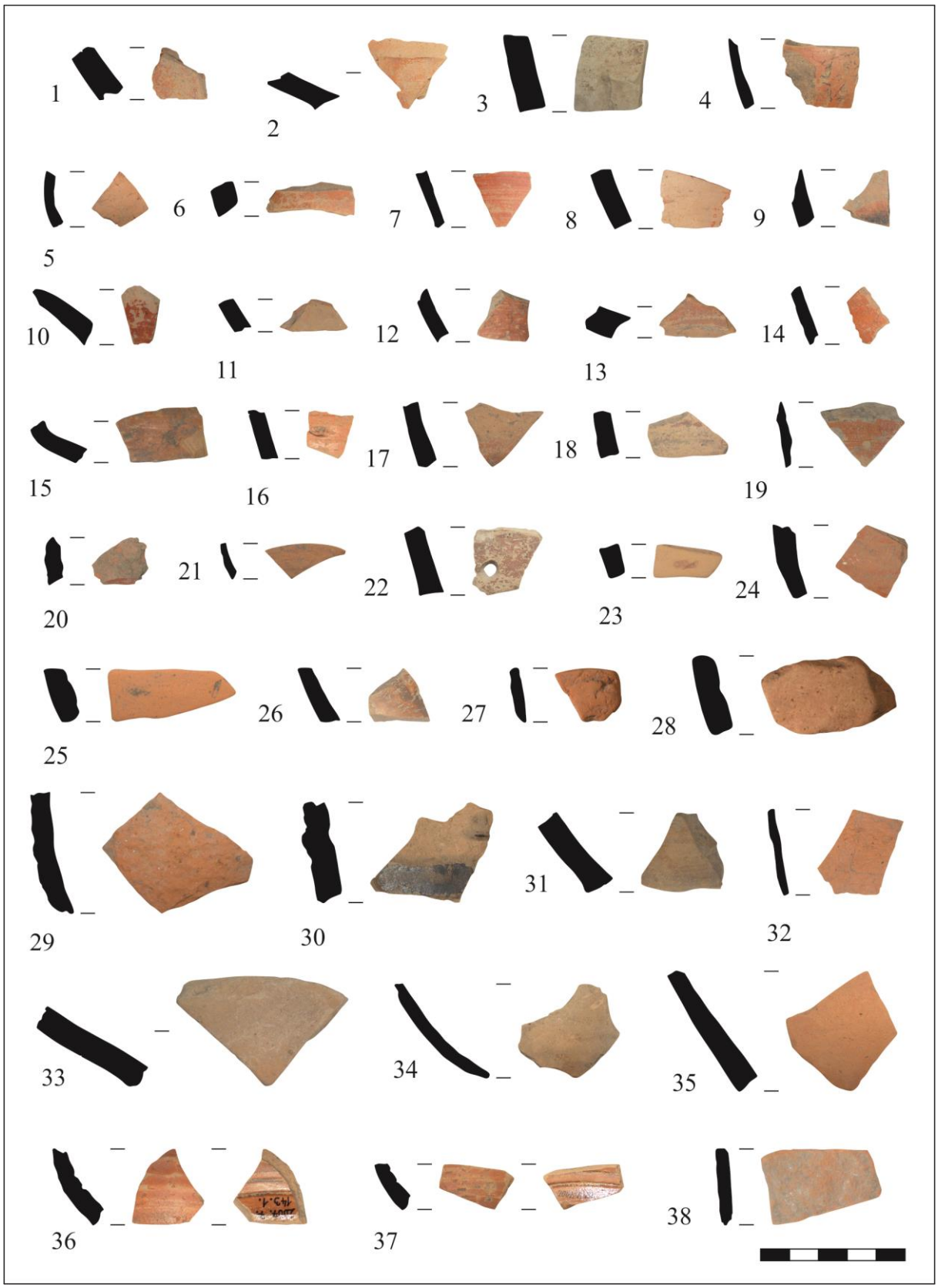

264. tábla

1: Kat. 2759; 2: Kat. 2760; 3: Kat. 2755; 4: Kat. 2771; 5: Kat. 2761; 6: Kat. 2763; 7: Kat. 2764; 8: Kat. 2765; 9: Kat. 2770; 10: Kat. 2766; 11: Kat. 2767; 12: Kat. 2768; 13: Kat. 2769; 14: Kat. 2773; 15: Kat. 2774; 16: Kat. 2777; 17: Kat. 2794; 18: Kat. 2786; 19: Kat. 2787; 20: Kat. 2736; 21: Kat. 2795; 22: Kat. 2757; 23: Kat. 2788; 24: Kat. 2779; 25: Kat. 2623; 26: Kat. 2782; 27: Kat. 2783; 28: Kat. 2784; 29: Kat. 2756; 30: Kat. 2778; 31: Kat. 2789; 32: Kat. 2636; 33: Kat. 2781; 34: Kat. 2791; 35: Kat. 2780; 36: Kat. 2792; 37: Kat. 2790; 38: Kat. 2638 (M 1:2).

265. tábla

1: Kat. 2797; 2: Kat. 2796 (M 1:1).

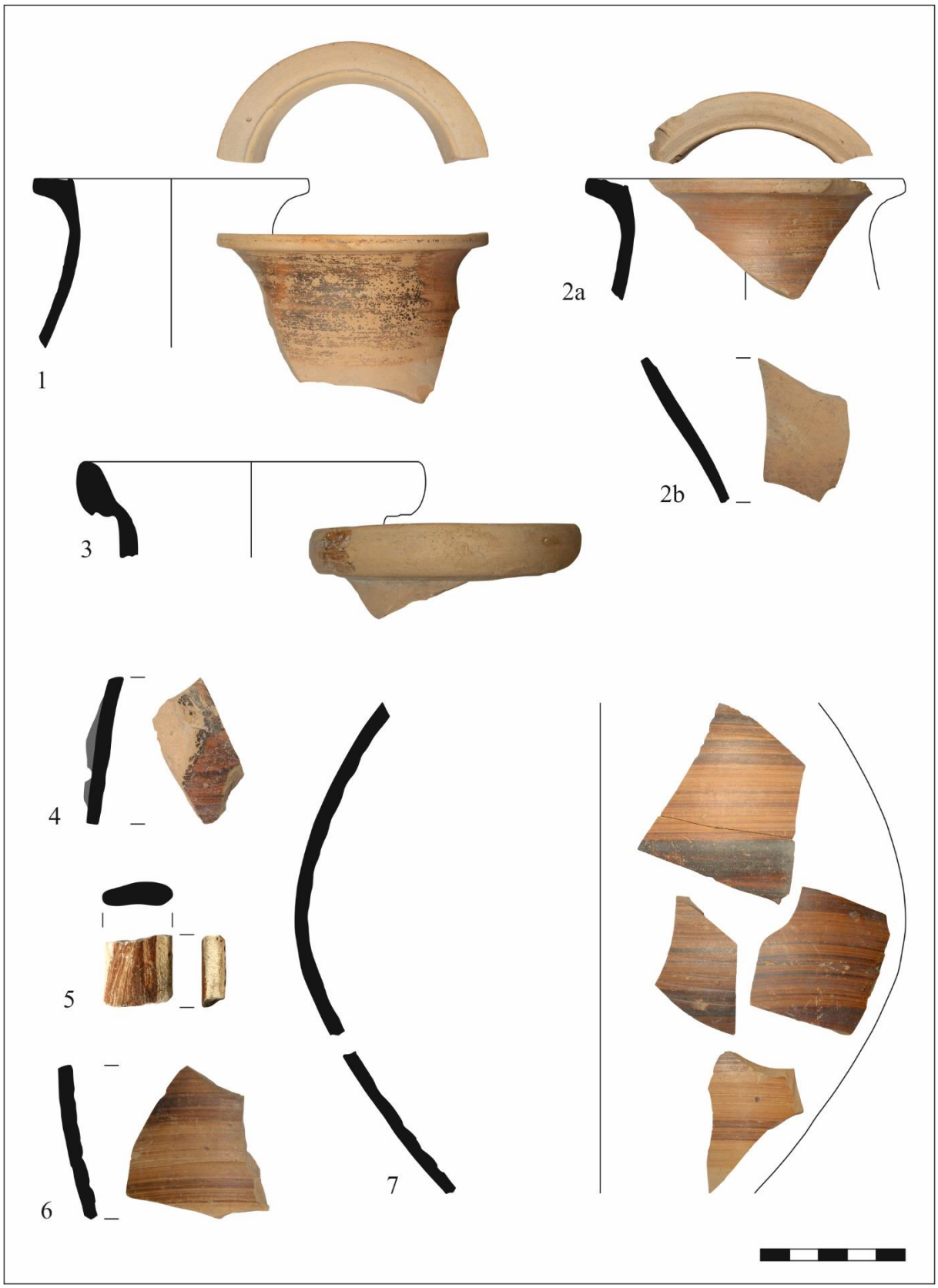

266. tábla

1: Kat. 2822; 2a–b: Kat. 2808; 3: Kat. 2838; 4: Kat. 2836; 5: Kat. 2802; 6: Kat. 2814; 7: Kat. 2815 (M 1:2).

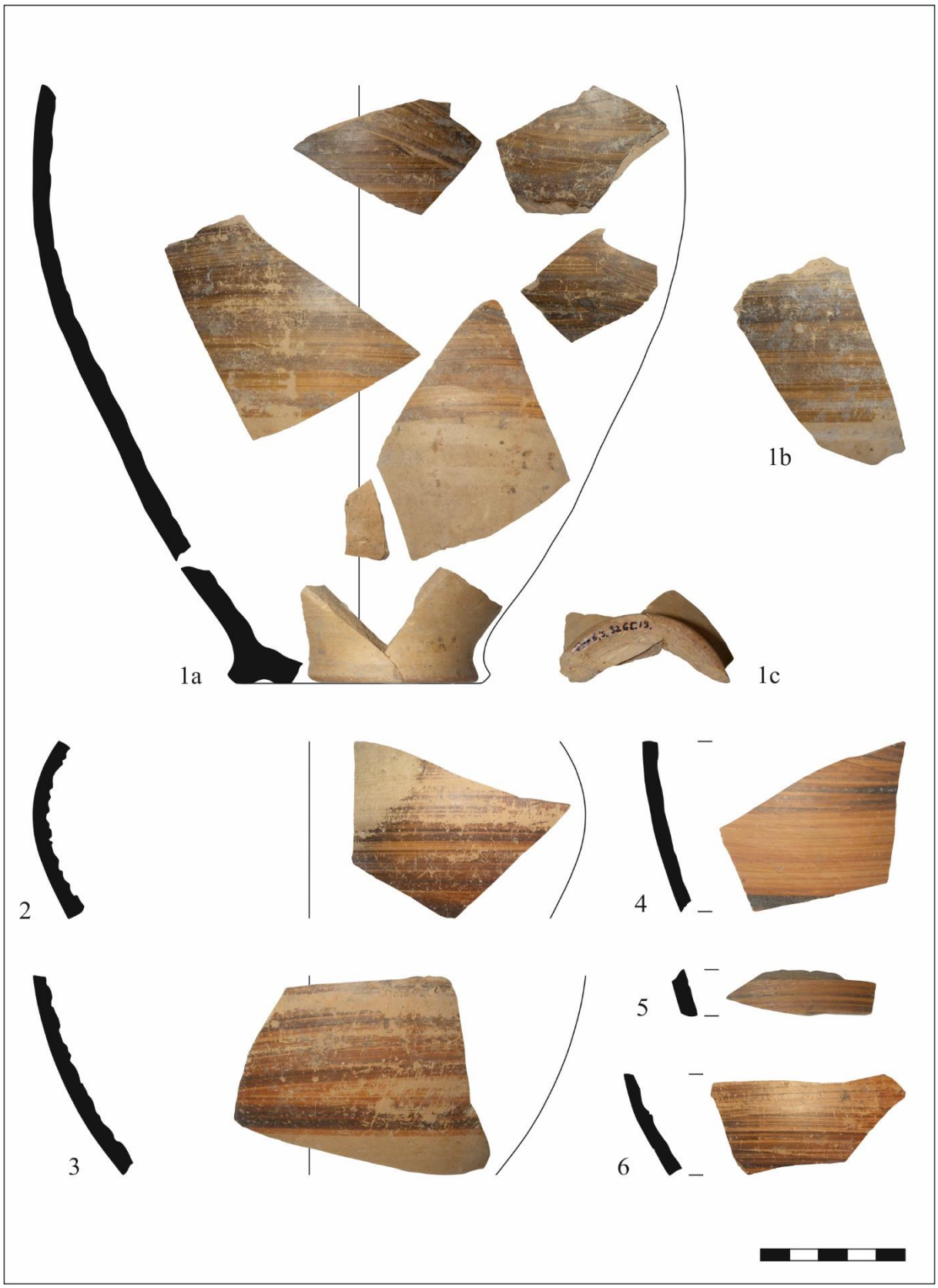

267. tábla

1a–c: Kat. 2831; 2: Kat. 2810; 3: Kat. 2813; 4: Kat. 2842; 5: Kat. 2811; 6: Kat. 2798 (M 1:2).

268. tábla

1: Kat. 2827; 2: Kat. 2824; 3: Kat. 2812; 4: Kat. 2816; 5: Kat. 2817; 6: Kat. 2825 (M 1:2).

269. tábla

1: Kat. 2820; 2: Kat. 2809; 3: Kat. 2800; 4: Kat. 2839; 5: Kat. 2829; 6: Kat. 2828 (M 1:1).

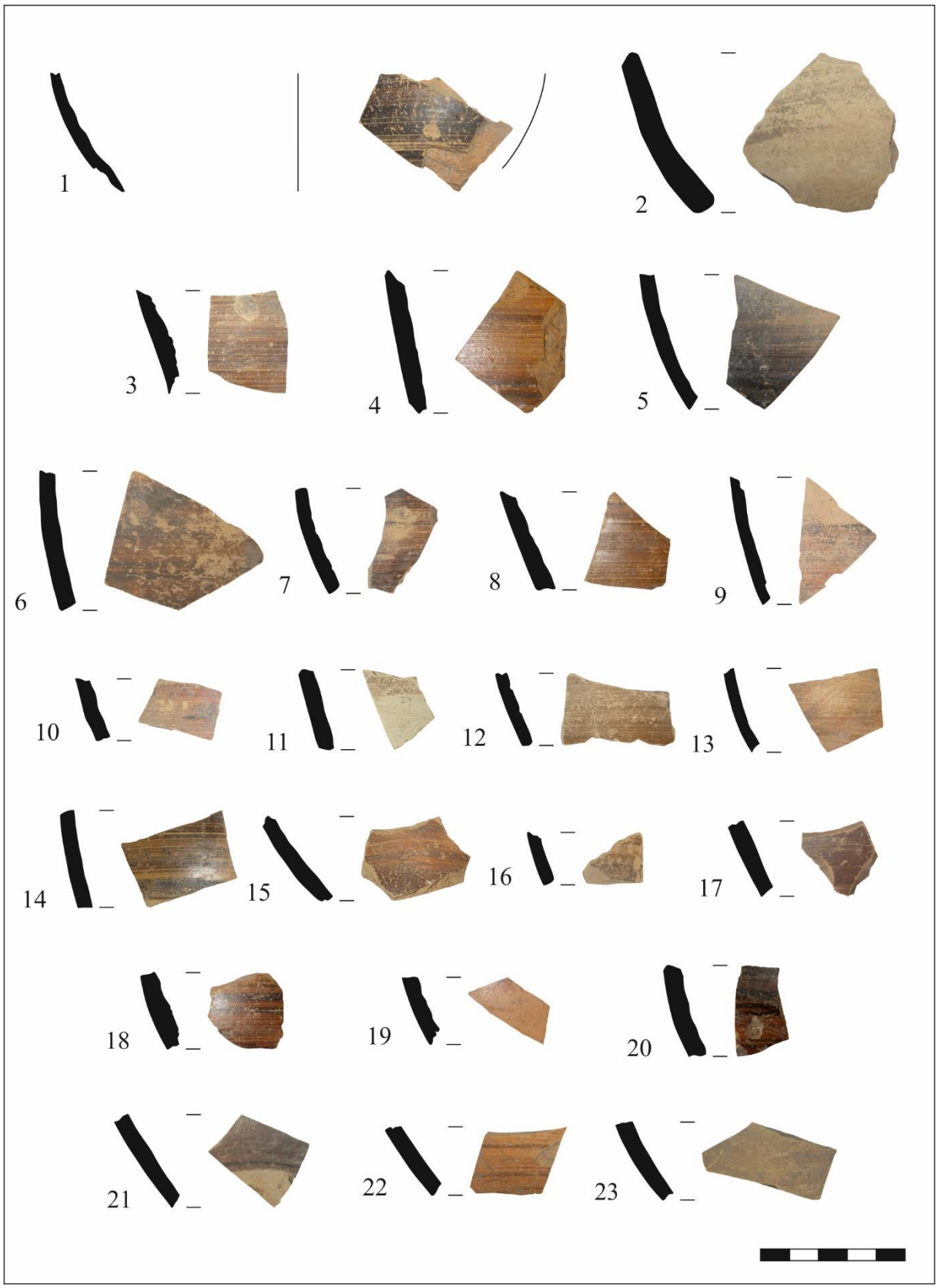

270. tábla

1: Kat. 2837; 2: Kat. 2804; 3: Kat. 2801; 4: Kat. 2806; 5: Kat. 2834; 6: Kat. 2823; 7: Kat. 2844; 8: Kat. 2833; 9: Kat. 2821; 10: Kat. 2840; 11: Kat. 2841; 12: Kat. 2843; 13: Kat. 2799; 14: Kat. 2803; 15: Kat. 2805; 16: Kat. 2819; 17: Kat. 2818; 18: Kat. 2835; 19: Kat. 2826; 20: Kat. 2807; 21: Kat. 2832; 22: Kat. 2830; 23: Kat. 2845 (M 1:2).

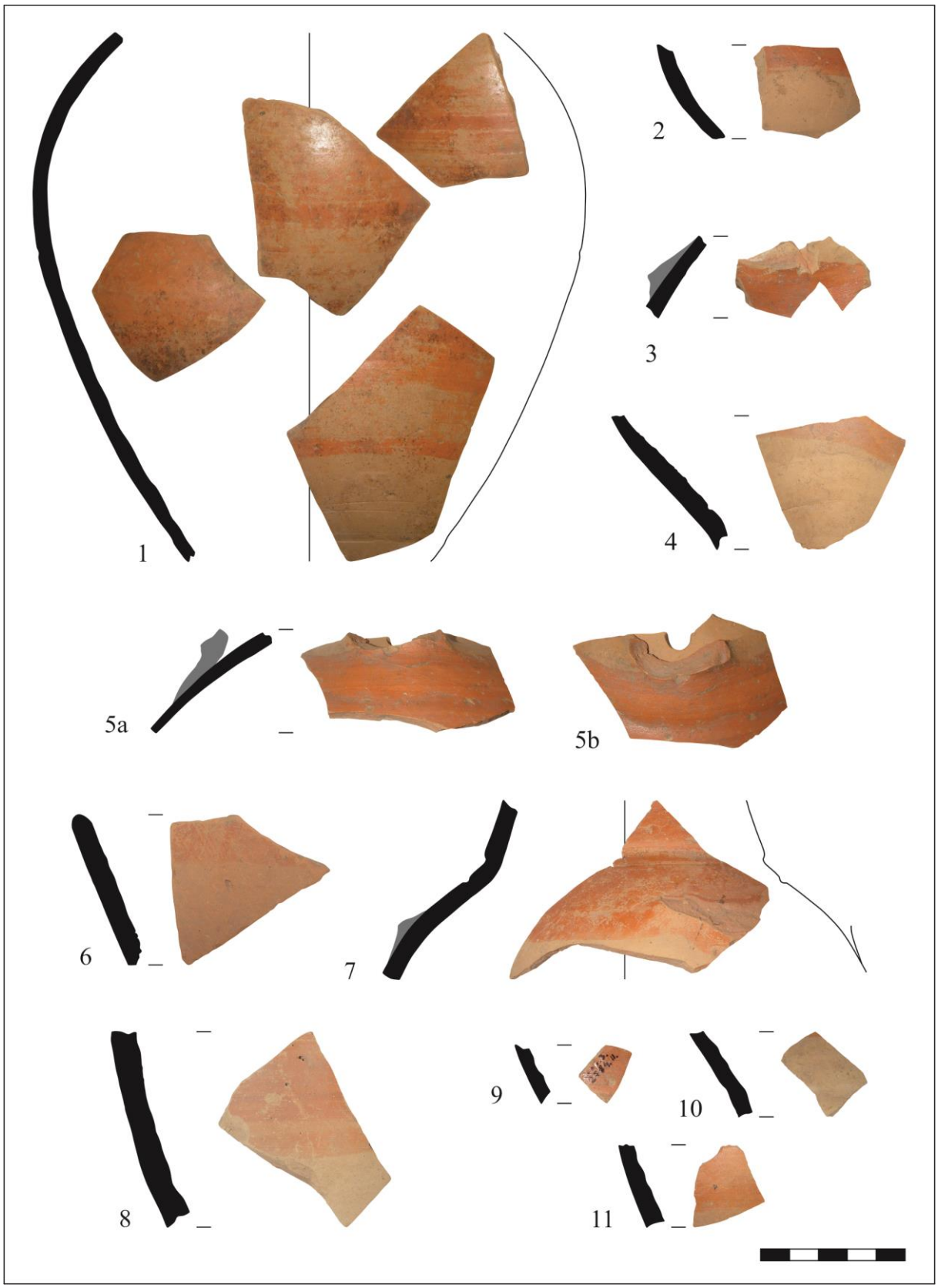

271. tábla

1: Kat. 2849; 2: Kat. 2851; 3: Kat. 2866; 4: Kat. 2865; 5a–b: Kat. 2859; 6: Kat. 2847; 7: Kat. 2857; 8: Kat. 2863; 9: Kat. 2860; 10: Kat. 2868; 11: Kat. 2862 (M 1:2).

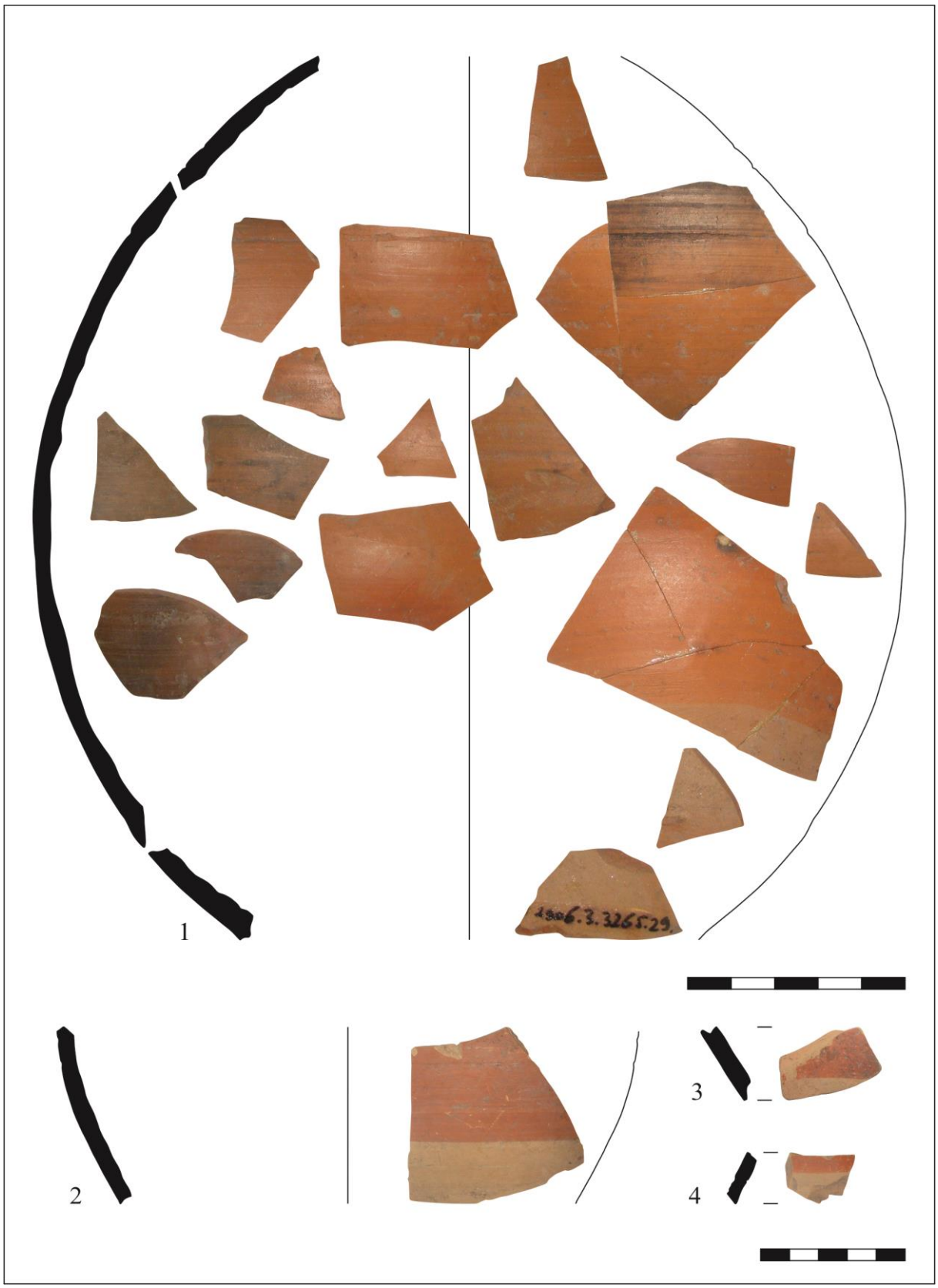

272. tábla

1: Kat. 2867 (M 3:4); 2: Kat. 2870; 3: Kat. 2873; 4: Kat. 2846 (M 1:2).

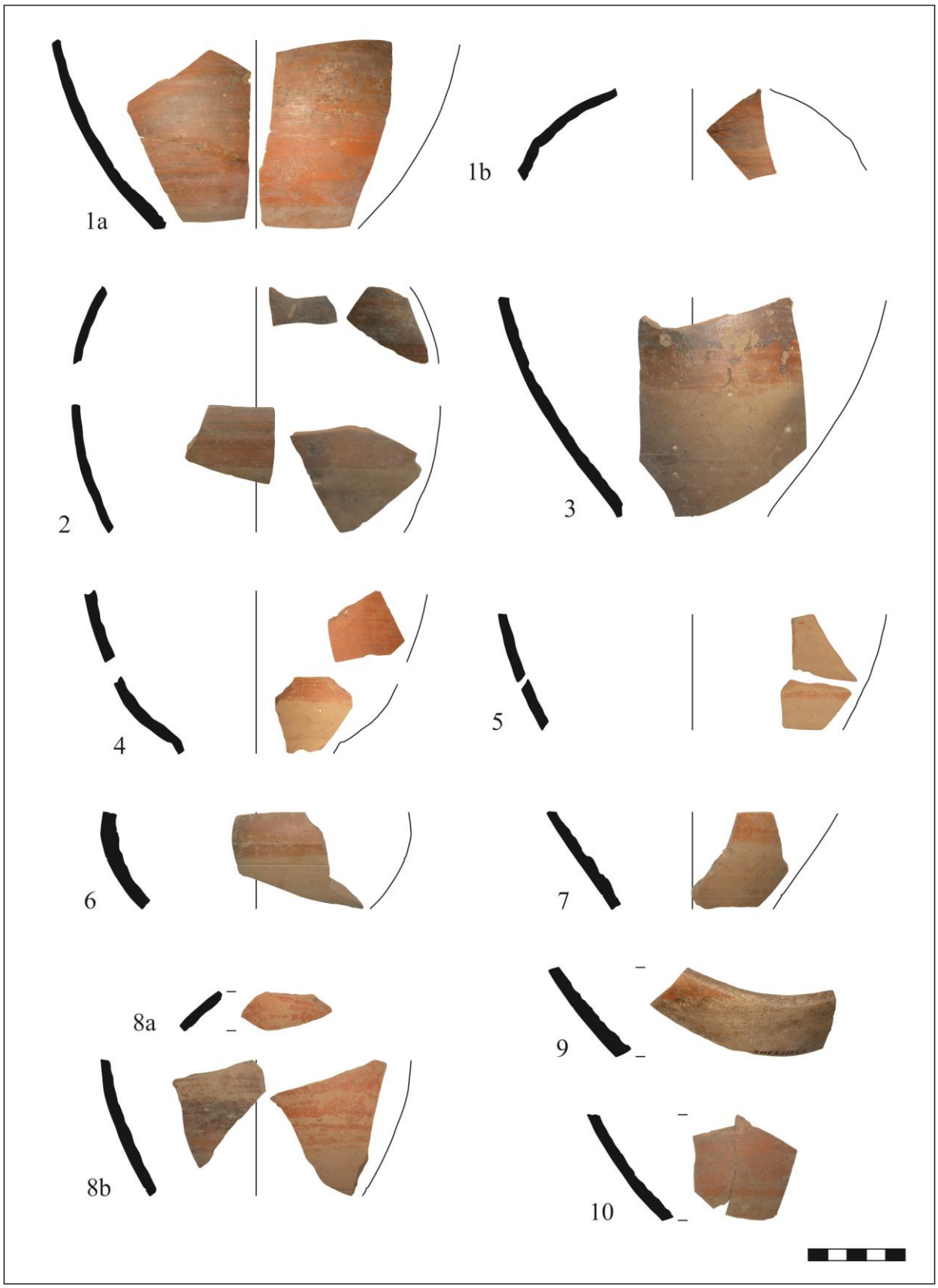

273. tábla

1a–b: Kat. 2853; 2: Kat. 2854; 3: Kat. 2858; 4: Kat. 2848; 5: Kat. 2874; 6: Kat. 2852; 7: Kat. 2871; 8a–b: Kat. 2875; 9: Kat. 2861; 10: Kat. 2855 (M 1:3).

274. tábla

1: Kat. 2864; 2: Kat. 2869; 3a–b: Kat. 2850; 4: Kat. 2856; 5: Kat. 2872 (M 1:1).

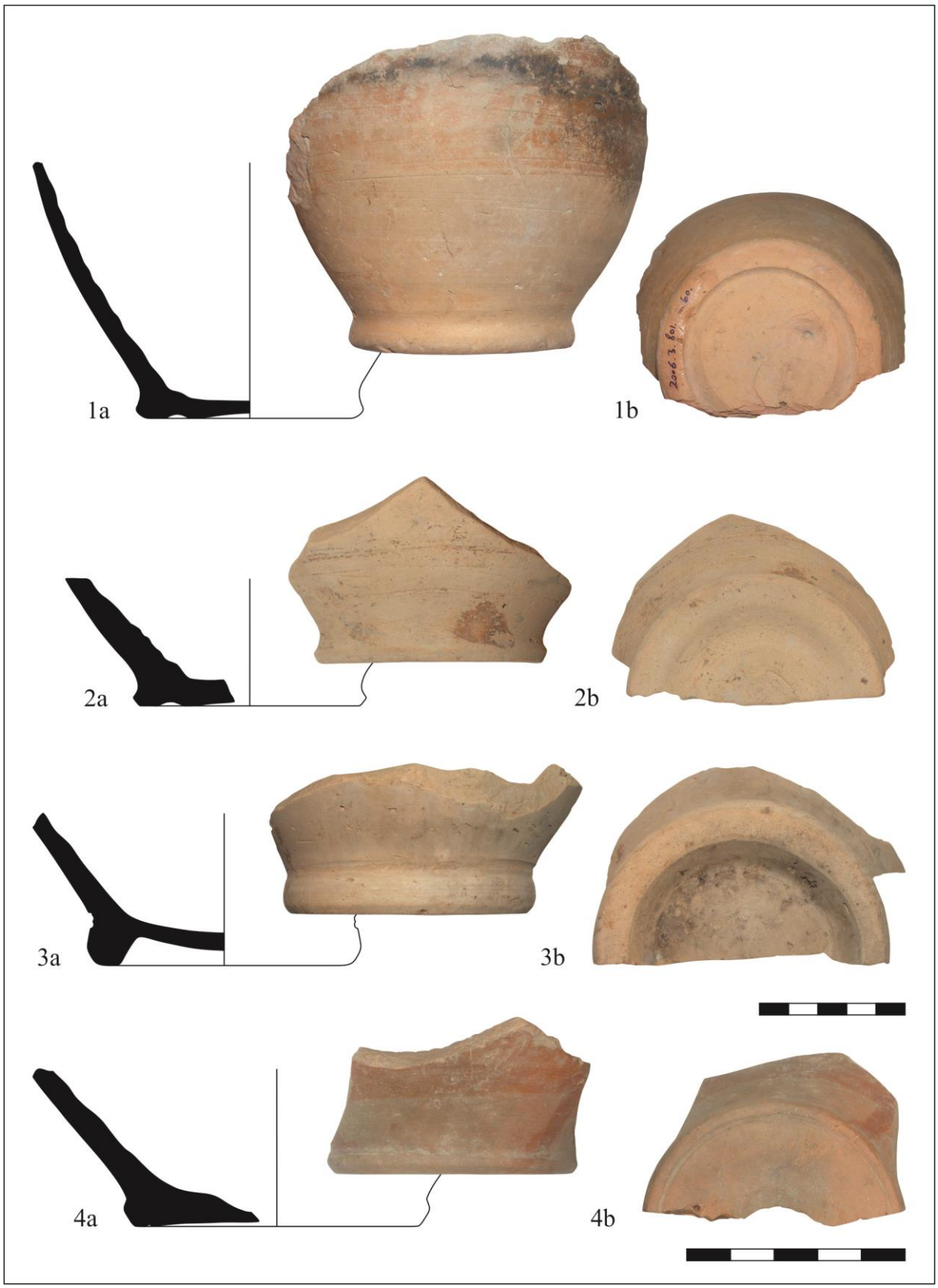

275. tábla

1a–b: Kat. 2878; 2a–b: Kat. 2876; 3a–b: Kat. 2883 (M 1:2); 4a–b: Kat. 2880 (M 3:4).

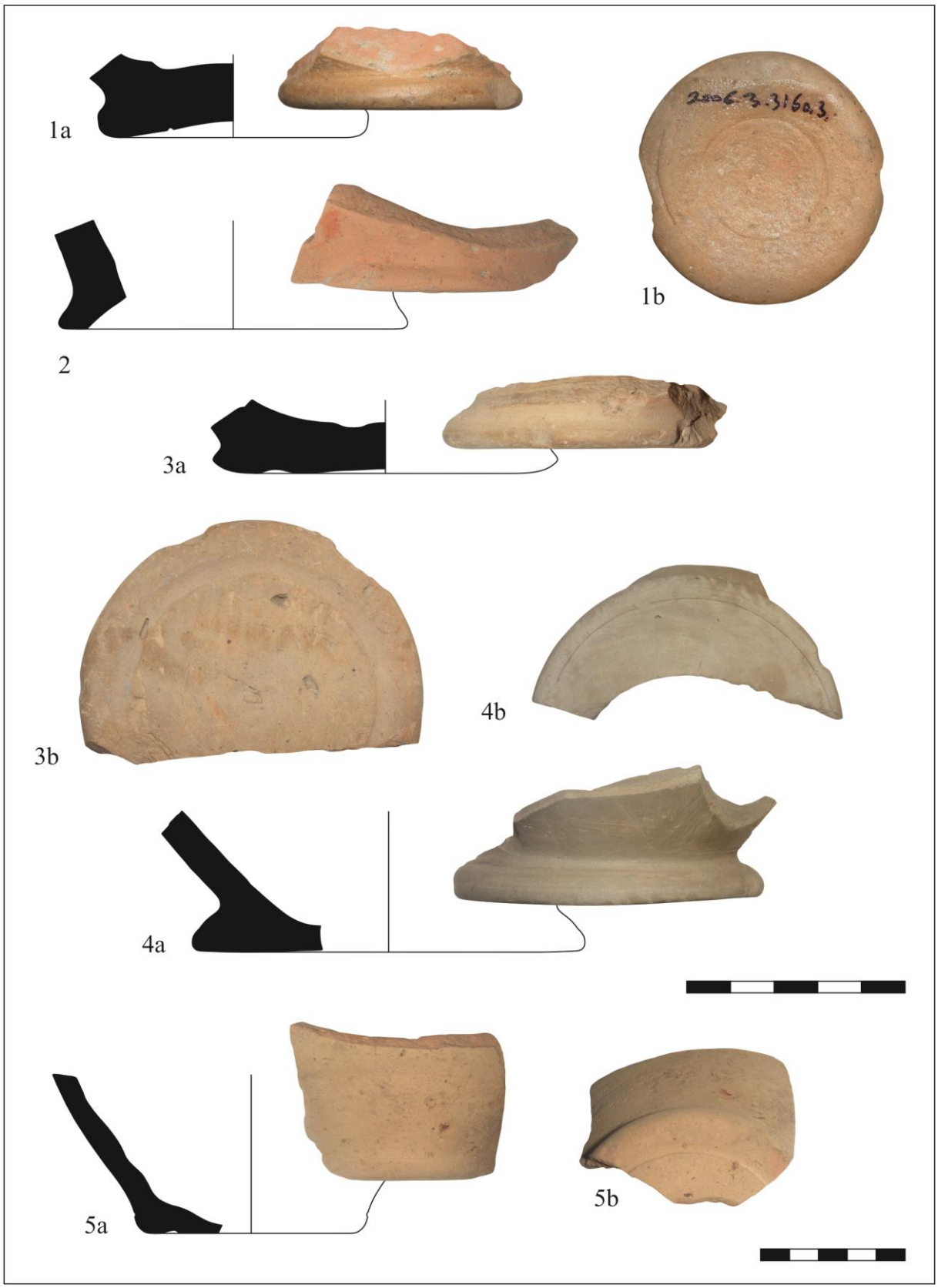

276. tábla

1a–b: Kat. 2884; 2: Kat. 2881; 3a–b: Kat. 2877; 4a–b: Kat. 2882 (M 3:4); 5a–b: Kat. 2879 (M 1:2).

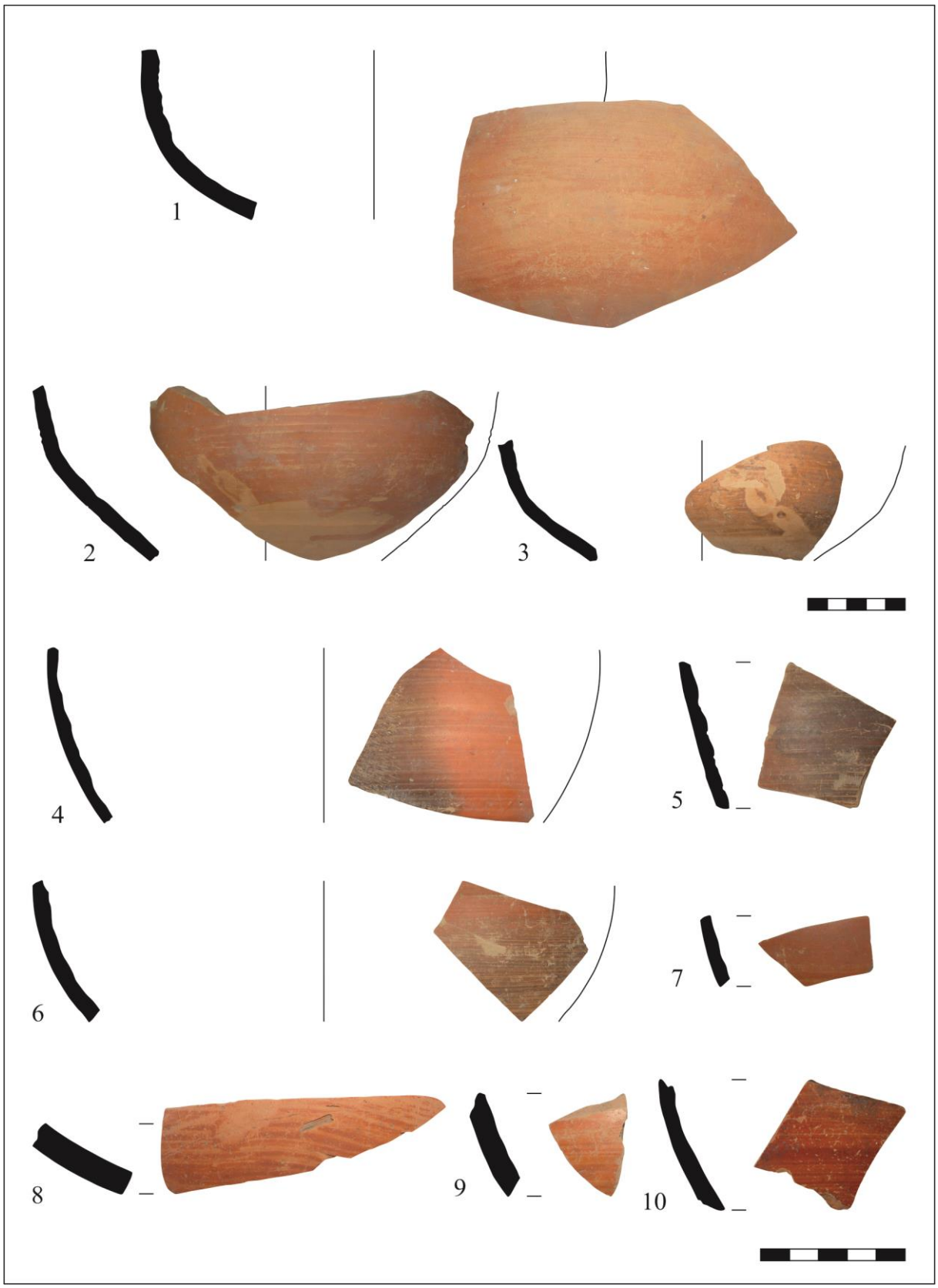

277. tábla

1: Kat. 2891; 2: Kat. 2903; 3: Kat. 2893 (M 1:3); 4: Kat. 2897; 5: Kat. 2901; 6: Kat. 2905; 7: Kat. 2886; 8: Kat. 2887; 9: Kat. 2904; 10: Kat. 2890 (M 1:2).

278. tábla

1: Kat. 2894; 2: Kat. 2889; 3: Kat. 2885; 4: Kat. 2902; 5: Kat. 2892; 6: Kat. 2899; 7: Kat. 2898; 8: Kat. 2896; 9: Kat. 2907; 10: Kat. 2906; 11: Kat. 2888; 12: Kat. 2895; 13: Kat. 2900 (M 1:2).

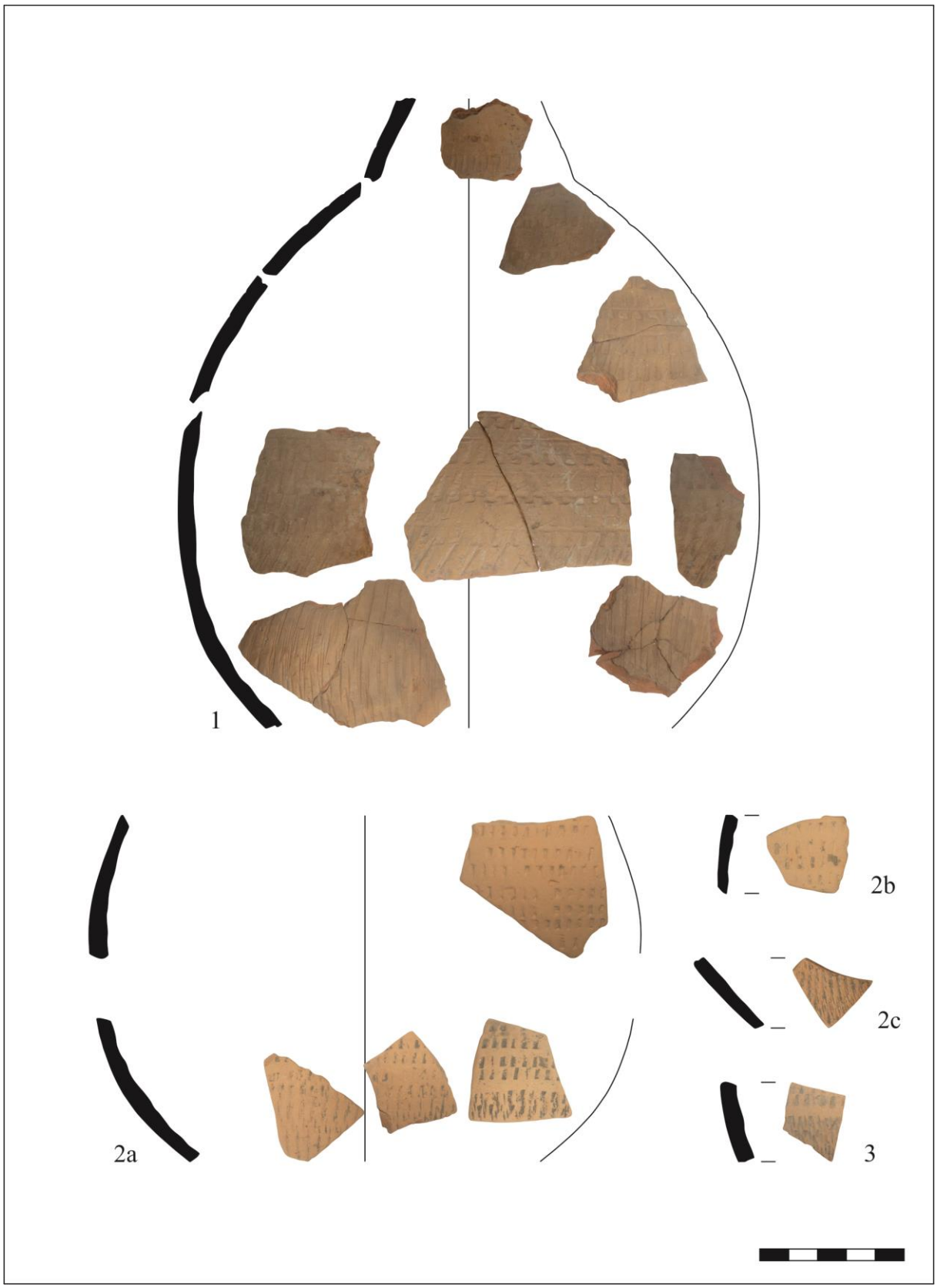

279. tábla

1: Kat. 2909; 2a–c: Kat. 2908; 3: Kat. 2910 (M 1:2).

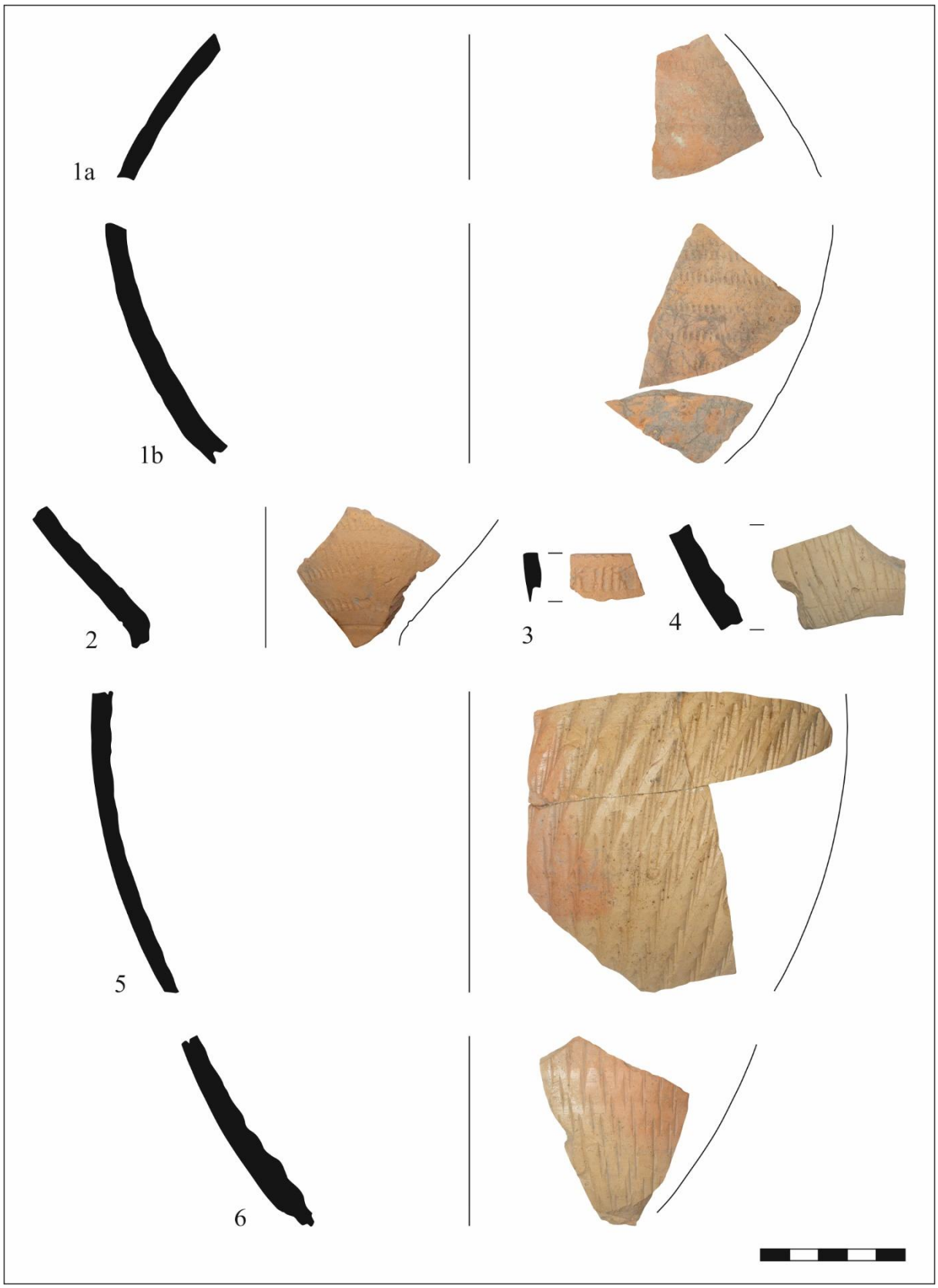

280. tábla

1a–b: Kat. 2913; 2: Kat. 2912; 3: Kat. 2911; 4: Kat. 2916; 5: Kat. 2914; 6: Kat. 2915 (M 1:2).

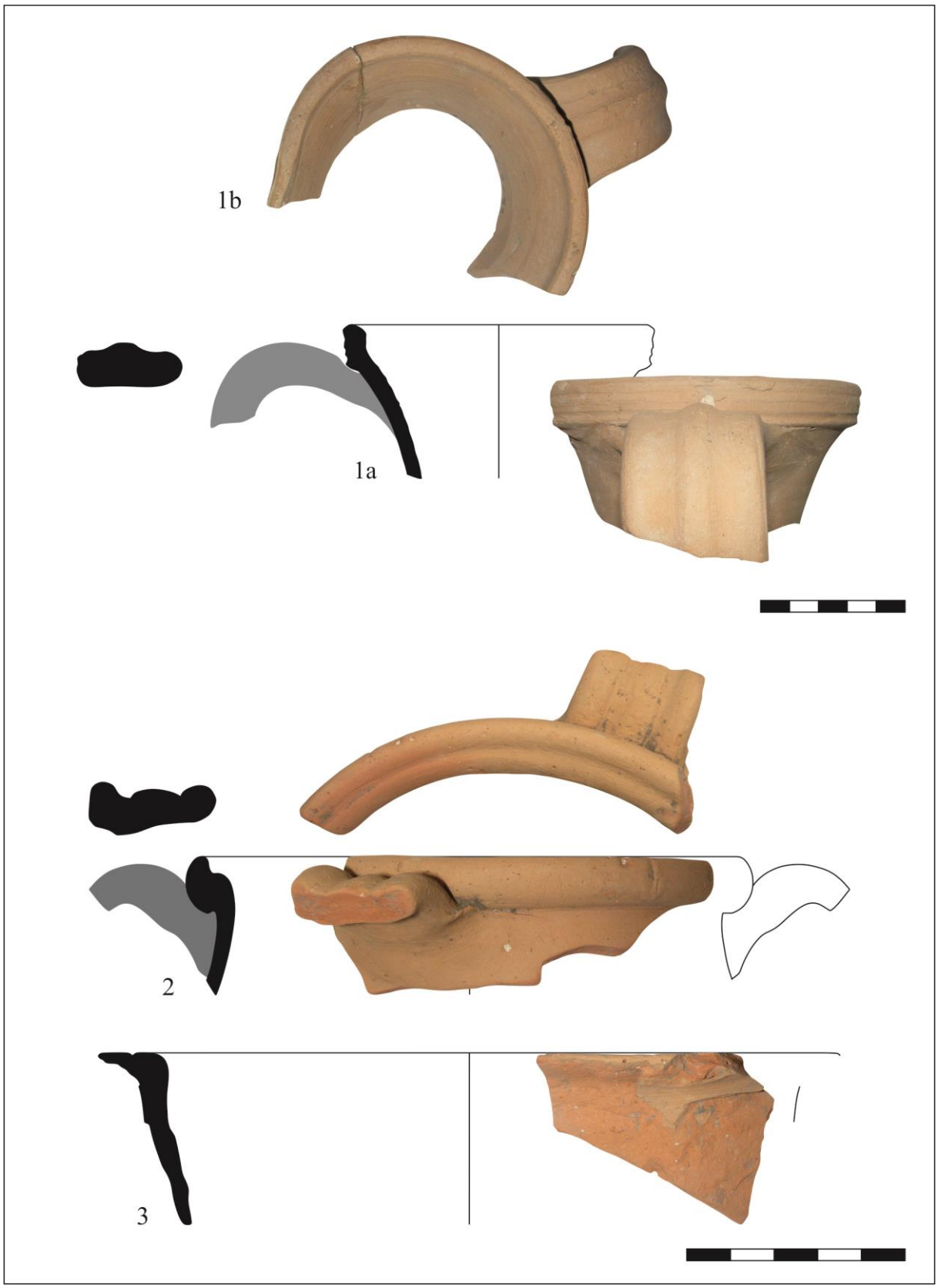

281. tábla

1a–b: Kat. 2918 (M 1:2); 2. Kat. 2917; 3: Kat. 2919 (M 3:4).

282. tábla

1: Kat. 2927 (M 1:3); 2: Kat. 2920 (M 1:2).

283. tábla

1: Kat. 2926; 2: Kat. 2923; 3: Kat. 2924 (M 1:3); 4: Kat. 2921; 5: Kat. 2922; 6: Kat. 2925; 7: Kat. 2928 (M 1:2).

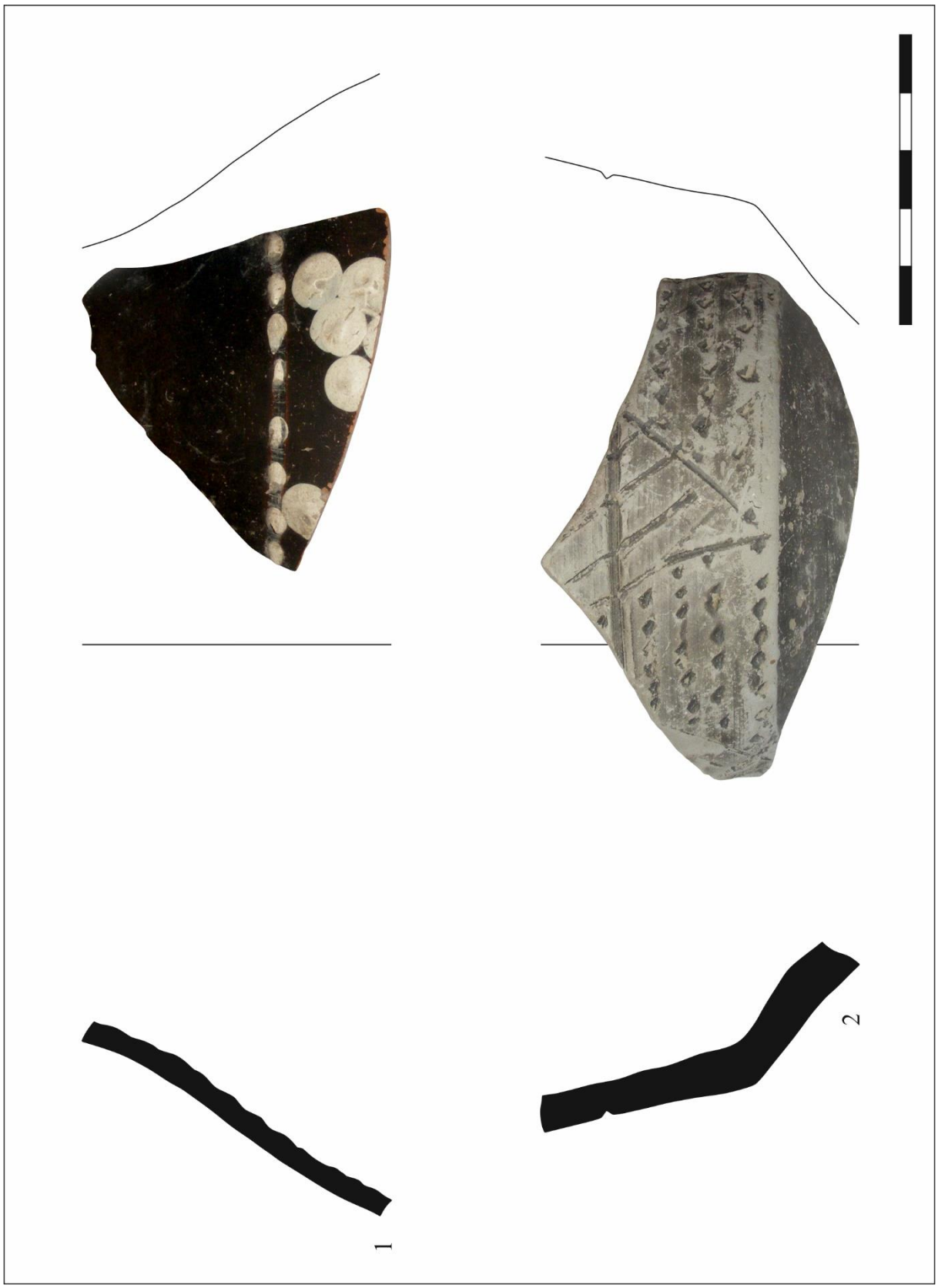

284. tábla

1: Kat. 2929; 2: Kat. 2930 (M 1:1).

285. tábla

1: Kat. 2932; 2: Kat. 2931; 3: Kat. 2933; 4: Kat. 2941; 5: Kat. 2934; 6: Kat. 2937 (M 1:2).

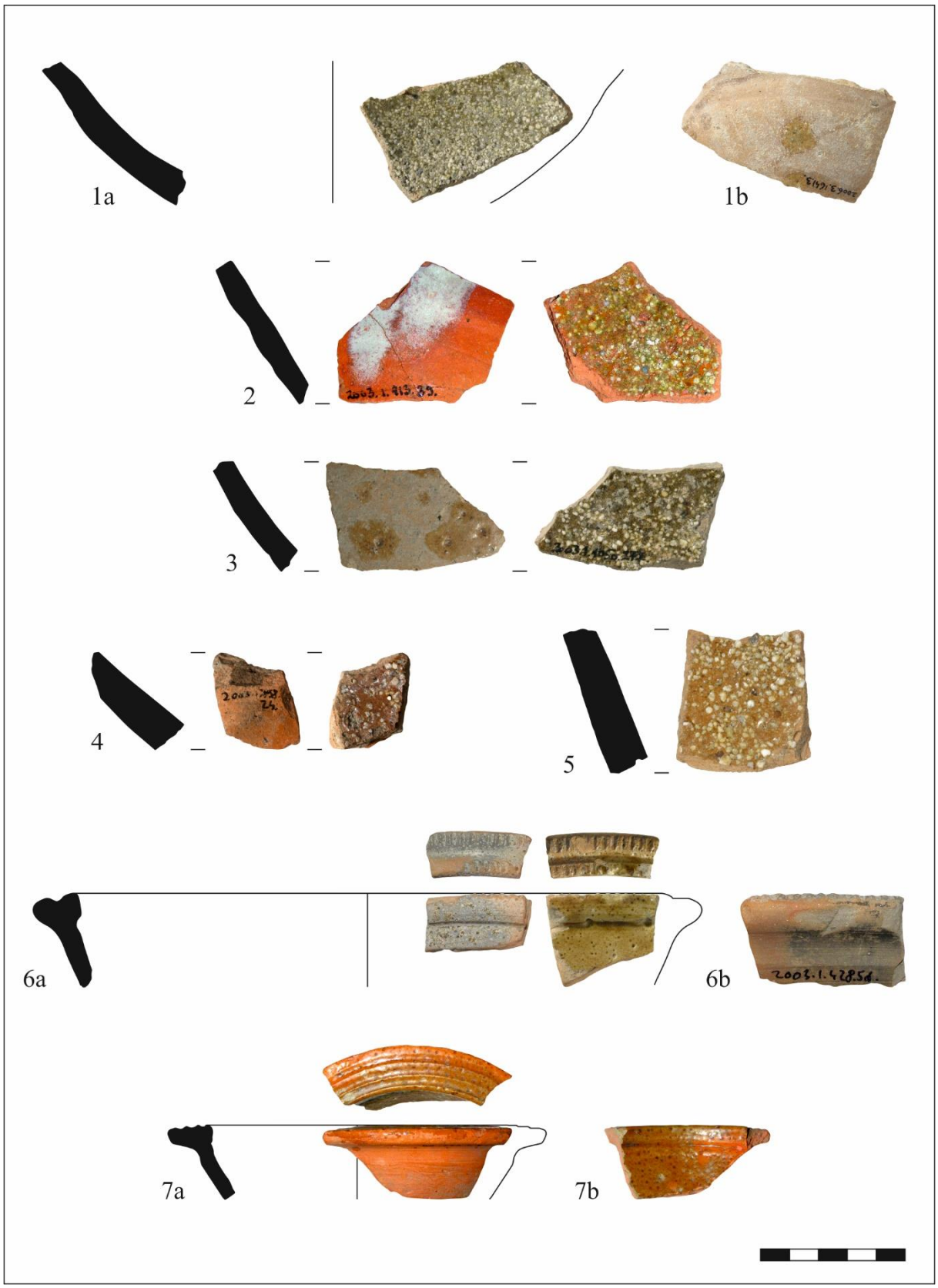

286. tábla

1a–b: Kat. 2940; 2: Kat. 2935; 3: Kat. 2938; 4: Kat. 2936; 5: Kat. 2939; 6a–b: Kat. 2942; 7a–b: Kat. 2943 (M 1:2).

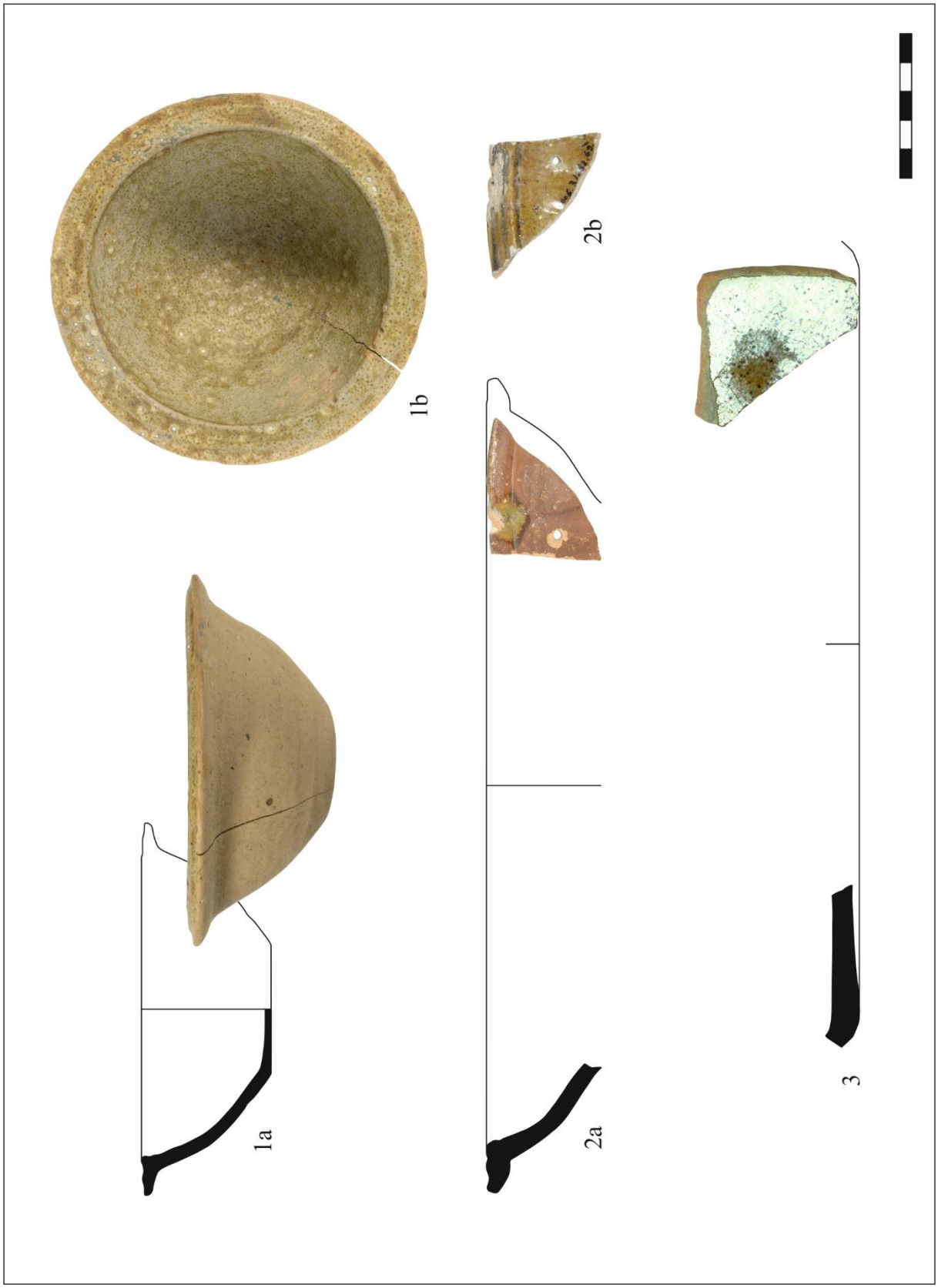

287. tábla

1a–b: Kat. 2944; 2a–b: Kat. 2945; 3: Kat. 2946 (M 1:2).

288. tábla

1: Kat. 2947; 2: Kat. 2948; 3: Kat. 2949 (M 1:2); 4: Kat. 2950 (M 1:1); 5: Kat. 2953; 6a–f: Kat. 2951 (M 1:3).

289. tábla

1: Kat. 2954; 2: Kat. 2952 (M 1:1); 3: Kat. 2955; 4: Kat. 2956 (M 1:2).

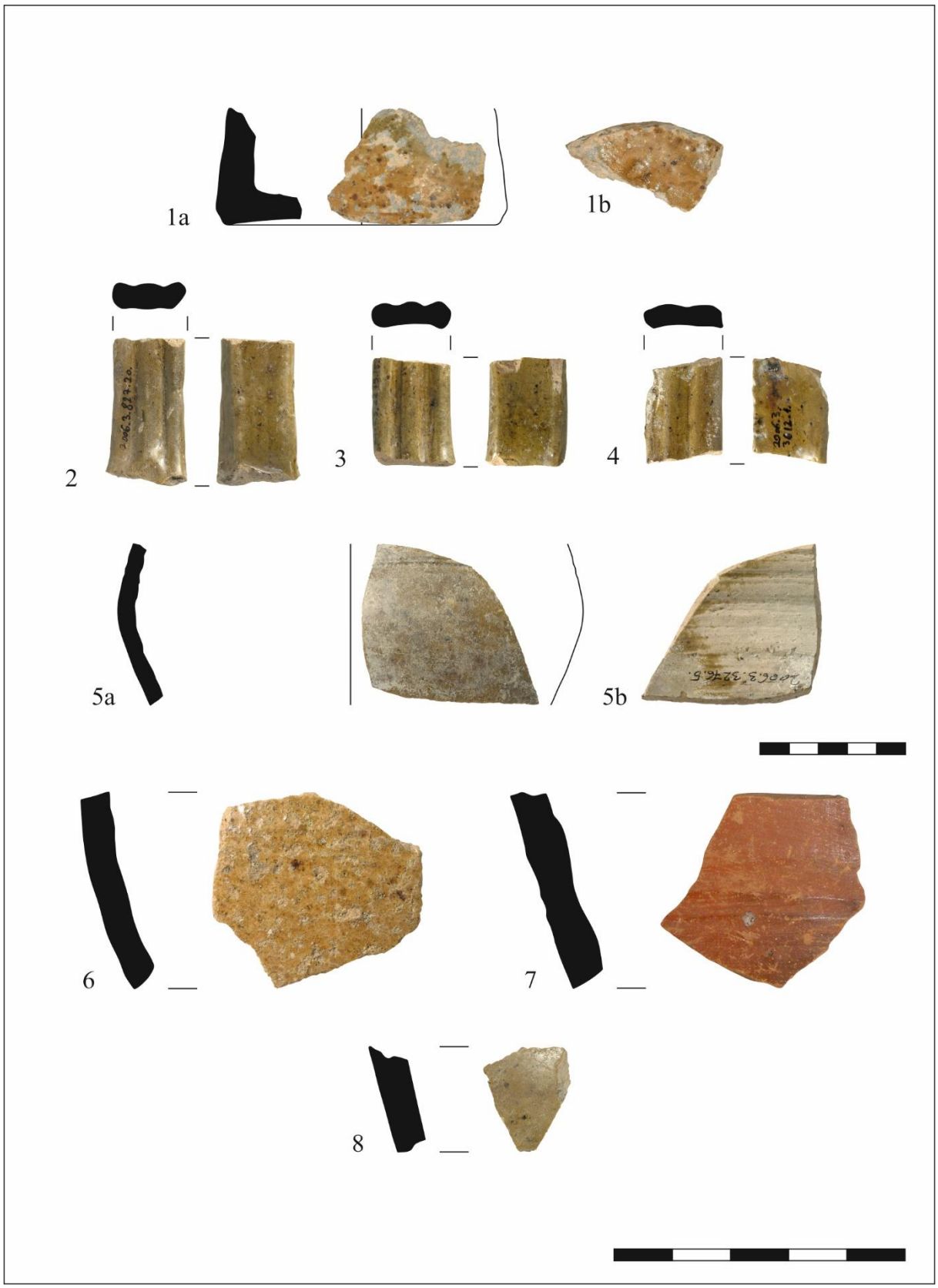

290. tábla

1a–b: Kat. 2959; 2: Kat. 2958; 3: Kat. 2960; 4: Kat. 2967; 5a–b: Kat. 2966 (M 1:2); 6: Kat. 2957; 7: Kat. 2969; 8: Kat. 1968 (M 1:1).

291. tábla

1: Kat. 2961; 2: Kat. 2962; 3: Kat. 2963; 4: Kat. 2964; 5: Kat. 2965 (M 1:1).

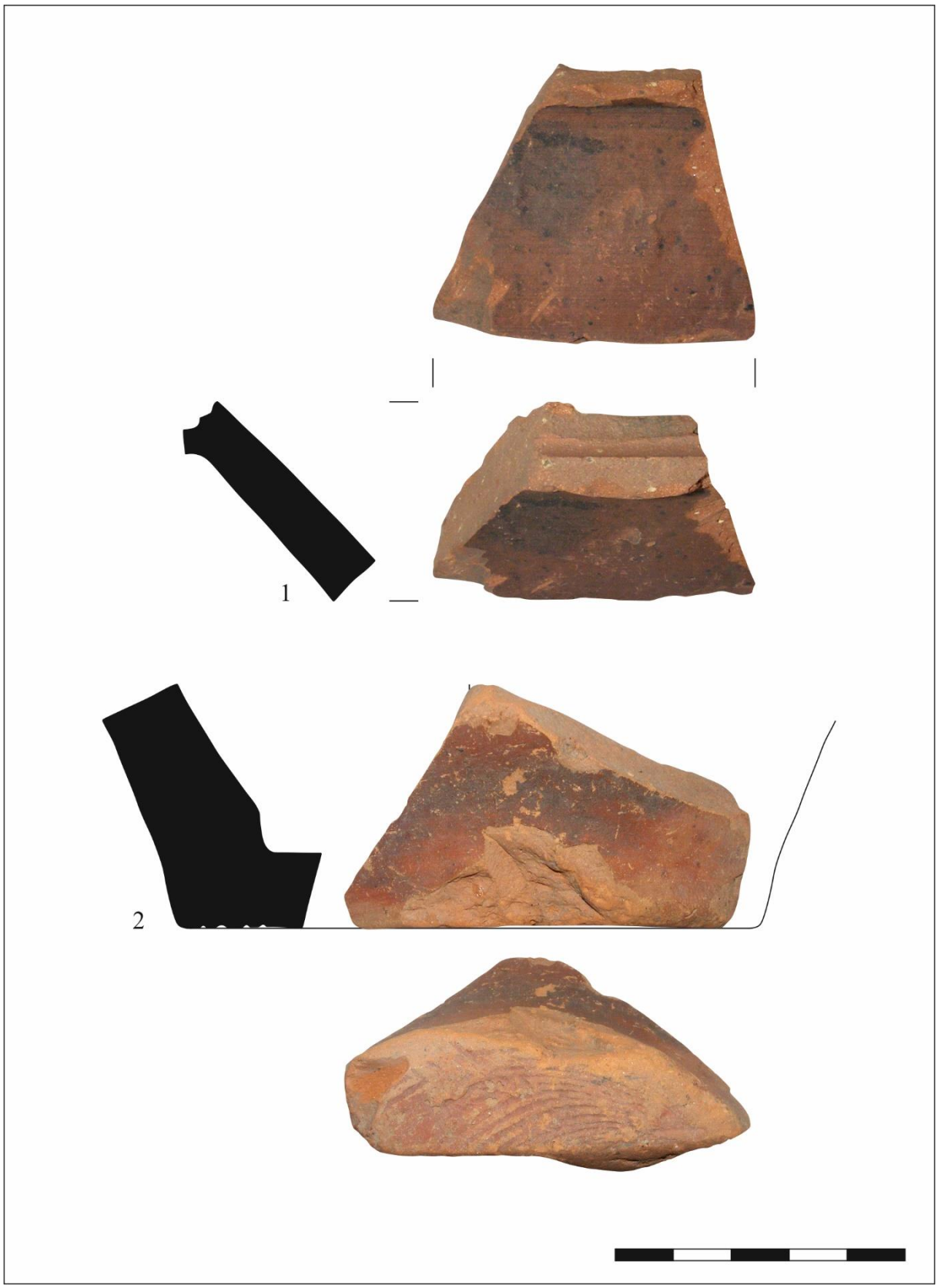

292. tábla

1: Kat. 2970; 2: Kat. 2971 (M 1:1).

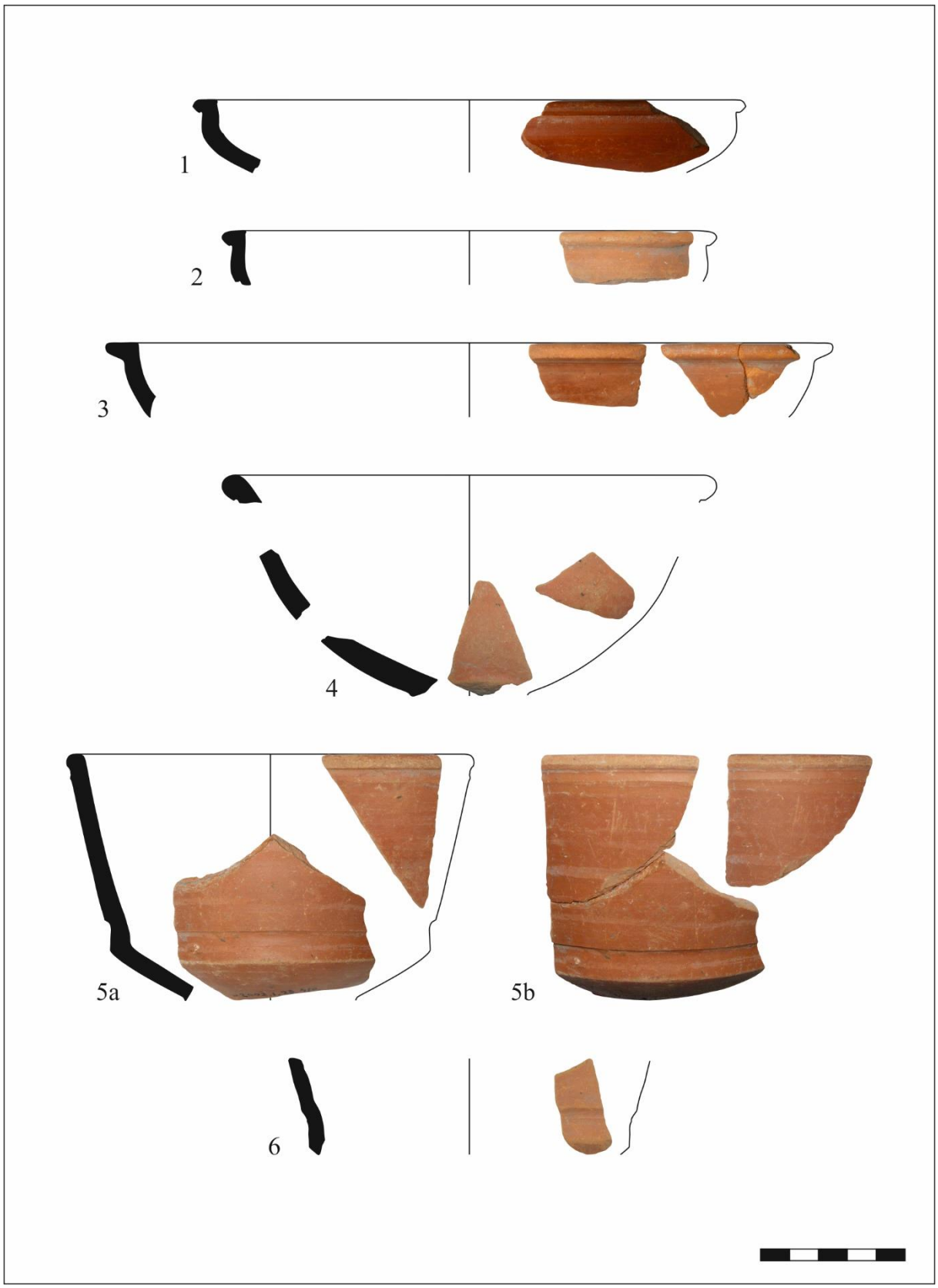

293. tábla

1: Kat. 2972; 2: Kat. 2973; 3: Kat. 2974; 4: Kat. 2975; 5a–b: Kat. 2976; 6: Kat. 2979 (M 1:2).

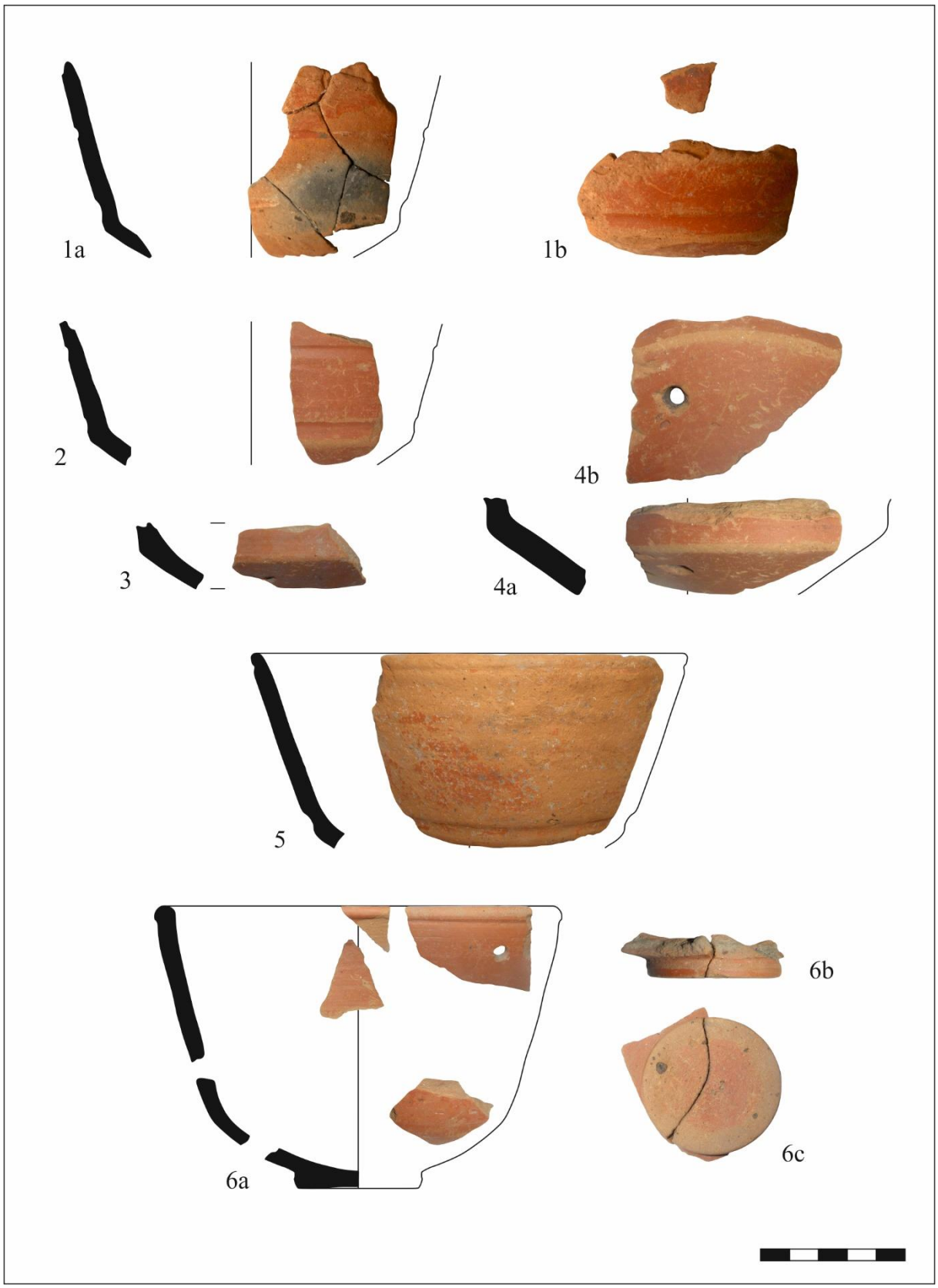

294. tábla

1a–b: Kat. 2977; 2: Kat. 2980; 3: Kat. 2978; 4a–b: 2981; 5: Kat. 2982; 6a–c: Kat. 2986 (M 1:2).

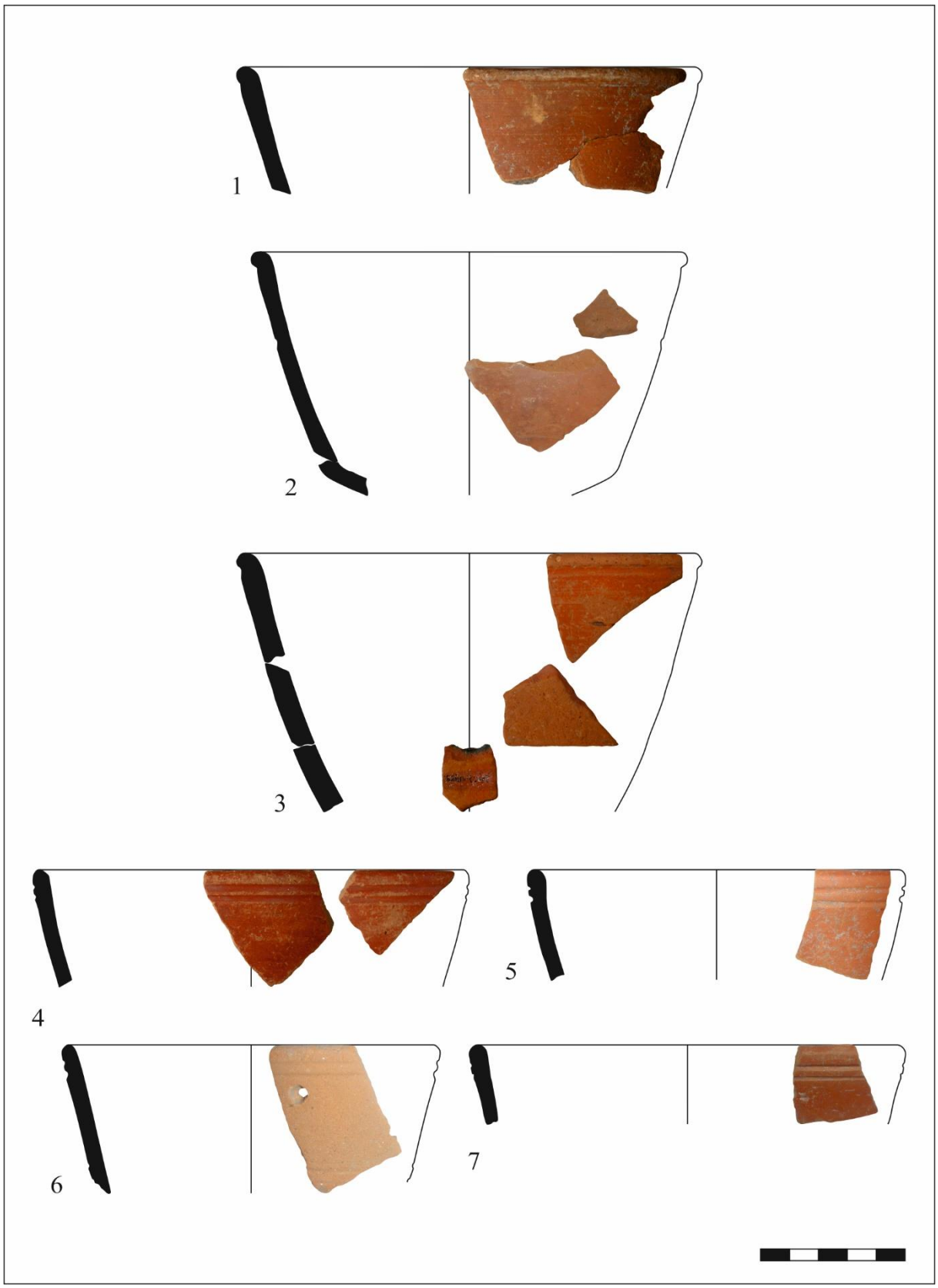

295. tábla

1: Kat. 2984; 2: Kat. 2983; 3: Kat. 2985; 4: Kat. 2988; 5: Kat. 2994; 6: Kat. 2992; 7: Kat. 2991 (M 1:2).

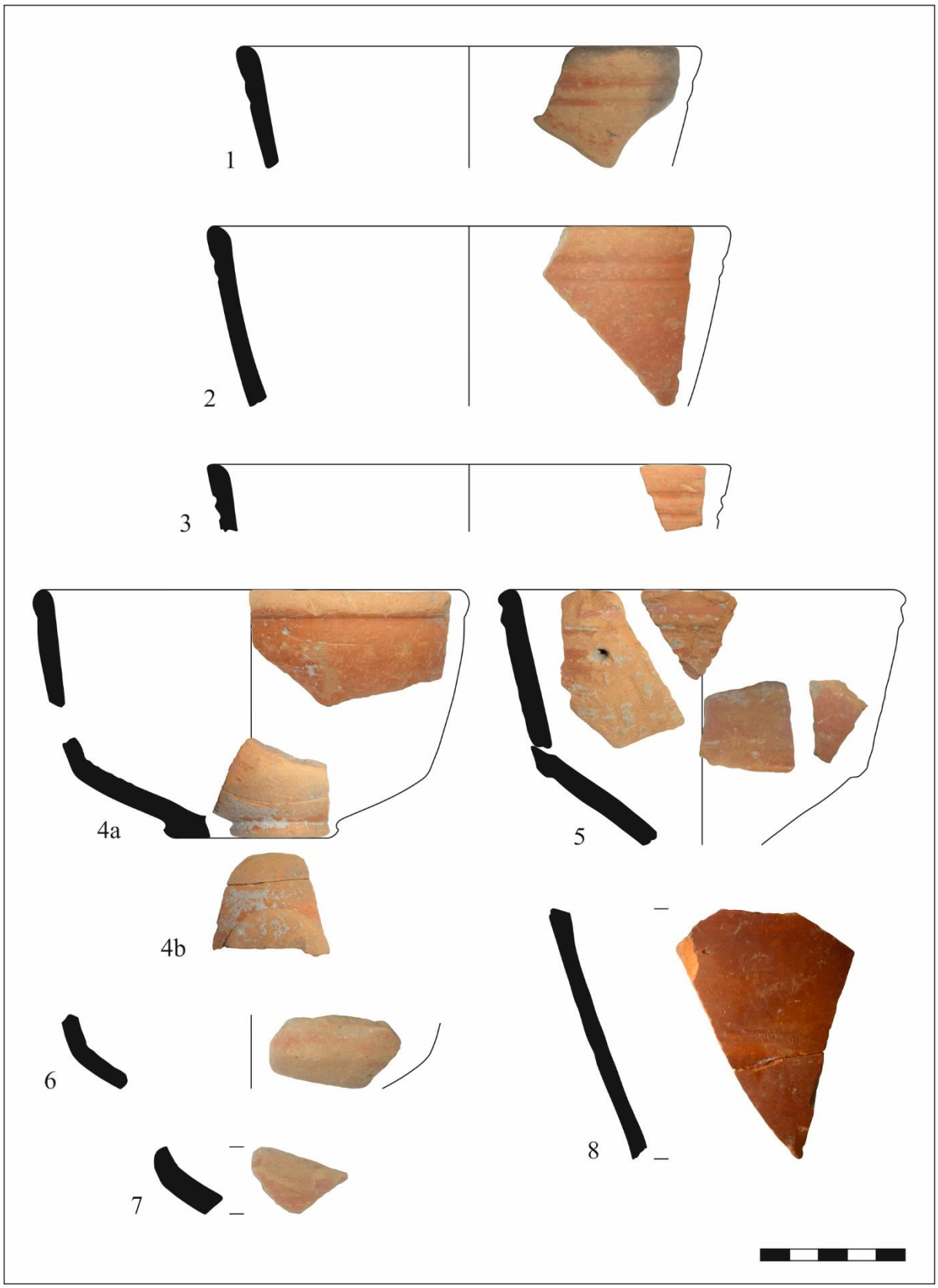

296. tábla

1: Kat. 2993; 2: Kat. 2989; 3: Kat. 2990; 4a–b: Kat. 2987; 5: Kat. 2995; 6: Kat. 2999; 7: Kat. 2998; 8: Kat. 2997 (M 1:2).

297. tábla

1: Kat. 2996 (M 1:1); 2: Kat. 3009; 3: Kat. 3002; 4: Kat. 3000 (M 1:2).

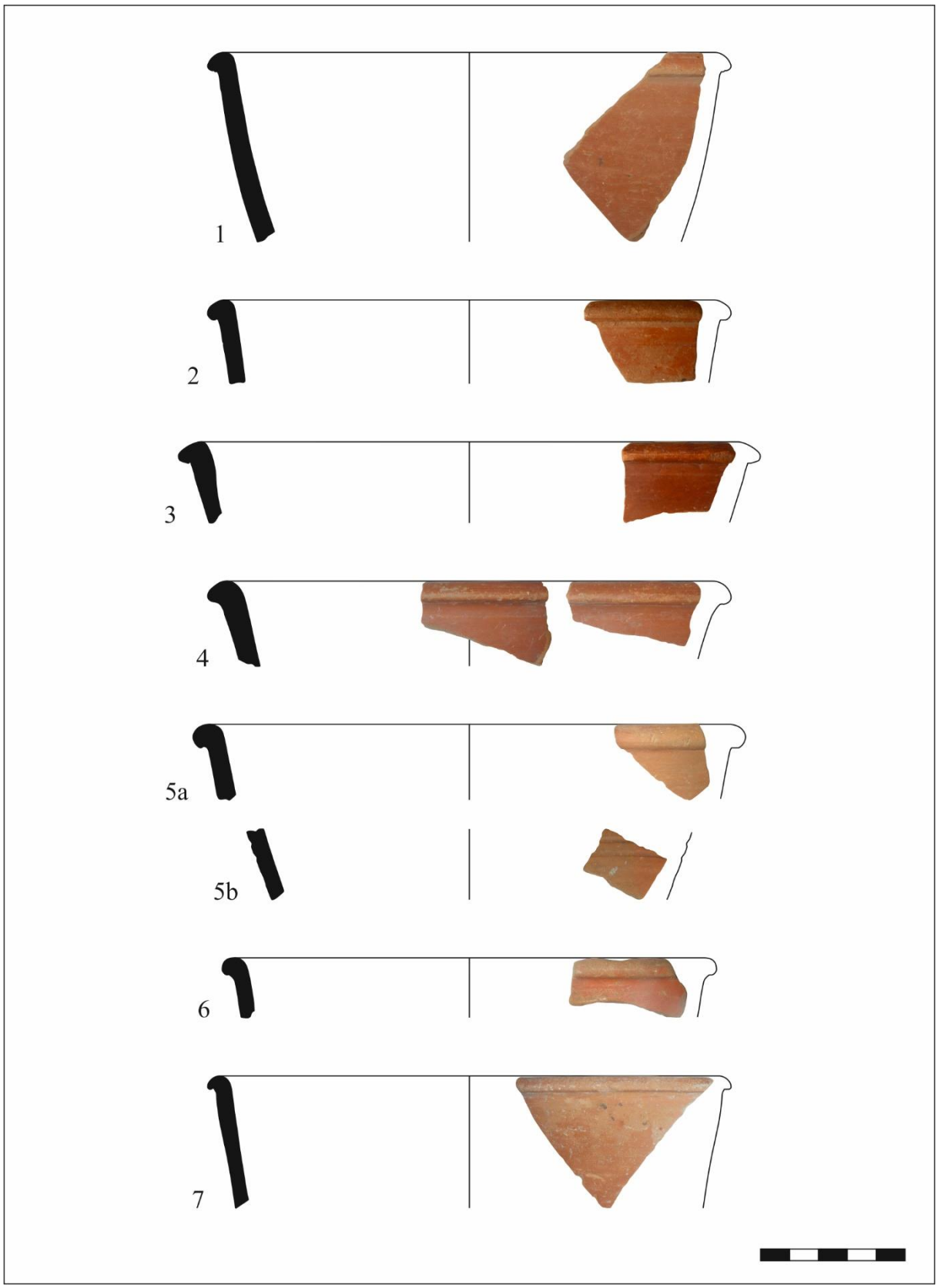

298. tábla

1: Kat. 3001; 2: Kat. 3003; 3: Kat. 3004; 4: Kat. 3006; 5a–b: Kat. 3008; 6: Kat. 3005; 7: Kat. 3007 (M 1:2).

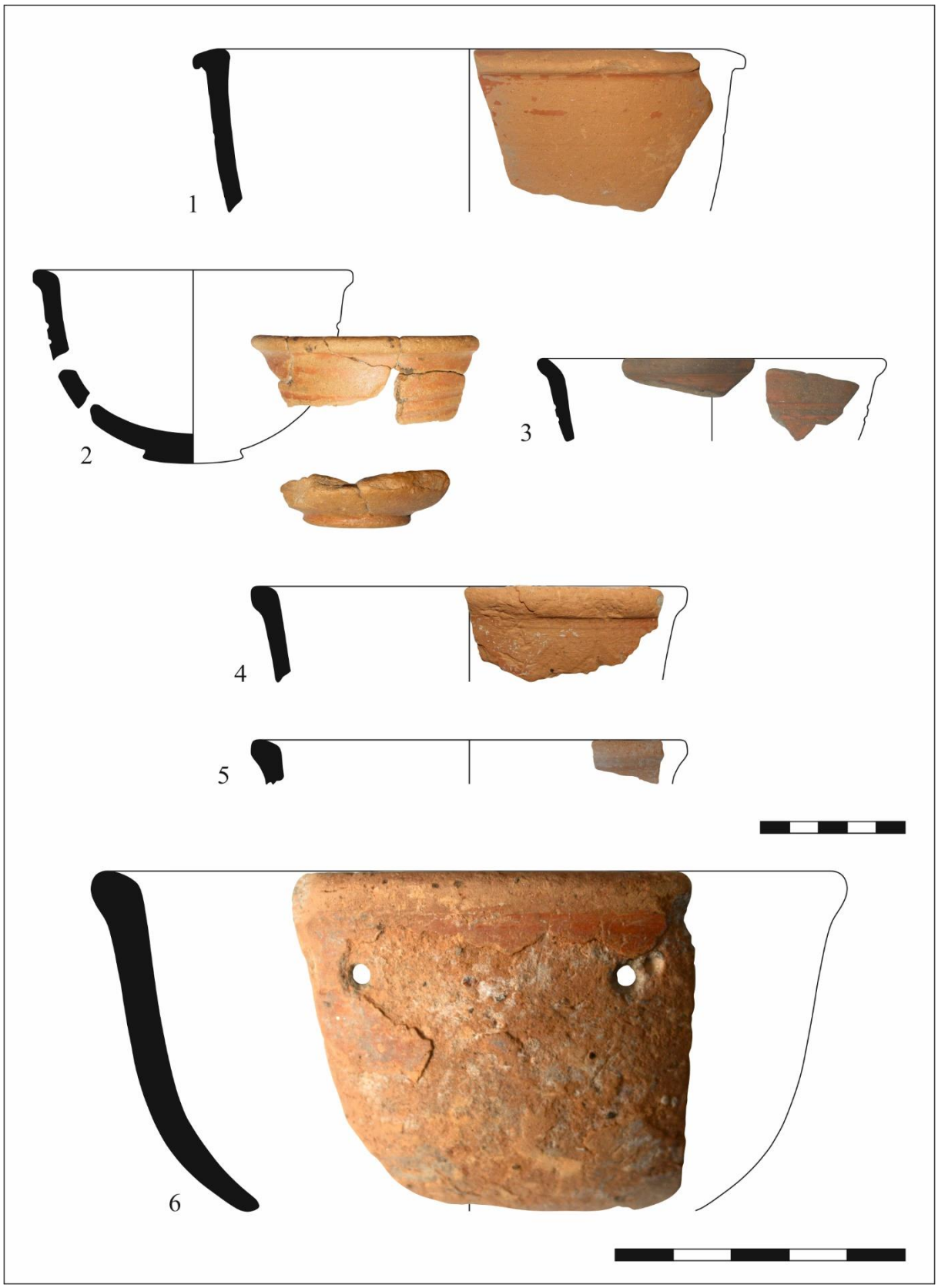

299. tábla

1: Kat. 3010; 2: Kat. 3012; 3: Kat. 3011; 4: Kat. 3014; 5: Kat. 3015 (M 1:2); 6: Kat. 3013 (M 1:1).

300. tábla

1: Kat. 3016; 2: Kat. 3020; 3: Kat. 3024; 4: Kat. 3032; 5: Kat. 3029; 6a–b: Kat. 3026; 7a–b: Kat. 3021 (M 1:2).

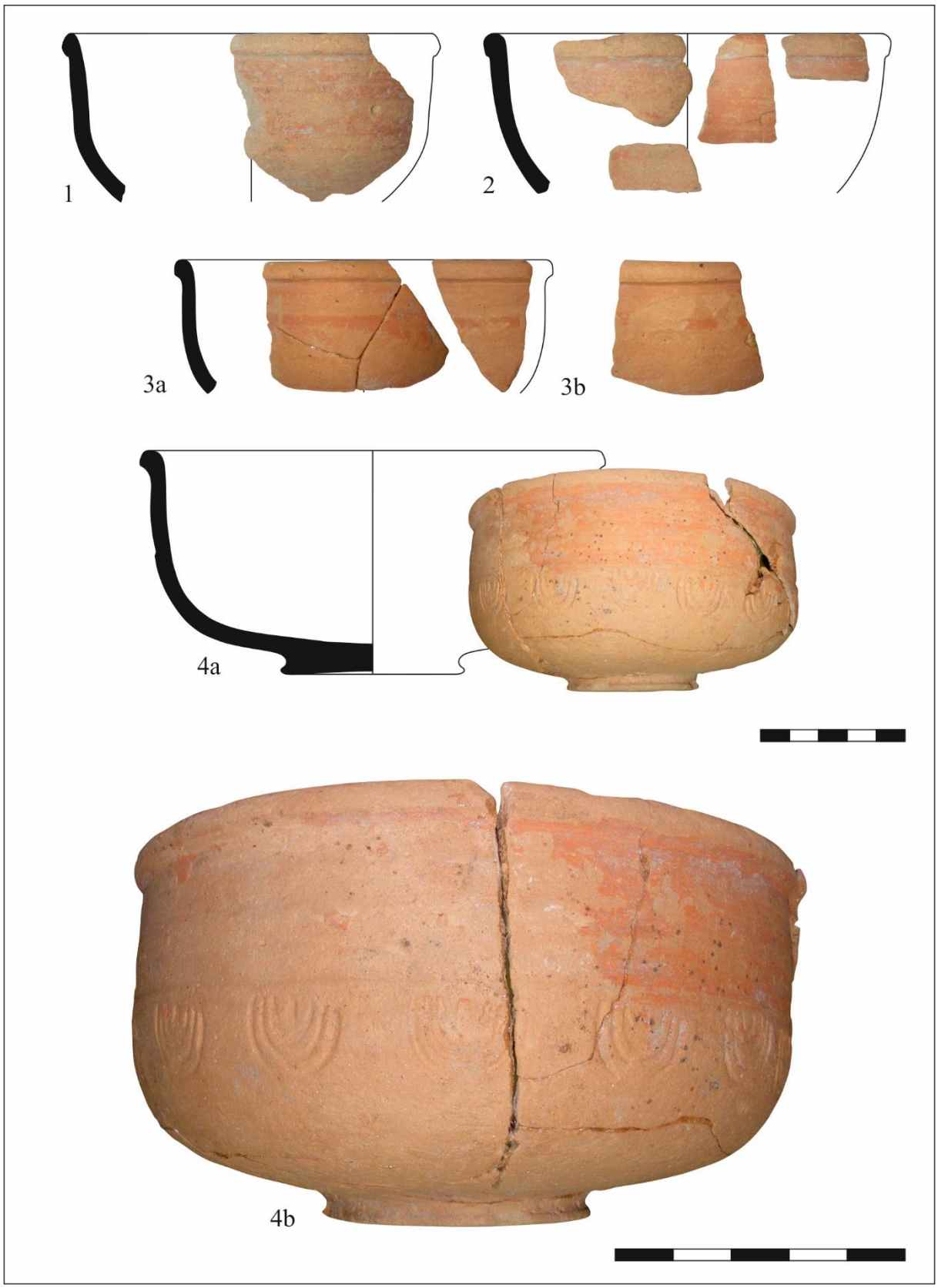

301. tábla

1: Kat. 3022; 2: Kat. 3025; 3a–b: Kat. 3027; 4a: Kat. 3031 (M 1:2); 4b: Kat. 3031 (M 1:1).

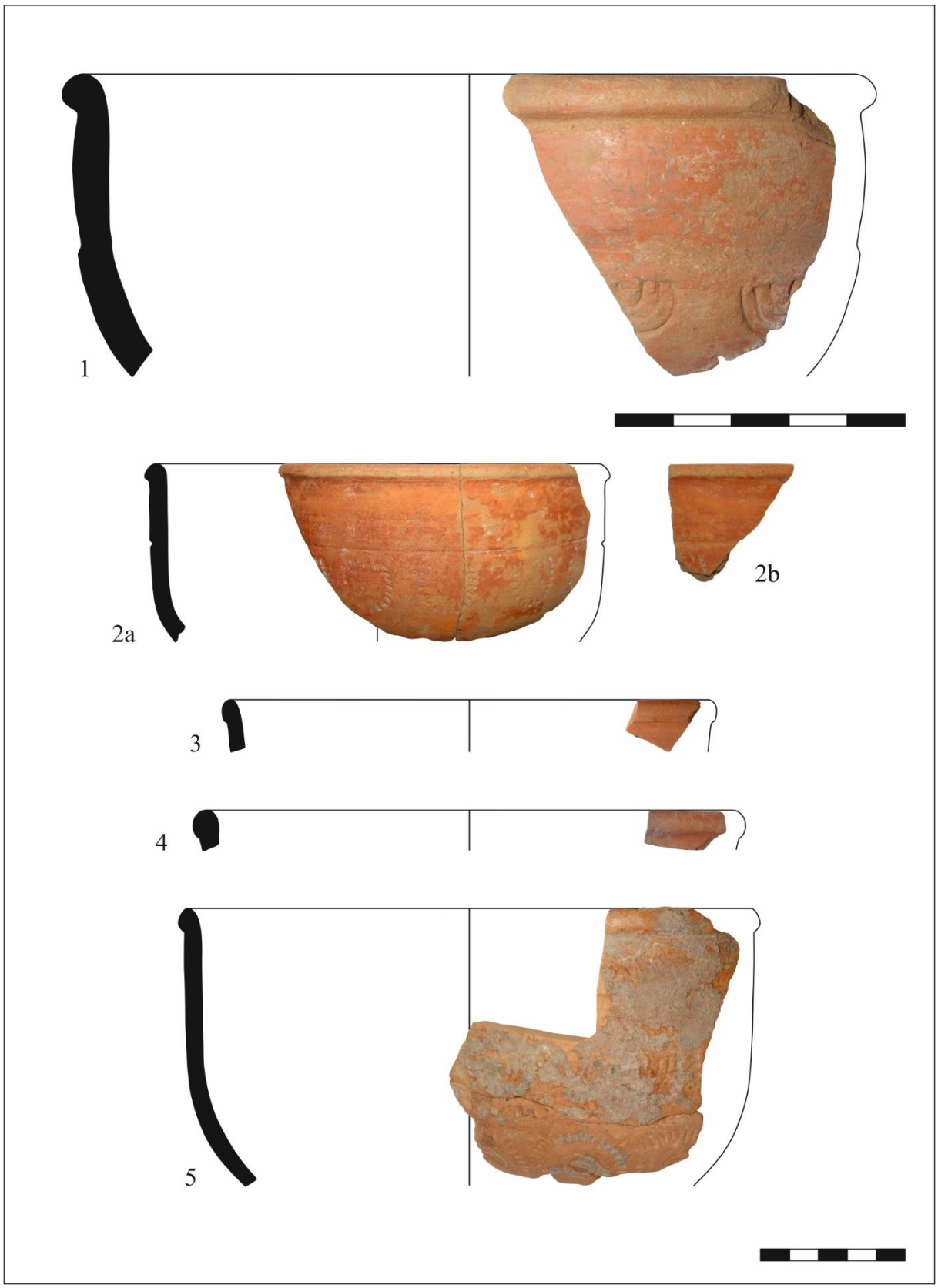

302. tábla

1: Kat. 3028 (M 1:1); 2a–b: Kat. 3030; 3: Kat. 3017; 4: Kat. 3033; 5: Kat. 3023 (M 1:2).

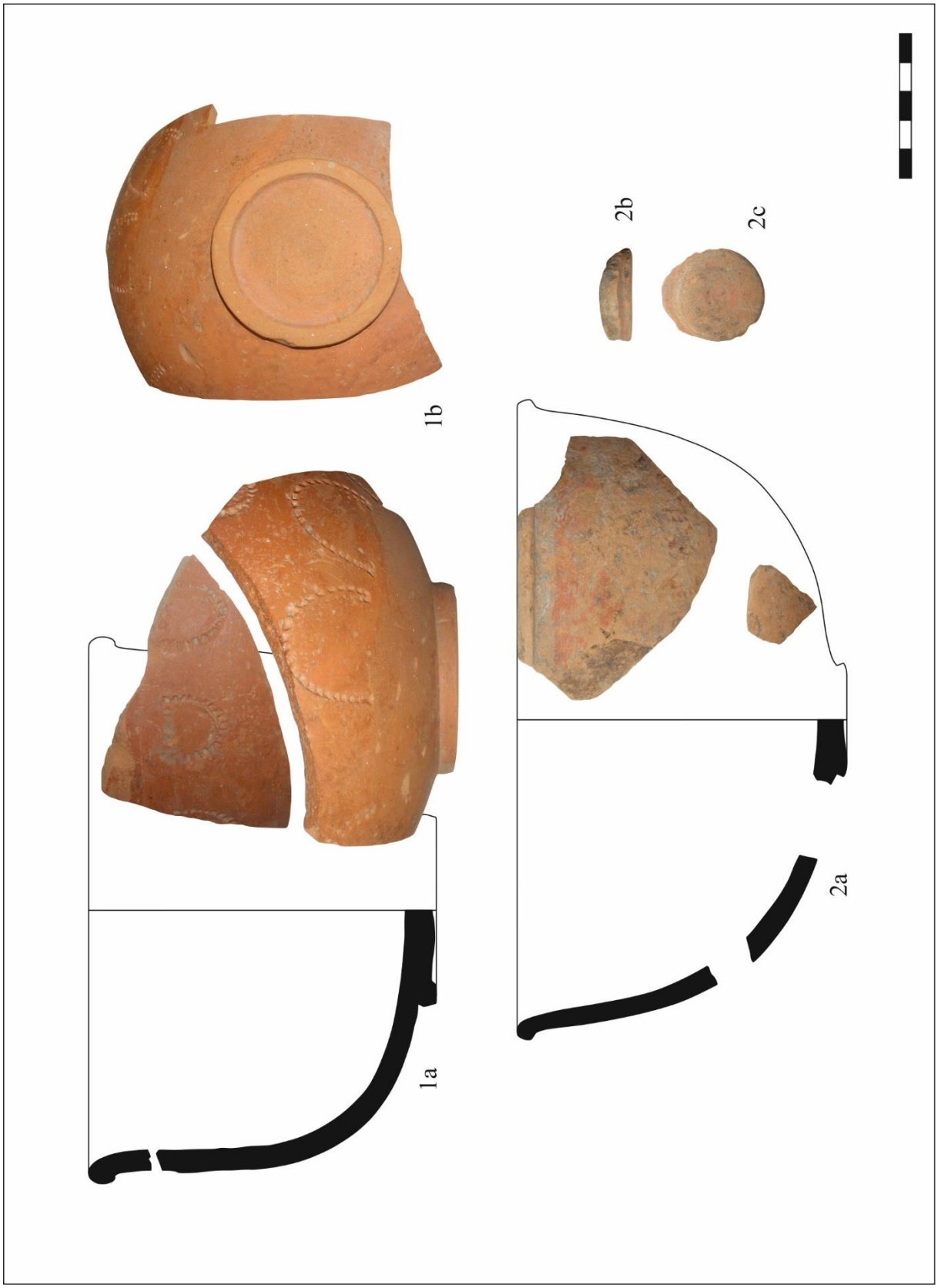

303. tábla

1a–b: Kat. 3018; 2a–c: Kat. 3019 (M 1:2).

304. tábla

1: Kat. 3036; 2: Kat. 3035; 3: Kat. 3034; 4a–c: Kat. 3058; 5: Kat. 3050; 6: Kat. 3043; 7: Kat. 3044; 8: Kat. 3059 (M 1:2).

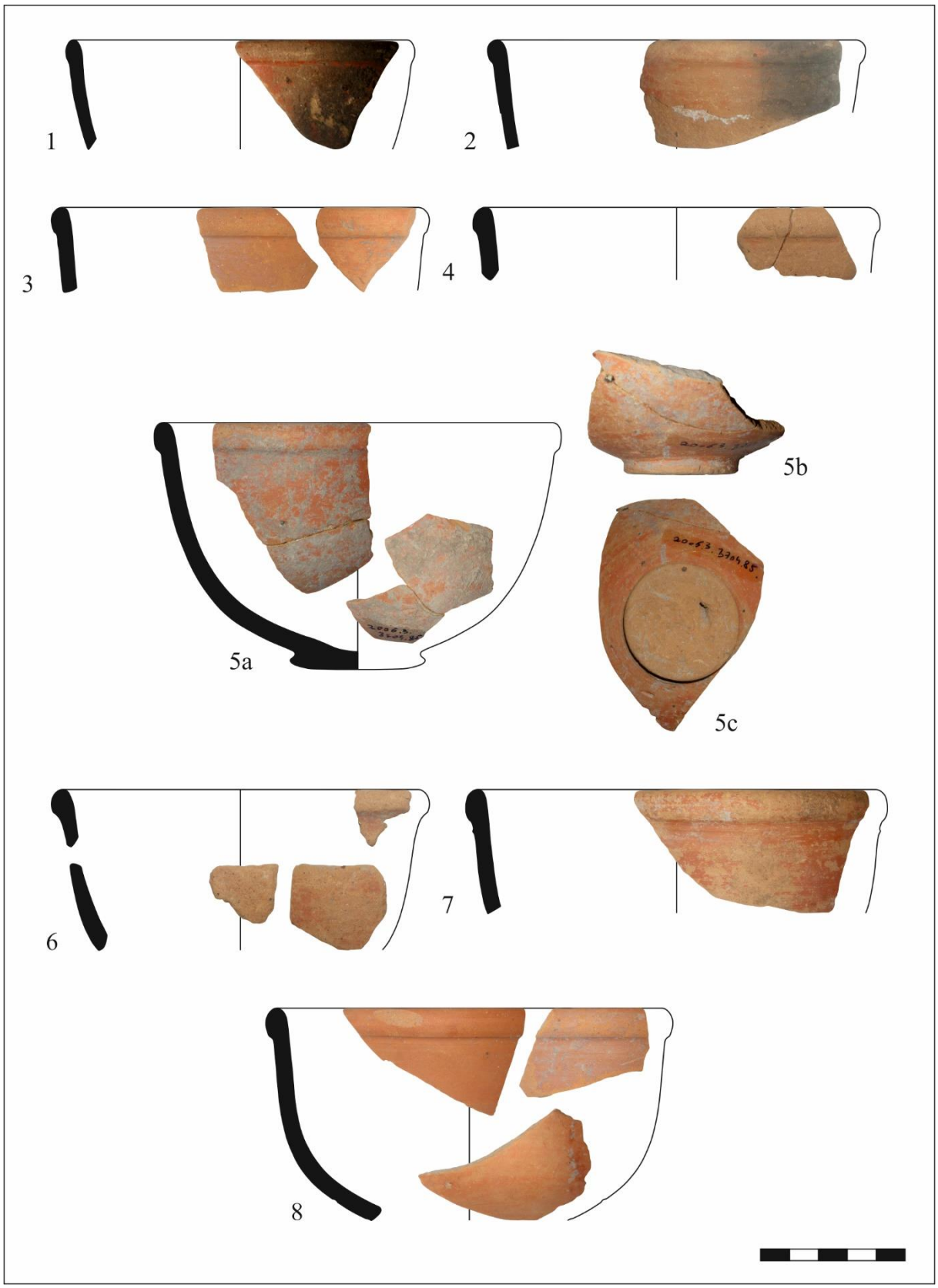

305. tábla

1: Kat. 3037; 2: Kat. 3057; 3: Kat. 3047; 4: Kat. 3052; 5a–c: Kat. 3060; 6: Kat. 3051; 7: Kat. 3053; 8: Kat. 3049 (M 1:2).

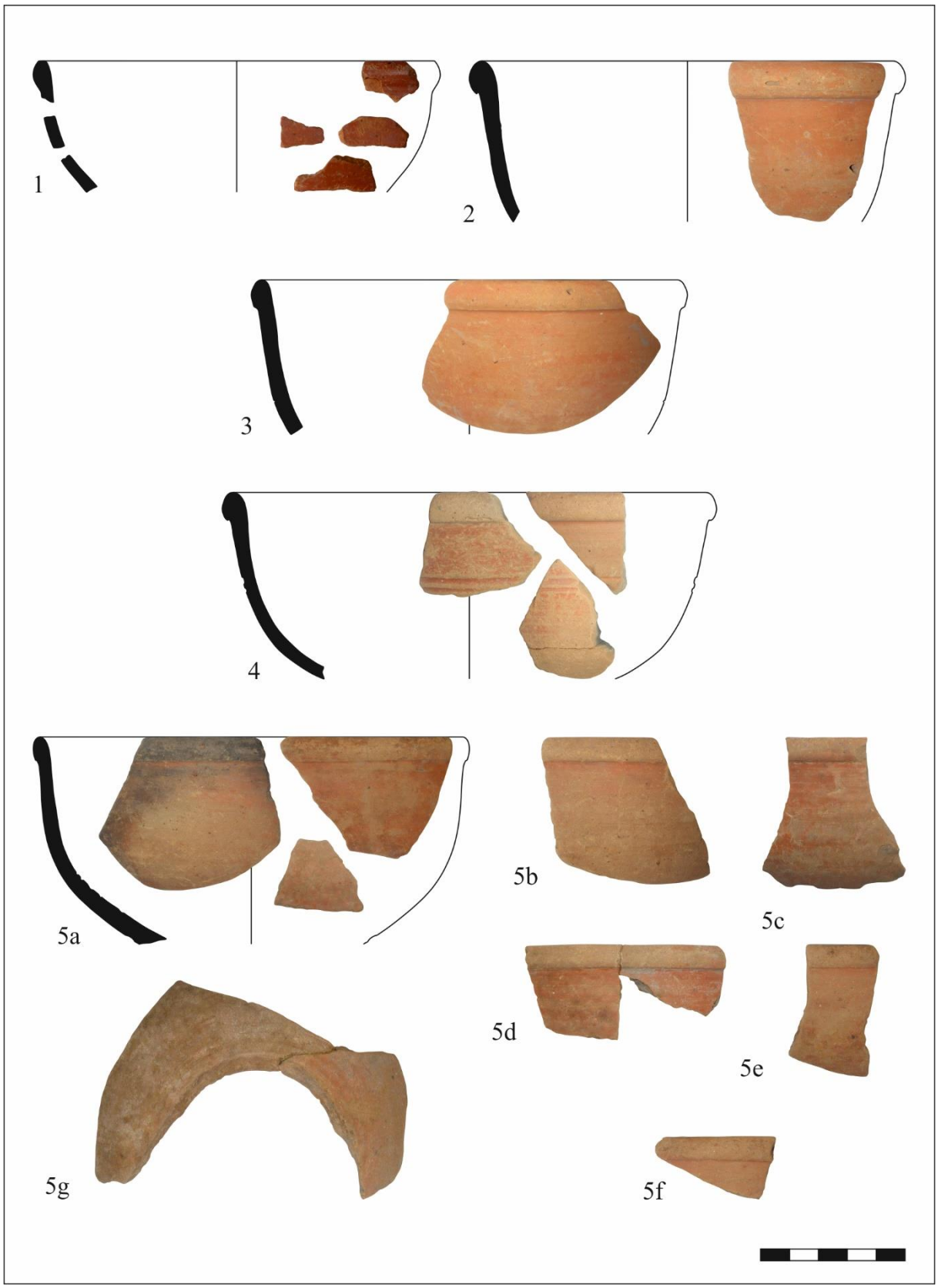

306. tábla

1: Kat. 3039; 2: Kat. 3042; 3: Kat. 3048; 4: Kat. 3063; 5a–g: Kat. 3040 (M 1:2).

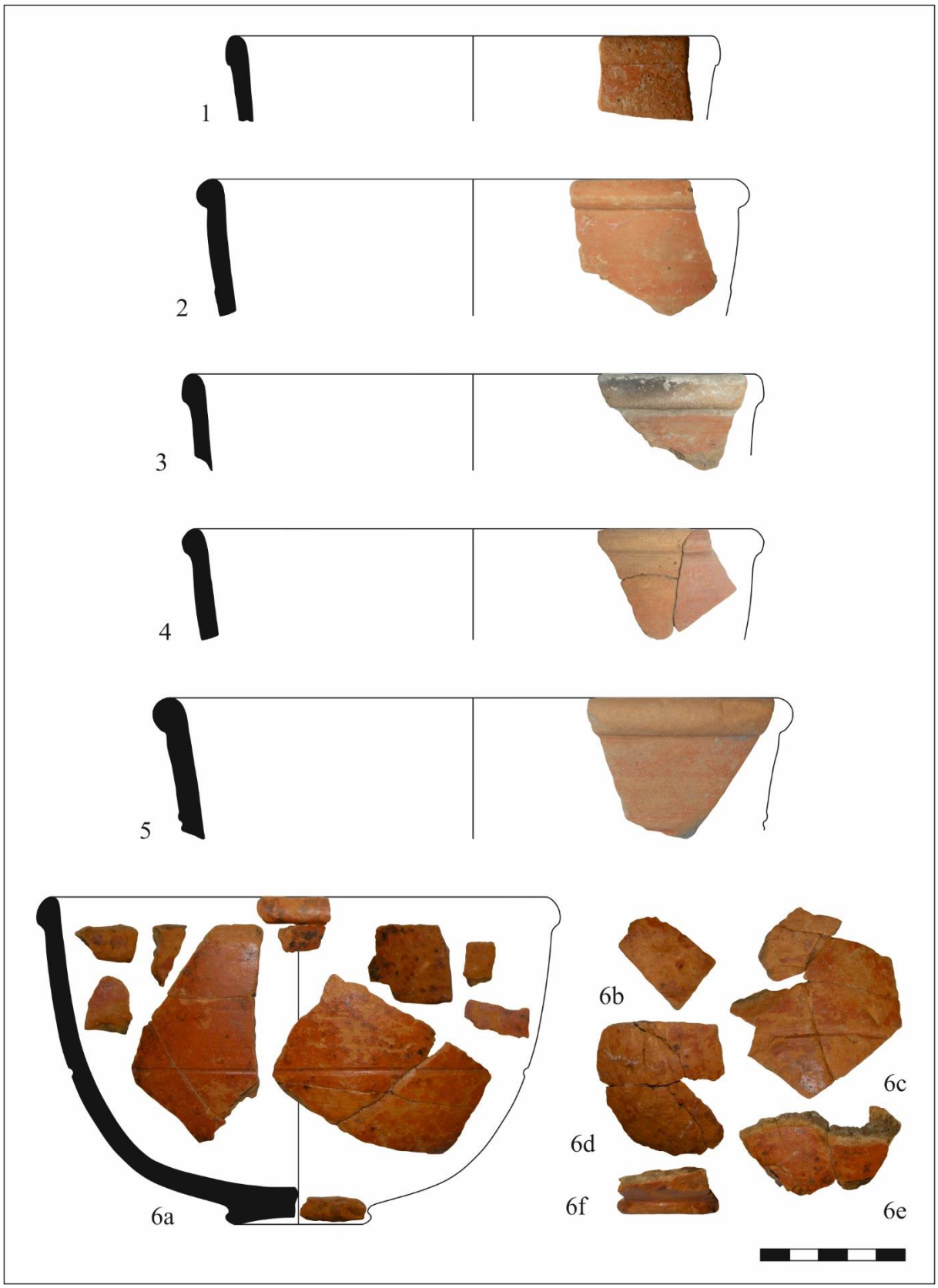

307. tábla

1: Kat. 3041; 2: Kat. 3045; 3: Kat. 3062; 4: Kat. 3055; 5: Kat. 3054; 6a–f: Kat. 3056 (M 1:2).

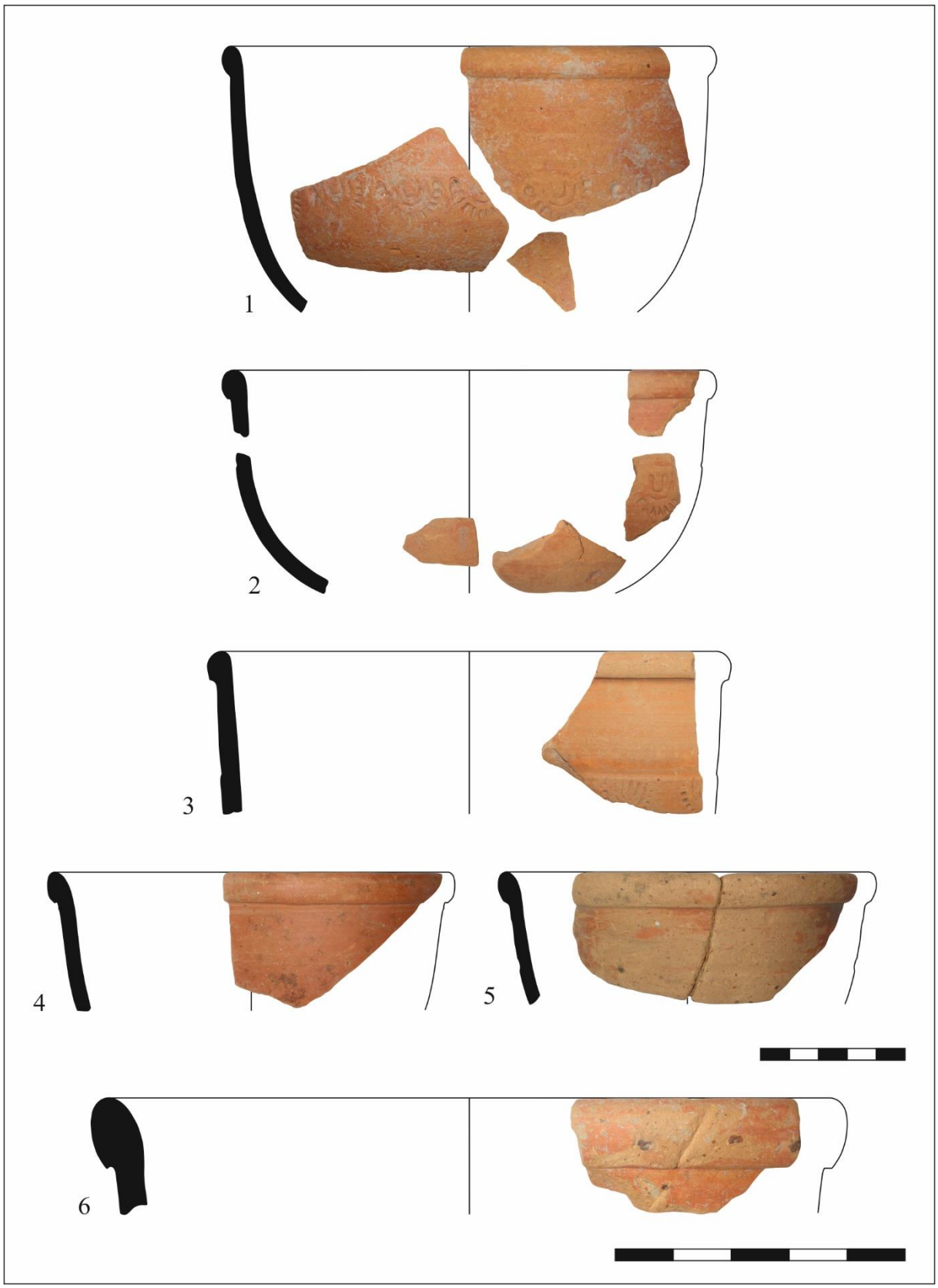

308. tábla

1: Kat. 3061; 2: Kat. 3038; 3: Kat. 3046; 4: Kat. 3065; 5: Kat. 3068 (M 1:2); 6: Kat. 3069 (M 1:1).

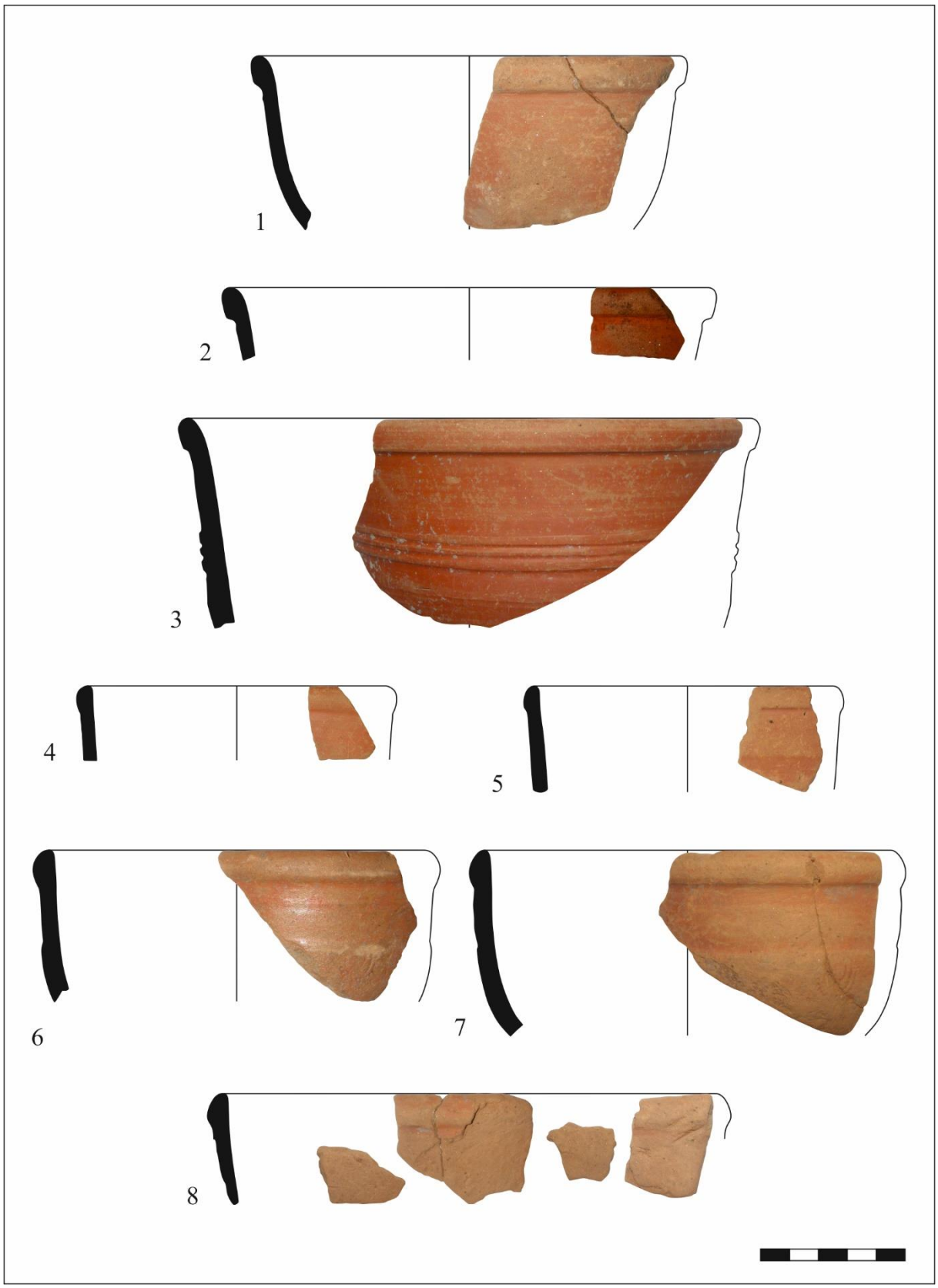

309. tábla

1: Kat. 3064; 2: Kat. 3066; 3: Kat. 3067; 4: Kat. 3077; 5: Kat. 3078; 6: Kat. 3073; 7: Kat. 3070; 8: Kat. 3075 (M 1:2).

310. tábla

1: Kat. 3072 (M 1:1); 2: Kat. 3074; 3: Kat. 3076 (M 1:2).

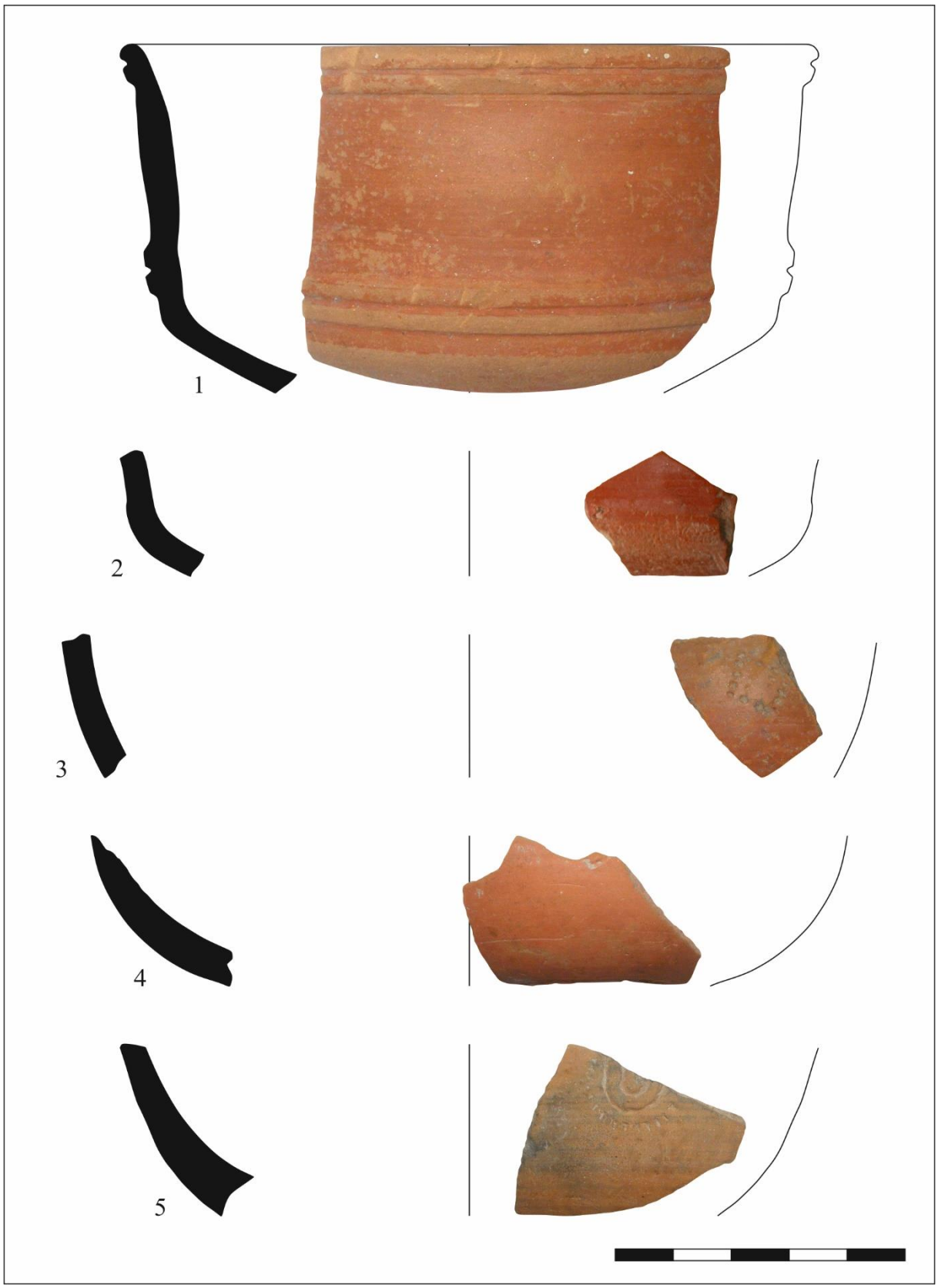

311. tábla

1: Kat. 3194; 2: Kat. 3193; 3: Kat. 3108; 4: Kat. 3093; 5: Kat. 3107 (M 1:1).

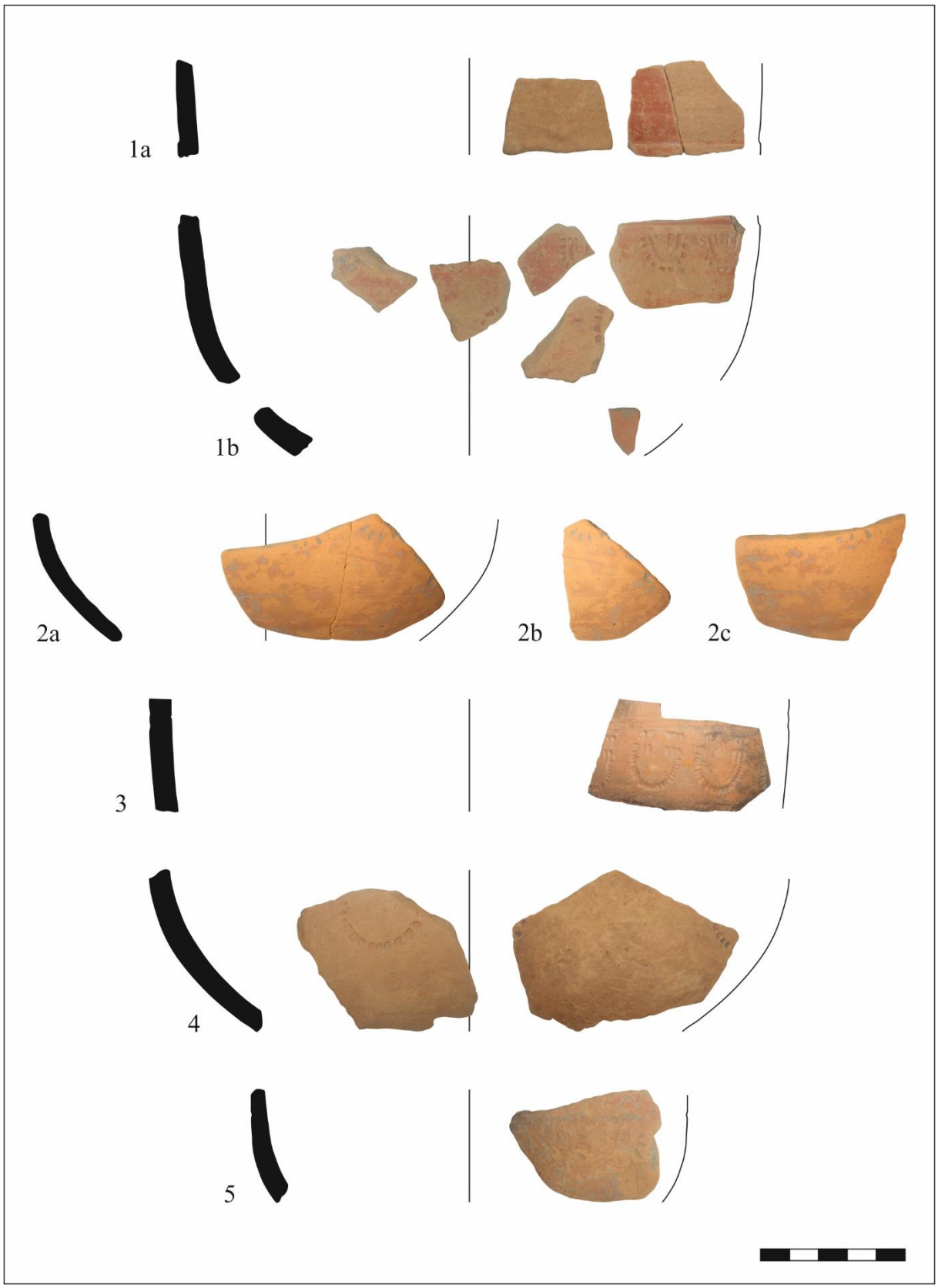

312. tábla

1a–b: Kat. 3088; 2a–c: Kat. 3094; 3: Kat. 3090; 4: Kat. 3095; 5: Kat. 3098 (M 1:2).

313. tábla

1: Kat. 3082; 2: Kat. 3086; 3: Kat. 3083 (M 1:1).

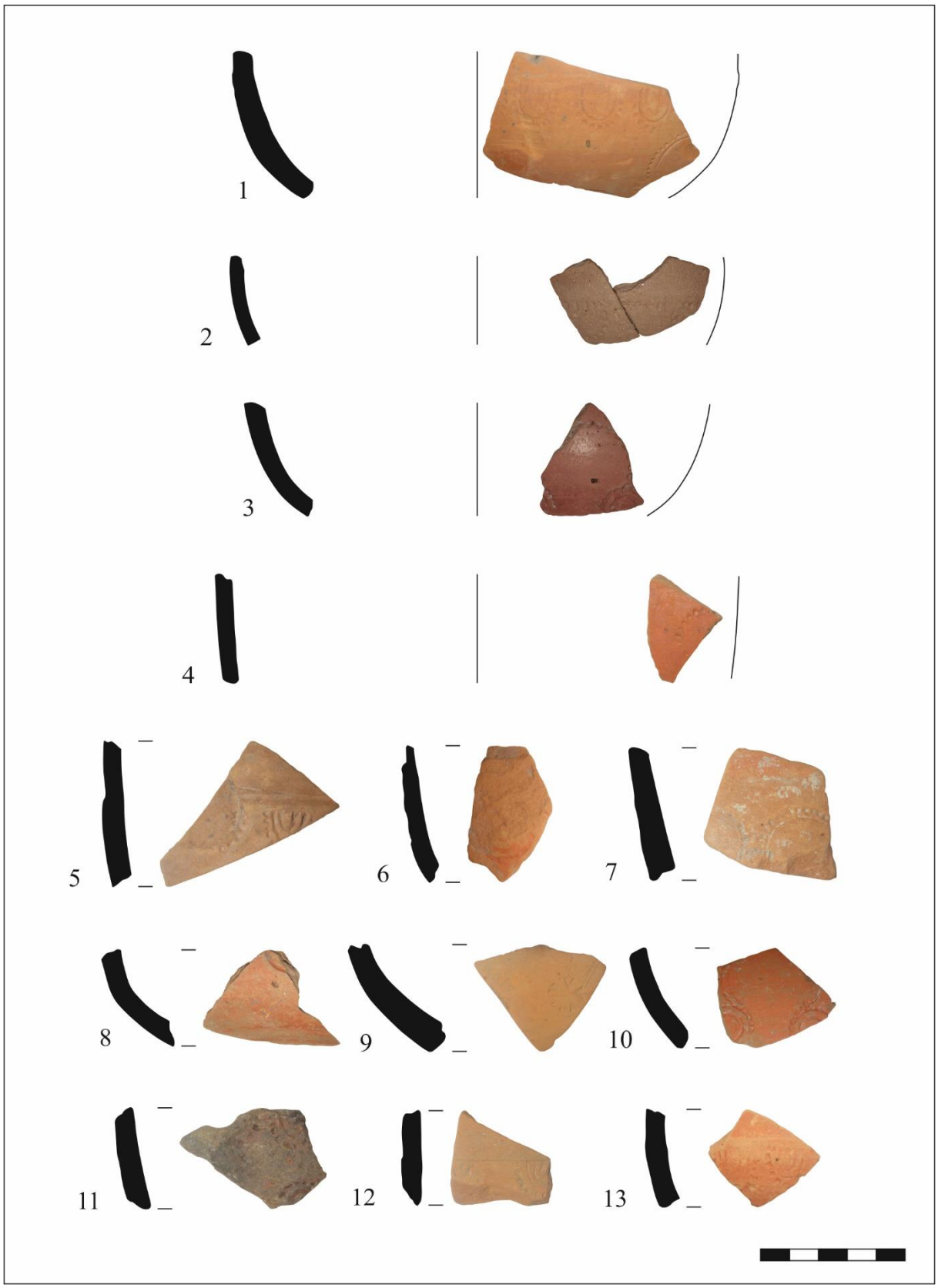

314. tábla

1: Kat. 3092; 2: Kat. 3099; 3: Kat. 3102; 4: Kat. 3101; 5: Kat. 3113; 6: Kat. 3116; 7: Kat. 3089; 8: Kat. 3105; 9: Kat. 3084; 10: Kat. 3114; 11: Kat. 3087; 12: Kat. 3091; 13: Kat. 3111 (M 1:2).

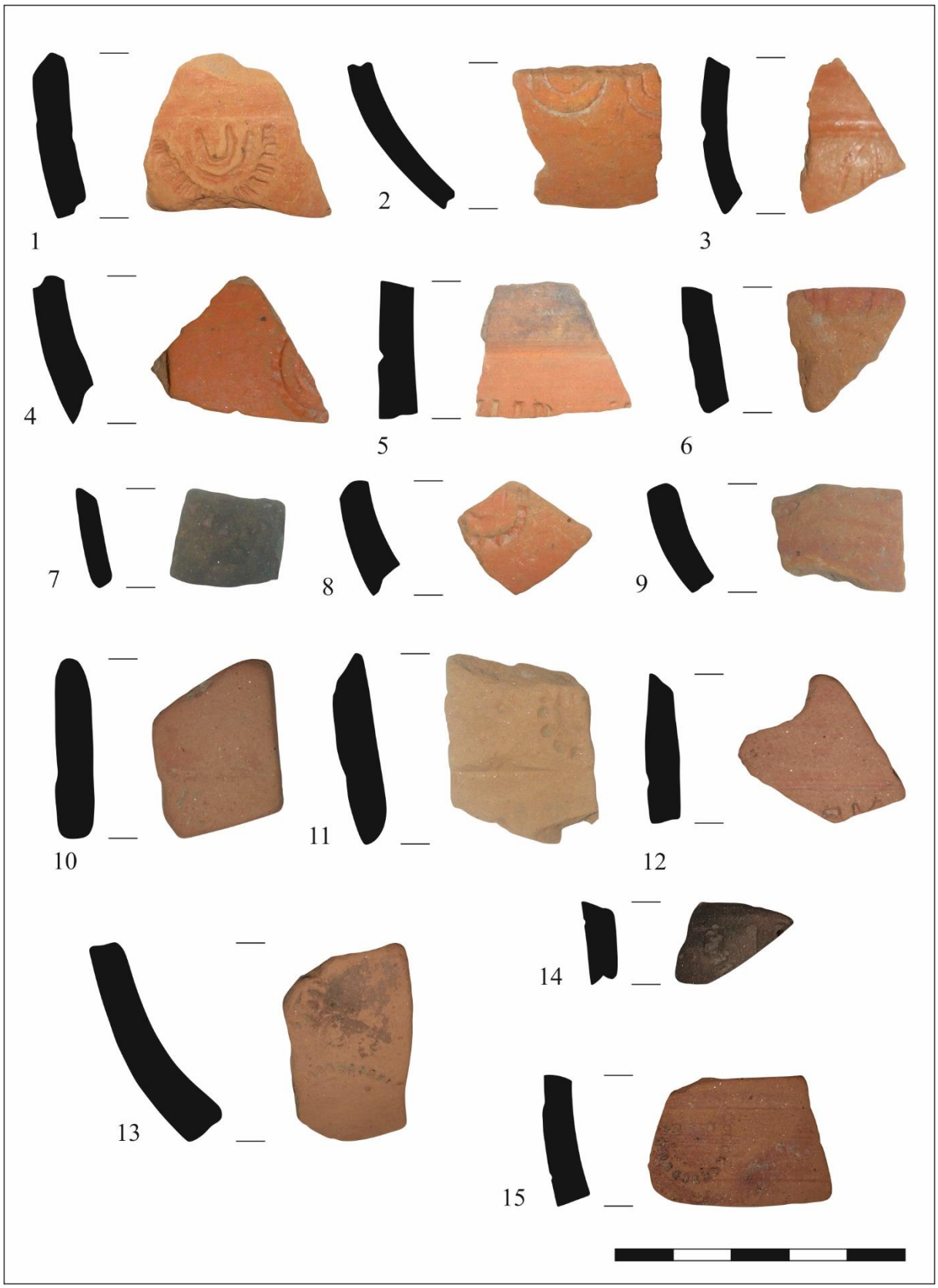

315. tábla

1: Kat. 3116; 2: Kat. 3117; 3: Kat. 3104; 4: Kat. 3103; 5: Kat. 3110; 6: Kat. 3112; 7: Kat. 3097; 8: Kat. 3115; 9: Kat. 3109; 10: Kat. 3081; 11: Kat. 3096; 12: Kat. 3079; 13: Kat. 3080; 14: Kat. 3119; 15: Kat. 3085 (M 1:1).

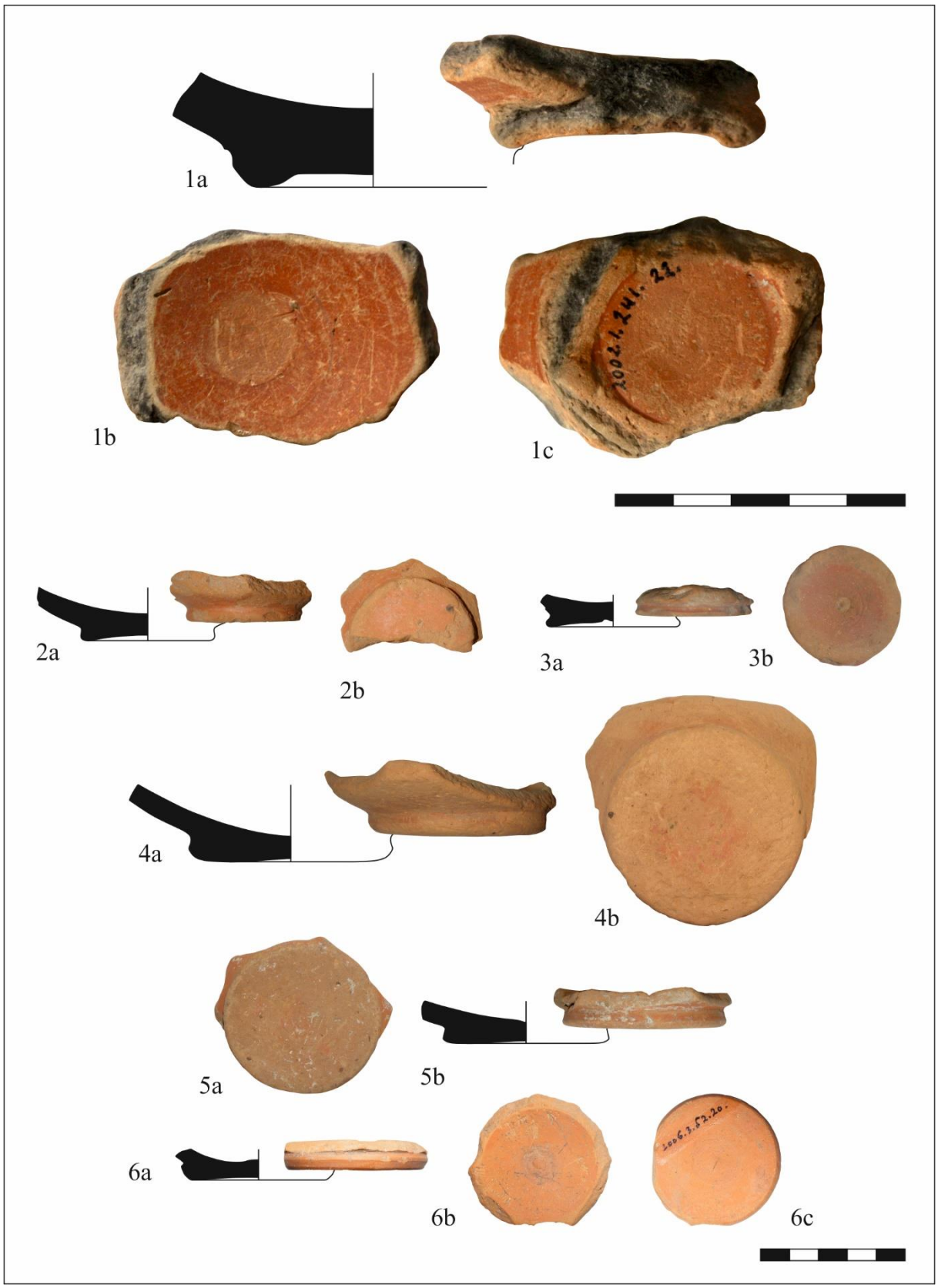

316. tábla

1a–c: Kat. 3120 (M 1:1); 2a–b: Kat. 3134; 3a–b: Kat. 3134; 4a–b: Kat. 3133; 5a–b: Kat. 3127; 6a–c: Kat. 3129 (M 1:2).

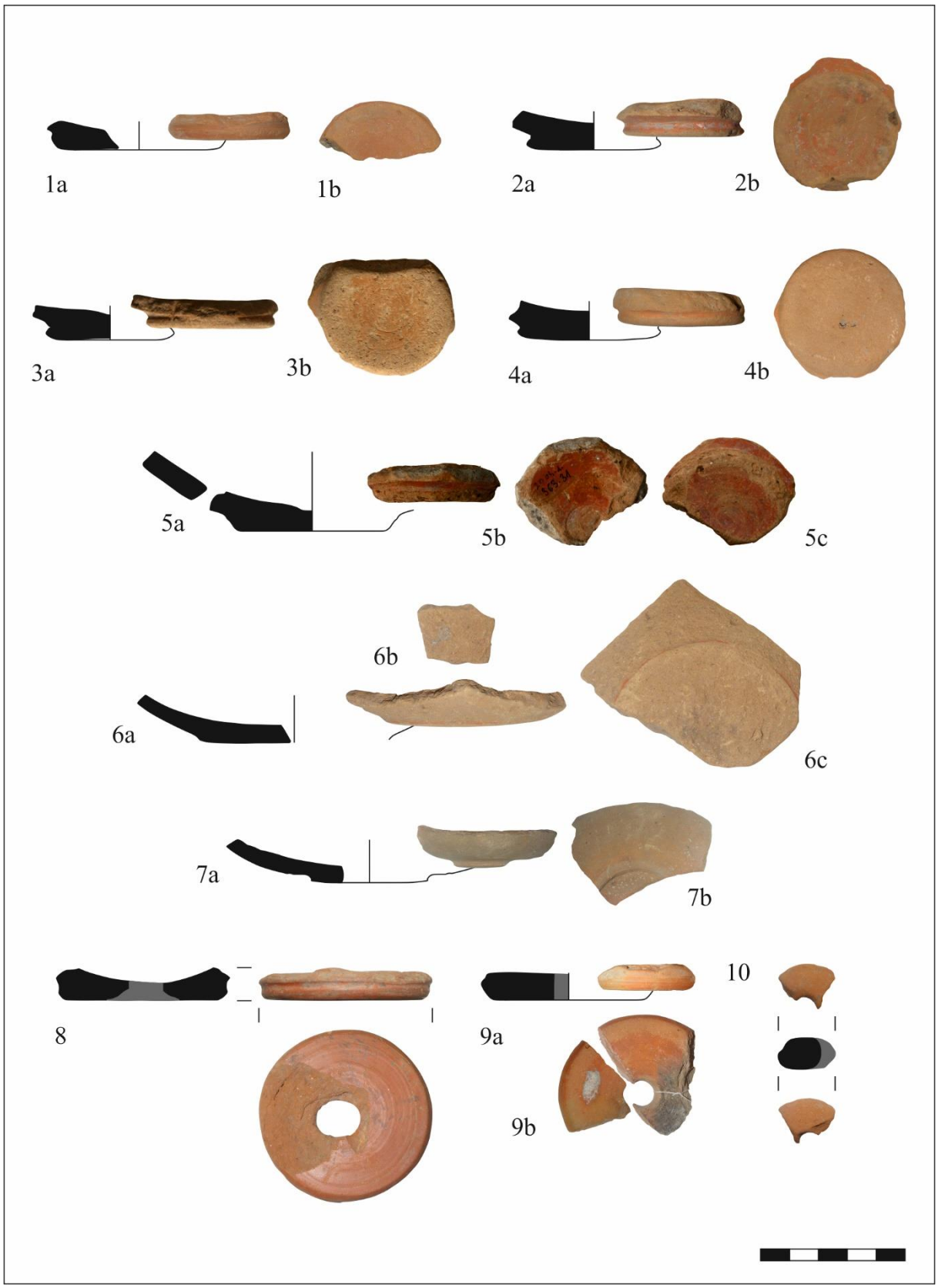

317. tábla

1a–b: Kat. 3123; 2a–b: Kat. 3130; 3a–b: Kat. 3126; 4a–b: Kat. 3128; 5a–c: Kat. 3125; 6a–c: Kat. 3122; 7a–b: Kat. 3131; 8: Kat. 3124; 9a–b: Kat. 3135; 10: Kat. 3121 (M 1:2).

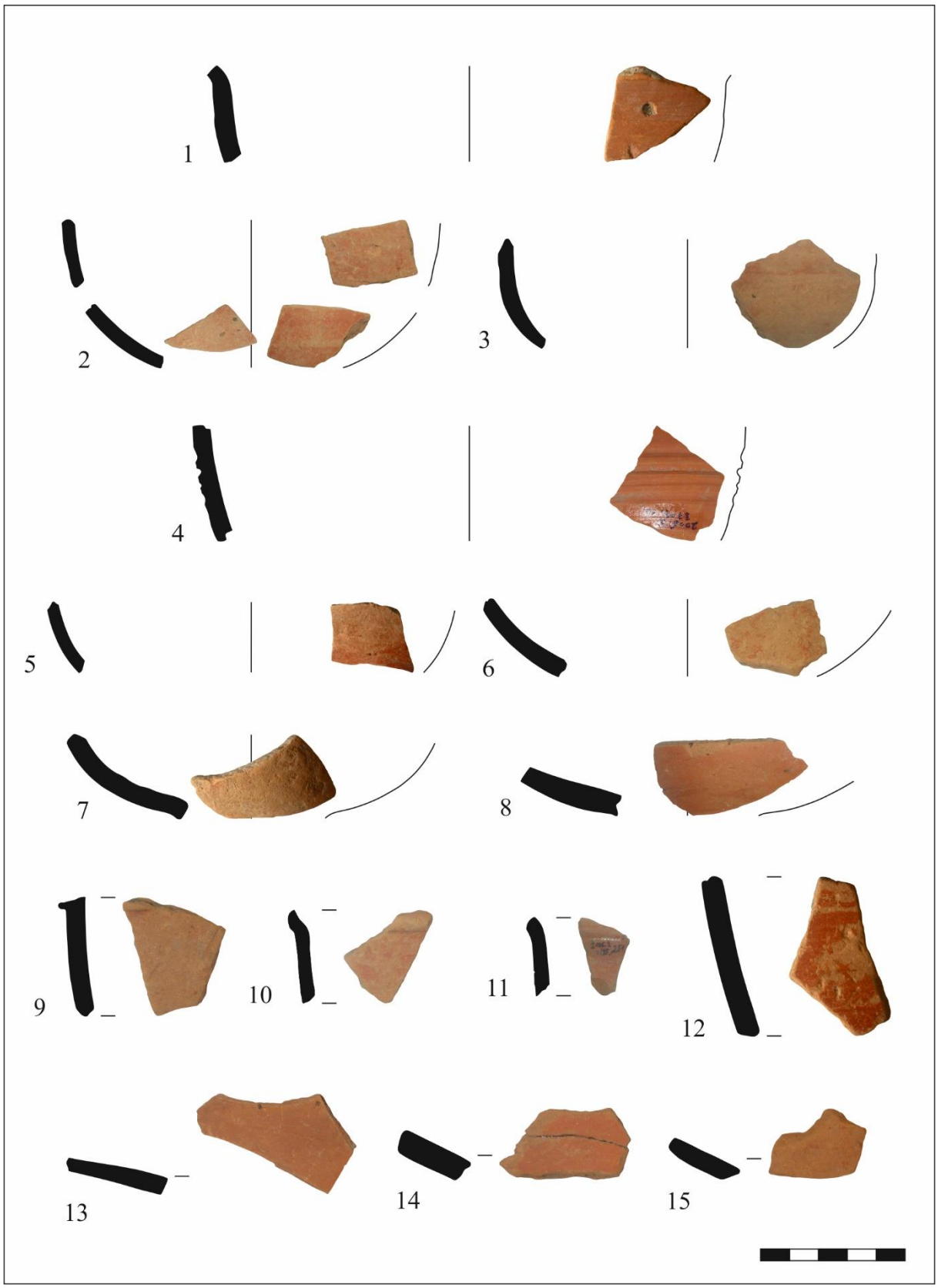

318. tábla

1: Kat. 3149; 2: Kat. 3187; 3: Kat. 3177; 4: Kat. 3184; 5: Kat. 3176; 6: Kat. 3180; 7: Kat. 3142; 8: Kat. 3192; 9: Kat. 3146; 10: Kat. 3178; 11: Kat. 3175; 12: Kat. 3137; 13: Kat. 3154; 14: Kat. 3179; 15: Kat. 3189 (M 1:2).

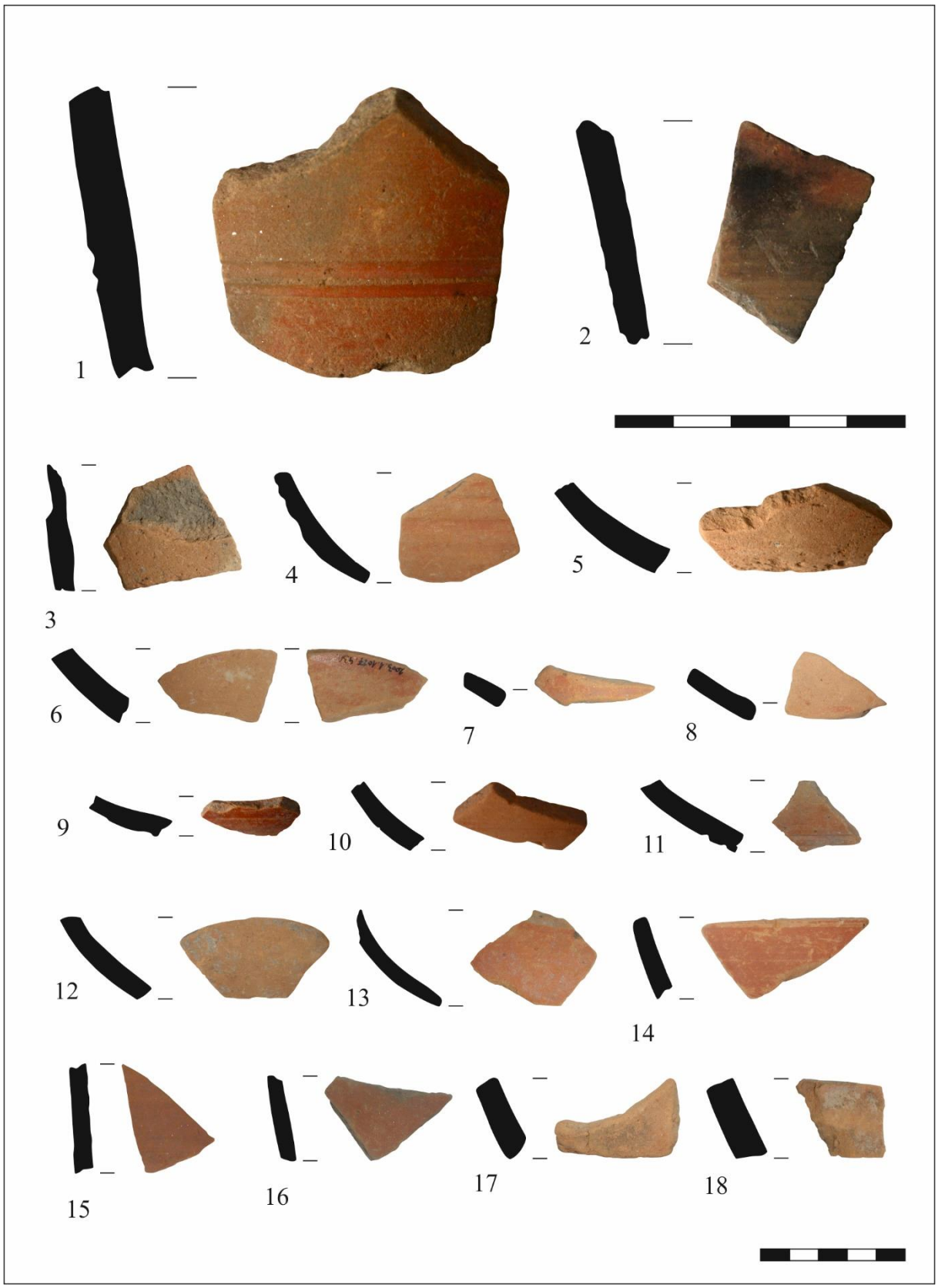

319. tábla

1: Kat. 3169; 2: Kat. 3170 (M 1:1); 3: Kat. 3138; 4: Kat. 3162; 5: Kat. 3144; 6: Kat. 3151; 7: Kat. 3191; 8: Kat. 3163; 9: Kat. 3150; 10: Kat. 3143; 11: Kat. 3159; 12: Kat. 3155; 13: Kat. 3156; 14: Kat. 3160; 15: Kat. 3136; 16: Kat. 3174; 17: Kat. 3165; 18: Kat. 3164 (M 1:2).

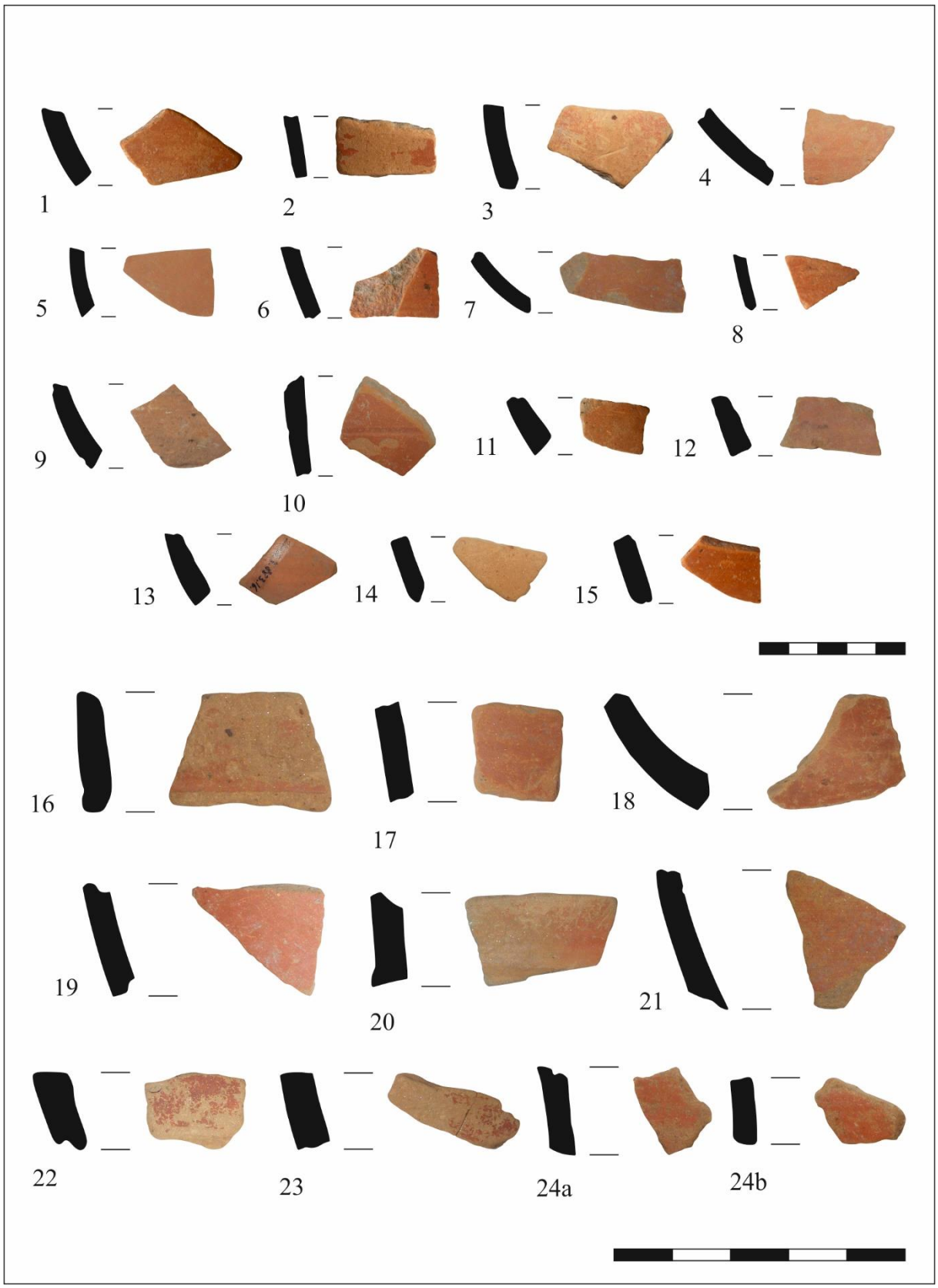

320. tábla

1: Kat. 3148; 2: Kat. 3140; 3: Kat. 3183; 4: Kat. 3161; 5: Kat. 3141; 6: Kat. 3167; 7: Kat. 3157; 8: Kat. 3158; 9: Kat. 3152; 10: Kat. 3171; 11: Kat. 3145; 12: Kat. 3166; 13: Kat. 3168; 14: Kat. 3185; 15: Kat. 3139 (M 1:2); 16: Kat. 3186; 17: Kat. 3190; 18: Kat. 3153; 19: Kat. 3181; 20: Kat. 3147; 21: Kat. 3172; 22: Kat. 3182; 23: Kat. 3188; 24a–b: Kat. 3173 (M 1:1).

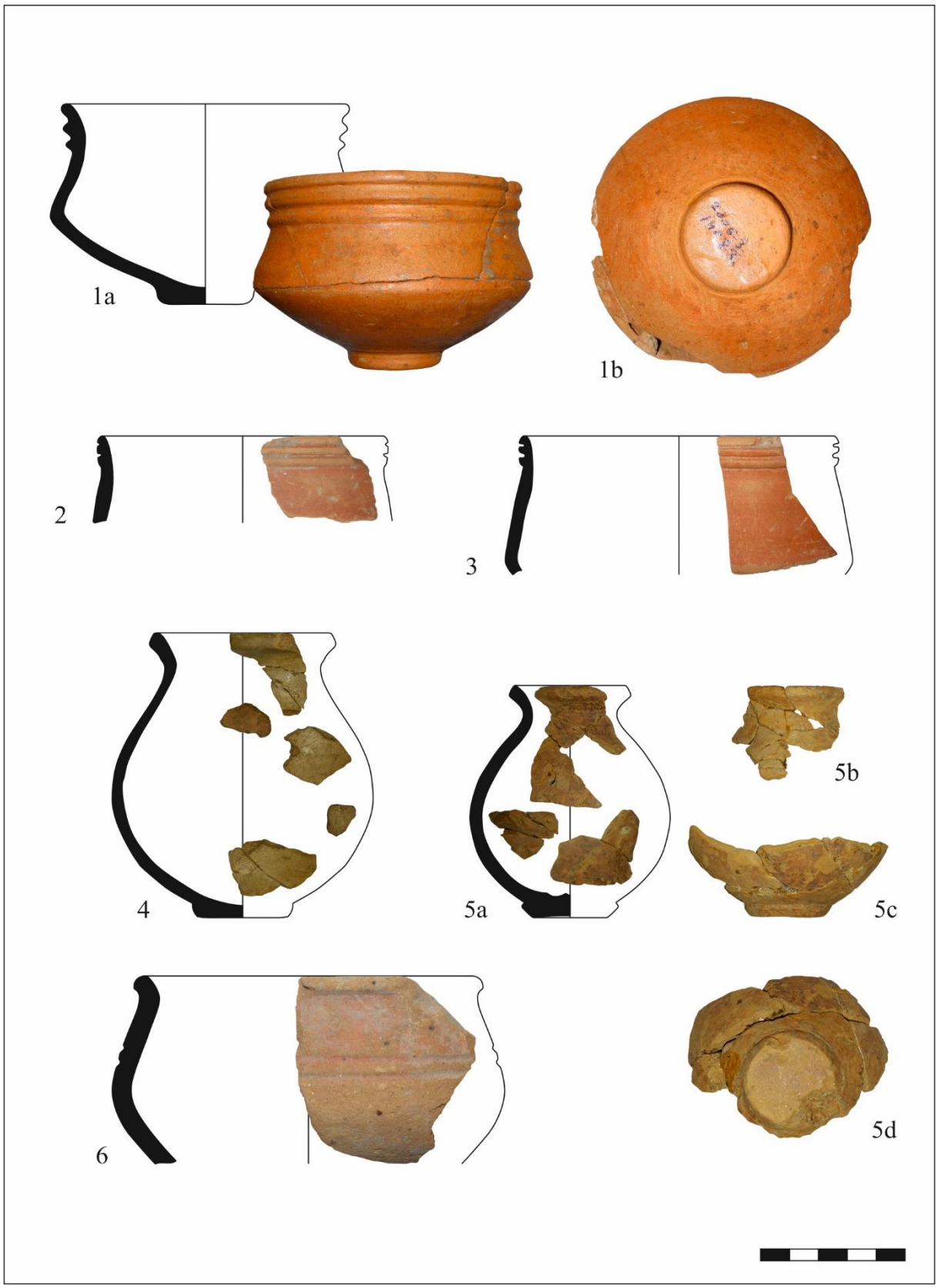

321. tábla

1a–b: Kat. 3196; 2: Kat. 3195; 3: Kat. 3197; 4: Kat. 3198; 5a–d: Kat. 3199; 6: Kat. 3203 (M 1:2).

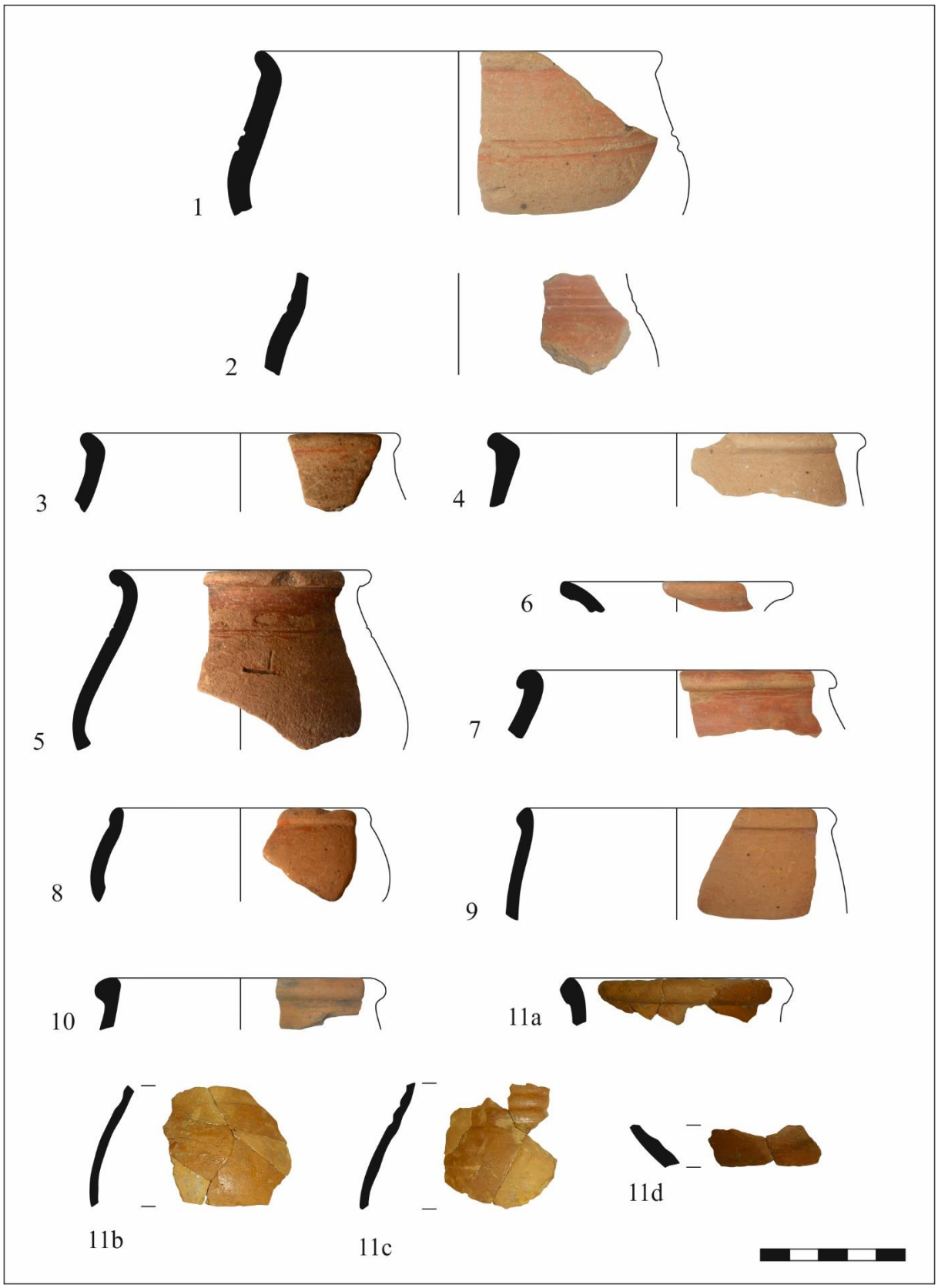

322. tábla

1: Kat. 3201; 2: Kat. 3204; 3: Kat. 3200; 4: Kat. 3202; 5: Kat. 3205; 6: Kat. 3206; 7: Kat. 3207; 8: Kat. 3208; 9: Kat. 3209; 10: Kat. 3211; 11a–d: Kat. 3210 (M 1:2).

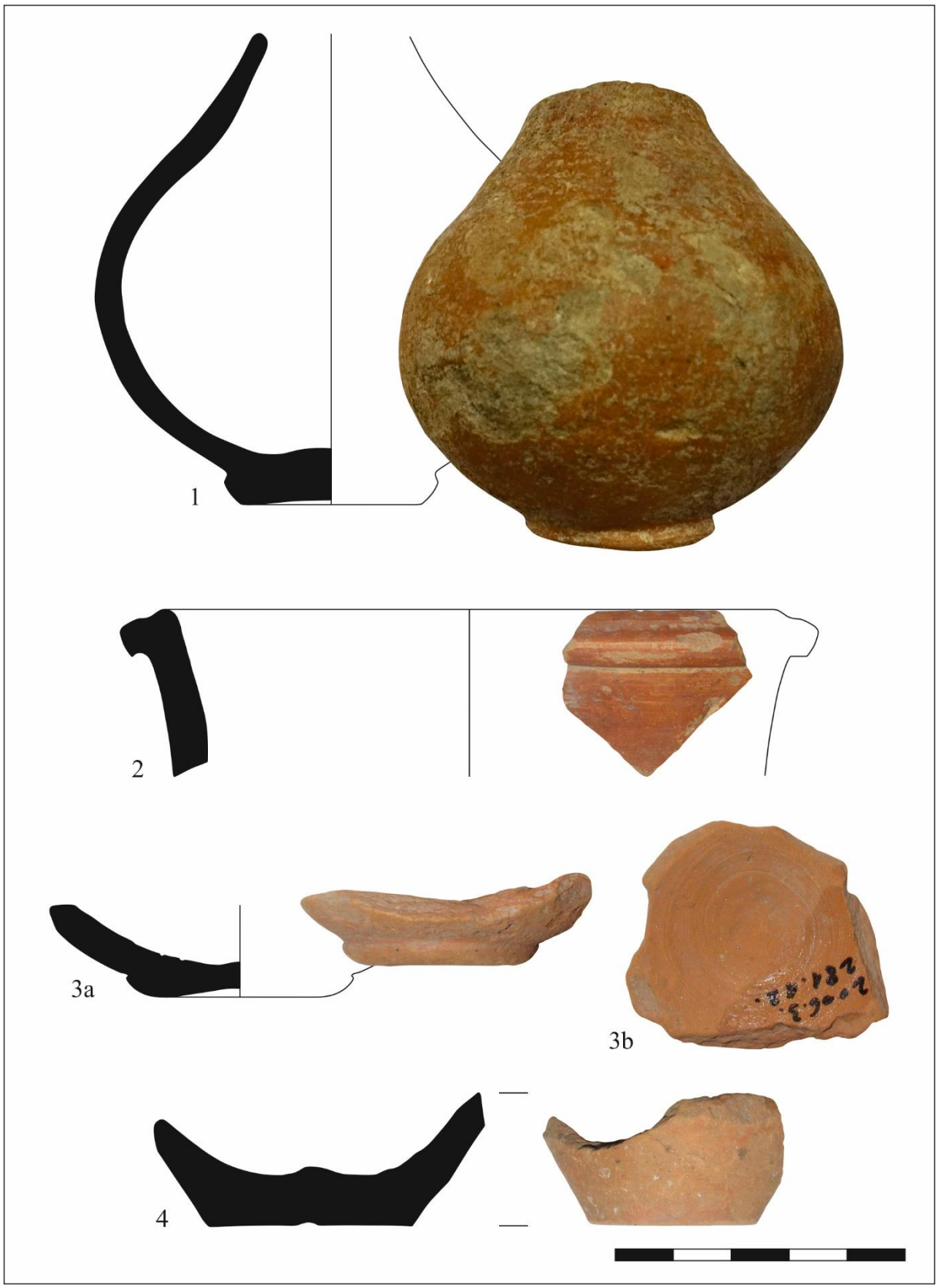

323. tábla

1: Kat. 2312; 2: Kat. 3213; 3a–b: Kat. 3215; 4: Kat. 3216 (M 1:1).

324. tábla

1a–d: Kat. 3214 (M 1:1).

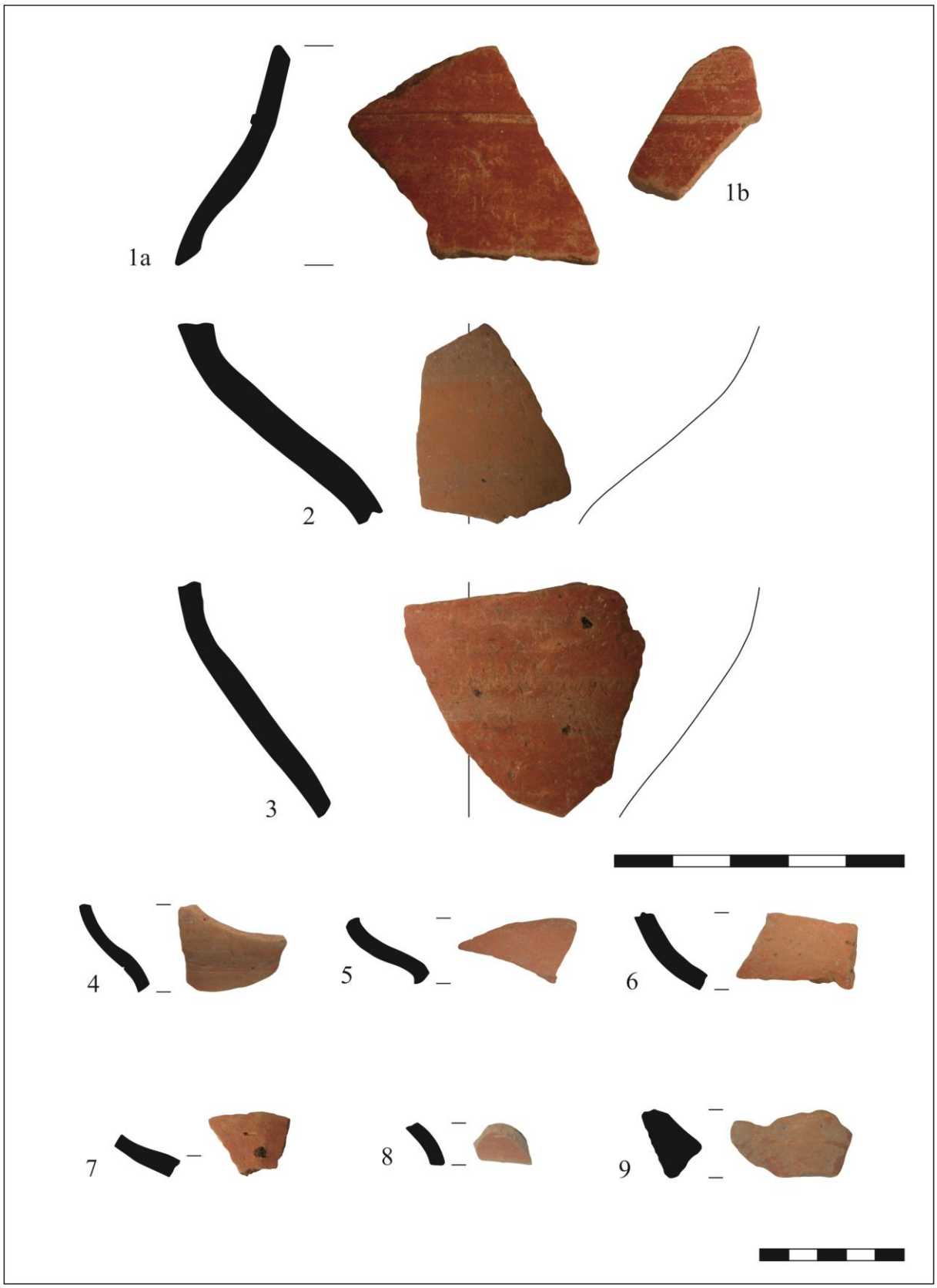

325. tábla

1a–b: Kat. 3217; 2: Kat. 3219; 3: Kat. 3220 (M 1:1); 4: Kat. 3221; 5: Kat. 3222; 6: Kat. 3223; 7: Kat. 3218; 8: Kat. 3224; 9: Kat. 3225 (M 1:2).

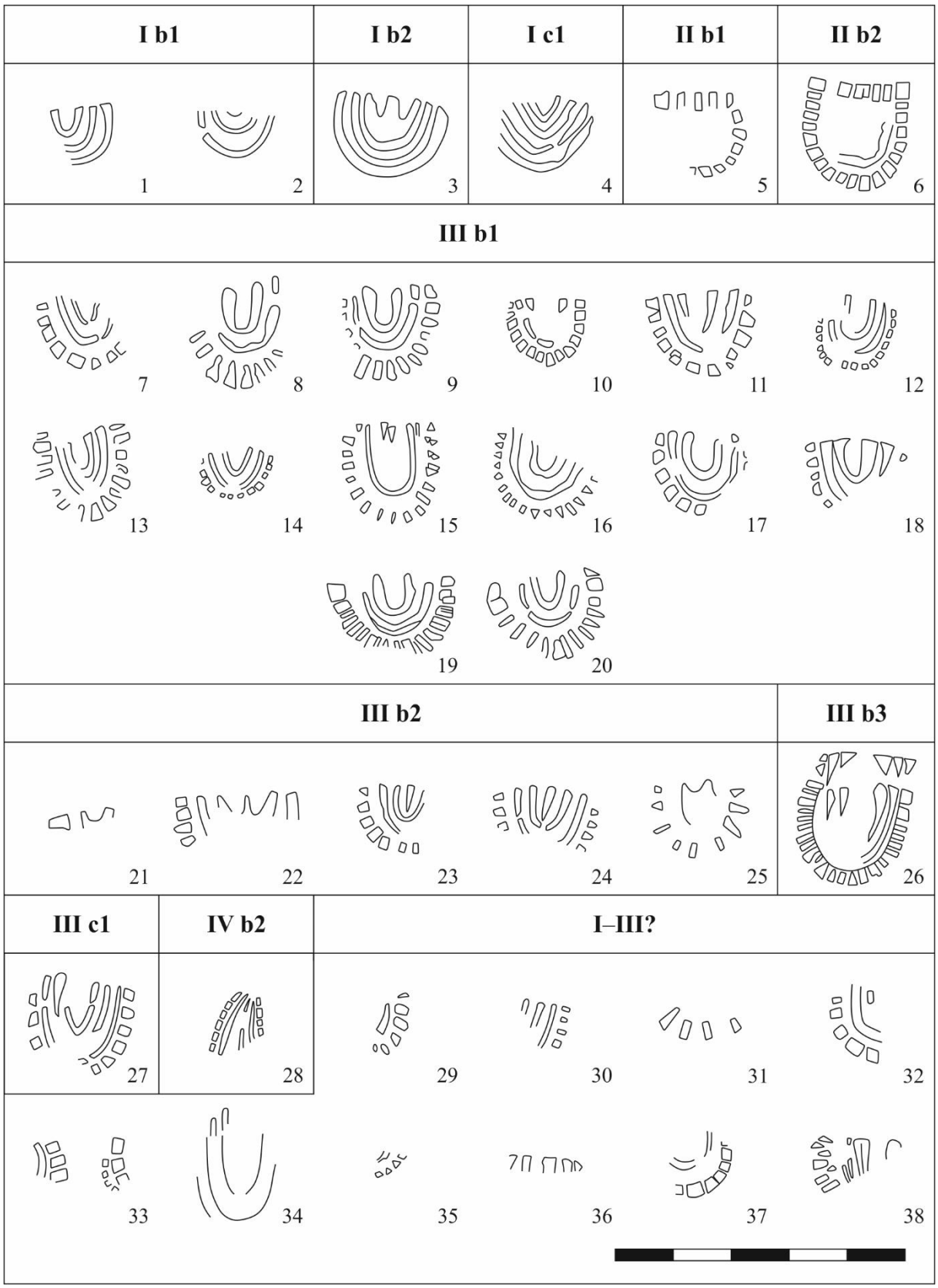

326. tábla

1: Kat. 3028; 2: Kat. 3117; 3: Kat. 3031; 4: Kat. 3083; 5: Kat. 3099; 6: Kat. 3018; 7: Kat. 3087; 8: Kat. 3038; 9: Kat. 3082; 10: Kat. 3085; 11: Kat. 3088; 12: Kat. 3070; 13: Kat. 3023; 14: Kat. 3073; 15: Kat. 3030; 16: Kat. 3107; 17: Kat. 3111; 18: Kat. 3113; 19: Kat. 3118; 20: Kat. 3061; 21: Kat. 3079; 22: Kat. 3019; 23: Kat. 3091; 24: Kat. 3046; 25: Kat. 3098; 26: Kat. 3090; 27: Kat. 3092; 28: Kat. 3104; 29: Kat. 3080; 30: Kat. 3081; 31: Kat. 3094; 32: Kat. 3096; 33: Kat. 3071; 34: Kat. 3016; 35: Kat. 3109; 36: Kat. 3110; 37: Kat. 3115; 38: Kat. 3119 (M 1:1).

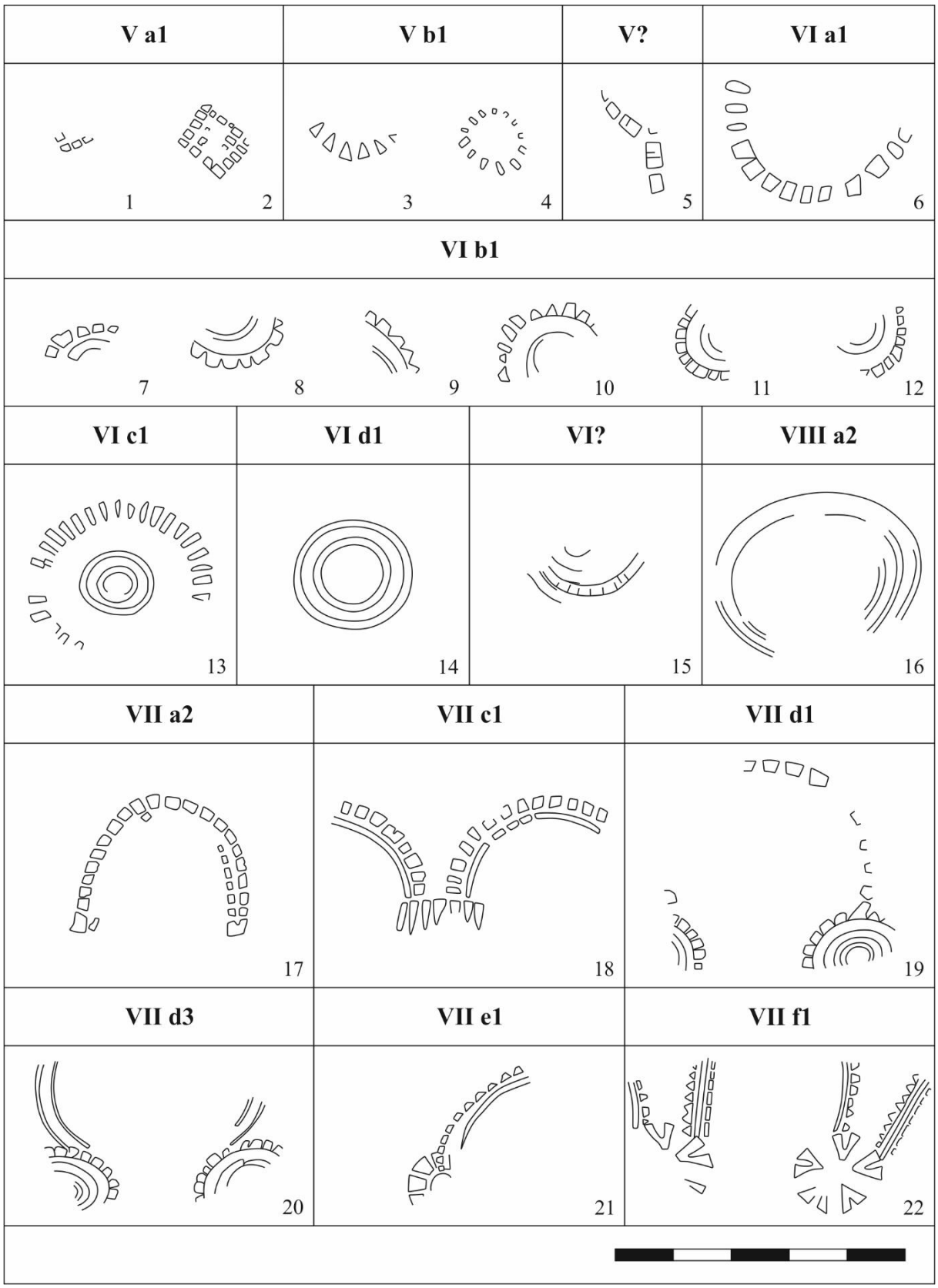

327. tábla

1: Kat. 3093; 2: Kat. 3108; 3: Kat. 3097; 4: Kat. 3072; 5: Kat. 3086; 6: Kat. 3095; 7: Kat. 3087; 8: Kat. 3019; 9: Kat. 3100; 10: Kat. 3101; 11: Kat. 3103; 12: Kat. 3106; 13: Kat. 3023; 14: Kat. 3016; 15: Kat. 3116; 16: Kat. 3016; 17: Kat. 3018; 18: Kat. 3089; 19: Kat. 3102; 20: Kat. 3114; 21: Kat. 3092; 22: Kat. 3084 (M 1:1).

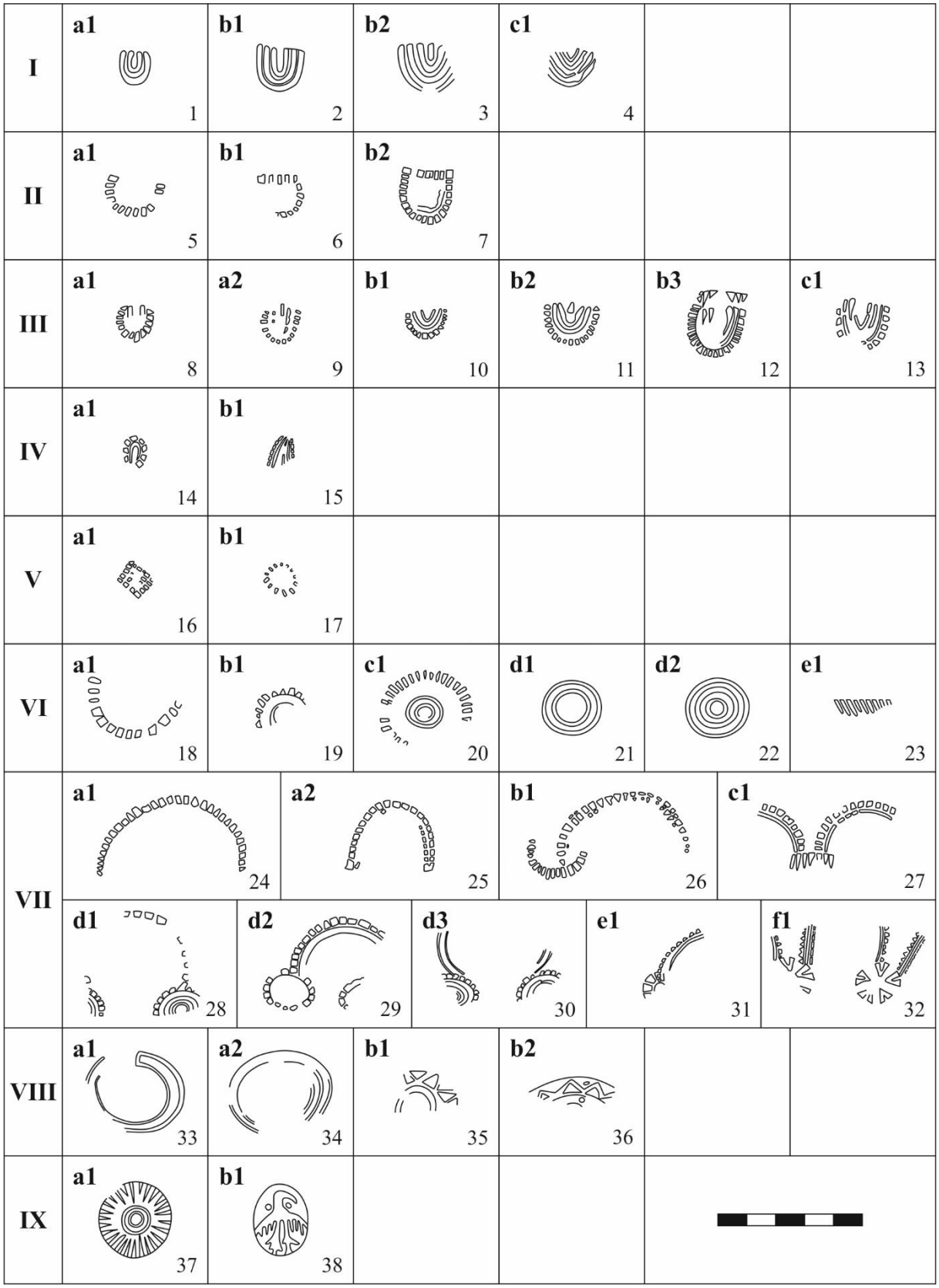

328. tábla

1: Kat. E31; 2: Kat. E35; 3: Kat. E24; 4: Kat. Ü3083; 5: Kat. E4; 6: Kat. Ü3099; 7: Kat. Ü3018; 8: Kat. E6; 9: Kat. E16; 10: Kat. E48; 11: Kat. E29; 12: Kat. Ü3090; 13: Kat. Ü3092; 14: Kat. E10; 15: Kat. Ü3104; 16: Kat. Ü3108; 17: Kat. Ü3072; 18: Kat. Ü3096; 19: Kat. Ü3101; 20: Kat. Ü3023; 21: Kat. Ü3016; 22: Kat. E35; 23: Kat. E23; 24: Kat. E42; 25: Kat. Ü3018; 26: Kat. E4; 27: Kat. Ü3089; 28: Kat. Ü3102; 29: Kat. E33; 30: Kat. Ü3114; 31: Kat. Ü3092; 32: Kat. Ü3084; 33: Kat. E29; 34: Kat. Ü3016; 35: Kat. E24; 36: Kat. E20; 37: Kat. E20, 38: Kat. E49; 39: Kat. E35 (M 1:2).

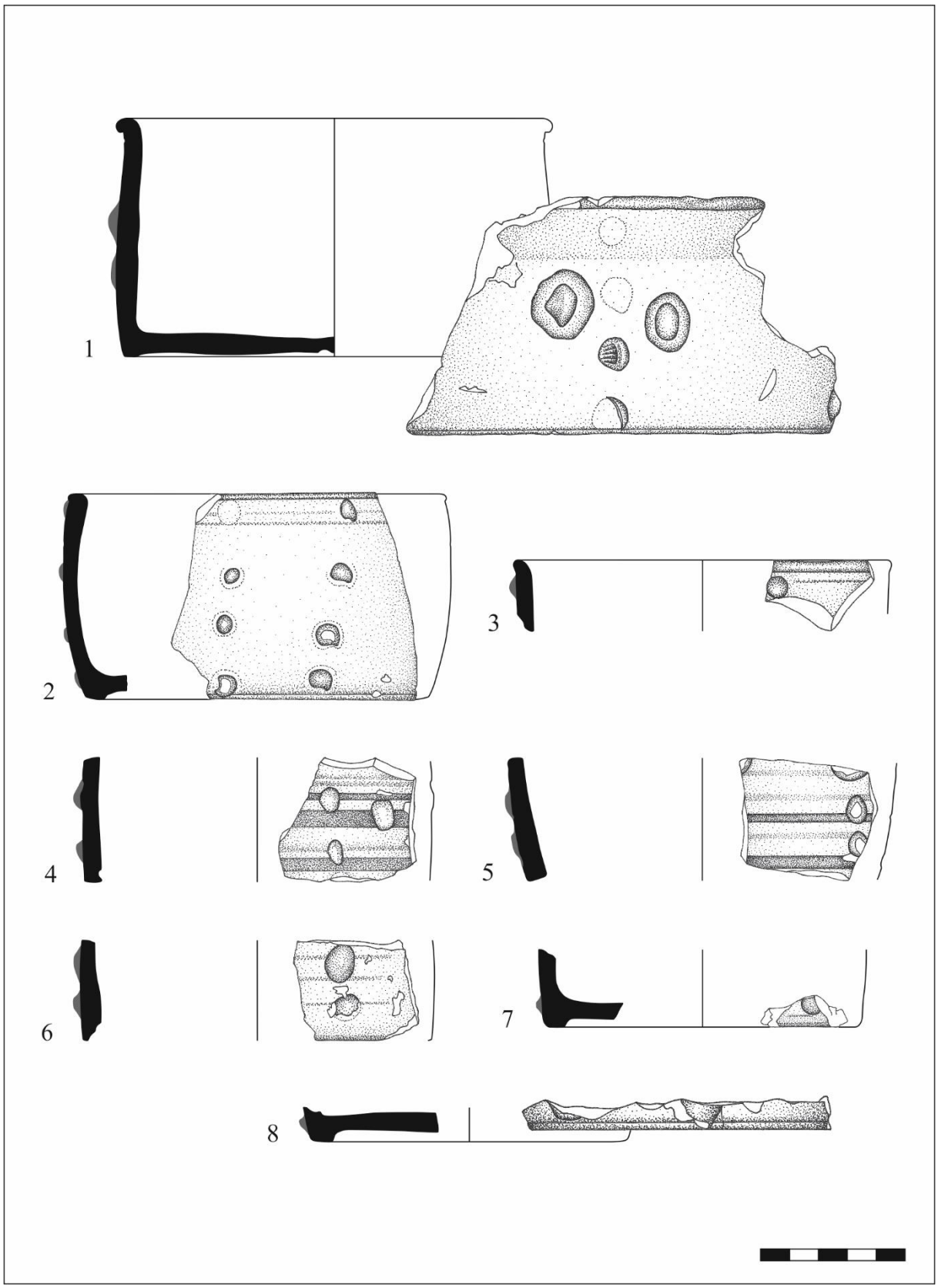

329. tábla

1: Kat. 949; 2: Kat. 953; 3: Kat. 947; 4: Kat. 944; 5: Kat. 948; 6: Kat. 952; 7: Kat. 943; 8: Kat. 951 (M 1:2).

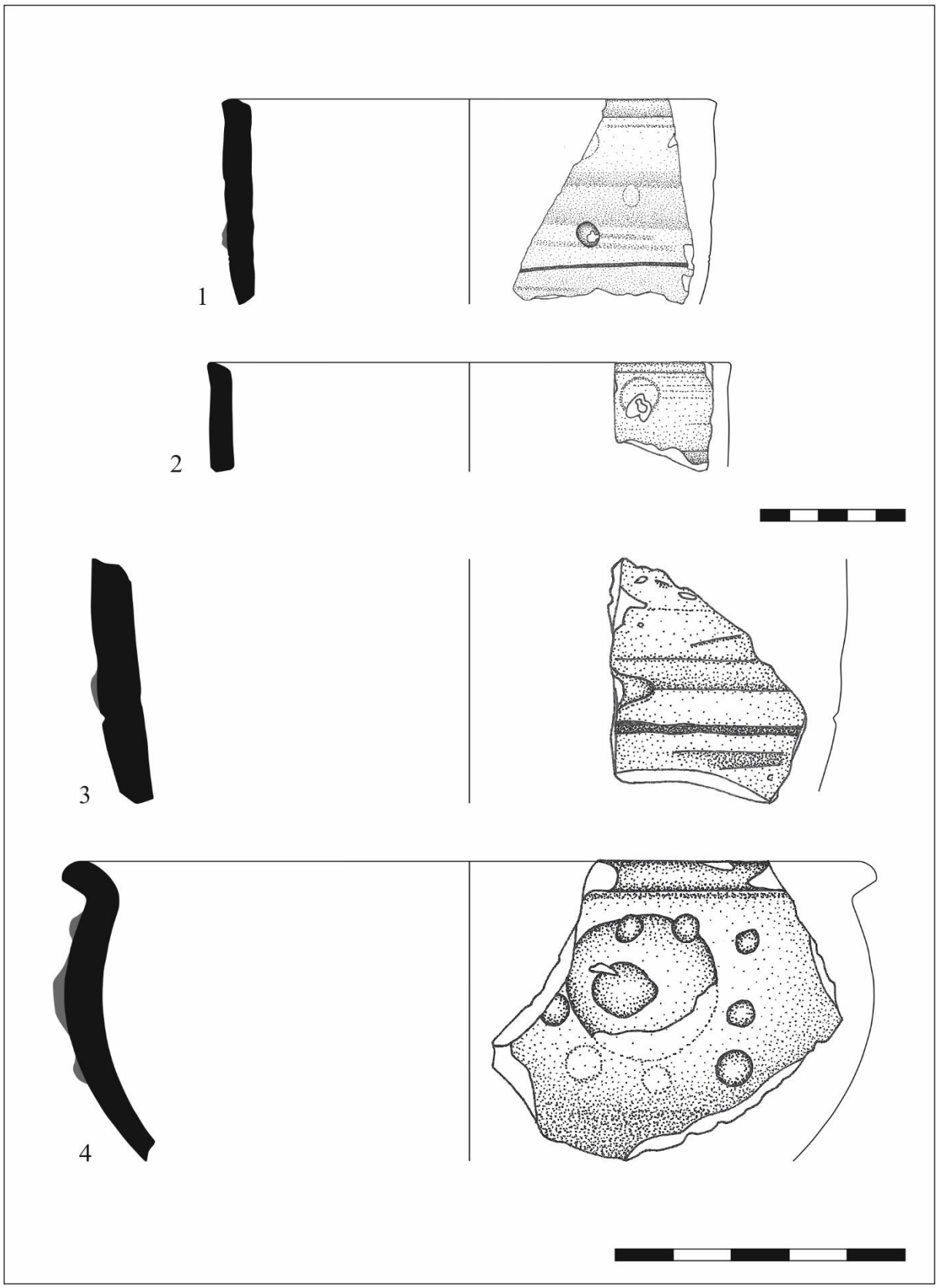

330. tábla

1: Kat. 955; 2: Kat. 954 (M 1:2); 3: Kat. 956; 4: Kat. 958 (M 1:1).

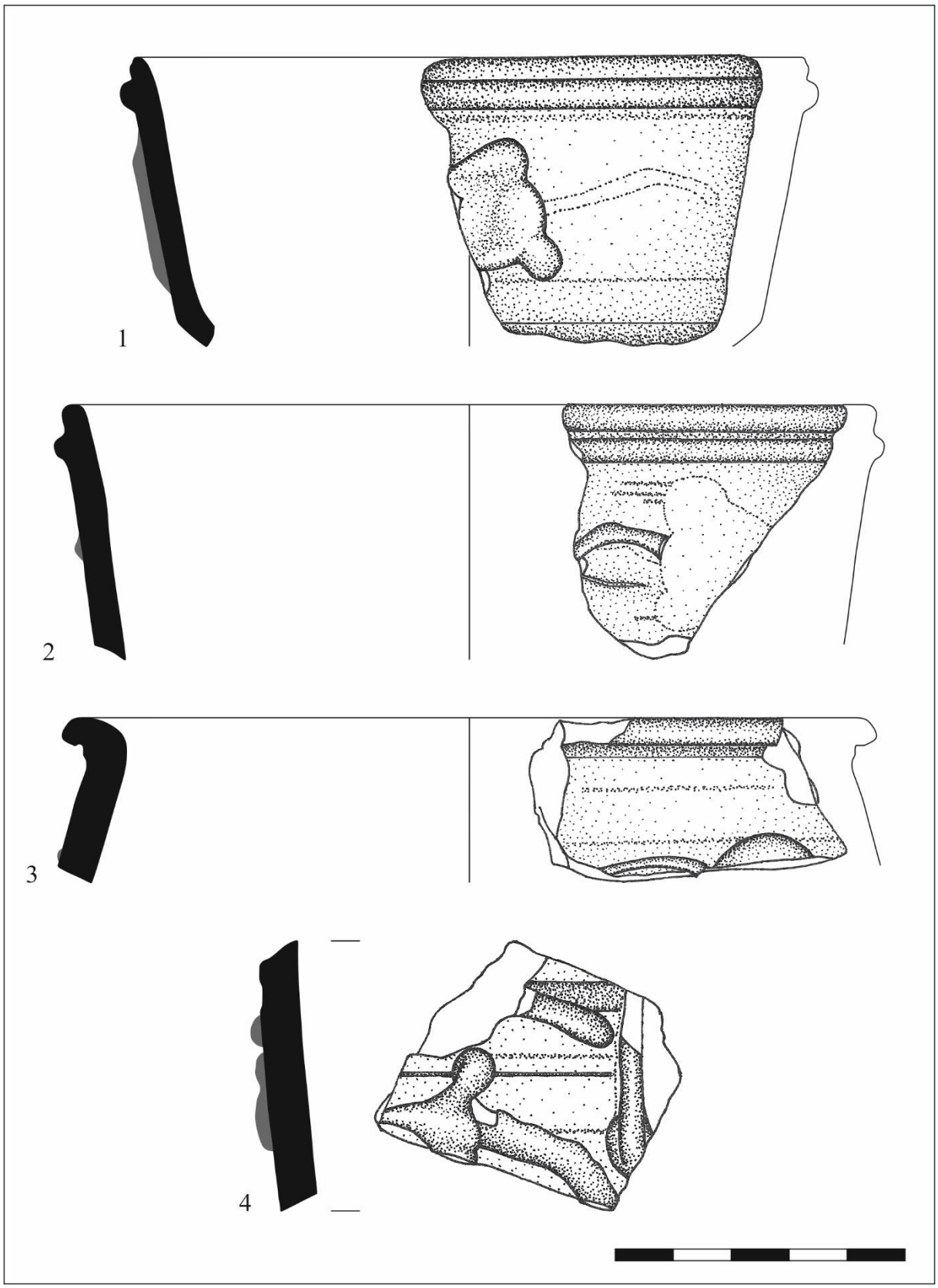

331. tábla

1: Kat. 959; 2: Kat. 960; 3: Kat. 961; 4: Kat. 964 (M 1:1).

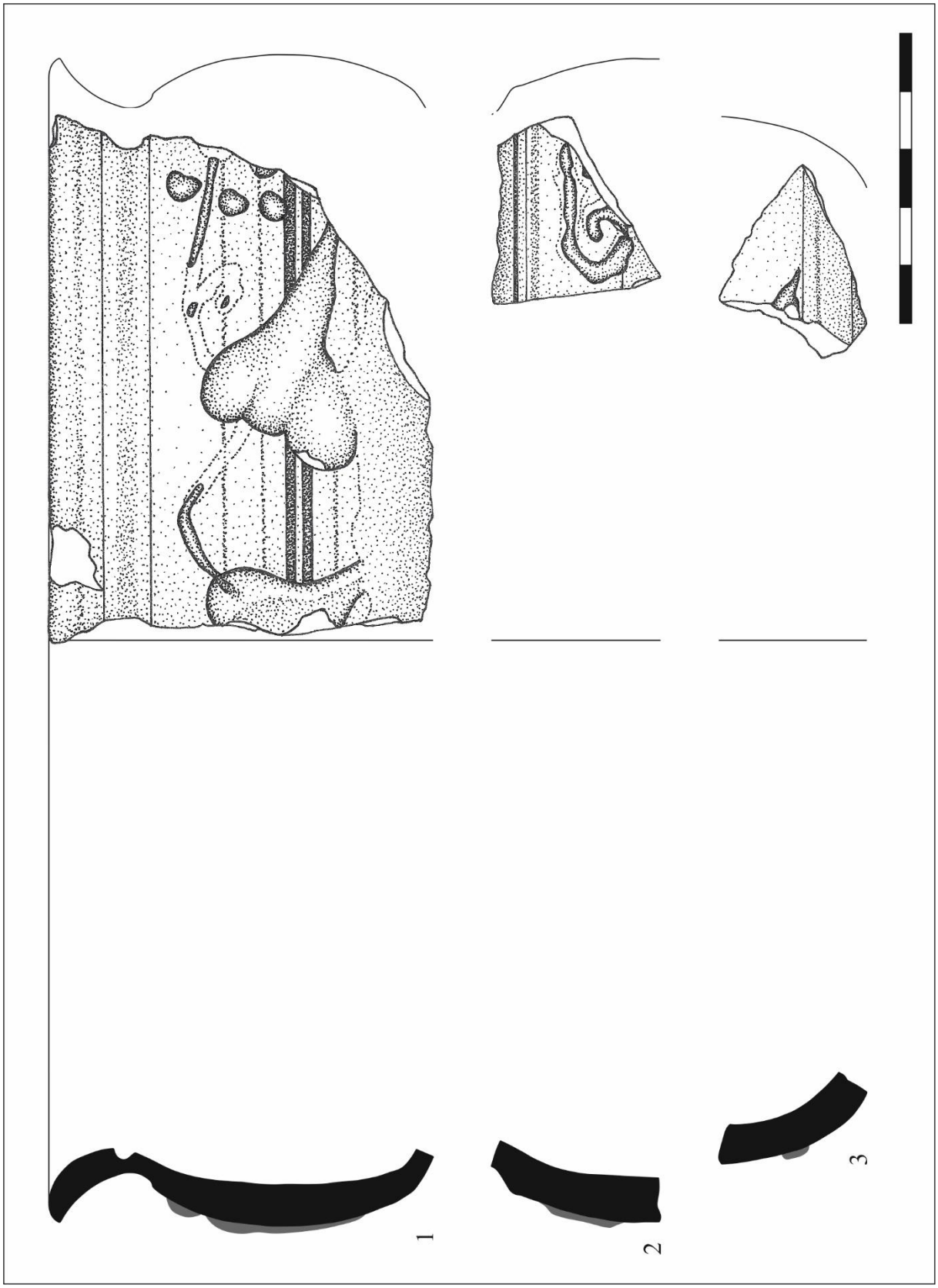

332. tábla

1–2: Kat. 962; 3: Kat. 963 (M 1:1).

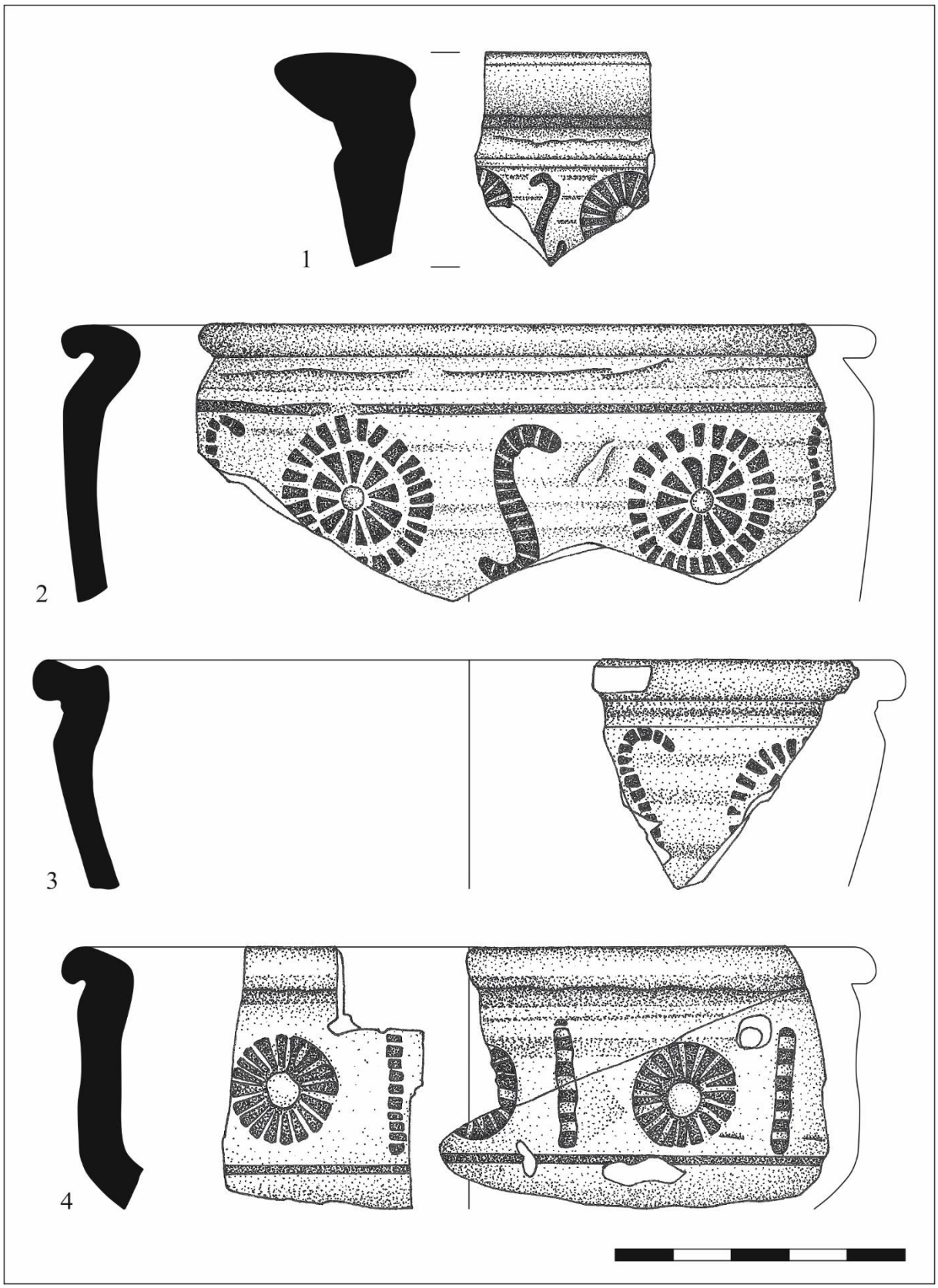

333. tábla

1: Kat. 970; 2: Kat. 966; 3: Kat. 969; 4: Kat. 967 (M 1:1).

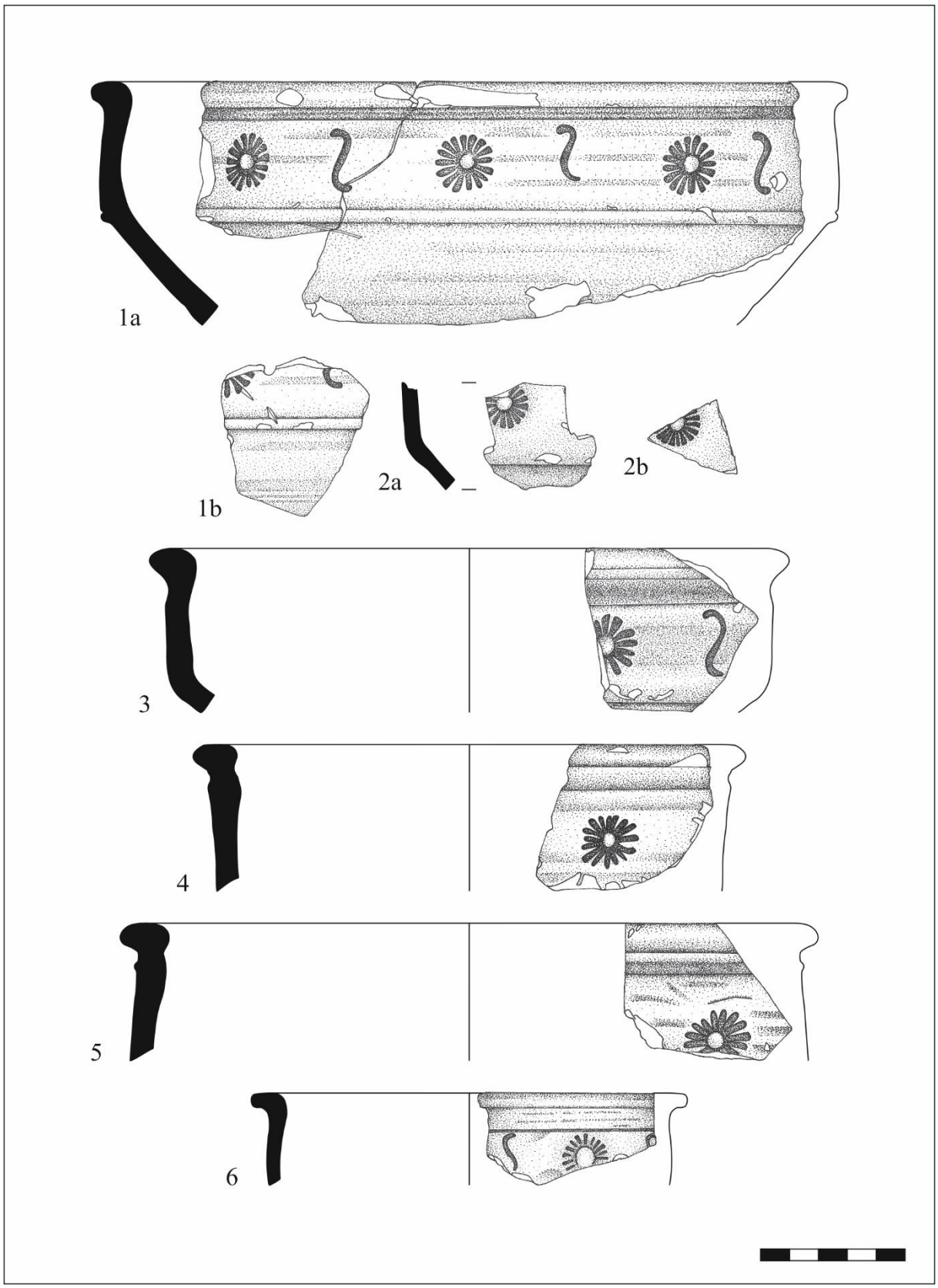

334. tábla

1a–b: Kat. 991; 2a–b: Kat. 1009; 3: Kat. 993; 4: Kat. 995; 5: Kat. 992; 6: Kat. 980 (M 1:2).

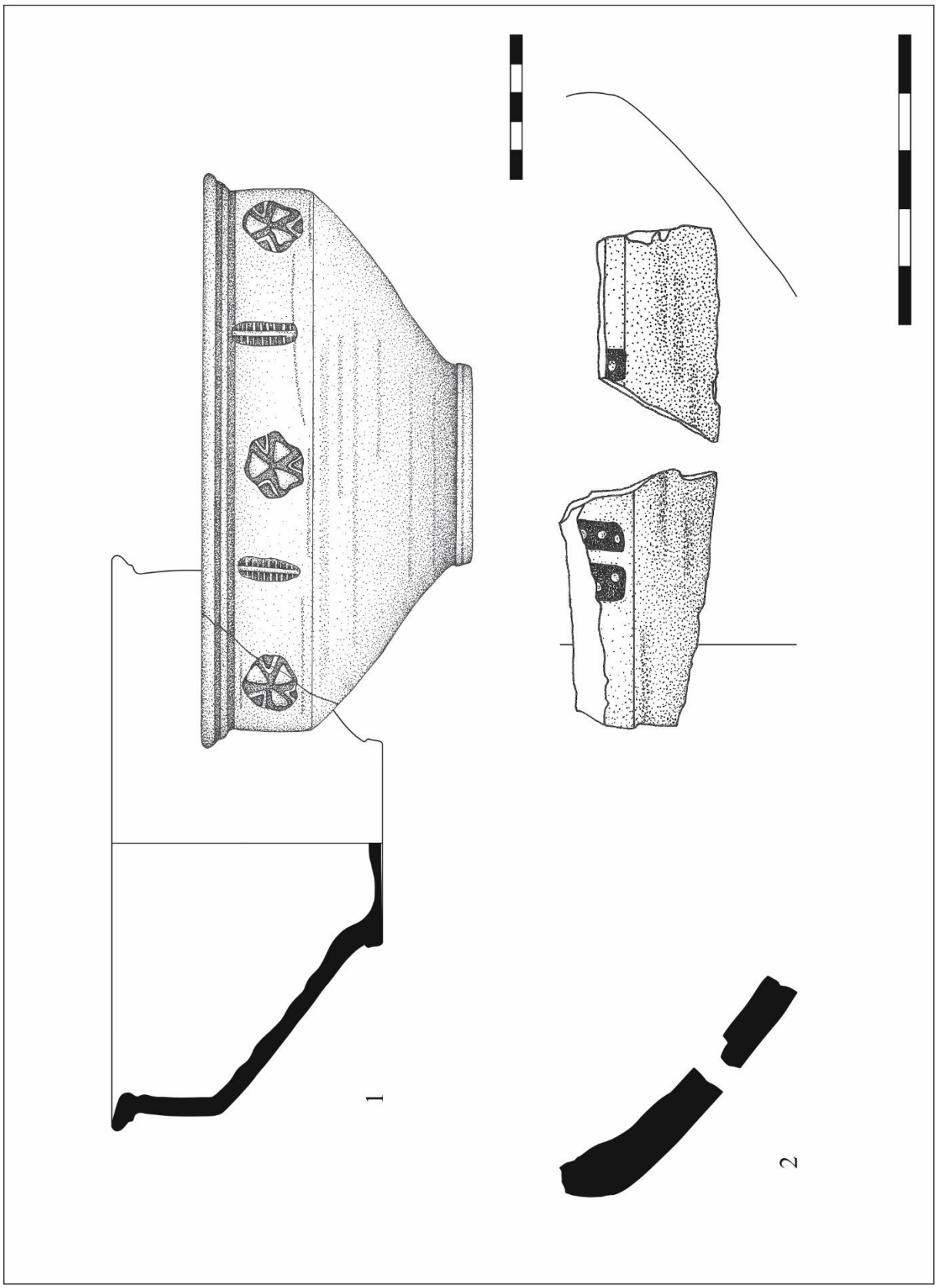

335. tábla

1: Kat. 999 (M 1:2); 2: Kat. 998 (M 1:1).

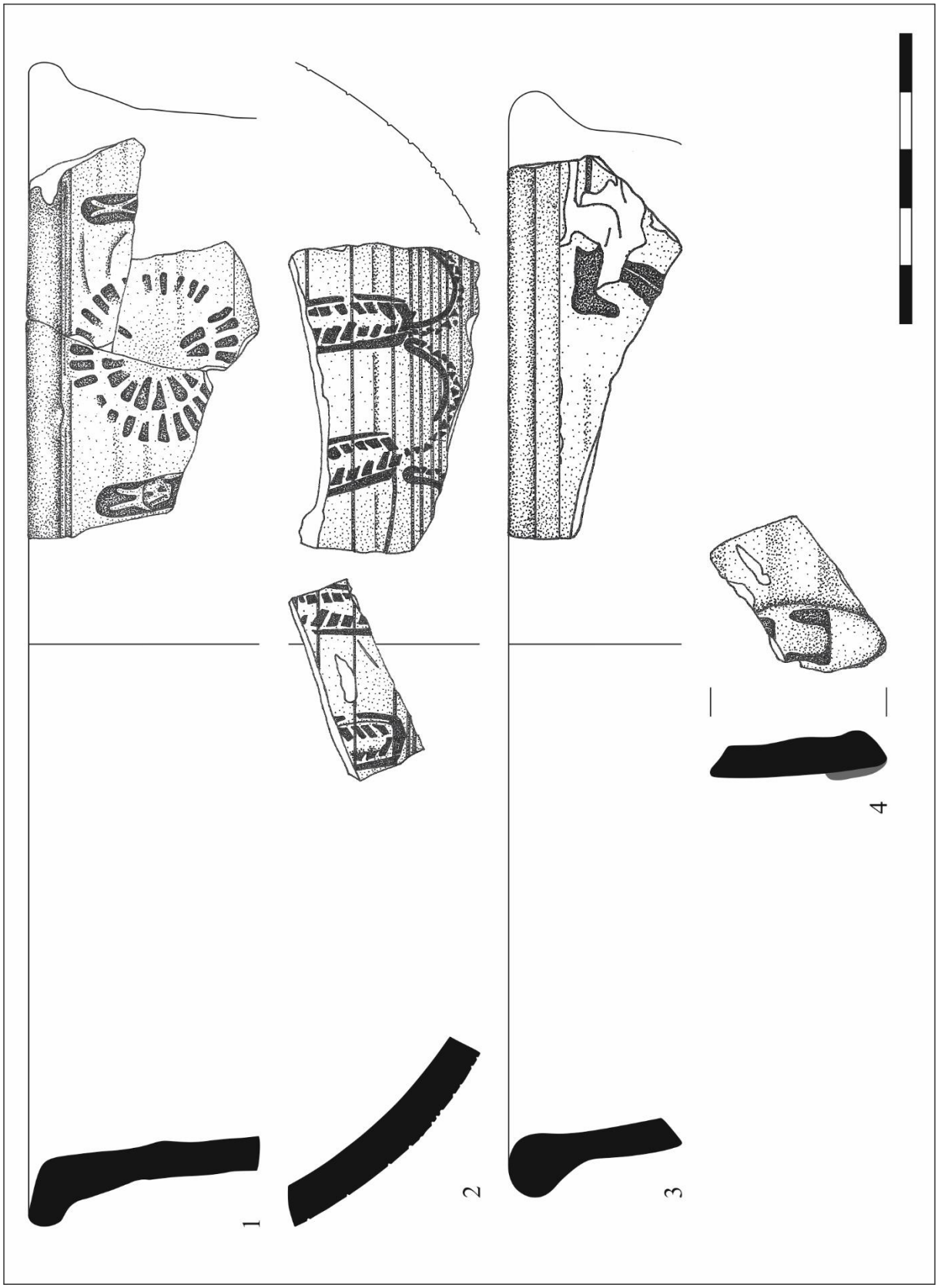

336. tábla

1: Kat. 1004; 2: Kat. 2614; 3: Kat. 1140; 4: Kat. 2612 (M 1:1).

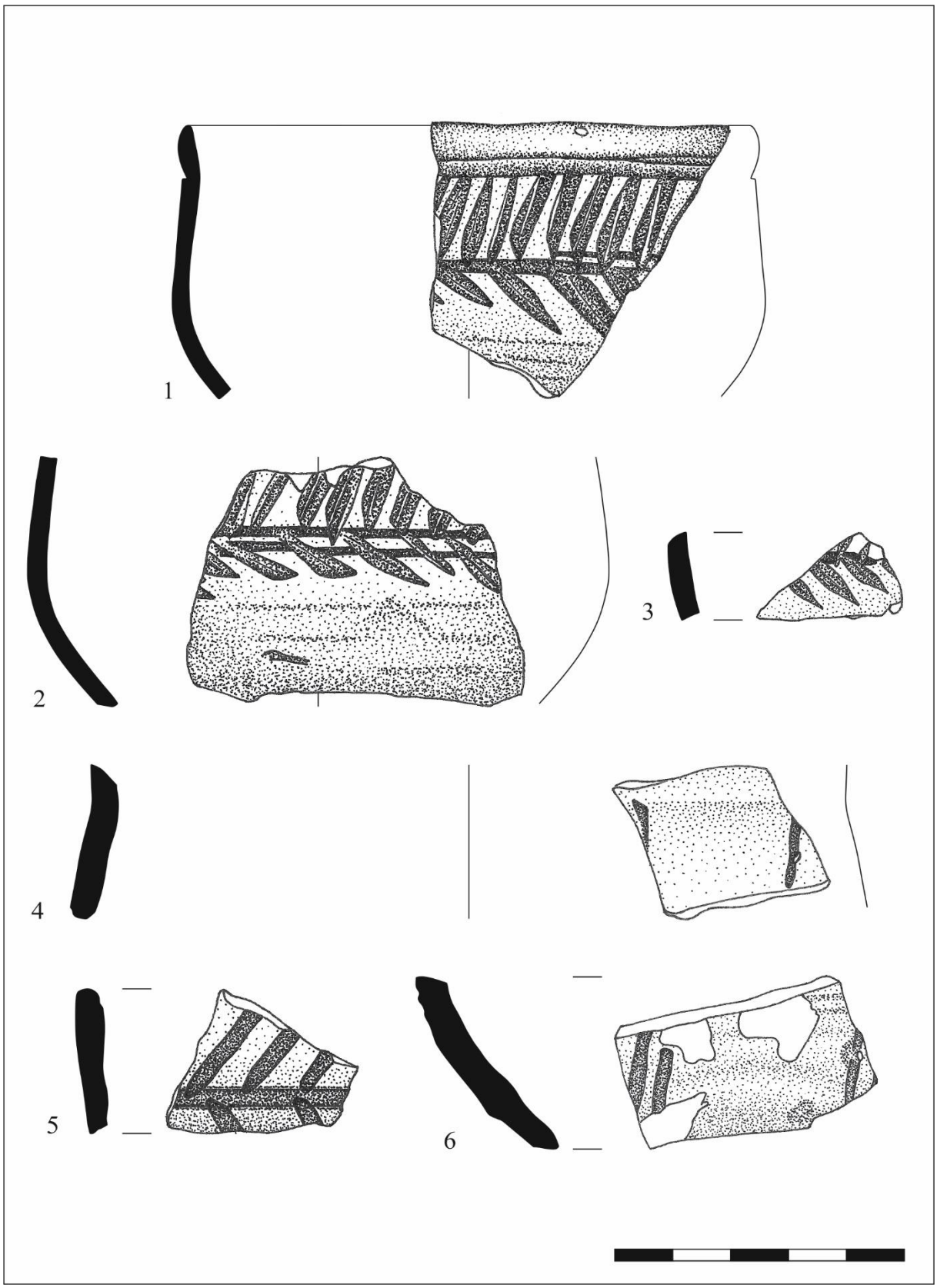

337. tábla

1: Kat. 1014; 2: Kat. 1013; 3: Kat. 1015; 4: Kat. 2615; 5: Kat. 2616; 6: Kat. 2617 (M 1:1).

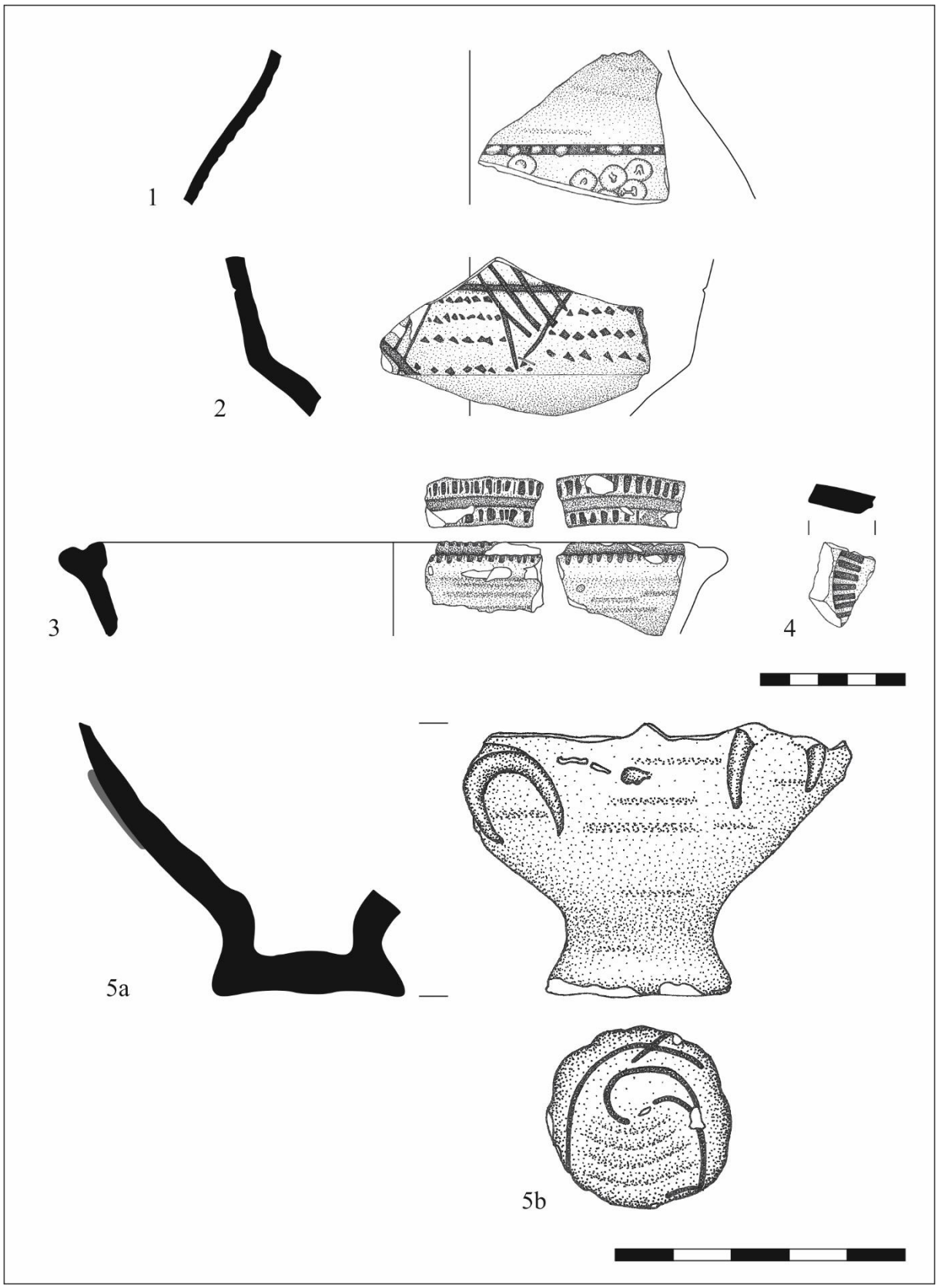

338. tábla

1: Kat. 2929; 2: Kat. 2930; 3: Kat. 2942; 4: Kat. 2949 (M 1:2); 5a–b: Kat. 2950 (M 1:1).

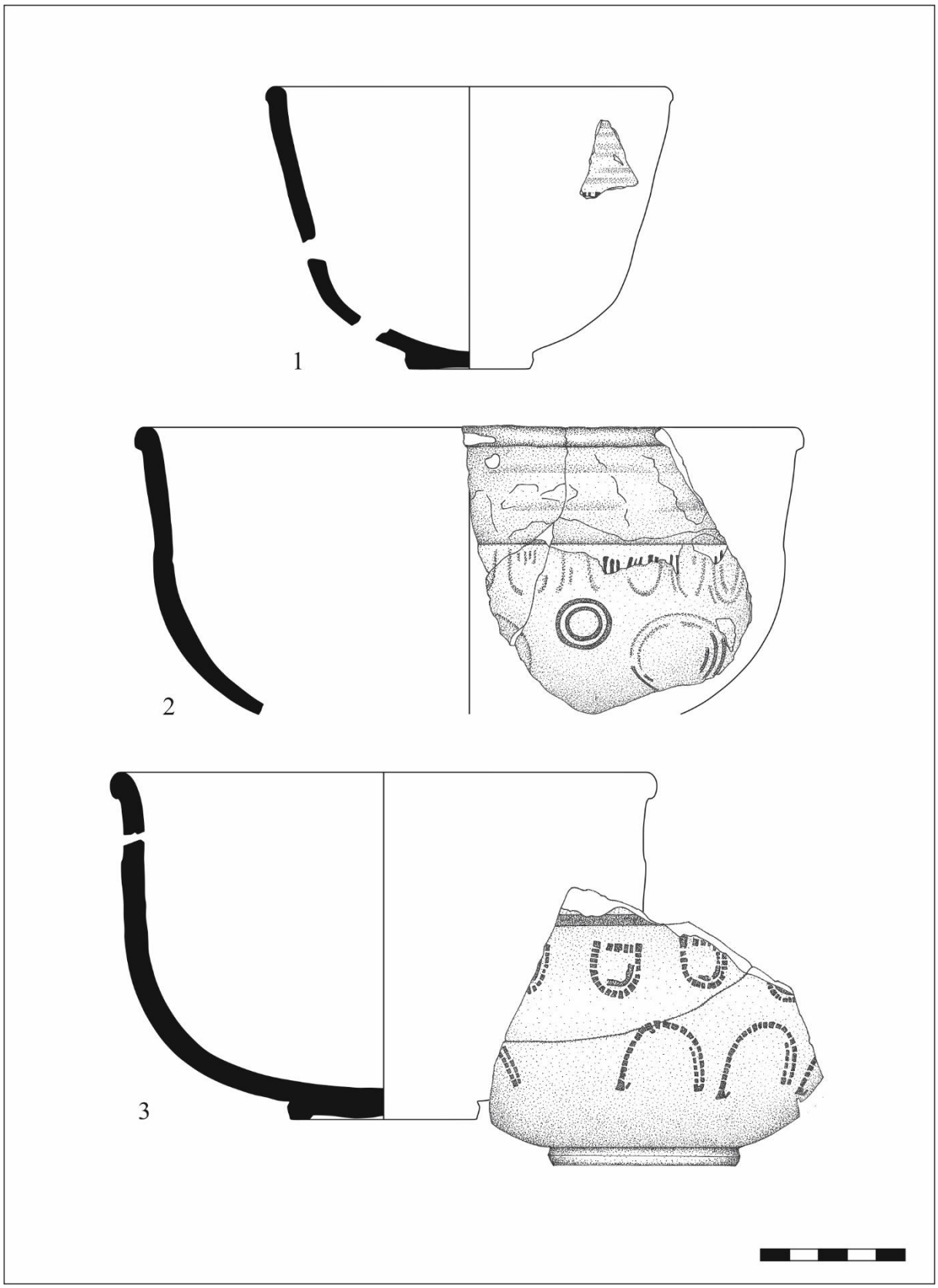

339. tábla

1: Kat. 2986; 2: Kat. 3016; 3: Kat. 3018 (M 1:2).

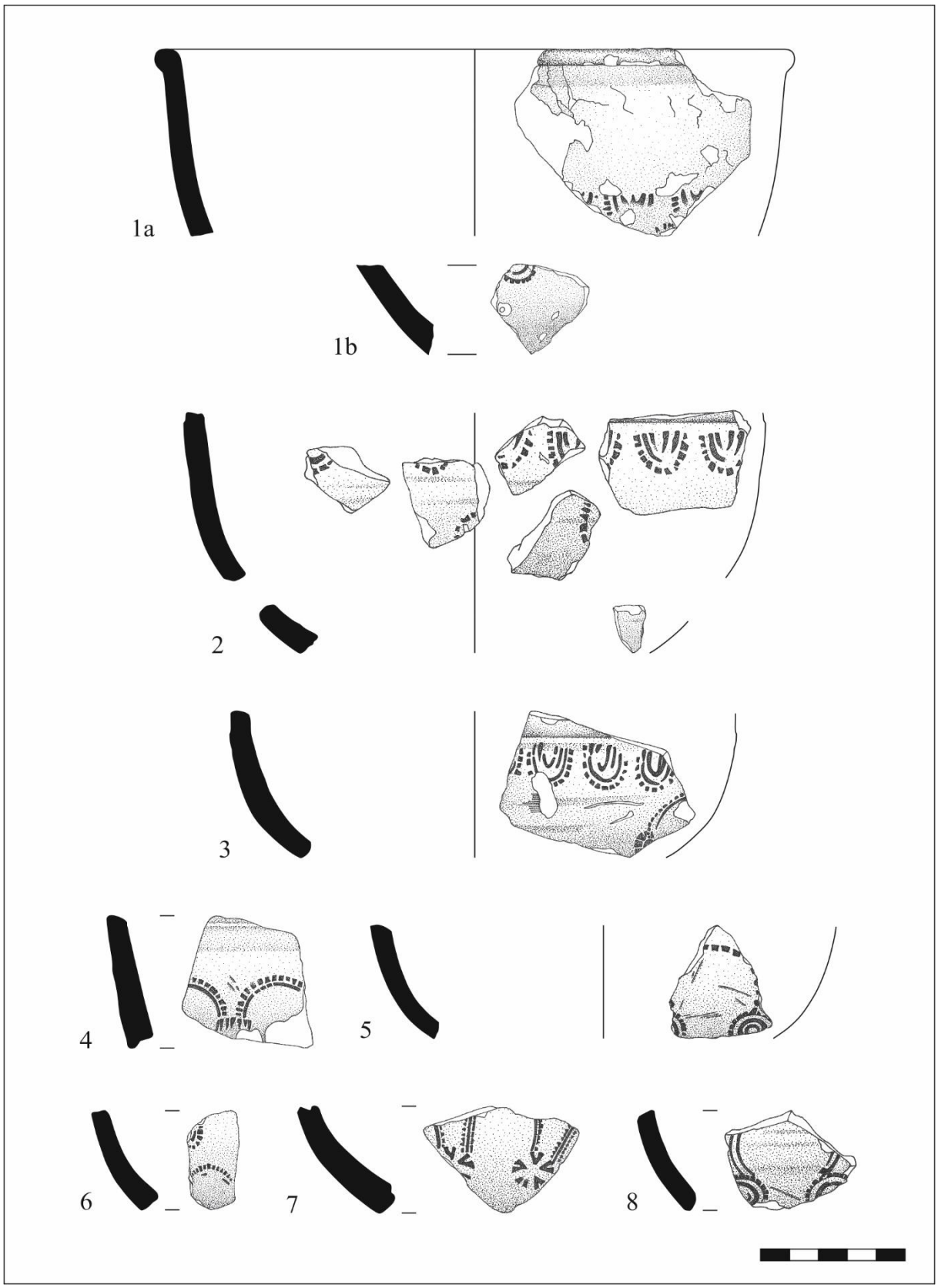

340. tábla

1a–b: Kat. 3019; 2: Kat. 3088; 3: Kat. 3092; 4: Kat. 3089; 5: Kat. 3102; 6: Kat. 3080; 7: Kat. 3084; 8: Kat. 3114 (M 1:2).

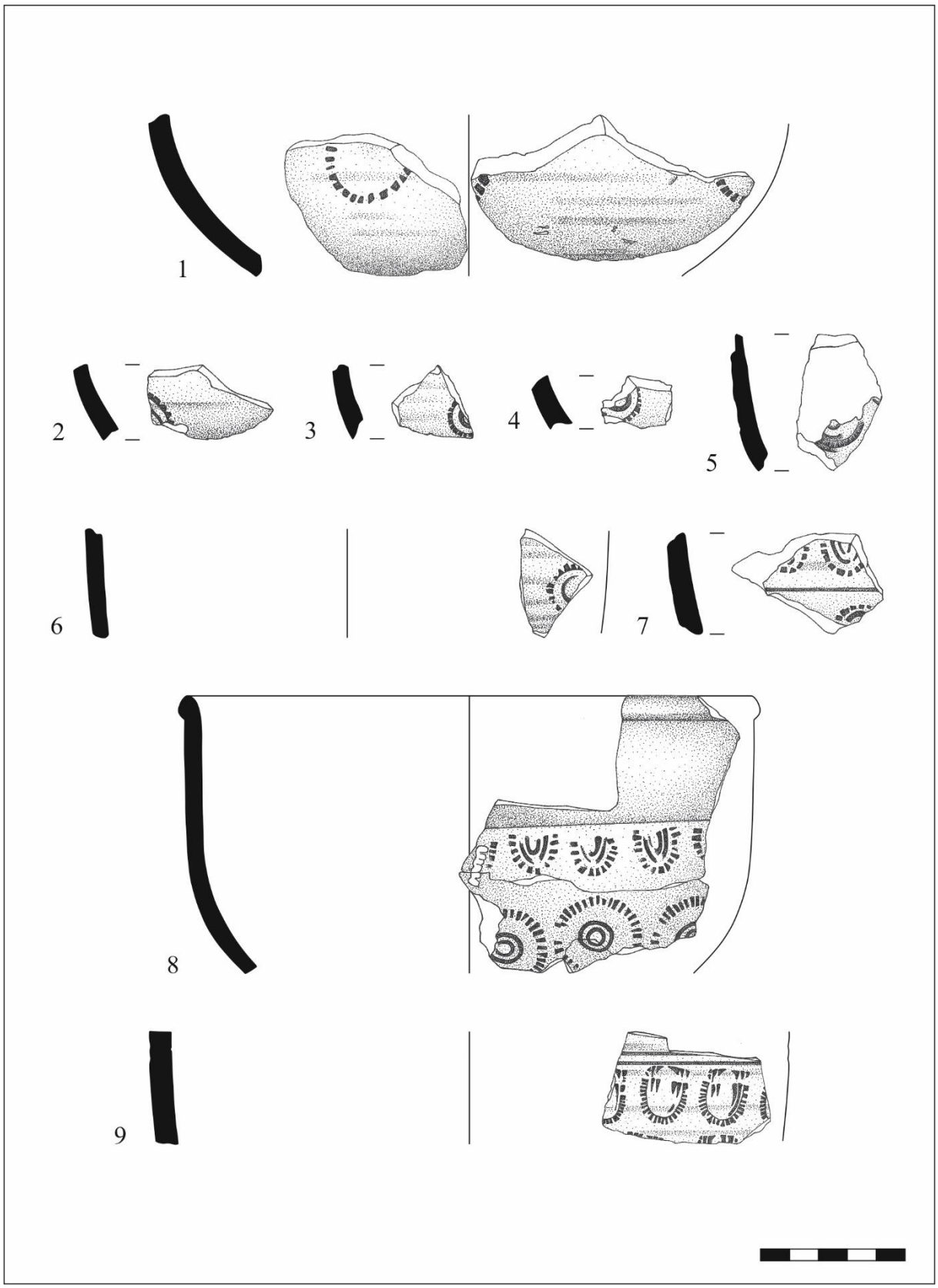

341. tábla

1: Kat. 3095; 2: Kat. 3100; 3: Kat. 3103; 4: Kat. 3106; 5: Kat. 3116; 6: Kat. 3101; 7: Kat. 3087; 8: Kat. 3023; 9: Kat. 3090 (M 1:2).

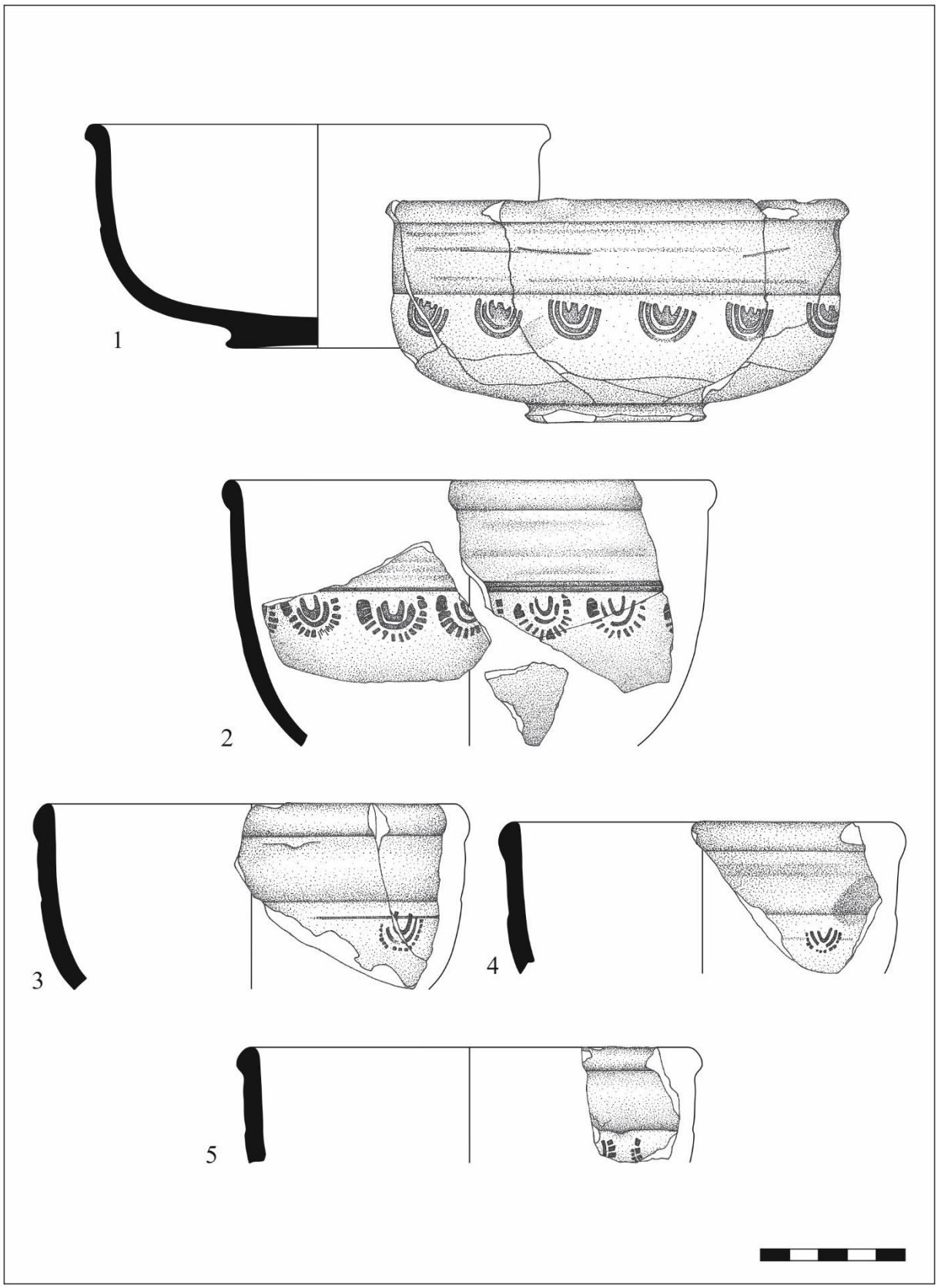

342. tábla

1: Kat. 3031; 2: Kat. 3061; 3: Kat. 3070; 4: Kat. 3073; 5: Kat. 3071 (M 1:2)

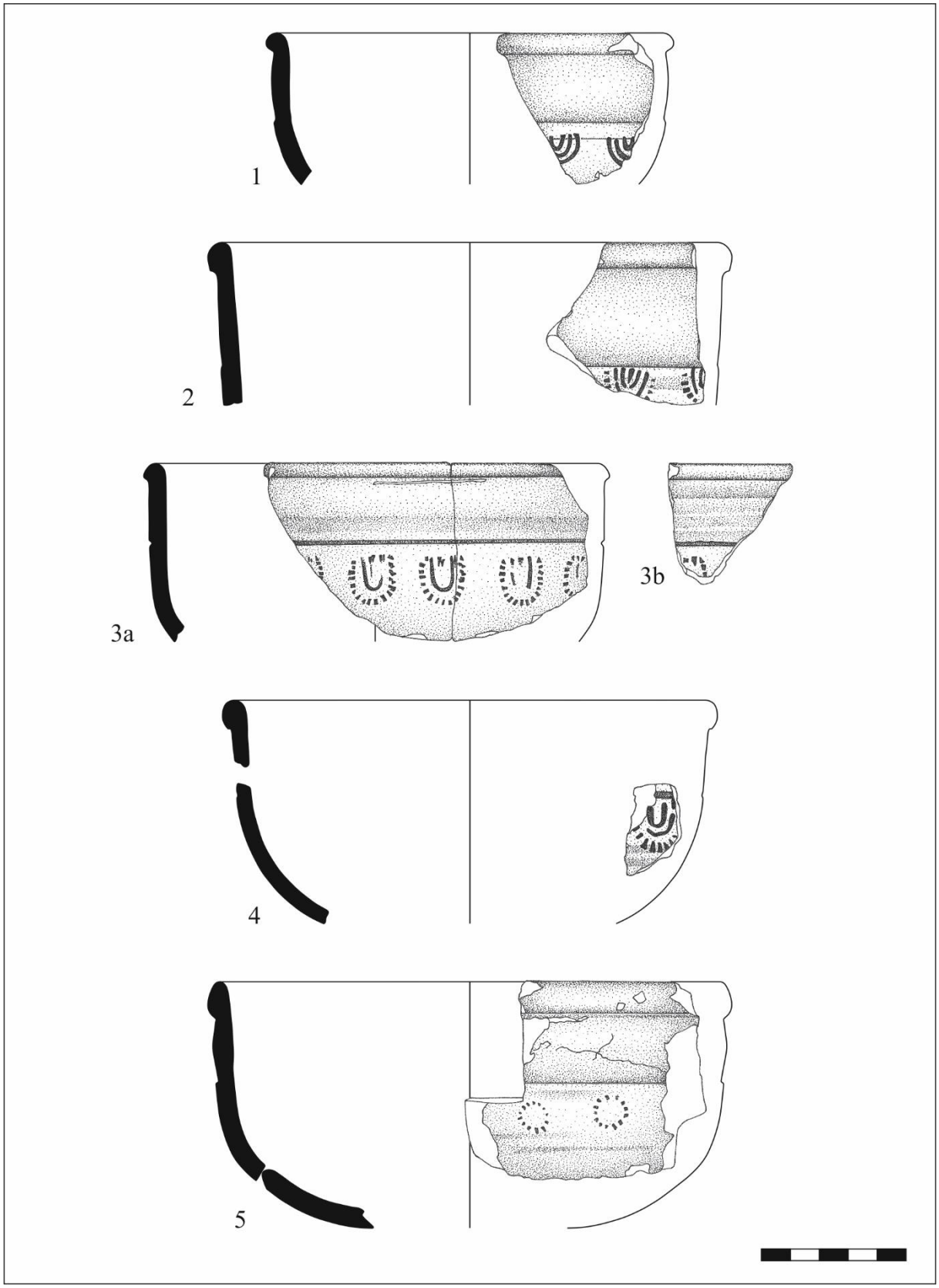

343. tábla

1: Kat. 3028; 2: Kat. 3046; 3a–b: Kat. 3030; 4: Kat. 3038; 5: Kat. 3072 (M 1:2).

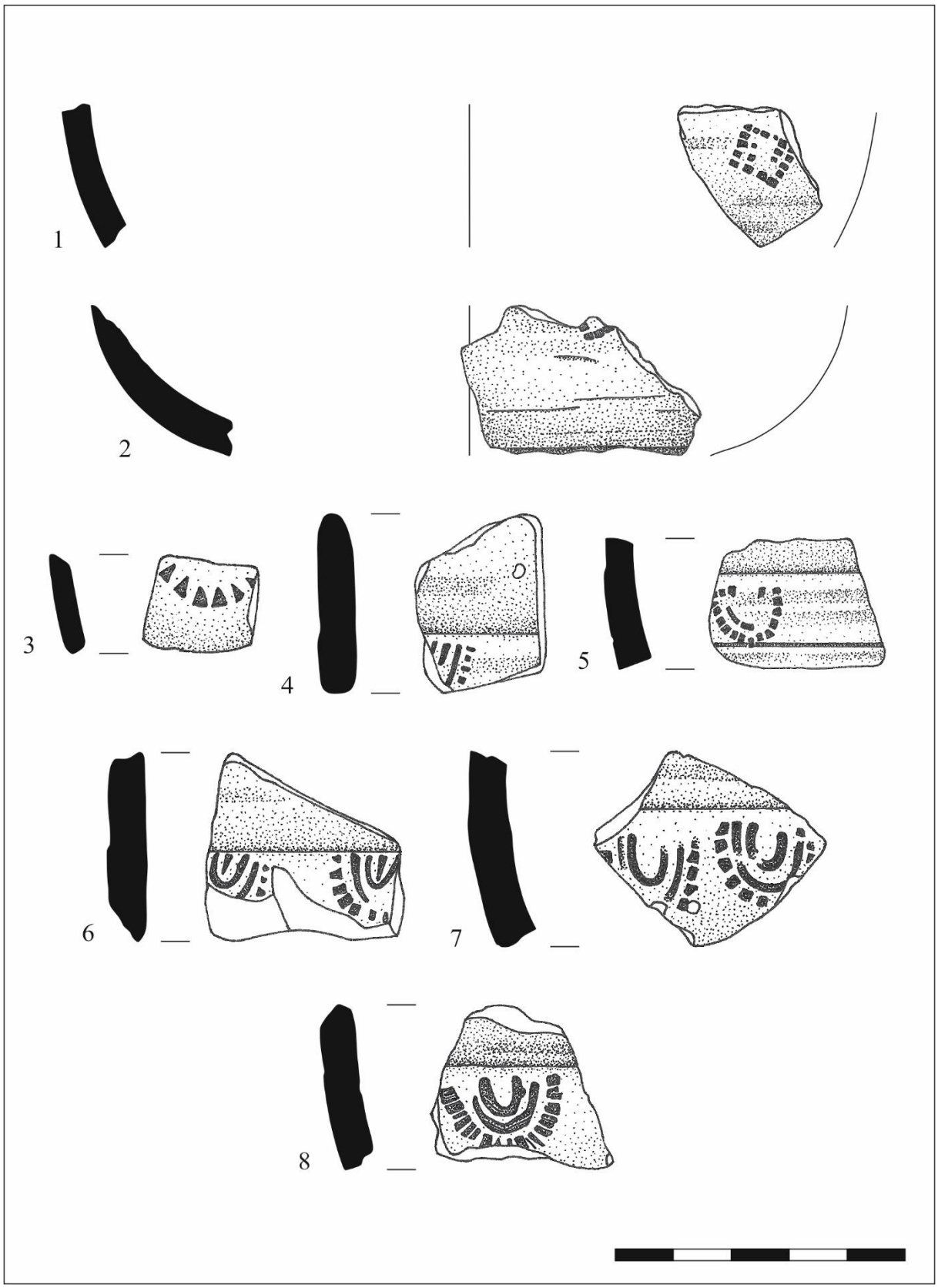

344. tábla

1: Kat. 3108; 2: Kat. 3093; 3: Kat. 3097; 4: Kat. 3081; 5: Kat. 3085; 6: Kat. 3091; 7: Kat. 3111; 8: Kat. 3118 (M 1:1).

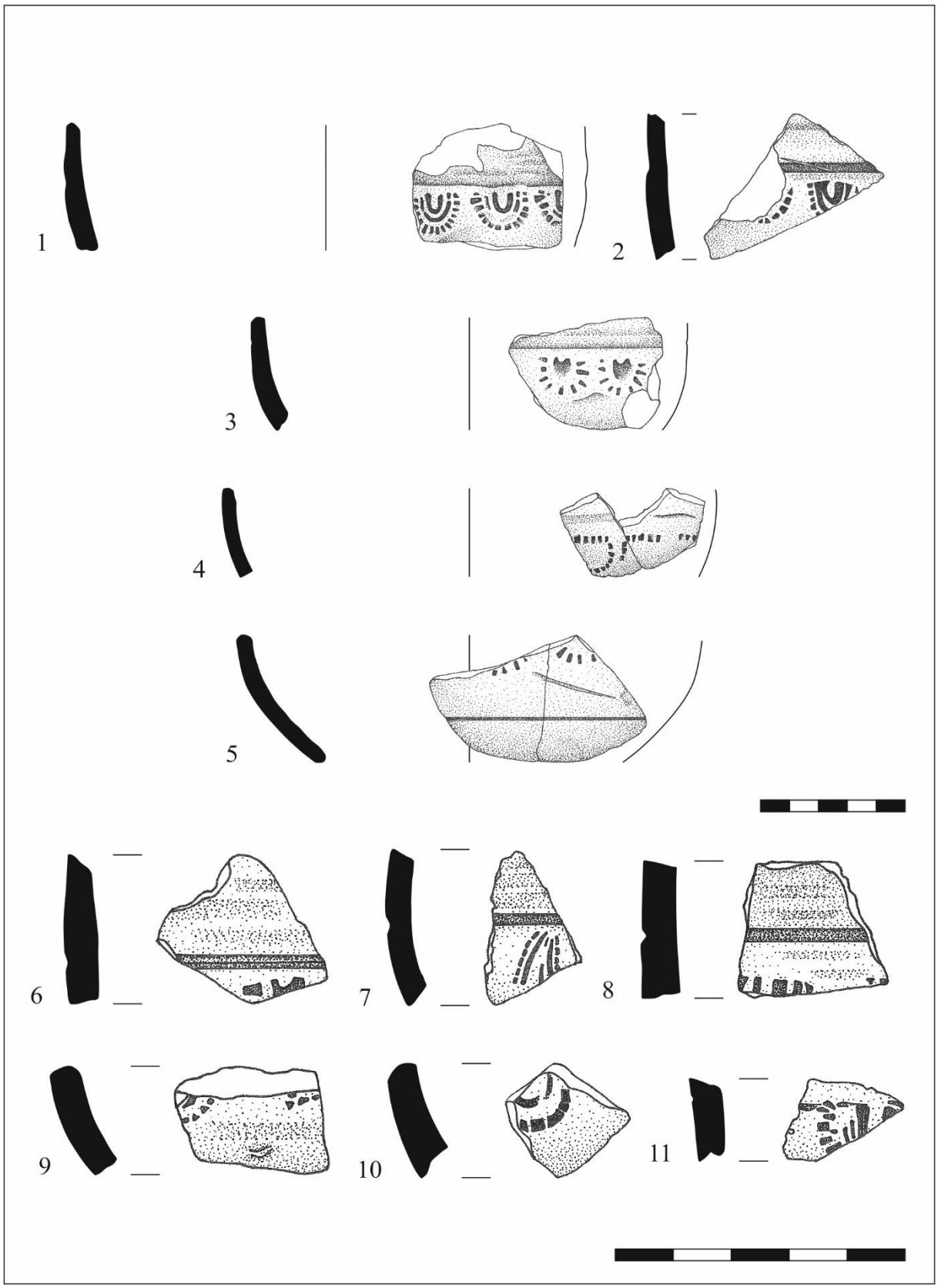

345. tábla

1: Kat. 3082; 2: Kat. 3113; 3: Kat. 3098; 4: Kat. 3099; 5: Kat. 3094 (M 1:2); 6: Kat. 3079; 7: Kat. 3104; 8: Kat. 3110; 9: Kat. 3111; 10: Kat. 3115; 11: Kat. 3119 (M 1:1).

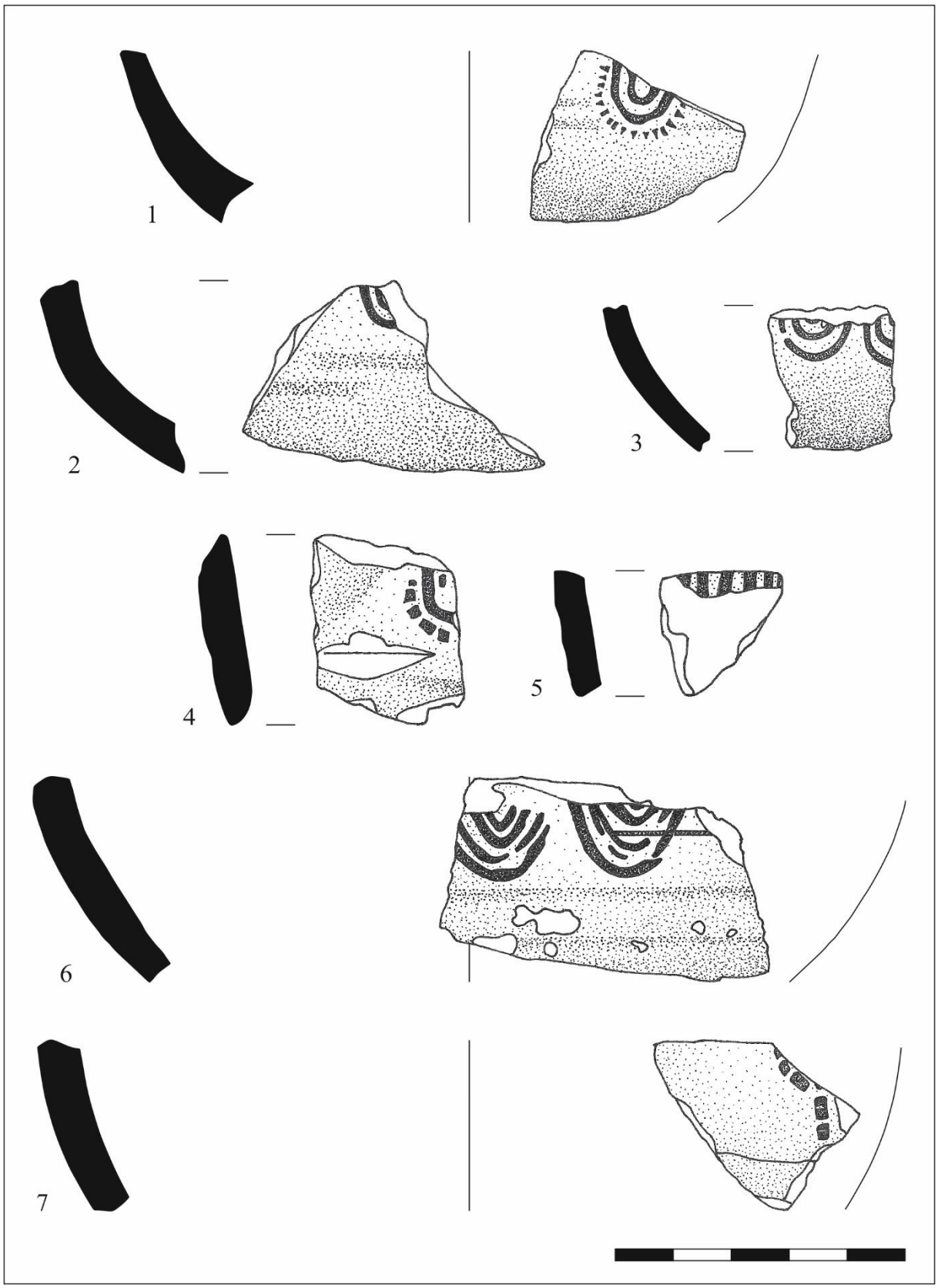

346. tábla

1: Kat. 3107; 2: Kat. 3105; 3: Kat. 3117; 4. Kat. 3096; 5: Kat. 3112; 6: Kat. 3083; 7: Kat. 3086 (M 1:1).

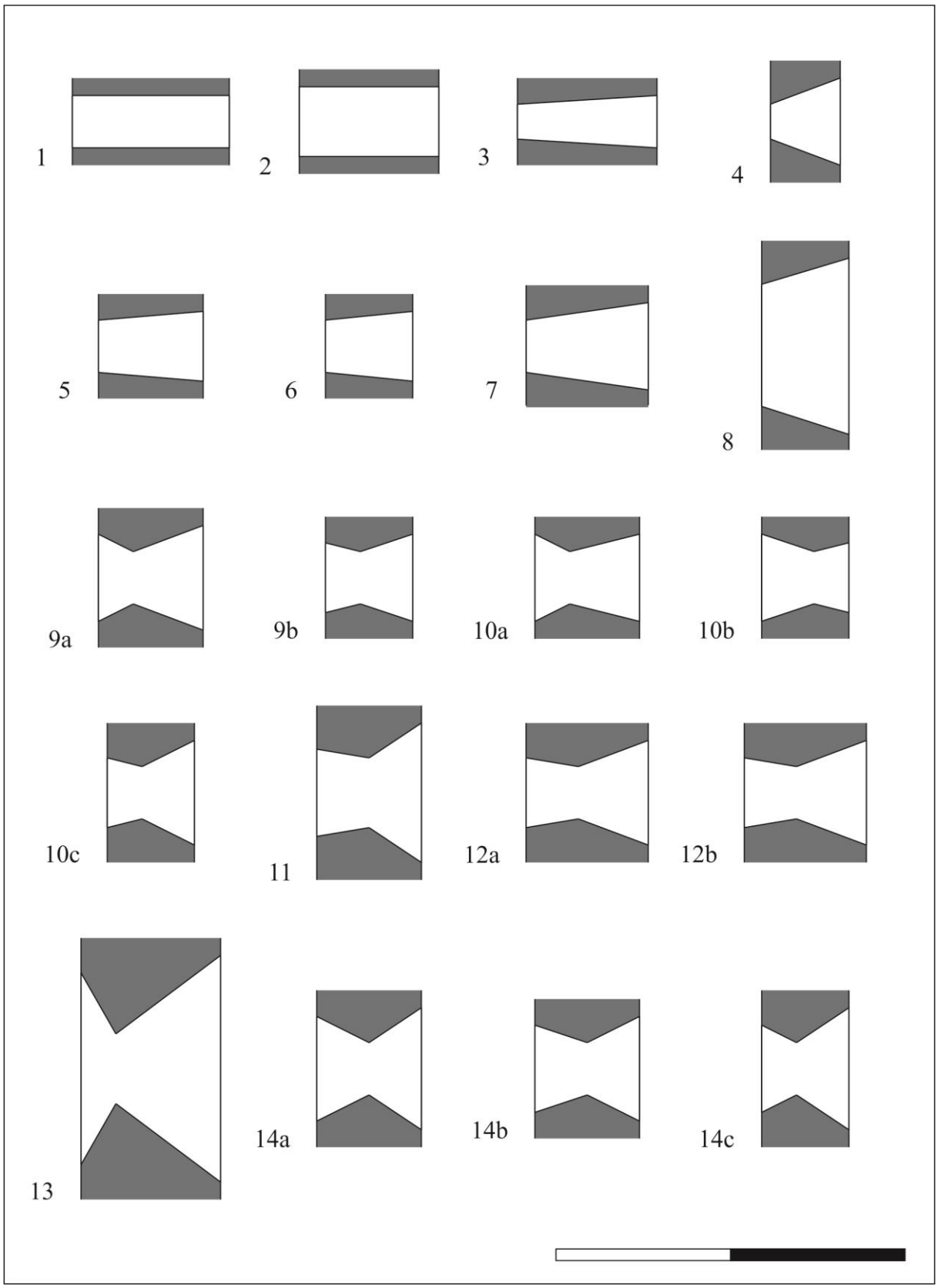

347. tábla

1: Kat. 933; 2: Kat. 1172; 3: Kat. 1048; 4: Kat. 2321; 5: Kat. 746; 6: Kat. 1303; 7: Kat. 1053; 8: Kat. 2859; 9a–b: Kat. 2992; 10a–c: Kat. 1075; 11: Kat. 1590; 12a–b: Kat. 1370; 13: Kat. 2981; 14a–c: Kat. 2903 (M 3:1).

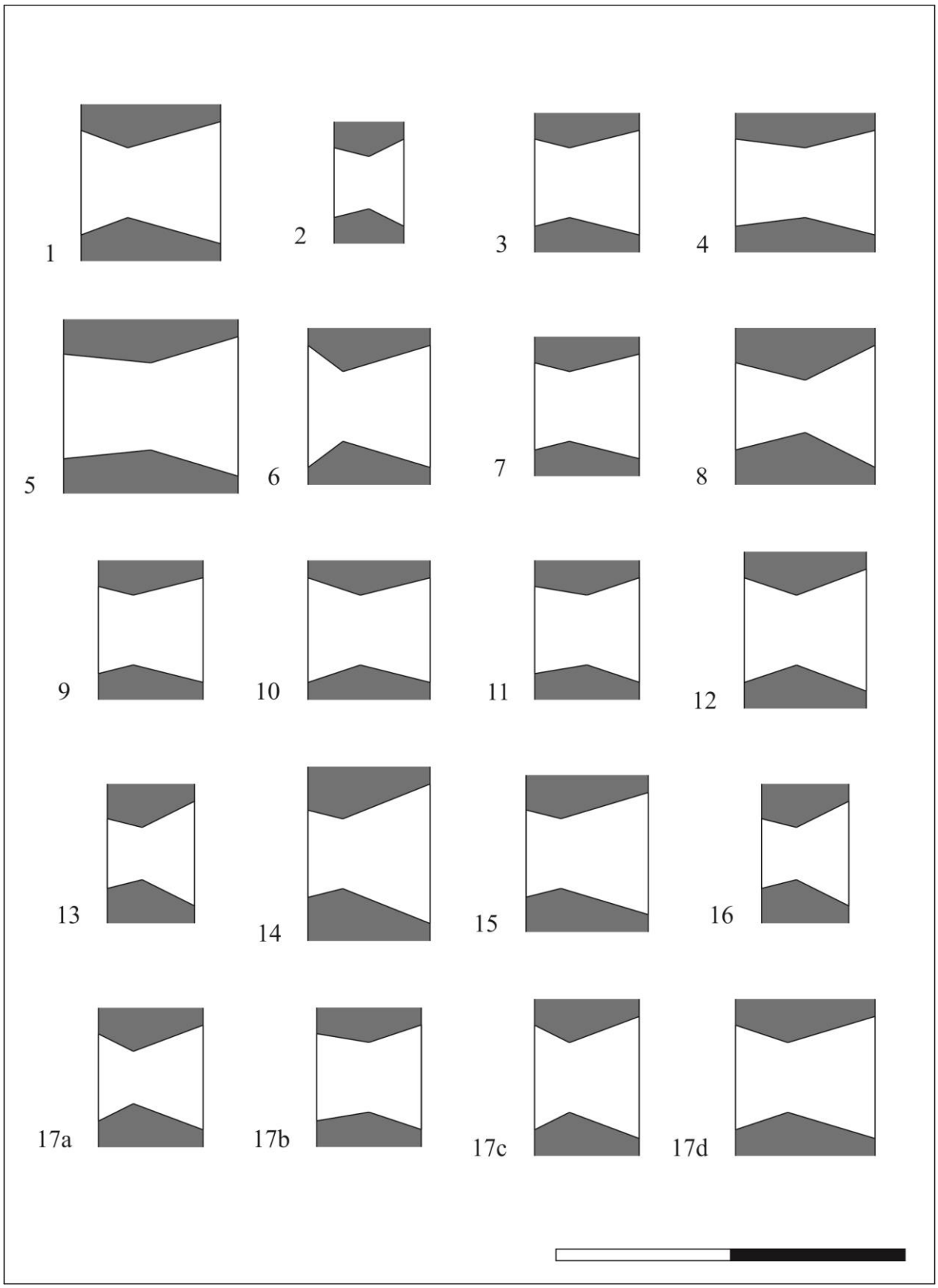

348. tábla

1: Kat. 1380; 2: Kat. 2604; 3: Kat. 1920; 4: Kat. 1445; 5: Kat. 1575; 6: Kat. 1182; 7: Kat. 1101; 8: Kat. 1797; 9: Kat. 1725; 10: Kat. 1414; 11: Kat. 1911; 12:Kat. 1490; 13: Kat. 1309; 14: Kat. 2757; 15: Kat. 1328; 16: Kat. 2986; 17a–d: Kat. 990 (M 3:1).

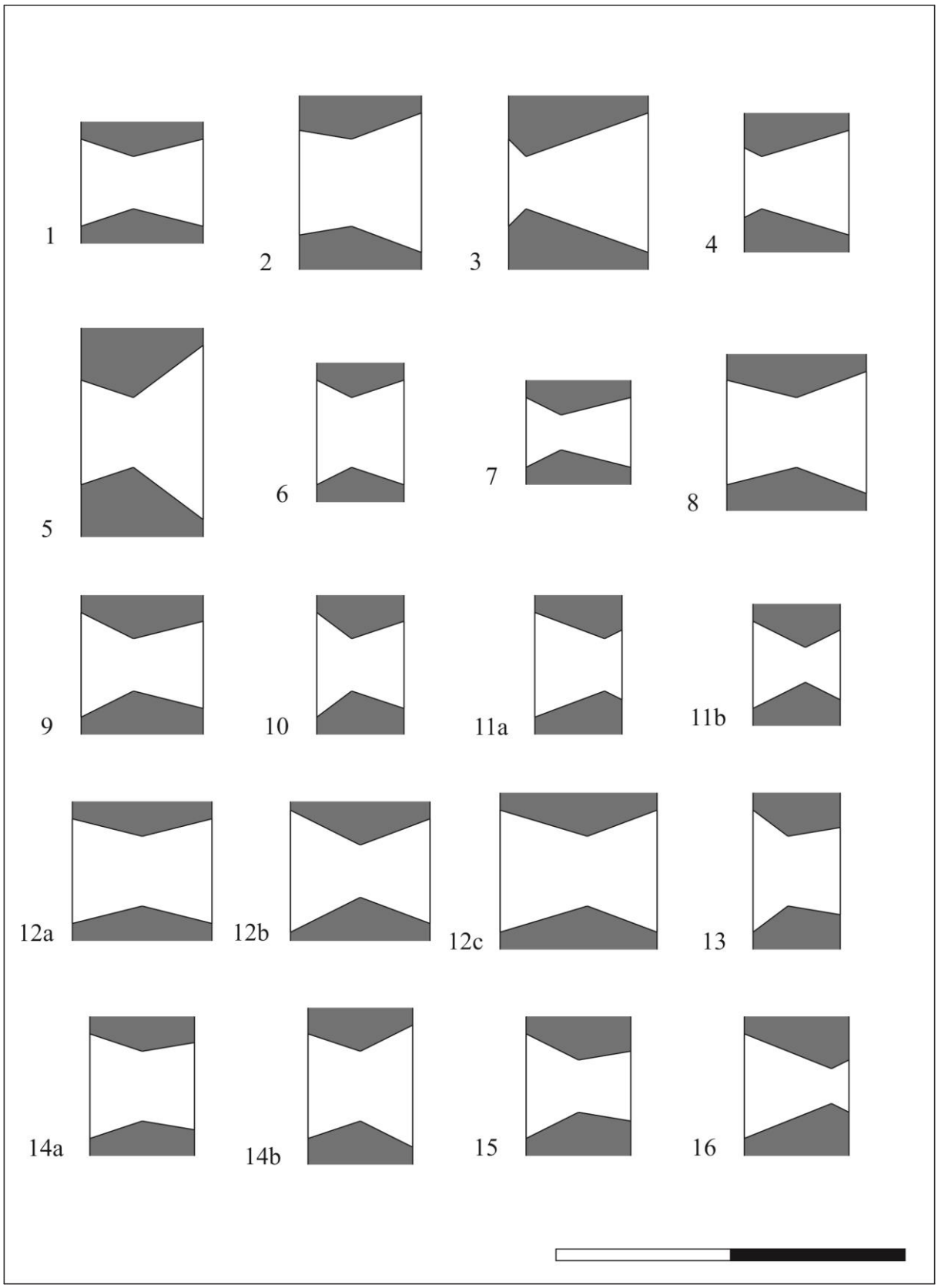

349. tábla

1: Kat. 2365; 2: Kat. 1518; 3: Kat. 1504; 4: Kat. 3143; 5: Kat. 2231; 6: Kat. 1652; 7: Kat. 3043; 8: Kat. 749; 9: Kat. 1398; 10: Kat. 1270; 11a–b: Kat. 3013; 12a–c: Kat. 1093; 13: Kat. 1560; 14a–b: Kat. 2100; 15: Kat. 2944; 16: Kat. 1107 (M 3:1).

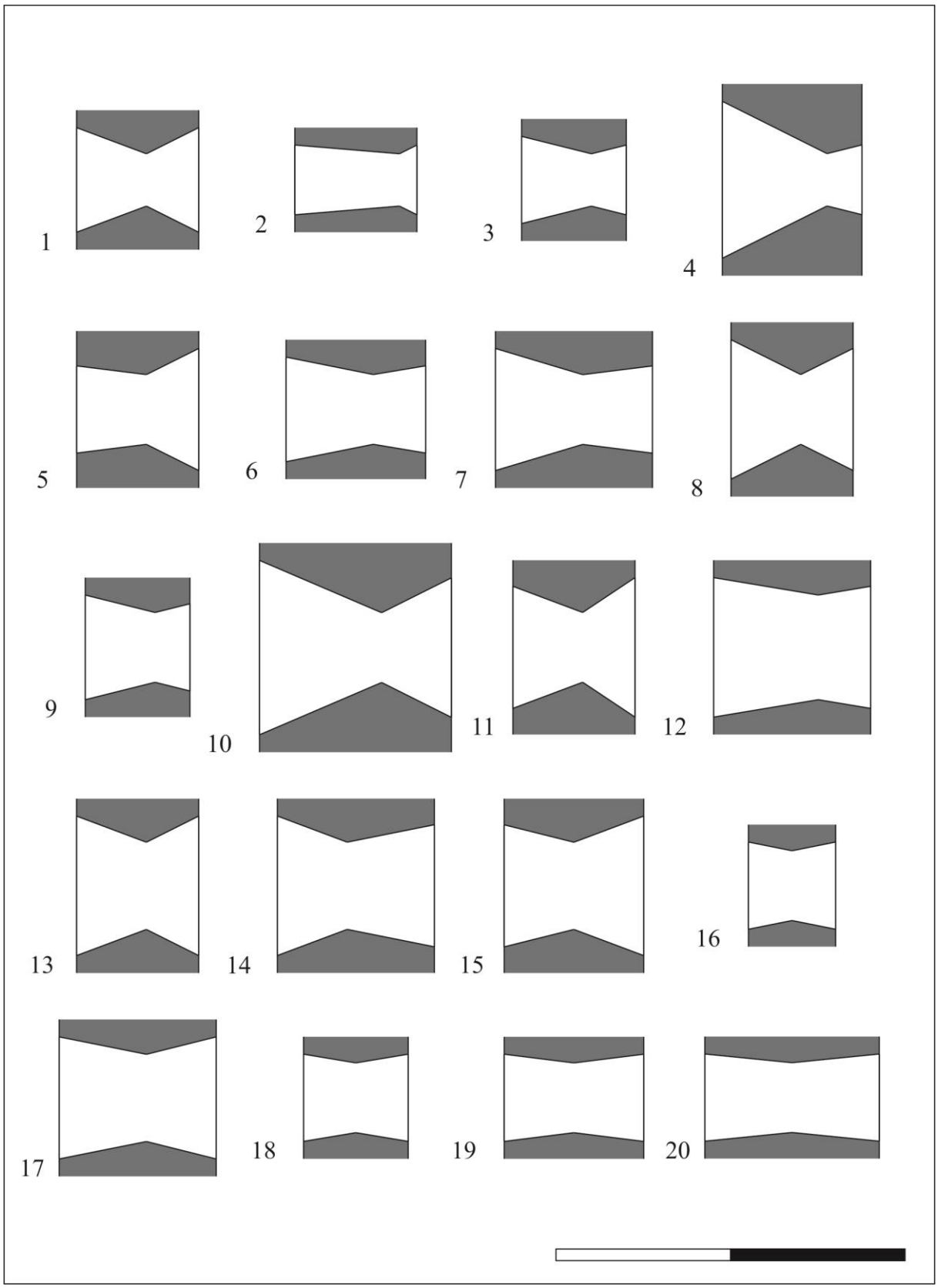

350. tábla

1: Kat. 972; 2: Kat. 1383; 3: Kat. 1537; 4: Kat. 1428; 5: Kat. 2006; 6: Kat. 1240; 7: Kat. 2628; 8: Kat. 2272; 9: Kat. 1096; 10: Kat. 786; 11: Kat. 1496; 12: Kat. 1125; 13: Kat. 991; 14: Kat. 1201; 15: Kat. 2217; 16: Kat. 1310; 17: Kat. 1838; 18: Kat. 1065; 19: Kat. 1767; 20: Kat. 2283 (M 3:1).